Broj 1. U Trstu 6. januvara 1898. Godina XXIX

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po obićnom cieniku il po dogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom napisnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu pošту valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielu arku.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Meteda
za Istru

O prenosu istarskoga sabora.

Agusta mjeseca god. 1883. zapustili su hrvatski i slovenski zastupnici na istarskom saboru u Poreču i sabor i grad Poreč, jer bijahu napadnuti od talijanskih drugova u sabornici a od nahuckane svjetine na ulici usljed toga, što je tada pala u sabornici za prvi put hrvatska rieč. Demonstriralo se i do tada, kad više kad manje, proti našim zastupnikom u saborници i po ulicah grada Poreča, nu demonstracije te neprekoračiše nikada granice neke pristojnosti.

Naši zastupnici, zapustiv tada biegom Poreč, posavjetovaše se što im je činiti, da se u buduće izbjegne ovakvim navalam i da im bude bar obezbiedjena osobna sjegurnost dok budu na saboru vršili zastupničke dužnosti. Zaključiše medju ostalim i to, da se odašalje deputacija, sastojeća od dvojice zastupnika, k tadanjemu ministru predsjedniku grofu Taaffe-u, da mu se opiše položaj saborske manjine, te da se ga zamoli, da poprimi shodne mjere, da bi mogli hrvatsko-slovenski zastupnici slobodno vršiti zastupničke dužnosti. Nije nam poznato, da li je bio ministar predsjednik u tom pogledu kakve mjere poduzeo, jer je položaj naših zastupnika u gradu Poreču postajao skoro za svakog sliedećeg zasjedanja teži, a osobito za dvih posljednih zasjedanja uprav nesnosan.

Od one glasovite saborske sjednice od god. 1883. govorilo se od strane hrvatsko-slovenskih zastupnika sve to manje talijanski, a sve to više hrvatski i slovenski, dok nisu negdje okolo god. 1890. posve zamukli talijanski glasovi na klupah saborske manjine. Od tada služili se u saboru članovi hrvatsko-slovenskoga kluba izključivo svojim materinskim jezikom koli pismeno toli ustmeno. Do toga zaključka došli su naši zastupnici ne samo usljed svoga narodnoga prava, zajamčenoga im državnimi temeljnimi zakoni, nego i radi bezobzirnosti, pristranosti i drzovitosti zastupnika talijanske saborske većine. Od god. 1861. pa sve do tada govorili su i pisali u saboru zastupnici istarskih Hrvata i Slovenaca izključivo talijanski. Odricali se tim svoga prava jedino u tu svrhu, da pokažu s jedne strane većini miroljubivost i svoju susretljivost, s druge pako, da na taj način bar štogod izvojuju svomu narodu za duševni napredak i tjelesno blagostanje. Ali sve njihove nastojanje, sve njihove žrtve i priegori u tom obziru ostaše bezuspješni. Nije dakle našim preostalo drugo nego da se služe koli u interpelacijah i predlozih, toli u razpravah jedino svojim jezikom. Kad nemogoše do tada ništa postići za svoje birače zatajivajuć sami sebe i svoja narodna prava, nemogoše ni ino, nego služiti se svojim jezikom, da spase svoje pravo i narodnu čast.

Postupajuć tako navukoše na sebe još veći prezir i veću mržnju saborskih drugova talijanske narodnosti i gradjanstva Poreča, nahuckana i sustavno uvježbana od talijanske gospode u demonstriranju proti našim narodnim zastupnikom.

Divljačkih izgreda i drzovitih izazivanja nije doživila jošte nijedna sabornica Austro-Ugarske monarkije poput onih dogodivših se u dvorani Sv. Frana u Poreču. Sve, štogod može samo izmisliti pokvareno srce, poduzelo se u sabornici i na galerji proti našim zastupnikom. Neima odurnijeg načina ni sredstva, kojeg se nije kušalo ili uporabilo proti saborskoj manjini jedino u tu svrhu, da se zaprieči svaki njezin rad, da se ju oslabi ili izmuči, il napokon, da se ju izvrgne ruglu i preziru strastvene svjetine grada Poreča.

Iz sabornice prešle su demonštracije na ulicu. Zastupnici naši nisu više bili sjegurni za svoj život. Svuda im bijahu za petami c. kr. oružnici, kano prostim zločincem. Pratili ih neko vrieme oboružani do zubih do sabornice i natrag. Nu sve to nije bilo kadro, da naše zastupnike svede s pravoga puta, da ih prestraši ili da odustanu od dotadašnjega zakonitoga svoga postupanja. Cim su oni odlučnije stali na posve zakonitom stanovištu, tim drzovitije napadala na njih je talijanska većina, gradjanstvo Poreča i talijanske novine Istre i Primorja.

Tim nevoljam družile se u Poreču i druge nedostatnosti. Zastupnici naši nisu imali nikada poštenoga stana, već kano vojnike strpali ih u par sobica u jednoj gostioni, koju su radi njih mnogi drugi izbjegavali. Do novinah nisu mogli, jer im je čak i u kavani uzkratiše, a ipak nemože biti iole naobražen čovjek niti jedan dan bez dnevnih novosti. O kakvoj ugodnosti života niti govora u tobožnjem glavnom gradu pokrajine.

Nije dakle čudo što su naši zastupnici često i javno izrazili ono, čega se nije talijanska većina podufala javno izjaviti, da se naime sabor prenese u drugi, veći i pristupniji grad pokrajine. Ovoj opravdanoj želji i potrebi dali su članovi hrvatsko-slovenskoga kluba jasna i odlučna oduška više puta. Da li se je c. kr. vlada obazrila na njihove pritužbe mi neznamo, nu činjenica stoji, da je previšnjom odlukom za vlade grofa Badenija odlučen prenos sabora iz Poreča u Pulu, a za vlade barona Gautscha proveden. Cesarsku vladu vodili su pri tom bez dvojbe i drugi važni razlozi, najpače onaj, da s vremenom u gradu Puli usredotoči sve glavnije urede i oblasti naše pokrajine.

Sa prenosom sabora nije jošte poboljšan položaj naših zastupnika na samom saboru. Naši susjedi groze se javno, da našim neće biti bolje u Puli nego li bijaše u Poreču, nu njihova grožnja neplaši nikoga, a bude li htjela cesarska vlada poduzeti potrebite mjere, istarsko-talijanski vikači stišnuti će rep medju noge te će vladi biti moguće, da stvori u saboru i u gradu Puli zdrave i redovite odnošaje. Sve odvisi dakle od njezine dobre volje.

Dopisi.

Nerezine, o Božiću 1897. Vjerujte, da nikad ne uzimljemo pero u ruke bez ljute nužde, pa ga zaista nebi uzimali ni ovih svetih dana, da nam nije već dogorilo do nokata.

Jednostavnijega i pravednijega pitanja nego li je pitanje o našoj hrvatskoj pučkoj školi, nije moguće ni zamisliti, pa ipak u čitavoj našoj pokrajini nije oblasti, koja bi toj pravednoj stvari zadovoljila. Nije druge, nego valja da priznamo, da su naše protivnike drugi kumovi na krštenju držali nego nas.

Njima je sve dopušteno i svaka prepotencija njihova nadje čvrsto zaledje. Što je drugo nego nasilje i samovolja prenos naše hrvatske škole u Suljev *margar*, kako ga on sam zove? Zaključak, što ga je isto c. kr. školsko vieće *jednoglasno* prihvatilo, još hvala Bogu stoji ondje neopozvan. Pak? Predsjednik onoga vieća ipak pušta, da se hrvatska škola onamo smjesti, a da nije *prije* toga nitko pregledao onaj *margar*, je li zgodan za školu. Da se je to načinilo barem *pro forma*, ali ni to.

Kasnije, na naše utoke, odredilo je ministarstvo, da se hrv. škola ima opet smjestiti u prvašnji lokal, ali koja korist, kad nema tko da one odredbe provede? Faktum je, *da kod nas ne mogu ni ministarske naredbe, koliko može jedan Saluta poduprt od svoga kuma.* Svakako pogibeljna se je igra zaigrala, jer mi neznamo hoće li ministarstvo priznati, da je šetnjom jednoga činovnika provedena jedna njegova naredba. Ne, nije ni *Salata*, ni *Zorović-Sule* onaj, koji ima pri ovom zasluga. Sva je zasluga g. *Zuecha*, i golema je nezahvalnost, ako mu se to neprizna.

Medjutim sada neka svatko stoji junački na svome mjestu. Imamo i mi hvala Bogu dovoljno zaire, koju niesmo htjeli upotriebiti prije 28. prosinca 1897. Sada na posao. Koješta ćemo mi dokazati, pak makar tkogod i krvi bljuvao. I s jačima smo megdan dielili, pak nimo podlegli, ele da vidimo ako ćemo ovoga puta. Iznieti ćemo stvari, koje bi nekojim ljudem *morale* biti poznate, ni sve *finte* neće pomoći. I mi imamo srca, pak bi bili koještа premačali, jer znamo, što će reći *biti otac obitelji*, ali koji se ovako junači, da nas bez duše izazivlje, neka kasnije ne tugnje kao baba u zapečku. A mi se pouzdano nadamo, da ćemo naći i načina i mjesta, da iznesemo što do sada u sebi sakrivasmo. Ele, što komu Bog dade!

Ovo će biti naš zadatak u god. 1898., koja bila svima sretna.

Iz Sovinjaka pišu vam 29. decembra 1897. Žalostna srca primih pero u ruka moleći Vas, da mi blagoizvolite ustupiti malo prostora u dičnoj *„Našoj Slogi"*. Tužna i jadna su naša srca odkada nas je pustio naš veleč. gosp. *Kazimir Mandić*, bivši ovdešnji duhovni pomoćnik. Minula tek godinica dana, što je med nama boravio i već mu iz Trsta šalju dekret, da ostavi ojadjeli ovaj puk te, da ide daleko od nas k Majci Božjoj od Krasa (Madonna del Carso) u blizini Umaga. Srca

PODLISTAK.

Istarski razgovori.

Preporučeni na razmišljanje svim Istranom, a penajpače prodancem i njihovim drugovom.

Ive: Jedva srknete jedan put kafe, već Vam doklati žena s djetetom u naručaju, jadikuje i pripovieda, kako su joj muža zaprli, i moli kakovu podporu. Čim se nje riešite, davši joj pet centazimi, evo Vam opet bezbroj prosjaka, kem morate dati neć, zać Vam se prej ća ne daju. Poslije njih priklati Vam stareja gospa s klobukom na glave, pripovedajuć svoju mizeriju, i kako da mora na šuflte bivat ća Vam ja znam. Poslije nje eto Vam opet drugeh, a čovjek mora gledat, da ća prej iz kafetarije pobegne, jer da ima i dotu kraljevu, razdal bi ju med ti silni siromahi talijanski. To se va kafetarije dogodilo samemu mane, a to je prava istina!

Po celoj zemlje hode okolo guslari; mandolinisti i pjevači, ki Vam sa igranjem i pjevanjem zaslužuju svakidanji krub. Roditelji s djecom gredu od mesta do mesta; stareji sopu a djeca pivaju i od tega se cele familije hrane.

Ako se vozite željeznicom, nać ćete va svakem vagone pjevači i guslari, ki Vam po putu na željeznici sopu. Kupe kartu od jednega stacijona do drugega, i onda sopu, samo da dobiju barem neč više, nego su za kartu potrošili. I tako životare čili, zdravi i krepki ljudi, jer ne moru nigdere dela nać.

Mate: E, mora bit slabo, mora tamo!

Ive: Jednega slučaja ne ću nikad pozabit.

Jedno jutro hodil sam s prijateljem skroz uzke ulice va grade Napulje. I da znate ča sam videl?

Jedan siromah naslonjen na zid umire na ceste, a jedna mala, kćer mu trebeda, stavlja mu v ruki zapaljenu voštenu sveću. Tako na ulice va sred grada pred mojemi oči spustil je dušu čovjek, a drugi nisu za to ni marili, kako da ni niš bilo, jer su na to svaki dan navajni

Mate: To je po svetaga, upravo strašno!

Ive: Va crekvah prose gospe, lepo obučene i s klobuki, jedna drugu lemozinu. Pred svakemi crekvenim vrati ima čuda siromah, ki Vam onda na stran podignu kožnata vrata, samo, da im date ki centezim. Ako ćete va crekav, već morate platit za kantridu, (na koj morete klečat i sedet), pet centezimi.

Mate: Ne more se poć dakle ni Boga molit va crekav prez beči!

Ive: Jedan naš pop, a moj poznanac i prijatelj, povedal mi je, kad je bil v Rime i druguda na putovanju, da su ga isti popovi i plovani talijanski prosili za podporu, jer da su lačni i da njim gre slabo.

Nadalje mi je isti povedal, da imaju naši plovani va malch mesteh veću plaću, nego mnogi talijanski biskupi va velch gradeh.

Mate: Žalostne su, žalostne prilike, na moju dušu, va toj nesretnoj Italije, a neka nas Bog očuva od takove mizerije.

Ive: Da ne prihajaju vavek gospoda s Nemške, Francezke, Austrije, Englezke itd., da vide stariue, ne znam od čega bi živeli Talijani. Koliki živu od zaslužak, ča jih dobiju jedino od furešt?! Možemo sa sjegurnošću tvrditi, da bi trećina Talijani moglo od glada umrieti da nema upravo oveh furešt.

Mate: Čul sam ja na svoje uše od više Furlani i Venecijani, kako su se tužili na nesnosne prilike va Italije. Govorili su oni, da blaženo ono vreme kad su bili pod Austrijom, da se ni onput znalo, ča je to glad, sad pak, ki ima vavek i kus palenti, more bit jako zadovoljan i vesel.

Znam i sam, barem va maloj slike, kako je va toj zemlje. Kad smo se ono vozili na vapore s procesijom preko Ankoni va Loret, videl sam i sam, da ni tu baš onako dobro, kako bi moralo bit. Petljeri je bilo čuda, a deca ne daju mira, već kriče smirom: *„prego un soldo, la me dia un soldo"*, i ča ti ja znam ča. Človek gre na procesiju pobožno, a ovi ga zmeriruju va toj pobožnosti i ne daju mu molit, kako bi trebalo. Kad smo pršli na zadnji štacijon od Loreta, ala pred nas naši kućeri. Pa ala fiči huči ča more i bije. Kako smo va procesije do gore morali hodeć poć, ala kućeri za nami s vozići, za kemi su najveć upregnuti mulci, pa pasivaj kroz našu procesiju, tobože za osvetu, ča se nismo oteli vozit. Bil sam samo onput va toj blaženoj zemlje Italije, i videl ča je tamo. Al sam mislel, da ni trebeda po svuda tako. A kad tamo, videl sam po Vašem povedanju, da je drugdere još huje.

Znam, da bite mi povedali još čuda od te Italiji, al već je kasno, a i iz tega povedanja znam već dosta dobro, kako je puli naših sused.

A mi se ne moremo nego Bogu molit, da nam očuva našu domovinu takove mizerije, kakova vlada po Italije, i ujedno se ne moremo načudit ljudem, ki bi oteli i nas istarske Hrvate, ki nimamo niš s Italijom posla, spravit va tu mizeriju.

(Još će toga bit.)

su nam pucala od žalosti kada došusmo, da nas mora ostaviti, a tuga prispjela je na svoj vrhunac tek onda, kada nas ostavljaše. Dva dana prije odlazka priredili smo mu na čast skupnu večericu, gdje se je sakupio liepi broj rodoljuba, da se odjele od onoga, kojega su žarko ljubili, od dobrog i milog svog pastira. Na mnogobrojne govore, koji su se tute držali mnogo se je oko orosilo a kako i nebi, kada pri tomu pomislismo da ga do mala više ne ćemo vidjeti. Nije se tute zaboravlo ni na našu milu družbu sv. Cirila i Metoda. Tu se je moglo najbolje vidjeti kakvu si je ljubav u puku naš Miro u kratko vrieme stekao. Sviuli očiju sve ga pozdravljalo i blagoslivljalo, poimence oni, koji su se za posledniji put od njega djelili. Dični naš mladić i rodoljub *Jakov Flego* iz Jermanije dirnuo nas je još jače u ojadjela srca svojim krupnim suzama, koje su mu mlado žalostno lice kvasile. Ganutljiv je bio i onaj prizor kada se je veleč. ustao, da se s nama oprosti. Kratkim ali jezgrovitim govorom ocrtao je jadno stanje istarskog patnika i bodrio nas, da pomoću svete vjere skočimo na junačke noge i obranimo nesretnu domovinu. Trepetećim glasom spomenuo je, da mu se je djeliti s nama, zahvalio se našemu vrednomu županu, što ga je on poput angjela čuvara čuvao i vodio, te učvršćivao u njem svetu klicu podnašanja i pregaranja. Opominjao nas, da se ljubimo medju sobom, da se sjetimo kadkada i njega u svojim svakdanjim molitvama a da neće ni on na nas zaboraviti. Komu da srce ne proplače na te riječi! Svakomu ali osobito bila su dva srca, u kojima su te riečl ulile dvije melem kaple, a to je bio gosp. naš učitelj i ono mirno lice našeg milog *Ivana Ziganta*, župana, onog koji nas poput lava brani od naših narodnih protivnika, da nas oslobodi od pandža tih dušmana, koji nas štiti i čuva poput angjela čuvara

Otišao je od nas tjelom ali su njegove liepe riječi i propovjedi ostale ovdje; njegovo milo lice duvoko je ukopano u srcima pobožnoga ovoga puka. Na dan odlaska pratili smo ga okolo dvadeset nas sa svih strana ove župe do Minjere i tu se žalostno rastali s njim, sa mirnim onim licem njegovim, dobrog otca i mile sestrice. Akoprem je njegov odlazak za nas veliki udarac, ipak se tješimo gosp. uredniče, jer dobismo u zamjenu čestitog svećenika i žarkog rodoljuba vlč. g. *Ladislava Harela*, rodom iz Češke koji je k nama iz Sluma došao.

Ljubljeni Miro!

Ostavio si nas eto biedne i žalostne i poletio si u drugi kraj, biedne nam majke Istre, da tamo čistiš korov iz srdaca vjernika, da usadjuješ i utvrdjuješ u njima klicu sv. vjere i ljubavi do mile ali nesretne domovine. Otišao si od nas ali nijesi od naših srdaca i postao si pastirom drugoga stada, koje se može presretnim nazvati.

Ostaj nam s Bogom, nek te zdravlje i sreća prati; jedino te molimo, da se često sjetiš u svojim molitvama ovog biednoga ali dobroga puka a Ti budi uvieren, da će se Tebe vazda ugodno sjećati Tvoji iskreno ljubeći Te Sovinjčani.

Franina i Jurina

Fr. Barem da su se oveh Božić ljudi napili vina po Kastavšćine za mrtvu conu.

Jur. Ča bi reć?

Fr. Mačji da su dole rendu hitili, pak da su oštari točili brez pečata i brez rendi.

Jur. Franino, nebudi nemeji leh su ti tvoji mačji.

Fr. Ter da su i nekakovi bnletini štampali, da ni treba rendi ni pečata.

Jur. Su, su, ma ki još bi mogal imet za to sraba.

Fr. Tako zač svet zmučuin za niš.

Jur. Zač brez smutnji nemoru živet.

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri priposlali su upravi našeg lista: Gosp. Vranešić Pavao, Karlovac for. 3; G. Babić Miroslav župe. upravitelj, Korenica svotu od 5 for. sabranih u malom društvu; g. A. Kolesar Bjelovar for. 5, i to od Wurst-partije for. 130 i Milan Roje for. 3·70; g. Ivan vitez Trnski, Zagreb for. 5; g. Ante Volarić Rieka for. 6, i to za oprost. od čestitanja g. Mate Polić for. 2, braća Pavačić for. 2 Bodulsko-gomilarsko-planinsko društvo for. 2; g. Ragusin Ante, Lubenice godišnji prinos for. 1; gosp. Matojčić Fran, Kopar for. 3; g. J. Grašić, župnik u Bermu za oprost od čestitanja for. 2. G. Dr. Vladimir Crnadak iz Siska for. 2.50; g. Zorko Kljun kapelan u Hrušici for. 3; g. A. Benigar iz Filipana (Vodnjan) za oprost od čestitanja for. 1; g. A. Petris, župnik u Loparu (Rab) for 1 i g. Franjo Vitezić odanle for 1.

Za Bratovšćinu hrv ljudi u Istri priposlaše upavi našeg lista: g. M. Kristofić, Kopar for. 1, g. Dr. Vladimir Crnadak iz Siska for 2.50, g. Fran Matejčić, Kopar for. 3. — Nadalje priposlaše odboru Bratovšćine za oprost od čestitanja p. n. gg. Jelušić Rajmund, župnik Berseč for. 2; Mirko i Ernesta Jelušić, Kastav, for. 2; Vrabec Ivan, kapelan Kastav, for. 2; Grosman Miroslav, Kastav for. 2; Velikonja Barbara, Pićan for. 1: Dr. Dinko Trinajstić, Pazin for. 3, Dr. Matko Trinajstić. Buzet for. 2.

Jubilej sv. Otca pape Lava XIII. Ovih dana prošlo je 60 godina, što je slavno vladajući papa, Lav XIII. prikazao Svevišnjemu prvu sv. misu. Tu riedku svečanost proslavili su milijuni katolika, u svih dielovih sveta. Svuda dizale se k nebu vruće molitve za dragocieni život sv. Otca, koji vlada sv. crkvom na slavu Boga a na trepet njezinih neprijatelja toli sjajno, kao malo koji od Njegovih najslavnijih prethodnika. Os bito slavenski narodi, koji se nalaze u krilu katoličke crkve, imali su velikih razloga, da se vruće pomole i ovom zgodom Svevišnjemu, što je onaj divni Starac u Vatikanu proglasio blagdan slovenskih apoštola sv. braće Cirila i Metoda obćenitim blagdanom za sav katolički sviet, i što svakom zgodom nastoji, da bi sve Slavene priveo u krilo sv. katoličke crkve.

Kako da hrvatske i slovenske obćine u Istri proslave petdesetgodišnjicu sretnog vladanja Njegova Veličanstva cesara i kralja Frana Josipa I. Kako je poznato dne 2. decembra 1898. biti će 50 godina, što je naš premilostivi vladar zasjeo na priestolje slavnih Habsburga. — Uslied toga zvati će se u povjesti austrijskoj ciela godina 1898 *jubilejna godina*. Na uspomenu toga riedkog dogodjaja i jedinog do sada u habsburskoj kući, svi narodi, nad kojimi vlada blagi i dobri cesar Fran Josip, pripravljaju se postaviti kakav dostojan spomenik — te su već mnogi gradovi i obćine našega cesarstva odlučili kakov da postave spomenik radi toga sretnog dogodjaja.

I naš narod u Istri nesmije zaostati za ostalimi narodi ove monarhije, a budući je naš puk ovdje u obće siromašan, težko bi bilo pojedinim gradovom i obćinam štogod učiniti i odrediti u to, što bi moglo biti dostojno za uzvišenoga svečara i što bi odgovaralo Njegovim namjeram.

Promišljajuć ipak o stvari došli smo na misao, da bi bilo možda shodno kad bi sve hrvatske i slovenske obćine Istre svaka koliko najviše može dopriniele u skupnu zakladu, koje interesi bi se mogli uvjek školati nekoliko naših mladića. — Ta zaklada imala bi se zvati: *Zaklada štipendija petdesetgodišnjice vladanja Frana Josipa I.*

Sve hrvatske i slovenske obćine Istre imale bi u tu svrhu odrediti stanoviti postotak svojih godišnjih prihoda n. pr. ne manje od 5—10 po sto — koju svotu bi mogla svaka obćina polag dobe obstanka zastupstva u jednu ili dvie godine izplatiti.

Gdje nije obćinsko zastupstvo u narodnih rukah, a ima našega puka, mogli bi pojedinci što mogu sakupiti i doprinesti u zakladu, koja bi mogla tako vremenom rasti. — Kad bi još koja obćina, koja danas nije naša u narodne ruke došla, mogla bi, i ona u tu svrhu kako ostale doprinieti. Svakako bi se moralo nastojati, da bude prinosa iz svih obćinah Istre ako ne od zastupstva barem od pojedinaca, da se može reći, da je sav hrvatsko-slavenski puk Istre u tu svrhu doprinesao i da bude zaklada posve istarska.

Kako bi se dalje mogla stvar razvijati nećemo da predlažemo, nego očekujemo, da se naše obćine i pojedinci o stvari izraze bilo javno bilo privatno. Ovo je naša misao te očekujemo, da čujemo kako se u obće o njoj miali med našim pukom u Istri.

Suglasimo podpuno sa ovom mišlju jednog našeg obć. načelnika i prijatelja, te dodajemo tomu, da bi se morali zauzeti za otvorenje ove namisli u prvom redu ona gg. načelnici, koji su ujedno i zemaljski zastupnici. Milije bi nam bilo kad bi mogla svaka obćina za sebe žrtvovati neku poveću svotu kao podporu ili štipendiju siromašnim učenikom Istre, ali pošto je većina naših obćina u lošem financijalnom stanju, težko bi se one mogle odlučiti na velike žrtve, ako doprinesu sve po svojih silah u ovako plemenitu i rodoljubnu svrhu, sakupiti će se liepa svota, od koje će se moći ustanoviti štipendije ili godišnje podpore siromašnim a dobro učećim se našim mladićem.

Nitko neka se dakle neizgovara na siromaštvo ili na loše obćinske financije, jer nam treba svima štogod žrtvovati, da proslavimo svečano jubilej prejasnoga našega Vladara. Onaj novac, što će ga pojedine obćine u ovako uzvišenu svrhu žrtvovati, neće biti izgubljen, već dobro na kamate ili interese uložen, te će ga i obćinam i narodu s vremenom povratiti naši mladići kad stupe na svoje noge, kad budu jednom došli medju narod, da mu služe kano svećenici, učitelji, liečnici ili činovnici.

U tom pogledu ugledajmo se u talijanske obćine Istre. One, premda malo ili ništa bogatije od naših, žrtvuju svake godine veće ili manje svote za zlosretno „Legu“ ili za još zlosretniji talijanski konvikt u Kopru, u kojem se odgajaju talijanski mladići, koji pomažu i pomoći će, da se potalijane Slaveni Istre.

Kad mogu dakle talijanske obćine Istre doprinašati svake godine veće svote u manje plemenite svrhe, nego li bi bila ona za ustrojenje štipendija ili podpora prigodom jubileja premilostivoga našega cesara i kralja *Franc Josipa I.*, stalni smo, da će se ovom našem pozivu odazvati sve hrvatske i slovenske obćine Istre, te tako stvoriti veliku zakladu, iz koje će naši mladići dobivati podpore za školanje i tako danas sutra pomoći nam, da spasimo Istru od posvemašnjeg potaljančenja. Op. Ured.)

U Poreču urečeni su za ponedeljak i sliedeće dane obćinski izbori. Učinjena je pritužba u Beč proti načinu razdjeljenja trih tiela. Ako sasvim tim budu izbori, prepo ručam našim izbornikom, da neidu nikamo. *Laginji.*

Iz Pule. Naša Citaonica nije više u kući Skračićevoj u strmcu kod Portaurate, nego je nešto dalje na Šišanskoj cestil u crvenkastoj kući Exnerovoj što stoji glavnim licem na ulicu Cenide. Koji dakle dođe izvana, neka znade, da se nezaklati u prijašnji stan medju tudju čeljad, nego da dodje u novi medju svoje.

Dr. Ive Zuccon, do sada praktikant u pisarni Dra Laginje nije više ovdje, jer se je preselio u Trst, da učini godinu kod tribunala kako je propisano. Odvjetnik Dr. Laginja obavljati će sam, koliko bude dospio, poslove svoje advokature.

Novo društvo „Prvi istarski Sokol“ imalo je na Silvestrovu večer liepu zabavu. Bilo je svieta nad svako očekivanje; dvorana Kirsbaherova „zur Stadt Pola“ dubkom puna. Bila je šaljiva igra, tamburanje, deklamacija, a na koncu ples uz izvrstnu vojničku glasbu. Sokol je imao liep prihod, a svi učestnici veselu zabavu i razgovor neprisiljen, prijateljski, bratski. Da Bog da i u napred tako! Do vidova!

K našoj vlesti, priobćenoj u zadnjem broju pod naslovom: „*Kako je bilo nedavno* itd.“ primili samo od veleč. g. A. Micetića, župnika u Roču sliedeći dodatak:

„Što se Bujah tiče, istina je prava ono što priobćiste. Kadno bijah ja plovanom u Materadi zamolio me veleč. g. plovan Godina, da bi došao na dan Velike Majke Božje u Buje propovjedati u hrvatskom jeziku, jer da je to od starine običaj, da se dne 15. agusta te 8. septembra uvjek u hrvatskom jeziku propovjed drži. Tome sam se pozivu odazvao i dne 15. agusta god. 1860 u crkvi Majke Božje u hrvatskom jeziku propovjedao. Iz ciele okolice, čak Grižnjana, Crnog Vrha, Kastelvenere, Motovuna, Oprtlja itd. dolazilo nebrojeno množtvo naroda“.

„Eto, živući jošte prodikač svjedoči nam, da se je u Bujah, danas najradikalnijem talijanskom gradiću Istre nedavno još te prije 37. god., a možda i kasnije u crkvi javno hrv. propovjedalo. To nam je dokaz, da se je u Bujah taj jezik razumjelo i tim jezikom govorilo, jer za samu okolicu nebi se bilo držalo propovjedi, pošto imaše sva više navedena mjesta svoje propovjedaonice. U tih posliednjih dakle 37 godina izbrisalo se u Bujah svaki trag hrvatskomu jeziku, a tako se ga i danas malo po malo briše u susjednih mjestih onoga sudbenoga kotara. Ugodili bi nam prijatelji, a možda i dobro stvari koristili kad bi nam poput veleč. g. Micetića ja vili, kako se je malo po malo tjeralo hrvatski jezik iz nekojih crkva i kako se ga još i danas tjera uz znanje a valjda i privolu svietskih i crkvenih oblastih. Takovimi podatci učvrstiti ćemo poznatu našu tvrdnju, da se je više našega naroda potalijančilo u Istri za pol stoljeća pod austrijskom vladom, nego li kroz 3-4 stoljeća mletačke vladavine.

Novi namjestnik svomu činovničtvu. Prošle se je subote činovničtvo c. kr. namjestničtva i policajno ravnateljstvo predstavilo novomu namjestniku barunu *Gozzi-u*. Na nagovor dvorskega savjetnika Krekich-a odgovorio je novi namjestnik, da lolasi među stare znance i da vidi među prisutnima mnogoga svoga bivšeg predpostavljenika. Što je u tom govoru za nas važno ali ni malo utješljivo, to su one riečl, kojima je novi namjestnik pozdravio činovničtvo „*koje je po zasluzi mnogoljubnog cesarskog vodstva mogao predšastnika uzdržalo i utvrdilo izvrstni glas političke uprave u Primorju*“.

Preporučio je nadalje činovničtvu, *da se nepomično ustraje na dosadašnjoj stazi*, a i on da će se u upravi mnogo oslanjati na savjet svoga činovničtva. To biljezimo bez komentara, a kako će biti, viditi ćemo.

I opet glede potrošarine u Voloskom sudbenom kotaru. Već u posliednjem broju pisali smo o potrošarini ili rendi u Voloskom sudbenom kotaru. Upozorili smo krčmare i mesare, kako stvar stoji. Učinilli smo to, kako smo naročito naglasili, da krčmare i mesare odvratimo od kojekakvih mutikaša. Bili smo naime doznali nesamo, kako se je obdržavao sastanak nekih krčmara kod Josipa Marota u Spinčićih dne 21. decembra prošle godine, negotakodjer kako su se neki poznati propalice na Halubaljštini, a drugi u Podgrajštinih kastavske mjestne obćine hvalili, da će nadzirati potrošarinu vina i mesa, odnosno da će slobodno točiti. A znali smo s druge strane da je državna potrošarina izračenaza godinu 1898. g. Gorupu, odnosno odboru komu je on predsjednik.

Bezdušnost nekih stvorova poznali smo i po glasovih, koje su širili glede potrošarine, al i sami bili smo iznenadjeni sa jednim tiskanim listićem, koji je izašao baš onoga dana, kad smo tiskali onu viest o potrošarini danas osam dana.

Ali taj tiskani listić priobćujemo evo ovdje u cielosti:

„Na znanje oštarom!

Gospodin Josip Gorup od 1. jenara 1898. neće imati državnu potrošarinu ili rendu na svoje ime i na svoj račun, zač ta renda od prvoga jenara prelazi na sve one oštare ki su podpisali kunvenčijon ili pogodbu sa Financom. Tako onu će se je odavna očekivalo, se je i obistinilo, to jest, oštari su postali slobodni a tim i svoji gospodari.

Usliad tega će se nije pozvala glavna skupština, ka neće se moć pozvat pred tretim jenara dojduće godine, to nam je dužnost dati Vam na znanje *da od prvoga jenara* do glavne skupštine, o kojoj ćemo Vas obavjestiti, nema Gorup ni drugi prava Vam zanovetat, to jest, nema prava držati Vas pod kontrolom ali pod pecatom.

Ako bi hitel Gorup ili ko drugi zanovetat Vam radi provincijala (Junte), ali komunala, znajte dobro da za to nikko nema prava prit u Vašu konobu, da Vas kontrola. Dakle braćo oštari, veseleć se nad našom slobodom, ponašajmo se mirno i dostojno kano dobri muži i čekajmo na glavnu skupštinu svih oštara, koja skupština *jedinu i isključivo* more odlučit o svemu onemu što je u interesu oštara.

Sve što je Gorup bez glavne skupštine dosuda delal i dela niš mu nevalja.

Volosko, 30/12/97.

Odbor slobodnih oštara

Frane Ossoinak, Gajanić, Fvane Kinkela.

Listić je kako se vidi datiran na Voloskom dne 30/XII. to je decembra 1897., odkuda je i razašljan istoga dana po pošti „oštarom“, koji su ga sliedećega dana dobivali. Listić glasi na ime „odbor slobodnih oštara“, pod kojim su tiskana imena Frane Ossoinak-Gajanić i Frane Kinkela.

Tiskara, u kojoj je listić tiskan, nije naznačena, a morala bi po zakonu biti.

oblast nad tiskovinami u Voloskom kotaru je c. kr. kotarsko poglavarstvo. To je dužno tražiti tiskaru u kojoj je listić tiskan, i može ju, ako hoće naći, a po tiskari takodjer one koji su listić dali tiskati, te postupati proti njoj i njim.

Okolnost, da tiskara nije naznačena, ništa ne sumnjati, da li su u istinu Frane Ossoinak-Gajanić i Frane Kinkela dali onaj listić tiskati.

Osoba Frana Kinkele nije točno ustanovljena, jer osoba toga imena ima po Kastavščini mnogo. Najveći dio ljudi drži da se tu ima razumjevati Frana Kinkelu Lovrinu krčmara u Dolnjem Rukavcu. Ako nije i on dao tiskati onoga listića, imao bi i pred oblastmi i javno izjaviti da nije.

Svakako pak bi to imao učiniti Frane Ossoinak-Gajanić, gdje je osoba bezdvojbeno ustanovljena, jer je samo jedan takav, i to posjednik trgovac, bivši također krčmar, u Perenićevoj, i sada občinski zastupnik.

Mi znamo, da je po njega došla „Krstićeva kripica“ dne 21. decembra 1897.; mi znamo, da je on ako i ne baš drage volje zasjeo tu kripicu (mnogi kažu da bi radje deset dana hodili, nego bi na njoj se vozili); mi znamo da je on nagovorio Vjekoslava Sinčića iz Matuljeve te je i ovaj zasjeo tu kripicu te da su se obojica odpeljali na spomenuti sastanak nekih krčmara kod Josipa Marota u Spinčićevoj; mi znamo, da je rečeni Frane Ossoinak-Gajanić obćio sliedećih dana sa stanovitimi ljudmi, kojim su curile zazubice za potrošarinom. Mi znamo sve to, al nam je ipak težko vjerovati, da je Frane Ossoinak-Gajanić dao svoje ime na onaj oglas na „oštare“, i da je s njegovim znanjem došao taj oglas u tisak.

Na njemu je da nas i sve svoje sugrađane oslobodi od neizvjestnosti, da naime javno dade na znanje, da on onoga oglasa nije podpisao -- ako u istinu nije, i da u tom slučaju čini tražiti one koji su njegovo ime zlorabili. Neučini li toga svaki će imati pravo držati, da je onaj oglas njegovim podpisom tiskan.

Ako bi pak to istina bila, što mi, kako rekosmo, nemožemo vjerovati, onda bi ga mi a s nami zajedno svi poštenjaci iz svega srca sažalili.

Sav sadržaj onoga tiskanoga listića, na kojem su tiskana imena Frana Ossoinaka Gajanića i Frana Kinkele za „odbor slobodnih oštara“, je *lažan, varav* i *zapeljiv*.

Na državnoj potrošarini ili rendi u Voloskom sudbenom kotaru nije se za god. 1898. ništa drugo promjenilo nego to, da gosp. Gorup nije sklopio pogodbe samo na svoje ime, nego na ime odbora trojice, koji je ono u svoje vrieme bio izabran u Opatiji, i kojemu je predsjednik g. Gorup.

Značajno je što se veli u prvom odstavku oglasa, da „*od prošga jenara renda prelazi na sve one oštare, ki su podpisali kuvencijon ili pogodbu sa Financom*“. Velika većina „oštara“ Voloskoga sudbenoga kotara dala je punomoć gosp. Gorupu da sa državom sklopi pogodbu, a nije izravno podpisala nikakve pogodbe sa financom. To su imali valjda učiniti neki ter neki, koji ni iz daleka nesačinjavaju većine „oštara“, i to valjda sa c. k. financijalnim komesarom na Voloskom, tim začetnikom a kako se čini i podržavateljem svega odnosnoga komešanja, smjerajućega po našem uvjerenju ne na korist ni države ni krčmara nego hotice ili nehotice na korist talijanskoga državljanina Trezze.

Tu kao da je potvrđen savez stanovitih ljudi sa predstavnici nekih oblasti.

Mi bi želili iz svega srca, da si krčmari urede svoje stvari kako bi njim najbolje pristajalo, al uz ljude koji su najviše komešali mislimo da nebi krčmari nikakve koristi imali, korist bi mogli imati samo oni neki, koji su si bili već unaprieda službe kod uprave potrošarine porazdielili. I kad bi bili krčmari izravno sa državnim oblastim sklopili pogodbu, oni nebi bili postali slobodni, već bi bili morali plaćati potrošarinu.

Upravo je lopovština reći krčmarom, da od prvoga jenara do glavne skupštine neima ni Gorup ni drugi prava zanovetat krčmarom, to jest da neima niko prava držati jih pod kontrolom ili pečatom, i da nevalja ništa što je Gorup bez skupštine, koja se je tobož imala obdržavati, radio.

Još veća lopovština, ako je mogude, jest reći, da neima ni Gorup ni itko drugi prava doći u pivnice radi pokrajinske ili občinske potrošarine. Kad bi i bili krčmari izravno sa c. kr. vladom sklopili pogodbu za državnu potrošarinu još je uvjek ostajala Gorupu zemaljska potrošarina, a tako u raznih občinah i občinska, a on je za obću te i za svaku posebice imao pravo poslati svoje ljude u pivnice.

Takove stvari dogadjaju se u kotaru, kojim upravlja već nekoliko godina c. kr. kotarski kapetan Alojzij Fabiani. Samo pod njim se valjda neki pouzdavaju što takova činiti. S nekimi znamo da je u savezu već par godina. I u poslu potrošarine bio je učinio neke korake tim nekim u prilog, tobož da napravi mir. Gospodine c. kr. kotarski kapetane Alojzije Fabiani! Da ste Vi postupali cielo doba što ste na čelu kotara, osobito zadnjih par godina, drugčije nego ste postupali, nebi Vam se trebalo brinuti tobož za mir — jer nebi bilo nemira.

Vidit ćemo što ćete učiniti u pogledu navedenoga oglasa, koji je bio kadar prouzrokovati nesamo nemira nego i svakojakoga zla za pojedince, i koga bi bilo po svojoj prilici, da nije naš list i da nisu pošteni občinari na dobu upozorili krčmare na stvar kako stoji.

Svi ti poštenjaci se čudom čude, što si sve nedozvoljavaju neki ljudi u kotaru, kojem ste Vi na čelu; i pitaju što ćete obzirom na onaj oglas poduzeti, i što sve neće još biti dozvoljeno nekim u Voloskom kotaru, ako se šta odlučna proti njim u interesu reude i mira nepoduzme.

Medjutim javljamo, da je odbor za državnu potrošarinu, komu je na čelu gosp. Gorup razaslao dne 1. jenara rano i sliedećih dana svoje pouzdanike po občinah, koji su pračeni sa financijalnimi stražari i odaslanici občina pečatili vino svim onim krčmarom, koji se nisu pogodili za potrošarinu sa ovim odborom odnosno gosp. Gorupom ili njegovimi pouzdanici.

Svakomu je slobodno i sad da se s njim pogodi za godinu 1898. ako neće da mu vino pečate.

Velika nesreća u Medulinu. Drugi dan za Božićem dogodila se je u Medulinu užasna nesreća: dvoje djece od 8-10 godina zagušilo se je pod ledom. Ima naime blizu sela mrtva voda, koja se zove „Stara Lokva“, a dosta je velika i duboka. Usljed velike zime bila je onaj dan voda pokrivena dosta debelim ledom, te su seoska djeca veselo trčala po njemu. Ali na jednoj točki mali sin Antona Cokuna probi trećeri koru leda i pade u lokvu. Njemu dodje na pomoć mali sin Josipa Lorenzin-a i obojica izčeznuše pod vodom. Druga djeca su brzo potekla u mjesto, da jave nesreću; u par časa razširi se vjest po svem Medulinu te je dotrčalo k lokvi mało i veliko. Ali uzalud! O potonuloj djeci nebijaše već ni traga, samo dvie kape su plivale na vodi. Prvi se baci u vodu Josip Lorenzin, otac jednoga od zagušenih, da si nadje sina pod ledom, ali neuspje i mal da i sam nezaglavi. Tada je podlo za rukom Ivanu Radoševiću, velikim trudom i rizikom za se ali i osobitom vještinom, te je našao mrtva tiela pod vodom i izvukao ih na suho. Čast mu! Roditelji, pazite na Vašu djecu, jer nesreća, kako vidite, ne spava!

Sve da samo ne hrvatski! Pod tim naslovom pišu nam iz Pule koliko sliedi:

U „Čitaonica Hrvatska“ u Pomeru, selu kraj Pule, gdje nema niti za liek da bi i jednoga Talijana, dobila je od ovdješnjega c. k. kotarskog poglavarstva dopisnicu, koju Vam ovdje doslovno prepisujemo

a) spieda:

K. k. Bezirkshauptmannschaft
Pola.

Alla Spettabile Società
Hrvatska Čitaonica
fr. porto posta
Pomer.

(nemiki pečat.)

b) zada:

N. 20283 vorra produrre a posta corrente la statistica di codesta società chiesta con decreto 30./11./1897 pari numero.

(opet njemački pečat kao i gori).

Mi smo uputili original pisan takodjer na službenoj tiskanici, samo njem.-talijanskoj, predsjedničtvu krš.-slovjenske sveze, da pokaže gospodinu ministru *Gautschu*, taj dokumenat, jednakopravnosti našega naroda i jezika u Istri. A Ti poštovani poglavaru, nemoj misliti, da si ovdje kakov mletački providur u novovjeku izdanju, jerbo bi Ti moglo još žao biti!

Koledari za godinu 1898. Knjižara Lav. Hartmana u Zagrebu (Ilica) priredila je za t. g. 1898 sliedeće koledare:

„*Zvonimir*“ ilustrovani koledar sa 50 slika, ciena 60 nč. — „*Živila Hrvatska!*“ ciena 30 nč. — „*Katolički Kalendar*“ ciena 25 nč. — „*Zorkan*“ ilustrovani šaljivi koledar ciena 30 nč. — „*Prijatelj naroda*“ pučki kalendar, ciena 20 nč. — „*Gospodarski i vinogradarski kalendar*“ ciena 25 novč. — „*Zagrebački pučki kalendar*“ ciena 20 nč. — „*Mesrif*“ Muhamedanski kalendar za god. 1315, ciena 40 nč. — „*Novi Zagrebački kalendar ili šoštar*“ (u sa Pratika). — „*Tjedni kalendar*“ (zidni kalendar), ciena 70 nč. — Žepni „*Kalendar za pravosudje i upravu*“ (notes) ciena for. 1. — „*Školski kalendar*“ za učitelje i profesore.

Radi preobilnog gradiva izpustili smo vrlo važan govor nar. zast. i delegata Kaftana, držanog u sjednici austr. delegacija „o našoj vojnoj mornarici“ Taj govor donjeti ćemo u budućem broju. Isto tako moradosmo izpustiti nekoje druge dopise i notice, koje ćemo donjeti u budućem broju.

Matica Hrvatska pozivlje svoje članove u Trstu i okolici da se požure uplatiti članarinu za g. 1897. kod društvenog povjerenika *Ante Bogdanovića*, pošto članovi, koji se prijave poslje 12 tek. tek. mj. neće moći u obzir uzeti. Članovi se upisuju također kod čuvara „Slovanske Čitaonice“ ulica S. Francesco br. 2 I. nad.

Hrvatska Čitaonica u Cunskom obdržavati će dne 9. jenara 1898. u 5. sati po podne svoju glavnu godišnju skupštinu, što ovim svim p. n. gg. članovom do znanja daje odbor.

Zabava u Malomselu, koja bijaše uređena u zadnjem broju, izpala je kako nas jedan očevidac izvješćuje sjajno nad svako očekivanje. Nadamo se, da će nas koji od prijatelja o toj zanimivoj zabavi pobliže obaviestiti.

Viching redivivus.

(Nastavak)

Promisliv to i imajuć na umu onaj veliki pokret kod Slavena i silnu buku, što ju izaziva kod protivnika po sv. braći uvedeni staroslavenski jezik u liturgiji, koji da ne dade pravo Ginzelu, kada piše: „Ja mnijem, da je Metod utjecao na obrađenje (t. j. da se združiše Slaveni Dalmacije i Ilirika s rimskom crkvom). Radi živog občenja, u kojem stajahu korutanski Slaveni Istre i Dalmacije sa svojimi suplemenici i susjedi, što pripadahu Metodovoj crkvenoj pokrajini; i kraj naravske simpatije, kojom se isti osjećahu nuždno vezani sa slavenskim nadbiskupom i *privlačivani* slovjenskom službom božjom, što ju on bijaše uveo, *niti ne mogaše biti drugčije*, nego da se oni *ocute prinuđeni*, da se u crkvenom pogledu sa častnim Metodom posve izjednače. Po svoj prilici je on po Kočelovoj smrti (oben „9. 16. Not. 9. S. 66.) neko vrieme boravio u slovenskom primorju (Excerptum: supervenit quidam Sclavus ab Hystrie et Dalmatie partibus nomine Methodius. Cod. p. 68.) te je ondje *glavom* na spomenuti način djelovao.“[1])

Preko toga gosp. Salata jednostavno preskače veleć (na str. 26. opaz 11): „Il Volarić (što je u tom smislu pisao u „L'Eco del Litorale“ 1892., kad je ovaj bio primoran ustupit mu ako i ne rado svoje stupce) troverà forse una scusa in una nota del Ginzel e questi a sua volta in alcune frasi ambigue (kad se ne dopadaju) del Farlati III. sacr. III.“

Prof. Benussi pako veli, da izjava kan. Volarića, da je sv. Metod bio i u Istri, „la ci si trova già nella storia dei Ss. Cirillo e Metodio del Ginzel; nascosta però e quasi pudibonda (tobože!) in una breve nota (radje je gosp. profesor ostao zasramljen s okolnosti i s razloga, koje navadja i po kojih Ginzel dolazi do svoga zaključka, jer donaša na dokaz od navedenih rieči iz Ginzela dakako i one svoje izjave breve nota samo zadnji stavak od: Warscheinlich — po svoj prilici — dalje, bezi onog što je navedeno u zaporkah!) tanto che l'autore non ne fa poscia alcun uso: anzi a pág. 55 (biti će 155) dimostra d'essere accaduto tutto il contrario di quanto afferma l'Excerptum.“[2]) Ovo zadnje ne odgovara podnipošto istini, jer Ginzel izrično tvrdi na str. 155, pozivljuć se na ono, što kaza na str. 113. i sled.: „Noch bei Lebzeiten Methods verbreitete sich die slavische Liturgie von Pannonien aus unter die sprachverwandten Slaven des Adriatischen Küstenlandes, welche berufen waren, dieselbe unter allen katholischen Slaven des Abendlandes als ihren bleibenden Antheil zu besitzen.“[3]) Poznati pako izvadak o pokrštenju Korušaca, (Exc. e lib. de cony Carant.) koj je vrl. star, pošto se nalazi jur u rukopisu iz XIII. vieka, veli: „Post hunc (Osbaldum) interiecto aliquo tempore supervenit quidam Sclavus *ab Hystrie et Dalmatie partibus*, nomine *Methodius*, qui adiuvenit Sclavicas litteras et Slavice celebravit divinum officium et vilescere fecit Latinum; tandem fugatus a Carantanis *partibus intravit Moraviam*, ibique defecit.“[4]) Nama se ne čini ništa izvanredna, što je po tom navodu, po sebi vrlo staro, a koji za ono doba ne sadrži ništa neobična, već napadi odgovara posvema stanju stvari, jamčeći nam *za starodavno ukorenjenje glagolice u Istri i Dalmaciji*. — Dr. Volarić došao do svog zaključka, pa krstio ga gospodičić Salata (str. 26) „inammissibile, anzi come ridicola l'ipotesi“, jer po onomu stoji: „Dunque a Metodio non era l'Istria una terra incognita, ma ritornando da Roma, ebbe a fermarsi per un qualche tempo, annunziando la parola evangelica e celebrando i misteri della nostra religione in lingua slava nell'Istria e Dalmazia, e di là passa nella Carinzia, ove incontrò le note traversie arrecategli dai Salisburgesi, e fa ritorno alla Moravia“[5])

[1]) l. c. pag. 115, 9.
[2]) l. c. pag. 21.
[3]) Za ovu zadnju izjavu pozivlje se na jur iztaknuto na str. 116 i sled., gdje piše o protivštinah, što ih imala prebrditi glagolica u Istri i Dalmaciji i koima je odolila te kako si je osigurala budućnost u ovih zemljah. Svi su si dosljedni: kad ne pomažu dokazi, onda zamuči i izvrađaj, jer tu će se iruda da te zateče.
[4]) Ginzel l. c. Mon. Epist. pag. 68.
[5]) „L'Ecr del Litorale“ Suppl. al N. 136 1892 col. 4.

Listnica uprave.

Platili su za g. 1898.: Dr. A. M. Krk f. 5; I. B. Sv. Nedelja f. 4; Sl. Čit. Pula f. 2.50; Hrv. Čit. Osjek d. g. 1.25; I. M. Barban f. 5; N. Čit. Jaska f. 2.50; Hrv. Sast. Selca (Dalm.) f. 2.50; M. K. Kopar f. 5; Z. odbor Poreč f. 5; Čit. Daruvar f. 1.25; Čit. Postojna f. 5; Vj. T. Karlovac f. 2.50; čit. L. V. Gospić f. 1.25; Dr. J. Z. Marija Bistrica f. 5; I. B. Betina (Dalm.) f. 2.50; N. Čit Otočac f. 1.25; M. J. Kastav f. 5; A. F. Volosko f. 10 za god. 1897 i 1898; V. T. Volosko f. 5; D. Brat. Volosko f. 5; Slov. Čit. Gorica f. 5; V. Š. Rieka f. 2; Dr. V. C. Sisak f. 5; N. Čit. Senj I 25; N. Ž. Sušak f. 1; F. S. Plomin f. 1; G. S. Nerezine f. 4; N. Čit. Nerezine f. 5; A. G. Hrušica f. 2; Z. K. Hrušica f. 1 za 2 mj. 1897; A. B. Volnjan f. 8 za 1/4 1898; N. Č. Sežana f. 2.50; Gj. M. Lešće-Otočac f. 2.50; N. Čit. Sinj f. 2; K. Sch. Pazin f. 2; N. Čit. Delnice f. 1.25; V. S. Opatija f. 5; N. Čit. Osjek g. gr. f. 1.25; T. M. Moščenice f. 1; P. S. Vižinada f. 2 za 1897; P. S. Kanfanar 2.50; S. S. Poreč-Fošolin f. 2; I. B. Kopar f. 2; I. B. Cres f. 2; N. Čit. M. Lošinj f. 5; D. I. N. M. Lošinj f. 5; Hrv. Čit. Petrinja f. 1.25; Prva hrv. štad. Zagreb f. 5; S. P. Novosello (Dalm.) f. 2; A. B. Pazin f. 22; I. C. Kanfanar 2.50; Dr. S. M. Krakau f. 5; P. F. Trst f. 5; Gosp. z. Opatija f. 10; A. Z. Motovun f. 5; I. D. Gusenberndorf f. 1.50; B. D. Sv. Matej f. 8; N. Čit. Kostrena Sv. Barbara f. 2.50; Hrv. Čit. Brinje f. 1.50; N. Čit. Celje f. 2.50; M. B. Brgudac f. 2 za 1897; Z. ured. Klis f. 4 za 1897 i 1898; I. L. Bež f. 1; G. obć. Kastav f. 10; F. B. Kastav f. 2; N. Čit. Ljubljana f. 5; A. V. Buzet f. 1; Hrv. Čit. Rieka f. 2.50; A. S. Dobrinj f. 2; I. P. Altura f. 2; N. P. Sarajevo f. 2.50; I. R. Vinkovci f. 2.25; I. M. Meja (Hrv.) f. 2; I. P. Grižane f. 2; I. N. P. Varaždin f. 2.50; B. O. Rovinj f. 5; A. S. Poreč f. 2; I. F. Opatija f. 5; M. J. Opatija f. 2; F. C. Sušak f. 1; A. J. Mlaka (Rieka) f. 2; B. F. Opatija f. 5; N. F. Milna f. 2; I. M. Sv. Matej f. 5; I. P. Zagreb f. 9; A. P. Rab f. 5; P. P. Rab f. 2; Dr. D. V. Krk f. 5; L. V. M. Lošinj f. 5; F. V. Rab f. 5; I. V. Djakovo f. 5; F. M. Sv. P. u S. f. 2; L. H. Sovinjak f. 2.50; I. K. Lokve f. 1; I. A. Krk f. 2; Dr. I. S. Kastav f. 7; F. D. Kastav f. 59.10; Dr. A. A. Krk f. 10 za 1897, i 1898; I. S. Trst f. 5; I. M. Motovun (Kasojba) f. 2.50; I. K. Pičan f. 2.50; F. G. Pula f. 5; N. P. Berseč f. 2.50; N. Čit. Berseč f. 2.50; Fr. Š. Berseč f. 1; G. P. I. Berseč for. 1. (Sliedi.)

* * *

M. I. R. I. (E.) Do konca t. g. (1897) hoće se još f r. 5. Živili!

Lj. Z. ž. G. Do konca t. g. (1897) hoće se još for. 7. Živili!

Poštanski ured Sv. M. Do konca t. g. (1897) hoće se još for. 2.

M. A. p. M. T. (Krioga). Do konca 1897. hoće se još for. 16·88.

Braća P. na R. plaćeno do konca 1897.

I. S. Sv. L. P. dugujete do konca g. 1897. for. 5·50.

Uprava „Naše Sloge“.

Listnica uredničtva.

Gosp. N. N. u P. Ime dopisnika nemožemo nikomu odati. Nepogadjate pravoga, te činite krivo drugomu. Onim je mogao bi i pogojen samo krivac, nipošto nevini, kojim se netreba ni prati ni srditi. U ostalom za opravdano i uteme ljeno izpravke svakomu, je otvoren naš list. Salimo Vam na cienu, kako pišete. Prijatelji odzdrav!

Prave bruske sukněné tvari

jeden coupon	for. 3·10 iz dobre	parvenuvčje vune
3·10 m. dug, do	„ 4·50 iz dobre	
statan za muž-	„ 6·— iz bolje	
ko odjelo stoji	„ 7·75 iz fine	
samo	„ 9·— iz najfinije	
	„ 10·50 iz još finije	

Jeden coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Boden. Perzivelane, Doskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije. Kammgarne i Cheviste itd. razašilje uz tvorničke ciene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznate

Skladište tvorničkog sukna **Kiesel-Amhof u Brnu**

Uzorci badava i franco. Pošiljke vjerne uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da steje tvari mnogo manje, ako ne i izravno gorsi nego li one, koje se posredovanjem činovnika zabavljača tvrtke **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje ove tvari uz prave tvorničke cijene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi ulno privatnim strankam.

Išće službu

dobrimi svedočbami obskrbljeni sobar; razumije se i u vrtlarstva, srednje dobe čovjek. Pobliže pismeno sub: **„Nada“**, pošte restante u **Roč** (Rozzo) Istra.

Dobro vino.

Lanjske godine kad je bio prvi tečaj za konobare i vinogradare pri c. kr. kemično-gospodarstvenoj pokusnoj postaji u Spljetu, uhvatio sam zgodu, da mu prisustvujem željom, da upoznam raznovrstna vina, i da ih znadem analizirati, i čista u trgovinu turiti, te time koristiti trgovcu a osobito dalmatinskom vinogradaru.

Dakle tko želi nabaviti dobrog vina neka se obrati pouzdano na

Stjepana Dulčića
Brusje na Hvaru (Dalmacija).

Skladišće pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Ribergo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladišće pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladišće zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmeti postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

filjalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria“
13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

zistem „Patent Workmann Chicago“

Raztrirni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbo.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokotvorov v vsakem obsežju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za liste in zavitkov z napisom, naslovnih listkov jedilnih list, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Faktura Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov, Prima-note, odpravnih, menjičnih časo-zapadnih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztirnega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledlo iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnilo obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

Stalno u vsaki obitelji svaki dan rado pije

a Živio!

Kathreiner-Kneippovu sladovu kavu

Prosta od zdravlju škodljivih sastojina zrnate kave ima Kathreiner-Kneippova sladova kava jedino njezin miris i ugodjujen okus. Pošto pospješuje tek i kako je lako probavljiva, to se je kroz godine veoma probitačnom pokazala kod odraslih i djece. Izvrstna je primjesa zrnatoj kavi i najbolja naknada za nju. Obzirom na zdravlje i prištednju neka pravi „Kathreiner“ smio mahnjati u nijednom kućanstvu.

Upozoruje se na nevaljala patvorina.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB **Ilica br. 12**

A. VINGER

ZAGREB **Ilica br. 12**

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganco, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, premuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krživjavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili svedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se ginsovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 60 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Skatulja 60 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili fičkovom, odstranjuje prokomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjelodu i finoću obraza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tomo spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na parižkoj izložbi značastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena, kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč.

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prenugodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Setaku lieči uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju. trzanje, histeriju. zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sliede kose pogrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestline za zube, od kojih zubi pobieljuju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, handaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Broj 2. U Trstu 13. januvira 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cieniku il po dogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci, se šalju poštarskom menutnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbliju pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u stvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se novraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalaz se u Via Farneto br. 14.

Slogom raste malo stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru.

Občinski izbori u Poreču.

U poslednjem broju objavili smo debelo tiskanu kratku objavu dra Laginje na izbornike občine Poreča, gdje im javlja da je podnio pritužbu u Beč proti razdieljenju trih izbornih tiela i savjetovao, neka ne pristupe k izborom ako bi se ipak obavili dok ona pritužba nebude razpravljena.

Dr. Laginja javio je kotarskomu kapitanatu u Poreč, da je podnesao spomenutu pritužbu na vrhovno upravno sudište u Beč, te je pitao na temelju § 17 zakona od 22. oktobra 1875., neka budu do odluke vrhu nje, obustavljeni izbori, koji su se imali vršiti prošli ponedjeljak dne 10. januvara i sljedećih dana.

Čujemo, da je kotarsko poglavarstvo u istinu za sada obustavilo i da neće biti novih izbora do nove odluke. Pitanje je vrlo znamenito pak je pravo, da izbornici porečki znadu o čem se radi. Radi se o tom, da pri izborih probije prava volja naroda, a to nebi moglo biti, dok nebudu sastavljena izborna tiela onako kako mi mislimo da je zakon i da je pravo. Evo u kratke o čem se radi:

U Poreču južna željeznica plaća jedno 25.000 forintih svake godine od svoga dohodka. Južna željeznica daleko je od Poreča, takne Istro samo malo na protivnoj strani po Jelšanko i po Kastavskoj občini, pak je zakon da je jedan dio poreza od svih svojih dohodaka plaća u glavnom gradu Kranjske i tako napred, svuda kuda prolazi njezina pruga do Beča i druguda,

Poreč *nije* glavni grad Istre, ali svejedno priuštili su mu ono plaćilo, od kojega onda teče korist občini samoga gradića Poreča.

Naši tvrde, da južna željeznica sa svim tim nebi smjela imati izbornog prava u Poreču, jer u onoj občini neima svoje zemlje ni svojih kuća, ni trgovanja ni ravnateljstva, ma upravo ništa, pak baš zato, jer od toga ništa neima u občini, nebi smjela imati ni glasa u izborih za občinu.

Svega državnoga poreza u porečkoj občini plaća se oblo 53.000 forintih. Odpalo bi dakle na prvo tielo oblo 17.700 forinti, na drugo toliko, na treće toliko.

Budući pak da južna željeznica plaća sama 25.000 forinti, to ona, kad ju upišu u izborne listine, upije cielo prvo tielo i još otme od drugoga tiela oblo kakovih 7300 forintih.

Kad je tako, onda je dosta, da u drugo tielo priložiš ono nekoliko bogatuna, pak izadje tako da dohturidi pratikanti i nekoliko bogataša čine sami prvo i drugo tielo to jest oni sami izabiraju *dvadeset* zastupnika, a sva druga masa naroda i porečki i vanjski seljani, da su baš složni kao prst, nebi mogli izabrati, nego deset svojih Tako je do sada bivalo na temelju onoga po našem sudu nepravičnoga razdieljenja.

Reći će tkogod od protivnika, da je pravo, da bogataši, ako jih je i malo izabiru 20 a manji posjednici 10 zastupnika, kad onih malo plaća dva puta toliko, koliko ona množina manjega naroda. All nije tako, jer valja se pitati, odkuda današnji dan občine poglavito živu, a onda je odgovor lahak, da više dobivajo od potrošarine iliti dacije, nego li od drugih nameta.

A potrošarinu plaćaju oni koji troše, a to je velika množina naroda živućega u samom Poreču i dolazećega u Poreč po raznim poslim, gdje mora da troši.

Evo dakle zašto pritužba od naše strane: Kad bi se vrgla van iz listina južna željeznica, onda na sva tri izborna tiela, nebi došlo nego oblo 28.000 forintih plaćila. Tada bi došli u *prvo* tielo od najjačih na manje jake svi oni, što skupa plaćaju po prilici 9300 forintih; u *drugo* tielo došli bi po redu za njima oni *srednji*, koji opet skupa plaćaju oblo 9300 forintih, a u *treće* tielo najniži, koji opeta plaćaju svi skupa toliko.

Tada bi borba bila razložita. Prvo tielo ostalo bi gospodi, a u drugom i trećom odlučivali bi seljani, a poljodjelci iz grada i iz sela laglje bi se medju se pogodili, koga da izaberu i bolje bi svoje posle poslovali. Nije nikakova tajna, da je gospodarstvo občine Porečke od mnogo godina dosta slabo, i da ga je krvava potreba popraviti.

Zato je pritužba učinjena, da vrhovni upravni sud odluči, ima li južna željeznica pravo glasa ili ne u porečkoj občini.

Nu pritužba ide i na drugo, po čem bi tarem nekoliko bilo popravljeno, da prava volja narodna prošine iz izbora. Oblast je naime sve poreze, što ostaju poslje onoga od južne željeznice, razdielila od većega na manji u dvie ravne polovice, pak je ono malo većih bogataša, koji plaćaju prvu polovicu toga ostatka, dala u *drugo* tielo, a sve druge u treće tielo. I to nam se čini krivo, te pritužba ide na to da u drugo tielo dodju svi oni, koji ukupno plaćaju *cielu* trećinu svega poreza, dakle od prilike 17.700 forintih. A što ostane, neka ide u treće tielo, ako i ne dopuni cielu trećinu poreza. Tako nam se čini da je zakonito, jer zakon govori, da svi od jačega na manjega, koji plaćaju prvu trećinu poreza, gredu u prvo tielo, *svi koji plaćaju drugu (dakle podpunu) trećinu, gredu u drugo tielo*, a napokon svi ostali (bez obzira koliko plaćaju) idu u treće tielo,

Ako bude odlučeno prema našoj pritužbi, onda ćemo se moći nadati, da će u občini porečku doći zdrava, dobra uprava; bude li odlučeno proti nami, onda je stalno, da u ovoj občini prava volja naroda nikad se neće moći očitovati i onda će biti svakomu jasno, da se naša sela moraju odcliepiti od omoga nesretnega grada i stvoriti male občine, gdje će doistine poglavar morda biti obučen u debelo sukno, ali će i biti koja lokva očišćena i štogod drugo providjeno, za što se sada slabo mari. Dakle strpljenje do nove odluke. Strpljen spašen!

O našoj vojnoj mornarici.

Govor delegata Raftana u sjednici austr. delegacija dne 9. dec. 1898.

O zasjedanju delegacija prošloga mjeseca decembra nismo pisali ništa ili skoro ništa. A vriedno bi bilo govoriti i glede vanjske politike, i glede uprave bratinskom nam zemljom Bosnom i Hercegovinom, i glede vojne uprave. Sad već o tom govoriti čini se zakašnjeno. Jedno ipak nemožemo propustiti, ono naime, što se našega naroda u Dalmaciji i Istri najbliže tiče. To je vojna mornarica, koju se nemože ni misliti bez hrvatskih mornara iz Dalmacije i Istre.

O vojnoj mornarici — kao i o svih predmetih koje se u delegacijah razpravlja — govorio je u austrijskoj delegaciji delegat *Jan Kaftan*, sin bratimskoga nam naroda českoga. Govorio je znanjem, koje ga rieši, i srcem koli prema svoj vojnoj mornarici toli osobito prema onim, koji sačinjavaju veliku većinu te mornarice, Hrvatom. Mi mu ovdje zato javno izričemo srdačnu hvalu.

I. Općenito o brodovlju.

Visoka Delegacijo! Pitanje Krete ne samo što je duboko uzbudilo evropsku diplomaciju, nego je i oživilo uprave mornarica. To oživljenje običaje se očitovati ponajprije u dotičnim proračunima. Njemački Cesar zauzeo se je svojom osobitom živosti za povećanje njemačke vojne mornarice dapače je sam izradio pregledne skrižaljke, da po njima osvjedoči o toj potrebi zastupnike naroda.

U Francezkoj dozvolilo je povjerenstvo za mornaricu 260 milijuna franaka za poboljšanje. Dakako da ni Inglezka nezaostaje, pa i samu Belgiju kao da je spopala vrućica za ratno brodovlje. Naša uprava mornarice zahtjeva za 1898, godinu oblo 14 ½ milijuna forintih, jedan i pol više, nego li za godinu 1895.

Po onom što je očitovala uprava naše mornarice i što i po pokretu, što ga se opaža u njezinih krugovih i što kadikad prodre u javnost, čini se, da se u nas kani temeljito preurediti, dotično promjeniti sistem našega vojenog mornarstva, te bi bilo vrlo zanimivo, kad bi preuzvišeni gospodin Viceadmiral htio štogod o tom priobćiti delegaciji.

Ratno brodovlje, kako znamo, ima dvojaki zadatak.

1. Zadatak mirni: to jest službu gospodarstvenog prosvjetljenja, poglavito podupiranje prekomorske trgovine;

2. zadatak vojeni: to jest, obranu vlastite obale, obranu trgovine, dok traje rat, ili navala, proti neprijateljskom brodovlju i obalam. Avstrija nije država, koja bi naseljivala (kolonizovala), premda bi to bio izvrstan način za pospješenje naše prekomorske trgovine.

Mi smo žalibože zanemarili dobu, kad se je otvarao suezki kanal, pak neizrabljujemo onoga prokopa, kako bismo mogli prema našemu pogodnomu geografskom položaju. Naše učestvovanje pri svietskoj trgovini i dobitak pri ujoj, vrlo je malen.

Evo primjere: Holandezi učestvuju pri svietskoj trgovini sa 416 forintih na glavu, Inglezi sa 226 forinta na glavu,

PODLISTAK.

Istarski razgovori.

Preporučeni na razmišljanje svim Istranom, a ponajpače prodancem i njihovim drugovom.

(Nastavak)

VIII.

Kakovi su Talijani, ter što misle?

Ive: Tako je moj Mate! Ki želi spast pod Italiju, slobodan mu put, neka gre slobodno tamo, al nas neka pusti s mirom. Zač ne samo da ne želimo i mi gladovat, nego mi se ovdje dobro čutimo, i prej bi nas morali sve poubijat, nego da se pustimo odtrgat od naše stare i slavne države Austrije.

Mate: Za to zakliknimo: „Živila Austrija! Živio naš presvitli vladar Franjo Josip I. Živio!!!"

Mate: Vavek se pul nas govori od teh Talijani, pak bim Vas najlepše prosil, da mi poveste, ča Vi do njih držite, kakovi su to ljudi i ča misle, zač ja, u koliko jih barem poznam, ne bim dal za njih ni pipu vodi.

Ive: Dobro, dobro! Govorit ćemo i od tega. Al prej svega Vam moram reć, da ima va šenice i kukolja, a va talijanskem kukolje more se opet i kogod dobro zrno šenice nać, samo ne va kukolje od istarskeh Talijani. Dakle počnimo!

Mate: No ala, s Božjum pomoćum!

Ive: Počet ćemo s velom glavom, s bivšem ministrom talijanskem - *Crispi*-jem. Ta bivši ministar varal je prej nego je postal ministar, onda za vreme njegovega ministarstva, a najzada i onput, kad je i prestal bit ministar. Varal je, kade je samo mogal, a najbolje bi znala od tega povedat napuljska banka, ka je imela dosta žuhkega pojist.

Sada je senat sudišća va Bolonje odlučil tužit tega bivšega ministra *Crispi*-ja radi njegovih prevara. Al kako je va Italije čuda gnjilega pa tako i vlada i uprava, čini se, da se temu ministarskemu prevarantu ne će niš ni zgodit. Koliko put tamo straše slipci i tati sudom, a nisu redki slučaji, kad se sudci i prestraše?!

Tako se i taj *Crispi* zagrozil sudu, da će, ako ga tuže, odkrit i drugeh većeh prevar, nego jih je on počinil, a te prevare, da su storili razni državniki i druge odlične osobe. I sva je prilika, da mu ne će ni vlas past, zač se sud boji, da bi opet on odkril druge prevare, ke su drugi državniki storili. Takovi su dakle va Italije ministri prešidenti.

Mate: Po mačju capu, ako su takovi ministarski predsjedniki, ča moraju vlih bit drugi impiegati i drugi prosti ljudi?!

Iva: Homo malo dalje! Iz Milana su bili javili, ni temu dugo, da je dobavljač al prokurista jedne tvornice vune, ka se zove „*Erini e Botelli*" va Galliate, pobegal, pošto je ostavil krivotvorenih mjenic va iznose od 300.000 lir talijanskeh. A takoveh se slučaji dogadju svaki božji dan — sila božja Ki bi jih otel sve zapametit, moral bi imet glavu od čabra. Ja se ovako samo nekeh slučaji sjećam. Sada dalje!

Va Genove bil je na visokoj škole t. j. na univerze jedan profesor od nacijonalne ekonomije (ili narodnega gospodarstva) po imena *Jacquemont*. I taj čovek prevaril je tamošnju banku ni više ni manje nego za 400.000 lir talijanskeh, pa onda pobegal.

Mate: Dakle tamo nisu baš ni profesori niš bolji od ministar i od fabrikanti!

Ive: Homo dalje! Ni temu dugo, ča je opet nekakov, ako se ne varam, *Augustino Pieri*, mjenjač proneverjeril ni više ni manje nego 49.000 lir.

Va Barkole blizu Trsta uhitili su, kako nekakovi fabrikanti mišturaju na veliko — vino. I tako dalje, i tako dalje, čovek ne bi nikad finil takove i slične stvari povedat.

Mate: Dakle i naših Talijani blizu Trsta se prijimlje ta kuga od prevar, ke se zbivaju va Italije. Kako se iz tega vidi, ne zaostaju ni naši austrijski Talijani za svojom nesudjenom i jednokrvnom „*bracom iz kraljevstva*" susednega.

Ive: Talijani reču: „*Fava e boba, tutto una roba*", a tako je i s Talijani, ki su svi jednaki, bili oni va Italije, al va Austrije.

Sada dalje! Kako sam Vam već prej rekal ima Talijani nebrojeno mnogo po celem svete, kade gredu za dobitkom. Ima jih va Austrije ked mnogeh državneh poduzeć deset puti više — njih Talijani iz Italije, nego sveh Austrijanci skupa. I tako zimlju našim domaćim ljudem kruh. To najbolje čute naši delavci va Trste, i va okolice njegovoj, pak va Istroj i v Reke. Zač da naši trpe i pate, ki bivaju va svojoj zemlje, a radi tujeh ljudi?!

Za to ni čudo, da je pred neko vreme prišlo do tučnji med našemi hrvatskemi delavci i Talijani, ki mestu da gredu sa svojum vojskum va Afriko

Francezi sa 99, Njemačka sa 96, Austrija sa 35 forintih u zlatu na svaku glavu.

Dobitak na glavu iznosi: za Holandeze 43 forinta, za Engleze 36, za Franceze 9½, za Niemce 9¼, za Austrijce 3 forinta u zlatu na glavu.

Mirni je zadatak našega brodovlja polag toga vrlo znamenit, te bi bilo ponajprije na isti misliti, ako se kakva preuredba izvede, pošto pri sadanjem evropejskom političnom stanju možemo veću važnost dati mirnomu zadatku brodovlja. Prama tomu laglje je odgovoriti na pitanje: imamo li se brinuti više za bojno ili više za kristačko brodovlje.

U Njemačkoj dolazi jedan ratni brod na 40 trgovačkih, u Austriji već na deset. Prošle godine porabilo se je pet austrijskih brodova za prekooceanske poslanstva; baš je škoda, da je o njihovom radu i uspjehu u trgovačko-političkom pogledu objavljeno vrlo malo podataka u dotičnom godišnjem izvješću c. i k. mornarice. Čini se, da se nije uzelo u obzir, što sam bio potaknuo, da ratni brodovi sobom uzmu trgovačke dodjelienike, koji bi za našu pomorsku trgovinu mogli vrlo koristno djelovati u svezi sa našimi konsulati, a ipak bi takav čin vrlo osokolio naše trgovce.

Naša vojena mornarica ima jednu prednost, koja se nesmije preuzko cieniti, a to su izvrstni mornari. Dalmatinska mornarica je najbolja na svietu; to je dostojno pripoznala već mljetačka republika.

II. O radnicih arsenala.

Al i radnici arsenala u Puli vrlo su dobra čeljad; naročito zaslužuju hrvatski i slovenski radnici svaku čast. Zato te mora ljuto zaboliti, ako se hrvatski i slovenski radnici tamo zapostavljaju talijanskim.

Ja negovorim proti Talijanom kao narodnosti, ja navadjam samo ono, što je. Dočim dakle osobito talijanski radnici, ako su razmjerno i manje vremena u arsenalskoj službi, pak bez izvanredno osobitih sposobnostih, budu imenovani za majstore, više majstore i poslovodje (Verkfirere), ima s druge strane Hrvata i Slovenaca, koji su pri brodo-gradnji zaposleni 20 i više godina i izvrstno usposobljeni, te znadu čitati i pisati, pak nemogu doći ni za predrednike (Vorarbeitere).

Akoprem u jednom odjelu arsenala ima preko 50 po sto Slavena, pretežno Hrvata, ipak su od 4 nadposlovodja iliti oberverkfirera, tri Talijana; od 6 poslovodja ili verkfirera, 4 su Talijana, 1 Niemac i samo 1 Slaven; od osam nadmajstora svi su Talijani, od dvadeset majstora 19 je Talijana, samo jedan Slaven, koji je izvrstno usposobljen. Od predradnika iliti vorarbeitera samo trojica su Slaveni, a svi ostali više od 20, jesu Talijani ili ljudi, koji se za Talijane označiše.

Hrvatski se jezik vrlo zapostavlja, premda je materinji jezik većega diela mornara i radnika u mornarici i arsenalu.

Kad su izbori, bilo občinski, bilo za zemaljski ili za državni sabor, onda talijanski nadmajstori, poslovodje itd. neobični pritisak čine, nesamo na talijanske, nego i na hrvatske i slovenske radnike, pače im se i odpustom groze.

Pri radnjah na pogodbi iliti pri akordih daje se prednost Talijanom; jeziku slavenskih radnika rugaju se, nazivlju ga „šćavo", mjesto slavo.

Hrvatski radnici iz druge polovice države neimaju u Puli nikakovih političkih prava, premda rade, pri jednom zajedničkom poduzeću.

Občinsko je zastupstvo u Puli talijansko pomoću krugova mornarice.

Slaveni u Puli neimaju niti jedne škole u svojem jeziku.

Zato je po mojem sudu dužnost uprave mornarice raditi o tom, da se u Puli postanovi jedna pučka škola hrvatska, ni zajednički trošak, a da se u postojeću školu mornarice uvede hrvatski jezik kao obvezatna nauka.

Znam vrlo dobro, da vodstvo mornarice ima u tom pogledu poteškoća; dobro mi je znano i to, koliko je nepismenih u Dalmaciji i Istri.

Ali tomu nije kriv ovaj umni, vredni i cesaru svomu vierni hrvatski i slovenski narod, nego je krivo što neima škola u dostatnom broju i pravih. U sapor toga može vodstvo mornarice tu mnogo učnjti Njegova Preuzvišenost neka blagovoli na to pitanje svrnuti svoju podpunu pamju.

Obskrba arsenalskih radnika za starost znamenito je poboljšana na volju Njegovoga Veličanstva, što ja ovdje zadovoljstvom spominjem,

Ipak mi se čini, da je jedna krnna na dan za čovjeka, koji je radio 40 godina i ima obitelj, nešto preslaba pokojnina, te bi se uprava mornarice imala odlučiti za pravedno povećanje te mirovine.

Hvalevriednu djelatnost pokazala je uprava mornarice u ovim poslednjim godinama gradnjom baraka.[1])

Ipak se to nebi smjelo goniti predaleko, da se nebi spodbila gradnja manjih kućah na brežuljcih okolo stare Pule, koje kuće dielomice još po jedan stan odavaju jednoj radničkoj obitelji.

Treba pri tom, koliko je više moguće uzeti u obzir običaje slavenskoga radničkog svieta koji se spušta u Pulu i čut potrebu, da uz kućicu obradi komad zemljišta.

III. Željeznica na eletriku.

Za grad Pulu od kakovih 35.000 stanovnika, za njegov razvoj i za udobnost obiveteljstva bilo bi vrlo dobro izgraditi jedan eletrični tramvej, osobito jednu pruge od škola sv. Petra, to je od kraj arsenala po arsenalskoj cesti do šijanske šume sa jednim ogrankom do željezničke postaje, što bi se izvelo vrlo lahko.

Veselo sam čuo, da je dozvola za to već zaprtana i bilo bi vrlo zaprijeto, da zajednička vlada što moćnije, takodjer novčano, pomogne takvom poduzeću prema molbam visokoj delegaciji podnesenim od stanovničtva.

Po takovoj željeznici bilo bi posve blizu do šijanske šume iliti kajservalda, toga jedinog plandovišta Pule, kojim upravlja c. i k. mornarica.

IV. Neka erar kupi Brione.

Evo me sada k jednom pitanju što je vrlo znamenito za c. i k. mornaricu.

Netreba ni biti čovjek od zanata te svaki mora uztvrditi, da je Pula spretna i važna kao vojena luka, poglavito s toga, što odmah pred njom leži fazanska rada. Ta rada zatvorena je od istoka kopnom a od zapada brionskimi otoci

Neobziruć se na to, da bi brionski otoci morali biti za obranu, utvrdjeni bolje nego li do sada, jasno je, da bi vojeni erar morao biti gospodar istih već radi toga, da u slučaju rata privatno vlastničtvo nebude trpilo, ili da se nebude moralo skupo odkupljivati.

Od više godina nije već bilo tajno, da se svi Brioni mogahu dobiti za razmjerno malenu cienu; a njih je ako se ne mutim jedna četvorna milja ili okolo 56 četvornih kilometara.

Ipak je neponjatno, kako se je prepustilo kupiti u zgodan čas te otoke, koje je još pred malo godina vojena uprava mogla imati za malenkost od kakovih 70.000 forintih, jer neki Payao Kupelwieser kupio je pogodbom od 13 septembra 1893., dakle pred 4 godine za 65.000 forintih Brione velike, Brione male, Galiju i Svetiću od Samine (Madonna del deserto).

Taj novi vlastnik gradi kuće, nasadja vinograde, sije sjeno, kosi, zagaja velike plohe, a sve troškom, kojega će vojena uprava prije ili kasnije morati da odkupi velikimi svotami. Dapače ona čini to već sada.

Godine 1896. morao je c. kr. erar za vojene svrhe odkupiti na Brionih 111.330 četvornih metara i platio je zato šesti dio gore navedene ciene, za prostor, koji iz naša jedva pet stoti do cieloga zemljišta.

Ali uza to moraju se prodavcu posebice odškoditi gradjevine, kamenici i jur izkopano kamenje.

Pitam dakle Njegovu Preuzvišenost: Koliko iznosi ona odškodnina? Koliko će se u bližnjim budućim godinama još morat kupiti?

Je li Visoka Vojena Uprava voljna bez oklievanja izvlastiti sve Brione, prije nego li vlastnik učini novih naprava, koje bi se kasnije moralo skupo odplatiti?

V. Proviante za mornaricu.

Hoću na koncu, da taknem još dva pitanja.

Prvo je pitanje od dobave proviante za c. i kr. mornaricu, što se od nekoliko godina daje privatnom trgovcu, čini mi se firmi Eisler. Ta je firma g. 1885. ustanovila zakladu od 40.000 forintih za dječje vrtiće mornarice i sagradila u Puli proviantno skladište za 100.000 forintih, te se je obvezala to skladište bezplatno ustupiti vojenoj mornarici, ako joj se brašnovanje (davanje proviante) prepusti do konca g. 1898.

Svakako čini se, da ta firma čini dobar posao, a to joj nitko ne zavidja, jer se temelji na pogodbi, koju je vojena uprava za stalno ozbiljno promislila.

Nu ta pogodba, kako čujem, svršava za godinu, dvie, s toga neka mi je slobodno upitati:

Nebi li bilo sgodno, da mornarica sama sebi dobavlja proviant, jer bi tim postigla velike prištednje i mogla bi sve potrebne stvari dobavljati od domaćega svieta, osobitim obzirom na male proizvoditelje?

Gospodo! To nije novotarija U ovo zadnje doba počelo se je i u nutrnjim pokrajinam dobavljati u vlastitoj upravi potrebštine u velikim gradovima, pri velikim zavodima; evo primjer pražke bolnice, te se je opazilo, da se tako prištedi novca i da se ima bolju hranu, i da su bolestnici bili bolje obskrbljeni. Držim dakle, da bi se izplatilo i kad bi vojena mornarica sama sebi nabavljala što potrebuje.

Ali ako bi se podavanje proviante i razpisalo, trebalo bi u pogodbu postaviti uvjet, da vino mora da bude domaće, naročito iz Dalmacije i Istre, a ne grčko i talijansko.

Isto tako bi se i za druge potrebštine morala dati domaćim proizvoditeljem prednost pred svakim drugim.

VI. Prištedje od monture.

Dolazim na koncu do drugog pitanja.

Svaki momak mora da na koncu svoje službe ostavi pri vojenoj mornarici neku svotu novca kao prištedju od monture (Montursgeld).

Od toga novca obuku mornara, kad ima da opeta služi kao rezervist. Toga novca od monturne masse ima sada okolo tri sto tisuća forintih, točno baš neznam iznosa, i to leži mrtvo, bez kamata.

To je novac ubogih ljudi, koji bi ga koristonosno uložili, kad bi ga primili, te nastaje pitanje, nebi li bilo zgodno, da ga se uloži u poštnu štedionicu ili u državne papire neka nosi korist, da se pak uzmogne ljudem, kad su podpuno odslužili vojničtvo, povratiti s kamatami što jim ide i što je za njih dosta znamenita svota. —

To sve što sam spomenuo preporučam dobrohotnosti preuzvišenoga gospodina zapovjednika mornarice. (Dobro! dobro!)

Iz govora podadmirala baruna Spauna.

Još 9. decembra pr. godine podadmiral, a sad već admiral barun Spaun, oglasio se je u ime uprave mornarice na govor delegata Kaftana.

Najprije se je zahvalio za znamenitost koju je pripisao mornarici, te nekoliko stanje naših brodova opisao. Onda je prešao na stvari, koje se napose nas Hrvata tiču.

Obzirom na pitanje glede ustrojenja slavenske pučke škole, rekao je da se uprava mornarice trsi dizati pučku obuku, i da troši za školstvo 40.000 forinti na godinu. Glede naukovnoga jezika ima se ići sa stanovišta, da su te škole ustrojene za djecu častnika i činovnika pripadajućih mornarici, kojih mnoga se posvećuju državnoj službi, te za kojih napredak je potrebito, da se nauče temeljito *službeni jezik* (!! Tako! To će reć njemački! I to uza sve temeljne državne zakone!)

Za naučnaje slavenskoga jezika u Puli, *koga mornarica ni malo ne zapostavlja*, ustanovljeni su takodjer tečaji za državljane, da taj jezik, *komu pripada velik dio mornara*, upoznadu do stanovite mjere i oni častnici, koji nepripadaju slavenskoj narodnosti, svakake toliko, da se mogu razumjeti sa svojimi podredjenimi".

Viceadmiral opaža nadalje, da u Teodu, u Dalmaciji, obstoji pučka škola, koju mornarica podupire; te da ustrajanje drugih škola spada ministarstvu za bogoštovje i nastavu.

Kaže nadalje, da je istina, da veliki dio radnika u arsenalu nisu Slaveni, al da se načelno Slavena neodbija. U Dalmaciji dolazi jih malo. Da postane koji predradnikom negleda se na jezik. Već kod meštara i dalje gleda se, da poznadu službeni jezik (!! njemački!!) mornarice, komu da pripada veći dio inženira. Od 71 meštra i nadmeštra, da su 43, od 76 predradnika 67 iz Dalmacije i Istre, među ostalimi da ima Slovenaca i drugih Slavena. Na Dalmaciju odpada jih jako malen postotak, jer se jih od tamo male u arsenal javlja, čemu uprava mornarice nemože pomoći.

Kod mornara je slavenski živalj na to manje u obzir uzet, jer se većina podčastnika, osobito specijalista, to jest artilerista, torpedinista i mineura, uzima iz broda za mlade naučnike, a na taj brod malo mladića iz Dalmacije dolazi.

Podadmiral reče nadalje, da je častni g. delegat *Kaftan* govorio o političkom uplivu vojne mornarice u Puli na radničko osoblje. „Ja mogu uvjeriti, da uprava mornarice neupliva izravno nimalo, da ta uprava stoji daleko od toga, da bi prede postavljala jednu ili drugu narodnost ili njihove težnje odobravala. Kad bi dosle do znanja takova što zapovjedničtvu, ono bi činilo, da to prestane".

Govori nadalje o obskrbi starih i nemoćnih. Priznaje, da je uprava mornarice sklopila nagodbu sa jednim dobavljačem, koji pak da je obvezan sve proizvode čuma kave, slanoga mesa i dielomice vina, dobavljati u tuzemstvu (Austro-Ugarske) i obzirom na vino bijaše naknadno dobavljač obvezan za sve brodove, za kojimi se pošilje živež, uzimati vino iz Dalmacije. Hoće li moći vlada uzeti u svoju upravu dobavljanje živeža, teško mu je već sada odgovoriti.

Priznaje, da bi bilo dobro, kad bi se novac, što ga ostavljaju mornari poslije aktivne službe, koristonosno uložio, ali proti tomu govore dva razloga, i to prvo što dio toga novca treba skladište za monturu, a drugo što mornarica neima nikakve gotovine koncem godine, pa mora dio toga novca upotrebiti za izravnanje dobave živeža. I tim drži gospodin podadmiral, da je odgovorio na sva pitanja gosp. delegata *Kaftana*.

Opažamo k tomu govoru za sada samo to, da nije odgovorio ni rieči na pitanje o brionskih otocih.

Rieči izvještitelja D.ra Stranskoga:

Nemam što dodati opazkom delegata *Kaftana*; držim, da se je u njegovomu govoru dotaknuo jako vriednih pitanja i uvjeren sam, da će uprava mornarice na nje uzeti obzira.

* * *

Čitali smo u *„Slovenskom Narodu"* brzojavku, usljed koje je delegat Kaftan u sjednici 22. decembra hotio postaviti interpelaciju glede postupka predstavnika c. i k. mornarice radi nedavno obavljenih občinskih izbora u Puli. Tu interpelaciju da nije postavio, jer da ga je već onda admiral *Spaun* molio, da toga nečini i obećao, da se mornarica već u izbore uticati neće.

---

[1]) proti Meneliku, ča bi njim bila i dužnost, pridu našem ljudem računi kvarit. To se je dogodilo baš va Reke. A pred neko vreme, ča ne znate, da je jedan Talijan delavac važgal minu o polne, prez da je avizal druge. Mini se nikad ne važižu nego jutro i večer, a on ju je važgal o polne prez senjala, dok su neki naši ljudi spali i počivali u blizini, a nekem su opet od domi prnesli jist. To je pak storil, kako neki govore, samo za to, da unesreći nekoliko naših, ki su blizu bili. I u istinu zadelo je kamenje više od njih, a med njimi i decu, ka su prnesla staremem jist. Na to je prišlo do tučnji, pul ke su i nemški delavci našem pravo dali i navalili na Talijane, ki ne samo da bi morali bit zahvalni, ča su va tujoj zemlje prišli do kruha, nego ki su još k temu takovi, da se igraju sa životom od naših ljudi.

To se je zgodilo blizu Škednja pul Trsta. A ki se ne sjeća silneh nemiri i bun, ke su se zgadjale proti tali janskem delavcem, i to va: Švicarskoj, Francezkoj, Americe, i ča ti ja znam kade.

Kako se iz ovega vidi, ne trpi jih nijedan, a ne samo naši, zač su zbilja takovi, da jih se ne more potrpet.

(Još će toga biti.)

Dopisi.

U Buzetu koncem decembra 1897.

Netko Vam je javio g. uredniče, da je naš Buzet oživio novim vodovodom, što ga je dala sagraditi hrvatska občinska uprava. Odkad teče voda tim vodovodom svaki mora priznati, da je ovaj siromašni gradić kao na novo rodjen.

U gradiću teče voda na dvih mjestih a pod Buzetom kod Fontane teče tik ceste voda za ljude i tuj je napravljeno takodjer za napoj živine.

Voda za ima toliko jakosti, da ju možeš speljati u najdalje i u najviše stanove; nu riedki su oni, koji se tom poklonstvom okoristiše. Ako se nevaramo speljana je voda samo u občinsku kuću, u župni stan, u školu i na sud, dočim ju crpe svi drugi na izlievih i to bogati i siromasi jednako. Premala je pristojbina (taksa) za upeljanje vode u privatne stanove vrlo nizka (6 for.) ipak buzetski Talijani neće vode u kuću, jer se plaše toga malenoga troška, il jer su možda mislili, da će im hrvatska uprava po vodovodu dopeljati vino u grad. Ali mi vrlo dvojimo, da su zaslužili ni vodu kamo li vino, jer su nemarni i nezahvalni.

Dok su Talijani vladali sa občinom i dok je bilo u blagajnah toliko novca da se ga je nerazložno i lahkomno sipalo lievo i desno, dotle nije mogao gradić Buzet dobiti vodovoda, a hrvatska uprava občine, koja se nebi morala nimalo obazirati na tobožnju gospodu u gradiću, i koja mora da pokriva ve-

Dalje u prilogu.

ovih 4 utemeljitelja. U najam uzelo se najlepšu i najveću dvoranu hotela „*Stadt Pola*“, koja imade nešto preko 400 četvornih metara. Kako je sveobće zanimanje za ovo mlado društvo, to ima liepih nada za njegov najbolji uspjeh. Bože daj!

II. Za Silvestrovu večer priredio je naš dični „Sokol“ svoju prvu zabavu i tako prvi put javno nastupio. Bojali smo se, da zabava neće biti dovoljno posjećana, jer te večeri skoro svaka veća obitelj, a kamo li ne društva, priređuju svoje zabave. Ali smo ugodno iznenađeni bili, kad je okolo osme ure ogromna *Sokolova* dvorana, već premašena bila za još uvjek dolazeće gostove. Prve točke programa izvadjao je tamburaški zbor, zatim je slijedila šaljiva predstava i najposlied vojnička glazba. Prije polnoći izigrala se tombola, koja je imala 40 zgoditaka, sve u tu svrhu darovanih. O polnoći oprostio se starac (stara godina) od nezahvalnih naroda, koji poslije tolikih dobročinstva, gledaju kako da ga strpaju u grob zaboravi, pa da se ogriju na srcu mlade godine, nove sreće. Kad je odbila 12. nastupi milovidna gospodjica *T. Rieger*, koja je ugodnim glasićem deklamirala „*Zora puca*“ i „*Molitvu*“ od Preradovića.

Za novu si godinu stisnu ruku prijatelj s prijateljem kao brat s bratom, a mladi se sviet pustio u ples sve do zore.

Sokolu se nemože nego srdačno čestitati na toj liepoj zabavi, koja je moralno i financijalno prekrasno izpala, jer je oko 100 for. čistoga dohodka preostalo. Svi pako, koji su bili na toj zabavi, bijahu ugodno iznenađeni od liepe te večeri te se nadaju brzo drugoj takovoj.

Naši pako talijančići još ni danas nemogu usta zatvoriti od nemila presenećenja, jer im još danas nelde u glavu kako mogu što tako sjajnoga prirediti „*žiti žčavi barbari*“! *Sokolaš*

Godišnja glavna skupština hrvatske čitaonice u Mihotićih. Za dan sv. trih Kralja bijaše po odboru određena glavna skupština rečene čitaonice, te se u istinu i obdržavala.

Pošto se je sabrao u određeni sat dostatan broj članova, otvori skupštinu predsjednik veleč. g. *Vodička*, pozdravi srdačno članove, uzove im sretnu novu godinu, te ocrta u kratko zadatak čitaonice i njezino djelovanje.

Slijeća izvješća bijahu odobrena po skupštini. Iz njih se je razvidilo, da se mlada čitaonica liepo razvija, da vrši krasno rodoljubno poslanstvo, da se množi broj njezinih članova i prijatelja, te da njoj je materijalni obstanak osjeguran, bude li i u buduće dosadašnjim putem koracala.

U novi odbor bijahu izabrani slijedeći članovi: predsjednik g. *Ivane Šepić-Tomelov*; tajnik g. *Vinko Kinkela*; blagajnik g. *Milan Kunčić*.

Skupština pozdravi najsrdačnije koli odstupajući toli nastupajući odbor.

Većina članova ostala je i po skupštini na okupu te se pozabavila uz tečan zalogaj, izvrstnu domaću kapljicu, veselu pjesmu i vatrenu zdravicu dulja vremena

Čestitka načelnika općine Volosko g. Dra. Stangera sv. Otcu papi Lavu XIII k njegovomu jubileju i odgovor sv. Otca.

Cardinali Rampollo

Romae.

Dignetur Eminentia Vestra sensus filialis pietatis et vota felicitatis hujus municipii totiusque populi humiliter expandere pro faustissimo Jubilaeo Suae Sanctitatis.

Podestà *Dr. Andreas Stanger*“.

(*Kardinal Rampola*

Rim.

Vaša uzoritost neka se udostoji ponizno izručiti Njegovoj Svetosti prigodom sretnog jubileja čuvstva sinovlje odanosti i smjerne čestitke ovoga glavarstva i svega puka.

Načelnik *Dr. Andre Stanger.*)

Odgovor na tu čestitku glasi ovako:

„Podestà *Andrea Stanger*

Volosca,

Quae ab isto Municipio ac universo populo patefacta per Te fuerunt filialis pietatis sensa felicitatisque vota jucundissimae ea obtemperdat summo Pontifici, qui grato animo eisdem apostolicam benedictionem peramanter largitur.

Cardinalis Rampolla.

(Načelnik *Andre Stanger*

Volosko.

Čuvstva sinovlje odanosti i smjerna čestitanja, koja si Ti u ime te općine i svega puka prikazao svetomu Ocu bijahu vrlo ugodna, te zahvalnim srcem podiruje svima ljubeznivo apostolski blagoslov.

Kardinal *Rampolla*).

Slovenski zastupnici na tršćanskom saboru. Šestorica slovenskih zastupnika u tršćanskom saboru zaključila je, da neće sudjelovati u ovom zasjedanju, a tu svoju odluku opravdala je posebnom spomenicom, izručenom zem. poglavaru i c. kr. namjestniku.

Posliednje zabave u Opatiji. Primili smo od tamo opširno izvješće o narodnih zabavah, obdržavanih posliednje doba u hrvatskoj čitaonici „*Zora*“ u Opatiji, te ćemo isto priobćiti u budućem broju, jer nam za danas nedotješe prostora.

Talijani pravi prijatelji puka. Pod tim naslovom pišu nam iz općine Motovun koliko slieđi:

Na vruće molbe i preporuke naših zastupnika u Beču gg. Laginje i Spinčića dozvolilo je c. k. ministarstvo 20.000 for. za gradnju ceste Sv. Ivan-Montrilj, koja bi se spojila sa onom, koja vodi na Novaki-Pazin.

Taj novac odredilo je ministarstvo kao pripomoć cieloj občini Motovun radi nerodice, da si siromašni narod zasluži kod radnje bar toliko, da uzmogne sebe i svoju družinu tečajem ove zime prehraniti.

Cesarska vlada javila je to zemaljskomu odboru (junti) u Poreču preko c. k. kapetanata, da i odbor od svoje strane dade pripomoć cieloj občini Motovun radi nerodice, da tu gradnju, da pošalje mjernika na lice mjesta, pak da se čim prije započme sa gradnjom ceste. Za to je doznalo občinsko glavarstvo u Motovunu od c. kr. koturskoga kapetanata u Poreču.

Občina u Motovunu imala je pripravan nacrt (plan) za tu gradnju, te ga poslala zemaljskomu odboru u Poreč sa molbom, da bi se čim prije cestu graditi počelo. Ali zemaljski odbor nije na tu molbu niti na drage kusnje odaslane ništa odgovorio.

Napokon pošli su dva naša občinara kao deputacija u Poreč, da upitaju gospodu talijansku, zašto se cesta ne gradi. Sastali se kod zem. odbora i sa zemalj. kapetanom gosp. *Campitelli* em te ga najuljudnije zamolili, da bi njihovu molbu uslišao i gradnju ceste požurio. G. *Campitelli* otresao se na njih kao da su njegovi sluge, te počeo po svoju vikati, da su oni protivni zemaljskomu odboru, da ga priznaju samo tada, kada ga trebaju, inače da rade po svojoj glavi proti nakanam zemaljskoga odbora, da on neće uslišati njihove molbe, da toliko novaca za gradnju netreba, da je tu novca više nego li vriedi sva občina Motovun; cesarska vlada, ko a je dala novca, neka dade i mjernika i odpravio ih vičući: niente! niente! kuko to on znade i kako ste bez dvojbe i Vi g. uredniče jur imali sreću čuti.

Naš izvanjski puk ogorčen je silno radi toga zatezanja sa toli potrebitom gradnjom ceste.

Gospodi u Poreču nejuri se dakako, jer spravljuju mjesečno u žep mastnu plaću, ter neznaju što je nevolja i glad, ali siromašno pučanstvo vapije za pomoć, ne iz prkosa ili objesti, već iz prave, krvave potrebe.

Na ovu skrajnu nemarnost talijanske gospode u Poreču upozorujemo i cesarsku vladu i one naše nesretnike koji se daju zavarati i zaslepiti od talijanskih mutikaša.

Viching redivivus.

(Nastavak).

Takov zaključak proizlazi iz jur *spomenutih prilika*, koje vladahu *u Istri* u ono doba, kada je sv. Metod djelovao i poduzeo dio svoje putovanje iz Moravske u Rim i natrag, a svakako iz okolnosti, što se taj ekscerpt nahodi u jednom kodeksu iz 12. ili 13. stoljeća, pa bio i satis mendosus exaratus, ne stoji, što bi htio prof. Benussi, da mu to „toglie ogni valore storico, seppure un qualche valore (dakle ipak!) gli si volesse dare“. I kardinal Bartolini navadja riec po rieč spomenuti izvadak i ono: supervenit quidam Sclavus ab Hystriae et Dalmatiae partibus nomine Methodius“, za dokaz, da je sv. Metod osobno razvijao svoju djelatnost u Dalmaciji (str. 161), pa odtuda, što on u svom zaključku ne spominje Istre, jer o njoj negovori, izvadjati da on „esclude però dalla sua ingerenza operosa la provincia istriana“, to može samo baba „Istria“ uztvrditi i oni, koji njoj sliepo vjeruju. Koliko pako vriedi Dümmlerova tvrdnja, da Metod nije mogao nadariti Dalmatince sa slovenskom liturgijom, budući da nisu spadali u *područje njegove biskupije*, kako gore navedosmo, to može danas, poklem je dovečosmo, to može danas, poklem je dokazano, da je sv. Metod bio iz Rima *expluten, da kao legatus a latere rašriri „la missione affidatagli ... di tutti gli Slavi*“, kako veli kardinal Bartolini (str. 96) to će niekati samo *tvrdoglava baba* i sv. *Dümler*. Isto vriedi i za ostale nisce, koji ne ličić se pitanja, je li sv. Metod bio glavom u Istri i Dalmaciji, tvrde, da su *neposredni* učenici Metodovi donesli i raširili ondje glagolicu. Što pako baba dalje brblje: „lo stesso sac. croato Markovich nella recente opera „Gli Slavi ed i Papi“ (Zagreb 1897 pag. 154.) dice che questa tradizione (koja hoće da je Metod *glavom* vršio apostolat medju Dalmatincima i Hrvati) „assai verosimile“ non si potrebbe storicamente dimostrare“, to on u istinu ovako veli: „Ancorchè la cosa non si potrebbe storicamente dimostrare, ciò è assai verosimile“. A na onaj vaš *dunque?* bako, onako otrgnuto nabačeni, odgovaramo s kard. Bartolini-em u drugom slicnom pitanju (str. 153): „*Solo gl' ipercritici non sogliono fare buon viso alle tradizioni*“. Dakako da ne treba mnogo truda, da slične tvrdnje jednostavno zanieće ili da nadmudrivanjem i prazhimi frazami zabasiuriš, ali koji zdravim razumom promozga sve okolnosti te u zamršenih pitanjih starine pravom nakanom traži lih golu istinu, taj će naći u sačuvanih izvorih dosta svjetla, da si stvori pravi pojam o stvarih i da razpriši sva sumnjičenja, koja se danonomice izmišljaju i sustavno nekoji nagonimavaju. Benedikt XIV.[1]) izjavio se o nekih nadrikritičarih-svoje dobe glede sastavljanja martirologija „multae ac graves controversiae agitantur ab aliis, quos scientia inflat, inexplicabili dubitandi prurigine: ab aliis vero, qui ad solliditatem sapiunt, eo consilio, ut quae subobscura sunt vel incerta, nova quadam veritate luce doiehtur.“ Pozivat dam veritate luce doiehtur.“ Pozivat se na proste zahvalnice za priposlane i koješto nam rekoše više put narinute darove knjiga, to još ništa ne dokazuje i mi možemo za danas uztvrditi o tom, kako to nije glagolici *nimalo škodilo*, a budućnost će još kojeśta pokazati i mi hoćemo moći otvorenije pisati. Što baba donaša u 827. br. iz poznatog spisa osorskog biskupa. Rakamarića od 14. jula 1803. na c. kr. dalmat. vladu, to može svaki, tko ga je pročitao, prosuditi, kako je — recimo istinu — strančarski i strastveno pisan, e da od biskupa „atteso Pontificio Rescritto“, t. j. njemu upravljeni odpis Sv. Zbora de Prop. fide 29. rujna 1804 *konačan i mjerodavan sud iziče*, što se ima držati u mišljenju onog biskupa i *što u tom pitanju odgovara namisli i propisom crkve*, koja da se zauzimlje, „*onde si conservi e mantenga ad onore della Nazione ed a vantaggio della nostra santa Religione*“, i koja se smatra, kako se navadja na početku, dužnom, „*d' invigilare, perchè si conservi un Rito, che fù di tanto vantaggio alla cattolica Religione, perchè l' eresie del secolo XVI non penetrassero in codeste regioni*“. To je jur jasno rečeno, pa se lako domišljamo, za što je toliko u ovom pitanju tobož do ugleda rimskih papa i crkvenih dostojanstvenika baki, koja je onomadne videći, kako se množi broj hodočasnika iz Istre u Rim, papi na poklon, dovikivala im — mi držimo za to da se na svoje oči osvjedoče, koli liepi dani osvanuše crkvi sa „XX Settembre“, i kako „l' Italia una“ štuje glavu crkve i njegova prava — neka idu u Rim, da vide *koliko ima soba* i kako udobno može živjeti Papa u Vatikanu. Ako je baki pamet izdala, mi se toga dobro sjećamo!

Mi znamo za protivštine, što ih imaše prebrditi glagolica nakon smrti sv. Metoda, jer nam je o tom povjestnica nepobitni svjedok. Ona nas uč, što se sve popašnjalo i poduzelo pod Ivanom X. (914-928) i Aleksandrom II. (1061-1073) na pokrajinskih saborih u Splitu u zator te povlastice kod Hrvata u Dalmaciji i područnih biskupijah krčkoj i osorskoj, al ona se uzčuvala uza sve to, dapače je kasnije, osobito pod Inocentom IV. (1243-1254) *odobrenjem svete stolice* na novo uzkrisila i ter se učvrstila. Znamo također, kako se glagolicu latinicom, te smo naveli korake u tom poslu Valerija de Ponte[2]), zadarskog arcidjakona i apoštolskog pohoditelja za osorsku biskupiju, a predaja nam se je uzdržala, da je neki biskup krčki pobrao bio po otoku kup glagolskih knjiga pa ih dao spaliti, ali sa svim tim glagoljica se je *na otocih uprieziła i postoji i danas*, kao što to dokazasmo u prilogu od prošlog rujna. U drugoj polovici 18. vieka svjedoči nam Farlato: „Nunc vero qu-madmodum ante dixi, eo loci res est, ut liturgia Slavonica, ubicumque recepta fuit, *jus* suum, omni sublata controversia, retineat, ac nemo sit, qui hanc in crimen ac judicium vocare audeat. Tantum vero abest, ut eam improbet Sedes Apostolica, ut potius ei iam impense faveat; nec solum sua illam approbatione, sed etiam su[3]) parrecuit dignam censet ....“); i na istoj je stranici izjavio, koješto u rojnu navedosmo: „huic potissimum suffragatur et firmissimo praesidio est vetus ac diuturna consuetudo, et multarum aetatum possesio, quam, moveri non aequitas non leges patiuntur.“ Karmelitanac pako O. Ireneo pozivajuć se na pismo Ivana VIII. na Svatopluka od god. 880. pisao je godine 1698 „da tal concessione o privilegio, credo originare l' uso e consuetudine *che ai nostri tempi ancora* in molte parti e provincie *della Dalmazia et Istria* si conserva di celebrare la s. Messa in lingua sclava.“ [4])

[1]) Pismo „Postquam intelleximus“ od 21. jula 1748 na portug. kralja Ivana V.

[2]) Babi, koja nas pita, jesu li su prezimena ondje navedenih svećenika u arkivu pisana „colle pipe“; ili kako je ona piše po talijansku, odgovaramo da su se dotični svećenici podpisali glagolicom, pa je prema tomu pisasmo i pišemo odgovarajućim današnjim hrv. pravopisom, kako se i mnogi danas pišu. N. pr. glagolsko ж nije moguće u njednoj azbuki (izim ćirilice) pisati jednim slovom, nego hrvatski ć. Baba bi n. pr. pisala *ch* — dva slova.

[3]) Historia antica e moderna, sacra e profana della città di Trieste, Venetia appresso Girolamo Albrizzi 1698, lib. VIII. cap. II. pag. 613.

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše bilo za prošle godine bilo za tek. godinu p. n. gg.:

Hrv. Čit. Dobrinj for. 5.— J. S. Poreč for. 11. H. L. Poreč for. 5.—; P. Z. Umije for. 5.—; J. O. Mali Lošinj 2.50; A. M. S. Mali Lošinj for. 8.—; N. Čit. Belovar for. 2.50; J. P. Rieka for. 2.—; S. P. Krasica for. 1.—; N. Čit. Sv. J. Žejina for. 2.50; Dr. V. M. Senj for. 5.—; M. G. Rieka for. 2.—; F. V. Čunski for. 5.—; N. C. A. Čunski for. 2.—; J. M. Cres for. 2.50. A. D. Kastav for. 3.50 za 1897; Hrv. Čit. Kastav for. 10.—; Hrv. Čit. Krk for. 2.50; B. B. Lovreč pa. for. 2.—; Br Dr. Podgrad for. 2.50; J. G. Ž. Berseč for. 2.—; M. B. Pičan for. 2.50; P. J. Cerovlje za 1895, 1896 i 1897 for. 6.—; B. J. Trvik for. 11.—; V. Š. Prezid for. 5.—; P. A. Matulje for. 2.—; S. Dr. A. Rovinj for. 2.50; S. Dr. F. Beč for. 1.25; Hrabrić Katarina Ustrme 2.50

Išće službu

dobrimi svedočbami obskrbljeni sobar; razumije se i u vrtlarstva, srednje dobe čovjek. Pobliže pismeno sub: „**Nada**“, pošte restante u **Roč** (Rozzo) Istra.

Dobo vino.

Lanjske godine kad je bio prvi tečaj za konobare i vinogradare pri c. kr. kemično-gospodarstvenoj pokusnoj postaji u Spljetu, uhvatio sam zgodu, da mu prisustvujem željom, da upoznam raznovrstna vina, i da ih znadem analizirati, i čista u trgovinu turiti, te time koristiti trgovcu a osobito dalmatinskom vinogradaru.

Dakle tko želi nabaviti dobrog vina neka se obrati pouzdano na

Stjepana Dulčića
Brusje na Hvaru (Dalmacija).

Skladišće pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladišće pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladišće zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

filjalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria“

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

zistem „Patent Workmann Chicago“

Raztrimi zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokotvorov v vsakem obsežju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za lisle in zavitkov z napisom, naslovalh listkov jedilnih list, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov, Prima-note, odpravnih, menjičnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztrirnega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje. skledic iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

Stotine tisuca obitelji svaki dan rado pije

Kathreiner-Kneippovu sladovu kavu

Prosta od zdravlju škodljivih sastojina zrnate kave imade Kathreiner-Kneippova sladovu kava jedino njezin miris i obljubljen okus. Pošto pospješuje tek i kako je lako probavljiva, to se je kroz godine vrlo probitačnom pokazala kod odraslih i djece. Izvrsno je primjesa zrnatoj kavi i najbolja naknada za nju. Obzirom na zdravlje i prisadnju nebi pravi „Kathreiner“ smio manjkati u nijednom kućanstvu.

Upozoruje se na nevaljane patvorine.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB **Ilica br. 12** — **A. WINGER** — ZAGREB **Ilica br. 12**

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vrieđni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, okočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganuću, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 60 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, premuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili svedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odkinuja se bol u žličici želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti rasne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaje čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, natognutim žilam, okočenosti i oteklini poslje težkoga naprtra, za objačivanje i okrepljivanje žila i živca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zaprečuju i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i zaukušivanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili fiekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na lica; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena ročem lončiću 1 for. — K tome spada još borakxov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagrađjeno na pariško izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sa puna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč.

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. — Flašica 80 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Selaku liečl uspješno, bolesti živca nepokoji, glavobolju. trzanje, histeriju. zadahu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kuve, da siede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljaju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitéte. — Tko naruči za pét forinti vr ednosti, plaćem sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Dolenc u Trstu

likimi žitrvmi grieho birših talijanskih uprava grad vodovód za grad Buzet gdje nije občinar Hrvat skoro sigeuran za svoj život. Hoćete li veće plemenitosti, veće sebezatajenja i dublje kršćanske ljubavi? Koliko bi bilo pohvale i hvalospjeva, da je to djelo izvedeno koji talijanski načelnik ili talijanska občinska uprava? A sada budući je to djelo u ruku hrvatskih, niti da bi se tko od buzetskih Talijana maknuo, niti da bi bio tko zinuo na pohvalu občinskomu zastupstvu il njegovu načelniku.

Ka-li toga neimaju naši izvanjski občinari grdi krivo kaila tvrde, da građani Buzeta nisu toga djela zaslužili, da ga nisu vredni, ni dostojni. Nu oni neka se tiše time, da će imati i oni zdrave i svieže vode kada dođu po poslu u Buzet, te im neće trebati da idu u talijanske krčme napiti se vječnom nevaljana vina na štetu želudca i zepa.

God. 1896. zauzelo se občinsko zastupstvo u ime ciele občine, da sagradi zvonik na župnoj crkvi u Buzetu, koji je hvala Bogu sretno dovršen. Zidali su ga sami domaći majstori, kojim su došli na pomoć nekoji vrstni klesari iz Kastavštine. Djelo je izvedeno vrlo krasno i solidno, te služi na čast radnikom koji su ga sazidali. Ali ni to djelo nije po volji propalog *Sinjorija* u Buzetu. Oni bijahu zadovoljni samo onda bujili u stari i klimavi zvonik, koji bijaše na sramotu građana i na nečast kući božjoj.

Za gradnje toga zvonika potrošili su buzetske Talijanaši opet jednom u svojoj ljubavi. Domaći poduzetnici hrvatskoga jezika pogodili su ga nekim *Pa-cacelli*. Ovim je tečajem gradnje sanula u glavu, da kamenja više nedaju, jer da su isto projektivno pogodili. Poduzetnici morali su sami tražiti dozvolu potrebitoga kamenja. U siromašni priskočio im občinsko glavarstvo, dozvolivši da kopaju kamenje kod crkve sv. Jurja u gradištu Buzetu. Protiv toj dozvoli prosvjedo-ali su *Sinjori* brzojavno, na zemaljski odbor u Poreču.

Gospoda u Poreču uvažiše prosvjed, naloživ občini, da obustavi kopanja kamenja dok to občinsko zastupstvo ne riješi. Na taj zaključak morali bi biti poduzetnici, nego čekati, to da nezategnu sa gradnjom zvonika, moraše konati kamenje daleko izvan grada. Ali vožnja kamenja iz kamenoloma u grad bila bi joj previše stojala i oni bi bili prekratili veliku škodu. Da se to nedogodi priskoči im u pomoć izvanjski župljani te im bezplatno dovezoše citavo kamenje u grad na mjesto gradnje. I tako se neostvarijo crno spletke buzetskih sinjora, koji su se u dnu vreće ili nesreći poduzetnika.

Premda kasno, ipak valja da zahvalimo i to, da smo vrlo zavoljeli, što bijaše odavle pronijeden sudac. Gan Iusio, za kojim nadišu ovdanji talijanaši sprenjaci.

Taj sudac bio je za svog boravka ovdje ustanovio muzej za starine, koje na Loparu, blizu župničkog stana, ali nezna mo tko mu je bio dozvolio, da porabi ono mjesto za svoj muzej. Isti grabljanji talijanskoga mišljenja prigovarali su, što je zapošjeo baš ono mjesto, gdje bi se bilo moglo načiniti pristojno zaklonište za prodaju kruha, voća itd. što se danas prodavá na nepristojnom mjestu oko crkve.

Občinsko zastupstvo nepitajuć nikada zapitano za dozvolu otvorenja rečenoga muzeja na onom mjestu, a nevjerujemo, da mu je to dozvolio ni g. načelnik, jer ako je trebalo stvoriti zaključak občinskoga zastupstva za kopanje kamenja kod sv. Jurja, trebalo je tim više, isto zastupstvo zaključiti, da se dozvoli g. Gandusiu za muzej ono obć. tnalo, na kojem bijaše jednom občinska škola.

Kad bi gosp. Gandusio pročitao ove naše prigovore, rekao bi nam bez dvojbe, da smo nazadnjaci i divljaci, da smo pristrani i nepravedni, ali na to bi se moglo lahko njega upitati, da li bijaše on kao sudac jednako pravedan sa Hrvati i Talijani ovoga sudbenoga kotara. Moglo bi mu se reći da ili se je on nepristrano pobrinuo, da bude na sudu posluženo ono preko 16.000 Hrvata kao što bijaše poslu ženo ni 1000 Talijana; da li je imao pripravne sve tiskanice, u uredu za Hrvate kao i za Talijane, da li se je uredovalo sa Hrvati hrvatski, kao što se je sa šćicom Talijana talijanski itd. itd.

G. Gandusio tražio je starine ne samo okolo Buzeta, već je zalazio na i Roščinu i inpray tamo kažu, da je imaoni sa glagolskimi napisi posla. Tako vele, da je on doznao za glagolski napis na kući Petra Fabrisa u Roču, za koj su znali i mnogi drugi, a toga napisa je najednom nestalo. On bi nas zadužio kad bi nam kazao — kamo je dospio onaj napis, jako znade!

Kao *pravi* prijatelj starina nije se valjda brinuo samo za sačuvanje talijanskih ili latinskih ostanaka drevnosti, već jakodjer i za naše starinske svetinje. Tako postupaju isti pravi prijatelji i štitelji znanosti.

Cestni odbor u Buzetu konstituirao se početkom decembra 1896. Na temelju novoga zakona i pomoću svoga bio je izabran predsjednikom toga odbora odvjetnik *Sandrin*, ljuti mrzitelj narodni protivnik. Radi hrvatski sastavljenoga zapisnika o predaji nije htio prenzeti posla dok nisu više oblasti posredovale u tom smislu, da bude zapisnik taj sastavljen u hrvatskom i talijanskom jeziku. Predaja je uslijedila tekar mjeseca maja iste godine. Do tada ostale su cesto kroz četiri mjeseca posve zapuštene. G. Sandrin upravljao je od tada cestnimi poslovi po miloj volji. Oni se nisu obazirali na zakljiške odredbe, ni ovlašćenja cestnoga odbora, nije izkazao računa za godine 1896. niti proračuna za god. 1897. trošio je za unaterijal kako mu se vi lilo, te mnogo više nego je trebalo, jer ga je dao dovažati iz daleka. On je tako odnesti tešen kamen, pripravljen od naših ljudi za popravu ceste, te kad je došao, da ga ljudi nisu njegove stranke. U službi vala su na temelju zakona i videli da se slobo upravlja, neka sazove sjednicu nekim prijeti gnevni reči. Ali g. predsjednik za to mari i nemari. Nu tomu se oblasti mimoilazi zamjećuje, da bi bilo vrieme da mu se ovaj mah ništa pomogao ne pomogli hoće.

Za cestovne poslove upotrebili su u Poreču 500 forinja uzprkos tomu što su se raditeli da nemogu doći do svojih pitada. Za tekuće godine pre lložnjê gosp. predsjednik 20% dameta na porez, dočim se je do sada pladalo samo 10%.

Iz ovih podataka neka sudi občinstvo u kakove je ruke dušao nas cestarski ibor u gospodarstvenom pogledu. Ne kolarkoga ugovaranja se sve grieho njegovom su novimi zakonom stvorili ove nezdrave usténe odnošaje!

Mali Lošinj, 2. januara 1898. *Prosvjetno-književna družtva „Citaonica“* Sloge u Malom Lošinju, proslavila je na „Čitaonici“ svoju prvu 10-godišnjicu literarnim koncertom. Još od Vazmenih blagdana zujili su tom prilikom divni zvukovi naših hrvatskih tamburica, na kojima su vrsni mladići vješto izvadjali nježne skladbe svoga kapelnika g. *Broža*. A da zanos iz prvoga koncerta bijaše veći, nego samo kod pojedinaca, nego kod svih učesnika u obće, to se najbolja dokazo sinoćni koncertat, na koji je obilato opet mnogo mnogo, ako ne možda još i brojnije nego prvi put. Svatko se je veselio i željo iščekivao sinoćnja večer. Da opet napase dušu našom narodnom umjetničkom hranom, pak ni namila kisa, koja je jedavala sve bad podno pak do kasno u noć, nije nam ni malo pokvarila veselja. Prostrana dvorana gi *Premade*, lieno izkićena zastavama i narodnim slikama, bila je dubkom puna.

Najprije je naš predsjednik, visoko cienjeni g. *Sime Kiširin Kliuulić*, u kratko ocrtao postanak družtva, poteškoće, koje je valjalo svladati, postignuto uspjehe i cilj, za kojim družtvo i ide i ići mora. Zaželivši on na koncu svoga govora družtvu dug život i procvat, svakolika publika dade oduška istoj želji gromkim: Živio! A. sad eto mladih tamburaša sa svojim crven-kapama i trobojnim vrpcama, koji na dani znak od svoga kapelnika g. *Broža* odigrase svoju lieru koračnicu „Na braniku domovine“. Za njom čusmo glasbenu sliku: „U posavskoj šumi“, koja nam dozva u pamet drugu glasbenu sliku, koju čusmo na prvom koncertu o Vazmu „Moj san“. Koja je ljepša? Valjda je najbolje odgovorio na ovaj upit onaj, koji je rekao da su obje krasne, jer su obje radnje odt g. *Broža*. Ovoga je mnienja bila i sva naša publika, koja je i ovaj put kako i o Vazmu, povladivala i burno pozdravila i skladatelja i tamburaše. Iza ovoga bijahu još izvedeni, komadić „U spomen Tomislavu“, „Od srca k srcu“, „Iz moga dnevnika“, ali ako i jesu svi liepi i vješto izvedeni, ipak neima dvojbe, da je svakolika publika je lnoglasno do pitala prvenstvo živnoj umotvorini g. *Broža*, koju je on sam sa braću izveo iz pratnju zbora, a ta je: „Carneval de Venise“. Ele, valjalo bi, da je ovjek drvene duše i da ga ova odlvotkine zanese i. Ovu umjetninu mi smo slušali kakva je izlazila izpod pratiju jednoga umjetnika; pak bi ova sama točka bila dostojna proslava našeg slavlja. A občinstvo je to shvatilo, što je pokazalo i grobnom tišinom u vrieme u trajanja, i silnim oduševljenim povladjivanjem na svrhu i povladjivanje se tek onda utišalo, kad se je g. *Brož* opet našao na svome mjestu, da iznova izvede ovaj divni komad. Hvala mu! Ovdje valja, da spomenem, što su mnogi opazili, kako su mladi tamburaši pomnjivo izvadjali svoju tihanu pratnju, te nijesu ni okom drugamo krenuli, da nebi nesrećom pokvarili nadahnuća svome učitelju na uživku obćinstva. Ako ćemo se dugo sjećati Brožovoga „Sna“ od prvog koncerta, valjda ćemo se još dulje sjećati njegova „Carneval de Venise“.

Da se udovolji svačijoj želji, odbor se je pobrinuo da ovaj put bude i malko sjevanja. Najprije moramo spomenuti gospodjicu *Ed. Martinolić*, koja nam je svojim nježnim glasom odpjevala „Gdje je stanak moj“ i uz nadahnuto zasluženim povladivanjem, a ona nas zadovoljila pjevanjem iste obljubljene pjesme. Mladići pak odpjevaju tri pjesme: „Svraćanje“, „Bog i Hrvati“ i hrvatsku stoljetnu himnu „Lijepa naša domovina“. Spomenuti ću samo, kako je bio veličanstven prizor kad je občinstvo na prve glasove naše veličanstvene himne kao jedna duša diglo se na noge, a mladeži skinula svoje crven-kape i Drago nam je, da se je ovaj obćenit i lepi običaj uveo i kod nas.

Bilo je i ovaj put domoljubnih deklamacija u programu. Odloše samo jedna iz Hrvatom od *Mirka Bogovića*, koju je izrekla gospodjica *K. Bonicelli*, dok nam je devetgodišnja djevojčica *Marija Baničević* preko programa izrekla krasnu Preradovićevu: „Naša zemlja“. Občinstvo je obje veselo i oduševljeno pozdravilo.

Ovako dakle proslavi naš odbor našo „Čitaonice“ lepo, prigodom, desetgodišnjice svoga postanka, u slozi, ljubavi i gostovom krasnom duhu, u drago volje možemo reći, da je podpunoma uspjela.

Da Bog te slavna naša Čitaonica još mnoge i mnoge jubileje, uviek svieža i puna života i čista patriotizma!

Neka bi je uviek sviesna (o čem, nedvojbeno) svojega plemenitoga zadatka i neka uviek nastoji, održati ugodno sa koristi u. Samo uviek napried, ako i na uzbrdo. Ne zaboravimo, da smo, apostoli ideja slavenskoga, koji će na svojoj setnji gonitja slavenskoga, koji će na svojoj setnji po svietu, prije ili kasnije i do nas doći.

Nećemo ni ovog puta, da prazdnimo naročiti u pohvalu vrlih mladih tamburaša. Kakovi su oni svdje utisak ostavili, neka prosuđuje po srdačnom doček i razstanku. Nije bilo toga, tu nije ostano razočaranom, kad je vidio, da parobrod dulazi, kojim su oni imali otići. Nadalje smo se, da će ga skoro opet zadržati. Hvala vam, vrledni mladići! Mnoge su oči na vas gledale, ali svatko je morao primjetiti, da ste se vi i ovoga puta ponieli, kako dolikuje odgojenim hrvatskim mla dićem. Živjeli! Na razstanku se sjetismo hrvatske podvoice, da do tri puta Bog pomaže.

Iz Rovinjskoga sela piše nam. Rietko kada, se što čita u cienj noj „*Našoj Slozi*“ iz ovoga sela, kako da bi bila zadušena narodna svjest, što nije hvala Bogu nego svaki dan se više budi u našoj mladeži. A to znadu najbolje Rovinjezi, jer su oni potrošili 3000 forinta, da predobiju kod zadnjih izbori u Kaufanara.

Mi smo dali ovamo iz kršne Dalmacije, godine 1526. pod vodjom Brankovićem, kako nam kaže „Iave-titura“ one dobe. Čim se je crkva sagradi a slavna Mletačka republika dala nam je popa Dalmatinca. Stari ljudi još živadi spominju se kad se je kod nas misilo sve gingoljski, a to su bili zadnji župniei *Kanclarić* i *Lonić* po prilici 1828-1833, te se još i u župničkom arkivu nalazi glagolskih spisa. Okolo godine 1834. pod župnikom *Bačić*-em uvela se latiuska Misa, ali krštenje i sliedeći blagoslovi su se obavljali u našem jeziku sve do lani: žene uvesti po porodjenju, pokopanje male djece, pričesti, blagoslov, gvla na dan Sv. Blaža, blagoslov cvida na dan Tilove, na dan uspoma mrtvaca, i na mrtvi dan piva epistola i evangjelje u našem jeziku; blagoslov luga ili pepela na čistu srdu i na rožara, se sve obavlja u našem jeziku, samo „De profundis“ je latinski, i tako dalje.

Nego od kada je ovamo došao naš Mu. g. župe upravitelj, on neće ove stvari, da više obavlja u našem milomu jeziku, i to valjda po nalogu gospodina biskupa *Flappa*, kako on kaže, da od njegane neodvisi, zato naš puk je nezadovoljan i uvjek prigovara ovoj novotariji, radi česa čule se naše tužalbe već po drugi put u „*Našoj Slozi*“.

Ali mladji ljudi nete pod nipošto, da se izpodrine naša starina i da se nadomjesća latinšćinom, zato mi podpisani spremili se našem Mnogočastnomu g. župe upravitelju da li on more ili ne krstiti u našem jeziku, kako su sve do lani krstili, još *Jerco* i prije njega pok. Valentinčig.

On nam je kazao, da ne more. Mi smo ga molili neka piše gospodinu biskupu, da mu to i ostale stvari dopusti, i mi da ćemo podpisati, a u slučaju, da mu nebi dopustio, da bi mogle nastati teške i za našu sv. vjeru štetne posliedice.

Naš župe upravitelj nam odgovori, da to on nemore službeno pisati nu odpostalnim biskupa, nego nam je učinio molbu da ja mi sim odpošaljemo, što smo i mi učinili već; on se izpričava, da je to zabranjeno po crkvenih zakonih, budući da liturgija katoličke crkve je posvema latinska, izimkom onih stvari i onih osoba, koje su dobile ovu povlasticu od svete stolice.

On se nekako boji nas, da mi ćemo nimo „intrige“, česa on se nesmije bati ni najmanje, jer mi ga stujemo pošto je marljiv i uljudan svećenik prama svakomu, tim više radi ljubavi prama svojim roditeljim, nego mi smo njime nezadovoljni radi njegovih razlogaha koje smo naveli, budući, da mi s našima oči smo vidili i isto sve čuli u Žminju i u Sv. Petru u Šumi, mjesta, koja spadaju pod Poreču biskupiju.

Zato mi nemamo ništa, proti njemu, samo znamo, da se neće iztisnuti naš jezik iz crkve. Dakle more zabraniti, da se već nepjeva evanjelje i epistola u našem jeziku? I more valjda, da se izpovidamo u latinskom jeziku? Ali nepitamo ulkakove umotvatije, nego da nam se zvati što je prije naše bilo [illegible]

Mivne znamo čemu tolika protivština? Zar ne imponiraju mu čine, najveći utis u puku one veličanstvene, božje riječi, izgovorene od svećenika na oltaru na dan svete ženidbe, i kod Svete Pričesti, kada roče namijestnik božji: Gospodine, je nisam dostojan, da uđeš pod krov moj, nego samo reci riječ i ozdravit će duša moja, moj grih. Tilo gospodina našega Isukrsta sačuvalo dušu tvoju u život vječni. Amen! Ove riječi, koje će zaboravi dočle je živ!

Pa će nam se reći, da mi zapuštamo iz narodnoga stanovišta naš stari katolički vjerski, što je najmilje i koristuje?

Dali nije imao pravo veliki talijanski mudroznanac *Rosmini*, kad je pisio, da je jedini od svih ranih katoličke crkve latinski jezik?

(Priobćujemo ovaj dopis bez ikakve jezikovne i stvarne promjene u svakom pogledu, da će Vaša crkvena oblast svakako uvidjeti i posve temeljito poći čim prije za tovaliti prema onoj [illegible] vietar. Op. Ured.)

Franina i Jurina

Fr. A la kakoveh pištelteri će se protrest ovi dni po Kastavšćine!

Jur. Ča su jih već storili?

Fr. Ako nisu, će benj, zač da komać na to čeka Biser, Pepić, Žukvarić i još sekigod.

Jur. A prešidenti i direktuni?

Fr. Neboj se ti za nje, skočit će i oni h koritu ako [illegible]

Jur. Ča ako?

Fr. Ako se namoči.

Fr. Porečkoj *babe* se najbržo nokako sušikorito, zač da se od sada štampat un leto 5 broji manje.

Jur. A ča bi bilo, da nioj duntar skrati one dve ali tri podpisnice?

Fr. Bilo bi njoj kako i njijoj pokojnoj sestrici puli Matulj.

Jur. Poginula bi od jetiki.

Fr. Mala škoda!

* * *

Fr. Oni neki ki bi hoteli da su Kastavci „istrijanski *Slavinci*“ pišu junti, kapitanatu, sudu, i svim oblastim *talijanskim* jezikom, i govore sa predstavnici oblasti *talijanski*.

Jur. S tim najbolje kažu, da služe Talijanom i da „istrijansko slavinstvo“ ni niš drugo nego „talijanstvo“. „Istrijansko slavinstvo“ ni nego ješka s kom bi hoteli Kastavce, Veprinčane, Lovrance, Mošćeničane, Plominca, Labince, i sve naše ljude ulovit za „bližnu Italiju“. Ki već tega nevide, moraju bit baš slepi i tupi.

Fr. Još jih je, ki veruju izdajicem i prodancem i poslancem ai svaki dan to manje.

Jur. Bog njim prosti, zač neznaju ča delaju. Ufajmo u Boga, da će i njim pamet razsvjetlit.

* * *

Fr. Biš veroval, da se novopečeni Talijani iz Huma mej sobom hrvatski pravdaju?

Jur. Ter drugače ni neznaju.

Fr. I jedan drugomu oali dele.

Jur. Zač se najbolje poznaju.

Fr. Ej, s tobum ni danas govora.

* * *

Fr. Spomećuješ se još, kako se je ono nekadajni potešta buzetski hvalil, da ima dobit od občini 4 miljari flor.

Jur. Pak?

Fr. Delal je račun brez oštara, zač mora još on dat občini 1500 fiorini.

Jur. Ma da bi to brzo poravnal, da mu je bit još samo 6 meseci.

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri priposlaše upravi našeg lista p. n. gg. Nikola Doušević učitelj, Križišće 4 for. sabranih kod nazdravice domovini; Juraj Žerjavić Rieka for. 3.50; Vinko Mandić, učitelj Vodice, for. 3.64, sabranih kod igre na ležnjake; Franjo Ryšlavy župnik, Mune, za oprost od čestinja for. 1; Kažimir Mandić svećenik Majka B. na krasu, za oprost od čestitanja for. 1.

Bratovšćini hrv. ljudi u Istri priposlao g. Fran Ryšlavy za oprost od čestitanja for. 1; blagajniku Bratovšćine priposlao za oprost od čestitanja g. Mandić Josip iz Pazina for. 1. velečć. g. Dr. A. Stanger u Voloskom, for. 2.

Obustavljeni občinski izbori za grad i občinu Poreč. U zadnjem broju priobćili smo brzojavku g. D.ra *Matka Laginje* kano birača u občini Poreč, kojom je savjetovao našim biračem, da nesudjeluju kod predstojećih občinskih izbora; ako nebude medjutim rešen odnosni utok uložen proti razdiobi izbornih tjela.

Sada čitamo u glavnom glasilu talijanske stranke u Istri jadikovku, u kojoj nariče, da su izbori obustavljeni usljed utoka g. *Dra. Laginje*, uloženu na upravno sudište u Beču. Plače kako je žalostno, što se nemože već koraknuti na političkom, školskom il upravnom polju bez utoka, prosvjeda i svakojakih neprilika.

Svega toga nebi bilo, gospodo talijanska, kad biste zakonito postupali, kad nebiste sliepili, varali i mutili.

Plemeniti dar. Kako bijaše u svoje vrieme javljeno imenovalo je koncem godine 1896. občinsko zastupstvo Volosko počastnimi gradjani braću grofove *Ivana* i *Alfreda Harrach*, te im je pred par mjeseci poslalo občinsko glavarstvo odnosne diplome, krasne izradjene po narodnih uzorcih od gosp. Augusta Posilovića iz Zagreba.

Pred božićnimi blagdani poslao je g. grof Ivan občinskomu glavarstvu u Voloskom uz krasno pismo, u kojem hvali štiti i izradbu diploma, svotu od for. 200 za siromahe grada Volosko.

Bogata oštetа. Gosp. vitez *Rinaldini*, do nedavna c. kr. namjestnik za Primorje bijaše prigodom svoga „*dobrovoljnoga*“ umirovljenja ne samo visokim redom odlikovan, već i inače bogato odštećen. Čitamo naime, da bijaše g. vitez *Rinaldini* od vlade imenovan upravnim viećnikom austro-ugarskoga Lloyda, s kojom čašću je skopčana i neznatna plaćica od for. 4500. Sa liepom mirovinom od 8—10.000 for. i onom maleonm odštetom i tangentom, koja skoro toliko iznaša će valjda ipak nekako prokuburiti bivši namjestnik gosp. vitez *Rinaldini*.

Još o potrošarini u Voloskom sudbenom kotaru. I to već treći put pišemo o toj stvari i moramo jedno da razsvjetlimo odnošaje u kotaru, kojem je na čelu c. kr. kotarski kapetan Alojzij Fabiani, drugo da odvratimo naše ljude od poznatih mutikaša, kojima kao da je sve dozvoljeno u rečenom kotaru. Zadnji put priobćili smo tiskani proglas na krčmare, u kojem se je reklo očito, *da od 1. jenara ove godine do glavne skupštine neima prava ni iko drugi držati krčmare pod kontrolom ili pečatom*. Osvjedočili smo taj proglas s raznih strana, i uzklikli da ćemo vidit što će na sve ono poduzeti c. kr. kotarski kapetan Alojzij Fabiani! Danas možemo reći, da nije koliko nam je poznato, učinio ništa, i da se je i dalje komešalo. Ko najviše komeša, morale su saznati i c. kr. oblasti kad i neb htjele. Pred svetimi trimi kralji odputili su se u Pulu k c. k. financijalnomu nadinšpektoratu Dr. I. Krstić, Nino Perčić Rožin iz Voloskoga i Pepić Marotti. Iz Pule odputili su se u Trst k. c. kr. financijalnomu ravnateljstvu. Što su govorili i što njim se je reklo kod tih oblasti, mi neznamo. Al evo što znamo.

„Sa datom „Volosko na Tri Kralji 1898“, razašiljao se je na krčmare tiskani poziv u „hrvatskom i talijanskom jeziku. Donašamo taj tiskani poziv od rieči do rieči po hrvatskom tekstu:

Štovani Gospodine!

Pozivljemo Vas da pridete na skupštinu svih oštara ka će se držat 10. ovoga meseca, ponedeljak u 11 ur pred podne u Voloskom puli Rože.

Radi se o interesu svih oštara, jer je visoko cesar. kralj. Predsedničtvo Financija u Trstu odlučilo, da Gorupu niš ne valja sve ča je on do sada na svoju ruku, a bez glavne skupštine delal. Dakle nefaljeno očekuje Vas.

Volosko na Tri Kralji 1898.

Odbor slobodnih oštara
Frane Ossojnak Gajanić predsjednik
Frane Kinkela Lovrinov.

Dakle isti „odbor slobodnih oštara“, kao na proglasu od 30. decembra 1897., sa tiskanimi imeni iste dvojice kao ondje, samo da je u ovom novom oglasu i pozivu označen Frane Kinkela sa „Lovrinov“, tako, da sad neima dvojbe, tko je Frane Kinkela i da ga je javno mnienje već prije bilo ugonilo.

U prvom oglasu se je naprosto reklo, da ništa nevalja, što je gorup učinio; u ovom drugom pozvali su se pozivatelji *na visoko c. k. Predsjedničtvo Financija u Trstu*, i uztvrdili, da je to *c. kr. predsjedničtvo* odlučilo, „da Gorupu niš nevalja sve ča je on dosada na svoju ruku, a bez glavne skupštine delal“.

Svaki razborit morao se je čuditi tomu a najpače oni, koji su vidili neke vrsti vjerodajnice u rukuh činovnika g. Gorupa odnosno odbora, koj je za godinu 1898. preuzeo državnu potrošarinu. I mi smo imali prilike viditi takovu jednu vjerodajnicu ili „kreditiva“. Njom se dotične osobe proglasuju kao agenti „c. k. potrošarinsko-poreznoga nagodbenega društva“. U njoj njim se nalaže kao dužnost, da pobiru pristojbe za potrošarinu, da potvrđuju primitak, da se uvjeruju o izpravnosti prijava, da pregledavaju prostorije obrta, meso, vino i druga pića, da pretražuju kuće, da postupaju ako nadju nepravilnosti, i u obće poduzmu sve potrebito za čuvanje prava rečenoga društva, koja su mu dana od države. Na svrsi toga „kreditiva“ po zivaju se sve c. kr. vojne i civilne oblasti, načelnici občina, i svaki drugi, da budu na pomoć agentom u vršenju njihovih dužnosti. Pod te „kreditive“ podpisano je „c. kr. potrošarinsko-porezno nagodbeno društvo“, i kao *predsjednik toga društva Kornelij Gorup*. Uza to stoji pečat toga društva, pak *pečat c. kr. nadinšpektora u Puli* i podpis istoga Rottini. Kreditiv ima datu Volosko 23. decembra 1897., a potvrdu toga nadinšpektora 28. decembra 1898.

Kad vidiš to, onda se moraš zgražati nad drzovitostju onoga poziva „odbora slobodnih oštara, i zgražaš se takodjer kako može takova što trpiti oblast, koja mora paziti na mir i red, i na to da zaprieči nesreću o koju bi mogli pasti ljudi usljed varavih nesamo govora nego i tiskanica, razašiljanih pod nosom te oblasti.

Onakav poziv došao je u ruke i velevriednom glavaru u Kastvu. Dobiv ga, i on se je morao zgražati i smatrao je svojom dužnostju da se popita na nadležnom mjestu, što je na stvari, da pak uzmogne podućiti puk sa običnim klicem u nedjelju dne 8. t. m. Odgovori su mu prekasno došli. Pitao je jednoga gospodina financijalnoga savjetnika i gospodina Gorupa, da li je ovaj posliednji predsjednik društva za državnu potrošarinu ili ulje. Prvi je odgovorio gospodinu glavaru, *da je Gorup zbilja predsjednik*, i da je o tom obavješten komesar Hübl na Voloskom. Gorup pak je odgovorio, da mu je predsjedničtvo finance reklo, *da je lažno ono što je u pozivu od dana trih kralja*. Činovnik Gorupov odnosno odbora dobio je odgovor od Gorupa, da *ravnateljstvo finance izjavlja, da je lažan onaj poziv odnosno okružnica odbora slobodnih oštara*.

I u istinu je financijalno ravnateljstvo u Trstu potvrdilo gospodina Kornela Gorupa kao predsjednika za državnu potrošarinu već dne 8. novembra 1897. br. 2067. pr.

I uza sve to obdržavala se je skupština oštara na Voloskom dne 10. jenara kod „Rože“.

Tu je bio Frane Ossojnak Gajanić kao predsjednik. Tu Dr. Krstić, tu Pepić Marotti, tu Vincenzo Dobrović Slocarić, tu Josip Kalčić, tu Matoša, i u obće poznata družba. I c. kr. notara su činili pozvati, i to čak iz Trsta. Pred c. k. notarom su onda učinili nekakav prosvjed ili protest proti svemu što je dosad učinjeno. Bilo jih je kakvih 30-40, i to najviše iz Kastavšćine, onih koje vode i onih koji se daju voditi već više vremena. Većina se hvala Bogu ne da već voditi; a sramotno je, da jih još ima.

A c. kr. politička oblast, kojoj je Alojzij Fabiani na čelu?! Ni mukaet. Ona kao da ništa nečuje ni nevidi. C. kr. kapetan Alojzij Fabiani je znao sa one pozive na skupštinu slobodnih oštara, al po brao se je toga dana u Trst; i c. kr. financijalni komesar Hübl odnesao je pete iz Voloskoga već za rana toga dana. Razni su iskali i jednoga i drugoga, al uzalud.

Prvom okružnicom od 30. decembra 1897. zaveden je Vincenco Poščić iz Bregi. I neimajuć krčme počeo je točiti na novu godinu i točio tri dana. Tretji dan opazili su to činovnici za potrošarinu, a kad su ga pitali, kako to čini, rekao je, da po onom oglasu „odbora slobodnih oštara“.

Dne 10. jenara, na dan tobožnje skupštine, Nino Perčić Rožin negdje poslie podne pred svimi skupštinari bacio sa jedne bačve pečat i čep, a jedan uz njega — zna se koji — rekao: sad činite tako svi! Došao je činovnik potrošarine zajedno sa žandarom i redarom; htjeli su opet zapečatiti, al Nino Rožin nije pustio. Otišli su, i to zabilježili, te prijavili oblastim, kod kojih nemože dobro proći.

Tko je kriv takovim nesrećam?! Onaj koj pusti slobodno da se šire laži, da se čak i predsjedničtvo financija zlorabilja, i njegovo ime za potvrdu laži upotrebljuje.

Koliko dugo će to još trajati?!

Krčmara u kotaru ima kakvih 280. Blizu 200 njih dali su punomoć Gorupu. On se je ipak sklonuo za odb ., komu je predsjednik, i koj jedini može skupštinu sazvati.

Otvoreno pismo novomu namjestniku. Zadnji broj „*Il Pensiero Slavo*“ donaša liepo otvoreno pismo novomu c. k. namjestniku gosp. grofu *Gövsu*, u kojem mu opisuje temeljito žalostno stanje primorskih Slavena. Žalimo, što nam nije moguće radi nedostatka prostora donieti rečeno pismo u cielosti.

Sjednica stalnoga odbora zemaljskoga vieća obdržavala se dne 28. decembra 1897. u Poreču. Kod iste sudjelovali su prvi put novoizabrani naši članovi toga vieća gg. *Dr. M Trinajstić* i Fr. Škalamera. Obojica sudjelovaše i kod odnosne razprave o pojedinih točkah dnevnoga reda.

Odpravljen prieki sud. Dne 10. t. m. dignut bijaše u Pragu za grad i okolicu prieki sud, proglašen prigodom za njih demonstracijah u Beču, u sjevernih gradovih kraljevine Češke i u zlatnom Pragu.

Postupak umirovljenih c. k. činovnika u Primorju. Posliedjih godina bilo je umirovljeno nekoliko viših c. kr. činovnika u Primorju, koji bijahu za njihovoga službovanja odlučni protivnici Hrvata i Slovenaca, odnosno i očiti pristaše ili zagovornici Talijana. Tako bijaše prije nekoliko godina umirovljen vitez Ellusceg c. kr. namjestnički savjetnik, upravitelj porečkoga kotara i vladin zastupnik u zemaljskom saboru. Umirovljen, nije zapustio svoga dotadanjega službenoga sjela, Poreča, nego je ostao tamo, i preuzeo ćak službu občinskoga tajnika. Tako je i na dalje mogao raditi i radi još kao protivnik Hrvata, i kao savjetnik Talijana a valjda i njegova nasljednika i pospješitelj njihovih namjeva. Prije par godina bio je umirovljen c. kr. financijalni ravnatelj Pleuker. Ni on se nije odmah izselio iz Trsta. Ostao je tamo, i vidjalo se ga je često sa njegovim nasliednikom Schusterom. Valjda ga je htjeo napoljati na svoj način upravljanja. Prošloga mjeseca decembra bio je umirovljen c. kr. namjestnik vit. Rinaldini. Ni on se nije nit se kani izseliti iz Trsta. Dočekao je ćak na kolodvoru novoga namjestnika grofa Goëssa. Moguće da mu se želi prikupiti da to lakše dobije službu Lloydovoga savjetnika; svakako pak držimo, da bar misli uplivati na njega koliko toliko glede uprave, i da bude i na dalje na ruku sa svojimi savjeti talijanskoj gospodi. Mi nemožemo vjerovati, da će se novi namjestnik dati uplivati od svoga predšastnika, koj je morao pasti radi svoga postupka, već da će raditi neodvisno od njega i od talijanske gospode onako kako to pravica i zakoni zahtjevaju. Svakako pak bilježimo kao jako značajnu okolnost da umirovljeni c. kr. činovnici smatraju potrebitim i kad su umirovljeni ostati u svojih sjelih.

Razpuštena podružnica družtva „*Lega Nazionale*“. Iz talijanskih novina Primorja doznajemo, da je c. k. namjestničtvo u Trstu razpustilo podružnicu zloesretnog talijanskog družtva „*Lega Nazionale*“ u Sovinjaku i to s razloga, što nije rečena podružnica dala znaka o svomu životu već dvie godine i što neima članova.

Kano ovu podružnicu imala bi cesarska vlada razpustiti mnoge druge, jer su suvišne kano što je suvišno cielo družtvo, ustrojeno jedino u tu svrhu, da odnarodjuje, da potalijanči hrvatsku i slovensku dječicu ovdje na našem jugu.

Odkup zgrada južne željeznice u Opatiji. Kako je poznato grade u našoj Liburniji i to izmedju Voloskoga i Lovrana dva družtva palače, gostione, čitaonice, zdravilišća itd. i to južna željeznica u Opatiji a družtvo „*Quarnero*“ u Lovranu i u njegovoj okolici.

Već dulje vremena kola glas, da se vode pregovori izmedju južne željeznice, i družtva i nekog francezko-belgijskog družtva tomu, kako bi ovo posliednje odkupilo od južne željeznice sve njezine zgrade t. j. sav njezin inventar u Opatiji kako je već prenzelo ono u Lovranu. Po najnovijih viestih ova družtva nemogoše se radi ciene nagoditi, nu sklopljen je ipak ugovor, usljed kojega uzmije franc. belg. družtvo u najam sve zgrade južne željeznice te si pridržaje pravo te zgrade u svoje vrieme od južne željeznice i odkupiti.

Zapovjedničtva c. k. mornarice u Puli na znanje! Sa više prijatelja bio sam pred osam dana na koncertu u restauraciji „*Stadt Pola*“. Vojnička glazba svirala je razne komade, i u jednom „Potpouri-u“ češku pjesmu „*Andulko*“. Najednom čulo se u jednom kutu dvorane *fijučkanje*. Mislio sam, da je to obična talijanska fukara, koja imade patent zato, i nisam se više za to brinuo, već sam sa većim dielom občinstva pleskao. Kad sam ali jučer opet na koncertu o tome razgovarao, više mi je gospode sasvim sigurno i odlučno kazalo, da je zviždanje došlo od onoga stola, kod kojega su sjedili „*Marine Comiserijatelevi*, a poznato mi je, da su medju njima, dva tri strastvena Niemca, ko a su — ako je istina — mogli ovaj čin izvesti, radi mržnje do češke pjesmice.

Dužnost je dakle slavnoga zapovjedničtva, da ovu stvar izpita, pa ako je istinita, neka nauči mladu njemačku gospodu pristojnosti.

Prvi istarski Sokol u Puli. I. Odlukom visokog c. kr. namjestničtva u Trstu od 21. novembra 1897. odobrena su pravila gorenjega družtva. Pripravni odbor javio je ovu veselu viest putem novinah svim bratskim družtvima, ujedno sazvao prvu redovitu glavnu skupštinu dne 8. decembra 1897. koje je bila mnogobrojno posjećena.

Član *I. Križ* pozdravio je prisutne liepim govorom, raztumačio u kratko dužnosti i svrhu sokolskih družtva ter izvjestio o dosadanjem djelovanju.

Poslije toga bje izabran skoro jednoglasno odbor od 10 lica, koji je izmedju sebe izabrao kao starostu g. *I. Križ-a* podstarostu g. *A. Mezulića*, tajnikom g. *Stj. Gjivića* i blagajnikom g. *A. Kandušera*.

Iza skupštine pročitani su brzojavni pozdravi, koji su stigli iz raznih krajeva, a mi ih ovdje samo po imenu navadjamo: „Ljubljanski Sokol“, „Celjsko pevsko društvo“, „Hrvatski Sokol“ u Spljetu, gg. Fran Mulaček, Ferdo Kersnik, Milan i Uroš Keršnik iz Ljubljane, „Gorenjski Sokol“ iz Kranja, Lički Sokolaši iz Gospića. Voditeljski zbor „Ljubljanskega Sokola“, „Hrvatski Sokol“ iz Zagreba, Slovansko dijaštvo u Celju. Pismeni pozdravi stigli su od „Sokola“ u Idriji i „Sokola“ iz Celja.

Kod čitanja svakoga brzojava odušavljeno se klicalo svakom bratskom družtvu; prisutni članovi pozabavili se još neko vrieme uz veselu pjesmu i sladki zvuk tamburah.

Družtvo danas već broji 130 članova, što podupirujućih što izvršujućih; a izmedju

Broj 3. U Trstu 20. januara 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cieniku ili po dogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“ ime, prezime i najbližu poštu, valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Izvanredno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Farneto br. 14.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
u Rimu.

Otvorenje sabora.

U prvom smo letošnjem broju na ovom mjestu obširnije progovorili o prenosu istarskoga sabora iz Poreča u Pulu i ob uzrocih, koji su mogli cesarsku vladu na to sklonuti, da se je već jednom na to odlučila, da predloži svietloj kruni sazov sabora u zgodnijem i većem gradu pokrajine.

Sabor je konačno sazvan u grad Pulu, te se sastaje danas o podne u gradskoj viećnici.

Koliko nam je poznato, sudjelovati će kod otvorenja sabora obje stranke t. j. talijanska i hrvatsko-slovenska.

Glasila talijanske stranke rogobore jošte uviek proti prenosu sabora iz Poreča u Pulu, jer da je to neustavan čin, i da se to dogodilo bez privole sabora, nu ipak nenalazimo nigdje nikakva pojava, po kojem bi se dalo suditi, da će talijanski zastupnici, ili saborska većina poduzeti ikakav ozbiljan korak proti gotovoj činjenici, t. j. proti prenosu sabora. Većina ta dati će po svoj prilici u saboru oduška povriedjenom tobož pravu, nu sve će se valjda svesti na par oduševljenih *govorancija* i na kakav nedužan provied, i tim će biti i ono pitanje riešeno — za vazda.

Ali drugo, mnogo važnije pitanje namiće se nami u oči otvorenja sabora u novom njegovom sielu. Pitanje naime, hoće li se sa prenosom sabora poboljšati, ili pogoršati položaj naših zastupnika u samom saboru.

Nejma dvojbe, da će bar na početku svaka stranka stati čvrsto na svojem programu. Ovo će vrieditи po svoj prilici i kod svih onih pitanja, koja budu zasjecala u narodno-prosvjetni život pučanstva naše pokrajine. Kod strogo gospodarskih pitanja, koja imadu biti od koristi svemu pučanstvu Istre, nebi imalo nikada uplivati stranačarstvo naše siromašne pokrajine. U tom obziru dali su hrvatsko-slovenski zastupnici prigodom razprave o ezoneru, o gradnji željeznice Trst-Poreč itd. sjajnih dokaza sebezataje i domoljublja.

U pokrajini, koja se nalazi u gospodarskom pogledu još takorekuć u povojih, imalo bi narodno zastupstvo uložiti najbolje svoje sile da siromašnomu narodu pomogne kako bi se laglje i gospodarstveno pridigao.

Naša je pokrajina za državu pasivna, ali tomu su krive, osim središnje vlade, i sve dosadašnje saborske većine, koje su vazda više na to pazile, kako će većinu pučanstva razuroditi, nego li na to, kako će njoj koricu kruha dobaviti.

Pravi gospodar mora, ako će da mu vinograd, polje ili sjenokoša donese obilatu trgatbu ili žetvu, sve to umno obraditi i razborito njegovati inače uzaludan mu trud i napor.

Grdne rane, što ih zadaju našoj pokrajini loše ljetine imalo bi narodno zastupstvo razborito liečiti i vidati mudrimi savjeti i koristnimi zakoni. Na tom polju moralo bi se naći vazda složno i zastupstvo pokrajine.

Pitanja narodnostna igrati će stalno i u predstojećem zasjedanju važnu ulogu. Narivavanje talijanskoga jezika, te istarsko-talijanske tobož kulture većini pučanstva zemlje, naići će bez dvojbe na strani naših zastupnika na najžešći odpor sada i sve dotle, dok nebude u Istri strogo provedena narodna ravnopravnost. Saborska manjina, koja zastupa većinu pučanstva Istre mora se protiviti svimi silami svakomu pokušaju odnarođenja bilo kojega prava Hrvata i Slovenaca. Ta manjina nesmije popuštati u jezikovnom pogledu većini niti za dlaku sve dotle, dok nebude osjeguran naš narodni život i dok nepostignemo sve one uvjete za narodni obstanak Hrvata i Slovenaca Istre, koje uživaju već odavna naši susjedi talijanske narodnosti. Tada tekar i samo tada moći će zastupnici naši biti napram Talijanom obzirniji i popustljiviji i u pogledu jezikovnom ili prosvjetnom. Do sporazumka i do složna rada može dakle doći u našem saboru odmah, čim to uzhtjede saborska većina.

To je pako moguće na temelju ravnopravnosti i uz uzajemno poštivanje muževa, koj su predstavnici obiju narodnosti pokrajine, i koji bi kao takovi morali biti začetnici i pokretači svega onoga, što bi bilo i Talijanom i Slavenom koristno i potrebito.

Nebude li toga, biti će i predstojeće zasjedanje suhoparno i bezplodno, te će se sav rad sabora ograničiti na obično izvješća i odobrenja raznih obračuna, a zastupnici će se razići neostaviv za sobom vidljiva traga svojeg zakonodavnog rada.

Na drugom mjestu donašamo važnije predmete, što će ih sabor imati, da razpravi tečajem svoga zasjedanja. Medju ovimi nalaze se i nekoje zakonske osnove koli vladine toli zemaljskoga odbora, ali imade tuj i takovih predmeta, koji će po svoji pilici izazvati žestokih prepira i razprava, što nemože biti na osobitu korist pokrajini, niti na čast onim, koji takove predmete na razpravu podnašaju.

Naša je iskrena želja u oči otvorenja istarskoga sabora ta, da njegov rad bude za pučanstvo Istre bez razlike narodnosti koristan i plodonosan, a da tako bude odvisi upravo od saborske većine, koja imade svu vlast u svojih šakah.

Predmeti za saborski rad.

Glasilo zemaljskoga odbora u Poreču priobćuje sliedeće predmete, koji će doći na razpravu tečajem predstojećega saborskega zasjedanja u Puli:

1. Obračuni i proračuni različnih zaklade pokrajinske uprave.
2. *Vladine zakonske osnove*:
   - *a)* o lovu i o zahtjevih za potvrdu i dopust na prisegu stražarskog osoblja, ustanovljenog za zaštitu gospodarstva (ponovno);
   - *b)* o ustrojstvu nadzornog činovničtva kod trgovine sa hranom i o potrošarini;
   - *c)* o oproštenju od poreza za osobni prihod od svih nameta, spadajuć pod pokrajinsko zakonodavstvo, i oproštenju javnih činovnika od nameta na porez od plaće;
   - *d)* o promjeni občinskoga pravilnika, dotično § 105. rovinskog štatuta obzirom na namet na izravni porez.

Pitanje mnienja o prenosu okružnog suda iz Rovinja u Pulu, i o ustrojenju kotarskoga suda u Rovinju, te o razdiobi kotarskog sudbenog okružja u Kopru ustrojenjem jednoga novoga suda.

3. Školski računi, izvješća c. kr. pokrajinskoga školskoga nadzornika o pokrajinskih školskih poslovih, predlog, da se obustavi bar za god 1897 1898 zakon o utjerivanju školskih taksa, te različite

PODLISTAK.

Istarski razgovori.

Preporučeni na razmišljanje svim Istranom, a ponajpače prodancem i njihovim drugovom.

(Nastavak)

Mate: A ča se ne spamećujete, kako su prišli tako neki i va naše Volosko? A ni pasalo čuda vremena, već je jedan drugega prohol.

Ive: O, Mate moj, kad bi znali ča drugo tako dobro, kako znaju **kurteladi** davat, bilo bi jako dobro. A ki je ono otel ubit talijanskega kralja pred nekoliko let va Napulje, ako ne Talijan, nekakov — Passananto?!

Ki je ubil presidenta Franczeke republike, ako ne Talijan — *Caserio?!*

Ki je, nema temu mnogo, pokušal opet ubit talijanskega kralja Umberta izvan grada Rima, i to s nožem, ako ne Talijan — *Acciarito?!*

I ovakovi ljudi pridu i k nam, pa ne daju ni nam samem mira. Nije dugo temu, ča su va Trste zaprli talijanskega anarkistu po imu *Marzetti-a*. Koliki od njih pridu k nam na delo, a najhuji su anarkisti, a talijanska jih vlada traži?! Koliki po begnu iz ruk pravde, a onda još dodju i nas mutit va našem miru?! Pul kolikeh se nadju dugi noži, i ča ti ja znam?!

Mate: Je, je, prava istina!

Ive: Ako greste va Italiju, morate pazit, zač će Vas svaki prevarit, samo ako more. Morate najmanje dva, tri put prebrojit beči, kad Vam daju nazada, zač inače Vas prevare. A prezarili bi i majku božju, kad bi mogli, a kamo pak ne furešta. A bilo bi bedasto tumačit Vam kakovi su to ljudi, ter vidite svaki dan naše istarske Talijančiće. Vavek nas tlače i kvače samo ako i kada moru, ne daju nam pravice, ke nas gredu po božjem pravu. Delaju od nas ča jih je volja, a vlada njim još pomaže. Zimlju nam po najvećoj nepravice zastupnika ul deputata, premda nas ima dva puta više neg njih.

Mate: Podpomažu Čozote proti nam domaćem ribarom, tako da naši onda nemaju ni od čega živet. A ča se ne spamećujete, kako je ono u blizini Trsta u sred belega dana, kad je bilo more mirno, nestalo naših 4 ribari iz svetega Križa? A? Ki njim je dokončal život, to bim ja rad znat? Al morete bit stalan, ki jih je utopil!

Ive: Znam Mate znam! Sad znamo kakovi su ti naši ušedi, pak videjmo i kako i ča misle.

Znaš ča su to framasuni?

Mate: To su ljudi, Bog nas očuvaj, ki ne drže do Boga niš, nego se vragu klanjaju.

Ive: Dakle takovi ljudi su dobili va petoj kuriji, a do pobjede su njim pomogli: novci, zapeljavanje, nasilje, prevara i izdajstvo, te nezuanje naših zapetjaneh i lahkovjerneh ljudi

Kad su oteli stupit va izbornu borbu, stavili su geslo „osar tutto“, a to je pravo framasunsko geslo! Dakle varaj, zapeljavaj, kupuj, sili, pa ako ne gre i ubijaj, samo da dobiješ.

On dan kad su izabrali Bartoli-a, a ne „Bartulića“, bila je va Kopre pred izbornim lokalom obešena bandera s napisom *„Sempre avanti“*. A tako se zove *framasunska loža* u Reki.

Pod istom framasunskom banderom išli su i neki prodanci i zapeljanci iz Pomjana va Kopar na levu. Na banderе je bilo napisano ime talijansko-framasunske lože rečke *„Sempre avanti“*. Kako se iz toga vidi, veselili se pobjedi va petoj kurije framasuni, ki ne priznavaju Boga, već se vragu klanjaju. Dobili su dakle talijanski framasuni, a toj framasunskoj pobjede pomogli su i neki naši slepi ljudi.

Mate: Oh, neka njim Bog oči odpre! Al sada mi je jasno, zač oni od Matulj vavek proti *„popom i fratrom“* pišu i proti njim govore Očuvaj Bože naš puk od takoveh ljudi, ki ga zvan veri stavljaju i ki su s jednom besedom: *framazuni*.

Ive: Va Rime je bil va talijanskem parlamente nekakov *Imbriani* sa čuda svojeh kumpanji. Jedan put je neč pital ministra-predsjednika glede nemira na izule Krete. Pak ga je interpeliral radi toga, ča je i Italija tamo poslala nekoliko ratneh brodi, kako i druge države, da store mir. Onda je on jasno i glasno govoril u Rimu va talijanskem parlamente, da bi bolje storila vlada, da pošalje ti ratni brodi pred Trst i Pulj, da ondje bombardiraju, zač prvi rat, ki bude, da ne će talijanska flota morat poć na iztok, nego da će morat bit pred Trstom i Pulom da spasi Istru i celo Primorje od Austrije i spravi pod Italiju.

Tako je govoril *Imbriani* va talijanskem parlamente ovo leto, a davali su mu njegovi kumpanji pravo. Dakle on bi otel, kako su zeli, ni temu dugo, Austrije Lombardiju i Venecija, da njim se sada daruje i Istra, Trst i Gorica. A taj pak Imbriani govori, kako drugi mi. Paće mnogi istarski Talijani obožavaju Garibaldija i tega Imbrianija, dakle bi i oni oteli raje dsnas nego jutra spast pod blaženu Italiju.

Mate: Pak još se našlo zadnjega puta naših zapeljaneh ljudi, ki su glasovali s takovimi ljudi, ki bi oteli odpast od naše slavne habsburške kuće i od našega premilostivega vladara.

Ive: Va Rime se je držal sastanak al banket, s kem se je imela proslavit talijanska pobjeda va Trste i va Istroj. A ako tamo banketi delaju, to trebe da misle i na naši Talijani va Austrije, pak hitaju oči na njih. A ča imaju oni proslavljivat pobjedu koju ki dobije va tudjoj njima — državo, ako ne, da bi silom oteli, da i Istra spadne pod Italiju?!

(Još će toga bit.)

molbe za milostinje i povišenje mirovine učiteljem ili udovan i sirotčadi učiteljskoj.

4. Predlogi zemaljskoga odbora:

a) izvješće i zakonske osnove o ustanovljenju zdravstvene službe u Istri;

b) zakonsku osnovu, kojom se dodaju nekoje ustanove postojećemu pravilniku za policiju nad javnih ne ćarinih cestah;

c) zakonsku osnovu, kojom se mienja § 37 pokrajinskoga zakona od dne 27 julija 1875 P. Z. L. br. 18 o nadziranju škola;

d) zakonsku osnovu o diobi sadašnje mjestne občine Pazin te ustrojenje 4 novih mjestnih obćina t. j. Pazin, Lindar, Novaki i Trviž.

5. Izvješće o naknadnih izborih u velikom posjedu.

6. Molbe i drugi manji spisi.

Dopisi.

Iz Pule pišu nam 15. t. mj. Najprije mi je, gosp. Uredniče, istini na čast izpraviti jednu krivu obaviest, koja mi se je podkrala u zadnjem dopisu, onamo, gdje je govora o novom občinskom zastupstvu. Medju našim odmetnicima, koji sjede u gradskom vieću, nije g. Jurkotić, njega tamo nema, već je vićnikom komisar *Ćetković*, rodom Senjanin. To je taj potomak senjskih uskoka, koji ne sliedi predaju svojih djedova, već se ovdje druži s baštinicima i predstavnicima mletačkih tradicija.

* * *

Na sv. Tri kralja imali smo u našem gradu novoga namjestnika g. grofa *Goëss-a*, te su mu se tom prigodom poklonile razne oblasti i korporacije. Medju inim bila je i deputacija mladoga „Sokola", u družtvenom odielu, koje je jednako odielu svih drugih sokolskih družtava českih i slovenačkih. Pristali mladići u krasnom sokolskom ruhu probudili su obću pozornost i zanimanje i stekli sveobće priznanje Demonstracija proti njima nije bilo nikakovih te se vidi i odatle se, da je *Carletto Martinolich*, (York) u tamnici rovinjskoj a da Dr. Rohba radi kao „servo di piazza" u New-Yorku.

* * *

Uprava c. i kr. mornarice otvorila je ovdje za sve svoje pripadnike veličajno konsumno družtvo. Moći će tako njezini ljudi — častnici i podčastnici i radnici — uživati dobre i zdrave hrane, za jeftin novac. Mi se iskeno radujemo, da je mornarica došla na tu sretnu misao i u život je dovela, te želimo, da bude postojano stupala stazom, koja vodi do duševnoga, ekonomičkoga i tjelesnoga razvoja svojih podčinjenih. Neka ju ni malo ne smeta vika ovdješnjih dučangijja, koji su se medju zaporkama rečeno, već počeli puntat proti načelniku Rizzi-ju, što nije znao to zapriečiti. Ta gospoda puljska, većinom porieklom iz Rovinja, dosta su se obogatili žuljevi jadnoga gradjanstva, a osobito nižeg puka, i već bilo je doba im se otme žrtva iz ustiju.

* * *

Naš poštanski upravitelj gospodin Frank, od kad je navršio četrdeset godina službe, i zna da mu za to neće pofalit njegova mirovina, kao da toliko ne mari za povjereni mu ured. Glavnu riec vode tamo neki kontrolor Antonich i Dalmatinac Nasso, koji se prije izdavao za dobra Hrvata, a gospodin Frank bavi se izbornom agitacijom i kojekakovimi kompromisi za občinske izbore. Nije kud kamo, valja vjerovat, da je njegova ambicija postati načelnikom i time se zabavit u časovima mira, u koji će brzo stupiti. Zato se i gleda ulaskati mogućnicim, što posvjedočuje i afera o vincu na les pok. *Šterneka*, koja je prouzročila veliko nezadovoljstvo medju ovdješnjimi činovnici, tako da su javno mrmljali. Mi bismo pustili, da si prišti zabave po svojoj dobroj volji, kad bi samo u njegovom uredu po nas sve u redu teklo. Nu toga nije. Ostaljamo nepravde, što se uviek još dogadjaju Hrvatima u poštanskom uredu u Puli, ali moramo spomenuti jednu očitu povriedu ministarskih naredaba, koja se opetovano dogadjala ovih dana. O Božiću i novom ljetu, zaredale su bile svakakove nepristojne otvorene dopisnice, pune uvriela i pogrda, adresirane ovdješnjim Hrvatima, pak ih administrator Frank nije našao shodnim zapljeniti, već su bile predane adresatima često i ne frankirane.

* * *

Ova pokladna sezona donieti će ovdješnjim Hrvatima i Slovjenima niz zabava, jednu liepšu od druge. Dne 15. tek. mj. ima „čitaonica" svoj plesni vienčić. Na 1. februara opet „*Veliki ples*". Polovicom februara opet „*Sokol*" svoj sjajni ples, a 22. istog maškarada, a dne 19. damski ples. Kako vidite zabave u izobilju, te želimo, obim bratskim družtvima: u doba čas!

* * *

Iz Kanfanara pišu nam 16. t. mj. Posljie godine dana došao nam je ipak učitelj. Kad bi javljeno, da se imaju djeca upisati u školu, odmah je počela agitacija za talijansku. Po Buriću su klatarili i mamili ljude, da upišu djecu u talijansku školu neki tamošnji surina-benevrekar i neki kanfanarski kalegarina. Po Kanfanaru raztegli svoje mriežе občinski „šekretar", koji neće da s nami hrvatski govori u uredu, i njekoje druge podrepnice, da se tim pokaže svietu, evo Kanfanar je talijanski. I našlo se mnogo ljudjaka, koji su predali svoju djecu talijanskomu vuku. Neka, bar će ih djeca kasnije psovati i proklinjati talijanski i onda nebude više glada, ni *mižerije*; ljudi će biti siti same blažene talijančine. Čujte i ovu. Djeca se drugdje upisuju u školi, a kod nas su se upisivala u občinskom uredu na oči ljutog našeg protivnika Fillippich-a, te mi pitamo je li to dozvoljeno? Nije li svakomu slobodno upisati svoju djecu, kamo mu drago? Što bi rekao *Zoilo*, ako bi se njega sililo, da upiše svoju pol-hrvatsku djecu u hrvatsku školu? Joh svakoj občini, gdje mu se „ifrešt" kruha prenajide, jer će on postati njezin tlačitelj. Sve tobož talijanske djece nije ni 10, a u školu talijansku će ih biti upisanih bar jedna stotina, pak se čudi čovječe onda, da se tako nazaduje, kad se s nami ovako baš afrikanski postupa. O Meneliće, gdje si?

* * *

Iz Motovunšćine upravljaju nam prijatelji sliedeći upit: Bi li nam tko znao kazat, zašto su u c. kr. kot. sudu u Motovunu izčeznuli hrvatski nadpisi, koji su prvo bili izpod talijanskih? To se dogodilo ovih dana kad su preustrojili sudbene prostorije. Ondje su sada postavili neke: „Sezione I. Sezione II. itd. itd. Prvo svaki pristav ili sudac imao je nad vratima sobe, u kojoj je on poslovao, napisano talijanski i hrvatski svoje ime i naslov; također i Cancelleria — pisarna itd., a sad ništa od hrvatskog jezika! Jedino još za koji dan trpi se na glavnoj tabli na ulaznici: *I. R. Giudizio Distrettuale* — C. kr. kot. Sud; i na vratim, gdje sluge stoje: *gl' inservienti* — poslužnici.

Molimo Vas izvidite odkle je došla smrt toli brzo naredbam o dvojezičnosti, tom velikom daru vladinu hrvatskom narodu u Istri!

* * *

Iz Opatije pišu nam 14. t. mj. Nije šala! Tko je mlad, neima šta da žali. Tri veselice u petnajst dana. Jedna na *Silvestrovo* druga na dan sv. triju kralja, a treća dva dana zatim t. j. u subotu, dne 8. t. m. Prvu priredilo nam tamb. družtvo „*Lovor*" drugu bivši član zagrebačkog kazališta g. *J. Prikril*, a posljednju naša krasna uzdanica, zlata naša akademička mladež. Sve točke programa koliko prve toliko druge i treće veselice bijahu izvedene na obće zadovoljstvo. A kako da ne bude? Na Silvestrovo nas zabavljao dični naš „Lovor" izvadjanjem prekrasnih pjesmica, i g. Prikril primjerenim deklamacijama i svakojakim šaljivim soloscenama, u kojima se pokazao dobrim umjetnikom. I zbilja jedva mogu da vjerujem, da je ikoji od nas čuo „Ludu" bolje deklamovanu, a Harambašićevu pjesmu „Grob izdajice" bolje i potresnije prikazanu. Liepo su uspio i „Blaž Funtač", i šaljiva igra „Zabunio se", u kojoj mu pomagao naš vrli Karlo, nu sudeć po zanosnom klicanju i dugotrajnom pleskanju rek bi, da je najveći uspjeh polučio u „Dali poštaru" u monologu, što ga napisali naši književnici „Jeretov-Emin" i tiskali u lanjskom „Vienc" pod naslovom „Dalina ispovjest". G. Prikrilu ne možemo, no da što srdačnije čestitamo na načinu, kojim je umio da onako liepo, baš vještački prikaže tip, koga su naši pisci za cielo uzeli iz života. Želimo mu, da ga na njegovom putu prati sreća, ovjenčana što sjajnijim uspjesima.

Prelazeći na posljednju zabavu, upozoriti mi je ponajprije naše rodoljube na nešto, što bih, kad bi mogao, vrlo rado mimoišao. Naša akademička mladež sviestna svoje zadaće oko širenja narodne sviesti, započela je već lani priredjivanjem svojih zabava. Da je to vrlo pohvalno, dapače i odlučno patriotično mislim, da mi netreba ni da napominjem. Pa ipak odziv k zabavi mogao je, biti kud i kamo obilniji. Pomislite si veselje naše dične mladeži, kad bi joj se bilo omogućilo, da sa kakovom ma i čednom svotom čistoga dobitka priskoči kakvoj dobrotvornoj svrsi, recimo načoj plemenitoj družbi? Mučno je to, kad se mora kazati, da su se upravo rad slaboga odziva občinstva istom isplatili troškovi.... To se eto zove nemar, grdni neoprostivi nemar.... A ipak vriedilo je da se dodje na tu zabavu. All držimo se rasporeda. Prva točka: „Moja tajna", monolog napisao za naš obljubljeni pjesnik *I. Rikard Katalinić-Jeretov*. Liep, zgodan i našim prilikama sasvim prikladan je taj monolog što ga je liepo deklamovala gdjica. *A. Stanger*. Zatim je „Lovor" učinio svoju, a izvršio je svoju zadaću onako točno, precizno, kako već to on znade. A kako su tek naše vriedne gospodjice odigrale onaj Brožov „San" a kako su izvele onu nježnu crkvenu pjesmicu! — A ma i mrtav bi ih se naslišao. Čestitajmo im od srca i ponukajmo ih, da i nadalje goje liepo naše narodno glazbalo.

I šaloigra „Novci za diplomu" izpala je liepo, a izazvala je dosta smieha a bogme i živahnog povladjivanja. A ples? — To valja, da pitate mladji svjet. A bio se taj mladji, liepi svjet uzvrpoljio, uzvrtio, a ma sve u šestnaest, — ala, tko će bolje, — udri ga Blaž! Suznih očiju pozirali smo mi stariji na veselu našu mladež, i kašto požalili na onu davnu dobu — na — *tempo che fù*.... No, uza sve to, dobri je Bog te večeri i za nas proviđio nešto, što nam je nadoknadilo iza nas već minuli mladenački užitak. Imali smo nhime u svojoj sredini naša dva dična zastupnika gg. *Spinčića* i *Mandića*. Uživali smo doklen smo ih gledali, a još veća kad se pružila prilika da ih čujemo govoriti. A izazvane ih liepim zdravicama naši mladi prijatelji gg. *J. Stanger* i dr. *I. Poščić*. A kad se dični zastupnici zahvalše onako živo, žarko i vatreno, možete se pomisliti, kolikom i kakvom burom oduševljenja bjehu popraćene njihove riedi. Da neduljimo, sve tri ove, u krupnim crtama opisane zabave, prošle su, da ne mogu ljepše, zbog čega ide, naravski, zasluga vriednomu odbora, koji je znao sve tako udesiti i upriličiti, da bude svatko potpuno zadovoljan.

* * *

Iz Voloskoga pišu nam 3. t. mj. Medju nami boravi već dulje vremena Nadvojvoda Josip Augustin, sin Nadvojvode Josipa, sa prejasnom suprugom Augustom Marijom Luizom, bavarskom princezom. Visoki gosti stanuju u dvorcu baruna Reiera na Lipovici te bi reć, da njim je ovdje boravak vrlo mio i ugodan.

Za prošlih božićnih blagdana te prigodom nove godine i papinog jubileja posjećivali su oni marljivo hram božji i pobožno slušali sv. misu i riec božju.

U ponedeljak odlikovali su na osobit način naše crkvene i svietske poglavare pozvav ih okolo 1. sata po podne na gospodsku gostbu. Pozvani bijahu medju ostalimi: naš obće obljubljeni župnik Monsignor *Vinko Zamlić* i velezaslužni naš načelnik Dr. *A. Stanger*.

Radi božićnih blagdana pao je broj gostova u susjednoj Opatiji, nu poskočiti će bez dvojbe bar do obične visine tečajem ovoga i budućega mjeseca.

Za papin jubilej imali smo i ovdje svečanu sv. misu, kojoj su prisustvovali prejasni Nadvojvodski supruzi i načelnici svih smjestnih oblasti.

Kao za božićnih blagdana tako i na novu godinu pjevali su domaći naši pjevači hrvatski svečanu sv. misu, što ju je složio g. M. Brajša poznati naš skladatelj. I skladba i pjevanje, naišlo je na sveobće odobravanje. Čestitamo g. Brajši i vriednim pjevačem!

Franina i Jurina

Fr. Ča je istina, da se niki talijanski pop va Istroj pod sv. mašom svuče pak prošeče po crikvi i nazada vrati finit sv. mašu.

Jur. To sam ćul i ja od praveh muži.

Fr. A ča govore na to ljudi?

Jur. Ča češ, štrmoraju kako da su na plesu.

Fr. Biš Jurino verovaj, da neki od Sirot znaju kričat „Viva Italija!"

Jur. Ćul sam ćul, niš da se znaju zato i po blate valjat.

Fr. Ja mislin, da bi mogli biti i va hlad spravljeni, kade te imet lazno škovotat se.

* * *

Fr. Znaš ki j' ovi dni za notara avanca?

Jur. Znan. On stari, od Srdoč, ki j' s nacijemi po Halublje hodil.

Fr. Tako već in neće biti trebe notara s Trsta zvat, dan njim pogodbe piše i i prokure podpišuje.

* * *

Fr. Pasanu sredu, da su se po Halublje mački ženili i va karocah popeljevali.

Jur. Pul Marčelji, da su im deca kunfeti i bombuni hitali, a pul Doričić stranja stavili.

Fr. Morali su nejde i vražje fugi capat, aš da se je zaklel jedan mačak, da gi več Halublje neće videt.

Jur. Male škodi, ako će, ako neće pamet storit.

Različite viesti.

Novoma namjestniku g. grofu Goëzu predstavili se u ponedjeljak naši okolički zastupnici, predsjedničtvo političkoga družtva „*Edinost*", te predsjedničtva obiju slovenačkih radničkih družtava. Gi namjestnik primio je vrlo ljubezno predstavnike tršćanskih Slavena i deputacije rečenih družtava.

G. Rikard Katalinić Jeretov naš zemljak, suradnik i poznati hrvatski pisac polazi koncem ovoga mjeseca u Pariz radi dalnje naobrazbe i da se usavrši u francezkom jeziku. Velevriednomu našemu zemljaku i prijatelju želimo da postigne u srcu Francezke najbolji uspjeh na čast i slavu sebi i hrvatskomu narodu.

O potrošarini u Voloskom sudbenom kotaru. Još moramo o tom pisati. Navesti ćemo činjenice, što smo jih od posliednjega puta saznali. Kako je svatko morao opaziti, nepačamo se u stvari krčmara Naša je vruća želja, da si urede stvari, kako njim je najkoristnije. Nam je do toga, da pokažemo, kako se postupa u koturu, kojemu je na čelu Alojzij Fabiani, i u kojem se sbivaju nevjerojatne stvari već evo dvie godine i više.

Iz nijednoga drugoga kotara nije ni glasa o potrošarini, svuda je to prošlo mirno i u redu. Samo u Voloskom kotaru dogadja se svega i svašta. Uviek jedna te iste osobe, stojeće u savezu sa c. kr. kotarskim kapetanom Alojzijem Fabianijem. Iste osobe za vrieme raznih nereda i nemira prilikom izbora. Iste osobe u pošli protrošarine, samo da su si privabile još neke druge uza se, znajuć valjda da bi jih uza nje samo malo pristajalo. Iste osobe kojih mnoge nit nisu krčmari. Ista sredstva i načini.

Kako su za izbora protegle svoje djelovanje na cieli politički kotar, tako su protegle i sada radi potrošarine. U Podgradskom sudbenom kotaru su slabo uspjele i brzo svršiti morale. U Voloskom ide te i dalje. C. kr. notar iz Trsta Depiera, dakako za svoju plaću, došao je nesamo dne 10. t. mj. na Volosko, da bude prisutan sastanku nekih krčmara, i da legalizuje podpise, nego je došao takodjer dne 13. t. m. na Volosko i tu valjda opet legalizovao. Već dan prije, i onaj dan, i sliedećih dana, poraztresli su se razni od družbe po raznih občinah. Tako da bijahu u nekih županijah halublja, kod pojedinaca u drugih županijah kastavšćine, e Mošćeničke Drage, u Mošćenicah, p. Lovranšćini, Veprinašćini, i svuda da su govorili da su „oštari" slobodni, da netrebaju kazati vina poslenikom Gorupovim, makar da imadu kreditivo. Neki njim ga i zbilja nisu htjeli kazati. Svuda nisu najbolje prošli. Na raznih mjestih pokazali su njim vrata. Druguda da su jih izvidzali i izmijaukali. Ljudi su uzeli stvar kao političku. A da je takova, pokazuje i činjenica, da su neki riedki pristaše družbe na Halublju, na sav glas klicali povike u Kastavšćini nečuvene, o čem da je žendarmerija izvjestila politički oblast na Volosko. Pojedini naši ináče čestiti možavi dali su se ipak nagovoriti kao krčmari, misleć da bi njim možda ipak koristnije bilo onako kako njim se je stvar predstavljalo, i zanašajuć se na držanje političke i financijalne oblasti na Volosko.

C. k. politička oblast ne samo da nije ništa poduzela proti širenju neopnstivih, lažnih i zavedljivih proglasa, nesamo da je pasivna bila obzirom na skupštine obdržavane usljed otvorenih tiskanih proglasa i poziva, nego ona da nije nit dala

trašene zaistencije poslanikom „c. kr. potrošarinsko-poreznoga nagodbenoga društva“ providjenim sa odnosnimi kreditivi, podpisanimi i od c. k. financijalnih oblasti.

Iz c. k. financijalne direkcije u Trstu od jednoga uglednoga člana iste, bio je jedan načelnik dobio glas da je gospodin Gorup predsjednik rečenoga c. k. društva, i da dainje obavjesti može dobiti kod c. kr. komisara financijalne straže na Vološkom. Sliedeći dan, kad upravo bi ljudi bili potrebovali ubavjesti i kad su je želili od toga c. kr. komisara, on je otišao iz Vološkoga. Pripovjeda se koje šta, što da taj c. kr. komisar, pojedinim govori. Mi toga nebilježimo. Uztvrdjujemo pak, da smo dozcali pozitivno, da su poslenici družtva poslali poštom preporučeno na c. kr. komisara financijalne straže na Vološkom prijave proti pojedinim, al da on odnosnih pisama nije htjeo primiti, i da jih je pošta vratila posiljateljem.

Čuli smo, da je c. kr. financijalno ravnateljstvo dalo brzojavno nalog c. kr. financijalnom nadinšpektoru u Puli, da povede izuraga proti rečenomu komisaru. Do 17. t. m. nezna se, da bi to učinjeno bilo. Čemu to sve sliši? ! Nek si svak sam na to pitanje odgovara.

Glavna skupština gospodarske zadruge „*Opatija*“, obć. zavati će se dne 2. febrara 1898. u Mošćenicah u 11. sati prije podne.

Pobliže o tomu vidi u oglasu.

Školske takse obustavljene. Doznajemo iz posve pouzdanoga izvora, da su školske takse za ovu školsku godinu obustavljene. Dijuć to radostju na znanje, kličemo: nebilo jih nikad! Naša radost biti će podpuna tek onda, kad budemo znali, da školske takse nikad uvedene neće biti.

Promaknut na čast doktora prava G. Ivan Milan Hribar, sin dičnoga načelnika biele Ljubljane i generalnoga zastupnika banke „Slavije“ pogl. g. Ivana Hribara promaknut bijaše dne 13. t. m. na sveučilištu u Gracu na čast doktora prava. Čestitamo srdačno mladomu g. doktoru i velevriednim mu roditeljem!

Uhvatili se u koštac. Iz porečkoga listića doznajemo, da su se na zadnjoj sjednici zemaljskoga školskoga vieća za Istru, obdržavanoj dne 6. t. m. u Poreču, članovi zem. odbora, koji sjede u tom viecu, uhvatili u koštac sa članovi, koji zastupaju vladu i sa novim c. k. namjestnikom. Koji znade, kako su pod namjestnikom vitezom *Rinaldini-em* u ovakvih sjednicah gospodarili s tim viecem talijanski članovi zemaljskoga odbora, neće se nimalo čuditi, što je došlo do sukoba izmedju njih i novoga g. namjestnika.

Nesreća dogodila se dne 8. t. mj. okolo 2 sata po podne u Voloskom kod gradnje jedne kuće. Izvanjska skela (armadura) na toj zgradi bijaše vrlo lahkoumno učvršćena, te se pod težinom trojice radnika i težkog materijala sa visine od drugoga poda sa svim što bijaše na njoj srušila. Siromašni radnici popadaše na neobradjeno kamenje a na nje i okolo njih grede, daske i drugi materijal.

Užasan bijaše onaj čas kad su ubogi radnici sa one visine dolje ljetili. Tko je mirno onaj grozni prizor, neće ga nikada zaboraviti.

Čim se začuo lomot škele dotrčaše na mjesto nesreće ostali radnici, načelnik, obć. viećnici mnogi i občinstva te i vukše polumrtve radnike izpod onih podrtina. Nadošao je zatim i prizvani kotarski liečnik g. Dr. Tamaro, pregledao na brzu ruku najteže ranjenoga, te dao svu trojica što odnesti što odpeljati u občinsku viećnicu, gdje ih je potanje pregledao i rane obvezao.

Stigao je bio medjutim i sanitetni voz sa jednom kočijom iz Opatije, te odvezoše dvojica teže ranjenih u gradsku bolnicu na Rieku a trećega kući u Jušići.

Dvojica od ponesrećenih jesu občinari kastavski a treći rodom iz Italije.

Kako smo jurve spomenuli prouzročila je nesreću neopreznost, što će i danas svatko priznati, tko pregleda ostatke rečene skele i ostalu skelu okolu kuće.

Pozvane na to oblasti morale bi strogo na to paziti, da graditelji, poduzetnici ili nadzornici nad gradnjam bolje i savjestnije paze na sjegurnost radnika, jer su ovakve nesreće kod gradnja pračeste.

Nova podružnica „družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru ustanoviti će se u nedjelju dne 23. t. mj. u selu Jermanji (kod Sovinjaka).

Čestitajuć tamošnjim rodoljubom na plemenitom djelu želimo im što plodonosniji uspjeh.

Brzojav u Kastvu. Dne 1. t. mj. otvorio se je brzojavni ured u Kastvu skopčan ujedno sa c. kr. poštarskim uredom.

U tu svrhu priredjene prostorije nalaze se pred gradskimi vrati pod obć. poglavarstvom u obć. kući na najprikladnijem mjestu za svo obćinare, kojim će isti ured služiti.

Brzojavni ured imao je Kastav već g. 1886, ono doba lih u volničke svrhe, koji je odmah sa minućem vojne prestao. Ovim zadovoljeno je potrebi puka, koji je morao dugo ići, ako je trebao brzojaviti i dugo čekao, da brzojavna viest u ruke dobije.

Marijina sjeća pripovjest s Kavkaza od Josipa Spilmanna D. J. Preveo *Zbor duhovne mladeži hrvatske u Gorici*. Sa četiri slike. Ciena 30 novč.

Preporučamo ovu krasnu knjižicu najtoplije našim čitateljem. Mnogobrojnom naručbom potaknuti ćemo dičnu našu mladež i na dalnji rad na čast božju i na spas hrvatskog nam roda. Knjižica se dobiva kod *Zbora* u Gorici.

Duhovni govori o djelu otkupljenja netom su izpod tiska izašli pa čim knjigu razaslati mojim pretplaticima i predbrojnicima.

Prvobitna cijena od 1 for 80 novč. snizio sam na *1 for. 60 novč.*, jer je knjiga nešto manja, nego što sam mislio; naime 27 tiskana arka; nu mjesto oglašenih 55 propovjedi imade ih *64*. Pretplatnici, koji su poslali svoti od 1 for. 80 novč. dobiti će knjigu uvezanu u platno, a predbrojnici neka izvole poslati 1 for. 60 novč.

Biti će pako slobodan knjigu razaslati na ogled i svim onima, koji su prijašnje moje Duhovne govore primili i novac mi poslali, u nadi, da će tako i sada učiniti, što ljepo molim.

Potužiti se pako moram ovom prilikom, kako su mnoga gospoda, koja su prijašnja dva zvezka mojih Duhovnih govora primila na ogled, nje pridržala, a novac mi do danas nisu poslala.

Više od 200 for. leži na dugu, akoprem sam nekoliko puta molio i opominjao. Molim ovim stare dužnike, da me se sjete i starim dugom i novom naručbom.

Ciena dakle novih Duhovnih govora o djelu našega otkupljenja je 1 for. 60 novč. a mogu se dobiti kod podpisanoga i za 4 misne namjene.

Ivan Bečić,
župnik u Aljmašu prisjed. duh. stola z. p. Dalj u Slavoniji.

Crvena soi za blago. Naše gospodare upozorujemo ovim, da imade u Voloskom na razprodaju crvene soli za blago, i to kvintal za 5 for. Uzeti valja te soli najmanje pol kvintala ili 50 klgr. Tko soli blagu hranu ili napoj — a to mora svaki pravi gospodar, neka se posluži ovom polaksicom na cieni.

Brzojav „Naše Sloge“.

Pula, 20. jenara 1898. — Sabor otvoren talijanskim nagovorom predsjednika. Njegovo Veličanstvo pozdravljeno sa „evviva“ i „zivio“. Vladni zastupnik pozdravio jednako talijanski i slovenski. Govor slovenski popratila galerija kašljem.

Izkaz

prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru tekom mjeseca prosinca tek. god. 1897.

Gosp. Ante Volarić na Rieci pripošilje sakupljenih:

a) na piru gosp. Josipa Mazzorane i gdične Katice Matković na Trsatu, na predlog gosp. Frana Matkovića Tomina a sabranih po istoj mladoj snahi . . . . . f. 8.—

b) na piru gosp. Marka Veble na Rieci sakupila ista mlada nevjesta . . . . . f. 9.—

Gosp. Fran Anaković, župnik u Privlaki pripošilje svoj mjesečni prinos . . . . . f. 1.—

Gosp. Dr. Poščić predaje sakupljenih dne 30/11 kod „Labinjana“ prigodom proslave imendana gosp. Aud. Blečića posjednika f. 15.01

Gosp. R. K. Jeretov — Zadar pripošilje checkovnom doznaćnicom po njem sakupljenih s punom „Narodnog Lista“ sunišlih tekom mj. listopada u Dalmaciji na svoj mjesečni prinos f. 47.90

Gdična Marija Albertini, Francić, pripošilje po njoj sabranih kod gdične N. N. u Mohotlinu i to od gdične N. N. 30 novč. od gosp. N. N. f. 1.20, od gdje Erneste Albertini 20 novč. i od nje iste Marije Albertini 50 novč. za prodanu čašu čaja ukupno . . . . . f. 2.20

Uprava „Narodnih Novina“ — Zagreb, pripošilje svotu od . . f. 46.—

Gosp. Matešović, ravn. učitelj u Kukuljanovu pripošilje sakupljenih pri stolu veleč. gosp. Matije Polica medju njegovimi dobrimi prijatelji na predlog preč. arcidjakona kotarskoga bakarskoga . . . . . f. 2.40

Uprava „N. Sloge“ pripošilje prispjelih njoj od:

a) gosp. A. Kolesara, Bjelovar — od Wüst Vactje . . f. 1.30

b) gosp. Milana Rojca . . f. 3.70

c) gosp. Miroslava Babića — Koromica . . . . . f. 5.—

d) gosp. Ivana vit. Trnskoga — Zagreb . . . . . f. 5.—

e) gosp. Pavla Vranešića — Karlovac . . . . . f. 3.—

Zatim stiglih njoj od:

f) gosp. L. Zvaćeka iz Gologorice prigodom blagoslova hrv. škole . . . . . f. 30.—

g) gosp. Medvedića Andra — Rieka . . . . . f. 1.—

h) gosp. D-ra Petra Magdića — Varaždin — sakupljenih . f. 4.50

i) gosp. Dražića S. — Zagreb — po obvezi mjesečno 50 novč. šilje . . . . . f. 5.—

j) gosp. Borčića Stanka — Rieka u slavu pobjede u Velom Selu . . . . . f. 5.—

k) gosp Fran. Marcelje — Klana sakupljenih na učiteljskom sastanku . . . . . f. 9.10

l) gosp. D. Skrobe — Sušnjevica . . . . . f. —.50

m) gosp. Muškardina Dinka — Stivan na Cresu . . . . . f. 1.—

n) gosp. S. Paskvana — Kraljevica, sabranih na Mikulju f. 5.65

o) gosp. B. I. K. F. — Kopar — obvezujuć se pripošiljati za 10 godina mjesečno po 50 novč. dostavlja za novemb. i decemb. . . . . f. 1.—

p) gosp. M. Mandića njegov mjesečni prinos za decem. . f. 1.—

Gosp. Mihovil Barbić — Pićan — svoj mjesečni prinos . . f. 1.—

Gosp. Dr. Konrad Janežić, odvjetnik u Volosku daruje prigodom mjene godine . . . . . f. 5.—

Uprava „Narodne Misli“ odnosno gosp. Dr. Potočnjak — Zagreb — pripošilje darovanih po gosp. Mag. Farm. Vladimiru Gjurekoviću mjesto vienca na odar svoga blagopok. otca Mirka . f. 5.—

Gdična Pia Perčić, blagajnica podružnice ženske u Voloskom predaje članarinu za g. 1897. a iznosu od . . . . . f. 49.50

Gosp. Hrvoj Istranić pripošilje svoj mjesečni prinos . . . f. 1.—

Gosp. Marko Brajša — Volosko izručuje svoj mjesečni prinos . f. —.50

Sakupljeno u Škravici Čitaonici u Voloskom od igre do 31/12/97 f. 1.57

Gosp. M. Arčanin, kot. Šumar u Otočcu, pripošilje na Domoljubnu opazku „Milo mi je da se mogu ovim malim darom sjetit Vaše družbe“, svotu od 20.—

Gosp. Ivan Bunc, c. kr. učitelj na pripravnici u Kastvu pripošilje darovanih po gosp. I. Prelcu iz Komna, zastupniku obće zavarovalnice u Trstu na ugodnu uspomenu svoga boravka u Kastvu . . . . . f. 5.—

Viching redivivus.

(Nastavak).

Na ono što *baba* dalje bunca navodeć riči Ivana VIII. iz pisma na Svatopluka: „Si vero tibi et judicibus Tuis placet, Missas latina magis lingua audire, praecipiens ut Latine missarum solemnia celebrentur“, odkuda ona izvadja: „Dunque la concessione del linguaggio illirico — scrive il vescovo Raccamarich sullodato — fu dunque una *dispensazione interinale* dall' idioma generale della chiesa ignorata dal neofito clero illirico, non un precetto ch' escludesse il primato universale idioma latino. Tutto altro anzi che escluderlo è la disposta stessa che accomanda l' uso della liturgia latina“ — na to je lasno odgovoriti po onom, što smo jur navili i govorili ovuje u kratko sam opetujemo.

Pokle je papa Ivan VIII. onako svečano i odrješito izjavio: „Litteras sclavicas . . . quibus Deo laudes debite resonent jure laudamus; et in eadem lingua Christi Domini nostri preconia et opera enarrentur jubemus . . . Nec sanae fidei vel doctrinae aliquid obstat, sive missas in eadem sclavica lingua canere . . . aut alia horarum officia omnia psallere“ — nadovezuje: „Et si tibi et judicibus tuis placet, missas latina lingua magis andare precipimus, ut latine missarum *tibi* (ovo *tibi* baba je zamućala, jer joj paći!) sollemnia celebrentur“. Po ovomu dana je *puku* obćenita i neograničena povlastica rabiti slavenski jezik, a samo *Svatopluku* i *njegovu dvoru* ostavlja se na volju da radje slušaju latinsku misu. Mi znamo da je Svatopluk pri koncu takodjer iz osobne mržnje prema sv. Metodu malaksao te se bio sprijateljio s Arnulfom i s Niemci, pak je valjda papa uvažio njegovu osobnu molbu pa dao njemu i dvoru na slobodu, kad bi on i njegovi velikaši voljeli, da im se služba božja latinski služi. Te je jur *jasno* te za to ne treba no otvoriti oči i čitati, komu nisu još od starosti zamezdrene ili koji ih hotimice ne zatvara, da ne vidi.

Nadalje *u, ono doba* još ne bijaše obćenito ustanovljena *izključiva poraba latinskoj jezika u zapadnoj crkvi*, a osobito što se *nas* tiče, to je kod nas bio još u porabi grčki jezik. I biskupi osorski i krčki prisizahu još u 11. vieku u *grčkom jeziku* odanost svomu metropoliti. Tko se želi o tom osvjedočiti neka izpita Evangelijstariu Spalatense i obrazce (formule) biskupskih prisega od g. 1059. napred. „Primo et principaliter subjectum“ povlastice dane od Sv. Stolice za porabu slavenskog jezika u liturgiji *jest kolektivno puk, narod*; *secundarium* objectum sive *instrumentum necessarium* jest *svećenstvo*, te kao što narod *regulariter ne dospjeva* (non extinguitur), tako ni njegova povlastica ne može *nigda* pravno presteti bez izričnog opoziva sv. Stolice i prestane li svećenstvo vršiti tu uslugu puku, tada ono *krši pravo puka* i ne čini svoje dužnosti. Sv. Ciril branio se je pred saborom u Rimu, da je *radi puka* uveo slavenski obred, veleći: „Siquidem si quivissem illi populo aliter aliquomodo, ut ceteris nationibus, subveuire in lingua graeca vel latina, omnino quae reprehenditis non sanxissem: sed quia idiotas viarum Dei tot aliter reperiens eos et ignaros, solum hoc ingenium almiflua Sancti Spiritus gratia cordi meo inspirante comperi, per quod etiam Deo innumerosum populum acquisivi.“ [1])

Urban VIII. veli u pismu od 29 travnja 1631: „Missale quod Romano prorsus conforme est, componi, illudque praefato idiomate slavonico *ad usum et comodum eorundem Christi fidelium*, Ecclesiarum, locorum et provinciarum ubi hacteuus praefato idiomate celebratum fuit imprimi curarent“; a Izusovac Bartul Kašić, u porsveti svoga Rituala istomu papi, veli: „Prudenti ac piissimo consilio, factum est, B. P. ut Rituale latinum fieret Illyricum, *Te praesentium in Urbe, alio, quam hujusmodi novo Missali, nisi maluerint Latino utantur*“; t. j. ovuje papa zabranjuje unapred porabu starijih misala te hoće, da si svakako nabave onaj po njemu na novo tiskani, ili da se služe latinskim. a to je uešto posve drugo. Tim sv. Otac obvezuje glagoljaše, da se na svaki način obskrbe novim glag. misalom, prevedenim iz onda na *novo prireljena* i posve po ustanovah sv. Sabora tridentinskog *preustrojena misala*, da mogu glagoljaši, kao i prije, služiti *rimski misal*. Za to i Valerij de Ponte zahtjeva od svih „Missale illirico reformato“, a glagoljaši onog doba, koji niti ne poznavahu latinskih slova, bijahu prinuždeni, da si nabave novi misal. *Za puk* pako u ovakih prilikah ni mogaše biti odtuda ni kakve neprilike, *jer njemu se je morala služiti svećana služba božja u običnom staroslovenskom jeziku*, a do biskupa je bilo, da priskrbe ili naruče potrebite knjige. Svakako je to *danas bez praktična vriednosti*, a kako rekosmo ne bijaše prije tom neprilika, jer su si glagoljaši nabavili knjige, a gdje to ne učiniše, bijaše im to, kosto se osvjedočismo iz vizite istog Valleria de Ponte, naloženo kao onim iz obiju Losinja, Suska, sv. Jakova itd. Valerio de Ponte nije nigdje rekao svećenikom, da si imaju nabaviti i služiti se novim misalom ili da drugčije mise latinski, jer prvo oni malom iznimkom niti ne poznavahu latinice, a nije u obzirom na puk, komu se moralo misiti i vršiti bogoslužje onim jezikom, komu bijaše obiknuo i koga je imao pravo da zahtjeva. Istina je, da je Valerio de Ponte nukao glagoljaše da radi osobne njihove koristi nauče barem čitati latinski, ali se nije nigdje usudio,

[1]) Legenda Moravica in Ginzel l. c. pag. 15, 20, 25. Vide leg. Bohem. c. 4. Vita s. Methodii c. 5—6. Goetz l. c. pag. 261—263. Nek se čita i Bartolini l. c. str. 48 napred.

da im naloži iti samo natuknе, da uvedu latinštinu u javnom bogoslužju. I kod Propagande u Rimu uče se mladići latinski jezik i predaje im se bogoslovija u latinskom jeziku, ali kada se oni kao izučeni svećenici povrate svomu narodu, služe se u *jamih obredih* jezikom, koji je u dotičnih krajevih u porabi.

Prietnja. Urbana VIII. ne može se uzeti da je u oprieci sa običnom ustanovom o porabi slavenskog jezika u prilog puku, pošto i glossa ad cap. 26. V. de privileg. tit. 33 kaže: „in priviligiis, lege, canona etc. potius est consideranda vis et mens, quam verba.“

(Sliedi.)

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše bilo za prošle godine bilo za tek. godinu p. n. gg.:

P. F. Kopar for. 5; C. I. Tar for. 3; Dr. B. Karlovac for. 5. B. A. Kaldir for. 2; N. Č. Tolmin for. 2.50; S. A. Zamask for. 2; D. R. Sušak for. 2; N. Č. Čunski for. 3; I. A. Zadar for. 5; K. M. Malinska for. 2; I S. M. Lošinj for. 2; R. M. Brest for. 2; K. J. Tinjan for. 2; P. P. Karlovac for. 2.50; G. A. Malinska for. 2; Dr. M. T. Buzet for. 5; M. V. Marčana-Vodnjan for. 10; V. A. Ližjan-Medulin for. 2; Dr. A. M. Senj for. 5; P. V. Lipa for. 2; S. F. Rukavac for. 2; L. G. M. Lošinj for. 2; J. M. M. Lošinj for. 2; B. A. Kršan for. 2; R. A. Hrušica for. 5; A. L. Pula for. 1; S. A. Rieka-Plase for. 2; S. F. Paz for. 4.50; S. I. Paz for. 1; O. I. Sečana for. 2.50; V. Gj. Trst for. 5; S. M. Tomaj for. 2.50; L. S. Opatija for. 4; L. Fr. Kršan for. 1; L. Z. Opatija for. 1; P. S. Kraljevica for. 5; R. A. Zadar for. 1; B. K. Beč for. 5; B. K. Baška 2.50 T. I. Nerezine for. 7.50; U. N. Sv. P. u Šumi for. 1.39; P. P. Lupoglava 3.50; C. P. Kastav for. 1; N. Č. Kraljevica for. 1.25; M. I. Bakar for. 1; M. I. Vinjan for. 1; Dr. A. V. Djakovo for. 5; A. B. Lindar for. 2; M. C. Cres-Vrana for. 2; M. C. Pula-Stinjan for. 2; R. C. Zagreb for. 5; N. Čit. Opatija for. 5; S. P. M. Lošinj for. 5; D. A. Kastav-Brnčići for. 2; Z. A. Kanfanar for. 2; C. S. Kanfanar for. 2; N. Č. Gjurgjevac for. 2.50; N. C. Bribir-Vinodol for. 5; P. I. Pasjak for. 2.

Uprava „Naše Sloge“.

Listnica uredničtva.

Gg. prijateljem i dopisnikom našega lista javljamo, da se od danas nalazi naš urednik u Puli radi saborskog zasjedanja, te da se tamo nanj obrate u poslu lista.

Gosp. N. P. u B. Liepa Vam hvala na pošiljci; list šaljemo g. bratu. Srdačan odzdrav Vama i tamošnjim prijateljima.

G. J. M. Sv. P. u Š. Pregledavši ponovno račune, našli smo da ste uplatili od početka god. 1892. amo for. 12. t. j. do konca g. 1897.

G. V. K. Rukavac. Pregledali smo opet račune. Dugujete za 95, 96 i 97.

Javna zahvala.

Prigodom bolesti i smrti moje nezaboravne supruge Vladoile (Regine) Karlavaris rodjene Dukić izkazaše mnogi prijatelji svakojakih usluga i ljubavi, na čemu im se ovim najudačnije zahvaljujem. Iskrena hvala i onim koji nemogoše k pogrebu pošto se je isti obavio poradi odnosne komisije dne 6. t. mj. prije mjesto poslije podne. Još jednom svima duboka moja zahvalnost.

Mlaka, 17. siečna 1898.

Razveljeni suprug
Santo Karlavaris.

Poziv!

Gospoda članovi kotarske gospodarske Zadruge „Opatija“ pozivlju se k redovitoj godišnjoj glavnoj skupštini, koja će se obdržavati u Moščenicah dne 2. febrara 1898 o 11. uri prije podne.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika posliednje glavne skupštine.
2. Izviešće tajnika o djelovanju Zadruge u godini 1897.
3. Obračun za godinu 1897.
4. Proračun za godinu 1898.

Kotarska gospodarska zadruga
Opatija, 14. jenara 1898.
V. Tomičić
Predsjednik.

Natječaj!

Na dvorazrednoj ženskoj pučkoj školi s učevnim jezikom hrvatskim popuniti je stalno mjesto nadučiteljice II plaćevnog reda i stalno ili provizorno mjesto podučiteljice.

Plaće za ta mjesta ustanovljene su po zemaljskom zakonu od 14. decembra 1888 br. 1. B. L. e O. I. 1889.

Pravilno opremljene molbenice uložiti je kod podpisanog ureda u toku od 4 tjedna po trećem raspisu u službenom listu.

C. kr. kotarsko školsko vieće
Kopar, 12. jenara 1898.

Dobro vino.

Lanjske godine kad je bio prvi tečaj za konobare i vinogradare pri c. kr. kemično-gospodarstvenoj pokusnoj postaji u Spljetu, uhvatio sam zgodu, da mu prisustvujem željom, da upoznam raznovrstna vina, i da ih znadem analizirati, i čista u trgovinu turiti, te time koristiti trgovcu a osobito dalmatinskom vinogradaru.

Dakle tko želi nabaviti dobrog vina neka se obrati pouzdano na

Stjepana Dulčića
Brusje na Hvaru (Dalmacija).

Prave brnske suknene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za muško odielo stoji samo

for. 3·10 iz dobre
„ 4·10 iz dobre
„ 4·50 iz dobre
„ 6·— iz bolje
„ 7·75 iz fine
„ 9·— iz najfinije
„ 10·50 iz još finije

parne svrje vine

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Boden, Peruvienne, Doskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke ciene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Amhof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljke vjerno uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke ciene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

dijalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria“
13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13
TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE
zistem „Patent Workmann Chicago“
Raztrirni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazno naročbo se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, roketvorov v vsakem obsežju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za liste in zavitkov z napisom, naslovnih listkov jedilnih list, pavahi itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture, Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov, Prima-note, odpravnih, menjičnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh po-možnih knjig, potem raztrirnega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje. skledic iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se jo do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

U ljekarni L. TOMAJA nasljednik

ZAGREB Ilica br. 12 — **A. VINGER** — ZAGREB Ilica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kašanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, premuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krživljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žlicici želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski koh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čilji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, grčenim, natognutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvrenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfriškavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, peručini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo: — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili flekovom, odstranjuje, prokomjernp zamonilo lica i nosa, hrapavost, osipotino za licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena večem lončiću 1 for. — K tome spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariško izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih travi, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi širo po sobi prugodnu miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dra Nikoli Seiaku liečí uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljuju

Spužve za umivanje, keflce za zube.
Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.
Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognacs
Zaliha mineralnih voda.
Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić.

Tiskara Dolene u Trstu

Broj 4. U Trstu 27. januara 1898. Godina XXIX

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Izlazi svaku četvrtku na tiskanom arku.
Dopisi se nefrankiraju, ako se netiskaju.
Nebiljegovani listovi se neprimaju
Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu
Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Farneto br. 14.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi ili tiskanje po običnom cieniku, ili po dogovoru. Isto tako je sa priloženim novci se šalju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Imo prosime i najbližu pošt. valja točno označiti.
Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Štiti se
Družbe sv. Cirila i Metoda
u Kastvu.

Iz Pule.

24. januara 1898.

Biti će bez dvojbe milo našim čitatelem ako im stogod pobliže javimo iz ovog sjela c. i k. mornarice — iz drevne Pule, koja dobiva veću važnost i radi toga, što vleče među njezinim zidinam za prvi put zastupstvo naše pokrajine i koja će postati valjda u neđalekoj budućnosti glavnim gradom Istre.

Grad Pula, koja nosi još te vidljive tragove nekadanje veličine i slave, bila bi danas bez c. i k. mornarice ono, što su ostali talijanski gradići na zapadnoj obali Istre za koje se nije zauzela c. k. vlada. Još prije pol vieka bijaše Pula nezamatan gradić, nečist i nezdrav radi močvarnog tla i zbog nestašice zdrave pitke vode.

Kad se je austrijska vlada odlučila, da stvori ratnu luku u gradu Puli, koji ima po naravi zato sve uvjete, počelo se ovdje na sve strane graditi i dizati. Stotine i stotine miljuna potrošila je ovdje monarhija za veličanstvene zgrade, kao što je arsenal, vojarne, bolnice, škole i druge svakojake palače. Utvrde okolo grada pozobale su svu silu milijuna. Mnogo se potrošilo na puteve i ceste, na šume i šetališta, i na svakojake druge javne radnje, koje služe danas na ures i ljepotu gradu Puli. A koliko je novca potrošeno u one strašne i velike brodove, što se onako ponosno njihaju u ratnoj luci naše mornarice? Tomu se zaista ni broja nezna.

Uz vojnu mornaricu imade u Puli mnoštvo i kopnenih četa, koje više službu u gradu ili u onih mnogobrojnih utvrdah. Sva ta sila momčadi i častnika potroši ovdje ne samo ono, što dobije od države, već i ono, što prima od kuće kao dar ili podporu.

Vojničtvom pomogli se ili obogatili i starosjedioci i mnogi došljaci. Jedni i drugi stali graditi nove kuće, popravljati stare i tako se je povećao i poljepšao grad. Pula u najnovije doba razmjerno više, nego li ikoji drugi grad u monarhiji.

Prije nečistih i nezdravih predjela grada i bližnje okolice mestalo je malo po malo i tamo, gdje bijaše još nedavno, močvare ili stare ruševine dižu se ponosne zgrade, ima se viđeti zeleni gajevi i guste šumice. U najnovije doba providjen je grad i obilatom pitkom vodom, što je svakomu mjestu najglavniji uvjet zdravlja i čistoće.

U kratko rečeno silni napredak grada — tvrdjave i njegov toliki materijalni napredak imade se pripisati jedino vojnoj mornarici, za koju je već dosada žrtvovala i još uvjek žrtvuje monarhija veliki dio svojih prihoda. Sav taj ogromni novac jesu pako žuljevi svega pučanstva Austro-Ugarske, te su doista ili smiešni ili ludi oni talijanski vikači Istre, koji naziru u današnjoj Puli proizvod talijanskoga duha i talijanskih ruku. Današnja Pula nosi doduše tragove drevne rimske slave, nu ona imade pripisati svoj preporod jedino skupnoj monarhiji, jedino svim narodom, koji istu sačinjavaju.

* * *

Današnji stanovnici grada Pule jesu smješa tako rekuć svih narodnosti monarhije. Starosjedioca ili patricija imade vrlo malo, dočim tvore ogromnu većinu gradjanstva naseljenici iz svih strana Austro-Ugarske, koji dodjoše amo i ostaše tuj radi zvanja, zbog trgovine i obrta, u obće radi zaslužba. Izuzam vojničtva, koje je po narodnosti bar za dobra tri dielа slavensko i to na moru većinom hrvatsko, dieli se ostalo stanovničtvo u tri što veće što manje skupine.

U samom gradu sa najbližom okolicom jest bez dvojbe najmoćniji slavenski živalj. Osim domaćih stanovnika Hrvata, imade tuj mnogo njihove braće iz raznih djelova Hrvatske, pak Slovenaca, Čeha, Poljaka itd. Taj dio stanovničtva jesu većinom obrtnici i radnici, kojih glavno sjelo jest sjeverni dio grada ili takozvana *Croazia*. Imade Slavena i u središtu grada ali mnogo više na periferiji ili u predgradjih. Slavenski taj živalj neima na žalost, uzprkos tolikoj mnogobrojnosti, nikakva upliva na upravu grada i obćine, koju sačinjavaju osim grada — više čisto hrvatskih poreznih obćina. Tomu je uzrok ponajpače taj, što se prigodom svakih izbora složi vojna mornarica, dotično njezino činovničtvo sa vladajućom talijanskom strujom proti našemu življu u gradu i okolici, a velik uzrok tomu valja tražiti i u neukosti naših obćinara na vanjšćini i u samom gradu, o čemu ćemo koju reći kad budemo govorili o školstvu.

Drugi dio stanovničtva tvore Talijani. Ovih je takodjer mnogo više amo naseljenih nego li starosjedioca. I oni su došli u Pulu štono riječ trbuhom za kruhom. Njim bijaše, sudbina prijaznija nego li naseljenim Slavenom. Podupirani doma i iz vana dadoše se na trgovinu ili na razna poduzetja i, danas imade ih mnogo, koji imadu zahvaliti svoje dobrostanje državnim oblastim, koje im do njega izravno ili neizravno pripomogoše. Talijani i potalijančenici imadu danas svu obćinsku upravu u svojih šakah. Oni uz pomoć činovničtva mornarice jesu absolutni gospodari na obćini.

Svi Niemci, koji se ubrajaju medju gradjane, jesu naseljenici. Oni ostaše u Puli kano izsluženi častnici i činovnici ili se naselišе kano i ostali tražeć ovdje posla i dobitka. I ovi idu ruku pod ruku sa talijanskom strankom, koja ih često podupre na uštrb Slavena. I Talijani i većinom Niemci jesu složni proti trećemu t. j. proti Slavenom, koje se smatra i u Puli kano nešto nižega, što nemože, da bude njima jednako il ravno. Drugi put još koješta.

Pogled po svietu.

Sada su otvoreni svi zemaljski sabori ove polovice monarhije, kao i hrvatski sabor u Zagrebu.

Naša braća Slovenci iz tršćanske okolice imadu u tršćanskom saboru šest zastupnika. Oni su pak dali pismenu izjavu i predsjedniku sabora i c. kr. vladi, da nemogu u saboru sudjelovati, jer bijahu priečeni da djeluju slobodno. I predsjednik sabora i c. kr. vlada su izjavili da nije opravdan njihov postupak!! Što da na to rečemo?! Obćenito je poznato, što je sve radila galerija u svakoj prilici kad su slovenski zastupnici govorili. Zna se da je Nabergoj nepravito izključen iz sabora. Talijanski zastupnici su sada u saboru sami. Ovih dana je jedan postavio upit na c. kr. vladu, zašto je vitez Rinaldini postavljen u mirovinu. Tumačio je to umirovljenje kao da bi bilo napereno proti Talijanom, i uzkliknuo, da se takova šta nebi imelo činiti upravo ljetos kad slavi petdesetgodišnjicu svojega oslobodjenja talijanski narod, s kojim živo čute Talijani Trsta i Primorja. Groze se, narasla su njim jako krila.

U Goričkom saboru je 10 talijanskih i 10 slovenskih zastupnika, k tomu nadbiskup, nije još došao, nit se nezna da li bi u sabor. Slovenski zastupnici zapustili su sabor, jer se neće da zadovolji njihovim posve opravdanim zahtjevom. Bez njih nije nadpolovične većine saborskih članova, pak tako ne može Gorički sabor imati sjednica. Zastupnici jedne i druge stranke pogadjaju se privatno, kako da dodje opet do sjednica.

Talijanaški zastupnici iz Dalmacije, njih šest, izjavili su pismeno da neće u sjednice. Tamošnji hrvatski zastupnici rade kako valja. Kaže se da će podnesti adresu za sjedinjenje s banovinom, za jedinstvo svih Hrvata.

U saboru Kranjske radi se marljivo. Radi se pak inače u cieloj toj pokrajini, da se sjedine napredno-narodna i katoličko-narodna stranka. Bog će dati, da se sjedine na korist svih Slovenaca Kranjske, da nebude radi njihovoga razdora crpila korist pučica Njemaca stanujuća u toj pokrajini. Svi su Slovenci, i svi su katolici. Njihova sloga djelovati će dobro i na Slovence u drugih zemljah, i na Hrvate i na sve Slavene u monarhiji.

Slovenci Koruške imadu veoma malen broj zastupnika, premda jih je tretjina stanovničtva te pokrajine. Na njihove zastupnike u saboru neuzimlju mihovi susjedi Njemci nikakovoga obzira. Težnje Njemaca idu na to, da nestane tamo Slovenaca.

U saboru Štajerske, koja ima tretjinu Slovenaca a dvie tretjine Njemaca, govorio je zastupnik Dr. Dečko za prvi put slovenski. Njemački zastupnici su na to digli veliku buku. Kako su uzgojeni, takvi su.

Tirolski sabor se sastoji iz njemačkih i talijanskih zastupnika. Već više godina nebude u sabor talijanski zastupnici, prem su njim u njem zajamčena sva prava. Oni bi htjeli posebni sabor. Talijani ili hoće bezobzirno gospodariti nad drugimi, ili gdje to nemogu, hoće da budu sami.

Najznamenitiji sabor za cielu monarhiju je češki. Tamo su se složili zastupnici puka i velikaša, i žele stvari tako urediti, da budu Česi i Njemci u svem i svuda u kraljevini ravnopravni. Njemci, kojih je manje nego Čeha, neće toga. Oni bi htjeli imati veća prava nego Česi. Naučila jih je vlada u prvanja vremena. U sabora je s toga veliko kreševo. Zastupnik Wolf, onaj isti koji je činio

---

PODLISTAK.

Istarski razgovori.

Preporučeni na razmišljanje svim Istranom, a ponajpače prodancem i njihovim drugovom.

(Nastavak)

Mate: Ja, po svetega, trebeda ne bi to delali za pasat vreme. A ja bim jih malo pital, koliko su telegrami dobili iz Italije posle svojih „sjajnih" pobjedah. Ne bi jih se moglo lahko prebrojit; pak još bim otel znat, kako glase ti telegrami.

Ive: Viš ovde imam jedan broj lista, ki se zove „*Il secolo di Milano*". Taj list izlazi kako se iz imena samega vidi, va Milane, a ovde je jedan dopis s Trsta od 9. marča minulega leta. Tu piše, kako evo i sam vidiš:

„*La vittoria dell' idea italiana a Trieste*".

Dalje piše ovde, kako vidiš:

„La candidatura dell' Hortis aveva questo siguificato: *Contro gli slavi e gli austriacanti*, Trieste vuole affermarsi italiana". (To će reć po našu: Hortiseva kandidatura imela je ovo značenje: Proti Slavenom i Austrijancem, Trst hoće, da se pokaže talijanskim).

Mate: Lepo, dakle i „proti Slavenom i Austrijancem", tako pišu talijanske gazeti va Italije. A oni lahkovjerni ljudi, ki su glasovali za Talijana, radje neg za svojga dobroga i domaćega čoveka, neka čuju talijanske gazeti. Govore, da su Slaveni, samo da ne reču, da su Hrvati, al Talijani su svim Slavenom neprijatelji, a nam Hrvatom još najviše. Dakle „contro gli slavi e gli austriacanti". To njim je za plaću za njiho izdajničko delo. A ujedno se vidi iz tega, da su i proti Austrije, zač bi oteli nas pod Italiju stavit. Al to njim mora škrokat, osobito ako budu i naši od sada svojom glavom mislili.

Ive: A kako pišu istarski talijanski listi? Najprej i to pred izbori pišu, da su Istrani i ča ti ja znam, a kad dobe pomoću naših slepih ljudi, onda pišu „ha vinto l' idea italiana". Dakle prej Istrani, a pokla Talijani! A to pak delaju za to, zač znaju, da ima još nekoliko naših lahkovjernih ljudi, ki ne moru svojom glavom misleti, i ki se daju lahko, kako i muha prez glavi, ulovit va talijansku paučinu.

Poslje izbori pisali su listi iz Italije: *Predobili smo samo va Trste i va Istroj*; zač va bojeh, ki se vrše po Italiji, ni niš ni dobljenega ni zgubljenega. Ali va Trste smo izvojevali sjajnu i častnu pobjedu.

Tako i slično pisal je list „*Roma, rivista politica parlamentare*" od 28. marča. „*Illustrazione Italiana*" donašu slike tih talijanskih deputati va Austrije. I to va broje 13. od 28. marča, a na strane 198. more se čitati, kako piše od tih deputati, a naročito o Mauroneru, za kega kaže: „*Giovane combattè nelle file garibaldini*". (To će reć: U svojoj mladosti se je vredno boril medju garibaldinci). Dakle jih zdižu, a osobito ovoga ex-garibaldinca, ki se je tukal proti samoj Austrije va talijanskog trupe, a sada su ga zibrali Talijani va austrijski parlament!

Mate: Po moju puru to je baš lepo! Srećan puk i sredna Austrija, kad sedi va državnem austrijskem parlamente muž, ki se je va svojoj mladoste boril proti istemu ljudstvu i proti istoj Austrije! O kako smo srećni po toj komedije!

Ive: Va Rime i po celoj Italije, pače i va samem Trste, videl sam takovih zemljopisnih karat, na kojih je narisano, kako da i južni Tirol, pak i Istra, Trst i Gorica spadaju pod Italiju. Dakle se vidi, kako se Talijanom ceđe zubi za temi austrijskemi zemljami.

Hute pak malo va kuće talijanske, pak dete videt koliko dete slik naći našega cesara i cesarice, dok ima skoro svaka kuća slike talijanskega kralja Umberta i kraljice Margarite, pak od njihega Garibaldia, Kavura i drugeh.

Mate: Kal se pak sope il piva „Bože živi" al lepi „Radecki-marš", ki onput uše začepljuje, a?

A ki kriči: *Evviva Italia! evviva Umberto!*?"

Ive: A svi naši nespašenci tako delaju i va Trste, i va Gorice, a osobito po našoj Istre!

Mate: A ča su ono delali va pomjanskoj obćine? Ča su va taj obćine blizu Kopa kričali? Tamo su mladi zapeljani ljudi po noći prilepljivali karti, s kemi su vredjali Nj. Veličanstvo. A ti kričači nisu ni kažnjeni, premda jim i znaju za imena. Jé, ja tako delaju ti naši odpadnici, izdajice, renegati, ki se izdavaju za Talijane!

(Još će toga bit.)

nemire i nerede u Béču, čini jih sada u Pragu. Drugi Njemci idu, hoće nećeš, za njim. Po gradu samom je često nereda. Izazivaju najviše pretjerani Njemci. A Česi se nedadu izazivati. Oni su si svjestni svojih prava.

I u Moravskom saboru su Česi i Njemci. Više je njemačkih nego českih zastupnika, premda je u toj pokrajini tri četvrtine Čeha a samo jedna četvrtina Njemaca.

Njemci vide da se to neda dugo uzdržati, pak hoće da budu dvoje zemaljske oblasti, jedne za Čehe druge za Njemce.

U saboru Galicije postavili su rusinski zastupnici predlog za posvemašnju ravnopravnost Poljaka i Rusina.

U hrvatskom saboru u Zagrebu, koj ima po zakonu mnogo više moći, nego do sad spomenuti sabori, drže se oporbeni članovi junački. Razkrivaju nevolje naroda, predlažu sredstva, da se stanje poboljša, zahtjevaju jedinstvo svih zemalja monarhije u kojih stanuju Hrvati, uvjereni da može biti svim Hrvatom bolje jedino kad budu jedini i svoji u svojoj kući, pod žezlom zakonitih svojih kraljeva.

Prošlih dana bili su tri austrijski ministri u Budapešti, da se dogovaraju glede nagode austro-ugarske, koja za ljetos valja naredbom, al koju bi se ljetos želilo po državnih saborih za dalnjih deset godina produljiti.

Nedjelju donesla je jedna bečka poluslužbena novina statističkih viesti o veličini Rusije. Spomenula je snagu vojne sile na kopnu i na moru, i rekla medju ostalimi, da se je pučanstvo Rusije za posliednjih 50 godina *pomnožilo* za toliko ljudi, koliko jih ima sva naša monarhija.

Vlada Njemačkoga carstva hoće da po sili ponjemči Poljake u Pruskoj. Hoće da izda 100 milijuna forinti za pokupovanje poljskih zemljišta, na koje bi pak naselila Njemce. Eto takvi su ti kulturni Njemci

Njeki Dreifuss u Francuzkoj, porieklom Njemac i Žid, bio je obtužen, da je prodao neke tajne nacrte ministarstva rata francuzkoga tudjoj državi. Oblasti su ga obnašle krivim, i on je odsudjen. Poznati romanopisac Zola pisao je radi toga proti oblastim, a pučanstvo Pariza je radi toga pisanja Zolina proti Zoli i proti svim židovom ili njihovim zagovornikom. Bilo je prilično velikih nereda u Parizu, i ponekle u drugih gradovih Francezke.

Franina i Jurina

Fr. Ti Jure, ki si mudar kako prorok povidaj mi, zašto šijor Kilo bati toliko za taljanski partit?

Jur. Dragi moj Frane, ne morem ti to povidati. to su stvari šekrete — tu ti stoje i žene de mezo.

Fr. Eee! mili moj Jure, kadi su žene, ni niš šekretega, njanke 24 — za to mi moreš prez straha povidati.

Jur. Benj dunke neka ti bude, ma želim, da me ne palezaš.

Fr. Ča paraš, da sam ja placarica!

Jur. Vidiš on bi sam stija biti šijor — a svi drugi neka su pur blapci i snžnji, kako je to u lačnoj Italiji, pak tako bi bila inšempijana nika mlada i bogata Margarita.

Fr. Ki zna pak ča ona pensa?

Jur. Vero ona ne samo da ne mari zanj, nego mu je vaje pašaporat potpisala, i mu je rekla čaro e tondo: Sada ki je počeja suriti neka popravi grihe svoje mladosti; — a mlade divojčine neka od daleka s kanočalom gleda.

Fr. Po moju grišnu to je bija viš fanjski odgovor!

Jur. Da, da, dragi moj, ima ona već pameti u postolu, nego šijor Kilo i njegov škrbasti šanšal u glavi.

* * *

Fr. Čujno, kumpara Jure, če ti kantaju va Nerezinah.

Jur. A če tra?

Fr. Nukor, poslušaj pa ću ti zakantat:

Guale moje ovamo te malo,
Amo i ti tamnico gudalo,
Da pivamo, u tamnici tamnoj,
A pivajuć, da se zabavljamo.
Guale moje na vami je buža
Teško ženi, koja nema muža,
Pokraj buže konjic od drveta
Na konjicu struna od jareta.
Tako kuka u tamnici Dinko,
Ter saziva Jura velikog
I njegova sinčića „mudroga".
Kuka Dinko kano kukavica
Suze roni kano sirotica:
— A o, Jure, da te Bog ubije!
Na viru si mene privario
U tamnicu tamnu postavio,
U koj čučim već tri bila dana,
A o Jure to je teška rana.
Jure, Jure crn ti obraz bio,
Koli si me mlada privario.
Krivi svidok ono ti bijaše,
Što pred sudom mene crnijaše;
Ali neka, nek im Bog oprosti,
To prokljestvo gristi će im kosti.
Ti me metnu u tamnicu tamnu,
Da oblažis tvoju velu ranu,
Kuku, Jure, al se ljuto varaš
Tek ju tiniš još više otvaraš.
Za sad kukam, tužan, u tamnici,
Te sam nalik tužnoj sirotici;
Ali nek je u tamnici tamno
I moriš me i žeđjom i gladom
Na ruke mi métnu lis čine,
A na noge teške négvetine:
— To će isto bil mi obraz biti,
Moje čelo visoko nositi. —
Ali tvoje, Jure, Jure kuku,
Nek ti služi ovo za nauku:
— Boj se Boga, čini pravo,
Ako želiš, Jure, biti zdravo,
Jer inače, slabo brate jer te,
Na ovomu svitu, brate,
A još gore na onomu Jure,
Gdje ne sudi Turčin kaurina.
Što si me ne mlada privario
U tamnicu tamnu postavio,
Moju djecu gorko razvilio.
Svoj družini pisma na poštenje
Bog nam dao zdravlje i veselje.

Jur. Ma tra, to mora bit maslo onoga ribarića.

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri priposlaše na upravu našeg lista p. n. gg. Fran Steidle Sisak fr. 12 sakupljenih u krugu prijatelja kod Gjure Tomašević a mjesto vjenca na odar pok. Drug. Strauss-a zapovjednika dobrovoljnog vatrogasnog društva; mngć. g. Andro Mikiša, župnik u Lanišću šalje for. 4.15 sakupljenih pri odlasku g. Jakca uč. iz Lanišća; isti for. 1 za oprost od čestitanja; veleuč. g. Dr. Pero Magdić u Varaždinu for. 2 sabranih kod prijatelja.

Uprava „Naše Sloge."

† **Mikula Dubrović.** Težka tuga u crno zavila ovih dana u obćini Kastav vrlo poznatu rodoljubivu obitelj Dubrović — Mikulovu u Mihotići, smrću Nikole glave obitelji. Pokojni Niko je bio brat blagopokojnog popa Vinka, a otac notara Fraua u Podgradu, Bože nadučitelja u sv. Mateju i još petorice sinova i kćeri.

Rečemo li da je doživio 65 godina, reći ćemo prerano je još'e umro — a tim većma reče svaki onaj, tko ga je osobno poznavao. Vidit njegovo snažno i jako tielo, crveno lice, podnipošto nebi bio reko, da će njega tako brzo, tako naglo kruta smrt ugrabiti.

U pravom smislu rieči junačina od oka i nije njemu premca u Kastavšćini majka rodila. Nu kolikogod ga Bog nadario tjelesnom jakosti, toliko ga pak nadario plemenitim i dobrim srcem.

Tople suze sinova, kćeri, roda i prijatelja — a i onaj liepi sprovod na Antonju 17. tek. kakvoga nije od poslie obstoji groblje svetog Roka u Rukavcu vidilo, svjedoči nam, da je bio predobar otac svojoj djeci, a od prijatelja i roda ljubljen, čašćen i štovan. Pri pogrebu vidilo se ljudi iz svih krajeva prostrane obćine Kastav, iz Voloskoga, Opatije, Lovrana, Veprinca itd. Sprovod vodio kapelan rukavački častni g. Jos. Vodička uz sudjelovanje veleč. Monsignora V. Zamlića župnika na Voloskom, veleč. g. Laginje, župnika veprinačkog, kapelana Iv. Mandića iz Kastva i dvojice častnih otaca kapucina na Rieci, kojim je pokojnik bio dobar prijatelj. Prisustvova je zastupnik naroda veleuč gosp. Prof. Vjekoslav Spinčić, načelnik obćine g. M. Jelušić sa više gg. obć savjetnika, zastupnika i župana.

Pokojnik je obnašao svojedobno čast obć. zastupnika.

Punih 40 godina polazio je godimice sa bačvami, obruči i drugom sitnarijom u Šibenik u Dalmaciju. Znano, da je i danas mnogo živućih u tom grmu, akoprem ga tamo nije desetak godina bilo, koji se ga sjećaju i koji ga i danas cijene rad njegovog poštenja i dobrote.

Radio je kao crv, od uranka do crna mraka bilo na polju, bilo u vinogradu a nije li bilo taj posla, radio je i kuć. Culi smo često pripovjadati, da nije li bio u kući mužkog posla, to se popačao u svaki ženski posao na ognjištu, u sobi, u stajl. Dana nije izgubio u bezposlu, dapače ni sata. Obitelj, kako već prvo spomenusmo, gubi mnogo, gubi rod, al gubi i obćina uzor poštenjaka, uzor oca, uzor radnika.

Ljubio je sinove, kćeri, unučad žarkom ljubavi — al ljubio i cio hrvatski narod svom svojom dobrom dušom. Onaj isti dan njekoliko sati prije smrti moralo mu se čitati „*Našu Slogu*" od prvog do zadnjeg redka i vrlo pu pomljivo slušao, dapače pripovjedaju njegovi, da je onaj isti izraz lica utisnut mu ostao na mrtvačkom licu. Bože daj, pred licem Tvojim našeg naroda tuge, jade i nevolje on odkrio, te im čim prije bio kraj. Njegovim milim u ovoj suznoj dolini, supruzi udovi *Franciki*, sinovom i kćerim, nevjestam i zetom neka dade Bog krieposti, da čim lakše podnesu, a pokojniku dao pokoj dobrojinjegovoj duši!

Njekoji prijatelji i rodjaci pokojnika sabrali su ovom žalostnom prigodom kod objeda u „Hrv. Čitaonici" kod Mihotići u njekov spomen za „Bratovštinu hrv. ljudi u Istri" svoticu od 6 for. 60 novč. a istotako sabrali su drugi štovatelji pokojnika u Rukavcu svoticu za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru.

Dobri Niko, moli se Bogu za nas, za našu zapeljanu braću, da im pamet razsvjetli! (Najsrdačnlju sućut šaljemo i ovim putem razovijenoj obitelji. Op. Ured.)

Istarski sabor zasjeda od 20. t. mj. u gradu Puli, te je imao do sada dvie sjednice. Izvješće o njih donašamo u posebnom prilogu. Tako ćemo činiti po mogućnosti i u budće. Naši zastupnici pokazali su već u drugoj sjednici, u istinu u prvoj opredieljenoj za rad, kako njim je na srcu dobro pučanstva.

Otvoreno pismo c. k. namjestničtvu u Trstu. U ovdašnjoj „Edinosti" od prošloga čedna čitamo otvoreno pismo pod gornjim naslovom, podpisano „*Birači*" iz obćine Pomjan i glasede:

„Obćinsko zastupstvo u Pomjanu bijaše razpuščeno jurve pred godinu dana, i to kako smo doznali iz sliedećih razloga:

1. Jer je staromu zastupstvu iztekao zakoniti rok prije četvrt godine;

2. jer se je našlo neurednosti kod obćinske uprave.

izbora dogodilo nepravilnosti;

3. jer se je našlo neurednosti kod

Obzirom na taj razpust zamolilo je mjeseca marča 1897 kakvih 300 birača to visoko c. k. namjestničtvo, neka isto izvoli razpustiti takodjer zastupstvo susjedne obćine Oprtalj.

U svojih molbah navedoše sliedeće razloge:

1. Jer je zastupstvu iztekao zakoniti rok prije 3 četvrta godine;

2. jer se je kod izbora za zemaljski i državni sabor dogodilo ne samo nepravilnosti, nego dapače i velikih nezakonitosti. što je razvidno iz množtva pritužaba, podnesenih oblastim;

3. jer se nije, kako tvrde sami zastupnici, položilo već kakvih 25 godina redovitih računa, te je obćinska uprava u obće u najvećem neredu.

A ti birači dobili su od c. k. namjestničtva odgovor, da neima *dostatnih razloga* za razpust obćinskoga zastupstva u Oprtlju.

Nehoteći tim ništa osobitoga ustvrditi, ipak opažamo, da obćinsko zastupstvo u Pomjanu bijaše slovensko a ono u Oprtlju talijansko.

Sada je prošlo već pet godina odkada upravlja obćinom Oprtalj, isto zastupstvo te isti načelnik, pa je dakle opravdan naš upit: kako će još dugo vrieditl ova dvojaka mjera?"

„Siamo a Pola" — „parlar italiano!" Tako su klicali oni kojim se je dopustilo na galeriju u drugoj sjednici istarskoga sabora, kad je zast. Spinčić progovorio prve hrvatske rieči. Njimi mu se je htjela zapriečiti hrvatski govoriti. Dakle za to, jer se je u Puli. moralo bi se govoriti samo talijanski. Na drugom mjestu našega lista govori se o narodnostnih odnošajih u Puli. Ljudi koji dobro poznaju grad Pulu vele nam, da ima u njem 70 po sto slavenskoga a najpače hrvatskoga pučanstva. Talijana nelma ni 30 po sto. A ipak oni drzoviti povici, nek se govori samo talijanski, jer se je u Puli. Kad bi se govorilo samo talijanski, bila bi Pula manji i siromašniji grad nego je na primjer Ciltanova. Drugim narodnostim ima Pula zahvaliti svoju veličinu, i svoje bogatstvo tim, što je država izabrala taj grad za svoje vojničko-mornarsku luku. Deputatka jednoga tršćanskoga poluslužbenoga lista prošli su srši, kad je čuo hrvatske rieči u *municipalnoj dvorani*, te je toga mnienja, da bi se bilo moralo izabrati koju drugu dvoranu za saborovanje, da se neokalja talijanstvo te dvorane. U kojojgod dvorani, u kojemgod gradu zasjeda zemalj. sabor. Istre, svagdje se ima pravo govoriti u njem hrvatski, jezik naime, kojim govori velika većina pučanstva te pokrajine. Pak da se nebi u Puli, pa makar i u municipalnoj dvorani, u kojoj sad nezasjeda municipij nego zemaljski sabor!! A pak u municipiju moglo bi se govoriti hrvatski, i govorilo bi se, da se nije zavozilo politikom c. kr. vlade u posliednjih desetljetjih. Municipij nije već ono što bijaše u srednjem vieku, gdje su imala rieč samo plemenita gospoda; unj imadu pravo doći zastupnici iz svih slojeva pučanstva, a to pučanstvo nije ni po većini talijansko, nego je većinom slovensko, najpače hrvatsko kao i u cieloj pokrajini. To nek si zapamti obćinstvo na galeriji, i oni koji su ga na galeriju pustili.

Službeno izvješćivanje o saborskih sjednicah. Čitali smo u raznih novinah izvještaje o saborskoj sjednici od 22. t. m. Nismo našli u njih ono što i kako bi moralo biti, nismo našli vierne slike. Izpuštano je ono što je tako rekuć najznačajnije gledé postupka većine i saborskoga predsjednika. Nekaže se, *da većina nije izabrala njiednoga člana manjine ni u saborski ured, nit u njedan saborski odbor*; već se samo veli. posle obavljenih izbora. Kaže se, da je predsjednik energično ukorio obćinstvo na galeriji za to jer je pričelja zastupnika Spinčića govoriti slavenski; a nekaže se, *da je ono obćinstvo i poslie ukora bučilo, još jače, kad je Spinčić govorio, i da predsjednik nije nitta obćinstvu nit rekao, nit ga ukorio, nit što proti njemu poduzeo.* To je obični način izvještavanja naših oficioza. Velimo oficioza, jer znamo da izvještaje za novine šalju c. kr. činovnici, i to u korešpondentni ured, koj je takodjer svoje vrsti vladin ured.

Podpore za postradale. Poznato je, da je lanjska ljetina bila jako loša više manje po cieloj Istri, i da u njekojih predjelih neimaju ljudi ni kore kruha. Naša obćinska glavarstva i zastupstva slala su na oblasti molbe za podpore; naši zastupnici zagovarali su jih živo u carevinskom vieću. Odnosna osnova nije postala zakonom po parlamentu. C. kr. središnja vlada izdala ju je kao naredbu. Ona je odnosne svote za pojedine pokrajine već doznačila poglavicam pokrajinskim. Namjestničtvo u Trstu da je dobilo 75.000 forinti za ciele Primorje. Od toga da pada najviše na Istru, u sve jedva što više od 50.000 for. na cielu zemlju. Da je toliko po kotaru, dalo bi se pomoći i stogod učiniti. Ovako moć će se jako malo. Ono nješto 50.000 valja razdieliti na 6 kotara, i da jih je već razdieiilo c. kr. kotarskim glavarstvom. Ovo ima dobljenu svotu porazdielti medju potrebite obćine. Bit će malo, al nek se bar to bezodvlačno, pravedno porazljeli.

Premještenje pučke škole u Nerezinah. Od tamo doznajemo da je kotarska oblast napokon provela nalog ministarstva, da premjesti hrvatsku pučku školu u Nerezinah iz nezdrave i nepristojene kuće, u zgradu gdje bijaše prije.

Premještenje. Iz Pazina pišu nam, da je tamošnji sudbeni pristav g. Dr. *Anton Povšić* premješten u Beč i to k vrhovnomu sudu.

Razpušteno mjestno školsko vieće. K. Osora pišu nam je, da je vlada razpustila tamošnje mjestno školsko vieće, koje nije htjelo vršiti naloga više školske oblasti.

Službeni natječaj i službeni jezik. U službenom listu c. k. vlade u Primorju *L' Osservatore Triestino*" od dne 20. t. mj. br. 16 razpisuje c. k. kotarsko školsko vieće u Lošinju natječaj za mjesto ravnajućega učitelja III. vrsti na jednorazrednoj pučkoj učioni na Unijah. Molbe valja uložiti u roku od 14 dana na c. k. kot. školsko vieće u Lošinju.

Tako službeni natječaj a sada evo nekoliko primjera o službenoj hrvatšini: Obnavlia se natječaj, učiona, nakvadno poducavanje, pokrajinskog zakonica, neka se uloze, skolskom, itd.

Nebili se na koji način moglo izbjeći ovakvim nepodobštinam u službenom listu?

Bečki list „Die Reichswehr" o istarskom i tršćanskom saboru piše dne. 23. t. mj.: Istarski sabor premješten bijaše iz Poreča u Pulu a s njim ujedno i neprijateljstvo proti Slavenom, koje se mora sa austrijskoga gledišta najodlučnije odsuditi.

Politički vikači u Puli nisu ni za vlas bolji od onih u Poreču, to se je pokazalo i u današnjoj saborskoj sjednici. U tršćanskom dižu se opet talijanski radikalci vrlo nenogoduo. Zâr misle gospoda u Puli i u Trstu da se može u istinu Hrvate i Slovence jednostavno sa lica zemlje izbrisati?

Istarski sabor u Puli. Danas u četvrtak u 11 sati ima istarski sabor treću sjednicu. Na dnevnom je prva i najvaunija točka predlog zast. Bubbe i drugova — članove većina proti prenosu sabora iz Poreča u Pulu, Znatiželjni smo na razpravu o tom predlogu.

Iz Kaštelira pišu nam 12. siječnja 1898. Novom godinom razglasile se ovdje nekoje nove naredbe i promjene na sudu u Motovunu. G. župan Mekiš predao je oglas — dakako samo u talijanskom jeziku — občinskomu panduru, a ovoj ga razglasi poslije svete mise pred crkvom mnogobrojnom narodu na sledeći način: Ovde je jedan aviz iz Uffcija od velike importance oni ki znadu štit neka gredu u Nanetovu botigu, onde će biti takan.

Svi se grohotom nasmijali i razišli govoreći: Sada znamo kako i prvo.

Na sudu u Motovunu ima činovnika, koji naš hrvatski jezik vrlo dobro poznaju u govoru i pismu, te pitamo: zašto se oglasi — i to vâžni — javljaju u talijanskom jeziku, puku, koji toga jezika ne pozna? Zar je narod za činovnika ili činovnik za narod? A za težke posljedice iz neznanja važnih naredaba tko će odgovarati?

Iz Nerezina pišu nam dne 16. t. mj. Kaže se, kud će suza nego na oko, tako što reći možemo i mi, o komu da pišemo nego li o našem poglavaru.

U poslednje vrieme širi se u našoj občini veoma skrajno talijanstvo. Da se to zlo po nas a i po samu toliko širi, veliku krivnju nosi naš poglavitt. Bilo je već spomenuto u „*N. S.*“, kako je učitelj talijanske škole Negri objesio u sobi na odličnom mjestu, ne sliku *Frana Josipa I.* nego *Umberta I.*, dakle talijanskoga kralja To znade dobro poglaviti Zuech i imade svjedočanstva, ali on se na sve to nemiče.

Dalje isti učitelj dopuštao je djeci rabiti pisanke sa zemljopisnom kartom Italije, na kojoj uz naše otoke, nalaze se Istra, i Trst tiskani sa debelimi slovi sa još njekojimi pokrajinami, koje gospoda „i figli d' Italia“ iredentisti pripajaju blaženoj zemji. Isto ovo je poznato poglavitomu i sjegurno imati će i on jedan primjerak istih pisanka, ali to ga nimalo ne srbi. Biti će tomu uzrok, kako se jadnik tuži, da ima kostobolju u ona tri prsta, kojima drži pero. Dà, imade poglaviti tu bolest za jednoga talijanskoga učitelja. ali ne kad ima ukoriti kakva Hrvata. Ala krasne nam pravednosti! Čujte dalje: kroz ove božićne blagdane prodavalo se je u Osoru sa je tinim napisom „*Correspondenze italiane.*“ Tko jih je prodavao, dobro je to poznato poglavitomu. Pitamo sada, je li učinio kakav korak, da to zapriječi i da javi istoga prodavača njegovoj višoj oblasti? Moramo, da odgovorimo i na to sa ne, jer se još i danas prodavaju a imade jih sada i u našem mjestu.

Napokon glede naše škole dobio je dvoje naredbe od ministarstva, da se ista premjesti u obć. kuću, na svoje staro mjesto. Ali te naredbe još ovršio nije! Zadovolio se tim, što nam je poslao c. kr. komesara sa tri žandara. Nadamo se, da ga je isti komesar obavjestio, kako je našao školu, t. j. djecu klečeća na tlih i pišuću a njekoliko opet na učiteljevu stolu i to zato, jer nije bilo mjesta u klupama. Dakle njemu kako predsjedniku c. kr. kot. šk. vieća, dobro je poznato žalostno stanje naše djece u margaru Jedrovu, kako istu školu nazivlje naš sucijan, ali on se ne miče; da bi si dao barem truda, da izvrši dvje jasne naredbe ministra, kad se nije skrbio, da ovrši jednoglasni zaključak kot. šk. sjednice, kojoj je bio predsjednikom Ovakvo ponašanje poglavitoga Zuecha uzrokom je, da danas naredbe jednoga ministra drži i prosti seljak, koliko do vike i ravinježkoga Cozota. A koji je uzrok, da poglaviti ne ovršuje ove naredbe ministarstva? Možemo reći ništa drugo, nego to, jer vidi, da bi tim štetovao talijanski radikalizam, kojega on svojim ponašanjem, kako se vidi iz napomenutoga pomaže, da se širi. Živio nam dakle poglaviti c. kr. kot. poglavar, i to u Lošinju, dakle za sada još Austriji! Ali neka ne misli poglaviti, da će ovo napomenuto ostati zakopano ovdje; ne, ne još će se gdje drugdje čuti ovo slavno ime. —

Rápočani.

Ples hrvatske mladeži u Splitu na korist družbe „sv. Cirila i Metoda za Istru“. U hrvatskih listovih Dalmacije čitamo ugodna vieść, da priređuje hrvatska mladež u Splitu dne 29. t. m. ples na korist naše plemenite družbe. Došim hvalimo iskreno taj roduljubivi čin naše dične mladeži u drevnom Splitu, želimo vruće, da bi se i ostala mladež širom hrvatskih pokrajinah sjetila hrvatske sirotinje u tužnoj Istri, koja izčekuje nevoljna pomoć svoje braće nalazeće se u sretnijem položaju nego li je ona.

„Postalia pelensla“. Ima već tome 13 mjeseca, što je umro u Puli c. k. pošt. kontrolor Fr. Bergant, kad je vladala bolest tifusa. Njegovi sudrugovi zamisle plemenitu nakanu, da na mjesto vienca sakupe oveću svotieu i daruju njegovoj prvoj kćeri, koja je ostala bez otca i matere. Svota je u istinu sabrana i to čini mi se oko 50 forinti, ali gdje je ovaj novac, to samo Bog znade i valjda gosp. pošte upravitelj *C. Frank*, jer on zato mora da znade.

Dvie važne stvari ipak znademo i to da djevojčica do danas, dakle preko godine dana, tih novaca primila nije i to da su nekoja gospoda od pošte zaključili, da će ove novce namjesto djevojčici izručiti, radje *zapiti*. Neznamo jeli ta misao izvedena ili ne, ali radi časti i istine molimo gospodina Franka, da izpita ovu stvar, ter da nam javi gdje su novci i zašto do sad nisu za opredieljenu svrhu izručeni?

Cruz.

Danica, hrv. čitaonica u Lovranu priređuje dne 1. febrara u svojih prostorijah zabavu sa biranim programom na korist družbe Sv. Cirila i Metoda u Istri. Želeći joj ovime najboljі moralni i materijalni uspjeh, nadamo se, da će tamošnji rodoljubi bez iznimke ovu zabavu posjetiti, tim više, što imade plemenitu svrhu.

Magla u Trstu. Prošloga jedne vladala je kroz više dana tako gusta magla, da nisi vidio, što no riеć prsta pred nosom. Usried dana bijaše tamno a po noći nise moglo ukud van skrajnom opreznosti. Usled tolike i tako guste magle dogodilo se više nesreća na kopnu i na moru. Sada se je zrak pročistio te nastali lieпi jesenski dani, no koliko će to trajati?

Veliki ples radničkoga družtva u Trstu. U subotu večer dne 29. t. mj. vršiti će se u najvećem tiščanskom kazalištu „Politeama Rossetti“ sjajan ples najvećega i najvažnijega slavenskoga družtva u Trstu, ples naime „Delavskoga podp. družtva“.

Od slavenskoga pučanstva Trsta i okolice očekuje se, da će i ove godine, kao uviek do sada, pokazati koliko cieni i ovažuje naše radničko družtvo, koje sačinjava kvas svemu narodnomu gibanju i djelovanju Slavena grada Trsta.

Popravak. Neznamo ni sami čijom krivnjom izpalo nam je u zadnjem broju nješto u jednom službenom natječaju, što ovim popravljamo.

U natječaju naime c kr. školskoga vieća u Kopru stoji, da se traži mjesto nadučitelj:ce i podučiteljice na dvorazrednoj djevojačkoj školi onoga kotara, a nije rečeno u kojem mjestu. Izpušteno je naime, da je ta d v o r a z r e d n i c a u B u z o t u, što ovim popunjujemo.

Izašle su sliedeće nove tamburaške partiture: 1. *Marsellaise* (Francuska narodna himna) ciena 30 nč. 2. a) *Svibanjska ružica* (valcer) b) *Poljska narodna popievka* ciena 60 nč. 3. Intermezzo iz opere „*Cavalleria rusticana*“ b) *Za jedan časak* ciena 60 nč. 4. a) *Serenada* od Gounoda. b) *Ljubimo te naša diko* ciena 60 nč. 5. *Zorko moja.* Porinova tužaljka iz opere „Porin“, ciena 60 nč. 6. a) Arija iz operette „*Nadrudar*“. b) *Prosto zrakom ptica leti* ciena 60 nč. Sve ove partiture dobivaju se pod adresom:

Milutin pl. Farkaš, Zagreb,
Gundulićeva ul. br. 6.

Koledar „Danica“. Čast je podpisanoj upravi javiti p. n. gospodi povjerenicima družtva, prečastnomu svećenstvu i ostalim prijateljima družtva i pučke prosvjete, da imade još nešto na zalihi koledara „Danice“ za god. 1898. pak ih moli, neka sada, kada je još vremena za prodaju koledara, pruže ruku pomoćnicu i nastoje, da ova, ako i ne velika zalina „Danice“, još za vremena razpačana bude.

Hrvatsko novinstvo pohvalilo je jednodušno „Danicu“ i proglasilo ju najboljom pučkom knjigom, pa će zato biti rodoljubima lako, da je narodu preporučuju

Ako ona gospoda, koja su „Danicu“ prošlih godina naručivala, a do sada su to propustila, ovaj koristni koledar još naruče, doći će brzo i preostali eksemplari među narod, pa će družtvo mirne duše moći da se prihvati rada za nastajuću godinu.

Budući pako imade i u zalihi knjiga, koje je prošle godine društvo izdalo za svoje redovite članove i godišnje prinosnike, to umoljava, da ona gospoda-povjerenici, koji još nisu javili godišnje prinosnike, neka to odmah učine, jer će koli članovi doživotni kao i godišnji prinosnici odmah dobiti i knjige.

Kod sabiranja godišnjih prinosnika neka ne šalju pojedince uplaćene iznose (krune), već ako je moguće više skupa radi prištednje na odpremnih troškovih.

U Zagrebu, početkom siečnja 1898.

Uprava družtva sv. Jeronima
u Zagrebu.

Popravak nekojih pogriesaka u članku „*Wiching redivivus*“:

U trećem odiomku drugogu stupca članka „*Wiching redivivus*“ u broju 3. od 20. t. m. preskočilo se tiskarskom pomctnjon nekoliko redaka i dva su se nepodpuna navoda skupa smješala. Molimo da se ovako popravi; a Isusovac *Bartul Kašić*, u posveti svoga Rituala istomu papi, veli: „Prudenti ac plissimo consilio factum est, B. P. Rituale latinum fieret Illyricum, Te paecipiente et *expetilum a tota Natione* in lucem edere“ pisma Urbana VIII „nisi maluerint Latino utantur“, to ovako stoji „*ne elapsis octo mensibus a die publicationis praesentium in urbe, alio, quam hujus modo novo Missali, nisi maluerint Latino utantur*;“ t. j. . . . . .

Filokserični zakoni i naredbe u Austriji ili kratak naputak, kako da se vinogradari u Dalmaciji i Istri istim okoriste. Sastavio Mate J. Dudan, član zemaljskog filokseričnog povjerenstva za Dalmaciju. Ciena jednu krunu ili 50 nvč.

Dobiva se kod knjižare: Petra Stambera u Zadru i kod knjižare akademjske (Dionička tiskara) u Zagrebu.

Kako da si očuvamo dragocieno zdravlje? Želiš li biti zdrav drži se strogo ovih pravila:

1. Č i s t z r a k d a n j u i n o ć u temeljni je uvjet zdravlju i najbolja zaštita od plućnih bolesti.

2. K r e t a n j e j e s t ž i v o t. Svakdanje kretanje tiela pod vedrim nebom, bilo to u poslu, ili na šetnji, ili kod gombanja, najbrže će ukloniti štetne po zdravlje posljedice zvanja, koje nuka čovjeka da sjedeći probavi dan u lošem zraku.

3. U m j e r e n o s t i j e d n o s t a v n o s t u j e l u i p i l u jest jamstvo za zdrav i dugotrajan život. Tko umjesto škodljivog jakog pića pije vodu i mlieko te jede voće, taj radi za svoje zdravlje, za svoju radinu snagu i za svoje blagostanje.

4. S a v j e s t n o n j e g o v a n j e k o ž e i razborito otvrdjivanje, n. pr. svaki dan mrzlo pranje tiela i svaki tjedan topla kupelj, zimi i ljeti, mnogo utiču na zdravlje i štite najsigurnije od nahlada i od bolesti, nastalih od nahlade.

5. S g o d n o o d i e l o ne smije nikada biti pretoplo niti preuzko. Neka bude jednostavno, neka služi zaštiti, a ne nakitu, neka služi zdravlju i blagostanju, a ne modi.

Viching redivivus.

(Nastavak).

U tom pogledu košto i obzirom na to, da je puk, narod subjectum povlastice dane a ne svećenici, utvrdjuje nas i najnovija poznata nam odluka sv. Zbora za obrede od 13. veljače 1892., koja nalaže *glagoljašem*, da služeć u crkvi *gdje se rabi latinica*, vrše *javnu službu* božju *latinskim* jezikom „Missam sollemnem latine celebrare et Horas latino sermone cantare“ i obratno svećenikom, koji u privatnoj prilici čitaju misu i izgovaraju časoslov *latinskim jezikom* „idem dicatur de Sacerdotibus, qui . . . ministrant Ecclesiae ubi slavica lingua legitime introducta est;“ čega svega ne bi trebalo kad bi povlastica bila dana svećenstvu a ne puku.

Smiešno, kada baba u prilog svojoj umišljenoj tobožnjoj teoriji navadja riеči oglajskog pokraj. sabora od g. 1596: „Qui illyricam oram colunt Episcopi, in qua Breviarium et Missale linguae illyricae in usu habentur, curent ut illa . . . revideantur et emendentur“ jer tada se je u obće radilo pregledati i pregledati sve liturgične knjige. A svakako pako Baba zaboravlja, da su se u *Oglaju* i *po Istri rabile prije one dobe knjige drugčijeg sadržaja*, te da je isti sabor odlučio obćenito *i za latince*: „in tota Aquilejensi Provincia, in Ecclesiis Cathedralibus Collegiatis (za te valjda ne će pripustiti da su rabile staroslovenski jezik i glagolicu), Parochialibus et aliis quibuscunque, seu publice quam privatim *in posterum* Horae canonicae ex Breviario romano sub Pio V. edito recitentur . . . Quod item decernimus in Missali, Rituali Sacramentorum et in aliis observandum“.[1]) Oglajski sabor nalaže dodiše knjige rimskoga sadržaja, *ali ne govori za jezik*. U ostalom neka zaviri baba u knjigu dekana Pesanta, koji na str. 16. nabraja: Missale, Breviarium i Rituale *romanum Slavico idiomate*. Svaki, koji znade, što su pape u ono doba i tiekom vieкova i sabor tridentinski poduzeli za uredjenje i popravak crkvenih knjiga i pročita li papine naredbe, koje su pretiskane na početku istih latinskih knjiga, taj ne će napisati onakov nesmisao, a tko ne zna da su se staroslovjenske knjige mienjale prema tomu, *kako su bile uredjene latinske* i da su glagoljaši dosljedno sliedili *rimski obred*!

Onaj, koji je pročitao ustanovu Benedikta XIV. „Ex pastorali munere“ od 15 kolovoza 1754. znati će, da ondje papa radi o tomu, da je povlastica dana „fideli ac religiosae Nationi Illyricae“, da rabi u službi božjoj knjige u jeziku staroslovjenskom glagolskim slovima, pak u tom pogledu hoće da ostrani zlorabe, koje su se uvukle radi toga što nekoji „audent Missas, insertis oratonibus et precibus Slavo vulgari sermone conscriptis, componere; initium quoque Evangelii secundum Joannem, et Psalmum: Lavabo, eaden vulgari lingua, latinisque characteribus impressa . . . sibi aliisque Sacerdotibus legenda proponere“ pa za to hoće i zapovieda, da svi rabe: „Missalia, Tabellas et Breviaria characteribus Hieronymianis impressa typis Congregationis Propagandae Fidei.“ Iz toga što po običaju zabranjuje rabiti živući jezik te ne dopušta da se staroslovenski jezik piše latinicom, ne valja zaključivat kao i baba, da „limita le anteriori concessioni“, jer što se tu nalaže to kako veli isti sv. Otac „per plura anteacta saecula ab Illyrico Clero servatum studiose fuit, ita deinceps omnino adhibere debeant, et teneantur“. Jedina iznimka obstoji glede Rituala, od kada bi po nalogu Urbana VIII. izdan po Kašiću *u živućem hrvatskom jeziku i tiskan latinskimi slovi*, pa se ovoga ni ne dotiče Benedikt XIV., nego ostavlja sve onako, kako je i prije vriedilo. Koš'o gore vidjesmo nije dopušteno *ni biskupom ni svećenikom* uvadjati na svoju ruku *u javnom bogoslužju* mjesto glagolice latinski jezik, već se je tino nalaže biskupom, da u tom pogledu Benediktom XIV. navedene i slične „novitates, irreptosque quoslibet abusus eliminent“, t. j. neka nastoje, da se sačuva *čisti staroslovenski jezik* i rabe *glagolske knjige i molitve po apoštolskoj stolici odobrene*. Mi ne diramo u tudje nego branimo svoje, a nespašeni klatež i mudrijaši u našoj pokrajini, blebetuše Bako! jesu oni, koji dolaze mutiti naš puk jedino za to, da ga otudje svojoj majci i da mu uguše svako čustvo vjere i čudoredja, jer samo tada mogu ga upotrebiti u svoje nečiste svrhe.

[1]) Pesante l. c. pag. 13; a molimo i g. dekana Pesanta, da si to isto zabilježi.

(Sliedi.)

Listnica uprave.

Nadalje uplatili su za 1898 a nekoji za prošle godine p. n. gg.:

M. T. Trst for. 5.—; L. Gj. Trst for. 5.—; K. T. Trst for. 2.50; Č. M. Konin for. 2.—; R. J. Lupoglava for. 2.—; L. A. Sv. N. Vižinada for. 5.—; S. F. Kaštelir for. 5.—; M. G. Kaštelir for. 2.—; V. M. Kaštelir for. 2.—; K. A. V. Kaštelir for. 2.—; Dr. G. A. M. Lošinj for. 2.—; S. S. Opatija for. 5.—; R. R. Barun Zagreb for 5.; J. N. Bakarac for. 2.—; R. R. Trsat for. 2.—; M. S. Sušak for. 2.—; Čit. Kostrena for. 2.50; „N. D.“ Bakar for. 1.25; D. P. Samobor for. 2; K. M. Newyork for 3.56; T. A. Lovran for. 2; S. A. Vinica (Hrv.) for. 2.—; „H.“ Gradac for. 5.—; H. A. Trst for. 5.—; P. A. Sušak for. 2; N. Č. Karlobag for. 1.25; O. M. Krk for. 5.—; N. D. Sarajevo for. 5.—; M. i R. Rieka for 2.50; G. J. Videm for. 2.50; S. J. Murter for 1.—; G. J. Gorica for. 5.—; R. M. Kopar for. 5; Dr. A. G. Gorica for. 5.—; R. M. Kopar for. 5; A. J. Pula for. 2.—; A. J. Omišalj for. 2.—; H. F. Sambreg for. 5.; K. A. Sv. Nedelja for. 1.—; R. M. Pula for. 3.—; B. A. Kraljevica for. 1; Dr. J. K. Budapest for. 5.—; A. K. Jelšano for. 2.—; K. J. Topolovac for. 2.50; M. P. Opatija for. 2.—; Š. Fr. Višnjan for. 2.50; R. F. Renče for. 1.—; F. J. Pomljan for. 2.—; S. J. Gradina (Oprtalj) for. 2.0.—; Dr. P. M. Varaždin for. 2.50; Š. M. Karojba for. —.50 nč. R. Fr. Trst for. 2; P. M. Medulin for. 2.—; T. J. Opatija for. 5.—.

Molimo p. n. gg. predplatnike, da nam predbrojbe šalju t o č n o pod onim naslovom, pod kojim im ide naš list, da se ne unese predplatu na tudje ime.

Uprava „Naše Sloge“.

Listnica uredničova.

Gosp. X+Y. Ono neće izaći u posebnom izdanju jer uprava lista nemože na sebe preuzeti tolika stroška. Prijateljski odzdrav!

Otvorenje nove čitaonice.

U nedjelju dne 6. febrara otvoriti će se u Rovinjskom selu „*Hrvatska čitaonica*". Otvorenju prisustvovati će tamburaški zbor iz Parina. Podpisani odbor poziva evime ave prijatelje i rodoljube, da pohrle napomenutog dana u Rovinjsko selo; da svečanost čim sjajnije izpadne.

Rovinjsko selo 25. jen. 1898.

Za odbor

Ante Ugrin. — Šime Sturman.

Javna zahvala.

Svim koji su prigodom bolesti i smrti ljubljenog i nezaboravnog mi supruga, mojoj djeci milog oca, a unučadi predobrog djeda **Nikole Dubrović-a**, posjednika u Mihotićih, njemu bilo kako izkazali ljubav i štovanje a meni i mojoj djeci sućut, srcem punim tuge i žalosti izraznjem našu toplu zahvalu — poimence našim dobrim susjedom, koji su nam u svemu na usluzi bili.

Osobito sam pako dužna izreći zahvalu ne samo od strane moje, nego i od strane mojih dobrih sinova, kćeri, nevjesta zeta i predrage mi unučadi prečastnom svećenstvu, častnim ocem kapucinom iz Rieke, učiteljstvu, rodbini prijateljem i zuancem iz ciele Kastavšćine, iz Voloskog, Opatije, Lovrana, Veprinca i. t. d., koji su njegove predrage nam ostanke, toli mnogo, da mnogobrojno, dopratili do hladna groba. Bog platio svima!

Mihotići, 20. jenara 1898.

Francika Dubrović
razcviljena supruga.

Poziv!

Gospoda članovi kotarske gospodarske Zadruge „Opatija" pozivlju se k redovitoj godišnjoj glavnoj skupštini, koja će se obdržavati u Mošćenicah dne 2. febrara 1898 o 11. uri prije podne.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika posliednje glavne skupštine.
2. Izviešće tajnika o djelovanju Zadruge u godini 1897.
3. Obračun za godinu 1897.
4. Proračun za godinu 1898.

Kotarska gospodarska zadruga
Opatija, 14. jenara 1898.

V. Tomičić
Predsjednik.

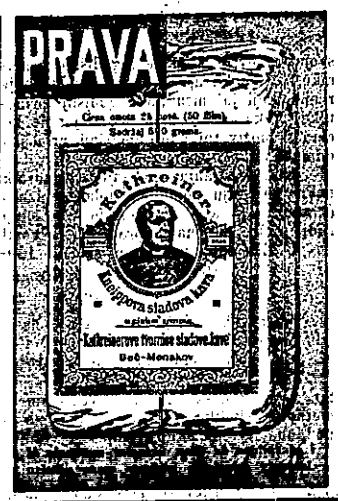

FILIJALKA
c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vred. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2¼	30-dnevni odkaz	2⅝
8- „	2½	3-mesečni „	2¾
30- „	2⅝	6- „ „	2⅞

Za pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstr. velj., stopijo nove obrestne takse v kropost z dnem 24. junija, 28. junija in odnosno 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

V vred. papirjih 2⅝ na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gräfšo Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljano, Linc, Olomuc Reichenberg, Saaz in Solnograd, — brez troška.

Kupnja in prodaja

vrednostnih, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov proti odbitku 1% provizije.

Izkaze vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predujmi.

umčevne listine pogoji po dogovoru. Kredi na dokumente v Londonu Parizu, Berolinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih.

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

prejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem oursu.

Dobro vino.

Lanjske godine kad je bio prvi tečaj za konobare i vinogradare pri c. kr. kemično-gospodarstvenoj pokusnoj postaji u Spljetu, uhvatio sam zgodu, da mu prisustvujem, željom, da upoznam raznovrstna vina, i da ih znadem analizirati, i čista u trgovinu turiti, te time koristiti trgovcu a osobito dalmatinskom vinogradaru.

Dakle tko želi nabaviti dobrog vina neka se obrati pouzdano na

Stjepana Dulčića
Brusje na Hvaru (Dalmacija).

Prave bruske suknene tvari

Jedan coupon	3·10 m. dug,	za 1·10 m. širok
	4·10	„ 1·40 „
	4·50	„ 1·60 „
	6·—	„ 2·— „
	7·75	„ 2·70 „
	9·—	„ 3·— „
	10·50	„ 3·60 „

boljе tvari za gornje kapute, Boden, Peruvienne, Doskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kamgarne i Cheviots itd. razašilje uz tvorničke ciene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro pomato

jeftin, najviše

boje

jeden coupon za crno salonsko odielo for. 10.

Skladište tvorničkog sukna **Kiesel-Ambof u Brnu**

Uzorci badava i franco. Pošiljke vjerne uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Ambof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke ciene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

Skladište pokućstva
tvrdke Aleksandra Levi Minzi
Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovani cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg
filjalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria"
13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13
TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE
sistem „Patent Workmann Chicago"
Raztrirni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijavne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokotvorov v vsakem obsežju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za listo in zavitkov z napisom, naslovnih listkov jedilnih list, pavahi itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Correnti-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Casna-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov, Prima-note, odpravnih, menjičnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potom raztrirnega (črtanega papirja, Conto-Correnti, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje skledic iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB **Ilica br. 12** **A. VINGER** ZAGREB **Ilica br. 12**

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kašanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganeu, probadanju svakovratnim nazeham. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djelnje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krživjavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili svedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odkluja se bol u žlički želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, začuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za obćišćenje želudca i probave, kada blago noće rado žderati, pa se napuhnje. Ovime davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čilji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje težkoga napora, za obćivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti suncanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili fiekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena večem lončiću 1 for. — K tome spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve nekodljiv i ugodnog mirisa. Nagrajeno na pariškoj izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfinji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prenugodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kinake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Selaku liječi uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Ima parfema, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kosc, da siede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiesline za zube, od kojih zubi pobieljuju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamajka-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglaš ene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

DRUGO IZDANJE

Broj 5. U Trstu 3 februvara 1898. Godina XX

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cieniku il po pogodbi ovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šilju poštarskom naputnicom (vaglia postale), na administraciju „Naše Sloge". Ime, preime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebilježeni listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Farneto br. 14.

Poučni [illegible]

e stvari, a sesloga sve pokvari. Nar. posl.

3. Za podporu postradalim.

Zast. *Mandić* predao je prije sjednice predsjedniku predlog za podporu postradalim. Taj predlog nije bio u saboru niti u prevodu toga dana pročitan. Mi ga donašamo jer je postavljen već u toj sjednici. Evo ga:

Predlog

zastupnika *Mandića* i drugova izručen predsjedniku sabora dne 22. t. mj.

Poznato je stalno visokomu saboru, da naša pokrajina nije imala od god. 1879. amo lošije ljetine nego li bijaše ona od god. 1897. Glavni proizvod Istre, t. j. vino, uništen bijaše u nekojih predielih već u zarodu i to dugotrajnimi kišami u proljetju, ili mrzlimi vjetrovi za vrieme cvieta. Kasnije nastale povodnje oštetile su silno u nekojih krajevih pokrajine polja, vinograde, livade ceste i mostove.

Pod konac ljeta i početkom jeseni potukla je nesretna tuča nekoje občine posve, druge dielomice, a što je još preostalo grozdja, sagnjilo je usljed dugotrajnih kiša.

Većini pučanstva Istre, osobito onomu na ladanju prieti usljed toga najveća bieda i nevolja. U mnogih občinah nema narod već sada čim da se prehrani.

Dužnost je sveta koli države toli pokrajine, da priskoče u takovom stanju narodu u pomoć.

Država je doduše opredielila neku svotu u podporu usljed nerodice postradalomu pučanstvu, no niti iz daleka u onoj mjeri, koliko bi morala il u koliko to zahtjeva skrajna potreba pučanstva.

Pokrajina nije učinila koliko je podpisanim poznato, ništa u tu svrhu.

Radi toga stavljaju podpisani sliedeći predlog:

1. Zemaljski sabor neka izvoli zaključiti, da se dade iz pokrajinskih sredstava onim kotarom ili onim občinam, novčanu pripomoć što brže i u koliko je moguće većoj mjeri, koje bijahu oštećene prošle godine usljed elementarnih nezgoda. Ta podpora neka služi za nabavu hrane ili sjemenja ili neka se istom provedu obće korestne javne radnje, da se tim pruži zaslužka narodu.

2. poziva se cesarsku vladu, da svakako povisi namienjenu državnu podporu za postradale Istre, te da istu u gornju svrhu čim prije doznačiti izvoli.

Ovaj predlog neka se uputi financijalnomu odboru na što brže proučenje i izvješće.

M. Mandić, Kompare, Jenko, Kozulić, Spinčić dr. Laginja, dr. M. Trinajstić, dr. Stanger, dr. D. Trinajstić.

Ovjerovljenje dvojice zastupnika.

Na predlog zemaljskoga odbora ovjerovljuju se zastupnici iz skupine veleposjeda dr. *Scampicchio* i dr. *Gherza*.

Vriedno je zabilježiti, da su ti zastupnici izabrani samo sa kakvih 30 glasova i to dielomice osobno, dielomice putem punomoći.

U odnosnom izvještaju spominje zemaljski odbor nekakve tobožnje nepravilnosti kod sastava izbornih listina i predlaže, da se dadu izpitati od političko-ekonomičkoga odbora, što većina prihvati.

la budu vezi izmed obih čim jači. Bugarsku vratili su se oni Bugarski stnici, koji su morali pod *Stambu-om* bježati iz svoje domovine ili bili iz nje izagnani. Sad su opet stnici u bugarskoj vojski.

starski sabor
i njegova galerija.

Po svoj Austriji, pače po svemu svjetljenomu svietu imade sabora, u jim svi ljudi nemisle ili negovore jednako. zlika u mišljenju izmed pojedinih strana urodila je strašnim borbama, da neminujamo parlamenta u južnoj Americi, je je i *revolver* postao parlamentarnim umentom, osobito u Italiji, u Francuzkoj, Magjarskoj i drugudа. Isto tako vidimo to djeluje razlika govora iliti jezika u trijanskim saborima, gdje se nalaze po e ili više narodnosti, kako u Českoj avskoj, Galiciji, Bukovini itd.

Ali što je važno u stvari jest to, da zastupnici obično neprieče u njihovom ovanju: u českom saboru bilo da go-Čeh ili Niemac, svaki svojim jezikom, edaje nikakva razloga za uzrujanje. nako je u Moravskoj, jednako u Kranj-u Bukovini, u Dalmaciji, u Galiciji, oričkoj, gdje svaki zastupnik smije ski sabor, gdje se netrpi sa talijanske je ni govora, ni pisma u hrvatskom u. A što čini stvar još ljepšom, *uni-*na cielome svietu, jest to, da talijan-astupnici sporazumno sa predsjednič-sabora zovu u pomoć dobro iškolano stvo na galeriji, koje se pak ponaša *akinski* proti našim zastupnicima čim e usta. Drugdje su svi zastupnici i u tom, da galerija ima biti pasivna, esmije uticati u razprave, da nesmije izraza negodovanju ili pljeskati, vi-itd.; drugdje predsjedničtvo sabora lje u zaštitu jednako sve zastupnike

---

je na vrhe jedan prozor, za pravo otvor u promjeru od 9 metar. Ozdol se čini taj otvor sasma malen, premda ima u promjeru 9 metar, te je u toj sadašnjoj crekve neobično svjetlo.

Ta crekva je znamenita već za to; ča je stara, velika i lepa, a osim toga ča je nutre zakopan, i to na ljevoj strane od ulaza, znameniti slikar Rafael, a na desnoj zaduji talijanski kralj „*Vittorio Emanuele I.*"

kralju". Na drugem opet vence zovu zadnjega talijanskega kralja *Viktora Emanuela* svojim velikim kraljem spasiteljem.

Isto tako videl sam i dva slična venca va muzeje „Palazzo dei Conservatori" na Campidolje (starem brežuljke: Capitolinus) u Rimu. U jednoj sobe, kade se čuvaju sve ostavštine i uspomene Garibaldijeve (pištolje, sablje, kape, odiela itd.) ima i venaca

glasovat za [illegible] za svojga čoveka.

Mate: Čete bit služeni, gospodine! Hvala lepa na tumačenjem, i lahku noć želim!

Ive: S Bogom, s Bogom, dragi Mate!

IX.

Konac.

Mate: Sad bi trebalo, da sve u kratko rečemo, ča nam treba delat, da pridemo do svojih pravic, kê nam naši protivnici krate. Za to mi i tu povejte, kako se treba nam vladat, da do njih pridemo.

e: Ovako dragi Mate! Najprej treba svakemu lepo raztumačit, ča je i kako je ta stvar.

Neukega treba poučit u onem, ča ne zna. Zapeljanega privest na pravi put. I sve to lepim načinom, a ne se pravdat, a morda i tuć za to, zač onda se ne će niš opravit.

Takove zaslepljene ljude treba zimat sobom u družtvo, a ne se od njega odružit, jer da ima zlo i krivo mnenje. Baš protivno, za to jer krivo misli, mora se ga zet k sebe va družtvo, pa mu sve lepo raztumačit. Jedino na takov način morete ga po malo predobit za našu pravednu stvar privesti ga na pravi put. Ako se iak budete od njega tudjili, al kriali mu čagod, al zmerali, on će onut ostat pul svoje stvari, pa makar se kasnije i osvedočil, da ima krivo.

Mate: Tako sam vavek i ja mislel.

Ive: Dalje bi trebalo, da delamo kako i naši Slovenci va Gorice. Naime da se držimo pravila: „*Svoji svojim*", to će reć, da kupujemo, ako je to samo moguće, radje pul svojga čoveka, nego pul kakovega Talijana, ki želi našemu puku samo zlo.

(Još će toga bit.)

Otvorenje nove čitaonice.

U nedjelju dne 6. febrara otvoriti će se u Rovinjskom selu „Hrvatska čitaonica". Otvorenju prisustvovati će tamburaški zbor iz Pazina. Podpisani odbor poziva ovime sve prijatelje i rodoljube, da pohrle na pomenuti dan u Rovinjsko selo; da svečanost dim sjajnije izpadne.

Rovinjsko selo 25. jen. 1898.

Za odbor

Ante Ugrin. — Šime Sturman.

Javna zahvala.

Svim koji su prigodom bolesti i smrti ljubljenog i nezaboravnog mi supruga, mojoj djeci milog oca, a unučadi predobre **Nikole Dubrovića**, posjednika u M njemu bilo kako izkazali ljubav i a meni i mojoj djeci sučut, srcem tuge i žalosti izrazujem našu to hvalu — poimence našim dobrim su koji su nam u svemu na usluzi b

Osobito sam pako dužna iz hvalu ne samo od strane moje, ne strane mojih dobrih sinova, hćeri, n zeta i predrage mi unučadi. pred svećenstvu, častnim ocem kapuci Rieke, učiteljstvu, rodbini prijate zuancem iz ciele Kastavšćine, iz Vo Opatije, Lovrana, Veprinca i. t. ć su njegove predrage nam ostank mnogo, da mnogobrojno, dopratili do groba. Bog platio svima!

Mihotići, 20. jenara 1898.

Francika Dubro
razcviljena supruga.

Poziv!

Gospoda članovi kotarske darske Zadruge „Opatija" p se k redovitoj godišnjoj glavnoj štini, koja će se obdržavati u nicah dne 2. febrara 1898 o 1 prije podne.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika posliednje ne skupštine.
2. Izviešće tajnika o djelo Zadruge u godini 1897.
3. Obračun za godinu 1897
4. Proračun za godinu 189

Kotarska gospodarska zadru

Opatija, 14. jenara 1898.

V. Tomičić
Predsjednik.

Dobro vino.

Lanjske godine kad je bio prvi tečaj za konobare i vinogradare pri o. kr. kemično-gospodarstvenoj pokusnoj postaji u Splietu uhvatio sam zgodu, da mu prisustvujem željom, da upoznam raznovrstna vina, i da ih znadem analizirati, i čista u trgovinu turiti, te time koristiti trgovcu, a osobito dalmatinskom vinogradaru.

Prave brnske suknene tvari

Jedan coupon	for. 3·10	iz dobre	prve
3·10 m. dug, do-	„ 4·10	iz dobre	
statan za muž-	„ 4·50	iz dobre	
ko odjelo stoji	„ 6·—	iz bolje	svieže
samo:	„ 7·75	iz fine	vrsne
	„ 9·—	iz najfinije	
	„ 10·50	iz još finije	

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Boden, Peruviense, Doskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke ciene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna **Kiesel-Amhof u Brnu**

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerne uzorka.

ZAGREB
Ilica br. 12

dobivaju

Maziło proti kostob
rheumatizmu, kalanju i trganju u čevom u žilah, boli u kukovih i kr probadanju svakovrstnim nazebam.

Sladka voda za kaš
prsa, kojim se liečí kašalj, pr plućih, težko disanje, pre Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti
doći, škrofuloznosti, podbuhlosti, d akim bolestim, slabokrvnosti. neme

Pojačene švedske k
ska životna tinktura
Ovim se glasovitim sredstvom oči pravlja i okrepljuje želudac i ublaž toginja ili mučnina, tjera napuhlost u žličici želudačne grčeve, žutica, vijanje ili grižnja u trbuhu. Tko o švedsku tinkturu redovito pije, sačuv snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciel

Prah za blago ili z
gospodaru preporučam za konjski k krave i svinje, za lagano čišćenje, probave, kada blago neće rado ž Krava davaju od njega više i boljega mlieka, ... proizvadja gladkost, ... čini i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč. ... spada još boraksov sapun po 40 nvč. ... Ciena 1 for. 25 nvč.

... s parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljuju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Belene u Trstu

DRUGO IZDANJE

Broj 5. U Trstu 3 febuvara 1898. Godina XX

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom ceniku ili po pogodbi. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, preime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Farneto br. 14.

Prilog 4. broju „Naše Sloge".

IZVJEŠĆE

o djelovanju istarskoga sabora god. 1898. u Puli.

I. sjednica dne 20. jenara 1898.

Otvorenje.

Pošto se je o 10. uri čitala sv. misa u stolnoj crkvi, kojoj su prisustvovali svi članovi hrvatsko-slovenskoga kluba, nekoliko članova većine sa predsjednikom i predstavnici raznih oblasti, otvorio je u 12. uri predsjednik *dr. M. Campitelli* u gradskoj većnici saborsko zasjedanje, pročitav govor samo *talijanskim* jezikom, te zanemariv tim posve većinu pučanstva Istre.

U tom govoru spomenuo je, da je Nj. Veličanstvo sazvalo ove godine zemaljski sabor u gradu Puli, to naveo razne predmete, koje će se imati tečajem zasjedanja razpravljati. Medju ostalim takodjer predlog za ustanovu zaklade u proslavu 50godišnjega vladanja Nj. Veličanstva našega cesara i kralja. Na poziv, da se usklikne trikratni: Evviva! Njeg. Veličanstvu oglasili su se članovi manjine sa glasnim: živio!

Palo je u oči, da u sjednici nije bilo nekoliko talijanskih zastupnika, koji su taj dan u Puli bili. Glasa se, da su izostali, jer da su propali sa svojim predlogom, da se u sabor u Puli neide.

Predsjednik predstavi vladinoga zastupnika u osobi c. kr. kotarskoga kapetana g. *Alojzija Fabiani-a*, koji nagovori sabor najprije talijanski pak slovenski i to jednako u jednom i drugom jeziku. Tim je c. kr. vlada pripoznala ravnopravnost obiju jezika pokrajine, naime talijanskoga i slovenskoga, dotično hrvatskoga. Občinstvu na galeriji nije to bilo pravo, jer je počelo silno kašljati čim je opazilo, da vladni zastupnik govori slovenski.

Na poziv predsjednikov položili su svečano obećanje novoizabrani zastupnici dr. *Scampicchio* i dr. *Ghersa*.

II. sjednica dne 22. jenara 1898.

Prisutno: 18 talijanskih i 7 hrvatsko-slovenskih zastupnika; četvorica zastupnika izpričali su svojo odsutje. Preč. gg. biskupi tršćansko-koparski, krčki i porečko-puljski javljaju, da neće moći k sjednicam. Predsjednik čita osmrtnicu za pok. članom sabora *G. B. de Franceschi-em*, koga hvali kao „patrijotu" i „velikoga Istrijanca". U znak žalosti ustaju članovi sabora, a na posebni predlog dra. *Bubbe* nalaže se predsjedničtvu, da izrazi brzojavno sažaljenje obitelji pokojnika.

Izbor tajnika, revizora i trih odbora.

Početkom sjednice porazdielio je saborski poslužnik po 5 listića svim zastupnikom. Na jednom bila su litografovana imena dvojice zastupnika za tajnike, na drugom imena šestorice revizora, na trećem devetorica članova za financijalni, sedmorica za političko-ekonomički i petorica za školski odbor. Svi listići nosili su imena samo talijanskih zastupnika. Većina od 20 članova posvema je prezrla manjinu od 9 članova, i to manjinu, koja zastupa većinu pučanstva ciele zemlje. Tako su bezobzirni oni, koji se često riečmi prikazuju kao umjereni i miroljubivi. Takova šta nedogadja se u nijednom saboru svieta. Kod takova stanja stvari, razumljivo je, da su članovi manjine glasovali sa bielimi listići.

Predlog za gradnju nove željeznice.

Občina Labin upravila je na zemaljski sabor molbu za izgradoju željeznice, koja bi išla negdje od Cerovlja sa državne željeznice k Labinu na Vozila, na Plomin pod Beršeč i Mošćenice do Lovrana.

Zast. dr. *Scampicchio* predlaže, da se izruči tu molbu zem. odboru na proučenje i izvještaj. Sabor podupre jednoglasno taj predlog.

Proti prenosu sabora.

Predsjednik daje čitati predlog dra. *Bubbe* i drugova, talijanskih zastupnika, glede prenosa sabora iz Poreča u Pulu. U predlogu se kaže, da je odnosnim odpisom ministarstva povriedjeno autonomno pravo pokrajine, da sabor proti tomu odlučno prosvjeduje da smatra posve provizornim sadanje zasjedanje u Puli i da se radi toga neće pobrinuti za stalan prenos sabora, niti prenos sabora, nit prenos zemaljskih ureda, dok se to ustavno ne odluči. Značajno je, što predsjednik nije dozvolio, da se čita imena svih onih, koji su taj predlog podpisali. Predsjednik najavi, da će se taj predlog razpravjti u jednoj od budućih sjednica. U njoj, ako ne već prije, će dati i hrvatsko-slovenski zastupnici svoju izjavu o toj stvari.

---

ale stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

da budu vezi izmed obih čim jači. U Bugarsku vratili su se oni Bugarski astnici, koji su morali pod *Stambulovom* bježati iz svoje domovine ili u bili iz nje izgnani. Sad su opet astnici u bugarskoj vojski.

Istarski sabor

i njegova galerija.

Po svoj Austriji, pače po svemu osvjetljenomu svietu imade sabora, u jim svi ljudi nemisle ili negovore jednako. zlika u mišljenju izmed pojedinih straka urodila je strašnim borbama, da nemiujamo parlamenta u južnoj Americi, je je i *revolver* postao parlamentarnim rumentom, osobito u Italiji, u Francezkoj, Magiarskoj i druguda. Isto tako vidimo o djeluje razlika govora iliti jezika u trijanskim saborima, gdje se nalaze po e ili više narodnosti, kako u Českoj ravskoj, Galiciji, Bukovini itd.

Ali što je važno u stvari jest to, da zastupnici obično neprieče u njihovom ovanju: u českom saboru bilo da govi Čeh ili Niemac, svaki svojim jezikom, iedaje nikakva razloga za uzrujanje. nako je u Moravskoj, jednako u Kranj- u Bukovini, u Dalmaciji, u Galiciji, oričkoj, gdje svaki zastupnik smije ski sabor, gdje se netrpi sa talijanske je ni govora, ni pisma u hrvatskom u. A što čini stvar još ljepšom, uniša cielome svietu, jest to, da talijanastupnici sporazumno sa predsjedničsabora zovu u pomoć dobro iškolano stvo na galeriji, koje se pak ponaša akinski proti našim zastupnicima čim e usta. Drugdje su svi zastupnici i u tom, da galerija ima biti pasivna, esmije uticati u razprave, da nesmije izraza negodovanju ili pljeskati, vi itd.; drugdje predsjedničtvo sabora lje u zaštitu jednako sve zastupnike

---

je na vrhe jedan prozor, za pravo otvor u promjeru od 9 metar. Ozdol se čini taj otvor sasma malen, premda ima u promjeru 9 metar, te je u toj sadašnjoj crekve neobično svjetlo.

Ta crekva je znamenita već za to, ča je stara, velika i lepa, a osim toga ča je nutre zakopan, i to na ljevoj strane od ulaza, znameniti slikar Rafael, a na desnoj zaduji talijanski kralj „*Vittorio Emanuele I.*"

[illegible] *kralja*". Na drugem opet vence zovu zadnjega talijanskega kralja *Viktora Emanuela* svojim velikim kraljem spasiteljem.

Isto tako videl sam i dva slična venca va muzeje „Palazzo dei Conservatori" na Campidolje (starem brežuljke: Capitolinus) u Rimu. U jednoj sobe, kade se čuvaju sve ostavštine i uspomene Garibaldijeve (pištolje, sablje, kape, odiela itd.) ima i venaca [illegible] glasovat za Talijana, na mesto za svojga čoveka.

Mate: Čete bit slušeni, gospodine! Hvala lepa na tumačenjem, i lahku noć želim!

Ive: S Bogom, s Bogom, dragi Mate!

IX.

Konac.

Mate: Sad bi trebalo, da sve u kratko rečemo, ča nam treba delat, da pridemo do svojih pravic, ké nam naši protivnici krate. Za to mi i tu povejte, kako se treba nam vladat, da do njih pridemo.

e: Ovako dragi Mate! Najprej treba svakemu lepo raztumačit, ča je i kako je ta stvar.

Neukega treba poučit u onem, ča ne zna. Zapeljanega privest na pravi put. I sve to lepim načinom, a ne se pravdat, a morda i tuć za to, zač onda se ne će niš opravit.

Takove zasleplјene ljude treba zimat sobom u družtvo, a ne se od njega čuružit, jer da ima zlo i krivo mnenje. Baš protivno, za to jer krivo misli, mora se ga zet k sebe va družtvo, pa mu sve lepo raztumačit. Jedino na takov način morete ga po malo predobit za našu pravednu stvar i privesti ga na pravi put. Ako se pak budete od njega tudjili, al krivali mu čagod, al zmerali, on će onmut ostat pul svoje stvari, pa makar se kasnije i osvedočil, da ima krivo.

Mate: Tako sam vavek i ja mislel.

Ive: Dalje bi trebalo, da delamo kako i naši Slovenci va Gorice. Naime da se držimo pravila: „*Svoji svojim*", to će reć, da kupujemo, ako je to samo moguće, radje pul svojga čoveka, nego pul kakovega Talijana, ki želi našemu puku samo zlo.

(Još će toga bit.)

Otvorenje nove čitaonice.

U nedjelju dne 6. febrara otvoriti će se u Rovinjskom selu „*Hrvatska čitaonica*". Otvorenju prisustvovati će tamburaški zbor iz Pazina. Podpisani odbor poziva ovime sve prijatelja i rodoljube, da pohrle napomenutog dana u Rovinjsko selo; da svečanost čim sjajnije izpadne.

Rovinjsko selo 25. jen. 1898.

Za odbor
Ante Ugrin. — Šime Sturman.

Javna zahvala.

Svim koji su prigodom bolesti i smrti ljubljenog i nezaboravnog mi supruga, mojoj djeci milog oca, a unučadi predobre **Nikole Dubrović-a**, posjednika u M njemu bilo kako izkazali ljubav i a meni i mojoj djeci sućut, srcem tuge i žalosti izrazujem našu to hvalu — poimence našim dobrim st koji su nam u svemu na usluzi b

Osobito sam pako dužna iz hvalu ne samo od strane moje, ne strane mojih dobrih sinova, hćeri, n zeta i predrage mi unučadi. pre svećenstvu, častnim ocem kapuci Rieke, učiteljstvu, rodbini prijat zuancem iz ciele Kastavšćine, iz Vo Opatije, Lovrana, Veprinca i. t. su njegove predrage nam ostanl mnogo, da mnogobrojno, dopratili do groba. Bog platio svima!

Mihotići, 20. jenara 1898.

Francika Dubro
razcviljena supruga.

Poziv!

Gospoda članovi kotarske darske Zadruge „Opatija" p se k redovitoj godišnjoj glavnoj štini, koja će se obdržavati u nicah dne 2. febrara 1898 o 1 prije podne.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika posliednje ne skupštine.
2. Izviešće tajnika o djelo Zadruge u godini 1897.
3. Obračun za godinu 1897
4. Proračun za godinu 189
5. Kotarska gospodarska zadru

Opatija, 14. jenara 1898.

V. Tomičić
Predsjednik.

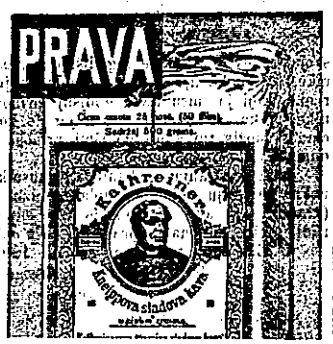

Dobro vino.

Lanjske godine kad je bio prvi tečaj za konobare i vinogradare pri c. kr. kemično-gospodarstvenoj pokusnoj postaji u Spljetu, uhvatio sam zgodu, da mu prisustvujem, željom, da upoznam raznovrstna vina, i da ih znadem analizirati, i čista u trgovinu turiti, te time koristiti trgovcu a osobito dalmatinskom vinogradaru.

Prave brusko sukrene tvari

Jedan coupon	for. 3·10 iz dobre
3·10 m. dug, do	„ 4·10 iz dobre
4·50 iz dobre	„ 6·— iz bolje
„ 7·75 iz fine	„ 9·— iz najfinije
„ 10·50 iz još finije	

stan za muško odjelo stoji samo:

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za suraje kapute, Boden, Peruvienne, Doskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke cienе kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna **Kiesel-Amhof u Brnu**

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerne uzorka.

Na predlog dra. *Tomara* pročitan bijaše prosvjed talijanskoga političkoga družtva o istom predmetu. Taj prosvjed je pun drzovitih napadaja na Hrvate i Slovence Istre, kao takodjer na c. kr. vladu.

Predlozi manjine.

1. Za ukinutje školskih taksa.

Prije sjednice izručio je zastup. *Spinčić* hrvatski napisan predlog za ukinutje školskih taksa. Predsjednik dao je čitati taj predlog u talijanskom jeziku nespomenuv, da je taj predlog sastavljen hrvatski.

Zast. Spinčić hoće da izjavi, da je svoj predlog postavio u hrvatskom jeziku ali čim je rekao: „Visoke sabore!" počelo je občinstvo na galeriji bučiti i klicati: „Siamo a Pola! parlar italiano".

Predsjednik opomenu občinstvo da nesmije govoriti ni mješati se u razprave. Sa galerije dovikivalo mu se: „Non vogliamo insulti, che parli italiano! Galerija bučila je i dalje, tako, da je jedva bilo čuti zastupnika Spinčića, kad je svoju izjavu izrekao, a predsjednik nit je što rekao nit poduzeo proti galeriji, već rekao da nejma dauas razprave o predlogu.

Taj prodlog glasi izvorno:

Predlog zastupnika Spinčića i drugova za ukinutje školskih taksa.

Notom 18. novembra 1897. br. 1758 je visoko c. k. zemaljsko školsko vieće pozvalo slavni zemaljski odbor, da pristane na priloženu obustavu izvršenja zemaljskoga zakona 7. avgusta 1896. br. 25., tičućega se uvedenja školskih taksa u pučkih školah.

Podpisanim nije poznato, što je zemaljski odbor odlučio; drže pako da nejma zastupnika, koji se ne bi povoljno odazvao na poziv c. kr. zemaljskog školskog vieća, i da će svi kao jedan biti za to, da se u tekućoj školskoj godini neuvedu školske takse, i to s uzroka navedenoga u rečenoj noti, najme slabe ljetine.

Podpisani idu svojim predlogom dalje. Mnienja su, kako bijahu uvjek, da se školske takse u obće nikad ne bi imale uvesti, da odnosni zakon ne bi imao nikad stupiti u život.

C. kr. zemaljsko vieće, zagovarajući predlog obustave izvedenja toga zakona za ovu školsku godinu, izriče nadu, da će buduća ljetina biti bolja, i da će se dignuti porezna snaga pučanstva.

Ufajmo, da će ljetina biti bolja, i da će se dignuti porezna snaga pučanstva, ali ovo posliednje neće se zgoditi ni u godinu ni u dvie ni još mnogo vremena.

A kad bi se prije ili kasnije zgodilo, ustanove zakona 7. augusta 1896. bile bi pretežke za veliku većinu roditelja djece. Njihovo provadjanje zadavalo bi preveć posla jur i tako preobterećenim občinskim upravam, pronzrokovalo bi, i kod najnepristranijega postupka, neprestanih zadjevica i razmirica, ako ne i što gorega; zadavalo bi mnogo posla takodjer c. kr. kotarskim oblastim i zemaljskomu odboru.

A kad svega toga ne bi bile, školske takse ne bi se ipak imale uvadjati.

Školska obuka je obće dobro, za koje bi svi porezniei po svojih silah imali doprinašati; školske takse su u protimbi sa obveznostju prve obuke; njima bi se odbijalo pučanstvo od ustrojivanja škola, kojih u Istri još mnogo treba i koje zakoni nalažu, one su se u drugih zemljah, prem pravednije nego u Istri uredjene, pokazale neshodnimi.

S toga svega postavljaju podpisani sljedeći predlog:

Visoki sabor nek izvoli odlučiti:

1. Zemaljski zakon 7. augusta 1896. br. 25. tičući se uvedenja školskih taksa se ukida;

2. Ovaj predlog nek se izruči na proučenje i izvještaj financijalnomu saborskomu odboru uz nalog, da ujedno proući i predloži, kako da se, bez školskih taksa, malo po malo udovolji sve to većim potrebam za pučko-školske svrhe.

Puli 22. jenara 1898.

Spinčić, Mandić, Dr. Laginja, Dr. Stanger, Jenko, Kompare, Kozulić, Dr. M. Trinajstić Dr. D. Trinajstić.

Čestitka sv. Otcu papi.

Na to je predsjednik dao pročitati predlog Dra. *D. Trinajstića* i drugova, da sabor čestita sv. Otcu papi. Već prije nego li ga je dao u prevodu čitati, nastalo je usljed toga predloga komešanje medju članovi većine, jer je predsjednik, pak tajnik *Vareton*, pročitao svaki za se taj predlog, i ovaj posliednji priobćio ga drugovom. Kad se je čitalo predlog čulo se je raznih povika medju članovi većine i na galeriji.

Zast. Nikola Venier htjeo je predložiti, da se preko predloga prodje na dnevni red, jer da se ima sabor baviti sa upravnimi, ni pošto sa duhovnimi stvarmi. Drugovi neki su ga mirili. Predsjednik prekinuo je to tim, da je rekao, da sad nejma razprave o predlogu. Dao je na glasovanje prešnost toga predloga, kakor je predložio Dr. *Trinajstić* i drugovi. Za prešnost glasovali su samo članovi manjine. Gospoda od većine glasovala su proti prešnosti.

Predlog taj glasi izvorno:

Predlog

zast. dr. *Dinka Trinajstića* i drugova u sjednici 22. jenara 1898.

Dne 1. jenara 1898. slavio je sv. Otac papa Leon XIII. 60godišnjicu svojega misnikovanja. Muž taj, kojega slavljeni Emil Castellar ubraja medju prva dva velemna ovog stoljeća, zaslužuje izim naše udivljenje takodjer našu ljubav i štovanje kao vidljivi glavar crkve, kojoj mi svi pripadamo i kojoj skoro izključivo pripada pučanstvo ove pokrajine.

Obzirom na to postavlja se sliedeći predlog:

Nalaže se predsjedništvu, da u ime ovog sabora upravi sv. Otcu papi Leonu XIII. prigodom setom proslavljene 60godišnjice njegovog misnikovanja najsmjerniju čestitku uz izraz dubokog štovanja i sinovlje odanosti.

Vrhu ovog predloga neka se glasuje kod prveg pročitanja istog i bez upućenja bilo kojoj komisiji.

Dr. Trinajstić, dr. Stanger, Kozulić, Kompare, Spinčić, dr. M. Trinajstić, dr. Laginja, Mandić.

ZAGREB
Ilica br. 12

dobivaju

Mazilo proti kostob
rheumatizmu, kalanju i trganju u čevom u žilah, boli u kukovih i kr probadanju svakovrstnim nazebam.

Sladka voda za kaš
prsa, kojim se liči kašalj, pr plućih, težko disanje, pro Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti
doći, škrofuloznosti, podbuhlosti, skim bolestim, slabokrvnosti. nem

Pojačene švedske k
ska životna tinktur
Ovim se glasovitim sredstvom o pravlja i okrepljuje želudac i ubl toginja ili mučnina, tjera napuhl u žličici želudačne grčeve, žutic vijanje ili grižnja u trbuhu. Tko švedsku tinkturu redovito pije, sa snagu i zapriečiti razne bolesti. -

Prah za blago ili
gospodaru preporučam za konjsk krave i svinje, za lagano čišćen probave, kada blago neće rad
Krave daruju od njega više i boljega mucka, čini i jadi. — Ciena jednom ometu 45 nvč.

{ spada još boraksov sapun po 40 nvč.

{ Ciena 1 for. 25 nvč.

parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da siede kose poerne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zuhi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljuju

Spužve za umivanje, kefice za zube.
Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.
Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca
Zaliha mineralnih voda.
Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrsnicati, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Bolene u Trstu

DRUGO IZDANJE

Broj 5. U Trstu 3 februvara 1898. Godina XX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cieniku il po pogodbenom ugovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2·½. i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Farneto br. 14.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

Pogled po svietu.

Što se dogadja u sabornici istarskoj, o tom mogu čitati naši čitatelji na drugom mjestu. Takova, što radi občinstvo na galerijah istarskoga sabora, neradi slušateljstvo nijednoga sabora svieta. Druguda, ako slušateljstvo i najmanju učini, biva odaljeno, i nesmije već bar za onaj dan u sabor. U istarskoj sabornici se nalaže, izpražnjenje, al se občinstvo nalogu ne pokorava. Ono ustaje, psuje, grdi, pljuva, baca omotke papira, kašlje, žviždа, pa ćak i u koru na galeriji na sav glas pjeva. To su sve izlievi toli opjevane *„avite kulture"* talijanske.

U Trstu zasjedaju sami Talijani. U Gorici razbila su se pogadjanja izmed slovenskih i talijanskih zastupnika. Gosnoda Talijani neuđni za spodariti, htjeli bi tako i dalje. Slovenci hoće da imadu svoja prava. Sabor nemože zasjedati, jer ni jedna ni druga stranka nejma većine.

Naša braća Hrvati u Dalmaciji razpravljaju bez Talijanaša o raznih potrebah naroda. Na njihovu čestitku sv. Otcu papi dobili su srdačnu zahvalu i blagoslov.

Pravi hrvatski zastupnici u Zagrebu izloženi su svakojakim neprilikam, al koliko njim se dozvoljava, oni brane čast i korist naroda hrvatskoga.

Njemački zastupnici sabora koruškoga prihvatili su predlog, kojim se zahtjeva, da se jezikovne naredbe za Češku i Moravsko ukinu. Proti predlogu glasovali su tamošnji slovenski zastupnici i knez-biskup, koj je i govorio proti predlogu.

I Gornjoaustrijski sabor prihvatio je sličan predlog. Zagovarao ga je i vodja tamošnje vladajuće katoličke stranke Dr. *Ebenboch*, koga se je do sada smatralo za pravedna čovjika. Njemac je Njemac, kad se o kjem slavenskom narodu radi.

Usljed njegova govora pisale su razne novine, da dosadanje većine parlamenta u Beču već neima. Ako bi se obistinilo, bio bi slavenskim zastupnikom položaj otežčan. Dok su složni ipak nemože se proti njim vladati. Jedno za to, jer njemačke stranke nebi mogle sastaviti većine, koja bi bila sposobna za kakov rad, a drugo s toga ne, jer je Slavenstvo prvoj polovici monarhije dvostruko više nego Njemaca, pak se ostalim u ova vremena, u kojih živimo, nemože vladati proti dvietretjinskoj većini sta-

U Češkom saboru razpravlja se sada mirnije. Zastupnik *Wolf* potegnuo je rep medju noge. Pozvao ga je na dvoboj češki mačilac na glasu Dr. *Pinkas*, i *Wolf* se je nebore prestrašio, odklonio je dvoboj. Tim se je u očiju mačilaca pokazao kukavica, i on to čuti, i ukrotio se je. Jedan Njemac postavio je predlog, da se imenuje jednoga ili više tumača za sabor, koj bi Njemcem češke, a Čehom njemačke govore tumačio. Eto liepoga primjera Talijanom istarskoga sabora, kako i što bi i oni morali učiniti. Onaj zastupnik Njemac je *„liberalan"* Njemac, kako su i naši Talijani *„liberalci"* Talijani. Bar u takovoga bi se mogli ugledati.

U Magjarskom saboru bilo je ovih dana govora proti naredbi vlade, da se imadu nemagjarska imena pomagjariti. Deputacija gospodja i gospodjica njemačkih iz Sedmogradske bila je došla u Beč, molila je, da može doći pred Njegovo Veličanstvo cesara i kralja i da mu izruči molbu od tisuća i tisuća njemačkih ženskih iz Sedmogradske, kojom su molile, da se imena njihovih mjesta ne pomagjaruju. Njegovo Veličanstvo jih nije primilo. Magjarska vlada bila je proti tomu.

Jedna bečka polusužbena novina pisala je ovih dana, da je Rusija smjestila 500.000 vojnika na medji Njemačke i Austro-Ugarske. Ista novina nada se stalno, da to nije podnipošto naperenо proti našoj monarhiji. Ona vojska da je tamo, da uzmogne Rusija štititi svoje probitke na jugo-iztoku Europe.

U novinah čita se, kako da se vlasti pranjru, kai da bude poglavar na Kreti. Najviše se govori, da bi to bio drugorodjeni sin grčkoga kralja Jurja.

U kraljevinu Srbiju vratio se je bivši srbski kralj *Milan*, i dobio je vrhovno zapovjedničtvo nad srbskom vojskom. Kod Slivnice se nije baš junački pokazao u svoje vrieme. Svakako nesmatra se njegov povratak u kraljevinu kao dobar znak. Njegov dosadanji život opravdava takov sud u stvari.

Bugarska vlada nastoji, da se Bugarska što više sprijazni s Rusijom, i da budu vezi izmed obih čim jači. U Bugarsku vratili su se oni Bugarski častnici, koji su morali pod *Stambulovom* bježati iz svoje domovine ili su bili iz nje izagnani. Sad su opet častnici u bugarskoj vojski.

Istarski sabor
i njegova galerija.

Po svoj Austriji, pače po svemu prosvjetljenomu svietu imade sabora, u kojim svi ljudi nemisle ili negovore jednako. Razlika u mišljenju izmed pojedinih stranaka urodila je strašnim borbama, da nespominjamo parlamenta u južnoj Americi, gdje je i *revolver* postao parlamentarnim argumentom, osobito u Italiji, u Francuzkoj, u Magjarskoj i druguda. Isto tako vidimo kako djeluje razlika govora iliti jezika u austrijanskim saborima, gdje se nalaze po dvie ili više narodnosti, kako u Češkoj Moravskoj, Galiciji, Bukovini itd.

Ali što je važno u stvari jest to, da se zastupnici obično neprieče u njihovom djelovanju: u češkom saboru bilo da govori Ceh ili Niemac, svaki svojim jezikom, to nedaje nikakva *razloga za uzrujanje*. Jednako je u Moravskoj, jednako u Kranjskoj, u Bukovini, u Dalmaciji, u Galiciji, u Goriškoj, gdje svaki govori i govori u svojem jeziku, bez da zato protivnici čine ikakve gungule.

Iznimku medju svim saborima čini naš istarski sabor, *gdje se netrpi sa talijanske* strane ni govora, ni pisma u hrvatskom jeziku. A što čini stvar još ljepšom, *unicum* na cielome svietu, jest to, da talijanski zastupnici sporazumno sa predsjedničtvom sabora zovu u pomoć dobro iškolano občinstvo na galeriji, koje se pak ponaša baš *fakinski* proti našim zastupnicima čim otvore usta. Drugdje su svi zastupnici složni u tom, da galerija ima biti pasivna, da nesmije uticati u razprave, da nesmije dati izraza negodovanju ili pljeskati, vikati, itd.; drugdje predsjedničtvo sabora uzimlje u zaštitu jednako sve zastupnike

PODLISTAK.
Istarski razgovori.

Preporučeni na razmišljanje svim Istranom, a ponajpače prodancem i njihovim drugovom.

Ive: A ki bi zbrojil svi slučaji, kad su bili Talijani zaprti radi usklika: „Evviva Italia!" Nije toga dugo, zaprli su baš radi toga va Pule nekakovega Talijana, ki se zove Eufrasonio Cibin, na 3 tjedni zatvora.

Sad ću Vam pak povedet neč, ča će Vam sve ono gore rečeno, još bolje potvrdit.

Lane, kako i sami znate bil sam putovat po Italije. Prišal sam bil i va Rim. Medju drugemi znamenitemi gradjevinami šal sam gledat i rimski „Pantheon".

To Vam je sada katolička crekva. Okrugla je sasvim sa strane. A i krov njoj je obal. To je bil pred dve tisuće let rimski hram, pa se je sve do sada sačuval. Prozora nima sa strani. Samo je na vrhe jedan prozor, za pravo otvor u promjeru od 9 metar. Ozdol se čini taj otvor sasma malen, premda ima u promjeru 9 metar, te je u toj sadašnjoj crekve neobično svjetlo.

Ta crekva je znamenita već za to, ča je stara, velika i lepa, a osim toga ča je nutre zakopan, i to na ljevoj strane od ulaza, znameniti slikar Rafael, a na desnoj zadnji talijanski kralj „*Vittorio Emanuele I.*"

I zapametite ovo, ča ću Vam reć za vavek i povejte drugem:

Ovdje nam je zapljenjeno 6

redaka sastavka i jedan na-

slov vienca.

Drugi je venac od bronca s ovem nadpisom:

„Al gran rè liberatore
i cittadini italiani
a
Trieste.

XX. settembre 1870. XX. settembre 1895."

Talijani dakle iz Trsta i Istre stavljaju na grob talijanskega kralja venci, kade pišu: *„svojmu neprežaljenemu kralju"*. Na drugem opet vence zovu zadnjega talijanskega kralja *Vittora Emanuela* svojim velikim kraljem spasiteljem.

Isto tako videl sam i dva slična venca va muzeje „Palazzo dei Conservatori" na Campidolje (starem brežuljke: Capitolinus) u Rimu. U jednoj sobe, kade se čuvaju sve ostavštine i uspomene Garibaldijeve (pištolje, sablje, kape, odiela itd.) ima i vienaca na zide. A medju temi vise i opet dva venca, ča su jih poslali tršćanski i istarski Talijančići.

Mate: Po boštrića, pošiljat venci tudjemu kralju, i zvat ga svojem kraljem, to će reć ne priznavat svojga vlastitega. Kad su dakle tako Talijani delali iz tega se vidi, ne samo da bi oteli sami pod Italiju spast, nego bi i nas, da moru, stavili pod tu lačnu zemlju, kè neka nas Bog očuva!

Ja se pak ne morem nego i opet načudit onim našim ljudem, ki s našim hrvatskim zajikom govore, pa da moru dat glas ovakvim ljudem, ki ne priznavaju našega premilostivega cesara i kralja za svojga, nego drže talijanskega kralja za svojga vladara.

Ive: Dragi Mate, recimo jim: „Neka jim Bog oprosti, zač nisu znali ča delaju!" A sada njim povej sve ovo lepo, a navlastito pak, ča su napisali na ona dva venca talijanskemu kralju, pak će jih proć, barem ako imaju još i kapić soli va glave, volja drugi put glasovat za Talijana, na mesto za svojga čoveka.

Mate: Čete bit služeni, gospodine! Hvala lepa na tumačenjem, i lahku Vam noć želim!

Ive: S Bogom, s Bogom, dragi Mate!

IX.

Konac.

Mate: Sad bi trebalo, da sve u kratkó rečemo, ča nam treba delat, da pridemo do svojih pravic, kè nam naši protivnici krate. Za to mi i tu povejte, kako se treba nam vladat, da do njih pridemo.

Ive: Ovako dragi Mate! Najprej treba svakemu lepo raztumačit, ča je i kako je ta stvar.

Nenkega treba poučit u onem, ča ne zna. Zapeljanoga privest na pravi put. I sve to lepim načinom, a ne se pravdat, a morida i tuć za to, zač onda se ne će niš opravit.

Tak se zasleplјene ljude treba zimat sobom u družtvo, a ne se od njega odružit, jer da ima zlo i krivo mnenje. Baš protivno, za to jer krivo misli, mora se ga zet k sebe va družtvo, pa mu sve lepo raztumačit. Jedino na takov način morete ga po malo predobit za našu pravednu stvar i privesti ga na pravi put. Ako se pak budete od njega tudjili, al kričali mu čagod, al zmerali, on će onput ostat pul svoje stvari, pa makar se kasnije i osvedočil, da ima krivo.

Mate: Tako sam vavek i ja mislel.

Ive: Dalje bi trebalo, da delamo kako i naši Slovenci va Gorice. Naime da se držimo pravila: *„Svoji svojim"*, to će reć, da kupujemo, ako je to samo moguće, radje pul svojga čoveka, nego pul kakovega Talijana, ki želi našemu puku samo zlo.

(Još će toga bit.)

bilo kojeg naroda; drugdje si predsjednik nedopušta pouka sa galerije. U nas je to sasvim drugačije: u nas galerija bagatelizuje i sabor i predsjednika, jerbo većina i predsjednik trebaju pomoć galerije.

Da uspjeh bude siguran, ulaznice za galeriju se izdavaju samo poznatim vikačima isključujuć svakog poštenog čovjeka, koji bi išao tamo, da vidi i sluša, kako zaslužuju krvavi ljadski novac ta gospoda zastupnici.

Morali smo se obazrieti na ove činjenice, koje su na sramotu istarskoga sabora i onih, što u njem vode glavnu i odlučujuću reč jer se pita sa mnogo strana, kako su moguć ti *skandali* u saborničnici u Puli, dakle u gradu, gdje ima otmenog občinstva, koje se neponaša kao talijanski nemirnjaci.

Toma se pak netreba čuditi, jer je poznato koliko su Talijani huckali i strašili pred otvorenjem sabora; a s druge strane občina puljska sa poznatimi izazivači ima uvjek pripravne. Don Quisote: škoda baš da je *Martinolich* u hladu u Rovinju, jer bi i on bio doprinesao svoju, dočim ga nezamjenjuje dobro Talijan (?) *Ambrosich*, što skoro svaki dan riga svoju jetikavu žuč u Tršćanskom „Piccolu".

I tako se vrši to zastupanje naroda: u občinah, u zemaljskom odboru, u saboru, u gospodarskom vieću, u svih školskih, cestovnih i drugih odborih, gdje zapovjedaju Talijani, sve djelovanje je upravljeno samo na to, da se uzdrži umjetno talijanstvo Istre, a za korist puka, za gradnju cesta, za ustrojenje škola, za pitku vodu, za lječenja težkih gospodarskih rana, što gorko ali jednako tište i hrvatskog seljaka i talijanskog poljodjelca u gradu, zato neka skrbi tko hoće, to nije tako od potrebe, kao prosvjed proti prenosu sabora u Pulu ili prosvjed proti hrvatskim govorom.

Sa svim tim se čuje amo tamo koji glas, da bi dobro bilo učiniti mir i složno raditi za dobrobit puka, koji u istinu težko strada. Ali tko neće mira, tko neće složnog rada? Smetnite, gospodo latinska, onu ludu i rdjavu misao, da je Istra zemlja talijanska; uzmite u obzir okolnost, da nas ima u njoj dvieste tisuća, to jest dvie trećine pučanstva, koji se dičimo hrvatskim iliti slovinskim imenom; odlučite, da ćete u toj zemlji živiti skupa s nami kao brat s bratom u otčinskoj kući, a ne kao gospodar sa svojim slugom; držite se zastave na kojoj je zapisano: sloboda, jednakost, bratimstvo — pa je mir gotov i Istra će uskrsnuti.

Što neka Bog dá čim prije!

Obćinar puljski.

Dopisi.

Pabirci iz Voloskoga. U tršćanskom čiftskom „*Piccolo della Sera*" od 25. jenara t. g. tuži se nekakav dopisnik iz Voloskoga radi tobožnjeg pohrvaćivanja crkve i škole u Voloskom, veleći, da 500 (slovom petsto) Talijana u Voloskom nema nikada ovd e jedne talijanske propovjedi, nikad jedne latinske mise, nikad latinskog pjevanja jer da se je i pjevanje posvema pohrvatilo. — Taj dopisnik — „buffone" zaboravlja ili možda nezna, da se je u našoj crkvi uvjek od pamtivjeka hrvatski misilo, propoviedalo i pjevalo. Ako su njekoji „*per abusum*" bili uveli pred nekoliko godina latinsko pjevanje u crkvu, nije to još uzrok, da latinščina iztisne iz naše crkve naš domaći hrvatski jezik. Imademo još hvala Bogu ovdje živih ljudi, koji se sjećaju, da su u našoj crkvi odpjevali misu glagoljski. Altrochè „*messa latina, predica italiana*" itd. Kada taj dopisnik „buffone" piše da imade na Voloskom isto toliko Talijana, koliko i Hrvata, ili da imade na Voloskom 500 Talijana, onda u laži nadkriljuje samoga sebe. Taj dopisnik „buffone" je ako se ne varamo takozvani „*Tancizeba*" pa kad bi htio uračunati u Talijane sebe, Puha, Kanja i sve voloske Kalabreze, te istim pridodati sve voloske mačke, pse i druge živine, koje hode, gmižu i plaze po Voloskom, onda bi težkom mukom došao do jedne stotine. Ili zar *Tancizeba* računa sebe za četire stotine? No, no, toliko mu ipak koža ne vriedi. Ali, šalu na stran! Ako je on, *Tancizeba* vredan naći na Voloskom 50 od njih, koji će mu se podpisati, da su pravi Talijani onda ćemo mu platiti onoliko, koliko je nekomu svojedobno „*Bratovščina hrvatskih ljudi u Istri*" dala pomoći, da može postati ono što je danas. — Baš onom izdajicam i moralnim propalicam prirodjenom bezobraznošću obara se *Tancizeba* na našeg velevriednog i obljubljenog Monsignora župnika tobože da u školi podučava vjeronauk u hrvatskom jeziku premda da je naučni jezik talijanski, te denuncira učitelja Cara, da je „*agitatore croato*". Nećemo uzeti u obranu niti jednog niti drugog, jerbo ih svi pošteno misleći ljudi poznaju i znaju, da koli jedan toli drugi nastoje, da svoju dužnost vrše što zdušnije i na obće zadovoljstvo. — Mjesto da taj dotepeni delija zadirkiva u našeg župnika i učitelja, mogao bi „*Bratovščini*" povratiti novce, što mu ih je jednom kao podporu dala. — Sada se bar nekoji Rajčići, Poščići, Baćići, Tomašići i dr. neće moć braniti, da oni nisu Talijani pošto ih je Tancizeba takovimi krstio. *Žirila Kalabrija!*

* * *

Drugi jedan dopisnik (?) iz Voloskoga piše svako malo odavle dopise u tršćanski „Mattino", Taj delija piše pak takove gluposti, da se mora čovjek zgražati, kako može na pola pristojan list takove gluposti primati. Onomadne pisao je, da su svi občinski zastupnici občine Volosko podpisali nekakav rekurs (?!?) radi odcjepljenja Škrbića od Voloskoga; pa da je N. V. Nadvojvoda August darovao 200 for. za Voloske siromahe, da N. V. imade na Voloskom vlastitu „*Villu*" itd. što sve ne odgovara istini. — Kako nas uvjeravaju taj dopisnik „Mattina" je neki od lučkog ureda Mi neznamo dali je to istina, nu ako jest, mi bi mu savjetovali neka on marljivo pazi na ured lučke oblasti, te neka se kani onakvih dopisa u „Mattinu" jer bi mu isti mogli presjesti. —

* * *

Za četvrtak 27. jenara bijaše po g. *Gorupu*, kao predsjedniku zadruge krčmara za potrošarinu, sazvana skupština u občinsku dvoranu. — Veli se, da je ta skupština bila sazvana poglavito usljed hunjenja i zavadjanja nekolićine krčmara u ovom kotaru sa strane nekojih, „*desperadosa*". Premda bijaše poznato, da je Gorup usljed ovlaštenja podieljenog mu od većine krčmara ovog kotara preuzeo od erara rendu, premda se je znalo, da se to već neda promieniti, ipak se sa strane poznatih mutikaša krčmare varalo svakojakimi obećanji tako, da su već njekoji povjerovali, da će „*renda*" biti *Gorupu* oduzeta i njim prepuštena. *Krstić, Marotti, Nino od Rože, Gajanić, Kalčić* i još nekoji neprestano su sazivali skupštine sad u Voloskom pak u Opatiji, onda u Lovranu i u obće u svakom mjestu, razašiljali tiskane izjave, kojimi pozivahu krčmare na odpor proti *Gorupovim* revidentom tako, da su ove nekoji krčmari jednostavno potjerali kad dođjoše, da vrše svoju dužnost. — Već bijahu imenovali i predsjednike zadruge. *kasire, direktore* i *revidente* za pojedine občine, kad na jednom kô iz vedra neba grom dodje glas, da *Gorup* sazivlje skupštinu. — Leti oni onda lievo i desno, da se dogovore što će. — Financijalni komesar I. Hübl išao im u svemu na ruku. On je prisustvovao njihovim skupštinam po različit m krčmama, on im davao savjete, koji njim u ostalom niesu puno pomogli, on riečju bijaše njihov glavni pomoćnik. Pomogoše jim i dva bivša revidenta *Gorupova* neki, koji su sada diurniste, jedan kod poreznog ureda, drugi kod kotarskog glavarstva, te obojica imadjahu dopust ed svojih predpostavljenih, da mogu ići po kotaru raditi za *mačju rendu*. — Neznamo u obće, kako se takva šta može ni dogoditi. Nu kod nas je sve moguće. *Krstićevi* „*rendaši*" napokon odlučili, da zapriečit na svaki način *Gorupovu* skupštinu od 27 pr. mj. pošto bijahu doznali, da će se na istoj ljudem stanje stvari sa dokumentima u ruci raztumačiti, što njim naravski nebi bilo prijalo, jer nebi bili mogli i nadalje mutnom loviti. Krstića kao neovlaštenom zabranio se pristup u dvoranu, gdje se imala obdržati spomenuta skupština, te ga žandari potjeraše, našto njegovi pristaše, nalazeći se u dvorani, digoše buku tako, da je predsjednik g. *K. Gorup* morao skupštinu razpustiti. — Nu većina krčmara dala je još istoga dne g. *Gorupu* ovlaštenje, da ih i nadalje zastupa i da u njihovo ime utjeriva potrošarinu. — Time bi bila ciela ova komedija sa *rendom* svršena. — Čuditi se moramo, da se je u ovom kotaru na očigled političke oblasti moglo ovako dugo lažnimi viestmi i izvračanjem činjenica buniti i uznemirivati narod.

Političkoj oblasti je moralo biti znano stanje, u kojem se nalazi pitanje sa *rendom*; ona je znala, da stanoviti „*desperadosi*" neprestano vuku narod od skupštine do skupštine, od krčme do krčme, da ga zavadjaju lažnimi obećanji i ona je znala, da se medjupukom šire kojekakvi tiskani listići sa lažnim sadržajem, pa ipak ta politička oblast nije ništa poduzela, da to prieči, da krivce i smutljivce naroda kaz; a to sve se dogadja u kotaru, kojem je na čelu c. kr. kotarski glavar *Alojz Fabiani*. Mi bi preporučili visokomu namstničtvu Trstu, da toga gospodina većednom na eventualne posljedice upozorijerbo zaista ako ide ovim korakom dalj u ovom će kotaru doći još do velikih nereda. —

Ovdje nam su zapljenjena dva stavka.

U nedjelju 30. pr. m. išli su ponovno Grupovi agenti, da će pečatiti nekojim krnarom vino, te opet umolili financijalne komesara za asistenciju nu on njim juponovno uzkratio tako, da su bili prisiljeni zamoliti političku oblast za asistenciu žandarmarije. Što će na to financijalna diekcija u Trstu. Vidjet ćemo. —

* * *

Dne 16. pr. mj. prodavao se na javnu dobrovoljnoj dražbi kalabrezko - njemački kazin u Opatiji, nu kupac se nije našao. — Doskora prodavati će se ovršnim putem, te će se i tako jedva prodati za ⅓ noga što je stojao. — Kod gradnje fanzne palače fungirao je notar Puović ka „consulente legale". Ma bravo!

„Zamarija"

Franina i Jurina

Fr. Ča da su duhtor Fritalja i Nino dobili rendu?

Jur. Ki ć' j' pak tlsta dal popit?

Fr. A na, govore, da su Ninotu nesli pištelteri i žendarmi dekret.

Jur. Su, su, ma će znat za njega zač su mu vino šekveštrali ko j' točil onako à la: *živili slobodni oštari!*

Fr. Viš vranića, ter su posvuda kanpapanali, da su dobili rendu.

Jur. Ter imaju pravo kada njim tovari veruju.

* * *

Fr. Si bil ča, Jure, po svitu?

Jur. Ča ja? Ter znaš da sam uvik okolo kako zli beč.

Fr. Ma nu, povidaj malo, kuda si se klatil?

Jur. Jedanput sam bil u južnoj Afriki, a znaš s kim? S Veprinaškim podestatom i Mošćeničkim afrikanom.

Fr. Pa kakovi su ljudi u Afriki?

Jur. E, znaš, ima zlih i dobrih; ter si čul već da ih je mnogo, ki su još divlji.

Fr. Čul sam, čul, za Zulukafre, Hotentote i druge. A si li bil još kade?

Jur. Drugi put sam bil na cesarskem brodu, pa opet s dobrim čovikom, s Matićem iz Premanture, kad je putoval kako dispensir, ma ni bil još Talijan.

Fr. Pa si vidil svita, ve?

Jur. A celi svit, brate, i Aziju i Afriku i Australiju i Meriku i ča ja znan kako se sve zovu ti kraji.

Fr. A ljudi su i tamo divlji?

Jur. Ima svačesa: uz pitome je i onih, ki ljudsko meso jedu.

Fr. Potle nisi šal po svitu?

Jur. E, brate, kad čovik ostari i oslabi, najbolje je, da doma va popele čepi. Odpotle bil sam i po Istri, to se zna, i u Poreču. i u Kopru i u Pazinu i u Puli itd.

Fr. Bravo! Baš kad si mi spomenul Poreč i Pulu, ću te pitat, si li kada bil u saboru ili dieti, kako ju drugi zovu.

Jur. Bil sam bil i vidil sam kako su mučni naši zastupnici ali deputati s tom latinskom gospodom.

Fr. Kad si toliko putoval, reci mi sada, su li bolji ljudi u Afriki i Australiji, ali pa niki naši Talijani?

Jur. Bogme ja ti moram istinu reći: divlji su Zulu, Hotentoti, Malezi i kako se još zovu, ali kakve sam ja divljake vidil na galerijah sabora istrianskog, takvih ni valja na svitu.

Fr. Drago mi je, da mi to povida čovik, ki je bil po svitu.

Jur. Je, je; valja reći, ča je pravo; onaka „*kultura*" to je najveće divljačtvo, ča ga je na svitu.

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri priposlale na upravu našeg lista p. n. gg.: Miro pop Babić iz Korenice daruje for. 5; mčg. Josip Vrbka župe upravitelj u Račicah šalje sakupljenih i darovanih od včg. J. V. 2 krune, mngč. L. K. 2 krune, včg. J. E. 1 kruna i g. J. Vrbka 2 krune, ukupno 7 kruna; uprava „Hrvata" u Gospiću šalje for. 15.80 i to priposlatitelj joj 1. od veleč. g. Stjepana Domines župe uprav. Lukovo Šugarje for. 3.80, sabranih prigodom zdravice hrvatskoj domovini 2. od veleč. g. Davorina Krmpotića župe uprav. Otočac for. 12, sabranih na Sv. Tri Kralja od „otočkih Talijanah."

„Uprava" „Naše Sloge".

Saborska sjednica. Kako priobćujemo na drugom mjestu sjednica istarskoga sabora za utorak, nu predsjedničtvo preneslo ju na jednom na četvrtak. Bog znade koj bi to mogao biti tomu uzrok?

Novi dekan u Kastvu. Doznajemo iz najpouzdanijeg vrela, da je ovih dana imenovan dekanom za Kastav muč. g. Miho Laginja, župnik u Veprincu, te mu ovime najliepše čestitamo.

Sve predloge i interpelacije hrvatsko-slovenskih zastupnika na istarskom saboru podpisali su do sada svi članovi hrvatsko-slovenskoga kluba, pa sko je koji podpis u tisku izostao, to se dogodilo jedino prometnjom. Toliko do znanja onim, koji se za to zanimaju.

Namjestnik u Puli. U petak na večer došao je u Pulu c. k. namjestnik grof Goëss. U subotu prisustvovao je saborskoj sjednici. Prije sjednice predstavio je zemaljski kapetan i saborski predsjednik g. *Campitelli* g. namjestniku u saborskoj pisarni sve prisutne članove sabora.

Pozdravljen na početku sjednice od predsjednika talijanski odzdravio je g. namjestnik istotako talijanski zahvaliv se na pozdravu i obećav saboru vladinu podporu. Govor cesarskoga namjestnika pozdravili su koli članovi većine uz ovacije ostalo občinstvo na galerijah sa živahnimi *bravo!* i *bene!* Opaziti se je moglo, da ih je vrlo ugodno iznenadio, što je govorio samo talijanski.

G. namjestnik uztrajao je u saboru do konca sjedn će. On je čuo i vidio kako se razpravlja. On je bio očevidcem, svjedokom svih onih sramotnih dogodjaja u saboru i na galerijah. On je nepomično sjedio na svojem mjestu kad je sva većina sa predsjednikom ostavila sabor. On je čuo ono divlje urlikanje na galerijah; čuo je valjda prvi put kako je odlično občinstvo grada Pule prostački vriedjalo zastupnike hrvatsko-slovenske poznatom izazivajućom pjesmom. Njemu se je bez dvojbe pričinilo, da se nalazi uz onu zaglušnu buku i uz ono bezsramno tulenje u kakvoj smradnoj krčmi, gdje se sastaju propale osobe iz najniže razreda pučanstva. Dá, onako se urliče i buči u rakijašnicah, u podzemnih krčmah, kamo nestupa nikada noga čestitoga čovjeka.

Mi neznamo kakav si je stvorio sud g. namjestnik o cvietu občinstva grada Pule, nu ono ponašanje u jednom saboru moralo ga je presenititi, kao što bi presenetilo svakoga iole naobraženoga čovjeka. Istotako neznamo što je on kazao predsjedniku sabora, saborskoj većini ili načelniku grada Pule, ali toliko slutimo, da im nije mogao čestitati na *uzornom* ponašanju njihovog občinstva bilo muškog bilo ženskog spola. Talijansko občinstvo grada Pule pokazalo se svakako u svoj svojoj golotinji pred c. kr. namjestnikom. Hoće li on stogod odatle naučiti i da li kani stogod proti toj golotinji poduzeti, to je za sada njegov posao. G. namjestnik vratio se na večer istoga dana brzovlakom u Trst.

Dr. Bartoli i rovinjski občinski izbori. Prošlih dana obavili su se občinski izbori u Rovinju. Gospodska vladajuća stranka napela je sve svoje sile, da predobije u tretjem tjelu, i tako bar većinu uz zastupnike I. tjela dobije. Propala je u III. tjelu proti poljodjelskomu staležu, koji je velikom većinom glasova svoje kandidate izabrao. Gospodska vladajuća stranka, videć, da bi propala i u II. tjelu, nije kod izbora toga tjela niti svoje kandidate postavila. Pobjedio je i u tom tjelu poljodjelski i obće niži stalež. Vladajućoj stranci

...danjoj je duša *Dr. Bartoli*, rodom Ro... ac, i to onaj Bartoli ili bolje *Bartolić* ...o su ga zvali naši ljudi, koji bijaše iza... u u bečki parlament izravnom ili ne... avnom podporom organa c. k. vlade kao ...ć umjeren čovjek. Onaj *Bartolić*, za ...a su toliko radili stanoviti propalice, ...ajice i podkupljenci. Onaj *Bartolić* za ...a su glasovali toliki naši zavedeni ili ...ćeni ljudi. Onaj Bartolić, koga su pred... ...ljali svakojaki agitatori kao domaćega ...jeka, kao Slavinca, a koji bi htjeo posve ...orjeniti naš domaći hrvatski jezik iz ...re, i tako uništiti naš narod u toj na... zemlji; onaj isti Bartolić, za koga su ...ćini govorili, da će toliko pomoć siro... ...ha, nižim staležem. Njegovi sugrađani, ...vinjci, poznaju ga stalno dobro. Tim da ...njih većina neće, tim da ga poljodjelci ...mali obrtnici nisu htjeli birati u za... ...upstvo, pokazalo se je kakvu on ljubav ...iva među svojimi najbližimi, i to među ...ljodjelci i radnici. Oni ga neće, jer je ...gospodske stranke, jer se zauzima za ...podske bire, a stalno jako malo ili ništa ...siromašnije radne razrede puka. On ...ko se vidi nije prijatelj puka. Našim ...dem, koji su sliepo povjerovali gonči... ...m Bartolićevim, dajemo to na znanje i ...mišljanje. Izdajićem i onim, koji su ...dali prodati, nekoristi govoriti, jer će ...oni prodati uvjek onim, koji jih bolje ...ate.

Razdor u občinskom zastupstvu u ...otovunu. Od tamo nam pišu, da je po... ...žio čast načelnika mladi načelnik a s ...jim i petorica občinskih zastupnika.

Usljed toga pozvala je politička ob... ...st u Poreču občinsko zastupstvo, da se ...stane u sjednicu, koja se obdržaje danas ...ne 3. tek. mj. i na kojoj će se izabrati ...ovoga načelnika. Krvna sloga mora da ...lada među talijankimi obć. zastupstvi, ...to nam pokazuje i razpust občinskoga ...astupstva u Cresu te mnoga od nedavno ...Rovinju.

Razpuštano občinsko zastupstvo u Cresu. Radi nesloge i nesporazumljenja ...dreklo se je još pod konac prošle godine ...više občinskih savjetnika i zastupnika ...svoje časti. Usljed toga razpustilo je c. k. ...amjestničtvo sadašnje občinsko zastupstvo ...e povjerilo dogovorno sa zemaljskim od... ...borom upravu občine privremenom odboru, ...astojećem od bivšeg načelnika *Coglievine*, *Iv. Chersicha*, *A. Petrisa*, *J. Petrisa* i *A. D. Petranicha*.

U tom občinskom zastupstvu sjedili su sve sami crveni *Talijani*.

Iz Lovrana pišu nam: Svim u Lovranu još je u živoj uspomeni liepa ona zabava, što smo ju pred dvie godine bili priredili: jedni se je sjećaju s veseljem a drugim se još i danas zavist pobudnje. Oso... koljeni liepim uspjehom htjeli smo i lani takvu zabavu držati, no uza svu dobru volju odluka nam se nije mogla izpuniti. Naši mladi ljudi naime, skoro svi pomorci, ako su kod kuće zabavljaju nas, inače mora pust pa i ciela godina i bez toga proći. No ove godine smo sretniji, pa je zato naša čitaonica „Danica" odlučila prirediti u ponedjeljak dne 1. bud. mjeseca sjajnu zabavu s plesom. Ne treba da istom preporučamo čestitim rodoljubom iz susjedne Opatije, Voloskoga, Kastavščine, Mošćeničine i iz Ricke, da se odazovu našem pozivu, oni će sjegurno doći u liepom broju, dapače nam i pomoći, osobito sitnom tamburicom i hrvatskom pjesmom. Uz liepi užitak bratski ćemo se porazgovoriti o naših prilikah i učvrstiti u borbi za naše narodne ideale. Pomoći ćemo također vriednoj družbi sv Cirila i Metoda, u čiju se korist zabava priređuje. U to ime mili nam gostovi dobro došli!

Mužka rieč katoličkog lista talijanskim nazovi-katolikom u Trstu. U Gorici izlazeći slovenski katolički list „*Primorski List*" zakvačio se često sa onimi mladimi svećenici, koji uredjuju talijanske nazovi-katoličke listove u gradu Trstu. Ti listovi pozvati su bar po imenu i našim čitateljem, jer bijasmo i mi prisiljeni onu mladu gospodu udariti po prstima kadno posegnuše za našom narodnom čašću.

Spomenuti gorički list, koji je svojim programom i pisanjem u istinu katolički, dugo je postrance motrio kako se rečena mlada gospoda u Trstu na sve načine muče, da dokažu kako su Talijani Primorja sve sami mirni janci, a svi Slaveni sve goli vuci razdiranci. Takova nekršćanska pisarija rečene gospode dozlogrdila je i slovenskomu listu u Gorici, te je pod konac prošle i početkom ove godine tako pošteno povukao za ušesa onu gospodu, da bi ih moralo proći valja — ako imadu iskru kršćanske ljubavi u sebi — već ikada onako bljutavo pisati proti Slavenom i njihovim svetinjam.

O izmirenju slovenskih stranaka u u Kranjskoj. Kako je poznato postoje u Kranjskoj, ili bolje rekuć u bieloj Ljubljani dvie slovenske stranke, od kojih imade svaka svoja glasila. Jedna se zove narodno-napredna, ili liberalna a druga narodno-katolička ili klerikalna. Izmedju tih stranaka i njihovih glasila bije se već više godina ljuti boj, koji je samo na štetu slovenskomu narodu u i izvan Kranjske, i kojemu se vesele jedino neprijatelji Slovenaca i Slavenstva.

U novije doba učinjen je pokus, da se obje stranke izmire, da prestane bratoubojnički rat, pak da složno uzrade na čast i sreću slovenskoga naroda.

Kao najbliža braća Slovenaca pozdravljamo i mi najsrdačnije sve one čestite rodoljube slovenske, koji nastoje da izmire povadjenu braću, a nitko veselilji od nas uspjeh ti tim rodoljubom posve poravnati nesporazumljenja i često malenkostne zadjevice pojedinaca u prepirućih se strankah.

Trgovčem sa vinom i krčmarom. Pod tim naslovom pišu „Edinosti" ovih dana iz bujskoga kotara koliko sliedi: Više puta hotio sam upozoriti trgovce sa vinom i krčmare, koji dolaze u ove krajeve po vino neka se drže našeg gesla ili rečenice: „*Svoji k svojim!*" te da kupuju vino samo ondje, gdje su stalni, da je gospodar ili vinogradar poštenjak, koj pripravlja vino iz grozja ili od trsja (loze) t. j. naravsko vino.

Opažao sam naime ovih godina kako su se naši Talijani i njihove podrepnice hvalili, da su Kranjcem prodali mnogo podjelanog ili umjetnog vina. Takodjer njekoji krčmari iz tršćanske okolice dali se prevariti od onih slepara.

Najviše daju se Kranjci zavarati sa vinom muškatom. Dosta mu je da miriše po muškatu i da je sladko, ou već misli, da je to pravi muškat, dočim nije drugo nego voda bačena na muškatove drope i nešto sladora.

U Istri imade na žalost ljudi, koji rade umjetno vino, za to preporučamo trgovcem i krčmarom neka vino kupuju kod kmeta i neka se uviek popitaju o njemu kod svećenika ili učitelja.

Javna dražba. Iz Voloskoga pišu nam dne 1. t. mj. Dne 9. febrara t. g. u 9—12 sati p. p. prodati će se ponovno na javnoj ovršnoj dražbi sav nepokretni imetak *Ljudevita Dukića* iz Trinajstića. Dražba se ponovila pošto su se kod prve prodaje Dukićeve nekretnine prodale za manje od ⅔ procienbene vriednosti. Koji žele kupiti neka spomenutog dana dodju na sud u Vološkom.

Za hrvatsku gimnaziju u Istri. Austrijski ministar bogoštovja i nastave ustanovio je 6 štipendija po 500 for. svakog za one sveučilišne djake mudroslovnog fakulteta, koji se kane posvetiti profesuri i koji bi htjeli služiti kano profesori na hrvatskoj gimnaziji, koja će se ustrojiti u Primorju t. j. u Istri.

Evo liepe prilike našim mladićem da izuče sveučilište i da posvete svoje sile svomu narodu na korist i sebi na čast.

Otvorenje čitaonice u Selu Rovinjskom. Upozorujemo ovim još jednom naše občinstvo, da se otvara u nedjelju dne 6. t. mj. na dva sata poslije podne hrvatska čitaonica pred vrati talijanskoga Rovinja, u našem dičnom Selu Rovinjskom.

Čestitajuć već unapried tamošnjim našim mladim rodoljubom želimo im što bolji uspjeh prigodom otvorenja i tečajem života mlade njihove čitaonice.

Glavna skupština. Iz Dubašnice primamo koliko sliedi: Naše podružnice muška i ženska drže godišnju skupštinu sa zabavom dne 6. febrara u nedjelju večer u prostorijah hrv. Čitaonice na Malinskoj.

Pozivlju se svi članovi domorodci, da prisustvuju ili da se nas s darom sjete.

Odbor.

Podružnica Sv. Cirila i Metoda u Sellunu održavati će dne 13. t. mj. sjednicu sa sljedećim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsjednika, 2. Izvješće tajnika, 3. Izvješće blagajnika, 4 Izbor novog odbora 5. Izbor dvih odaslanika na glavnu skupštinu, 3. Možebitni predlog.

„Dalmatinski Hrvat". Pod tim naslovom počeo je izlaziti početkom ove godine u Zadru pučki list, to dva puta mjesečno za malem cienu od 2 for. na godinu. Preporučamo ga topli i našim čitateljem.

Hrvatska čitaonica u Kastvu priredjuje u nedjelju 6. febrara o. g. u prostorijama „Narod. Doma" u Kastvu zabavu sa sliedećim programom: 1. Deklamacija: „Kakvu Hrvati djecu ljube"; spjev. Aug. Šenoa. 2. Zbor: „Za Balkanu"; spjev. Aug. Harambašić. usglasio St. Valek. 3. Igrokaz: „Dva pobratima". Vesela igra u 1. činu od Tančine Tančinovića. 4. Zbor: „Himna Zvonimira"; spjev. H. Badalić, izl. Ivan pl. Zajc. 5. Tombola. 6. Ples. Početak točno u 7 i pol sati na večer. Ulaznina za gospodu 2 krune, a za obitelj 3 krune. (Dobrovoljni se prinosi primaju sa zahvalnošću. — Čisti prihod namienjen u dobrotvorne svrhe.)

Odbor Hrv. čitaonice.

Plemeniti čin. Svojedobno preporučio sam vrlom rodoljubu g. Juri Ružiću na Rieci dječaka Petra Blečića iz Voloskoga, da mu omogući pohadjene hrvatske gimnazije na Sušaku. Poznati otačbenik gospodin Ružić odazvao se moji molbi, te je omogućio uz udieljenje mjesečnog prinosa, malome Blečiću polazak hrvatske gimnazije na Sušaku. Iznosan na javu taj plemeniti čin, te izričem ovime javnu zahvalu gospodinu Juri Ružiću na Rieci.

Zadar. *Rikard Katalinić Jeretov.*

Hrvatski tamburaši u Englezkoj. „Banovcu" izvješćuje prijatelj iz Londona, da su članovi hrvatskog tamburaškog sbora „Sloge" neki dan koncertirali pred prie... stolonasljednikom princom Waleskim u Sandringhamu. Princu Walesu i njegovim kćerima osobito se svidjala glasbena slika „San" i narodne pjesme, što su ih tamburaši tamburali i pjevali. Princ izrazio im je svoje osobito zadovoljstvo. Tamburaška družina angažovana je na 7 mjeseci za koncertovanje po Englezkoj.

Zabave u Puli. Dne 12 febrara t. g. priredjuje „prvi hrvatski Sokol" u Puli sjajni ples u svojim društvenim dvoranama. Dne 19. t. mj. obdržavati će se „Dalmatski ples čitaonice u Puli" u Sokolovih dvoranah, a dne 22, febrara priredjuje „Prvi istarski Sokol" veliku „Maškaradu. Nadamo se, da će sve tri zahave biti mnogobrojno posjećene, dok im mi ovim putem želimo najbolji uspjeh.

Brzojav „Naše Sloge".

Pula, 3 febr. — Današnja sjed... nica moguće još skandaloznija, galerija oprtila manjinu nečuveno pogrdnimi nazivi. Izazovnu pjesmu tulili četiri puta vičuć: fora i šćavi! Občinstvo neodaletčilo se sa galerija uzprkos na... logu predsjednika. Sjeduica dva puta dignuta. Predlog Bartoli-a radi razpravnog jezika, odročen.

Viching redivivus.

(Nastavak).

U svom božićnom broju 829. prede baka dalje svoj galimatijaš, hoteći da iz... priča Serenissimu, što je trpila u Mletcih tiskarne za naše knjige, jer da je ipak priekim okom gledala glagolicu te ju gle... dala iztisnuti, kad njoj se je zgoda pružala. Mi dakako ne branimo prevedru, te znamo dobro, kako nas je njezino prijateljstvo usrećilo. Ona bijaše natik onim čifutom, što prodaju crkveno ruho, križiće itd. Mi smo bili za žalošću samo to iztaknuli, kako je čudan i žalostan pojav, da je, premda imasmo u Mletcih u doba republike tiskarne za naše knjige od g. 1483—1812., ipak počela glagolica propadati u onoj strani Istre, koja pripadaše od starine Austriji, nego što je u zapadnoj Istri, na naših otocih i u Dalmaciji, koji bijahu sve do početka našeg stoljeća pod mletačkim lavom, dakle svakako ne pod pitomom zvieri. Što se baba zabada u našeg velezaslužnog za... stupnika Spinčića, da bi on pogledom na činjenicu, što je Ferdinand II. dao slova i novac za tiskanje glagolskih knjiga, usuprot izjavi tršćanske policije, da se pitanje o glagolici ne slaže s idejom cje... lokupnosti države, mogao staviti o tom na vladu kakovu interpelaciju, mi ujoj odgovaramo, da kad bi on takova šta htio učiniti ne bi za stalno pitao blebe... tnju babu za obavjesti, koja pokazuje da ni ne pozna, kako je stvar tekla i stoji. Čula baba da negdje zvoni, ali ne zna što i gdje! Naš zastupnik ima o tomu dosta gradiva u pohrani i potanjih oba... vjesti o dopisivanju Sv. Zbora de Prop. Fide sa bečkim nuncijem Caraffa g. 1625. glede glagolice, pa mu ne treba bakinih prostih nagadjanja. Da utažimo njezinu znatiželjnost mi njoj kažemo za sada samo to da je isti sv. Zbor pisao 27. rujna 1625. rečenomu bečkomu nunciju (imamo prepis izvornika). da je čuo „che a Fiume, luogo dell' imperio si trova una stampa illirica, fatta dalla gloriosissima mem. di Ferdinando pr. imperatore," te s toga nalaže nunciju „à far vedere, se in detto luogo si trova più detta stampa, e ritro... vandosi, à dar ordine che si stampino detti libri . . . ; e se per avventura l' im... peratore non volesse abbracciar questa opera, il che non si crede, perchè alla sua gran pietà è molto proportionata, et ha anche S. M. molti sudditi di tal lingua, che delli detti libri hanno bisogno, vedrà di persuaderlo a mandare la suddetta stampa alla S. Conge, perchè ella farà con essa stampar li libri, che riusciranno correttissimi . . . ." Kašnje 29. studena iste godine pisa Sv. Zbor nunciju: „ci piacciuta grandemente à questa S. C. de P. F. la benigna offerta fatta dall' impe... ratore di donarle la stâmpa illiriça . . . . e se sarà a Graz, prima d' inviarla, s' in... formi della spesa del trasporto."

Baba se tako-ljer veseli, da po odgovoru biskupa Rakamarića na S. Zbor de Prop. Fide, koji joj mi doniesmo: „in due sole Pieve si officia e si celebra nel Rito Slavo-Literale", a ne zna jadna da iz... im Osora i Cresa (ovdje se rabi latinica odkad je nastao zborni kaptol) cielu osor... sku biskupiju imaše četiri župe; od tih počeše u Lubenicah latinit po riečih Ra... kamarićevih 20 godina prije, u Velom Lošinju uvela se pod njim na silu latinica — dakle još ostaje Mali Lošinj i Beli (Caisole), gdje da se glagola. „Nelli re... stanti villaggi (a to su ostale sadašnje kuracije) quando il Parroco non sa leg... gere se non in glagolitico . . . . . celebra in slavo litterale; ma se intende in Latino celebra in latino itd." To je netočno re... čeno i mi jur izjavismo, kako je stvar išla po kuracijah one bivše biskupije te da se je do zadnje doba *u javnih obredih* rabio naš jezik (ščavet) pak se je morala po propisih upostaviti glagolica.

Baba nadalje zabezeknuta, *što* se u laž utjeralo njezina unučića za ono što je izjavio o silovitom uvedenju latinice u Velom Lošinju mjesto do onda redovito rabljenje glagolice „Roma non nè parlò affatto" (str. 188.), jer se iznesio na vidjelo odpis Sv. Zbora de Prop. Fide od 29. rujna 1804., kojim je dobio bio biskup Rakamarić ne samo onako fini ubrusac, nego se u velike hvali glagolica ter se daje biskupu razumjeti, neka se, umjesto zatirat ju nezakonito, svojski zauzme, da se taj obred „conservi e mantenga ad onore della Nazione ed a vantaggio della nostra santa Religione". Sada baba hoće na silu, da vodu okrene na svoj mlin i da „sicut in principio et nun cet semper" iskrivi cieli tečaj stvari. Čuje što blebeće: ta odluka Sv. Zbora „non fa valore di tassativa disposizione", da je bila izdana, „sotto l' impressione di quei ricorsi, che accennavano falsamente a scandali", da bijaše „ispirata ai concetti personali, come osservò già il Can. Pesante (pag. 93. nota 1. — Dosta da on tako sudi!) del pre... sidente e del segretario della S. Congre... gazione, che nella questione di Lussin... grande Roma non parlò più per mezzo di quel dicastero che aveva veste e diritto di farlo la S. Congregazione dei Riti" i da na posliedku, košto biskup Rakamarić piše na vladu (Salata: Append. pag 13) „il Ministro delle ceremonie Pontificie — po ondje privitomu njegovu sudu — è perfettamente conforme a quanto sin qui mi diedi l' onore di dimostrargli". Svaki stavak ima svojih pogrješaka, pa da ne oduljimo, iztičemo samo to, da stvarna pitanja o glagolici, koliko mi znamo, rieša... vaše do sada i ri-šava Sv. Zbor de Prop. Fide pa pustimo da nam o cielom toku stvari pripovjeda sam biskup Rakamarić. U istom spisu i na istom mjestu kod Sa... late veli isti biskup: „essendosi suscitato lo spirito di contrario partito, voli col mezzo del mio Nipote in Roma consultare su tale proposito la ragguardevole Figura del Ministro delle Ceremonie Pontificie. Degni l' Ecc. Dicastero di osservare l' annesso di lui voto, che è perfettamente conforme a quanto sin qui mi diedi l' o... nore di dimostrargli. Senonchè il Nipote, inconsulto il mio voto, si pensò di far rappresentare l' emergenza a Sua Santità da cui fu rimessa la Rimostranza per for... male deliberazione alla S. Congregazione de Propaganda." Nu da bude sve u čistu evo što dalje odgovara biskup Ra... kamarić vladi 2. siečnja 1805. na njezin upit od 11. studena 1804. br 8465, da već jednom pošalje *odgovor iz Rima* „o in originale o in copia autentica". „A schia... rimento — veli on — di quanto accennai nella mia informazione rassegnata ad Esso Eccelso li 11 Luglio 1803, come il mio nipote allora comorante in Roma non fer... mandosi sul solo voto avuto in scritto sulla controversa officiatura dal riputato Maestro delle Ceremonie Pontificie Can. Aleso Laxaris (? ime nije posve čitljivo), che pur in copia unisco alla presente, si determinò di assoggettare la Rimostranza statagli inoltrata dal Clero e Popolazione marittima di L. G. alla Sac. Congrega... zione de Riti, da cui è stata poi rimessa a quella di Propaganda, non conseguì mai alca notizia delle sue risoluzioni."

(Sliedi.)

Listnica uprave.

Nadalje uplatišo za „Našu Slogu" p. n. gg. S. B. Zadar for. 2.—; J. S. Johannesberg for. 6.40; A. M. Roć for. 5. —; I. F. Kuna for. 2.—; N. Č. Požega for. 2.50; A. I. Klana for. 2.—; M. M. Inomost for. 2.—; Dr. S. B. Zagreb for. 2.50; Hrv. S. Komiža for. 5.—; Gj. N. Desinić for. 10.—.

* * *

G. A. G. Gradac, dugujete za godinu 1896, 1897 i 1898.

Zdravstvujte! *Uprava „Naše Sloge".*

Poštna i brzojavna odpraviteljica sa višegodišnjom praksom izvrstnimi svjedočbami i preporukami želi stupiti u službu. Potanje obaviesti dobije se pod naslovom **Fani Kristan.** Ljubljana, tržaška cesta 16.

Otvorenje nove čitaonice.

U nedjelju dne 6. febrara otvoriti će se u Rovinjskom selu *„Hrvatska čitaonica"*. Otvorenju prisustvovati će tamburaški zbor iz Pazina. Podpisani odbor poziva ovime sve prijatelje i rodoljube, da pohrle napomenutog dana u Rovinjsko selo, da svečanost čim sjajnije izpadne.

Rovinjsko selo 25. jen. 1898.

Za odbor

Ant. Ugrin. — **Šime Šturman.**

FILIJALKA
c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2½	30-dnevni odkaz 2%
8- „ 2½	3-mesečni „ 2½%
10- „ 3%	6- „ 2½%

Za pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstr. velj., stopijo novo obrestne takse v kropost s dnem 24. junija, 28. junija in odnosno 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Silbinj, Inomost, Celovec, Ljubljana, Line, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd, — brez troška

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov proti odbitku 1% provizije.

Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predujmi.

amčevne listine pogoji po dogovoru. Kredi za dokumente v Londonu Parizu, Berolinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih.

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, stati ali srebrni denar inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem cursu.

Dobro vino.

Lanjske godine kad je bio prvi tečaj za konobare i vinogradare pri c. kr. kemično-gospodarstvenoj pokusnoj postaji u Spljetu, uhvatio sam zgodu, da mu prisustvujem željom, da upoznam raznovrstna vina, i da ih znadem analizirati, i čista u trgovinu turiti, te time koristiti trgovcu a osobito dalmatinskom vinogradaru.

Dakle tko želi nabaviti dobrog vina neka se obrati pouzdano na

Stjepana Dulčića
Brusje na Hvaru (Dalmacija).

Prave brnske suknene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za muško odjelo stoji samo

for. 3·10	iz dobre	
„ 4·10	iz dobre	
„ 4·50	iz dobre	
„ 6·—	iz bolje	
„ 7·75	iz fine	
„ 9·—	iz najfinije	
„ 10·50	iz još finije	

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. Tvari za gornje kapute, Bodea, Peravice, Doskings. Tvari za državne i željezničke novnike, najfinije Kamgarne i Chevišta razašilje iz tvorničke ciene kao čvrsto, soli i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Amhof u Br

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerne uzor

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se o bito na to, da stoje tvari mnogo manje, a se ih izravno sarači nego li one, koje se poz dovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel Amhof u Brnu** razašilje sve tr uz prave tvorničke ciene bez odbitka, što ga d krojačem, koji škodi silno privatnim stranka

Skladišče pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladišće pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladišće zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Svi strojevi za poljodjeljstvo i vinogradarstvo

Ciene iznova snižene

Preše za grožde, diferencialni sustav.

Ovaj sustav preša ima najveću tištnjuću moć od svih drugih, ma kojih mu drago bilo preša.

preše za masline, hidrauličke preše, štrcaljke proti peronospori, Vermorelov sustav;

ove moje štrcaljke su poznate kao najbolje i najjeftinije: automatične štrcaljke: mastilnice sa spravom za muliti jagode, preše za sieno, triere itd. tvori u najboljem proizvodu

Ig. Heller, Beč

Cienike i sviedočbe gratis! III/2 raterstrasse 49.

Traže se zastupnici! Čuvati se kontrafrakcija!

Tiskarna Gutenberg

filjalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria"
13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13
TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE
zistem „Patent Workmann Chicago"
Rastrirni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, roketvorov v vsakem obsežju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za liste za zavitkov z napisom, naslovnih listkov jedilnih list, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Faktura Debiteren, Crediteren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalev, Prima-note, odpravnih, menjičnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potom razrirnega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje. skledic iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se jo do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

U ljekarni A. TOMAJA nasljednik

ZAGREB Ilica br. 12 — **A. VINGER** — ZAGREB Ilica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promukłost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djelujo proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žlici želudačno grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 60 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski koh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volovo proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i otoklini posliie težkoga napora, za obnčivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 60nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fluhtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili fiškovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, njeżnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena večem lončiću 1 for. — K tomu spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Manja pčica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Setaku liečі uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju. trzanje, histeriju. zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljuju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zaliha mineralnih voda.

Sve po narudžbi izlaz ene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj **Mate Mandić**

Tiskara Dolenc u Trstu

Broj 6. U Trstu 10. februvara 1898. Godina XXI

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Dopisi se ne vraćaju ako se ne traže.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevina više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Farneto br. 14.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

Sjetite se Družbe sv. Cirila i Metoda u svom testamentu.

Pogled po svietu.

U posebnom prilogu izvješćujemo danas kao i druge puta o zgodah i nezgodah u istarskom saboru. Naši zastupnici brane s jedne strane čast naroda hrvatskoga i slovenskoga i njegov jezik, usupor nečuvenom postupku občinstva na galerijah, većine i predsjednika, i neobazirajuć se na to što radi o kr. vlada i njezini predstavnici. S druge strane zauzimaju se za boljak naroda. Pokazali su to sa svojimi predlozi o ukinutju školskih taksa, o podpori državnoj proti ušencu, o razdiobi još dozvačene podpore državne za postradale, i o tom da država takovu podporu poveća i da ju dade i pokrajina. Poduzeli su takodjer korak za izkaz ljubavi i privrženosti sv. Otcu papi, glavi katoličke crkve, kojoj pripada skoro cielo pučanstvo Istre. Postupak talijanske saborske većine poznat je već i u Vatikanu, u palači sv. Otca pape; u novine pišu, da se je taj postupak neugodno dojmio u vatikanskih krugovih. Upoznat će malo po malo i tamo naše Talijane, i sve one više i niže talijanske duhovnike, koji drže s talijanskom strankom kao veruga s verugom.

Hrvatski zastupnici kraljevine Dalmacije pripravljaju adresu na Njegovo Veličanstvo prilikom Njegovoga petdesetgodišnjega vladanja. Svi će izraziti čuvstva vjernosti i odanosti i želju za konačno uvedenja hrvatskoga jezika kao uredovnoga u svih uredih Dalmacije. Zastupnici na saboru, koji pripadaju stranci prava, hoće predložiti, da se u adresi odlučno naglasi sjedinjenje sa banovinom, i u obće ujedinjenje hrvatskih zemalja.

U štajerskom saboru u Gradcu čitao je jedan slovenski zastupnik, Dr. Rozina, slovenski pisanu interpelaciju. Čim je počeo čitati počeli su bučiti njeki njemački zastupnici, i občinstvo na galeriji. Predsjednik je opomenuo na to občinstvo i rekao, da će ga dati odstraniti, ako nebude pustile zastupnika Dr. Rozinu, da se služi svojim pravom. Kad je Dr. Rozina opet počeo čitati svoju interpelaciju, i kad je na galeriji opet buka nastala, dao je predsjednik odstraniti občinstvo sa galerije. Išlo je, al se je po malo malo micalo, i zapjevalo velikonjemačku piesmu „Die Wacht am Rhein" (Straža na Rajni). Eto na, gdje Njemci slieđe primjer one njeke tobož izabrane svjetine u saboru istarskom. Slično kao jaje jajetu. Razlika je samo u tom, da predsjednik sabora štajerskoga, premda tvrd Njemac, nije dugo čekao s izpražnjenjem, i da on, onoga dana nije već pustio občinstva na galeriju. Značajno je opaziti takodjer, da je na galeriji sabora štajerskoga bilo i slovenskih ljudi, i da su oni zastupniku Dr. Rozini i njegovim drugovom klicali „živio"!

U saboru Dolnje Austrije, u Beču razpravljalo se je prošlih dana u tom, da se vjeronauk uvede u realne škole kao obvezatan predmet. To je bila odstranila lažiliberalna stranka. Sad kad je kršćanska stranka u većini, uvadja se to opet. Kardinal nadbiskup Bečki i biskup Svetohipolitski, koji zalaze tamo u sabor, zagovarali su takodjer predlog.

Mnogi sabori bavili su se prošloga tjedna sa izgredi njemačkih djaka na visokih školah. Eto o čem se radi. Djaci na visokih školah imadu običaj, da nose svoje znakove, po kojih se vidi koje su narodnosti i kojega družtva. Njemački djaci u Pragu su prošloga mjeseca nesamo nosili svoje znakove, nego su navlas išli pred Čehe i medju Čehe samo da jih više srde i izazivaju. Došlo je do prepirake, i nemira, i okršaja. Vlada je djakom naložila, da nejmaju za njeko vrieme nositi svojih znakova. Nek se sviet malo pomiri, pak će opet nositi. Taj nalog je dosta nedužan i napokon samo privremen. Pak kolike prašine se je za takovu malenkost diglo. U češkom saboru su njemački zastupnici interpelovali vladu radi toga. Djaci njemačkih visokih škola iz Praga sazvali su sastanak u Ljutomjerice, k kojem su i njihovi profesori došli. Na sastanku su zaključili, da neće u školu, dok njim se nedozvoli nositi svoje znakove. Zaprosili su djače na visokih školah u Beču, Gracu i Inomostu, da budu s njimi složni. Poslušali su ih i djaci i ravnatelji tih škola. Ravnatelji išli su u Beč k ministru-predsjedniku, da uniđti onaj nalog. On njim je rekao da hoće, ali ne odmah, jer nemože radi mira i reda. Profesori su bili pozvani da predavaju, a djaci da dodju na predavanja. Profesori su došli u školu, al djaka nebijaše. Oni su dapače zabranili slavenskim i drugim pametnim djakom doći u školu, i tjerali iz škola profesore, koji su htjeli predavati. Na to su se uzbunili slavenski djaci. Oni bijahu nesamo uvredjeni radi postupka njemačkih djaka, nego su takodjer rekli, da su oni platili za predavanja i da imadu pravo imati jih. Medju jednimi i drugimi djaci došlo je do tučnjave. Njekoliko visokih škola je sada zatvoreno za njeko vrieme. Slavenski djaci utekli su se za pomoć saborom u Zadru, Ljubljani i u Pragu. Ovi sabori zauzeli su se brzojavno kod c. kr. vlade u Beču za slavenske djake. Eto radi česa toliko komešanje i posao. Kad se mi tužimo, da nam se zatire narod, zapostavlja jezik, uništuje svetinje, onda se veli, da bunimo i uznemirujemo za ništa. A Njemci eto radi neznatnih znakova! Njihova složnost za takvu malenkost nek bude nam primjerom kako moramo braniti i čuvati narodne svetinje.

Njeke novine pišu, da će biti zemaljski sabori na skoro bud zatvoreni bud odročeni, u kojem posliednjem slučaju bi se pak kašnje negdja ovoga ljeta opet sastali. Po njekih novinskih glasovih dne 22. t. mj. po drugih dne 10. marča da će biti otvoreno carevinsko vieće. To bi bio znak, da se vlada bar njekoliko nada, da će se moći koliko toliko mirno razpravljati u carevinskom vieću. Vlada se žuri, jer njoj je sila. Valja sklopiti nagodu izmed jedne i druge polovice monarhije. Već do 1. maja treba u toj stvari nještо odlučiti. Težko je predviditi, kako će to proći, jer Madjari nateže preveć za se, a narodi s ove strane gledaju za se što je pravo. Jedna i druga vlada reć bi da se još nisu sporazumile.

Na jugo-iztoku Evrope, na Balkanu, sve njekako vrije, a vlasti su jako zabrinute. Ruski car da želi, da dodje za guvernera na Krétu drugorodjeni sin grčkoga kralja. To bi značilo znatan korak k tomu, da se taj otok združi s Grčkom. Radi toga otoka bila je lani tursko-grčka vojska. Turci su pobjedili, pak sad da ipak izgube Kretu! Neide njim u glavu. Njeke vlasti su za Tursku, druge za Grčku. I s toga komešanja medju njimi. Osim toga oglasuju se i Crnagora, i Srbija i Bugarska, da i one štogod od Turske dobiju.

„Govorite talijanski!"

To je uzklik kojim naša nebraća Talijani skoro svaki dan napadaju na zastupnike naroda hrvatskoga ili slovenskoga u Istri. Ali čovjek bi mogao i o tom razpravljati i u danih prilikah rabiti jezik naših protivnika, da se s njimi razumije, kad bi oni iskreno priznali svoje neznanstvo i nastojali, da u buduće bude osiguran mir bez da se jedna ili druga narodnost odrieče svoga jezika. Nu, što vidimo? Mjesto da reku: mea culpa! Talijani bahato preziru naš narodni jezik, bacaju pod noge naše narodne svetinje, buncaju samo o izključivom talijanstvu Istre, smatraju zemaljskim jezikom samo talijanski i u obće zahtjevaju, da se proglasi ovaj jezik jedinim uredovnim, razpravnim, naukovnim, a da se naš narodni jezik ograniči na porabu medju seljacima i pastirima.

Obični razlog, kojim bi nas Talijani htjeli prisiliti da jim govorimo po njihovu, jest taj da oni nerazume našeg jezika, a mi da njihovog razumijemo? zato da i sama pristojnost zahtjeva da naši zastupnici govore talijanski u saboru ili da na primjer naši odvjetnici bratje talijanski na sudu. Smiešno, ali ipak istinito: ljudi, koji nas neće niti da imenuju nasim narodnim imenom, već nam kažu „ščavi", ljudi koji napadaju u svojih gnjezdih svakoga, koji govori hrvatski ili slovenski, ljudi koji nemogu podnesti ni slavjanskih napisah na ihrtvih tablah, ti ljudi se pozivaju na pristojnost, kad zahtjevaju od nas da se odrečemo najsvetijeg prava i da pristanemo na uzakonjenje stoljetne nepravde!

Svaka zviezda svojim svjetlom sjeva,
Svaka ptica svojim grlom pjeva;

a bogme nećemo ni mi drugačije za liepe oči talijanskih fičfirića, koji još danas misle, da bi za nje bila sramota naučiti naš jezik. Ali ni se nimamo što sramiti našeg jezika, koji se govori od Tigjava do Balkana, od Dunava do jadranskoga mora; koji je odgojio viline miljenike kao Gundulića, Kačića, Petrovića-Njegoša, Mažuranića, Preradovića, Prešerna i ostalu liepu kitu pjesnika i učenjaka; koji jedini gospoduje u čieloj upravi i u svih granah javnoga života kod većega diela našega naroda.

Stari Talijani u Istri nisu bili takvi: oni su trpili i u svojih kućah naš jezik, oni su s nama govorili u svakoj prilici našim narodnim jezikom. Kad se je sabor istarski sastao prvi put na zasjedanje, bijaše odlučeno, da se preporuči vladi neka nastoji da svi javni organi budu poznali oba zemaljska jezika. Kad su u prijašnje doba občinska gavarstva razpisala kakvo mjesto činovnika, zahtjevalo se je među drugim i poznavanje „della lingua illirica".

Danas nasuprot vidimo ne ljubav, nego mržnju, ne bratinstvo, nego razuzdanu bahatost; ne mirno susretanje, nego najgadniji prezir. A s takvimi ljudi, koji temelje sve svoje dielovanje na mržnji, oholost, prezir; koji nemaju niti pojma o elementarnim načelima pristojnosti, koji bi htjeli uzkrisiti doba sužanjstva i robstva, s takvimi ljudi nemože biti nagodbe.

Te misli su nam došle u glavu, kad smo čitali dopis iz Pule u listu „La Sera" od ponedeljka 1. t. mj. Njeki vele, da se u tom listu kano i u jutrašnjem izdanju istoga („Il Mattino"), odrazuju ideje vladajuće u žutoj kući u Trstu, vulgo na namjestničtvu.

Što bilo da bilo, to stoji bezdvojbeno, da su Talijani svi jednaki, dobivali oni upute iz žute kuće ili iz židovsko-liberalne klike. Kad se radi o nama, tad nije razlike među jednimi i drugimi, što najbolje znamo mi ovdje u Trstu, koji smo dosta puta izkusili nevjeru sa strane onih, koji su nam se izdali za prijatelje.

U ostalom što može pisati, što može znati o Istri dopisnik lista „La Sera". To vam je čovjek koji se doklatio u Pulu iz *Italije* i koji težko da je bio deset koraka van Pule. Ta nije samo on takav, ima ih sila božja, što nisu vidili jezgre naše zemlje, već su se možda provezli par puta po gradićih na moru — i već pišu geografičke razprave o našoj zemlji, kako o svojoj starini.

Ali tko zna kako stvari u istinu stoje, taj će se samo nasmijati nezrelim plodovima talijanska mašte; a kako i nebi, kad uvjek davaju samo rog za svieću?

Jeli dakle nuždno, uputno, da naši zastupnici govore talijanski u saboru? Ne, nikada ne! Ta vidili smo i do sada, kako su prošli predlozi ili govori naših zastupnika, kad u ovi rabili talijanski jezik: bili su uslišani kako i sada, kad govore hrvatski ili slovenski.

Ne, ne, mi već nećemo da budemo „sgabellum pedum" svakoga to nam prieči naš narodni ponos i naša skrb za narodnu eksistenciju.

Dopisi.

Iz Buzeta pišu nam 4. t. mj. Ako se nigdje ne čita ludorija i laži, to za stalno u trćanskom židovčetu, koji i h tako znade uresiti, da mu mnogi kao sv. pismu jeruju. Medju ostalim čitamo u broju od 31. pr. mj., da Hrvati, koji danas Buzetom vladaju, na žalost i zator Buzetskih Taljana postaviše na novosagradjeni zvonik hrvatski napis, što dakako silno vriedja plemenita čustva buzetskih građjana, koji su Talijani „puro sangue".

Ponajprije treba da konstatujemo, da je napis buzetskog zvonika dvojezičan, t. j. hrvatski i latinski.

Zašto je pak lažni dopisnik to premučao? Zašto se buzetska gospoda ne zadovoljavaju latinskim napisom? Jer i oni sami znate, da nieku Latinci, već Talijani novoga kova ili bolje rekuć odpadnici i izdajice hrvatskog naroda, što najbolje dokazuju njihova imena i porieklo: Italija, Rim, to je njihova zviezda Danica, koja

će ih spasit, a ipak smo još hvala Bogu u Austriji. Jadnici, zaslijepljenici! Ogromna većina Buzećana doselila se iz okolice buzetske iz buzetskog krasa i drugih predjela, koji su svi skroz hrvatski, a Buzećani hoće da budu Taljani puro sangue.

Nu predpostavljeno, da je gradić Buzet i skroz taljanski, zar radi toga na zvoniku taljanski napis? Zar su Buzećani zaboravili da buzetsku občinu ne sačinjava samo gradić Buzet? Zar je buzetska crkva i zvonik sagradjen samo za gradić Buzet? O vi patuljci, vi duševni i tjelesni mrtvaci, koji bite htjeli toliko zapredat, okrenite se oko sebe pak pitajte vanjske ljude, dali su Taljani; ako imadete poštenja, ako imadete srdca, obratite se Rakitovčavnom, Črničanom, Ulumcem, Štrpedjanom, Sv. Srečanom i ostalim, pa ih uvjerite, da hrvatski napis na buzetskom zvoniku nije na mjestu i tada ćete moći stogod postignuti. Vaša više ne vriedi, jer vi ste nekoč bili, sada vas više nema. Pa čemu taljanskom Buzetu zvonik, čemu taljanski napis? Zar nisu i Buzećani od onih, koji se diče stanovitim imenom? Zar su hrvatski na štetu Taljana stoga, što su im dali zdravu i pitku vodu, što su im sagradili novi zvonik i. t. d.?

Da, da gospodo! Dobro Vas razumjemo; boljeg nismo od Vas ni očekivali. Mi Vam pako ovime poručujemo, da Vaša paklenska rovarenja nama naškoditi neće, te da ćemo i unapried braditi ovim pravcem, radeć za boljak i dobrobit našeg zapuštenog i mukotrpnog naroda *Buzećanin.*

Franina i Jurina

Fr. Biš veroval, da neke gospodske podrepnice na Pazinščini stavljaju stare tovarice na licit po 6 šoldi lumer?

Jur. Ča jih nemoru prodat va Talju za salami?

Fr. Vero ne, zač da je na licitu kupuju pazinski krnjeli i šiori za žvacet za budući izbori ale balotacioni.

Jur. Ala preselo svim, ki ju budu žerali.

Fr. Amen!

* * *

Fr. Pazinska gospoda da će staviti na bubanj komunjsku pezu.

Jur. Ča ni već za porabu?

Fr. Vraga ni, ter peže praščić, kega kmet gospodinu proda, po 20 kil manje.

Jur. Onda bi ju škoda ča dat, lego neka gospoda kmetski obligacioni na nju pežu.

Fr. Ma bi onda kapaci 20 kil više kazala.

Različite viesti.

† **Josip Meglić.** Bolnim srcem doznali smo, da je u noći od subote na nedjelju umro veleč. g. Josip Meglić kapelan u Pomjanu občina Barban i da su njegovo tjelo već ponedjeljak predali majci zemlji. Umro je naglo od upale pluća.

Srce nas boli dočim to javljamo znajuć, kako vriednoga svećenika i pravoga otca izgubio je naš tamošnji zapuščeni narod. Dan i noć je razmišljao i činio osnove kako bi puku mogao u nevolji pomoći. Sad eto Bog je njega k sebi pozvao a narod očekuje vriedna mu nasliednika. Vriedni duhobrižnica počivao u miru. Ovom prilikom nemožemo, a da neiztaknemo još ovo: Zanatlije neki bili su pred kratko vrieme u Pomjanu čuvši, da će se tamo nešto graditi. Zgražali su se kad su vidili u kakvoj kući mora stanovati tamošnji svećenik, sada već pokojnik. Gospoda na to zvana imala bi se brinuti radje za svoje svećenike, kako to druguda crkveni poglavari čine, a nebi imali svu svoju brigu uprieti samo na to kako da iztriebe i najzadnji trag našemu jeziku iz crkve.

† **Martin Šote Šumberac.** Iz Šumbrega dolazi nam tužna viest, da je tamo preminuo providjen sv. Otajstvi za umiruće u velikoj starosti od 90. god. poštovani rodoljub i posjednik g. Martin Šote Šumberac. Pokojnik bio je gorljiv rodoljub, ie vrstan gospodar i uzoran otac obitelji. Radi njegova poštenja, dobrote i liepih sposobnosti bijaše izabran okolo 1864. u sabor Istre. Odgojio je jedinca sina Marina za svećenika, koji je preminuo kao uzoran svećenik i rodoljub prije 5-6 godina. Čestitomu starcu i rodoljubu ostalo dugo uspomena medju nami a njegovoj dobroj duši podielio Svevišnji pokoj vječni!

VIII saborska sjednica u Puli 9. febrara 1898. U jučerašnjoj skoro cieloj i početkom današnje razpravljala se je zakonska osnova o gradjevnom redu za grad Pulu. Zastupnici manjine nisu postavili kod toga nikakva predloga i glasovali su svi u cielosti za osnovu.

Tim su pokazali najočitije, da žele da se mirno razpravlja. Kako pak većina postupa, gdje ide za predmete, o kojih su dužni, da svoju reku zastupnici manjine, to je pokazala današnja sjednica.

Sablažnjivi prizori, kojimi je pozorište istarski sabor već od II. sjednice napried, prekoračuju svaku granicu pristojnosti, parlamentarnosti i uljudbe u obće.

Čim je ustao zastupnik Mandić, da govori proti diobi mjestne obćine Pomjan počeo je na gornjoj galeriji zvižduk i vika. Kad je opomena predsjednikova ostala bezuspješna, naložio je, da se galeriju izprazni, al se nije htjela izprazniti tako, da je predsjednik, koji je bio pretrgao sjednicu, i ostavio bio saborsku dvoranu, po dva puta došao na vrata dvorane i vikao na sav glas prema obćinstvu gornje galerije neka se odaleči. Zapjevala je poznatu pjesnu, a nije sada još vriedjala kako druge puta, pak se posakrila. Kad bijaše sjednica opet otvorena i kad je Mandić opet počeo. pretrgala ga je *pet puta* uzastopce dolnja galerija. U koliko ona to nije mogla, došli su njoj na pomoć zastupnik *Bartoli, Tomasi, Venier, Ghersa Costantini, Bennati* itd. kojim nije bilo dosta da viču nego su pod vodstvom prvoimenovanaga lupali najprije po klupah a onda po vratih. I novinari na daljnjoj galeriji su ovaj put bučili i prekidali govornika. Predsjednik se zagrozio, da će dati izprazniti i dolnju galeriju, al toga nije učinio premda se je posve nepristojno ponašala. Značajno je, da je *N. Venier* usried govora hotio po sili, da se glasuje o njegovom predlogu, da se Mandiću uzme rieč, da je predsjednik hotio i o tom dati glasovati al da je ipak odustao od toga kad su mu članovi manjine pokazivali pravilnik. Kasnije je *Gambini* ponovno pretrgao razpravu tvrdeć, da je pred vrati saborske (a ujedno i pred vrati ureda c. k. kot. glavarstva) policajni komesar, odnosno tajni redar. N. Venier hotio je, da se radi toga sjednica svrši, al toga predsjednik nije hotio dati na glasovanje, Kad je kod razprave o molbi Baške za podporu u svrhu uredjuje tamošnjega potoka počeo govoriti zast. *Kozulić*, nastala je tolika buka, vika i zviždük, da je predsjednik smatrao potrebitim, da pretrgne razpravu i to naivnom motivacijom, jer da se gornja galerija, koju je i ovom prelikom dao izprazniti, po malo odaljuje.

Čestitka biskupu Strossmayeru. Ovih dana slavio je prenzvišeni gospodin *Josip Juraj Strossmayer* biskup bosansko-srienski u Djakovu svoju 84. godišnjicu. Tom prilikom čestitali su hrvatskomu velikanu i hrvatsko-slovenski zastupnici na istarskom saboru u Puli. Dne 16. t. mj. slavi taj riedki muž, koga je providnost božja podielila hrvatskomu narodu, 60 godišnjicu svoga misnikovanja.

Mnogobrojnim čestitkam, koje je bez dvojbe primio prenzvišeni g. biskup, k svojoj 84 godišnjici iz svih pokrajina hrvatskih te od braće naše ostalih Slavena, pridružujemo se i mi uz živu želju, da ga Svevišnji još dugo uzdrži zdrava i cila crkvi na čast a svomu narodu na korist i spas.

Maskarada Trž. Sokola biti će u subotu dne 19. t. m. u kazalištu „Armonia". Lože prodavaju se već sada u ulici Molin piccolo br. 3. II. kat.

Muška pazdružnica Sv. Cirila i Metoda u Rukavcu priredjuje u nedjelju dne 18. febrara t. mj. prvu svoju zabavu u prostorijama „Hrvatske čitaonice u Mihotićih" sa sliedećim programom: 1. Proslov. 2. Mješoviti sbor „Istarska budnica", spjev. Rikard Katalinić Jeretov uglasbio M. Brajša. 3. Deklamacija „Braća" od Preradovića. 4. Mješoviti sbor „Tko je naš" spjevao I. E. Tomić, uglasbio G. I. Eisenhut. 5. Šaloigra „Otac i Sin". 6. Ples. Poč. tak točno u 8 sati na večer. Ulaznica kruna po osobi (Dobrovoljni se prinosi primaju sa zahvalnošću. — *Odbor.*

Otvorenje hrvatske čitaonice u Rovinjskom selu. U nedjelju dne 6. t. mj. otvorili su rodoljubi Sela rovinjskoga svečanim načinom „Hrvatsku čitaonicu". Od prijateljske ruke obećan nam je opis te svečanosti pa za danas priobćujemo samo to, da je svečanost otvorenja izpala u svakom pogledu vrlo krasno. Sabralo se naime mnogo naroda, one župe pak iz susjednih obćina Tamburaški i pjevački sbor iz Pazina odlikovao se krasnim izvadjanjem na tamburah i milozvučnim pjevom umjetnih i narodnih pjesama. Jednomu dielu svečanosti prisustvovali su i gosti iz Pule, a medju njima i dvojica narodnih zastupnika, koji pohrliše u rodoljubno Selo, da budu dionici one narodne svečanosti.

Novi list. Dne 3. t. mj. izašao je u Zagrebu prvi broj davno jur oglašenoga lista „*Narodna Misao*" komu su vlastnici gg. Erazmo Barčić i Dr. Franko Potočnjak. Ovaj zadnji je i glavni urednik lista. List izlazi svakoga četvrtka a stoji na god. for. 5 na mjesec 50 nvč.

„Naša Sloga" se prodaje u Puli kod trgovca *Petorosa* — Via Sergia.

Našim težakom javljamo, da je u Beču jedan inžinir, koji treba do 600 težaka. Plaća je 10-16 novčić za uru. Radi se sada po 10 ura na dan, u ljetu će se i više. Radnja će trajati i u g-od. 1899.

Od svakoga sela, od kojega bi htjelo ići radnika u Beč, neka jedan javi broj težaka obćinskomu glavarstvu u Buzetu, koje jih šalje do 300. Ono će pak dati onomu javili dan odlazka.

Pražka „Politik" o istarskom saboru. Sablažnjivi prizori u našem saboru svratili su pozornost i drugih pokrajinah na naš sabor. Pražka „Politik" u jednom svojem broju prošastog tjedna točno priobćuje surove i divljačke napadaje, kojim su izloženi naši zastupnici od strane svjetine na saborskih galerijah. Osobito se bavi s tečajem sjednice, održane u prisutnosti c. k. namjestnika, kudi bezobzirno postupanje većine, koja je „zaključila manjinu iz svih odbora, ne obazirajuć se ni najmanje na okolnost, da manjina zastupa pretežnu većinu pučanstva ove pokrajine. Na koncu se pita, kada će napokon visoka vlada poduzeti skodna, da se prestane smatrati ovu pokrajinu izključivo taljanskom, te nastojati, da se našemu puku podjeli ona prava, koja ga po božjem i ljudskom pravu idu.

Carevinsko vieće. Bečke novine javljaju, da će se sastati carevinsko vieće okolo 20. t. mj. Sazov carevinskoga vieća odvisiti će svakako od toga da li će vladi poći za rukom izravnati velike protivšćine, koje postoje u Češkoj izmedju Čeha i Njemaca. Cesarska vlada neće stalno sazvati carevinsko vieće dok nebude osjegurana, da se neće opetovati u parlamentu oni sablaznjivi prizori, radi kojih bijaše usilovana zaključiti posliednje zasjedanje.

Bude li carevinsko vieće sazvano za drugu polovicu ovoga mjeseca, tada će prestati i djelovanje zemaljskih sabora najdulje do tada.

Državna podpora postradalom pučanstvu Istre i kvarnerskih otoka usljed nerodice prošle godine. Na preporuku i zagovor naših zastupnika na carevinskom vieću odlučila je cesarska vlada u Beču, da priteče postradalomu pučanstvu novčanimi sredstvi na pomoć. Novčanu podporu razdielilo je c kr. namjestničtvo u Trstu po kotarih ovako: Polit. kotar Kopar dobio je for. 2000; Poreč 19.000 for.; Pazin for. 14.000; Volosko 8000 for.; Lošinj for. 8900; Krk for. 4000; Pula for. 4600.

Osim toga pridržalo je c. k. namjestničtvo u Trstu od državne podpore for. 5.000, koje će razdieliti tamo, gdje bude potreba najveća.

Taj novac razdieliti će obćinski poglavar ovako:

1. za nabavu hrane,
2. za nabavu sjemena,
3. za javne gradnje.

Preporučeno je pol. oblastim, da one opredjele kako da se novac upotrebi Obćine mogu pako moliti pol. oblast, da se novac, opredjelien za jednu obćinu, upotrebi u ovu ili onu svrhu.

Naka se zna. Bila je javna tajna, da je list „Mattino-Sera", izlazeći u Trstu, dobivao 300 forinti mjesečne podpore od c. kr. vlade. Nikad i nigdje nismo još čitali, da bi ta podpora tomu listu prestala. U njem bi se našlo koješta, što bi vriedno zabilježiti za oznaku naših odnošaja, nazova i postupka stanovitih organa. Za danas bilježimo dvie značajne.

„Sera" od subote dne 5. febrara, izvješćujuć o sjednici istarskoga sabora od 4. febrara veli medju ostalimi doslovce: „*Galerije čine opet buku; znakovi prosinjka postaju grožnje*, a predsjednik je *prisiljen* — naložiti izpražnjenje. Dakle *grožnje* i *prisiljenja*, i to zgodom, kad je zastupniku Spinčiću bila dana rieč da govori.

Ili list opisujuć buku, koja je nastala neposredno pred tim, kad je imao govoriti Dr. Dinko Trinajstić, veli da je obćinstvo medju ostalimi zapjevalo *patriotičnu pjesmu*. Za taj list je dakle patriotična pjesma ona „Nella patria de Rossetti — non si parla che italian!", jer druge pjesme se nije pjevalo. Živio takav patriotizam!

Obćinski izbori u Poreču opet odgođeni. Našim će čest. čitateljem biti još poznato kako je g. Dr. Matko Laginja kao birač obćine Poreč podnesao na upravni sud u Beču utok proti nepravedno razdieljenim izbornim tjelom. C. k. kotarska oblast u Poreču obustavila je na to izbore, koji bijahu za prošli mjesec određeni. C. k. namjestničtvo u Trstu dignulo je dotičnu odluku, polit. oblasti u Poreču i naložilo, da se izbori ovrše. Ovi bijahu određeni za ponedjeljak dne 7. t. mj. G. Dr. Laginja utekao se na c. k. ministarstvo u Beču proti naredbi c. k namjestničtva u Trstu, da se imadu naime izbori obaviti. Iz Beča došao je na to nalog, da se imade obćinske izbore u Poreču obustaviti dok nebude riešen utok Dra. Laginje, podnešen upravnomu sudu. I tako su eto zaslugom g. Dra Laginje po drugi put obćinski izbori u Poreču obustavljeni.

Zabava hrvatske čitaonice „Danica" u Lovranu. Prijatelj, koji je bio prošloga čedna na zabavi hrvatske čitaonice „Danica" u Lovranu, piše nam pun oduševljenja radi krasno uspjele zabava.

Pozivu neutrudivoga odbora niesu se odazvali samo mnogobrojni domaći članovi i gostovi nego i mnogi gosti iz susjednih obćinah, napose iz Voloskog-Opatije, Mošćenica, Rieke itd. Tamburaški zbor „Lovor" iz Opatije žeo je burno pohvalu. Igrao je tako izvrstno, da su nekoji tudjinci, koji borave kao gosti u onih strana, ostali upravo zapanjeni. Nekoje točke morao je „Lovor" baš na molbu odličnih tih gostova opetovati.

Uz tamburaše osvjetlali si lice i pjevači, kojim se je burno povlaljivalo.

Čitava zabava bijaše vrlo živahna, ugodna, neprisiljena, te će svakomu posjetiocu ostati bez dvojbe u najugodnijoj uspomeni.

Našim prijateljem u Lovranu osobito požrtvovnomu odboru dične „Danice" čestitamo srdačno na toli sjajnom uspjehu. Samo napried ove osviešćivanja onih, koji još spavaju ili onih, koje su zaveli narodni protivnici, naši odpadnici, izdajice, šaronjaci, prodanci i kako se već zovu.

Novi taljanski list u Puli. Pod konac prošloga mjeseca izašao je u Puli prvi broj talijanskoga lista „*Il popolo Istriano*". Sudeć po pisanju prvih dvih brojeva biti će taj list *vjerni nasliednik* zloglasnog „*Il Giovane Pensiero*" što no ga je izdavao glasoviti Carlo *Martinolich* u Puli, koji čami u zatvoru u Rovinju, okrivljen radi pronevjerenja velikih svota tudjega novca. Baš radi toga palo nam je u oči ono pisanje lista „*L' Osservatore Triestino*", glasila c. kr. vlade u Primorju, kojim pozdravlja novoga *subrata* i kojim mu želi *dug život i sreću*. Zaista čudan pozdrav službenoga lista oko se pomisli, da je novi list glasilo jedne stranke, koja je skrajno nepomirliva i kojoj je glavna točka programa: *Sva Istra mora biti talijanska.*

Lovranske pačuharije. Lepo vas prosim ne zamerite mi, ako vam nisam već toliko vremena pisal „Pačuharij". Verojte mi, da to ni moja krivnja. Ča ćete no! Familija, žena, deca, starci. — Bože moj ter znate, prez da vam povrdam. Špendlja i kakova špendlja! Istina, dobijem net i za ove „Pačuharije", ča ih pišem v „*Slogu*", ma to je sve malo, jako malo; — onako, jušto za tabak, i niš više. A jist trebe; tu ni druge: valja poć more mlatit, i ča prikoristit. I tako sam se ukrcal, i prošetal malo do Maršilje. Slabi posli — ma bolje *išta nego ništa*, kako bi rekli Bokezi. Četiri meseci sam bil z domi, vavek va dele, vavek va posle, a nisam imel vremena ni lista žene pisat, a kamo pak „Pačuharije" skladat i sada sam se opet posel doma za ko vreme, pak ću, ako će Bog le stenjat kada i kada kakovu gvu „Pačuharijicu".

Bože moj, ča se je tega promenilo va ovi četiri meseci, ki falim od domi. Najprvo ča sam doznal: *Martinolić* va *katafiće*. Ki bi bil rekal, a? I *pur* ki je štel pokojnega „*Jovane Pensiero*" moral je sudit, da je ta *Martinolić* „*una greja persona*". „*patriota fervente ed integro*". Ter ki no zna koliko si je teh „*titoli*" daval taj šior.

Carletto. A sada? Kačo — va peršane. Pak da bi zač, nego za oneh miserneh osamdeset tisuć fijurini. Gran koša!! Brižni Talijani, onakovu peršonu zgubit! Ja ih pomilujem: nebogi ljudi! Brižan stari Tonić. Oh! ja sam siguran, da nima nijednega va Lovrane, ki bi toliko plakal i tugoval za *Martinolićem* i za „*Jovane Pensierom*“ kako baš stari *Tonić*. A nikada ni žalost njegova velika kako baš nedeljni dan za polne. — Blagdan je. Stari *Tonić*, kamo će ako ne na Stubica pod jelši, a? Da kamo drugamo? Tučn dve ure. Tamo pul- *Zahejeve* kući zatrubi pošćer: *trara! rara! rara!* Pošta, pošta. Staremu Toniću skoči srce vajer kako da je od gomi. Ehaaa! reče pošćer, *Miko* opre kaselu od pošti, zame paki z listi, pak ih poneše *Blejaminu*. Stari Tonić još vavek misli, da će mu budi od kuda skrsnut njegov *predilето „Jovane Pensiero“*. I sve se zdiže na prsteh od nogi i sve čeka, da će po staroj navadbice prit vanka sufícija Blejamin, pak da će mu povedet kako „*Jovane Pensiero*“ piše, da je *Turčić „famijerato“*, i da su Hrvati „*maškalconi*“ i ča ja znam ča još. I stari Tonić sve se nadimlje, i još jače staje na prsti i gleda na *poneštru* od pošti, i čeka i čeka. Pasa kvarat, pasa pol uri. Najedanput se skroz *žalužije* od pošti pokažu dve, tri crjene dlaki, pak cela *Blejaminova* brada, pak njegov široki obraz i čuje se jedan slabi: — Niente! — Niente! huče stari Tonić, niente! ma niš zato, on će prit, ja prit će moj „*Jovane Pensiero*“, on mora prit.

I stari Tonić ga čeka, čeka ga kako duša raja i kako Židovi *Mesiju*. — On za njim zdiše, za njim pogiba, umira za njim. A je momenti kada za njim narekuje kako da mu je prasac krepal. Po noći, po dnevu, vavek, vavek, mu je na misle. I pasanu noć mu se je za njega sanjalo, ali grdo, jako grdo. Našal se je stari Tonić na jedan put na Kozline i videl dva čoveka, kade z rukami grebu va Marinovoj kave. Stari Tonić gre bliže, i ča bite rekli, kega je videl? Kukuma i Blejamina. Jedan i drugi obučeni su kako picamorti, i svun forcum potežu neč od Marinove kavi. Ča je, ča ni po boštra to je „*Jovane Pensiero*“. Skoči stari Tonić, da će njim i on dat jednu ruku, da ga vanka stegnu, ale zaludo im sva muka. „*Jovane Pensiero*“ se ne da iz blata, već sve dublje va njega zapada. A tamo zdola od dubokega dna čuje se kako jedan strašni glas piva po latinski: — „*Mortus est, et non plus buligaribus*“... A stari Tonić se je zbudil vas prestrašen da je brižna *Koštancija* imela š njim vražjega defara, dokle ga je malo umirila...

* * *

Bože moj kako se je Blejamin promenil va ovo vreme ča sam ja bil na vijaje. Kega sala je spasal, kega mesa, nebudi mu ča. Ah ma ga je kuntenta njegova *Marjetta*. Jušto neki dan mi se je tužila onako naprošta, kako ono una ume, uf! da već sama nezna kako bi, ni kako ne bi, da je već štufa i preštufa... A ju mane, rekal sam njoj ja, ča vam je to kumare. — A niš o! rekla mi je ona, ne znam ja ne, ča misli on moj Blejamin. Svaki drugi dan moram mu pomaknut ažulicel na bragešah, i sve mu je usko i sve tesno. Neznam ja ne kamo će prit ako bude tako napred šal. — Da pravo rečem i ja ne znam kamo će još ta čovek prit. *Ke tripa! ke fianki!* I to za svem tem, da ima sada puno više skrbi lego prvo. Da ne bi ako ne *poštarija*! To se je za smutit. Svaki čas ga zovu. Kade je Blejamin, neka pride valje va podeštariju. Tamo na pute se je „*zvalil*“ jedan kamik s gromači, valja da gre vanka *kumišion*, i to valje. Tu ni druge, valja poć. Na „Vratah“ čeka podešta, *Kukuma* i *Minjinjanji*. Svi su šeriji, šeriji — za vas široki svet se nebi nasmeli. Ki ih nebi poznal, rekal bi: — To su sigurno nekakovi ministri — *omini di štato*. Svi čekaju Blejamina. On je njihov *Bizmark* ale *Grišpi*, kako ćete, svi čekaju na njegov komando. — *Andemo*, zamahne on z rukum z dolu, i svi gredu za njim. Pridu do onega kamika, pak svi čepnu okole njega. Klimaju s glavun i sve govore hm! hm! *afar šerio!*

Anzi šerišimo, rekal bi sato *Blejamin*, čigova mora da je vavek zadnja beseda. I s tim je kumišion finjena. Vi drugi govorite, da su to prave kumedije, i da bi se moglo pasat i prez toga. Vi ćete reć još i to, da kada bi bil Turčić za podeštu, da on bi bil rekal fantu *semplicemente*: Tone, najdite jenega težaka, pak neka on kamik stavi nazad gore na gromaču, Tone bi bil nasal težaka i kamik bi bil na gromače prez tolikeh štorij. Benj, i ja to znam ali znam još i to, da se je g. Turčić i njegov sekretarij g. *Tomažo* odviše držal va podeštariji, va zaprtan mej onemi praznemi kartami, tako da su oba bili suhi kako dva bakalara. A naša fameja? Videte ih, kako su svi lepo debeli i crjeni kako rožice — nebudi njim oročki, a znate zač? — Zato, zač hodeć gusto na kumišioni oni delaju *finastiku*, ka je zdravlju i žepu jako potrebita.

Kumišioni? To je vidite, to prava Kalifornija za našega Blejamina. Blejamin! Ka peršona! Da vam ga je videt na veli blagdan kada se obuče va monturu. *Ains, zoai, drai!* brate kako amirajo va Pule. — Din, don. din, don. Maša ozvanja. On stavi brzo sablju za pas, pak pošalje malega, da vidi, ako je puno ljudi na place, zač Blejamin bi stal, da ga svi ljudi vide, kada je va monturi. Placa puna ljudi. Nikad bolje. — Ščik ščak, — sablja mu tuče po kamike a on *štriangulom* na glave, gleda va nebo. S jedne strane mu je *Marietta*, a s druge mala kći. Orpo, che bória!

Guardè, e i me guarda! — govori Blejamin tiho žene i kćere, i hodi i hodi brate, kako da je pol sveta dobil. A naši vanjščaki ga gledaju z oprtemi usti, i drhću, tresu se, strah ih je usta opret. Svi misle, da je pred njimi Bog zna kakov veli čovek, a kada ti temu nebaše, to ti ni niš drugo, nego stari Blejamin, ki je bil jedan put postolar, pak se je štufal, pak je postal muzikant, pak se je štufal, pak je postal trgovac, pak se je štufal, ribar, pak se je štufal, pak je postal tabakin i *venditor de peteš*, pak se je štufal, pak je postal poštier, pak se je štufal, a najzada je postal raprezentat, kunšiljer... inšoma — cento arti — i ono ča se uža red. —

* * *

I Kenića sam našal dobre cieri. Samo da me je videl, valje je k mane skočil i veselo zavapil. — „*O pefenja, pefenja parpa Donžiš! Mi lgi non fetuto molto tempo. Come kaminava paštimento? Jera molto prijago?*“ Odpri mi je botilju biri i onputa smo šli va pulitiku. Tužil mi se je na Hrvate i na Talijane: — *Tešo, tešo mi fedo che štar piju mejo se mi štar toteško a no Hrovato, no Talgiano, sakrapojt te hutič! Mi pofero tiafolo tutta centi špefia, perchè mi štar šempre in Bašiukarije. Kvando mi štar kuli Hrovati, škrife Talgiani Bašiukarije, e kvando mi štar kuli Talgiani, škrife poi Hrovati Bašiukarije. Corpo te pako. Ma ši mi šafer prima kvešto, mi no štar ne Hrovato, no Talgiano, ma mi štar pulito toteško, ja ja, toteško — sakrapojt. Tešo mi štar come trotelo, perchè tutti špefio...* Ja sam jušto va to zel žmulj, spil sam biru, i onako skroze gledal sam Kenića. Da bite znali, kako mi se skroze staklo nekadašnji *seržente* paral miči... ma kako miči...

Barba Tončić.

Viching redivivus.

(Nastavak).

Košto znamo iz odgovora samog Rakamarića kardinalu predstojniku od 16 maja 1805. na poznatu i znamenitu formalnu odluku Sv. Zbora del Prop. Fide od 28 rujna 1804. *biskup je istu primio iz Rima jedva u travnju 1805.* Evo kako počinlje njegov odgovor: „Soltanto alla fine di Aprile passato (dakle 1805.) ebbi il venerato foglio di V. E. delli 28 di Settembre pure decorso (dakle 1804.)“; pa stoga pišući vladi 2. siečnja 1805. ou još nije znao ni imao u ruku, što bijahu jur u Rimu odsudili.

Iz svega se ovoga razabire čisto i bistro, da je takodjer *sam biskup pitao razjašnjenja u Rimu*; da sv. Stolica nije izdala svoju odluku, na lahko samo „sotto l' impressione di quei ricorsi che accennavano falamente a scandali“, već je imala u rukama i *biskupovo mnienje i izvješće o tečaju ćitele stvari*; da je Sveti Otac sve prelao Sv. Zboru de Prop. Fide „per formale deliberazione“; da je sv. Zbor za obrede, kad mu bi predana takodjer „la rimostranza inoltrata dal Clero e Popolazione maritima *odklonio od sebe riešenje i cielu stvar prepustio Propagandi*, na koju je i spadalo izreći konačan sud; da su biskup i c. k. vlada željno očekivali *taj odgovor iz Rima* i da je *Sv. Zbor de Prop. Fide svojim odpisom od 28 rujna 1804. izrekao konačan i formalan sud u tom pitanju*. Da je stvar ostala na papiru, tomu su krivi odnošaji i politički zamršaji početkom tekućeg stoljeća. Svakako „Roma est locuta et causa est finita“ pa evo opet prilike preč. Pesantu, da popravi i dopuni, što je napisao na str. 88. i svoje knjige. Neka zahvali i za ovu pljusku blebetuši baki, jer mi mu do sada nismo toga iznosili na javu, premda smo za to znali košto i za druga izvraćanja istine u cielo j njegovoj razpravi.

Košto se razabire iz 830. br. od 1. siečnja t. g. naša baba se nije novom godinom ni malo opametila, već nasuprot svim dokazom gudi i prede svoju dalje pa, osvrćuć se na Nerezine veli da C. može posvjedočiti: „di non aver nulla innovato nel 1877 nella lingua della messa, ma di averla trovato latina, di aver *tutt' al più limitato, al solo vangelo e all' epistola* l' uso del cosidetto *Ščiavetto*, che prima s' estendeva per inconcessa ipotesi a *qualche altra* parte cantata dal popolo.“ Iz ovih rieči, što ih izlanula krezuba baka očito je, kako je do onda stvar tekla u Nerezinah. Svećenik je ondje kao i druguda u javnoj službi božjoj s napose u sv. misi, pjevao sve, s razloga znanih i jurve navedenih, iz Šćaveta, tako sve-molitve, slavu, evanjelje, vjeru, prefaciju, „otče naš“ itd. do misa jest; jednom rieču on je u *pjevanih djelovih svete mise* rabio *živući hrvatski jezik* a puk mu istim jezikom odgovarao, što nadalje pokazuje, da se je ondje kao što i drugdje od starine, od vajkadà rabio *slavenski jezik* u liturgiji, pak da se je i ondje tiekom vremena uvukla *zloporaba*, da su svećenici rabili *živući* jezik, knjige tiskane *latinskimi slovi* i da su tajne djelove sv. mise *govorili latinski*. Radi nestašice knjiga i žalibože više puta radi lahkoumnosti i komodnosti svećenstva došlo malo po malo do *takovih zloporaba*, koje se nisu mogle trpiti, već ih je valjalo po ustanovi Benedikta XIV. „Ex pastorali munere“ od 15 kolovoza 1754. izkorienliti te uzpostaviti staroslovenski jezik i misale tiskane po Propagandi glagolskimi slovi, a da prestane onaj nedopušteni i kako bi baba i Salata rekli „miscuglio di due lingue“ obvezati svećenike, da barem u javnoj službi božjoj *mise izključivo u staroslovenštini*.

Do g. 1877. svi su prvašnji svećenici, za naše pameti Ilić, još živući kanonik Bunićich te pok. Komalić i pop Mate Orlić rabili Ščavet u svih pjevanih djelovih sv. Mise, košto to može posvjedočiti, ako je još živ, stari poslužnik one crkve Ivan Gržan, a svakako ima, kako doznajemo, u tom pogledu izjavâ crno na bielom kod bisk. Ordinarijata u Krku, česa nisu mogli tajiti ni sami vodje novog pokreta i koji si utvaraju, da tobož puk zastupaju. God. 1877. uvukla se za neko vrieme nezakonita novotarija, recimo radi *neznanstva* dotičnog svećenika, koji je učio u Italiji. Svakako cio tok stvari biti će jasan bisk. Ordinarijatu u Krku. Iza god. 1878. do najnovije dobe išla stvar svakojako, jer se nije nato strogo pazilo. Cio noviji pokret potakli su pridošlice i poznati mutikaše u Nerezinah, koji su onaj dobri puk smutili te duševno i materijalno uništili. Ondje se je na dlaku obistinila ona naša stara rečenica: „tko je dužan taj je sužanj, i većina njih mora da pleše, kako im jedan bogati gavan svira. Ruku na prsa Nerezinci od prvoga do zadnjega pak recite, da to nije tako!

(Sliedi.)

Listnica uprave.

Nadalje uplatili su: pr. n. gg. A. A. Baška for. 5; Č. J. Baška for. 2; J. G. Berčić for. 2; B. I. Vižinjan for. 8; T. F. Dekani-Tinjan for. 2.50; V. I. Vrh-Buget for. 9; G. S. Boljun for. 2; D. F. Kastav 16; Š. M. Pehlin for. 2; F. S. Grdoselo for. 2.50; M. I. Grdoselo for. 1; M. M. Grdoselo for. 1; M. M. Golac for. 5; F. M. Jelišano for. 2; P. A. for. 4.50; S. J. Kršan for. 2.50; U. F. Cerovlje for. 1; F. M. M. Lošinj for. 2; G. I. Labinci for. 1; S. V. Juršići for. 2; F. I. M. Lošinj for. 2; G. I. Beram for. 25.

* * *

Velečt. g. Fr. Slavelik — Sv. Nedelja. Krivnja nije naša, nego ekspedicije, kojoj smo tri puta tj. iza svakog Vašeg pisma dali Korlevića brisati a Grbca kao novoga unesti. Od sada napried dolaziti će točno.

Gosp. F. S. Volosko: Potvrdjujemo primitak for. 12; krivnjom slagara izpušteno bijaše n. 2 broja. *Uprava „Naše Sloge“.*

Listnica uredničtva.

Gosp. dopisniku iz Poljana: Vaš dopis je pripravljen u tiskarni; budi moguće, izaći će već danas inače svakako u budućem broju. Zdravo!

Oglas.

Podpisani časti se ovim, usljed ovlaštenja podieljenog mu u smislu § 15. pravila družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, pozvati p. n. gg. članove mješovite podružnice sv. Cirila i Metoda u Vrhu na I. glavnu skupštinu, koja će se obdržavati dne 13. februara t. g. o 4 1/2 sata poslije podne u Vrhu, u kući broj 22., sa sliedećim dnevnim redom:

1. Otvorni govor.
2. Izbor novog odbora.
3. Slučajni predlozi.
4. Pjevanje.
5. Tamburanje.
6. Ples.

Za družtveno ravnateljstvo

Ante Flego v. r.

v Vrhu dne 6. febr. 1898.

Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda na boljunskom polju držati će dne 13. t. mj. na nedelju šesdesetnicu svoju redovitu godišnju skupštinu u kući g. načelnika.

Pozivlju se p. n. gg. članovi, da prisustvuju skupštini, koja će započeti na 4; sata poslie podne. Ujednu pozivlju se članovi, koji nisu još uplatili članarinu za prošlu godinu, da to učine prije skupštine. Poslje skupštine igrati će se tombola.

Boljunsko polje 1. feb. 1898.

Odbor.

Poštna i brzojavna odpraviteljica sa višegodišnjom praksom izvrstnimi svjedočbami i preporukami želi stupiti u službu. Potanje obaviesti dobije se pod naslovom **Fani Kristan**, Ljubljana, tržaška cesta 16.

Dobro vino.

Lanjske godine kad je bio prvi tečaj za konobare i vinogradare pri c. kr. kemično-gospodarstvenoj pokusnoj postaji u Spljetu, uhvatio sam zgodu, da mu prisustvujem željom, da upoznam raznovrstna vina, i da ih znadem analizirati, i čista u trgovinu turiti, te time koristiti trgovcu a osobito dalmatinskom vinogradaru.

Dakle tko želi nabaviti dobrog vina neka se obrati ponzdano na

Stjepana Dulčića

Brusje na Hvaru (Dalmacija).

Javna zahvala.

Niže podpisani zahvaljuju se ovim putem svoj rodbini, prijateljem, susjedom, svemu onomu pobožnomu puku iz sela Vodice, takodjer i onom pobožnom puku iz sela Dane, koji su u kratkoj bolesti pohodili i nastojali, da utješljivom rieči ublaže bolest milog pokojnika, i koji su mrtve ostanke našeg nezaboravnog otca odnosno brata i strica

IVA SANKOVIĆ - SOLDATIĆ

umrvšeg na svojem domu u Vodicah dne 23. jan., nakon 7. dana lahke bolesti u 44. godini svojega vieka, do hladna groba sproveli i tim njemu posljednju počast, a nama sućut i ljubav izkazali.

Osobito se zahvaljujemo velečastitomu svećenstvu g. Juri Dolžan-u domaćemu župniku, koji je vodio sprovod uz podvorbu gg. Markića Matevža župnika na Golcu i Kanta Ivan Nep., kapelana u Sturu. Spomenutim se isto zahvaljujemo, da su se dostojali doći tako daleko po buri; zahvaljujemo takodjer za svetu misu, i za odpievanje krasnog kralnog „Requiem“ i „Libera me“; na isti način zahvaljujemo gg. učitelju Mandić-u i Antunu Ribarić-u c. kr. poštaru, da su nastojali da bude čim lepši sprovod. Dragi Bog nagradio što puta s tima, koji su se odlučili onog sprovoda, i za taj čin milosrdja, sućuti i ljubavi prama nama, a od nas najlepša njim hvala!

Ivo Sanković sin.

Mate Sanković-Soldatić brat. Daverin Sanković bratučed.

Oglas!

Podpisati otvorili su danom 5. febrara t. g. u Kastvu gdje je bio prije B. Kalister filijalku (podružnicu) prodaje razne lahtene robe.

Preporučaju se koli mjestnom toli občinstvu iz okolice.

Rieka, dne 31. jen. 1898.

Feranda & Marot.

Prave krasko sukane tvari

Jedan	for. 2·10	iz dobre	prve
3·10 m.	„ 4·10	iz dobre	tvrke
dug, za	„ 5·50	iz dobre	u
elatan za muž-	„ 6·—	iz boje	svijet
ko odielo stoji	„ 7·75	iz sve	
samo	„ 8·—	iz najfinije	
	„ 10·50	iz najfinije	

Jedan cospen za crno salonsko odielo for. 10. Tvarit za gornje kapute, Boden, Parvivienne, Doskings, Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheyiote itd. razašilje uz tvorničke cienе kao čvrsto, solidno i vilo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Ambof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljke vjerne uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Ambof u Brnu**, razašilje sve tvari uz prave tvorničke cienе bez odbitka, što ga daje krojačam, koji škodi silno privatnim strankam.

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1.

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

dijalka ces. kralj. sveučilišne tiskarne „Styria"

13 Sackstrasse — **GRADEC** — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

zistem „Patent Workmann Chicago"

Raztrirni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokovtvorov v vsakem obsežju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za listje in zavitkov z napisom, naslovnih listkov jedilnih list, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Faktore Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov, Prima-nota, odpravnih, menjičnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztrirnega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kuvčka za kopiranje, skledic iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst. Via delle Acque 5

Kathreiner-

Kneippovu Slad-ovu kavu

[illegible] zdravlje, škodljivi sastojini zrake kave [illegible]

[illegible] Kathreinova slad-ova kava jedino [illegible]

[illegible] Posto [illegible] lako probavljiv.

[illegible] koz [illegible] kavina [illegible] probitačnom pokazala [illegible]

[illegible] kvistava [illegible] priležesa zrnatof [illegible]

[illegible] kakaa za nju. Uzrokom na zdravlje [illegible]

„Kathreiner" smio [illegible] u [illegible]

Upozoruje se na nevaljale patvorine.

U ljekarni L. TOMAJA nasljednik

ZAGREB **Ilica br. 12** **A. VINGER** ZAGREB **Ilica br. 12**

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i otekline poslie težkoga napora, za objačivanjo i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80 nč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liečі kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promukłost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, spriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfriškavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, skrofulóznosti, podbuhlosti, djetinjoj kržljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za pluća bolne. — Po 50 nvč.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebenssessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatnica, pravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žlički želudačne grčeve, šutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli korisno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i spriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za kobilji keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čilji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mast proti lišaju, krastam, perdičini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči — Ciena 50 nvč. izvrstno sredstvo.

Dra Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili finkovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, opet potiče na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeličiu i finoću obraza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tomu spada još borakov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica to posve neškodljivi i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi zlatnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna! On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kadiji nekoliko kapi diro po sobi prenugodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 60 nvč.

Antifebrile Kodinska proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Selaku liečі uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju zadahu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker-Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fina parfimie, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sledeće kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praška za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljuju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamajka-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novijan a još ene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plačam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić [illegible] Tiskara: Bolgan u Trstu

Broj 7. U Trstu, 17. februvara 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pošiljatve se pisma, oglasi itd. šalju po običnom cienilku ili po pogodbi. Isto tako je sa pošiljatvami, koje se šalju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Koga list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtva u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se neuklapaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za 6 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Fasija za osobnu dohodarinu.

Zast. *Bubba* predlaže, da se produlji rok za podneske fasije o osobnoj dohodarini do 31. marča 1898. Predlog bijaše prešno razpravljen i jednoglasno prihvaćen.

Novi gradjevni red za grad Pulu.

Izvjestitelj Rizzi čita izvješće i zakonsku osnovu o novom gradjevnom redu za grad Pulu od § 117. do konca. Osnova ta sa nekojimi izpravci bijaše prihvaćena u II. i III. čitanju.

Dioba občine Pomjan.

Zast. *Bennati* izvieśćuje i predlaže u ime pol. ekonomičkoga odbora, da se prihvati predloženu zakonsku osnovu o diobi mjestne občine Pomjan u dvie mjestne občine t. j. Pomjan i Marezige.

Predsjednik dade pročitati u talijanskom prevodu protu-predlog zast. *Mandića*, što mu ga ovaj dao hrvatski sastavljena.

Zast. *Mandić* moli rieč k svomu predlogu, na to se razvio sliedeći nečuveni prizor:

Zast. *M. Mandić*: Molim rieč. (Na galeriji čuju se žviždući. Predsjednik opominje galeriju, da se pristojno ponaša i da bude mirna) . . . . Visoki sabore! (na galeriji buka i žviždanje; predsjednik zvoni i nalaže galeriji, da se odstrani; galerija pjeva i onu pogrdnu pjesmicu: „Nella patria de Rossetti . . ., u 11 sati 58 časaka prekida predsjednik sjednicu, dok se galerija odstrani; u 12 sati 8 časaka vraća se predsjednik u saborsku dvoranu i nastavlja sjednicu.) . . Visoki sabore! . . . (občinstvo sakriveno na gornjoj galeriji i ono s dolnje galerije mrmlje i kašlja) Na stolu visokog predsjedničtva . . (na galerijama jako kašljanje, predsjednik zvoni) na stolu visokog predsjedničtva nalaze se dvie . . . (na galerijama buka i kašljanje, predsjednik ih opominje) . . na stolu visokog predsjedničtva . . (na galerijama silno kašljanje i buka, medju članovi većine isto; zast. dr. Bartoli lupne jako jednom, drugi put i više puta rukom o stol, predsjednik zvoni i opominje) . . . na stolu visokog predsjedničtva . . (opet isti prizori, članovi većine žviždaju. lupaju sa stolima, buče, predsjednik zvoni neprestance) . . nalaze se dvie zakonske osnove, kojimi se hoće, da dieli . . . (užasna buka, žviždanje i lupanje na galerijama i u saboru i zast. *dr. Bartoli* lupa neprekidno stolom, zatim po žari, predsjednik zvoni i opominje na red i mir). . . Mene, gospodo, ne ćete ugrijati. Prije nego se ja ugrijem, ugrijati ćete se vi svi . . . . (predsjednik pozivlje govornika, da nastavi: su, su, korajo! Ta vi lako nadvladate svu ovu viku) . . . ne, neću. učinite prije mir. Ja nemam pluća za vašu publiku nego za sebe . . . (buka sveudilj traje) . . . nalaze se na stolu visokog predsjedničtva dvie zakonske osnove. kojim se hoće, da dieli dvie hrvatsko-slovenske občine Istre . . . (na galerijama i medju sab. većinom užasna buka, žviždanje, lupanje. Zast. *dr. Bartoli* zatvorio vrata sabornice i lupa po njima) . . . i to občina Pazin i občina Pomjan. Rekoh „hrvatsko-slovenske občine" . . . (sveudilj traju isti prizori) . . . jer občinu Pazin sačinjava 20 poreznih občina, izmedju tih je samo u jednoj, i to u samom gradu Pazin nešto Talijana, dočim su ostale porezne občine... (zast. Bartoli neprestance lupa vratima, drugovi mu od većine sa stolovi, užasna buka, žviždanje, psovke, predsjednik zvoni . . (dočim su sve ostale, njih 19 na broju, čisto hrvatske porezne občine; a glede občine Pomjan, koja imade šest tisuća, tr. sto i nešto stanovnika, samo 90 je od njih Talijana, a svi ostali su Slovenci. Možemo dakle punim pravom kazati, da se hoće, da dieli dvie čisto hrvatsko-slovenske občine. — Čuli smo letimice pročitati izvješće zemaljskog odbora i danas izvjestitelja ad hoc za občinu Pomjan, ali iz toga ne možemo biti mudri, jer nemamo onih podataka, koje bismo morali imati, da stvarno oponiramo vašim nerazlogom i osvadama. Čuli smo samo nešto, ali potrebitog gradiva nemamo, da se vašim navalama sa svom odlučnošću i svimi silami suprotstavimo . . (na galerijama i med većinom buka i lupanje s vratima; predsjednik zvoni) . . . Vi ste nas,, gospodo, navlaš izključili iz svih saborskih odbora samo da ne čujemo i ne vidimo vaših sljeparija, vaših spletaka, vaših paklenskih osnova, kojimi hoćete, da uništite nas i naše izbornike, t. j. većinu pučanstva ove pokrajine. Na isti način, kako Vi danas diobami občina nepoštene nakane snujete, tako su u svoje doba Vaši otci i djedi današnje mjestne občine zaokružili, jer su očekivali od toga posvemašnje uništenje našega naroda, koji je spao u one občine. Privezali su ga uz talijanske gradiće u opakoj namjeri, da će oni slavensko pučanstvo okolišnih občina odnarodit, i da će se to naše pučanstvo asimilirati s onim, što je stanovalo u rečenih gradovih.

Zaokružili su današnje mjestne občine tako, da je pod svaki talijanski ili potalijančeni gradić došlo što više Hrvata iz poreznih občina, s kojima su onda dugo vladali i žalibože još danas vladaju naši narodni protivnici. Ali u mnogih od tako zaokruženih i umjetno stvorenih talijanskih občina osviestio se je već danas naš puk pa odatle ove diobe. Onomu, što su mislili Talijani učiniti, da će naime naše željeznim obručima tako stisnuti, da će im rebra pucati, danas dogadja se protivno, jer pucaju rebra nekim gradovima od pučkog zagrljaja i pritiska, što ga vanjski puk čini na gradove. Tako se je otela zagrljaju talijanskog gradjanstva občina Buzet, občina Pazin, občina Žminj, Tinjan itd. pa dati će Bog, da će se oteti i sve one, koje se još danas nalaze u vašem zagrljaju. Iz spomenutih izvješća doznali smo, da Vam je bila u pripomoći c. k. vlada koliko za diobu občine Pazin, po Vami predloženu, toliko i za onu občine Pomjan.

Glede Pazina kažete, da je zemaljski odbor dopisivao sa c. kr. ministarstvom i c. kr. namjestničtvom u Trstu u tu svrhu, da mu dade savjeta i ponke, kako bi se tobože abnormalni ili nezdravi odnošaji občine je naime zakonsku osnovu za ustro- | Prvo pismo glasi: | *osim toga: zar nemora istarski Slaven biti ponozan sa to, da državna uprava stavlja osobno pouzdanje upravo u njega, za njemu pruža priliku, da vlastitim postane braniteljem i osloboditeljem grudi a posredno i čitave države?* I *neće Slavenu jače dizati prsa na posviest, da je priznata posve i najm načinom njegova državljanska vriedjegovo domoljublje, njegova poput pelna vjernost i odanost do uzvišenoga oga priestolja, te da se u časovih ji računa stalnom vjerom na njegovu vnost na njegovu srčanost i na njeuku?* I

ko budete g. župnice — a vlada , na vaše marljivo, radjno i oprezno šivanje osnutja dobrovoljačkoga — sva ta promišljanja vrućo i to pučanstvu položili na dušu, tada eguran o krasnom uspjehu, te držim, valja ovlje jošte samo to pripo-, da se zauzimlje živo takodjer zeo predsjedničtvo za to, da bi ovo tje uspjelo.

a novačenje odlučeno je nekoliko a, a u ovih nekoliko glavnih postaja, će zajedati gospoda častnici za nje; ova gospoda častnici dobili su ite naputke, te će radi boljega auja za novačenjen takodjer sami obilaziti.

lavenske občine toga kotara prie su postaji za novačenje za glavnu Materija, kotar Podgrad.

odav još tomu. da je ravnateljstvo za novačenja povjereno obojici štopastnika, pukovniku barunu *Lazarić* ovniku-stražmeštru barunu *Reich*ojim neka bi gosp. župnik, kadgod ja to umoljen od ove dvojice štopastnika — bio najpripravniji na savjetom i djelom — preporučujem ime gosp. okružnoga poglavara, da odmah čim dobijete ovu naredbu, potrebite korake u svojoj župi, jer a novačenje započeti bezodvlačno.

opar, dne 6. julija 1848.

Piccoli v. r.

(Sliedi.)

Dopisi.

Poljane (obć. Veprinac) pišu nam m februara 1898. Dolazimo sa ovimi malo kasno, ali ipak je bolje, da nje dozna i kasno nego li nikad. ge uspomene pokojni naš kapelan

jih smo okovani od vavek i da nam najzada povrne ono, ča je bilo od zda naše i samo naše.

Treba da podignemo sviest naroda onda će nam morati svanuti nakon i željena sloboda. Onda ćemo ti svoji u svomu. Onda ćemo moći ći: „Svoja kućica, svoja slobodica!" da to postignemo, to mora biti sal i težnja svakega poštenega vjeka i rodoljuba!

Sad pak završimo riečima našega jednoga pjesnika:

„Bože živi i okriepi
Rod naš slavni, rod naš mili,
Da odoli svakoj sili,
S kojom mu je biti boj.
Uskori mu danak liepi,
Kad će biti samo svoj!
Bože živi i okriepi
Narod naš za svaki boj!"

: Živila naša Istra! Živili Istarski Hrvati! Živili naši zastupnici Spinčić i Laginja! Živila Austrija! Živio naš premilostivi cesar i kralj Fran Josip I.!!!

Mate i Ive (skupa): „Živili, živili, živili!!!"

Mate: Tako bi trebalo delat, tako, da bude onput manje zapućenih i neukih ljudi, ki se onda daju svakemu za nos vuć. Onda ne bi bilo toliko lahkovjernih ljudi, ki vole i ciganu vjero-

Mate: To Vam je pravica va današnjem prosvjetljenom svetu!

Ive: Dalje treba, da se dičimo i svojim slavnim hrvatskim imenom; treba da znamo, da pripadamo u najbrojniju

pravice, ke uživaju Talijani va Istroj od vajkada.

Mate: Onda treba molit Boga, da jedan put i na naša vrata zaveti sunce zlatne slobode, da puknu veruge, u

Oglas!

Podpisati otvorili su danom 1. febrara o. g. u Kastvu gdje je bio prije B. Kalister filialku (podružnicu) prodaje razne lahtene robe.

Preporučaju se koli mjestnom toli občinstvu iz okolice.

Rieka, dne 31. jen. 1898.

Feranda & Marot.

Prave bečke sukne tvari

Jedan		for. 3·15 iz dobre	prve
3·40 m.		„ 4·10 iz dobre	
štofan za muž-		„ 4·50 iz dobre	
ko odielo		„ 6·— iz bolje	vrste
		„ 7·75 iz najbolje	
samo		„ 9·— iz najbolje	vune
		„ 10·50 iz najbolje	

Jedan cempus za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gerade, kapute, Boden, i Pernvlänar. Doskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najbolje Kammgarne i Cheviote itd. razašilje iz tvorničke cieno kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato.

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Ambof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerne uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozorenje se osobito na to, da ctoji tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Ambof u Brnu** razašilje sve tvari

Skladišće

tvrdke Aleksa

Trst, Via Riborgo,

Skladišće pokućstva i tapetarij
nice. Bogato skladišće zrcala i
se ilustrovan cienik badava i f
se na parobrod ili na željeznič

Naručbe prenzimlje

Tiskarna

ljalka ces. kralj. univ

13 Sackstrasse — GR

TOVARNA ZA OBRT

zistem „Patent

Raztrirni zavo

priporočuje se za prijazne naročbe se

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: čas
katov cenikov, računov, memorandov, o
naslovnih listkov jedilnih list, pavabil itd. i
Sälbi-Cärtl, Fakture Debitoren, Creditore
Prima-nota, odpravnih, mesječnih časo-zapo
možnih knjig, potem razširnega (črtane
kopiranje, listov iz kuvčeka za kč

Za naročbe in nadaljnja pojasni

Trst, Via delle Acque 6 — ARNO

ZAGREB

lica br. 12

dobivaju

Maziło proti kostob

rheumatizmu, kalanju i trganju u
čevom u žilah, boli u kukovjh i k
probadanju svakovrstnim nazebam.

Sladka voda za kaš

prsa, kojim se lieči kašalj, r
plućih, teško disanje, pr
Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti

dođi, škrofulčnosti, podbuhlosti,
skim bolestim, slabokrvnosti, nem

Pojačene švedske k

ska životna tinktura

Ovim se glasovitim sredstvom o
pravlja i okrepljuje želudac i bila
tegnja ili mučnina, tjera napuhlos
u ličici želudačne grčeve, žnatica,
vijanje ili grižnja u trbuhu. Tko o
švedsku tinkturu redovito pije, sačn
snagu i zapriečiti razne bolesti. – Cie

Prah za blago ili z

gospodaru grejoročim za konjski
krave i svinje, za tagano čišćenje,
probare, kuda blago neće rado
Krave dayaju od njega više i bolj
čiliji i jači. — Ciena jednom omo

Fine parfuńie, mirisave vodice, razne p

Zaliha mineralnih voda.

Sve po najnižjoj cijeni one medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti plaćam sam poštarinu.

Pazin uredili. Mi znamo, da Vam je c. kr. namjestničtvo bilo vrlo uslužno u tom poslu i da Vam je bilo na pomoć; tà javna je tajna, da je jedan c. kr. namjestnički savjetnik u Trstu izradio osnovu, kako ćete naružiti sebe i občinu Pazin. U Vaših izvješćih navadjate i prividne razloge, koji su Vas tobož naveli, da djelite občinu Pazin i občinu Pomjan. Proti občini Pazin, koja je uzorno upravljana, nenavadjate nikakvog razloga za djelitbu, navadjate samo nešto pustih fraza i šupljih navoda, ali temeljitoga razloga nemate nijednoga. Tu ne upliva ništa drugo nego želja za prevlast i gospodski hiri . . (Zast. dr. Cleva dobacuje govorniku, da kaže stvari, koje se nebi usudio reći talijanski. Zast. Spinčić i dr. D. Trinajstić prepiru se u talijanskom jeziku s zast. Clevom i Bennati-em. Predsjednik zvoni, galerija buči) Glede občine Pomjan navadjate nešto razloga, ali takvih, koje ste vi sami stvorili ili koje ste vi sami izazvali. Vi se pozivljete u Vašem izvještaju glavno na to, da je ova občina neuredno upravljana bila i da tamo odavna postoje izborne borbe, te da će se tomu jednomu i drugomu doskočiti onda, kada se tu občinu u dvoje razdieli. Ja prepuštam drugomu občinu Pazin, jer će biti još mjesta, da se o njoj govori, i prelazim na samu občinu Pomjan, dotično na osnovu o diobi občine Pomjan, koja se nalazi u razpravi.

Prije pet godina bio je na občinskoj upravi u Pomjanu poznati Vaš prijatelj i istomišljenik, glasoviti G u n j a c, koji je spravio tu občinu na rub propasti, koji je imao radi toga posla sa zakonom, i koji je bio radi nesposobnosti s uprave silomice odstranjen. Iza njega je preuzela občinsku upravu slovenska narodna stranka, koja je bila stranku Gunjčevu pobila u dva izborna tjela, i to u drugom i trećem tjelu. Priznati moramo i sami, da su bili muževi naši u upravi občine malo vješti, jer se većina njih nije nikada pačala s občinskom upravom, ali nesreća za tu občinu bijaše ponajviše u tom, što je bila u jednom tjelu prodrla protunarodna, talijanaška stranka, koju sačinjavaju domaći odpadnici, prodanci i nešto gospode iz Kopra. Sve ono valjana, što bi većina občinskog zastupstva htjela, da izvede za dobro i korist občine, il da tim uredi bar donekle občinsku upravu, nije dopustila ona trećina zastupstva provesti, nego je branila dapače, da se to izvede. (Na galeriji i medju većinom buka i zviždanje. Zast. Bartoli, Vareton lupaju sa stolovi. Predsjednik zvoni.) Ona je bacala svuda klipove narodnoj stranci. Ona ju je klevetala zemaljskomu odboru i vladi, a u novinam ju ružila i napadala tako dugo, dok nije došlo do toga, da je c. kr. vlada sporazumno s Vami ili na Vaš zahtjev ono občinsko zastupstvo razpustila. Poslje razpusta občinskog zastupstva preuzeo je občinsku upravu tajnik — ako se ne varam — kotarskog glavarstva u Kopru, g. Mlekuš. Ja toga gospodina nepoznam osobno nego samo po imenu, ali sasvim sigurno, da je vrstan činovnik, da pozna oba jezika: talijanski i slovenski, da je pravedan i posve nepristran. Da se je tomu čovjeku kojom srećom pustilo, da upravlja s občinom neko vrieme i da uredi občinsku upravu, pak da provede nove izbore, ja sam stalan, da bi danas občinska uprava bila, ako ne uzorna, a to bar onakova, kakvá je u većini talijanskih občina. Njega ste crnili, ružili i napadali javno i tajno sve dotle, dok ga je c. kr. vlada odstranila i na njegovo mjesto postavila nekog umirovljenog računarskog činovnika, koji je došao tamo, da uredi tobož občinsku upravu. Nemam čast ni toga gospodina osobno poznati, ali iz onog, što je u javnost došlo i što sam od drugih čuo, znam, da je on skroz nesposobna osoba za onakvu občinsku upravu, da je pristran i da je posve odan piću, te da su ga isti c. kr. oružnici opisali kano velikog pijanca. Takva osoba služi svakako na sramotu onima, koji su ju tamo postavili. Napokon je došlo u toj občini do toga, da upravlja s njom imenovani od strane vaše i od c. kr. vlade posebni odbor u osobah trojice tamošnjih občinara (buka). Prije spomenuti, da se još na njega vratim, pijanica-upravitelj nije htio primiti kao občinskog činovnika osobu, koja je bila posve sposobna, i koja nije bila nikada politički kompromitirana; osoba, koja danas posve dobro upravlja s jednom občinom u istom kotaru. Nije htio primiti toga čovjeka, jer da je strančar, ali je zato primio najvećeg strančara, što ga ima u onoj občini, zlosretnog Bartolića. Taj Vaš komesar, poštenog, žurnog, radinog i trieznog čovjeka nehtjede (Predsjednik kaže neka pokrati govor.) Ustrpite se, ja ću svršiti. (Predsjednik viče, da su mu drugi kazali, da vriedja, pita ako je to istina, neka mu kaže na svoje poštenje) Ja se pozivljem na c. kr. zastupnika vlade. Puštajte me na miru. (Venier predlaže, da mu se oduzme rieč, jer da vriedja). Nemate toga prava. Kako to, tà on niti ne pozna hrvatskog jezika. (Predsjednik pita opet govornika, da mu kaže na svoje poštenje dali vriedja.) Ja se uzdržajem. Ja se pozivljem na zastupnika vlade. (Buka.) Ja se pozivljem na cesarskog čovjeka. (Predsjednik ga opominje nek svrši.) Ja bih bio već svršio, da ste me pustili govoriti. Dakle poslije dvojice komesara došao je (Predsjednik prekida.) i danas se nalazi na upravi, na čelu uprave nalazi se danas vaš ljubimac Gunjac, kojega je bila u svoje vrieme c. kr. vlada odstranila s občinske uprave. S onom občinom je upravljao dakle komesar Mlekuš, pak komesar Niemac, što li. Upravljala je s občinom dvojica komesara, koji su s vašim suglasjem bili imenovani. I današnji upraviteji imenovani su vašim suglasjem i oni upravljaju s občinom već godinu dana bez narodnog zastupstva, a vi dolazite sada s zakonskom osnovom, da se dieli ona občina, jer da je slabo upravljana! Zar ti Vaši komesari i upravitelji nisu mogli urediti bolje upravu, pak dati ju občinskom zastupstvu, da s njom upravlja? Jest, to ste mogli, ali Vama nije bilo do dobre uprave, nego do drugotnih ciljeva a u prvom redu bile vam je svrha, da ona občinu, koja Vam je na Koparščini trn u peti, razdvojite, razcjepate i tako, pošto nemožete dobiti cijele občine za sebe, nastojite barem jedan dio za sebe. To je pakostna tajna i vaša svrha, radi koje dielite ovu občinu, ali koju mi uvidjamo i predvidjamo. Izvjestitelj kaže, da se je bivša uprava mo-

Odgovorni urednik i izdavatelj Mihe Mandić — Tiskara Belasc u Trstu

Broj 7. U Trstu 17. februvara 1398.

Nepodpisani se dopisi ne čekaju. Poslana se pisma, oglasi itd. plaćaju po običnom cieniku ili po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom zapovjednicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbliju poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtva u otvorenom pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se neprimaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

je naime zakonsku osnovu za ustrojenje posebnoga odbora, koji bi imao

Prvo pismo glasi:

Br. 200

osim toga: zar nemora istarski Slaven biti ponosan na to, da državna uprava stavlja osobno pouzdanje upravo u njega, da njemu pruža priliku, da vlastitim postane braniteljem i osloboditeljem gruda a posredno i čitave države?! neće Slavenu jače dizati prsa na posviest, da je priznata posve i najm načinom njegova državljanska vriedjegovo domoljublje, njegova poput pozlna vjernost i odanost do ustavnoga oga prieslolja, te da se u časovih ji računa stalnom vjerom na njegovu vnost na njegovu srčanost i na njeuku?!

ko budete g. župnice — a vlada na vaše marljivo, radjno i oprezno šivanje osnuta dobrovoljačkoga — sva ta promišljanja vruće i o pučanstvu položili na dušu, tada eguran o krasnom uspjehu, te držim, valja ovdje jošte samo to pripu, da se zauzimlje živo takodjer zeo predsjedničtvo za to, da bi ovo stje uspjelo.

a novačenje odlučeno je nekoliko a, a u ovih nekoliko glavnih postaja, a će zasjedati gospoda častnici za nje; ova gospoda častnici dobili su ite naputke, te će radi boljega auja za novačenjen takodjer sami obilaziti.

lavenske občine toga kotara prie su postaji za novačenje za glavnu Materija, kotar Podgrad.

odav još tomu, da je ravnateljstvo za novačenja povjereno obojici štopastnika, pukovniku barunu *Lazariću* povniku-stražmeštru barunu *Reichjim* neka bi gosp. župnik, kadgod ta to umoljen od ove dvojice štopšastnika — bio najpripravniji na savjetom i djelom — preporučajem ime gosp. okružnoga poglavara, da odmah čim dobijete ovu naredbu, potrebite korake u svojoj župi, jer ra novačenje započeti bezodvlačno.

opar, dne 6. julija 1848.

Piccoli v. r.

(Sliedi.)

Prilog „Naše Sloge" br. 7.

IZVJEŠĆE

o djelovanju istarskoga sabora god. 1898. u Puli.

VIII. sjednica, dne 9. febrara 1898.

Prisutni: predsjednik *Campitelli*, vladin zastupnik *Fabiani* i 24 zastupnika.

Interpelacije.

Zast. *Kompare* i drugovi podnašaju na cesarsku vladu sliedeće dvie interpelacije:

Interpelacija zastupnika Kompare in tovarišev na c. kr. vlado radi novačenja v Kopru v letu 1898. v seji 8. febr. 1898.

Znano je dovolj, da so bili mladeniči iz občin: Dolina, Dekani, Ocizla-Klanec, Pomjan, koji so bili pozvani lansko leto na vojaški nabor, v Kopru od nizkega ljudstva napadani, celó ranjeni, in mnogi v nevarnosti življenja!

Znano je, da so bili tudi načelniki raznih davčnih občin, koji so šli k naboru radi uradnih pojasnil, napadani in celó ranjeni.

Znano je, da celó očetje onih novincev, ki so vložili prošnje za oproščenje od vojaščine, bili so nekoji napadeni, drugi so pribežali krvavimi glavami celó v Trst.

Znano je, da c. kr. okrajni glavar ni niti kaj ukrenil, niti uplival, da prepreči te nemire; da se je ob vsem tem vedel pristransko na škodo novincev in drugih iz zunanjih slovenskih županij koparskega okraja.

Znano je, da bi bili ti nemiri lahko zadobili nevarnejši izraz, ako bi vsaj nekoje pametnejše meščanske osebe ne bile pomirjajočim načinom posegle vmes.

Znano je, da so župani gori imenovanih občin uložili skupno prošnjo na c. kr. vlado, da se za omenjene občine vrši novačenje zunaj mesta Kopra, kje v središču.

Iz navedenih razlogov vprašajo podpisani:

— Ali hoče vis. c. kr. vlada potrebno vkreniti, da se v letu 1898. bode novačenje vršilo kje v središču omenjenih županij izven Kopra?

Interpelacija zastupnika Kompare in tovarišev na c. kr. vlado radi sistemizacije šole na Plavji in ustanovitve šole na Škofji in Hribih! dne 8. febrara 1898.

V okrogu okoli 3 kilom. nahaja se več sel spadajočih v kaplanijo Plavje, koja nimajo nikake redne šole, akoravno je tu čez 80 šolodolžnih otrok. Nahaja se sicer na Plavji že čez 12 let pomožna šola, kjer poučuje po nekoliko ure na dan duhovnik, kadar je mesto kaplansko popolnjeno. To pomožno šolo priposznale so šolske oblasti vseljej kot potrebno, ter vsled tega primerno odškodovale (remunerirale) duhovnika-učitelja. Ko so leta 1893 šolske oblasti začele obravnave radi ustanovitve šole na Škofji, in to vsled mnogih prošenj za šolo od strani šolopotrebnih Škofjcev, določile so šolske oblasti, da se v novo namerovano šolo na Škofji (spodnji) ušolajo tudi otroci davčne občine Plavje. V tem smislu je tudi sklenil občinski zbor v Miljah dne 3. oktobra 1893 sledeče: 1) Vzame se na posodo 4500 gld. za zidanje šole na Škofji. 2) Hipoteka temu dolgu so občinska posestva Plavja, Škofj in Hribov. Proti temu sklepu uložila je toliko srenja Plavja koliko srenja Hribi protest na dež. šolski svet. Nagibi temu protestu so bili sledeči: 1) Pot na Škofje vodi preko deročega potoka, koji je v času burje in naraščanja vode neprehoden. 2) Je na Plavji sedaj pomožna šola, koja ima v zakonu utemeljeno pravo, da se sistemizuje. 3) Med davčnimi občinami, na koje se ima izposoditi omenjenih 4500 gld. ima samo Plavja občinska posestva, Hribi in Škofije pa nimajo nikakega javnega imetka, da se dolgu podloži; toraj bi morala edina davčna občina Plavje garantirati za vse namerovano šolsko poslopje. 4) Plavje davčna občina ima sama zadostno število za šolo godnih otrok — čez 80 — toraj hoče, da se tam ustanovi redna šola. Zato je tudi prijavljena bila v ta namen prošnja na visoko c. kr. namestništvo pod številko 593/I. S.

Ta protest je vis. c. k. deželni šolski svet zavrgel, ne da bi bil navel meritorično le jeden vzrok.

Dne 31. decembra 1893 prišla je na lice mesta šolska komisija, da vodi razpravo o ustanovitvi šole na Škofji, kamor bi se imeli ušolati tudi za šologodni otroci z Plavja in Miljskih hribov. Komisija je v daljšej razpravi vsprejela ponudbo zastopnikov z Plavja, koji so komisiji obljubili, da sezidajo v teku dveh let na lastne stroške šolsko poslopje odgovarjajoče vsem zakonskim zahtevam. Šolska komisija je vsprejela to ponudbo. Na besedo vladnega zastopnika na dotični komisiji, šli so občinarji Plavja takoj na delo in dozidali šolsko poslopje za enorazrednico, ktera po izreku stavbinskih mojstrov, okrajnega in deželnega šolskega nadzornika odgovarja popolnoma § 19., 14. in 16. dež. šol. zakona z dne 30. marca 1870.

Dopisi.

Poljana (obć. Veprinac) pišu nam om febrara 1898. Dolazimo sa ovimi i malo kasno, ali ipak je bolje, da nje dozna i kasno nego li nikad. ige uspomene pokojni naš kapelan

---

ojili smo okovani od vavek i da nam najzada povrne ono, ča je bilo od izda naše i samo naše.

Treba da podignemo sviest narcda onda će nam morati svanuti naikon i željena sloboda. Onda ćemo ti svoji u svomu. Onda ćemo moći di: „Svoja kućica, svoja slobodica!" da tc postignemo, to more biti isal i težnja svakega poštenega vjeka i rodoljuba!

Sad pak završimo riečima našega jednoga piesnika:

„Bože živi i okriepi
Rod naš slavni, rod naš mili,
Da odoli svakoj sili,
S kojom mu je biti boj.
Uskori mu danak liepi,
Kad će biti samo svoj!
Bože živi i okriepi
Narod naš za svaki boj!"

: Živila naša Istra! Živili istarski Hrvati! Živili naši zastupnici Spinčić i Laginja! Živila Austrija! Živio naš premilostivi cesar i kralj Franc Josip I.!!!

Mate i Ive (skupa): „Živili, živili, živili!!!"

"Mate: Tako bi trebalo delat, tako, da bude onput manje zapućenih i neukih ljudi, ki se onda daju svakemu za nos vuć. Onda ne bi bilo toliko lahkovjernih ljudi, ki vole i ciganu vjero-

va bi pokrajine u velikoj većini.

Mate: To Vam je pravica va današnjem prosvjetljenem svete!

Ive: Dalje treba, da se dičimo i svojim slavnim hrvatskim imenom; treba da znamo, da pripadamo u najbrojniju

pitati, da se uvida i nasebni puku one pravice, ke uživaju Talijani va Istroj od vajkada.

Mate: Onda treba molit Boga, da jedan put i na naša vrata zavreti sunce zlatne slobode, da puknu veruge, u

Oglas!

Podpisati otvorili su danom 1. febrara t. g. u Kastvu gdje je bio prije B. Kalister filialku (podružnicu) prodaje razne lahtene robe.

Preporučaju se koli mjestnom toli občinstvu iz okolice.

Rieka, dne 31. jen. 1898.

Feranda & Marot.

Prave kranjske sukovne tvari

Jedini coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Boden, Fernvikner, Doskings. Tvari za drživne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheyiste itd. razašilje uz tvorničko ceno kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Ambof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerne uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Ambof u Brnu** razašilje sve tvari

Skladišć

tvrdke Aleksa

Trst, Via Riborgo,

Skladišće pokućstva i tapetari nice. Bogato skladišće zrcala se ilustrovan cienik badava i se na parobrod ili na željezni

Naručbe preuzimlje

Tiskarne

filjalka ces. kralj. univ

13 Sackstrasse — G

TOVARNA ZA OBR

zistem „Paten

Raztrimi zavo

priporučuje se za prijazne naročbe

Izdelovanje svakovrstnih tiskovin kakor: č katov. cenikov, računov, memorandov, naslovnih listkov jedilnih listov, pavabil itd. Sáldi-Conti, Fakture Debitoren, Crédito Prima-nota, odpravnih, menjičnih časo-za možnih knjig, potem raztirnega (čitar kopiranje, listov iz kuvčeka zi

Za naročbe in nadaljnja pojasn

Trst, Via delle Acque 5 — ARN

ZAGREB

lica br. 12

dobivaju

Mazilo proti kostol

rheumatizmu, kalanju i trganju v čevom u žilah, boli u kukovjh i probadanju svakovrstnim narcbaj

Sladka voda za ka

prsa, kojim se liči kašalj, plučih, težko disanje, p

Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezovi

doći, škrofulóznosti, podlahlosti, skim bolestim, slabokrvnosti, ne

Pojačene švedske

ska životna tinktur

Ovim se glasovitim sredstvom pravlja i okrepljuje želudčane t ubl tegnuje ili mučnina, tjera napuhl u želudcu želudačne grčeve, žutic vijanje ili grižnja u trbuhu. Tko švedsku tinkturu redovito pije, sal smagu i zapriečiti razne bolesti. – C

Prah za blago ili

gospodaru preporučamo za kojuš krave i svinje, za lagano čišćenje probave, kuda blago neće rado Krave davaju od njega više i bo čiliji i jači. — Ciena jednom om

Fine parfume, mirisave vodice, razne

Sve po novijem ukusu one medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Troški za to šolsko poslopje znašajo po uradnem županskem izkazu — brez robot — 7202 gld. Sredstva za napravo imenovanega šolskega poslopja dovolil je občinski zbor v Miljah dne 27. junija 1895. Slednjič je srenja Plavje v drugič uložila prošnjo za sistemizacijo šole, ali tudi ta je bila sklepom dež. šol. sveta z dne 22. novembra 1895 odbita.

Proti temu sklepu dež. šolskega sveta uložila je davčna občina Plavje dne 4. januvarja 1896 pritožbo na c. kr. naučno ministerstvo. Sledeči su razlogi za to:

1. Občinarji Plavja vzdržujejo še vedno vse razloge navedene v svojem prvem protestu na dež. šol. svet, ker isti ni nijednega razloga meritorično razpravljal, še manj ovrgel.

2. Pomožna šola na Plavji obstoji že čez 12 let, in jo že kot tako pripoznavajo šolske oblasti ravno toliko časa. Vsled § 51. dež. sol. zakona z dne 30. marca 1870. morala bi se bila ta šola že po 2 letih sistemizovati; ako so tedaj šolske oblasti 10 let to v postavi utemeljeno dolžnost zanemarjale, ne more ta zanikernost stvariti kak prejudic obstanku šole na Plavji.

3. Šolska komisija z dne 21. decembra 1893 je vsprejela obljubo, od strani zastopnikov Plavja, da hočejo v določenem obroku sezidati šolsko poslopje. Ko je občina Plavje tej komisijski zahtevi ugodila, je nemogoče, da se odtegne zadani besedi (da dovoli sistemizacijo šole). Ako bi tega vsega tudi v komisijskem zapisniku ne bilo, interesenti z Plavja jamčijo svojim poštenjem, da se je razprava tako vršila.

4. Sklep občinske seje v Miljah z dne 27. junija 1895 je moral vendar priti do znanja političnim oblastim, ki ob enem imajo predsedništvo v c. kr. okrajnem in v dež. šol. svetu; in vendar niso te oblasti učinile nijednega koraka, da zaustavijo zidanje. Občinski zastop v Miljah ravnal je tu v zmislu § 62. zakona z dne 14. maja 1869.

5. Morda misli c. k. deželni šolski svet, da bi sistemizacija šole v Plavji stvarila nevarnost, da se prepreči v seji 22. novembra 1895 osnovana ustanovitev dvorazredne šole na Škofiji. Ali ta misel nima realne podlage. Ako bi namreč morali obiskovati namerovano dvorazredno šolo na Škofiji za šolo godni otroci z Plavja, Škofij in Hribov, tedaj znaša število otrok po izkazih c. kr. okr. šol. sveta 370 slovenskih in 124 italijanskih otrok — skupno 494 otrok. — Spadalo bi torej na slovenskega učitelja 370 — na italijanskega 124 otrok. Tako število otrok na eno učno silo bije postavnim določbam v obraz. Za toliko otrok ne moreta zadostovati dva razreda, to uvidi tudi oni, ki ni šolski strokovnjak.

Za to število otrok treba najmanj pet razredov. Naj se tedaj ustanovi dvorazredna šola na Škofiji; to podpisani toplo priporočajo ali naj se obzirom na okolščine sistemizuje enorazredna ljudska šola na Plavji in enorazredna ljudska šola na Hribih.

6. Ali naj se tako izvrstno dovršeno vzorno šolsko poslopje na Plavji vniči?

Ali je pravično, da bodo tako ogromni troški uboge davčne občine Plavje posebno v tih nesrečnih letih zamán?

Ali je pametno, da se jim nalože še novi troški za zidanje šole na Škofiji?

Vsled tega podpisani stavijo Vis. c. k. vladi sledeča vprašanja:

I. Ali je Vis. c. k. vlada voljna v najkrajšem času storiti potrebne korake, da se sedanja pomožna šola na Plavji sistemizira kot redna enorazredna ljudska šola?

II. Ali je Vis. c. k. vlada voljna vkreniti potrebno, da se osnuje dvorazredna ljudska šola na Škofiji se svojim šolskim okrožjem brez obzira na davčne občine Plavje in Hribi?

III. Ali hoče Vis. c. k. vlada storiti potrebne korake, da se tudi na Hribih osnuje ljudska šola?

P u l a, 6. februvarja 1898.

Obje interpelacije pročitane bijahu jedino u talijanskom prevodu. Za čitanja tih interpelacija prigovarali su pojedini članovi većine, kao B e n n a t i i G a m b i n i.

Odgovor vlad. zastupnika.

Vladni zastupnik g. Al. *Fabiani* odgovara u ime cesarske vlade na razne upite:

a) Zast. *Gambini u*

1. da neima zaprieke imenovanju po jednog talijanskog škol. nadzornika za svaki kotar, ali da to odvisi od raznih okolnostih;

2. da će biti imenovan treći zemaljski školski nadzornik god. 1899;

3. zem. školsko vieće za Istru da nije moguće premjestiti u Poreč;

4. u godišnje izvješće zem. škol. nadzornika, da će se u buduće uvrstiti broj djece, dužne polaziti pučku školu;

5. promjena naukovnog jezika u postojećih školah nije moguća;

6. da će se polag sredstva ustrojiti posebne škole, gdje postoje mješovite ili paralelke;

7. da se je odustalo od zaključka neustrajati škole dok nebude izradjen nacrt školskih okružja, što da će se brzo izraditi;

8. da će se premjestiti iz Rovinja u Palu talij. šol. nadzornik;

9. hrvatsku pučku školu da se nemože maknuti iz Pazina;

10. ustrojenje talijanske ženske škole u Voloskom da nije toliko potrebite;

11. članovom zem. odbora u zem. škol. vieću, da nije vlada dala povoda nezadovoljstvu.

b) zast. *Dr. D. Trinajstića*: obzirom na njegov upit, postavljen u IV. sjednici zem. sabora za Istru dne 29. jenara, d a b i j a s e v e ć o d r e d j e m o, d a s e v l a d i n a p o d p e r a m o ž e u p o r a b i t i i z a d o b a v u ž i v e ž a u s v i h k o t a r i h I s t r e.

Na talijanski izrečen odgovor vladinoga zastupnika, doviknuo je zast. Trinajstić: j a s a m p o s t a v i o i n t e r p e l a c i j u h r v a t s k i, na što je občinstvo na galerijah proti njemu naskočilo vičuć: z i t t o!

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Bolnac u Trstu

Broj 7. U Trstu 17. februvara 1898. Godina XXIX.

Nefrankovani se dopisi ne tiskaju. Upozorujemo se pisma, ogласi itd. šaljaju po običnom cienіku il po ugovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbliju poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Sliegom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji: 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
na Istru.

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 16. febrara 1898.

Austro-Ugarska. U današnjoj prilogu k našemu listu naći će čitatelji opis zadnjih dvih sjednica istarskoga sabora, kojim su prisustvovali jošte i zastupnici hrvatsko-slovenskoga kluba.

Znamenita bijaše osobito deveta sjednica, u kojoj bijaše prihvaćen svimi glasovi talijanske saborske većine predlog zastupnika Bartoli-a, da se naime popuni §. 13. pravilnika u tom smislu, da bude razpravni jezik sabora talijanski jezik. Članovi manjine pobijali su i doista pobili taj predlog kano protuzakonit i protuustavan, nu sve to nije ništa pomoglo, jer za talijanske zastupnike u istarskom saboru nevriede razlozi ni dokazi, nego njih vodi jedino strast i mržnja do svega, što nije talijansko, što je slavensko. Desetoj sjednici nisu više prisustvovali članovi hrvatsko-slovenskoga kluba. Jedanaesta sjednica bijaše urečena za utorak dne 15. t. mj. nu reč bi da se nije održavala i to, kako brzojavljaju ovdašnjim listovom, na molbu g. namjestnika.

U dalmatinskom saboru započela je razprava o adresi na kralja dne 15. t. mj. Ako nas svi znakovi nevaraju, doći će u adresu i molba sabora za sjedinjenje Dalmacije sa Hrvatskom.

U štajerskom saboru predložila je njemačka stranka zakonsku osnovu o promjeni izbornoga reda. Ta promjena glasi, da se uvede tajno glasovanje i da se bira neposredno, t. j. bez izbornika ili fiducijara.

U šležkom saboru došlo je izmedju njemačke većine i slavenske manjine do razdora. Zastupnik Stratil podnio je naime zakonsku osnovu za ustrojenje posebnoga odbora, koji bi imao urediti jezikovno pitanje u Šleziji. Pošto su Niemci tu osnovu zabacili, ostavili su slavenski zastupnici sabor.

Posebni adresni odbor češkoga sabora izradio je jurve naert adrese, koja će sastojati iz dvaju samostalnih dielova. Prvi dio sadržaje poklonstvo cesaru i kralju prigodom Njegove 50-godišnjice vladanja, a u drugomu je naglašeno sjedinjene češkim zemalja na temelju češkoga državnoga prava.

Bivši austrijski ministar izvanjskih posala grof Kalnoky umro je dne 13. t. mj. naglo u Brnu.

Rusija: Usljed nečuvena pritiska, što ga čini pruska vlada na svoje državljane Poljake, počeli su ovi i njihovi suplemenici u Rusiji i u Austriji, uvidjati, da im valja sve sile napeti proti Niemcem, koji idu za tim, da ih poniemče. Oni se stali bližati Rusiji, koja im ide u susret tim, da njim ustraja i više škole u poljskom jeziku i u obće daje uz ruski i poljskomu jeziku ono pravo, koje ga ide.

Engleska: Engleški parlament otvoren je priestolnim govorom kratjice Viktorije, u kojem se ističu prijateljski odnošaje, sa svimi velevlastmi. U govoru spominje se i grčko-tursko izmirenje te se obećaje predložiti parlamentu zakonsku osnovu o mjestnoj upravi u Irskoj.

1848-1898.

Do mala biti će 50 godina od onih burnih dana god. 1848., kadno bijaše austrijska država usljed nutarnjih nemira do temelja potresena. Ona se nalazila u velikoj stisci, te se valjalo tadašnjim savjetnikom krune obratiti na vazda vjerne narode, medju koje spadao je uvjek u prvom redu i naš hrvatski narod. I tom zgodom baciše svoj pogled tadašnji vlastodršci i na hrvatsko-slovensko pučanstvo Istre, što nam pokazuju jasno dva pisma, koja niže priobćujemo, i koja potvrđuju nepobitnu istinu, da može naša svietla kruna ovdje na jugu u sreći i nesreći jedino na vjernost našega naroda sa pouzdanjem računati.

Prvo pismo glasi:

„Br. 200

Gospodinu župniku

u Gročani.

Kod činjenice, da zahtjevaju sadašnji odnošaji, da se odašalje u Italiju koliko je više moguće c. kr. vojske, nije moguće da bi se u Istri namjestilo veće množtvo redovitih četa. Pošto treba pako Istra oboružane sile na vlastitu obranu proti neprijateljskim navalam, dozvolilo se je neprijateljskim navalam, dozvolilo se je neprijateljskim navalam, dozvolilo se je sporazumno sa c. kr. vojničkim nadzapovjedničtvom u Primorju i sa okružnim poglavarom visokoga vojnoga ministarstva, od dne 3. t. mj. br. 2076., da se dobrovoljnom stavbom (leva) u istarskih občinah, *napučenih od Slavena — u kojih lojalnost, vjernost i odanost stavlja vlada podpuno pouzdanje* — vojnički ustroji zbor dobrovoljaca. U tu svrhu odpremljeni su amo potrebitimi punomoćmi i naputnici: iz god. 1813. i 1815. častno poznati ta dašnji major a sadašnji umirovljeni pukovnik, gosp. baron pl. *Lazarić* i c. k. pukovnik-strašmeštar baron pl. *Reichlin*, od pješačtva nadvojvode Ferdinanda Viktora od Este.

Imenovani štopski častnici izdali su upravo sada — u talijanskom i slavenskom jeziku — i to podieljeno u kranjskom i ilirskom nariečju — proglas, kojim pozivlju i nukaju Istrane, da pristupe dobrovoljačkom zboru, koji se ima ustrojiti, te istim javljaju ustanovljene uvjete.

Usljed naredbe c. kr. okružnoga poglavara od dne 3. t. mj. br. 613. šaljem Vam ovim, gosp. župniče, potrebit broj izтisaka toga proglasa, kojega izvolite g. župniče razdieliti medju narod, te da ujedno neposredno i posredno, putem občinskih načelnika pobnukate mladiće i muževe neka stupe u dobrovoljački zbor, pobnukate ih vruće živalnim zanimanjem za isto posve uspje.

Tomu je dobrovoljačkomu zboru, koji se ima osnovati po vojničku, nu samo za vrieme ovoga rata, svrha, da bude kano pričuva c. k. četam, služećim u Istri, te da bude pojačavao ove zadnje kada nebi ove bile dostatne, da zposjednu vojničke točke, u tu svrhu, da se zabrani neprijateljsku navalu; u slučaju pako, da bi c. k. redovite čete dielomice ili posve otišle iz Istre, radi obrane Trsta, ili radi pojačanja četa u Italiji, neka dobrovoljački zbor stupi na njihovo mjesto i na-a preuzme obranu Istre proti neprijateljskim navalam.

Što može biti na zemlji svetijega i dražega, nego li je domovina, što može biti liepšega i zahvalnijega nego li je obrana domovine po vlastitih, poštenih i hrabrih sinovih? A osim toga: *zar nemora istarski Slaven biti ponosan na to, da državna uprava stavlja svoje posebno pouzdanje upravo u njega, da se baš njemu pruža prilika, da vlastitim nagonom postane braniteljem i ostoviteljem domaće grude a posredno i čitave države?* I *Zar se neće Slavenu jače dizati prsa na ponosnu svjest, da je priznata posve i najčastnijim načinom njegova državljanska vriednost, njegovo domoljublje, njegova poput pokine stalna vjernost i odanost do ustavnoga cesarskoga priestolja, te da se u časovih pogibelji računa stalnom vjerom na njegovu pripravnost na njegovu srčanost i na njegovu ruku?*

Ako budete g. župnice — a vlada računa na vaše marljivo, radjno i oprezno pospješivanje osnutja dobrovoljačkoga zbora — sva ta promišljanja vruće i ljubezno pučanstvu položili na dušu, tada sam sjeguran o krasnom uspjehu, te držim, da mi valja ovdje jošte samo to pripomenuti, da se zauzimlje živo takodjer zemaljsko predsjedničtvo za to, da bi ovo poduzetje uspjelo.

Za novačenje odlučeno je nekoliko razreda, a u ovih nekoliko glavnih postaja, u kojih će zasjedati gospoda častnici za novačenje; ova gospoda častnici dobili su potrebite naputke, te će radi boljega uspjevanja za novačenjem takodjer sami okolo obilaziti.

Slavenske občine toga kotara pridieljene su postaji za novačenje za glavnu občinu Materija, kotar Podgrad.

Dodav još tomu, da je ravnateljstvo čitavoga novačenja povjereno obojici štopskih častnika, pukovniku baronu *Lazariću* i pukovniku-stražmeštru baronu *Reichlinu*, kojim neka bi gosp. župnik, kadgod-i bude za to umoljen od ove dvojice štopskih častnika — bio najpripravniji na uslugu savjetom i djelom — preporučujem Vam u ime gosp. okružnoga poglavara, da biste odmah čim dobijete ovu naredbu, učinili potrebite korake u svojoj župi, jer se mora novačenje započeti bezodvlačno.

Kopar, dne 6. julija 1848.

Piccoli v. r.

(Sliedi.)

Dopisi.

Iz Poljana (obć. Veprinac) pišu nam početkom febrara 1898. Dolazimo sa ovimi viestmi malo kasno, ali ipak je bolje, da se za nje dozna i kasno nego li nikad. — Blage uspomene pokojni naš kapelan

PODLISTAK.

Istarski razgovori.

Preporučeni na razmišljanje svim Istranom, a ponajpače prodancem i njihovim drugovom.

(Konac.)

Mate: Ja, po svetega, bolje je, da damo svojmu dobitka, nego tujemu, zač napokon svoj nam je svoj, a tuji nam ostane vavek tuji.

Ive: Nadalje bi trebalo va svakem meste ustrojit „Podružnice družbe sv. Cirila i Metoda“. Zač to nam je družtvo najpotrebnije i najkoristnije. Ono ne da, da nam Talijani odnarodjuju našu milu decu, već je svrha tega družtva, da otvara na svoj račun škole va našem zajike, kad nam ih već ne će dat oni, ki bi morali za te škole skrbet.

Mate: Tako bi trebalo delat, tako, da bude onput manje zapuđenih i neukih ljudi, ki se onda daju svakemu za nos vuć. Onda ne bi bilo toliko lahkovjerneh ljudi, ki vole i ciganu vjerovat, nego svojem pravem ljudem.

Ive: Tako je, onda bi ljudi znali i svojom glavom mislet, pak se ne bi trebalo bat ovakoveh dogadjaji, kakove smo zadnje vreme morali doživet. „Družbu sv. Cirila i Metoda“ treba podpomagat, ča se more više, zač njoj je svrha, da našu rodjenu djecicu oslobodi iz talijanskeh nohti.

„Lega nazionale“ zove se talijansko družtvo, kojoj je svrha jedino, da otuji našu djecu, zač vlada daje za Talijane i preveć škol. To družtvo nije daklè nastalo iz potrebe, nego samo za to, da od naše djece dela izdajice, koji bi onda po onaj. „*gori potirica od Turčina*“ bili huji naši neprijatelji, nego su isti rodjeni Talijani.

„Kako su pravedni naprama nam, vidi se već iz tega, ča od pet gimnazij, ali latinskeh škol, ča jih je va austrijskem Primoriju, nema ni jedan hrvatski ni slovenski; premda smo mi va taj pokrajine u velikoj većini.

Mate: To Vam je pravica va današnjem prosvjetljenem svetu!

Ive: Dalje treba, da se dičimo i svojim slavnim hrvatskim imenom; treba, da znamo, da pripadamo u najbrojniju narodnu familju u Europi, i to medju Slavene.

Moramo bit ponosni, ča su se naši stareji hrabro borili s Turki, ter obranili celu ostalu Europu od njihove navale i poplave. Moramo znat, da su nas baš radi tega prozvali slavnim imenom „*antemurale christianitatis*“ (to će reć zid ili predzidje ili obrana kršćanstvà).

Nadalje treba, da budemo svjestni, da smo ljudi, i da svi ljudi imaju pred Bogom i zakonom ista prava. Tako moramo dobro znat i to, da ni mi Hrvati nismo stvoreni, da sve podnosimo kako robovi, ča smo i kako smo na žalost do sada delali, tako da nas zovu i „ščavi“.

Moramo znat, da su svi narodi jednakopravni, s toga da ne smije ni talijanski narod delat od nas, ča ga volja, već da mora i njihovoj sile bit jedan put kraj. Napokon moramo pitati, da se u du i našemu puku one pravice, ke uživaju Talijani va Istroj od vajkadà.

Mate: Onda treba molit Boga, da jedan put i na naša vrata zavreti sunce zlatne slobode, da puknu veruge, u kojih smo okovani od vavek i da nam se najzada povrne ono, ča je bilo od vazda naše i samo naše.

Ive: Treba da podignemo sviest naroda a onda će nam morati svanuti napokon i željena sloboda. Onda ćemo biti svoji u svomu. Onda ćemo moći reći: „Svoja kućica, svoja slobodica!“ A da to postignemo, to mora biti misal i težnja svakega poštenega čovjeka i rodoljuba!

Sad pak završimo riečima našega vriednoga pjesnika:

„Bože živi i okriepi
Rod naš slavni, rod naš mili,
Da odoli svakoj sili,
S kojom mu je biti boj.
Uskori mu danak liepi,
Kad će biti samo svoj!
Bože živi i okriepi
Narod naš za svaki boj!“

Mate: Živila naša Istra! Živili istarski Hrvati! Živili naši zastupnici Spinčić i Laginja! Živila Austrija! Živio naš premilostivi cesar i kralj Franjo Josip I.!!!

Mate i Ive (skupa): „Živili, živili, živili!!!“

Fran, Župan gorljivo je za života nastojao oko toga, da se nakon toliko godina i u našoj crkvi namjesti orgulje. Nije propustio prigode a da svojom blagom i zanosnom rieči ne bi bio od svojih župljana izvabio znatnijih dobrovoljnih prinosa, u svrhu izvedenja liepe svoje namisli, koja bi, kad bi se oživotvorila, imala služiti na ukras hramu božjemu, a na čast i diku onima, koji ju ostvariti pomogoše.

Sred plemenitog toga njegovog nastojanja, neumoljna mu smrt nenadoma prekinu niti života. Djelo i zamisao njegovu morao je častno da kraju privede njegov nasljednik, velevriedni naš sadašnji kapelan g. *Antun Ellner*.

On ga je i zbilja ka kraju priveo. Pjevalište (kor) je podignuto, orgulje su namještene — trebalo ih samo blagosloviti.

Dan Bl. djevice Marije, 8. decembra, osvanuo je krasan, dà veleban, baš kao da je i samo nebo htjelo, da što svečanije i radostnije proslavimo taj za naše selo svečani događaj. Pobožnoga naroda iz bliza i daleka sgrnulo se veliko množtvo.

Kao najčastniji i najodličniji naš občinar bje iz Trsta pozvan da blagoslovi orgulje naš sumještanin prečastni gospod. Dr. Ivanić. Zapriečenu množinom svojih poslova nije mu bilo moći odazvati se tome pozivu, pak nije preostajalo drugo, no da ih blagoslovi župnik veprinački, velečast. gosp. Mijo Laginja.

Uz asistenciju ljubljenog našega kapelana i častnog jednog otca kapucina, on je blagoslov taj svečanim načinom obavio.

Iza tog čina sliedila je svečana sv. misa. Odslužio ju pomenuti župnik.

Naš obćeljubljeni g. kapelan rekao je pod sv. misom krasnu propovjed. Vrhunac pozornosti i pobožne zahvalnosti sa strane dirnutih slušalaca postignuo je, kad se je onako ganljivo sjetio blagopokojnog nam pastira g. *Frana Zupana*. U živim je potezima iznesao cjelovitu sliku svega njegovog djelovanja u ovoj kapelaniji, koje je kroz dugi, dugi niz godina najuzoritije posvećivao moralnom i materijalnom boljku svoga stada. Moralo je biti zaista kameno srce, koje se ne bi bilo ganulo, na od prilike ove govornikove rieči: „... U tom plemenitom njegovome nastojanju, bacalo mu se sa stanovite strane za uzdarje pod noge svakojake klipove, a od ludošću, himbom i prevarom zavedenih stvorova, žeo je samo porugu i divlji prezir. Divna je bila njegova sebezatajа: sve ga nije bilo kadro svratiti sa pravoga puta, dok ga duboka bol i tuga, koju je njegovo veliko srce moralo čutiti radi sliepoće jednog diela svoga stada, nije survala u rani grob."

Prije i poslije svoga govora, igrao je naš dični Ellner na orguljama svetačnu sv. misu. Uz orgulje pjevala su vrlo skladno školska djeca sa velevriednim i obće ljubljenim svojim učiteljem Antunom Štiglićem. Poslije „Ite, missa est," razlegali se crkvom ugodni glasovi ambrozijanske himne „Tebe Boga hvalimo..."

Iza sv. mise pogostio je naš dični g. kapelan mile svoje prijatelje i goste.

Tom prigodom sjetiše se i naše plemenite družbe sv. Cirila i Metoda.

Poslije podne bijaše svečan sv. blagoslov.

Iz Lovrana pišu nam 10. t. mj. Smišljeno — učinjeno. Vriedni se ljudi složili, pa naumili upriličiti ples, već za naše plilike što sjajniji. A naum im pošao za rukom, da ne može bolje. Čast i hvala dičnom odboru, koji se je onoliko trsio, da ta naša zabava izpade što ljepše. Za sve se poskrbila — ta vriedna naša mlada gospoda. Razaslali pozive, okupili sve što je boljega u Lovranu i okolici, dobavili glazbu, vojničku glazbu iz Rieke, riečju, ni da bi što zapustili ili zanemarili. Nu najljepše nas iznenadio „Lovor" — društvo mladih tamburašica i tamburaša iz bratske Opatije. Ne ćemo za cielo pretjerati, kažemo li, da je u istini ono pet do šest krasno izvedenih skladba bio za nas pravi vrhunac užitka. Tuj smo počutili tek što je hrvatska mila naša pjesma. Onaj „San"? Kako su naši dobri Lovranci uživali, kako im je godilo duši ono nježno, sladko titranje sitnih onih žica.... Pa i sama varijacija pjesme „Zvonjava zvona" bubnjanje, riečju, sve je to doprinielo, te nam duše usplamćele do najživljeg ushićenja. A da nam radost bude podpunija nadošla nam i liepa kita gostova, što iz Opatije, što iz Voloskoga, iz Mošćenica. A usrećila nas svojim posjetom i razna gospoda stranci, od kojih ću napomenuti samo jednoga grofa i njegovu gospodju, te g.dju sestru Njeg. preuzvišenosti ministra Latoura. I ova se gospoda posvema povoljno, dapače pohvalno izrazila o našem plesu, o dekoraciji dvorane, a navlastito pak o opatijskom „Lovoru", koji ih je koli tamburanjem, toli i pjesmom upravo zanio. Od domaćih, vidjeli smo sve, što ima Lovrau boljega i ljepšega. — *arcipoperdilom* dakako ni traga, pa tako i mora da bude u svakom poštenom društvu. *Alla larga* od njih, od *arcipoperdila*! I naše *frajlice* liepo se izkazale. Došlo sve, — a borme ih je bilo liepo vidjeti. A i naplesale se dobre naše gospodjice, i negdje u jutro dana zapustile dvoranu, ponesav u malim svojim srcima najljepšu spomenu, i vruću želju, da bi se što prije u našem Lovranu dao još jedan i više takovih plesova. Zaključujem prepuštajuć *„barbi Tončiću"*, da i on svoju kaže o toj zabavi, i da upodpuni ono, što sam mimošao. On je pravi, *štrigun"*, pak je toga one večeri više vidio nego li ja. Nu svakako, ne mogu da svršim, a da ne kažem, oda će dan 1. veljače 1898. ostati u dugoj uspomeni svakoga pravoga Lovranca.

Lovranac.

Dopisak: Vidjela žaba, da se konj podkiva, pa i ona pružila nogu, da joj postave podkovu. Vidjeli *poperdili* kako je to bilo kod nas liepo, pa odmah da će i oni učiniti isto. *„Lega"* daje bal. Svi *meštari*, koliko ih ima od Voloskoga do Labinja, uzeti su na *žurnadu*, da one večeri zabavljaju naše Talijanke *„colla coda"*. To će bit nešto... to...

Iz Opatije pišu nam 9. t. mj. Sdružene podružnice družbe sv. Cirila Metoda iz Opatije i Voloskoga priređuju dne 16. o. mj. zabavu s plesom. Gledom na samu svrhu zabave nade je, da će se slavno naše občinstvo mnogobrojno odazvati pozivu odbora. Čujemo, da se u Lovranu prave velike pripreme, da našoj zabavi učestvuje što više tamošnjih rodoljuba. Mili gosti dobro će nam doći. Isto čujemo i iz Kastva i Rieke. Kako se vidi, zabava će izpasti baš kako treba. Pa tako i valja.

P. S. Našim imućnijim rodoljubom postavljamo na srce i na dušu, da segnu malko dublje u svoje dobro providjene žepove. Ta ne radi se za nas, no za našu plemenitu družbu sv. Cirila i Metoda. Veselo dakle i pripravljajte se, da nas budu dvorane „Zore" dubkom pune.

Merezine 10. t. mj. Poslje petmjesečne borbe dostignuli smo za čim smo išli; škola naša premješćena je u obć. kuću. U to vrieme morali smo pisati utoke na utoke i upite na upite, pismene i brzojavne, ali sve pisali smo u našem materinskom hrvatskom jeziku, te po ovom naši *šijori poparđili* vidjeti mogu, da se sa našim jezikom nemože samo do Lošinja — kako oni govore — nego i do Beča, te da i samo ministarstvo riešava spise, napisane u našemu jeziku. U ovo vrieme morali smo čuti mnoge poruge, kako iz ustiju kotarskoga poglavara, šijor Jura, kapetana Menega i od njihovih podrepnica, ali sve smo strpljivo podnašali, nadajuć se, da istina i pravo moraju doći na svjetlo. I došlo je, ako, kako govore, i *„provisoriamente"* nu što nevjerujemo! Dne 25. pr. mj. bilo je premješćenje. Već na 24. t. mj. vidjeli smo u mjestu žandarmerijskoga stražmeštra sa dva žandara, koji su došli, jer da je šijor brzojavio, da proti naredbi prosvjeduje i da ne jamči za mir. Brzojav ovaj nalazi se na kot. poglavarstva. Sve valjda molbe stražmeštra nisu pomogle, da *šijor Jure* mirno premješćenje obavi, jer se govori u obće, da je morao u večer oko 10 sati poslati još po dva žandara i c. kr. kot. komesara za uzdržanje mira i reda. K tomu čuje se, da se je preporučio za pomoć financijalnim stražarom, jer *šijor poštla* nije mu niti obećao obć. stražare. Pred ovolikimi bajunetami nadali smo se, da će naš *šijor poštla* ostaviti svoju tvrdokornost medju svojimi slanimi sardelami, te mirno se pokoriti trećoj naredbi ministarstva, ali smo se u tom prevarili, jer naš učitelj morao je otići, pošto mu je zabranio stupiti u školu. Pa kad je ponovno naš učitelj došao sa c. kr. komesarom i pet žandara, stavio se je *šijor poštla* na vrata od kuće, stresao jadno svojom bradom, te u oči c. kr. komesara odbrusio ponovno, da prosvjeduje i da jedino sili popušta. Na što se je c. kr. komesar Osti milo i sladko s njim razgovarao kao s kakvon gospodjicom, nagovarajuć ga, da mirno preda ključe. Ali kad niti ovo sladko nagovaranje nije koristilo, tada je poslao po kovača, da otvori, a kad je htjeo kovač otvoriti, preda *šijor poštla* ključ sa grožnjon, da će mu c. kr. komesar odgovarati pred njegovom oblastju radi uznemiranja posjeda. Nisu li ovo krasne rieči i nije li ovo dično ponašanje jednoga načelnika? Znati želimo mi, ali i ci kr. komesar Osti učinio kakvu prijavu radi ovakva ponašanja, ako nije, tada možemo reći, da su bili dogovoreni, te da je i njemu kao i kot. poglavaru *šijor poštla* radina, dobra i učena *peršona*. Radi česa se je šijor ovako drzovito i prkosno ponašao? Za ništa drugo, nego da bi koj od naše stranke rekao, koju krupniju, pa da bi nastala smutnja! Ali mirotjubivosti našega puka ima se zahvaliti, da nije došlo do nemira, uvriedа a možda i do krvi! A tko bi tomu bio uzrok? Tko drugi nego li onaj, kojega poglaviti štiti, brani i pomaže.

Škola naša je premješćena, ali učinjena nam je pri tom od zemalj. škol. vieća nova nepravica; djeca naša lišena su cjelodnevne poduke, tobože jer da je gornji kat zapremljen sa stanovi tal. učitelja. Liepe li pravednosti! Proti tomu uložili su već roditelji prosvjed na isto šk. vieće, te čekamo, da vidimo, kako će ga riešiti. Nu po svoj prilici kako smo imali neprijatelja do sada, ali kako su kapetan Menego sa svojim Margarom, šijor Jure, i naš poglaviti i ostali za sada ostali pobiedjeni, nadamo se, da ih to čeka još, jer naša poslovica kaže, da tko sije vjetar, žanje buru. Žao nam je, da ćemo još veleuč. gosp. uredniče, vašom dozvolom, Vas i Vaše velečienj. čitatelje uznemirivati sa našom školom, ali imajte s nami ustrpljenja.

Rapočani.

Franina i Jurina

Jur. Ma od kud su oni duhtori, ki prihajaju va Pazin s bragešami va hlačah?

Fr. Baš prvo sam ih sretil i čul, kako su *ciribirili*, reć bi, da su to prijatelji gradske starine s bogate Sušnjevice.

Jur. Po boške, ti jih dobro poznaš ne samo po besedi, nego i po uniformi ai monduri.

Različite viesti.

Šestdesetgodišnjica misništva. Jučer dne 16. t. mj. slavio je hrvatski dobrotvor preuzvišeni gosp. Josip Juraj Strossmayer, biskup bosansko-sriemski u Djakovu šestdesetgodišnjicu svoga misničtva. Uz sav hrvatski narod šaljemo i mi preuzvišenomu Vladiki skromne naše čestitke, a Svevišnjemu vruću molbu, da toga velikoga muža svomu narodu uzdrži još mnogo godina čila i zdrava!

Žalost u obitelji. Rodoljubnu obitelj g. Dra. Frana Mandića, liečnika ovdje za desila je dne 14. t. mj. težka žalost. Toga dana preminu naime majka njegove gdje, vrlo dobra i plemenita gospodja *Josipa* pl. *Pickel* udova *Pamučina*, providjena svetimi Otajstri za umiruće. Razveljenoj obitelji gosp. Dra. Mandića naša najiskrenija sućut a velevriednej pokojnici vječni pokoj!

† **Ivan Pavačić.** Iz Dobrinja na otoku Krku, javljaju nam, da je tamo preminuo u liepoj starosti od 78 godina veoma čestiti rodoljub-starina *Ivan Pavačić*, koji je proživio svoje mladje dane služeći u susjednoj Hrvatskoj. Velevriednomu pokojniku bila lahka rodna gruda a njegova duša nauživala se raja nebeskog.

X. sjednica istarskoga sabora. Ovoj sjednici nisu prisustvovali članovi hrvatsko-slovenskoga kluba i tako priobćujemo u kratko tečaj sjednice po talijanskih novinah. Predsjednik čita podulju izjavu obzirom na poznati predlog Bartolia, dotično zaključak sabora o talijanskom kano jedinom razpravnom jeziku u saboru. On reče, da onim zaključkom nije stvorena u pogledu jezika nikakva novotarija, nego da je samo uzakonjen dosadašnji običaj. Tu izjavu donieti ćemo u budućem broju u cielosti.

Zast. Costantini izvješćuje a sabor prihvati zakonsku osnovu o diobi mjestne občine Pazin u 4 mjestne občine i to Pazin, Lindar, Novaki i Trviž.

Doblanović izvješćuje a sabor, prihvaća osnovu o zemaljskoj dobrotvornoj zakladi za cesarski jubilej. Ta *silna* (!) zaklada broji *cielih 25 000 for.* od kojih interese ima se upotrebiti za pomoći poljodjelskim posujilnicam i za ustrojenje dječih zabavišća.

Predlog zast. *Spinčića* i drugova, kojim se je tražilo ukinutje zakona o školskih taksah i da se nebi te takse pobiralo u ovoj gladnoj godini, zabacila je talijanska saborska većina premda je. I vladin zastupnik podupirao dielomice predlog zastupnika *Spinčića*, nu ni to nije ništa pomoglo.

U sjednici nije bilo ni najmanjega nemira. Občinstvo na galerijah vladalo se mirno ali se malo po malo odalečilo videći, da neima prave zabave t. j. hrvatsko-slovenskih zastupnika, proti kojim su mogli svega i svašta nebunjeno i bezkažnjeno izrigati. I „udlično" občinstvo na dolnjoj galeriji nije našlo zabave u saboru, pak se i ono ćemah pobralo.

XI. i XII. sjednica istarskoga sabora. Utorak poslije podne primili smo iz Pule brzojavnu viest, da je namjestnik obustavio brzojavno današnju sjednicu a u talijanskih listovih čitali smo na večer brzojavku, kojom se javlja, da je sjednica odročena na molbu c. kr. namjestnika. Sada još neznamo, da li je bila sjednica već započela, ili bijaše obustavljena prije nego li je započela.

U sjednici od srieđe priobćio je na početku predsjednik da jer pozvao članove manjine na sudjelovanje, jer da bi inače na temelju § 4. pravilnika izgubili mandat.

Prihvaćena bijaše zatim osnova, kojom se proglasuje Lovran lječilištem. Zastupnik Rizzi izvjesti a sabor prihvati zakladni list za utemeljenje školskih štipendija iz ostavšćine blagopokojnoga župnika Pobra. Zatim zabaci sabor predlog zast. *Kompare* i drugova o diobi zaklade o bratovšćinah.

Molbu zem. činovnika za uredjenje njihove mirovine, izručilo se financijalnomu odboru. Buduća sjednica biti će u petak.

Iz Kastva pišu nam 15. t. mj.: Javljamo Vam g. uredniče veselu viest, da nam dolazi u četvrtak dne 17. t. mj. novoimenovani župnik dekan veleč. g. *Mijo Laginja*, dosadašnji župnik na Veprincu. Mi ćemo dočekati novoga župnika dekana što srdačnije i to kano svećenika, občinara i rodoljuba. Dobro nam dakle došao!

Zabava, održavana dne 6. t. mj. u prostorijah „Narodnoga doma" uspjela je u svakom obziru, na čemu čestitamo svim onim, koji su sudjelovali, i sl. odboru, koji nam je zabavu priredio.

U subotu dne 12. t. mj. bijaše ovdje izžviždan drug glasovitog Krstića, neki Cupković prodavaoc sifona. Mjestno redarstvo odpratilo ga izvan grada.

Hrvatska čitaonica u Kastvu priređuje u nedjelju 20. febrara o. g. u prostorijama „Narodnog Doma" u Kastvu „Zabavu" sliedećim razporedom. 1. Deklamacija: „Junaci gologlavci", spjev. Aug. Šenoa; 2. Zbor: „Primorski zvuci", uglasbio Vilhar; 3. Igrokaz: „Što žena može", šaljiva igra u 1 činu. 4. Tombola; 5. Ples. Početak točno u 7½ sati na večer. Ulaznina za gospodu 2 krune a za gospoje 1 kruna. Dobrovoljni se prinosi primaju sa zahvalnošću. Čisti je prihod namijenjem u dobrotvorne svrhe. N. B. slobodno je doć u kostumu.

Kastav, 10. febrara 1898.

Odbor „Hrv. čitaonice".

Izvješće o sjednici občinskoga zastupstva u Kastvu, održavanoj dne 23. i 26. novembra 1897. Od prijateljske ruke primili smo gornje izvješće, koje preporučamo občinarom naše drevne občine Kastav.

Još ob otvorenju „Hrvatske čitaonice" u Rovinjskom selu. Javili ste g. uredniče u kratko, kako bijaše otvorena „Hrvatska čitaonica" u Rovinjskom selu, nu mislimo da neće biti suvišno ako tu riečku svečanost u ovih stranah tužne naše Istre malko obširnije opišemo. Naši su dični Seljani radili preko osam dana, da pringotove sve potrebito za što svečanije otvorenje svoje čitaonice.

Napokon svanuo je očakivani dan, te nestrpljivo očekivali smo vrieme otvorenja. Poslije podne došli su iz Pazina vriedni naši tamburaši, e da nas i oni malo razvesele sa zvučnim glasom hrvatskog nam glazbala.

Malo tko ili moguće nitko nije imao ovdje prigode do onog dana nauživati

se milozvučne tamburice pak smo bili vrlo radostni čim smo tamburaše ugledali. Pratili smo ih veselo kroz cielo selo do novih prostorija „Čitaone“, gdje se je malo iza toga išlo na otvorenje društva. Začasni odbor, na čelu koga bijaše dični kuće-gazda *Brajnović*, zauzeo je svojstvo mjesta a mi drugi stiskali se u dubko punoj sobi; na to otvorio je predsjednik prvu skupštinu „Hrvatske čitanice“ u Rovinjskom selu uz burne živio klice prisutnog naroda. Zatim je uzeo riečˌ Gosp. *Pališ*, te pročitao pravila društva, koja je u kratko raztumačio narodu Červar Gjuro pravnik.

Poslje toga sliedio je izbor odbora, te bje izabran predsjednikom naš velevriedni *Brajnović* uz druge mladje u odbor, koji su se osobito zauzeli, da se oživotvori i u Selu „Hrvatska Čitaonica“, o čemu mi nebi bili prije 10 godina niti sanjali. Iza toga preslo se na zadnju točku t. j. na razne predloge. Obaviv to digun dični naš predsjednik prvu skupštinu zahvaliv se svima na toli mnogobrojnom prisustvovanju, osobito gostima iz Pazina i velečastnoj gg. župnicima iz Žminja i iz Sv. Petra, koji su se potrudili do nas, da i oni podignu slavu onomu danu. (Sliedi).

Iz Kaldira (občina Motovun) pišu nam 12. t. mj.: Vriedno je g. uredniče, da zabilježite mladjemu potomstvu za primjer, kako mu mora biti sveta narodna čast, a poštenje milije i draže nego li svi novci ovoga svieta. Zakopali smo naime ovih dana velikoga starca poštenjaka Matka Matijašića, koji je preminuo dne 9. t. mi. u kaldirskih Lazih u liepoj starosti od 85 godina. Za posliednjih izbora taj dični starac zajahao oslića pak je pošao u Motovun, da dade svoj glas za našu istarsko-hrvatsku stranku. Uvjek je čvrsto stojao uz našu stranku i nebiš ga bio kupio za nijedne novce. Čestitomu pokojniku podielio Svevišnji vječni pokoj, a svi naši mladji neka se vazda ugledaju u njegov primjer.

Labinci (sv. Nedjelja kod Vižinade) pišu nam 8. t. mj. 1898. Nakon pet godina je premješćen naš župe upravitelj glasoviti latinizator g. *Sekyra*. Za njegove prevelike zasluge očekivali smo, da će postati kanonikom ili barem župnikom — ali uprav ništa od svega toga; — on je u istom svojstvu kao župe-upravitelj pošao u sv. Lovreč pazenatički. On je zapustio svoje stado bez da ga zadujeg blagdana iz oltara blagoslovi i pozdravi, kao to navadno učini svaki dobar pastir.

Od srca mu želimo, da si veću ljubav steče od novoga mu povjerenog stada, i da uzradi svimi silami za duševno i tjelesno dobro onog našeg dobrog naroda, kojemu preporučujemo, da ne dopusti tlačiti svoje svetinje.

U ovoj „Leg.noj“ školi imamo svaki čedan novu učiteljicu za ručna djela — a nijednu uzposobljenu. Bilo ih je čak od 18 godina. Što na to će Mr. Pesante kot. školski nadzornik?

Odbor za svjetsku izložbu u Parizu. Ministarstvo trgovine imenovalo je pokrajinski odbor za Primorje za buduću svjetsku izložbu u Parizu god. 1900. Odboru tomu predsjedati će c. kr. namjestnik g. grof Goëss a članovi istog jesu medju ostalimi za Istru: Dr. Matko Laginja zastupnik itd. u Puli, Dr. Mate Bartoli zastupnik u Rovinju, Candussi-Giardo Dinko u Rovinju, Degrassi Ivan u Izoli, Martinolich Marko u Lošinju, Polesini baron Benedetto u Poreču, Sottocorona Toma u Vodnjanu i Volpi Juraj u Rovinju.

Novačenje u Istri. Ove godine obaviti će se novačenje u Istri kako sliedi: U Piranu biti će novačenje dne 17. i 18. marča; u Kopru dne 11., 12., 14. i 15. marča; u Rovinju dne 21. marča; u Voloskom 4., 5. i 6. aprila; u Krku 12. i 13. aprila; u Cresu 15. aprila; u Malomscu 18. aprila; u Puli 19., 20., 21., 22., i 23., aprila; u Labinu 31. marča i 1. aprila; u Poreču 23. i 24. marča; u Bujah 26., 28. i 29. marča; u Buzetu 7., 8. i 9. marča; u Motovunu 10., 11. i 12. marča; u Pazinu 2., 3., 4. i 5. marča; u Podgradu 14. i 15. marča.

Izkaz

prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru tekom mjeseca siečnja tek. god. 1898.

Gosp. Franjo Anaković, župnik u Privlaki šalje svoj mjesečni prinos za siečanj	f.	1.—
Gosp. M. Mandić, urednik „N. Sl.“ izručuje svoj mjesečni prinos za siečanj	f.	1.—
Gosp. M. Šorić, učitelj u kukuljanovu pripošilje sakupljenih po gdji. Tonici Mikuličićevoj, rodj. Mičetić iz Sužaka prigodom blagoslovljenja crkve presv. Srca Isusova u Škrljevom dne 2(1 tek. god. u kući glavara gosp. Petra Mičetića	f.	13.55
Gosp. Dr. Sebešta, obć. liečnik u Kastvu pripošilje mjesečne prinose za jenar, febrar i marač tek. god.	f.	3.—
Gosp. Ivan Prebilić-Pasjak pripošilje milodar	f.	1.—
Uprava „Narodn. Novina“ — Zagreb pripošilje primljene razne milodare u iznosu od	f.	24.60
Gosp. Mih. Barbić, duhovni pomoćnik u Pićnu pripošilje svoj mjesečni prinos	f.	1.—
Gg. četvorica Voloskih djaka, sastav se na Stjepanje u Iki milodare	f.	1.50
Gdja. Anka Jurković, blagajnica podružnice u Opatiji predaje članarine za prošlu godinu u iznosu od	f.	40.50
Podružnica u Sv. Martinu kod Buzeta pripošilje:		
a) sabranih na pogošćenju graditelja zvonika	f.	10.02
b) plaćenih od Dra. M. Trinajstića za govor, što ga nije izrekao gosp. Kanta	f.	—.50
Gosp. Julij Miran, učitelj u Opatiji pripošilje kao budući mjesečni prinosnik svoj prinos za siečanj	f.	1.—
Slavna Uprava dnevnika „Obzora“ u Zagrebu pripošilje novčanim pismom ukupnu svotu, sabranu kroz prošlu godinu putem istog organa u iznosu od	f.	648.90
Gosp. Dinko Spinčić, blagajnik podružnice u Rukavcu predaje:		
a) članarine za prošlu godinu	f.	58.35
b) milodara u iznosu od . .	f.	10.57
Narodna Čitaonica na Rieci pripošilje ushied zaključka svoje glavne godišnje skupštine od preostatka u ine svrhe sakupljenog kroz godinu novca — dar od	f.	40.—
Gosp. Ante Volarić — Rieka pripošilje sakupljenih na Antonju u kući veleč. gosp. M. Žgombića, župnika u Dragi . . .	f.	11.—
Podružnica mužka u Kastvu pripošlje milodare od god. 1897.	f.	52.—
Gosp. R. K. Jeretov Zadar pripošilje checkovnom doznačnicom po njem sabranih a putem „N. Lista“ objelodanjenih tekom mjeseca prosinca pr. godine i siečnja tek. god. u Dalmaciji .	f.	160.27
Gosp. Dr. Poščić, tajnik družbe u Voloskom sabrao dne 23. tek. mj. pri gostoljubivom stolu M. Vinka Zamlića na počast njegovog imendana od gostova	f.	12.60
Gosp. Fran Josip Matejčić, blagajnik podružnice u Baški pripošilje članarine za tek. god. u iznosu od	f.	33.20
te sakupljenih u kući g. predsjednika podružnice veleč. g. popa Anta Andrejčića na predlog g. M. P. Dorčića, tajnika podružnice	f.	4.50
Hrvoj Istranić pripošilje svoj mjesečni prinos — za siečanj . .	f.	1.—

Viching redivivus.

(Nastavak).

Kad su izašli novi glag. misali kod Propagande i kad su se stvari imale korenito urediti polag obstojećih propisa i ustanova crkvenih tako, da se je živi jezik, ondje gdje mu nije mjesta, morao zamieniti staro-slovenštinom a svećenici da rabe u sv. misi jedino propisane i u Rimu tiskane glagolske knjige, onda se je na nekih poznatih mjestih stalo huckati i zavadjati puk, da se uzprotivi glagolici i zatraži ili latinicu ili kao do onda rabljeni njihov „slavo“, a u novije doba Nerezinci pošli su i dalje pa traže već krščenje latinskim jezikom. Crescit eundo! Godine 1878. krstilo se za prvi put u Nerezinah, jer su do tada morali nositi djecu na krščenje u Osor. U Nerezinah se je do onda rabio *hrvatski ritual* pa dosljedno tomu i ne samo po zahtjevu zdravog razuma, nego i po crkvenih propisih moralo se je i krščenje podielivati onim jezikom, kojim i ostali sakramenti, napose kod umirućih itd. Isti novi mesija nerezinski veli, da „miscuglio di due lingue“ nema mjesta. Ako i jeste ondašnji nadpop osorski p. g. Bolmarčić zakrstio prvi put latinski, to ipak krščenje nije *njegova* stvar i nije smio Nerezincem donesti kusac jabuke osorske, premda je osorska crkva matica, a nerezinska njoj filijalka. Jedino *biskup* mogao je dopustiti i nadariti Nerezince *krščenjem*, koje se je imelo u Nerezinah *dielit̄i onim jezikom*, koji pravno valja, te se rabi u onoj crkvi, i kojim se svećenik služi dieleći *ostale sakramente*. Diete od male naseljenog talijanca u Nerezinah D. Cavedoni bijaše jur zakrstita u potrebi primalja, a nije tobož „negli ultimi istanti“. Za to jamče spisi i pitanja c. kr. kot. poglavarstva u Lošinju preko Osora na kapelana. Svaki pako, koji uči *katekizam*, zna da bijaše ono krščenje valjano, te da bez istog nije pak nije ono diete podnipošto umrlo. *Kada, kako* i *gdje* se ima *obred po crkvenom propisu jedino popuniti* (*supplere ceremonias*), a ne krstiti poljevanjem vode, to je znao i imao učiniti kapelan, a jednom samom talijanu za volju ne može se promieniti jezik običajan u crkvi, košto se ne bi ni jednom Hrvatu za volju imao rabiti hrvatski jezik ondje, gdje je latinica pravno u porabi. Netom izučeni pravnik g. Salata morao bi znati, ako je taj „luminare scientiae“, košto nam ga talijani preporučaju, da kad bi bio išao kapelan djetetu Cavedona „a darle in casa l'acqua“, nakon što je isto bila jur primalja zakratila — koja nije prvi put krstila u nuždi i koja zna krstiti — tada bi on bio postao, kako kanoniste vele „irregularis ex abusu baptismi.“ Nevalja se zakrivati za one rieči: „mori senza il battesimo *del sacerdote*“ te po navadi huckati neuki put protiva svećenstvu. Katekizam u ruke, babo! i reci ovo onim tvojim nadrikanonistom, koji se kriju pod tvojom firmom, pa nećeš moći uztvrditi „che si può *ben dire* (!) morta (la creatura) senza battesimo.“

Za diete Sigovića, mornara na yahtu Nj. Vis. Nadvojvode Stjepana, mi znamo samo to, da diecezanska oblast nije ni najmanje popustila od propisa občanitō ustanovljenih za sve, te držimo, da ne bijaše ni malo umjestno i korektno uplićati onako visoku i častnu ličnost u ovakove razmirice, da se bude imalo tobož praecedens za buduće slučajeve. Al se i ta izjalovila!

Po onom što dosad rekosmo, mi bi mogli mukom preći babin zaključak u 831. br. 8. siečnja t. g. jer se jur na ono osvrnusmo tekom razprave, te velimo samo to, da stvari i odnošaji, koj su obstojali na otoku Krku, valjaju i za otoke Cres i Lošinj pa se tu pozivljemo na same gg. svećenike ovih zadnjih dvaju otoka, koji su služili sad u jednom sad u drugome mjestu biskupije van otoka Krka. Kao što u Nerezinah tako i u ostalih mjestih navadno bi svećenik rabio u sv. misi kod javne službe božje za otajne dielove latinski misal, a sve što se pjeva, to bi pjevao iz Šćaveta kao molitve, slavu, vjeru, prefaciju itd. Ne govorimo o mjestih, gdje se je prije cielā misa služila iz glagolskog misala a samo štenje i evangjelje pjevalo puku iz Šćaveta. A svi znamo, da onakova zloporaba mješati latinski sa drugim i to živućim jezikom u sv. misi, ne ide i da joj se je moralo na put stati. Izjava pako dobre uspomene biskupa Vitezića od g. 1857. košto već opetovno rekosmo — al baba i njezina djeca su tvrdoglava — odnaša se na mjesta, gdje se je *čisto* rabila glagolica, o čem imamo podataka i svjedočanstva u odgovorih, što ih dadoše — kako veli preč. bivši vikar Volarić u poznatoj odluci — pojedini dušobrižni uredi na upite sadržane u naredbi bisk. Ordinarijata od 17 junija 1880 Naši zastupnici, koji stavište upit na vladu, a in capite preč. Volarić, nisu pa nisu mješali „sacra profanis.“ Tko pročita rečeni upit, vidit će, da su oni vladu pitali zašto se mješa u stvari, što na nju ne spadaju i zašto ne pusti, da o tom sudi jedino kompetentna crkvena vlast. Borme oni se nisu mogli prizvati na Rim prōti koracom, što ih bila vlada poduzela protiva glagolici. A da je vlada neraložito postupala u tomu, moralo njoj se kazati što po pravici i po crkvenom zakonu valja za Istru. Preč. Volarić kao kaptolski vikar krčke biskupije nije ništa poduzeo sam od sebe, već je sliedio jedino stope biskupa, te se je nabaviv staroslovenske glagolske misale, u Rimu tiskane, držao crkvenih propisa i poznatih ustanova Benedikta XIV. pa može visoko dignuti svoje čelo i *za sve i svaku*, što je učinio u tom pogledu, ne boji se *jedino* kompetentne crkvene oblasti, a svakako ne će nikad pitati savjeta u babinih nadriliturgika. Nije zgodno i ne možemo da ovdje *sve kažemo*, a kad bi i htjeli, mogli bismo se i tuj pozvati ne na tobož mukom tumačena odobrenja, kake nam baba hoće da predbaci iz jednog djela Istre, nego *na izrična odobrenja „a cui*, košto je rekao presvietli biskup Šterk (Salata l. c. pag. 149) „*dobbiamo chinare il capo*“. Mogli bismo još koješta ovdje pripomenuti, al pustimo da stvar sama po sebi sazrije. Medjutim molimo i radimo!

(Sliedi).

Posojilnica in hranilnica v Kopru

vkuljšena zadruga z neomejenim poroštvom.

Poziv

k redovitoj glavnoj skupštini, koja će se obdržavati u Kopru dne 6. marča 1898. o 10. uri prije podne u zadružnom stanu (ulica Porta S. Pietro, blizu kapucinske crkve, kuća Baldassi br. 609) sa sljedećim dnevnim redom:

1. Izvješće tajnika o djelovanju zadruge u god. 1897.
2. Izvješće nadzorstva o zadružnim računima za god. 1897.
3. Izbor odbora.
4. Izbor nadzorstva.

Kopar dne 16. febrara 1898.

Odbor.

Javna zahvala.

Raztuženim srcem izrazujemo najsrdačniju zahvalu svoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su našeg dragog i nezaboravnog supruga, odnosno oca

FRANA TOMAŠIĆA,

seoskog. glavara

sproveli do hladnoga groba. Osobito budi ovime izrečena iskrena hvala našem obljubljenom župeupravitelju g. *Ivanu Žicu*, veleč. gg. popu *Juraju Čubraniću* i popu *Marku*, gosp. načelniku *Pajaliću*, gg. savjetnikom i zastupnikom, gosp. učitelju *Maračiću*, obitelji *Čubranić* i gosp. *Franu Desantić* i. t. d. Lijepa hvala i g. učiteljici, koja je sa školskom djecom prisustvovala, te svemu mnogobrojnomu puku, koji su ga sproveli na vječni počinak.

Antonija rodj. **Derenčinović,**
supruga.

Frane, Bartol, Lovre,
sinovi.

Baška-Draga, dne 16. veljače 1898.

✝

Potrtim srcem javljaju podpisani rodbini, prijateljem i znancem prežalostno viest, da njim je preminula dne 14. t. mj. nakon duge i težke bolesti providjena sv. Otajstvi za umiruće, majka, odnosno punica i baba gospodja

Josipa udova pl. Pickel-Pamučina.

Blagoj uspomeni i molitvi preporučamo našu premilu pokojnicu.

U Trstu, dne 15. Febrara 1898.

Marija Mandić, roj. pl. **Pickel.** bći.

Fran dr. **Mandić,** zet.

Ante, Josip, Marija, Milena i **Danica,**
unuci.

Javna zahvala.

Prigodom mojeg imenovanja župnikom Kastavskim moji su me dragi prijatelji i cienjeni znanci tako rekuć obasuli srdačnimi čestitkami.

Nemogu dospjeti, eda se svakomu posebice zahvalim na naklonosti i prijateljskih izjavah, pak kličem ovim putem danas, ulazeći u staroslavni naš Kastav, gdje „on mi smjelo zri u nebo tam sa briega lave jak," svima: Hvala Vam, prijatelji srdačna. Svevišnjemu se molim, da se i Vam izpune sve želje; a prosim, da se Vi i mene sjećate u molitvah, da mogu i ja svojim radom bar nešto doprinjeti, te *za vjeru i domovinu uvjek* „prvi stao Kastav grad!"

U Kastvu, dne 17. veljače 1898.

Mijo Laginja
župnik.

Dobro vino.

Lanjske godine kad je bio prvi tečaj za konobare i vinogradare pri c. kr. kemično-gospodarstvenoj pokusnoj postaji u Spljetu, uhvatio sam zgodu, da mu prisustvujem željom, da upoznam raznovrstna vina, i da ih znadem analizirati, i čista u trgovinu turiti, te time koristiti trgovcu a osobito dalmatinskom vinogradaru.

Dakle tko želi nabaviti dobrog vina neka se obrati pouzdano na

Stjepana Dulčića
Brusje na Hvaru (Dalmacija).

Poštna i brzojavna odpravitelјica sa višegodišnjom praksom izvrstnimi svjedočbami i preporukami želi stupiti u službu. Potanje obaviesti dobije se pod naslovom **Fani Kristan.** Ljubljana, tržaška cesta 16.

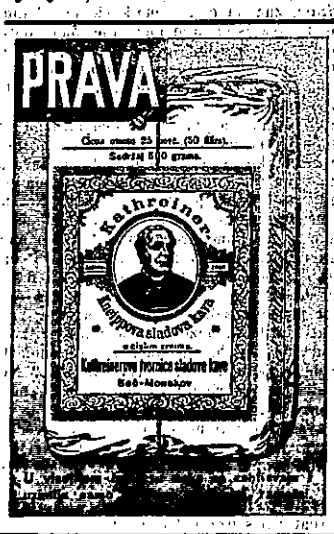

Prave hrnke suknene tvari

Jeden osnovan 3·10 m. dug, dostatan za muško odjelo stoji samo

for. 3·10 iz dobre		
„ 4·10 iz dobre		
„ 4·50 iz dobre		
„ 6·— iz bolje		
„ 7·75 iz fine		
„ 9·— iz najfinije		
„ 10·50 iz još finije		

parne svieže vune

Jeden osnovan za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Baden, Peruviennes, Cooskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviots itd. razašilje uz tvorničke cienе kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Amhof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerno uzorku.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvori uz prave tvorničke cienе bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

Sve strojeve za poljodjelstvo i vinogradarstvo

Cienе iznova sniženе

PREŠE ZA GROŽDJE, DIFERENCIALNI SUSTAV.

Ovaj sustav presa ima najveću tištujuću moć od svih drugih, ma kojih mu drago bilo preša.

Preše za masline, hidrauličke preše, štrcaljke proti peronospori, Vermorelov sustav; ove moje štrcaljke su poznate kao najbolje i najjeftinije: automatične štrcaljke: mastilnice sa spravom za muliti jagode, preše za sieno, triere itd. tvori u najboljem proizvodu

IG. HELLER, BEC

II/2 PRATERSTRASSE 49 — Cienike i sviedočbe gratis! — Traže se zastupnici! Čuvati se kontrafacija!

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Ribergo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

tiskarna ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria"

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

sistem „Patent Workmann Chicago"

Raztrirni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, reklamnih v vsakem obsežju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za listo in zavitkov z napisom, naslovnih listkov jedilnih list, pavažit itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Faktore Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memorale, Journalov, Prima-note, odpravnih, menjičnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem razrirnega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledic iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

U ljekarni ... TOMAJA nasljednik

ZAGREB **Ilica br. 12**

A. VINGER

ZAGREB **Ilica br. 12**

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili svedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se g'asovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žlički želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko oru toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski koh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca. I probave, kada blago neće tudo žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i otekline poslie težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 60 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, peručini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Skatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili fiekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu, proizvadja gladkost, nježnost; bjelocu i finoću obraza i ruku. — Ciena večem lončiću 1 for. — K tome spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagrađjeno na pariškoj izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bielo, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prengodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice, ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinina proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Sa'aku lieči uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da štede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljuju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vins, francezkoga Cognaca

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pot forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Broj 8. U Trstu 24. februvara 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripošlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cenniku i po pogovoru. Isto tako je sa priloženi. Novci se šalju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na sam arku.

Depisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za for., za šeljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2.50, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

Slogom raste male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

Pogled po svietu.

Od 10. t. mj. napried prošle su stvari *istarskoga* sabora za javnóst mirno. Tim više reć bi da se je radilo sukromno, reć ćemo službeno. Razni čimbenici, i najviši u monarhiji, imali su sa istarskim saborom posla. Evo najglavnijih događaja. Zastupnici saborske manjine nisu došli u sjednicu dne 12. febrara. Čekalo se je sa otvorenjem sjednice preko pol ure, u misli, da će možda doći, al njih nebijaše. Njihov nedolazak da je iznenadio i saborskoga predsjednika, i većinu, i vladinoga povjerenika, a valjda i slavno občinstvo na galerijah, koje se je brzo za tim s njih odaljilo. Mi moramo reći, da se snebivamo nad tim iznenadjenjem. Što su imali hrvatsko-slovenski zastupnici raditi u saboru poslije onih sablaznjivih, nigdje nečuvenih i nevidjenih prizora, poslije barbarskih napadaja na nje, a da nisu od nijedne strane imali zaštitu?! Što su imali raditi u saboru, u *kojem se jih je proglasilo bezpravnimi*, kad se je odlučilo, da ima biti jedini razpravni jezik sabora talijanski?! Možda bijahu rečeni krugovi prvi hip zbilja iznenadjeni, al su pak stalno svi, koji imadu još koliko ljudskoga pravnoga čuvstva, obnašli posve naravnim nedolazak hrvatsko-slovenskih zastupnika u sabor. Oni su dne 13. i 14. zapustili i Pulu, i podali se u svoja boravišta i put njih. Kamo su došli, radovali su njim se prijatelji pristaše, izbornici, čudeć se kako su mogli tako dugo uzdržati u onakvom saboru. Već dne 14. febrara poslije podne pozvao jih je zemaljski kapetan brzojavkami, u talijanskom jeziku, da dodju u sabor u roku od 8 dana, inače da će se proti njim uporaviti propis §. 4. saborskoga pravilnika. Dvojbeno je, da li je zemaljski kapetan pravilno uporavio na nje taj paragraf. Svakako se brzojavke nemože smatrati kao službene spise, jer se o njihovoj autentičnosti može uvjek dvojiti: nemaju vlastoručnoga podpisa, nit pečata, nit broja. K tomu bile su talijanske, a hrvatsko-slovenski zastupnici imadu pravo, da njim se službeno piše hrvatski ili slovenski. Oni do tih brzojavnih poziva nisu ni držali, a njeki su njih obrazloženo natrag poslali.

Sjednica saborska sazvana za 15. febrara nebijaše obdržavana, i to kako se kaže na želju c. kr. namjestnika. Zašto bi on to bio želio, nezna se. Dne 16 bila je obdržavana sjednica, i prošla je bez ikakva osobita događjaja. Obdržavale su se pak sjednice dne 18. i 19. uvjek bez hrvatsko-slovenskih zastupnika. U ovoj posliednjoj, od 19., pročitao je vladin povjerenik odmah na početku *Previšnju odluku*, kojom se ukida zaključak saborske većine od 10. febrara glede razpravnoga jezika u saboru. Reklo je dakle svoju *Njegovo Veličanstvo naš premilostivi cesar i kralj* — na obranu temeljnih državnih zakona. S druge strane čuje se, da je saborski predsjednik obećao, da će se ozbiljno zauzeti za mir i red u saboru. Vidit ćemo. Naši zastupnici nalaze se opet u Puli, neki već od 19. u večer.

— **Sabor Dalmacije** zaključjo je svoje sjedniće dne 18. febrara. U njem bila je razpravljena adresa na kralja, i prihvaćena u cielosti, kako su ju predložili tamošnji zastupnici Hrvati. Točka o vjernosti i odanosti Njegovomu Veličanstvu bila je prihvaćena jednoglasno. Tako i ona glede gospodarskoga stanja kraljevine. Za točku o uvedenju hrvatskoga jezika kod svih ureda glasovali su svi zastupnici Hrvati i oni, koji se zovu Srbi. Zastupnici Talijanaši bili su proti toj točki. Oni bi htjeli, da se i na dalje uzdrži stara nepravda. Za točku o sjedinjenju Dalmacije s Hrvatskom i Slavonijom glasovali su svi zastupnici Hrvati, narodnjaci i pravaši. Proti njoj glasovali su nesamo Talijanaši, nego i braća Srbi. Svakako je znamenito, što se je moglo i tu točku razpraviti i poprimiti. Drugda nije c. kr. vlada dozvolila o tom razpravljati, pače je jednom naglo zaključila sabor kad se je jednom htjelo metnuti to na dnevni red. Ipak se miče.

Kako smo već jednom pisali, dali su *njemački djaci na visokih školah* mnogo posla c. kr. oblastim. Ministarstvo izvuklo se je iz neprilika tim, da je naložilo, da se sve visoke škole prije dobe zatvore, a da se postupa proti onim djakom koj su najviše krivi. Na visokih školah u Inomostu već su neki i kažnjeni. Kako bijahu te djačke stvari znamenite, vidi se s toga, što su mnoge novine bile donesle viest, da bi radi postupka s djaci bilo skoro palo *ministarstvo barona Gautscha*, Dvorski i vojnički krugovi da su mu prigovarali, da preblago s djaci postupa. Posliednjih dana pisalo se je opet, da će *Gautsch* morati odstupiti; i da će na njegovo mjesto stupiti bivši češki namjestnik grof *Thun*. Nezna se, koliko je na tom istine. Barun *Gautsch*, kao ministar-predsjednik, nije još riešio ni jedne teže zadaće. Najteža je ona *pomirbe Čeha i Njemaca u Českoj*. Nit s njom neide mnogo napried. Nekoliko dana pisalo se je, da će se sve razbiti radi adrese na kralja. Češki zastupnici i njihovi velikaši — koji sačinjavaju većinu sabora — hoće adresu; Njemački zastupnici je neće, jer bi se u njoj naglasila narazdjelivost Češke i pravice češkoga kraljestva. Vlada reć bi, da je želila zaprečiti adresu, samo da zadovolji svojim miljenikom Njemcem; al je konačno došla do uvidjavnosti, da se ipak većini sabora češkoga neima braniti, što se je svim drugim saborom dozvolilo, naime podastrieti adresu i izreći u njoj svoje želje.

Uza sve to govori se sa stalnostju, da će se *carevinsko vieće* sastati 10. marča, ili koj dan za tim. To bi bio znak, ili da se vlada nada, da će se što moći u carevinkom vieću raditi, ili pak, da hoće skusiti, i dokazati, da se sa carevinskim viećem nada dalje raditi. Ota bi onda sliedilo, to Bog zna. Nije izključena mogućnost, da bi se koje vrieme i bez sabora i bez carevinskoga vieća vladalo, te medju tim kakvu drugu podlogu učinilo. Neki vele čak, da se na to i ide.

Na to daju slutiti i stanoviti događjaji u *Madjariji*. Nit tamo nije sve sjajno, kako se hoće, da prikazuje. U raznih županijah bilo je tamo velikih nereda. Ljudem je tako zlo, da hoće, da si sami pomognu. U tih neredih i nemirih da je već mnogo ranjenih. Dakako išće se krivce koje kuda, a neće se, da se vidi, da je narod u dugovih, i da mu treba pomoći.

Evropejska diplomacija se još uvjek bavi s pitanjem, hoće li biti sin kralja grčkoga *Juraj* guverner na Kreti ili ne. *Rusija* to želi, *Francezka* je uz nju, druge razne vlasti nezanima to jako, Proti bijaše do sad *Turska*, *Austro-Ugarska* i *Njemačka*. Sad se piše, da se neće nit sama Turska mnogo protiviti. i da će po svoj prilici i Njemačka uz Rusku pristati. Ako bi se to dogodilo, ostala bi Austro-Ugarska osamljena. Tu osamljenost imala bi zahvaliti svojoj saveznici i tobožnjoj prijateljici Njemačkoj. Kad će državnici Austro-Ugarske progledati?

Izjava.

U X. sjednici istarskoga sabora u Puli pročitao je predsjednik g. Dr. *M. Campitelli* odmah na početku obzirom na zaključak talijanske saborske većine o talijanskom kao jedinom razpravnom jeziku, sliedeću izjavu:

„U predlogu poštovanoga Dra. *Bartoli* i u zaključku visokoga sabora, kojim bijaše predlog prihvaćen, htjelo se je nazrieti neku novotariju, te se je pitalo obzirom na taj zaključak, kako će sada postupati predsjednik.

Smatram se dužnim izjaviti, da ja neuvidjam novotarije, i da radi toga postupanje predsjednika neima razloga, da bude promjenjeno.

Visoki sabor nije svojim zaključkom učinio ništa drugo nego to, što je uzakonio činjenicu uvjek postojeću i koja će i postojati, pošto se ona temelji u obstojnostih, jer postoji i mora da postoji, niti bi mogla nepostojati z uzroka, jer je to absolutna nužda.

A to je istina, jer kadno bijaše prihvaćen predlog *Venier-a*, to mogu sada kazati, niesam odobravao drugi dio predloga, na koj se odnosi, barem bitno, odnosni vladni odpis, kojim bijaše uništen; niesam ga odobravao samo radi toga, jer nije odgovarao odgovoru danomu u sjednici 20. jenara 1894. na interpelaciju manjine od strane vladinoga zastupnika, o čemu se bila vlada sa mnom dogovorila.

Radi toga moram smatrati, da valja u tom smislu tumačiti izjavu prevš. gosp. vladinoga zastupnika, učinjenu nakon prihvata predloga Bartoli-a.

Ondje se namiće samo po sebi pitanje, ako je tomu tako, nije toga trebalo činiti; na što odgovaram, da je trebalo a da se upodpuni pravilnik, da bude tako, posve odgovarao postojećim okolnostim i potrebam.

Sabor nije stvorio, već je potvrdio, ustanovio radi nužde postojeću činjenicu sliedeć u tom najveću, najstariju, i najkonservativniju od svih institucija, crkvu rimsku, koja ne stvara dogme, ali proglašujuć je, podiže je na dogme, što vjernici kroz vjekove vjeruju.

Rekav to, pozivljem se na govor, što sam ga imao prigodom otvorenja ovoga šestgodišnjeg saborskog zasjedanja, čim sam hotio pozvati poštovane članove manjine, da odustanu bez odrekmutja svojih prava, kojih njim nitko nekani oduzeti, od pasivne i nieme opozicije, te aktivno sudjeluju kod saborskih, razprava tim, da se služe *jedino talijanskim jezikom*, koji može biti razpravnim u Istri, *jer je jedino taj od svih govoren i razumljiv.*

Tako će biti koristni pokrajini i ... govorili će svomu poslanstvu, tako će, držeći se i nadalje u opoziciji, sačinjavati pravu i zakonitu stranku opozicije, i omogućiti će uspješnu razpravu sa koristnimi posljedicami, vršeći koristan nadzor nad upravom, jer će moći tada, *ali samo tada* zakonito za tim težiti da budu birani u odbore te će pružiti predsjedničtvu mogućnost, da sa sjegurnošću štiti prava manjine.

— Držao sam, da mi je to dužnost izjaviti a da prestane stanje stvari, koje nemože biti nego žaljeno i štetno i koje prieči i otežčuje redovito razpravljanje posala, kojih uspjeh stoji u mojem uzvišenom poslanstvu, stanje stvari, koje nemože i nesmije trajati.

1848-1898.

Drugo pismo glasi:

„C. kr. zapovjedničtvo za novačenja u zbor istarskih dobrovoljaca pomoćnika Pechiaricha (čitaj Pečarića.)

Velečastnomu gospodinu.
župniku Pavšleru
u Gročani.

Sljedeć osnutak — o kojem ste jurve obaviešćeni, velečastni gospodine — dobrovoljačkoga zbora od *Staro Istrana*, javljam se molbom, da biste velečastni gospodine, koji mnogo možete, dà, sve, u svojoj crkvenoj občini, razglasili prekosutra sa prodikaonice svomu stadu sljedeće, što su mi naložili, da se proglasi njeg. preuzvišenost gospodin viši vojnički zapovjednik grof *Giulay* i pukovnik barun *Lazarić*:

a) Svi oni, koji stupe u dobrovoljački zbor, oslobodjeni su od predstojećega novačenja za pričuvni zbor.

b) Novačenje u kotaru obaviti će se samo po dobnih razredih za pričuvni zbor.

c) Od čitavoga koparskoga kotara imade Njeg. Veličanstvo pouzdanja jedino, u glavnu občinu dolinsku, kako u Staro-Istrane.

d) Vrieme službe u ovom dobrovoljačkom zboru urajati će samo za sadašnjega rata.

e) Kod novačenja dobiti će momak 3 for. na ruku, a od dana novačenja t. j. prišege 18/4. nov. na dan. Visoki erar obući će ga u nošnju običajnu u pokrajini, te mu je dužnost boriti se samo na istarskoj obali, u tršćanskom naime namjestničtvu.

f) Unovačiti se može samo muškarce od 18-48 godine.

g) U podgradskom kotaru se je prijavilo pod timi uvjeti 60 muškaraca.

h) Koli častnici, toli podčastnici jesu Istrani.

i) Konačno hoće naš preljubljeni vladar tim izkusiti misao svojih doduše vjernih Staro-Istrana, te će mu biti nakon

toga *ugodno uzdarje, da primjereno zadovolji, toli mnogobrojnim molbam tih pograničnih stanovnika.* Pošto se je osvjedočeno, da može samo mnogostrano sudjelovanje svećenstva dovesti do željene plemenite svrhe, radi toga ponavljam u *ime naše domovine tu molbu*, te sam osvjedočen već unapried o najboljem uspjehu.

Potanje naputke dobili su načelnici u prisutnosti gosp. višega sudca Lampe-ta.

Boljunc, dne 21. julija 1848.

Pechiarich v. r.
poručnik, zapovjednik novačenja.

Dopisi.

Iz Sovinjaka pišu nam 15. t. mj. Kako bijaše jur javljeno u dičnoj „*Našoj Slogi*“ imala se je ovdje otvoriti u nedjelju dne 23. prošlog mjeseca podružnica „*Sv. Cirila i Metoda*“, što se je napokon i ovršilo. Već nekoliko dana prije ulovila se je mladež obojega spola, da uresi i okiti dvoranu, gdje se je imalo to ovršiti.

Osvanuo napokon željno očekivani dan. Trobojnice i ine zastave lepršale su kao za okladu nad liepom našom Jermanijom (selo blizu Sovinjaka) a žarko sunašce razašiljalo na sve strane svjetle svoje trakove kao da se i ono s nama veseli i raduje, kao da i ono veselo kliče: Na noge mili istarski puče! na noge, ta eto već ti puca rumen zora! U svakom malenom družtvancu, ma gdje su se i same dvie osobe našle toga dana, govorilo se je i veseljem spominjalo milu našu Jermaniju. — Sunce je već prevalilo polovicu svog svakdanjeg puta, ali eto na jednom velike promjene. Vjetar taj nemili probudio se i stao duvati kao u prkos, našto mi stari prije šapnu na uho smijuckajući se: Evo gospodine, to su Vam istarski nespašenjaci isprosili od i .. to su Vam vidite stvorovi, ki ne vjeruju ni u Boga ni u Marijo, ki bi nas radi pod noge hitit i zatrt ali neće tako mi svetoga Jurja, koga ime nosim. To su oni izprosili, nastavi, samo, da nam današnje veselje unište... samo... Ele Jure ne budalite, progovorim, to je praznovjerje pa... pa hajd za stol, da umirim prazan želudac.

Četiri sata odbila a vjetru kao da je njetko krila podstrigao. Nastala tišina a ljudi stali vrviti u liepo urešenu sobu. Odbila i peta. Naš mili Ivo Zigante stupio na poviše mjesto te posdraviv sakupljene, stade liepim riečima tumačiti narodu korist podružnica, dotično mile naše družbe „*sv. Cirila i Meteda*“, što je pako nastavio i dovršio nas mili Joso iz Buzeta. Sve je bilo veselo te je te i druge govore pratilo burno odobravanje.

Počelo se napokon upisivati članove, te se ih upisao liepi broj, — na broju 68. Liepi i veliki je to broj za siromašnu ovo podobćinu pomisliv na lošu godinu, koja je pritisla ubogog seljaka, kojem je novčić ove godine biela vrana. Nu nije to dosta, ali se nadamo, da će se liepi taj broj za par godina podvostručiti.

Prešlo se napokon na izbor odbora, te se izabralo slieđeća lica: Ravnateljem veleč. gosp. Ladislava Havela ovdešnjeg duh. pomoćnika; njegovim zamjenikom: gosp. Josipa Nivodu iz Pračane. Blagajnikom: gosp. Ivu Žigante iz Sovinjaka, njegovim zamjenikom: gosp. Jakoba Jermana iz Senja. Tajnikom: gosp. Miha Majera iz Pračane, zamjenikom g. Ivana Sirotića „Matiša“ iz Polja. Zahvaliv se ovi na primjenoj časti ulovili se naši sokolovi iz Buzeta milozvučnih tamburica, te odigrali njekoliko komada tako vješto i skladno, da veselim živioklicima ne bijaše svršetka. Pjevalo se zatim liepe dvije pjesme i to „*Planula zora*“ i „*Lipa zelena je*“, koje su na našem narodu učinile takav utisak, tako da me više puta ovaj ili onaj zamoli: ma dajte gospodine zapjevajte nam malo onu „*Planula*“ ili „*Lipa*“.

Time izcrpile su se četiri točke programa a svatko je očutio, da treba odmora. Sve je stoga pojelo okolo dugih stolova, da komadić založi i zalije kapljicom dobrog vina. Stariji ostali još dulje sjedeći za stolom čevrljajući i pjevajući a mladji čuvši sviranje pohite u kolo gdje se plesalo i veselilo daleko iza pol noći.

Došla napokon ura rastanka. Sve stalo tražiti svoje ogrtače pozdravljajući se i želeći si „Laku noć.“

Prije nego svršim hoću, da uskliknem njekojim iz Polja. Evala braćo, ovog puta se ne ponesoste liepo!

Iz Mihotića (obćina Kastav) pišu nam 14. t. mj. Učerašnja zabava naše muzke podružnice izpala je vrlo krasno. Sve prostorije ovdješnje čitaonice bijahu pune. Pojedine točke programa bijahu vrlo burno primljene. Neutrudivomu odboru čestitamo srdačno na toli krasnom uspjehu. Obitelj našega rodoljuba Ivana Šepića Tometov zadesila je grda nesreća. Dne 13. t. mj. preminuo mu naime nakon duge i težke bolesti providjen sv. sakramenti 18. godišnji sin *Miroslav*. Šteta ga je bila za rodbinu i narod, jer se je mladić vrlo zauzimao za svaki narodni napredak. Pokoj mu vječni a njegovim milim naše iskreno saučešće.

Iz Barbanšćine pišu nam o blagopokojnomu gosp. Megliću naknadno koliko sliedi:

Svidjelo se i opet providnosti Božjoj, da jednog izmedju svojih radnika u vinogradu pozove k sebi u bolji i vječni život.

Taj je č. g. Josip Meglić, kapelan pornjanski, koji je svoju plemenitu i pobožnu dušu izpustio dne 5. febr. u dva sata jutrom. Svatko, tko ga je poznavao, mora da žali za njim, a osobito Pornjanci, kojim je bio ne samo dobar pastir i učitelj, već i pravi otac u crkvi i izvan nje.

Pokojnik se rodio u župi Sv. Mihalja kotar Novomesto u Kranjskoj na 6. mart. 1855., te je u svojoj domovini većinom i crpio naobrazbu, dok ne bje g. 1880 zaredjen svećenikom, te je službovao u Kranjskoj i u Beču na više mjesta u svojstvu propovjednika, dok ga nije želja naniela u tu tužnu Istru, gdje je našao svoj prerani grob.

Preko sedam i pol godina neprestano je službovao na Pornjani, i tekom tog vremena je pokazao, da dobar pastir jer što kaže inom, i sam svojim potvrdjuje činom. Uz svoju pastirsku dužnost vršio je i službu učitelja, uz velike osobne žrtve, a sve iz same ljubavi pram duševno zanemarenom puku

Koliko su mu ležali probitki njegove kapelanije na srdcu, vidi se već samo i iz toga, što je zasnovao liepu misao, da sagradi novu kapelansku crkvu i školu u sred kapelanije, budući sadašnja stoji na periferiji iste, nad naglovitom i nezdravom Rašom. U to ime kupio je milodare po cieloj carevini i sabrao do tri tisuće for. On bo je imao mnogo poznanstva izvan Istre, kog si je stekao putovanji kao propovjednik i kašnje kao kapelan, te je samo tim načinom mogao sabrati gornju svotu.

Ali kao što svako dobro i plemenito djelo nailazi na potežkoće, tako ih je i on nalazio. Već prošlog ljeta pobolievao je često od groznice, pak kao da je slutio, da mu se približava konac žića podvostručio je skrb, da gradnju čim prije započne. Mjesto opredielio, kamen i vapno priredio, predhodnu dozvolu isposlovao, i trebalo je samo početi — kadno nadodje neumoljiva smrt, prekinuvši mu nit još mladjahna života.

U žalosti treba nam utjehe. I pokojni nam ju ostavio na smrtnoj postelji, izručiv gradnju veleč. g. Dinku Pindulića župeupravitelju u Barbanu, da nastavi i svrši onako, u koliko će mu sredstva i okolnosti dopuštati.

Na 26. prošlog mjeseca bio još u Puli onako bolezljiv, prehladio se i dobio upalu pluća. Bolest je tako napredovala, da je već na Sviečnicu kasno u noći pozvao veleč. g. Pindulića iz Barbana, koji mu je podielio posljednju utjehu svete vjere — sakramente umirućih. Pred samu smrt želio još govoriti s njime, i skoprim je isti umah došao usprkos silnom nevremenu, našao ga već mrtva, i mogao je samo tješiti razcviljene mu sestre, i pobrinuti mu se, za dostojan pogreb.

Zemni ostanci nezaboravnog pokojnika bjehu sahranjeni na 7. o. m. uz veliku sudut mnogobrojnog puka. Sprovod je vodio veleč. g. D. Pindulić, uz asistenciju Č. Korbara, A. Krajncvića i V. Klinara, komu prisustvovahu i većina gradjana barbanskih, na čelu im načelnik g. S. Malabotić sa župani, učitelj g. V. Kinkela, kamerari, g. Defranceschi i mnogi drugi.

Pokojnik izim dobra glasa i uzorodoljublja, ostavlja iza sebe ucviljene sestre i brata. Počivao u miru!

Iz Veloskega pišu nam koliko sliedi: Dne 16. t. m. priredile su složne podružnice družbe sv. Cirila i Metoda iz Voloskoga i Opatije u Zorin domu u Opatiji kostimirani ples. — Taj ples je u svakom pogledu liepo izpao te će naša vrlo zaslužna družba imati od istoga znatnu korist. Prihod toga plesa bio bi mnogo veći, da nisu nekoji od naših rodoljuba do skrajnosti nemarni. Nekoji naime od naših rodoljuba ne razlikujuć osobnosti od stvari, ne dodju na ples ili zabavu, koja se na korist družbe priredjuje niti se ne sjete da bi doprinjeli i najmanju žrtvu za što bolji materijalni uspjeh takove zabave. Drugi pako vrlo imućni rodoljubi dodju te platu baš onoliko, koliko je propisano a nekoji koji konačno ne dodju, nego pošalju točno koliko je odredjeno ulaznine. Sasma drugčije postupaju kod tih zgodah naši protivnici. Oni se baš medjusobno takme, koji će od njih za njihovu Lego više žrtvovati. Ne gledaju oni ni na forintu ni na dvije, nego plaćaju ulaznina na Legine plesove desetačami i petdesetačami. Od njih neka se naši imućni rodoljubi nauče požrtvovnosti. Nije to dosta izpovjedati se Hrvatima, nego treba i za Hrvatstvo raditi i žrtvovati, jer bez žrtava nećemo ništa postići.

Na plesu od 16. t. m. vladala je neobična živahnost i nepopisivo veselje. Bila je milota videti kako su se naše krasne gospodjice iz Voloskoga i Opatije dražestno i veselo vrtile. Jamačno se nisu na nijednom plesu toliko napiesale koliko na ovom. Već je bila počela ruditi zora kad se raztadosmo a bez dvojbe je svatko od nas ponio sobom ugodnu uspomenu na taj ples. Da je isti tako liepo izpao zasluga je odbora pojedinih podružnica a navlastito onog iz Opatije. Ovi su medju ostalim vrlo krasno i ukusno uredili plesnu dvoranu, da ti se je činilo stupiv v istu, da si došao u bajni kakov predjel. Nadamo se, da će i u buduće naše podružnice prirediti po koju zabavu i da će se naši rodoljubi pokazati požrtvovnijimi nego do sada.

Samo napried za družbu!

Iz Žhandsja pišu nam dne 21. tek. mj. Javljamo Vam veleuč. g. urednice, da danas ukopasmo mrtve ostanke uzor — muža i poštenjaka, Antuna Kadum-Radoša, iz obližnjega sela Buići, kojega nam nemila smrt ugrabi tako rekuć iznenada, u sama četiri dana. Pokojnik bijaše još mlad u 20. godini, ali mudar i razuman čovjek, pravi ponos svo ih roditelja i ciele obćine. On se je zauzimao u prvom redu za narodne svetinje, te je bio uvjek pripravan žrtvovati se na obranu narodnih i crkvenih svetinja. Uvjek je skrbio i narod svoj upućivao, kako bi se pristojno poljepšala njegova župna crkva Sv. Ivana i Pavla, te je nemirno čekao dan kada će Sv. Stolica povoljno riešiti njegov utok i drugova, da se i nadalje hrvatski pjeva u župnoj crkvi po starodrevnom običaju! Žalibože nije to dočekao. Njegova duša naušla se rajskog blaženstva! Počivao u miru, dobri Antune, a medju tvojim narodom bila ti vječna uspomena, koga si toli žarko ljubio!

Franina i Jurina

Fr. Je l' već ta kumedija s rendun finila po Kastavšćine?

Jur. Neki su se nebore podali, ma noki se još trdo drže.

Fr. A ki su to ti trdi?

Jur. Oni, ki se nimaju ča držat ni trdega ni mehkega, zač njim jedno i drugo s pod nog beži.

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri. Subotu dne 19. febrara t. g. sakupili vjenčanici Eugen i Srećka Tomljenović rudjena Fakin i njegovi svatovi u Puli for. 7 i 15 nvč. Novac izručen je podružnici u Puli.

Za družbu sv. C. i M. priposlao je upravi našeg lista g. Jakin Košara iz Kopra for. 1 kao prinos za mjesec sječanj i valjaču.

Uprava „Naše Sloge“.

Dvie zadnje sjednice istarskoga sabora. Pošto nebijahu prisutni naši zastupnici u dvim zadnjim sjedničam istarskoga sabora, izvješćujemo o tečaju istih po brzojavnih izvještajih talijanaških novina.

Sjednica od dne 18. t. mj.

Zast. Tomasi interpelira cesarsku vladu kani li ukinuti naredbu, kojom bijahu razoružani stanovnici gradova u kotaru Porečkom prigodom zadnjih državnih izbora?

Zast. Scampicchio pita cesarsku vladu hoće li pravedenje razdieliti državnu pripomoć postradalima radi slabe ljetine u kotaru Pazinskom?

Izabrani bijahu zatim četiri člana u zemaljski odbor za opredieljenje obrtnog poreza; i 8 članova u odbor za opredieljenje osobnog poreza. U jedan i drugi odbor bijahu izabrani sami Talijani.

Sabor odobri bez razprave konačno račune zemaljskih zaklada za god. 1896.

Zast. Costantini izviešćuje o predlogu zast. *Dra. Dinka Trinajstića* i drugova glede čestitke sv. Otcu papi prigodom njegova jubileja. Po svojem običaju navaljuje žestoko i bezobzirno na slavensko svećenstvo Istre, te predloži, da se opunomoći saborskoga predsjednika, neka u ime pokrajine čestita sv. Otcu. (Doznajemo iz drugoga vriela, da je g. Campitelli u istinu odaslao sv. Otcu brzojavnu čestitku iztaknuv dakako poznato latinstvo Istre).

Zast. i prisjednik Chersich stavi predlog, kojim se pozivlje zemaljski odbor, da predloži u budućem saborskom zasjedanju zakonsku osnovu za diobu obćine Kastav. (Oraj gospodin bio je lanjske godine u Kastavskoj obćini, gdje je obćio sa zloglasnimi nemirnjaci, koji su ga valjda zamolili, da stavi ovaj predlog.)

Sjednica od dne 19. t. mj.

Vladin zastupnik g. Al. Fabiani čita cesarski odpis, kojim se ukida zaključak talijanske većine o talijanskom kao jedinom razpravnom jeziku u saboru Istre. (Taj zaključak stvorila je talijanska većina kako je poznato, u IX. saborskoj sjednici t. g.)

Zastup. Bartoli interpelira (neznamo koga?) radi jezika, kojim se služi se obćina Mošćenice u službenom dopisivanju i radi poboljšanja plaće neerarskih pošte meštra.

Zast. Scampicchio pita c. k. vladu, hoće li uplivati na to, da se služi c. kr. mornarica i Lloyd dielomice kamenim ugljenom iz Karpana.

Zast. Bennati predlože u ime škol. odbora da se snizi proračun zemaljske školske zaklade za 20.000 for.

Vladni zastupnik pobija taj predlog, te preporuči, da se prihvati sav proračun kako su ga ustanovile školske oblasti. Tomu se protive zast. Gambini i Rizzi, i na to prihvati sabor proračun, kako ga je predložio školski odbor u iznosu od for. 200.943.

Prihvaćen bijaše iza toga bez razprave proračun mirovinske zaklade učitelja u iznosu od for. 26.356.

Vladin zastupnik odgovori na interpelaciju zast. Kozulića i drugova u poslu cielodnevne poduke na hrvatskoj pučkoj školi u Nerezinah.

Ljubljanski knez biskup. Čitamo u novinah, da bijaše imenovan ovih dana novim knezom-biskupom u Ljubljani presvj. g. Dr. *Antun Jeglić*, kanonik i posvećeni biskup u Sarajevu. Novi biskup susjedne Kranjske rodom je Slovenac (iz Goreni-koga) uzoran svećenik i vrlo čestit slovenski rodoljub. Čestajuć braći Slovencem na tom imenovanju, želimo vrućе, da bi novomu nadpastiru pošlo za rukom posve uspostaviti nešto poremećene odnošaje u Kranjskoj.

Cesarska odluka u pogledu razpravnoga jezika u istarskom saboru. Na poznati zaključak saborske većine u istarskom saboru o talijanskom kano jedino razpravnom jeziku (prihvaćen dne 10. t. m.) pročitao je vladin zastupnik u sjednici dne 19. t. mj. kano odgovor na gornji zaključak slieđeći ministarski odpis:

„Njeg. Veličanstvo previšnjom resolucijom 17. febrara t. g. udostojalo se je izjaviti najvišu odluku, da naime zaključak stvoren u zemaljskom saboru morgravije Istre dne 10. febrara, tičuć se dodatka k § 13. saborskog pravilnika, nije valjan i nemože stupiti u kriepost, pošto taj zaključak po svojem obćenitom sastavku i jer oslanjajuć se na isti § 13. obuhvaća sve saborske predmete u istom označene, te za te sadržaje omedjašenja ustavnih prava saborskih članova i cesarske vlade. Ovo omedjašenje predpostavlja obzirom na previšnju odluku od dne 14. septembra 1895. da postoji zakon, koji nije bio do sada ustavnim putem stvoren“.

Predlog u Kranjskom saboru u prilog pograničnim Slovencem i Hrvatom. Dne 21. t. mj. stavio je zemaljski zastupnik g. Ivan Hribar slieđeći preelog: Visokoj c. k. vladi nalaže se, da poduzme sve potrebite korake, da u susjednih pokrajinah slovenske i hrvatske manjine, bilo naravske bilo prisilne, nebudu istožene prevlasti inorodnih većina.

Za taj predlog glasovali su svi slovenski zastupnici.

Dični zastupnik Hribar obrazložio je svoj predlog u sljedećoj sjednici.

Imenovanje. C. k. viši porezni nadzornik u Malom Selu (Lošinju) g. *Pavao Baričević* imenovan bijaše ovih dana c. kr. financijalnim savjetnikom.

Ravnatelj c. kr. poštanskoga i brzojavnoga ureda u Sv. Petru na Krasu, pošt. oficijal g. Ferdo Karis imenovan je upraviteljem pošte tamo. Čestitamo obojici iskreno!

Vjenčao se. Gosp. Janko Černe c. kr. pošt. oficijal u Trstu vjenčao se ovih dana sa gčnom Olgom Kofolovom iz Kanala.

Previšnji odpis i razpravni jezik u istarskom saboru. U IX. sjednici istarskoga sabora dne 12. t. mj. primila je talijanska saborska većina predlog zast. Bartoli-a i drugovi, kojim se proglasuje talijanski jezik kao jedini razpravni jezik u saboru.

Zastupnici hrvatskoga i slovenskoga naroda stavili su protupredlog uz izjavu, da je predlog zast. Bartoli-a i nenstavan i nezakonit. Većina je ipak odobrila predlog Bartoli-a a našim zastupnikom nije preostalo drugo nego podnesti tu najnoviju nepravdu, ili zapustiti sabor dok bi vidili što će na to reći Onaj, koji ima pravo potvrditi ili nepotvrditi saborske odluke. Oni su se odlučili za ovo i drugo i zapustili su sabor poslije sjednice od dne 12. t. mj. Medjutim je došla cesarska odluka, polag koje se onaj zaključak saborske većine izjavlja nepravednim i protivnim temeljnomu državnomu zakonu, koji daje jednaka prava svim jezikom i narodnostim u Austriji. Tu previšnju riešitbu objavio je saboru vladin zastupnik u sjednici od 19. t. mj. Najviši sudac Njeg. Veličanstvo cesar i kralj dao je našim pravo i oni su se mogli mirne duše povratiti u sabor, da vrše svoje zastupničke dužnosti, a to su i učinili, jer su već jučerašnjoj sjednici prisustvovali.

„Izstup manjine". Pod tim naslovom donaša glasilo talijanske saborske većine, poreška „L' Istria" bijutav članak, u kojem navaljuje drzovito na članove hrvatsko-slovenskoga kluba u istarskom saboru, što su ovi tobož bez svakoga razloga zapustili sabor. U uvodu piše rečeni listić, da je izstup bio unapried dogovoren, jer da tako postupaju slavenske manjine u svih saborih, gdje nemogu gospodovati, pak pobija sam sebe dočim kaže, da su članovi manjine pokazali neočekivanu ustrpljivost u saboru te da su imali sto razloga izstupiti još prije nego li su izstupili. Porečki listić tumači taj izstup tim, da su bili članovi manjine uznemirivani od strane občinstva na galerijah a mudro šuti o zaključku većine, kojim bijaše proglašen talijanski jezik kao jedini razpravni, i usljed kojega je saborska manjina postala *bezpravnom*.

Istina je nepobitna, da su saborske galerije zaposjedale u saboru dok su govorili ili htjeli govoriti članovi manjine; istina je nadalje da bijahu postupanje občinstva na galerijah tako brutalno i tako drzovito napram članovom hrvatsko-slovenskoga kluba, da ovakvomu neima para u nijednom saboru svieta, ali to nije jedini razlog, radi kojega bijahu prisiljeni naši zastupnici odaljiti se iz sabora i Pule, već ga treba tražiti i drugdje. Saborska većina svojim zaključkom o razpravnom jeziku onemogućila je našim zastupnikom vršenje njihovih dužnosti, te im nije preostalo drugo nego odaleći se i čekati dok se u saboru neuzpostave zdravi i zakoniti odnošaji.

Bezobrazan je i smiešan zahtjev porečkog listića, da su naime zastupnici imali svoju odluku prijaviti većini ili bar predsjedniku; onoj većini i onomu predsjedniku, koji su s njimi onako nepravedno, da nezakonito postupali!? Značilo bi poniziti sebe i narod, koga zastupaju, da su pošli u susret toj većini i njezinomu predsjedniku nakon svega onoga, što su počinili sami ili dopustili, da drugi proti njima u saboru počine. Toliko ponosa i toliko samovjesti imaju naši zastupnici, da se nepuste obrazniti od nikoga, pa bila to i talijanska saborska većina ili njezin predsjednik.

Ovršne dražbe. C. k. kot. sud u Volo-skom dozvolio je:

1. ovršnu dražbu nepokretnostih Josipa Marotti-a u Spinčićih u ukupnoj vriednosti od for. 16.934 i 60 nvč. za dne 8. marča 1898. u 9 satih u c. kotarskom sudu u Voloskom;

2. ovršnu dražbu nepokretnostih Ljudevita Dukića iz Trinajstići u ukupnoj vriednosti od for. 320 novč. 37, za dne 17. marča 1898. prvi put — u c. k. kotarskom sudu u Voloskom.

Konštituiranje občinskoga zastupstva u Puli. Talijanski listovi izvještćuju obširno o konštituiranju novoizabranoga občinskoga zastupstva u Puli, u kojem, kako smo već javili drugom prilikom, nešto nijednoga Hrvata, premda je većina izvanjskih poreznih občina, koje spadaju pod onu mjestim občinu hrvatska. Načelnikom bijaše opet izabran zastupnik *Rizzi*. Medju vićnici nalazimo nekoga g. *Čermaka*, koj je bar po imenu Slaven, a da li je i po čuvstvu, pokazati će njegovo djelovanje. Kod te sjednice da su govorili i gg. Campitelli i Rossetti, prvi zemaljski a drugi kotarski kapetan.

Plemeniti dar. Dični rodoljubi Vjekoslav Spinčić zastupnik naroda, Juraj Ružić i Stjepan Haramija veletrgci na Rieci pristupili su k družtvu „Hrvatski Dom" u Vrbniku kao podupirajući članovi svaki sa svotom od 30 for. Liepi je to dokaz, kako ovi uzorni otačbenici shvaćaju uzvišenu zadaću spomenutog družtva koje ima pred očima krasan cilj, priskrbiti raznim prosvjetnim družtvom u Vrbniku jedan udoban i pristojan stan. Stvar je to doista od osobite važnosti za kulturni pokret, napredak i diku cieloga hrvatskoga naroda u Istri. — Živili plemeniti darovatelji! Ugledali se i drugi u liepi njihov!

Još ob otvoreniu „Hrvatske čitaonice" u Rovinjskom selu. (Konac). Tamačili su nam zatim gg. *Slokovid* i *Filiplić* naše dužnosti u ovo težko doba, te bodrili nas, da ustrajemo na liepo početom putu, da nam ne podkopa tla u Istri naš neprijatelj, koji nikad ne miruje. Medjutim uredili i uglasbili su pazinski tamburaši svoja glazbala, te su odigrali nekoliko krasnih popjevaka. Ne tražite, da Vam tumačim naše uzhićenje u onom času, ta mislim, da nema čovjeka, koga nebi dirnuo u srce onaj mili zvuk naše krasne tambure. Ujedno pjevali su razne domoljubne pjesmice kao *„Bog i Hrvati"*, *„Hrvatsku Davoriju"* i druge.

U to su prispjeli gostovi iz Pule, a medju njima naši narodni zastupnici *Kozulić Šime* i *Matko Mandić*. Seljani ujedno ponosni što su ih pohodili i zastupnici, a u drugo željni, da vide svoje izabranike, obkolili ih i burno pozdravljali.

Iza toga zabavljali smo se i dalje, dok nije udarila ura odlazka za gospodu iz Pule.

Prije odlazka progovorio nam je nekoliko rieči g. *Matko Mandić*, raztumačiv nam svrhu „Čitaone", opomenuv nas na slogu, mir i bratsku ljubav, koju treba da gojimo, ako želimo, da napreduje ta mlada biljka u Selu Rovinjskom.

Izručio nam je pozdrave ostalih naših zastupnika pozdraviv nas srdačno i žaleliv nam dobar ostanak. Prisutni pozdravili su ga sa burnimi živio klici, te svaki je nastojao, da stisne ruku našim dičnim zastupnicima, prije nego li nas zapuste. Odpratili smo ih na kolodvor, i tuj se rastali s njima.

Otišli su jedni narodni mučenici iz Sela a došli su za toga drugi, naime dva iz Dračevca, koji su bili na putu za Rovinj, da odsjede kaznu u zatvoru radi izgreda od prošlih izbora.

Sažaljujemo iskreno ova dva poštenjaka, koji trpe jer se je vjerovalo više jednoj ženi nego li množini njihovih suseljaka.

Vrativši se sa kolodvora sastali smo se svi na skupnoj večeri u prostorijah Čitaone, iza toga počeo se vrtiti mladi sviet sve do biele zore.

Tamburaši iz Pazina nisu se mogli dosti nadiviti našemu jednostavnemu ali zaista krasnom narodnom pleau: *„Na Razpust"*, te su kazali, da ga moraju naučiti pa ga i uvesti u sve istarske Čitaonice. Nu morali su i oni na djelo i to poslje pol noći. Nadošli su naime još nekoji, koji nisu bili čuli tamburanje, te su naši mili gostovi iz Pazina zapustili plesnu dvoranu te uz oduševljeno odobravanje odigrali njekoliko narodnih pjesama.

Zatim smo se opet vrtili, sve dok nas nisu zapustili gostovi t. j. do 5 šati i pol; odpratili smo ih do kolodvora, te rastali se srdačno s njima, no prije su nam morali obećati, da će se još vratiti u naše Selo, da prodjemo u njihovom društvu koji veseli i ugodni čas. Hvala sto puta hvala njima i svim ostalim prijateljem našega mladoga družtva.

Bečki list „Reichswehr" i naši odnošaji. U Beču izlazeći njemački list *„Reichswehr"* od 17. t. mj. donaša iz Trsta vrlo važan dopis u kojem opisuje točno i nepristrano žalostno stanje Slavena Primorja i protuzakonito postupanje Talijana Gorice, Trsta i Istre s njima. Glede istarskih Talijana piše taj list, da se od cesarske vlade očekuje, kako će im pokazati, *da se nalaze još uvjek pod Austrijom. „Grch bi bio za Austriju"* — zaključuje zapisnik — *„grch i kojega nebi bilo lahkopovratiti, ako bi država izručila brezobzirnim neprijateljem takovo pučanstvo* (Slovene), *koje je već više puta dokazalo svoje domoljublje na najsjajnji način i koje je vazda pripravno uložiti imetak i krv na čast cesarske zastave*

Viching redivivus.

(Konac.)

Prije no svršimo, opažamo još baki, da je prosto njoj i nje unučiću sumnjičiti i napadati, kako im drago, a da nama, kad iznašamo gole *činjenice*, koje pokazuju: *koji i s kakove namjere te zašto?* navaljuju toli nepravedno na glagoljicu, ne znaju onda što da odgovore nego vele da se toboš mi služimo oružjem „della delazione".

Za karakterisanje napadača na glagolicu u našoj pokrajini mi smo morali iztaknuti, tko je naš *narodni protivnik*, tko se dići da pripada teko zvanoj *talijanskoj liberalnoj stranci*, tko ne pokazuje činom da je obuzet kršćanskim duhom, tko se zna hvalisati da je odan *sv. vjeri i sv. Otcu Papi*, a kad tamo pravi propagandu i pripravlja ljude, da javno proslave „XX. Settembre" itd., jer samo od tuda se dade zaključiti koji *pravom namjerom* prosudjuje ovo pitanje i tko je pravi uzrok tomu, što se neki toliko protive toj starodavnoj povlastici, koju *mi uživamo u naših crkvah*. Mi nismo naučni, da druge osobe napadamo već samo iztičemo gdje je to nuždno povjestne činjenice a drugim prepuštamo da prosude, koji su oni pozanatu klevetnici i denuncijanti u pokrajini. Više put jedan prišiva drugomu ono što je on sam, po onoj: „reci da ti ju nereku".

Svršavamo ovu razpravicu riečima poznatog kanoniste sveučilištnog profesora u Innsbrucku velečč. g. N. Nilles-a, koji pokazajuć i navadjajuć da je proštio knjigu preš. *Pesante*: La liturgia slava ecc. u svojoj kritici o I. zvezku djela: *„Gli Slavi ed i Papi"* od našeg učenjaka Dr. Ivana Markovića med ostalimi pohvalami veli: *„U pitanju slavenske liturgije podaje nam Marković obsežan i dobro obrazložen tumač (od 149—159). Prem on kao bogoslov i učenjak znade u velike štovati više razloge što zagovaraju jedinstvo liturgičkog jezika na latinskom obredu, to se on ipak morao kao Slaven do odlučno izjavi za uzdržanje slavenskog jezika u bogoslužju, dakako u granicah, što ih opredjelišе samovlastne papinske odluke. U svakom napadaju na starodavnu glagoljsku liturgiju nazrio bi on namah nasrtaj na pravdu i pravicu. Ogni attentato contro la esistenza di questa liturgia — tako on zaključuje svoj vrući plaidoyer — si deve reputare contrario all' equità ed alle leggi. U bitnosti i ja rado pristajem uz ovo mnienje, ne kao prijatelj Slavena, kakovim me jur više puta proglasiše, nego kao jednostavni kanonista, jer iz papinskih ustanova nalazim, da je dovoljno dokazan zakoniti obstanak slavenskog jezika u liturgiji takodjer latinskog obreda"*[1])

Akoprem navedeni kanonista nadalje opaža, da se ne slaže u svačem što Marković piše o pravobitnosti glagolice, to ipak znamo od druguda, što on sudi za Istru, naše otoke i Dalmaciju pa je svima znano, kako se je kod nas širom ciele Istre sve do najnovijeg doba slavenski jezik u liturgiji uzčuvao i da on još uvjek pravovaljano obstoji. Protivštine i recimo netemeljite zabrane ne mogu uništiti i oškoditi to naše starodavno pravo, tu našu od sv. Stolice odobranu povlasticu. „Privilegium! Pontificium! decet essa mansurum[2]) i samo Papa ga može opozvati. „Ulti privilegio nemo tenetur, kako veli Schenkel, nisi in bonum communitatis ordinisve sit concessum, cui nequit renuntiare privatus, ne in sui quidem praejudicium".[3])

[1]) Zeitscrift für kath. Teologie. Innsbruck I. Quartal heft 1898. str. 129 i sled. „In Sachen der slavischen Liturgie gibt M. eine ausführliche gut motivirte Erklärung ab (149 159). So sehr er auch als Theolog und Gelehrter die höheren Gründe zu würdigen weiss, die im allgemeinen für die Einheit der liturgischen Sprache im lateinischen Ritus sprechen, so fühlt er sich jedoch, als Slave gedrängt, sich entschieden für die Beibehaltung der slavischen Sprache bei den liturgischen Functionen zu erklären, selbstverständlich innerhalb der durch die autoritativen Erlässe der Päpste gezogenen Grenzen zu einem etweigen Angriffe auf die alte glagolitische Liturgie würde er ohne weiters ein attentat gegen Billigkeit und Recht erblicken. Ogni attentato contro la esistenza di questa liturgia, so schliesst er seia warmes Plaidoyer, si deve reputare contrario all' equità ed alle leggi. Diesem Urtheile pflichte ich dem Wesen nach gerne bei, nicht zwar als Freund der Slaven, für den man mich schon vielfach ausgegeben, sondern als einfacher Canonist, der ich den gesetzmässigen Bestand der altslavischen Sprache in der Liturgie, auch im lateinischen Ritus nach Massgabe der päpstlichen Constitutionen für hin eichend erwiesen halte".

[2]) S. C. C. 3 Martii 1787 Pallottini Collect. OO. Conclus. et Resol. Romae, 1868-1893. Tom. XV. sub voce Privilegia 3. p. g. 328.

[3]) L. c. I. §. 128 pag. 150.

Brzojav „Naše Sloge".

Pula 24. februara. Kod prvih hrvatskih rieči D.ra Laginje u sinočnoj sjednici gornja galerija bučala, kod ponovljenih, premda opomenuta, još jače bučila, žvizdala i pjevala. Poslije naloženoga izpražnjenja ostala psujuć punih petnajst minuta. Kasnije povrativ se bez dozvole opet bučila, psovala, pak posakrila se. Lupanju, tulenju i psovanju na dolnjoj galeriji predsjednik ne prigovara, već sam bezrazložno pretrgava govornika. Tako je izpunio svoje javno obećanje. Pristup na galeriju imali svakojaki ljudi. Kod razprave o željeznici manjina izrekla posvemašno nepovjerenje zemaljskomu odboru.

Javna zahvala.

Podpisani zahvaljuje se ovim putem najsrdačnije svoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su njemu i njegovoj obitelji prigodom dugotrajne bolesti i smrti premiloga mu sina odnosno brata

Miroslava

izkazali toliko ljubavi i sućuti.

Svevišnji platio stostruko svima!

Za uciviljenu obitelj

Ivan Šepić Tometov

otac.

Pserhoferova

LJEKARNA K „ZLATNOJ DRŽAVNOJ JABUCI"

Beč, I., Singerstrasse broj 15.

J. Pserhofera pilule za čišćenje

iskušano, lahko probavljajuće od mnogo lječnika občinstvu preporučeno kućno sredstvo.

Ove pilule su one iste, koje su već od mnogo stoljeća pod imenom „pilule za čišćenje krvi" občinstvu poznate i koje se prave samo u ljekarni k „zlatnoj državnoj jabuci" Beč I., Singerstrasse 15.

Od ovih pilula stoji: 1 kutija sa 15 pilula 21 nvč., 1 zamot sa 6 kutija 1 for. 5 nvč.

Ako se prije pošalje dotični iznos, stoji franko: 1 zamot pilula 1 for. 25 nvč., 2 zamota 2 for. 30 nvč., 3 zamota 3 for. 35 nvč., 4 zamota 4 for. 40 nvč, 5 zamota 5 for. 20 nvč., 10 zamota 9 for. 20 nvč. (Manje od 1 zamota nemože se poslati.)

Umoljava se, da se izrično zahtjeva „J. Pserhofera pilule za čišćenje" i da se na to pazi, da nosi pokrov svake kutije ime „Iv. Pserhofer" i to crvenom tintom košto i poduka glede porabe.

Balsam za zimu od I. Pserhofera 1 lonac 40 nvč., franko 65 nvč.

I. Pserhofera trpotčev sok za lječenje. Jedna tropotčev sok za lječenje. Jedna flašica 50 nvč.

Iv. Pserhofera Krepf-balsam 1 flašica 40 nvč. franko 65 nvč.

Stollovi Kola-Preparati izvrstno sredstvo za jačanje želudca i nerva. 1 l. kola-vina ili Elixira 3 for., pol litra 1 for. 60 nč., četvrt litra 85 nvč.

I. Pserhofera gorka tinktura za želudac (prije t. zv. životna esenca) po lagano razlaživajuće sredstvo za ojačavajućim uplivom na želudac kad isti slabo probavlja. Cijena flašici 22 nvč., 12 flašica f. 2.

I. Pserhofera balzam za rane 1 flašica 50 nvč.

Tanochinin-Pomada od Pserhofera najbolje sredstvo da rastu vlasi. 1 kutija for. 2.

Obliz za liečenje rane od prof. Stendel-a, 1 lončić 50 novč., franko 75.

Sol za posvemašno čišćenje od A. W. Bulrich-a domaće sredstvo proti slaboj probavi, 1 paket 1 for.

Osim ovdje navedenih preparata, nadje se sve u au trijskim novinama oglašene tuzemne i inozemne farmaceutičke preparate u čelomice u zalihi, djelomice se ih, ako ih nema u zalihi, najbrže i najjeftiniji pripravi.

Pošiljke po pošti obavljaju se najbrže, ako se prije pošalje novac, veće naručbe takodjer poštanskim poduzećem.

Ako se prije pošalje novac, (najbolje poštnom naputnicom) stoji poštarina mnogo manje nego sa poštarskim poduzećem.

Dobro vino.

Lanjske godine kad je bio prvi tečaj za konobare i vinogradare pri c. kr. kemično-gospodarsko-vinskoj pokusnoj postaji u Spljetu, uhvatio sam zgodu, da mu prisustvujem željom, da upoznam raznovrstna vina, i da ih znadem analizirati, i čista u trgovinu turiti, te time koristiti trgovcu a osobito dalmatinskom vinogradaru.

Dakle tko želi nabaviti dobrog vina neka se obrati pouzdano na

Stjepana Dulčića
Brusje na Hvaru (Dalmacija).

Prave bruske mrkvene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostaten za mušku odjelu stoji samo	for. 3·10 iz dobre	prve svoje vrste
	„ 4·10 iz dobre	
	„ 4·50 iz dobre	
	„ 6·— iz helje	
	„ 7·75 iz fine	
	„ 9·— iz najfinije	
	„ 10·50 iz još finije	

Jedan coupon za crno salonske odjele for. 10. Tvari za gornje kapute, Sedan, Paravleuse, Dösklage. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke cijene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Ambof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljke vjerne uzorku.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnoge marke, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Ambof u Brnu** razašilje svoje tvari za prave tvorničke cijene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

Skladišče pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladišče pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladišče zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

filjalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria"

13 Sackstrasse — **GRADEC** — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

zistem „Patent Workmann Chicago"

Raztrirni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokstvorov v vsakem obsežje, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za listo in zavitkov z napisom, naslovnih listkov jedilnih list, pavahli itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov, Prima-note, odpravnih, menjišnih žasov-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vsih možnih knjig, potem raztirnega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčuka za kopiranje, skledic iz olnka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

Stotine tisuca obitelji svaki dan rado pije

Kathreiner-Kneippovu sladovu kavu

Prosta od zdravlju škodljivih sastojina zrnata kave imade Kathreiner-Kneippova sladova kava jedino njezin miris i ugodan okus. Pošto pospiešuje tek i kako je lako probavljiva, to se je kroz godine veoma probitačnom pokazala kod odraslih i djece. Izvrstna je primjesa zrnatoj kavi i najbolja nakhada za nju. Obzirom na zdravlje i prištednju neka upravi „Kathreiner" smio manjkati u nijednom kućanstvu.

Upozoruje se na lievaljke patvorene.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB Ilica br. 12

A. WINGER

ZAGREB Ilica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, zhmatizmu, kalanju i trganju u kostih, okočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganeu, prebadanju svakovratnim nasebam. Ciena 80 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, zgrčenim, nategnutim žilam, okočenosti i oteklini poslje težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se lieči kašalj, prehlađa ili katar u prsih, plućih, težko disanje, premuklošt u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolju, učvršćuje meso oko zubi, razčišćavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djelnje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbublosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebenssessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici želudačne grčave, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelojuću svedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti rane bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, peraćini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski kek i kašalj, za volove, krave i svinje, za ohlađene čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti suptanim pjegam, madežam, raznim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjelodu i finoću obraza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tome spada još, Dr.a Spitzera sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na parižkoj izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u Lojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Selaku liečiuspješno, bolesti živaca uspokoj, glavobolju, trzanje, histeriju, zadahu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomadde i boje za farbanje kose, da stede kose pčrnke, fine sapune, praške za zub., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobjeljuju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. Tko naroči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Broj 9. U Trstu 3. marta 1896. Godina XXIX.

Izlazi svakog četvrtka na celom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalaze se a Via Farneto br. 14.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Sjetite se
Družbe sv. Ćirila i Metoda.
u Istri

Pogled po svietu.

Čim su naši zastupnici u **istarskom saboru** saznali, da je Njegovo Veličanstvo proglasilo **nevaljanom** odluku saborske većine, po kojoj bi bio talijanski jezik jedini razpravni u saboru, vratili su se u Pulu, i javili predsjedniku, da su prisutni, da sudjeluju kod saborskih razprava. I sudjelovali su u sjednicah 23., 25. i 26. do svršetka. U vrieme, što bijahu odsutni, u sjednici od 16. febrara, čitao je predsjednik njekakvo svoje očitovanje, njekojem je na svoj način pripovjedao, kako je on dne 13. febrara dva put pozvao predsjednika kluba saborske manjine, i kako taj nije došao, već drugi dan saznao, da je otišao zajedno sa svojimi drugovi, te da je on prisiljen pozvati ih, da u 8 dana dođu u sabor. Želio je s njim govoriti, da mu priobći svoju izjavu, koju je pročitao u X. sjednici, od 12. febrara, koju smo priobćili u posliednjem broju. Po toj izjavi nije se sa primljenim predlogom o jeziku promjenilo ništa, nego se je samo „nezakonito“ postojeće proglasilo za „dogmu“ samo što je već obstojalo, talijanski razpravni jezik. Ta izjava bila je predsjedniku manjine i njegovim drugovom od 13. febrara bila već poznata, pak njegovo radi nje nije imao nit on nit njegovi drugovi već šta razgovarati sa predsjednikom sabora. To bi mu bili oni redovito i odgovorili na poziv, da je redovito pozvao.

U rečenom očitovanju 16. febrara rekao je saborski predsjednik takodjer, da su hrvatski i slovenski zastupnici zapustili sabor upravo onda, kad je on poduzeo sve mjere za uzdržavanje mira i reda u saboru, i za to, da bude zaštićena sloboda tih zastupnika. Da su došli, bio bi mir i red — to bijaše javna i službena tvrdnja predsjednikova. Kakvu se je vriednost moglo dati tim riečim, toj tvrdnji, vidilo se je u sjednicah, u kojih naši zastupnici opet bijahu. Dogodjaji, navlastito u sjednici od 25 febrara bijahu sablažnjivi. A sam predsjednik bijaše neumjestne, neparlamentarne, sablažnjive. One nesamo da nebijahu za uzdržanje mira i reda, nego su posve opravdano izazivale nemir i nered, i na samih galerijah. Tko je hotio, mogao se je uvjeriti o tom prilikom, što se može držati do očitovanja predsjednika istarskoga sabora. Taj isti predsjednik imao je u svom zaključnom govoru još obraza govoriti o tom, kako sabor nebijaše priečen u svom djelovanju! Takvi su, jer znadu, da njim se sve vjeruje.

Vladina većina **sabora u Zagrebu** prihvatila je ovih dana zakonsku osnovu, kojom se državljani Hrvatske-Slavonije protestantskoga vjeroizpovjedanja podvrgavaju crkvenim oblastim u Ugarskoj. Do sada bijahu sami svoji. Malo po malo podvrgava većina sve Madjariji. Oporba je tim nuždnija. I ona radi što i koliko može koli u saboru toli izvan njega.

U saboru Kranjske zauzeli su se tamošnji slovenski zastupnici, svi bez iznimke, za Slovence i Hrvate izvan Kranjske, u posebnom predlogu. Svoje braće u Štajerskoj, Koruškoj i Primorju spomenuli su se i u adresi na kralja prilikom njegove petdesetgodišnjice, te zahtjevali, da se u rečenih zemljah provede ravnopravnost. To je svakako radostan pojav. Iz Kranjske došla je takodjer vesela viest ta, da su se zastupnici obiju slovenskih stranaka sporazumili, kako će u narodnih i gospodarskih pitanjih skupno djelovati. Čim se budu više sastajali i bratski dogovarali, tim će jače uviditi, da valja da budu što složniji, ako ne za drugo, a ono, da odole narodnim protivnikom i u samoj Kranjskoj.

Češki sabor razpravio je i prihvatio adresu na kralja dne 26. febrara. Za nju su složno glasovali zastupnici naroda, Mladočesi i velikaši. U njoj su izrazili želju, da se Njegovo Veličanstvo okruni krunom Sv. Većeslava, da se uzpostave prava češke krune. Njemački zastupnici izašli su prije adrese iz sabora. C. k. namjestnik izjavio je u ime vlade, da ona ne stoji na temelju adrese.

Položaj **u ovoj polovici monarhije** je tim dogodjajem u Češkoj otežčan, navlastito za ministra-predsjednika Gautscha. A otežčan mu je i nečim drugim. Čim je nastupio vladu, on je obećao, da će ukiniti jezikovne naredbe Badenijeve, i izdati druge. Mislio je, da će si pridržati Čehe i pridobiti Niemce. On nije dobio Njemaca, a izgubio bi Čehe, kad bi izdao naredbe, kakve je naumio. Mnoge novine već pišu, da su ministarstvu Gautscha odbrojeni dani. Nedjelju bio je u Pešti on i minister izvanjskih posala Goluhovski, da se pogovore s cesarom i kraljem za dalnje. Nezna se, je li se što odlučilo nit što. Da se dobije vremena, kaže se, da će carevinsko vieće biti sazvano jedva koncem marča.

U drugoj polovici monarhije spremaju se Madjari na proslavu petdesetgodišnjice onoga dana, 11. aprila 1848., kad njim je pokojni cesar i kralj Ferdinand potvrdio zakone njihove neodvisnosti. Kod cieloga toga namjeravanoga slavlja rade tako, kao da u cieloj onoj polovici neima nit Hrvata nit drugih naroda, nego kao da su tamo sami Magjari. A zna se, da ima drugih narodnosti više nego Madjara. To je magjarsko slobodoumje, kako drugud njemačko, a kod nas talijansko. Njihovo slobodoumje vidi se i u njihovom postupku proti socijalistom. Zatiraju jih, pliene njim listove, raztjeravaju skupštine. A to sve, jer krive socijaliste, što se diže narod, nemoguć već živiti.

U Biogradu bio je nedjelju izabran vladika u Nišu Inocentij za metropolita u kraljevini Srbiji, to jest za duhovnoga poglavara svih pravoslavnih te kraljevine.

Rusija sve više pokazuje svoje zanimanje ca krščane u Turskoj carevini; tako u Makedoniji, tako na Kreti i drugud. Tim se sultan, turski car, sve jače uznemiruje, znajuć, da mu druge vlasti proti Ruskoj mogu malo pomoći.

Posliednjih tjedana odigravao se je u Francezkoj dogodjaj, za koj se je zanimalo novinstvo cieloga svieta. Veliku ulogu pri tom igralo je bogato židovstvo, pak su s toga novine imale ciele stupce i stranice o tom dogodjaju. A taj dogodjaj je parnica proti pozuatomu romanopiscu Emilu Zola. Pred četiri godine bio je naime odsudjen njeki kapetan Dreyfüss na progon za to, jer da je tudjim državam predao tajne franczeke vojske. Emil Zola napisao je na to javni članak, u kojem je obsjedio francezke više častnike i sudce, da su krivo sudili. Za to ga je državno odvjetničtvo tužilo. Razprava vodila se je njekoliko tjedana. Za razprave razmahala se je borba izmed Židovstva i protiŽidovstva. Zola se je zauzeo za Židove, pak su protiŽidovi bili i proti njemu. Često bio je od njih osramoćen. Porotni sud proglasio je Zolu krivim, a sudci su ga odsudili na godinu dana tamnice. Mnogi hoće, da je Zola bio hotice u službi Židova, ili da je bio, štono rieč, od njih podkupljen. Drugi misle, da je radio u dobroj vjeri, kao da se zauzima za pravednu stvar, pak

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

Peče me silno, g. uredniče, kao diete milogа mi Cresa-grada, što se u novije vriеme naši Talijani-i i nekoja vlastela napinju, da nas svietu prikažu kako da smo svi mi gradjani creski goli golcati Talijani. Boli me srce što vidim u tom kolu i staroga *Coglievinu* (čitaj Holjevinu) koji bi morao znati kako je bilo u Cresu prije 30—40 godina. On, onako mudar i učen, nebi smio zatajiti istinu, a kad tamo čujem, da je kazao na pitanje: *„Anche i sassi conoscano che Cherso è città italiana.“* Nu ja mu dovikujem, da je to gola neistina, pak ću to [illegible] u Vašem listu, g. uredniče, naučenom [illegible] svietu.

Pođimo [illegible] sa imenom grada Cresa a zatim čujmo [illegible] dragi Cresani za menom okolo zvonika [illegible] kako za križem na procesione, i tako [illegible] Brošetati po gradu i po polju: Vi ćete [illegible] zvati za ime mnogih ulica (kuntrade) zovnoga ili onega predjela (kuntrada u [illegible]) a ja ću vam sve malo po malo [illegible] koda izhodi takovo ime, i Vi ćete se [illegible] ufatiti od čuda kad budete čuli, [illegible] ti imena su iz našega hrvatskoga [illegible] Vi niste nikad ni mislili [illegible] to: *„Anche i sassi di Cherso diconо che Cherso è città italiana!* Ehm! kakovu bih mu ja onako po cresku zapaprio onomu staromu čoviku, da me nije sram od ljudi! Ali ća ćete, pustimo ono, što ne stoji u *krijanci* i vozimo naprid. Rekao sam, da su sva imena hrvatska, ali ne, *per bacco barilla*, dva su čisto talijanska, i ta su *„Rialto“* i *„Arsan“* po mojoj misli, a bit će ih možda i drugih, jer ja nisam Salamun, da znam sve, ali da ih ima, to nebi još bilo dokazom, da je Cres talijanski grad, jer je Cres obdan je prije nego su ga Mlečići uzeli pod stopaо sebe, a u ono 400 i više godina, od kad je uzdisao pod onim gospodstvom, mogli su gospoda Talijani nadjeti više talijanskih imena, a da Cres nikad ne izgubi svoje prvobitno hrvatsko lice.

Sad nastaje u mojem srcu, u mojoj pameti veliki nemir, veliki *kuntrast*, neznajuć komu da dosudim prednost u ovom poslu: hoću li početi s *Coglievinom* ili s *Cresom*. Bilo bi bolje, da odmah iz početka dokažem *Coglievini*, da je njegov pridjevak hrvatski, i tako da ga ubodem u srce, i da mu dovikнem: Hrvat si rodjen, a iznevirio si se svome narodu. Ali pošto je takav, nije vriedno, da o njemu naiprije govorim, i radi toga početi ću od imena našeg milog grada.

Cres od stare davnine *„Kerson“* je grčke ime, što znači misto kemenjem nagomilano, kako i je; nu ako ono ime *Cres* napišete hrvatskim pravopisom, dobit ćete *Kres*, što se približa grčkome *„Kerson“* a jedno i drugo vam dokazuje gomilu kamenja, pak zato i vi Cresani kad hoćete, da imenujete polje, u komu neima ravnice i dobre plodne zemlje, govorite, da je *krešovito*, *keršovito*. Znam, da ima učenjaka, koji misle, da ime našemu Cresu dolazi od grčke riči *„kir, kiros“*, koja zlamenuje *ruke*, to jest vas prilići pruženomu laktu, samo ne posve ravno, ali ta razprava za nas nije; dosta nam, da znamó, da *krš-Cres* toli u grčkom koli u hrvatskom jeziku hoće reći *misto kamenito*. Kakovo je pak tlo tamo u Krimoji, u kojoj se nalazi starodavni grad *Kerson*, to vam neumim kazati, jer tamo nisam bio. Dakle.... šta dakle? ali nećujete našeg *Coglievinu*, da više gromkim glasom: *„Cherso è città italiana!“* A, uh! što mi dolazi na usta, da mu odgovorim, uli neću radi vašeg poštenoga obraza. Samo pitajte ga, kadi su bili Talijani u ono staro doba, u devetom i u osmom viku i još onamo, kad je *Kres*, *Cres*, *Kerson* imao već svoju povist i prije nego su Mleći iznikle iz mora? Ala pameti, ali mudrosti! Bi reć doktore, da ste malo ostareli, ča ne?!

Pak pustimo i to i neka bude kako je: sad idjemo da vidimo, što ste vi sam, to jest ne vi kao osoba, jer vi ste *doktur*, *profesor* i ono drugo, ča ja znam, što ste bili u Beču, nego da vidimo jo li vaš pridjevak talijanski ili hrvatski. Vi ćete se začuditi i možda i razljutiti, ali ja nisam tomu kriv, ljutite se na vašega pokojnoga đida, koji mi je stvar tumačio. Vaš pokojni đid Jure, poštenjak od glave do pete, visok, koštunjav, suh kao trta, u kratkih gaćah po staru, u narodnoj dolami, ne s *butunima*, nego s vezankami (kordelicami) stao bi pred svojom kućicom na javnoj ulici pred vratim kuće pokojnoga *Dominika Tilinića*, zlatara; i kako bijaše šaljivac veseljak, te znao bi podiliti i keju mudru, a kadkad odrezati i koju oštru. Jednog dana, bit će tomu blizu 60 godina, eh! ljudi moji, *veći semo*, sbijajuć šalu s prolazećimi, starac Jure smijao se do suzah, i držao obe ruke na utoram jedne bačve, koju mu zadnjivao bačvar, da ju nalije vinom; kad dospijem i ja blizu bačve, i uzimljuć prigodu od *vina*, (eh! šta ćete! student sam bio, vragometan od nekoliko 13 godina,) obratim se na starca, te ću ja njemu: Ma, šantulo Juriću, to vaše prezime *Coglievina* ja mislim, da je čisto talijansko, i valja reći, da su vaši pradjedi morali biti veliki trgovci s vinom, jer talijanski *coglie vino* hoće reći: *pobiraj, pokupljaj vino*. Ali da nije to, onput bi moglo biti i hrvatsko, jer meni kaže moj otac, da *kolje* znači neograničeni broj *kôlaca*, a vi ste uprav visok i ravan kao kolac, ali oni pasji skot od *vina* pomrsi mi račune i neznam kako da ga tumačim.

(Dalje sliedi.)

da se je zauzeo sa svom silom svoga temperamenta.

Na kralja Grčke pucala su dva zlikovca, kad se je sa svojom kćerju Marijom u kočiji vraćao sa šetnje u grad Atene. Mnogo hitaca su izpalili, al nisu pogodili niti kralja nit njegove kćeri.

Po posliednjih viesti bojat se je, da bi moglo doći do rata izmed kraljevine Španjolske i sjevero-amerikanskih združenih država.

Poznato je, da je u kraljestvu Italiji mnogo jada i nevolje i glada. I sami pošteni Talijani priznavaju, da se nigdje neplaća tako velike poreze kako u Italiji, da se od nikud neseli toliko ljudi koliko iz nje — trbuhom za kruhom. Većina poreza ide za kamate na velike dugove i na vojsku, te za činovnike i umirovljenike. Samo $4^1/_2$ po sto dolazi za javne gradnje. Tamo nek idu talijanski nespašenci iz naših zemalja. Neidu li, ili neokrenu li, učinit će s naših zemalja ono, što je učinjeno iz Italije: zavladat će glad u njih kako i tamo, najviše radi raztrošnosti.

1848-1898.

Oglašenje

viteškim prebivaocima Istrianskoga kotara na obranu svoje otačbine.

Junački i hrabri Istriani!

Vaša vernost i privergnutje k Cesarskome domu, vaša ljubav k Otačbini i želja sačuvati vaš puk i vaše stare običaje slobodne od tudjega gospodarstva, kao što su vam ih ostavili vaši stari, te su vas prie 33. i 35. godišta pozvali na oružje.

Vaša pobjeda ili pridobitnost i razbitje neprijatelja bio je slavni plod vašega oružja onda.

Pod istom zastavom, na kojoj su se vaši stari prisegli za obranu svoje Otačbine i koja već odavno dično ukrašava parokialnu Crkvu u Pazinu, pod istom zastavom danas vas opet poziva o hrabreni sini Istrianski, da pripomognete k obrani vaše rodbine, vašeg imetka, vaše otačbine za čast i sriću vaše zemlje i vašeg puka.

Požurite se, da sahranite ono, što ste za 30 godišta mira pod onako pomljivom vladom, pod kojom su se vaša krasna zemlja bila uputila k procvitanju, i kao svagda vérni sinovi Istrianski, nastojte, neka zagermi po vašim planinima i dolovima poziv na oružje za sahranenje vaše slobodne i drage otačbine. Vi koji ste zadahnuti ovim čuvstrom saberite se u jedno i prisegnite se svetčano pred licem nevidimoga Boga, da ćete ostati vérni vašoj dužnosti i časti, da ćete biti gotovi proliti vašu kerv i dati život svoj za našeg ljubljenog Cesara Ferdinanda Pervoga, i za uderžanje njegovog ustavnog prestola, ako nam dopušteno bude udariti na neprijatelje, da i vaša dětca mogu reći, da su im hrabri otcevi pripomogli izbaviti otačbinu i povratiti mir i sva dobročinstva mira.

Želja je dakle, da se uredi jedna *dobrovoljna četa* (corpo franco) ili *Frajkor*, ot samih Istriana pod ovim ugovorom:

1. Služit će ova vojska samo za vrême dokle traje sadanji rat.

2. Služit će samo u Istri i primorju i to za obranu zemlje i otokah, koji zavise od nje.

3. Zapovědi i (regulamenti) pravila vojnička, koja su god kod cesaro-kraljevske vojske austrianske, valja će isto i kod *dobrovoljne čete* (Frajkora) koja se ima učiniti, van ako bi se izostavili sadanjih predpisah radi.

4. Koji bi god iznemogao za vrême ove službe, onaj ima pravo tražiti da mu država pomaže, kao i ostaloj cesaro-kraljevskoj vojski

5. Koji god učini u voiski kakvu pohvalnu uslugu, i zaželi poslě već kad se dobrovoljna četa raspusti, može preći u službu kod ces. kralj. voiske i bi će primljen s istim *rangom*, u kojemu je bio i u dobrovoljnoj četi.

6 Koji se hoće udaljiti za koje vrême i ostavi u město sebe drugog valjanog čovjeka, moći će dobiti prema okolnosti dopuštenje, na kratko vrême, ali ne odrěkanje od svoje dužnosti.

7. Platja po različiju ranga biće ista kao i kod Pešakah (Infantérie) c. kralj. vojske.

Svaki čověk bez razlike svoje dužnosti imat će na dan pol glave kruha po običaju ces. kralj. vojske.

8. Dobrovoljna četa ostaje u svojem narodnomu odělu, a dat će joj se u nuždi, koja kada se osvědoči bělje u obuće (stomanja i postole).

9. Biljega (znak) vojnički bit će jedna ružica od vune plavo-modre, pridehnuta na narodnu kapu (bareta).

Otličije starěšinstva medju vojnicima nosi će se na lěvoj strani gore na persima.

10. Oružje, prah i druge potrebe vojničke nabavlja će carevina.

11. Svaki čověk u put, kako unidje u službu, dobit će f. 3, a kapurali i serdjenti imat će 4 i 5 f. ali će morati za to nabaviti sebi potrebne stvari za čistotju i za deržanje u dobrom stanju svoje oružje, kakoti: sapun, češalj, mast za postole, ulje i ostalo.

12. Dobrovoljna četa (Frajkor) ima će svoje niže oficire, t. j. kapurale i sergente, i koliko bude moguće, bit će uzeti izmedju njih, a od oficirah, koji budu znali jezik *slavski* ili *talijanski*.

I Istrijani od gradjanskog reda, koji se pokažu vredni za službu, bit će dragovoljno uzeti za niže karike oficirah.

Ovo su o hrabri sinovi Istrianski! ugovori, pod kojima vas poziva deržava, da uzmete oružje.

Vrême těškobno i opasno iziskuje osobitu snagu, samo se snagom nadati možemo, da ćemo dobiti plodove mira pa bolje se oružati u vrême i ukrepiti obale Istrianske, negoli očekivati, da se bijete s neprijateljem u krilu svoje otačbine.

Već je došao onaj objavljeni čas u Posivu, koji vam je upravljen od volničke vlasti u primorju pod 26: prošavšega měseca, Otačbina potrebuje vaše krěpke pomoći. Poslušajte dakle njen glas, glas vaših priestavnikah i vaših poštovanih redovnikah.

Saberite se i uskliknite s nama jednoglasno: *Da živi* Ferdinand I. *ustavni cesar! Da živi Austria! Da živi draga i ljubljena Otačbina!*

Po naredbi vojničke oblasti u Primorju.

U Pazinu, 25. Lipnja 1848.

M. Lazarich, Pukovnik. Reichlin, Major.

Vladarska tiskarnica u Trstu.

Dopisi.

Nerezine 24 veljače. Evo nas opet sa našim naveljama k Vama, gosp. uredniče, da nam ustupite malo mjesta u miloj „*Našoj Slogi*“. Vaši cienjeni čitatelji kazati će: evo opet škole, ali nije nas sada potaknula škola, da uzmemo pero u ruke, nego druge tuge i nevolje, kako ćete se osvjedočiti iz sliedećega.

Odkad se je ustrojila u našem mjestu podružnica „Lege“, od tada dogadjaju se ovdje baš ne liepi i ne dični čini, koji su Nerezincem sasma uništili onaj dobar glas, kojega su njekad uživali. Pomislite *popardili*, na ove rieči, pa ako Vam je draga istina, morati ćete reći, da je to prava istina! Nije li bilo baš ovo naše mjesto, u kojem je vladao mir, ljubav i sloga? A danas? Propali smo duševno i tjelesno! Ta kud ćete *šijori popardili* većega zla, nego kad djeca ovih njekad dobrih Nerezinaca — kojim je bila crkva sveta i koji su s poštovanjem gledali svoga svećenika, kao n. pr. pokojni stari *Šule* — dižu se danas proti svojim kapelanom, te im ne dopuštaju, da mirno vrše svoju svetu dužnost i zapovjedi svojih poglavara, nego jih u tom prieče, dižu ruke dapače na njih i viču: „*e via, non lo volemo*“, propni, propni ga i. t. d. Nu to još nije sve. Zloća bo i bezvjerstvo je do tolikoga stupnja mah preotelo, da moramo žalibože reći, da imademo roditelja, koji neće, da svoju vlastitu djecu krste, premda jih mogu krstiti u kapelansko crkvi hrvatski, a ako neće hrvatski, tada im se dozvoljava da ih krste latinski u slovanskoj crkvi u Osoru, samo da krsta. Ali oni hoće, da biskupi naši slušaju njih i pokore se njihovim spletkam, a ne oni biskupom. Sada je ovdje četvero nekrštene djece i otci njihovi jesu *Ivan Žuklić Ivov*, *D. Cavedoni* stolar i *Marko Brako* pošt. činovnik. *Ivan Žuklić* imade dvoje, jedno mu ima brzo dvje godine. Da ovo dietе krsti, kako smo čuli, pisalo se je više puta, na kotarsku oblast, ali smo to doživili, kako se bar govori, da mu se je od tamo savjetovalo, kako će se osloboditi § 139 od k nisi. Gosp. Vranić, vriedni župnik, izjavi, da će u onaj dan badava misli za duševno i tjelesno dobro članova na čast slavenskih apostola. Tamburaši odigraju skladno nekoliko komada, a pjevači izvrsno pjevahu naše narodne pjesme.

Novih se članova upisalo 38, a darovaše sliedeći:

Po 1 for. gg. Vranić, Vrpka, Gržetić župnici i Marija Flego iz Malog sela; po 70 nvč. Andre Maican; po 50 nvč. Oso, Jakov Draščić, Kraljić, Perojević, Ante Flego, Ante Močibob, Ante Markežić, Ivan Jurada, Josip Bačić, Šime Crvar; po 40 nvč. Ante Cercvac; po 30 nvč. Ivan Sestan, Marcel Agapito; po 25 nvč. Ivan Flego p. Antuna; po 20 nvč. Jakov Nežić, Jakov Maican, Jakov Petohleb, Mate Markežić, Ante Vivoda, Petar Kain, Jakov Jozio, Ivan Grbac, Petar Černeha, Jakov Matković, Mate Maican, Ante Žurnada, Pero Raspolić; po 15 nvč. Zigante Josip; po 10 nvč. Flego Ana-Marija, Ivan Grbac, Gerl Katica, Jakov Sirotić, Ivan-Marija Maican, Grbac Ante, Antica Matković, Ana Matković, Lav Golmajer.

Dne 16. t. mj. sakupilo se još for. 2 kod prijatelja Zvaneta u Medvejah.

Vrhovci si liepo osvjetlaše lice i pokazaše, da znadu i razumiju, što je plemenita naša družba. Samo napried! Vrhovci, ne zaboravite, da još danas neimate škole! Zar da budete zadnji? Napred! A vi Račičani? Ne biste li možda i vi mogli učiniti podružnica sv. Cirila i Metoda kao i braća vaša na Vrhu?

Iz Ravnjskog sela pišu nam 24. pr. mj.: Kako štovani čitatelji znadu iz zadnjeg dopisa „Naše Sloge“, svi obredi su se obavljali u našoj crkvi u našem jeziku, osim svete mise i još nekoje druge stvari, sve do svršetka g. 1896. dok je došao k nama zagriženi latinizator Don Giovanni Ciecco, koji je sve na jedan put polatinio. Tim je prouzročio veliki nemir i nezadovoljstvo u puku. Kada bi mu ljudi rekli, zašto neće u našemu jeziku, kako su to prvi svećenici činili, on bi se izpričavao, da mu biskup zabranjuje, da se nemože, da su drugi popi činili zloporabe, ako su tako činili. I tako je neprestano izvadjao svoj posao latiniziranja, u nadi, da postigne svoju podpunu svrhu. Svojim protunarodnim postupanjem bio je prouzročio, da je više od njih htjelo poći korak, koji mu valjda nebi bio ugodan, prije nego li su to učinili, pismeno se obr na presvj. g. biskupa, da li će mu dop našu djecu krstiti u našemu jeziku, a d čije, da će ju dati krstiti kako mu neće drago. Što je biskup odgovorio njemu molbu, mi neznamo, jer on nam neh kazati, kako je bio nam obećao. Rodil djeca, bila su za krstiti, idemo k njemu li će krstiti u našemu jeziku, a on nam govori, da biskup ne dopušta, u on da činiti zloporabu. Eto ti silnoga nemira i na biskupa, jer mi smo svećeniku vjer sve, što je on govorio. Šta ćemo sada? kup neće, pop nemože činiti tobož zlopor ovdje nije druge, nego put pod noge, ideme u Perој. Dakle hajdmo u Perој putem mislimo i mislimo, i domislili sm da idemo prije na savjetovanje našem gospodinu dekanu u Kanfanar, nebi li on mogao ovdje pomoći. On odmah — Bog daj dobro — reknе nam, da će pisati skupu, da budimo na miru, da prije dana će se zadovoljiti našoj želji, i to je b u nedjelju u večer. Čekamo i čekamo, ali nikakova glasa. Mi se odputimo u Per uzevši karte na željeznici do Vodnjana, kad smo bili u Kanfanaru, išli smo go dekanu, da pošto nije glasa na njegovo pism da smo pakanili u Perој. To je bilo u nedjelju, naken osam dana, što smo bili kod preč. g. dekana.

On se čudom začudi, da nismo još krstili, budući da je naš pop dobio nalog već u četvrtak od svoje oblasti, da mora krstiti u našem jeziku. Mi mu htjeli na to odmah pristati, dokle nas on nije svojim pismom popratio k našemu popu. Nu budući da on nije niti sanjao, da mi imamo pismo dekanovo u sebe, napao je nas sa oltara, da nas izloži rugli i sramoti pred pukom, da nas prisili podložiti se njegovoj volji imajući već u rukah biskupov nalog, da mora krstiti u našem jeziku. Da nije preč. g. dekana, bilo bi se dogodile štošta, a tko mu krivo nego župe-upravitelj. Govorao rekao, da kamo dodje, da će sve p crkvi. Mi to skoro nevjerujemo, ali istini podobno, pošto je on vu stvar, zubi i nokti. Mi mu nebi šta zamjerili, jer i on ima svoje jdejale, ali kad mu je došao nalog, krstiti u našem jeziku, bio bi mor krstiti u vašemu jeziku; ali ja, n toga neću učiniti, ja ću vam nać popa. Ja ću moliti odmah moju o me premjesti, jer nemogu prelomiti ećenje.

Tada bismo ga bili možda štovali, da je mu od beside, i da mu je drago njegovo obećanje, nu on se je velio prije svaditi nego obsluživati naloge svoje oblasti.

Kad su žene došle na uvedenje, im je odbio darove, rekav im, da ima *veliku pilulu za štrmigu*, da je nemože probaviti, pošto mu sada i žene zapovjedaju. — Samo neka ide naprieč s takovima *mokoli*, stalno će daleko doći. Klin se s klinom izbija, g. župeupravitelju!

Iz Oprtlja pišu nam 1. t. mj. Poznato je čitateljem cienjene „Naše Sloge“, kako bijaše izabrana još prošle godine u ovo občinsko zastupstvo većina (dvie trećine) naših hrvatskih zastupnika. Zato nehtjede protivnička trećina doći k sjednici, kad se je imalo birati načelnika i viećnike.

Slavna politička oblast nije ni ovdje zapustila svoje talijanske *Benjamine*. Ona, — mjesto da globi po zakonu one, koji su izostali bez ikakvog uzroka od sjednice, — ih je još nadarila time, da je razpustila novoizabrano zastupstvo, te pustila na kormilu još i nadalje staru upravu italijansku, da se bolje pripravi za nove izbore.

Sada u marčU i to dne 14, 15, 16, 17 i 18 biti će konačno ipak novi izbori. Kako će izpasti ovi? Za nas nemogu lošije, nego je do sada bilo. Ako bi samo malko po pravici išlo, morali bi mi pobjediti u svih trih tjelih. — Ali dakako izborna lista je stara, sva izkrivljena, polag koj može i više mrtvih glasovati. Za ove izbore niesu je niti izložili, jer da bijaše izložena lanjske godine, nu budući da bijaše razpuštено ono zastupstvo, da vriedi još i sada ona lista. Daje taj postupak protuzakonit, nevaljan i nepravedan znade kod nas svako dieta. A što će na to polit. oblast? Bilo što bilo, mi ne smemo sada spavati. Pripravljati se mužki za ovaj boj. Osobito čuvati se moramo mi kmeti ovdje od talijanskih agitatora, koji prekorače u ovakvih prilikah svaku među. Sladkimi riečima, svakojakimi obećivanji lete okolo nas te nas mame tako dugo, dok nas prevare.

Sada smo svim talijanašem sladki *kumpare*, liepo nas pozdravljaju, pitaju za zdravlje, kako nam uspjeva sjeme na polju itd.

Braćo kmetovi i ne pustite se zavesti i prevariti od takovih lija, koje za vami viču poslie vas prevare: „*fuora šćavo*“ i drugih sličnih, poruglјivih naslova. Znajte dobro, da to su vam oni, koji vam krate svaku vašu pravicu, koji nedopuštaju, da se vaša djeca u školi uče u svojem materinskom jeziku, koji zabranjuju vašoj djeci, da u školi progovore koju rieč ili mole molitvicu u materinskom jeziku. Da, tako daleko dopire njihova mržnja, da zahtjevaju, da se uči u školi vaša djeca, — koja ni rieči ne znade talijanski, (što je proti naravskom, božjem i *školskom* zakonu, koji zahtjevu: da se imade svakoga podučavati u vjeronauku u njegovom materinskom jeziku.) Oni straše vašoj djeci, da nesmiju progovoriti ni rieči u svojem materinskom jeziku. Uboga djeca puna straha kažu vieroučitelju, radje da neznadu ništa moliti.

Pa takove ljude ćemo mi zagovarati, koji nam otimlju našu starinu, te nas gone iz vlastite kuće? Hoćemo-li mi sami sebi jamu izkopati, da nas oni u nju porinu? — Ne braćo moja, tako nemože i nesmije biti! Složimo se mi svi izvanjski; potrudimo se svi na dan izbora do Oprtlja, te si izberimo naše domaće ljude, koji su dobri domaći gospodari. Jer tko Boga časti, štuje i se njega boji, tomu leži na srcu i blagostanje puka; tko je kod kuće dobar i skrban gospodar, taj će i občinom dobro i skrbno ravnati. *Brdjanin.*

Franina i Jurina

Fr. Znaš onu, kako je na dan izbora za peta kurija mačak mačka prevarił?

Jur. No!

Fr. Pul Marotića je dal duhtor Fritalja talijanskoma Martinu a vuoga Brguda 60 fijurini, da s njimi ljudi-blago kupuje za Bartolića i da polovicu zruči Kersniku s malega Brguda.

Jur. Pak?

Fr. Martin je lepo prevaril Kersnika i Fritalju. Beči je spravil za žep a za ljuti-blago neka šalju, ako te, drugi beči.

Jur. A od kuda mačjem toliki beči?

Fr. Vero nisu s Hrvatskega, zač deju vavek sami mačji, da su tame se goli petljari.

Jur. Onda moraju bit talijanski?

Fr. Moji nisu, zač jih nimam.

Različite viesti.

Deputacija kod namjestika. Zadnji dan prošl ga mjeseca bijaše kod c. k. namjestnika g. grofa Goëssa deputacija iz Doline, sastojeća od občinskoga načelnika i dvojice občinskih savjetnika. Deputacija izručila je g. namjestniku spomenicu, u kojoj su izražene potrebe i želje našega puka u Istri u obće, i občinara Doline napose. Gosp. namjestnik primio je deputaciju i razgovarao s njom vrlo prijazno.

Danas podaja se na namjestničtvo deputacija občinara iz Pomjana.

Zadušn ce za pok. dra. Antuna Starčevića. Ponedjeljak dne 28. jenara prošle su dvie godine, što je preminuo velik Hrvat dr. Antun Starčević; onaj muž, koj nas je naučio, da će sadanje velike nevolje svih Hrvata prestati tek onda, kad prestane razcliepkanost i zavisnost hrvatskoga naroda, u kojoj se sad nalazi; kad bude hrvatska domovina ujedinjena i nezavisna. Uz njegovu nauku, crpljenu iz duše naroda, prionuli su svi Hrvati i Hrvatice, što imadu zdravo srce i poštenu dušu. Hrvati iz svih zemalja znali su se sakupljati na uzajamna slavja i dogovore o boljku domovine. To se je dojmilo oblastnika osobito u banovini, pak su oni znali naći i načina i ljudi, kako da složnu braću razkroje. Dat će Bog te će i to prestati. Nauka dra. Ante Starčevića ostati će, njega će radi nje slaviti. Tako su se dne 28. pr. mj. obdržavale zadušnice za njega u Zagrebu u crkvi čč. oo. Franjevaca. Zajedno s ostalimi Hrvati kličemo i mi: Slava dru. Anti Starčeviću!

Čestitka i zahvala. Hrvatsko-slovenski zastupnici na istarskom saboru čestitali su brzojavno iz Pule presvjetlomu gospodinu dru. Antonu Jegliću, radujuć se, što ga je Providnost Božja pozvala na znamenitu stolicu kneza-biskupa u Ljubljani. Presvjetli gospodin knez-biskup zahvalio je srdačno na čestitci.

Državni sabor ili carevinsko vieće sa stati će se dne 15. t. mj. Viećati će kratko vrieme i to dok izabere predsjedničtvo i članove delegacije. Vlada će kušati, da uvede redovite razprave, nu to će joj težko poći za rukom, jer se nezna, kako će se držati Niemci.

U Beču nalaze se jurve nekoji prvaci slavenskih klubova kano Javorski, Dzieduszicky, Abrahamović i Kramař.

Vladini odaslanici na istarskom saboru. Usljed zaključka talijanske većine u istarskom saboru zamolio je saborski predsjednik c. k. namjestnika, da pošalje zemaljskoga školskoga nadzornika gosp. viteza *Klodića* i vladinoga izvjestitelja u školskih poslovih g. savjetnika *Czermaka* k sjednici, u kojoj se bude razpravljalo o izvješću zemaljskoga školskoga nadzornika. Toj želji zadovoljio je g. namjestnik i rečena gospoda prisustvovaše prošle subote zadnjoj saborskoj sjednici. Razpravljalo se o spomenutom izvješću. Koli izvjestitelj *Costantini* toli svi ostali govornici od većine udaraše nemilosrdno po vladi i njezinih činovnicih. Zemaljsko školsko vieće, u kojem imado cesarska vlada većinu svojih pristaša, čulo ih je svakojakih.

U ime vlade, dotično zemaljskoga školskoga vieća odgovarao je na navale savjetnik *Czermak* kako je mogao i znao.

Nije nam žao što su vladini odaslanici čuli i vidjeli kako saborska većina i občinstvo na galerijah postupa sa zastupnici hrvatskoga i slovenskoga naroda Istre. Za svakoga naime govora članova manjine bučilo se i mužilo i na galerijah i u saboru proti govornikom po starom receptu. To slavno občinstvo nije dapače poštedilo ni vladinih odaslanika, jer je i proti njim dobacivalo svakojakih poruglјivih izraza i doskočica.

Divljačtvo „slavnoga“ občinstva na galerijah sabora u Puli. Obični zločinac, kad počini zločin, sakriti će se ili će bar nastojati, da svoj zločin sakrije. Nu tako nečine nekoji dopisnici talijanskih novina Primorja, koji se hvališu, da je *slavno* občinstvo grada Pule bacilo po stubama sa galerije nekoje Hrvate, koji nisu valjda odobravali njihovoga divljačkoga ponašanja ili njim nisu htjeli radi toga pljeskati. Iz tih listova doznajemo, da je dvojica mladih ljudi ranjena usljed pada po stubama, a jedan puljski obrtnik tužio nam se sam, da su ga hvatali izpod galerije za prsa jedino radi toga, što je mirno slušao urlikanje rečene svietine. Da se niesam pobrao dolje — reče nam — bio bih stalno štošta nemila i neugodna doživio. Pa takovim junačtvom hvale se još talijanski piskari i njihovi istomišljenici. Sramota i sto puta sramota!!

Bliedi od straha! Talijanski listovi pišu, da bijahu koli zastupnici manjine, toli vladini odaslanici gg. *Klodić* i *Czermak* tečajem zadnje sjednice istarskoga sabora bliedi od straha pred občinstvom, kojih je ružilo i napadalo. Što se tiče straha i bliedoće naših zastupnika, to možemo po duši uvjeriti talijanske piskare, da ne razpoznaju boja ili da su kratkovidni ili čak slieпi. Da su se naši zastupnici bojali *slavnoga* občinstva puljskih galerijah, nebi bili ustrajali onako odlučno i bezobzirno u borbi za prava svoga naroda — do konca burnoga zasjedanja. Strah i bliedoću neka dakle traže rečeni *mažikarte* među svojimi zastupnici, jer toga nepoznaju hrvatsko-slovenski zastupnici, nego po imenu.

Na licu vladinih odaslanika nismo opazili nikakve promjene u boji, a da li su se oni bojali ili ne — to nije naš posao.

Novi načelnik u Motovunu. Nakon poznatih pronovjerenja u občini Motovun, kojom upravljaju tamošnji talijanaši, ne mogu gospoda nikako doći do redovite uprave. Najprije odrekao se načelničtva *Tomasi* — zemaljski zastupnik i prisjednik, pod kojega upravom bijaše počinjeno rečeno pronevjerenje, nedavno položio čast načelnika Dr. Rocca, kojega da nisu htjeli talijanaši dostatno u upravi podupirati i koji da nije hotio dulje podnašati tudje grieho. Radi toga izabralo je sadašnje zastupstvo trećega načelnika u osobi nekoga Anjela Corrazza, posjednika tamo. Hoće li on biti sretniji od njegovih predšastnika? Ovo je jedna između onih *vzorno* upravljanih talijanskih občina Istre.

Državna podpora za občinu Oprtlje. Nekoji tamošnji prijatelji tuže nam se, da još ništa neznaju, da li je i koliko stiglo za onu občinu državne podpore za postradale usljed nerodice. Naš izvanjski puk one občine boji se, da će tamošnji talijanaši s podporom — ako je bude — po svoju gospodariti i da će siromašnomu puku ostati kraći rep. Taj strah je opravdaniji baš sada, kad no su tamo pred vratmi občinski izbori, te bi mogli podporu dobiti samo oni, koji budu za gospodu i talijanaše glasovali i radili, bez obzira na to, da li su ili ne potrebni i da li zaslužе ili ne podporu. Preporučamo ovo pitanje političkoj oblasti u Poreču.

Kamo dopire drzovitost talijanske gospode u Puli? Iz naših izvještaja poznato je dostatno kako se je ponašalo *obično i odlično* občinstvo na galerijah sabornice u Puli tečajem zadnjega zasjedanja.

Nu da će se nekoji članovi *odličnoga* občinstva tako daleko odvažiti. te doći za sjednice u sabornicu i tuj zasjesti stolice, toga nismo mogli očekivati. Ipak se to dogodilo na zadnjoj sjednici u subotu dne 26. pr. mj. na večer. Kako je odatle razvidno talijanska gospoda Istre smatraju sabor kano i skupštinu njihovoga političkoga društva ili glasovite družbe „Lega Nazionale“

Kako se sa hrvatskimi strankami i društvi dopisuje u Istri, eto nam nova dokaza:

„Alla spettabile Società Hrvatska Čitaonica Villa di Rovigno Pola li 27. Gennaio 1898

(pečat): K. k. Bezirkshauptmannschaft Vorrà a posta corrente indicare allo scrivente il nome e cognome del Presidente, Vicepresidente, Segretario e Cassiere nonchè la data ed anno da quando esiste la Società“.

Uredovni pečat kao gori. Mi bismo stavili glavu, da c. kr. kotarski kapetan u Puli g *Rossetti* piše talijanskim društvom u Puli hrvatski. Zar ne g. kapetane?!

Znati valja k svemu tomu, da bijaše javljeno političkoj oblasti u Puli, da čitaonica u Selu rovinjskom obstoji od 1. siečnja 1898 i da se svečano otvara 6. veljače t. g. Nu za to su valjda u Puli zaboravili.

Za naš Lovran. U sjednici istarskoga sabora od 16. febrara t. g. bila je primljena u drugom i trećem čitanju zakonska osnova, kojom se ustanovljuje temeljne propise za upravu lječilišta u Lovranu.

Lječilištno okružje Lovransko proteže se od potoka u Iki do potoka u Cezari, te od mora u goru, kilometar (tisuće metara) daleko, mjereno osovno od obale. (§. 1.)

Lječilišni pravilnik za to okružje biti će ustanovljen od c. kr. namjestničtva sporazumno sa zemaljskim odborom, i to obzirom na sliedeće temeljne propise (§. 2.)

1. Lječilišni odbor ima pravo pobirati takse za pokriće troškova združenih sa upravom lječilišta. (§. 3.)

2. Te takse pobirati će se od gostova po propisih naznačenih potanje u odnosnom pravilniku. Kao gostove smatra se sve one, koji dodju u okružje lječilišta i ostanu u njem preko roka ustanovljenoga u pravilniku. Izuzete su sve osobe pripadajuće občini Lovranskoj i u obće občinski članovi, koji imadu stalan boravak u lječilištnom okružju, i njihovi pripadnici. Koje osobe, i osobito koji tudjinci se imadu osloboditi od takse, ustanovit će se u pravilniku. (§. 4.)

3. Za pobrati takse dozvoljeno je utjeranje po političkoj oblasti (§. 5.)

Dakako, da ima ova osnova biti potvrdjena od Njegovoga Veličanstva, da postane zakon. Neima razloga za to, da nebi potvrdjena bila pak će tako, uz Opatiju, obstojati takodjer u Lovranu lječilišna uprava. — Bilo u dobar čas!

Izbori za upravno vieće u Zrenju jesu, kako nam od tamo pišu, pred vrati. Pozor dakle dični naši Zrenjci!

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše za „Našu Slogu“ sliedeća p. n. gg.:

Hrv. čit. Sv. P. u Š. f. 10; A. Š. Lovran f. 2; Dr. A. T. Rovinj f. 5; M. B. Opatija f. 1; Hrv. čit. Vrgorac f. 2; D. P. Baška nova f. 2; G. L. Gorica f. 10. (Sliedi.)

Javna zahvala.

Podpisano predsjedničtvo „Hrvatske čitaonice“ zahvaljuje se najsrdačnije prijateljem i dobročiniteljem, koji su nas prigodom otvorenja iste posjetili i podarovali našu miljenicu čitaonicu. Napose liepa hvala nepoznatomu rodoljubu, koji nam je poslao krasnu trobojnicu. Bog platio svima, a mi ćemo nastojati, da budemo vriedni njihove ljubavi i hrvatskoga imena.

Rovinjsko Selo 26. veljače 1898.

Petar Brajnović v. r.
predsjednik.

Ante Ružić i **Ante Ugrin**
odbornici.

Javna zahvala.

Svim onim, koji su prigodom smrti nam nezaboravnoga supruga odnosne otc:

Ivana Pavačića,

kr. drž. gospoštije fužinske umirovljenog nadlugara

izrazili stranom pismeno a stranom usmeno svoju sućut i sjetili se tom zgodom humanitarnih društva, kao nemanje sprovedši ga do hladnoga groba, izrazujemo rodbini, prijateljem i znancem koli iz otoka Krka, toli i iz susjedne Hrvatske našu najsrdačniju zahvalu.

Naročito pako harna dužnost nam nalaže, da se imenično zahvalimo velečastnom g. Mihovilu Mužini, župniku u Dubašnici, koji je sav svoj trud uložio, da pogreb milog nam pokojnika što dostojnije izpadne.

Nadalje velečastnoj gospodi svećenikom i redovnikom Vinku Semitekolu, Pavi Milovčiću, Nikoli Gregu, Tomi Bogoviću i fra Alfonzu Mršiću, koji ne žaleć truda i ne obazirući se na nepovoljno vrieme, jesu sa svojem prisutnošću pogreb uzveličali.

Zatim ponovno nam se zahvaliti veleč. gosp. Vinku Semitekolu, župniku u Sv. Vidu, koji ne žaleć truda, izpratio je mrtve ostanke od Malinske do rodnog mjesta pokojnika u grad Dobrinj.

Hvala neka bude i velečastnoj gospodi Antonu Kirinčiću i Ivanu Varijoli, to učiteljskom zboru i občinstvu grada Dobrinja i okolice, kao nemanje i školskoj omladini, koji su tom zgodom pokazali štovanje naspram svom domaćemu sinu, — dočekavši ga u toli velikom broju i izpративši njegove mrtve ostanke do hladnoga groba.

U Dobrinju, na otoku Krku, dne 20. veljače 1898.

Mateika udova **Pavačić** rodj. **Nikoš**,
supruga.

Ivan Pavačić,
bilježnik i upravitelj občine Cernik kot. Sašak.

Pop Jose Pavačić,
kapelan u Malinskoj,
sinovi.

Dobro vino.

Lanjske godine kad je bio prvi tečaj za konobare i vinogradare pri c. kr. kemično-gospodarstvenoj pokusnoj postaji u Spljetu, uhvatio sam zgodu, da mu prisustvujem željom, da upoznam raznovrstno vina, i da ih znadem analizirati, i čista u trgovinu turiti, te time koristiti trgovcu a osobito dalmatinskom vinogradaru.

Dakle tko želi nabaviti dobrog vina neka se obrati pouzdano na

Stjepana Dulčića
Brusje na Hvaru (Dalmacija).

Prave brnske sukonce tvari

Jedan pospeo (cca 3·10 m. dug, dosta za muške odijele, steji samo for. 2·10 i dobra, „ 2·10 i dobra, „ 4·50 i sočna, „ 6·— i bolje, „ 7·75 i fina, „ 10·50 i još finija) — jarna, svijetla, vuna

Jedan pospeo za crno sukanske odijele for. 10. Tvari za gorske kapute, Modene, Paravlasne, Dukleje. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije: Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke cijene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiegel-Ambof u Brnu

Uzorci, kadava i franco, Pošiljka vlorna uzorka.

Pokora! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da steje tvari mnogo manje, ako se ih izravno izrađi nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiegel-Ambof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke cijene bez odbitka, što ga daje krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

Svi strojevi za poljodjeljstvo i vinogradarstvo

Ciene iznova snižene

Preše za grožde, diferencijalni sustav.

Ovaj sustav preša ima najveću tištujuću moć od svih drugih, ma kojih mu drago bilo preša.

preše za maslине, hidrauličke preše, štrcaljke proti peronospori, Vermorelov sustav;

ove moje štrcaljke su poznate kao najbolje i najjeftinije: automatične štrcaljke: mastilnice sa spravom za muliti jagode, preše za sieno, tviere itd. tvori u najboljem proizvodu

Ig. Hellen, Beč
Cienike i svedočbe gratis! III/2 raterstrasse 49.
Traže se zastupnici! Čuvati se kontrafrakcija!

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastito radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

filijalka ces. kralj. sveučilišne tiskarne „Styria“
13 Sackstrasse — **GRADEC** — Sackstrasse 13
TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE
zistem „Patent Workmann Chicago“
Raztrični zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokovirov, v vsakem obsegu, brošur, platen cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za listo in zavitkov z napisom; uzalovnih listkov, podlipih list, pavahi itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Cents-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov, Prima-note, odpravnih, menjalnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh potrebnih knjig, potem raztirnega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skiedo iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

Pserhoferova

LJEKARNA K. „ZLATNOJ DRŽAVNOJ JABUCI“
Beč, I., Singerstrasse broj 15.

J. Pserhofera pilule za čišćenje

iskušano, lakše probavljajuće od mnogo lječnika občinstvu preporučeno kućno sredstvo.

Ove pilule su one iste, koje su već od jednog stoljeća pod imenom „pilule za čišćenje krvi“ občinstvu poznate i koje se prave samo u ljekarni k. „zlatnoj državnoj jabuci“ Beč I., Singerstrasse 15.

Od ovih pilula stoji: 1 kutija sa 15 pilula 21 nvč., 1 zamot sa 6 kutija 1 for. 5 nvč.
Ako se prije pošalje dotični iznos, stoji franko: 1 zamot pilula 1 for. 25 nvč., 2 zamota 2 for. 80 nvč., 3 zamota 3 for. 35 nvč., 4 zamota 4 for. 40 nvč., 5 zamota 5 for. 20 nvč., 10 zamota 9 for. 20 nvč. (Manje od 1 zamota nemože se poslati.)

Umoljava se, da se izrično zahtjeva „J. Pserhofera pilule za čišćenje“ i da se na to pazi, da nosi pokrov svake kutije ime „Iv. Pserhofer“ i to crvenom tintom kosto i podnka gledo perabe.

Balzam za zimu od I. Pserhofera 1 bonus. 40 nvč., franko 65 nvč.
I. Pserhofera trpotčev sok za lječenje. Jedna flašica 50 nvč.
Iv. Pserhofera Krepf-balsam 1 flašica franko 65 nvč. 40 nvč.
Stollovi Kola-Preparati izvrstno sredstvo za jačanje želudca i nerva. 1 l. kola-vina ili elixira 3 for., pol litra 1 for. 60 nč., četvrt litra 85 nvč.
I. Pserhofera gorka tinktura za želudac (prije t. zv. Zivotna esanca) po lagano raztapljajuće sredstvo za ojačavajućim
I. Pserhofera balzam za rane 1 flašica 50 nvč.
Tanochinin-Pomada od Pserhofera najbolje sredstvo da rastu vlasi. 1 kutija for. 2.
Obliz za liečenje rane od prof. Stendala, 1 lončić 50 nvč., franko 75.
Sol za posvemašno čišćenje od A. W. Bulrich-a domaće sredstvo proti slabo probavi, 1 paket 1 for.

Osim svdje navedenih preparata, nadje se sve u austrijskim novinama oglašene tuzemne i inozemne farmaceutičke preparate djelomice u zalihi, djelomice se ih, ako ih nema u zalihi, najbrže i najjeftiniji pripravi.

Pošiljke pp. pošti obavljaju se najbrže, ako se prije pošalje novac, veće naručbe takodjer poštanskim podnzećem.

Ako se prije pošalje novac, (najbolje poštnom naputnicom) stoji poštarina mnogo manje nego sa poštarskim podnzećem.

U ljekarni L. TOMAJA nasljednik

ZAGREB Ilica br. 12 — **A. VINGER** — ZAGREB Ilica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganeu, probadanju svakovrstnim nuzebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liečí kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofulaznosti, podbuhlosti, djetinjoj kriljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili svedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja za bol u žličici želudačne grčeve, žutica, groznica ili simnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko oxu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svagospodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za obljačivanje želudca i probave, kada blago neće rado ždrati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i steklini posliže težkoga napora, za obljačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razstriškavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, peraćini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Skatulja 50 nvč.

Tinktura, za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežam, raznim pjegam ili fleckovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu i preizvadja gladkost, nježnost i bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena većim lončiću 1 for. — K tome spada još horakov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili utomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi zaćastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prenenđan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinica proti gromici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Selaku liječi uspješno, bolesti živca nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju, zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sieđe kose upotrebe, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljaju

Spužve za umivanje, kefice za zube.
Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.
Ruskoga čaja, finog Jamaika-Rum, Malaga-vina, francezkoga Cognaca
Zaliha mineralnih voda.
Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj, Mate Mandić

Tiskara Dolenc u Trstu

Broj 10. U Trstu 10. marča 1898. Godina XXI.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cieniku i po pogodbi. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom zapuntnicom (assegno postale) na administraciu „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Depisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
na Istri

Pogled po svietu.

O saboru Istre progovorit ćemo jedno koju posebice. On je završio svoje djelovanje dne 26. febrara večer kasno, poslie duge i jako poučne rasprave o školstvu. Iza nje je predsjednik pročitao svoj zaključni govor, u kojem je imao obraza uztvrditi, da sabor nebijaše priečen u svojem djelovanju, da bijaše štićena sloboda govora zastupnika i njih samih. Istodobno su novine, koje su uz i za predsjednika, koje su kost i meso kosti i mesa njegova, javljale u sviet, kako bijahu hrvatsko-slovenski zastupnici te večeri napadnuti i izloženi svakojakomu ruglu. To je stari način naših Talijana i Talijanaša. Bacaju kamenje pak sakrivaju ruku. Hvale se svojimi dieli i nedjeli, hvale svoje diete, pak ga zatajuju. Tako su činili u novije vrieme za napadaja na hrvatsko-slovenske zastupnike u Piranu; tako za putovanja Badenijeva po Istri; tako za vrieme izbora prošle godine. Tako eto i sad za vrieme zasjedanja sabora. Svega su počinjali, pak eto službeno tajili. Vladini organi pasivno gledaju ono, što počinjaju, a pak njim pomažu zabašurivati to.

Kako u Istri, tako i u Trstu. Tako su svojedobno na dugo i široko opisivale talijanske novine, kakve sve poruge čine slovenskim zastupnikom „moretti" na galerijah. Ljetos, kako ni lani, nisu slovenski zastupnici došli u sabor; dali su pismenu izjavu, da nedolaze, jer se neštiti njih niti njihove slobode govora. Talijani, sugliasno sa vladinimi organi, rekli su javno, da nije istina, da bijahu slovenski zastupnici priečeni u njihovom djelovanju. Sabor tršćanski je tako mogao saborovati bez Slovenaca. Zaključne sjednice nije niti imao. Predsjednik je zastupnikom pismeno javio, da je sabor zaključen ili bar odročen. Tim se je izbjeglo i onomu tako rekuć obvezatnomu užkliku Njegovomu Veličanstvu. O kakvoj adresi sa strane toga sabora O kakvoj adresi Njegovomu Veličanstvu, našemu cesaru i kralju prilikom njegovoga petdesetgodišnjega vladanja, neima nit govora. U jednoj sjednici je jedan zastupnik uz povlađivanje govorilo o vesu talijanskih Talijana sa onimi u kraljestvu Italiji, i o njihovom sučuvstvovanju prilikom petdesetgodišnjice ustava talijanskoga kraljevstva. Tu petdesetgodišnjicu, dne 4. marča 1898, nije doista proslavilo u saboru, al se ju je proslavilo u gradu Trstu. Razni su putovali k odnosnoj svečanosti u Rim. Drugi su brzojavno svoja čuvstva izrazili. Mnogi, i sam načelnik grada Trsta, izrekli su svoje čestitke osobno kod talijanskoga konzula. Drugi opet, množine, dali su izraza svojim čuvstvom u kazalištih i po ulicah. I Talijani smjedu sve to činiti, dočim mi nebi smjeli nit pripovjedati toga, što čine. I još su uvjek oni protežirani, a mi zapostavljeni, i njim izručivani na milost i nemilost. Naš narod sve to opaža, čudi se, zgraža se, kima s glavom i pita se sve više, je li njegova politika, nasliedjena od njegovih predja, prava.

U saboru u Zagrebu nije većina htjela glasovati za čestitanje Njegovomu Veličanstvu kako je oporba predlagala. Ona većina, koja je posve u službi magjarske misli u Hrvatskoj i Slavoniji, valjda neće, da se prikaže Hrvatska, ako i jako okrnjena, svomu kralju sama. Inače je ta većina proglasila valjanimi izbore, proti kojim se je podneslo sijaset prigovora, a priepornim jedan izbor, koj bijaše posve redovit. Ta većina, i njezini tajni pripadci, izabrala je u svojoj posliednjoj sjednici odbor za financijalnu nagodu sa Magjarijom. U odboru neima nijednoga člana združene oporbe, koja u istinu zastupa ogromnu većinu naroda u Hrvatskoj i Slavoniji. I taj sabor u Zagrebu odgodjen je koncem prošloga tjedna.

Tako sad već i svi mnogobrojni oyostrani sabori. Iz sabora Kranjske drago nam je zabilježiti jedan čin. U njegovoj posliednjoj sjednici odrekao se je Dr. Tavčar članstva a Dr. Majaron zamjeničtva u zemaljskom odboru. Na koncu iste sjednice bili su izabrani, prvi i opet za ista dvojica izabrani, drugi za zamjenika. Odrekli odbornika, drugi za zamjenika. Odrekli su se, jer su prvi put bili izabrani sa glasovi Njemaca. Izabrani su na novo proti glasovom Njemaca, a sa svimi glasovi Slovenaca. To je jedan od očitih činova, da su se zastupnici obću struja složili na skupan bratski rad.

Već smo posliednji put iztaknuli, da je sabor Češke razpravio i prihvatio, dne 26. febrara, adresu na kralja, i izrazio u njoj želju, da se Njegovo Veličanstvo okruni krunom sv. Većeslava, te da se uzpostave prava češkoga naroda. To je učinio sabor proti volji vlade ministra-predsjednika Gautscha. Već onda smo rekli, da je tim otežčan položaj vlade baruna Gautscha i da neke novine pišu, da su njoj dani odbrojeni. To se je već u istinu i dogodilo.

Ministarstvo Gautschevo palo je, a nastupa ministarstvo grofa Frana Thuna. To je svakako znamenitiji dogodjaj, koga danas našim čitateljem javljamo. Proti Badeniju, koj je kazao želju, da bar nekoliko provede ravnopravnost naroda, bili su Niemci digli kuku i motiku, u parlamentu, na ulicah, na dvoru. Osobito u parlamentu — kažu nam koji su vidili — da se je barun Gautsch pod brci smijao, kako se Badenija napada. Gautsch je valjda slutio, a možda je i znao, da će bit on nasliednik Badenijev. I postao je, kad su Badenija izdali njegovi prvi savjetnici, i pošto nije pokazao nikakve odlučnosti. Gautschu se nemože odreći sposobnostih u stvarih bogoštovja i nastave. Da pak neima sposobnosti za voditi politiku ove polovice monarhije, to je u jako kratko vrieme pokazao. Samo tri mjeseca bio je ministar-predsjednik. Nastupio je malo prije nastupa zime, svršio je malo prije svrhe zime, tako da se može nazvati *zimski ministar-predsjednik*. Velikih načela nije nikad u nijednom obziru imao. Bio je velik u malenkostih — kako se ga je jur označilo. Malenkostnimi sredstvi neda se vladati nigdje i nikad, a najmanje danas u ovoj monarhiji. To je pokazao i Gautsch za svoga tromjesečnoga vladanja. Pri tom nevalja ni to zaboraviti, da nije mogao zatajiti svoga prevelikoga germanofilstva, a dan danas nemože se uzdržati dugo nego onaj, koj hoće, da bude svim provedan Pred njemačkimi djaci, koj su nemire činili, po dva put je uzmaknuo. Prema Niemcem u obće bio je preblag, i gdje nije smjeo biti. Njim u prilog je promjenio jezikovne naredbe za Češku i Moravsku. Ipak jih nije pridobio. A odvratio je od sebe Čehe. O sjedinjenoj volji čeških zastupnika, Mladočeha i veleposjednika, razbila se je njegova vlast. I tu se viđi moć sloge predstavnika

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

(Dalje).

A starac prijaznim posmjehom podiže glavu i kimajuć s njom dokle pobere u pamet što da mi odgovori, reče: Ahe! *šior fijozo*, znam, znam, da ste školan (student) i da lipo znadete talijanski jezik; a po vrh toga da umite i hrvatski, jer vas lipo uči u tom ona dobra duša od vašega oca; ali vam kažem, da niste pogodili ni jednim ni drugim tumačenjem, jer ja i moji pradjedovi u starim pismam ne zovemo se *Coglievina* nego *Hojevina*, a ta promjena dolazi od onih onamo preko mora, iz Mlecih, koji hodeći u ove naše hrvatske krajeve trbuhom za kruhom, nisu ni mogli ni htjeli izgovarati naša imena kako treba, i s toga su nam sve pokvarili a da se jedan drugoga ne poznajemo. I tako je.

A ter vi znate, šior fijozo, da pod dimenom *Hojevina* ima u Cresu mnogo obitelji (familije) a da jedna s drugom nije ni u rodu: tako je *Hojevina detto bujol*, *Hojevina Barbastracco*, *Hojevina Mistrámarco*, *Hojevina Pipiniko*, *Hojevina Sagramina*, *Hojevina Klamarc*, *Hojevina Zampiero*, *Hojevina Sampartela*, *Hojevina Mikulić*, *Hojevina Piter*, *Hojevina Fazoli*, *Hojevina Jarnik Guncla*, *Hojevina Azalin*, *Hojevina Lorp*, *Hojevina Smokarić*, *Hojevina Picinoa*, *Hojevina Fikul*, *Hojevina Drinda*, *Hojevina Briskula*, *Hojevina Pocen*, i ne budite mislili, šijor fijozo, da sam vam nabrojil sve fameji od Hojevi-njevih ne, ne: zač bi ih bilo u broju toliko, da bi *pasali* sve one ovece, ki su u velikim Litanijam. A svi ovi po staru zovu se *Hojevina*, a ne *Coglievina*, kako sem vam rekal tolič, moj dragi šior fijozo.

Sada moji dragi Cresani slušajte moje pravo tumačenje, jer starac Jure *Hojevina* nije mogal dalje kazati, zašto se zove nije mogal dalje kazati, zašto se zove *Hojevina*. Svako prezime zavisi od slučaja, od tilesnoga stasa, od govora, od hodanja, od jedne riči, od mahanja s rukami, od boje (kolora) na obrazu, i. t. d. Ne pitamo mi ovdje zašto se ovi zove ovako, on onako, a treći drugadije: pitamo jedino, da li je ovo ime talijansko ili hrvatsko, ili englezko. Sad moji dragi i nemačko Cresani, znate li vi što će reći *Hojeva*? Ono, što vi po talijansku zovete *kalcete*, to po Dalmaciji i po Hrvatskoj zovu *bičve* i *hojeve*. Od ove posliedne riči u naravskoj veličini hoćemo da učinimo povećavanje, reći ćemo *hojevina*, velika hojeva, kao n. pr. običnoj bačvi, reći ćete *bačvina*, od *glave* učinit ćete *glavina* od *tikve* — *tikvina* — i. t. d. Zašto su ovoj porodici, ovoj familji postavili ime *Hojevina* to bi moglo biti s razloga da su bili ljudi visokega kipa, pa zato su im trebale volike hojeve, to jest *hojevine*, kako talijanskim porodicam nadjenuše ime *Calzaera*, jer da su bili jakomi, i Calegari (a ovo po latinskom jeziku jer *caligae* znače *hojeve*) možda za to, da su pravili hojeve — *caligae*. Ovo je napokom istinito, da je *Hojevina* rič hrvatska, a *Coglievina* je ime pokvareno od onih, koji nisu znali ni što pišu ni kako pišu. Pak ćete se vi, velečeni Doktore, ponositi tim imenom, koje ne znači ništa po istem mnjenju vašega dida?! Ala ma bite bili kratke pa meti! Zar se ne spominjete, da vaša majka ni otac nisu znali ni beknuti talijanski, kô što ne znadu ni sada vaša braća ni sestra, i kô što niste ni vi sam znali dok niste počeli učiti talijanski kod naših dobrih fratara, koji su vas iza toga poslali u Padovu k svomu prijatelju gosp. *Soltovia*, koji vam je podielio stan i hranu za ljubav njima? Zar se ne spominjete, da kad bisteo došli u Cres u vrime praznika (na vacanze) i razgovarali se talijanski (na vacanze) i razgovarali se talijanski sa rodjačima, oni bi vam odgovarali hrvatski? A sad hoćete na silu da „*Cherso è città italiana*?" Slobodno vam, budite vi ako hoćete i Kinez, mi vam to ne branimo, ali pustite da Cres miruje i da bude *grad hrvatski*, kako sam pokazao po njegovom imenu i kako ću još pokazati *„coi medesimi sassi di Cherso che Cherso non è città italiana ma slava, che è quanto dire croata"*.

Cres grad bil je hrvatski i bit će, altro che talijanski! Nego samo ostaje, da to vidimo i da se osvedočimo. A što mari ako će *Coglievina* skakati od jada, neka skače. Ako smo mu do sada dokazali, da je njegovo ime, čisto hrvatsko dokazati ćemo još stoput. Samo vi, creski momci, pravi junaci na moru i na kraju dignite u zrak crljenu austrijsku zastavu (bandiru), ali da ne fali ni naša slavna hrvatska trobojnica; neka se lepršaju jedna uz drugu po zraku i daj nam kažu put kuda mislimo obahajati, da pitamo naša mista je su li talijanska ili hrvatska. Svi dakle na noge, koracajmo po *„Riva"*, pak put *„Standarca"*, pak preko *„Kovala"* put *„Lucizze"*, za tim ravno po *„Varosini"* dok ne dojdemo kraj kuće *Petranovićeve*, kadi je bila *„Fortizza"*. Sada stanite, *alt* po soldatsku. Svi se okupimo okolo naših zastava i.... olà, ti *Josipe Dropina*, tvojim visokim glasom, *da primo*: ti *Pidinka da secondo*; a ti *Verzikapa* i *Tone Toić*, *da basso profondo*, pak svi skupa zapivajmo:

„Još Hrvatska ni propala
Dok mi živimo;
Visoko se bude stala
Kad ju zbudimo.
Živila Hrvatska, živila, živila!"

Lipo, divno! A sad zapivajmo onu drugu pismu našega *Mihanovića*:

„Liepa naša domovino,
Oj junačka zemljo mila:
Stare slave djedovino,
Da bi vazda častna bila!
Mila kano si nam slavna,
Mila si nam ti jedina,
Mila kuda si nam ravna
Mila kuda si planina!
Živio nam mili Cres! živio!!!

(Dalje sliedi.)

jednoga naroda, i moć njihove odlučnosti u zahtjevanju narodnih prava. Proti složnomu narodu českomu neda se vladati.

Na Gautschevo mjesto stupio je *grof Fran Thun*. On je kao namjestnik u Českoj jedno doba jako oštro postupao proti mladočeskoj stranci. Bilo je to u ono doba, kad su česki veleposjednici i Mladočesi bili veliki neprijatelji medju sobom, kad se je mladočesku stranku htjelo po što po to uništiti. Inače se je grof Franjo Thun kazao Čehom i prije i kasnije. Prije jednom se je bio izrekao svečano i javno za česko državno pravo. Pošto je prestao biti namjestnik, kazao se je vjernim članom českoga veleposjeda, koje se je u adresi izreklo za uzpostavu českoga kraljestva. I kao takov stupa on na stolicu ministra-predsjednika. Od njega se očekuje većih djela, korjenitijih promjena. I on će stalno kušati vladati sa parlamentom. Nebude li išlo, vladat će po svoj prilici bez njega, bar za ovu jubilarnu godinu, i medju tim pripraviti osnovu za dalnje stalno predrugačeno vladanje. Opisuju ga kao muža odlučne volje. Kao takav neće se plašiti ni Wolfa ni Wolfića. — **Carevinsko vieće sazvano je za 21. marča.**

Kao odlučan muž, moć će novi ministar-predsjednik štogod postići i sa Madjari. Barun Gautsch nije mogao nit od njih ništa polučiti. Smatrali su ga preslabim, to jest takovim, koj neima, oslona za sobom. Madjarska oporba predložila je u saboru čestitku Italiji za njezinu petdesetgodišnju slavu, koja za monarhiju našu nije slava. Većina magjarskoga sabora bila je ipak proti tomu.

Prije 50 godina bila je još današnja Italija jako razkusana; spadala je pod mnoge različite vladare. Medju ostalim obstojala je još papinska država; a „Austrija" vladala u Mljetačkoj i Lombardiji. Talijani težili su za svojim jedinstvom i dakako za ustavnom vladavinom i vojevali proti Austriji. Na čelu njim bijahu vladari Sardinije, koji su kasnije zbilja sjedinili Italiju i od kojih potiče sadanji talijanski kralj. Oni su 4. marča 1848. proglasili ustav za cielu sjedinjenu Italiju, i taj proglašeni ustav slavili su Talijani prošlih dana u Rimu; a slavi, kako već spomenusmo, pridružili su se i naši primorski Talijani i Talijanaši.

Svaki čas se sve to više opaža, da ima Rusija veliku moć na Balkanu. Reć bi, da će po njezinom predlogu grčki kraljević ipak postati namjestnik na Kreti. Pače veli se i to, da će vlasti prisiliti Tursku, da opozove svoju vojsku iz Tesalije.

Konac sablazni.

I.

Čovjek bi mislio, da govoreć o djelovanju jednog sabora, nebi se smjelo govoriti o sablazni, jer *ljudi* očekuju obično od takvog tjela samo ozbiljan rad, upravljen na dobrobit zastupanih; ali žalibože mi u Istri neimamo kako drugud po svietu sabora, nego imamo niz sablaznivih prizora, koje poštem čovjek nemože ni slušati a kamo li gledati.

Netreba nam tekar ovdje napose iztjcati, da je sam zakon, koji u saboru ubija nas Hrvate i Slovence, i to zakon o izbornom redu, jerbo isti daje većinu i po tom svu vlast Talijanom, koji težko da prestavljaju treći dio svega pučanstva Istre. Ali uzprkos tomu neprestano čujemo predbacivanja, da Talijani predstavljaju inteligenciju i bogatstvo, pa e da oni i plaćaju veći dio poreza državi i pokrajini. Nu to je samo obsjena: da će biti više učenih Talijana, o tom nemože biti dvojbe jer oni imaju svakakve moguće škole, dočim se Hrvatom i Slovencem nedaju niti pučke; da je nas više [po broju i to barem za jedanput više nego li Talijana, i tu smo na čistu još nam to potvrduje uredovna statistika, koja sigurno nebroji Hrvate i Slovence gdje ih nenalazi; tko je bogatiji, tko li plaća više poreza o tom se dade govoriti. Ali vara se tko misli, da Talijani predstavljaju bogatstvo u Istri, ako ne da je znak bogatstva dugi kaput i visoki klobuk jer je dosta stupiti u gradove talijanske, pa viditi svu onu golotinju i kopača i ribara i zanatlija talijanskih. Ima bogatih Talijana, ali nije ih mnogo; a što ih imade, to su skoro sami lihvari, koji su sebe obogatili dok su druge upropastili.

Tko nam jamči: da Talijani plaćaju više poreza nego li Hrvati i Slovenci? Gdje je ta statistika, iz koje bi to bilo razvidno? ogromna većina zemljišta je u rukuh Hrvata i Slovenaca; danas Talijan nemogu izaći sto koraka iz svojih gnjezda a da nestupe na zemlju hrvatskoga kmeta; i obrta se razvilo dosta medju našim pukom a u mnogih mjestih tjeraju naši i trgovinu bar na malo. Odkud dakle mogu Talijani plaćati veći porez od nas?

Ali zaludu je o tom ni govoriti: zakon je zakon, pa mirna Bosna: a taj zakon ili barem njegova nesretna uporaba podarila nas je talijanskom većinom u saboru i mi moramo računati s tom činjenicom, makar nam to nebilo drago.

Sabor bi imao biti slika i prilika zemlje, koju zastupa; sabor kao uosobljenje zemlje bi imao skrbiti za dobro svijuh jednako, bez razlike stranaka, bez razlike narodnosti; sabor bi se morao vladati po načelih, koja općenito vriede za zakonodavna tjela. U Istri toga neima: u Istri je zagospodovala stanovita klika, kojoj je dobro puka zadnja briga; koja teži samo za uzdržavanjem sadašnjeg stanja, u kojem najteže prolazi seljak i hrvatsko-slovenski i talijanski, a samo lihvari pune svoje žepove. Grozota hvata čovjeka kad pomisli kakvi se odnošaji goje i uzdržavaju po njekih občinah Istre. Zar nije Bogu plakati, da občina kao što su Kanfanar i Sanvičenti, Roč, Labin itd. itd. ostaju kakve su sad bile, pod upravom četvorice Karnjela, dočim jadan hrvatski puk, bez vode, bez ceste, bez škole da si gleda svakim danom odkidati po komad imanja? Zar je dostojno gradova kao što su Vodnjan, Rovinj, Poreč, Kopar da imade u njima toliko nevolje?

Spomenuli smo samo na primjer njekoliko imena, da se vidi koliko je dobra dovelo puku to gospodstvo talijansko, kolika je ironija kad bi se većina istarskoga sabora htjela istovjetovati sa *pukom* talijanskim u Istri.

Ne, ta većina nije izraz volje talijanskog pučanstva; to je klika koja nastavlja rad mletačke *šinjorije* na zater puka, bio on talijanskog ili slavenskog plemena: isti cilj, ista sredstva. Mletačka gospoda su držala puk sposobnim samo za to, da plaća desetine, da puni galije, da radi za nje: to isto čini i danas gospodujuća klika; ona neda, da se puku pomogne, ona hoće, da puk ostane u tmini neznanstva, da ostane materijalno odvisan a duševno zakopan, privezan uz grudu zemlje, koja ga maršavo hrani.

Proti kliki stoji u saboru manjina, koja predstavlja tuge i nevolje hrvatskoga i slovenskoga puka, dočim talijanski puk neima niti jednog zastupnika, koji bi se sviestno zauzeo za njegovu dobrobit.

Tko se iole spominje naše povjesti pod sv. Markom, znati će kako je težak položaj hrvatsko-slovenskih zastupnika u saboru, gdje vlada nastavak mletačkoga zuluma. Sa sv. Markom nije bila moguća opozicija; tko ju htjeo tjerati, igrao se svojom glavom; tamo su mogućnici i silnici rekli: „tako hoću i tako mora biti" jao si ga onomu tko bi se usudio protusloviti.

Zar mi neimamo danas isti postupak. Zar nebi htjela klika, da naši zastupnici niti nedolaze u sabor ili da dolazeć svrgnu svoj narodni značaj? I takva većina, koja nepozna parlamentarnih načela, koja gazi ljudska prava, koja prezire i zakone i cesarske naredbe, koja neće da radi za dobro puka, takva većina je kod nas svemoguća; ona je pače podpomagana u nasilnom djelovanju i od onih krugova, koji bi morali paziti na to, da se nikomu nedogadja krivica.

Ujedinjenje.[1]

Hrvatski i slovenski narod razkomadan je u više dielova, koji uživaju blagodati različitih vlada i različitih susjeda: u Primorju, u Koroškoj, u Štajerskoj zlo je da nemože biti gore; u Kranjskoj i u Dalmaciji životari se al se neživi: u Hrvatskoj i Slavoniji, u Bosni i Hercegovini vedi je tudjinski uplyv negoli domaći ponos.

Za ljude, koji misle svojom glavom a imaju zdrav razum i pošteno srce, zaključak nije težak; oni ga nalaze izrečena u obljubljenoj pjesmi Huga Badalića:

Jedinstvo, rad, sloboda
Nek vodi braćo nas;
Razkivat lance roda
U slozi tražit spas!"

Ali žalibože prošla su vremena kad su sva srca jednog naroda tukla za jedan cilj, kad se nije tratilo vrieme za trice i kučine, kad je u svima vladao zanos i gorila ljubav; gdje su danas oni ljudi, koji su svi bili okupljeni okolo ognjišta narodne sviesti, gdje su uzkrisitelji „ilirske" ideje, te ponajljepše stranice u povjesti našega preporoda? Dočim su mjeseca ožujka godine 1850. bili u Beču na okupu prvi tadašnji narodni muževi, kao Ivan Kukuljević, Dr. Dimitrija Demeter, Ivan Mažuranić, Vuk Stef. Karadžić, Vinko Pacel, Franjo Miklušić, Stjepan Pejaković, Gjuro Daničić u svrhu, da ustanove glavna pravila književnoga jezika za Hrvate, Slovence i Srbe *„majući da jedan narod treba jednu književnost da ima"* — danas se nesamo netrazi približenje u književnosti, već se baš traži dlaku u jaju što je tiče književnosti i politike i narodnog gospodarstva. Istina je, da razne pokrajine imaju raznih interesa, ali i to stoji tvrdo, da u jednom narodu ima spojnih točaka, koje su nam svima zajedničke i okolo kojih bi se morale sakupiti glavne sile naroda. Kranjska bi morala biti kao sunce žarko za sve Slovence; iz nje bi imali crpsti snagu svi mi, što smo na narodnoj periferiji; ali što vidimo? Dvie stranke, više iz inada nego drugo, zaratile su se strastveno i troše još i danas narodne sile u toj pogubnoj borbi, dočim treća, inorodna stranka, a to su najžešći Niemci, zavija vratom sada jednim sada drugim. Drugčije bi stvari izgledale i u Štajerskoj i u Koruškoj i u Primorju, kad bi Slovenci u Kranjskoj postupali s Niemci i s njemačkim jezikom onako, kako postupaju Niemci u Štajerskoj i u Koruškoj s našam bracom. Neka reče tko što hoće, mi kažemo, da je savez njekih Slovenaca u Kranjskoj s Niemci bio prava narodna sablazan, najpogubnije sredstvo za naš zator.

U Dalmaciji nije bolje: za volju nezna se komu Hrvati puštaju u vriednosti izborni zakon, koji dovadja u sabor šestericu ljutih Talijanaša, baš kao u Kranjskoj Njemaca: sami si dakle bacaju klipove medju noge, da nemogu pošteno napried koraknuti. Medju sobom prepiru se, da je upravo žalostno a riedki su oni, koji bace kadšto koji pogled na tužnu braću u nesretnoj Istri. Mnogi u Dalmaciji još danas poznadu Istru samo po imenu, a inače njim je bliža Kina.

I tako vidimo, da se je širom našega naroda udomilo načelo gdjegod strančarskog, gdjegod osobnog, gdjegod mjestnog, pokrajinskog, a svuda začasnog interesa, uz podpunu mlitavost ondje, gdje bi moglo biti najveće snage. Dok na skrajnih medjah pogibelj prieti, u središtima se ili spava ili strančari; dok naš narod u Primorju, u Koruškoj, u Štajerskoj težkom mukom i skrajnim naporom odbija težke udarce, što mu ih zadavaju nesmiljeni tudjinci, Kranjska i Dalmacija malo mare za nas, već nas puštaju sudbini, zaboravljajuć jadne, da će i same pasti kad mi padnemo.

Narodni život nam je raztrovan: mi se gubimo u borbi za liberalizam i oportunizam, za pravaštvo i narodnjačtvo, pred vratim nam je i socijalni demokratizam; a ojačanje narodne sviesti, podignuće materijalne neodvisnosti, trajno dobro sveukupnog naroda, to puštamo s vida; dielec se a neskupljajuć se, mi počinjamo samoubojstvo.

U svakom narodu je bilo i biti će raznih struja i stranaka u svakoj grani javnoga života; ali baš ta raznolikost mišljenja i donekle djelovanja, kad je u svim članovima upravljena prama cilju skupine, te se podržaje u pravidnom razmjerju, donaša dobra ploda i pospješuje postignuće samoga cilja.

Ujedinjenja nam se hoće, a ne komadanja, oživljujuće ljubavi i sloge, a ne otrova, koji ubija.

[1]) Ovaj članak napisan hrvatski od našeg prijatelja donesla je „Edinost" od dne t. mj. pod naslovom „Koncentracija". Op. Ured.

Dopisi.

Iz Pule pišu nam 8 marča 1898. Ovdje Vam drži korizsene propovieđi u svetomu domu talijanskim jezikom neki Isusovac iz Italije. U kojem smislu su te propovieđi i kakav cilj imadu, sudit će to po tomu, što se je taj svećenik predstavio ovako: *„Io sono Italiano, vengo dalla bella terra italiana, da me tanto amata, e spero che anche voi siete italiani."* Kasnije, govoreć o svršetku ovoga vieka, pripovjedao je kakve se sve bogoljubne svečanosti spravljaju tom prigodom u Italiji, pak sjeverajuć valjda na talijanstvo Istre i Dalmacije, zavapio je: *„Anche voi Istriani e Dalmati farete quanto fanno in Italia."* — Još su mi kojesta o tim propoviedima kazivali ljudi, koji su prisutni bili, ali Vam ne javljam za sada toga. — Htio bih samo upitati biskupa Flappa, drže li se te propoviedi u tom smislu njegovom privolom i znanjem, kako bi morale? Ovdješnji talijanićći pripravljaju i ovomu propoviedaču, kao i lanjskomu, glazbu i bakljadu kad svrši, — a mi pitamo: tko tjera politiku u crkvi? Mi pitamo nadalje kako je to, da se hrvatske svećenike progoni, jer u svom jeziku Boga mole, a tudjincima je slobodno talijansku propagandu sa propoviedaonice voditi? Kako je to prosvjetli biskupe Flappe?

Iz Opatije pišu nam 8. t. m. U četvrtak dne 3. t. m. u večer nalazili su se nekoji mladići u krčmi nekoga Venture u Opatiji, te pod glas pjevuckali izmjenice hrvatske i njemačke pjesme. Na jednom nahrupi u krčmu jedan činovnik opatijskog poštanskog ureda (manipulant Stepin) — kako kažu Pazinčan — pa stao grditi i psovati spomenute mladiće riečima: *„No dove kantar ščavo, fora i ščavi, pereat ščavi itd."*, te je i tvorno napao jednoga od tih mladića. Naravski ovi mu nisu ostali dužni nego mu poštene poravnaše kosti tako, da će se dugo sjećati: „della vigilia del 4 di marzo". Pa takove nam činovnike šilje ovamo slavno ravnateljstvo pošta i brzojava!! Uvažite k tomu, da taj junak „avite colture" ne pozna ni hrvatskog ni slovenskog jezika! Što će na taj izliev „avite colture" g. Stepine monsieur *Chenevriere*? Vedremo!

Franina i Jurina

Fr. Kumpoare, ti ki znaš nič peštat i talijanski, biš mi znal morda reć ča mi ovo odgovaraju z Lošinja od kapitanata?

Jur. Da vidimo.

Fr. Sil ča razumel?

Jur. Ni vražje! meni se pari, da ti pitaš jeno a oni ti odgovaraju drugo —; dobro ti stoji.

Fr. Zač mi dobro stoji?

Jur. Još pitaš zač? zač s tvojum Lucum pod napum moreš ganat kako i ča te je volja, ma s gospodom va Lošinji valja ganat talijanski; ča nenaš da: nella patria dei Ćuketi non si parla che taljan!

Fr. Nisan tega znal ne.

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri priposlaše upravi našeg lista p. n. gg. Krsto Brozović trgovac, Kostrena sv. Lucija for. 6.21 sabranih u veselom družtvu kod Josipa Jurkovića na predlog častnog župe. upr. g. N. Grškovića; vč. g. Matija Simat župnik u Praputniku (Mej.) for 6 sabranih prigodom njegovog imendana; gospodja u Praputniku (Meja) for. 4.50, sabranih prigodom kućne zabave; sl. tisovar Čupak i Dujak, Sisak, šalje for. 5.80 sabranih od sisačkih obrtnika u gostioni g. Lucarića; velečč. g. Fr. Barec glasn. vjeroučitelj Požeški for. 4.50 sakupljenih u kući g. Dr. Ede Kirschnera; g. A. Kolesar Bjelovar, for. 2.50, sakupljenih od Whist-partije. Živjeli darovatelji i darovateljice! Ugledali se u nje mnogi!

— sabralo se među zastupnici i prijatelji na večeri kod I. Žica u Pali f 14 87 novč. u našem novcu, onda kruna švicarska, rumunjska, turska, grčka, 2 lire i 20 centesima talijanska i 10 pfenika njemačkih, što je sveukupno u našem novcu for. 20 i 60 novč.

— Za viditi sliku zastupnika *Mandića*, koju je našao u zadnjoj sjednici na svojoj pisaćoj daski u saboru, (samo neznamo jeli znanjem i dozvolom predsjednika ili ne) plaćali su znatiželjnici sve od 5 novč. do 5 forinti i tako bje sabrano for. 10 i 55 novč. Talijanu risaču ove slike najsrdačnija zahvala. Vivat sequens!

— Slavec imendan g. Kažimira Jelušića, obć. glavara u Kastvu dne 4. t. sakupili su prijatelji istoga u „Hrvatskoj čitaonici“ 11 for. — na korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. —

— Uplatili su mužkoj podružnici u Kastvu (milodari g. 1897., objavljani u „N. Sl.“ broj 7. od 1712. t. g.) po gosp. Deškoviću Rudolfu za listovne stare marke, darovane družbi po Mirku Jelušiću sliedeća gospoda: Niko Gerechtshammer pom. kapetan 1 for., Jeronim pl. Paravić, mašinista 1 for., Franjo Misera, mašinista 1 for., Rudolf Deković pom. kapetan 2 for.

— Prigodom sprovoda i pokopa velezaslužnoga pok. g. dekana-župnika Anta Turka, sabrało se u Kastvu u družtvu svećenika for. 43, ne for. 13 kako bijaše pogriešno javljeno.

Uprava „Naše Sloge“.

Novi naslovni biskup. Presvjetli g. *Dr. Anđjelko Voršak*, odličan član biskupskoga kaptola u Djakovu, imenovan bijaše naslovnim biskupom tamo i pridijeljen kao pomoćnik velikomu narodnomu dobrotvoru, preuzvišenomu gosp. biskupu *Strossmayeru*. Naše srdačne čestitke!

† **Bare pop Gršković** kapelan u Babu, brat veleuč. g. Ivana Gršković, savjetnika u Rovinju, predao je svoju plemenitu dušu Bogu na 21 p. m. u 1-sat po ponoći. Rodjen je u Vrbniku i navršio tekar 30 godina zemnoga života. Bio je za svoj narod gdje je samo mogao; one, koji su radili je bodrio, a mlitave sokolio i nagovarao. Živio je na ponos svom rodnom mjestu. Počivao u miru!

† **Mate Širola.** Dne 5. t. mj. umro je u Pehlinu kastavski rodoljub Mate Širola Udovičić u 54 godini dobe svoje. Pokop bio je utorak 8. tek. na riečkom groblju uz mnogobrojni sprovod pokojnikove rodbine, prijatelja i štovatelja.

Pokojnik bio je prijašnje doba višegodišnji obć. savjetnik, vrlo cienjen, skrban, dobar i pošten čovjek. Umro je prerano!

Lahka Ti zemljica čestiti Mate!

† **Antun Sučić.** Noću izmed 8. i 9. febrara umro je poslie kratke bolesti ugledan gradjanin voloski Antun Sučić. Častitomu pokojniku vječni pokoj! Njegovim, osobito vrieduomu sinu lučkomu upravitelju u Krku, naše iskreno saučešće.

Političko družtvo „Edinost“. Odbor političkoga družtva „Edinost“ imati će u subotu na večer u družtvenih prostorijah redovitu sjednicu, na koju se ovimi gg. odbornici i zamjenici uljudno pozivlju.

Imenovanja. Savjetnici zemaljskoga suda u Trstu gg. *Huber* i *Fluck* imenovani su savjetnici kod prizivnoga suda u Trstu. — Državnim odvjetnikom kod zemaljskoga suda u Trstu imenovan je dr. žavni odvjetnik okružnoga suda u Rovinju g. dr. *Chersich*; državnim odvjetnikom u Rovinju imenovan je savjetnik okružnog suda u istom mjestu g. dr. *Zencovich*.

Imenovanja i premještenja. Ministerijalni podtajnik u ministarstvu unutarnjih posala g. *Dr. Emil Meeraus* imenovan bijaše zdravstvenim nadzornikom za Primorje.

Sudbeni pristav g. Silvij Tijak premješćen je iz Buja u Kopar; pristav g. Leopold Pavletić premješćen iz Motovuna u Komen, u Motovun ide pristav g. Dr. Rajmund Debeuc iz Trsta; pristavnik g. Fran Gabrielli imenovan je pristavom u Bujah.

Brzojavna čestitka preuzv. g. biskupu Strossmayeru iz Kastva. Strossmayer biskup, Djakovo. Velikomu biskupu domoljubu čest.ta občina Kastav moleć Boga uzdržao Vas još dugo živa na utjehu siromašnog naroda. Jelušić, načelnik.

Obiteljska nesreća. Ovdešnju rodoljubnu obitelj gosp. inžinira M. V. Živica zadesila je u nedjelju teška obiteljska nesreća. Umrla je naime g. inžiniru veoma čestita supruga nakon vrlo kratke bolesti. Ucviljenoj obitelji g. Živica naša iskrena sućut.

Promjena ministarstva u Austriji. Na drugom mjestu govorimo o padu ministra Gautsch i njegovih drugova, a ovdje navadjamo u kratko kako je sastavljeno novo ministarstvo. Njegovo je Veličanstvo previšnjim ručnim pismom povjerilo ministru-predsjedniku grofu Thunu uprava ministarstva unutarnjih posala, te imenovalo: generala topničtva Zenu grofa Welsersheimba ministrom za zemaljsku obranu; dra. Hinka viteza plen. Witteka ministrom željeznica; dra. Ignjata Rubera ministrom pravosudja; Artura grofa Bylandt-Reidta ministrom za bogoštovlje i nastavu; zemaljskog poglavara Kasta ministrom poljodjeljstva; sveučil. prof. dra. Kaizla ministrom financija; dr. Bärnreithera ministrom trgovine i Adama viteza pl. Jedrzejowicza ministrom bez listnice.

Ministri dr. Kaizl i dr. Bärnreither primili su listnice tek nakon ovlasti svojih stranačkih drugova. Dr. Kaizla ovlastio je eksekutivni odbor mladočeske stranke brzojavno, da stupi u kabinet.

Pet parlamentarnih skupina, na koje se oslanja ministarstvo grofa Thuna, zastupano je u ministarstvu po jednom parlamentarcu, i to: ustavovjerni veleposjed zastupa dr. Bärnreither, češko-slovenski skupinu dr. Kizl, poljski klub Adam Jedrzejowicz, katoličku stranku barun Mihajlo Kast, konservativni veleposjed Thun, ostala četiri člana smatraju se kao nepolitički činovnici.

Bolest nadvod. Štefanije. Usljed nesretne influence bila je zapala nadvodkinja Štefanija u vrlo težku bolest. U subotu pronio se bio u Beču glas, da je nadvojvodkinja umrla, a u Trstu govorilo se isto u nedjelju poslije podne. Hvala Bogu u noći od subote na ned elju krenulo njoj na bolje, te se može već danas kazati, da je pogibelj minula.

C. kr. namjestnik Goëss u poslietih. Prekjučer, utorak o podne dopeljao se je iz Trsta u Voloske-Opatiju novi c. kr. namjestnik grof Leopold Goëss. Odsjeo je sa svojim tajnikom u „Villa Amalia“. Koliko nam je poznato — tako nam javlja prijatelj iz Voloskoga — posjetio je odmah prvi dan zastupnika naroda g. Vjek. Spinčića, a ovaj mu drugi dan u „Villa Amalia“ uzvratio posjet. Objedovao je utorak kod c. kr. kotarskoga poglavara g. Alojzija Fabianis, ujedno sa bivšim predsjednikom koruške bar. Smidtom-Zabierowim, župnikom Voloskim Mons. Zamlićem, načelnikom Volosko-Opatijskim Dr. Stangerom i predsjednikom lječilištnoga povjerenstva Wachterom. Po podne odvezao se je u Lovran posve privatno, da vidi obalu, na kojoj još nebijaše. Drugi dan, sredu, primao je službene posjete predstavnika oblasti i korporacija i to samo iz obćine Volosko-Opatijske: župnik Voloski sa kapelanom Opatijskim, predstojnici c. kr. oblasti, obćinski odbor sa načelnikom, učitelji, ravnatelj družtva južne željeznice u Opatiji itd. Četvrtak, danas, odputovao je poprobrodom c. kr. finance u Krk, glavno za to, da posjeti presvjetloga biskupa Dr. Antuna Mahnića.

Koncert. „Slovansko pevsko društvo“ u Trstu pripravlja se za veliki koncert u Trstu pripravlja se za veliki koncert što će ga dati dne 20. t. mj. u kazalištu „Armonia“. Ulaznina je 1 krunu u parter i lože, a 20 nč. na galeriju. Lože se već sada mogu nabaviti u tiskari Dolenc, Piazza della Caserma 2, i to: I i II. red po 3 for., III. red po 2 for., IV. red po 1 for. svaka, sjedala u 5 prvih reda po 50 nč. ostala sjedala po 30 nč.

Kako pišu poluslužbeni listovi. U prilogu „*La Sera*“ poluslužbenog jaslara „*Il Mattino*“ od dne 5. t. mj. čitali smo iz Voloskoga podulji dopis, za koji smo odmah rekli, poznavajuć tamošnje odnošaje, da ga je morao napisati nekakvo strastveno talijanaško stvorenje, kojemu nije do istine koliko valjda ni do svoje časti. U istom listu od dne 9. t. mj. nalazimo službeni izpravak načelnika obćine Volosko, proti kojoj bijaše onaj laži — dopis naperen.

I mi smo primili s onih strana podulji dopis u istom poslu, ali nam je stigao prekasno za današnji broj, pa moramo čekati do danas osam dana.

Kako se službeno izvještuje? Mjesto rieči „izvještuje“, morali bi rabiti jednu drugu; al pošto je ona druga neparlamentarna, nećemo je niti u novini rabiti. O tom izvještivanju službenom iz istarskoga sabora, mogli bismo toga mnogo navesti. Za danas samo jedno. O sjednici od 25. febrara t. g. čitalo se je izvještaj u bečkih novinah (n. pr. Reichswehr od 26 febrara) ovako: „Manjina prisutna je u punom broju. Odaslanje odaslanstva, za izraziti odanost cesara *zaključuje se jednoglasno*, i zemaljskomu kapetanu povjerava se izvršenje toga *zaključka*“. Istina je, da prilikom petdesetgodišnjice: da je za toga, kao i drugih priobćenja, vladala tolika buka, da se ga pravo nit čulo nije; *da se o tom nije nikakva zaključka stvorilo*; da dakle takav zaključak nebijaše primljen nit jednoglasno nit ikako!

Junaci na saborskoj galeriji u Pul. Sjegurno ste već pročitali one slavospjeve, koje su talijanaške novine tiskale onim junacima, koji su „*branili junački pravice svoje*“, dakako zviždanjem, tulenjem i drugimi njih dostojnimi djeli i sredstvi.

Danas pozvani su njekoji naši ljudi na preslušavanje, a to je već dosta bilo talijanašem, da se silno prestraše. — Jedan izmed ovih, brijač Batistella, takó se prepao, du je gosp. *Volarića* i *Barbarića* molio za oprošteńje za ono, što je učinio ne svojom voljom, jer je bio *pijan*.

Za sada dakle znademo dvie interesantne svari i to prvo, da su učitelji i učiteljice pučkih škola pod *moraš* dolazili bućiti u sabor i drugo, da je ostala čeljad dolazila pijana ili bolje rekuć opita na galeriju. Samo još neznamo kako su dolazili nekoji liečnici, kao dr. *Agostini*, dr. *Rosso* i drugi, jeli u družtvu brijača *Bati stelle* ili pod moraš sa učitelji!

No takovi se škandali mogu samo pod ovom sadašnjih vlastodržaca dogadjati!

Iz Opatije pišu nam 28. pr. mj. da je družtvo južne željeznice dalo u najam jednomu francezkomu družtvu sve svoje zgrade i ostalo za 25 godina. Najmoplaćati će francezko družtvo for. 160.000 na godinu. Družtvo južne željeznice obvezalo se nadalje, da će odstupiti sve svoje zgrade i ostali posjed francezkomu družtvu za 4½ milijuna for. ako to odmah odkupi, a kasnije, da će za to zahtjevati 5 milijuna forinta.

Felice Cavallotti. Poznati vodja radikalaca talijanskih u susjednoj kraljevini Italiji, pjesnik, pisac i zastupnik, pobio se usljed novinarskih prepirakah sa novinarom i ravnateljem lista „*Gazzetta di Venezia*“ Macola, u dvoboju na sablje uz težke uvjete. U dvoboju rinuo je Macola protivniku sablju u grlo, te mu prerezao vratnu žilu kucavicu. Cavallotti umro je 10 časaka iza udarca. Njega žali sva liberalna Italija. Eto posliedice nesretnog dvoboja!

Glavna skupština posujilnice u Kopru obdržati će se, pošto se 6. t. mj. nije sastao zakonom propisani broj članova, sa istim dnevnim redom u nedelju 13. t. mj. o 10. uri prije podne.

Zabava „Hrvatske čitaonice“ u Kastu, dne 20 febrara t. g. bila je mnogobrojno posjećena osobito od domaćih rodoljuba iz grada i okolice kastavske.

Razpored bio je na obće zadovoljstvo izveden, osobito odlikovao se deklamator pravnik g. Fran Jelušić. —

Čist prihod zabave 6. i 20. febrara bio je nad 120 for. — u dobrotvorne svrhe.

Kako talijanski učitelji podučavaju hrvatsku djecu? Iz porečkopa kotara primamo od prijatelja ove redke: Zorna obuka u Istri u talijanskoj školi sa hrvatskom djecom i talijanskim učiteljem!

Ako se ima zorna obuka kojim uspjehom podučavati u pučkoj školi, treba neobhodno, da djeca razumiju učitelja i učitelj djecu, što dakako nema u školah talijanskih, koje su napunjene našom djecom.

Kako se ondje podučava ovaj predmet — evo primjera:

Učitelj: *Che colore ha questa tavola?* Zove učenika A. — Odgovor: *Šior si. Ma no, ti domando, che colore ha questa tavola?* — Zove B. — *Šior no. — Ma per esempio che colore ha questo muro?* — *Dimmi tu D.* — *Šior si!*

Učitelj: *Dindio è un uccello domestico. — Tu A. hai visto mai un dindio?* — Odgovor: *Šior no.* (Pase svaki dan purane!)

I ovako u talijanskih školah u Istri sa hrvatskom djecom idemo napred.

Sa *šior si* i *šior no* širi se zorna obuka i drugi predmeti. Pravo kaže naš puk, da: tovar gre u talijansku školu i tovar pride van, ili Martin u grad, Martin iz grada.

Pa da nisu Talijani pedagogi!!!

H.

Za slovenske sveučilište u Ljubljani. Ostalim slovenskim zastupnikom pridružili su se i slovenski zastupnici iz okolice grada Trsta tim, da su poslali i oni molbu ministru predsjedniku, da se u Ljubljani ustroji slovensko sveučilište.

Tužno stanje hrvatskoga puka u sudbenom kotaru bujskom. Od tamo piše nam prijatelj ovih dana koliko sliedi: 425 duša i dvije propovjedi! U kapelaniji Tribanu kod Buja prije sedam godina se je još propovjedalo i podučavalo u našem jeziku. Za sedam godina su zaboravili jezika. Za sedam godina su zaboravili Tribanci svoj jezik tako, da sadašnji redovnik propovjeda pod sv. misom talijanski a poslje sv. mise, dakako zidovima kad većina otide, hrvatski. Svih dana ima — 425 i dvije propovjedi! Bože pomozi nam siromahom zapuščenim i zanemarenim.

Deputacija iz obćine Ocizla-Klanec, sastojeća od načelnika, savjetnika i zastupnika bijaše danas na namjestništvu, da izruči g. namjestniku spomenicu. U njegovoj odsutnosti izručila je istu njegovomu zamjeniku.

Glavna skupština imati će ženska podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Trstu u nedelju dne 13. t. mj. u 4 sata po podne u „Slovanskoj čitalnici“.

Ples na korist „Lega“ u Dubašnici. U porečkom listiću čitamo, da je bio u Dubašnici na otoku Krku dne 20. pr. mj. ples na korist glasovitog talijanskog družtva „*Lega Nazionale*“. Premda nije bio uspjeh *sjajan* — jer bi to bila inače poreška *baba* na veliki bubanj stavila, ipak se nemožemo dočuditi kako se može naći u čisto hrvatskom mjestu odmetnika, koji priredjuju plesove na korist onoga zlosretnoga družtva.

Tamburaši! Upravo je izašao „*Album za brač I.*“ Sbirka hrvatskih popjevaka. Svezak I. Ciena 1. for. a. v. Album sadržaje 140 hrvatskih popjevaka a svaka je popievka označena prsto-metom. tako, da će i posvemašoji početnici vrlo lahko moći iz ovoga albuma tamburati. Dobiva se pod adressom: Milutin Farkaš, Zagreb, Gundulićeva ulica 6.

Milim župljanom okolice i grada Dobrinj-a.

Dieleći se od Vas, nisam mogao dati oduška momu razžalošćenomu srcu bez i vas još više raztužiti i činiti potokom teći suze sažalenja.

S ovoga uzroka nisam vam dao moj „*s Bogom*“ osobno, već sada vam poručam moj pozdrav i od srca zahvaljujem svima, koji bilo kako, dadoste oduška i izraz saučešća prigodom moje nesriećе, uslied koje pitao sam umirovljenje i odrekao se župe.

Od moje strane neka bude oprošćeno svima, koji su bilo u čemu meni sakrivili, a tako oprostite meni i njima i Vi, tako bo zapovjeda *Onaj*, koji je i za svoje neprijatelje pustio se propeti na križ.

Preporučujuć se Vašim molitvam, želim i nadam se da ćete me sačavati u ugodnoj uspomeni. Bog vas blagoslovio. — Vaš

bivši župnik

pop Josip Mrakovčić.

Javna zahvala.

Svoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su prigodom bolesti i smrti ljubljenog i nezaboravnog nam supruga i otca

MATA ŠIROLA-UDOVIČIĆ

posjednika, trgovca u Pehlinu.

njemu bilo kako iskazali ljubav i štovanje a nama sućut, srcem punim tuge i žalosti izrazujemo našu toplu zahvalu.

Osobito zahvaljujemo veleuč. gosp. profesoru Vjekoslavu Spinčiću zastupniku naroda na carevinskom vieću i zemaljskom saboru; poglav. gosp. Kažimiru Jelušića načelniku grada i obćine Kastav; članom obć odbora i zastupstva, županom i mnomuogobrojnom puku grada i obćine kastavske, gradjanom i okoličanom riečkim i susjednog Sušaka, koji su njegove predrage nam ostanke danas, toli mnogo, da mnogobrojno dopratili do bladnu groba; gospodi, koji su držali vrpce lieša, koji su darovali vience ili mjesto istih sabrali prinose u dobrotvorne svrhe, jednom riečju svim i svakomu, koji su sudjelovali kod sprovoda, od nas najljepša hvala i Bog platio svima!

Uzdržite i nas u dobroj uspomeni, kako ste ljubili našeg premilog pokojnika.

Pehlin, dne 8. marča 1898.

Ivanica ud. Širola, supruga.
Pavao Širola, sin.
Božica Širola, nevjesta.

Na prodaju

Gostiona i prodavačnica suhog mesa, radi smrti napuštena, prodaje se odmah; posrednici izključeni. Pobliže kod uredničtva.

Razpis natječaja

Na temelju zaključka sjednice občinskog zastupstva od 29. jenara t. g. razpisuje se natječaj na mjesto četvrtoga občinskih redara za poreznu občinu Opatiju, uz mjesečnu postecipatnu plaću od forintih 40 i pravom na redarsku uniformu.

Molitelji imaju podnesti molbenice podpisanomu glavarstvu najdalje do 25. marča t. g.

Kasnije podnesene molbe neće biti uvažene.

Glavarstvo občine

Volosko 8. marča 1898

Dr. Stanger
načelnik.

Velika štednja postizava se u obiteljskoj ekonomiji upotrebljavajući

Cukerin br. 20.

proizvod tvornice *Heyden* u Radebene kod Dražđjanah.

Cukerin osladjuje kafu, limonadu, Thée, vino, vino brulé i sva druga slična pića. — Sa jednom pločicom, koja zapada samo *1 novčić* (jednako 70 grama čistog sladora) može se osladiti *6 šalica kafe*. —

Cukerin br. 20 toliko je jeftin, da *3½ pločice* odgovaraju u sladkoći kao *½ kilograma* čistog sladora. —

Cukerin br. 20 prodaje se u svim glavnijim dućanim od jestiva u Trstu, okolici i Istri. —

Prave brnske suknene tvari

Jedan coupon 3/10 m. dug, do-	for. 3·10 iz dobre	prve
	„ 4·10 iz dobre	
	„ 4·50 iz dobre	
	„ 6·— iz bolje	vrste
	„ 7·75 iz fine	
	„ 9·— iz najfinije	vune
	„ 10·50 iz još finije	

Jedan coupon za crno salonske odijele for. 10. Tvari za sprave kapute, Boden, Paravleune, Daskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke cijene kao čvrsto, solidno i vrlo dobre poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Amhof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljke vjerne uzorka.

Pokor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da staje tvari znatno manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari za prave tvorničke cijene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

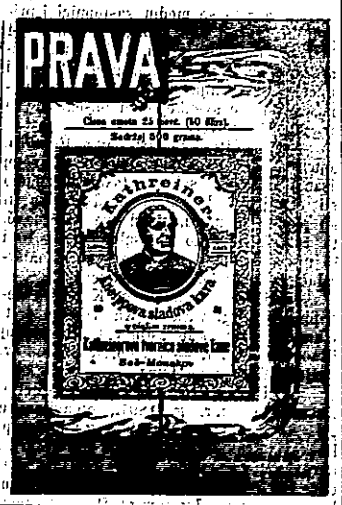

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

dljalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria“

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

ziatem „Patent Workmann Chicago“

Raztrirni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazno naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokotverov v vsakem obsežju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za listo in zavitkov z napisom zasluvnih tiskov jedilnih list, pavahli itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov Prima-note, odpravnih, menjičnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztrirnega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje skledio iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

Pserhoferova

LJEKARNA K „ZLATNOJ DRŽAVNOJ JABUCI“

Beč, I., Singerstrasse broj 15.

J. Pserhofera pilule za čišćenje

iskušano, lahko prebavljajuće od mnogo ljetnika občinstvu preporučeno kućno sredstvo.

Ove pilule su one iste, koje su već od mnogo stoljeća pod imenom „pilule za čišćenje krvi“ občinstvu poznate i koje se prave samo u ljekarni k „zlatnoj državnoj jabuci“ Beč I., Singerstrasse 15.

Od ovih pilula stoji: 1 kutija sa 15 pilula 21 nvč., 1 zamot sa 6 kutija 1 for. 5 nvč.

Ako se prije pošalje dotični iznos, stoji franko: 1 zamot pilula 1 for. 25 nvč., 2 zamota 2 for. 80 nvč., 3 zamota 3 for. 35 nvč., 4 zamota 4 for. 40 nvč., 5 zamota 5 for. 20 nvč., 10 zamota 9 for. 20 nvč. (Manje od 1 zamota nemože se poslati.)

Umoljava se, da se izrično zahtjeva „J. Pserhofera pilule za čišćenje“ i da se na to pazi, da nosi pokrov svake kutije ime „Iv. Pserhofer“ i to crvenom tintom koito i poduka glede porabe.

Balzam za zimu od I. Pserhofera 1 lonac 40 nvč., franko 65 nvč.

I. Pserhofera trpotčev sok za lječenje. Jedna flašica 50 nvč.

Iv. Pserhofera Krepf-balsam 1 flašica 40 nvč. franko 65 nvč.

Stollovi Kola-Preparati izvrstno sredstvo za jačanje želudca i nerva. 1 l. kola-vina ili Elixira 3 for., pol litra 1 for. 60 nč., četvrt litra 85 nvč.

I. Pserhofera gorka tinktura za želudac (prije t. zv. životna esenca) po lagano raztapljajuće sredstvo za očačavajućim upljivom na želudac kad isti slabo prebavlja. Cijena flašici 22 nvč., 12 flašica f. 2.

I. Pserhofera balzam za rane 1 flašica 50 nvč.

Tanochinin-Pomada od Pserhofera najbolje sredstvo da rastu vlasi. 1 kutija for. 2.

Obliz za liečenje rane od prof. Stendel-a, 1 lončić 50 nvč., franko 75.

Sol za posvemašno čišćenje od J. W. Ulrich-a. domaće sredstvo proti slaboj probavi, 1 paket 1 for.

Osim svilje navedenih preparata, nadje se sve u austrijskim novinama oglašene tuzemne i inozemne farmaceutičke preparate djelomice u zalihi, djelomice se ih, ako ih nema u zalihi, najbrže i najjeftiniji pripravi.

Pošiljke po pošti obavljaju se najbrže, ako se prije pošalje novac, veće naručbe također poštanskim podzećem.

☛ Ako se prije pošalje novac, (najbolje poštnom naputnicom) stoji poštarina mnogo manje nego sa poštarskim podzećem. ☚

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB
Ilica br. 12

A. WINGER

ZAGREB
Ilica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vricdni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kašanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križieah, kostenom poganom, probadanju svakovrstnim nazebam. Cieua 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teške disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Cieua 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljodoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili svedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblaskava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žlicei želudačne grčeve, žutica, grosnica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 60 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svagospodaru preporučam za konjski kah i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čilji i jači. — Cieua jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i otečklini poslje težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i raskuživanje zraka u sobah, za disanje i za plinsko. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, peraćini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežom, raznim pjegam ili ščekvom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i zoza, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tome spada još borakrov sapun gp 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i pra, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi zlatnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prenugodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stjenice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinice proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Seiaku lieči uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju, zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudčnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sieđe kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiesline za zube, od kojih zubi pobieljuje

☛ **Spužve za umivanje, kefice za zube.** ☚

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoge Cognaca.

☛ **Zaliha mineralnih voda.** ☚

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj: Mate Mandić

Tiskara Dolune u Trstu

Broj 11. U Trstu 17. marča 1898. Godina XX

Izlazi svakog četvrtka na večer.

Dopisi se neprimaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, 1 i za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom raste male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Nepodpisani se dopisi ne primaju. Priobćenja se pišu, dajuć bil. tiskaju po običnom cienku ili po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbliže poštanje valja točno označiti.

Komu list nedolje ak vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru.

Konac sablazni.

II.

Svako tielo, pa i zakonodavno, kao što je sabor, ima svoja pravila vladanja; a da ta pravila budu uporabljena, za to je postavljen organ, koji mora paziti na red i pravicu. U saboru takav je organ predsjedničtvo.

U Austriji obstoji ustav, po kojemu je kruna pridržala sebi pravo imenovanja predsjedničtva, te je time na njeki način obezbiedjena vlast predsjedničtva prama eventualnoj premoći jedne ali druge stranke. Crpeć svoju moć od krune, predsjednik sabora bi uvjek morao paziti na to, da njegov postupak odgovara namjeram iste; on se nebi smio postaviti na stanovište jedne stranke i ponašati se bezobzirno prama drugoj stranci, po naputku ili želji prve.

U istarskom saboru stvar izgleda drugačije; predsjednik, zlorabeć povjerenje krune, sluša samo svoj stranački nagon i nepostupa s hrvatsko-slovenskimi zastupnici ni malo bolje od onog vikača na galeriji; razlika je samo u tom, što imade na svietu vikača u rukavicah i vikača bez rukavica.

Prva dužnost predsjednikova bi bila, da štiti zastupnika proti napadajem onih vikača, kojim je mjesto prije u tamnici, nego li na saborskoj galeriji; druga dužnost predsjednikova bi bila, da se ili odreče predsjedničtva, ili ustupi mjesto podpredsjedniku, kad sam ne razumi govornika; treća dužnost predsjednikova bi bila, da poštuje volju Onoga, koji ga je imenovao, te da nebaca onako grubo pod noge pravice hrvatskoga i slovenskoga naroda u Istri. Ali nisu samo te tri dužnosti predsjednikove: ima ih mnogo više, nu predsjednik istarskoga sabora neizpunjuje niti jednu, kad se radi o hrvatskih ili slovenskih zastupnicih.

Najzametnija stranica u poviesti istarskoga sabora jest i ostati će prevlast obćinstva galerije; ona galerije, koje podkupljena i nahuckana dolazi u sabor, da kupljeni i nahuckani prieči govoriti našim zastupnikom, a koja nužna zaštitu predsjedničtva i pokazuje se haš cvietom abruckoga banditstva. Takva galerija nepoznа granica pristojnosti ni ljudnosti; ona pjeva, viče, tuli, bleji, riče, žvižda, lupa, peuje i grdi kadgod počne govoriti koji naš zastupnik; takva galerija jest neizbrisiva ljaga za svu saborsku vještinu, koja se prikazuje nevinom kao janje; takva galerija može biti dostojna samo one većine, koja sa diči mljetačkim nipumom; takva galerija bi u pravnoj državi imala odtiuti posljedice kaznenog zakona radi nasilja, što ga počinja proti zakonodavnoj skupštini.

A predsjednik, a vladin zastupnik, što oni na to? Mirno gledaju i smiju se izpod brka, radujuć se valjda neprilikam hrvatskih zastupnika, pa na koncu konca sjedinjeni svečano na tve četiri strane svieta javljaju svečano na tve četiri strane svieta: u istarskom saboru bio je mir, vladao je red!

Mi, koji smo tu očevidci te sramotne igre, znamo tko je i što je *Campitelli*, tko il *Fabiani*; mi znamo po cijenu naputku rade oni nerade jedan i drugi: ali širi svieti, najviši krugovi u Beču i sama svietla kruna nedoznaju za istinu, jer se tu već na izvoru zabašnruje.

Samo pod predsjedanjem jednoga *Campitelli*-a, uz nehaj jednoga *Fabianija* i pod pritiskom banditske galerije, moguće su sablazni, koje se događaju u istarskom saboru. I to nemislimo reći samo o sablazni, koje nalaze izraza u najprostačkijim izgredima proti slavenskim zastupnikom već i ob onih sablazni moralno političke naravi, koje dok su naperene proti naprednoj hrvatskoga i slovenskoga puka, znače i udaranje u lice onoj vladi, koja je omogućila ovako nasilnu većinu.

Trinaest je godina sada, što je odjeknula prvi put hrvatska rieč u istarskom saboru, ona rieč, koja bi imala gospodovati u njemu, ona rieč, kojom se diči ogromna većina pučanstva od Krasa do Premanture. Talijanska većina je kušala materijalnom silom, tvornimi napadaji, da ju iztjera, ali joj to nije uspjelo. Videći, da prostačkim nasiljem ništa nepostiže, utekla se parlamentarnom tobože postupku i zaključila god. 1895. da talijanski ima biti jedini razpravni jezik u saboru. Taj zaključak nije bio potvrdjen od krune, već se dalo razumiti gospodi da Hrvati i Slovenci su tu i da imaju pravo živjeti svojim životom i govoriti svojim starosvojim jezikom. All Talijani neće da čuju ni glas krune pa eto i ove godine zaključka u smislu izključivosti talijanskog jezika u saboru. Svietla je kruna i ovaj put namah uništila taj nepravedni i nezakoniti zaključak. Nije li pravedni i nezakoniti zaključak. Nije li time jasno kazano predsjedniku, kako ima postupati? All briga njega za potlačene pravice većine naroda i za cesarske rieči; on neprizuaje hrvatskih govora, neprima predloga ili upita, on nebrani hrvatskih zastupnika; on nedrži na uzdi svoje drage; on pušta slobodne ruke galeriji neka radi što hoće.

All hrvatski jezik obstojao je u Istri od drevne starine i obstojati će dok bude providnost htjela, uzprkos tolikim navalam i udarcem, jer to zahtjeva naravni razvitak stvari, koji u povjesti nepromaši nikada cilja. Mi imamo krasan spomenik jezika hrvatskog u „*Razvodu istrijanskom*“ od god. 1275. ili kako drugi hoće 1325. Onaj obhod zemlje može se u istinu pripodobiti narodnoj skupštini: tu je bila zastupana sva Istra izpod Učke i sve vlasti, koje su u njoj gospodovale. Pa kako je bilo sve zapisano? *Njemački*, za gospodu, pazinske grofove, *latinski* za oglejskog patrijarha, a *hrvatski* za puk istrijanski! Srce Istre bilo je i biti će uvjek hrvatsko; svi potanci rimskog orla ili mletačkog lava nemogu preustrojiti, što je hrvatskoga božja stvorila ruka.

Ali nije samo „*Razvod istrijanski*“, koji nam svjedoči, da je jezik puka u Istri hrvatski: mi imamo stotine i stotine spomenika, osobito glagoljskih, koji na sav glas viču:

Nije Istra, talijanska!

Zašto su bili pisani hrvatski svi obćinski štatuti naših otoka i naše drevne Liburnije? Zašto je „*Kronika boljunska*“ pisana hrvatski? Zašto su sve crkvene knjige po Istri bile jednoč hrvatske? Zašto je *Stjepan Konzul Istrijanin* pisao svoje knjige hrvatski?

Najbolje svjedočanstvo, da jezik puka u Istri bieše uvjek hrvatski, dala nam je vlada okrunjene glave, kad je trebalo potaknuti domovinsku ljubav Istrijanca i podignuti ga proti neprijatelju kralja i domovine: iz god. 1848. imamo silu takvih proglasa, iz kojih bi se dalo zaključiti, da je već onda bilo odzvonilo talijanstvu u Istri.

All da i svega toga neima, da smo mi makar samo od jučer ovdje, sasvim tim mi nebi bili dužni trpiti tudjeg gospodstva u nijednom pogledu, pa niti u pitanju jezika. Nas ima preko dvie trećine po službenoj statistici, neračunajuć dakle sve one tisuće, što nam se krade nepravednim popisom na Poreščini, Bujšćini, u Puli i druguda; mi smo starosjedioci u svih obćinah po Liburniji i otocih; naš jezik vlada u velikom broju obćina širom ciele Istre, a narod naš je zaposjeo, može se reći, i vrata talijanskih ili potalijančenih gradova — pa kojim pravom da hrvatski jezik bude izključen iz sabora?

Njetko je napisao u zadnje vrieme u jednom poluvladinom listu, da jezik sabora mora biti talijanski, jer da i jezik obćinskih glavarstva jest talijanski. „*Il Pensiero Slavo*“ priznao je ovo posljednje, kad je polemizovao s onim listom, ali pitamo mi: tko to kaže, da je municipalni jezik po Istri talijanski? Zar je Istra samo u *Kopru, Piranu, Rovinju* itd. ili se neima smatrati Istrom i *Pazin*, i *Buzet*, i *Žminj, Tinjan, Boljun* i. t. d. pa cieli Kras, Liburnja i otoci?

Predsjednik istarskoga sabora najavio je i za budućnost jednaki postupak prama hrvatsko-slovenskim zastupnikom i njihovomu jeziku.

Hoće li vlada htjeti i znati, da mu pokvari račune, to je njezin posao. Mi se medjutim neplašimo ni drzovitosti Talijana, ni nemoći vlade, već postojano ćemo napried putem naravi i pravice. Ali varaju se Talijani a možda se vara i visoka vlada, ako misli, da ćemo uvjek jednako šutjeti i trpiti, pa zaboraviti sve krivice, koje nam se čine: pojedinci dodju i izčeznu, pojedince se može i uništiti, ali čitavi narodi nepogibaju na jednom, već znaju kadšto vratiti žilo za ognjilo, i to u punoj mjeri.

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

(Dalje).

Mir, mir! . . Vi ćete mi sada dijtati: kako se zove ovo misto, na kom smo sada skupljeni? Na vaš pravedni upit ja ne bih mogao vam točnije odgovoriti do ovoga: da po starih libreh, koji su na Općini (na komunu) to misto od istre davnine napisano je „*Cons in Plasica*“, naravski po talijanskom pravopisu, jer po našemu moralo bi se pisati „*Kons na Plasici*“. Prije nego bijaše sagradjena sada srušena „*Fortizza*“, tu je lupalo more, a tlo bilo je ravno kano je i sada. Kako je svakomu poznate, i dosta da otvori oči, i vidit će, da tu počinje grad Cres, to jest, da je „*Kons na Plasici*“ desni kraj grada. Da su te rieči, izcrpljene iz komunskih knjiga, napisanih talijanskim jezikom, čisto hrvatske (Ehi! Dottore, Professore! me par che i vostri libri i vi imbroja), evo me da vam dokažem. Cresani zovu te „*plasa*“ jednu oveću ravnicu (po talijanski ravnizzu) a „*Plasica*“ uprav u hrvatskom jeziku znači ravno tlo, koje nije obradjeno (pilijano) i nidim zasadjeno: s toga vidite, da oni Talijani, Mlečići ili Cozoti, koji su nazad 300 godina ili više napisali one knjige, rabili su našu čistu hrvatsku rič „*Plasica*“, samo da su ju pokvarili tim, da su ju napisali po svoju „*Plasizza*“ neznajuć, da hrvatska *za*, isto je kao njihova *za*.

Sada da tumačimo onog belaja *Cons* po našu *Kons*. U hrvatskom jeziku kraj jedne ma koje vam drago stvari zove se *konac* po cresku *konec*: po tom *konac* je žlica ili nit konca, kojom se šije i koja ipak imade dva kraja jednaka; tako *konac* je predja, postolarska dretva, *konac* je i konop, samo da je deblji, jer imade i on dva kraja, koje zovete *cime*, konci, i pak zato mornari govore, *baci tu cimu, lati tu cimu, veži tu cimu, inkapelaj tu cimu*, itd., a sve te *cime* nisu drugo nego kraj, *konac* od konopa, jer *konac* osim toga zlamenuje i dospitak jedne stvari: na primjer, mi zovemo *Konec* najskrajnju stran našega otoka prema sjeveru, prema tramontani, jer *glavinom* svršuje creski otok; i za to mi govorimo — *na koncu* lanjske godine, *na koncu konca*, (al fin del fine); na *koncu* svita. *konačno* (finalmente). A Talijani koji nemogu izgovarati naš *c*, mjesto reći *na koncu* grada, rekli bi *na konsu*, i kako su govorili, tako bi i pisali. Pitajte Cozota: *barba Čencio, dove andeu*? a on će vam: *vago in konse*. A naši stari naučili se od njih, i mjesto reći: od *konca*, na *koncu*, rekli bi: od *konsa*, na *konsu* po Cozotsku. I tako jednomu i drugomu koncu (kraju) od grada ostane ime *kons*, talijanski *cons*. Puška ga ne ubila, pravo ima, *altro*, ona dva imena su čisto hrvatska, *altro* ona dva imena su čisto hrvatska, *altro che i sassi di Cherso dicono che è città italiana*! Rog za svieću onomu, ki tako govori.

A sada vi, bandjerijaši napridnjaci, mi ćemo i vas, i vami po *Varozini*, *Varozina*, a što ja to? To vam je ime hrvatsko, pokvareno od riči *Varošina*. *Varoš* će reći *Borgo*, to jest jedan del (dil, dio) od grada, a *Varošina* veliki Varoš, i, uprav vidimo, da je razdiljen od grada i morem i kamenitimi stubami (skalini) od *Rialta*. Dakle i to je hrvatsko: kako je ime hrvatsko *Lucizza*, hrvatsko: kako je ime hrvatsko *Lucizza*, hrvatskim pravopisom *Lučica*, mala luka (portic.., mandracchio). Ma zaludo im, da su Veneziani napisali i *Cons*, i *Plasizza* i *Varozina* i *Lucizza* i *Rázizza* i drugih imena po talijansku kada je kodrugih imena po talijansku kada je koren i znamen riči ostao hrvatski; pak s tega ćudit se moramo, kako se vraga mogao usuditi (azardat) on *Coglievina* (pravi *Hojevina*) detto *Kokošić*, reći onu neistinu, da je Cres grad talijanski! A neistinu, da je Cres grad talijanski! A na, jušto kad smo na *Lučici*, dajmo jedan pogled, a da ne gubimo vremena samo s puta, na *Drvenik* ili *Drvenik*. *Hojevina* kaže *che i sassi di Cherso* itd., a kadi ćete naći više kamenja, nego u *Drveniku*? Pak ti *sassi* viču, da su hrvatsko kamenje. Mili Bože! *Drvenik* je bila šumica (bušek), iz koje su Cresani dobivali drva za poraba kućnu: a pošto stari grad okolo velike crkve i svetoga *Sidra* nebijaše dostatan, da dade udoban (komodan) stan stanovničinam, koji su se bili umnožili, namisliše Cresani upotrebiti i *Drvenik* za sagraditi kuće, i posikoše šumu, jer golo kamenje nije davalo nfanja, da se može ništa drugo korisnijega iz njega izvesti. Dajmo se malo gore po *Rialtu* (questo si che è talian, per la vecia martina), i pogledajmo okolo kuća *Kasaličićih*, *Surdića Janka*, i vidit ćemo, da i dan današnji još iz onih grebenah amo tamo dižu svoju glavicu iz posičenih korenjah ostanci starih česminah ili crnikah.

A malo dalje rečenih kuća stoji kapelica prisvete Trojice, koja neka nam bude na pomoć! Okolo ove kapelice imade više vrdićah obzidanih suhim zidom (gromačom) do tri i četiri metra visokim, jer nisu znali vlastnici kamo bi s kamenjem: a takove vrtliće upotrebljuju žene za sijanje salate, endivije, grahovine (bisi), fažola, lûka i ostalih stvarih, potrebitih za kuhinju. Nu kad se koja ženskinja (od onih iznarodjenih, koje govore čisto talijanski — *mi son vegnuda*) susreta s kojom prijateljicom, a ova ju upita — *dove se stada*? a ona ovoj odgovara: *son stada nell' ortesia* „*Santa Trojica*“: a nijedna da bi rekla, ma bila ona i gospodja *de primo rango, son stada nell' orto alla Ssma Trinità*, tome bi se nasmijale i one gomile kamenja. Ovakovo govoranje svidoči, da ime ove kapelice obstojaše eh, eh! koliko vjekova prije, nego su došli Mlečići zapovjedati nam i kvariti nam naš jezik, onamo okolo godine 1445. Pak isti Cozoti, koji stanuju u Cresu, govore, Santa *Trojisa*. Ono što rekosmo o Svetoj Trojici, to se ima razumiti i o drugim svecima: kao na pr. *Sveti Jedrej, Sveti Šimun, Sveta Mandalina, Sv. Bartolomej, Sv. Krševan, Sv. Ivan, Sv. Sider, Sv. Stipun. Sv. Ožel* i ostali, sveci, koji su se u staro vrime sami po hrvatsku imenovali. Radi toga možemo slobodno zaključiti, po onome što smo do sada iznašli, da Cres je grad hrvatski a nipošto talijanski, kako hoće dr. Coglievina recte Hojevina. (Sliedi.)

Dopisi.

Iz Voloskoga pišu nam. Tršćanski list „*La Sera*“ od 5. t. mj. donio je jedan dopis iz Voloskoga, naperen proti sadašnjoj občinskoj upravi u Voloskom. Taj dopis nije ništa drugo nego niz glupih i zlobnih laži, te ako se na isti osvrćemo, ne činimo to radi obskurne osobe dopisnika, nego jedino, da dokažemo, kako talijanski listovi Primorja, bili službeni ili poluslužbeni ili neslužbeni, uvrščuju u svoje stupce svaki i najblezgaviji dopis samo da je naperen proti nam Hrvatom i Slovencem.

U spomenutom dopisu veli se, da je jednom plaćala Voloska občina za župni stan godišnjih for. 80 i da 200 da je plaćala provincija, a 100 for. Opatija te ostatak do 450 for. podobćina Brezi (?) Sada pak pošto da su njekoji sebični špekulanti sagradili kuću namjerom, da ju dobitkom prodaju občini, što njim nije uspjelo radi odpora većine (?) sada, veli se u tom glupom dopisu, moraju občinari plaćati 5% občinskoga nameta za župni stan. Tko da taj bezmisao razumije? I vidite takvimi blezgarijami pita tobož list ozbiljan.

Sa glupošću toga dopisnika skopčana je i dobra mjera zlobnosti. Prosta je naime laž, da se plaća ovdje 5% občinskog nameta za župni stan, jerbo se plaća samo 3% nameta u to ime. Zaslugom Hrvata, pravih Vološko-Opatijskih rodoljuba, sagradila se občinska kuća, u kojoj se sada nalazi župni stan i občinski ured. Ta kuća služi baš na ures mjestu a občini je od velike koristi, pa jedino radi toga, jer su ju Hrvati sagradili, htjeli bi naši *Kalabrezi* ag tirati sa tom kućom u izborne svrhe, tobože, da je gradnjom te kuće občina previše obterećena! Da se ta agitacija vodi po dogovoru i sistematički dokazuje dopis „*Sere*“ i postupak nekojih činovnika u našem poreznom uredu. Dodje li koj u taj ured, da plati porez, pa se slučajno prituži na visinu plaćila, a onda mu nekoji činovnici, „*in choro*“ odvrate: *e, vidite, to Vam je občina kriva, toliko se mora plaćati radi plovanske kuće itd.* I to kažu oni, koji najbolje znaju, da se sada plaća občinskog nameta manje nego prije dok je občina bila u rukama *mameluka*. Neznamo, kako bi krstili taj postupak c. kr. činovnika!! Upozorujemo samo nanj slav. ravnateljstvo financija u Trstu i naše zastupnike.

Samo u vrieme kad je bio ovdje župnikom pok. *Kranjec*, koji je uvjek stanovao u vlastitoj kući, plaćala mu občina u ime stanarine za njegov stan 80 for. na godinu. Provincija nije nikada ništa doprinašala za troškove župnog stana u Voloskom, a isto tako ni podobćina *Brezi*, koja u ostalom niti ne obstoji. Poslie smrti župnika *Kranjca* dok nije občina sagradila vlastitu kuću, plaćalo se 480 for. na godinu za župni stan a 280 for. godišnjih za občinski ured, koji se je uvjek potucao od jedne konobe do druge. Već taj trošak predstavlja kamate na skoro 20.000 for. a baš toliko po prilici potrošilo se za spomenutu kuću, koja je vlastničtvo občine dočim će se dug, učinjen za gradnju iste, do par godina podpuno izplatiti. Uvažiti treba i to, da je polog sadašnjih okolnostih bilo neobhodno potrebito, da se za občinski ured priskrbe odgovarajuće prostorije, a one u občinskoj kući odgovaraju posvema potrebam, te se nebi nikad mogle dobiti u najam od zasebnika za manje od 40 for. mjesečnih.

Dakle občina prištedi koju stotinu for. na godinu na najmu, te ima k tomu vlastitu kuću, koju nisu bili kadri *Kalabrezi* sagraditi u 30 godina njihove zaista nesrećne vladavine. Pa još se taj bez obrazni dopisnik „*Sere*“ nabaciva blatom na našu občinsku upravu!

Napredujuć u laži tvrdi nadalje taj laži torba, da občina drži na štetu občinara cielu četu redara, i kao da to nije dosti, da je imenovala i jednog sasma suvišnog redarstvenog nadzornika. U Voloskom imademo samo dva stražara, jednoga po danu a drugoga po noći, a u Opatiji imade ih 3 po danu i 2 po noći, što je svakako premalo. Redarstveni nadzornik bio je po sudu svih kompetentnih krugova neobhodno potrebit obzirom na razvitak Opatije i na promet stranaca u našoj občini, pa ga je za to občina i imenovala. Možda je jedino u tome pogrešila, što nije pitala „*Serinog*“ dopisnika za savjet!?!

Glede občinskog liečnika veli se u tom dopisu, da pošto je ovdje dosti liečnika, nije bilo od potrebe imenovati ga, pa da je sam na štetu občinara što ga se plaća. I to je gola laž. Ovdje bo osim občinskog liečnika, nemamo baš nijednog. Kotarskog liečnika nemožeš često naći ma umirao; velevriedni umirovljeni vojnički liečnik g. *Dukić* nije dužan da nikamo ide, niti se to od njega obzirom na njegovu starost zahtjeva, te da nema občinskog liečnika, moralo bi se uvjek i u svakoj potrebi ići po liečnika do Opatije, što bi više puta moglo biti pogibeljno po bolestnika.

Kako nas uvjeravaju stalnim dopisnikom tršćanske „*Sere*“ iz Voloskoga jest neki Giuseppe Bassa, lučki stražar ili kako se on sam titulira „*k. k. Hafen-Sesanität und Lootsen-Wächter*“. Taj čovo, premda je već dobio ovdje dosti lekcija, neće nego da širi laži i sije mržnju. Mi bi mu savjetovali neka uzme metlu u ruke, pa da marljivo mete lučki ured a pero i dopise prepusti drugomu (n. p. Tančizebi) jer bi mu inače njegove laži mogle još presjesti. Svakako bi bolje učinio, da savjestnije vrši svoju službu nego da laži i gluposti po novinama širi i sije mržnju medju pokom širenjem lažnih viesti.

Upozorujemo slavnu c. kr. pomorsku oblast u Trstu na toga k. k. Hafen-Sesanität und Lootsen-Wächtera.

Zamorya.

Iz Poljana, občine Veprinac pišu nam 10. t. mj. Dne 1. t. ožujka umro nam je nakon kratke bolesti vriedni starac, crkveni starešina, Josip Ivanić, otac našeg dičnog Th. Dra Josipa Ivanića, ravnutelja biskupske kancelarije u Trstu.

Pokojniku želimo pokoj vječni, a dičnomu njegovu g. sinu kao i ostaloj obitelji naše najtkrenije saučešće. (Pridružujemo se iskreno i mi. Op. Ured.).

A neumoljiva smrt zagrabila je i medju mladi naraštaj, i pokosila nam dne 28. prošlog veljače nadobudnog pravnika g. Josipa Žiganta Antunova, u 25 godini življenja. Žalostnim srcem bilježimo prosto ovaj nenadoknadivi gubitak prepuštajući vrjednim sudruzima pokojnika, da se ga obširnijom sjete sažalnicom.

Labinci kot Vižinade. (Porečka biskupija) 12. ožujka 1898. Širom mile nam Istre poznati su žalostni odnošaji našega selajca. Puk od uvjeka zanemaren je zadužen.... sužanj. Mnogi, koji se zovu posjednici, imaju više duga nego vrjedi njihovo imanje; i ako ne svaka družina, a to veći dio biti će u nedalekoj budućnosti na cestu bačen. Kod svakoga izbora moraju zadužbenci pokoriti se kao nemušt živina, i glasovati za krvne svoje neprijatelje, koji su uprli sve sile, da nam oduzmu, što nam je najmilije: vjeru i materinski jezik. Za dostignuti svoj paklenski cilj utemeljili su ovdje čisto talijansku školu, koju moraju polaziti pod zapovjed sva djeca nesretnih zaduženika. U toj školi ne čuju hrvatske rieči — te se čak krščanski nauk podučava u talijanskom jeziku!! O napredku neima govora, a o uzgoju još manje; dapače dnevnice raste demoralizacija i pokvarenost: što nam potvrdjuje ona dva dogadjaja, kad su mirni putnici u našem selu na javnoj cesti bili napadnuti kao da putuju kroz Kalabriju; a treći, da su se skoro po bjelom danu ušuljali mladići u tudju konobu i vino krali. Nekojim putnikom vikalo se je u sred sela: *Viva Italia!* Sram nas je to pisati — ali neka se više srame oni, koji su to zlo sjeme posijali. Materijalno smo propali — što je pako još groznije, prieti nam i moralna propast. Očuvaj nas Bože toga!

Početkom prošloga mjeseca došao je upravljati našom župom — pop *Franca*, pitomac koparskoga konvikta, odlučan talijan i ljut neprijatelj našega roda i našeg jezika.

Prve nedelje predstavio nam se je sa par rieči u našem jeziku hvaleć se na dugo i široko, koliko bijaše obljubljen u Šišanu i u sv. Lovreču. (Da si je neumrlo ime stekao u sv. Lovreču, čuli smo prvo nego smo ga poznali).

Pop *Franca* došao je očitom nakanom, da iztjera naš jezik iz crkve, što je pokazao odmah kod prve sv. Mise. Pjevao je epistolu i evandjelje u latinskom jeziku, i u istom molio andjelsko pozdravljenje. Pjevači mu nisu znali odgovarati osim Amen. Crkvenjak ga upozorio, da se je uvjek pjevalo iz *Ščaveta* i molilo hrvatski — i obavjesti ga o naš h navadah i starinskih običajah, na što mu pop *Franca* drzovito odgovori: *U crkvi i u zvoniku sam ja gospodar, ovdje se mora moja zapovjed vršiti.* (Valjda je iz Rima dovio punomoć od sv. Stolice.) Crkvenjak se je na službi zahvalio.

Iste nedelje popodne pjevale se litanije B. D Marije latinski proti našoj navadi; i blagoslivljajući presvetim Otajstvom pjevao je pop *Franca* neznamo dali talijanske ili latinsku pjesmu. Takovog običaja nismo do sada poznali, za to nas je neugodno iznenadilo i smetalo u onom svečanom trenutku, kad mora svaki vjerni biti najviše zabran.

Na dan pepelnice stupio je pop *Franca* na propovjedaonicu i držao posve talijanski *govor*. Nitko ga dakako nije razumio. Čulo se je od nekoliko mušnjeva talijanske gospode: *Lipo je, škoda da ga ne razumimo!*

Kroz čedan držao je pop *Franca* djeci krščanski nauk u *talijanskom* jeziku — koja ga debelo gledala, kao tele u nova vrata.

Za tihom sv. Misom molio je tri zdrave Marije, i zdravu Kraljicu *latinski* a na večer krunicu *talijanski*. Puk ogorčan do skrajnosti mrmljao je u crkvi kao na trgu. Starci ga ne razumiju, žene još manje a djeca ništa.

U našoj župi neima obitelji, da u svojoj kući talijanski govori; a te je presv. biskup *Flapp dobro znao*, jer je prigodom zadnje sv. berme samo u našem hrvatskom jeziku propovjedao na najveću našu utjehu; a pop *Franca* uzeo je kuću božju za politički sastanak. On znade, da ga vjernici ne razumiju i da baca bob u zid, što je, proti naravskom i božjem zakonu i tim pokazuje, da nije dušobrižnik — nego *Legin apostol*.

Sada, kao nikad, potrebovali smo uzorna i pravedna svećenika, da umiri naš razdraženi puk, da odstrani mržnju iz medju rodjene braće, da ugasi oganj strasti, što ga je zlokobna „*Lega*“ zapalila.

Još nas ima, koji smo slušali našega blage uspomene pok. župnika *Rožku*, glagoljski misiti; a sada ni pripovjedi, ni vjeronauka u našem jeziku!! Spali smo na niži stepen od divljih Afrikanaca, koji u svojem jeziku slušaju rieč božju.

Prečastni *Pukošić*, kanonik i biskupski savjetnik u Poreču, bivši naš upravitelj neka svjedoči, kako se je u našoj crkvi pjevala epistola i evandjelje, kako se je krunica i križni put molio, kako se je propovjedalo i djecu kršćanski nauk podučavalo pred 35 godina — a to nije jedno stoljeće!

Presv. biskup porečki je o svemu obavješćen; znatiželjni smo ako onaj: *nihil inovetur*, vriedi i za popa *Franca*, ili ako je za njega i za njegove istomišljenike samo napisana *cunja* bez vriednosti.

Sada neka pišu talijansko-židovske i framašunske novine, da hrvatski svećenici tjeraju politiku u crkvi. — Do vidova!

Sa riečko-kastavske medje pišu nam 12. t. mj. Javili ste u kratko, gosp. uredniče, da smo izgubili čestita občinara i rodoljuba g. Mateja Širolu, ipak bih rado, Vašom dozvolom, još koju rekao o velevriednomu pokojniku.

Mate Širola-Udovičić umro je još došta mlad. Bilo mu je jedva 54 godine. Ipak je malo ljudi, koji bijahu u Kastavštini poznati kao on već preko 30 godina. Stanovao je na Pehlinu, tik na medji riečkoj-kastavskoj, imajuć kuća i posjeda na riečkom i kastavskom zemljištu, a čutio se više Kastavcem nego li Riečaninom. Od svoje mladosti uživao je glas pravoga muža, koli na Rieštini, toli osobito u Kastavštini. U prijašnje doba bio je više put občinski zastupnik i savjetnik kastavski, a bio bi i kasnije, da je samo hotio. Tolik je ugled uživao i toliko cienjen i poštovan bio. Bio je uvjek s onom strankom, koja je želila, da se občinom pošteno upravlja, i da bude občina ono što jest — hrvatska. I posliedujih godina zauzeo se je svojim velikim uplivom za to, da izbori, bilo u občinsko zastupstvo, bilo u zemaljski sabor, bilo u carevinsko vieće, častno za občinu i za sav naš narod u Istri izpadu. Osim domoljubja riesilo ga je gostoljublje i čuvstvo pravoga prijateljstva. Otvorenim i radostnim srcem primao je prijatelje; a kako on, tako i njegova dobra supruga Ivanica, njihov čestiti sin Pavao, i njihova nevjesta Božica. Svim četirim sjala su lica od radosti, kad njim se je pod krov došlo, a svi četiri bili su kao jedna duša. Malo gdje, žalibože, vidja se onakova obiteljska složnost, medjusobna ljubav i pažnja kako medju njimi. Blagi pokojnik pomagao je rado, i bez kojekakvih pisama, one, koje je smatrao poštenjaci.

Poštenjaku za poštenjaka bijaše dovoljna muška besjeda. Prijazan bijaše sa svakim, čak i sa djecom. Za ovu je također želio, da bi se na Pehlinu ustrojila škola. Žal bože je nije dočekao. Riečani su mnogo k njemu dolazili. I velika gospoda pošastila su ga zgodno svojim posjetom. Tako bijaše nedavno kod njega riečki zastupnik na saboru Batjan s pratjom. Ni pred njim nije on zatajio svoga porjekla, svojega jezika. Pokojni Mate pozdravio ga je hrvatskim jezikom.

Koliko bijaše ljubljen i štovan, pokazalo se je kod njegova pogreba. Sprovod je išao od Pehlina u stolnu riečku crkvu, a od tamo na riečke groblje. Taj put od najmanje dvie ure učinilo je do tisuće ljudi, muških i ženskih, prateć mrtve ostanke blagoga pokojnika, i moleć se za njegov vječni pokoj. Ljes bio je na žalobnom vozu, pred kojim su išli svećenici. Voz bio je nariesen vienci. — Trakove nosili su šestorica vidjenih trgovaca i obrtnika riečkih. I dočim su razveljene udova i nevjesta ostale doma, slomljene od žalosti, pratio je svoga roditelja jedinac mu sin Pavao roneć gorke suze, i nemogućе se nikako utješiti. Uz njega išao je brat pokojnikov Anton, za njim ravni pokojnikovi netjaci i rodjaci. Kod sprovoda bio je občinski načelnik kastavski Kazimir Jelušić, te većina zastupnika i zastupnika občine, medju kojimi bijaše također zastupnik naroda Vjekoslav Spinčić. K tomu najvidjenijih muževa iz Kastva i drugih županija, te osobito mnogo naroda iz Hrušlja, Zametske, Srdočeve, a najpače Blažičeve i Hostove. Potom sastajalo se je svuda žena čak djece klečeća i moleće se Bogu. Pod kapucini pridružili su se čč. otci kapucini i čč. sestre Benediktinke, kao također njeka gospoda riečka — bivše gradske oblasti. U stolnoj crkvi, napunjenoj sprovodnici, odpjevao je kanonik Faivi uz asistenciju žalobnu sv. misu, dočim su dvojica svećenika čitala tihe mise, i blagoslovio truplo. I iz crkve do groba pratila je ciela povorka pokojnika, te se i tim pokazalo koliko je pravih prijatelja imao pokojnik, koga pak i preko groba prate njegova dobra djela. Tu je svećenik blagoslovio grob a mnoštvo bacila grudicu zemlje kličuć: lahka ti zemljica!

Čujemo, da su neki prijatelji pokojnikovi sakupili svotu za „Bratovšćinu“ ili za „Družbu“ mjesto vienca na njegov lies.

Završujuć kličemo: Slava i pokoj vječni pokoju mu Mati Široli! Bog kriepio njegove mile i drage.

Pogled po svietu.

Glavno glasilo istarske saborske većine i zemaljskoga odbora u Poreču obazire se u zadnjem broju na netom prošlo saborsko zasjedanje u Puli. Porečki listić baca svu odgovornost radi poznatih izgreda tečajem zadnjeg zasjedanja na članove manjine, na zastupnike hrvatsko-slovenskoga naroda Istre, koji su tobož talijansko občinstvo i članove saborske većine izazivali *slavskimi* govori. Oni su dakle krivi, što su se služili svojim pravom, što su govorili svojim materinskim jezikom, jezikom ogromne većine pučanstva Istre! Nemarimo pobijati ovako lude i drzovite osvade rečenoga listića, koji je sam uvjeren, da piše neistinu i da bi bilo ono občinstvo bučilo i uznemirivalo naše zastupnike i onda, kad bi bili talijanski govorili.

Ljubljanski načelnik i zemaljski zastupnik g. Hribar položio je ovih dana pred svojimi birači računo o svojem djelovanju na zemaljskom saboru. Osvrnuo se i na poravnanje razdora izmedju dvih slovenskih stranaka u Kranjskoj, iztaknuv kako zahtjeva životni interes Slovenaca, da budu složni i jedini proti trećemu, proti Niemcem, koji nastoje sad jednu sad drugu slovensku stranku k sebi pritegnuti — sebi na korist Slovencem na pogubu.

Češki zastupnici imali su ovih dana na raznih krajevih Češke javne saastanke, na kojih su razpravljali pred svojimi birači o sadašnjem položaju. Svuda se naglasivalo, da zastupnici češkoga naroda u carevinskom vieću stoje uz većinu, a uz vladu u toliko, u koliko bude ona izvršivala program te većine, koji je jasno označen u poznatom nacrtu adresse na cesara i kralja. Glede svoga druga ministra Kaizla izjaviše, da može on češkomu narodu kao ozbiljan političar i kao muž velika znanja i temeljita izkustva češkomu narodu kao ministar samo koristiti.

U Beču, kano i u Pragu, Gracu, u Pešti itd., bilo je dne 13. t. mj. veličanstvenih demonstracija kano na spomendan pedesetgodišnjice poznate revolucije od god. 1848. Kod tih demonstracija sudjelovali su ponajviše radnici. Do nemira ili izgreda nije nigdje došlo.

O novom ministarstvu grofa Thuna pišu najuvaženiji listovi prijazno i pozdravno. Novomu ministarstvu da će biti prva i glavna zadaća, da sklopi nagodu za Ugarskom. U tu svrhu, da će ministar-predsjednik najodlučnije postupati u carevinskom vieću proti skrajnim strankam, koje su u zadnjem zasjedanju priečile vieće u parlamentarnom djelovanju.

Bugarski knez bio je ovih dana u audienciji kod Njeg. Veličanstva cesara i kralja Franu Josipa. Odatle se zaključuje, da je prestala napetost, koja je do sada vladala između Austro-Ugarske i kneževine Bugarske.

Između Srbije i Bugarske nastaje, danomice sve to veća napetost. Tomu da je dao povod nesretni razkralj Milan, koji, da nastoji posvaditi braću Bugare i Srbe u svoje tajne nakane.

Franina i Jurina

Fr. Dragi Jurino, piši malo Pepiću v Reku, da ti se oglasi ako je ča od novoga tamo.

Jur. Ča si morda ča čul?

Fr. Neč ženi pletu, da su se neki naši neč pokeckali.

* * *

Fr. Ča biš rekal, ča je ono iskal neki dan va Pule duhtor fritalja?

Jur. Šal je videt ako j' i tamo more do kraja.

Fr. Ča j' morda kemu ter kemu voda prišla do grla?

Jur. To ni moj posal.

Fr. Neden drugo, no!

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri priposlaše upravi našeg lista p. n. gg.: vč. g. Dobrila Ivan kapelan u Hreljinu for. 4 sabranih u kući gosp. Nikole Polića kod nazdravice domovini; g. Drag. Smojver Karlobag 50 nvč.; g. I. K. Kopar mjesečni prinos for. 1 za marač i april; vč. g. Dosnec Vinko kapelan u Mošćenicah for. 4 sakupljenih u kući g. Rubinića; Bodulja for ewer mjesečni prinos za jenar, febrar, marač for. 3.

Uprava „Naše Sloge".

† **Josip Bernić.** Iz Velog Lošinja pišu nam 10. t. mj.: Ovih dana je naglo preminuo u Gospodinu ovdje na svomu domu č. g. Josip *Bernić*, zvan Capić. Do zadnjih je dana pomagao u podvorbi svečanih svetih misa u župnoj crkvi, koju je služnu prihvaćae ponošom svaki put, kad bi zato bio zamoljen. Pa je i on mogao misiti do zadnjeg časa. Bio je misnik božji u pravome smislu, istina stare škole, ali svježa duha za Boga i domovinu, koju je kao misionar za mladih dana proputovao čak do Turske. Svakom, bio mio i prijazan, osobito djeci, koje jako voljaše, darivajuć ju uvjek kakovom liepom igrarijom, koja bijaše plod njegove mašte.

Sprovod bijaše u redu. A ja, po kojemu si Josipe, više puta poslao pozdraviti Tvoje znance i prijatelje, molim Te samo, da se i tamo molitvom spomene naše mukotrpnog hrvatskog naroda u Lošinju — koji ti još jednom dovikuje: Počivaj u miru!

Previšnja želja. Njeg. Veličanstvo cesar i kralj Fran Josip izrazi je svoju želju, da se neupriređuje prigodom proslave Njegove petdesetgodišnjice, bučne i skupocjene zabave i veselice, nego da se novac upotrebi u dobrotvorne i plemenite svrhe.

C. kr. namjestnik u Beču. Bečki listovi javljaju, da je tamo stigao jučer, u srijedu, c. kr. namjestnik za Primorje, g. grof Goëss, te da će se tamo zadržati za više dana.

Deputacija kod namjestnika. Dvojica naših prvaka iz obćine Labin došli su danas ako, da se poklone novomu c. kr. namjestniku, i da mu urače spomenicu, u kojoj su izražene želje i potrebe tamošnjega našega puka. Na pošte je gosp. namjestnik u Beču (vidi vie-t a tom na drugom mjestu) primio je deputaciju c. k. dvorski savjetnik g. pl. Krekich, komu su izručili i rečenu spomenicu.

Radi sabiaznik u Istarskom saboru. Glasilo ovdašnjih židova imade iz Pule viest, da su članovi saborske manjine podnesli na tamošnji sud (?!) obtužnicu proti nekojim posjetiocem saborske galerije radi nanešenih im uvrieda. Ta obtužnica, da je predana kaznenomu odielu tamošnjega suda te da će ju odposlati državnomu odvjetništvu u Rovinj.

O izborih za obnovu obćinskoga zastupstva u Oprtlju, koji se vrše već treći dan, nemamo do danas nikakva glasa. Radi toga molimo tamošnje prijatelje, da nas makar brzojavno o uspjehu u pojedinih tjelih obaviestiti izvole.

Spomenica presvjetlomu g. biskupu Šterku. Iz ovdašnjih talijanskih novina doznajemo, da je talijansko svećenstvo tršćansko-koparske biskupije izručilo presvj. gosp. biskupu *Šterku* spomenicu, u kojoj da se razpravlja o željah toga svećenstva i potrebah talijanskih katoličana ove biskupije.

O spomenici donio je prvi viest „*Il Piccolo*", glasilo dakle tršćanskih židova i najodlučnijih radikalaca i liberalaca, što je dokaz, da je ono uredničtvo u doticaju sa rečenim svećenstvom. Kažu, da se tobož srdi glasilo mladih reformatora „*L' Amico*", što je netko razglasio *tajnu*, talijanskoga svećenstva. Nevjerujemo, da se taj list ozbiljno srdi što se doznalo za spomenicu, koja nemože drugo sadržavati nego dobre i plemenite želje, kad ju sastavlja ili podpisuje do 80 svećnika. Mi držimo dapače, da bi gg. sastavljači morali nastojati, da spomenica čim prije u javnost dodje, da se s njom okoriste i drugi netalijanski katolici i svećenici. Osobito našemu svećenstvu mogla bi možda dobro doći.

Židovska drzovitost Tršćansko-koparski biskup presvj. g. A. M. Šterk bio je odredio, da se četvrtog čedna ove korizme prodiče kroz 6 dana u trih jezicih slovenski, talijanski i njemački u raznih crkvah grada Trsta. Te propovjedi imale su biti kao sv. poslanstvo ili priprava za sv. uskrsne blagdane.

Glasilo tršćanskih obrezanaca diglo je proti presvj. g. biskupu kuku i motiku radi slovenskih propovjedi, koje su se imale držati u župnoj crkvi sv. Jakova. Bezobrazni čifutski listić zamučao je posve njemačke i talijanske propovjedi pa se svom silom drzovitoga čifutskoga derana oborio na presvj. biskupa radi slovenskih propovjedi.

Skrajna je doista drzovitost rečenoga čifutskoga listića, što se taj ide pačati u strogo katoličke poslove.

Na žalost doznajemo, da je presvj g. biskup pritisku ovdašnjih židova i ultraliberalaca popustio odrediv, da se prenese slovenske prodike tamo negdje poslije uskrsa.

Sastanak hirača za odbor za dohodarinu. Za nedjelju u jutro u 10 sati pozvao je odbor političkoga družtva „Edinost" sve posjednike, obrtnike itd. iz tršćanske okolice, koji imadu pravo glasa za predstojeći izbor u odbor za odmjerenje poreza na dohodarinu. Osim toga pogovoriti će se i o tom, kako da proslave Slaveni Trsta i okolice dostojno petdesetgodišnjicu vladanja Njeg. Veličanstva našega prejasnoga cesara i kralja.

Iz Opatije pišu nam, da je tamo preminula dne 8. t. mj g.dja *Petra Car*, supruga g. Ivana Cara i majka čestite hr vatske družine, koja duboko žali za svojom dobrom ravniteljicom. Dobroj Petra podielio Svevišnji viečni pokoj, a njezinim milim naše iskreno sučustvo.

Veliki koncert priredjuje „Slovjansko pevsko družtvo" u Trstu dne 20 t. mj. u kazalištu „Armonia" sa vrlo bogatim programom i sudjelovanjem vojničke glazbe. Na programu nalazi se medju ostalim glasoviti zbor „*Podnikov venec*", zatim krasna narodna koračnica „*Naprej*", koju slušamo često pjevati ali riedkokada pravilno. Glazba će gratis sve same po izbor slavenske komade. Od našega obćinstva očekujemo, da će u nedjelju večer mnogobrojno pohrliti u kazalište „Armonia", da se nasluša milozvučne naše pjesme i krasnih glazbenih komada.

„Narodni dobrotvor". Pod tim naslovom čitamo u ljubljanskih listovih, da je nedavno preminuli počastni kanonik tršćanskoga kaptola i bivši župnik-dekan u Pićnu, preč. g. *Jakov Starihа* ostavio for. *9300* za višegodišnjimi interesi, da se ustanovi za gimnazijalce 5 djačkih štipendija, koje ima pravo podjeljivati knezo-biskupski ordinarijat u Ljubljani.

Veliki koncert priredjuje hrvatsko pjevačko družtvo „*Hrvatska Vila*" iz Sušaka u prostorijah hrvatske čitaonice na Rieci u korist siromašne školske mladeži na Sušaku dne 24. t. mj. Početak u 8 sati na večer. Ulaznina za osobu 1 for.

Dolazak novoga župnika-dekana u Kastav. Dne 17. febrara o. g. popodne stigao je u Kastav veleč. g. *Mijo Laginja*, novi župnik-dekan. Pred gradom kod sv. Sebastiana dočekalo ga množtvo puka, školska djeca obojeg spola i srdačno pozdravilo. Dopratiše ga najbolji prijatelji iz Veprinačine, Voloskoga i Opatije.

U ime ces. kralj. vlade, kao patrona župe, pozdravio novog župnika poglaviti gosp. barun *Reinlein*, c. k kot. komesar; u ime obćine i grada g. M. *Jelušić*, obć. glavar; u ime presvj. biskupa monsignor V. *Zamlić*; u ime svećenstva č. g. kapelan *Vrabec*; u ime škole ravnatelj gosp. *Butković*, a u ime rodnog mjesta Klane g. Luka *Medvedić*, obć. savjetnik.

Gosp. župnik svakomu posebice najsrdačnije zahvalio se, a puk mu klicao burnie „Živio".

Podav se kroz grad zastavami okrasen u župnu crkvu sv. Jelene, držao je monsignor V. Zamlić krasan prigodan govor, kojim je mnoge do suza ganuo. G. župnik zahvalio se i u crkvi i pomolio Boga za svoje novo stado.

Mužari pucali i sva Kastavština radovala se.

Kod kuće primao različite deputacije, medju ostalimi obć. odbor sa nekojimi obć. zastupnici. Vidismo prisutnih: g. drž. za stupnika *Vj. Spinčića*, zem. zastupnika dra. *Stangera*, obć. savj. iz Voloskog gosp. V. *Tomičića* i mnogo drugih.

U nedelju dne 2. febrara pozdravio je g. župnik svoj puk u crkvi krasnim slovom i vidismo opet kako je mnogim suza na oči od dirnuća nadošla, a čusmo puka, da je sa novim župnikom posve zadovoljan.

Kod objeda istoga dana sabrali su prijatelji g. župnika njemu u počast 15 f. — u korist „Bratovšćine".

Poživio nam Bog mnoga leta našeg duhovnog pastira!

Poštenje i moral pod vladom Dragutina grofa Khuen-Hedérvaryja u Hrvatskoj. Novisad štamparija Gjorgja Ivkovića 1898.

Nemiri u tvornici torpeda na Rieci. Dne 14 t. mj. došlo je u tvornici torpeda na Mlaki do ozbiljnih nemira, koje je — kako nam prijatelj javlja — izazvao podravnatelj ili poslovodja tvornice neki *Carmelli*. Ovaj se je naime zamjerio radnikom svojim neprijaznim i oštrim postupanjem. Radnici da su ga imali već dulje vremena na zubu, a kad je stupio dne 18. t. mj. u jednu radionicu, počeli su radnici zviždati, bučiti i bacati u vis razne željezne predmete. Taj poslovodja morao je pobjeći a uprava tvornice javila je na to tiskanimi oglasi, da je za sada djelo obustavljeno. Nadamo se, da to neće dugo trajati, jer je u onoj tvornici zaposleno oko 700 radnika, koji su sada bez posla.

Novi ustrijski ministri. Novi ministar financija dr. Josip *Kaizl* rodjen je 10. junija 1854. u Volynu u Češkoj. U Pragu je učio prava, gdje je 1876. promoviran je učio doktora prava. Kašnje je učio u Strassburgu nar. ekonomiju kod Schmollera i Knappa te 1879. dobio veniam legendi za nar. ekonomiju na sveučilištu u Pragu. Uza to bio je odvjetnik. Godine 1883. postao je izvanredni profesor u češkom sveučilištu i u češkoj tehnici u Pragu. Godine 1885. izabrali su ga gradovi Caslava i Kutnahora u car. vieće, te je god. 1890. ponovno primio mandat od pražke trgovačke komore. Sad se je priključio Mladočeskom klubu. 1871. postao je redovitim profesorom. Dr. Kaizl odlikovao se je kao narodno-ekonomski pisac velikimi radnjami, koje su mu pribavile autoritet medju stručnjaci i u njegovoj stranci.

Ministar trgovine dr. Josip Maria *Baernreither* rodjen je 12. aprila 1845. u Pragu. Sveučilišne nauke svršio je u Heidelbergu i Pragu te je stupio u sudbenu praksu. Službovao je na raznim mjestima, najposlje kao viećnik zem. suda u Beču. Od 1873. do 1883. bio je član češkog sabora, od 1885. član car. vieća, u kojem se je najviše bavio pravničkim pitanjima. On je veleposjednik i član ustavovjerne stranke.

Ministar poljodjelstva Mihajlo barun *Kast* najmladji je član kabineta. Rodio se je 15. oktobra 1859. u Nedeličtu. S prva bio je politički činovnik, a kad mu je otac 1895. umro i ostavio imanja, ostavio je službu kao ministarski tajnik u ministarstvu trgovine te se posve dao na gospodarstvo. Konservativni veleposjed gornjo-austrijski izabrao ga je u sabor, koji ga je poslao u zem. odbor, a lani je imenovan zemaljskim kapetanom u gornjoj Austriji.

Ministar za Galiciju Adam vitez *Jedrzejowicz* rodjen je 17. novembra 1847. Pravoslovne nauke svršio je u Krakovu i Beču, gdje je i promoviran. Služio je kod galičkog namjestničtva i ministarstva za poljodjelstvo, ali je 1878. ostavio službu. Od 1883. on je član galičkog sabora, od 1889. član zem. odbora, od 1891. član car. vieća, a od 1894. bio je podpredsjednik poljačkog kluba. Važda se je odlikovao kao rječit zagovornik interesa monarhije. U rodu je s grofovi Badeni.

Novi odbor „Hrvatskog pripomoćnog družtva" u Beču sastoji od sliedeće gg. članova: predsjednik: Marko J. Juhn veleposjednik; podpredsjednik Ivan Gutunić; tajnik Antun Sablić; blagajnik dr. R. Miljovčić; odborski zamjenici gg.: dr. Josip Škarica, Josip Semenić. Družtvena adresa glasi: IX. Lazaretgasse 1. Mezzanin.

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše za „Našu Slogu" sliedeća p. n. gg.

I. V. Labin for. 2; I. K. Volosko-Preluka for. 2; I. V. Bolej (Vrana) for. 5; M. P. Smoljanj for. 2; M. M. Krmed for. 2; I. Z. Barban for. 2; Dr. I. G. Rovinj for. 5; A. Č. Krk for. 2; K. I. Trst for. 5; F. V. Kopar for. 2; S. V. Pula for. 2; I. J. Kopar for. 2; Š K. Tinjan for. 2; B D. Sv. Matej for. 6; I. K. Pazin-Vrlini for. 2·50; I. S. Pazin-Sarčija for. 2·50; A. S. Sušak for. 2; N M. Rieka for. 2; S. I. Rieka for. 2; Dr. A. O. Krk for. 5; A. B. Sušak for. 2; I. P. Kaldir for. 2; Hrvat. čit. Punat for. 5; A. P. Pula for. 1.

Listnica uredničtva.

Gosp. L. K. u Ž. Drugi put. Živili!

G. dopisniku iz Motovuna isto tako.

G. T. V. Veleniki. Javite nam se obširnije o čemu ste nam pisali. Zdravi bili!

Gosp. N. N. Primili smo i ovu zadnju Vašu pošiljku; one brojeve poslasmo, kako ste nam pisali i slati ćemo po naputku; onu neznatnu pogrišku nije vriedno ni izpravljati. Srdačan odzdrav!

Javna zahvala.

Duboko ucviljeni danas istom možemo, da svesrdno zahvalimo vlč. g. Ivanu Dragovini, župniku u Lovranu te mnogočasnoj gg. kapelanima Franu Jurinčiću i Antu Elneru, što su neobičnim trudom i nastojanjem izkazali zadnju počast nezaboravnom našemu sinu i bratu

Josipu Brandeisu,

svećeniku.

Bog im platio!

U Iloku, dne 13. ožujka 1898.

Obitelj Brandeis.

Javna zahvala.

Svim onim, koji su prigodom smrti moga nezaboravnog otca

Antona Sučića

izrazili svoju sućut i onim, koji su sproveli njegove mrtve ostanke do hladnog groba, izrazujem u ime ciele obitelji najsrdačniju zahvalu.

Volosko, 12. ožujka 1898.

Ljudevit Sučić v. r.

Na prodaju

Gostiona i prodavačnica suhog mesa, radi smrti napuštena, prodaje se odmah; posrednici izključeni. Pobliže kod uredničtva.

Oglas.

Posujilnica u Volosk registrovana zadruga na ograničeno jamčenje obdržavati će u ponedeljak dne 28. marča 1898 u 3 sata poslie podne u družtvu „Bratimstvo“ u Voloskom svoju redovitu glavnu skupštinu sa sliedećim dnevnim rodom:

1.) izvješče odbora;
2.) izvješče revizijonalnog odbora;
3.) izbor ravnateljstva, nadzornoga odbora i družtvenoga suda;
4.) Zaključak gledé uporabe čistoga dobitka.

Godišnji obračun izložen je zadrugovom na uvid u družtvenoj pisarni u Voloskom.

Volosko dne 16. marca 1898.

Ravnateljstvo.

Pravo francosko rukšeno tvari.

Jeden uzopen 3/10 m. dug, do s...n za muško odielo stoji sčme

for. 3.10 je dobro
„ 4.10 je dobro
„ 4.50 je dobro
„ 6— je lepo
„ 7.75 je fino
„ 9— je najfinje
„ 10.50 je jos finje

prvi vrsti finom

Jeden uzopen za crne salonske odiele for. 10. Tvari za gornje kapute, Rodon, Peruvienne, Düskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najnovije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje za trgovačke cieno kao čvrsto, solidno i vrlo dobre poznate

Skladište tvorničke zaloge: Kiesel-Amhof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerne uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozorujemo se osobito na to, da staje tvari manjo masje, ako se ih izravno naruči nego li pne, koje se preprodavanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke cieno bez dobitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

Svi strojevi za poljodjeljstvo i vinogradarstvo

Ciene iznova snižene

Preše za grožde, diferencialni sustav.

Ovaj sustav preša ima najveću tištinjču moć od svih drugih, ma koih mu drago bilo preša.

preše za masline, hidraulične preše, štrcaljke proti peronospori, Vermorelov sustav;

ove moje štrcaljke su poznate kao najbolje i najjeftinije: automatične štrcaljke: mastilnice za spravom za mutiti jagode, preše za sieno, triere itd. tvori iz najboljeg proizvoda

Ig. Heller, Beč

Cienike i uzorčne gratis! CII/2 raterstrasse 49.

Traže se zastupnici! Čuvati se, kontrafakcija!

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastitih radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

dijalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria“

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

sistem „Patent Workmans Chicago“

Razširjeni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbo.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časalkov, rokotvorov v vsakem obsežju, hrošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za liste in zavitkov z napisom naslovnih listkov jedilnih list, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov Prima-note, odpravnih, menjičnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potom raztrirnega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledic iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

Pserhoferova

LJEKARNA K „ZLATNOJ DRŽAVNOJ JABUCI“

Beč, I., Singerstrasse broj 15.

J. Pserhofera pilule za čišćenje

Iskušeno, lahko prebavljajuće od mnogo lječnika občinstvu preporučeno kućno sredstvo.

Ove pilule su one iste, koje su već od mnogo stoljeća pod imenom „pilule za čišćenje krvi“ občinstvu poznate i koje se prave samo u ljekarni k „zlatnoj državnoj jabuci“ Beč I., Singerstrasse 15.

Od ovih pilula stoji: 1 kutija sa 15 pilula 21 nvč., 1 zamot sa 6 kutija 1 for. 5 nvč.

Ako se prije pošalje dotični iznos, stoji franko: 1 zamot pilula 1 for. 25 nvč., 2 zamota 2 for. 80 nvč., 3 zamota 3 for. 35 nvč., 4 zamota 4 for. 40 nvč., 5 zamota 5 for. 20 nvč., 10 zamota 9 for. 20 nvč. (Manje od 1 zamota nemože se poslati.)

Umoljava se, da se izrično zahtjeva „J. Pserhofera pilule za čišćenje“ i da se na to pazi, da nosi pokrov svake kutije ime „iv. Pserhofer“ i to crvenom tintom

koito i podnka gliede porabe:

Balzam za zimu od I. Pserhofer-a i lanene 50 nvč., franko 65 nvč.

I. Pserhofera trpčeći za lječenje. Jedna tinktura za želudac bočica 50 nvč.

Iv. Pserhofera Krepf-balsam 1 flašica 40 nvč., franko 65 nvč.

Stolnovi Kola-Preparati izvrstno sredstvo jačanje želudca i nerva, 1 l. kola-vina ili Mikira 2 for., pol litra 1 for. 60 nč., četvrt litra 85 nvč.

I. Pserhofera gorka tinktura za želudac čisti i ev. životna esencia) po lagano razlaplajuće sredstvo za ojačavajuće

upljivom na želudac kad isti slabo probavlja. Cijena flašici 22 nvč., 12 flašica f. 2.

I. Pserhofera balzam za rane 1 flašica 50 nvč.

Tanochinin-Pomada od Pserhofera najbolje sredstvo da rastu vlasi. 1 kutija for. 2.

Obliz za liečenje rane od prof. Steudel-a, 1 lončić 50 nvč., franko 75.

Sol za posvemašno čišćenje od A. W. Bulrich-a domaće sredstvo proti slaboj probavi, 1 paket 1 for.

Osim svdje navedenih preparata, nadje se svp u austrijskim novinama oglašeno tuzemsko i inozemne farmaceutičke preparate dijelomice u zalihi, djelomice se ih, ako ih nema u zalihi, najbrže i najjeftinije pripravi.

Pošiljke po pošti obavljaju se najbrže, ako se prije pošalje novac, veće naručbe, takodjer poštanskim pouzećem.

Ako se prije pošalje novac, (najbolje poštnom naputnicom) stoji poštarina mnogo manje nego sa poštarskim pouzećem.

U ljekarni L. TOMAJA nasljednik

ZAGREB Ilica br. 12 **A. VINGER** ZAGREB Ilica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, reumatizmu, kalanju, trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganeu, prebadanju svakovrstnim nasebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teške disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjej kržljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava tegnja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u čiliei želudačne grčeve, šutica, groznica ili zimnica, svrbljanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelojuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svagospodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, krave, svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probavo, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čilji i jači. — Ciena jednomi omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, grčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslie teškoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca: Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaja se zubi od kvarenja zapriečaje i ublažuje zubobolje, učvršćuje meso oko zubi, razfriškavaja usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i zaživljivanje zraka u sobah, za disanje i za pludobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, peručini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zadjejini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežam, raznim pjegam ili fiekorom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena večem lončiću 1 for. — K, tome spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje to pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prugodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stiečice ili klinake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinića proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Selaku liječi uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, nesvjestu, nesanicu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom katara, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fina parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sjede kose pacrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljuju

Spužve za umivanje, kefice za zube

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Rume, Malaga-vina, francezkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Bolonc u Trstu

Broj 12. U Trstu 24. marča 1898. Godina XXIX.

Izlazi svakog četvrtka na sielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma ne tiskaju po obično, nego ili po pogovoru. Isto tako je sa pčlesi. Novci se šalju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbliža pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Sjetite se Družbe sv. Cirila i Metoda u Istru

Konac sablazni.

III.

Sabor, koji nema u sebi potrebitog ugleda i stege, već se izvrgava ruglu poštenoga svieta, kako istarski, nemože da se prihvati ozbiljnoga rada ili da učini štogod na korist puka.

I zbilja istarski sabor — a pod tim razumijevamo talijansku većinu, koja je sama kao takva odgovorna za sve sramotne čine ili zaključke, stvorene u saboru — nije pokazao ni ove godine, kao što neti prijašnjih, da ga je volja raditi pošteno za dobrobit naroda u njemu zastupanoga. Osim običnih tekućih poslova, koje je sabor imao riešiti, da uprava pokrajine ne bude pretrgnuta, vriedno je spomenuti nieka važnija pitanja, pretresena usljed stavljenih predloga od pojedinih zastupnika.

U prvom redu dolazi pitanje čestitke sv. Otcu papi prigodom njegove zlatne mise, kojim su pitanjem zastupnici manjine stavili u najveću nepriliku talijansku većinu. Za hrvatske i slovenske zastupnike nije bilo ni malo dvojbe, kako će svi jednodušno pristati na takav čin plemenite odanosti prama glavaru svoje crkve; ali važno je bilo znati, kako će se ponieti većina. Talijanski zastupnici se drže svi katolici, pače ta i takva čeljad zabada svaki dan nos i u crkvene poslove, te diktira zapovieđi svećenikom i biskupom, koji su kadšto tako malodušni, da zatome glas savjesti i dužnosti, a poslušaju te nepozvane goste i rade po njihovom naputku. Pogođeni u živo, na razkrića bi ili pokazali svoju pravu ćud, koja se odrazuje u svetkovanju dana „*Il XX Settembre*" (zauzeće Rima 1870) ili spasili svoj ugled u istarskih kurijah, drzovitiji uzor (li) kršćani stali su napadati svom žestinom na hrvatske zastupnike i svećenike, da time upravdaju svoju nevjeru. Međutim opredjelili su se, da će igrati s ognjem, te su postavili predlog u odboru kako bi im pošlo za rukom, da pronadju način za spasiti kozu i zelje.

To nije prvi put, da Talijani udaraju bezobzirno na naše zastupnike i svećenike: tà njihove novine su pune najgadnijih psovaka proti tim našim pravim mučenikom za vjeru i narod. Ali što je čudno pri tom jest okolnost, da crkvene oblasti stoje pod pritiskom takvih krivih proroka i da se u Poreču uvjek a u Trstu često nastoji ugoditi vakom, koj su došli među stado Gospodnje. Narod naš je bio uvjek vjeran Bogu i crkvi; on se je borio kroz stoljeća za častni krst, kojim se krsti; on je obranio crkve i oltare od navala turskih i — a sada? Za volju talijanske klike, koja nieće da pozna Boga ni crkve, gone se naš narod iz crkve, proganja se njegovo svećenstvo, brani mu se moliti Boga u svojem jeziku, stavlja se ga pred alternativu: ili se odreci narodnosti, ili izgubi vjeru!

Za crkvom dolazi škola. U Istri je školsko polje još dobrim dielom nerazorano, pa bi bilo očekivati, da će sabor svake godine razgrnuti po koju lienu. Ali i u tom su pitanju Talijani pokazali svu golotinju svoje duše, bilo po onom, što su govorili, bilo po onom, što su zaključili.

Zna se, kakva je godina ova koja teče; glad i nevolja vladaju diljem pokrajine; ljudi su u neprilici kako da plate porez, kako da podmire kamate od duga, kako da obuku i prehrane sebe i svoje srote. Pod dojmom takvih okolnosti nisu mogli bolje učiniti zastupnici hrvatskoga i slovenskoga puka, nego li su učinili predlog, da se ukine školska taksa ili barem obustavi i za tekuću godinu, kao što je bila obustavljena i lani. Prikvačenje takvog predloga bili bi pozdravili radostnim srcem ne samo Hrvati i Slovenci, nego i sav puk po gradovih, koji se broji među Talijane. Ali zastupnici klike ne poznaju *misericje*; njima je stalo do puka, koliko i do lanjskoga snjega; puk mora samo plaćati i šutiti, a za drugo će se već oni skrbiti.

I odlučeno je, da školska taksa ne samo ostane u krieposti, nego da se ima utjerivati već za ovu godinu. Isti vladin povjerenik ustao je tom prigodom, da zagovara predlog manjine, — što je čudo neviđeno, — u istarskom saboru nigda, nevidjeno. — Ali nama se čini, da je vlada, kad bi bila htjela u istinu pomoći puku, u tom pogledu, imala dosta sredstava, da onemogući posljedice školske takse. Lani predlagači kruni, da odobri zakon o tih nesretnih taksah, a sada zagovarati predlog, da se ukinu, to je, najblažije rečeno, nedosljednost, koja sigurno neuloži na čast vladi niti joj pribavlja ugleda u puku.

Što bilo da bilo, Talijani hoće, da se taksa školska mora plaćati, jer drže, da će time uništiti jur obstojeće hrvatske škole i onemogućiti ustrojenje novih, računajuć baš na siromaštvo i nevolju puka, koji da će se radje odreći škole nego li plaćati pristojbu za polazak iste.

Taj cilj ima i drugi zaključak stvoren od zastupnika klike, to jest, da se školski proračun nesmje odobriti u iznosu zahtjevanom od vlade, već u daleko manjem.

Naravski je, da bi sve škole, koje se imaju ustrojiti, morale biti krvatske ili slovenske; jer za Talijane ih ima i tako previše, pače i tamo, gdje ih nebi smjelo biti. S druge strane je najveća sramota za vlastodršce, da imade u Istri blizu dvadeset tisuća djece bez škole, koja su djeca skoro izključivo našega naroda.

Ali sve to neopravdava postupak talijanskih zastupnika, koji bi morali znati, da su se talijanske škole ustrojile i uzdržavale i s našimi krvavimi žulji, a neopravdava niti nehaj visoke vlade, koja ipak znade uzdržavati krasne škole u Istri za šačicu Njemaca pa nam i taj trošak ubraja u našu tobožnju pasivnost.

A kamo su išli novci od tolike bratovštine hrvatskih sela, upravljanih po talijanskih občinskih glavarstvih? Kamo su išli kamati i gdje je glavnica bratovšćine bivše poreznе občine Seline na Svetlovrešćini u občini Vrsarskoj? Što je s novcem bratovšćine badernske i drugih, kojimi upravlja slavna i glasovita občina porečka? Al svuda: na Koparštini, na Puljštini, na otocih, od jednoga kraja Istre do drugoga, izmuzli ste nas i ogulili, govspodo Latini, pa se sada posprdno rugate našoj nevolji.

Uzmimo samo prilike školske u kotaru puljskom: velika mjesta kao Rakalj i Filipan nemogu nikako do škole; Pomer i sva izvanjska Premanturština zaludu ju pitaju već odavna; Jadreški, Šikići i Škatari, pa Siana i sva druga okolica ostaju bez škole, jerbo talijanska je nemoguća a hrvatske se neda; Sanvinčenština, koja je skoro izključivo hrvatska, neima jedne hrvatske škole. A tek da vidimo nevolju našega naroda u porečkom kotaru od Lima do najgornje Bujštine: niti jedne hrvatske pučke škole ustrojene ili uzdržavane od obćina ili pokrajine! Gdje je hrvatstvo Brtonigle i Tara, gdje li narod naš u Merišću, Krasici, Tribanu, Buroli i po stotini mjesta u bujskom sudbenom kotaru? a Labin? a Plomin? a Volosko? a Cres i Lošinji i Osor i Starna? cielà Opatijština, Vizinadšćina, Vodnjanšćina, Motovunšćina itd. itd.

O Bože mili, kako li je kukavno naše stanje kad nas se je u tridesetak godina otudjilo toliko mjesta i toliko naroda!

Pisma iz Beča.

21. marča 1898.

Carevinsko vieće je opet otvoreno, treći put u godinu dana, pod tretjim ministarstvom, u tako kratko doba. Isto je kako bijaše. Obje galerije su natrpane, kako su bivale, samo su možda druge osobe. Zastupnici razdieljeni su u stranke, kako bijahu. Isti po prilici sačinjavaju većinu, isti po prilici manjinu. Samo ministri su novi, osim jednoga, koji preživljuje ministarstva jedno za drugim, dočim on ostaje na svojem mjestu. To je ministar domobranstva, general grof *Welsersheimb*. Inače sve novi. Tu je ministar-predsjednik i upravitelj ministarstva grof *Franc Thun*. Visok čovjek, tanka struka sa razmjerno debelom glavom, crvena lica, sa staklom na desnu oku, prava slika i prilika austrijskoga velikaša. Na desnu mu ministar-željeznica *Wittek*, već sjed čovjek, i on sa staklom na desnu oku; pak ministar bogoštovja i nastave *Bylandt Rheidt*, srednjega stasa, suh, još razmjerno mlad. Uz njega ministar financija, Mladoček *Dr. Kaizl*, nješto viši i mladji, suh takodjer; pak ministar za Galiciju *Jendrzeiowicz*, srednjega stasa, nješto deblji, još takodjer dosta mlad. Na ljevo ministru predsjedniku je spomenuti *Welsersheimb*, pak ministar pravosudja *Ruber*, već sjed čovjek, onda ministar poljodjelstva barun *Kast*, najmladji medju svimi i malen, te ministar trgovine *Bärnreither*, prilično visok i još razmjerno mlad. *Dr. Kaizl, Jendrzeiowicz* i *Bärnreither* uzeti su iz parlamentarnih skupina, iz mladočeskoga i poljskoga kluba, te iz kluba njemačkin ustavovjernih veleposjednika. Ostali su bivši činovnici. Najviše bili su pozdravljeni ministri uzeti iz českoga i poljskoga kluba.

Ministar-predsjednik ustao se je prvi, te je pozvao najstarijega zastupnika arhimandrita *Dr. Zurkana*, da otvori sjednicu. On, častan starac, otvorio ju je zgodnim govorom, pozivajuć zastupnike na rad, osobito takodjer radi petdesetgodišnjice vladanja Njegova Veličanstva. Pozvao je četiri najmladja zastupnika, da budu bilježnici, dok se stalni neizaberu. Dao je pročitati običnu formulu svečanoga obećanja za nove izabrane zastupnike, medju kojimi je i poznati *Stojalowski*, Poljak, katolički svećenik, koji prognam iz države i izobćen iz crkve, pomirio se je i sa državom i crkvom, te je bio izabran za zastupnika.

Na to je sliedila uspomena na zastupnike, što su preminuli poslije zadnjega zasjedanja, te se prešlo na izbor *predsjednika*.

Proziva se imena zastupnika, a oni nose listiće u žaru. Žara se izpraznjuje, broji se i probire listiće. Svih je 241, znak da mnogi zastupnici nisu glasovali. Med predanimi listići 44 su prazne. To su oni, koj se ne ufaju izostati, a opet su oni, koj se ne ufaju izostati, a opet neće, da komu glas dadu. Medju timi, da su i talijanski zastupnici. 195 glasova dobio je *Dr. pl. Fuchs*, odvjetnik u Beču, poznat i u južnih zemljah, osobito medju svećenici; jako tih i pomirljiv čovjek. On je izabran predsjednikom zastupničke kuće. Desnica ga je burno pozdravila, kad je došao na predsjedničku stolicu. Izrekao je kratak govor, obećav, da će biti nepristran naprama svim, i pozvao na miran rad, te na uzklik Njegovomu Veličanstvu. Šeneterovac jedan je i kod toga sjedio, četiri su izašli.

Kod govora predsjednikova, vikao je *Šenerer* kao izvan sebe, a pomagao mu je *Wolf*. „*Propalica*", „*prekršitelj ustava*", „*u kaznionu s njim*" — to su bili izrazi, koje su opetovali vičuć proti predsjedniku zastupničke kuće, proti nositelju najviše časti, koju može dobiti čovjek usljed volje naroda. Takova što nedogadja se nigdje na svietu nego u Austriji, a da nit neima sredstva, da se što proti tomu poduzme. *Šenerer* je ćak postavio i pisan predlog, *da se ima predsjednika metnuti u kaznionu*. Predsjednik nije bio dužan obazrieti se na takav predlog, al on se je obazreo i pitao, da bi se podupire. Ustao je samo *Šenerer* i njegova 4 učenika. Srdilo jih je strašno, što su tako osamljeni ostali.

Na to uze rieč *ministar-predsjednik*, i pročita govor, u kojem predstavlja parlamentu sebe i svoje drugove. Vlada, reče, želi prije svega, da se omogući parlamentarni rad, osobito obzirom na nagodu sa drugom polovicom monarhije, i obzirom na ugled i moć ciele monarhije. Vlada bit će pravedna svim narodom jednako. Štititi će pravo, red i autoritetu. Provesti će potrebite družtvene preinake, osobitim obzirom na gospodarstvo i obrt. Da se može to postići, treba je, da se izgladi narodne protimbe.

Neki zastupnici predlažu, i prima se jednoglasno, da se u prvoj sliedećoj sjednici povede razprava o govoru ministra-predsjednika. To će se dogoditi već sriedu dne 23. marča. Tu će stranke označiti svoje stanovište. Još prije toga će se u sriedu izabrati oba podpredsjednika, medju timi bit će jedan svakako Slovenac, *Dr. Ferijančić*, kao član slavenske-kršćansko-narodne sveze, dakle naš. Prema koncu sjednice pročitalo se je sva silu prešnih predloga, medju njimi nekoliko jih i za to, da se bivšega ministra-predsjednika *Badenia* i drugove metne na obtuženičku klupu.

Prešni predlozi imadu se razpraviti prije svih drugih predloga i osnova, pak se već s toga predvidja, da zastupnička kuća neće moći koristonosno raditi. U obće pak, obćenito se nejma vjere, da bi zastupnička kuća mogla što dobra učiniti, i da je i ovomu zasjedanju kratak život. Što će sliediti, to Bog zna; po mnienju mnogih absolutizam, vladanje bez parlamenta, ili pako parlamenat izabran po zemaljskih saborih.

Dopisi.

Iz Marčane, dne 18. marča 1898. (*Convitto diocesano*). U nedjelju dne 6. t. m. poslie propovieđi reče ovdašnji Mč. gosp. kapelan *Blaž Demarin* zakupljenom narodu u crkvi, da će se pod misom sabirati milodar za biskupski konvikt u Kopru ili kako ga on zove „*Convitto diocesano*".

Nu to nebi bilo ništa novoga, a da nije odao ovim riečima, da je neki nagovarao narod, da ne daje milostinje, jer da se u spomenutom konviktu odgajaju sami talijanski popi. Recite vi njemu, kad vas bude još nagovarao: „*Olidi, sotone, od nas! Ovako goveri sam vrag i taj sam je gori od njega. Znajte pak, da taj stanuje u Marčani, ali nije iz Marčane.*"

I još te je drugih nespodobština nabrojio, da su se svi smijali i gledali, tko bi taj mogao biti, jer u Marčani imade više tudjinaca. Barem ste mogli, gosp. kapelane, spomenuti i ime tog tudjinca, ča se sviet ne vara. Mislite, da bi se bio taj tudjinac zasramio, što je kazao istinu.

Al polagano *Don Biagio*! Konvikt je našao u Vama prerevnoga sabiratelja milodara, ali nemislite, da puk naš nezna, da je konvikt prava nesreća za naš narod. Bit će ta treći ili četvrti put odkad ste Vi u Marčani (od 1. agusta pr. g.), što ste sabirali milostinju u crkvi za Vaš „*Convitto diocesano*" u Kopru, pak da biste

bili narodu rekli ma i jednu riječ: što je taj „*Convitto*“. O! Vašim predšastnika nije nitko sabirao taj milodar. Ako tužan narod u ovoj gladnoj godini odkida od svojih ustiju ma i jedan novčić, dobro bi bilo, da i znade, zašto ga daje i kako se troši. Al se Vi, gospodine, bojite kazati istinu. Ako je taj u Marčani stanujući tudjinac na upit nekojih Marčanaca protumačio im, što je konvikt (Convitto diocesano) i da se u njem odgajaju sami talijanski popi „*alla Don Biagio da Dignano*“, zar je lagao, il počinio kakav zločin, što je kazao golu istinu, pa je zato *gori od djavla*! Što nije možebiti istina, da se u „*Convitto diocesano*“ u Kopru odgajaju sami talijanski popi? Kaž te nam koliko imade u njemu hrvatskih djaka?

Nastojati ćemo Vas malko raskrinkati, da vide i drugi, kakav ste Vi prijatelj našeg naroda i apostol ljubavi i mira.

Liepo li mi rabite, *Don Biagio*, ono sveto mjesto, s kojeg biste imali kazati narodu istinu, dočim vi ju skrivate; u mjesto da Vi narod poučavate, a Vi grdite, klevećete, proklinjate i nazivljete gorim od djavla onoga, koj mu kaže istinu.

U mjesto da se skrbite za duševni i materijalni boljak povjerenog Vam stada bez razlike narodnosti, a Vi širite talijansku propagandu. Kad hoćete od naroda štogod dobiti, onda znadete govoriti njegovim jezikom, a u crkvi mu branite, da se moli Bogu u svom materinskom jeziku. Kad je jedan u Marčani stalno boraveći tudjinac ležao na umoru, jeste li ga ikad pohodili, jer je protivan Vašim političkim nazorom? Zar Vas je presvietli biskup poslao amo, da sijete medju narod mir ili nemir, kršćansku ljubav ili nekršćansku zavist? Je li da ste amo došli, da Marčanu potalijančite, da iztjerate hrvatski jezik iz crkve do zadnje molitve. Je li istina, da kažete, da je grieh moliti se Bogu u hrvatskom jeziku?

Uzalud Vam trud, *Don Biagio*! Vi Marčane više nikad ne potalijančite. Prekasno je. Narod je progledao i spoznao svoje prijatelje i neprijatelje, te se ne da već od Vodnjanske gospode za nos voditi, a još manje od Vas. Da ste talijanske narodnosti, to smo znali još prije Vašeg dolazka u Marčanu, ali da ste tako fanatičan, zagriženi Talijan, toga nismo vjerovali, dok se ne uvjerismo. Nu o tom Vašem fanatizmu hoćemo drugi put progovoriti par riečí, a sada pitamo Don Biagia, da li se on drži onih Isukrstovih riečí:

„Zapovied novu Vam dajem, da ljubite jedan drugoga; kako sam ja vas ljubio, da se i vi medju se ljubite. Po ovom će vas poznati sviet, da ste moji učenici, ako se budete ljubili medju sobom.“

Do vidjenja gosp. kapelane!

Jedan tudjinac.

Iz Opatije pišu nam 15. t. m. Po svoj prilici javit će Vam se i Vaš redoviti dopisnik u dvih stvarih, koje ću ovdje spomenuti. C. kr. direkcija pošta se je stalno uvjerila ob istinitosti onoga, što Vam je Vaš dopisnik za posliednji broj glede nekoga Stepina manipulanta kod ovdješnje pošte javio. Ona ga je, kako s pouzdana izvora doznajemo, odstavila od službe. Mi žalimo mladića, jer je diete sadanjega uzgoja i sadanje dobe, u kojoj svaki misli, da sme psovati i grditi Hrvate i Slovence, dapače da si s tim stiče zasluga kod mjerodavnih činbenika. U stvari samoj drago nam je, što je tako odlučno i tako brzo bila kažnjena drzovitost javnoga službenika. Kad bi se tako postupalo u svih slučajevih i proti svim javnim službenikom, koji mrze i preziru Hrvate i Slovence, i sve što je njim sveto, i koji daju izražaja toj njihovoj mržnji i prezíru, tad bi stalno kod nas mnogo manje zla bilo.

Prošlih dana bilo je ovdje govora o njekom Savoyi i njegovoj ženi. Savoya je talijanski državljanin. Prije kakvih 9 do 10 godina bio je u Trstu odsudjen radi prevare i još nječesa drugoga na 10 mjeseci zatvora i poslie toga na izgon iz ovostrane polovice monarhije. Odsjediv svoju kazan, došao je poslie njekoliko mjeseci u Opatiju, i dobio od c. kr. kotarskoga poglavarstva dozvolu, da bude tržni poslužnik. Kažu nam, da je tu dozvolu dobio bez ikakve poteškoće, on, tudji državljan i odsudjen na izgon iz države naše, dočim je poznato, da je jedan domaći, Opatijac, siromah, imao mnogo okopanja, prije nego li je dozvolu dobio. Dobro bi, da to saznadu i kod c. kr. namjestničtva, da nam ogu i po tom suditi postupak c. kr. političke oblasti na Voloskom. Stvar se je sada spominjala s jednoga drugoga razloga. Žeun Savoyina prodavala je voće uz cestu tik kod cestice vodeće od glavne ceste k crkvi sv. Jakova. Sad kad se je otvorio „obćinski trg“ zahtjevalo se, da i Savoyka prenese svoje stvari na trg. Ona se nije dala. Uprava družtva južne željeznice dozvolila njoj je prostora, valjda samo za začuvati stvari za koje vrieme, na jednom putu družtva. Sad da ima c. kr. kotarsko glavarstvo odlučiti u stvari. Kako će odlučiti, vidit ćemo. Talijanske državljanke htjele bi imati kod nas povlastice i kao tržice, kaošto što jih imadu drugi u drugih stvarih. Napram njim ima se svakojake obzire. Oni i počinjaju koješta, radi česa bi domaći bez oklievanja bili kažnjeni, a što se kod onih uzima kao malenkosti, govorice i slično, bez da se ni iztražuju dali su one govorice istinite ili ne. Da, tako je kod nas.

Iz Voloskoga. U broju 10. „*Naše Sloge*“ od 10. t. mj. inviste u jednom dopisu iz Opatije, kako je jedan činovnik opatijske pošte (manipulant, Stepin) dne 3. marča psovao u javnoj krčmi nas Hrvate i Slovence sa riečima: „*porchi de šćavi*“. Mogu Vam sada zadovoljstvom javiti, da je taj dělija iz službe odpušten. Na temelju gorispomenutog dopisa „Naše Sloge“ vodila se proti tomu Stepinu jur 12. t. m. istraga a 13. o. m. bio je telegrafičkim putem dignut sa službe. Da se uvjek ovako energički postupa, onda bi se njekoji činovnici bolje čuvali, te nebi vrědjali ikoju narodnost ove države i nebi trovali puk, medju kojim živu i služe.

* * *

Približavaju se obćinski izbori za našu obćinu. — Protivnici su već počeli razapinjati svoje mreže nebi li ulovili u nje koju ludu ribicu. Kako pred svakimi obćinskimi izbori tako i sada varaju naši „Kalabrezi“ svoje pristaše, da će se *Dr. Minak* dati izabrati načelnikom. Istom laži varaju ovdješnji talijanaši svoju stranku već barem 24 godina, te svaki put kad su kod izbora pobiedili, izabraše *starog* načelnika a ne Dr. Minaka.

Ovaj u obće nebi niti primio časti obćinskog načelnika, jer je već zrio starac, koji želi pokoj i mir. Kalabrezi hoće samo da u svojoj stranci s njegovim imenom agitiraju. Nu kakvagod sred-tva uporabljali, loša će njim sreća biti. Puk je ovdje uvidio, koji mu je prijatelj a koji neprijatelj. Kroz trideset punih godina šarenjačke vladavine nije se za ovu obćinu baš ništa koristna učinilo, dočim se u same tri sadašnje hrvatske uprave mnogo i premnogo toga učinilo, popravilo i uredilo. U Opatiji sagradile se obćinski pokriti trg, koji bi bio svakomu najvećemu gradu na ures. Ondje i na Voloskom popravilo se sve puteve, sagradila se plovanija, mrtvačnica, proširilo se groblje, uredila se razsvjeta i bezbroj drugih stvari tako, da čini dokazuju kako nova uprava savjestno, vrši svoju dužnost na zadovoljstvo svih poštenih ljudi a na korist našeg gospodskog Voloskoga i krasne Opatije.

Čuditi se moramo okorjelosti i tvrdoglavosti nekojih naših renegata, koji sve te zasluge naših rodoljuba vide, al ih uviditi neće, nego dižu kuku i motiku na sve, što je hrvatskoga u ovoj obćini. Premda se priznaju, da su „*Slavi*“ i svečano protestiraju proti tomu, da bi oni bili *Talijani*, ipak sa Talijanima dogovorno rade i snuju proti Hrvatima, koji su takodjer „*Slavi*“. Viču i prodiču, da nisu Talijani, a šute, dapače i odobravaju kad talijanske novine pišu, da je Istra talijanska: „provincia italiana“, da je u Voloskom polovica stanovnika Talijana, kako je onomadne trščanski „*Piccolo*“ pisao. Kad bi bar priznali, da su Talijani, ni pol muke, nu u jednu ruku viču, da nisu Talijani i uvjeravaju, da su *Slavi*, a s druge strane sa Talijanima složno udaraju proti tim „Slavima“, koje Talijani prezirno krste: „šćavi“. Pa da nisu nesretni ti naši renegati! Bilo bi skrajno vrieme, da već jednom spoznaju i okaju svoj grieh proti vlastitoj narodnosti i svoje grdo izdajstvo proti hrvatskomu narodu.

Ova bi obćina sigurno do temelja propala kad bi opet došla u šarenjačke ruke. Oni bi istom gospodarili po prilici onako, kako sa kazinom u Opatiji, gdje su svi zadrugari izgubili sve što bijahu u tu kuću uložili a povrh toga moraju još dodavati, da se izplate dugovi, dočim kuća ne nosi ni pare dobitka. Da vidite, ravnatelji, upravitelji i pravni savjetnici za gradnju toga kazina jesu baš one talijanske perjanice, koje bi sada htjele preuzeti obćinsku upravu u svoje ruke.

Od kuge, vojske i takove uprave, oslobodi nas Gaspodine! U obćinskoj kasi bila bi vješna suša a obćini naprtili bi na stotine hiljada duga. Nu u ostalom mogu Vam zajamčiti, da će ovoga puta biti obćinska uprava za naše šarenjake kiselo grozdje.

* * *

Kako je poznato početkom nove godine bio je kod sudova uveden novi parbeni postupnik. Dočim se je prije po starom postupku težkom mukom došlo do svoga prava, pošto su se parnice zavlačivale u vječnost, može će se sada po novom postupku mnogo lagljе i manjim troškom postignuti svoj cilj. Novi postupnik osobito je blagodat za siromašni puk, kojemu je do sada i najneznatnija parnica pojela liepi dio dobitka i imanja, dočim će se sada razmjerno malenim troškom moći riešiti i važnija i zamršenija pravna stvar. Da uspjeh novoga postupnika odgovara posvema nakani zakonodavca, trebalo bi svakako, da se kod svakoga suda dostatno pomnoži pisarničko osobije. Kod našega kotarskoga suda na primjer zapinje znatno rieševanje podnesaka poglavito radi nestašice pisarničkog osobija. Mnoge stvari, koje bi se bez ikakve poteškoće dale konačno riešiti u par tjedana, leže radi pomanjkanja pisarničkog osobija mjesece i mjesece u uredima. Time se samo ozlovolji pravo tražeće obćinstvo. Naglasujemo to, da nadležna oblast čim prije doskoči tomu zlu. Nemožemo propustiti a da ne izrazimo na ovom mjestu naše začudjenje, kako se može kod našeg kotarskog suda trpjeti, da bude i nadalje sudbenim delegatom i peritom za Brgud poznati *Martin Gregorić*, koji je nedavno bio odsudjen u Trstu na 4 mjeseca tamnice, i koga su pred nekolike dana doveli ovamo u zatvor žandari, da nastupi prije još jednom prigodom odmjerenu mu kazan. Čudimo se tomu tim više, što je obćina kastavska već opetovno zatražila od suda, da se toga čovjeka, pošto opetovno kažnjen, digne sa časti perita i sudbenog delegata. Ili valjda uživaju mačji i kod našega suda osobitu protekciju?

Zamarija.

Iz Punta na otoku Krku pišu nam 12. t. m.: Marom i nastojanjem njekolicine ovdješnjih rodoljuba otvorila se ili bolje uzkrisila se i ovdje u Puntu hrvatska čitaonica. Rekosmo navlaš uzkrisila se, jer je čitaonica u Puntu već pred petnajst godina ustrojena i otvorena bila — ali zaspala — hvala Bogu ne za uvjek.. U subotu dne 19. pr. mj. našao se na okupu liepi broj članova (50), pak se prema našim prilikam skromno al oduševljeno konstituirao upravni odbor i zapjevao se veseli *Alleluja* tom uzkrsnutom našem prosvjetnom domu!

Punat kao da se nemože snaći od golemog udarca; kojeg mu je nanesla trsna uš, i mi se zbilja u srcu sgražamo kad pomislimo, što je Punat bio pred samih pet godina a što je danas! Tješimo se s onom starom izkustvom potvrdjenom istinom, da svako zlo ne dodje samo za škodit! Mi se tvrdo nadamo u božju providnost i u riedku radinost puntarskog težaka, pak će i on manje čutiti onaj bič, kojim ga danas nemila sudbina bije. Ali uz božji blagoslov, uz radinost težaka hoće se danas još i nješto drugoga — hoće se prosvjete! Danas nije već onako, kako je njekada bilo; danas ralo i motiku neravna samo žuljava težačka ruka, danas i poljodjelstvo i gospodarstvo jest znanost! Danas i poljodjelac, neželi li kod pune zdjele ostati gladan, mora da svoje gospodarstvo nevodi po njekoj mrtvoj navici i po baštinjenim predsudam, već treba, da je dobro upućen u sve odnošaje domaćeg života, da vlastitim svojim razumom znade prosuditi, što gospodarstvu koristi a što mu škodi.

Uz crkvu, uz školu, evo nam i čitaonicu, kojoj je takodjer svrha: prosvjeta — osobito prosvjeta u gospodarstvu!

U to ime; živjela, rastla i cvala!

Galovčan.

Pariz 15/3 1898. *Dragi barba Čenčo!* Kako naši ljudi govore trbuhon, za kruhon san ti šal i ja va svet i prišal san ovamo va Pariz. To ti je, moj dragi barba, najveći grad od Francez e. Lep ti je to grad, velik, sve su va njen palaci veli i gospodski, a po celon gradu tabele na butigah samo su va francezken zajike. I pravo imaju Francezi, da mora saki, ki pride va njihovu zemlju, navadit se i njihov jezik. Nisu oni nemi ljudi, kako ih ima puli nas, ki stave ako češ tabelu i nemšku i talijansku, samo ne hrvatsku. Jedanput bi morali i mi doć do pameti, pa videt ča veliki svet dela, ač nas drugi neda postovat, ako se sami ne budemo štovali. Ovde smo imeli veliku pravdu proti Zoli. To ti je jedan čovik, ki piše romanci al storije kako naš Kumičić, samo va njih ima puno pokvarenosti i taj čovik je otel obranit jednoga žida al čifuta, nekega *Dreyfusa*, ki je otel izdat Francezku Nemcem. Pakla je pravda, pa su, mog Zolu odsudili, va pržun za leto idan na žalost svih neprijatelj ove plemenite francezke zemlje. Prokjet bil izdajica svake domovine.... Na kraju još ću ti reć, da ovde va Parizu ima nas Hrvata dosta, a mej temi i študijanih ljudi. Mej drugimi je tu i neki naš vridni mladić *Stjepan Radić*, jedan od onih mladić, ki su spalili ugarešku banderu va Zagrebe. On je držal jedan nauk ovde na političkoj škole od svih Slavenj, pa je spomenul više puti i nas Hrvate. Neka veliki svet dozna za naše patnje i muke i za naše pravice. Va toj političkoj škole ima orofesora mudrih glava, neki od njih su i ministri. Trojica od tih profesori, i to najučeneji, zovu se *Sorel, Leroy-Beaulieu* (čitaj Leroa Bolje) i *Funk Brentano* spominja više put nas Hrvate, pače jedan od njih je rekal, da će pošle Cena dobit Hrvati v Avstrije prvi prvi svoju slobodu, zač da to zahteva Bog, pravica i velik prosvitni napredak Hrvata. Još ću ti reći ns kraju, da i ovde ne moru videt talijanske kapulare a tamo puli nas neki ne vide ura, da stave kakovu margareticu na kaput, al zapivaju ča talijanskega, kako da njim nebi lepše bilo, da pivaju *Populnul je tihi vetar* i *Još Hrvatska ni propala*.... Pozdravi mi kumu Franciku i reci joj, da toliko ne šlabika talijanski, ač da će bit veća šiora, bude li govorila kako ju mati naučila. Ti mi, barba Čenčo, budi zdrav pa mi se oglasi va „*Našoj Sloge*“, s kakovom pačaharijom od našeh strán.

Joja Jatagan.

Pogled po svietu.

U Trstu dne 29. marča 1898.

O prvoj sjednici carevinskoga vieća izviešćujemo obširno na drugom mjestu a ovdje želimo dodati onomu još kratko izviešće a drugoj sjednici, koja se vršila danas.

Ministar predsjednik grof *Thun* predložio je carevinskomu viću cesarsku naredbu o nagodbenom provizoriju sa Ugarskom i naredbu o broju novih vojnika, koji imadu doći pod oružje. Ministar financija Dr. *Kaizl* predložio je zakonsku osnovu o uredjenju plaće državnih poslužnika. Zastupnik *Dipauli* stavio je prešni predog, da se izabere odbor od 30 zastupnika za odpravu jezikovnih naredaba i za uredjenje jezikovnog pitanje puten zakona. Zastupnik Hoffmann stavio je prešni predlog, da se proglasi njemački jezik razpravnim jezikom carevinskoga vieća.

Kod izbora dvojice podpredsjednika bijaše izabran prvim podpredsjednikom Dr. Ferjančić, član slavenskoga narodno-kršćanskoga kluba, a drugim zastupnik *Lupul* iz Bukovine.

Iza toga započela je razprava o programu novoga ministarstva. Priglasilo se 26 govornika.

Njeg. Veličanstvo potvrdilo je zakonsku osnovu o potrebštinah unutarnje uprave kraljevine Hrvatske za god. 1898.

Silna Rusija pripravlja se u vrieme mira na velika vojnička poduzetja. Po nalogu cara Nikole doznačeno je 200 milijuna rubalja za pomnoženje ruske vojne mornarice. Većina novih ladja biti će sagradjena od domaćih graditelja a ostalo u Francezkoj.

U *Njemačkoj*, i to u samom Berlinu, odkrili su veliku prevaru u državnoj novčanoj tiskarni. Jedan od nadzornika prevario je državu za više milijuna maraka. Zločinac nalazi se već u zatvoru. Njemačka vlada opozvala je svoje ratne brodove od otoka Krete, mu tim korakom, da se nekani odaljiti od ostalih vlasti u pitanju imenovanja namjestnika za otok Kretu.

Izmedju Španjolske i ujedinjenih amerikanskih država postaju danomice sve to napetiji odnošaji. Tomu je dao povoda slučaj, što se je u jednoj luci otoka Cube razprsnula vojna ladja sjedinjenih država. Nesreću tu pripisuju Amerikanci Španjolcem, koji da

su izvanjskim uplivom vojnu ladju uništili. Jedan dio občinstva sjedinjenih država zahtjeva odlučno od svoje vlade, da se navesti rat Španjolskoj.

Franina i Jurina.

Fr. Si čul ono, kako bi nam oteli dat Voloski Talijani rog za sveća?

Jur. No?

Fr. Raztrubili su, da te storit patrijarha za poteštu ako predoblju kod izbora.

Jur. Pa?

Fr. Storili bi Gušćina, da njin sleparija obvalja.

Jur. Viš vranića!

* * *

Fr. Neč ženi deju, da su se počeli mački selit.

Jur. Ča češ, marač je.

Fr. Ma ne oni z četiremi, lego z dvemi nogami.

Jur. To ši to, a kamo to?

Fr. Kajfina da raztežе stare kosti va špitale v Reke; brgujski mačak, da j' šal za četiri meseci va Trst študijat, kako se matafuni dele; a klanjskega mačka, da j' neč na Volosken zelo.

Jur. Škoda da nisu nejde si tri skupa.

Fr. Ja, ma jezero milj dugo od nas.

Različite viesti.

Premještenja i imenovanja. Savjetnik okružnoga suda u Rovinju g. Gandusio premješćen je k zemaljskomu sudu u Trst; upravitelj kot. suda i savjetnik g. *Franc Dukić* premješćen je iz Sežane k zemaljskomu sudu u Trst. Tajnik zem. suda u Trstu g. Platzer imenovan bijaše savjetnikom i upraviteljem suda u Sežani; gg. Pederzoli zemjenik drž. odvjetnika i Degiovanni tajnik, imenovani su savjetnici zem. suda u Trstu, g. Harabaglia savjetnik i upravitelj suda u Poreču, imenovan je savjetnikom okružnoga suda u Rovinju.

Deputacija na namjestničtvu. Utorak dne 22. t. mj. bila je ovdje deputacija iz občine Motovun, da se pokloni novomu c. k. namjestniku i da mu izruči posebnu spomenicu. Deputacija, nenašav u uredu c. k. namjestnika, predala je sa preporukom svoju spomenicu u prave ruke.

Gosp. prof Vjekoslav Spinčić, zastupnik naroda otišao je na večer 20. t. mj. u Beč, da tamo u carevinskom vieću zastupa narod, koji ga je izabrao.

Na kolodvoru Matulje sakupilo se do četrdesetak njegovih prijatelja i štovatelja iz Kastva grada i okolice dolnjih krajeva, osobito Rukavačine.

Prije odlazka vlaka odpjevala se odkrite glave pjesma „Lieпa naša domovino“ i pozdravilo burnim „Živio“ g. zastupnika.

I prije odlazka i za istim sakupila se na predlog vriednoga rodoljuba gosp. Gušte Spinčića svotica u korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Sretno nam se vratio mili zastupniče!

Pret božji! (Kajfa = Robert Vlah u špitalu). Pod tim naslovom pišu nam iz občine kastavske: Poznatomu izdajici naroda obistinjuje se ili bliža proročanstvo, da će ga morati još *komun* braniti.

Dne 18. t. mj. odveden je bez svakojeg saučešća u bolnicu riečku.

Bivši urednikom „*Mačje*“ rigao je sve što je znao i što se mogao izmisliti proti narodnim mužem samo da zadovolji svojoj naprasitoj naravi.

Prestavši uredjivanjem lista, kad su Talijani zatvorili u to ime svoje mošnje, povukao se u kut a da ga pošten čovjek nevidi, kako je svim izdajicam narodnim dosudjeno.

Varati svieta i lagati nije imao više prigode, pak mu je sve presjelo i stoga je obolio.

Kažu, da je rekao stupiv u bolnicu: „Sada ki me je videl, videl me je“. Mala škoda!

† **Bačac Perinić Marin.** Javljaju nam iz Pićna, da je dne 18. t. m. preminuo u 79. godini svoje dobe. Marin Bačac-Perinić vatren rodoljub, koji je sve od početka narodne borbe pak do smrti vojevao proti našim dušmanima a za dobrobit svoga tužnoga naroda, koga je on žarko ljubio. Narod je znao cieniti njegove zasluge te ga imenovao svojim občinskim savjetnikom.

Lahka mu bila zemljica a njegovoj dušj pokoj!

C. kr. namjestnik u Krku. Novi c. kr. namjestnik, grof *Leopold Goëss*, dovezao se, kako je jur javila pradzadnja „*Naša Sloga*“, dne 10. o. m. iz Veloskog-Opatije i.do Krka, da posjeti našeg presvj. biskupa *Dra. Mahnića*.

Pri dočeku, kojemu su u prvom redu udionićtvovali zastupnici crkvenih i svjetovnih oblasti, liepo se izticala skupina naših občinskih načelnika i savjetnika, predvodjena dičnim našim starinom presvj. *Dr. Vitezićem*, koji ih namjestniku redom predstavi.

Ovdješnji Talijančići držali su se nekako iz daleka, a njihov grobni mak namitao nam i nehotice pitanje: — zar su im posvema u grlu zamrli oni gromopucateljni „*eviva*“, kojima su običavali pozdravljati svog prijašnjeg ljubimca, gosp. viteza *Rinaldini-a*?

Tome muku nazriovamo mi razlog u dvojem: u obćem glasu, da će novi namjestnik biti nepristran, pa dok mi Hrvati i ne tražimo drugo od njega, o Talijanima znademo, da im je nepristranost bila uviek nemila kao nečastivom tamjam, jer pogibeljna njihovoj premoći. Drugi razlog onome muku bila je po svoj prilici bojazan, da bi njihovi „*eviva*“ mogli izazvati naše „*živio*“, a već sama rieč tog našeg poklika kreptlja i muževnija je od njihove.

Bilo kako mu drago oni su šutili kao ribe u vodi; a da im je naša prisutnost bila trn u oku, razabire se iz toga, što je jedan od njih prišapnuo svom drugu: „*cosa ghe entrava in questa fazenda, il sig. Vitezić e la compagnia*“?

Novi je namjestnik primio sa svom udvornošću našeg dičnog starinu Dra. *Viteziča*, zahvaliv mu najusrdnije na pažnji, koju mu on sam i predstavnici naših občina izkazaše svojim dočekom. U poduljoj audijenciji uruči presvj. *Dr. Vitezić* spomenice, u kojih sve hrvatske občine ovog otoka iznesoše svoje tegobe, vapeć za ravnopravnošću. Novi namjestnik najbolje će potvrditi obći glas o njegovoj nepristranosti, ako želje, izražene u onih naših spomenicah, ne ostanu, kako je to žalibože do sada bivalo, glas vapijućega u pustinji.

Mački se sele. Iz Brguda nam pišu 20. t. mj. Poznatog mačka na Bergudu *Martina Gregorića*, bivšeg obć. savjetnika, odpeljali su dne 16. t. mj. žandari u Trst, da nastupi kazan 4 meseclh.

Gregorić je još sudbeni povjerenik; koji će ga ovo doba zastupati, pitaju Brgujci? I ovakvom čovjeku vjeruje dobar dio Brgujaca?

Naglo uredovanje. Iz Voleskoga pišu nam: Radi neovlaštenog nošenja revolvera odsudjen je bio *Dr. Ivan Krstić* odsudom kapetanata na Voloskom dne 10. novembra 1897. na globu od 5 for. i gubitak revolvera.

Uložio je utok i prepis odsuda u to ime dostavljen mu je ovih dana *iza izminulih 4 meseci*.

Za „Bratovščinu“. Mjesto vienca na grob pok. *Mata Širola* sakupili su prijatelji Kastavci na dan njegovog pogreba u korist „*Bratovščine hrv. ljudi u Istri*“ 18 for. i izručili g. blagajniku „Bratovščine“.

— Gosp. *Vjekoslav Vlah*, listonoša u Trstu, uplatio ovdje 50 nvč.

Slavni zemaljski odbor za Istru odlučio je 1000 for. podpore za gradnju ceste od Bregi do Rukavca u občini kastavskoj.

Neznamo tko će dati ostalo što manjkalo bude.

Ugodjeno je sa ovim onim, koji su glasovali za *Bartulića*,

Svejedno računamo, da se ljudi za tako malo neprodavaju za uviek, ako ljudi — ljudi a ne blago ili živina.

Slovenci — Istrijancem. Pod tim naslovom donesla je „Edinost“ u br. 80 od dne 10 t. mj. vrlo zanimiv poziv na istarske Slavene iz god. 1848 kadno je prietila državi pogibelj ovdje na našem jugu. Taj poziv donesti ćemo, čim nam prostor lista dopusti. Isto tako imademo u pripravi zanimiv podulji članak o sadašnih odnošajih u naših južnih stranah pod naslovom: „*Obećanje ljubim milovanje*“; što ga je donieła „*Edinost*“ pod naslovom „Obljube in dejstva“.

Prvi bosanski Hrvat odvjetnik u Sarajevu. Od tamo nam pišu, da će početkom aprila otvoriti odvjetničku pisarnu mladi bosanski Hrvat, g. Dr. *Nikola Mandić*. Ovo je prvi odvjetnik bosenski Hrvat. Množio se broj takovih!

Iz Pule piše nam prijatelj: Nedavno javili smo u cienjenoj „Našoj Slogi“, kako je kapetanat puljski proti svakom zakonskom propisu rabio talijanski jezik u dopisivanju sa hrvatskimi čitaonicami u Pomeru i u Rovinjskom selu. Ali tomu se nije čuditi, dok ovdje sjedi na vladinoj stolici onaj gospodin, koji uživa najveće veselje kad mu fakini puljski igraju ili pjevaju pod prozorom onu divnu pjesmu pijanica: „*Nella patria de Rossetti non si parla che italian*“. Nu nemojte misliti, da samo „Čitaonice“ primaju talijanske odpise od kapetanata: to dobročinstvo uživaju medju inim i hrvatske pučke škole, koje su povjerene pažnji gosp. Križnića. Sve, što dodje od kapetanata kao takvoga ili od strane kotarskoga školskoga vieća — o mjestnom netreba ni govoriti — sve je talijanski i hoćes li nećes učitelji moraju trpiti taj protuzakoniti postupak, jer jao si ga onomu, koji bi ustao proti očitoj nepravdi, pačessablazni.

Radi toga i pitamo: čemu posebni nadzornik za hrvatske pučke škole, gospodine nadzorniče.

Velika pogibelj! Iz rieških novinah doznajemo, da se je prošloga ćednu izbjeglo na prugi južne željeznice sv. Petar-Rieka i to blizu postaje Matulje velikoj nesreći, koja se je mogla dogoditi.

Teretni vlak, dolazeći naglo radi velikoga pada sa postaje Jurdani na postaju Matulje, nije se mogao na ovoj postaji zaustaviti, već je projurio silnom brzinom naprama Rieci, odakle je imao krenuti brzovlak za sv. Petar. Prava je sreća što je strojevodja teretnoga vlaka još na vrieme mogao vlak zaustaviti, jer inače mogla se dogoditi grozna nesreća.

Hrvatski rodoljubi u Staromu Gradu na otoku Hvaru u Dalmaciji priredili su — kako piše splitsko „Jedinstvo“ — vrlo krasnu zabavu na korist naše družbe sv. Cirila i Metoda. Ostala je liepa svota čistoga prihoda i mnogi se odazvaše i krasnimi darovi. Pohvalno!

Prizivni sud i naš jezik. Predsjedničtvo c. k. prizivnoga suda javlja c. k. kotarskim sudovom u svojem djelokrugu da će im odsada pošiljati svoje odluke i u koliko se iste ticale budu hrvatskih ili slovenskih podnesaka u jednom od tih jezika. Do sada je naime prizivni sud pošiljao kotarskim sudovom svoje odluke u njemačkom ili talijanskom jeziku i za Hrvate i Slovence, pak se je te odluke na pojedinih sudovih u hrvatski ili slovenski jezik prevadjalo i takove strankam pošiljalo.

Skupština slavenskih djaka u Beču. Dne 14. t. mj. imali su zastupnici slavenskih djaka, koji polaze bečke, visoke škole skupštinu, na kojoj su zaključili medju ostalim, da se traži u Brnu česko sveučilište i česka tehnika, u Pragu češka škola za živinare, da se hrvatskim svjedočbam i doktorskoj časti, stečenim na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu priznaće podpuna valjanost i u našoj polovini monarhije.

Porezovnikom do znanja. U obćen interesu upozoruju se poreznici na ministarsku naredbu od 26. novembra 1897 l. d. z. br. 272 polag koje će se — počevši od 1. jenara t. g. — svi iznosi, što se imadu plaćati kod c. kr. poreznih ureda, izim carine, moći platiti — pod uvjetima sadržanim u rečenoj naredbi — putem c. kr. poštanskih štedionica i to ili u gotovini kod svih c. kr. poštanskih ureda i kod c. kr. poštanske štedione u Beču ili od osoba, koje imadu conto-corrente s ovim štedionama, doznakom odnosnog iznosa od njihova računa (couto) na onaj od porezne blagajne, koja ga ima primati.

C. kr. financijalno ravnateljstvo.

U Trstu, 5. marča 1898.

Ženska podružnica sv. Cirila i Metoda u Kastvu, obdržavati će nedelju 27. t. m. u prestorijama hrvat. čitaonice redovitu godišnju skupštinu na koju se najuljudnije pozivlje sve članice.

Matica Hrvatska javlja svojim članovom, da su ovogodišnje knjige prispjele, te se mogu pridignuti kod čuvara Slovanske čitaonice (Via S. Francesco br. 2).

Pošto će nekoliko izlišaka preostati, to se članovi još primaju kod društvenog povjerenika g. Ante Bogdanovića ili kod čuvara „Slovanske Čitaonice“.

Glavna skupština obdržavalo je dne 3. t. mj. rodoljubno i blagotvorno družtvo „Sv. Jeronima“ u Zagrebu.

Sajmovi u Herpeljah. Sl. glavarstvo občine Materija javlja nam, da će se obdržavati dne 2. aprila 1898., a unapried dne 2. svakoga mjeseca sajmovi za blago (živoćuje) itd. Vidi „*Razglas*“.

Dvadeseto austrijsko ministarstvo. Od mjeseca marča 1848. Austrija je imala već 19 ministarstva, a novo sastavljeno Thunovo dvadeseto je po redu. Evo kako su se mienjale vlade: 1. Kolovrat od 5. travnja 1848. do 18. srpnja 1848 2. Doblhof od 18. srpnja do 11. listopada 1848. 3. Schwarzenberg do 11. travnja 1852. 4. Buol do 21. kolovoza 1859. 5. Rechberg do 4. veljače 1861. 6. Nadvojvoda Rainer do 26. lipnja 1865 7. Belcredi do 7. veljače 1867. 8. Beust do 27. lipnja 1867. 9. Auersperg do 24. rujna 1868. 10. Potocki do 4. veljače 1871. 11. Hohenwart do 30. listopada 1871. 12. Holzgethan do 25. studenoga 1871. 13. Auersperg do 15. veljače 1879. 14 Stremayr do 12. kolovoza 1879. 15. Taaffe do 11. studenoga 1893. 16. Windischgraetz do 19. lipnja 1895. 17. Kielmanseg; do 29. rujna 1895. 18. Baděni do 28. studenoga 1897. 19. Gautsch do 5. ožujka 1898.

Najkrače je trajalo ministarstvo Holzgethanovo, samo 26 dana, a najdulje Taaffeovo preko 14 godina.

Liek od influence. Jedan dominikanac tvrdi, da se od influence svaki može izlieći, ako uzme 3 do 5 kapi kanfornog špirita na komadiću šećera, čim se bolest pojavi. Nema li odmah uspjeha, tad valja liek poslie pol sata opet uzeti. Malo kada treba liek tri puta upotriebiti. Tko ne može lieka piti, taj neka ga dulje vrieme udiše.

Starohrvatska Prosvjeta glasilo hrvatskoga starinarskog družtva u Knину. God. III. br. 3. i 4.

Podlistak. Nastavak podlistka morali smo izpustiti radi preobilnosti gradiva.

Listnica uredničtva.

Sl. c. k. kot. poglavarstvo u Voloskom preporučamo, da izvoli u buduće frankirati svoja pisma, jer moramo mi inače svaki put platiti globu.

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše p. n. gg: V. V. Trst for. 2; D. S. Zapreb for. 5; I. A. Brgud for. 2; K. A. Trst for 2.50; L. V. Trst for. 5; A. M. Trst for. 1; K. M. Frančići for. 5; O. N. Frančići for. 2.50.

Natječaj.

Na temelju zaključka odborske siednice držane dne 24. septembra 1896. podpisani razpisuje ovim natječaj na podpore „Bratovščine hrvatskih ljudi u Istri“ za godinu 1898. kako sliedi:

1. 5 podpora po 50 for. za sveučilištne djake.

2. 10 podpora po 30 for. za učenike srednjih škola.

Prošnje obložene svjedočbom prvog polugodišta (kolokvija) te izkazom siromaštva imaju se dostaviti podpisanomu kroz dotična ravnateljstva (dekanate) najdalje do 10. aprila tek. god.

Odbor „Bratovščine hrvat. ljudi u Istri“.

U Kastvu, dne 20. marča 1898.

Podpredsjednik:

Vjek. Spinčić.

Orgulje na prodaju.

Uprava župe sv. Antuna kod Koprа javlja, da će dražbom prodati crkvene orgulje, koje se nalaze u dobrom stanju, dne 31. t. mj.

Ivan Pipan
crkveni upravitelj.

Razpis

službe nadučitelja druge vrsti na dvorazrednoj mješovitoj pučkoj učioni u Žminju, hrvatskim i talijanskim nastavnim jezikom i plaćom, ustanovljenom u pokrajinskom zakonu od 14. decembra 1888. br. 15 l. m. z. i n. od 1889.

Natjecatelji, od kojih se također zahtjeva usposobljenje za naknadno poučavanje vjeronauka, imadu ovamo podnesti propisanim putem svoje molbe u roku od četiri tjedna.

Od c. kr. kotarskog školskog vieća.

Pazin, dne 12. marča 1898.

Javna zahvala.

Niže podpisani zahvaljuju se putem dične „Naše Sloge“ mngč. dvanajstorici svećenika, gg. domaćem i trojici drugih učitelja, rodbini, prijateljem, svim Novačanom, znancem i inostrancem, koji su dne 20. p. m. odpratili do vječnog počitka mrtve ostanke njihove nezaboravne majke

Foške udove Ščulac

rodjene u Žminju a umrle u Novakih.

Novaki, dne 15. marča 1898.

Antun Ščulac, župnik — Martin Ščulac, kmet sinovi.

---

*) Slučajno zakasnilo. Op. ured.

Razglas.

Občinsko glavarstvo v Materiji daje sploh v znanje, da ponovljeni sejem za živino in drugo blago v Herpeljah bode:

dne 2. aprila 1898

in tako naprej dne 2. vsakega meseca brez prenehanja; ako pa ta dan spada na nedeljo ali praznik, bode se sejem obdržal prvi delavni dan potem.

Sejemski prostor je na razpotju treh železnic Herpelje-Kozina in bode za eno leto štantnine prost, se toraj prodajalci in kupci uljudno vabijo na obilen obisk z opazko, da za postrežbo je povsem skrbljeno.

Občinsko glavarstvo Materija
dne 8. marca 1898.
Obč. glavar:
Kastelic.

Prave ruske sukne tvari

Jeden ostpon 3·10 m. dug, dosta za muške odjele stoji samo	for. 3·10 iz dobre	prve vrste
	„ 4·10 iz dobre	
	„ 4·50 iz dobre	
	„ 6·— iz bolje	
	„ 7·75 iz fine	fine
	„ 9·— iz najfinije	
	„ 10·50 iz još finije	

Jeden ostpon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Hadon, Peruvienne, Desklags. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje iz tvorničke cene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Amhof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljke vjerne uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se iz izravne ruke nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari iz prave tvorničke cene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

Skladišče pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladišče pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladišče zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

tiskarna ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria“

13 Sackstrasse — **GRADEC** — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

sistem „Patent Workmann, Chicago“

Raztrirni zavod. — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokotvorov v vsakem obsežju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za listke in zavitkov z napisom nastovnih listkov jedilnih list, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov Prima-note, odpravnih, menjičnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztrirnega (črtanega papirja, Conto-Corrent, syllenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledic iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

Pserhoferova

LJEKARNA K „ZLATNOJ DRŽAVNOJ JABUCI“

Beč, I., Singerstrasse broj 15.

J. Pserhofera pilule za čišćenje

iskušeno, lakko prebavljajuće od mnogo lječnika občinstvu preporučeno kućno sredstvo. Ove pilule su one iste; koje su već od mnogo stoljeća pod imenom „pilule za krv“ občinstvu poznate i koje se prave samo u ljekarni k „zlatnoj državnoj jabuci“ Singerstrasse 15.

Od ovih pilula stoji: 1 kutija sa 15 pilula 21 nvč., 1 zamot sa 6 kutija 1 for. 5 n Ako se prije pošalje dotični iznos, stoji franko: 1 zamot pilula 1 for. 25 nvč., 2 for. 50 nvč., 3 zamota 3 for. 35 nvč., 4 zamota 4 for. 40 nvč., 5 zamota 5 for. 20 zamota 9 for. 20 nvč. (Manje od 1 zamota nemože se poslati.)

Umoljava se, da se izričnog zahtjeva „J. Pserhofera pilule za čišćenj

i da se na to pazi, da nosi pokrov svake kutije ime „Iv. Pserhofer“ i to crvenom košto i paduka glede porabe.

Balzam za zimu od I. Pserhofera 1 lonac 40 nvč., franko 65 nvč.

I. Pserhofera trpotčev sok za lječenje. Jedna flašica 50 nvč.

Iv. Pserhofera Krepf-balsam 1 flašica franko 65 nvč. 40 novč.

Stollovi Kola-Preparati izvrstno sredstvo za jačanje želudca 1 serva. i 1. kola-vina ili Elixira 3 for., pol litra 1 for. 60 nč., četvrt litra 85 nvč.

I. Pserhofera gorka tinktura za želudac (prije t. zv. životna esencija) po lagano raztaplajuće sredstvo za ojačavajućim

upljivom na želudac kod ljti slabo proba cena flašici 22 nvč., 12 flašica f. 2·

I. Pserhofera balzam za ran 50 nvč.

Tanochinin-Pomada od Pserhofera sredstvo da ra 1 kutija for. 2.

Obliz za liečenje rane od prof. 1 lončić franko 75.

Sol za posvemašno čišćenje domaće sredstvo proti slaboj probavi, 1 for.

Osim ovdje navedenih preparata, nadje se sve u austrijskim novinama oglašene i inozemne farmaceutičke preparate djelomice u zalihi, djelomice se ih, ako ih nema u najbrže i najfinitniji pripravi.

Pošiljke po pošti obavljaju se najbrže, ako se prije pošalje novac, veće naručbe t poštanskim poduzećem.

☛ Ako se prije pošalje novac, (najbolje poštnom naputnicom) stoji poi mnogo manje nego sa poštarskim poduzećem. ☚

U ljekarni M. TOMAJA nasljednik

ZAGREB Ilica br. 12 — **A. VINGER** — ZAGREB Ilica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pegancu, probadanju svakovrstnim nasebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teške disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u slieći želudačne grčeve, žutica, grozniea ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedskiu tinkturu redovito pije, začuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski kob i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagane čišćenje, za objašivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje teškoga naporá, za objašivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaja se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolju, učvršćuje meso oko zubi, razfriškavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 50 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i krani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zadjedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežom, raznim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hraparost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjelotu i finoću obraza i ruku. — Ciena večem lončiću 1 for. — K tomu spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomiadjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prugodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti grozniei ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Seiaku lieči uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju, zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da steče kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, ot kojih zubi pobielieju.

☛ **Spužve za umivanje, kefice za zube.** ☚

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca.

☛ **Zaliha mineralnih voda.** ☚

Sve po novinah oglašeno medicinske spasiljitelje. — Tko naruči za pet forinti vriednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Dolene u Tr

Broj 13. U Trstu 31. marča 1896. Godina XXIV.

Izdaje svakog četvrtka na sjelom arku.

Pojedinami se dopisi ne vraćaju. Priposlana se pisma, opisi itd. plaćaju po običnom cienika il po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom uputnicom (assegno postale) na Administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedolazi na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

Depisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na male jedan broj 5 nrč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
u Ljubnu.

Obećanje — ludom radovanje.

U jednom od zadnjih brojeva našega lista priobćili smo proglas, što ga je vis. vlada izdala god. 1848. na svoje vjerne Istrijance, te smo osobito iztakli obećanja, učinjena tom prilikom našemu puku glede jezika u svih granah javne uprave. Od onda je prošlo pedeset godina: i dok su Talijani rogoborili proti Austriji, dok su se po austrijskom Primorju sakupljale čete dobrovoljaca za slobodu i ujedinjenje Italije, vlada je znala na koga da se obrati, za spas državnih granica; ona je poznala vjernost i odanost slavjanskoga puka. Naša krv je tekla kod Custozze i Solferina, naša momčad se je topila pod Visom i Helgolandom, — a medjutim Talijani su klicali Garibaldiju i Viktoru Emanuelu, pače su pripravljali svakojake demonstracije a napokon i bacali petarde.

Konačni račun? Slaven neka ostane „ščavo", a Talijan neka vlada i zapovjeda.

Ali nije danas naša zadaća, da govorimo tako općenito: treba da ulazimo u posebnosti, a da vidimo jeli vlada u istinu održala zadanu rieč.

U širokom obzorju naših nevolja pada nam pogled najprije na **s u d b e n e** odnošaje u tom našem, austrijsko-ilirskom Primorju; pa kako i nebi, kad je sudbena oblast ona, koja ima najviše posla s pučanstvom, ona, kojoj se čovjek mora uteći skoro u svakom životnom pitanju.

Cielo Primorje ima svoj viši sud, t. j. prizivno sudište, **a p e l**, u Trstu, pa se dieli u tri sudbena dvora prve molbe iliti zemaljska odnosno okružna sudišta u Trstu, Gorici i Rovinju, a ovim napokon su podložni kotarski sudovi širom cielog Primorja. Kaže se, da riba smrdi od glave; a to što se mora reći i o naših sudbenih prilikah, gdje je sve uredjeno tako i upravljeno na to, da se jezik Slavena neudomi kod suda, kako bi mu se pristojalo. Što bi naravnije bilo, nego li čisto slovenski sudovi u Komnu, u Sežani, u Podgradu, da spomenemo samo par njih? Al eto nesreće; tamo neide s talijanšćinom, zato je trebalo uvesti njemački jezik kao uredovni: sve da, makar i kinezki, samo slovenski ili hrvatski nesmije biti! A zašto? Zato, jer da iz Voloskoga n. pr. dodju hrvatski spisi, savjetnici u Trstu nebi znali o čem se radi, ili u drugom slučaju državno odvjetničtvo nebi znalo sastaviti obtužnicu itd. pošto se je ustanovilo načelo, da u Trstu ima biti sve talijansko. Radi se o našoj koži, o našem imetku, o našoj časti, ali sasvim tim moramo trpiti, da se proti nama sve vodi u tudjem jeziku.

Mi poznamo slučaj, gdje se je pravda vodila medju dvie hrvatske stranke, koje su imale svaka svoga hrvatskoga odvjetnika: što je od stranaka bilo u pravdi, sve je bilo hrvatski, all što je sud činio, sve je bilo talijanski, medju inim i saslušanje svjedoka, koji su svi govorili samo hrvatski.

Drugi slučaj nam je poznat, gdje su sve tri inštance odbile molbu za upis u gruntovnicu u jeziku podneska i izprave (hrvatski), jer da gruntovničar nezna hrvatski.

U kaznenih stvarih nebi se smjelo pisati sa strankama nego onako, kako same govore: to propisuje i kazneni postupnik. Ali baš protivno se dogadja: sve što je pisano, ima biti talijansko.

U ostavinskih razpravah dana je sudcu najbolja prilika, da ustmeno i pismeno obći sa strankom u njezinom jeziku: ali ni tu se nesluša zakon, već treba spasiti talijanstvo oblasti.

I tako bi mogli nabrojiti s jedne strane sve zakonske inštitute, a s druge sve sudove, gdje živi naš narod, pa svuda bismo našli samo nepravedno izključenje našega jezika iz sudbenih arhiva i dvorana.

Tko je tomu kriv?

Mi imademo temeljni državni zakon, koji daje mjesta u svakom uredu i našem jeziku; mi imademo, naročito u sudbenom pogledu, takozvanu „Lex Bulat" iz g. 1883., ako se nevaramo, kojom je promjenjen za Istru i Dalmaciju § 13. starog gradjanskog postupnika tako, da jezik podneska (pismenog ili ustmenog) ima vladati cielim postupkom; mi imamo faktično stanje, koje bi opravdalo, nećemo reći prevlast, ali barem jednakopravnost našega jezika na sudu, pa ipak sve ostaje, kao da smo još pod Venecijom ili kao da se nalazimo u Kalabriji.

Zadnjič smo imali prilike vidjeti nekoliko kaznenih razprava proti Slovencem u Trstu: predsjednik sám od cieloga senata je poznao slovenski jezik; i njegova glavna zadaća sastojala je u tom, da prevadja izkaze obtuženika i svjedoka na talijanski, jer drugačije tri gg. savjetnika i zastupnik drž. odvjetničtva nebi razumili ništa o čemu se radi. Kako taj predsjednik, postupaju druguda sudci: ili sam sudac nezna diktovati jedne rieči slavenske, ili se izpričava pisarom, koji da nezna pisati hrvatski; ili se boji talijanskih odvjetnika u mjestu; ili misli, da će prije napried, čim više zapostavlja naš jezik; ili ga je strah pred predpostavljenim ili . . . . . al što ćemo više reći? Svaki i najmanji uzrok se nadje proti jeziku puka.

Obični prigovor stanovite gospode jest taj, da Hrvati i Slovenci nemaju ljudi, koji bi pokrili sudbena mjesta, da neimaju osobija izučenog za sudbene poslove. Nije li to komedija? Kad ih pitamo, da ustroje škole s našim jezikom, neće ni da čuju, a kad se tužimo, da neima činovnika, koji će s nama obćiti u našemu jeziku, tad nam govore, da nije sposobnog osoblja! U istinu, to je logika, da joj nema para!

Ali i ono malo sudbenih činovnika od najvišeg do najnižeg stepena, što se broje medju Slavene, nisu većinoma takvi, kakvi bi morali biti u pogledu našega i svoga jezika. Sve njekako stoji pod strahom, svaki se boji umišljenih posliedica, svaki misli, da je pitanje jezika na sudu . . . . **p o l i t i k a**. Žalibože naši asjedi Talijani, a donekle i vladini krugovi, razvikali su svako pitanje, koje se nas tiče, pitanjem politike, ali to je baš ona nepravda, koja nas zatire i ubija, te nemožemo napried. Ako ćemo da molimo Boga u našem jeziku, to je politika; ako ćemo, da s državnom oblašću obćimo u našem jeziku, to je politika; ako ćemo, da se učimo u našem jeziku, i to je politika: sve je politika proti nama!

Sada n. pr. na zemaljskom sudu u Trstu se drži tečaj za pratikante i askultante i to samo u talijanskom jeziku, premda je polovica mladića našeg jezika i premda su svi odredjeni za buduće službovanje medju našim narodom. Očito je, da se i od njih hoće, da učini buduće sudce kakvi su i stariji.

A vrlo lahko bi se dalo urediti stvari na sudu uz podpuno zadovoljstvo narodnosti i jezika: što neide dobro skupa, neka se dieli, a što bi moglo uspjeti bolje skupno, neka se složi. Za nas bi se stvar imala tako rješiti, da u Trstu bude prizivno sužište za sve Slovence i Hrvate u Cizlajtaniji: Zadar i Gradac znače za nas decentralizaciju, a nama se hoće ujedinjenja; za Talijane bi se lahko stvar uredila i bez da se boje našeg deticaja.

Neide li ujedinjenjem tad, treba dieliti po narodnosti, ali ne više tako, da mi moramo podnašati jaram rovinjski ili fürlanski, nego pravedno i pošteno, da nikad nedodjemo u sukob.

Nije li za Slovence nepravda porotni sud u Trstu ili za Hrvate onaj u Rovinju? Zakon o poroti kaže, da se imaju uzeti za porotnike u prvom redu oni, koji osim drugih svojstava, imaju i to, da poznadu zemaljske jezike; u nas je to mrtvo slovo, jer obično bivaju uzeti za porotnike većinom ljudi, koji nepoznadu našeg jezika — a naravski ni naših običaja, ni naših osjećaja. Po tom dolazi druga nepravda, i to najveća za sudbene odnošaje, a to jest uporaba tumača za slovenski i hrvatski jezik: redovito nadležni sudci, koji ti mogu suditi i o životu, pa da te nerazumiju na tvojoj starini, to je ipak malo previše!

Eto iztaknuli smo letimice naše sudbene odnošaje obzirom na obećanje, što nam ga je vlada dala pred pedeset godina, kad smo samo mi Slavjani obranili cesarstvo i carevo priestolje, pa neka svaki sudi, da li nam je to dostojna nagrada za potoke prolievene krvi.

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

(Dalje).

Iz *Lučice* vratimo se natrag i stupajmo, ne preko *Konala*, nego po *Konalu* prema *Rokovoj* kući. Tu pred nami na nuglu kuće pokojnoga *Verbasa Zaneta*, vidimo naštampano ime ovog dvora *Razizza*! Da vam ja napišem ovo ime po hrvatskom pravopisu ovako, to jest *Račica*, vi Cresani biste morda sami spazili zašto se ovo misto zove *Račica* i je li ime talijansko ili hrvatsko. Ali buduć da medju vami imade više njih, kojim fali ona oštroumnost, bud jer ne misle na to, bud da se ne bave timi študijami, ja ću vas uputiti, da posli sami sudite imam li pravo ili ne.

Obrnite ledja (škinu) kući *Bajčića-Roka*: ben, sada pazite što imadete pred sobom. S desne ruke imadete glavnu ulicu (kuntradu), koja se može nazvati *široka ulica*, a na livu ostaje vam ulica, koja vodi (pelja) k svetom *Jurju* i napokon van grada. Pružite sada il raztegnite obe dve ruke, desnu prama obćini, levu prama svetom Jurju, i u tom stanju u priličite jednoj *Račici*. Vi znate, da rak ima svoju ženku, koja se zove *račica*, a on i ona imadu po dvi glavne škare, kojimi hvataju ribice za hranu. Tomu misto dakle naši pradjedovi stavište ime *Račica*, jer ova dva puta predočuju ovu životinju s pruženimi škarami. — Moglo bi još biti, da u staro vrime bilo je ime *Račvica*, to jest *male vile*, koje od jednoga pruta razdvajaju se u dva roga, kao sto se dogaja u našem tilu, da od trupa zlaze dvi noge: što bi ipak bilo u istom smislu. Mislite li, da sam pogodio s tumačenjem? Po moju dušicu, neznam ki bi mogal prigovarati! Svakako to stoji, da *Razizza* ne zlamenuje ništa, jer je pokvareno od *Račica*, a rak i račica, a ako hoćete i *Račvica*, su imena čisto hrvatska. *Qua tę vojo Dottor* moj *Hojevina*! Tumačite mi vi, ako vam daje pamet, drugačije ova imena; a prikažete li, da su talijanska, ja ću vam skinuti kapu i poklonit ću vam se do crne zemlje, i pisati ću u Padovu jedan *rekurs* na Rektormagnifika, da vam pripravi jedan novi diplom, i da ovjenča vašu bilu glavu za sve zasluge, kojimi ste nadarili vaš rodni grad Cres!

Hej! vi barjaktari, banderaši! ravno s desne prema obćini! Tako, liepo, složno! Svi veselo za njimi! . . . Ah! stante, *alt*! Recite mi, kako se zove ovo misto? Na *Prekrižu* smo, na *Prekrižu*, gospodine. A zašto su nazvali *Prekriž* ovo misto naši stari? . . . A jer se ovdi razkršćuju, prekrižaju dvi glavne ulice našega grada. Oh! hvala Bogu! da ste i vi sami pogodili značenje ove rieči! A kako i ne biste sami sezuali, buduć da je čista hrvatska rič?! Ništa zato ako su to misto Talijani nazvali: *Crociera*, ipak stoji da i Čozoti govore: *son sta in Prekriže, son passà per Prekriže*.

Iz onoga, što smo do sada vidili i stumačili, možemo bez ijedne sumje zaključiti, da je Cres hrvatski grad. Ako je tako, sada smijemo mirnom dušom i sa svim pravom, buduć da se nalazimo okupljeni blizu obćine, izazvati vanka gospodu od komuna i reći im: Evo, časna gospodo! mi nećemo da činimo bunu ili *revolucium*, mi vam mirno prikazujemo naše desta opravdane želje. Mi želimo ostati virni podanici habsburške vladajuće kuće, mi ne želimo, kao to želi koj drugi, pasti pod vladanje ni Italije, ni Franceske, ni Engleske, ni nijedne druge vlade na svitu. Mi smo austrijski Hrvati; mi govorimo naš hrvatski jezik, i to može se reći u najvećem broju, jer oni, koji govore talijanski (ma, kako govore, Bože moj) ili su Cresani pak dobro poznavaju svoj materinski jezik, ili su došli s Rovinja ili iz Čoze, pak već razumiju creski dijalekt, te lahko bi bilo sporazumiti se, samo da je malo dobre volje. Mi dakle kao Hrvati štujemo i štovat ćemo, što je tudje, a branimo i braniti ćemo, što je naše. Naš je hrvatski jezik, dajte nam dakle uz talijanske i hrvatske škole, da se naša dica izuče u onom jeziku, u kom njim govore majke kad jih na svojem srcu stišću i tople, da mladost znade Bogu se moliti u svojem a ne u tudjem jeziku.

Mi hoćemo, da se govori na obćini i u našem jeziku, da možemo razumiti predloge (proposte) i razprave, koje se čine a da naši zastupnici (rappresentanti) znadu o čemu se razpravlja, i tako da im glas po svojoj duševnosti. Ne, ne: kako se do sada postupalo s nami, nije bilo dobro, nije bilo pravedno. Nismo u Itahji, nisu već ona vremena, kad su iz Mletaka dolazili k nami, da gospodare oni *šoncivci* od one strane mora, da zakrpaju svoje razderane veladi, pak posli godine, da dolazi drugi, da se okrpa. Sad svi narodi hoće, da su svoji u svojoj kući, i da sami ravnaju svojim imetkom. Ovoliko vam, gospodo, stavljamo na srce; dajte nam naše, pak mir medju nami. A sad vam velimo, da ćemo se boriti sa svimi silami dok ne dostignemo, što želimo. Opomenut, spašen.

Barjaktari na noge put Turcja, da vidimo naše krševito polje, i da upitamo kako se zovu pojedine *kuntrade*, i jesu li hrvatske ili talijanske. — A ma znate, Cresani mili i dragi, da se ja nalazim u jednoj mreži, iz koje neznam kako da izadjem. Stavio sam se u tanac, valja da tancam. Ko nezna tancati po pravilim (po regulami) onda dosta, da skače, ma makar dobio u sužanicu jak *pehalj*, kao oni fratar od Poročini, koga usilova *Šior Conte Capitanio* creski, da tanca u svojoj palaci: a tužni fratar neznajuć tu vražju igru, zaustavi se; a nato očuti on od traga silni udarac, te misleć, da je takova *regula* od tanca, ni tri ni četiri, udri on nogom osobu, koja je skakala pred njim, a ta je bila gospodja *Conte Capitanissa*. Ona se namah obrne i *Padre*! zaviče, *cosa la fa*?! a fratar odgovori, eh! pobožnjica, *kako drugi tako i ja*; jer mu je isti *Capitanio* rekao, kad ga je mamio, da tanca: *Padre, la faza come fa i altri*. Ne ostaje mi dakle druge nego da skačem i ja. I skakati ću, jer posli toliko let, da ne grem po polju, malo da nisam zaboravio ime pojedinih *kuntrada*, ke su po polju. I zato da vam se izpričam (skužam), kazao sam ovu malu *štoriju*.

(Dalje sliedi.)

Pisma iz Beča.

25. marča 1898.

U prvoj sjednici zastupničke kuće dne 21. t. mj. bučili su i ružno psovali Šenerer i Wolf. Bili su osamljeni. Drugi Niemci njim nisu pomogli. To jih je srdilo, i s toga su prigovarali drugim Niemcem, a ovi njim rezko odgovarali, da si nedaju od nikoga zapovjedati. Popustili su Šenerer-Wolf. U sjednici od 23. t. mj. Šenerer nije došao, Wolf i drugovi bili su dobri. Valjda su jih na to nagovorili njihovi saveznici, ostali Niemci, koji misle, da ne mogu napuštati bojnoga polja, nego boriti se, do ujeke mjere pristojno. Imadu Niemci dobrih prijatelja visoko, pak su valjda ti došapnuli njemačkim zastupnikom nek budu dobri, jer bi inače moglo biti zlo po nje. Tà i same njemačke novine iz „rajha“ svjetuju njim, da budu mirni. Inače su njemački zastupnici podnesli svu silu prešnih predloga, koji svi bi se imali prije razpraviti nego ijedna druga stvar. Za sad stoji glavno, *da su dvie sjednice prošle redovito, dosta mirno*, i nade je, da će jih još bar nekoliko tako proći.

Razpravlja se *o programatičnoj izjavi nove c. kr. vlade na usta ministra-predsjednika grofa Frana Thuna.* Sve stranke i strančice hoće, da kod toga govore, svaka hoće, da označi svoje stanovište prema vladi.

Već jih je nekoliko govorilo u prekjučeranjoj i jučeranjoj sjednici. Nijedna stranka nije se izjavila za vladu. Predstavnik svake kaže, da se iz izjave ministra-predsjednika nemože viditi, kako će vladati, pak da će ga suditi po njegovih djelih, i podupirati ili nepodupirati.

Poljaci i *Česi* po Jaworskom i Engelu izjavili su, da su njihova načela izražena u lanjskoj adresi. Glavno njim ide o to, da se proširi autonomija kraljestva i zemalja. Približuju njim se i *njemački katolici.* Oni su na usta baruna *Dipaulija* izjavili, da spadaju u većinu. Inače je Dipauli s jednom nogom kod ostalih Niemaca. On bi želio, da se jezikovno pitanje u cieloj polovici monarhije uredi zakonom, da pak tako nestane glavnoga razloga prepira među narodi, odnosno njihovimi zastupnici. Tu žele svi, al kako, u tom se razilaze. Kao protivnik vladajućoj stranci poljskoj u Galiciji govorio je radikalni *Rusin Okunievski.* On neželi proširenja autonomije, jer bi onda po njegovoj misli Poljaci još više tlačili Rusine. Rekao je također, da je Badeni jako škodio državnoj ideji među Rusini tim, što nije bio ono lani pripustio odaslanstva Rusinskoga pred Njegovo Veličanstvo.

Šenerijanac Türk tužio se je na tobožnje tlačenje Njemaca u Austriji, da bi morali zdvojiti kad neki bilo u Evropi velevlasti, od koje se nadaju, da će njim pomoći. To je dakako Njemačka, pod koju bi *Šenerijanci* htjeli spraviti Austriju kao pokrajinu ili najviše kao kraljestvo Bavarsko. Malo drugčije grozio se je *njemački nacionalac Dr. Steinwender.* U parlamentu je sada mir, rekao je on; al nek se nitko nevara. Taj mir može trajati kakvih petnajst dana, to jest dok Niemci vide, hoće li Thun odstraniti jezikovne naredbe za Češku. Ako to neučini, onda se neće doći ni do privole za novačenje, ni do proračuna, ni do nagode s Ugarskom, do ničesa.

Oglasili su se i *Talijani.* U njihovo ime dao je kratku izjavu tirolski zastupnik *Malfatti.* Ako vlada neizpuni njihovih zahtjeva, oni će stupiti u oporbu. Najbrže, da će još proteći mnogo vode Dunavom, prije nego li to učine. Oni znadu najbolje, što bi bez vlade bili.

U ime *Slovenaca, Hrvata i Rusina dati će skupnu izjavu Dr. Šusteršić* u dalnjem tečaju razprave.

U večernjoj sjednici dne 24. t. m. izabralo se je *kvotnu deputaciju* i *članove u delegacije.* Od hrvatsko-slovenske skupine bio je lani izabran u kvotnu deputaciju *Dr. Laginja.* Njegovi poslovi mu nedopuštaju, da bude i ljetos u njoj. Mjesto njega izabran bi zastupnik *Povše.*

Kod *izbora u delegacije* vriedno je opaziti, da su Česi iz Češke, koji su u većini, ponudili Niemcem iz Češke, koji su u manjini, onoliko mandata, koliko jih po broju ide, i da su Niemci tu ponudu prihvatili.

U tirolskoj dogodila se je promjena. Do sad bio je uvjek biran jedan klerikalni Talijan, jedan klerikalni Niemac. *Ljetos su se združili talijanski klerikalci i liberalci sa njemačkimi liberalci,* i izabrali su jednoga njemačkoga liberalca i jednoga talijanskoga svećenika.

Primorje bit će i opet zastupano jedino po Talijanih, trojici, jednom iz Goriške, jedan iz Trsta i jedan iz Istre. Za Istru nije nitko drugi nego *Dr. Barkolić,* koji se nesrami sjediti u parlamentu poslie onakovoga izbora, i primati još mjesto u delegacijah! Neće škodit ni koristit, jer se ga u obće ne smatra sposobnim.

Zast. Spinčić sa drugovi postavio je u istoj večernjoj sjednici dvie interpelacije. Jednoj dali su povoda občinski izbori u Oprtlju, koji kažu, da smo u Istri još uvjek u starom kursu. Drugoj dao je povod postupak c. kr. kot. glavarstva na Voloskom sa njekim *Savojem,* koj postupak se je naveo kao primjer postupka u obće rečenoga c. kr. kotarskoga poglavarstva.

29. marča 1898.

U današnjoj sjednici prosliedilo se je razpravom o vladinoj programatičnoj izjavi. Govorili su: njemački liberalac *Dr. Menger,* na dalje *Dr. Šusteršić* u ime slavenske krščansko-narodne sveze, *Poljak Dašinski* u ime socijalnih demokrata, grof *Palffy* u ime čeških veleposjednika, kanonik *Dr Scheicher* u ime antisemita.

Dr. *Menger* govorio je na dugo i široko o neredih u Pragu u posliednje doba, o jezikovnih naredbah, proti tobožnoj lex Falkenhayn, i osobito oštro udarao proti bivšoj vladi grofa Badenija.

Izjavu *Dr. Šusteršića* izcrpljujemo na drugom mjestu.

Dašinski govorio je proti zemaljskoj autonomiji, osobitim obzirom na odnošaje u Galiciji. Njom da bi se obnovio srednjeviečni barbarizam, njom da bi još veću moć dobila plemička stranka poljska, proti kojoj se izrazuje najoštrije. Udara istotako na Niemce, koji da se uvjek prikazuju kao jedini branitelji države, dočim se zna i iz najnovije povjesti, iz godine 1866. da su svi narodi branili monarhiju možda i više nego Niemci. Narodi, veli on, kolju se među sobom, i uzimlju za povod narodnost. Narode valja inače zadovoljiti sa družtvenimi preinakami, dočim se ima poštovati jezik svakoga jednako. Njemu je uzor narodni federalizam.

Palffy se je izrazio prijazno o novoj vladi. Scheicher udarao je proti socijalnim demokratom i proti Wolfovcem.

Zastupnici *Dr. Laginja* i *Spinčić* postavili su prešan predlog za dalnju podporu postradalim u Istri, i interpelaciju na ministra poljodjelstva radi osušenja „Luga“ i „Jezera“ na otoku Krku.

Interpelacija

zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra-predsjednika grofa Thuna, kao upravitelja ministarstva nutarnjih posala.

U ljetu prošle godine ponovili su se občinski izbori u Oprtlju (Pertole), kotaru porečkom u Istri. Na 30 agusta 1897. pozvani su bili (u smislu §. 33, odstavak 1. občinskoga izbornoga reda za Istru) članovi novoizabranog občinskog zastupstva na sjednicu, da izaberu občinski odbor. Pošto nije došla na sjednicu tročina članova, te nije tako bio prisutan (po §. 37.) propisani broj članova, morala se je u 14 dana sazvati nova sjednica. Kad se je pak ponovno sazvala, isti oni članovi nisu kako ni prije na sjednicu došli, tako da se nije ni sada mogao izabrati občinski odbor. Radi ovoga morali bi biti oni članovi biti kažnjeni globom, i osim toga izgubiti mandat (po §. 33., odst. 2. i 3.). Kad bi se i po treći put sazvala sjednica, morali bi doći na mjesto tih članova oni, koji bi u dotičnom izbornom tjelu poslije zastupnika najviše glasova dobili (§. 33., odst. 4. i §. 29.). u slučaju, da bi saziv i na ovu treću sjednicu ostao bez uspjeha, morala bi bila zemaljska politička oblast po §. 33. odst. 4. razpustiti novo izabrano občinsko zastupstvo i u roku od 14 dana odrediti nove izbore na temelju zadnjih izbornih listina, neizloživ jih nit nepripustiv priziva proti njim.

Podpisanim nije poznato, kad se je razpustilo zastupstvo i kad su se odredili novi izbori. Poznato im je pak, da su se proveli novi izbori na temelju zadnjih izbornih listina, koje nisu bile izložene i proti kojima ne bijaše pripušten nikakav priziv, tekar u danih od 15. do 18. marča 1898., dakle 6½ mjeseci poslije prvoga saziva občinskog za-tupstva u svrhu izbora občinskoga odbora.

U tom vide podpisani povriedu zakona, radi koje same bi trebalo, da se izbori obavljeni 15., 16., 17. i 18. marča 1898. proglase ništetnimi jer ne valja odredba §. 33., odst. niti po riečih niti po smislu tumačiti tako, kao da se može razpustiti občinsko zastupstvo s uzrokom, što se ne može konstituirati, te odrediti nove izbore na temelju zadnjih izbornih listina bez izloženja istih i bez pripuštenja ikakvog priziva protiva njim, što poslije više nego pol godine nakon prvoga saziva občinskoga zastupstva u svrhu biranja občinskog odbora, i okolo 9 mjeseci nakon obavljenih izbora občinskog zastupstva. Mnoge se promjene mogu dogoditi u 6, odnosno u 9 mjeseci, što se tiče prava glasa. —

U ostalom bile su i inače izborne listine, po kojima se je biralo, vrlo pogrješne, a to se najbolje vidi iz reklama *Josipa Knezu, Antona Matičassicha* i drugova, kao što i iz reklama *Andrije Zanca* i drugova, koji su bili svojedobno bez uspjeha podnešeni. U ove su izborne listine uneseni mnogi mrtvi (mjesto živućih i porez plaćajućih občinara, koji se kao takovi nalaze i u poreznim registrima,); nadalje ima tu mnogo nepodpunih, krnjih i krivotvorenih dita: takovih, koji ne plaćaju nikakva poreza, i takovih, kojih u obće nema. Naprotiv nema u njima mnogo občinara ili dita, a imaju pravo glasa. Napokon su nekoji izbornici uneseni u jedno izborno tjelo, mjesto u drugo.

Mnoge su se učinile nepravilnosti i nezakonitosti kod samih izbora, obavljenih na 15., 16., 17 i 18 marča ove godine. Tako se je na primjer prekinuo izbor prvoga, drugoga i trećega dana biranja za jedan sat i pol, dočim su bili u izbornoj objavi u smislu §. 18. određeni sastovi za izbor od 9 do 1; članovi izborne komisije birali su poslije ostalih izbornika, što se prot.vl §. 23.; drugi dan kod trećega izbornoga tjela nisu pripustili k izboru one, koji su bili prvi izborni dan prizvani; nekoji su glasovali s krivimi punomoćmi; k izboru nisu bili pripušteni oni, koji bilo da nisu dobili poziva k izboru, premda su u izborne listine uneseni i premda su te pozive nekoji od njih zatražili, bilo pak oni, koji su taj poziv izgubili ili zaboravili, ili čak kojim su ti pozivi bili oduzeti; napokon su bili pripušteni k izboru i takvi, koji su bili od sudjeni radi kradje.

Na temelju ovoga obrazloženja, kao što i obzirom na to, da su ovakove manjkave i krivotvorene izborne listine često uzrokom velikim nemirom u više občina Istre, i da su izborne listine manjkave i netočne djelomice takodjer s toga, što nisu zemljištne (gruntovne) kao nit glavne porezne knjige u redu, ili što izdaju dotične oblasti manjkave i krive izkaze, dozvoljavaju si podpisani upitati njegovu preuzviševnost gospodina ministra-predsjenika, kao upravitelja ministarstva nutarnjih posala:

„1. Je li voljna njegova preuzvišenost obavjestiti se o izbornom postupku u občini Oprtlje, i poduzeti shodne korake, da se ti izbori dovedu u sklad sa zakonom, kao što u obće, da se budu unapried u svim slučajevima obavljali občinski izbori u Istri onako, kako to pravo i zakon propisuje?

2 Je li voljna njegova preuzvišenost odrediti potrebno, da se zemljištne i glavne porezne knjige kod dotičnih oblasti u Istri urede i da te oblasti izdaju podpuna i prava imena porezovnika u svrhu, da se sastave izborne listine?“

U Beču, na 24 marča 1898.

Spinčić, Barvinski, Wilhelm Pfeifer, Dr. Šusteršić, Dr. Krek, Kvekić, Dr. Stojan, Biankini, Povše, Borčić Šupuk, Vuković, Zore, Pogačnik, Dr Žitnik, Perić, Dr. Ferjančić, Dr. Bulat.

Interpelacija

zastupnika *Spinčića* i drugova na Njeg. preuzvišenost gospodina ministra predsjednika grofa Frana Thuna, kao upravitelja ministarstva nutarnjih posala.

Mjeseca listopada prošle god. pritužila se je kod c. kr. kot. poglavarstva u Voloskom *Angjela Varglien* iz Škrbića, mjestna občina Volosko-Opatija, radi prevare sa strane nekoga *Frana Savoja*; opazila je ujedno, da takav čovjek nebi smjeo imati dozvole, da tjera obrt trhonoše.

Kod c. kr. kot. poglavarstva kazalo se je Angjeli Varglieu, da se obrati na občinski ured, gdje bje dne 29. listopada 1897. sastavljen s njom zapisnik. Ovaj zapisnik, koji je sadržavao više slučajeva prevare tog Savoje, odposlan bje istoga dana na c. k. kot. poglavarstvo na dalnje uredovanje; nu c. k. kot. poglavarstvo nije obnašlo shodnim, da u stvari što poduzme.

Medjutim saznalo se je dopisom c. k. ravnateljstva policije u Trstu od 9. siečnja 1898. broj 40408|II, da je *Frane Savoja, rodom iz Bertol-a, pokrajine Udine u Italiji, bio osudjen po c. kr. zemaljskom sudištu u Trstu, osudom od dne 20. ožujka 1888. broj 1059|6976, radi zločina prevare i prekršaja stečaja na 10 mjesečni zatvor, i na izgon iz svijeh zemalja zastupanih u carevinskom vieću.*

Usljed toga bio je Savoja napšen sa strane občine dne 7. veljače t. g., i istoga dana predan c. kr. kot. sudu za dotično izvješće. Ovaj izručio je stvar c. kr. kot. glavarstvu na uredovanje. Ovo nije ništa poduzelo u stvari.

Savoja stupa slobodno i nadalje već skoro deset godina, uzpokos pomenutoj osudi, po tih kraljevina i zemalja zastupanih u carevinskom vieću, u području c. kr. kot. glav. Voloskoga, uživa dozvolu obrta i ga izvršuje bez svake zaprieke; dočim njegova žena, također talijanska podanica, trguje sa voćem u lječilištu Opatija, zadnje vrieme u mjestnoj občini Veprinac.

Naprotiv tomu se opaža, da je pred malo vremena pošten, domaći pripadnik Opatije, imenom Jurković tek poslije dugog čekanja i težkom mukom dobio dozvolu, da obavlja poslove trhonoše.

To je samo primjer postupka c. kr. kot. glavarstva u Voloskom, u kom se već nekoliko godina ide na ruku tudjincem, zločincem, buniteljem, propalicam svake vrsti, te se ih štiti od zakonskih posljedica, dočim se jako često zapostavlja poštene domaće osobe ili se jih eventualno puštja bez zaštite.

Obzirom na rečeno dozvoljavaju si podpisani postaviti na njeg. preuzvišenost gospodina ministra predsjednika, kao upravitelja ministarstva nutarnjih posala, slieđeći upit:

Jeli njeg. preuzvišenost voljna naložiti, da se po bezpristranih osobah izvrši postupak c. kr. kot. glavarstva u Voloskom u nazočnom slučaju, kao takodjer njegovo djelovanje zadnjih godina u obće, te isto uputiti, da prema svim po pravu i zakonu postupa?

U Beču, 24 marča 1898.

Spinčić, Povše, Gregorčić, Stojan, Winnicki, Klaić, Dr. Šusteršić, Biankini, Šupuk Perić, Vuković, Viljem Pfeifer, Pogačnik, Zore, Krek, Einspieler, Berks, Dr. Žitnik.

Franina i Jurina

Fr. Naš prijatelj *tancizeba,* da se seli.
Jur. Slobodno, ma za vavek!
Fr. Sada će trebeda „Bratovšćine“ povrnut beči, ki mu je dala za študijat.
Jur. Ala će će, jušto j' pravi.
Fr. Kumpar Jedro mi j' povedal, da j' dobil kumpar Menigo silnu pratiku za davat levativi.
Jur. Rendi mu to ča?
Fr. Bnškarona!

Različite viesti.

† **Nadvojvodkinja Natalija.** Kći c. i kr. Visosti nadvojvode Fridrika, sbornog zapovjednika u Požunu, i njegove prejasne supruge, nadvojvodkinje Isabele, umrla je 24 marča u Požunu, u cvietu svoje mladosti. Bolest, kojoj je mladi taj život podlegao, bila je upala moždjana.

Žalost, koja i opet zadesi naš prejasni vladalački dom, diele svi narodi Austro-ugarske. Nebrojene sažalnice stizavaju ožalošćenim roditeljem, a prva stiže od Nj. Veličanstva, cesara i kralja.

Imenovanje. Iz Cresa pišu nam, da bijahu imenovani kod one župne crkve kanonici gg. Ivan Sintić i N. Turato. Čestitamo srdačno novoimenovanim i tamošnjemu našemu puku.

Premještenje. Vriedni učitelj u Selu rovinjskom, gosp. *Stjepan Žiža,* premješten je od tamo na Susak usljed tužba i klevetа istarskih talijanaša. Čestitamo našemu puku na Susku, koji dobiva u osobi g. Žiže vrstna učitelja.

Interpelacije naših zastupnika. U sjednici carevinskoga vieća od dne 30. t. mj. interpelirali su naši narodni zastupnici gg.

Dr. M. Laginja i *prof. V. Spinčić*, su drugovi cesarsku vladu:

1. radi ribarenja talijanskih ribara (Čozota) u kvarnerskom zaljevu;

2. radi potalijančavanja Istre poreskoga c. kr. političkih oblasti;

3. da se občinski [redacted] provedu, i da jih provede [redacted] povjerenik, nepristran i poznavalac slovenskoga jezika.

Ovo interpelacije donesti ćemo u budućem broju u cielosti.

† **Dr. Petar Matković.** Iz Beča javljaju, da je tamo preminuo u petak na večer naglom smrću g. Dr. Petar Matković, umirovljeni profesor hrvatskoga sveučilišta u Zagrebu, i bivši tajnik jugoslavenske akademije.

Pokojnik je došao na glas svojimi zemljopisnimi i povjestničkimi radnjami. Vječni mu pokoj!

Premještenje. U hrvatskih listovih Dalmacije čitamo, da je c. k. kotarski poglavar pridiljen namjestničtvu u Zadru, g. A. barun *Morojčić* premješćen iz Zadra k c. k. namjestničtvu u Trst. O tom premještenju piše splitsko *„Jedinstvo"*.

„Doznajemo, da je presvj. g. A. barun Marojčić premješten u Trst. Sin slavnoga otca (hrvatski general) vješt i uman činovnik ljubio je hrvatski narod. Možemo to reći sada, iskreno i otvoreno, kad odlazi. Naša braća Slovenci u Trstu dobiti će u njemu iskrena prijatelja."

Koncert u „Slovanskoj čitalnici" u Trstu. Naša čitaonica priredjuje za dne 2. aprila koncert na korist družbe sv. Cirila i Metoda. Kod koncerta sudjelovati će i ženski tamburaški zbor."

Župnikom u Šmarju (občina Pomjan) imenovan bijaše vrlo čestiti svećenik i rodoljub g. *M. Sašelj*. Čestimo župljanom i župniku.

Župnički izpit položio je g. Ivan Normali, duh. pomoćnik kod sv. Antona novoga u Trstu. Čestitamo!

„Konac sablazni". Nastavak članka pod ovim naslovom morali smo izpustiti za budući broj radi preobilnosti gradiva. S istog razloga izpustili smo i nekoje dopise i viesti.

Deputacije kod c. kr. namjestnika. Utorak dne 28 t. mj. poklonili su se namjestniku načelnici, odnosno obć. savjetnici ili odoslanici občina Boljun, Buzet, Pazin, Roč, Tinjan i Žminj. Gg. odaslanici izručili su namjestniku g. grofu Goëssu spomenice, u kojih su izražene želje i potrebe našega puka u Istri i pojedinih občina. G. namjestnik primio je odaslanike vrlo prijazno.

Položio izpit. Naš zemljak g. Josip Roža, namjestni učitelj velike gimnazije u Splitu položio je ovih dana izpit za srednje škole na sveučilištu u Beču. G. Roža premješćen je iz Splita na gimnaziju u Kotor. Čestitamo na uspjehu!

Glavna skupština. Na drugom mjestu donašamo „Poziv" na glavnu skupštinu gospodarske zadruge u Kastvu, na što upozorujemo i na ovom mjestu svu gg. članove i prijatelje one doista radine zadruge.

„Talijanskim svećenikom na odgovor". Pod ovim naslovom doniela je cienjena „Edinost" u brojevih od 29. i 30. t. mj. dva krasna članka, pisana od jednoga žudnika iz Istre, proti talijanskim reformatorom, koji su se digli proti biskupu i proti slavenskomu pučaustvu ove biskupije.

Nedaju im orudja ni oružja. Tuže nam se prijatelji iz raznih občinah političkoga kotara Poreča, da im c. kr. politička oblast nevraća ni danas zaplienjeno orudje i oružje, premda vlada već dugo u cielom kotaru mir i red, i akoprem je puku na selu težko bez orudja i oružja, jer mu treba za obradjivanje vinograda i za obranu proti zlikovcem i proti zvieradi.

50 godišnjica hrvatskoga jezika. Iz Praga nam pišu, da će tamošnji mladi Hrvati dne 18. aprila svečano proslaviti 50 godišnjicu hrvatskoga kano službenoga jezika. Proslavu obaviti će u „Narodnom Domu" na Vinohradih a pod pokroviteljstvom dičnoga našega zastupnika g. prof. Vjek. Spinčića. Za tu svečanost, da se braća Česi vrlo zauzimlju, te da je posve opravdana nada, da će ista u svakom obziru krasno uspjeti.

Istom prigodom izdati će u proslavu 50 godišnjice spomen-knjigu hrvatskoga jezika, za koju su priposlali svoje radnje najugledniji hrvatski pisci.

Čisti prihod proslave namienjen je družbi sv. Cirila i Metoda za Istru.

Izjava „Slavenske kršćanske-narodne sveze". Dr. Šusteršić dao je u ime te sveze u carevinskom vieću dne 29. t. mj. ovu skupnu izjavu:

Naše stanovište, reče, označeno je u lanjskoj adresi većine, na kojoj i s kojom čvrsto stojimo.

Prema vladi smo posve bez predsuda i posve neodvisni.

Program vlade nemože odgovarati našim željam. U njem manjka što bi moralo biti u programu svake austrijske vlade, i to za dobro naroda i monarhije.

U njem nije naglašen vjerski momenat, a upravo vjera je toli nuždna u današnjih razrovanih odnošajih.

Vlada nije izrazila svoga stanovišta naprama narodnostnom pitanju, u smislu podpune ravnopravnosti i ravnovaljanosti. A to upravo pitanje je jedna najznamenitijih točaka programa naše sveze, obstojeće iz zastupnika zapostavljenih, da potištenih narodnosti, koje se čak za svoj obstanak moraju boriti.

U dokaz tomu upućujemo svakoga na izdvojno stanje Slovenaca i Hrvata u Primorju, o kojem se je već više puta govorilo u ovoj kući, a koje se sve to više pogoršava.

Upućujemo na dalje na stanje Slovenaca u Koruškoj i Štajerskoj.

Isto tako nepovoljni su odnošaji Rusina u Bukovini. Nemogu se nazvati povoljnimi ni oni Rusina u Galiciji, premda se tamo poljska vladajuća stranka pokazuje sve prijaznijom, dočim su vladini organi osobito niži još uvjek neprijazni.

Nit u Dalmaciji nit u Kranjskoj, gdje su ipak Hrvati odnosno Slovenci u preogromnoj većini, neuzima se, imenito na jezik, onaj obzir, koj bi se moralo.

Iz rečenoga može svatko uviditi, da ćemo morati napeti sve svoje sile, da se načelo ravnopravnosti posve provede.

Radostju pozdravljamo izjavu vlade, da će se pobrinuti za radnički stalež. Žalimo pak, da se nije sjetila nit riečju poljubljenskoga staleža, koj je uvjek i svuda najjači stup državam.

Imali bi još koje šta opaziti vladinom programu, al napokon programi su rieči, dočim su djela glavno. Po djelih pak suditi ćemo vladu, i po njih udesiti svoje držanje naprama njoj.

Mi osobno cienimo i gojimo ponzdanje u gospodina ministra predsjednika i članova njegovoga ministarstva, al moramo opaziti, da neima medju njimi nijednoga, koji bi poznao odnošaje u južnih pokrajinah, a to tim više, što neima u ministarstvih nit takovih činovnika.

Nadamo se ipak, da će se vlada dati obavjestiti bez predsuda i potanko o nezdravih odnošajih u tih južnih pokrajinah, i poprimiti mjere, da jih ozdravi.

Nadamo se u obće, da će vlada popraviti stanje u kraljestvih i zemljah zastupanih po zastupnicih sveze, koli u narodnostnom, toli u gospodarskom obziru.

Priznajemo, da je vlada nastupila u težkih obstojnostih, i da njoj valja najprije o tom se brinuti, da se urede parlamentarni odnošaji.

Mi ćemo ju u tom poduprieti, osvjedočeni, da se radi o najviših probitcih monarhije, za obranu kojih će nas uvjek naći u prvih redovih, vjerne načelom, koja su duboko uvrežena u srcih naroda, koje zastupamo.

(Izjava ta bila je često popraćivana odobravanjem. Samo njeki liberalni Niemci i Ženerijanci su kadkad koju zinuli, al je svaka neopažena ostala).

Hrvatski stečaj na imetak Carla Martinolicha. U službenom listu *„L' Osservatore Triestino"* čitamo hrvatski sastavljen stječajni oglas na imetak zloglasnog *Carla Martinolicha*, bivšeg urednika smradnog puljskog *„Oslića"*. A la će *Carletto* u rovinjskoj tamnici papar gristi, ako za ovo dozna!

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri

priposlao je veleč. gosp. Matija Simat iz Praputnika for. 5 sabranih dne 9. t. mj.

Ujedinjenje slovenskih stranaka u Kranjskoj. Glavni listovi slovensko naredne i slovensko katoličke stranke u Kranjskoj donose uvjete, pod kojimi bijaše postignuta sloga obiju stranaka. Dao Bog stopile se do mala obje stranke u jednu na čast i korist bratskoga nam naroda.

Iz Vabrige (občina Poreč) pišu nam 20. t. mj. Našu velevriednu obitelj Antuna Bibulića stigla je ovih dana nemila nesreća. Preminuo mu naime vrli sin Ivan nakon duge i težke bolesti u cvietu svoje mladosti od 21 godine. Mladić vam je to bio vrlo čestit, pobožan i poslušan. Naši crkveni pjevači vrlo su ga voljeli kao dobroga pjevača. Vaš cienjeni list dičnu *„Našu Slogu"* vollo je više nego ikoje drugo štivo. Na dan pogreba izkazala mu je rodbina, prijatelji i susjedi u velikom množtvu zadnju počast, koju je doista i zaslužio. Vriedno mu pokojnjiku podielio Svevišnji vječni pokoj a njegovim roditeljem i braći naša iskrena sućut.

Iz Oprtlja pišu nam 22. t. mj. i Občinski izbori su prošli prilično mirno, nu a nas nepovoljno, kako je bilo i očekivati, budući su birali po starih izkrivljenih listinah, koje nebijahu za ove izbore ni ikažene. Kupovali su ljude da se Bog smilije. K tomu bijaše i sva komisija u protivničkih rukuh. — U drugom tjelu imadosmo cio dan 10 do 15 glasova većine, a kad se je u večer zaključio izbor, imadosmo mi, — kako je bilježio naš čovjek, kojemu bijaše dozvoljeno, da prisustvuje u izbornoj dvorani — jedan glas većine. Sa svim tim proglašeni bijahu kao izabrani protivnički zastupnici sa trimi glasovi većine. Zato odlučiše naši nedoći k izboru za II tjelo, ali ipak su došli nekoji, koji nadoznaše za to. Utok je napravljen proti cielom izboru.

Oprtaljska gospoda hoće oponašati židove tršćanskog magistrata, koji bi htjeli crkvom gospodariti. U nedelju naime i sa crkvom gospodariti. U nedelju naime i sa crkvom gospodariti. U nedelju naime pred izbori je nas obljubljeni kapelan preporučio, kod sv. misa u propovjedi, toli kod prve u hrvatskom jeziku, koli kod zadnje u talijanskom, da si izaberemo prave ljude u zastupstvo, koji polaze crkvu, oršiju druge kršćanske dužno-ti i znadu skrbiti za blagostanje puka, a da nije spomenuo ni jedne ni druge stranke u govoru. Dakle, on je učinio jedino svoju dužnost kao katolički svećenik.

Ali svatko znade najbolje sam gdje ga cipela žulji. Zato pošalje ovo glavarstvo odmah u ponedeljak občinskog pandura (NB. na pol pijana) da pita, s kakovom dozvoljom *„con che autorità"* da je mogao gosp. kapelan onako propovjedati? Naravski, panduru bijahu odmah pokazana vrata sa opazkom, da ako hoće štogod slavno glavarstvo, neka izvoli pismeno pitati, pa da će dobiti odgovor. Nu ono pitati, pa da će dobiti odgovor. Nu ono šuti. Reć bi, da su ipak naši koji paragraf, koji kaže, da je crkvena „autoritâ" za svećenike ove biskupije u Trstu via Cavana br. 9, a podnipošto „Spettabile Municipio di Portole". *Brâjanin.*

Posvećenje novo imenovanoga biskupa presvjetloga gosp. Dra Angjelka Veršaka, iskrenoga prijatelja istarskih Hrvata se obavilo 26. o. mj. u Djakovu u biskupskoj katedrali po Nj. preuzv. biskupu J. J. Strossmajeru uz presv. g. nadbiskupa vrhbosanskoga Dr. Josipa Stadlera i ljubljanskoga nadbiskupa pres. g. Antuna Jeglića. Živio najmladji hrvatski biskup Dr. Voršak!

Dobra vina može svatko dobiti uz umjerene ciene kod. g. Stjepana Dulčića trgovca u Brušu na otoku Hvaru (Dalmacija) O dobroti njegova vina osvjedočili smo se i sami. Sa ponzdanjem neka se dakle svatko obrati na njega u tom poslu.

Veliki gospodarski sastanak. Dne 12. aprila sastati će se u Splitu iz svih krajeva Dalmacije gospodari, poljodjelski strukovnjaci, posjednici, župnici, učitelji itd. da razpravljaju o poboljšanju gospodarstvenih odnošaja u Dalmaciji. Bilo sretno!

Veliki požar na Rieci. Silni požar, koji je u noći od 24. na 25. nastao u skladištu br. 20. slobodne luke na Rieci, nije bio ni dne 28. posve svladan, ma da su vatrogasci i vojnici tri dana i dvie noći neumorno radili. Kako javljaju iz Rieke, uzrok požara još uvjek nije točno ustanovljen. Pošto je one noći bilo oluje i kiše, drže mnogi, da je grom udario u magazin i upalio naskladanu u njem robu. No s druge strane tvrde, da oganj nije nastao od groma, već s nepazljivosti ljudi, koji su u magazinu radili. U magazinu bilo je lahko upaljivih tvari kao: 497 vagona jute, 20 vagona zobi i druge robe. Vatra je u tren silno planula; u Opatiji mislili su, da ciela Rieka gori, jer je od žara uzprkos kiši cielo obzorje sjajno razsvietljeno bilo. Gašenje bilo je otežčano usljed silnoga dima i velike vrućine, koja je tako velika bila, da su se raztalile željezničke tračnice. Za odpremu jute bilo je pred magazinom spremljeno 100 praznih vagona, od koji su 92 odstranjena, a osam ih je podpuno izgorjelo, jer se je i željezo na njima raztalilo. Magazin br. 20 saavim je uništen, a u hrpi izgorjele robe dugo je klijala vatra. Neumornom radu vatrogasaca pošlo je za rukom. da zaprieče razširenje vatre i tako su spašena obližnja skladišća. Od 27.000 bala jute, 10 vagona zobi, 2 vagona pasulja i velike zalihe razne ine robe, nije se moglo ništa spasiti. Škoda iznosi do milijun forinti, ali je pokrivena osiguranjem.

Izkaz

prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru tokom mjeseca veljače tek. god. 1898.

G. Josip Mandić Pazin priposlije sabranih:

a) pri igri sekanja krumpira na vilicah — Slovenci i Hrvati . . f. 2·60

b) za prodanu papirku „Drama" od Frana Havliček u kući Josipa Velana u Pazinu . . . . f. —·90

c) od nekolike paziuskih seljaka f. —·50

Gosp. Fran Anaković iz Privlake priposlije svoj mjesečni prinos za veljaču . . . . . f. 1.—

Gosp. M. Brajša predaje svoje mjesečne prinose za siečanj i veljaču po 50 novč. ukupno . f. 1.—

Gosp. Mihovil Barbić, duhovn. pomoćnik u Pićnu priposlije svoj mjesečni prinos za veljaču . . f. 1.—

Na predlog gosp. M. Brajše sakupljeno kod Tončine u Mihotićih prigodom proslave rodjendana gosp. M. Kundića . . . f. 5.—

Gosp. Ivan Mahulja iz Dobrinja priposlije sabranih u krčmi kod Frana poslie predstave Prikrilove dne 17/1 . . . . . f. 3.50

te svotu, kao čisti ostatak veselice, priredjene u Čitaonici dne 2/2 t. g. . . . . f. 20.32

Gosp. Milan Amruš, narodni zastupnik u Zagrebu ustanovljuje putem uprave „Obzora" Zaladu „blagopok. Ivana Gabrića", te posliednja priposlije u to ime sabranih za družbu f. 105.—

Gosp. Ante Volarić — Rieka priposlije sakupljenih po Clubu „Tinketon" kod vlč. gosp. Žgombića, dražkog župnika . . . . f. 3.—

Gosp. Ivan Bačić, posjednik u Ičićih milodari mjesto vienca na odar blagopok. Ivke Fiamin, kćerke Benedikta u Opatiji . f. 5.—

Gosp. M. Anastasijević, odvjetnik u Vinkovcih dostavlja iznos legata blagopok. Adolfa Holjca f. 100.—

Gosp. Slavoj Jenko — Podgrad priposlije sabranih od pet pobratima u kavani „Zagreb" dne 13/2 . . . . . f. 5.—

Gosp. Ante Volarić — Rieka priposlije sabranih na pira Slavice Udina, kćeri gosp. Dinka Udina, učitelja na Trsatu . f. 5.—

Gosp. Julij Miran, učitelj u sv. Mateju priposlije svoj mjesečni prinos za veljaču . . . . . f. 1.—

Gosp. Dr. Otokar Rybar, odvjetnik u Trstu priposlije milodare, prispjele na upravu „N. Sloge" od dne 22/12 pr. god. do 24/2 tek. god. u iznosu . f. 77.—

Gosp. Dr. R. Lenac, odvjetnik na Ricci priposlje sakupljenih u prijateljskom krugu pri oprostnoj večeri u čast gosp. kapetana Higina Pajkurića, koji doskora odlazi u tudjinu . . f. 20.—

Uprava „Narodnih Novina" u Zagrebu priposlije stigle njoj razne iznose u ukupnoj svoti f. 107.—

Gosp. Fr. Anaković iz Privlake priposlije svoj mjesečni prinos za ožujak . . . . . f. 1.—

Gosp. Dubrović, kapelan u Opatiji predaje primljenih prilikom smrti učenice Ivke Fiamin . . f. 3.—

M.s Vinko Zamlić — Volosko predaje:

a) Darovanih od župnika Aleksa Askerc iz Bartolovca u Hrvatskoj . . . . . f. 2.—

b) svoje mjesečne prinose za okt. novemb. i decemb. pr. god. . . . . f. 3.—

M. Mandić Trst mjesečni prinos za veljaču i ožujak . . . . f. 2.—

Dr. Ivan Poščić — Volosko predaje

a) čisti prihod zabave podružnica iz Voloskoga i Opatije, od dne 16/2 tek. god. . . . . f. 54.30

b) mjesečni prinos Hrvoja Istranića za veljaču . . . . . f. 1.—

Ravnateljstvo „Dioničke štedione" u Križevcih priposlije doznačenih u svojoj glavnoj skupštini od 15 veljače kao podporu družbi . . . . . f. 100.—

Podružnica muška i ženska u Omišlju priposlilu ujedno članarinu za god. 1897 u iznosu . . f. 11.70

Listnica uprave.

J. I. Frančići for. 5; S. D. Frančići for. 2; M. F. Frančići-Kućeli for. 2; K. J. Frančići-Runkavac for. 2; K. F. Sidnej for. 5; R. V. Trst for. 2; J. A. Odpatija for. 4; S. A. Pehlja for. 2; J. A. Odpatija for. 2; V. J. Kastav for. 5; J. B. Kastav (ogl.) for. 2; M. F. M. Trst for. 5; V. J. Dolina for. 5; Dr. F. M. Trst for. 5; Z. S. Frančići for. 2; S. J. Zamet for. 2; Dr. G. G. Trst for. 10; F. F. Opatlj for. 4.50; S. M. Samobor for. 2.50; K. J. Pula (ogl.) for. —.30; E. F. Bolak for. 2; K. J. Bač for. 5; L. M. Kastav (ogl.) for. 2; G. N. Sušak for. 2; H. M. Rieka for. 2; M. M. Grobnik for. 2; J. Lj. Cirkvenica for. 6; N. Čit. Krapina for. 1; S. J. Lovreč p. for. 1.

***

Molimo svu onu p. n. gg. koji nam duguju za više godina, da jednom već namire svoj dug, jer ćemo mi u protivnom slučaju prestati ih obvještavati, što smo već na njekojimi nezgodnimi i učinili.

Uprava „Naše Sloge"

Poziv!

P. n. g. g. članovi gospodarske zadruge u Kastvu pozivlju se ovim na glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u „Narodnom domu“ u Kastvu na vazmeni ponedeljak t. j. dne 11. aprila u 9 sati predpodne.

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvješće tajnika.
3. Izvješće blagajnika.
4. Izždrebanje dvojice članova u društvo sv. Jeronima.
5. Izždrebanje njekojeg gospodarskog orudja.
6. Različiti predlozi.

Odbor gospodarske zadruge.

U Kastvu, dne 29. marča 1898.

Podpredsjednik:
Fr. Dukić.

Razglas.

Občinsko glavarstvo v Materiji daje sploh v znanje, da ponovljeni sejem za živino in drugo blago v Herpeljah bode:

dne 2. aprila 1898

in tako naprej dne 2. vsakega meseca brez prenehanja; ako pa ta dan spada na nedeljo ali praznik, bode se sejem obdržal prvi delavni dan potem.

Sejemski prostor je na razpotju treh železnic Herpelje-Kozina in bode za eno leto štantnine prost, se toraj prodajalci in kupci uljudno vabijo na obilen obisk z opazko, da za postrežbo je povsem skrbljeno.

Občinsko glavarstvo Materija
dne 8. marca 1898.
Obč. glavar:
Kastelic.

Prava češka tvrdka

Jeden cesper 3-10 m. dug, dosta za muž. ko odjelo stoji sama	for. 3·10 iz dobre	prave vrste
	„ 4·10 iz dobre	
	„ 4·50 iz dobre	
	„ 6·— iz bolje	
	„ 7·75 iz fine	
	„ 9·— iz najfinije	
	„ 10·50 iz još finije	

Jeden cesper za crno sukneno odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Hoses, Paravesone, Deskinge, Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje iz tvorničke cene kao čvrsto, solidno i vrlo dobre poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Ambof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerno uzorku.

Pozor! P. n. občinstvo upozorujemo se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se iz izravne ruke nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Ambof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke cene bez odbitka, što ga daju krojačam, koji škode sino privatnim strankam.

predan, c. k. Ovaj izračun uredovstvu.

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

dijalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria“

13 Sackstrasse — **GRADEC** — Sackstrasse 13.

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

zistem „Patent Workmann Chicago“

Raztrirni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, roketvorov v vsakem obsežju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja zaglave in zavitkov z napisom naslovnih listkov jedinih list, pavahli itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Casna-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov Prima-nota, odpravnih, menjičnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztrirnega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledio iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

Pserhoferova

LJEKARNA K „ZLATNOJ DRŽAVNOJ JABUCI“

Beč, I., Singerstrasse broj 15.

J. Pserhofera pilule za čišćenje

iskušano, lahko prebavljajuće od mnogo liječnika občinstvu preporučeno kućno sredstvo.

Ove pilule su one iste, koje su već od mnogo stoljeća pod imenom „pilule za čišćenje krvi“ občinstvu poznate i koje se prave samo u ljekarni k „zlatnoj državnoj jabuci“ Beč I. Singerstrasse 15.

Od ovih pilula stoji: 1 kutija sa 15 pilula 21 nvč., 1 zamet sa 6 kutija 1 for. 5 nvč.

Ako se prije pošalje dotični iznos, stoji franko: 1 zamet pilula 1 for. 25 nvč., 2 zamota 2 for. 30 nvč., 3 zamota 3 for. 35 nvč., 4 zamota 4 for. 40 nvč., 5 zamota 5 for. 20 nvč., 10 zamota 9 for. 20 nvč. (Manje od 1 zamota nemože se poslati.)

Umoljava se, da se izrično zahtjeva „J. Pserhofera pilule za čišćenje“ i da se na to pazi, da nosi pokrov svake kutije ime „Iv. Pserhofer“ i to crvenom tintom košto i peduka glede poraba.

Balzam za zimu od I. Pserhofer-a 1 lonac 40 nvč., franko 65 nvč.

I. Pserhofera trpotčev sok za liječenje. Jedna flašica 50 nvč.

Iv. Pserhofera Krepf-balsam 1 flašica 40 novč. franko 65 nvč.

Stollovi Kola-Preparati izvrstno sredstvo za jačanje želudca 1 narv. 1 l. kola-vina ili Elixira 3 for., pol litra 1 for. 60 nč., četvrt litra 85 nvč.

I. Pserhofera gorka tinktura za želudac (prije t. zv. životna esencija) po lazano razlapljajuće sredstvo za ojačavajućim

uplivom na želudac kad isti slabo probavlja. Cijena flašici 22 nvč., 12 flašica f. 2.

I. Pserhofera balzam za rane 1 flašica 50 nvč.

Tanochinin-Pomada od Pserhofera najbolji sredstvo da rastu vlasi. 1 kutija for. 2.

Obliz za liečenje rane od prof. Stendel-a, 1 lonciš 50 novč., franko 75.

Sol za posvemašno čišćenje od A. W. Bulrich-a domače sredstvo proti slaboj probavi, 1 paket 1 for.

Osim ovdje navedenih preparata, nadje se sve u austrijskim novinama oglašene tuzemne i inozemne farmaceutičke preparate djelomice u zalihi, djelomice se ih, ako ih nema u zalihi, najbrže i najjeftinije pripravi.

Pošiljke po pošti obavljaju se najbrže, ako se prije pošalje novac, veće naručbe također poštanskim podzećem.

Ako se prije pošalje novac, (najbolje poštnom naputnicom) stoji poštarina mnogo manje nego sa poštarskim podzećem.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB
Ilica br. 12

A. WINGER

ZAGREB
Ilica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vricdni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, reumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslie težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Švajcerske pilulice, najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teške disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, očvršćuje meso oko zubi, razfriškavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi začastnoim diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbublosti, djetinjoj krživjavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i raskuživanje zraka u sobah, za disanje i za pluzdobolne. — Po 50 nvč.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u slišici želudačne grčeve, žutica, grozniea ili mimica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prenugodan miris. — Flašica 30 nvč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski kek i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objašnjenje želudca i probavo, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čilji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i ospetinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Otrov ili čemer a. stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili patu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Antifebrile od Rodinlsa proti grozniei ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Selaku liečí uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju. trzanje, isteriju, zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežom, raznim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, ospetinje na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjelotu i finoću obraza i ruku. — Ciena rečem lončiću 1 for. — K tome spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfeme, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za puljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljaju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Bolonc u Trstu.

Broj 14. U Trstu 7. aprila 1898. Godina

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cieniku ili po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom uputnicom (vaglia postale) na administraciju. Izbori u Pomjanu imaju se uputiti na c. kr. poštanski ured u [illegible] točno na [illegible] ime.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za 1/2 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2.1/2 i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

Uskrs!

Božić i Uskrs bili su odkad je sinulo medju narodi svjetlo kršćanstva, jesu i biti će do konca svieta dva najuzvišenija i najslavnija blagdana u godini za sve narode, za čitavo čovječanstvo. Sa Božićem počimlje novi život za čovječanstvo, sa Uskrsom se taj život posvećuje — učvršćuje. O Božiću veseli se kršćanstvo dolazku Sina božjega na ovaj griešni svieat, a o Uskrsu se raduje, što ga je Spasitelj na Golgoti oslobodio smrti vječne.

U životu i nauci toga najvećega učitelja svih vickova, nalazimo divan primjer težke borbe istine i prava proti laži i nepravdi, borbe kršćanske ljubavi i pravog bratimstva proti mrzkoj mržnji i nasilnom gospodstvu. Spasitelj naš žrtvovao je sam sebe izpiv gorki kalež do dna, da zadovolji pravednomu gnjevu svoga Oca nebeskoga. On je podnio najstrašnije muke, što ih ljudska zloba izmisliti može, dà, on je podnio groznu smrt na križu. Nu On je ipak treći dan veličanstveno uskrsnuo od mrtvih. Ali čujmo kako nam to jednostavno ali divno opisuje sv. evandjelje:

Sutradan po petku sastadoše se poglavice svećenički i farizeji kod Pilata i rekoše: Gospodaru, mi se sjetismo, da je ovaj lažac još za života kazao: poslije tri dana ukrsnuti ću. Zato zapoviedi, da se utvrdi grob do trećega dana, da nedodju kako učenici njegovi noću i neukradu tjelo njegovo i da nekažu narodu: uskrsnu od mrtvih; i biti će posljednja prevara gora od prve. Reče im Pilat: evo vam straže pa idite i utvrdite kako znate. A oni otisavši sa stražom utvrdiše grob i zapečatiše kamen. A po večeru subotnom na osvitak prvoga dana nedjelje dodje *Marija Magdalena* i druga *Marija*, da ogledaju grob. I gle, zemlja se potrese vrlo, jer andjeo gospoduji sidje s neba i pristupivši odvali kamen od vrata grobnih i sedjaše na njemu. A lice njegovo bijaše kao munja i odjelo njegovo kao snieg. I od straha njegova uzdrhtaše stražari i postadoše kao mrtvi. A andjeo odgovarajući reče ženama: nebojte se vi; jer znam, da *Isusa* razpetoga tražite. Nije ovdje, jer ukrsnu, kao što je kazao.

Poglavice svećenički i farizeji zasnovaše djavolsku osnovu, kako će *Isusa* uhvatiti noću, kako će ga mučiti i na križu razpeti. Izabrašе noć za izvedenje zločina, jer je noć slika i prilika crnu djelu, i jer se pobojaše nižeg pučanstva, koje je još na maslinovu nedjelju pozdravljalo Isusa ulazećega u Jerusolim sa: *Hossana sinu Davidovu?* Ali ni mrtvo i izmrcvareno tjelo *Isusa Krsta* nije dalo miровati poglavican puka u Jerusolimu. Znali su oni za proročanstvo Spasiteljevo, da će poslije tri dana uskrsnuti, pak odlučiše, da se na njegov grob stavi pečat i da ga čuvaju stražari. Nu sve moguće mjere opreznosti, dà svi stražari svieta nebi bili zapriečili slavnoga uskrsnutja, jer je tako bilo od Boga odlučeno, i jer su se morala izpuniti sva proročanstva. I On uskrsnu!

Uskrsnutje njegovo proslaviti će sav prosvjetni svieat u nedjelju velikim veseljem i sjajem, premda je od dana slavnoga uskrsnutja minulo devetnaest viekova.

Uspomena na slavno ukrsnutje Sina božjega pobudjuje i učvršćuje u nami vjeru i nadu i u naše narodno uskrsnutje. I naš hrvatski narod mora da podnaša težke muke i velike nedaće od zlobnika i nasilnika, koji pravde od Boga ne poznaju, koji ga preziru i progone poput poglavica svećeničkih i farizeja u starom Jerusolimu. Pravaje sreća, da imade i naš narod muževa, kojim jebdi pred očima sjajni primjer Spasitelja sa trnovom krunom na glavi, primjer najvećega mučenika za svoju svetu nauku. Ovi su pripravni, da se bore i da trpe za velika načela, za prava svoga naroda, za njegovu slobodu i jedinstvo. Njih neplaši smjeh ni poruga narodnih dušmana, niti se boje njihovih otrovnih sulica. Nepomično stoje na braniku narodnom, odakle se nemiču ni na molbe ni na grožnje protivnika.

Isus Krst, koji je svojevoljno pošao na najgroznije muke i na strašnu smrt za čitavo čovječanstvo, podieliti će i vodjam našega naroda krieposti, da nemalaksaju u težkoj borbi za najsvetija ljudska prava. On će im pomoći, da povedu u luku slobode i spasa ono junačko pleme, koje je prolilo na potoke svoje krvi za *krst častni i slobodu zlatu*, i koje je zavriedilo od Isusovih namjestnika na zemlji uzvišeni naslov: *predzidje kršćanstva*.

Uztrajmo dakle u svetom nastojanju, da se duševno oplemenimo i da budemo dostojni dragocjene krvi prolivene na Golgoti, a uz to upregnimo sve sile, da pripravimo svomu narodu čim skorije njegovo uskrsnutje. Svi stupajmo složno vazda napried u borbi za sveta naša prava, pa nas pobjeda nemože minuti. Napried dakle mučenički narode! Poslije Golgote dolazi Sion, poslije križa, slavodobitna zastava, poslije velikog petka, Uskrs —, koji neka ti sretan bude!

Konac sablazni.

VI.

Sabor u Puli bavio se je medju inim i pitanjem željeznica, koje bi se još imale graditi u Istri: od tih bi jedna imala spojiti zapadnu Istru, ili bolje reć, talijanske njeke gradiće s Trstom, a druga bi morala srušiti kinezki zid, koji dieli Liburniju od srca pokrajine.

Pri ovoj posliednjoj talijanski zastupnici su posve prihvatili stanovište naših zastupnika; stanovište, koje oni inače uvjek pobijaju tvrdeć, da Liburnija, dakle sve, što je preko Rāše i Učke, nespada Istri. Kod glasovanja ih nije vodila misao, da će Istra u spoju s Riekom i s Hrvatskom crpiti velike koristi, nego su htjeli privezati uza se čim čvršće *renegate* na Labinštini, Plominštini, u Lovranu, Veprincu, Volosku i pod Kastvom. Ta željeznica nije spomenuta u istarskom saboru prvi put ove godine: o njoj je bila rieč već u prvom zasjedanju istoga sabora, kad su talijanski poglavice sami priznali, da bi željeznička pruga imala svezati Rieku s Istrom, te prolazeć njegje iz Učke, silaziti uz vodu *Mirnu* do jadranskoga mora, čime bi Mljetci dobili bliže stvari, koje trebaju od nas i naše braće.

Svakako se moramo radovati toj pobjedi naše ideje, toj točki, gdje Talijani nisu mogli neprihvatiti hrvatsko stanovište; a s druge strane stalni smo, da odluka u saboru nije nego sjeme bačeno u zemlju, koje je treba velike njege, da nikne, uzraste i dozrije.

O željeznici Trst-Poreč-Kanfanar govori se već mnogo godina: za nju su se Talijani zauzeli kano za svoje životno pitanje i čudom su se začudili videć, da ih ove godine naši zastupnici, koji predstavljaju u saboru interes puka, nisu htjeli sklopiti na sklizavoj cesti. Iz početka vlastodala je jednodušnost i u tom pogledu; hrvatski i slovenski zastupnici bili su pristali na gradnju te željeznice uz žrtvu pokrajine od for. 700 000. Od onda su se stvari promjenile. Pruga željeznička se je zavela nenaravnim putem, jer se htjelo udovoljiti samo gospodarskim mušicam Talijana, a pustilo se je s vida mnogo mjesta i krajeva, koji očekuju obćevno sredstvo kao ozebao sunca. Što više, da se ugodi samovolji klike, pokrajina bi morala podvostručiti i potrostručiti svoju žrtvu, jer inače željeznica bi bila nemoguća.

Pri takvom stanju stvari naši narodni zastupnici nisu smjeli zaboraviti one stare: „Nil de nobis sine nobis[1])", pa su prikladnim predlogom u saboru pokazali Talijanom, kako bi se moralo postupati, da jednodušnost ostane nepomućena. Ali zahtjevati od njih, da zatvore obadva oka i naprte puku težke namete sbog stvari, koja mu možda nebi koristila, to je bilo preveć; i hrvatsko-slovenski zastupnici, držeć na umu korist puka, nisu htjeli biti sukrivci štetonosnih hira. A pri tom ih nije vodila, ne, misao, da zanieče strančarskomu zemaljskomu odboru svoje pojedinačno uvjerenje, već da odstrane od puka težke posliedice gospodarske propasti pokrajine, jer za stvar dvojbenog uspjeha se je pitalo krvave žulje istarskoga naroda u neizvjestnom iznosu i za neizvjestno doba.

A sada još malo rieči o drugom važnom pitanju, pretresanom u saboru ove i prijašnjih godina, o pitanju dioba općina.

Kad su se koncem šestdesetih godina krojile i prenstrajale mjestne obćine po Istri, Talijani su se držali stanovišta, koje su mislili, da će jim biti najkoristnije za uvjek: oni su pazili na to, da stvore čim obsežnije obćine sa središtem u kojem gradiću, o kojem su sudili, da je za rje „rocca inespugnabile[2])". Tada su pale mnoge i mnoge naše seoske obćine pod pandže pojedinih gradova, i u istinu Talijani su nam tim načinom zadali groznu udaraca, koje još danas čutimo, osobito na Poreštini i na Puljštini. Tekom vremena, naročito odkad se je naš narod počeo buditi širom ciele Istre, osvetila su se ta obsežna upravna tjela na istim Talijanima: otudjila jim se je Liburnija, otudjio im se krčki otok, pao je Pazin, pao Buzet, pali su Tmjan i Žminj i Boljun i Barban; nastala je pogibelj za Roč, Plomin, Vinjan, Cres, Osor, Motovun, a zloguki proroci medju Talijani uvidili su, da bi smrtno zvono moglo zazvoniti talijanstvu i u Poreču i u Puli i u Lošinju i u Labinu i drugdje. Sad je nastala reakcija: doli sa obsežnimi obćinami, pa stvaraj malene, dieli, da spasiš, što se još može spasiti.

U toj trzavici podnesli su Talijani predloge u saboru, da se dieli Lovran, da se kida Pazin, da se ruši Pomjan, da se truje Kastav itd.

Hrvatsko-slovenski zastupnici opazili su kuda cilja klika: nije joj dosta dosadašnjeg zuluma; treba joše mutiti vodu, da se koja luda riba ulovi. I ustali su naši zastupnici, da muževno brane puk od spletaka zulumćara i digli su svoj glas proti nepravdi, pača proti nevjeri talijanskoj.

Ako Talijani misle, da velike obćine nemogu više obstojati, neka pristanu na poštenu diobu po narodnosti, i to po svoj Istri, a ne samo gdje to može dobro doći njihovim stranačkim svrham. Ako im nije pravo, da Pazinski Kalabrezi slušaju zapovied Lindarca, tad se nesmije siliti ni Badruca, da ostane upregnut pod jarmom Porečkim; ako je Buzetu krivo, što mora stati pod Štrpedom, tad valja priznati, da i Šumber ima pravo, da se otrgne o' Labina. I tako bi mogli nabrojiti sve obćine po Istri, gdje bi se dalo pošteno dieliti.

Nama nije stalo do diobe, pače volimo, da je nebude, jer će naš narod po prirodnom zakonu oboriti sve kule toga laži-talijanstva. Ali Talijani bi morali dobro paziti što rade; danas bi nas možda našli još pripravne, da se nagodimo, da im pustimo ono ujekoliko gradića, što stoje kauo puceta na istarskoj haljini; sutra to već neće ići, jer će bujica našeg naroda pritisnuti i sva gujezda njihova. Oni bi morali znati, da što ih ima u Istri, to su zadnji ogranak prama iztoku, a i spona, što ih veže sa onom, koju zovu materom zemljom, sa Italijom, nije više kao naša braća Slovenci rivaju prama Adriji, kaošto se Soča šumeći kotrlja od Triglava k moru.

Ali zašto da ih mi učimo pameti: odobrali su si put propasti, neka idu samo napried!

Koga hoće Bog, da pogubi, tomu oduzme pamet, kažu stari Latini.

[1]) Ništa o nama, a bez nas.

[2]) Nepobjediva tvrdjava.

Pisma iz Beča.

2. aprila 1898.

Sinoć oko osme ure pretrgale su se sjednice zastupničke kuće, i zastupnici podali su se u svoja bivališta, da sa svojimi sprovedu uskrsne blagdane.

Već smo izvjestili u kratko o sjednicah do sjednice 20. marča uključivo. Evo nas da koju rečemo o sjednicah dne 30. i 31. marča i o sjednici 1. aprila.

U sjednici 30. marča razpravilo se je *prešne predloge za podporu postradalim*. Jedino to moglo se je razpraviti, osim razprave o vladinoj izjavi u oba tjedna zasjedanja. I to je hotio zapriečiti zastupnik *Wolf*. Njemu je najglavnija stvar njemački jezik; siromasi neka i na dalje čame u biedi i nevolji. Ogromna većina zastupnika nije toga mnienja. Ona je poduzela shodne korake, da se postradalim pomogne. Razpravila je odnosne prešne predloge. Bilo jih je mnogo; za sve pokrajine, jer ima više manje biede u svih.

Naši zastupnici *Dr. Laginja* i *Spinčić* uiedno sa svojimi drugovi postavili su prešan predlog za podporu u Istri. Predlog šaljemo Vam posebice. *Dr. Laginja* ga je kratko obrazložio.

Cielo Primorje, reče on, dobilo je 75.000 for. podpore. To je malo na stanovničtvo od 600000 duša. U Istri samoj ima do 100000 stanovnika, dakle jedna tretjina, koji su već bez živeža. Ima mjestnih obćina, kako je n. pr. *Barbanska*, gdje si morada ljudi već preko mjeseca dana kupovati najpotrebitiji živež. Kad bi vlada dala još jedan put 75 000 for. podpore, došlo bi na svakoga stradajućih 75

novčića. To bi bilo po prilici 8 kilograma kuruze i 2 kilograma soli na glavu.

Drugi dio predloga ide na to, da vlada dade kakvih 100·000 forinti beskamatne državne posude za nakup sumpora, modre galice i sprava za braniti lozu od bolesti, osobito proti peronospori. Glavni proizvod Istre je vino; ako to pofali, puk nemože živiti. Ako si vinogradari nepoprave svojih vinograda, morati će njim se buduće godine dati milostinje, da neskapaju od glada.

Taj predlog kao i ostali slični bili su izručeni proračunskomu odboru. Odbor taj se je izabrao uza sve neprilike, koje su postavljali Niemci, predlažuć svaki hip, da se izabere posebni odbor. Htjeli su zapriečiti izbor proračunskoga odbora, da zaprieče riešenje drugih predloga, koji bi odboru izručeni bili. Odbor proračunski je ipak izabran bio. Obdržavao je svoju sjednicu, i izviestio petak u večer. Izvjestitelj bio je naš Slovenac *Dr. Krek*. Pozvalo se je c. kr. vladu, da za vrieme uskrsnih blagdana izpita potrebe obzirom na prešne predloge i odnosne govore, i nek se pobrine za novac, da se bude mogao razdieliti već poslie Uskrsa među postradale.

Naši zastupnici *Dr. Laginja* i *Spinčić* s drugovi postavili su u toj sjednici tri interpelacije. Dvie na ministra predsjednika, kao upravitelja ministarstva nutarnjih posala, i to jednu radi *provedenja izbora u Pomjanu*, a drugu radi *talijanskoga dopisivanja sa hrvatskimi strankami sa strane c. kr. kotarskih oblasti u Istri*. Treću su upravili na ministra trgovine *radi zloporaba kod ribarenja sa strane Čozota*, i drugih nekih nepravilnosti kod ribarenja. Istodobno obnovio je zast. vit. *Vuković* s drugovi predlog radi podignuttja ribarstva.

U sjednici 31. marča *predložio je financijalni ministar Dr. Kaizl proračun za godinu 1898.*, za koju se već 3 mjeseca troši i bez privole parlamenta. Svi troškovi iznose blizu 722 milijuna forinti. Nješto malo veći je prihod. Toga prvoga ministra Mladočeha pretrgavali su često razni Niemci, al jih je okretno i fino odbijao.

Kod razprave o vladinoj izjavi govorili su toga dana zastupnici grof *Stürgk*, *Mauthner*, Niemci; Čeh Dr. *Vašaty*; neodvisan Malorus Dr. *Jarošievič*, Čeh Dr. *Herold* i Poljak *Stojalovski*.

Prva drojica u ime tobožnjih umjerenih Niemaca, koji bi rado biti u vladi i u opoziciji; jedan u ime njemačkih veleposjednika, drugi u ime velikih obrtnika i trgovaca. Htjeli bi, da se jezikovno pitanje uredi zakonom za cielu polovicu monarhije. *Jarošievič* je proti vladajućoj poljačkoj stran i u Galiciji. Poznati „otac" *Stojalovski*, koj se je poslednje doba izmirio s crkvom posve, a državom ponekle, govorio je dosta pomirljivo. Pozna se na licu mu, da je poslednjih godina mnogo trpio, al duh mu je još uvjek svjež. Govorio je kasno u noći, i to što njemački, što poljski, uvjek živo. Sav njegov govor odavao je pravu kršćansku ljubav, i čuvstvo za niže staleže, osobito za poljodjelce.

Mladočeh Dr. *Vašaty* nije u klubu Mladočeha, jer nije s njimi sporazuman, što su se bili izmirili s vladom, a još manje tim, što je jedan njih zasjeo ministarsku stolicu. On drži, da se to neslaže sa programom Mladočeha nit českoga naroda.

Dr. *Herold* zagovarao je stanovište Mladočeske stranke, naglasujuć, da je ona posve neodvisna, i da nije vezana na vladu, pa makar sjedio u njoj jedan Mladočeh. Odbijao je napadaje Niemaca, i iztaknuo, da Česi neće nego zakon i pravo. Ako toga vlada neće, ako bude postupala kako prvanje, onda nije moguće, da parlament dugo djeluje.

U sjednici 1. aprila, koja je trajala od 11. prije podne do 8. u večer, govorili su još o izjavi vlade Niemci *Funke* i *Wolf*, Poljak *Diedušicki*, Malorus *Vahnianin* i još njeki. Prva dvojica, osobito poslednji udarali su u strune obštrukcije, treći je branio Poljake proti raznim napadajem, četvrti mirnije Maloruse, ističuć, osobito, da njegova stranka hoće ravnopravnost i ništa drugo; proširenje autonomije zemalja uz jamstvo za čuvanje manjina.

Već početkom sjednice iznieli su socijalni demokrati u razgovor slučaj, što je *bečki sud osudio urednika jednoga radničkoga lista za to, što je dao tiskati interpelaciju, u kojoj bijaše naveden i jedan dio prije zaplienjenoga članka*. Kod toga su oštro udarali na njeke sudbene činovnike. Slučaj je svakako iznenadio sve zastupnike, jer je do sad valjalo, i mora valjati, po zakonih, načelo, da se može sve tiskati, što zastupnici govore ili napisano predadu predsjedničtvu, a da se zato ne može nikoga pozvati na odgovornost. Tečajem sjednice se je stvar razpravljala u klubovih, a prema svrsi primio predlog, da je dozvoljeno objavljanje interpelacija, i da se za to nemože proti nikomu kazneno postupati.

Već na početku sjednice izjavio je ministar-predsjednik u ime svoje i svojih drugova ministara, *da će on i oni odgovarati na interpelacije*, kako to zahtjeva §. 68. poslovnika, a da se želi prije potanko u svakoj stvari obavjestiti. To je i pravo.

Vlada nije u cieloj razpravi o njezinoj izjavi rekla nit rieči, *tako da se ni sada kako i na početku nezna, kako kani postupati*. Iz odgovora na interpelacije moći će se ju bar ponekle suditi.

U posliednjoj sjednici postavili su naši zastupnici gg. *Spinčić* i *Dr. Laginja* s drugovi dvie interpelacije: jednu obzirom na *Mune* i *Žejane*, drugu obzirom na *hrvatski odjel pučke škole u Lovranu*.

Interpelacija

zastupnika prof. *Spinčića*, *Dr. Laginje* i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra trgovine — radi zloporaba kod ribarenja sa strane *Čozota* i nekih drugih nepravilnosti u ribarstvu.

I u novije doba ponavljaju se opravdane tužbe proti samovoljnom, protizakonitom i protiugovornom postupku *Čozota* kod ribolova, imenito u kvarnerskom zaljevu. Tim postupkom uzima se svakdanji kruh domaćemu pučanstvu, i uništuje se ribe u zarodu tako, da se posliedice već znatno opažaju, osobito na trgovih kvarnerskih obala.

Na dalje čini se, da se naredbe o morskom ribolovu neuporabljaju primjerno i pravedno, navlastito prema onim ribarom, koji žele loviti ribe u području drugih obćina, ili drugim, koji u takovih u istinu love. Ribarom n. pr. iz Mošćeničke Drage i Berseča zabranjuje se loviti ribu na obalah susjednoga Creskoga otoka, premda su na njih od vajkada lovili, i premda u odnosnom području nelma dovoljno ribara. S druge strane tuži se obćina Punat proti postupku ribara krčkih, a njezina molba, upravljena dne 8. jenara 1897. na c. kr. pomorsku vladu, je još uvjek neriešena.

Uslied toga i obzirom na istodobni predlog zastupnika viteza *Vukovića* i drugova, tičući se podignuttja i podupiranja morskoga ribolova na obalah monarhije, odnosno na zaključke dotičnoga odbora prihvaćene prošle godine u Trstu, uslobadjaju se podpisani postaviti na njegovu preuzvišenost gospodina ministra trgovine sliedeća pitanja:

1. Kani li vaša preuzvišenost stati na kraj tako često se opetujućim tužbam proti *Čozotom* kod lova morskih riba?

2. Kani li vaša preuzvišenost popriniti skodne mjere, osobitim obzirom na dva navedena slučaja i druge slične, da se bolje upotrebljavaju propisi o morskom ribolovu?

Beč 30 marča 1898.

(Sliede podpisi gori spomenute dvojice i 17 njihovih drugova).

Sa ovom interpelacijom u savezu je predlog zastupnika vit. Vukovića i drugova o podignutju ribarstva u jadranskom moru u obće. U tom predlogu pozoruje se vladu na zlo stanje, koje vlada u primorskih zemljah, te na načine, kako bi se to stanje poboljšalo. Jedan tih načina je, da se podigne i pospješi ribarstvo na obalah jadranskoga mora. Tim bi si ljudi dobivali svakdanji kruh, a tim bi i država imala koristi, jer je ribarenje dobra škola za mornare, kojih treba država za mornaricu.

Središnja vlada malo se je de sad brinula za ribarstvo. Ono nekoliko tisuća, što se jih nalazi u proračunih, nisu ni iz daleka dovoljne prema onom, što bi se imalo učiniti i dati za podignutje ribarstva.

Za to imale bi raditi i pokrajine, i obćine i zasebnici, al odnosnu akciju imala bi uzeti u ruke država.

C. kr. pomorska vlada u Trstu pripoznala je to, pak je sazvala prošloga oktobra interesovanih ljudi, da se pogovore, kojimi načini bi se ribarstvo i s njom sdruženi obrti podiglo. Pogovorili su se, stvorili zaključke, i poslali na ministarstvo trgovine.

Predlog zastupnika *Vukovića* i drugova ide za tim, da c. k. vlada uzme obzir na one zaključke već u sadašnjem proračunu, i da izvjesti zastupničku kuću o svem, što kani poduzeti u tom obziru.

Predlog je upućen gospodarskomu odboru, koji se ima tek izabrati, pak je s toga zgodna interpelacija naših zastupnika, jer se njom sili vladu, da i prije o stvari progovori nego li bude o njej razpravljao gospodarski odbor.

Interpelacija

zastupnika prof. *Spinčića*, Dra. *Laginje* i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra poljodjelstva za osušenje „*Luga*" i „*Jezera*" na otoku Krku.

C. kr. politički izloženi ured u Krku priobćio je svojim dopisom 20. maja 1895. br. 752 obćinskomu odboru u Omišlju odluku visokoga c. kr. ministarstva poljodjelstva od 12. marča 1895. br. 4005, kojom se je obećalo, da će se poslati na lice mjesta tehničkoga šumskoga činovnika, da proviđe izviće za osušenje „*Luga*" i „*Jezera*".

To se do sada, poslije punih trih godina, nije dogodilo;

Osušenje „Luga" i „Jezera", koji prouzrokuju groznicu medju pukom i nanašaju škode na poljih i livadah, je jako znamenito u zdravstvenom i gospodarskom obziru za odnosno pučanstvo;

Kod toga nebi se smjelo prestrašiti od nješto većih troškova, i to nesamo obzirom na pučanstvo, nego i obzirom na državu, kojoj bi se odnosne izdatke u njekoliko desetljeja izplatilo ili za nje bar plaćalo visoke kamate sa porezi, koji bi se povećali sa većimi dohodci iz zemljišta dobljenoga posušenjem;

Obćine Omišalj i Miholjice — da navedemo samo jedan primjer — imale su godine 1897, usljed peplave godine 1896, preko 2000 for. škode samo na sjenu.

Uslied toga uslobadjaju se podpisani upraviti na njegovu preuzvišenost gospodina ministra poljodjelstva sliedeći upit:

„Je li vaša preuzvišenost sklona, narediti bezodvlačno shodna, da se nesamo provedu već obećani izvidi radi osušenja „Luga" i „Jezera" na otoku Krku — česa nuždu i znamenitost se u ostalom niti neporiče —, nego takodjer, da se čim prije započme sa odnosnom radnjom?"

Beč 29. marča 1898.

(Sliede podpisi rečene dvojice i 15 njihovih drugova.)

Prešni predlog

zastupnika *Dr. Laginje*, prof. *Spinčića* i drugova za podporu:

„Visoka kuća nek izvoli odlučiti:

A.

C. kr. vlada se poziva:

1. Nek dade namjestničtvu u Trstu na razpolaganje dalnji primjereni iznos novaca za ublaženje biede vladajuće u Istri, i nek se taj iznos razdieli putem političkih kotarskih oblasti za nabavu živeža;

2. nek dade razdieliti medju siromašnije male posjednike Istre 100.000 for., kao bezkamatni predujam, koji bi se vratio u sliedećih trih godinah, i to za nakup sumpora, galice i odnosnih sprava za uništenje bolesti na grozdju, osobito peronospore, da se tako zapriječi bieda za buduću i sliedeće godine;

3. da obustavi tjeranje zemljištnoga i kućnoga razrednoga poreza do kasne jeseni tekuće godine.

B.

Ovaj se predlog ima razpraviti i o njem odlučiti po svih kraticah propuštenih poslovnikom.

Beč, 29, marča 1898.

(Sliede podpisi dvojice rečenih predlagatelja i 36 drugih zastupnika.)

Pogled po svietu.

U Trstu dne 6. aprila 1898.

Zastupnik na državnom saboru i jedan od prvaka narodno-katoličke stranke u Kranjskoj, Dr. Šušteršič položio je mandat, jer da se kani posvetiti gospodarstvenim pitanjem svoje domovine.

Pod predsjedničtvom cesara i kralja imali su zajednički ministri jedne i druge pole monarhije dne 5. t. mj. u Beču viećanje radi zajedničkoga proračuna i zbog drugih važnih pitanja, koja će se delegacijam predložiti.

Radi uskrsnih blagdana miruju sva zakonodavna tjela i tako neimamo osobitih novostih o političkom djelovanju u pojedinih državah.

Medju **Španjolskom** i ujedinjenimi državami sjeverne Amerike postaju odnošaji danonice sve to napetiji. Povod sporu izmedju tih dvih naroda dalo je, kako je poznato, silovito razprsnutje jedne vojne američke ladje pred otokom Cubom, i ustaši ovoga otoka, za koje se Amerikanci protive Španjolcem, zanimlju. Po najnovijih viestih preuzeo je častnu zadaću izravnanja toga spora sv. otac Lav XIII., koji bijaše zato od nekojih vlastih zamoljen. Ovo nije prvi put, što posreduje slavno vladajući Lav XIII. u spornih pitanjih izmedju pojedinih država, što pokazuje koliku moralnu moć uživa sv. Stolica u čitavom svietu.

Franina i Jurina

Fr. Čuja sam, da je Vaš pop obolija i da mu je prihaja dotor iz Vodnjana.

Jur. Vero je tako; odkad ga je niki vrga u „*Našu Slogu*", je dobija strašnu flaencu.

Fr. Siromašina!

Jur. Ča ćeš, naša je ča je iska.

* * *

Fr. Ma kaj bi reć, da se nas nekako dugo drži Nane Oršić?

Jur. Ja se vero bojim, da on ni više naš.

Fr. E, po majku svita!

Jur. Ma ćemo brzo videt.

* * *

Fr. Pazinske talijanki da pitaju talijanske prediki.

Jur. A ja, da nebi znale same predikat!

Fr. Ma vero neki *rošo* iz Kranjskega, da pobira križi i podpisi za te prediki.

Jur. Dragi ti reci njim reci, neka nekumedijaju zač ni već mesopust.

Fr. Ja, da bi koristilo!

Različite viesti.

Odličan gost. Zadnjih desetak dana boravio je medju nami velezaslužni hrvatski rodoljub, g. dr. *Ivan Benjančić*, zastupnik na hrvatskom saboru u Zagrebu i odvjetnik u Karlovcu.

Odbor političkoga družtva „Edinost" imati će večeras u 7 i pol sati redovitu sjednicu sa vrlo važnim dnevnim redom, radi česa se poziva sva gg. odbornici i zamjenici, da svakako svi na sjednicu dodju.

Deputacija kod c. k. namjestničtva u Trstu. Jučer bijaše ovdje dvojica odaslanika iz obćine Veprinac, da se poklone novomu namjestniku i da mu izruče spomenicu, u kojoj su sadržane potrebe tamošnjega pučanstva. Nenušav g. namjestnika, izručili su odaslanici spomenicu dvorskomu savjetniku pl. Krebich-u, koji će istu uz preporuku predati c. k. namjestniku g. grofu Goëssu.

Rumunjski kraljevski supruzi dolaze opet u Opatiju. Iz riečkih novina doznajemo, da dolaze u našu krasnu Opatiju u ponedeljak rumunjski kraljevski supruzi t. j. kralj Karol i kraljica Jelisava na dulji borak. U Opatiju da će doći i rumunjski priestolonasljednici, koji se sada nalaze u južnoj Francezkoj.

Izbor župnika u Veprincu. Za dne 4. t. mj. bijahu pozvani župljani Veprinački na obćinsku ložu, da si izborom popune župničko mjesto, koje je ostalo ispražnjeno odlazkom g. *M. Laginje*, župnika-dekana u Kastvu.

K izboru je došao od strane političke oblasti sam kotarski poglavar Fabiani; ordinarijat je zastupao dekan Laginja a obćinu načelnik Andreicich. Glasovalo je u svemu 158 župljana, koji dadoše svoj glas župe-upravitelju i kapelanu iz Poljana veleč. g. *Ant. Ellneru*. I tako bijaše gosp Ellner izabran jednoglasno, što pokazuje, da si je u kratko doba svoga boravka u onoj župi stekao obću ljubav. Na tom izboru možemo doista čestitati koli g. Ellneru toli svim župljanom one župe.

P. S. Naknadno doznajemo, da je g. *Fabiani* sastavio o izboru *talijanski zapisnik*. Čestitamo dakle i njemu!

Tršćanom-katolikom. Pod ovim naslovom upravuje tršćan. kopar. biskup presvj. g. A. M. Šterk otvoreno pismo na katolike grada Trsta, u kojem opravdava i tumači svoje postupanje u pitanju slovenskih predika kod sv. Jakova u Trstu.

† **Matko Jakac** iz Kopra pišu nam 5. t. mj. U subotu večer, dne 2. t. m. umro je ovdje naglom smrću *Matko Jakac*, odličan i uzoran učitaljski pripravnik drugoga hrvatskoga tečaja.

Utorak 29. marča bio je još te čil i zdrav u školi, a u subotu već ga je zagrlila crna smrt. U vrieme od četiri dana shrvala ga naprasita boljetica skrlet, koju je valjda uhvatio u jednoj ubitelji, gdje je te posasti bilo, a naš nezaboravni Matko ipak zalazio u tu kuću, da poučava jednega dječićića. Čim je izdahnuo svoju mladjahnu poletnu dušu, odmah ga odnesoše u mrtvačnicu na koparskom groblju, a ponedeljak dne 4. t. m. predadoše materi zemlji njegove zemne ostanke.

Prerana njegova smrt ucvilila je do dna srca njegove jadne roditelje, koji su na glas o njegovoj teškoj bolesti pješke dohrlili iz Velikoga Mlina, da ga u teškoj bolesti prigledaju. Nu ni roditeljska njega ni liečničkovo nastojanje nije moglo da svlada svu jačinu boli. Jaka i čvrsta narav našega miljenca Matka nije joj mogla odoljeti.

Umno izvanredno nadaren, k tomu marljiv kao drobna pčelica, a ponašanja u školi i izvan škole upravo uzora, bio je Matko Jakac prava dika i ponos svih svojih profesora, a ljubljenac svojih sudrugova.

Koliko uživasmo gledajući ga tako krasna, tako valjana, koliko dobra i liepa očekivasmo od njega za hrvatski narod u Istri, a kolike trpimo i žalimo sada, gdje nam s njegovom smrću sve naše liepe nade i krasne sanje u grob potonuše. Kako da ne plačemo, kad vidimo i čutimo, koliko nam jadna Istra treba čestitih i valjanih učitelja, kao ozebao sunca, a neumoljiva smrt kao za prkos kosi bez obzira ne samo med učitelji, nego evo na našu veliku žalost posegnula sada i medju učiteljske pripravnike pa zahvatila upravo ponajboljega.

Jadne smrti, težko li nas ojadi, ugrabiv nam najmiliji, najuboviji cvietak iz našega vrta! Plaču roditelji za svojim dobrim sinom, uzdišu profesori za svojim uzornim pripravnikom, grkće suze rone pripravnici Hrvati i Slovenci za svojim premilim drugom. Premili Matko, valjda si Svemogućemu bio još miliji, nego svim nam, kada te je tako rano k Sebi pozvao. Moli se pred priestoljem Njegovim, da utješi Tvoje dobre roditelje, Tvoje ražalošćene učitelje i sudrugove, a, kada ti nije bilo sudjenu, da na ovom svietu radiš za dobro i sreću Tvojega mukotrpnoga naroda hrvatskoga u Istri, za što si se ti tako ozbiljno i savjestno pripravljao, moli Svemogućega, da ga u njegovih težkih kušnjah i patnjah ne zapusti, nego da ga poslie tolikih muka i težkoća k boljem, ljudskom životu privede.

„Krčko učiteljsko društvo" imati će svoju VIII. glavnu skupštinu u Dubašnici (selu Bogovići) dne 20. travnja t. g. Početak u 10 sati prije podne. Na dnevnom je redu: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Čitanje zapisnika posljednjeg sastanka. 3. Izvještaj tajnika i blagajnika. 4. Izbor revizijonalnog odbora. 5. „Uzgoj na čast i slavu Božju". Razpravlja I. Polonijo. 6. Praktično predavanje djeci pučke škole (P. M.) 7. Proračun za godinu 1898-1899 8. Ustanoviti, tko će u budućoj skupštini razpravljati o kojem pedag.-didakt. pitanju i držati predavanje djeci pučke škole. 9. Razni predlozi.

Lopovi u odori častnoj! Koliko i koliko ljudi imade na svietu raznog zanimanja, razuih časti raznog položaja, imetka, sjaja itd. Sve ovo čovjek može presuditi i vidjeti svojim okom, pa onda klanjati se jednomu, ulagivati se drugomu, moliti trećega, poslušati ovog ili onog, dakako onako, kako je već čovjek podredjen jedan prama drugomu, ili kakovog je staleža i časti jedan napram drugomu. Ta su svojstva naravska i čovjeku već prirodjena, jer dok je svieta i vieka na ljudskom se rodu to opažalo, a opaža se i dan danas. Nu jedno svojstvo čovječje, koje je najkrasniji dar, što ga svemogući podielio čo.jeku, jest liepota i čistoća duše i plemenitost srca. Koliko imade ljudi na svietu, kojih riesi liepa haljina, častni naslovi, silni imetak a duša im crnija od crnog pakla, srce im goropadnije, nego one divlje zvieri! Takovi ljudi najsretniji su, kadu vide svog bližnjeg u nesreći, svog neprijatelia u propasti.

Oni ogovaraju, tuže, klevedu, krivo svjedoče, naopako izvješćuju, i čine sve što bi moglo protivniku škoditi il naudit. Čovjek dobre duše i plemenita srca toga ne samo da učiniti neće, nego i nemože. Božanstvene riječi našega Spasitelja uvjek mu ozvanjaju u duši: *ljubi bližnjega svoga kao sama sebe*, ter ona divna molitva: *„Oprosti nam grieh naše"*... Kakve li razlike izmedju jednog i drugog!

„L' Eco del Litorale" od 18. marča o. g. donio je dopis nekog *„Sincerus"* a pod naslovom *„Dall' Istria"*, u kojem medju drugimi stvarmi opisuje biedu i glad našeg seljaka. Traži izvor kako tomu pomoći i prevraća amo i tamo. Najednom izvješćuje, da su seljaci u okolici Višnjana preskrbljeni, jer da je razdieljeno više stotina kvintala kukuruza medju gladne seljake, *a to da je djelo zastupnika Dr. M. Laginje!!* To je tog delija ljuto ubolo u njegovo ogavno srce, pa izlieva na to sav gnjev svoje crne duše velevć: „da su *gladni* seljaci nahrupili sa svih strana i dali se zavesti uzimajući kukuruza, koliko je tko rabio, dakako na vjeresiju uz uvjet, da o trgatbi plate. Ciena da je bila za jedan forint veća nego na svakom drugom *tržištu*, pa zaključuje ovako: *„to će milosrdje"* (dakako Dr. Laginje) *njemu danas sutra donieti čistih 11 i pol po sto... Prosit!"*

Od prijateljske strane javljeno mi je, da je ovaj dopis pisao jedan svećenik iz poreške biskupije. Sjegurno se ne bi obazirao na taj banditski napadaj, ali ako je istina, da je taj dopis potekao iz pera jednog svećenika, tada i samo zato iznašam golu istinu ovdje, da mogu svećenici ove biskupije vidjeti kakvog plemenitog sudruga imadu i da ga mogu izbjegavati. Evo što je na stvari:

Seljaci iz okolice Višnjana dolazili bi skorom dan na dan molbami, da se im dade hrane, jer da skapavaju od gladi; hrana je skupa, novaca nije, a trgovci nedaju na vjeresiju. Nešto iz prijateljstva, nešto radi narodne stvari, a nešto radi milosrdja, obećao sam im, da ću naručiti jedno 200 kvintala kukuruza, i kazao ovako:

„Evo Vam uzorak kukuruza, ponesite ga doma, dogovorite se medjusobno koliko će koji uzeti, da onda mogu toliko naručiti. Budući pako da ušam ja trgovac, te mi nisu ciene poznate, to odlučite sami te mi nisu ciene poznate, to odlučite sami cienu, po kojoj ćete mi platiti i rok kada ćete mi platiti".

Tako je bilo i učinjeno. Seljaci su medjusobno ustanovili cienu i rok plateža. To je nepobitna istina, kao što je istina, da sam ja morao za kukuruz gotovih 1500 fr. izbrojiti, da sam dapače platio vozove, koji su u selo pred njihove kuće kukuruz vozili, posudio im vreće, i opet dao odpeljati vreće na parobrod. Istina je napokon, da je narod nelzmjerno zadovoljan s tim kukuruzom, jer je mnogo bolji i 40 novč. jeftiniji nego kod trgovaca u Poreču ili Rovinju.

Toliko istini za volju, a dopisniku moj duboki prezir.

U Puli 28. marča 1898.

Lacko Križ v. r.

Glavna skupština. Odbor „Hrvatske Čitaone" u Pazinu saziva u smislu § 14 društvenih pravila glavnu skupštinu, koja će se održati dne 17. aprila t. g. u 3 sata poslije podne u društvenim prostorijama sa sliedećim dnevnim redom:

1. Izvješće odbora;
2. Izbor novog odbora;
3. Zaključak glede novina.
4. Eventualia.

Buzetsko društvo za štednju i zajmove, registrana zadruga na neograničeno jamčenje. Tako je ime novoj posujilnici, što su ju naši ljudi ustrojili u Buzetu i što je prvim danom ovoga mjeseca započela svoje poslovanje. Ona je po svojih pravilih ustanovljena samo za mjestnu občinu buzetsku i za to tko nije u toj občini nastanjen, ne može biti njezinim članom, dakle niti primati posuda. Ulagati može svatko. Ona prima posuda i uložke po 4½% a daje posude po 6%. Svaki član plaća for. 1 pristupnine i treba, da ima barem jedan zadružni diel, koji iznaša dva forinta, plativa najdalje u dva mjeseca. Uplate i prijave prima gosp. Josip Bačić, zadružni računar u četvrtak od 11 pr p. do 1 pos. p. a u nedjelju od 10 pr. p. do 1 pos. p u svojem stanu u Buzetu.

Pozivlju se po jednici po buzetščini, da mnogobrojno pristupe kako člani tom svojem novom društvu, jer samo ako bude društvo jako, moći će se više njim pomoći i mnogoga izbaviti iz neprilika.

Izvješće o sjednici občinskoga zastupstva u Kastvu obdržavanoj dne 22. jenara 1898. Prepravačamo ovo izvješće našemu puku u onoj občini, osobito našim brgujcem.

Na istarske odnošaje svraća se poznati bečki list *„Reichswehr"* ponovno. Taj cienjeni list spominje interpelacije naših zastupnika u državnom saboru, iz kojih da je razvidno, da su odnošaji u Istri ostali isti kano i prije — ako se nisu još pogoršali. Kao primjer navadja izbore u Oprtlju i postupanje vlade i Talijana u občini Pomjan. Tako se dogadja — kaže dalje rečeni list — *da se zadovolji željam talijanske stranke.* Svuda i vazda protežira se i štiti Talijane.

Na žalost ovo su sve nepobitne činjenice.

Gradski izbori na Rieci. Prekjučer obavili se u susjednoj Rieci izbori za gradsko zastupstvo. Kod izbora sudjelovala je samo jedna stranka, i to takozvana autonomaška stranka, koja je svo svoje kandidate u gradu i okolici proturala. Ova stranka vladala je u občinom i prigodom razpusta zadnjega gradskoga zastupstva, koje bijaše od madjarske vlade razpušćeno, jer se je protivilo uvedenje madjarskih zakona na Rieci. Sada nastaje pitanje: hoće li popustiti novo zastupstvo ili madjarska vlada.

Trgovci sa ljudskim mesom odsudjeni. Iz občine Grožnjanske pišu nam, da su bili dne 18. pr. mj. od okružnoga suda u Rovinju odsudjeni nekoji trgovci sa ljudskim mesom t. j. oni, koji su prigodom zadnjih izbora za carevinsko vieće svoje glasove prodali ili tudje kupili. Obtuženo jih je bilo više a odsudjeni su neki Srebernich otac i sin i dva druga iz Čepića, kraj Šterne.

„Mrtva ljubav" Jedna od najobljubljenijih i najsavršenijih hrvatskih glasbotvorina jest bez sumnje Vilharova „Mrtva ljubav" na rieči neumrlog našeg Preradovića. Svaki domaći pjevač i svaka pjevačica ima ju u svom repertoiru, a ona je poznata koncertnoj publici i u Pragu, Beču i Ljubljani. Na mnogo strano želje napisao je skladatelj o toj kompoziciji transkripciju za glasovir, pak smo uvjereni, da će sav naš glazbeni svieat radošću pozdraviti ovo izdanje, koje je posvećeno „miloj uspomeni plemenite hrvatske rodoljubkinje Zinke Nossanove". Transkripcija pisana je u laganijem slogu, tako da bude pristupna svakom glasoviraču. Štampana je vrlo elegantno kod domaće tvrdke Jul. Hühn. Prodaje se u svim zagrebačkim knjižarama po 80 novč. Vanjski naručitelji neka šalju novac pod adresom: Prof. Vilhar — Zagreb, a primit će kompoziciju franko.

Nadjena zapinjača. G. Ante Kalčić Barela iz Lipe javlja nam, da se nalazi kod njega jedna zlata zapinjača (pontapé) kakve nose ženske, koju je netko izgubio okolo Permani, u občinini Kastav. Vlastnica iste neka se dakle prijavi kod našega rodoljuba u Lipi.

Iz Opatije pišu nam 31. pr. mj. Dragi Jatagane! Čital sam va *„N. S."* list, kega si pisal z Pariza našemu prijatelju Čenću. Žal mi je, a bit će njemu sigurno još jače, da ti za neko vreme neće moć odgovorit. Šal je nebore na putovanje. On bi ti, dragi Joja, lepše i bolje odgovoril, samo kako on lepo one pačuharije slaže, ma za sada niš. Strpi se i ti i naši dragi Kalabrezići, keh uža onako delikato počesat, dokle nam se zdrav povrati. — Ona va tvojem liste, da ima i našeh ljudi — Hrvati — va tem velem i lepem grade Parize, jako me je obradovala. Neka ga dobri Bog blagoslovi, kade god se ki naš človek nahaja. Pišeš dalje, da tamo ni kako kod nas, da se tamo poštuje i ljubi svoj materinski zajik. Ja pak mislim, da ne samo tamo, nego nigde na svete ni kako kod nas. I sami Crnci va Afrike, ki ako i su manje prosvitljeni od nas, ljube više svoj zajik, nego mi. Naš človek ti se je vredan narugat svojmu materinskomu zajiku. Pravo govoriš, moj dragi, da bi već jedanput vreme bilo, da malo progledamo i vidimo ča drugi delaju, i da sami sebe i svoje malo više poštujemo. Ima već, istina i Bog, čuda pametneh ljudi, ki poštuju i dičе se svojim milim materinskim zajikom hrvatskim, al još ima čuda i takoveh, ki se srame svojga zajika, i ga preziraju. Ne znaju bližni, da zajik materin je dar božji, kega človek prime od svojeh roditelji. On, ki svoj zajik prezira, pod noge hita i srami se ga, srami se Boga, ki ga je stvoril, srami se oneh, od keh je potekal, srami se svoje starini, gazi po grobu svojih pokojneh, izdajica je svoje krvi — on je smetje ljudsko i prokletnik božji. Je tako? Ja nisam sada rekal, da nije dobro znat i učit se ki drugi zajik, ma kod tega ne valja svojga pod nogi hitat. Va Lovrane i na Voloskem, kako sam znaš, već se više talijanski govori nego po starinsku — hrvatski, tamo dapače i sami Hrvati talijanski rado govore. — A ta se je cruka kuga počela po malo širit i kod nas va Opatije. — Kod nas se ni barem preja nikad talijanski govorilo, ako ni morda kod Hudinoveh. A sada? Da biš ti čul, moj dragi Jatagane, kako naša draga *Gobica* svojom decom talijanski prebira, činilo bi ti se, da si sred gladne Talije. A da mi još znaš, da ui bližna pred nekoliko let znala talijanski ni kruha pitat. Čuj! Nijja deca ne znaju za njezinom materom, svojem nonom ni govorit; bližna stara ne zna nego po starinsku — hrvatski, a deca ramo talijanski; vidiš kamo smo već prišli. Da biš pak čul, drago moje, kako se kod *Rošićeveh* čisto *toškaniza*. ja, — človek bi mislel, da je va Pulje. Nisu oni sami, ima i drugeh, keh se je počela lovit ta črna bol. Si videl kako ti je kod nas, dragi moj. I ovakovi ti još nebore govore, da oni drže i brane starinu. Pak da će nam dragi Bog bit dobar? Bog ih je po pravice već jedanput pedepsal, i to kada su kažin zidali, bil njim je pomutil pamet, kako i pul turna babilonskoga. No ja se ufam, da on isti Bog, ki ne plaća svake subote, za kega veru i crkvu su naši stari Hrvati krv levali, da će još pokazat svoju moć i da nas neće zapustit. Pak da bi to, moj dragi, bil kakov zajik od koristi. Ma kade i zač nam rabi danas ta talijanski zajik? Da gremo š njim kupit kapulu i ribu na placu, ma drugo ne. Ni tu nam nebi smel rabit, neka se on navadi hrvatski, ki prodava. — Ča misliš ti, je tako? K nam pridu ti gladni Talijani, goli, bosi kod nas se najedu, zamoru, uzimlju kruh našemu človeku, š njimi moramo govorit po njihu, a potle nam još i gospodare. To je sve na našu škodu i večnu sramotu. Pak da smo mi ljudi?! Naš lepi hrvatski zajik, kega moramo ljubit ne samo zato, jer je naš, nego jer imamo od njega i više koristi, nego od talijanskoga. K nam pride Hrvat, Srb, Čeh, Poljak, Rus i druga slavinska braća, keh ćemo lahko razumet ako poznamo dobro svoj zajik. Laglje neg Nupulitan Benečića, a ovaj Furlana. Molim te lepo, je bil kada ki Talijan kod nas, ako ni prišal s trbuhom za kruhom? Bog zna ako kada na to misle naši Talijančići? Oni nete svojedno, da tega razumeju. Svojedno pošilju svoju decu va talijansku školu. Pak ča njim se tamo uče? Talijanski, ča njim ne rabi i neće nikada rabit. Nemški ne, zač tal. mestar ne zna. Kada su se neki dan išli poklonit novemu guvernatoru, ni brižan ni razumel kada ga je pital nemški, kako mu gre škola. I još nemški uči!! Vidiš, dragi moj prijatelju, tako ti je kod nas. Ti ludi ljudi govore, da to delaju na urtu Hrvatom, kako da smo mi neč drugo od njih, kako da smo iz drugega mesta, al da nas je mat drugčije učila govorit nego njih. Ja njim govorim, da kad nestane njihovega zajika, nestat će i njih. A neki stari petljar je govoril, da ča ki dela sve sebe. — Ki neće brata za brata, taj će tujinca za gospodara. Prit će pokajališće, ma neće povratilišće, uža se reć. — I danas dosti. Brzo ćemo imet občinske izbore, ki zna kamo će vagnut naša starina? No o tem ću ti drugi put ča javit.

Lepo te pozdravlja želeć tebi i celomu hrvatskomu našemu narodu sreću i dobar Vazam Tvoj prijatelj *Osip.*

Tiskarna „Edinosti". Nastojanjem naših rodoljuba došla je naša vriedna drugarica *Edinost* u novu tiskarnu, koja je otvorena prošle subote. Nova tiskarna je vrlo krasna i ukusno uredjena; prostorije su veoma prikladne koli za slagare toli za strojeve i za uredničtvo lista. Glavnu zaslugu za ustrojenje nove tiskare ima bez dvojbe velezaslužni naš rodoljub g. Dr. Gregorin, koji nije mogao mirovati dok nije tršćanskim Slavenom izvojštio ovu novu stečevinu.

U novoj tiskari započela je „Edinost" i novi život. Ona izlazi naime dva puta na dan, t. j. u jutranjem i večernjem izdanju. Oba izdanja stoje na godinu 21 for., večernje samo for. 12.

Čestitajuć našim prijateljem i istomišljenikom na toj koristnoj i potrebitoj stečevini, želimo iskreno, da bi svi pravi prijatelji tršćanskih Slavena velezaslužni list „Edinost" svestrano poduprli.

„Hrvatska pošta". Pod tim naslovom izdavati će počam od 6. aprila g. Stjepan pl. Platzer u Varaždinu novi tjednik, koji će se baviti u prvom redu o mjestnih prilikah drevnoga Varaždina. Ciena listu biti će na pol godine for. 2.40, na mjesec 40 novčića.

Viesti iz metropole hrvatske.

U Zagrebu, koncem ožujka 1898.

(Osvrt na javni rad hrvatskih zastupnika u Puli. — Milka Trnina. — Vasilij V. Vereščagin.)

— Mislim, da ne mogu nastaviti svoja prijašnja dopisivanja pod gornjim naslovom u ovom dičnom hrv. listu, toj buditelici *Arv. svietli* u miloj našoj sirotici Istri, nego time, da izjavim svoje duboke poštanje i divljenje onoj hrabroj četici neustrašivih Hrvata u *puljskom saboru*, koji i uz pogibelj vlastitoga života brane djedovska i sveta prava hrv. naroda proti zloglasnoj istarskoj podivljalој „sviti colturi"... Nema u našem kulturnom i poli-

tičkom središtu, u našem bielom Zagrebgradu doista Hrvata, koji s bĕlju u dasi, al ujedno s najvećom simpatijom ne bi pratio onu lavlju borbu male četice hrvatske proti — moćnomu nametniku, obloma Talijanu... Ovako kao ja, misli sa mnom i svaki Hrvat diljem hrvatskih zemalja, bez obzira političkih stranaka i položaja. Tome nalazim odraza u cielom hrv. novinstvu, kud ga godjer ima. Bili ti naši borioci i na dalje koli u Puli, toli u Bečju hrabrimi zatočnici pravâ hrv. naroda u Istri na zator svîju *podmuklih* i javnih dušmana naših!...

— Odkad sam evo već gotovo 18 godina u Zagrebu, vidio, doživio i pribivao sam mnogim slavljem, al ovakovo slavlje, ovakove upravo „carske triumfe", što ih je ovo dana (od 5—22. o. mj.) slavila dična Hrvatica, slavulj hrvatskoga luga (kako smo ju nazvali iza Trnskove pjesme) — *Milka Trnina*, kraljevska bavarska dvorska pjevačica: takova šta — velju — moje oko još ne vidje, á srce ne osjeti... (Konac sliedi.)

Zahvala.

Veleučenomu gosp. Dru. *Anti Radaru*, občinskomu liečniku ovdje, koji je svojom riedkom vještinom prigodom rođjenja moje supruge dne 30. pr. mj. spasio mi od gotove smrti moje prvo novorođjenče, izričem ovim putem srdačnu zahvalu i vječitu harnost.

Pazin 1. aprila 1898.

Lujo Majstrović v. r.
inžinir.

Oglas.

Podružnica društva sv. Ćirila i Metoda u Pazinu obdržavat će

dne 17. aprila t. g. u 4 sata p. p.

u prostorijama Hrvatske Čitaonice u Pazinu

glavnu redovitu skupštinu

sa sliedećim dnevnim redom.

I. Izvješće o dielovanju podružnice.
II. Izbor odbora.
III. Eventualni predlozi.

ODBOR.

Prave hrvatske suknene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za muške odjele: stoji samo
- for. 3·10 iz dobre
- „ 4·10 iz dobre
- „ 4·50 iz dobre
- „ 6·— iz bolje
- „ 7·75 iz fine
- „ 9·— iz najfinije
- „ 10·50 iz još finije

prave svîje vune

Jedan coupon za crno salonske odielo for. 10. Tvari za gorske kapute, Boden, Paravlanen, Cheskinge. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke ciene kao čvrsto, solidne i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Amhof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerne uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozorenje se ozbite na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi! Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari za prave tvorničke ciene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji ikedi silno privatnim strankam.

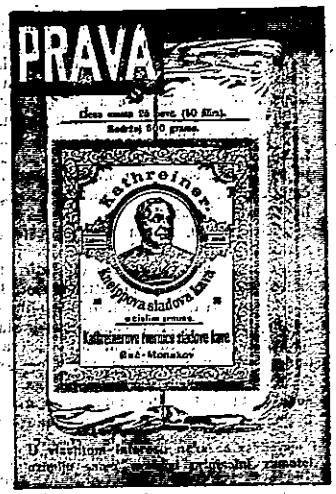

Skladišče pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladišče pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladišče zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

filjalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria"

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

zistem „Patent Workmann Chicago"

Raztrirni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokotvorov v vsakem obsežju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za liste in zavitkov z napisom naslovnih listkov jedilnih list, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov Prima-note, odpravnih, menjičnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztirnega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledo iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

Pserhoferova

LJEKARNA K „ZLATNOJ DRŽAVNOJ JABUCI"

Beč, I., Singerstrasse broj 15.

J. Pserhofera pilule za čišćenje

iskušano, lahke prodavljajuće od mnogo liečnika občinstvu preporučeno kućno sredstvo.

Ove pilule su one iste, koje su već od mnogo stoljeća pod imenom „pilule za čišćenje krvi" občinstvu poznate i koje se prave samo u ljekarni k „zlatnoj državnoj jabuci" Beč I, Singerstrasse 15.

Od ovih pilula stoji: 1 kutija sa 15 pilula 21 nvč., 1 zamot sa 6 kutija 1 for. 5 nvč.

Ako se prije pošalje dotični iznos, stoji franko: 1 zamot pilula 1 for. 25 nvč., 2 zamota 2 for. 30 nvč., 3 zamota 3 for. 35 nvč., 4 zamota 4 for. 40 nvč., 5 zamota 5. for. 20 nvč., 10 zamota 9 for. 20 nvč. (Manje od 1 zamota nemože se poslati.)

Umoljava se, da se izričnо zahtjeva „J. Pserhofera pilule za čišćenje" i da se na to pazi, da nosi pokrov svake kutije ime „Iv. Pserhofer" i to crvenom tintom, košto i poduka glede porabe.

Balzam za zimu od I. Pserhofera 1 lonac 40 nvč., franko 65 nvč.

I. Pserhofera trpotčev sok za lječenje. Jedna flašica 50 nvč.

Iv. Pserhofera Kropf-balsam 1 flašica 40 nvč. franko 65 nvč.

Stollovi Kola-Preparati izvrstno sredstvo za jačanje želudca 1 nerva. 1 l. kola-vina ili Mixtura 3 for., pol litra 1 for. 60 nč., četvrt litra 85 nvč.

I. Pserhofera gorka tinktura za želudac (prije t. zv. životna esensa) po lagano raztarljajuće sredstvo za ojačavajućim uplivom na želudac kad isti slabo probavlja. Cijena flašici 22 nvč., 12 flašica f. 2.

I. Pserhofera balzam za rane 1 flašica 50 nvč.

Tanochinin-Pomada od Pserhofera najbolj sredstvo da rastu vlasi. 1 kutija for. 2.

Obliz za liečenje rane od prof. Stendel-a, 1 lončić 50 nvč., franko 75.

Sol za posvemašno čišćenje od A. W. Bulrichs, domaće sredstvo proti slabej probavi, 1 paket 1 for.

Osim ovdje navedenih preparata, nadje se sve u austrijskim novinama oglašene inzemne i inozemne farmaceutičke preparate djelomice u zalihi, djelomice se ih, ako ih nema u zalihi, najbrže i najjeftiniji pripravi.

Pošiljke po pošti obavljaju se najbrže, ako se prije pošalje novac, veće naručbe također poštanskim podružećem.

Ako se prije pošalje novac, (najbolje poštnom naputnicom) stoji poštarina mnogo manje nego sa poštarskim podružećem.

U ljekarni A. TOMAJA nasljednik

ZAGREB **Ilica br. 12** **A. WINGER** ZAGREB **Ilica br. 12**

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganeu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbubloti, djetinjoj krživjavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u čiličnoj želudačne grčeve, žutica, grozница ili zimnica, zavijanje ili grižanja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gdpodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Kravé davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaja se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolju, učvršćuje meso oko zuba, razfrižkavreju usta, uklanja nengodan vonj. — 1 flaša 60 nvc.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kosa. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, peraćini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili petu, proti zajedjini. — Skatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti suncanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili fleckovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hraparost, osipotine na licu; proizvadja glatkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tome spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili utomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepševanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjenc na pariškoj izložbi zaćastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi ciro po sobi prevrodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodjinisa proti grozници ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dru Nikoli Selaku liči uspješno, bolesti živca nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju, zadahu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sleđe kose pucrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi poašlicuju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamajka-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zaliha minseralnih voda.

Sve po novijnah oglašene medicinske specijalitete. Tko naruči za pet forintî vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Matko Mandić — Tiskara Bolonić u Trstu

Broj 15. U Trstu 14. aprila 1898. Godina XXX

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cieniku ili po pogovoru. Isto tako je sa pri... Nevci se šalju poštarskom nadpitnicom (vaglia postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime najbližu pošt... valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Izlazi svakog četvrtka za sliedeći broj.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

BUDI SVOJ!

Najveća rana na našem narodnom životu bila je uvjek i jest danas mlitavost: to je onaj nedostatak narodne sviesti i narodnog ponosa, ono zatajivanje narodnog značaja, ono klanjanje i puzenje pred tudjincima, što ga svakom prili om vidimo u svih razredih našega ljudstva. Prostomu, štono kažu, čovjeku to se još donekle može oprostiti; on obično živi u svojoj kućici, svojoj slobodici, daleko od tudjinskih natruha, pa ostane smeten čim stupi u prilike, koje nisu za njega naravne, koje su mu nješto neobična, nješto novoga. Ali zato prosti čovjek negubi narodnog značaja, pače on je čuvar istoga, po njemu zna sviet kakav smo narod. Drugačija je stvar sa naobraženimi članovi naroda, sa onimi osobami, koje se ili znanošću, ili imetkom ili položajem razlikuju, ili bar hoće da razlikuju od prostoga čovjeka. Ti bi ljudi (a nekoji hvala Bogu i jesu) morali biti luč za ostale; ti bi ljudi morali prednjačiti u svemu dobru, pa i visokom držanju narodne sviesti. Žalibože tomu nije tako: ima naših *Slavena*, koji su više na sramotu nego na čast narodu.

Što je ljepše nego da očuvamo i pokažemo u svakoj prilici naš narodni značaj? Zašto da rabimo primjerice u poslovnih odnošajih tudji jezik? Čemu da poduprimo tudja poduzeća i dižemo tudju dobrobit, a sami sebi jamu kopamo?

Gospodarska neodvisnost, to je prvi uvjet našega obstanka, a uzporedo s njom ide moralna, duševna neodvisnost: za prvu nam se hoće požrtvovnosti i rada, za drugu zdrav razum i pošteno srce.

Narav sama nas uči, da budemo svoji, da težimo za neodvisnosti; inače nebismo bili ljudi, već jednaki bezumnoj zvieradi, a svaki bi s nama mogao baratati kano sa lutkami.

Koliko dakle negrieše oni, tobože bolji krugovi, koji su na oko dobri narodnjaci, jer češ ih vidjeti u čitaonicah, u kavanah, u krčmah, na koncertih i drugih zabavah, gdje se sastaje narodni sviet, a kad tamo puštaju, da im se djeca od gajaju u tudjinskom duhu, nedaju im niti prilike, da nauče narodni jezik i time postaju glavni krivci svih onih groznih nedjela, što ih počinjaju narodni odpadnici ili renegati. Sveto obiteljsko ognjište, to je hram, gdje se ima najprije uzgajati narodna sviest: čovjek koji neusisa, da tako rečemo, s' materinim mliekom značaj svoga naroda, taj se može računati izgubljenim za narod. Učinimo jednoč konac žalostnoj i sramotnoj slici, što ju dasmo narodu radjajuć i uzgajajuć *Grün*-e i *Tommaseo*-e; gojimo djecu za sebe i za narod, budimo svoji!

Naši stari odbili su navale lukavih Franaka, divljih Avara i Mongola i žestokih Turaka; naši pradjedovi iztjerali su iz ovih zemalja pohlepne Mletčiće i branili su svoj dom junački od njemačkoga nasilja; pa zar mi, potomci onih, na koje su se Latini godine 801 na Rižanskom sastanku tužili, da im moraju plaćati desetine, mi koji brojimo svoju braću od bieloga do crnoga mora, mi da sada bacamo sami sebe pod jaram tudjinstva? Danas nam netreba gusarskih ladja bana *Domogoja*, da razbijemo mletačkoga lava, danas imamo zakone, koji nam daju potrebito oružje, da budemo svoji.

Tudjinstvo, tudji duh, tudji jezik, tudje gospodstvo, nije nam donielo nikakva dobra: pod tudjinom mi smo samo propadali i granice našega naroda postale su svedjer uže. Tomu ima biti kraj; znanost, trgovina, obrt, vlast, prilagodjuje se i našem biću nemanje nego-li tudjemu. I u crkvi i u školi, i na trgu i pred oblasti, u svih granah javnoga i privatnoga života, mora zavladati narodni duh, narodna sviest, narodni jezik, narodno obilježje.

Malene zaprieke treba odstraniti, kojekakvo poteškoće treba svladati, umjetne ograde treba rušiti, sve lude obzire treba odbaciti i uspjeh je gotov, narodna čast spašena, budućnost osigurana.

Kad se kaže: *budi svoj!* nevalja dakle misliti, da se time hoće reći, da ne valja učiti tudjih jezika, da ne valja poznavati tudjih običaja, da ne valja upoznati se s tudjim svietom. Ne, mi moramo znati tudje jezike, jer bez njih ne možemo ni misliti, da se uzdignemo do one naobrazbe, koja je potrebita svakomu čovjeku, koji hoće da bude nešto u svietu; mi moramo poznavati tudje običaje, jer bez toga

1. Je li vaša preuzvišenost voljna dati temeljito izpitati navedene činjenice?

2. Je li vaša preuzvišenost voljna, sporazumno sa c. kr. ministarstvi trgovine i financija, uvažiti, da još bar za nekoliko godina davaju dozvole za kućarenje s octom stanovnikom Velikih Muna, Malih Muna i Žejana, u mjestnoj občini Podgrajskoj, političkom kotaru Voloskom u Istri?

3. Je li vaša preuzvišenost voljna, sporazumno sa rečenimi ministarstvi i sa onim poljodjelstva, raditi na to, da se bez oklievanja poduzme shodna u svrhu, da se onim stanovnikom zajamče uvjeti obstanka, i to poglavito:

a) napravljenjem ceste u Vodice, kojom bi bili bolje spojeni sa Trstom; jedne druge u Podgrad, sjelo občinske i sudbene oblasti; jedne treće iz Velikih Muna preko Žejana i „Znamenja" nad Brgudom u občini Kastavskoj za spoj sa Voloskim-Opatijom i Rieckom;

b) primjerenim radom za dignutje i pospješenje poljodjelstva, voćarstva, stočarstva, gojenja pilića i obrta, i obrta drvom?

U Beču, 31. marča 1898

Podpisi rečene dvojice i 14 njihovih drugova.

Interpelacija

zastupnika *Spinčića, Dra. Laginje* i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra bogoštovja i nastave — radi ustrojenja samostojne hrvatske škole u Lovranu.

U odgovoru na interpelaciju, tičuću se školskih odnošaja u školskom okružju Lovranskom, rekao je bio preuzvišeni gospodin ministar za bogoštovje i nastavu u sjednici 22. aprila 1895. medju ostalimi, da će se u buduće, kad to budu zahtjevali odnošaji polazka škole i pitali oni, kojih se to tiče, proširiti primjereno takodjer hrvatski odjel pučke škole u Lovranu; i da zemaljsko školsko vieće neće uzmanjkati uzeti u obzir podignutje mjesta podučitelja, toga jedinoga mjesta na hrvatskom odjelu, u razred učitelja.

Pošto onaj hrvatski odjel u posliednjih i tekućoj školskoj godini polazi po prilici sto djece;

pošto su oni, kojih se tiče već godine 1896. molili za odieljenje hrvatskoga od talijanskoga odjela, za ustrojenje samostojne pučke škole sa hrvatskim naukovnim jezikom i za primjereno proširenje iste, a tim i za podignutje mjesta podučitelja u razred učitelja;

i pošto c. kr. zemaljsko školsko vieće nije još uslišalo odnosne molbe, usloabadjaju se podpisani upraviti na njegovu preuzvišenost gospodina ministra bogoštovja i nastave sliedeći upit:

„Je li vaša preuzvišenost sklona poduzeti potrebita, da se iz hrvatskoga odjela pučke škole u Lovranu, kotaru Voloskom u Istri, providjenoga jednim poduciteljem, napravi samostojna pučka škola, da se ista primjereno proširi, i da se učiteljska mjesta na njoj izjednače sa mjesti na talijanskom odjelu, odnosno školi?"

U Beču, 31. marča 1898.

Sliede podpisi početkom imenovane dvojice i 14 njihovih drugova.

Pogled po svietu.

U Trstu dne 13. aprila 1898.

O političkom položaju u ovoj polovici monarhije razpravljalo se mnogo ovih uskrsnih blagdana u raznih novinah i od pojedinih zastupnika. Tako je ovih dana napisao važan članak u jednom njemačkom listu jedan od vodja konservativne stranke, naime Dr. Ebenhoch o položaju u Austriji. On kaže medju ostalim, da neimaju pravo ni oni, koji se vesele uspjehom zadnjeg zasjedanja carevinskoga vieća, niti oni, koji drže, da je sve propalo. Češke novine Praga i Berna zahtjevaju odlučno od ministra predsjednika grofa Thuna, da se odluči za lievicu ili desnicu, jer da ga zastupnici češkoga naroda u njegovom kolebanju nemogu dalje slieditи. Poslije odstupa grofa Badeni-a položaj nije da se na bolje promjenio. Bude li vlada išla samo za tim, da umiri ili zadovolji Niemce, naći će proti sebi složne zastupnike slavenskih plemena, koji nisu više voljni, da ju podupiru bez čvrstog jamstva, da će udesiti svoj program polag zahtjeva desnice.

Hrvatski kraljevinski odbor, koji bijaše izabran u zadnjem zasjedanju hrvatskoga sabora za obnovu financijalne nagodbe izmedju Hrvatske i Ugarske, imati će dne 23. t. mj. prvu sjednicu, na kojoj će se ustanoviti vrieme i način dalnjih odborskih razprava.

Crnogorski knez Nikola pomilovao je ovih dana vojvodu Maša Vrbicu, koji je morao prije više godina ostaviti Crnugoru radi svojih osobnih napadaja na kneza Nikolu. Vojvoda Vrbica bio se nastanio u Banjaluci, gdje sada boluje i odakle je svoga kneza molio, da mu dozvoli povratak u domovinu.

Bugarski knez Ferdinand zamolio je katoličkog biskupa u Sofiji, da posreduje izmedju njega i sv. stolice, s kojom živi u zavadi. Razlog sporu leži — kako je poznato — u tom, što je bugarski knez dozvolio, da njegov prvorodjeni sin Boris predje na pravoslavje, čemu se je sv. Otac odlučno opirao

U Biogradu proslavili su dne 10. t. m. uspomenu na ustanak Srbije pod knezom Milošem proti turskomu gospodstvu. Bolestnoga kralja Aleksandra zastupao je kod svečanosti zlosretni razkralj Milan, koji se je za nesreću Srbije opet nastanio u Biogradu.

Francezka vlada razpisala je nove izbore za parlamenat izmedju 8. i 22. t. mj. Proti poznatom romanopiscu i zagovorniku židova Zoli biti će dne 23. budućega mjeseca nova parnica pred porotom u Versaillesu.

Spor izmedju **Španjolske** i ujedinjenih **sjevero-američkih** država biti će — ako svi znaci nevaraju — poravnan mirnim putem. Zato se imade zahvaliti u prvom redu nastojanju sv. Otca pape, koji je izmedju jedne i druge države posredovao. Tomu nastojanju imade se pripisati i primirje, koje je španjolska vlada dozvolila ustašem na otoku Cuba. Koli u glavnom gradu sjedinjenih država, Washingtonu, toli u glavnom gradu Španjolske, Madridu, imadu dotične vlade silna posla sa pučanstvom, koje bi htjelo, da jedna država navjesti drugoj rat. U Madridu je došlo i do ozbiljnih nemira.

Dopisi.

Iz Buzeta pišu nam 2. t. mj. Poznato Vam je g. uredniče, da imademo ovdje četverorazrednu hrvatsku pučku školu, koju pohadja preko 300 djece.

Netreba spominjati, da je dotična škola našim Talijanom trn u peti, što su pokazali svojim divljačkim ponašanjem u više zgoda, napose želimo vam dvije stvari javiti, koje se tiču gore spomenute škole. Prvo je to, što su djeca hrvatske škole bila izvrgnuta raznim pogibeljim. Naime buzetska talijanska fukara očekivala je često puta pred gradskim vratima nevoljnu djecu, te ih dobro izbatinala, kad su iz grada polazili. To nečovječje ponašanje naših kulturnih tobož susjeda doziogrdilo je seljakom a napokon i našoj občinskoj oblasti, te kako smo doculi, bili su nekoji tih napadača od strane občine odsudjeni na kaznu, ali viša oblast usljed njihovog utoka riešila ih kazne. te da baci praha u oči našim seljakom, naložila je, da ima svaki dan stražiti jedan uružnik, da se takvi slučajevi ne ponavljaju. Koliko je dotična odluka koristila, vid se iz toga, što je bila malo ili ništa ovršivana, jer su se Talijani buzetski opeta povratili na stari grieh, i s nova stali zlostavljati hrvatsku školsku djecu To barbarsko ponašanje Talijana prisililo je konačno ravnatelja hrvatske škole, kad nebijaše druge pomoći, da je dao zatvoriti školu do dalnje odluke više oblasti.

Viša oblast je bila o tom brzojavno obavjestena, ali nemislite, da je možda naložila iztragu proti zločincem. A jok! Ravnatelj je dapače dobio ukor jer da on nema prava radi toga zatvarati škole. Krasnih li nam odnošaja! Dakle djeca dužna su i moraju pohadjati školu i uz pogibelj vlastitog svog života! Jedino što se pokrenulo je to, što se je svuda naširilo oružnikom, da paze na djecu, kad izlaze iz škole. Koliko uspjeha će imati taj nalog, javiti ćemo Vam prvom zgodom. Dotične zločince poznademo dobro, tá Buzet nije Pariz, ali što koristi, da ih tužimo, kad neimamo komu.

Ali nije im bilo dovoljno, da su nevinu djecu zlostavljali, već prohtjelo im se, da izkažu svoj jad i protiv samoj školskoj zgradi, jer već nekoliko dana zajedno u večer bacali su ti talijanski kulturonosci u prozore hrvatske škole kamenje i potukli prozore, te više puta bila je obitelj go spodje učiteljice izvrgnuta velikoj pogibelji. Hvala Bogu, što je oružničtvo bar to učinilo, da se je iztraživalo, premda smo skoro stalni, da će malo koga ili nikoga radi toga glava zaboljeti.

Osim djece izvrgnuti su ovdje pogibelji života i drugi naši rodoljubi, koji se moraju osobito na večer čuvati ako neće, da dobiju batina ili kamenja.

O našem novom zvoniku bijaše već govora u Vašem listu; ali čujte još i ovu. Na krasnom zvoniku nalazi se naime posebna spomenploča sa hrvatskim i latinskim napisom. Napis taj zamazali su naši prosvjetljeni (?!) Talijani gadnim blatom, jer da bi napis morao biti talijanski.

Nu ni to im nebijaše dosta. Valjalo je pokazati Hrvatom vrhunac talijanskog divljaštva. I to pokazaše: Dne 20 pr. mj. po noći izklesali su i razbili hrvatski napis na ploči tako, da se ništa više nepoznaje. Tim junačkim činom izvedenim po razbojnički u tamnoj noći, mogu se doista ponositi istarski Talijani. Da je na našu, poslali bismo onu ploču g. D'Annunzio u Poreč, da ju stavi u muzej na odlično mjesto, neka priča dalekom potomstvu o silnoj kulturi buzetskih Talijana u 19. stoljeću.

Ali nemislite, da blate, mažu i ruše hrvatske napise radi toga možda, što nemima uz njih i talijanskih. Nipošto! Imade bo u gradu Buzetu više napisa talijansko-hrvatskih, ili obratno, ali hrvatski bijahu uviek zamazani i oštećeni. Talijani nam predbacuju, da smo strastveni, da mrzimo njih jezik i da ih netrpimo, što je sve prosta kleveta. Da smo mi strastveni, nebi se sjajio talijanski napis na občini, koja je već dugi niz godina u naših rukah. Znajte, da uz taj napis neima hrvatskoga. Da smo osvetljivi il da mrzimo Talijane, nebi bilo naše hrvatsko zastupstvo dozvolilo, da se u gradu sagradi onako krasan zvonik i da se za onako divljačke Talijani Buzeta sagradi baš gospodski vodovod. Pak za sve to vraćaju nam onako barbarski!

Ej, da neima u Kopru ovčarića, kako bi nekomu brzo krila pala.

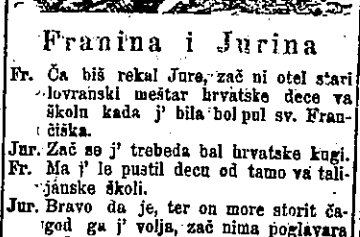

Franina i Jurina

Fr. Ča biš rekal Jure, zač ni otel stari lovranski meštar hrvatske dece va školu kada j' bila bol pul sv. Frančiška.

Jur. Zač se j' trebeda bal hrvatske kugi.

Fr. Ma j' le pustil decu od tamo va talijanske škole.

Jur. Bravo da je, ter on more storit čagod ga j' volja, zač nima poglavara nad sobum.

Fr. Blaze njemu!

Jur. Je, dokle mu ovako liško pasuju.

* * *

Jur. Odakle Frane?

Fr. S Uni.

Jur. Kako tamo?

Fr. Zlo i naopake. *„Figli d' Italia"* jako lipo napriduju, jer kumpanija staroga *guzičine pul križa* već naživlje *tražim putem.*

Jur. Dakle brzo će šuperat učenici učitelje.

Fr. Ni se ni čudit, kad lustrišimo va Lošinje niti ne zna va svojoj velikoj skrbi za tu braću.

Različite viesti.

Uskrsni blagdani proslavljeni su običnim sjajem. Vrieme bijaše vrlo krasno što je povećalo sjaj i onako svečanih dana. Občinstvo pohodilo se tom krasnom prilikom u gradovih, te je mnogobrojno hrlilo u božju prirodu, da se naužije svježeg proljetnog zraka. Povodom uskrsnih blagdana bio je osobito na željeznicah velik promet, jer je mnogo tudjinaca iz sjevernih krajeva pohrlilo u naše južne strane. U Trstu, na Rieci, u Opatiji itd. bijaše množtvo stranaca, koji su došli u naše krajeve većinom radi zabave i okriepe.

Dvie interpelacije naših zastupnika gg. Dra. *Laginje* i prof. *Spinčića*, i to onu o potalijančivanju Istre pomoćju državnih oblastih, te onu, da se provede nepristrane nove izbore za obć-nu Pomjan, donieti ćemo u budućem broju, jer nam za danas nedotiče prostora.

Koncert na korist družbe sv. Cirila i Metoda. Nekoji članovi slovenskoga kazališta i „Glasbene Matice" u Ljubljani (operni pievači g. Nolli, gčna Slavčeva, umjetnik na glasoviru Hoffmeister itd.) priredjuju u subotu dne 16. t. mj. u redutnoj dvorani kazališta *„Politeama Rossetti"* koncert na korist družbe sv. Cirila i Metoda. Očekujemo od našega občinstva u Trstu i okolici, da će obzirom na sudjelujuće umjetnike i obzirom na plemenitu svrhu mnogobrojno pohititi na taj koncert. Početak u 8 sati na večer. Ulaznina 1 kruna za osobu.

Novi poštanski ured. Dne 16. t. mj. otvoriti će se u Laniću (občina Buzet) novi poštanski ured, koji će stojati u savezu sa pošt. uredom u Lupoglavi.

† **Dr. Lovro Monti.** Prošle subote preminuo je u Kninu (Dalmacija) naglom smrti odvjetnik i nekadašnji narodni zastupnik Dr. Lovro Monti u 60 godini života. Pokojni Monti igrao je uz pokojne Dra. Klaića i Pavlinovića kao prvak hrvatske narodne stranke važnu ulogu u preporodu posestrime nam Dalmacije. Od godine 1879 nije pokojni Monti više djelovao u javnom životu. Vječni mu pokoj!

Deputacija občine Volosko kod namjestnika. Prošloga čedna bijahu odaslanici občine Volosko kod c. k. namjestnika g. grofa Goëssa, da mu se poklone te izruče spomenicu, u kojoj su sadržane želje i potrebe tamošnjega pučanstva. Deputacju primio je g. namjestnik vrlo prijazno.

Mužka podružnica sv. Cirila i Metoda u Kastvu obdržavati će glavnu skupštinu dne 15 aprila u 7½ sati u večer.

Glavnu skupštinu gospodarske zadruge u Kastvu obdržavalo se na uskrsni ponedeljak uz ogroman broj članova. Ova je zadruga po broju članova — okolo 370 — jedna od najvećih, ako nije najveća u Istri, a po svojem blagotvornom djelovanju jedna od najradinijih. Na skupštini bijaše vrlo živahno, što je znak, da se naši gospodari ili posjednici živo zauzimlju za sve, što promiče napredak gospodarstva u Istri u obće.

Očekujemo od tamošnjih prijatelja, da će nas ponešto obširnije obaviestiti o toj skupšt ni.

Proslava petdesetgodišnjice hrvatskoga službenoga jezika u Hrvatskoj i Slavoniji. Već smo javili, da će se dne 18. t. m. proslaviti u zlatnom Pragu petdesetgodišnjica hrvatskoga službenoga jezika u Banovini. Odnosnu svečanost priredjuju hrvatski svenčilišni djaci u Pragu, uz sudjelovanje braće Čeha. Hrvatski djaci pripravljaju se ozbiljno, da svečanost izpade što sjajnije i koristnije. Tu će biti hrvatskoga pjeva, glasbe i tamburanja. Dogotavlja se navlastna knjiga, kojoj je glavna svrha, da upozna češki narod sa političkim i kulturnim razvojem hrvatskoga naroda. Sadržavati će raznih članaka i slika nekoliko zaslužnih Hrvata. U svih pripravah za svečanost podpomažu hrvatske djake braća Česi, medju njimi i razni zastupnici na carevinskom vieću. U svih slojevih češkoga občinstva vlada veliko zanimanje i oduševljenje za svečanost.

Toliko veće imalo bi biti kod Hrvata svih slejeva i svih zemalja.

Zavriedjuje to sam čin, koj se slavi; zavriedjuje svrha svečanosti; zavriedjuju naši mladići, koji su se dali sa svim svojim mladenačkim žarom na tako plemenit posao; zavriedjuje i dobrotvorna i domoljubna svrha, koju se sa svečanostju spaja, to nalme, da se čist dobitak namienjuje *„Družbi sv. Cirila i Metoda"*. Zavriedjuje to napokon također zanimanje braće Čeha za našu stvar. Ako se oni zanimaju za nju, koliko više moramo se mi sami za nju zanimati.

Tko može, nek ide u Prag za 18. t. m. Komu to nije moguće, nek se besjedom

i tvorom sjeti svečanosti, koja se vrši u „Narodnom Domu“ Vinohradi. — Prag.

Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Strpcu obdržavati će svoju glavnu godišnju skupštinu dne 24. t. mj. u pet sati poslije podne u Strpcu sa običnim dnevnim redom. Upozorajemo gg. članove i prijatelje ove podružnice, da mnogobrojno na skupštinu pohrle. Odbor.

Glavnu skupštinu obdržavati će „Istarska posujilnica u Puli“ dne 24. aprila u 10 sati prije podne u dvorani družtva „Sokol“ u Puli. Vidi pobliže u oglasu.

Občinski izbori u Poreču. Glasilo talijanske stranke u Istri, porečka „L'Istria“ piše, da će se vršiti občinski izbori za občinu Poreč tečajem budućega đedna — usprkos utokom Dr. Laginje.

Pošto nezuamo u kojem smislu bijaše riešen zadnji utok g. Dra. Laginje proti neurednoj razdiobi izbornih tjela, nemožemo na gornju opazku porečkomu listiću za danas ništa odgovoriti.

Družtvo s Cirila i Metoda u Beču, komu je svrha, da nastoji, da se služba božja i propoviedi drže u bečkih crkvah također i u českom jeziku, priredjuje povodom papinog i kraljevog jubileja veliku svetčanost dne 22. maja t. g.

O netom minulih izborih za občinu Oprtlje piše od tamo ovdašnjoj „Edinosti“, da je glavarstvo té občine prepi-alo sve utoke naše nar. stranke, te da je prepise razdielilo medju svoje podrepnice, koje te prepise po občini raznašaju, te se sa istimi podrugivaju. Toliko do znanja c. kr. poglavarstvu u Poreču.

Podružnica ženska družbe sv. Cirila i Metoda u Kastvu. Članarinu za god. 1897. uplatiše po 1 for.: Bačić ud. Cila, Bunc Ivanka, Buršić Adela, Dukić Paškva, Juretić Klem., pl. Kleinmayr Ema, Kučić Tereza, Munić Amalija, Mogorović Cila po 50 novč. uplatiše: Jurinac Hedviga, Munić, Dorina za god. 1898. po 1 for. Babić Amalija, Bačić ud. Cila, Beniger Roža, Bunc Ivanka, Dukić Paškva, Dukić Tonka, Grosman Jenka, Grosman Ema, Jelušić Ema, Jelušić Ernesta, Jelušić Ludmila, Jelušić Nadala, Jurinac Marija darovala takodjer 1 for., Jurinac Agata, pl. Kleinmayr Ema, Kučić Tereza, Marijanović Antonija, Sarson Milka, Spinčić Albina, Spinčić Ida, Skender Matilda, Šepić Jelisava, Vasilić Ivana po 50 novč. uplatiše: Brozović Hilda, Dukić Jelisava, Dukić Josipa, Jelušić Marica, Jurinac Hedviga, Munić Dorina. Umoljava se i ostale članice, da se pobrinu, čim prije platiti članarinu.

U ime odbora:
tajnica ženske podr.

Iz Marčane pišu nam 8. t. mj. Našem gosp. kapelanu *Don Biagio* smrdi hrvatski jezik kao nečistomu duhu blagoslovna voda. Ako ne vjeruju cienjeni čitatelji „Naše Sloge“, hoću im to dokazati.

Jedne večeri pjevahu djeca pred svojim stanom različne narodne pjesme, a medju timi i „Još Hrvatska“. Čuvši to *Don Biagio* dotrča iz svog stana sa palicom i navali na djecu, a ova pobjegoše u kuću i tuj se sakriše. On za njima u kuću, i pošto je najprvo dobro opsovao majku djece, zaiska od nje svieću, da potraži djecu u njezinom stanu. Razumije se, da nije dobio svieće, već u zamjenu je morao čuti koju nemilu, pa se vratio kući dugim nosom. Sreća bijaše za njega, što nije bilo otca djece kod kuće, jer bi bilo i do gustih došlo. Drugda pjevahu na putu dva dječaka i ne misleći, da bi to moglo zlo biti, a još manje koga vriedjati. Slučaj htjede, da onud prodje g. kapelan, te poče trčati za njima. Bježeći ta dva dječaka jedan se skloni u tudju kuću, misleći, da neće ovamo za njim; al se jadan prevari, jer ti ga ovdje ulovi i dobro izpraši. Ali neima zla bez dobra, jer mnogim su se oči otvorile, kojim su bile zastrte čvrstom koprenom.

Eto kamo vode strasti i pogrdna zaslepljenost. Gosp. kapelan i ne pomišlja, da prelazi granice svake pristojnosti, ljudnosti i narodnostne snošljivosti. Zar je to plod talijanske *„arte coltare“*? Ne znade li *Don Biagio* Poldrugo (tako ga zovu u Vodnjanu), da što je njemu milo i sveto, da je i nama. To je naravski zakon, pa bi ga i on morao znati i po njemu činiti. Ali čujte kako opravdava to svoje postupanje, pa se čudite. Hrvatske pjesme osobito „Još Hrvatska“ da izazivlju drugu narodnost!! Ma čovječe božji, jeste li na svojem? Gdje je u Marčani druga narodnost izvan hrvatske? Ili možda g. kapelan i par krnjela sačinjavaju drugu koju narodnost? Pa i isti krnjeli pjevaju hrvatske narodne pjesme, te neznaju drugačije. Ali „Nella patria de Rossetti“ nije njemu pjesma, koja izazivlje drugu narodnost. S kakvim veseljem ju sluša pa i bez večere, kad mu zapjevaju postolari u krčmi

Viesti iz metropole hrvatske.

U Zagrebu, koncem ožujka 1898.

(Osvrt na javni rad hrvatskih zastupnika u Puli. — Milka Trnina. — Vasilij V. Vereščagin.)

(Kunac.)

Dolazak *Milkin* u Zagreb, to je bio za nas velik dogodjaj. Tim dolazkom dična je *Milka* zlatnimi slovi urezala svoju čistu i plemenitu hrvatsku dušu u povjest hrv. kazališne umjetnosti. Hrvati znadu biti gostoprimni za svakoga; i za tudjega, kao za svoga. To je njihova naravna žica. Tako smo i ne dugo vrieme prije *Milke* dočekali otvorena srca i proslavili umjetnike *Zacconija* (Talijana), *Bellincionija* (t.-lij.) *Želazowskoga* (Poljaka): svi su ovi bili razdragani s hrvaske ljubavi, iskrenosti i toplóte čuvstva čime mi običavamo u susret svakom umjetniku — bez razlike krvi i naroda...

Al kad dodje u naš grad *naša*, pa još k tomu po cielom naobraženom svietu slavljena pjevačica — *Milka* — tad je Zagreb izrazio upravo vrhunac topline svojih najsvetijih čuvstava. Od svoga dolazka pa sve do pred par dana naša je *Milka* bila središtem najuzvišenijih ovacija i počasti; počasti, koje dolaze iz puna srca i idu k srcu. A ona je to u punoj mjeri i zavriedila. Ne možete, g. urednice, ni misliti bolje, tumačitaljice pjevačkih djelova svjetskih i Wagnerovih opera, nego što je *Milka*. Ovo i *ovako* ne velimo tek samo mi, koji smo ju ovih dana slušali; ovako sude o njoj i oni, — naši inače narodnostni protivnici, koji sigurno bez razloga, i to bez dubokoga razloga, ne bi je tako hvalili: Niemci Monakova, Bremena, Hamburga, Graca, Englezi Londona, sjev. Amerike itd. itd. Kolika je bila — predstavite sebi — sad slast za nas čuti *Milku* našu u hrvatskom kazalištu u najvećih i najodličnijih ulogah svjetskih opera!...

Dan na dan obasipali su ju srebrnimi lovor-vienci, buketi umjetnog i svieżeg po izbor cvieća, kitami i košarami; s loža je poput romon-kišice sipilo cvieće, ruže i listići prigodnih pjesama, spjevanih po naših prvih pjesnicih. Dobila je dva zlatna lovor-vienca od zagrebačkih gradjana i gradjanka. Ovaj je zlatni vienac na otvorenoj sceni (pozorištu) u oči občinstva od zahvalnosti poljubila, izrekav tom zgodom odzdrav na pozdrav profesora Ferde Ž. *Milera* tako toplo, sa toliko čuvstva, a opet tako čistom i biranom hrvaštinom, da je malo i veliko, staro i mlado do suza od razdraženosti ganuto bilo.

Dan za danom izprezali su djaci konje i vozili ju poput kakve grčke boginje u triumfu u „Grand Hotel“, gdje je stanovala; a tek da Vam je bilo vidjeti oproštajnu večer na 22. o. mj.: Uz bezbroj lampijona pored gromoglasne vike i poklika: „Živio hrv. slavulj! Živila naša Milka! Živila Milka itd. itd.“ vozili su ju svenčil. gradjani u otvorenoj kočiji obtrpanoj i ovijenoj premnogim cviećem i vienci. Ona — Milka — sjedila u kočiji i — plakala nad tolikim uzhitom, plakala od milja. Pred njenim stanom zgrnula se sila zagreb. i vanjskog svieta. Narod i mladež — sve je pjevalo hrv. davorije i hrvat. himnu „Liepa naša“! Ona se bezbroj puta pojavila na shodu (balkonu svratišta) i toplim riečima uzvraćala hvalu hvalom...

Milkina je slava bila slava kulturna, slava umjetnosti hrvatske.

— Dana 31. ožujka i 1. travnja otvara se u velikoj dvorani hrv. zemaljskog glazbenog zavoda izložba slika glasovitoga ruskoga slikara i tankoćutnoga književnika *Vasilja V. Vereščagina*. Poslie Beča i Pešte došao je glavni grad Hrvatske na red. Dočekalo i ugostilo ga je hrv. umjetničko družtvo. Vereščaginovoj poletnoj mášti svidio se je Zagreb u velike. Osobito je rado promatrao *hrv. seljake*, što u slikovitoj svojoj stároj nošnji dolaze u grad, pa je napravio i nekoliko skica. Razgovarao je sa seljaci, koji govore — kako je vami znano — kajkavski. On je razumio njih, a i oni njega. I on je došao ove dane u Zagreb, da prisustvuje svetčanomu odkriću. Bit će izložen „cyklus“ (skup) od 164 slike, većim dielom prizori iz Napoleonovih vojna u Rusiji (gd 1812-13.), koje su slike radi svoje naravitosti i živosti (plastike) boja i prizora (mrtvi, ranjeni vojnici, sam Napoleon u raznih ppoicijah itd.) pobudile u Parizu, u Njemačkoj, a zadnje vrieme u Beču i Pešti osobito udivljenje. Nas-još nešto k slikam privlači: najme ista slavenska krv, ista slavenska duša, koja i iz Vereščagina govori.

Umjetničko družtvo preuzelo je priredbom ove znamenite izložbe velik teret na sebe, jer čitava udesba stoji preko 4000 for. Ulaznina bit će vrlo maleua (20-30 nč.) tako, da ju svatko — i manje imućan — uzmogne posjetiti. Traje do konca travnja t. g.

Nastojat ću u ovome listu istarske Hrvate u glavnom upoznati sa izložbom i njenim autorom.

Izkaz

prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru tekom mjeseca ožujka tek. god. 1898.

— Gosp. Ignjat Rabelić, kapelan u Brkn, pripošilje sabranih za stolom više gosp. Matije Polića na dan blagoslova crkve Sv. Fvanje u Kukuljanovu . . . f. 15·70
— Gosp. Matko Brajša, Volosko predaje svoj mjesečni prinos za ožujak . . . . . f. —·50
— Gosp. Dr. Ivan Poščić, Volosko predaje darovanih od g. Märzthala i poslanih iz Rodeporta u juž. Africi u zlatu (sterlina) f. 10·—
— Gosp. Petar Škarpa, blagajnik podružnice muške u Dubašnici pripošilje članarine:
a) od ženske podružnice . . f. 12·45
b) od muške „ . . f. 16·—
— Ravnateljstvo „Jastrebarske dioničke štedionice“ propošilje uslied zaključka sjednice od 22 veljače tek. god. milodar mjesto vienca na odar blagopokoj. podravnatelja Miroslava Pollaka f. 50·—
— Gosp. Dr. Petar Ružević, predsjednik hrv. Čitaonice u Starom gradu na otoku Hvaru pripošilje čisti prihod od družtv. zabave, priredjene u korist družbe . . . . . f. 175·—
— Gosp. Julij Mirau, učitelj u sv. Mateju pripošilje svoj mjesečni prinos za ožujak. . . . . f. 1·—
— Ravnateljstvo posujilnice in hranilnice u Kopru časti se pripo-lati kao dar od svojega čistoga dobitka . . . . . f. 25·—
— Gosp. D. Spinčić, blagajnik muške podružnice u Rukavcu pripošilje:
a) čisti ostatak zabave . . f. 62·—
b) u darovih i članarini . . f. 9·25
— Gosp. Ernest Baša, notarski činovnik u Podgradu pošilje sakupljenih prigodom razdieljenja matičinih knjiga kao povjerenik f. 1·23
— Gosp. Gjuro Tkalac, učitelj na Sušaku pripošilje sakupljenih prigodom učiteljske glavne skupštine hrv. Primorja. . . . f. 2·—
— Gosp. Eugen Kumičić, Zagreb pripošilje prispjelu mu svotu od gosp. Jurja Kuch iz Vukovara, po njem tamo sabranu . . f. 12·—
— Vlč. gosp. Mijo Laginja u Kastvu pripošilje poslanih mu i darovanih pod imenom „Istranin“ . . . . . f. 152·50
— Muška podružnica u Voloskom predaje članarinu za god. 1896 f. 38·20
te članarinu za god. 1897 . f. 39·50
— Hrvoj Isranić pripošilje svoj mjesečni prinos za ožujak . f. 1·—
— Ženska podružnica u Kastvu pripošilje članarinu u iznosu od f. 37·01
— Gosp. Franjo Stanger, pravnik u Gracu pripošilje sabranih među kitom članova hrv. akadem. družtva „Hrvatska“, slavećom dne 28 ožujka promaknuće svog člana i prijatelja gosp. Mihajla Cettola na čast doktora sveukupnog liečničtva . . . . f. 5·50

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše za „Našu Slogu“ p. n. g.: M. B. Pula for. 2., S. J. Pula for. 3.50, D. B. Sv. Matej for. 5., O. č. d. Hreljin for. 1., B. A. Tar for. 1., N. A. Šterna for. 10, P. A. Šterna for. 2., J. M. Poreč for. 2, M. M. Virovitica for. 1.30, M. J. Rieka for. 3, N. Čit. Kraljevica for. 1.25, L. J. Gradac for. 1, R. N. Spljet for. 1, R. F. Sv. Vid-Koruško for. 1, Z. P. M. Lošinj for. 5, W. F. Hrušica for 2, Dr. Z. J. Rovinj for. 5, C. A. Roč for. 1, Č. J. Baška for. 2, T. J. Sv. Petar-Kras for. 1.60, Dr. D. V. Krk for. 5, R. J. Moščenice for. 4.33, R. J. Medulin for. 2, P. M. Kastav for. 2, D. J. Rovinj for. 6.05, G. M. Kastav for. 12, M. J. Brgud for. 2.50, Š. V. Vodnjan for. 2, E. E. Ljubljana (ogl.) for. 3, V. M. Krk for. 2, F. F. Buzet for. 10, K. J. Medulin for. 2, M. J. Pula-Pomer for. 4, C. M. Pula-Pomer for. 4, C. J. Pula-Pomer for. 4, N. Čit. Medulin for. 2. R. O. S. Kopar for. 2, S. J. T. Tinjan-Baderna for. 2.

Uprava „Naše Sloge“.

Isktarska Posujilnica u Istri.

registrana zadruga na ograničeno jamčesje

Zadrugari pozvani su na *sedmu redovitu glavnu skupštinu*, koja će biti *u nedjelju dne 24 aprila 1898. u 10 sati prije podne* u dvorani družtva „Sokol“ (Hotel zur Stadt Pola.)

Razpored:

1. Izvješće i obračunu za upravnu god. 1897.
2. Izvješće nadzornoga odbora.*)
3. Odluka o porabi čistog dobitka.
4. Izbor starješinstva, nadzornog odbora i družtvenog suda za vrieme do osme redovite skupštine.
5. Što koji predloži.

Opazka. Na skupštini treba da je zastupana barem jedna desetina svih zadružnih dielova. Za slučaj, da ne bude toliko zastupan, biti će skupština isti dan u 3 sata po podne, bez obzira na broj. Svaki zadrugar može ovlastiti pismeno drugoga, da ga zastupa na skupštini.

Pula, dne 12. aprila 1898.

Starješinstvo.

*) Od nadzornoga odbora odaslani obračuni za godinu 1897. izloženi su na ogled zadrugarima u družtvenoj pisarni (via Giulia br. 5.)

✝

Rodjakom, prijateljem i znancem javlja ovim podpisani tužnu viest, da mu je preminula 8. t. mj. nakon težke bolesti providjena sv. Sakramenti premila i nezaboravna supruga

Mare rodj. Brusić.

Svim, koji izkazaše njoj zadnju počast ili meni iskrenu sućut, budi ovim izrečena najsrdačnija zahvala!

Vrana, dne 10 travnja 1898.

Razveljeni suprug
Josip Mužić v. r.

Pravo turske sukneno tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za muške odjelo stoji samo:

for. 3·10	is dobre	prave
„ 4·10	is dobre	prije
„ 4·50	is dobre	vrsne
„ 6·—	iz bolje	
„ 7·75	iz fine	
„ 9·—	iz najfinije	
„ 10·50	iz još finije	

Jedan coupon za crno suknene odjele for. 10. Tvari za gornje kapute, Boden, Peruvienne, Desklage. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke cene kao čvrsto, solidno i vrlo dobre poznate

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Amhof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljke vjerne uzorke.

Pazor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke cene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

Skladišče pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladišče pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladišče zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Pserhoferova

LJEKARNA K „ZLATNOJ DRŽAVNOJ JABUCI"
Beč, I., Singerstrasse broj 15.

J. Pserhofera pilule za čišćenje

izkušeno, lahko probavljujuće od mnogo lječnika občinstvu preporučeno kućno sredstvo.

Ove pilule su one iste, koje su već od mnogo stoljeća pod imenom „pilule za čišćenje krvi" občinstvu poznate i koje se prave samo u ljekarni k „zlatnoj državnoj jabuci" Beč I, Singerstrasse 15.

Od ovih pilula stoji: 1 kutija sa 15 pilula 21 nvč., 1 zamot sa 6 kutija 1 for. 5 nvč.

Ako se prije pošalje dotični iznos, stoji franko: 1 zamot pilulu 1 for. 25 nvč., 2 zamota 2 for. 50 nvč., 3 zamota 3 for. 85 nvč., 4 zamota 4 for. 40 nvč., 5 zamota 5 for. 20 nvč., 10 zamota 9 for. 20 nvč. (Manje od 1 zamota nemože se poslati.)

Umoljava se, da se izrično zahtjeva „J. Pserhofera pilule za čišćenje"
i da se na to pazi, da nosi pokrov svake kutije ime „Iv. Pserhofer" i to crvenom tintom košto i poduka glede porabe.

Balzam za zimu od I. Pserhofer-a 1 lonac 40 nvč., franko 66 nvč.

I. Pserhofera trpeštev sok za lječenje. Jedna flašica 50 nvč.

Iv. Pserhofera Kropf-balsam 1 flašica 40 novč. franko 65 nvč.

Stollovi Kela-Preparati izvrsno sredstvo za ječanje želudca i nerva. 1 j. kola-vina ili Mixtra 3 for., pol litra 1 for. 60 nč., četvrt litra 85 nvč.

I. Pserhofera gorka tinktura za želudac (prije t. zv. životna esenca) po lagano raztapljajuće sredstvo sa ojačavajućim uplivom na želudac kad isti slabo probavlja. Cijena flašici 22 nvč., 12 flašica 2 f.

I. Pserhofera balzam za rane 1 flašica 50 nvč.

Tanochinin-Pomada od Pserhofera najbolj sredstvo da rastu vlasi. 1 kutija for. 2.

Obliz za liečenje rane od prof. Stendel-a, 1 lončić 50 novč., franko 75.

Sol za posvemašne čišćenje od A. W. Bulrich-a domaće sredstvo proti slaboj probavi, 1 paket 1 for.

Osim ovdje navedenih preparata, nadjo se sve u austrijskim novinama oglašene tuzemne i inozemne farmaceutičke preparate djelomice u zalihi, djelomice se ih, ako ih nema u zalihi, najbrže i najjeftiniji pripravi.

Pošiljke po pošti obavljaju se najbrže, ako se prije pošalje novac, veće naručbe također poštanskim poduzećem.

☞ **Ako se prije pošalje novac, (najbolje poštnom naputnicom) stoji poštarina mnogo manje nego sa poštarskim poduzećem.** ☜

Tiskarna Gutenberg

nljalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria"

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

sistem „Patent Workmann Chicago"

Raztrirni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokstvorov v vsakem obsežju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja zaglave in zavitkov z napisom naslovnih listkov jedilnih list, pavabli itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Correnti-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitorea, Creditorea, Cassa-knjig, Strazza, Memorijale, Journalov Prima-nota, odpravnih, menjičnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh potrebnih knjig, potem raztirnega (črtanega papirja, Conto-Correnti, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje. skledic iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se jo do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB
Ilica br. 12

A. VINGER

ZAGREB
Ilica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju svakovrstnim nazebam. — Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liči kašalj, prehlada ili katar u prsih, pučih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, dietinjoj krljjavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u ilišici želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuha. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski kuh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagane čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfriškavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i raskuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i krani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežom, raznim pjegam ili flekovim, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bljeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tome spada još horakov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili utomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica teposve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na parizkoj izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč.

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi lire po sobi prengodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti grozniči ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Setaku liečí uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju, zaduhu, rasne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sledekose pogrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljeju.

☞ **Spužve za umivanje, keflce za zube.** ☜

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamajka-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

☞ **Zaliha mineralnih voda.** ☜

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruši za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj: Mate Mandić

Tiskara Bolone u Trstu

Broj 16. U Trstu 21. aprila 1898. Godina XXX.

Nepečatirani se dopisi ne tiskaju. Pripošlana se pisma, ogluši list. tiskaju po običnom cieniku i po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom napotnicom (vaglia postale) na administraciju „Naše Sloge". Inse, preosimo najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Izlazi svakog četvrtka na dičnom mjestu.

Dopisi se nevraćaju ako se neštampaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

Kapitulacija.

Tko je kapitulirao? Crkvene i državne oblasti. Pred kim su kapitulirale? Pred onom svojtom, što truje narodni život u Primorju, pred židovsko-liberalnim nasiljem tršćanskih vikača.

Nije ovo prvi put, da mjerodavni krugovi uzmiču pred svemogućom klikom. Židovsko-liberalna stranka u Trstu i njena rodjena sestrica u Istri, talijanaška stranka, smiju činiti što ih volja, prezirati oblasti, bacati pod noge zakone, pljuvati u lice pravici, a ma sve i svašta smiju činiti te ljubimice dosadašnjih namjestnika u Primorju.

Državne oblasti imaju oružanu vojsku, imadu dobro organizovanu žandarmeriju i redarstvo, imadu zatvore i tamnice, a to sve u svrhu, da se poštuje zakone, da vlada pravica, da se neudomi načelo: „tko je jači, taj kvači". Mi smo vidili kako se je vršila vlast proti neukim Kaštelircem nazad njekoliko godina, proti seljakom iz Dračevca i ostale Poreštine, proti Hrvatom u Puli, proti okoličanom tršćanskim, kad su možda za dlaku prešli granice dopuštenih izgreda: tamnica im bila kuća, a strogost zakona neusmiljena pratilica.

Mi smo vidili i protivnu stranu medalje: kad je vlada bila naumila postaviti dvojezične table po Primorju, rogoborila je na najžešći način sva klika talijanaško-krnjelska; kad je ministar Badeni obilazio Istru, klika ta je poslala u vatru sve svoje sile, da se zatomi glas Hrvata; kad su koji izbori, kad je koja svečanost, u gradovih talijanskih kao da se vrag ženi.

Stvar je uvjek ona ista: u jednom slučaju se radi o hrvatskomu narodu, u drugom o talijanskoj kliki: s jedne strane oni, na koje se je država tako vrućе pozivala god. 1848. a na drugoj oni, proti kojim je nas na pomoć zvala.

Ali što se je ovih dana dogodilo u Trstu, to prekoračuje granice svake zdrave državne politike.

Našao se je valjan propovjednik iz Dalmacije, č. otac Pavišić Isusovac, koji je već u Zadru pokazao nedavno, da zna lomiti rogove takozvanim socijalistom. Tršćanski biskup pozvao ga, da propovieda u crkvi sv. Antona novoga, za odrasle muškarce, baveć se naročito socijalnim pitanjem. Za crkvu katoličku to nije ništa novoga; ona se uvjek bavila socijalnim pitanjem, kao što se i danas tim bavi sv. Otac, izvadjajuć iz evandjelja najljepše nauke u tom pogledu. Ipak u Trstu njekomu to nije bilo po volji, pa se je naručilo ovdješnje socijaliste — koji bi u prvom redu imali dozvoliti slobodu govora — kao što ju oni za sebe zahtjevaju — i poštivati mnienje svakoga — te su odmah prve večeri pripravili bučne demonstracije proti spomenutim propoviedim.

Socijaliste se kažu obično bezvjerni ili barem za nje je vjera deveta: pa što su imali oni iskati u hramu božjemu, što su njima stalo do propoviedi namienjenih kršćanskom puku? Prva večer demonstriranja je bila čisto njihova. Ali kasnije su oni pokazali, da nisu svoji, već da služe cilju židovsko-liberalne klike, da su podnožje najžešćih tlačitelja puka.

Druge večeri, a isto tako i treće, nakupilo se opet socijalista pred crkvom, da demonstruju proti propoviedi, ali već nisu bili sami: složno s njimi našla se je krivonoga mladež i sva fukara u službi talijanaške klike, te izgredi nisu više ostali napereni proti kršćansko-socijalnim propoviedim, nego su se obrnuli proti biskupu i proti slovenskim propoviedim, koje su bile najavljene u crkvi sv. Jakova. „Abbasso il vescovo!" „Viva Trieste italiana!" „Viva S. Giacomo italiana!" bili su glavni povici druge i treće večeri, a koračnica izgrednika bila je: *Lassé pur che i canti e subbi...*"

Na to nije glavno, kaošto je nuzgredno i to, da su demonstranti aklamovali krivonose urednike „*Piccola*" i „*Indipendenta*", da su polupali njekoliko stakala i razbili njekoliko glava, da nisu zapustili proti izpod prozora načelnika i kr. talijanskoga konzula, i ovdje izkazali svoja *patrlotična* čustva: nama je dosta spomenuti, da su demonstranti psovali na najgrdji način i biskupa i policiju i namjestničtvo, te da su gradski otci tršćanski u izvanrednoj sjednici zastupstva svečano prosvjedovali proti progonstvom, koja trpe od oblasti?!

A znate kako su bili progonjeni? Prve večeri, dok su bili u izgredu sami socijaliste, poslalo se k crkvi silu stražara i njekoliko kumpanija vojnika; druge i treće večeri, kad je počela demonstracija klike talijansko-židovske, nebijaše vojnika, stražari su uzmicali, pa neka se fukara veseli čineć što joj drago.

Ali zar je sbilja svemoguća ta klika u Primorju, da joj se sve uklanja, da sve poštuje njenu volju, da i same oblasti kapituliraju pred njom?

Naravski, propoviedi su obustavljene usljed naručenih demonstracija. A o tužne oblasti, kakvu li Vi guju njegujete u Vašem njedru!

Interpelacija

zastupnika Dr. *Laginje, Spinčića* i drugova na njegovu preuzvišenost gosp. ministra predsjednika, kano upravitelja ministarstva nutarnjih posala, radi potalijančivanja Istre od strane političkih oblasti.

Čini se, kao da hoće iste c. k. političke oblasti Primorja sve moguće poduzeti, a da se čim prije obistini ono, što se kroz godine izazivno i nekaznjivo pjeva, da se smije naime u ovoj „*domovini Rossetti-a govoriti jedino talijanski*".

Ovomu nastojanju ide se nevjerojatnim načinom na ruku, kao što dokazuje priložena, od poštarine prosta dopisnica kotarskoga poglavarstva u Puli, kojim upravlja kotarski poglavar Rossetti.

Nije dosti na tom, što se piše u Istri na občine, na župne urede, na školska ravnateljsva skoro izključivo talijanski i tamo, gdje stanuju u dotičnom okružju sami Hrvati ili su oni u većini, pošlo se je u najnovije doba tako daleko, da se čak na hrvatska čitalačka družtva, kao što je u prilogu spomenuta „Hrvatska čitaonica" u Pomeru, šalje talijanske službene dopise.

Obzirom na takovo postupanje jesu podpisani prisiljeni upraviti njegovoj preuzvišenosti gosp. ministru predsjedniku kano upravitelju ministarstva nuntarnjih posala ovaj upit:

„Je li njegova preuzvišenost voljna sustavnom potalijančivanju Istre od strane političkih oblasti bezodvlačno na put stati?"

U Beču 30. marča 1898.

(Sliede podpisi početkom imenovane dvojice zastupnika i 19 drugova).

Pogled po svietu.

U Trstu dne 20. aprila 1898.

Njeg. Veličanstvo cesar i kralj Fran Josip nalazi se ovaj par u Monakovu, kamo je pošao, da prisustvuje srebrnomu piru svoje starije kćerke Gizele, princese bavarske.

Danas otvorilo se na novo carevinsko vieće. Vlada je predložila zakonske osnove o nagodbi sa Ugarskom. Te osnove uz državni proračun imale bi se ponajprije razpraviti, budu li to dopustili njemački obstrukcijonisti. Za ove se govori, da će se protiviti razpravi svakog važnijeg pitanja dok se neukine posve poznate jezikovne naredbe. Obstrucija njemačkih zastupnika, da će biti u ovom zasjedanju mirna i trieznа.

Nakon što je vlada predložila svoje osnove, prešlo se je na razpravu pojedinih porešnih predloga, i to u prvom redu na predlog njemačkih zastupnika, da se stavi bivšega ministra predsjednika grofa Badenija pod obtužbu radi

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

(Dalje).

Ma! *patti chiari e amicizia longa*! — Kako sami vidite, ja sam si uzeo ovu težku zadaću (impenj), da vas poučim o vašoj prošlosti i sadašnjosti, svojvoljno za ljubav vašu i cilega naroda, bez da bih ja zapitao ni očekivao od vas ma ni najmanju plaću. Ali budući se sad nalazim u najtežem položaju, to jest, da prikažem, kako rič *Pischio*, koja ima izvanjsko obilježje talijansko, je ništanemanje rič hrvatska, ja pitam vas, ne kao Juda za prodati vas, nego za vas odkupiti i spasiti: *što ćete meni dati za to?* Ali znajte i to, da ja ne pitam novce, koji neka ostanu onima, koji su pravi *Jude*, onim, koji su pravi izdajice, i koji bi za novce prodali ne samo narod, nego i oca i mater, ženu i djecu. — Svi jednim glasom zavrište: Mi, mi, ćemo vas dokturati u.. u... jedan glas čuje se u *fižonomiji*. Muči, trubilo! reče drugi, ti neznaš ništa: ne u *fižonomiji* nego u *tologiji*! Brrrr! zatrubi treći, a koga vratriča govoriš, u ovom poslu ne ima mista tologija, ja bih predstavio, da im se podili dokturstvo u filozofiji. ...Nó, napade četvrti, ni ta ne valja koliko valja jedan šuplji bob. Ja pripoznajem, da su naši ovdje mili gospodin mudra glava, all za svim tim mislim, da se *filozofija* ili mudroznanje ne bavi s ričima, ter zato mi se čini, da mora biti jedna četvrta vrst umića, koja *špjegujs proprio* svaku rič, i zove se, zove se... čekajte, ka...ko.. no! ah! za zubima mi se *velcé* (vuče) i ne da... mi...se, uh! pasja tira, da ju... *pronuncjan*... a jedan iz traga šapne mu na uho, tiho, tiho, a da drugi i nu čuju: filologija... Ah! bravo! evo je došla filologija. Na to svi stali pljeskati dlanima, i vikati: dobrò, *bravo, bravo, brave*, ši, ši, doktorat ćemo vas *bravo, bravo, brave*, ši, ši, doktorat ćemo vas u *fiolologiji*. A ju ću drage volje primiti od vas tu lepu i častnu nagradu (premij.) Nego vas pitam još, a što ćete dati onim drugim? Rog, rog, rog... za sviću, da mogu bolje *študijat*.

Uslied tako sklopljene pogodbe meni bi bilo lahko izvući se iz škripca sa dvimi ričima, da mi ne leži, a ma težko, na srcu dobrobit rodnoga mi grada. S toga kanim nešto navesti iz daljega kraja.

Vami je dobro poznato, da vlastela creska mal' da ne svi, imadu svoje *peći*, u kojima creske familje peku kruh, što, same žene mjese u kući, a pečarica obavlja sgodno vrime za mjesiti i raztvoriti kruh, a napokon dolazi u kuću i nosi kruh na daski u peć; peče ga, pobroji i odnese gazdarici. Za trud i drvlje, što se upotrebljava za napaliti peć, dava se *pečarinu*, od svakih deset kolača ili komada po jedan. Ono, što pobere pečarica, svaku večer ponese vlastelinu i podili na poli s njime. — Imadu još osobito vlastela a ma i drugi inućnji gradjani svoje čatrnje (gustirne) za pitnu vodu, koju podiljuju i jedni i drugi prijateljima i susistvu, a to, mukte kad ima obilate vode; u liti pak, kad biva oskudica vode, jer javne *česme* (fontane) neima, ontrat stisnu rukom i ne davaju nego tisnim prijateljima za ljubav, a drugim prodavaju za novce. Ali vlastila koja imadu *peć*, da si pribave više mušterija (avventori) davaju dnevimice njima po jedan kotao (kotel) pitne vode, da si razvodne malo vina. — Ali nastane li velika vrućina i trajna suša, kako običaje skoro svake godine, onda puk strada radi nestašice vode, i s toga naša občina zametnu dogovore, još tamo 38me godine, sa časnimi Otci samostana Sv. Frane, ne bi li oni dopustili, da se na občinske troškove popravi ili iznova sagradi *čatrnja*, obstojeća u prvom klaustru, koja se bila odavna srušila. Veledušni patri da pomogu u čem je moguće potrebi puka, i da se pokažu susretljivi želji občinskoga vieća, a ma i najvećom neprilikom, što ne bi bio učinio ma nijedan vlastelin u svojoj vlastitoj kući, pristali su na patriotičnu namjeru občine, i dali su ovoj dopust, da ponačini, da kako na sve svoje troškove, *šternu*, koja je bila sgotovljena slideće godine 1839. — Nagodbeni uvjeti (patti, condizioni) bili su u sliedećem smislu: Da manastir Sv. Frane dopušta, da občina ponapravi na svoje troškove šternu; da isti manastir ne odriče se svoga prava na tlo (fondo) na istu šternu, i na okolo stojećem klaustru; da bude voda od iste šterne na razpoloženje creskoga pučanstva na odredjene dneve jutrom i posli podne; da je puku creskomu dopuštea jednostavan prolaz (semplice passaggio) i izlaz iz klaustra; da vrime crpljenja i izuosa vode bude odredjeno od fratara, da nebi vika smetala crkvene obrede, ili kakogod mir i počinak fratara. — Ovo su bili dogovori, za koje jamčim, jer sam često čuo govoriti o njima, kad se pogodba sklopila. Da pače ondašnja občina, u znak harnosti, nudila je ključe *gustirne* fratrima, da oni vladaju i ravnaju tim poslom, ali oni da se ne omraze s pukom, hotijuć štediti vodu za najskrajne potrebe, ne htjedoše primiti ponudu. Ali znam još i ovo, da tekom vremena nešto se bilo promenilo o otvaranju gustirne, a gvardijan dotrča na občinu i prosvjedova, a občina odmah naredi, da se zadovolji fratrima.

Sada, kad sam vam pripovidio kako i zašto se obnovila rečena gustirna, red mi je pitati vas, da li ste se našli kod nje u liti kad žene, kao biesne, navale u klaustar, da si priskrbe vidro ili kotal hladne vode? Tu je vikanja, buke, halabuke, tu bubanja s kablima, s kotlima, tu kričanja, trkanja dice; tu u jednu ič, pravi pakao (pekel). A u vrime jematve, trgatbe, kad navale ljudi (kopači)... a ter ne treba da vam kažem, jer vi isti idjete s mehovi i *arnazima* po vodu za pravit bevandu pak mi recite po duši, je li ono ugodna muzika? A sirote fratri trpe i mirno podnašaju svaku dosadu, samo da puk ne pati. A znate što čini sadašnja občina, da im plati za takovo požrtvovanje, za ta sakrificij? Htjela bi, da se *fund, gostirna* i *klaustar* upiše u občinsku imovinu (proprietà del Comune) jer da je ona sagradila šternu, da ima prava na vodu, i slobodan prolaz u klaustru. Sve je ovo istinito, ali nije istinito, da se je samostan odrekao svojih prava, da pače, da si je ista izričito pridržao. — Rešite mi, je li ovo pravedno, je li ovo plemenito? Nè, nè, zavrisnuše svi na sve grlo, toga puk neće, njemu je dosta, da ima vode, a fratri, zaslužni naši fratri, učiniše za nas, što ne bi učinio niki drugi, ma koliko se on hvalio, da je pravi *patriot*. Dalje *izdajice, doli nevridni!*

(Konac sliedi).

poznatih burnih dogodjaja, koje su pronzročili sami Niemci. Prvi je govorio njemački nacionalac Kaiser, za njim zastupnik Gross, pak socijalista Rieger itd.. i to svi ovi za to, da se ministra obtuži.

Itadi poznatih sablazujivih dogodjaja u Trstu posliednjih dana htjeli su već u prvoj sjednici pojedini klubovi interpelirati cesarsku vladu. Medju timi klubovi jesu najogorčeniji radi navedenih dogodjaja: slavenska-kršćansko-narodna sveza i klub antisemita. Prvi su odložili pripravnu interpelaciju a drugi, da će ju postaviti čim prije.

Deputacija zastupstva grada Praga sa načelnikom Dr. Podlipnym na čelu bijaše u ponedjeljak kod Njeg. Veličanstva na audienciji. Odaslanici glavnoga grada kraljevine Češke zamolili su svoga kralja, da bi erar odstupio gradu nekoje utvrdbe badava, i da bi koji član vladajuće kuće stalno stanovao u kraljevskom dvoru na Hradčinu u Pragu. Deputaciju je primio kralj vrlo ljubeznivo izraziv njoj svoju naklonost.

Junačka Crnagora može se doista ponositi uskrsnim darom, što ga je dobila od svoga zaštitnika i prijatelja cara Nikole II. Iz Cetinja javljaju naime, da je ruski car poklonio knezu Nikoli 30 tisuća pušaka opetuša i 30 milijuna fišeka, sve to u vriednosti od preko 2 milijuna forinti. Tim je na novo dokazao car Nikola svoje osobito prijateljstvo do malene Crnegore, koja imade tomu prijateljstvu zahvaliti tolike moralne i materijalne stečevine od vladarah najveće slavenske države.

Spor izmedju **Španjolske i Amerike** zaoštrio se je posliednjih dana nenadano. Senat u Washingtonu stvorio je vrlo ozbiljne zaključke obzirom na napete odnošaje sa Španjolskom. Usljed tih zaključaka imao bi se proglasiti otok Kuba republikom, te ga tako posve odtrgnuti iz vlasti Španjolske. U tom smislu obaviestiti će predsjednik sjedinjenih država španjolsku vladu, koja će bez dvojbe takov predlog odlučno odbiti. Španjolski ministar predsjednik Sagasta izjavio je dne 19. t. mj. na jednom sustanku parlamentarne većine, da Španjolska neće dopustiti nekaznjivo, da se odtrgne niti jedan komadić njezinoga zemljišta. Ministar rata oboružava na brzu ruku koli kopnene čete, toli vojnu mornaricu. Amerikanci kane navaliti na otok Kubu čim bukne rat, koji će se voditi glavno na moru.

Dopisi.

Iz Nerezina pišu nam 15. t. m. Komedija sa našom školom još dovršena nije! Djeca naša imadu poludnevnu pouku, zato uložili su utok roditelji, pa na ovaj utok i na upit našega gosp. zastupnika *Kožulića*, a s talijanske strane *Chersich*-a, došlo nam je u mjesto povjerenstvo — komisijon — na 16. pr. mj., da pregleda novi *margar* preporučen od *šijor* Jura i kapetana Menige za hrv. školu. Dà, gospodi je hrv. škola tru u peti! Nastoje *šijori*, da ju na silu strpaju u kakov margar, pa da njoj odpjevaju „Pokoj vječni“. Uzalud je trud nekojim *popardilom* jer se nadamo, da će naša škola napredovati a šarenjačkoj, da ćemo zapjevati po latinski — jer hrvatski ne razumiju — „Requiescat in pace“. Žalibože našu braću omamila je i opila talijanska *brutura*, ali raztrezniti se hoće, kad budu vidjeli, kako djeca njihova, mjesto da se svaki dan što više nauče, to oni postaju zalupaniji. Nu to moraju, kad uče jezik, kojega od matere čuli nisu i kad jih uče učitelji, kojih ne razumiju, niti oni njih, jer učitelji su zadovoljni, kada djeca za njima viču: *alla — della* ili: *due volte due fa quattro* itd. kako kada se papagala uči izgovarati koju rieč. Imade u talijanskoj školi djece, koja već tri godine polaze prvi razred i još ne poznaju početna slova, dočim u hrvatskoj školi, Bogu hvala, tako nije, kako nam je to liepo pokazalo devet godišnje diete *Dumić Rukonić Limbertićevo*, koji nam je kroz evu korizmu liepo čitao epistolu u samostanskoj crkvi, tako, da so se mi Rapočani, koji stojimo blizu mostira, začudili a mnoga *popardilka* sigurno je uzdahnula: *„a začo i moj Dumić ne zna ovako i još kad plaćam mestru 2 for. na misec za repeticijon“*. Bilo ti popardilka još i gore, kad nečeš, da vidiš dalje od nosa! U talijanskoj školi, a osobito kod učitelja niti ne može biti napredka, kad g. *Negri* ide svaki čas vidjeti, kako mu lonci kraj ognjišta stoje — te zato se je valjda i zagrozio *popardilom*, da ako otidje iz obć. školske kuće, da će i iz Nerezinah. Žao mu je lonaca — pa otidje iz škole a djeca zabavlja *četernajst godišnji učenik* Ellijo. Ko može, može, ta njemu je slobodno, sad kad je nastalo proljeće, sa djecom u vrieme škole poći i na šetnju, jer ga valjada školski prah zadušuje! Nu to prepuštamo duševnosti nadzornika *Longa*, da sudi o napredku talijanske škole, a i poglavitomu *Zveku*, kao predsjedniku kotar. škol. vieća, kojemu je talijanski učitelj *„un buon maestro“*, te zato ga valjda i ne odsudjuje radi uzor-dinastičkih čina, kao što je slika Umberta I., radi česa, ima svjedočanstva, i pisanke sa slikom Italije, ako ju i imade izpisanu u svojem pisaćem stolu, ali biti će sjegurno zatvorena sa devet ključeva! Kad smo spomenuli poglav. *Zveka*, upitati ćemo ga ovdje, da li je pozvao na odgovornost talijansku učiteljicu, što je prisustvola sa školskom djecom sprovodu kćeri ancijana, a morala je držati školu?

Ali predjimo na povjerenstvo. Ovoga puta nije nas počastio poglavar Zvek svojim posjetom, nego nam je poslao komesara; bojao se valjda, da mu nebi opet kakva izbjegla, da se naruga roditeljem hrv. djece zato, što ljube svoj materinski jezik. Uz komesara vidjeli smo i kotar. liečnika; ovaj put moramo reći, da se je uslišalo našu opomenu, da se u ovakvih prilikah pogleda i na školske propise, i zakone glede školskih kuća. Uz ovu dvojicu bio je ovdje i Dr. Chersich, koji se je usudio u saboru pokrajinskom — ako ga se radi talijanske „avite bruttura“ može nazvati saborom — tužiti, da je naša škola uz tri jasne naredbe ministarstva, bila premještena u obć. škol. kuću *na silu*. Da takva šta reče njegov *barba* kapetan Menigo, ajde de, jer znamo, da on nebježi *damjane* i *butijuni*, ali da takva šta reče jedan Dr. Chersich, teško je vjerovat. Dakako da nije manjkao ni rovinježki šijor *Jure* a kapetan Menigo morao je valjda čuvat svoje damjane, jer ga nije bilo. Iznenadilo nas je, što je povjerenstvo jednoglasno zaključilo, da novi opredieljeni *margar* za hrv. školu nije prikladan. A i pravo je, jer kuća vam je to jednokatnica i prosta seljačka kućica, u kojoj bila je već jednom škola, ali baš radi njezine neprikladnosti bilo se je prisiljeno graditi obć. kuću. Gradjena je kamenjem iz mora, koje je vadjeno na „Lučici“, te zato nikad se od v lažnosti osloboditi neće; gradio ju pokojni *Fritaja*. Imade nizko podkrovlje, malene prozore, kamene stube izvana bez željeza; na polovici je razpuknuta, bez zahoda, bez od vodnih cievi, u obće štalica, ili kako nas je *Šule* ancijan naučio nazivati ovakve kućice: *margar*. Ali šijor Jure, koji je zaslužio medalju, budud zna dobro, kako kažu, Nerezince peljati za nosi, reć bi, da je svojim govorom omamio Dra. Chersicha i nadzornika Longa, jer tu je bilo jedino njega čuti, dakako *in lingua italiana*: *questo alzaremo cosi, questo cosi, questo faremo cosi*, i tako naprvo, samo: *questo e questo*. Pa za ove „questo“ bi se potrošilo ništa manje nego 2000 for. i to dakako občinskoga novca. Imate pravo Nerezinci, da dopuštate šijor Juru, da troši ove novce, koje mu sjegurno nije otac iz Rovinja donesao, nego koje ste Vi! Vaši oci težkom mukom skupili. Dà, neka troši, ta imate pune bačve vina, pune škrinje žita, drva prodajete na 20 for., iz Amerike dolaze svake nedelje vrećice lira, dakle neka se troši. K tomu duga nemamo (nego 3000) i porez neplaćamo nikakov! Ali reći ćete, ako ne imamo mi novaca, ima jih kapetan Menigo, koji daje uz maleni interes, pa ako mu ne budemo htjeli platit, neka mu ostane *komunada*, barem tada ne ćemo trošiti za gromače. Pravo je!

Tužni moji Nerezinci, kako li će doći vrieme, i to nije dugo, kada će vas djeca proklinjati radi ludih *kapricija*, gdje žanju obilno dva tri a Vi propadate! Vam *šijor* Jure poručujemo, da ako kod Vas i kod Zveka naše molbe nisu uslišane, to će biti gdje drugdje, kamo smo se otekli.

Rapočani.

Unije, početkom aprila.

Čitamo u dičnoj *„Našoj Slogi“* više puta koliko moraju naša braća *Nerezinci* trpjeti zbog njekoliko *popardila* bez duše i savjesti, te se danas nalaze i bez popa i bez sv. mise, a koliko su se samo morali boriti, dok su koliko toliko postignuli shodnije prostorije za svoju školu. Tko je svemu tomu kriv? Mi kažemo: od glave riba smrdi. Čini se pako, da smo mi sada na redu, da izgubimo i popa i sv. misu, a zatim da nastanu medju nemi najgore smutnje. Mislili smo, gospodine uredniče, da će Vas tkogod bolje viest peru od nas obavjestiti o svemu, što se kod nas dogadja, ali kad vidimo, da uzalud čekamo, odvažili smo se žuljevitom rukom uloviti pero, jer je svakako potrebno, da se za naše odnošaje znade u javnosti. Naših ima preko stotina u Americi, od kojih mnogi čitaju *„Našu Slogu“*, te je dobro, da i oni doznaju, što njim njeki *popardili* s njihovim rodnim selom čine i kamo te ga dovesti.

Početkom studenoga prošle godine dobili smo novoga župe upravitelja. Mi toga čovjeka nismo prije nikad vidjeli, niti ga poznavali. Nu naši *popardili* su govorili još prije, nego je k nama došao, a osobito glavni upropastitelji našega sela, da sad će se tek početi s novim popom tancati. Čini se, da su oni već dobili naputke iz Osora i Lošinja, kako će ogorčati dane novome dušobrižniku, a ako bude moguće i uništiti ga za uvjek. S toga smo bili i mi znatiželjni doznati, kakav je to čovjek. Odmah na početku smo uvidjeli, da mu leži na srcu naše duševno i tjelesno dobro. On nauča ne samo u crkvi, već i vani. Kod nas je na žalost zavladao najveći duševni nemar, i to osobitim poticanjem naših *popardila*. Svatko bi se začudio, kad bi došao u naše selo i slušao naše *mudrace*, kako oni znaju ružno govoriti o crkvi, svećenstvu i crkvenih stvari. Jedan je na poticaj naših *popardila* zapustio vlastitu ženu pa živi već preko pol godine u priležničtvu s jednom djevojkom, kojoj je obećao, da čim mu umre sadašnja žena, da će ju tada pozakoniti. Ljudi se tuže, da njim se krade jaja iz kokošinjaka, da ne mogu nikakva voća ili povrtlja za trg uzgajati, jer njim se sve pokrade ili uništi. Oružnici dolaze k nam redovito, a ipak svega toga ne vide. Na Stjepanje nas je prigodom čitanja biskupske poslanice dušobrižnik opomenuo, da se čuvamo *framazumskih* zamka, te poslje podne u vrieme večernjice opomenuo roditelje, da nastoje čim bolje djecu odgajati, da barem njih ne otudjivaju Bogu i crkvi, te njim opet spomenuo, da imaju neprijatelja pred samim vratima t. j. *framazunsku ložu* u Malom Lošinju pod imenom *„I figli d' Italia“*. Da ste tad vidjeli našu crkvu! Digne se na jednom dvanaest naših *popardila*, koji su izgledali kao židovi pod križem, te velikom bukom izadju iz crkve. U crkvi nastane osobito medju ženami strah i trepet, dok nije dušobrižnik mirno nastavio večernjicu. Po večernjici *kapo popardil* i unesrećitelj ovoga sela više i hucka narod proti dušobrižniku; nu bilo se je sakupilo i dobro mislećih ljudi ovoga sela, koji su bili pripravni dušobrižnika obraniti od svakoga nasilja, i tako se nije na sreću većega zla dogodilo. Iza toga digli su naši popardili proti dušobrižniku tužbe na sve moguće oblasti, duhovne i svjetske, počamši od biskupije i namjestničtva, do najnižega ureda, da je govorio proti talijanskoj kraljevini i da radi toga su izašli iz crkve. Službena iztraga koli duhovnih toli svjetskih oblasti je dokazala njihovu zlobu. Nu postavimo, da bi bilo istina, što nije, da je svećenik govorio proti susjednoj kraljevini, pitamo mi: što se njih to tiče, ta oni su od starine Unijani, za kojih je pok. plovan Zuliani još godine 1820 izviešćivao, da su Iliri t. j. Hrvati, podložnici austrijski, a ne talijanski, medju nami nema nijednoga talijanskoga naseljenika. Al dà, u sjeni našega dragoga *lustrišima* se odgajaju upravo predstraže susjedne kraljevine tako, da kad unijski *popardili* viđe talijanske Čozote, tad veselo kliču: *idu naši*. Čudimo se onim u Trstu i Beču, što ne vide, kako se liepo narod odgaja pod okriljem našega lustrišima za blaženu Italiju. Izmedju onih, koji su kod nas na Stjepanje izašli iz crkve, ima domobranaca i vojnika u pričuvi, koji bi još možda imali braniti carstvo proti bližnjemu susjedu. (Konac sliedi).

Iz Dubašnice pišu nam početkom aprila. Baba *„L' Istria“* javila je bila, a punim pravom *„Naša Sloga“* izrazila je svoje začudjenje, da imamo ovdje *„Leginu“* podružnicu. Pa čuditi će se svatko tomu još više, kad mu raztumačimo kako ta *„Lega“* ovdje obstoji. Nije vam naša *„Lega“*, ona obična *„Lega“*, nego to vam je njekakva posebna *„Lega“*. U početku ustrojio je bio naš *patriarka* podružnicu *„Lega nazionale“*, dao joj bio značaj što ju ide, ali na jednom puk zapustio i njega i njegovo čedo. Prošle su godine u to ime bilo nješto i sakupilo, izhinilo se, bilo od nenka i navedena puka po 20 novč. po 1 kruna, ali taj novac neznamo kamo je izčeznuo. Čuli smo našeg *patrijarku* psovati: *„maledetti a . . . i ga magna tutto!“*. Neima *Gabonje* obećane škole, neima sv. Antun, taj *Legin* Jeruzalim škole, neima ljčnika, koga su obećivali i moja ti „Lega“ ostala prazno leglo, odbjegla ju sve, dapače čule se prijetnje proti sabiračem. Na čast je valjalo spasiti; trebalo je dokazati, da ima ovdje Talijana, da ima ovdje neukih, koji su još zapućeni sa sedam puceta. Patrijarka i gončini njegovi pošli na rad, ali kako će? Bog te očuvaj spominjati „Legu“, nesmiješ više nazivati se Talijanom, nego oni se razišli med narod i prve uhvatili nesrećne Gabonjare, obećali im školu za godinu dana, ako se upišu u *„Societad“*.

Izčezla „Lega“ a porodila se „Societad“; Gabonju će dati školu, a po ostaloj Dubašnici šiljati *badava ljčnika, kad komu uztreba, šiljati će djecu na više škole; kad tko umre, svi će doći na sprovod sa svićom i dati čitati za njega sv. mise*. Eto, tako se vabilo ljude, upisalo se mnoge u tu novu „Societad“, dapače i dobrih i čestih Hrvata, njetko za školu, njetko za ljčnika, njetko jer će mu diete do nekoliko godina postati veliki gospodin, njetko jer želi imati liep sprovod, molitve iza sebe, sv. misu itd. Ali nut belaja, već su nastale i novoj *„Societadi“* neprilike; jer se čuje, da su njeki dobili *ultimatum* od Gabonjara, da ako nedobiju škole do dva mjeseca, znati će oni sami tražiti zadovoljštinu. Usljed te opomene nesmije već *Jorkič* na Gobonje, a strah da ga levi što će biti, ako škole nebude, što je više nego stalno. To vam je taj *„Gruppo della Lega a Dobasnizza“* (bolje Gabonje); njekomu se neće nikako zapustit svezu sa prijatelji što vedre i oblače nad našom tužnom Istrom, pa onda obsjenjuj gore, varaj dolje i stvar se zavlači. Kritičan je položaj, nu patrijarka će se znati izvući, pa će možda do godine doći opet kakva nova *Società*, a luda će babica pisati: *i nostri Italiani, gruppo della Lega ecc.*, ali ako si članovi te „Società“ ledja našaraju, onda će skočiti glasoviti već prijatelj jaslar iz Trsta „Il Mattino“, koji će pisati, da je bio izbit A ili B *„per odio del partito“*. Tako se dogodilo i prošle godine prigodom požara jedne dobro osjegurane štalice.

Tada je rečeni debeli kum iz Trsta pisao, da se je to dogodilo *„per odio di partito“*. Varaš se ljuto brate!

A što mi na to? Smijemo se svemogućim pašam, koji su se sa svog visokog položaja, sa spomenika, komu se svatko klanjao, svalili u prah. Smijemo se njihovu koprcanju, kako oni sada zasliepljeni jadom i čemerom bude i na našu stranu danomice narod navraćaju; kako u svojem sljepilu i svojim sljeparskim spljetkam otvaraju sve više oči zavedenim, kako naš hrvatski barjak sve se više diže, kako ih narod sve bolje upoznava!

Sažaljujemo i tuga nas obuzimlje nad pomišlju, da se još njeki dadu namamiti od njih, budi pod kakvim izlikama. Puče Dubašljanski! Pogledaj na mačku, koja kad zanjuši u rupi miša, okrene se na drugu stranu, pričinja se, da mi no spava da niti na kraj pameti nema ludog mišića, ali čim se on malo pomoli iz rupe, ona varalica u tren ga ščepa i udavi. Eto, take i tebi rade, obsjenjuju te školom, sprovodom, sv. misom, samo da se ti uloviš, a da oni mogu pisati laži. Pa vidjet ćeš, do godine opet će se izleći kakva nova „Societad“, koja će ti možda govoriti, da će te braniti, bolestna njegovati, mrtva oplakivati, a tvojih će 20 novč. odljetjeti ili u čigov žep ili za „Legine“ škole, a babica će isto pisati *„Lega — gruppo locale Dobasnizza“*, a ti ćeš se opet srditi, grozit i dlučivati! Malo vas ima još, koji spavate, ali probudite se, progliedajte, da nebudete na sramotu ovom našem milom kraju!

Franina i Jurina

Fr. Biš mi morda znat reć, ča je ono

neki nabanderal one figuri na Janezovu kuću na Vološćan?

Jur. Ono da su ti neki veli, vali Talijani.

Fr. Kako zlodeja su prišli na hrvatsku kuću?

Jur. Ni hrvatska kuća ne, nego samo hrvatski žolji.

Različite viesti.

Deputacija kod c. k. namjestnika. U subotu poklonila se c. k. namjestniku g. grofu Goëssu deputacija občine Kastav, sastoječa od načelnika *Kazimira Jelušića* i obć. savjetnika Frana Dukića i Vjekoslava Kinkele. Deputacija izručila je gosp. namjestniku obširnu spomenicu, u kojoj su izražene želje i potreba tamošnjega pučanstva, a uz spomenicu predala mu i tiskane izvještaje svih sjednica, koje je imalo sadašnje zastupstvo. Gosp. namjestnik primio je deputaciju vrlo prijazno, popitao se o stanju občine, o proizvodu vina, o obć. šumah, spomenuo i zastupnika Spinčića, koga da već dulje vremena pozna. Konačno je obećao deputaciji, da će čim prije posjetiti grad Kastav.

Premještenja i imenovanja. Sudbeni pristav u Podgradu g. *Josip Fon* premješten je k okružnom sudu u Gorici. Na njegovo mjesto dolazi novoimenovani pristav g. *Makso Hrovatin*. Tamo je premješten i c. kr. prislušnik g. *Rudolf Gruntar*. Sudbeni pristav g. *Ante Žic* premješten je iz Motovuna u Rovinj; na njegovo mjesto dolazi iz ilirske Bistrice pristav g. Dr. *Hinko Stepančić*. Sudbeni pristav u Trstu g. *Josip Trevisan* premješten je u Pazin. Za Krk imenovan je sudbenim pristavom g. *Silvij Sincovich*.

Presvj. biskup Sterk u Liburniji. Utorak 19. tek. predpodne stigao je presvj. gosp. biskup M. A. Sterk iz Trsta željeznicom na kolodvor Matulje, dočekan od monsignora Zamlića, dekana Laginje, obć. savj. Tomičića itd. O podne stigao sa pratnjom u Kastav, dočekan od mnogobrojnog naroda, školske djece sa učitelji i učiteljicama, pucanjem mužara, udaranjem zvonova itd.

Pred crkvicom Sv. Fabiana i Šebastjana u Kastvu podignut je bio liepi slavoluk, nakićen narodnimi i državnimi zastavami i kipovi sa napisom „Dobro došao!“ Pozdravljen od č. svećenstva, od obć. načelnika u ime grada, občine i puka, i učiteljstva, podao se u crkvu Sv. Jelene kroz zastavama urešen grad srdačnim klicanjem naroda svojem domorodcu, koji je prvi put došao u ime Gospodnje ovamo u pohode, da djeli sv. krizmu djecici, koje će se u samnom Kastvu bermati blizu jedne hiljade.

U župnom uredu primao je deputacije občine, članova obć. odbora, zastupstva i činovničtva, crkvenih starešina, učiteljstva, svećenstva itd.

Vrieme prije kišovito, bilo je krasno kod dočeka.

Sriedu i četvrtak 20. i 21. t. mj. je krizmovanje u Kastvu.

Dobro nam došao, kličemo i ovom prigodom presvj. biskupu, dočavšem među svoje ljude, koji znaju cieniti čast i dostojanstvo svojeg višjeg crkvenog pastira.

Dolazak rumunjskih kraljevskih supruga u Volosko-Opatiju. Dne 17. t. mj. u jutro došli su u Opatiju kralj i kraljica rumunjska, da ovdje proborave 15-20 dana. Rumunjski kraljevski par dolazi već evo nekoliko godina u ove naše krajeve i kako čujemo, nemogu se dosti naužiti hepote i dražesti ovoga liepoga kraja naše domovine. Puk ovdešnji se je već ovim visokim gostovom priučio, zato ih susreta i pozdravlja veselim srcem. — Njihova Veličanstva došla su u Matulje 17¼ u jutro u sedam sati a odanle se vozila sa svojom pratnjom kroz Volosko u Opatiju. Čim je povorka kočija stupila u Prelnki na zemljište volosko, počeli su pucati mužari. Volosko je bilo svečano zastavami okićeno a na cesti, kuda su visoki gostovi imali proći, čekalo ih je mnogo puka, koji ih pristojno pozdravljao. Dà i malena djeca sakupila se i pozdravila prolazeće okrunjene glave. Milota je bilo pogledati kako je dražestno odvraćala pozdravom ove drobne naše djecice dražestna kraljica, koja nigdje nepropusti izkazati svoju osobitu ljubav i naklonost malenoj djećici. I u Opatiji bila je glavna cesta zastavami okićena i to brigom občine.

Po novinah čitalo se ovih dana kako se u Opatiji pripravlja veličanstven doček kraljevskom paru od strane onih, koji u Opatiji reč bi da drže u zakupu liepo i ružno vrieme, ali to mora priznati svatko, kada se nebi občina bila zauzela za okit Voloskoga i Opatije, nebi bio nitko ni opazio, da se je nitko pripravljao na doček ovako visokih gostovah. Stanovita gospoda misle, da je dosti ako se u novine piše ovo i ono, a što se ima učiniti, treba pustiti onim, za koje se nezna i neće da znade.

Pred villom *Angiolinom*, gdje su odsjeli visoki gostovi, čekao je Njihova Veličanstva veliki vojvoda Luksemburški i poglaviti i nepoglaviti iz Opatije. Dočekao ih je i naš občinski načelnik Dr. *Stanger*, komu se kralj zahvalio za liepi doček u Voloskom, ali ipak dopisnik „Neue Fr. Presse“ nije vidio nigdje našega občinskoga načelnika, jer su brzojavi i dopisi, koje je donesla „Neue Freie Presse“ o dolazku, spomenuli sve, malene i velike, koji su kraljevski par dočekali, ali o našem načelniku nema u njih ni spomena. To je po intencijah poznate klike u Opatiji, pa se tomu nemožemo čuditi.

Stanovita gospoda neće, da znadu ništa o hrvatskoj občini, ni o njezinom načelniku, pa kad iste mučeć prodju, misle da su spasili svjetski glas *naše* Opatije. Pustimo im to veselje, tim malenim velikanom!

Carevinsko vieće. Pišu nam iz Beča: Obćenito se govori, da će biti carevinsko vieće odročeno dne 7. maja, i da već neće bit sazvano do poslie slavnosti petdesetgodišnjice vladanja Njegova Veličanstva. Što će pak iza toga slieditи, to sada valjda nitko nezna.

Svečanost proslave proglašenja hrvatskoga jezika kao službenoga u Hrvatskoj i Slavoniji, u jednom dielu naše hrvatske domovine, priredjena dne 18. t. m. u Pragu prošla je sjajno. Velika dvorana „Narodnoga Doma“ u Vinogradih kod Praga, bila je upravo natlačena odličnoga obćinstva. Broji se da bijaše preko 2000 ljudi. Pjevalo se je, tamburalo, igralo razne komade hrvatske, sve savršeno. Vladalo je nepopisivo oduševljenje. Česi su se izkazali kao prava braća. Zdravice — govori odlisali su pravom bratskom ljubavi izmed českoga i hrvatskoga naroda.

Stalno će Vam za drugi put tkogod više pisati.

Iz Barbanštine pišu nam 18. t. mj. Dne 31. pr. mj. preminuo je providjen sv. Otajstvi Ivan Brgić posjednik u Manjidvorci, občina Barban. Pokojnik bijaše čestit rodoljub, dobar gospodar, vriedan suprug i otac. Bio je preko 20 godina občinski zastupnik i ključar crkve sv. Marije od Zdravlja, te predbrojnik „*Naše Sloge*“. Za pokojnikom žali rodbina, prijatelji i znanci. Pri pogrebu izkazali mu zadnju počast mnogobrojni suobćinari. Laka bila domaća gruda vriednomu mužu!

Dne 15. t. mj. preminula je u Barbanu vriedna supruga našega čsetitoga rodoljuba i trgovca Ivana Juranića u 22 godini života ostaviv njega razcviljena i dva nejaka sinčića.

Iz posliednje sjednice obć. zastupstva u Voloskom. Od tamo pišu nam 18. t. m. Naše občinsko zastupstvo imalo je dne 14 tek. sjednicu, u kojoj se je razpravljalo o vrlo važnih predmetih. Imalo se je razpravljati također o molbi Ivana Varljena iz Skrbića (člana većine) i drugova za odcieplienje Škrbića od porezne občine Voloskoga i priključenje istih poreznoj občini Opatiji. Prem je istu molbu sastavio Dr. *Martinolich* u Trstu, podpisali su ju žalibože i skoro svi naši zastupnici iz Opatije, koji su bili izabrani jedino pomoću glasova voloskih birača.

Ta točka nije došla u prošloj sjednici u razpravu, jer kad se je imalo o njoj razpravljati, nije bilo prisutnih zastupnika zakoniti broj, te će se dakle o njoj razpravljati u budućoj sjednici. Zašto se onu molbu podneslo baš sada, gdje stojimo pred novimi izbori občinskimi, neznamo..... Za danas dosta.

Glede razoružanja stanovnika na Poreštini. Službeni list „L' Osservatore Triestino“ donaša naredbu namjestničtva, kojom se mienjaju nekoje ustanove naredbe istoga namjestničtva glede razoružanja občinah: Poreč, Vrsar i Vižinada. Ta promjena glasi, da se imade dignuti obćenito razoružanje, da se nedozvoljava oružje sumnjivim osobam; o tomu odlučuje c. kr. kot. poglavarstvo u Poreču. Prekršaji radi nošenja nedozvoljenog oružja kazne se po §. 32. cesarskog patenta od dne 24|8 1852. Zaplienjeno oružje vratiti će se svim nesumnjivim osobam.

Hvalevriedan čin. Gospodin Benedikt Marčelja, p dčastnik c. i k mornarice darovao je ženskoj podružnici u Voloskom krasno zlatom i svilom izvezeni grb „*Hrvatske*“, što ga donio sobom iz Japana. Hvalevriedno je od toga gospodina što se je u dalekom svietu sjetio naše podružnice. U ime odbora iste najsrdačnije mu zahvaljujemo na rodoljubnom daru — Ugledali se u njega i drugi naši rodoljubi, koji širom svieta putuju.

Radi izgreda u istarskom saboru. Talijanski listovi Trsta primiše vjest iz Pule, da će državno odvjetničtvo postupati prot. izgrednikom u istarskom saboru za posliedujega zasjedanja. Obtužaih i svjedoka da će biti okolo stotine. Vrhovno sudište u Beču da je zapitalo odnosne sudbene spise od kotarskoga suda u Puli.

Poznati bečki list „Reichswehr“ o trščanskih nemirnjacih. U svojem broju od dne 19. t. m. osvrće se rečeni njemački list na najnovije dogodjaje u Trstu, odsudjujuć najoštrije trščanske laziliberalce. Taj list piše medju ostalim, da je u Trstu nastalo novo pitanje, koje glasi: Može li se i nadalje trpjeti duh nepodložnosti, na štavši pod vladom namjestnika-slabića, nemarnih ministara? U Trstu nema više gradjanstva za Slavene, ono što je samo za Talijane bojah bielo-crveno-zelene. Slavene nemože se prognati iz Trsta i okolice, ali za to ih tlače i izključuju iz občinskoga vieća. Taj mora biti zastupana jedino „*Italia unita*“ bar u malenom. Sada se nedopušća više Slavenom slušati ni rieč bežju u njihovom jeziku. Bilo bi doba pokazati makar i željezom, da još spada Trst pod. Austriju. Sada bi trebalo, da grof Thun, pokaže svoju moć. Odnošaji u Trstu i u cielom Primorju jesu upravo sablazniivi, a to se ne može dulje podnašati. U Puli kod dolazka četa sa otoka Krete nebijaše občinskoga zastupstva. U Trstu i u Primorju u obće mora se protiaustrijski duh izkoreniti. Pučanstvo vjerno državi i cesaru mora biti štićeno proti *italijanisimom*. Iredentovci postali su tako drzoviti jer se je to dozvolilo. Njim valja pokazati šaku.

Isti list javlja, da će se u carevinskom vieću pošteno misleće stranke zauzeti za to, da se u Primorju ovim žalostnim odnošajem već jednom na put stane.

U poslu vinske rende pišu nam iz kastavštine 19. t. mj. Već teče evo četvrti mjesec odkad su neki *De Giulli* i *Nino od Rože*, krčmari u Voloskom skinuli sa svojih bačava dacijerske pečate, te od onda toče bez pečata i bez kontrole. Takva šta se dosada nije nikada dogadjalo. Ako je koji krčmar ikada učinio i najmanji prekršaj proti financijalnim zakonom, bio je bezodvlačno kažnjen, dočim gorispomenuta dvojica kažnjivo rade i postupaju kroz njekoliko mjeseca, bez da ih stigne ikakva kazna. Kako je to moguće, pitat će tkogod. E, tako, ona su dvojica pristaše talijanske stranke a kao takovim sve je dozvoljeno. *Što će* nato njegova preuzvišenost g. ministar financija? Što bi pak bilo kad bi s v i krčmari u ovom kotaru složno zaključili: niti mi kako ni ona dvojica nećemo ništa plaćati, niti ćemo trpjeti ikakve kontrole?

Darovi iz Pule. Za uredjenje i poljepšanje novosagradjene crkve na Krasici sakupili su tamošnji domoljubi p. n. gg. Ignac Štiglić i drugov u Puli od sljedeće p. n. gg. milodare i to:

Dr. Matko Laginja 10 for., Dr. Ivan Zuccon 2 for., Pavletić Šime 5 for., Ignac Stiglić 5 for., Anton Mezulić 3 for., Anton Mikuličić 3 for., Lacko Križ 3 for., Fran Mihaljević 1 for., Fran Štiglić 1 for., Vid Pavletić 1 for., Stjepan Gjivić 50 novč., Bogomir Jović 50 novč., Anton Birinčić 50 novč., Ignac Zajć 50 novč. Vinko Cubranić 50 novč., Štiglić Kuzma 50 novč. Štiglić Josipa 50 novč. Grgešić Maria 50 novč., Anton Malvić 50 nvč., Ludvig Mikuličić 50 novč. Ivan Štiglić Rus 50 novč., Jura Francišković 50 novč., Fran Margitić 50 novč., sin Frana Margitić 20 nrč., Anton Urović 30 novč. Mate Bazon 30 novč., Anton Matika 30 nč., Andre Maračić 20 nvč., Huzma Pavletić 20 novč., Paulina Švarc 21 nč., Josip Randić 4 for. i Vicko Vičević 1 ferint. Ukupno 47 for. 20 novč.

Izbor u odbor za odmjerenje poreza od osobne dohodarine na Voloskom. Dne 14. i 15. tek. mj. birale se je u Voloskom članove i zamjenike II. i III. razreda porezovnika za komisiju za odmjerivanje poreza od lične dohodarine. — Kako su izbori izpali, ovdje se još niti nezna, jer se zato nije skoro nitko zanimao niti se zanima. Ali ipak zanimao se zato poznati Dr. *Krstić*, koji je tekao od vrata do vrata tražiti glasovnice, pače, prem nije sam, koliko je poznato, izbornik, cielo jutro dne 15 je bio u kotarskom kapitanatu, gdje se je odavalo glasovnice, i u sobi, gdje se ih je odavalo. Kako je gospodin *Kraljić* recte *Craglietto*, dopustio Dr. *Krstiću*, da dolazi u njegovu sobu kontrolirati izborni čin, neznamo, ali možemo stvar razumiti, kad pomislimo kako je *Krstić „persona grata“* u našem kotarskom kapitanatu i više manje kod svih ostalih ovdešnjih oblastih. — „Piccolo“ je pisao, da su izabrani u III. razredu „patrioti nazionali“ *Andreicich* i *Francesco Marotti* iz Obrova. Ako je to istina, viditi ćemo, kojega će u ovu komisiju pozvati odnosno predložiti gosp. *Craglietto*, koji je u komisiju za odmjerivanje poreza od obrta i ostalih, gdje smo mi imali većinu, te svojevoljno birali jednoga Niemca iz Opatije, predložio opet dva Niemca i jednoga Talijana, a nijednoga Hrvata. — Valjda je to učinio po receptu gosp. kot. kapetana, koji je također izabrao u izbornu komisiju kod izbora V. kurije četiri iz manjine biranih birača, da bude tako manjina birača imala većina u izbornoj komisiji.

Novi list? Iz Voloskoga piše nam prijatelj, da se tamo raznosi glas, da će početi u Voloskom izlaziti novi list, komu će biti svrha brinuti se za boljak našega puka i našega narodnoga probudjenja u Liburniji, i koji da će se zvati „*Libernija*“. Idemo, da vidimo što je na tom istine.

Interpelacija narodnih zastupnika gg. *Laginje* i *Spinčića*, podnešenu dne 30. marča u carevinskom vieću radi obnove občinskih izbora u Pomjanu, morali smo izpustiti radi preobilnosti gradiva.

Iz občine Višnjan dobili smo podulji dopis o predstojećih občinskih izborih. Dopis donieti ćemo drugi put, a za danas upozorujemo sve naše občinare u onoj občini, da pregledaju izborne listine, koje su izložene i koje da su silno pokvarene. Rok za reklamacije traje od 23—30 ovoga mjeseca.

Odgojena glavna skupština. Radi nepredvidjenih zaprieka odgodjena je skupština podružnice družbe sv. Cirila i Metoda u Štrpedu (občina Buzet) koja bijaše urečena za nedjelju dne 24. t. mj. Skupština ta će se obdržavati nedjelju za tim, t. j. dne 1. maja.

Glavna skupština. Dne 24. t. mj. biti će u sv. Martinu, občina Buzet, glavna skupština podružnice družbe sv. Cirila i Metoda sa običnim dnevnim redom.

Koncerat. Hrvatsko pjevačko družtvo „Jadranska Vila“ na Sušaku priređuje u subotu dne 23. t. mj. u svojih prostorijah koncerat sa obilatim i zanimivim programom.

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše za „Našu Slogu“ p. n. g.: Vin. zad. Pula for. 10, Hrv. Čit. Skrljevo f. 1.75, S. J. Podgrad for. 5.—, Dr. D. T. Pazin f. 10.—, A. D. Krk for. 1.—, C. kr. or. post. Cres f. 2.—, Nar. čit. Otočac for. 1.25, J. B. Gjurgjevac for. 5.—, Hrv. čit. Brinje f. 1.50, Čit. Daruvar f. 1.25, Dvor. Varaždin for. 1.50, H. gr. čit. Osiek. Gor. gr. for. 1.25, Hrv. čit. Draga for. 2.—, Hrv. čit. Petrinja f. 1.25, Oo. kap. Bag for. 5.—, M. F., Kopriva for. 2.—, F. M. Zamet for. 2.—, J. D. Krk for. 2.—, M. K. N. Šumbreg for. 2.—, Dr. Sch. Beč f. 1.25, Hr. gr. čit. Osiek, dol. gr. for. 1.25, Nar. dom Bakar for. 1.25, Nar. čit. Krapina for. 1.—, Čit. Delnice for. 1.25, Čit. Gospić for. 1.25, I. J. Markovščina for. 2.—, Nar. čit. Senj for. 1.25, T. A. Vrvar f. 2.—, I. S. Rieka f. 2.— F. B. Pićan for. 2.—, A. R. Volosko for. 2.—, Kanz. dir. Abgeord. haus, Beč for. 1.

Javna zahvala

veleučenoj gospodi prof. V. Spinčiću i Dru. M. Laginji, zastupnikom naroda na carevinskom vieću.

Povodom Vaše interpelacije od 29. prošlog mjeseca na njegovu preuzvišenost gospodina ministra za poljodjelstvo glede prosušenja našeg luga i jezera, koji u današnjem stanju većem dielu našeg otoka zlokobno malariju a uz malariju i veliku materijalnu štetu godimice prouzrokuju, — smatram si neizbježivom te prigodnom dužnošću, da Vam zato ovim putem u ime svoje i cielokupnog zastupstva ove mjestne občine, najplemenitije zahvalim; priporučujuć se i nadalje do konačnog izvedenja toga humanitarnog projekta, Vašem blagohotnom, te uzpješnom i blagotvornom djelovanju.

Uz izraz dubokog veleštovanja.

Omišalj (otok Krk). 12. travnja 1898.

Ivan Fabianić,
načelnik.

Javna zahvala.

Raztuženim srcem izrazujemo najsrdačniju zahvalu svoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su našeg dragog i nezaboravnog otca

Ivana Brgić-a

seoskog glavara i ključara crkve Sv. M. od Zdravlja sproveli do hladnoga groba na vječni počinak. Osobito ovime izrečena budi hvala našem obljubljenom g. kapelanu Čedomilu Korbaru, koji je nastojao, da povrati zdravlje našem otcu, te svemu mnogobrojnomu puku, koji ga je na vječni počinak pratio.

A Vami, dragi otče, laka Vam bila hrvatska zemljica.

Ivan, Antun, Miho, Josip,
razoviljeni sinovi.

Manjidvorci, dne 17. aprila 1898.

Javna zahvala.

Podpisani zahvaljuje se ovim putem najsrdačnije svoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su dne 22. p. m. dopratili do zadnjeg počinka njegovu ljubljenu tetku

Filipu Saverio

rodj. Tomičić.

Svevišnji platio stostruko svima!

Za razcviljenu obitelj
Viktor Tomičić.

Volosko 1. travnja 1898.

Prave bečke sukneno tvari

Jedan cospen 3·10 m. dug, dostatan za muške odjele stoji samo

for. 3·10	iz dobre	prave
„ 4·10	iz dobre	svijetle
„ 4·50	iz dobre	tvrde
„ 6·—	iz belje	
„ 7·75	iz fine	
„ 9·—	iz najfinije	
„ 10·50	iz još finije	

Jedan cospen za srno salonske odjele for. 10. Tvari za gornje kapute, Boden, Peruvienne, Double. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke cene kao čvrsto, solidno i vrlo dobre poznate

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Amhof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerno uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozorujemo osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ne izravno narudi nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke cene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škode silno privatnim strankam.

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

dioničarska ces. kralj. sveučilišne tiskarne „Styria“

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

sistem „Patent Workmann Chicago“

Raztrirni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokovnikov v vsakem obsežju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja zaglave in zavitkov z napisom uzsiovnih listkov jedilnih list, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov Prima-note, odpravnih, menjičnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztrirnega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčuka za kopiranje, skledo iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

Pserhoferova
LJEKARNA K „ZLATNOJ DRŽAVNOJ JABUCI“
Beč, I., Singerstrasse broj 15.

J. Pserhofera pilule za čišćenje

iskušeno, lahke prebavljajuće od mnoge liječnika obćinstvu preporučeno kućno sredstvo.

Ove pilule su one iste, koje su već od mnogo stoljeća pod imenom „pilule za čišćenje krvi“ obćinstvu poznate i koje se prave samo u ljekarni k. „zlatnoj državnoj jabuci“ Beč I, Singerstrasse 15.

Od ovih pilula stoji: 1 kutija sa 15 pilula 21 nvč., 1 zamet sa 6 kutija 1 for. 5 nvč.

Ako se prije pošalje dotični iznos, stoji franko: 1 zamet pilula 1 for. 25 nvč., 2 zameta 2 for. 50 nvč., 3 zamota 3 for. 35 nvč., 4 zamota 4 for. 40 nvč., 5 zamota 5 for. 20 nvč., 10 zameta 9 for. 20 nvč. (Manje od 1 zamota nemože se poslati.)

Umoljava se, da se izrično zahtjeva „J. Pserhofera pilule za čišćenje“ i da se na to pazi, da nosi pokrov svake kutije ime „Iv. Pserhofer“ i to crvenom tintom koše i peduka glede porabe.

Balzam za zimu od I. Pserhofera 1 lonac 40 nvč., franko 65 nvč.

I. Pserhofera trpčičev sok za lječenje. Jedan flašica 50 nvč.

Iv. Pserhofera Krepf-balsam 1 flašica 40 nvč. franko 65 nvč.

Stollovi Kola-Preparati izvrstno sredstvo za jačanje želudca. 1 novca. 1 l. kola-vina ili Mixtura 3 for., pol litra 1 for. 60 nč., četvrt litra 85 nvč.

I. Pserhofera gorka tinktura za želudac (prija t. zv. životna esencija) po lagane razlapljajuće sredstvo za ojačavajućim uplivom na želudac kad isti slabo prebavlja. Cijena flašici 22 nvč., 12 flašica f. 2.

I. Pserhofera balzam za rane 1 flašica 50 nvč.

Tanochinin-Pomada od Pserhofera najbolji sredstvo da rastu vlasi. 1 kutija for. 2.

Obliz za liečenje rane od prof. Stendela, 1 lončić 50 novč., franko 75.

Sol za posvemašno čišćenje od A. W. Bulrich-a domaće sredstvo proti slaboj prebavi, 1 paket 1 for.

Osim svdje navedenih preparata, nadje se sve u austrijskim novinama oglašene tuzemne i inozemne farmaceutičke preparate djelomice u zalihi, djelomice se ih, ako ih nema u zalihi, najbrže i najjeftiniji pripravi.

Pošiljke po pošti obavljaju se najbrže, ako se prije pošalje novac, veće naručbe također poštanskim poduzećem.

Ako se prije pošalje novac, (najbolje poštnom naputnicom) stoji poštarina mnogo manje nego sa poštarskim poduzećem.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB **Ilica br. 12**

A. WINGER

ZAGREB **Ilica br. 12**

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vricdni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, prebadanju svakovrstnim nazebam. — Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težke disanje, premuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjej krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u čiščisi želudačne grčeve, žutica, grozmica ili simnisa, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za kunjski kek i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagane čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado ždrati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom ometu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaja se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaja usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za pludobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, peraćini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Skatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti žutim pjegam, razdešem, raznim pjegam ili fiekovom, odstranjuje prekomjerne rumenile lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena večem lončiću 1 for. — K tome spada još horaksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na parižkoj izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastej. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prugodan m...iz. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikell Selaku liči uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju, zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj prohavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sieđe kose poprne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljuju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zaliha mineralnih voda.

Sva po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Balenac u Trstu

Broj 17. U Trstu 28. aprila 1898. Godina XX

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cieniku ili po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom nalogom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedolje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na male jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

Proslava hrvatskoga jezika kao službenoga u Pragu.

Prošloga ponedjelka proslavljena je 50godišnjica hrvatskoga jezika kao odraz bratimstva i slavenske uzajemnosti u zlatnom Pragu sjajnim, dà neočekivanim uspjehom. U određeno doba dubkom se napunile velike prostorije „Narodnoga doma“ u kraljevskih Vinobradih. Svi slojevi prieštolnice českih kraljeva, drevnog Praga bijahu mnogobrojno tuj zastupani. U dvoranah „Narodnoga doma“ odzvanjali su zvuci svih slavenskih jezika. Slavenska pjesma orila se zvučno zamjenjujuć sad hrvatsku tamburu, sad domoljubnu deklamaciju ili milozvučnu glazbu.

Mnogo pražkih gospodja i gospodjica prisustvovalo je svečanosti u narodnom odielu sa slavenskom trobojnicom na prsiuh ili sa hrvatskom crvenkapom na glavi.

Od českih zastupnika došla su na svečanost gg.: dr. Engel, dr. Edvard Grégr, Kaftan, dr. Škarda, Schwarz, Radimský, Hořica, dr. Baxa, dr. Krajnik, Březnovský, Vichodil, Brdlík, prof. Kurz, Bělský. Česko je sveučilište zastupao rektor g. prof. Kadeřabek, g. prorektor Hanél, dekani gg. prof. Čelakovsky i prof. dr. Hostinsky, pa g. prof. Pastrnek.

Dolazkom hrvatskih gostiju sa našim dičnim zastupnikom Spinčićem i Potočnjakom na čelu medju občinstvom postiglo je oduševljenje svoj vrhunac. Slične slavenske slave nije već dugo u Pragu bilo. Program je bio vrlo bogat, pa iztičemo samo glavno.

Poslie uverture iz „Porina“ Lisinskoga deklamovala je gdja. Sklénařová Malá Preradovićevu pjesmu „Rodu o jeziku“. Slavna je tragedkinja i u jeziku hrvatskom našla one silne akcente, kojima je občinstvo zaraćala, pa joj se burno pljeskalo. S velikim je uspjehom pievao obljubljeni tenorista „Narodnog kazališta“ g. Pták dvie popievke od Zajca i Vilhara. Sjedinjeni tamburaški zborovi izveli su narodnu hrvatsku igru „Kolo“, a pjevački zbor „Sokola“ zapievao je „U boj“ Zajca. Dalje su se redale mnogobrojne skladbe, ponajviše hrvatske, a izvadjao ih je pjevački zbor „Sokola“, tamburaši, pa glazbena kapela pražkoga „Sokola“.

Za kratkih odmora izrečeno je krasnih govora. Prvi progovorio je zastupnik dr. Edvard Grégr, koji je skupštinu uznio vatrenom svojom riečju i izazvao zaglušno klicanje, osobito kad je pozdravljao hrvatske goste u „Zlatnom Pragu“, koji je doista bio zlatan, dok je imao zlatnoga svoga kralja, no uza sve to nalaze u njem Slaveni zlato naše ljubavi. Dalje je pokazao Grégr, kako su Česi kao i Hrvati izgubili svoju samostalnost — najveći gubitak, što može stići koji narod — ali upravo to nas zbližuje u bratskom radu proti zajedničkomu neprijatelju a za zajedničkim ciljem. Iza govora Grégrova pljeskalo se burno nekoliko minuta.

Jednako je burno pozdravljen zast. Spinčić, koji je oduševljeno razlagao znamenovanje Praga za slavenstvo; pripoviemenovanje Praga za slavenstvo; pripoviemenovanje Praga za slavenstvo; pripoviem

je svoje postupanje u pastirskom listu od dne 8. t. mj. te je dokazao jasno i točno, da se Talijani u Trstu nemogu podnipošto tužiti na to, da bi im se u crkvenom obziru činila kakova krivica.

Dne 13. t. mj. započele su talijanske konferencije. Predmet tim govorom bijaše apologija kršćanskih načela obzirom na družtveni život; govori dopali se vrlo, osobito tršćanskim katolikom. Demonstracije, koje su proti. istim priredili socijalni demokrati u crkvi i na ulici, ostale bi bile bez svake važnosti, da je nisu časopisi i gradsko zastupstvo upotrebili kako traženo sredstvo za borbu proti slovenskim govorom, koji bijahu određeni za dne 18. t. mj.

Slovenci u Trstu osvjedočeni su dapače, da su protivnici Slovenaca upotrebili socijalne demokrate kano orudje za svoje nakane. Zapriečiti su htjeli talijanske konferencije radi toga, *da se tim lakše onemoguci slovenske.*

Gradsko zastupstvo prosvjedovalo je za tim u posebnoj resoluciji proti konferencijam, određenim od biskupa, kod biskupa i ces. namjestnika, a osim toga obratilo se takodjer brzojavno na ministra predsjednika.

Osnova je uspjela. U sjednici gradskoga zastupstva od dne 15. marća t. mj. izjavio je vladin zastupnik g. Dr. baron Conrad, da je biskup netom objavio namjestniku, da će se prekinuti talijanske konferencije. Malo zatim javilo se je takodjer, da su obustavljeni takodjer njemački i slovenski govori.

Iz ovih činjenica proizlazi, da su Bogu i cesaru vierno odani Slaveni u Primorju posve bezpravni, da se uvjeti njihovomu obstanku danomice sve to drzovitije i bezsramnije gazi nogama, te da njim se brani čak njegovati vjerski život.

Osim toga se je tim napadalo prirodna te na papiru takodjer zakonito zajamčena prava, napadalo se je takodjer drzovito pravo, ustavnimi zakoni zajamčeno svakoj zakonito priznatoj crkvi na javno vršenje crkvenih vježba. Postupanje vlade u tom obziru sili nas, da to pitanje iznesemo pred carevinsko vieće. Neima dvojbe, da je vlada postigla, dotično prisilila ordinarijat, da uztegne svoje naloge o vršenju konferencija. Očito je, da je biskup, koji je do mjesec dana odlučno vodio borbu proti gradskomu zastupstvu nebojeći se takodjer najvećih posliedica, jedva tada opozvao svoje naloge, kadno je vlada popustila nemirnjakom, te ga silila, da je opozove, mjesto da bi ga podupirala u vršenje njegove svete dužnosti, te njegovim auktoritetom očuvala takodjer auktoritet temeljnih državnih zakona i same države.

U tom slučaju valja opet zabilježiti onaj bezbroj činjenica ponavljajućih se od godine do godine, da austrijska vlada time, što kapitulira pred Talijani, izravno sudjeluje s njimi, dočim u Primorju tlače Talijani Slavene najbezobraznijim načinom.

Taj slučaj je tim žalostniji, jer nam prikazuje osim nepravde proti Slavenom, takodjer navalu na prava katoličke crkve i na slobodno njegovanje vjerskoga života. Vlada se je opet obazirala jedino na neopravdane zahtjeve nekojih Talijana i socijalnih demokrata, opravdanu razdraženost i novo gorko razočaranje Slavena prezriela je i upravo pospješila hotomice.

Podpisani stavljaju radi toga sliedeće upite:

„1. Kako opravdava preuzvišeni gospodin ministar predsjednik postupanje vlade u ovom slučaju, napose kako će isto staviti u suglasje sa državnimi temeljnimi zakoni i sa njezinim očuvanjem auktoriteta?

2. Što kani njegova preuzvišenost poduzeti, da se poprave nesnosni odnošaji u Primorju, te da se već jednom i tamo pobrine za valjanost zakona?“

Pogled po svietu.

U Trstu dne 27. aprila 1898.

U drugoj sjednici carevinskoga vieća poslije uskrsnih blagdana odgovorio je ministar predsjednik grof Thun na poznatu interpelaciju zastupnika Dra. Laginje, prof. Spinčića i drugova u poslu dopisivanja političkih oblasti u Primorju sa hrvatskimi, odnosno slovenskimi strankami. Ministar predsjednik izjavio je u glavnom, da političke oblasti odgovaraju strankam u jeziku stranaka. Zast. Spinčić, znajuć koliko je istine na tom odgovoru, obratio se posebnom okružnicom na Hrvate i Slovence Primorja, da mu jave svaki slučaj dopisivanja političkih oblasti u Primorju, koji se neslaže sa odgovorom ministra predsjednika. Tu okružnicu naći će naši čitatelji u današnjem broju, te se nadamo, da će se svatko, koga se tiče, rado odazvati našemu zastupniku.

Jučer je svršila u carevinskom vieću razprava o prešnom predlogu Niemaca, da se stavi pod obtužbu bivšega ministra predsjednika grofa Badeni-a radi poznatih događaja u parlamentu prije njegova odstupa. Niemci radikalci, nacijonalci itd. govorili su po običaju oštro proti bivšoj vladi i bivšemu predsjedničtvu carevinskoga vieća. Kad je ustao zast. Dr. Kramar, da brani predsjedničtvo kao bivši podpredsjednik, digli su Niemci takovu buku i kriku, da je taj češki zastupnik jedva izrekao svoj govor.

Sadašnja vlada, kano ni stranke desnice, reć bi, da su se malo brigale za pitanje obtužbe, jer je kod glasovanja primljen predlog Niemaca, da se to pitanje izruči posebnomu odboru. Tim je doduše zakopano to pitanje, jer do obtužbe neće nikad doći, nu čudno je svakako, da je ministarstvo pustilo, da dodje do toga, da bude onaj predlog ni prihvaćen. Za predlog glasovali su i liberalni talijanski zastupnici, a medju njimi i župnik Zanetti, zastupnik talijanski iz Goričke.

Američko-španjolski rat navieštен je sada i službeno. Do okršaja nije doduše još došlo, nu amerikanci se spremaju, da zatvore nekoje važnije luke španjolskih naselbina u atlantskom oceanu. Oni kane izkrcati veće množtvo četa na otok Kubu, gdje će doći valjda najprije do sukoba izmedju jedne i druge vojske. Mornarica jedne i druge vlasti vreba marljivo na trgovačke brodove protivne si stranke, te je već više parobroda zaplienjeno. O budućem sukobu na moru nemože se ništa predvidjeti, jer se nemože ni slutiti, gdje će se ponajprije sastati vojno brodovje jedne i druge države.

Dopisi.

Unije, početkom aprila. (Konac.)

U sječnju je bila ovdje sudbena komisija zbog uznemirivanja mirnoga posjeda. Tom prilikom je naš *nadpopardilo* u prisutnosti sudbene komisije skočio najprostačkijimi izrazi na našega dušobrižnika, te mu se zagrozio, da će svršiti životom, bude li još jednom u crkvi propovjedao. Dubrožnik je zbog toga prestao propovjedati i poslje zahoda sunca polaziti bolestnike, te kako smo čuli, stvar prijavio oružničkoj postaji i kotarskomu poglavarstvu u Lošinju. Nu njih nije za to bilo briga, ta tužba je bila proti *kapu popardila*, a mi smo pako bili preko mjesec dana bez propovjedi. Takodjer dobro misleći narod ovoga sela podnesao je bio molbu na kotarsko poglavarstvo, da osjegura osobnu slobodu našemu dušobrižniku, nu ono ju je valjda zabacilo; stoga mu ovdje u javnosti kažemo: izgubimo li i mi svećenika, kao što su ga izgubili Nerezinci zbog krivnje nekoliko *popardila*, tada neka ne krive više oblasti zbog slučajnih nemira mirni narod i svećenika, već onoga, koji nije htio na dobru uredovati. Dušobrižnik vidiv, da se približa korizma, otišao je sam poglavaru *Zvekiću* i upitao ga, zašto mu ne obezbjedi osobnu slobodu, da može vršiti svoje dužnosti. Nu čujte, što mu odgovori naš *vriedni* poglavar: „ako hoćete, dati ću vam dozvolu nositi oružje“, kao da smo u srednjoj Afriki. Kad mu na to dušobrižnik odgovori, da se ne pristoji svećenika nositi oružje, tad mu poglavar hladnokrvno odgovori: „ja vam ne znam pomoći“. Ala liepoga mi poglavara, gdje svećenici ne smiju više pr[illegible] pred strahom dvojice smutljivaca i on tomu ne može pomoći! Dušobrižnik ga uprosi, da kad već neće uredovati, da barem naloži ancijanu i ostalim, da ga puste u miru, te ako što imaju proti njemu, neka ga tuže bilo na crkvene bilo na svjetske oblasti. Nakon dužeg natezanja ipak mu je obećao, da će izdati kakvu takvu naredbu ancijanu glede toga. Dušobrižnik je doista prvu nedjelju korizmenu počeo propovjedati; i to kako smo doznali usljed naredbe, koju je kapetan poslao ancijanu, a dušobrižniku prepis iste; nu do sada te naredbe ancijan nije proglasio, valjda ima takav nalog, akoprem se proti dušobrižniku neprestano ruje i kopa, te ne će još ni danas, da pohađja bolestnike poslje zahoda sunca. Ne znamo dokle će ovo trajati; jer bude li komu po noći potreba duhovne pomoći, a svećenik svim právom ne će, da ide usljed grožnja, ne će li tada nastati nemiri, a tko će biti tomu kriv nego onaj, koji ne će, da učini red i mir.

Ovdje je njeki oružnik širio najsmradnije glasove proti vjeri i svećenstvu. Dušobrižnik ga je radi toga tužio na sud i naveo tri svjedoka, a do potrebe i više. Došao dan razprave, gdje je mislio dušobrižnik zastupati tužbu, a kad tamo našao se je na sudu on i njegovi svjedoci obtuženi od državnoga odvjetničtva zbog ogovaranja dotičnoga oružnika, a isti oružnik bio je prisutan kao svjedok proti njima. Pamet se mora čovjeku smješati na ovakove stvari. Tužiš sasvim redovito i temeljito, navadjaš svjedoke, pa prije nego se je tvoja tužba razpravljala, nalaziš se obtužen skupa sa svojimi svjedoci zbog poliguića iste tužbe. Ne znamo, što bismo o ovom mislili, ako ne, da se ne smije tužiti oružnika, pa makar on izrekao i najsramotnije psosti proti narodnim svetinjam. Viditi ćemo, kako će se stvar svršiti, a dotle neka i to zapamte naši zastupnici.

Naš svećenik je bio prije u Novalji, gdje je imao prilike praktično proučiti postupak sa amerikanskom lozom na razsadnjaku dalmatinske vlade. Došav u Unije počeo je najgorljivije upućivati narod o obnovljivanju vinograda, te je dapače uprosio kod vlade podporu za obnovu crkvenih vinograda, da bude narod mogao zorno vidjeti postupak amerikanskom lozom. Visoko ministarstvo poljodjelstva se je odazvalo molbi. te je doznačilo župnoj upravi for. 165 i 2600 amerikanskih žilavica najbolje vrsti. Nu što se je dogodilo. Naši *popardili* u svojoj zasljepljenosti i zlobi proti svećeniku, ne mareć za koristi crkve i pučanstva, počeli su narod odvraćati, da ne ide na nadnicu na crkveno zemljište, tako da se je već htjela crkvena uprava zahvaliti na podjeljenom daru zbog pomanjkanja radnih sila.

Sad sudite sami, kamo smo već dospjeli u blizini našega kotarskoga poglavarstva. Samo se to može kod nas dogoditi, da kotarski poglavar sjedi već toliko godina na svojem mjestu nepoznavajuć jezika pučanstva, i da se upravo u njegovoj najvećoj blizini dogodjaju ovakve nepodobštine.

Da je ovo sve istina i da su uvjek isti upropastitelji našega sela, će vam posvjedočiti i njihov Luka, koji ih je jednom liepo pomogao opjevati. — Ovo pišu Unijani, koji se nikomu za ljubav ne mjenjaju i koji ljube svoga cesara i kralja i svoju starinu.

Franina i Jurina

Fr. Si cul Jurino, da pitaju lindarski kalabrezi taljansko predikо?

Jur. Ca so vero žnemeli?

Fr. Ma va nekem puljskem foje, ki je redital pamet puljskega „oslića“ stoji, da bi morala bit va Lindare talijanska predika.

Jur. Jušto ku će ju imet, će njim bit dosta jedna spovedalnica va crekve sv. Baštijana, a šijor *Mate* neka jim predika.

Fr. Ja, ma njim smrdi on glagolski napis na vratih crekve.

Jur. Neka gredu va Andrejevu peć i neka pozovu tamo sve krnjele iz Pazina.

Različite viesti.

Imenovanja Kr. ug. pomorska vlada imenovala je kapetanom duge plovitbe trgovačko-pomorskog poručnika Ljudevita Bolmarčića Antunova iz Cresa, a trgovačko-pomorskim poručnikom Franju Trohara Franjina, mornara iz Bakra.

Odlikovanje. Dne 20. t. mj. došao je u Opatiju c. k. namjestnik grof Goëss, da se pokloni nedavno tamo došavšim rumunjskim kraljevskim supruzima. G. namjestnik bijaše primljen odmah sliedećega dana u audijenciju i pozvan na ručak. Kraljevskomu stolu bijaše pozvan za taj slučaj i načelnik Volosko-Opatije g. Dr. A. *Stanger*, i to jedino on izmedju toliké domaće i tudje gospode, što neće biti bez dvojbe po volji raznim tamošnjim *velikanam*, koji nastoje svakom prigodom mimoići ili omalovažiti hrvatsku občinu i njezinoga velezaslužnoga načelnika. Učite se, vi duševni patuljci, poštivati značaj i volju naroda bar od okrunjenih glava, i od onakvih velikana, kaošto je kralj Karol i kraljica Jelišava.

Javni sastanak. Za nedjelju poslije podne ureklo je političko družtvo *Edinost* u „Narodnom Domu“ u Barkovljah sastanak, na kojem će se razpravljati o političkom položaju u obće i o novijih događajih u Trstu.

Prva dva pisma na javnu molbu zast. g. Vjekoslava Spinčića, obzirom na dopisivanje c. k. političkih oblasti u Primorju — koju priobćujemo i u današnjem broju — već su g. zastupniku dne 26. t. mj. u Beč stigla. To nam sam javlja uz poklik: Živili obojica, koji mi se molbi odazvaše i svi oni, koji se budu istoj odazvali.

Izpiti usposobljenja na c. učiteljištu u Kopru. Kako nam od tamo javljaju započeti će na učiteljskom zavodu izpiti usposobljenja za pučke i gradjanske škole u ponedeljak dne 2. maja t. g. Do sada se je priglasilo jurve preko 20 kandidata.

Odgovor na izazov. Sa željezničke postaje u Buzetu primamo koliko sliedi: Putujući nedavno željeznicom nas nekolicina svećenika, bijesmo naslovljeni od širitelja djedovske kulture izmedju postaje Buzet-Roč krasnim talijanskim nazivom *corvi* (gavrani). Da se odužimo tomu širitelju talijanske *brutture*, sabrasmo odmah izmedju nas za družbu sv. Cirila i Metoda for. 4.20 nvč.

Je li to pravo i Bogu drago? Mjeseca decembra 1897. razpisan je bio natječaj od c. k. namjestničtva u Trstu na jednu štipendiju blagopokojnoga biskupa Dobrile u iznosu od for. 112. Pravo na tu štipendiju imadu polag natječaja i zakladnog lista djaci *hrvatskih ili slovenskih roditelja* Porečko-puljske biskupije, koji stanuju izvan gradova i trgovišća (fuori delle città e borgate) te koji pohadjaju budi koju školu, gdje se uči *i hrvatski jezik*. Pravo predložiti molitelja za tu štipendiju ima biskupski ordinarijat u Poreču a podieliti ju c. k. namjestničtvo u Trstu.

Neznamo koliko se je priglasilo molitelja za tu štipendiju, ali toliko nam je poznato, da je bio medju molitelji i *vrlo marljivi* i siromašni djak *Jakov Cecinović* iz sela Juršići, odaljena do 7 klm. od Vodnjana. Taj naš siromašni mladić svršio je prve pol godine u I. razredu *hrvatske* gimnazije na Sušaku sa *odlikom*.

Medju molitelji nalazio se i Mani *Cosetto*, sin talijanskih roditelja, koji su upisani medju Talijane, a sam negovori nego talijanski. Rodjen je u trgovišću Sv. Nedilja kod Poreča, djak je II. gimnazijalnoga razreda na talijanskoj gimnaziji u Kopru i pitomac biskupskog konvikta tamo.

Cecinović imade sve uvjete označene u oporuci blagopokojnoga biskupa i sve uvjete nalazeće se u natječaju; Cosetto neima niti jednoga od tih uvjeta, pak je ipak dobio ovaj štipendiju. *Prvi je po rodu i jeziku Hrvat, drugi po rodu i jeziku Talijan.*

Ovo je suha, istinita i nepobitna činjenica. Radi ove očite, nekršćanske i nečovječje nepravde, nanešene hrvatskoj sirotinji, sile nam u pero najoštriji i najopravdaniji izrazi negodovanja, boli i gnjeva. Nu moramo sve to suzpregnuti jer se proti biskupu *Flappu*, nesmije kazati niti jedne crne, makar ona bila sviml svjedočanstvi i dokazi ovoga svieta podkriepljena. On je postao u očijuh naše slavne cenzure nedotaklјiv. Radi toga prepuštamo sud ob ovom činu presvj. gosp. biskupa *Flappa* nepristranomu, obćinstvu i našim zastupnikom, koji mogu kazati svu istinu bez straha, da će im cenzor začepiti usta.

Iz Voloskoga pišu nam: Dne 22. t. m. okolo podneva umrla je ovdje nakon duge bolesti gospodja Marija ud. Cacanić p. d. Kacalica, majka naše požrtvovne rodoljubkinje Marije ud. pl. Marzthal. U nedelju dne 24. t. m. sprovedosmo pokojnicu do zadnjeg počinka uz očestvovanje većine Vološčana sa načelnikom na čelu. Izrazujemo ovim gospodji Mariji udovi Marzthal najiskreniju sućut nad pretrpljelim gubitkom a pokojnici želimo: lahka njoj budi domaća zemljica!

Biskup Flapp u Rimu. Iz talijanskih novinah doznali smo ponajprije, da je pošao Porečko-puljski biskup Flapp u Rim. Jedne su nagadjale, da je pošao tužiti tršćanskoga biskupa, što ovaj tobož radi proti Talijanom izvoje biskupije, druge su pričale, da je pozvan od sv. Stolice, da ju izviesti o sporu izmedju tršćanskoga biskupa i magistrata, a treće su nagovieštale, da je pozvan u Rim, da se opravda usljed pritužba podnesenih proti njemu od slavenskoga svećenstva njegove biskupije te od pojedinih svietovnjaka iz zapadne Istre.

Mi neznamo što je istinita u tom nagadjanju, ali toliko doznajemo iz porečkog listića koji je u najužem odnošaju sa presvj. biskupom, da se u Poreču koješta pripovieda o tom putovanju, ali stalna, da se ništa tamo nezna. Nadalje doznajemo iz glasila pražkoga nadbiskupa kardinala *Schönborna* „*Katolické Listy*“, da je kardinal *Rampolla* pozvao u Rim biskupa *Flappa* „ad audiendum verbum“ i da će to putovanje uplivati na istarske odnošaje. Što je na tom istine, pokazati će nam nedaleka budućnost.

Izpeci pa izreci! Niže podpisana društva časte se izjaviti, da nije samo *Čitaonica* u Pomeru primila od ovdješnjeg c. kr. kotarskog poglavarstva dopisnice na talijanskom jeziku, već su jednake dopisnice primila *sva* naša ovdješnja društva, a podpisana su jih jednostavno poglavarstvu poštom natrag povratila. Odgovor ministra Thuna našemu zastupniku *Spinčiću* temelji se dakle na neistinitim izvještajima.

Pula dne 26 aprila 1898.

Predsjedničtvo podružnica „družbe sv. Cirila i Metoda“ i „Prvog istarskog sokola“.

Glavnu skupštinu „Delalskega podpornega družtva“ obdržavao je u nedjelju naš radnički stalež u dvorani Mdy. Iz blagajnikova izvješća doznali smo, da je družtva pristedilo prošle god. okolo 4500 for. i da iznaša sada družtveni imetak okolo 25.000 for. U novi odbor izabrana je većina bivših odbornika.

P. n. gospodi župnikom, občinskim glavarom, svim državljanom hrvatske ili slovenske narodnosti u Istri, Trstu s okolicom i Goričkoj i Gradiščanskoj.

Drug Dr. Laginja i ja sa ostalih 19 drugova u carevinskom vieću upravili smo dne 30. marča t. g. sliedeći upit na njegova preuzvišenost gosp. ministra predsjednika kao upravitelja ministarstva nutarnjih posala:

„Čini se, kao da hoće c. k. političke oblasti Primorja sve moguće poduzeti, a da se čim prije obistini ono, što se kroz godine izazivno i neknzniivo pjeva, da se smije naime u ovoj „domovini Rossetti-a govoriti jedino talijanski“.

Ovomu nastojanju ide se nevjerojatnim načinom na ruku, kao što dokazuje priloženu, od poštarine prosta dopisnica kotarskoga poglavarstva u Puli, kojim upravlja kotarski poglavar Rossetti.

Nije dosti na tom, što se pišo u Istri na občine, na župne urede, na školska ravnateljstva skoro izključivo talijanski i tamo, gdje stanuju u dotičnom okružju sami Hrvati ili su oni u većini, pošlo se je u najnovije doba tako daleko, da se čak na hrvatska čitalačka družtva, kao što je u prilogu spomenuta „Hrvatska čitaonica“ u Pomeru, šalje talijanske službene dopise.

Obzirom na takovo postupanje jesu podpisani prisiljeni upraviti njegovoj preuzvišenosti gosp. ministru predsjedniku kano upravitelju ministarstva unutarnjih posala ovaj upit:

„Je li njegova preuzvišenost voljna sustavnom potalijančivanju Istre od strane političkih oblasti bezodvlačno na put stati?“

Njegova preuzvišenost gospodin ministar predsjednik odgovorio je na taj naš upit dne 21. aprila t. g. ovako:

„Čast mi je na taj upit odvratiti, da se je, calied poduzetih izvida, upitnu dopisnicu onako odpravilo *samo radi pregledanja pisarne rečenoga kotarskoga glavarstva*, i da neima nikakva povoda, da se iz toga *jedinoga dogodjaja vuče dalnje posliedice o postupku oblasti u obće*.

Što se tiče opazke gosp. interpelanta, da se u Istri izdaje službene dopise na Hrvate pretežno u talijanskom jeziku, to držim, da njoj moram suprotstaviti činjenicu, *da se političke oblasti u Istri, kao i u obće na cielom zemljištu podpadajućem namjestničtvu u Trstu, drže načela, da se svaki podnesak riešti u onom jeziku, u kojem je sastavljen* i da se sve obćenite objave oblasti objavljaju u svih zemaljskih jezicih.

Neima dakle povoda, da se u tom smjeru kakvu posebnu odredbu izda“.

Priobćujuć take upit druga Dra. Laginje, svoj i ostalih drugova, kao i odgovor, od rieči do rieči, — dakako u prevodu —, obraćam se ovim na svu našu gorjodu župnike, občinske glavare, sve Hrvate i Slovence u Istri kao i u obće u cielom Primorju, vrućom molbom, da mi blagoizvole priobćiti, naznakom dana, mjeseca i godine, te broja, sve one dopise političkih oblasti, naime c. k. kotarskih glavarstva, c. kr. izlečene političke oblasti, i c. kr. namjestničtva, koji su pisani talijanski ili njemački na hrvatske ili slovenske podneske, i to od jedne godine dana, naročito od 31. marca 1897. do 31. marca 1898. Bit će dobro, ako mi ujedno priobće, koji jezik rabe političke oblasti kad neriešavaju podneske nego kad pišu poznato hrvatskim uredom ili osobam; te sve ono, što je vriedno za opaziti gledè porabe jezika sa strane polit. oblasti.

Domoljubi — prijatelji! Uslišite tu moju molbu čim prije, bezodvlačno, i pošaljite Vaša odnosna pisma na moj naslov ovamo u Beč, Parlament.

Beč, 22. aprila 1898.

Vjekoslav Spinčić,
zastupnik naroda.

Gnjilo na pošti. Prošlih dana smo imali priliku viditi kuvertu lista s pečatom poštnoga ureda u Roču. Poznato nam je, da pečat taj nosi napis Rozzo-Roč, ali na rečenoj kuverti nevidi se ni traga hrvatskomu imenu mjesta. Kako se to događja, to nije naš posao iziskivati, ali prijatelj, koji pozna dobro okolnosti ročke pošte, uvjerava nas, da ondješnji maštar pošte navlaš pečata sve liste tako, da se nevidi traga hrvatskomu imena.

Upućujemo slavno ravnateljstvo pošte, da već jednom učini konac tim komedijam, pače tim povredam zakona sa strane budikakvog podredjenog, jer naš narod ima dosta tih nepodobština.

Kad hoće poštno ravnateljstvo može učiniti red: ako li pak neće, tad je ono poluga u raznarodjivanju puka u Istri, za koju naši talijančići drže, da se nalazi s onkraj jadranskoga mora.

Za družbu sv. Cirila i Metoda. Sakupljeno dne 24. travnja t. g. u dvorani sokolskoj u Puli for. 4 i nč. 10, i uloženo u poujilnicu u korist podružnice.

Novi oltar u župnoj crkvi u Rakotolah. Molimo Vas, velecienjeni g. uredniče, ustupite nam malo prostora u miloj „*N. Slogi*“, da u njoj izjavimo naše osobito veselje, koje smo — uz sveobće vazmeno — imali ovdje i posebno:

U ovoj župnoj crkvi glavni oltar drveni od davna željeli smo zamieniti mramornim. I nebuduć crkva u stanju, da to izvede svojim troškom, malo vremena nazad najdoše se dvie bogoljubne osobe koje najmiše žrtvovaše i kojim se pridružiše ostali župljani i sam g. biskup te — nastojanjem i upravom mjestnoga g. župnika — činiše podignut željeni oltar sa četiri stupca; i na Uskurs se na njem prva sveta misa pjevala.

Kakov je rečeni oltar, sam se hvali i hvali ga svak, koji ga vidi, bilo pogledom na ukus, bilo na točnost; i procienjujuć ga više nego u istinu zapada. Izradio ga je, u dosta kratko vrieme, rodoljub Slovenac g. *Antun Trobec* altarist u Trstu, kod tv. Ivana, pošteujak, koji se zadovoljuje malim dobitkom za svoje radnje.

Bog mu nadoplatio!

Jedan župljanin.

Krstić pred sudom. Dne 16. t. mj. se je vodila na ovdješnjem zemaljskom sudu kaznena razprava proti zloglasnom mutikaši i bunitelju puka na Kastavštini radi zločina javnoga nasilja predvidjenog u § 81 Kz., počinjena time, što se je silom protustavio izvedenju ovrbe dozvoljene proti njemu. Sudbeni dvor pod predsjedanjem savjetnika *Crusiz*-a, sačinjavali su savjetnici vitez *Maffei*, *Ghira* i *Petronio*, (sve sami Talijani) a obtužbu je zastupao zamjenik drž. odvjetnika *Clarici*. Svjedoci su podpuno potvrdili navode obtužnice a zastupnik državnoga odvjetničtva dokazao je posvemašnju temeljitost obtužbe. Političke informacije vrhu obtuženoga *nisu bile pročitane na razpravi*. Nakon provedene razprave povukao se je sudbeni dvor na viećanje. Iza toga proglasio je predsjednik Crusiz osudu, kojom se Krstić *riešava* od obtužbe.

* * *

Čujemo, da je dne 14. t. mj. imala biti u Rovinju kaznena razprava proti *Carlettu Martinolich*-u, bivšemu uredniku pokojne „Mazičinke“: neznamo kako je njemu išlo; ali mi se nebismo čudili kad bi i on sretno izbjegao namienjenoj mu kazni. Nastojat ćemo, da doznamo što je bilo, pa ćemo se prvom prilikom osvrnuti na obe razprave, da naš sviet dozna kako se zakon uporavljati u raznih slučajih. Za sada zaključujemo sa onom starom: Bog ne plaća svake subote.

Tiskara zloglasnoga Karla *Martinolicha* u Puli prešla je ovih dana dražbenim putem u ruke vlasnika „Goričke tiskarne“ g. Andrije Gabrščeka. To je doista ironija sudbine za onoga junaka tužne uspomene, koji čami negdje u rovinjskoj tamnici promišljajuć o ništavnosti ovoga svieta.

Talijanaške spletke za predstojeće občinske izbore u Voloskom-Opatiji. Od tamo pišu nam 20. t. mj.:

U prošlom mjesecu bila su na Voloskom dva slučaja *difterije*. Tu okolnost upotrebili su neprijatelji Voloskoga, dva liečnika, da razglase medju strancima u Opatiji, da je na Voloskom kužna bolest *difterije* sa 30 slučajeva smrti. Stranci se tih lažnih glasna prepadoše tako, da ne samo nije nitko htio stanovati na Voloskom, nego nehtjede nitko kroz cieli prošli mjesec niti doći na Volosko. Občinsko glavarstvo bilo je napokom prisiljeno, da te lažne glasove službeno opovrgne, te je u tu svrhu dalo prilliepiti po Voloskom i Opatiji oglase, da kroz cielu zimu nisu na Voloskom bila nego dva slučaja difterije. — I toga liečnika, koji na taj način gleda da naškodi Voloskomu dižu do neba domaći *kalabrezi*. Pa da nisu sliepi ti naši *kalabrezi*: *Puović*, *Bodul* i *Tamaro* nisu kroz cielo vrieme sadašnje občinske uprave, dakle kroz tri godine bili tri-puta na občinskej sjednici, pa hoće još da tvrde, da njim je štogod stalo do napredka i koristi ove naše občine.

Njihova glavna briga je, da učine od voloskoga „*una fortezza italiana*“ a za dobrobit puka, napredak i procvast mjesta brinu se kao za lanjski snieg. Ipak imade na Voloskom i u Opatiji glupaka, koji bi jih htjeli na novo birat u občinsko zastupstvo. *Tamaro* je blagajnik a *Puović* „consulente legale“ konsorcija za gradnju talijansko-njemačkog kazina, koji sada tako slabo stoji, da jedan od konsortista nudja 1000 for. onomu, koji bi htio preuzeti njegov dio u konsorciju. Zgrada je naime stojala 150.000 for. a sakupilo se samo 60.000 for. ostalo se zadužili pa ne mogu plaćati niti kamata, te će se zgrada morati prodati ovršnom dražbom a malo je izgleda, da će se ići više od 60.000 f. tako da će pojedini konsortisti izgubiti sve, što su u kuću uložili, a povrh toga jamče sa svojim imanjem za manjak. U takav žalostni položaj došla bi občina Volosko-Opatijska kad bi nesrećom preuzeli upravu iste, košto se u ludu nadaju, italijanaški uzor administratori. Koji ima oči neka vidi!

Kako se sada približuju občinski izbori počeli su već nekoji izdajice obilaziti pragove birača, nagovarajuć ih, da kod budućih izbora glasuju za protunarodnu stranku varajuć ih kajekakvimi lažnimi vjestmi. Medju ostalimi šire takodjer viest, da sadašnji načelnik neće da za buduće obnaša tu čast. Takva laž ne treba da bude posebice opovrgnuta. Nu neka znadu izdajice, propalice i doklačenci, da je prošlo vrieme kad su mogli zavadjati i zavaravati prosti puk. Kod zadnjih občinskih izbora varali su prosti narod, da će ih Hrvati prodati pod Hrvatsku, da će plaćati porez i od mačka i od kokoše. Kod tih izbora su pobiedili Hrvati, te već tri godine upravljaju občinom pa ipak nije još nijedan od nas *prodan* pod Hrvatsku. — Naši šarenjaci i kalabrezi nisu za drugo na svietu nego za lagat, varat i sviet sliepiti. Daleko im od nas kuća!

Knjige „Matice Hrvatske“. Pošto je preostalo nekoliko iztisaka ovogodišnjih knjiga „Matice Hrvatske“, primaju se još članovi za Trst i okolicu. — Tko želi imati *deset knjiga* raznovrstnog sadržaja za samo *3 forinta*, neka se prijavi kod društvenog povjerenika Ante Bogdanovića ili kod čuvara „Slovanske čitalnice“ Via 3. Francesco br. 2.

„Pedravski Glasnik“. Pod ovim naslovom počeo je u Virju izlaziti koncem prošloga mjeseca novi list i to svake druge nedjelje — uz cienu od for 2 na god.

Program mu je podržanje današnjeg stanja u Hrvatskoj.

Ogroman teret ogromnoga parobroda. Englezko parobrodarsko družtvo „*White star line*“ (čitaj: Vait star lain) od svoga postanka, okolo trideset godina, vazda se natjecalo svojim brodovljen sa najbrzimi, najvećimi i najudobnijimi putničkimi parobrodi, koji putuju izmedju Evrope i Amerike.

Ove je družtvo pred mjesec dana poslalo u Ameriku svoj veliki i novi teretni parobrod, kojega okrstiše „*Cymric*“, a da pokažemo neobičnu veličinu tog parabroda, navadjamo ovdje podatke! kako to javlja „Ship. Gaz.“ koliko je on ukrcao u Newyorku za Liverpool.

100.690 *bušla* žita t. j. okolo 50.000 stara (vagana).
1.700 vreća muke.
11.288 paketa (svezaka) daščica za skrinjice.
5.272 bačava sladora (cukara) ulja i drugo.
13.413 bala gotnna (pamuka).
—.475 bačava slana mesa, svaka po 300 librica.
3.359 komada ocala (nada).
—.500 barila rama (kotlovine).
8.095 komada olova.
115.265 paketa (svezaka) tavelica za pokrivat kuće.
4.779 stegna (četvrtica) volovjega mesa.
—.579 zaklanih prasaca.
—.200 živih konja
—.700 „ volova.
1.002 „ ovaca.

Niti cielih devet dana nije rabio ovaj parobrod, da prenese taj ogromni teret preko oceana.

Mučno će to vierovati naši stari mornari, koji su u Kremiji na brodu od 10.000 stara, bili tada skoro na najvećem.

S Bogom!

Pošto sam bio naglo premješten iz Rovinjskoga sela amo na Susak kraj Maloga Šela, nebijaše mi moguće osobno pozdraviti tamošnje prijatelje, kano ni ostale u zapadnoj Istri, te im šaljem ovim putem srdačno pozdrave uz gromki: do vidova i s Bogom!

Susak 20. aprila 1898.

Stjepan Žiža,
učitelj.

Zahvala i preporuka.

Odano niže podpisani javlja slavnomu občinstvu u gradu, u okolici i u pokrajini, da je prijateljskim putem izstupio iz tvrdke **Aite & Zadnik.**

Odieliv se dakle od dosadašnje tvrdke, dužnost me veže, da se najtoplije zahvalim svim onim strankam, koje su me u dosadašnjoj mojoj tvrdki posjećivale i podupirale.

Ujedno javljam, da ću otvoriti početkom maja pod mojom vlastitom tvrdkom već dobro poznatu trgovinu. koja je do sada poslovala pod imenom G. B. Piechela

Corso, br. 8.

U toj će se trgovini dobivati najnovija moderna roba, kao n. pr. najbolje muško i žensko rublje; čipke, veziva i različite druge galanterije; ovratnici, ovratnice, čarape za gospodu; steznici najboljega kroja iz pariških tvornica; sve priprave, potrebite novorodjenim. Na skladištu imati ću najbolju bombažinu, musulin te u obće sve, što treba u obitelji. Potrebitih predmeta za djevojačke škole više naobrazbe ručnih radnja biti će obilat izbor.

Nadam se, da kao što bijah do sada odlikovan mnogobrojnim posjećivanjem, da će me takodjer u mojoj vlastitoj trgovini posjećivati sve do sada prijazne mi kupujuće stranke.

Preporučujuć se konačno što toplije, bilježim se odani — odličnim štovanjem

Ivan Zadnik.

NB. Dopisuje se i govori slovenski, hrvatski, njemački i talijanski.

Strcaljke

proti peronospori

inžinira **ŽIVICA** te brentače, koje ostaju uvjek jednake i pripravne bilo u suhom bilo u vodi, jesu najtrajnije izmedju svih drugih; dobivaju se u radionici rečenoga u trgovačkoj ulici (Via Commerciale) br. 11 gdje se diele takodjer badava prospekti i cienici.

Javna zahvala.

Zahvaljujem gganutim srcem svoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su prigodom težke bolesti nezaboravne moje supruge

JELENE

nastojali olahkotiti mi mučne dane, a prilikom njezine smrti i pogreba izkazali miloj pokojnici zadnju počast, a meni i mojima ublaživali preogorku bol; zahvaljujem posebnim načinom obć. liečniku veleuč. g. Dru. *Sebesti*, koji je svu brigu i vještinu uložio, da izbavi dragu pokojnicu od krute smrti; zahvaljujem srdačno svim onim, koji mi pismeno izraziše svoju sužalost; naročito zahvaljujem velečastnom svećenstvu, nadalje gospodi od obć. zastupstva, obć. činovničtva i učiteljstva, kano i svim ostalim, koji su sprovelí premilu pokojnicu do hladna groba. Od mene budi svima srdačna hvala, a od Boga im plaća.

Jušići kod Kastva, 18. aprila 1898.

Ražtužení suprug

Ivan ud. Vlah Vicić
za se i obitelj.

Prave hrvatske sukuene tvari

Jedan cospun 3·10 m. dug, dostatan za muške odjele steji samo

for. 3·10 iz dobre		
„ 4·10 iz dobre		prave
„ 4·50 iz dobre		svjetle
„ 6·— iz bolje		vune
„ 7·75 iz fine		
„ 9·— iz najfinije		
„ 10·50 iz još finije		

Jedan cospun za trno salonske odjele for. 10.

Tvari za gaće kapute, Boden, Peravlenne, Deskinge. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje na tvorničke ciene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznate

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Amhof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljke vjerno uzorka.

Poseb. P. n. občinstvo upozorenje se osobito na to, da steje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naručí nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke ciene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

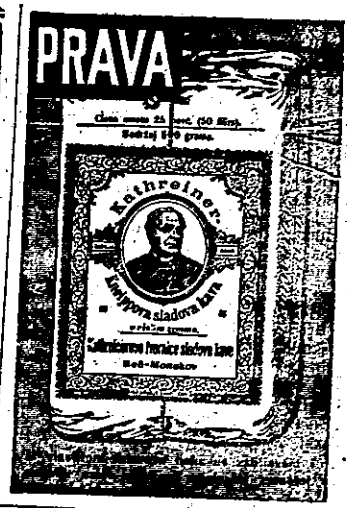

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja. Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

dijalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria“

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

zistem „Patent Workmann Chicago“

Raztrirni zavod — Knjigovezatvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokotvorov v vsakem obsežju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za listo in zavitkov z napisom naslovnih listkov jedilnih list, pavabli itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov Prima-note, odpravnih, menjšinih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztrirnega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje. skledic iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

Pserhoferova

LJEKARNA K „ZLATNOJ DRŽAVNOJ JABUCI“

Beč, I., Singerstrasse broj 15.

J. Pserhofera pilule za čišćenje

iskušeno, lahko prebavljajuće od mnogo liečnika občinstvu preporučeno kućno sredstvo.

Ove pilule su one iste, koje su već od mnogo stoljeća pod imenom „pilule za čišćenje krvi“ občinstvu poznate i koje se prave samo u ljekarni k „zlatnoj državnoj jabuci“ Beč I, Singerstrasse 15.

Od ovih pilula steji: 1 kutija sa 15 pilula 21 nvč., 1 zamot sa 6 kutija 1 for. 5 nvč.

Ake se prije pošalje dotični iznos, steji franko: 1 zamot pilula 1 for. 25 nvč., 2 zamota 2 for. 50 nvč., 3 zamota 3 for. 35 nvč., 4 zamota 4 for. 40 nvč., 5 zamota 5 for. 20 nvč., 10 zamota 9 for. 20 nvč. (Manje od 1 zamota nemože se poslati.)

Umoljava se, da se izrično zahtjeva „J. Pserhofera pilule za čišćenje“ i da se na to pazi, da nosi pokrov svake kutije ime „Iv. Pserhofer“ i to crvenom tintom košto i poduka glede porabe.

Balzam za zimu od I. Pserhofer-a 1 lonac 40 nvč., franko 65 nvč.

I. Pserhofera trpčičev sok za lječenje. Jedan flašica 50 nvč.

Iv. Pserhofera Kropf-balsam 1 flašica franko 65 nvč. 40 nvč.

Stollovi Kola-Preparati izvrstno sredstvo za jačanje želudca i živaca 1 for. 60 nč., četvrt litra 85 nvč.

I. Pserhofer gorka tinktura za želudac (prije i sv. životna esenca) po lagano raztapljajuće sredstvo za ojačavajućim

mrilvom na želudac kad isti slabo prebavlja. Cijena flašici 22 nvč., 12 flašica f. 2.

I. Pserhofera balzam za rane 1 flašica 50 nvč.

Tanochinin-Pomada od Pserhofera najbolji sredstvo da rasta vlasi. 1 kutija for. 2.

Obliz za liečenje rane od prof. Stendel-e, franko 75. 1 lončić 50 novč.,

Sol za posvemašno čišćenje od A. W. Bulrich-a domaće sredstvo proti slabej probavi, 1 paket 1 for.

Osim ovdje navedenih preparata, nadje se sve u zastrijskim novinama oglašene tuzemne i inozemne farmaceutičke preparate djelomice u zalihi, djelomice se ih, ako ih nema u zalihi, najbrže i najfiniji pripravi.

Pošiljke po pošti obavljaju se najbrže, ako se prije pošalje novac, veće naručbe također poštanskim poduzećem.

Ako se prije pošalje novac, (najbolje poštnom naputnicom) stoji poštarina mnogo manje nego sa poštarskim poduzećem.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB Ilica br. 12

A. WINGER

ZAGREB Ilica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju svakovrstnim nazebam. — Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liečí kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težke disanje, premuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krživjavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žlučici želudačne grčeve, žutica; groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svagospodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagane čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i otekline poslje težkoga naporu, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 50 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtensaden Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za pludebolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i krasi kerenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, peručini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili petu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti žanim pjegam, madežem, razuim pjegam ili fiekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hraparost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bljeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena večem lončiću 1 for. — K tome spada još borakasov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snažanje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekolikapi šire po sobi preugodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dru Nikoli Sefaku liečí nepjošno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju. trzanje, histeriju. zadubu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sledi kose puerne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljuju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Belone u Trstu

Broj 18. U Trstu 5. maja 1898. Godina XXI

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cieniku il po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ima, preaime najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
u Ljubljani

Jezikovno pitanje.

U sjednici carevinskoga vieća od dne 27. pr. mj. započela je razprava o takozvanih *jezičnih predlozih*, kojih imade u svemu devet, podnešenih od zastupnikah sviju stranaka. Svi ti predlozi dadu se u glavnom svesti u sliedeće točke: Predlaže se: da se postojeće jezične naredbe za Češku i Moravsku dokinu, odnosno, da se njemački jezik proglasi državnim; da se izabere posebni jezični odbor, koji bi izradio osnovu zakona o porabi jezikah na temelju ravnopravnosti svih naroda; da češki jezik vriedi kod razprava vrhovnoga sudišta; da se naredbe dokinu i narodnostno te jezično pitanje uredi zakonom, koji bi izradio odbor, te u roku od dva mjeseca o tomu izviestio; da se jezične naredbe dokinu i jezično pitanje uredi zakonom; da se jezične naredbe za Češku i Moravsku promiene i da se prema članku 19. državnih temeljnih zakona izdadu provedbeni zakoni.

Razpravu o tih predlozih otvorio je ministar predsjednik grof Thun pročitav vrlo obširnu i željno očekivanu izjavu. Ova se izjava odnosi jedino na težko zapleteno jezično pitanje u pokrajinah zastupanih u carevinskom vieću.

Sa izjavom ministra predsjednika, koju donašamo u glavnom niže, nisu zadovoljne ni sve stranke većine carevinskoga vieća ni Niemci opozicijonalci, premda bi bila vlada rada zadovoljila jedne i druge. Iz glasilah raznih stranaka carevinskoga vieća razabiremo, da se ne mogu oduševiti za izjavu grofa Thuna ni Slaveni ni Niemci. Prvim nudja vlada premalo a drugi se bune, što im ne daje sve. Slaveni traže svoje jezično pravo na temelju državnih temeljnih zakona, a Niemci hoće, da se proglasi njemački jezik državnim. Jedni osnivaju svoje zahtjeve na pravici i zakonu, drugi traže u pogledu jezika premoć i nadvladu nad većinom nenjemačkih državljana.

Na ovo važno pitanje svratiti ćemo se još, a za sada eto izjave grofa Thuna:

Dok, osim propisa, što postoje za sudbeni postupak, te tiesne ustanove 19. čl. državnoga temeljnoga zakona, dosad nije postojao nikakov jezični zakon, vlade su vazda scienile, da je uredjenje jezičnoga pitanja izključivo pravo ekzekutive. Odtada se je malo po malo promienilo ovo shvaćanje. Pošto se je već prije iztaknulo promienjeno stanovište vlade, moj je neposredni predšastnik u uredu dao jezičnim naredbam, što ih je on izdao, samo privremeno obližje do zakonitoga uredjenja. Otvoreno izjavljam, da kako sam preuzeo baštinu naredaba barona Gautscha, tako sam ovojio i njegov nazor, da je n u ž d n o zakonito uredjenje. Sa raznih se strana ove kuće želi zakonito uredjenje, nastoji se, da se sa zakoni u obvezatnoj formi ustanove jezični interesi naroda. To je velik zadatak, koji iziskuje živo sudjelovanje svih činbenika, imade li uspjeti i nositi trajnih plodova. Naroduna bura, što danas izvrgava ozbiljnoj pogibelji državni brod, imade se ovim radom utaložiti, imade poslije njega pridržati samo moć, da napne jedra, da uzmognemo zaploviti k luci zdravoga napredn̄oga razvitka.

Velik je zadatak, što nas čeka; vriedan je rada najboljih; pa makar djelo ne može i ne će uspjeti na prvi mah, cilj će se polučiti korak za korakom. Pozdravljam toga ustrojenje jezičnoga odbora i obećem najozbiljnije suradničtvo vlade kod ovih razprava. U tom će se odboru dakako morati u pretres uzeti sva pitanja, što se odnose na jezične odnošaje, jer za pravo nemamo posla s jednim jezičnim pitanjem, već sa č i t a v i m kompleksom jezičnih pitanja, koja su različitá, prama geografskim pojmovom, rekao bih, prama uredovnoj sveri, za koju su opredieljena. Bit će dakle nuždni prama potrebam državne ili zemlje, ili prama sveri, razni zakoni.

Najnuždnija načela u zaštitu manjina u pojedinih zemljah i dielovih zemlje, izvjestna pitanja, što se odnose na uredjenje pučkoga školstva, težko će se moći u razpravi mimoići, hoće li se zadatak toga odbora shvaćati u višem smislu, u smislu, da se njegovim radom po mogućnosti odstrane narodne opreke, pa se na širokom polju narodnoga razdora konačno uzmognu stvoriti preduvjeti mira. Ne smije se pokušati, da se težka pitanja rieše jednostavnom formulom. Samo ozbiljan rad, čvrsta namjera, da se postigne sporazumak, može roditi onimi plodovi, što mogu dovesti k zaštiti raznih naroda i k dobru ukupnosti. Sporazumak u najglavnijih načelih mora se polučiti prije uzakonjenja, jer bi velika zabluda bila, kad bi se držalo, da se sporno jezično pitanje može urediti zakonom, što ga većina zaključi, a može naići na jak odpor manjine.

Mi hoćemo zakon, koji je bolji od naredaba; koji, jer ima biti stalan, makar ne za sva vremena proglašen za dogmu, ipak kroz duže vrieme odgovara opravdanim potrebam naroda i države. Odbor neka bude tlo, na kojem zastupnici raznih stranaka možda kadkad u oštroj borbi, nu nadahnuti težnjom, da stvore nešto pozitivna, sa protivnikom stupaju u saobraćaj i kuhaju, da nadju zakonite formule za sporno jezično pitanje. Vladi bi bilo milo, kad bi kuća zaključila, da učini ovaj odbor permanentnim, da se usliedi eventualnih odgoda carevinskoga vieća razprave ne moraju zatezati. Taj će odbor morati da traži sporazumak u načelima, što bi se imala poprimiti u osnove, koje će vlada podnieti odnosnim zakonodavnim zborovom.

Prije nego li što vlada iz vlastite inicijative preuzme zakonito uredjenje jezičnoga pitanja, mora učiniti ozbiljan pokušaj sporazumka, sporazumka, što se proteže kako na stvar, tako i na pitanje o kompetenciji. I ako se takov sporazumak težko dade polučiti kraj uzburkanih političkih valova, uz dobru se volju ipak može polučiti. Akcija u svrhu izravnanja narodnih opreka, što ju je moravski sabor započeo, može se smatrati nasljedovanja vriednim primjerom za pretresivanje ovih pitanja.

Jezične su naredbe od 5. aprila 1897. ukinute. One nisu odgovarale zbiljskim prilikam zemlje. I ja sam vjeran načelu podpunoga jednakoga prava. Nu oblik, u kojem se je ono tada imalo uvesti, morao je naići na živahne prigovore. Sadašnja naredba hoće, da se prilagodi zbiljskim prilikam, nu i ona se može ukinuti čim se stvore bolji zakoni, pače možda već uz uzajemno sporazumljenje, složi li se odbor glede nekih glavnih načela.

Nuždan je ozbiljan rad, ujedno brz rad, u ovom prevažnom pitanju, hoće li se odstraniti jezična razmirica provedbom zakona. Sasvim je razumljivo, da u doba živoga narodnoga čuvstvovanja ovo mora uplivati na narodne zastupnike. Isto tako treba uočiti i materijalni boljak pučanstva. Prihvatimo se posla, ujedinimo sile k zajedničkomu stvaranju, mesto da ih trošimo u prepirkah. Radimo oko riešenja jezičnoga pitanja, nu skrbimo u isti mah za sve ono, što država i njezini stanovnici neobhodno nuždno trebaju na najrazličitijih poljih gospodarstvenoga i kulturnoga života.

Široki krugovi pučanstva očekuju od parlamenta u istinu plodonosan rad, izpunjenje prešnih potreba. Ne razočarajmo ove nade. Ništa ne bi bilo opasnije, nego li kad bi pučanstvo samo došlo k uvjerenju, da zastupnička kuća doduše postoji, al da nije više sposobna ni za kakav pozitivni rad. Povjerenje u parlamenat opet se mora probuditi, a to može biti samo pozitivnim radom. K ovomu zajedničkomu radu ponovno pozivljem visoku kuću. Sve države koracaju napried na putu napredka, mi se ne mičemo, najbolje sile su smalaksale. Najdragocjenije vrieme brezkoristno prolazi. Osvimo se na sadašnjost i budućnost bit će nam zahvalna.

Pogled po svietu.

U Trstu dne 4. maja 1898.

U carevinskom vieću razpravlja se ovaj par o jezičnom pitanju ili o tomu, kako bi se uredilo u pokrajinah, zastupanih u državnom saboru, jedno od najvažnijih pitanja, ono naime jezično. O tomu govorimo obširnije na drugom mjestu. Za ministrom predsjednikom govorilo je više govornika raznih stranaka. Niemci sviju stranaka zahtjevaju, da se ponajprije ukinu jezikovne naredbe za Češku i Moravsku. U tom smislu govorio je i vodja njemačke katoličko-pučke stranke baron D i p a u l i, koji misli, da bi se jezikovno pitanje moglo urediti jedva nakon ukinutja rečenih naredaba. Knez L i c h t e n s t e i n, jedan od vodja kršćansko-socijalne stranke govorio je u nekršćanskom smislu, da se naime priznade njemačkomu jeziku svuda prvenstvo. Ostali govornici njemačkih stranaka pošli su i dalje zahtjevajuć, da se njemački jezik proglasi državnim. Ni članovi talijanskoga kluba nisu htjeli ostati u tom pitanju zadnji. Oni da će predložiti neka se nedira u njihovo jezikovno pravo tamo, gdje su oni na vladi, a gdje su Talijani podredjeni drugim narodom, tamo neka budu oni ravnopravni sa dotičnom većinom. Veće političke mudrosti težko da imade gdje na svietu!

Od hrvatskih zastupnika govoriti će — koliko je do sada poznato — zastupnici Bulat i Perić.

U svemu se priglasilo do 60 govornika k ovom predmetu, nu svi neće doći do rieči, jer se glasa, da će se nagoditi Slaveni i Niemci u tom, da se razpravu već u petak svrši i odnosni odbor izabere.

Dne 9. t. mj. sastaju se delegacije u Budapešti.

U Italiji došlo je u raznih stranah do krvavih izgreda i nemira izmedju gladujućeg pučanstva i redarstva. U Romanji i Pulji zavladala je tolika bieda i nevolja, da se narod hvata oružja i počinja svakojake zločine samo da dodje do kruha. Ovo je posliedica neukosti puka i loše politike talijanskih vlada.

Rat izmedju američkih sjedinjenih država i Španjolske biesni okolo filipinskih otoka, gdje se je razvila prva pomorska bitka. Kako se je očekivalo predvidjalo, da će naime siromašna i dugotrajnim ratom iztrošena Španjolska podleći bogatim i oholim Amerikancem, počelo se obistinjivati. Španjolsko brodovlje bijaše naime ovih dana u zalievu Manille skoro posve uništeno. Usljed toga nastali su u glavnijih gradovih španjolske nemiri te bijaše vlada prisiljena proglasiti za više gradova obsadno stanje. Prvom pobjedom narasla su Amerikancem još više krila, te će oni sada još većim oduševljenjem hrliti u boj proti Španjolcem.

Dopisi.

Nerezine, 23 travnja 1898. „Kud će šteta neg na rdjava kmeca", — stara je rieč, a tako isto: kud će nevolja nego li na nas Nerezince. Dosti smo se borili zbog naše škole — a i sad se još borimo — nego evo nas sada zadesila nova nesreća, da smo ovih dana ostali bez svećenika. Na 21 t. m. rastao se s nama naš velečastni pop *Ivan Trinajstić*, koji — kako će to biti poznato cienjenim čitateljem — nije bio našim kapelanom nego četiri mjeseca, a godinu i pol stanovao je u obližnjem selu sv. Jakov, te otale ravnao našom kapelanijom. Odatle bi on došao k nama, da nam našim umirućim podjeli sakramente umirućih, da krsti itd. Mise pako nemamo već leto i pol. Sada smo ostali kao ovce bez pastira, te ako koji hoće, da svoju dušu okriepi sakramentom umirućih, mora ići u Osor po popa, koji je tri četvrta sata dugo od nas. Velečastni pop Ivo Trinajstić je otišao, a na mjesto njegovo tko je došao? Za sada nitko! Dakle mjesto od 1400 stanovnika ostalo je bez svećenika!

„Pa dà tako se i hoće", govore naši *popardili*", jer jedino sada se liepo i ugodno živi". Tri tisuće su otišle, a još je ostalo šest tisućai ali ćemo i ove brzo gledati spraviti odkle su i došle. (Oni to govore jer da na popa troše tri tisuće na godinu, a na dva fratra 6 tisuća) „*è alora appena si stara ben!*" Onda „sì che goderemo mezzo mondo"! Ali ne čudite im se, cienjeni čitatelji, što tako govore! Ta šta ne će reći čovjek, koji je izgubio svaki pojam o vjeri, koji se ruga crkvi i njezinim glavarom, koji smatra smiešnim ono, što milijune naroda naokupu drži i zašto je na tisuće i tisuće mučenika prolievalo svoju krv! Čovjek, koji take govori, nije čovjek, nego glupo i nerazborito živinče! Ta oni su sve svoje sile napeli proti popu Ivanu Trinajstiću samo da ga ne vide više dolaziti u Nerezine ni zadnje ukriepe umirućim dieliti! Pri tom im je bio desna ruka onaj čovjek, koji u ovo vrieme nije naučio ni beknuti hrvatski. Ta on je rekao: branit ću ga i pozvati na red onog, koji bi mu kamenom razbio glavu, jer to moram, ali ću nastojati „di farle muovere quanto prima di li"! Bravo, anzi bravissimo! „*Justicia est fundamentum regnorum*". Zarne, „casparentissimo?!" A da ste vidjeli onog dana kapetana „*Menego*", kako se je s „*Karbunerićen*" veselo obraćal po studencu! A da ste čuli „*Pridikača*" „che famosa parlatta che ga fatto in favor della nostra vittoria" i mačke su ga slušale! *Divino!* A kako i ne će, ta šijor kapetan „Menego" je taj dan tri puta — čujete — tri puta je „burtižal" s njegovom dominijanicom. — O, tužnog li vam veselja „šijori *popardili*"! Zar mislite, da ste mu time naudili? A jok! Vi ste time dapače sami sebi još više obraz ocrnili! Za vaše *bruttalno* postupanje, kojim ste s njime postupali, zna se na daleko i široko, pa i čak u Americi — čujte, čujte — i u Americi se zna! Dà na daleko su čuli za vašu *bruttura*, što ste ju sabrali u vrtu „avite culture". — Nabacivali ste se nanj kamenjem; sipali ste nanj takove rieči, kojih bi se stidio svaki čovjek, koji imade prst obraza, samo čuti, a kamoli govoriti! All kao da to nije bilo sve; nego što jošte zadnjih dana pusta na vaše kape

slikali *popa i zvatra*, samo da što izvrgnete ruglu svećenički stalež, pri tom rieči, kojih kad se sjetim, m lice rukama. Podlimi klevetami i kazivali ste svietu, kao bunitelja i mira pred vlastima i u vaših ober-novinah! Zaista *finissima cultura*, se sramovao i divljak stanujući u A vi, vi se time ponosite! — Na m taj ponos! A zašto ste sve to Za ništa drugo, nego li za to, što ćan u vršenju svoga svetog zva- je ljubio svoj — majčinim mlie- isan — hrvatski jezik; što je ljubio du zemlje, po kojoj je prvi put zakročio, kao što to mora da čini ačajan čovjek! Dá, veliki trn u je vama i *onomu*, a sad ste ga sad ste se ga riešili! Klevetami Dà, pope Ivo, mnogu i mnogu gorku pogutnuo u ovo kratko doba, što jedju nami; bio si ocrnjivan u no- i pred vlastima, kao bunitelj, kao sluga svoga gospodara; bio si an i počašćen „*brutalnim*“ riečima n u vršenju tvoga zvanja. Ali tom tvoj značaj ostao je čist, lo ostalo je neokaljano! Vapio si a onima, kojih sliepost stranputice i, htijuć ih dovesti na pravu stazu; rieči ostale su kao i one vapi- pustinji. Tvoje rieči pale su ne na emlju! Dà, samo malen broj oda- tvome glasu, nu drugi će, mislimo, da ne bude prekasno. Dà, pope u si gudio, kako se to dolikuje come si se posvetio; al dandanas *u gudi, gudalom ga po prstima*

će one — što su se odazvali asu — sada, pope Ivo, voditi; tješiti i savjetovati u ovolik m , gdje nam uviek pred očima koji nas gleda proždrieti!? O eti ostati će nam za uviek u na- i; po njimi ćemo si krčiti daljnji geslom: Za krst častni i slobodu kako da ti se odužimo za sva ičinstva, što si nam ih učinio? nikako! Nego moliti ćemo Viš- a, da ti on udieli sve ono, što želiš. Mi pako boriti ćemo se, *i je jedino spas*! Dà, boriti ćemo , što je naše: „Pak nek grakću a zlobna jata — Ima još, ima a“, i u Nerezinah. — S Bogom primi naš iskren pozdrav i že- u sreću, nego li si ju imao ovdje! Dobrinjcem čestitamo, što su za vnog dobili uzorna, značajna i ćenika. — Sjećaj se u tvojoj as, u ovoj babiloniji smutnje i anujućih.

Rapočana.

---

e pišu nam 1. t. mj. Sjećati će „*Naše Sloge*“ glasovite razprave *ića*, trgovca i posjednika u Šjani, o osuđjen u Rovinju, što se je za vrieme izbora uzprotivio Sjećati će se i nekih čudnih za- oji su tom prigodom došli na andarskom četovodji, koji je pod izjavio, da je *Valetić* nedužan zapisniku, da on to nije izka ve to nije pomoglo. Valetić je u za prestupak. u vrieme izbora namjeravao je oznati puljski velikan na čelu čitaonice da š nje skine hr- bojnicu, i bio je aretiran tom od nadkomesara policije Zeni. morala je biti razprava, i to nju, kao za *Valetića*, već ovdje a jednostavni prekršaj. Pak što o? Bio je jednostavno riešen. mu netreba.

Zapisnik

upštine „Gospodarske zadruge“, i Kastvu dne 11 aprila 1898.

I.

utnosti predsjednika gosp. Dra. , koji je bio zapriečen doći na pozdravi nadošle članove druš- redsjednik g. Frane *Dukić* krat- rom i zahvali im, što su se zivu odbora i došli na skupštinu likom broju. Bilo ih je preko ih strana Kastavštine. Bio je kodjer naš državni zastupnik *Spinčić* i drugi prijatelji puka.

II.

Izvješće tajnika
u zadruge od 19. aprila 1897 do 11. aprila 1898.

st mi je, da vam u kratko ocr- poslovanje društvenog odbora godinu t. j. od zadnje glavne skupštine držane 19. aprila 1897 — do danas.

Da obavi razne društvene poslove imao je odbor kroz to vrieme 5 sjednica. Prvu sjednicu imao je odbor odmah iza glavne skupštine u svrhu konštituiranja. Predsjednikom bio izabran Dr. *Matko Laginja*, podpredsjednikom *Frane Dukić*, tajnikom *Mate Šepić*, a blagajnikom *Vjekoslav Jelušić*. Izbor gg. predsjednika i podpredjednika potvrdilo je visoko namjestničtvo odpisom od 18. maja 1887. br. 9906.

Pošto je odbor uvidio, da neimade dostatan broj društvenih škropilnica, naručio je još 17 novih i dao stare popraviti tako, da ih sada imade društvo u svemu 77, od kojih su samo dvie tri tako pokvarene, da nisu više za porabu. Da budu sve te škropilnice u redu, kad bude trebalo škropiti, želi odbor iste natrag imati, da na svoje oči vidi u kakovom su stanju i da pokvarene dade već sada popraviti. Umoljavaju se radi toga gg. članovi, kod kojih su društvene škropilnice u pohrani, da iste čim prije izvole izručiti g. blagajniku Jelušiću, koji će im ih vratiti, kad bude doba škropljenja. Preporuča se članovom, da škropilnice rabe redom tako, da se po mogućnosti svaki član može istimi služiti. U tom pogledu je prilužba prijašnjih godina, a bilo ih je i ove netom minule godine i to na razne načine: ili da jedan ili drugi društvenu škropilnicu skoro izključivo sam rabi, a drugi da je nemogu nikad dočekati; ili pak tako, da ovaj ili onaj po-udjuje škropilnicu i nečlanom a pravi članovi, da se je nemogu služiti. Društvo imade sada, hvala Bogu, toliko škropilnica, da se mogu lahko svi očredati ako je u vrieme škropljenja ikoliko ugodno vrieme, a da posluga bude još bolja predlaže odbor, da se za ovu godinu nabavi još deset novih škropilnica. Preporuča se članovom takodjer, da na društvene škropilnice paze kao na svoje, da ih neizručuju komu tomu, koj nezna s njimi ravnati i da ih često operu, kad im odrabe. Tim će prištediti društvu mnogi potrošak za popravke.

Ove zadnje godine pojavila se je opet u većoj mjeri i druga bolest na lozi naime lug ili popel, proti kojoj uporablja se sumporanje. Odbor išao je članom na ruku, i u tom pogledu kupio je 10 novih *mešića* za sumporanje minule godine, i u proračunu ove godine predvidio za dobavu drugih 10 mešića, te će ih društvo onda imati 40.

Prošle godine naručeno je bilo 50 kvintala modre galice naproti 32 kvintala prednjašnje godine. Ovih 50 kvintala razpačalo se posvema a osim toga još barem toliko kupljenog pri raznih trgovcih u Kastavščini i Rieci. To je najbolji dokaz, da društvo vrši svoju zadaću i da napredjuje samo upliva takodjer i na nečlanove, posjednike, obzirom na razumno obdjelavanje posjeda i gojenje loza. Ove godine naručio je odbor opet 50 kvintala modre galice. Nezna se jošte posve točno, koliko će članove koštati 1 kgr., ali će biti svakako cenija nego lani. Članovi moći će istu kupiti u Kastvu kod blagajnika gosp. *Jelušića*, u Rukavcu kod odbornika gosp. Vjek. *Kinkele*, a u Sv. Mateju kod odbornika g. Mata *Trinajstića* na Vozišću.

Sa gojenjem američke loze nije se moglo jošte ni ove godine započeti. Ako bude uspjeha, valja stvar prije dobro proučiti i temeljito započeti. Čuje se radi toga i prigovora na odbor i spočitavanja, da je ovaj ili onaj već zasadio toliko i toliko američke loze, a gospodarska zadruga, da svojim članovom nemože dati ni rozga ni vabaca iste loze. Preko svoje volje, a samo da zadovolji njekojim članovom, obratio se je odbor u Poreč i u Goricu u svrhu, da dobavi rozga američke loze; ali iz Poreča niti glasa, a iz Gorice odgovaraju, da ih nesmiju dati preko svoje granice. Preporuča se članovom, da budu oprezni sa donašanjem američke loze u rozgah, ili još bolje, da se strpe još koju godinu, dok im ih sama naša zadruga bude mogla dati, koja će gojiti američku lozu iz sjemena, kako je izključena svaka mogućnost, da se donese filoksera u naše krajeve. Podnipošto pako neka nedonašaju vabaca američke loze, jer bi tim mogli uništiti svoje i ostale vinograde i tako rekuć upropastiti Kastavščinu.

Za Rukavačku stranu predlaže odbor dobaviti jednog bika, ako se bude našao sposoban čovjek, koj bi ga preuzeo.

Nekoje pčelarske sprave darovao je odbor pučkoj školi u Žametu, a nekoje ostale su još društvu, da ih razposudjuje medju članove pčelare, ako uztrebaju. Predlažem, da se i ove daruju kojoj pučkoj školi, jer je pučka škola pozvana i najlakše može djelovati na razvoj u toj struci gospodarstva.

U sjednici držanoj 3 jenara ove godine odlučio je odbor odštetu za crknulo blago. Nije se uzelo u obzir crknula teleta, jer ova nisu bila osjegurana, nego samo krave. Od 80 for. 50 novč. uplaćene osjegurnine, razdjelilo se je četvorici po 20 for. i to: *Brajan Ivanu* iz Matulji k. br. 14, *Široli Ivanu* iz Brnčići k. br. 11, *Marčelji Ivanu* iz Marčelji kbr. 4 i *Jardas Franu* iz Brnčići kbr. 38. Da se u buduće uzmogne veće odštete davati, predlaže odbor veću osjegurnu taksu i to 40 nvč. od glave.

Društveni predsjednik Dr. *M. Laginja* izabran je ponovno u stalni odbor kulturnoga vieća u Poreču sa glasovi Podgradske, Opatijske i ove gospodarske zadruge.

Sa radošću vam mogu javiti, da je naša zadruga i ove godine lieno napredovala. Upisalo se je 75 novih članova, većinom iz Hosti, Zameta i Pobri; dočim ih je izstupila nekolicina iz Puži i Zvonéće; Bog zna iz kojeg uzroka al stalno ne krivnjom odbora. Svih članova broji sada zadruga 386. Najviše članova broje županije: Brnčići, Kastav, Sroki, Marčelji, Spinčići, pak Brnasi itd.

Zaključujem ovo izvješće sa željom, da nam zadruga uvjek ovako ljepo napreduje, da nam broj članova uvjek raste, te tako združeni lahko uzmognemo uzdignuti se u gospodarskom pogledu.

Izvješće tajnika prima se osim one točke, gdje se govori o osjegurnoj taksi za blago. Na predlog g. Mata Srdoč Markovića ostaje i nadalje osjegurna taksa 20 novč. od goveda, obzirom na to, što je jedva prošle godine bila snižena od 50 na na 20 novč.

Obračun zadruge za god. 1898.

| | | |

dični naš *Viktor Maroti*! Samo tako napried, pa će i nam sinuti dani bolje sreće i slobode zlatne.

Zastupniku Spinčiću do znanja. Prijatelj sa otoka Krka javlja nam koliko sliedi: Mogli smo, g. urednče, ovaj slučaj javiti izravno g. zastupniku Spinčiću, nu jer će zanimati i šire občinstvo, javljamo mu ga putem dične „Naše Sloge".

Dne 14. febrara upravio je rodoljub naš *Orlić Ivan*, mesar na Puntu, sliedeći hrvatski sastavljenu molbu u Mali Lošinj:

„Sl. c. k. kotarsko Poglavarstvo!

Smjerno podpisani naumio sam prenesti moju mesarnu iz kuće br. 73 u vlastitu kuću br. 272.

S toga molim Slavnoisto, da to preseljenje na znanje uzeti blagoizvoli i promjenu kućnog broja na privitoj dozvoli upiše.

Punat 14. veljače 1898.

Orlić Ivan, mesar".

Na tu molbu-prijavu stigao je Orliću putem občinskoga glavarstva u Puntu sliedeći — dakako **hrvatski** odgovor:

„Alla spettabile Podestaria

Ponte

Coll' invito d' informare la parte che non si può prendere a notizia la rinuncia all' industria prima che sarà restituito il mandato di pagamento dell' imposta sull' industria. Verso ritorno.

I. r. capitanato distrettuale

Lussino li 21 Febbraio 1898.

Zueck m. p."

(da se nemože uzeti do znanja odkaz obrta prije nego li bude povraćen platežni nalog na porez obrta.)

Vidite, g. zastupniče, kako poznaju dobro hrvatski jezik kod c. k. poglavarstva u Lošinju i kako su tamo uzeli rog za sveću!

Ovo priobćite ministru predsjedniku g. grofu Thunu (koga nam lipo pozdravite) kao dokaz, da političke oblasti u Istri odgovaraju v a z d a na hrvatske podneske — hrvatski. I ništa drugo!

Plemenit dar. Iz Rovinjskoga sela piše nam prijatelj, da je poznati veletržac i prijatelj istarskih Hrvata g. Gjuro Ružić na Rieci podario mladu „Hrvatsku čitaonici" u Rovinjskom selu sa 20 poučnih knjiga i sa 20 kruna.

Ugledali se i drugi imućnici u plemenito dielo čestitog rodoljuba, komu neka to Svevišnji stostruko donaplati.

Iz Rieke brzojavljaju, da je jučer opet razpušćeno gradsko zastupstvo, koje se protivi uvedenju nekojih madjarskih zakona na Rieci.

Za družbu sv. Cirila i Metoda. Srdoči i Zamećani (občina Kastav) sakupljeni u kćmi Josipa Srdoča od veselja, da jih je posjetio presvj. g. biskup sabraše za našu družbu for 5.52.

Podružnici sv. Cirila i Metoda u Pazinu darovano: 15. 6. 97 sakupljenih kod g. župnika Iv. Gabrielića for. 16·05, Dr. A. P. 50 nvč. 16. 7. 97 Mate Češić sakupljenih u lindarskom Polju f. 4.20. 4. 8. 97 i 29. 9. 97 na štovu kod g. L. M. for. 15, za grozd prodan u čitaonici for. 3.20, Trošt Juraj dara nov. 30, u ime dobre ruke za novu godinu sakupljeno na posjelu kod g. L. M. for. 22.14, prigodom odlazka g. Dr. A. P. sakupljeno f. 7.50, za dva sladkiša i ljubicu dražbovanih u čitaonici for. 11.87, 16. 2. 98 darovan 1 rubalj.

Ženskoj podružnici u Kastvu podario je g. *Rudolf Dešković*, pomorski kapetan putem obć. načelnika g. *Mirka Jelušića* na uspomenu bermanja svojih kćerka dvie krune. Živio!

Interpelacija zastupnika Gambini-a. U talijanskih novinah čitamo, da kani interpelirati cesarku vladu u Beču talijanski zastupnik i zemaljski prisjednik (Njega nije sram biti jedno i drugo, ajbo! Op. slag.) radi razpuštenja mjestnoga školskega vieća u Osoru.

Mi smo javili u br. 3. t. g. da bijaše razpušteno mjestno šolsko vieće u Osoru jer da nije hotjelo vršiti naloga više šk. oblasti.

Ako se uvaži kakvih li je sve nedostojnih šala zbijalo to školsko vieće sa hrvatskom pučkom školom u Nerezinah i kako je ono sramotno prezíralo sve naloge i naredbe viših oblasti u tom pogledu, tad se zaista svatko nepristran mora zapitati: odakle toliki *kuraj* g. zastupniku i zem. prisjedniku Gambini-u?

Razdor u občinskom zastupstvu u Motovunu. Pod tim naslovom javili smo u br. 5. našega lista ove godine, da je usljed razdora većine talijanaških zastupnika občine Motovun mladi načelnik položio čast i da se je imalo birati dne 3. febrara novoga načelnika. Izabran bijaše doista na sjednici od dne 3. febrara načelnikom jedan od prvaka talijanaške stranke, neki Corazza. Nu ni njegova vlada nebijaše sretna, ni njegovo gospodstvo nije trajalo dugo. Od tamo nam javljaju, da medju talijanaši vlada još uvjek nemir i razdor pak da je najnoviji načelnik Corazza položio čast, te da će biti za občinu imenovan posebni komesar. Eto, to su Vam te uzorno upravljane talijanske občine u Istri!

Molba na preč. Ordinarijat u Poreču. Odaule nam piše prijatelj, da je stigla na tamošnji Ordinarijat molba iz Rovinjskoga sela sa 14 podpisa prvaka onog mjesta, kojom mole, da im preč. Ordinarijat dignе sadašnjega župe-upravitelja, odlučnoga Talijana, koji nepoznaje niti poštuje jezik svega pučanstva, naime hrvatski jezik.

Molitelji se čvrsto nadaju, da će preč. Ordinarijat njihovoj posve opravdanoj želji zadovoljiti, te maknuti svećenika, koji nevrši niti može vršiti među onim pukom svoju uzvišenu zadaću. Mi bismo duboko žalili kad nebi došao preč. Ordinarijat u susret ovoj želji onog dobrog pučanstva, koje već dugo mirno podnaša nepravde, koju mu čine talijanski svećenici u pogledu jezika. Zadovoljite, gospodo častna, puku kad Vas nepita drugo nego svoje pravo.

Veliki koncert priređuje ovdašnje pjevačko družtvo „*Kolo*" u redutnoj dvorani kazališta „Politeama Rossetti".

Za družbu sv. Ciriła i Metoda sabrao dne 1. maja u Rukavcu kod Kinkele pravnik Brnčić for. 4.46, koje je predao blagajniku muške podružnice u Mihotićih.

Riedko odlikovanje. Kako piše „Wiener Zeitg." od dne 27. pr. mj. je dozvolilo Njeg. Velič. previšnjom odlukom od dne 6. aprila. da može ljubljanski ljekarnik *Gabr. Piccoli* primiti i nositi od Njeg. svetosti pape Lava XIII. podieljeni mu naslov *papinskoga dvorskoga dobravljača*.

Krstić na obtuženičkoj klupi. Obećali smo zadnji put, da ćemo se vratiti čim prije na zanimivu razpravu prot. Krstiću. Ovršujemo već danas svoje obećanje.

C. k. državno odvjetničtvo tužilo je poznatog mutikašu na Kastavšćini radi toga „što je dne 2. agusta 1897. u Matuljah, kad je c. k. sudbeni podvornik *Ivan Virant* htio, da provede ovršni prenos konja i kočije, te je već držao konja za uzde u tu svrhu, udario bičem već-kratpo konju tako, da je isti počeo teći, budući upregnut pod kočijom, i prisilio podvornika Viranta, da pusti uzde i odustane od naloženog mu prenosa; što se je dakle time suprotstavio silovitim postupkom osobi naznačenoj u § 68 Kz., koja obavljaše dužnosti svoje službe, u namjeri, da zaprieči na taj način isto obavljanje, budući se suprotstavio oružjem — po tom radi zločina javnoga nasilja predvidjenog u § 81 Kz., kažnjivog po § 82 Kz. viši stupanj kazne". Na temelju takve obtužnice odredilo je ovdješnje zemaljsko sudište glavnu razpravu proti Krstiću za dne 19. pr. mj., te je ista i obdržavana na taj dan. Obtuženik je pristupio sa braniteljem Drom. *Ivanom Martinolich-em*. Svjedoci obtužbe bili su c. k. sudbeni podvornik *Ivan Virant*, *Feliks Stanger*, zastupnik ovrhovoditeljice, žene Krstićeve i *Ivan Sinčić*, zapriseženi vještak, koji je u tom svojstvu prisustvovao ovrhi predvidjenoj u obtužnici. Sudbeni dvor bio je sastavljen od savjetnika *Crusiz-a*, kao predsjednika, te od savjetnika *Maffei*, *Ghira*. *Petronio*, sve četvorice Talijana. *Krstić* bijaše radi toga očito vesela lica.

Razprava je tekla kao obično. Predsjednik izpitav Krstića, saslušao je svjedoke.

Virant potvrdio je u glavnom obtužnicu nakon što je pripoviedao, kako je po sudbenom nalogu došao Krstiću, da obavi proti njemu ovrhu pokretnina uz prenos. „Ja sam", veli Virant, „nagovarao Krstića neka se neopire, pa ja i Stanger smo sgrabili za uzde konja. Krstić sašav u kočiju udario je bičem, a ja, da spasim život, stisnut među konjem i zidom, morao sam pustiti uzde, te je Krstić odhrlio kočijom put Rieke".

Stanger potvrdjuje u glavnom što i Virant. On veli: „Najedanput kad je Krstić opazio mene s čovjekom, koji bi bio imao biti sekvestrator, skoči hitro u kočiju i na pitanje Virantovo, što misli učiniti, odgovori srdito, da će otići; tada se je Virant opro njegovom odlazku. Krstić je sasvim tim udario bičem i htio je pobjeguti, kad ali Virant uhvati za uzde konja. Nu silom ga je konj povukao iz dvorišta na put a Krstić ga je tada udario bičem tako, da je konj počeo skakati i teći, a tada se moralo pustiti uzde, da se nezaglavi.

Sinčić izpovieda, isto pa kaže i ovo: „Krstić je rekao tada, da onaj dan neće biti zaplienjeni nit odneseni ni konj ni kočija".

Drugih svjedoka nije bilo saslušano, a pročitalo se medju drugimi neznatnimi svjedočanstvi i ono staroga *Mateše*, o kojem veli zapisnik, da „fa l' impressione d' un *ebete*"*): on je u kritični dan zapregnuo konja „Krstiću ali neprotuslovi nimalo obtužnici. To isto se mora reći i o izkazu gospodje *Ambrosini*, kućegazdarice Krstićeve, koja samo tvrdi, da su konj i kočija bili njezini, jer da ih je ona kupila, ili bolje, da ih je Krstić za nju kupio posudiv i novce u tu svrhu na njezino ime. Medju inim ustanovljeno je i to, da notarski spis, kojim *Baldo Jerolim* na Rieci očituje, da je prodao Ambrosinki konja i kočiju, nosi datum baš od 2. agusta 1897; ali to neima važnosti u stvari kad se radi o ovrsi, pa o nasilju kod nje, jer treći vlastnik ima uvjek pravo razvrgnuti sve ovršne korake u pogledu svojih stvari: sila je izključena.

Proizašlo je na razpravi i to, da Krstić ima patentu za trgovinu vina na veliko, ali da u njegovom stanu niti drugdje neima traga vinu ni bačvam.

Iz pročitanih spisa je bilo utvrdjeno, da je *Krstić* bio kažnjen *tri puta* radi uvriede poštenja, *jedan put* radi uvriede oblastnih organa a jedan put radi **prevare.** *Političkih informacija nije se pročitalo, jer državno odvjetničtvo nije ih niti predložilo.*

Zastupnik drž. odvj. *Clarici* zagovarao je odlučno obtužbu i dokazao — težkog li dokaza, kad su svjedoci sve potvrdili — da je Krstić kriv.

Branitelj *Martinolich* pitao je riešenje od obtužbe.

* * *

Donieli smo u cielosti ovaj slučaj, da se vidi kako se zakon uporavlja u raznih slučajih. Mi naravski nesmjemo kritizirati osude; sudci su u tom neodvisni i samo Bogu odgovaraju za svoj pravorieк. Jedno ćemo ipak spomenuti, a to je, da je ovaj pravorieк u velike iznenadio sve naše pravnike. Jer, premda dogadjaj, koji se opisuje u obtužnici, sačinjava posvema način zločina javnoga nasilja, i kad se ga nebi uzelo takvim, bilo bi se uteklo bližnjemu § 314 Kz. ili ustanovam zakona od 25. maja 1883 br, 78 D. Z. L. (obezuspješenje ovrhe).

Kastavske paćuharije. No, sada ste videli. Koliko sam vam ja laločil i predikal: Ljudi božji, držite se domaćeh, aš domaći domaćega će samo do jami zavuć, ma ga neće nutra rinut. To će storit tuja tujica. A vi, ste ljudi moji dragi, sve moje besjedi držali za ščurki burki, pak ste više verovali propalicam, dotepencem i landrovcem, nego mane, domaćemu domorodcu. Pak ča ste, na jedno rečene, najzada doživeli, a? To vas ja sada pitam. Smo spali morda već pod tu nesrećnu Hrvatsku? Su l' već kega od nas terali, da platimo veli adicionali i silni davki na ženu, decu, ponetre, kokoši i — mačke, a? (Po svetega Kirina, mi smo već za sve to plaćali, a najviše za mački, aš smo vavek neć davali i slagali pak sve zaman. Op. Lovrine.) Ča govorite na to? Su već kega od nas istarskeh Hrvati, ki držimo za *Spinčića*, *Laginju* i drugeh. proguali va Hrvatsku, kako su klanfali ti vaši mačji? Pokažite mi samo jednega, pak ću stovit glava na ćuk. Mi istarski Hrvati smo ostali ono, ča smo i prvo bili: lepo čujeni i vijeni od sveh pametneh i pošteneh ljudi. A vi, neki ter neki, ki niste još ni sada progledali, ča ste? (Mladi mačići progledaju va osam dan, a tužni stari brkači još nisu ni sada progledali. Op. Matini). Poruga, tuga i žalost svojem susedom i celemu svetu. Voli se vuku za rogi, prasci, da mi je prostite, za nogi, mački za vrat, a nemi i bedasti ljudi za — nos. Ala, ka škoda, da nisu vam samo već svi nosi zdrli! Barem bimo za večna vremena znali, ki su prodanci, propalice i izdajice našega roda i domovine. —

Neka bude! Stari ljudi deju: Obećanje je sveto dugovanje. Ča pošten čovek obeća, ono mora po svi puti i storit. Vam su obećivali zlatna brda i srebrni dolci, pak ča su vam dali? Tovara, ki njim glavu nosi. — Cesti, Lisinu, Lužinu, podeštarija, školu — a seša! Pak od sve te gracije božje ste dobili — štrfić pod nos. Huje vam budi, aš bolje niste ni zaslužili.

Nego pustimo to ča, pak homo mrvu naprvo. Videjmo malo, kakovu korist imaju mački od ove *kumedije* pod loncem. Za nekeh sam vam jur svojni pripaćuhal, da njim je ona lepa starina (Živila starina! Op. Mateše), ku su njim njihi stareji pustili, šla rakom zvižgat. I to su sve bili vaši gončini. (Sada smo komać pravi gončini, kada nas gone s naše starini. Op. Lustrota) Neka mi dragi Bog grehi prosti, ne veselim se ja tudjoj nesreće, nego ja samo to spominjem, neka svet vidi, kakovi gospodari su bili ti prvi od mačje kumpanije. Neki pak su se svadili s rodbinom, prijatelji, s Petrom i Pavlom, da jih sada mnogi gledaju s grdim okom. Nekeh pak spet, ki nisu bili rojeni za motiku, sada ni strpača ne žuli.

Drugi spet moraju poć va hlad ječmik studit. Mane jih ni žal, al tako ja zdrav i vesel, smile mi se one njihe siroti, ke moraju doma za rad njih trpet za drevo i za kamik.

Treti pak su se nebore preživeli za par meseci s tum mačjum kumedijum. Ovisitem je još šlo najbolje, a to su bili prvi i najveći kapi. Nego i njim je već kobilica krepala.

Videjte malo *Kajfu*, ki je celemu komunu vodu mutil. Dokle je „*mačka*" njavkala, le se je qekako krpal, a kada je peti stegnula, valje mahom je sirota nemila poćel i on parkljі stezat. J., kada krava krepa, spelovina pasa. Sada, kada ni ča *papići* i *bumbići*, šal je nebog va špital, aš da je — bolan. Baš čudna je ta njegova nesrećna bol. ku svi duhtori ovega sveta ne razumijn. Danas ti je zdrav kako jaje, a jutra neka mu samo bura puhne va — žep, siromah se preslanja i prelama, kako da ga *fijorenca* lomi. (Ča ćete? starost je, pak se na bure sirota valje prehladi. Op. Mateše) Po mojoj nemoj glave, ova njegova bol bi se morala po duhtorsku zvat: „*praznibus žepibus kon dišperacijon*". Zato ja od te njegove boli niš neverujem, pak Bog. Drugi govore, da su ga špedili va *špital*, aš da su se bali, da bi njim kakov hrastić pokrečil. (A bi nevolju opaljenu, ter ni leg senica kako i ja. Op. Žukvarića.) *Pijutošto* da će tako i bit, aš da su ga Spinčići vijevali svojni više puti, kako je po Sele grmići ogledeval. (To ni istina niš. Lumberto su ono po Sele iskali njazla od kosić. Op. Lustrota.) Namor neka su i od penić

Za duhtora Fritalju neću trošit puno besed. On je pul sve te *maganji* najbolje paseval. Drugem je kapalo na čepić, a njemu teklo na *tapun* i čepić. Nego nisu ni oni taneki v Istroj ćuki. Kako se vidi, stareji su ono mačić nego on. Kada su nebore videli, da ni ni on svegamogući, stisnuli su lepo i srdačno svoj žep, pak piši me va uho. Samo kada ter kada šuknu mu kakovu koščinu. Tolé ga jušto ako bi ga kada još potrebi imeli.

Sveto vanjelje govori: Bog dopušća zlo na ov svet. ale joh onemu, po kem pride. A to zlo Bog dopušća, da se grešniki obrate i spokore. Tako i ovo zlo od *mačje kumedije* mnogeh je preobratilo i navrnulo na pravu stazu. Sada je mnogem i mnogem pala mrena z očiju, pak znaju, ki njim je prijateli, ki neprijatelj. Mej temi obraćenemi uneštahno jih je, ki bi bili svojni drage volje dali deset glav za duhtora, da njim je samo namignul, a sada neznam, ako bi va njega ni blatan postol otrli.

Da vam istinu rečem, s ovum mačjum *kumedijum* se je Kastavšćina uneštahno *spurgala*. Jedino bi trebe dat još nekem salamara, santoniki, kamamili, al onega *Vlahovega*, neka se ti prazi spurgaju pak da budu ljudi a ne ludi. —

A sada: tiho s lonci! Drugi put, ako me bude gdo poslušat, ću pak ku žugnut od naśega sabora ili dijeti va Pule.

Mačji kašalj.

Javna zahvala

Zahvaljujem ganutim srcem prijateljem i znancem, koji su prigodom težke i nagle bolesti nezaboravne moje supruge

MARIJE

nastojali olahkotiti mi mučne trenutke, a prilikom njezine smrti i pogreba izkazali miloj pokojnici zadnju počast, a meni oblazivali pregorku bol, naročito zahvaljujem velečastnom svećenstvu i učiteljem, kano i svim ostalim, koji su sproveli premilu pokojnicu do hladna groba. Od mene budi svima srdačna hvala, a od Boga im plaća.

U Žminju 30. travnia 2898.

Raztužení suprug

Vinko Galzigna.

Prijateljem pčela

nudja iz svoga I. rationalnoga pčelinjaka tekom ove sezone rojove sezone krasne roje

izvrstne domaće pčele

uz najnižu cienu.

Naručbe moli što prije, jer su ove godine pčele izvrstno prezimile, te se može očekivati rane rojeve. Pošilje se jih najbolje poštom. Na možebitne upite pleđe naprednoga pčelarenja rado odgovara

Fran Ryšlavý, župnik

Mune—Podgrad—Istra.

*) Čini utisak bedastopa čovjeka.

Štrcaljke

proti peronospori

inžinira ŽIVICA te brentače, koje ostaju uvjek jednake i pripravne bilo u suhom bilo u vodi, jesu najtrajnije izmedju svih drugih; dobivaju se u radionici rečenoga u trgovačkoj ulici (Via Commerciale) br. 11 gdje se dielе takodjer badava prospekti i cienici.

Prave brnske sukuene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za muško odjelo stoji samo

for. 3·10 iz dobre		
„ 4·10 iz dobre		
„ 4·50 iz dobre		prave
„ 6·— iz bolje		svrše
„ 7·75 iz fine		vune
„ 9·— iz najfinije		
„ 10·50 iz još finije		

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Boden, Peravlesne, Doskinge. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke cienе kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Ambof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerne uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Ambof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke cienе bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

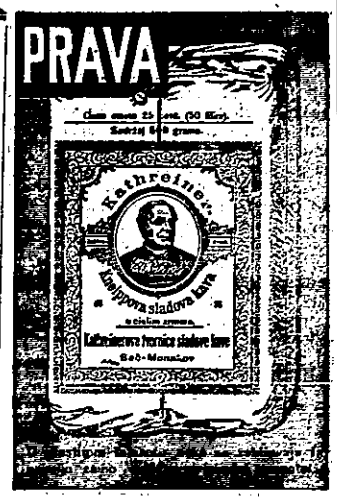

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

dijalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria"

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

zistem „Patent Workmann Chicago"

Raztrirni zavod — Knjigovezstvo.

priporečuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokotvorov v vsakem obsežju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za liste in zavitkov z napisom naslovnih listkov jedilnih list, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov Prima-note, odpravnih, menjičnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztrirnega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listev iz kavčeka za kopiranje, skledic iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

Pserhoferova

LJEKARNA K „ZLATNOJ DRŽAVNOJ JABUCI"

Beč, I., Singerstrasse broj 15.

J. Pserhofera pilule za čišćenje

iskušeno, lahke probavljajuće od mnogo lječnika občinstvu preporučeno kućno sredstvo.

Ove pilule su one iste, koje su već od mnogo stoljeća pod imenom „pilule za čišćenje krvi" občinstvu poznate i koje se prave samo u ljekarni k „zlatnoj državnoj jabuci" Beč I., Singerstrasse 15.

Od ovih pilula stoji: 1 kutija sa 15 pilula 21 nvč., 1 zamot sa 6 kutija 1 for. 5 nvč.

Ako se prije pošalje dotični iznos, stoji franko: 1 zamot pilula 1 for. 25 nvč., 2 zamota 2 for. 50 nvč., 3 zamota 3 for. 85 nvč., 4 zamota 4 for. 40 nvč., 5 zamota 5 for. 20 nvč., 10 zamota 9 for. 20 nvč. (Manje od 1 zamota nemože se poslati.)

Umoljava se, da se izrično zahtjeva „J. Pserhofera pilule za čišćenje"

i da se na to pazi, da nosi pokrov svake kutije ime „Iv. Pserhofer" i to crvenom tintom

košto i podukа glede porabe.

Balzam za zimu od I. Pserhofera 1 lonac 40 nvč., franko 65 nvč.

I. Pserhofera trpotčev sok za lječenje. Jedna tikvica 50 nvč.

Iv. Pserhofera Kropf-balsam 1 tikvica 40 nvč. franko 65 nvč.

Stollovi Kola-Preparati izvrstno sredstvo za jačanje želudca i nerva, 1 l. kola-vina ili Elixira 3 for., pol litra 1 for. 60 nč., četvrt litra 85 nvč.

I. Pserhofera gorka tinktura za želudac (prije t. zv. životna esenca) po lagano raztaplјujuće sredstvo za ojačavajućim uplivom na želudac kad isti slabo probavlja. Cijena tikvici 22 nvč., 12 tikvica f. 2.

I. Pserhofera balzam za rane 1 tikvica 50 nvč.

Tanochinin-Pomada od Pserhofera najbolje sredstvo da rastu vlasi. 1 kutija for. 2.

Obliz za liečenje rane od prof. Stendel-a, 1 lončić 50 nvč., franko 75.

Sol za posvemašno čišćenje od A. W. Bulrich-a domaće sredstvo proti slaboj probavi, 1 paket 1 for.

Osim ovdje navedenih preparata, nadje se sve u najtrijskim novinama oglašene tuzemne i inozemne farmaceutičke preparate djelomice u zalihi, djelomice se ih, ako ih nema u zalihi, najbrže i najjeftiniji pripravi.

Pošiljke po pošti obavljaju se najbrže, ako se prije pošalje novac, veće naručbe takodjer poštanskim poduzećem.

☞ Ako se prije pošalje novac, (najbolje poštnom naputnicom) stoji poštarina mnogo manje nego sa poštarskim poduzećem. ☜

U ljekarni A. TOMAJA nasljednik

ZAGREB **Ilica br. 12** — **A. WINGER** — ZAGREB **Ilica br. 12**

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom peganeu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liečі kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promukłost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krživosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakčava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu tali koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski koh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado ždrati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čilji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuju meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, peručini i osipotinam. — Jedan lončić 60 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Skatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti žutim pjegam, madežem, rajnim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tome spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili utomaka i crievа, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posvo neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prenegodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimske. — Flašica 50 nvč.

Antifebrilе od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikolj. Setaku liečі uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju, zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da siede kose pecrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi poliraju.

☞ **Spužve za umivanje, kefice za zube.** ☜

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

☞ **Zaliha mineralnih voda.** ☜

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj **Mate Mandić**

Tiskara Dolenc u Trstu

Broj 19. U Trstu 12. maja 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cienika II. po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka za sliedeći arka.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

Slogom rasta male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
u Istru

Tobožje talijanstvo Istre.

I.

Nedavno čitali smo u porečkoj „babi“, toj staroj griešnici proti hrvatskomu narodu u Istri, važnu izjavu, koja postaje tim važnija, što je izašla u listu namienjenom tobože izabranom dielu talijanske svojte u ovoj našoj pokrajini. Polemizujući s g. Politeon iz Zagreba, koji je napisao njekoliko članaka u „Il Pensiero Slavo“ namjerom, da uputi prave Talijane o pravih odnošajih u ovoj zemlji i drugudje, gdje živu Hrvati, „L'Istria“ dolazi do zaključka, da temelj svakog dogovaranja među Hrvati i Talijani, prvi uvjet za njekakav sporazumak među njimi, *conditio sine qua non*[1]) za pronašašće onoga, što zovu *modus vivendi*[2]), jest i morali biti taj, da Hrvati i svi, koji za njimi stoje, priznadu javno i očito *talijanstvo ove zemlje*. To da zahtjeva ne samo povjest i zemljopisni položaj, to da proizvira i iz današnjih narodnih, gospodarskih, političkih i narodopisnih okolnosti.

Jeste čuli ikada veće neumnosti? Bogme, tko to piše mora, da je pozobao mnogo znanosti, pače toliko, da mu se pamet pemješala.

Istra da je bila, da je i da će biti talijanska? Al tko to kaže, počem li sudi o narodnosti ove zemlje?

Mi znamo iz povjesti, da su stari Istrijanci bili roda iliraskoga, baš kao svi drugi stanovnici, koji su sjedili na iztočnoj obali jadranskoga mora, kamo spada i po položaju i po konfiguraciji[3]) i po geološkoj[4]) sastavini istarski poluotok; mi znamo koliko su se morali mučiti lukavi i jaki Rimljani dok su osvojili ne samo Istru, nego sve ilirske zemlje; znamo i to, da Istrijanci nisu htjeli mirno stupiti pod jaram rimski, već su se očajno branili pod zapovjedničtvom svoga kralja Epula, i podlegli su samo većoj sili, krivi donekle svojoj nesreći i radi toga, što su bili odani neurednom životu, kao što je pijanstvo itd. (baš kako se vidi i danas svuda po Istri, gdje vino i mito odlučuje o pobjedi kod izbora); znamo nadalje, da se je Rimljana doselilo ovamo i ustanovilo tako zvane kolonije, ali je stalno i to, da je starinski puk ostao u većini, premda pod tudjim gospodstvom, izložen malo po malo raznarodjivanju, tako, da je možda kroz sto godina i Istra, kano i sve druge zemlje pod rimskim gospodstvom izgledala na oko polatinjena. To je trajalo do konca četvrtoga stoljeća. Od onda počelo je dohadjati svakojakih naroda sa istoka i sjevera prama zapadu i jugu. Vandali, Huni, Heruli, Goti, Longobardi, Avari i drugi dotakli su se i našeg poluotoka; u isto doba zagospodovalo je na njem carstvo bizantinsko i naselilo mnogo Grka; napokon u sedmom stoljeću počeli se pomicati prama zapadu i Hrvati, Srbi i Slovenci. Poslije njih nije bilo tolike seobe naroda, ako se izuzme dolazak Mongola i Madjara pa Turaka, koji svi nisu mogli raširiti svoje moći preko hrvatskih zemalja, jer im se sila kršila o junačka prsa naših slavnih pradjedova.

Što je bilo s Istrom u to doba? Kako drugdje, tako je i u njoj vladala nevolja radi sbivših se opustošenja, a o narodu u njoj nemože se reći, nego da je bio smjesa najrazličnjih narodnosti. U obće u ono doba se nije pitalo za jezik i narod, nego za silu i plien. Latinski jezik u javnom životu ostao je tada i kasnije kao gospodujući, naročito za franačkih kraljeva Karola Velikoga i njegovih nasljednika. Za ovih se spominje u Istri glasoviti sabor Rižanski, na kojem su se gospoda, svjetovna i duhovna iz desetak gradića tužila banu Ivanu, da im nije već dobro kako prije, da su došli u Istru Slaveni, kojim oni moraju plaćati davak jur kroz tri godine, da neka im pomogne u toj nevolji. Stoji pisano, da je ban Ivan odgovorio gospodi: Ustrpite se, razvidit ćemo, i ako pronadjemo, da su krivi, ćemo ih potjerati. Medjutim to se nije dogodilo. Slaveni su onda počeli bivati gospodari Istre, košto je jasno iz rieči latinske gospode, a imali su već tada veći dio Istre, koji nije bio zastupan na tom toliko razvikanom saboru.

Izvadjati, kaošto izvadjaju Talijani, talijanstvo Istre iz rimskog gospodstva i latinskoga jezika, to je nesmisao, da mu neima para. Po takvom razlaganju bi cieli sviet, što ga poznamo pod Rimljanima, morao biti danas talijanski. rimskom carstvu nije bila medja ni kod Alpa ni kod Učke, ono se je steralo daleko više i šire, sve do Beča i okolo njega pa zašto ne kažu naši usrećitelji oko „L'Istrie“, da su i mnoge druge zemlje talijanske, jer su bile njegda rimske.

Nu oni si misle: što nije Rim polatinio, to su Mljetci poitalijančili i odtuda evo dokaza i nove poluge za talijanstvo Istre.

Čekaj „babo“ i tu ćemo se ogledati, al drugi put.

[1]) Bezuvjetno.
[2]) Da su si za nevolju susjedi.
[3]) Po sličnosti.
[4]) Po zemljoslovnoj.

Pogled po svietu.

U Trstu dne 11. maja 1898.

Dne 6. t. mj. držalo je carevinsko vieće žadnju sjednicu u ovom zasjedanju. Kad će se opet sastati carevinsko vieće nije ništa poznato. U zadnjoj sjednici razpravljalo se je o ukinutju carine na žito. Većina reć bi, da je proti ukinutju, a istotako i druga pola monarhije. Izmedju Poljaka i Njemaca došlo je u toj sjednici do oštra riečkanja i prietnja.

Na koncu ovoga zasjedanja došli su mnogi zastupnici slavenskih skupina do osvjedočenja, da se valja Slavenom pripraviti na to, da izstupe iz sadašnje većine. Sve njemačke skupine našle se složne proti Slavenom, a ministarstvo hoće pod pritiskom skrajnih njemačkih zastupnika, da se nijedno važno i opravdano pitanje slavenskih zastupnika nerieši njima u prilog. Usljed toga morati će zastupnici slavenskih plemena nastojati, da se slože u čvrstu cielinu, te da složni poput Niemaca brane i zagovaraju ustavom nam zajamčena prava.

Danas o podne sastala se austrijska delegacija u Budapešti, da sasluša priestolni govor. Predsjednik Jaworsky pozdravio cesara i kralja kao kneza mira, komu čestita u ime delegacije k Njegovomu 50 godišnjemu jubileju vladanja. Njeg. Veličanstvo odgovori priestolnim govorom, u kojem spomenu dobre odnošaje Austro-Ugarske sa svimi susjedi; istaknu nadalje, da su konačno odnošaji izmedju Grčke i Turske uredjeni, i da su naše čete zapustile Kretu. Obzirom na Španjolsko Američki rat reče vladar, da ga boli, što je do toga došlo, ali da se nada kako će se razmirica izmedju ratujućih država brzo urediti.

Govoreć uzadnjem broju na ovom mjestu o nemirih u Italiji, nismo niti iz daleka slutili što se sve tamo pripravlja. Zadnjih dana prošloga čednа zavladala je u raznih gradovih Italije prava buna, kojoj bijaše Milan središte. Tamo se

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

(Dalje.)

Prvo nego silazimo iz ove zlamenite planine i budući da sam skoro umoran od puta i neprestanoga govorenja, hoću sidjeć na ovoj mehkoj *poltroni*, da vam još nešto kažem.

Svaki Cresanin, ja mislim, da Bogu velikomu iz svega srca zahvaljuje na ovoj neizrecivoj blagodati, koju nam je počilila Njegova sveta ruka davajuć nam onu dobru pitnu vodu, koja *pišći* na *Pišku*. No, što nebi bili od nje učinili ljudi, koji bi bili i male skrbni za puk? Ali čovika nije bilo, koj bi na to mislio. Na *komunu* su vavik zapovidala vlastela, a oni nisu hajali za to, jer imadu vlastite *sterne* za svoju potrebu i za svoj *interes*. Voda je, može se reći, na vratim grada, daleko manje od milje; sva voda preliva se u more; a mi da ju dobijemo il' po moru il' po kraju, moramo se podvrći velikom trudu i dangubi. Ala, kako bi se bila opoštenila ona občinska uprava, koja bi bila tu blaženu vodu dopeljala do grada! Jedan skromni vodovod bio bi uz ostalo i na ures grada. Ali oni... koji imadu *sterne*, plašili su se... velikoga troška! A pitam ja, komunski novci jesu li vaši? Nisu li za puk? Ma da ste udarili i izvanredni namet, puk bi prihvatio vašu namisao, jer bi bilo to na njegovu korist; ali vi niste nikad puku toga rekli, jer ste se plašili... plašili!!

Trošak! Ova rič nije prestrašila ni stare Rimljane, ni rimske pape, koji su dopeljali u Rim vodu od 34 milja dalečine prem da je Rim bio oskrbljen obilatom vodom. Cesar Dioklecijan iz Solina daleko 7 milja činio je dovesti po kanalima vodu u svoju palaču, koja je sada grad Split.

Dakle na posao ljudi božji, makaite se, jer bez vode puk nemože živiti, a pučanstvo grada Cresa sve se to više umnaža. Ali za to plemenito djelo hoće se uprave u pravom patriotskom duhu! I ovo je sve, što sam napisao radi onoga talijanskoga (!!) Pischio.

Vratimo se na filologiju, ter nisam za ništa *Doktor Stirganac*, za to valja da stržem. Imademo iza naših ledja poljah, koja se zovu: Žakanji, Redi, Prepovedná, Velibok itd. a znate li što znače ta imena? U Cresu *žakanj* hoće reći *klerik*, a ona mista, prije lozom, a poslie maslinami nasadjena, bila su nadarbina (beneficij), od koje su živili oni djaci, *žakanji*, koji su služili u crkvi. Ova nadarbinu žakanji bi zapustili kad bi bili zaredjeni, ili postali podjakoni, djakoni i svećenici; a tada bi stupili u drugu obilatiju nadarbinu imenom Redi. A onaj svećenik-*Mansionarij*, koji bi svake godine propovedao blagdane na dan trih kralja, uživao bi dohodak one nadarbine, koja se za to zvala *Prepovedná*. Vidite iz ovoga, koliko su naši stari bili pobožni i darežljivi. Oni ne samo da su gradili crkvice po polju, a bilo jih je 24 na broju, nego ih još oskrbivahu dotacijami, bilo novčanim glavnicami (kavidali) bilo ulaganjem zemljišta, na kom bijaše obično sazidana crkvica. I glavnice i zemljišta bila su odredjena za uzdržanje tih crkvica, za obsluživanje zakladnih misa (mise fundane); a to je trajalo doklegod nije došao onaj veliki gra-bežljivac Napeleon I, koji ukine crkovne redove, sve nadarbine, sve mise zakladne, osvoji sva založena dobra, koja bijahu razprodana, a ne osta im nego samo ime. — Ovi naslovi (tituli), ova imena jesu li talijanska? Ah! nè, nè: „i sassi dicon di no“. Iz toga može se lahko zaključiti, kojim se je jezikom služila ista crkva u Cresu u onom prastarom vremenu, kad bi ustanovila koju crkvenu zakladu. Nije kud kamo, ali ovako je, ma koliko se vikalo o talijanštini grada Cresa proti historičkim dokazom i proti navedenim činjenicam. Fakta su, moji dragi sumještani, kao brid (scoglio) po sred mora, koja se ne plaši ničesa, ma koliko bjesnili vitrovi i bućilo more okolo nje, i pokrivalo ju svojim valovima; i premda sva oplahnuta silnom vodom, diže opeta svoju glavu i mrmlje: „Evo me!“ Né, né: činjenice, fakta ne daju se pobijati ni poezijom, a još manje sa jednom izrekom u prozi, kako bi to mislio naš vrli doktor *Coglievina*, jer *storija* i imena kažu, kojemu plemenu spadaju gradjani Cresa. Nije li tako? Svi viknu jednim glasom: jest, jest, dobro! Živio Dottor Strganac..... ma strže po vražju...

Do sada sedeć na ovoj poltroni malo sam odahnuo, i vi svi malko odpučinuli, premda nije bilo bezkorisno ono malo vremena, što smo prošli ovdi na Strgancu, jer smo okom obašli iz nutra i vani Pernata sva mista, dokle nismo došli na Pischio i stomačili, da je rič hrvatska. No ostaje nam, da se obrnemo prema gradu, i da obiližimo još nekoliko imena našega polja. Mili i dragi Bože! Osim gologa kamenja pod našimi nogami, na Papanjini počimlje ravnica sve do samoga grada, i desno od grada do Kovačinah. A tko nezna, kako to znamo mi, mislio bi, da ta ravnica je čista zemlja; ali nije tako: sve je *kamik* do *kamika*, ali poštc je sve obsadjeno ulikami, ove svojimi granami pokrivaju tlo na način, da od ozgor ne vidiš ni gromače, ni gomile kamenja, a sve pokriveno zelenilom, da ti se čini kao najbolji *žardin*. Vidite nu dara božjega! Vidite što može učiniti čovik svojim radom, svojim znojem! A to je na čast vam, dragi Cresani, jer ste umili, radeć kao crvi od rana jutra do kasne noći, pretvoriti to silno kamenje u plodnu zemlju, da prihranite vaše obitelji crnom ali poštenom koricom kruha.

(Sliedi).

je ubijalo, palilo i plenilo kano u kakvoj neprijateljskoj zemlji u srednjem vieku. Na mnogih mjestih došlo je do boja između gladujućega pučanstva i vojske. Na stotine imade mrtvih i ranjerih u pojedinih gradovih. U Milanu, Napulju itd. proglašeno je obsadno stanje. Ovo su posliedice nezdrave politike talijanskih vlada zadnjih desetak godina.

Nakon krvave bitke između **Španjolaca i Amerikanaca** kod Manillé nastalo je između ratujućih neko primirje. Viesti, koje dolaze danomice sa bojišta, opisuju jedino potankosti zadnje bitke. Iz Washingtona javljaju, da se pripravljaju Amerikanci, da navale na Cubu, gdje će doći do žestoka boja na moru i na kopnu. Tamo šalje zapovjedničtvo austrijske mornarice ladju „Maria Teresia“ na zaštitu podanika Austro-Ugarske.

U Španjolskoj traju još uvjek nemiri, izazvani nengodnim viestmi sa bojišta i biedom, koja vlada medju pučanstvom kano i u susjednoj Italiji.

Dopisi.

Pišu nam iz **Poljane**, obć. Veprinac.

Dne 22. pr. mj. dočekali su Poljanci presvj. gospodina biskupa upravo sjajno. Bilo je to na večer okó 6 sati i po. Na Veprincu gradu dočekali ga gg. obć. zastupnici sa glavarom, te ga pratili do sv. Petra uz liepu povorku Veprinčana i Poljanaca. Čim zapazismo iznad sela Kirini presvjetloga uz ostale pratioce, zvona po češ• zvoniti, mužari grmiti. Školska djeca u redovima bila su već pripravna sa g. učiteljem pod slavolukom, da pozdrave presvjetloga biskupa. Tri djevojčice u bjelini željno dočekale ga sa krasnom kitom cviećа. Izmedju ovih učenica Jvka Žiganto, djevojčica od 9 godina, krasnim riečima pozdravi gosp. biskupa u ime poljanskog puka. Presvjetli se liepo zahvali na pozdravu i na daru, te završi svoj govor izraziv želju, da se jednom nadju skupa u raju.

Čim stupi presvjetli biskup u crkvu zapjevaše školska djeca s učiteljem uz orgulje „Evo vele pastira“. Poslije molitve opet se u crkvi zahvali Poljamcima na liepom dočeku. Pohvaliti valja nam gospodjice Poljanke, koje su znale doprinieti, da je ova svečanost na sveobće zadovoljstvo izpala. Neumorno su dva dana okolo slavoluka vience plele, kitile ga. Bilo im na čast a na slavu božju! Sliedeći dan bila sv. berma i to za prvi put u Poljanah. Poljanci su bili neizrecivo zadovoljni, a tim zadovoljniji, što se je g. biskup povoljno izrazio o crkvi. Pohvalio je u prigodnoj propovjedi kuću božju, osobito što se tiče reda i čistoće. Pohvali pobožne Poljance — kao najlepši ures crkve — koji rado slušaju sv. misu i rieč božju.

Sliedeći dan na Jurjevo bila je sv. berma na Veprincu. Prije sv. berme bilo je nstoličenje (instalacija) novog župnika g. *Ellnera*. Bila je to opet riedka svečanost, kakve Veprinčani jošte ne vidješe. Čuli su na svoje uši svetu, ali strašnu prisegu svoga župnika, koji je obećao Bogu, da će svoje težke ali svete dužnosti točno ovršivati. Nije bilo u crkvi duše, kojoj se nije srce ganulo na rieči svojeg novog župnika, komu su išle početkom uz težke uzdisaje i uz gorke suze. Bio je to u svetom mjestu neopisivo ganutljivi trenutak. Orosilo se mnogo oko vjernog katolika, čije srce čuti i pojmi osjećaje velezasluženog gosp. *Ellnera*.

Javljen bieše u dičnoj „Našoj Slogi“ jednoglasni izbor g. župnika. Rečenim izborom pokazao je puk Veprinačko-Poljanski kako znade cieniti i ljubiti svoga pastira. Svi ga ljubimo osobitom ljubavi; a kako i nebi; kad ga ljubi naš puk širom naše mile Istre kudgod je bio. U njemu vidimo prosvjetitelja naroda, koji znade svoje stado, svoj narod kriepiti, učiti i voditi. A na koji način da mu se odužimo? Najveća plaća bit će mu, da ga budemo ljubili i slušali, sliedili njegov uzor primjer u svakom pogledu i unapred kako i do sada. Mi Poljanci tugujemo za našim predobrim kapelanom g. *Ellnerom*, al radost tugu će nadvladat. Mi ga ne gubimo; jer kako novoizbranog župnika — uz božju volju — imat ćemo sreću, da nam bude župnikom na našu najveću radost i zadovoljstvo.

Živio nam dugo na čast božju — i na spas povjerenik mu ovčica!

Franina i Jurina

Fr. Biš virova, da je bia narasa porečkoj kozi dugi rep?

Jur. Po Franića ta je lipa, a kada to?

Fr. Ono kada su bili talijanski *šiori* u Puli va dieti storili, da se nesmi tamo više predikat lego talijanski,

Jur. Pak?

Fr. Sad njoj je rep još kraći lego prije.

Jur. Vero ča njoj ga mš grize?

Fr. E brate, iz Beča su njin sporučili, da Istra ni još spala pod lačnu Taliju.

Jur. Još par puti taku *sentencu*, pak će kozi pasti i *šarbin*.

* * *

Fr. Znaš Jure kako se ponašaju neki pazinski talijanaši i krnjeli s onemi, ki neće da podpišu prošnju za razdelit grad od polja?

Jur. Valja da jih napiju i najedu.

Fr. Aj vero ne, lego ih dobro naobrtičaju.

Jur. A ja, ča češ, tako jih vadi talijanska kultura.

Fr. A la su huncuti!

Različite viesti.

Odbor polit. družtva „Edinost“ imati će u subotu dne 14. t. mj. u 8 sati na večer redovitu sjednicu, na koju se ovim gg. članovi pozivlju.

Upit na njegovu preuzvišenost gospodina ministra-predsj. i upravitelja ministarstva unutarnjih posala. U sjednici dne 6. maja t. g., kojom se je za sada pretrgnulo zasjedanje carevinskoga vieća, postavio je zastupnik *Vjekoslav Spinčić* zajedno sa svojimi drugovi upit na rečenu preuzvišenost, na temelju podataka, što jih je doblo iz svih strana Istre i jednoga diela Goričke obzirom na jezik, koj rabe c. kr. oblasti sa hrvatskimi i slovenskimi strankami. Mi ćemo obširnije izvjestiti o tom upitu kad ga u cielosti dobijemo. Za danas donašamo samo nekoliko crta, koje smo dobili od prijateljske ruke. U uvodu upita je u cielosti priobćen upit Dra. *Laginje*, prof. *V. Spinčića* i drugova od 30. marča t. g. na njegovu preuzvišenost gosp. ministra-predsjednika; onda odgovor njegove preuzvišenosti od 21. aprila t. g. na onaj upit naših zastupnika od 30. marča. Sliede pak podatci o dopisivanju c. kr. oblasti, imenito političkih, sa hrvatskimi i slovenskimi strankami, poredani po kotarih: puljski, porečki, koparski, pazinski, volosko, lošinjski i gorički. Prema svrsi je sbijeno glavno, što iz svih podataka sliedi, i kako je to u protuslovju sa onim, što je g. ministar predsjednik, na temelju službenih obavjesti, dne 21. aprila odgoverio. Tomu onda sliedi sam upit u više točaka.

† **Dragutin Rupena** Prijatelj pokojnikov piše nam odavle: Bolnim srcem javljam Vam, da je nemila smrt pokosila mladjahan život, koji bi bio danas sutra na utjehu i korist Hrvatom Istre. Dne 8. t. m. izdahnuo je svoju blagu dušu *Dragutin Rupena*, osmoškolac na ovdjašnjoj c. kr. gimnaziji. Pokojnika mučila je grdna sušica kroz pol godine a sto sada ga spravila u cvietu života u grob! Otac pokojnika je rodom iz Vodicah u Istri. Premda je službovao preko 26 godina na željezničkoj pruzi u Miramaru, uzgojio je sina čestita Hrvata. Dragutin bio je marljiv, vrlo odličan djak i vriedan sin svog hrvatskog naroda.

Vječni Ti pokoj, plemeniti Dragutine!

Legitimacioni odbor car. vieća. Taj odbor, koj jako zanima birače Istre, Trsta i Goričke, bio je već više put izabran, al do sad još nije mogao poslovati. I ovoga zasjedanja bio je izabran i konstituiran. Imao je i sjednicu za razdieljenje referata o pojedinih izborih. Novine su javile, da je tršćanski zastupnik Dr. *Cambon* prosvjedovao proti tomu, da Hrvati kao protivnici Talijana dobiju izbore njekih talijanskih zastupnika. Gospoda, kako se vidi, boje se istine. Zast. *Spinčić*, kao član odbora, odgovorio mu je odmah, kako zaslužuje. Rekao je, da se čudi, kako može takav prosvjed postaviti baš član onoga kluba, kojega članovi kao zastupnici zem. sabora u Istri i Trstu, nesamo da nedaju referata Hrvatom, svojim protivnikom, nego jih niti u legitimacijske odbore kao ni druge neizabiru, te koji uništuju izbore, koji su posve zakonito i redovito provedeni. Zasluženi odgovor, na koj su klicali članovi desnice: čujte! čujte, dočim su Dr. Cambon, baron Campi i lječničari kao gluhoniemi šutili.

Izbor upravnoga vieća u Zdrenju. Od tamo nam piše prijatelj, da se je vršio dne 2. t. mj. izbor za upravno vieće, te da je naša narodna stranka u III. i II. tjelu sjajno pobjedila. Više drugi put. Čestitamo tamošnjim rodoljubom!

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri poslali su: Gg. Armin Koričić i Vignjević Šandor mjesto vienca na grob Janka pl. Pisačića for. 2; Lovro Marzan, Galac Rumunija 1 for.; „Plemički kazino“ Varaždin for. 4; g. Z. Kljun u veselom družtvu dne 14-2-98, koje nije pustilo, da bi on platio svoj dio, for. 1·10; g. Fiego preostatak od računa kod objeda obć. zastupnika u Buzetu for. 1·32, gg. kot. Židovce, Špoljar, kap. Djanić, gg. gimn. učit. Petranović, Kalafatić, Širola u Belovaru for. 4·50; Putnik iz New-Yorka u San Francisco položio u Zagrebu for. 10·—.

Iz Pićna pišu nam 8. t. mj.: Dne 4. t. m. zapustio nas u sveobćoj žalosti veleučastni gosp. *Barbić Mihovio*, kapelan sv. Katarine, da ide u one divne krajeve naše mile Liburnije, naime u Poljane, kamo bijaše premješten.

Dočim nam je bilo žao, da se tako iznenada razstajemo sa onomom plemenitom dušom, koje će se dugo i dugo sjećati mnogi siromah, osobito u ovo godišnjoj oskudici, čestitamo mu iz srca na novom imenovanju. Na njegovo sadašnje mjesto stigao nam jurve veleučastni gosp. *Jedrejčić Franjo*, vrli rodoljub iz Lindara, za koga naše poturice vele, da će njima talijanski propovjedati, zašto su i molbu već sastavili, podpisanu većinom od dječaka od kakvih 8 ili 10 godina, samo da bude što više podpisa, da izazove molba tim veći utisak na presvj. biskupa. *Uh, quanti italiani!* Više nego li u Milanu, zar ne? Ako baš žele čuti rječ božju mogu ju ona dva tri smušenjaka čuti u hrvatskom jeziku, u jeziku svojih djedova, kog posve dobro poznaju. Ali onaj, koji taji svoju narodnost, ne mari puno za crkvu ni za Boga.

Eh, znamo mi dobro, vi lije pićanske, da zec leži u drugom grmu. Bude li potrebno, dozvoliti ćete mi, veleučeni gosp., da se opeta javim. (Vrlo rado. Op. ured.)

Jedan pićanski grajan.

Glavna skupština „Posujilnice u Puli“ obdržavanoj dne 25. pr. mj. Odobrio se obračun za god. 1897, po kojem proizlazi, da je ista liepo napredovala. Novčani promet nadmašio je, kod matice u Puli i podružnice u Pazinu, pol milijuna forinta. Novaca na štednju od razuih ljudi imala je posujilnica okruglo 170 tisuda, a zajmova kod dužnika 230 hiljada. Čista dobitka bilo fcr. 654·63 koji su posvema opredieljeni za rezervni fond, te imaju služiti za pokriće gubitaka, ako bi ih bilo. Posujilnica bi bila još i liepše napredovala, da nisu posljednje dvie godine bile tako loše za težački puk, kako se odavna takovih nepamti, te dužnici nisu mogli podpuno odgovarati svojim dužnostima. Da je sreće i više mara za narodnu stvar kod naših ljudi i štedionički uložci mogli bi mnogo veći biti, jer je interes, koji se za nje plaća, dosta visok t. j. 4½%, a imaju mnogi naši imućniji seljaci i mnogo novca na zajmu kod raznih osoba, kojega pak u slučaju nerodice, kao sada, ne mogu utjerati, a da ga drže u posujilnici, mogli bi do svoga novca doći u svako doba kad bi im trebalo, a nebi se morali klanjat drugim, osobito nè narodnim protivnikom. Pomogli bi tim sebi i bližnjemu, a narodna bi stvar liepše napredovala. Pri tom moramo ožigosati i nehajstvo naših ljudi u Puli, koji bi bili morali doći na glavnu skupšinu u mnogo većem broju, nego li su. Nije desta biti rodoljub na jeziku i kad tu je potreba, već pokazat i djelom svoje rodoljublje svagda i svuda!

Talijanom u slast! Pišu nam iz Marčane dne 8. t. mj. pod ovim naslovom koliko sliedi:

Prošlog mjeseca bijaše *Jacinto Korva* odsudjen od Vodnjanskoga suda na tri dana zatvora, dotično, da izplati for. 15 radi prestupka, što je prodao 7 klg. mesa najprvom gostioničaru N. N. u Vodnjanu, ne imajući odnosnu dozvolu za prodaju mesa. Odsudjenik veselo plaća for. 15 za ovu šalu, samo da vodnjanska gospoda znadu, da ih je najio ćaim, specijalnim mesom, naime od oslića (pulića).

Eto kako stvar stoji: Dva, tri dananoj skupštini *„Podgrajske posujilnice i hranilnice“* u Podgradu. Na drugom mjestu današnjega broja donašamo poziv k glav-

pred novom godinom bijaše Jacint Korva u Vodnjanu, te ponudi spomenutom gostioničaru fine teletine uz nizku cienu, od 40 nvč. po kilogramu. Gostioničar rado prihvati ponudu, te mu onaj zadnji dan pošalje 7 klgr. mesa od tovarčića za teletinu. Gostioničar pripravi na novo ijeto fini *golaš*, da pogosti svoje „aventore“ *per bon principio*; a nije baš štedio sa *porcioni*, jer je jeftino kupio teletinu od tovara. Jedući govorahu: „Ma che bon golaš! Mi prendo ancora una porzion. Sior oste la me porti una porzion de *golaš*“, više jedan, a drugi: „Anche a mi!...“ i tako u kratak čas nestade *pulića*. Mnogi su jošte dolazili i kasnije pitajući: „Bon principio de l'anno, sior oste! La ga ancora de quel bon *golaš*; go sentú parlar, che la ga preparà oggi giusto un bon golaš, che mai se lo magna a Dignan“. Mnogo dana zatim bijaše govora samo o tom *golašu* kod N. N. Nu nekako su Vodnjanska gospoda doznala, da je taj *golaš* bio od *tovara*, te bijaše Jacint Korva tužen, što nije imao dozvole za prodaju mesa.

Do sada su talijanska gospoda davali prodancem kod izbora mesa od tovara ili pulića, a sada su se počeli gostiti sami medju sobom takvim mesom. U slast vam gospodo latinska!

Za hratovščinu hrv. ljudi u Istri: Ivan Pujman, Vodnjan, for. —·50.

Vočarsko-pčelarsko družtvo na Munah, občina Podgrad. Pod ovim imenom ustrojili su naši rodoljubi i prijatelji puka novo družtvo, te su mu odabrali predsjednikom g. župnika Fr. Ryšlavý, tajnikom g. učitelja L. Tončića, a blagajnikom g. I. Valetića, potrošarinskoga agenta.

Sretna misao, a biti će, ako Bog dà, za naš puk od velike vriednosti, jer tim će se sigurno pospješiti njegovo blagostanje. Položaj imamo dobar a mjesta je dosta, za to se ufamo, da će do male godina obkoljivati naša sela liepi vrtovi i voćnjaci, koji će biti i na korist i ures naše župe.

Ova je nada opravdana, jer su članovi našega družtva već lanjske godine, osobito ove posadili već na stotine voćaka. Ovo leto smo sadili voćke na uspomenu jubileja našega premilostivoga cesara i kralja.

I za pčelarstvo imamo dobar položaj i priliku, jer naše prostrane i krasne sjenokoše sa obilnim cviećem nudjaju našim pčelicam mnogo i dobroga meda. Ugledali se u naše družtvo i drugi, da ta o goje družtveni život, te poboljšaju svoje stanje.

To je opet — hvala Bogu — jedna radostna viest iz naših Muna. Samo tako naprvo, jer: „tko nenapreduje taj nazaduje“, a to mi nećemo! (Svaka čast vašemu g. župniku, koji se je dao na tako požrtvovan rad na korist svojih župljana. Op. ured.)

Prva talijanska zajmovna blagajna (posujilnica u Istri). U talijanskih novinah čitamo, da je u Šišanu, občina Pula počelo djelovanje zajmovne blagajne „Cassa di prestito rurale“. Iste se novine hvale, da je to prva u Istri. Prva je, koju oni utemeljše, ali mi smo daleko napried. Naše blagajne po istom sustavu kao što je ona u Šišanu, obstoje od mnogo godina u Kopru pak u Podgradu, a ovo sada u Buzetu i u najbližem susjedstvu Šišana, u našem liepom Medulinu. Ako ništa, *to* su Talijani od nas naučili. Dapače toliko je bilo neznanje njihovo, da jim je morao doći zastupnik i župnik *Zanetti* iz Furlanije, da kao „*specialità*“ osnuje cielu stvar i pouči ih u poslu. Nu pri tom ne možemo a da nepohvalimo popa *Monti*-ja u Šišanu, koji je naš narodni protivnik, ali za ozuće rečene blagajne imade zasluga, jer je pokazao izvanrednu radinost i veliki mar. Postimo na stranu izpitivanje, tko su članovi te nove blagajne, i da li su im imanja kao što se govori, popriečno preko jedne trećine vriednosti obterećena sa dugovi, nu da su se sakupili i pristupili u družtvo, zahvaliti je poglavito njegovu radu i nagovaranju, a nije se žacao niti zvonjenjem zvona na crkvi pozivati ljude na utemeljiteljnu glavnu skupštinu. On je tim odgovorio dužnosti pravoga svećenika, koji se mora brinuti ne samo za duševni spas vjernika, nego i za poboljšanje njihova gospodarstvenog stanja. Ugledali se u nj naši župnici!

Mužkoj podružnici u Kastvu izručie je g. Pave Širola, trgovac i posjednik na Pehljinu, da izpuni želju njegovog blagopokojnog otca Maste Širola-Ulovića, umrlog dne 5. marča o. g. na Pehljinu, ćastmeno na samrti za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru namienjeni dar od 100 for. Lahka ti zemlja dični rodoljube!

Glavna skupština „Posujilnice i hranilnice“ u Podgradu. Na drugom mjestu današnjega broja donašamo poziv k glav-

nimice", koja će se obdržavati dne 19. maja 1898 u 2½ sata po podne, na što opozorujemo svu gg. zadrugare.

Novo zastupstvo u Poreču konstituiralo se izabrav načelnikom dr. Tullia Sbisá.

Druga interpelacija zastupnika Gambini-a. U zadnjem broju kazali smo, da je talijanaš. zast. Istre g. Gambini interpelirao cesarsku vladu radi razpuštaja mjestnog školskog vieća u Osoru — jer je ovo prkosilo naredbam zem. školskoga vieća, dapače i samoga ministarstva.

Dan za tim, naime 4 maja *izpuknuo* je isti zastupnik drugu interpelaciju na cesarsku vlada radi tobožnjeg izkrivljivanja prezimena po slavenskih svećenicih Istre kad ista u matice unašaju. Za dokaz tomu navadja, da naši svećenici pišu *Katarinić* mjesto *Cattarinich* i da su ime *Srebronić* jednostavno preveli iz *Argentini*.

Već iz ovoga razviditi će svatko, da se je g. Gambini, šaljivdjia kao što je, hotio sa vladom i carevinskim viećem samo našaliti. Da učini takovu šalu koji od naših zastupnika, porečka *baba* bi mu odmah prišila „*buffone*".

Glavna skupština ribarskoga družtva za Primorje, obdržavala se u Trstu dne 9. t. mj. Na skupštini govorio je obširno i naš dični starina, presvj. g. *dr. Dinko Vitežić* kao član zadruge za razplod kamenica na Puntu, te bijahu njegovi predlozi prihvaćeni.

Veliki koncert, što ga je priredilo pjevačko družtvo „Kolo" u gornjih prostorijah kazališta „Politeama Rossetti" prošle nedjelje na večer, izpao je krasno, te se može samo čestitati poduzetnomu odboru toga mladoga družtva koli na moralnom toli na materialnom uspjehu.

Iz Pule pišu nam 11. t. mj. Danas snašla je velika nesreća gospodina Ignaca Stiglića, predsjednika podružnice družbe sv. Cirila i Metoda, te odbornika Čitaonice, Posujilnice i Vinarske zadruge — u svakom pogledu uzorna rodoljuba. — Umrla mu je naime dobra supruga — uzor žena — poslije dugotrajne bolesti. Vječni joj pokoj!

Iz Opritja pišu nam 10. t. mj.: Prošloga petka ostavio nas je tužnim srcem naš velevriedni kapelan veleč. g. *Fran Frankola*. Rekosmo tužnim srcem, jer je morao biti tužan videći nas onako žalostne i nevoljne radi njegova odlazka. Ono malo vrieme, što je boravio medju nami, zadobio je radi svoje dobrote sva srca pošteno mislećega izvanjskoga puka. Učio nas i putio kako pravi svećenik kazući nam uviek pravu stazu, po kojoj možemo doći do bolje budućnosti. Na svemu, što nam je dobra učinio, neka mu Bog stostruko plati, neka ga uzdrži zdrava i vesela, a njegov nasliednik neka nam bude onako dobar i milostiv, kao što je bio i on.

Sv. Lovreč pazenatički početkom maja. Da vam pripoviedam liepi slučaj, štono se kod nas dogodio, bit će vam krasan i zgodan primjer talijanske kulture, od kakve nas Bog sačuvaj.

Već od 24 godina natrag bio je ovdje pošte meštrom njeki Anton Rocco, te u jedno i posliednjih šest godina delegat svetlovrečke uprave. Tamo od godine 1895 nalazili njegovi predstojnici veće razlike u novcu u blagajni, tako da je poštno ravnateljstvo bilo prinuždeno izručiti ga sudu. Iztraga je trajala dulje vremena, a početkom ove godine eto ti i žandara po njega, nu on lahkonog uzmako potragi. Bog znade kud se on klatio, kad ali eto počela ga savjest grizti, pa se nakon dva čedna sam predstavi rovinjskom tribunalu.

Dne 29 travnja t. g. bila je u Rovinju pred porotnicima razprava glede tog čina. Tečajem razprave dokazalo se, da je taj Rocco pronevjerio eraru ljepu svotu od for. 1711·05½, pa je bio odsudjen na *tri godine* tamnice i na platež pronevjerene svote. Kakvog li eto primjera ljudske nezasitnosti i nazovi-poštenja! To su ti naši protivnici, koji neznadu razliku izmed moga i tvoga, pa bi takvi htjeli nad nama gospodariti, i predjačiti nam valjda samo u zlu.

Niti glede občinskih poslova kaže se, da nije bilo baš najčišće, nu opet govore, da se sve izravnalo.

Kako treba vinograde škropiti proti peronospori? Znajući, da dobre nauke nije nikad dosta, dajemo ovim čitateljem našim naputak kako će škropiti svoje vinograde:

Proti peronospori škrope se obično vinogradi tri puta, i to kako je suho ili vlažno (mokro) vrieme. Ako je vrieme jako vlažno, moglo bi se i po 4 puta škropiti, obično je dosta, da se škropi samo tri puta. Prvi put škropi se prije cvieta. U tu svrhu uzme se na 100 lit. vode 1½ klgr. modre galice i dva do dva i pol klgr. ne žganog vapna. Ako se uzme mjesto ne žgana vapna, žgano, tada ga se mora uzeti 1 klgr. više. Drugi put škropi se poslije cvieta. Za ovo škropljenje uzme se 2 kg. modre galice i 3 klgr. ne žgana ili 5 klgr. žgana vapna na 10 lit. vode. Ova smiesa upotrieblјava se i za treće škropljenje. Treći put škropi se obično početkom augusta. Raztopi na modre galice sa vapnom priredjuje se tako, da se 2 kg. galice raztope u 10 litara tople vode, a 3 klgr. vapna u 90 litara mrzle vode. Prije nego li se u toploj vodi raztopljena galica ulije u tih 90 litara vode pomiešane sa vapnom, mora se podpuno ohladiti, te se mora kod uljevanja u vapno neprestano mješati tako, da postane čitava tekućina jednakomjerno svjetlo modre boje.

Tekućina mora se uviek dobro promješati, prije nego li se štrcaljke njom napune.

Plemeniti dar. Poznati hrvatski rodoljub g. Niko vitez Dapar, načelnik u Benkovcu (Dalmacija) darovao je za siromašne hrvatske djake u Zadru 60 kruna. Množili se ovakovi rodoljubi! Živio vit. Niko!

Velikodušni darovi. U hrvatskih novinah Dalmacije čitamo, da je ostavio nedavno umrli rodoljub i odvjetnik Dr. *Monti* svoj posjed u Kninu procienjen na 40.000 for. u dobrotvorne svrhe a sada čitamo, da je bivši dvorski savjetnik Dr. Antonietti, koji je umro ovih dana u Rabu, ostavio rodnomu gradu 100.000 for. za štipendije za mladiće iz Raba i okolice. Slava takovim rodoljubom!

Vriedan podpore! Župnik grubišnopoljski g. Ivan Jemeršić, zaslužni pisac i duševljeni budilac hrvatske sviesti, koj napisa „Majku u radu za Boga i za Hrvatsku" ter „Bog i Hrvatska" — priredio je i „Hrvatski Narod", knjigu, koju je tiskao u 5000 primjeraka zaduživ se pri tomu sa 3000 for. Knjiga — već gotova — bijaše zaplienjena. Tako taj zaslužni rodoljub gubi 3000 for., koji ih nema odkud namaknuti. Sjetite ga se vi, koji možete, pomozite mu izplatit dug, pomozite, da uzmogne nastavit zaslužni svoj rad na polju hrvatske sviesti i prosvjete.

Podružnici sv. Cirila i Metoda na Veprincu platili su članarinu za god. 1897:

Po 1 forint: Žiganto Ivan, Aničić Josip; Ellner Ante, Jelatić Anton, Poščić Josip sin, Peršić Andre, Stiglić Ante, Haidinger Mijo, Blagar Ivan i Tancabel Ivan. Po 50 novč.: Tancabel Mate, Jeletić Josip, Krstof Josip, M. Ant., Žigulić Ivan, Poščić Anton, Blagar Mate, Marelja Ant., Andretić Josip otac, Andretić Josip sin, P. J., Poščić Ivan, Blagar Vinko, Rumac Leopold. Po 30 novč.: Hlanuda Ante otac, Hlanuda Ante sin, Darišić Petar, Hlanuda Ivan, Andretić Andre i Dobrec Josip. Po 20 novč.: Aničić Ivan, Stanić Anton, Šepić Ivan, F. L., Lučetić Andre, Juraco Anton, Car Mate sin i Car Anton.

Darovi iste za god. 1897. V. č. gosp. Aničić Josip 1 krunu, g. Žiganto Ivan 1 krunu; na školskoj večeri u Poljanah na predlog Iv. Tancabela sakupljen fr. 2·50; na predlog istoga, kod g. Anta Ellnera na dan blagosl. orgulja fr. 6·14; na dan vjenčanja Kalista Blagar sa gč. Marijom Andretić, na predlog Ivana Bačić mašinište for. 6·60; Štiglić Ante darovao for. 1; na dan držane skupštine sv. Cirila i Metoda u Veprincu na predlag Iv. Tancabel uz Božji dar zdravlja for. 6.

Novi odbor „Hrvatske" u Gradcu. Hrvatsko akademičko družtvo „Hrvatska" u Gradcu, na svojoj trećoj glavnoj skupštini, držanoj dne 27. pr. mj. izabralo za ljetni semester slieđeći upravni odbor: predsjednik med. Rudolf Herzog, podpredsjednik med. Zlatko Tkalčić, bilježnik iur. Jerko Šeparović, tajnik iur. Josip Stanger, blagajnik med. Juro Štrcaj, knjižničar med. Milan Čačinović, gospodar iur. Josip Čulić. Revizori gg.: iur. Petar Lucatello, Dragutin Tironi, Antun Zlošilo. Odborski zamjenici gg.: med. Bogdan Heštera i Stanislav Sattler.

Matica Hrvatska javlja, da je dovršena i druga knjiga „Hrvatskih narodnih pjesama". S toga poziva sve, koji tu knjigu uzeti žele, da se kod dotičnih povjerenika čim prije predplate i polože 1 for. 50 nč. Pošto prologodišnjih knjiga „Matice Hr." imade još velika zaliha (do 1.500 primjeraka), koja nije razpačana, a mnogi povjerenici i članovi „Matice" se još uviek prijavlji niti svoje prinose dostavili nisu, to se umoljavaju, da to već ovoga mjeseca učine, da im se knjige dostaviti uzmogu, na koje će se članovi primati, dok god bude zaliha knjiga.

„Rusko-slovenski slovar". Ovih dana primili smo pod gornjim naslovom vrlo važnu knjigu, koja će dobro doći svakomu, koji se želi upoznati sa jezikom najvećega slavenskoga plemena. Rusko-slovenski rječnik imade 380 a slovnica okolo 30 stranica. Knjiga je dobro vezana, tisak jasan i čist, papir čvrst i elastičan. Knjiga ta stoji for. 1·50, čvrsto vezana for. 1·80 — po pošti 10 novč. više. Dobiva se u svih knjižarah. Knjigu je izdala svojom zalogom dom poduzetna „Goriška Tiskarna" A. Gabršček.

Izkaz

prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru tekom mjeseca travnja tek. god. 1898.

— Gosp. Fran Anaković, župnik u Privlaci pripošilje svoj mjesečni prinos za travanj . fr. 1·—
— Gosp. Ant. Sterk, kapetan i posjednik na Rieci pripošlje darovanih svojih . . . . fr. 20·— te transakcijom pri okladi izmedju gg.: Pavla Bakarčića i Dušana Vilhara predanih mu na korist družbe (svaki po 15 for.) . . . . . fr. 30·—
— Gosp. Dr. Vitezić, predaje priposlanih mu od gosp. Dra. Trumbića iz Spljeta kao čisti dobitak od zabave priređene od ondješnje hrv. mladeži na korist družbe . . . . . fr. 202·—
— Gosp. Ferdo Rožić, bogoslov u Zagrebu sakupljenih medju bogoslovci mjesto vjenca na odar svog druga I. Šuklje, bogoslova I. godine pripošilje fr. 9·—
— Gosp. Dr. Ot. Rybař, odvj. u Trstu, kao upravitelj „N. Sloge" šilje na istu upravu prispjele milodare od 24-2 do 30-8 tek. god. . . . . fr. 52·—
— Gosp. Franjo Steló, Sv. Petar na Krasu pripošilje sabranih u veselom družtvu Slovenaca sa željom, da bi bila na skoro u Voloskom hrvatska škola . . . . . fr. 2·10
— Hrvatska komercialna banka u Zagrebu pripošilje kao milodar zaključkom svog Ravnateljstva . . . . . fr. 25·—
— Uprava „Nar Lista" u Zadru pripošilje poštnim Checkom po njoj u Dalmaciji sakupljenih fr. 146·75
— Gosp. Fran Matejčić, blagajnik muške podružnice u Baški pripošilje članarinu za t. g. fr. 5·30
— Ravnateljstvo prve liečke štedionice u Gospiću kao utemeljitelјni prvi prinos . . fr. 50·—
— Gosp. Slavoj Jenko, Podgrad, pripošilje darovanih od:
a) Abisinaca . . . . fr. 4·25
b) č. g. Št. Jenko Podgraje fr. 1·—
c) č. g. A Požar . . fr. —·15
— Gdična Lina Jenko, Podgrad, pripošilje sabranih pri cruoj kavi dne 14-4 o. god. . . fr. 5·—
— Uprava „Narodnih Novinah" Zagreb, pripošilje prispjelih njoj od raznih darovatelja i po njoj već objavljenih . . fr. 76·08
— Muška podružnica u Kastvu dostavlja poštnim chekom članarinu u iznosu. . . . . fr. 27·30
— Gosp. Ante Volarić, Rieka, pripošilje sakupljenih u kući vlč. g. Ivana Balasa, župnika na Trsatu na Jurjevo . . . fr. 16·—
— „Štědno i predujamno družtvo prve obće činovničke zadruge austro-ugarske države u Osieku sa ograničenim jamstvom" po svome predsjedniku prof. Iv. Rabaru, poklanja od svoga čistoga dobitka g. 1897 fr. 20·—
— Gosp. Julij Miran, učitelj u sv. Mateju pripošilje svoj mjesečni prinos za travanj . . fr. 1·—
— Gosp. Nikola Kokotović, Zagreb, pripošilje sakupljenih gne 27. istog mj. na predlog g. Pavlovića u gostioni C. Doljana u Zagrebu . . . . fr. 6·—
— Gosp. Hrvoj Istranić dostavlja svoj mjesečni prinos za travanj . . . . . fr. 1·—

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše za „Našu Slogu" p. n. gg.: I. M. Ljubljana for. 2·30, V. S. Tometići f. 2·—, I. S. Žbandaj for. 5·—, N. M. Punat for. —·50, G. M. Hok for. 2·—, I. K. Kozljak for. 7·—, Čit. Ogulin for. 2·0, I. O. Pula for. 1·50, F. P. for. 2·—, F. S. Tkon for. 2·50, M. P. Pula for. 2·50, Pos. i hran. Kopar for. 1·50, Dr. S. Beč f. 1.25, A. M. Trnjan for. 2·88, V. P. Krk for. 7·—, P. O. Murter for. 4·—, A. I. Rieka for. 30·—, M. S. Sušak for. 5·—, L. M. Galac for. 5·—, A. K. for. 30·—, I. P. Vodnjan for. 2·—, Kanc. d. s. Abghaus, Beč for. 1·—.

Listnica uredništva.

Gosp. Rokac: Drugi put. Živili!
Gosp. N. N. Rovinjsko selo: isto tako. Zdravo!
Gdji dopisniku iz Voloskopa: stiglo prekasno za današnji broj jer nepobirno; drugi put. Zdravo!
Gosp. Barba Tunčić: Nezaustimlje, ma danas nimamo za Vas mesta. Strpljen — spašen! Da vas nam zdravo!

Neposnanac iz Vodnjana: Nefrankirano pismo pod naslovom: Na ruke gospoji „Naše Sloge", u Trstu vratili smo, jer bijaše platiti [illegible]

Javna zahvala.

Na moj javan poziv meču, upravljenu na p. n. gg. župnike, občinske glavare, i ostale otačbenike, da pošalju podataka glede uredovanja c. kr. oblasti, najpače političkih, dobio sam silu pisama sa odnosnimi podatci iz svih kotara Istre i iz Goričkoga. Što je došlo do petka i petak dne 6. maja, to sam sve upotrebio u upitu na njegovu preuzvišenost gospodina ministra predsj. i upravitelja ministarstva unutarnjih poslova. Upit sa onakovimi i onolikimi podatci, koj osvjetljuje toli uredovanje c. kr. oblasti u Primorju, koli njihovo izvještivanje središnje vlade u Beču, mogao sam postaviti samo uslied prijaznoga i požrtvovnoga odziva na moj poziv sa strane gg. župnika, občinskih načelnika i ostalih otačbenika. Scienim se dužnim izreći svim najiskreniju zahvalu, opazkom, da se sjedinjenimi silami, kako bijahu u ovom slučaju, može poduzeti mnogo šta kako treba. Živili svi, koji su me podupri u mojem nastojanju.

Opatija 10. maja 1898.

Vjekoslav Spinčić,
zastupnik naroda.

Podgradska posojilnica in hranilnica
registrovana zadruga z neomejenim poroštvom.

VABILO
na
OBČNI ZBOR,
Podgradske posojilnice in hranilnice,
registrovano zadrugo z neomejenim poroštvom,
ki bode
v Podgradu, dne 19. maja 1898 ob 2½ uri pop.
v prostorih
zadružne pisarne.

DNEVNI RED:

1. Poročilo starešinstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje letnega računa.
4. Določitev plač, nagrad, odškodnin in daril v zmislu §. 20 zadružnih pravil.
5. Izvolitev starešinstva, nadzorstva in razsodništva.
6. Eventuelni predlogi.

Podgrad, dne 5. maja 1898.

Opazka: Ako bi ob določeni uri ne bil zastopan v zmislu §. 49 zadružnih pravil zakoniti broj zadružnikov, obdržaval se bode občni zbor pod istimi pogoji isti dan ob 3. uri pop., kateri sme brezpogojno sklepati.

Prijateljem pčela

nudja iz svoga I. racionalnoga pčelinjaka tekom ove sezone rojene krasne roje

izvrstne domaće pčele

uz najnižu cienu.

Naruč e moli što prije, jer su ove godine pčele izvrstno prezimile, te se može očekivati rane rojeve. Pošilje se jih najbolje poštom. Na možebitne upite glede naprednoga pčelarenja rado odgovara

Fran Ryšlavý, župnik
Mune—Podgrad—Istra.

Zahvala i preporuka.

Odano niže podpisani javlja slavnomu občinstvu u gradu, i okolici i u pokrajini, da je prijateljskim putem izstupio iz tvrdke **Aite & Zadnik.**

Odieliv se dakle od dosadašnje tvrdke, dužnost me veže, da se najtoplije zahvalim svim onim strankam, koje su me u dosadašnjoj mojoj tvrdki posjećivale i podupirale.

Ujedno javljam, da ću otvoriti početkom maja pod mojom vlastitom tvrdkom već dobro poznatu trgovinu, koja je do sada poslovala pod imenom **G. B. Piechela**

Corso, br. 8.

U toj će se trgovini dobivati najnovija moderna roba, kao n. pr. najbolje muško i žensko rublje; čipke, veziva i različita druge galanterije; ovratnici, ovratnice, čarape za gospodu; steznici najboljega kroja iz pariških tvornica; sve priprave potrebite novorodjenim. Na skladištu imati ću najbolju bombažinu, mnsulin te u obće sve, što treba u obitelji. Potrebitih predmeta za djevojačke škole više naobrazbe ručnih radnja biti će obilat izbor.

Nadam se, da kao što bijah do sada odlikovan mnogobrojnim posjećivanjem, da će me takodjer u mojoj vlastitoj trgovini posjećivati sve do sada prijazne mi kupujuće stranke.

Preporučujuć se konačno što toplije, bilježim se odani — odličnim štovanjem

Ivan Zadnik.

NB. Dopisuje se i govori slovenski, hrvatski, njemački i talijanski.

Strcaljke

proti peronospori

inžinira ŽIVICA te brentače, koje ostaju uvjek jednake i pripravne bilo u suhom bilo u vodi, jesu najtrajnije izmedju svih drugih; dobivaju se u radionici rečenoga u trgovačkoj ulici (Via Commerciale) br. 11 gdje se diele takodjer badava prospekti i cienici.

Prave brnske suknene tvari

Jedan cesper 3·10 m. dug, dostatan za muško odjelo stoji samo

for. 3·10 iz dobre		
„ 4·10 iz dobre		
„ 4·50 iz dobre	prava	
„ 6·— iz bolje	sukna.	
„ 7·75 iz fine		
„ 9·— iz najfinije		
„ 10·50 iz još finije		

Jedan cesper: za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Boden, Peruviens, Diskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje ur. tvorničke cene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato.

Skladište tvorničkog zakona **Kiesel-Amhof u Brnu**

Uzorci badava i franco. Pošiljke vjarne uzorka.

Poseb. P. n. občinstvo upozorujemo se osobite na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvoričke cienu bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

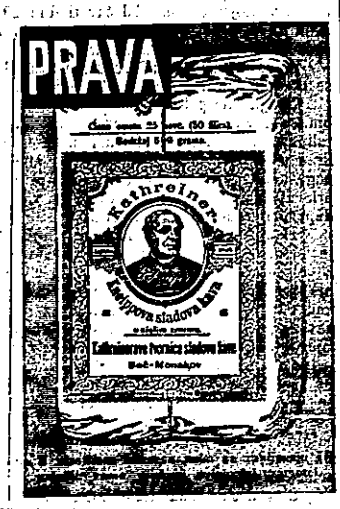

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe prenzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

dioničarska ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria"

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

sistem „Patent Workmann Chicago"

Razširni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokotvorov v vsakem obsežju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za listo in zavitkov z napisom naslovnih listkov jedilnih list, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov Prima-note, odpravnih, menjalnih čase-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem razčrtranega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledic iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

Pserhoferova

LJEKARNA K „ZLATNOJ DRŽAVNOJ JABUCI"

Beč, I., Singerstrasse broj 15.

J. Pserhofera pilule za čišćenje

iskušano, lahke prebavljajuće od mnogo ljećnika občinstvu preporučeno kućno sredstvo.

Ove pilule su one iste, koje su već od mnogo stoljeća pod imenom „pilule za čišćenje krvi" občinstvu poznate i koje se prave samo u ljekarni k „zlatnoj državnoj jabuci" Beč I, Singerstrasse 15.

Od ovih pilula stoji: 1 kutija sa 15 pilula 25 nvč., 1 zamot sa 6 kutija 1 for. 5 nvč.

Ako se prije pošalje dotični iznos, stoji franko: 1 zamot pilula 1 for. 25 nvč., 2 zamota 2 for. 30 nvč., 3 zamota 3 for. 55 nvč., 4 zamota 4 for. 40 nvč, 5 zamota 5 for. 20 nvč., 10 zamota 9 for. 20 nvč. (Manje od 1 zamota nemože se poslati.)

Umoljava se, da se izrično zahtjeva „J. Pserhofera pilule za čišćenje"

i da se na to pazi, da nosi pokrov svake kutije ime „Iv. Pserhofer" i to crvenom tintom kako i podaka gledo porabe.

Balzam za zimu od I. Pserhofer-a 1 lonac 40 nvč., franko 65 nvč.

I. Pserhofera trpčičav sok za liečenje. Jedan flašica 50 nvč.

Iv. Pserhofera Kropf-balsam 1 flašica 40 nvč. franko 65 nvč.

Stollovi Kola-Preparati izvrstno sredstvo za jačanje želudca i nerva. 1 l. kola-vina ili Kixira 3 for., pol litra 1 for. 60 nč., četvrt litra 85 nvč.

I. Pserhofera gorka tinktura za želudac (prije t. zv. životna esencija) po lagano raztapljajuće sredstvo za ojačavajućim uplivom na želudac kad isti slabo prebavlja. Cijelo čašici 22 nvč., 12 čašica f. 2.

I. Pserhofera balzam za rane 1 flašica 50 nvč.

Tanochinin-Pomada od Pserhofera najbolji sredstvo da rastu vlasi. 1 kutija for. 2.

Obliz za liečenje rane od prof. Stendel-a, 1 lončić 50 nvč., franko 75.

Sol za posvemašno čišćenje od A. W. Bubrich-a domaće sredstvo proti slaboj probavi, 1 paket 1 for.

Osim svdje navedenih prepsrata, nadje se sve u austrijskim novinama oglašene inzemne i inozemne farmaceutičke preporate djelomice u zalihi, djelomice se ih, ako ih nema u zalihi, najbrže i najjeftiniji pripravi.

Pošiljke po pošti obavljaju se najbrže, ako se prije pošalje novac, veće naručbe takodjer poštanskim poduzećem.

☛ Ako se prije pošalje novac, (najbolje poštnom naputnicom) stoji poštarina mnogo manje nego sa poštarskim poduzećem. ☚

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB **Ilica br. 12** **A. WINGER** ZAGREB **Ilica br. 12**

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vridni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teške disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjej krživjavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Osim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u čiliči želudačne grčeve, žutica, groznica ili simnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski kek i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čilji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje subobolja, očvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućebolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi očvršćuje i krani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, peraćini i esipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili petu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti smeđanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili fleckovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena večem lončiću 1 for. — K tome spada još horaksov capun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najjegmnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi zadnjem diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastej. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najfinijih tvari, a odlikuje se vanredne ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prenugodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili simnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Šetaku liči najpešno, bolesti živca nepokoj, glavobolju, trzanje, histerije, zadahu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želučanom kvaru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sieđe kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljuju

☛ **Spužve za umivanje, kefice za zube.** ☚

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

☛ **Zaliha mineralnih voda.** ☚

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Dolene u Trstu

Broj 20. U Trstu 19. maja 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cieniku i po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom napotnicom („vaglia postale") na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime, najbližu poštu, valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Sloga rasta male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Izlazi svakog četvrtka za dielom arka.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
na Istru

Tobožje talijanstvo Istre.[1]

II.

Kad naši Talijani govore o gospodstvu mletačke republike u Istri, predstavljaju stvari tako, kao da bi lav sv. Marka bio zagospodovao cielom Istrom. Povjest pazinske gospoštije, starodrevne Liburnije, kvarnerskih otoka, pače i Trsta, koji svi krajevi nisu bili nit su htjeli biti svi pod vlašću duždeva, ostaje za naše Talijane mrtvo slovo; ona im nesmeta ni malo u zaključku, da su Mletčani nasliedili Rimljane u pokrajini, da je latinstvo zamjenjeno talijanstvom.

Ali povjest nije tu, da služi u stranačke svrhe, da priznava samo ono, što Talijani drže dobrim za se; povjest kaže istinu, makar bila neugodna; samo tko se pusti voditi od političke strasti, nemože uviditi povjestne istine i tvrdokorno uztraje u sladkoj zabludi. Povjest nam kaže, da su Mletčići u dvanaestom, trinaestom i četrnaestom vieku raširili svoju vlast preko tiesnih laguna na druge krajeve; da se je i malo istarskih gradova na zapadnoj obali predalo njihovoj vlasti i to kad su držali, da će si bolje obraniti svoje povlastice, napadane od patrijarha oglejskih ili pazinskih grofova; da su mnogi gradovi silom došli pod republiku i. to: *Poreč* god. 1267, *Umag* 1269, *Citanova* 1270, *Piran* i *Rovinj* 1283, *Pula* 1331; da su mnogi tih gradova ustajali često proti vlasti duždevoj, jer im se nije svidjalo namještavanje mletačkih plemića kao načelnika, sudaca, zapovjednika u pokrajini; da se je Trst, ta tvrdja današnjega laži-talijanstva, žestoko opirao prekomorskim požudam i svojevoljno stupio pod vlast kuće habsburžke; da su bune proti Veneciji u Istri bile skoro svakidašnje radi težkog tudjinskog jarma. Više puta došlo je i do krvave borbe. Veći dio Istre pod pazinskimi grofovi, drugi krajevi pod oglejskim patrijarhom tjerali su uvjek Mletčiće sa svojih granica; pojedini gradovi na obali često su se otimali gospodstvu prejasne i ubijali njezine predstavnike.

Venecija nije došla u Istru kao predstavnica narodne misli talijanske, niti se je htjela u njoj održati kao takva. Venecija je vidila, da bez iztočne obale jadranskoga mora nemože izaći iz svoga kuta, pa je zato upotrebila sva sredstva i varke i sile, da zagospodi na toj obali. Ona nije našla u Istri ljubavi ni odanosti, većma najžešći odpor, mržnju proti sebi, kao proti tudjinki. A kad je na budikoji način ušutkala one, koje bijaše podjarmila, nastojala je samo, da čim više koristi dobije iz Istre: momčad za galije, drvo za brodove i ogriev, kamenje za zgrade, ovce i goveda za hranu itd. Istra je za Veneciju bila krava muzica.

Gnjila sama u sebi, mržena sa svih strana, nemoćna da prkosi zdravomu duhu novoga vremena, propala je napokon i mletačka republika. Suze nije lievao nitko za njom, a najmanje stari Istrani, koji su pače oživili kao da je mora s njih pala, kad je prestao mletački zulum.

Kakva je bila narodnost Istre za gospodstva Venecije u njoj? Ni tada se nije pitalo za narodnost; puk je bio sužanj a vojnici i plemići sljedili su jezik, običaje, ponašanje i način življenja svojih gospodara. Ali što je bilo prije hrvatskoga u Istri, to je za stalno ostalo, te se je i pod Venecijom sve više širilo. Pazinska grofovija, Liburnija i kvarnerski otoci bili su čisto hrvatski, što se puka tiče, a obala zapadna bila je mješana kano i danas. Nije se u vjetar glagoljalo u Kopru, gdje cieli dio grada nosi ime *„Božja draga"*; nije se zaludu pjevala glagoljačka pontifikalna misa u *Citanovi* na dan sv. *Pelagia*; nije slučaj, što se dobar dio danas talijanskog pučanstva u zapadnoj Istri zove hrvatskimi prezimeni.

Da, Venecija ima zasluga za današnje talijanstvo onih krajeva u Istri, gdje se ono jošte šepiri. Raznarodila je silu našega puka, naselila je mnogo obitelji talijanskih u pokrajinu, tako da je težko naći Talijana u Istri, komu pradjed ne bi bio Slaven ili doseljenik mletački, krnjelski, furlanski.

Sa svojeg stanovišta dakle *„L' Istria"* ima pravo kad brani gospodstvo mletačko u Istri i za njim lije gorke suze, proklinjajuć sudbinu, koja da je dovela Istru pod tudjinsku vlast (razumiješ li Austrijo!); ta bez tog gospodstva nebi danas niti bilo Talijana u ovoj zemlji. Ali zahtjevati, da ciela Istra nosi posliedice tog zulun-gospodstva, da dvie trećine sviestnog istarskog pučanstva zataji svoju narodnost za volju tom gospodstvu, to je ne samo bezobrazno, nego upravo ludo.

Starodavni Istrani borili su se proti Rimu, sredovječni i novojeki borili su se proti Veneciji, najnoviji se bore proti talijanstvu. Istra nije milom primila ništa od Italije; pravi Istrani su se uvjek otimali svom snagom gospodstvu Italije, koje za nje bijaše tudje; puk istrijanski će se i nadalje boriti proti prekomorskom tudjinstvu, dok se konačno neoslobodi tih mržnih nametnika.

[1]) Na rižanskom saboru tužili se latini proti banu Ivanu. Op. ured.

Na sudu.

Mi smo se u više navrata bavili u našem listu sudbenimi odnošaji u Primorju, napose u Trstu, te smo imali prilike, da žigošemo što nije u redu, što neodgovara zakonu. Ali čini se, da sve naše opomene ništa nevaljaju, već se čini dapače, da stanoviti krugovi smatraju još svedjer ove zemlje dielom blažene (vražje blaženstvo mora da je tamo sada kad je buknuo ustanak i puk skapava od gladi!)... Italije. To se je najbolje vidilo prilikom imenovanja, koja su se sbila s uvedenjem novog gradjanskog parbenog postupnika: tu se promaknulo i namjestilo osoba, koje će biti sposobne za sve drugo prije, nego li da kroje pravicu u Primorju. Evo u Trstu: kod c. kr. kotarskog suda neima niti jednoga samostojnoga sudca, koji bi bio kadar napisati ili diktovati deset redaka u slovenščini a da nenčini dvadeset pogriešaka. Kod zemaljskoga suda nije bolje: osim par savjetnika, sve drugo nepozna slovenskoga, a kamo li hrvatskoga jezika. A okladiti se je, da sva ta čeljad, i savjetnici, i tajnici i pristavi, imaju zabilježeno u svojih kvalifikacijah, da poznaju naš jezik. Čast jim i poštenje: al to mogu oni dati razumjeti gospodinu *Kindingeru*, koji zna slovenski baš kako i oni, nu ne nama, koji sa strane gledamo stvar. Naš puk nije više ona bena u pogledu jezika onih vremena, kada mu se je moglo pisati i kinezki, a da neprigovori; naš puk se je prilično osviestio: razumio je pravo, što mu zakon daje i on se ga neće odreći. Prošla su vremena kad je bilo dostatno, da se nalazi na sudu prosti sluga, koji će protumačiti ljudem što piše ili govori *njihova Velemožnost*: danas treba postaviti sudce, koji su sposobni, da obće s pukom u njegovom jeziku i to ustmeno i pismeno.

S druge strane neima se više posla samo s neukim seljacima: hvala Bogu mi imamo u Trstu već četiri odvjetnika, koji pišu skoro izključivo slovenski; tu već ga sa svake strane neprijatelji i silni vitrovi napadaju. — Rekao sam moje mnjenje, po filologiji, a ostavljam istinitost na svojem mistu. — Ma da je talijansko ime. . . *marmao*!

Olà matrožî! vi koji ste bili na *marina*, *salpa l' ancora*! pak nek se viju te naše slavne *bandire* i uputimo se put grada, jer mi se žuri, da vam još pripovidam i tumačim nešto, a bit će toga dosta, o hrvatskih imeni toli u samom gradu, koli po obali (spiaže) našeg velikog *porta*. Pak šta?! Da provalimo to putovanje mučke? ah nè *per la martina*: ma zapivajmo one naše pisme: *„Još hrvatska"* i *„Liepa naša domovino"*. . . ala udri, svi složno... oh! tako dobro . . .!

Evo nas u *Nazagradu* (jer u *Zagradu* je drugo misto kako jur znate, a o tom će biti govora). *Nazagrad* u Cresu zove se ona prostrana poljana, koja služi za šetalište i svakovrstne igre. Duga je od nekoliko 400 do 500 metara, a široka u nejednakom razmjeru na 100 metara, imajuć sa zapadne strane gradske bedeme, a na protivnoj strani su Crkvice *Sv. Katarine*, *Svete Gospe*, rečene *Buhatopica*, jer ju sagradi neki *Buttafogo*, a pak učini *anagram* izkrivljujuć riè, pak još nekoliko vrtova, govedarnice (stalle) s napokon na uškū, koje vodi k manastiru *svetoga Frane*, koji ima crkvu *Svetoga Duha*, svojina plemićke familje Petrinović.

(Sliedi).

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

(Dalje.)

Nije li možda veličanstven, divan ovaj pogled iz ove planine? Ne rastapa li vam se srce od milinje na taj prizor, koga imate pred očima?! Pogledajte! na desnu ruku ostaju nam poljske *kuntrade*: Gospe od Svetoga spasitelja (Sveti Salvadur) *Potje*, *Kosičevo*, *Abramje*, *Redi*. — Malo niže vidimo: *Pdezaru*, *Repinu*, *Kurininu*, *Ulnik*, *Ertec*, *Puntohljek*, *Lokvicu*, *Sveti Šimun*, pak *Staru Gauzu*, *Kovačini*, *Sveti Nikula*. — Ravno pred nami stoji *Planisa*, *Gračišće malo i velo*, *Zidimer*, *Sveti Križ*, *Brestovicc*, *Jilovica*, *Papanjina*, *Mandalenski*, pak grad Cres sa svojim turnjem — *Mehaj*, o komu reći ću vam štogodir još. S desne ruke obrnimo se na livu, pak eto vam *Kaligarski*, *Peržići*, opet *Gračišće*, *Mereški-put*, *Bok*, *Križ od Gračišća*, *Pelandov*. Iz pod Svete Uršule nalaze se *kuntrade*: *Peće*, *Brajdice*. Po putu od *Dragarskoga*, *Guste Uliki*, *Batulinjev*, *Merlin*. Pak dalje: *Raj*, *Grohotni*, *Sternadov*, *Antonski Gadie*, *Pinje*, *Paši*, *Hladelnica*, *Dolrisin*, *Verpolaj*, *Gergurini*, *Pelvanjer*, *Konjarov*, i tako naprid do *Loznatoga*. A ova imena i druga još, koja ostavljam, nismo ih mi izmislili, nego ih postaviše naši pradidovi, i to sve u hrvatskom zlamenju, a da nećete naći jednoga, koje bi bilo talijansko ili barem značilo štogod, što bi naslućivalo na talijanštinu. Ono, što je pak čudnovato jest, da kad su došli početkom ovoga vika Nimci (todeschi) i Talijanci, da prave *katastar*, morali su napisati *kuntrade* onako, kako im je puk kazivao, da se zovu, ma koliko ih oni pak pokvarili neznajuć hrvatski pravopis, pišuć to jest *Dobrissin* ono što je *Dobri sin*. *Passi* (koraci) na misto *Paši* (pascolo) *Persici* (praskve) misto *Peržeći* itd. Tražite, molim vas, medj tolikim ma jedno samo ime talijansko, pak mi recite, najdete li ga, da sam . . . što da rečem? da sam *dottor Panada*. Pribrali smo već više toga kamenja, izpitivali smo ih, da nam kažu, što su a ti *sassi* svi jednoglasno vapiju: *da su hrvatski*.

Ali da dokturski vjenac, kojim ste me okrunili, ne bude badava na mojoj glavi, reći ću vam, pomoćom *filologije*, dvie i o turnju *Mehaj*. Ma vidite vi, da je ta rič talijanska, bila bi u *Vokabolariju* talijanskomu, ma prolistajte ga do mile volje, evo moje glave, ako najdete šta da bi iz daleka slutilo, da je izvadjena iz talijanskoga jezika. Nasuprot tomu imademo više načina da tumačimo *Mehaj* hrvatskim jezikom. Slušajte pomnjivo, a neće vam biti žao, da znadete i ovo. Bademi, zidovi našega grada sa četiri *turnji*, od kojih još jedan sam obstoji, bili su uzdignuti okolo godine 1508, naime cilih sto let od kada je zavladala u Cresu mletačka republika. Vlada, koja je dala sagraditi bedeme i kule, bila je talijanska, a da je bio i grad talijanski, oba ova dva uzroka morali su nagnati istu vladu, da ovomu turnju dade koje ime talijansko; ma ni, ništa od toga, nego dade mu ime hrvatsko *„Mehaj"*, potvrdjujuć tim činom značaj (karakter) hrvatski istomu gradu.

Vridi da sada iztražimo zlamenje toga imena. U Cresu govori se: *ti si pravi Meh*, *Mehaj* onome čoviku, u kome nisu tilesna uda dobro i redovito razvijena, tako da priliči *miehu* (mehu), koji je svejednak, kao i on turanj sa svake strane. Ovaj turanj stoji na kamenitom brežuljku (na ovisokom položaju) te da se malo Cresani našale radi toga kamenja, na kom je uzdignut, dadoše mu ime *Mehaj*, upotrebljavajuć onu *figuru retoričnu*, nazvanu *Antifrazi*, po kojoj mora se razumiti stvar u protivnom smislu, jer u hrvatskom jeziku, *Mehak*, *Mek* hoće reći ono, što nije *tvrdo*. *Mehana* u našem jeziku znači *krčma*, (tovirna, osteria) pak ko bi mogao poreći, da tu nije bila koja *Mehana*, i da radi nje dali su turnju i Mehaj? Ako mudri ljudi znadu štogod više, neka kažu, ali neće nikad dokazati, da je ime talijansko; a ovo je ono, što ja govorim. Napokon znate li što mi pada sada u pamet?! Ja sumjim, da ta rič *Mehaj* možda je bila pisana *Nehaj*, a u tom slučaju bismo imali ne samo čistu rič hrvatsku, nego dolučili bismo i razlog, radi koga su mu dali takovo ime. Jer kakono oboružan vojnik *nehaje*, da nan navale neprijatelji, i okretno odbija svaki nasrtaj, tako i onaj turanj sazdan na golom kamenu, na visokom položaju, *nehaje* ako

dakle nepomažu polovične mjere, tu se hoće sudaca, koji poznadu jezik.

Kako je na trgovačkom sudištu, kako li na državnom odvjetništvu, o tom netreba ni govoriti: drastičan slučaj sa prvoga doniela je „Edinost“[1]) pred malo dana. Pa će nam se reći, da smo preradikalni, da bismo htjeli praviti skokove u naravi, da bi se morali ustrpiti i još koješta; a okolnost, da na jednom sudištu u Trstu, gdje ima do pedeset tisuća Slavena i kamo spadaju čisto slavenski sudovi u Komnu, Sežani, Podgradu i Voloskom, nemože se skalupiti senat sposoban, da sudi slovenski, to se gospodi čini posve naravnim, to nije radikalni . . . . . .

Mi u istinu neznamo, na temelju kojih zakona su uredjeni naši sudovi, ali to znamo stalno, da neima niti jedne zakonske ustanove, koja bi propisala, da na sudovih u Primorju bude sve talijanski: valjda će biti ona stara nepravda proti našemu puku, onaj mletački duh u javnoj upravi, onaj *ab antiquo*, što ga talijanske novine spominju svaki dan. Ustavni zakoni, naročito članak 19. drž. tem. zakona o pravih državljana, kao da nevaljaju; htjelo bi se donekle, da za Slavene vriede samo vojnički i porezni zakoni, a oni, koji im daju kakvo pravo, da ostanu mrtvo slovo.

Ako smo i do sada šutili, kao krotke ovčice, toga nam više nedopušta naša narodna čast podupirta jasnimi propisi zakona. Mi nismo više i nećemo da budemo sluge, koje se može prezirati, bacati i gaziti po volji; mi nismo i nećemo da budemo „*ščavi*“, potepeni od svakog dotepuha talijanskoga: mi smo narod ili ogranak naroda, koji je tekom vremena srušio i jačih ograda nego li su ove u Primorju, što brane talijanstvo birokratizma, pa nećemo mirovati dok nam se neda što nas po zakonu ide.

Zar nije žalostno, da svi pečati sudova u Trstu i po cielom skoro Primorju nose samo talijanske napise? Toga lje zakon nepropisuje, da na hrvatsku ili slovensku odluku udariš talijanski pečat. Zar je to u redu, da svi napisi u sudbenih zgradah budu samo talijanski? Valjda nisu učinjeni samo za Ćozote, koji ako i mogu uživati sve pravice, ipak nebi smjeli biti predpostavljeni austrijskim Slavenom.

Znamo, da će nas još dugo biti led sa poštnih, financijalnih i političko-upravnih visina; ali o sudbenoj oblasti smo mislili, da će ona biti prva, koja će uzkrisiti temeljne državne zakone a zabaciti kojekakve predsude, što su samo na uštrb pravu i državi austrijskoj. Žalibože, to se još nevidi i sve se čini, da se njegdje udomilo načelo, da sve ostane pri starom, a to će reći: pri izključivosti talijanskog jezika i duha na sudu.

Za sada upozorujemo više nadležne oblasti na iztaknute nepodoštine, a do prilike znati ćemo obrnuti i deblji kraj.

Pogled po svietu.

U Trstu dne 18. maja 1898.

Carevinsko vieće imalo bi se sastati prvih dana mjeseca junija, nu stalna o tomu nezna se jošte ništa. Sastati će se svakako poslije zasjedanja delegacijah, te će nastaviti razpravu o jezikovnom pitanju. Zasjedanje će trajati dok se vlada osvjedoči, da nije moguće dalje vladati sa ovakovim parlamentom i tada će po svoj prilici za ovu godinu odročiti sjednice carevinskoga vieća.

U delegacijah vode se razprave po starom običaju mirno i gladko. Nešto živahnije bile su razprave radi izvanrednog proračuna od 30 milijuna forinti, koje zahtjeva ministar rata u vojničke svrhe. Govorilo se već, da će ministar težko naći odobrenje za tu svotu i da bi eventualno mogao odstupiti, nu već je sve poravnano i ministar rata zadobio je odobrenje za onu ogromnu svotu. Jedne berlinske novine bacile su u sviet nenadanu viest, da postoji izmedju Autro-Ugarske i Rusije tajni savez. Radi te viesti uzvrpoljili se Niemci i Madjari, te su u delegacijah upitali ministra za izvanjske poslove grofa Goluhowskoga, što je na tom, istine. On je odgovorio, da je ta viest posve neosnovana i neistinita, čim je umirio ljute protivnike Slavenstva.

Španjolsko-američki rat razteže se kano i gladna godina. Osobitih viestih neima sa bojišta poslije poraza Španjolaca kod Manille. Amerikanci pokušali su par puta, da se izkrcaju na jednom il drugom mjestu otoka Kube, nu bijahu, kako se čini, svaki put suzbijeni. Zadnjih dana glasalo se, da je nastala u španjolskom ministarstvu kriza, te da će bar ministar mornarice odstupiti. Zadnja viest glasi, da je čitavo ministarstvo dalo ostavku.

U Italiji pune još uviek tamnice buntovnici, koji su izazvali zadnje nemire. Zatvoreno je jurve na hiljade osoba, ponajviše radnika. Zatvoreni su i nekoji zastupnici socijalisti, koji bijahu u savezu sa buntovnici.

Dopisi.

Iz Voloskoga dne 15. maja 1898. Već u broju 21. aprila bilo je javljeno, kako je starodavni Kastav sjajno dočekao presvjetloga biskupa *Andrija Marija Šterka*, dne 19. aprila o podne. Bio je tu dekan sa svećenici, občinski glavar sa raznimi savjetnici i zastupnici, učitelji sa djecom, mnogobrojan puk. Svi dočekali su kao pravi kršćani svoga duhovnoga nadpastira. Već prvi dan posjetio je vel. vojvod. Toskansku Marija Antonietu. Ostao je u Kastvu dva dana i krizmao preko tisuć djece. Dne 21. aprila po podne išao je presvjetli biskup u *Sv. Križ*, gdje su ga čestiti naši ljudi osobitim veseljem dočekali. Kad se je u crkvi pomolio i nju razgledao, ponudili su mu čašu svoga dobra vina. Radovali su se, što je posjetio nesamo župne i kapelanske crkve, nego i njihovu, koja već dugo čeka na kapelana. Taj posjet uzbudio je u njih nadu, da će se konačno i njihova vruća želja izpuniti, da dobiju svoga duhovnoga pastira. Dao Bog da se to čim prije dogodi! Od onda je presvjetli uviek na putovanju po dekanatu Kastavkom. Njegov put je pravo slavlje kuda god je prolazio. I ako je presvjetli bio ljubljen u ovih stranah do sad, poznat kao rodjen sin ovoga kraja, kao bivši župnik u Lovranu, kao bivši školski nadzornik i zastupnik naroda, to je ta ljubav za njegova putovanja po dekanatu narasla. Kako je on potvrdjivao djecu u sv. vjeri, tako se je utvrdjivala ljubav prema njemu u vjernom pučanstvu.

Dne 22. je presvjetli malko počinuo i okrepio se za dalnji put u Varljeoih. liepom seocu, gdje je njegova starina. U večer toga dana išao je preko Veprinca u *Poljane*. Tu bio je napravljen slavoluk, pod kojim su ga, uz pucanje mužara, dočekali svećenici, občinski glavar i starješine, i puk. Sliedeći dan dielio je u Poljanah prvu sv. pričest i sv. krizmu, propovjedajuć dva puta.

U večer uza svu kišu, išao je na *Veprinac*, gdje bijaše dočekan pod svodom starinske občinske kuće. Drugi dan, nedjelju, obavio je najprije ustoličenje novoga župnika, obljubljenoga *Elnera*. Dr. Ivanić, koji je presvjetloga pratio u svoju rodnu župu, pročitao je dekret imenovanja sa strane c. kr. političke oblasti, sastavljen od c. kr. kotarskoga glavarstva u Voloskom — *sastavljen u njemačkom jeziku* tako, da ga nitko razumio nije. Pak je pročitao dekret sa strane biskupije. Presvjetli je za tim propovjedao najprije župn. i puku, onda obavio sv obred ustoličenja; pak propovjedao djeci za prvu pričest i krizmu, te krizmao. Koli župnik, toli djeca i puk, bili su do kraja ganuti. Taj dan ostati će svim neizbrisiv u pameti.

U večer išao je presvjetli sa svojom pratnjom — a pratili su ga na cielom putu veleč. gosp. župnik-dekan *Mijo Laginja* i kapelan *Šoinc* — na Volosko za prenočiti. Od tuda se je odputio jutrom rano, dne 25. aprila u Lovran. U Ikoj bio je napravljen liep slavoluk. Dali su ga napraviti razni štovatelji presvjetloga sa na čelu njim *Vincecom Marušićem*. Njeki, osobito njeki odgojitelj puka, nastojali su, da zaprieče napravljenje slavoluka, al njim nije pošlo za rukom. Pod slavolukom dočekali su Ikari u velikom broju presvjetloga, a jedna djevojčica pozdravila ga je napose i podala mu kitu cvieća. U Iki su presvjetloga pozdravili i svećenici sanatorija. Pred Lovranom dočekao je presvjetloga občinski glavar s njekimi zastupnici. Pozdrav bijaše talijanski, mrtav, što je najbolji dokaz, da kod nas talijančini necvatu ruže. Obaviv presvjetli svoju službu u Lovranu dne 25., ostao je tamo i 26. i posjetio nadvojvodkinju *Mariju Josipu*.

Po podne istoga dana odputio se je u Berseč. Putem u Kraju, u Moščeničkoj Dragi, u Moščenicah pozdravljao ga je puk uz zvonjenje zvonova i pucanje mužara. U Berseču dočekao je može se reći sav puk, sa svojim župnikom *Rajmundom Jelušićem*, i županom *Franom Skalamerom* i ostalimi zastupnici na čelu, pod krasnim slavolukom, presvjetloga. Tu ga je pozdravio zanosnimi riečmi velevriedni i obljubljeni župnik. Njegove riečí i odgovor presvjetloga ganule su prisutne do suza. Za njim jedna djevojčica, Sav Berseč bio je ukrašen sa zastavami narodnimi i vladarskimi. Dne 27. bila je tu sv. krizma dakako uz propovjed presvjetloga. Kako na dolazku, tako su Bersečani i na odlazku pozdravili prosvjetloga srdačno i oduševljeno.

U večer išao je u Moščenice, zaustavio se putem u crkvici sv. Jelene. Kod sv. *Sebastijana* u Moščenicah bio je napravljen slavoluk, pod kojim je dočekao presvjetloga veležastni župnik *Ante Puž*, i pozdravlo ga sin občinskoga načelnika *Petar Dešković* i mala djevojčica, netjakinja gospodina župnika, liepimi i liepo izrečenimi riečmi. Odatle ga je pratilo i 16 djevojaka i djevojčica u bjelini i to u crkvu, pak u župni stan. Liepa im hvala! Dne 28. obavio je presvjetli u Moščenicah sv. krizmu uz propisani obred i propovjed. Dne 29. razgledao je presvjetli crkve i ured, kako i svagdje drugdje, a večer se odputio na Volosko. Lovranski sadašnji gospodari htjeli su valjda popraviti, što su propustili kod njegova dolazka, pak ga sad pucanjem mužara, na njegovom prolazu, pozdravljali.

Subotu dne 30 aprila bio je presvjetli opet u Varljeoih, a po podne se odputio na Zvoneću. Već na Zdemeru čekalo je ljudi, da ga pozdrave, a pred Zvonećom bio je napravljen slavoluk, gdje je svoga nadpastira dočekao puk sa svojim svećenikom, velečastnim *Petrakom*. Crkva u Zvonećoj je već desetletja sagradjena, al dosad nebijaše posvećena. Dne 1. maja, nedjelju posvetio ju je presvjetli biskup *Andrija Marija Šterk*. Puku, koga bijaše sva sila, ostati će taj dan za uvjek duboko u srcu ucepljen radi sv. obreda i riečih nadpastirovih. Pošto je drugi dan dielio sv. krizmu, odputio se je po podne u Klanu. Na putu dočekali su ga u velikom broju u Jušićih, gdje su občinari te županije sagradili uz pripomoć i drugih liepu crkvicu na čast Majke Božje. Biskup, koga su srdačno pozdravili, obećao čim prije dati ovlast gospodinu dekanu, da crkvicu blagoslovi. Nit Klana nije zaostala za drugimi mjesti. Kod Sv. Roka bio je napravljen liep slavoluk, pod kojim su župljani dočekali nadpastira u velikom broju, pucanjem mužara. Pozdravio ga je u ime puka čestiti *Luka Medvedić*, a u ime djece tamošnji gospodin nadučitelj, župljan te župe. Dne 3. maja bila je tu sv. krizma, a dne 4. pregledavanje crkve i ureda. Dne 5. maja bila je sv. krizma u *Sv. Mateju*, gdje su krški oni naši ljudi dočekali presvjetloga kako je dostojno njih i kako se pristoji duhovnomu nadpastiru, pod slavolukom napravljenim kod Ivančićevih.

(Konac prih.)

Lovran 16. maja 1898. Svi su se veselili onemu dnevu, svi, od malega deteta pak do starega, sivega nonića, ki je svojga unučića na koleneh zibal, i sve mu govoril: — Nut, vidiš, prit te gospodin biškup, pak ako ne budeš dobar, te te so nun zlatnu palicun znaš? — — I mali bi se malo prestrašil, pak bi nekako plaho pogledal starega nonića. Ale starac bi ga brzo umiril, i rekal bi mu: — „Ne boj se, dragi, nè, — gospodin su biškup jako dobri, — ja ih poznam — Bog im daj zdravlje! —“ I stari bi nonić povedal unučiću ob onem vremenu, kad je sadašnji biškup bil za plovana va Lovrane, kako je onputa bilo lepo, kako je va Lovrane cvala sreća i mir i zadovoljstvo, kako su deca bila puna straha božjega, — a ma sve je bilo baš kako Bog zapoveda. Tri su bili onda popi — povedal je dalje dobri nonić — gospodin plovan *Sterk* i dva kapelana, *Kjuder* i *Laginja*. Tri — kako tri brati. Kako ih je bilo lepo videt, kada bi svi tri šli pod večer malo put Iki, ale put Medveji. Gospodin plovan na srede, a kapelani svaki na jednoj strane. A mi, oci, ki bimo ih *inkontrali*, lepo bimo ih pozdravljali, a oni bi se *fermali* i pitali nas za dečicu, a ako bi deca bila s nami, gospodin plovan bi ih lepo pogladili po glave i rekli onako po njihovu: — „*Galiotići* i poslušajte mamu i čaća, znate!“ Tako je bilo sve, dokle je prišal pokojni biškup s Trsta, ki nam je sveh ča zel.

Najprvo nas je pustil g. *Kjuder*, za njim g. plovan, a najzada pak g. *Laginja*. Svi, svi su nas zapustili, i od onputa se je na naše mesto svalilo zlo, veliko zlo.

I stari bi nonić težko zdahnul, ma va svojem srce bi za svem tem zahvaljeval dobremu Bogu, ki mu je dal, da će moć još jedanput, prvo nego ga nesu k svetoj Trojice, videt onega svoga milega nekadašnjega plovana. Ah! dobro srce onega starega nonića više je vredno, nego sve banderi i maškuli od ovega sveta, bolje je, nego sve slave i časti, ke su svojmu častnemu biškupu uskratili naši prezverski lovranski Talijani. — — Svi su se veselili onemu lepemu dnevu, pak i mali *Pepić*. Vi ne poznate malega *Pepića?* Sirota je prez oca i materi, ma dobar fantjuca i poslušan. On vidi, kako sve materi i oci iđu svojoj deci kumi i kumpari, i kako im kupuju robicu, lepu novu robicu za bermu. Nima on, sirotina, nijednega, ki bi se za njega skrbel . . . Robice mu nima ki da kupi — — ma svejedno bi se bermal, aj bi, samo da zna molit . . . Ma molit ne zna. Doma nima, ki da ga vadi, a va škole i va crekve bi oteli, da njim, talijanski odgovara. . . Ma kada ne zna, — ča je on kriv? Pokojni čaća i mama su mu drugačije govorili, onako kako gospodin kapelan. Ale plovan — on neće, nego talijanski. Neki dan mu je pred svom decom rekal, da je trubilo, zač da ne zna ča je to „*cruento*“ i „*incruento*“, „*lussuria*“ i „*estrema unzione*“. Lahko je *Zvanićevemu Jožiću*. On reče: Prvo sveti krst, drugo sveta berma, treće sveto telo Iskratovo — — pak će bit lepo berman. A on, brižan *Pepić*, neće se nikada bermat, a ne, zač on neće nikada moć znat ni ča je to „*sagrificio cruento* ni *incruento*“. Ma niš zato, mali *Pepić* se sa svem tem veseli, zač on će videt biškupa, ja biškupa će videt, onega dobrega biškupa, za kega govore, da kada je bil va Lovrane za plovana, da ni decu mučil s temi teškemi i nerazumljivemi stvari. On da njim je lepo sve tumačil onako po domaću, kako doma čaća i mama govore. A mà — onputa se je bilo lahko bermat. . . .

Videli smo presvetlega biškupa va plovanskoj crkve. Bože mili, ča je sve moral pomislet dobri naš pastir kada je va vrućoj molitve klečal pred onim oltarom, od kega je on, va ona duga leta, ča je bil va Lovrane, toliko lepeh stvari puku pripovedal, i vadil ga i učil istine svete naše vere. Videli smo onu belu glavu, kako se spustila na prsi; videli smo suzu na oke, i ustne kako se pomalo miču. Biškup je molil, — molil za svoj puk, za svoj nezahvalni puk. . . . Ah! prečastni starče, dobri naš pastiru, moli još za nas, moli. . . . morda još ni sve zgubljeno morda se naš Lovran opeta vrati na svoj stari put, morda će opeta raje slušat glas svojega srca, nego glas ljudi prez veri i duše, glas talijanskeh farizeji, ki nam svaki dan grde, kljanu, psuju i dole hitaju dobrega našega Boga i svetu Majku Mariju. I kako da im nije bilo dosta, da su sve moguće delali, da bi našli ljudi, ki bi biškupa napali, obrušili i pogrdili, kako njihovi prijatelji Židovi va Trste, naši su nespašenci imeli srca, da se jade na vredne Ikare, zač da su lepo dočekali svojga biškupa i tako spasili čast svega mesta, cele plovanije. Ikari su učinili samo svoju svetu dužnost kako pravi kršćani i zahvalni sinci dobrega svojga pastira. Al sa svem tem, svaki pravi Lovranac mora ih pohvalit, podičit i počastit. „*Več ne vrulek se vidi, kakova je kučanica va kuće*“ rekal je dobri biškup, a vrata Lovrana to je Ika, a Ika, mala Ika, storila je sve, da spasi ča i naše plovanije, tako oblačene, poniene i pogrdjeno od nekoliko pogenskeh Talijani. Čast Ike i Ikarom, neka Bog dá, da im on blagoslov, kega su dobili od nekadašnjega svojga plovana, urodi dobrim plodom. Čast Ike! — — Berma je finila. Još ki čas, pak će nas dobri naš biškup pustit. Neki od naših talijani, ki su dočekali biškupa va stareh i blatneh kapoteh, obukli su se na blagdanjsku, tobože, kako da će ga sada počastit. Brižni ljudi! Kako da ne bimo znali, da vuk menja dlaku, al ćud nikada. . . . Zvona zvone, biškup pozdravlja i blagoslivlja. Puno ljudi pasuju po telu nekakovi srbi. Puno se od njih kaje, da nisu lepše dočekali tega vrednega i dobrega starca. Tiho se podsmekuje dobri biškup — tiho križa i blagoslivlja i — oprašta. — Svi klečimo! Kleči mali *Pepić*. Tužno gleda ta sirota na drugu lepo obučenu decu, ka su se bermala. Jedna debela suza mu kaplje s oka. S rastrganim rukavom ju briše

---

[1]) Uslied slov. tužbe zahtjevao je odvjetnik, da se vodi rasprava i zapisnik slovenski, na što je predsjednik odgovorio, da sam nema toliko slovenski i da nema prisjednika, koji bi slovensku raspravu razumili.

otire i gleda za karocum, ka nam pelje biškupa ča i gleda za njom i kako da tužno dete prosi, da bi presvetli biškup poslal va Lovran jednega dobrega plovana, ki bi ga vadil onako, kako su mu jedanput pokojni ćača i mama govorili....

Barba Tončić.

Franina i Jurina

Fr. Ma ča bi reć, da nisu Lovranci po staroj užance biškupa s maškuli dočekali?

Jur. Zač da j' bil talijanaškoj gospode va *rogeh* prah odumidal.

* * *

Fr. Znaš Jurino kakov dar su dobili Krasičani ob bujske gospode?

Jur. Valjda su njim dali fermentuna, da su votali za Bartolića.

Fr. Joh oisu ne, lego su njim poslali nekakov *armonio* al *demonio* za plesat.

Jur. Varamente ovo lito te lahko plesat zač nisu presiti.

Različite viesti.

Imenovanje. Sudbeni prislušnik *Vjekoslav Mašera* imenovan je pristavom te odavle premješten kotarskomu sudu u Podgradu. — Sudbeni vježbenik g. *A. Justi* premješten je kotarskomu sudu u Buzet.

Gorički nadbiskup. U utorak boravio je ovdje novi gorički knez nadbiskup preuzv. g. Misia te je posjetio presvj. g. biskupa Šterka i c. k. namjestnika gosp. grofa Goëss.

Deputacija sa otoka Cresa kod namjestnika. Utorak poklonila se novomu namjestniku trojica izvanjskih občinara mjestne občine Cres te mu izručile spomunicu, u kojoj su navedene potrebe našega naroda u Istri u obće i nekoje posebne stanovnika otoka Cresa. Deputaciju primio je namjestnik ljubeznivo obećav njoj, da će pomno pročuti želje i potrebe pučanstva, navedene u rečenoj spomenici.

Deputacija bila je kasnije i kod šumskoga savjetnika g. Puciča te ga zamolili zd blažije provadjanje šumskoga zakona na otoku Cresu. G. savjetnik obećao je deputaciji, da će do mala sam doći na otok i na licu mjesta obaviestiti se želji pučanstva na otoku Cresu.

Iz Lovrana pišu nam, da je tamo preminuo dne 10. t. mj. nakon duge i težke bolesti providjen sv. Otajstvi za umiruće čestiti starina i vrieđni naš rodoljub g. Pio pl. Peršić pomorski kapetan i posjednik u Lovranu.

Dičnomu pokojniku vječni pokoj a njegovim milim naše iskreno saučešće!

Blagdan slovenskih apostola Cirila i Metoda. Preuzvišeni g. biskup Strossmayer izdao je posebnu okružnicu, u kojoj pozivlje svećenstvo i puk svoje biskupije, da proslave što svečanije blagdan svetih slavenskih apoštola Cirila i Metoda. Medju ostalim odredjuje preuzvišeni vladika, da se svetkovina svetih naših apoštola, kad peti julij nepada na nedjelju prenese na prvu nedjelju iza petoga julija, i da se tada u cieloj biskupiji najsvečanijim načinom svetkovina naših apoštola proslavi.

Upozorujemo i naše svećenstvo i naš pobožni puk već sada na predstojeći blagdan prvih slovenskih blagovieśtnika.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri darovaše i poslaše upravi „Naše Sloge“: „Putnik iz New-Yorka u San Francisko položio u Zagrebu for. 10“. G. Ivan Širola gimn. uč. u Bjelovaru šalje for. 4 i 50 nč., sabrane od gg. kateheta Židovec, Špoljar, g. kapelan Djanić i gg. gimn. uč. Petranović, Kalafatić i Širola. — „Družtvo poštenih i dobromislećih Hrvata tzv. plemički kazino“ u Varaždinu šalje fgr. 4 sa devizom „Bog i Hrvati!“ — G. Fran Flego u Buzetu šalje for. 2 i 42 nč. i to for. 1 i 10 nč. plaćenih po g. Z. Klun-u u veselom družtvu, a for. 1 i 32 nč. preostalih od računa kod objeda obć. zastupnika u Buzetu. — G. Armin Koričić abs. pravnik u Zagrebu i g. Vignjević Sandor šalju for. 2 u mjesto vienca na grob požrtvovnog Hrvata Janka pl. Pišačića.

Živili darovatelji!

Uprava *„Naše Sloge“*.

Iz Nerezina pišu nam 5. t. mj. Popardili nerezinski su na glasu ne samo što zlostavljaju svoje kapelane, na njih ruke dižu, rugaju njim se i izsmjehavaju jih što ne će, da krste svoju vlastitu djecu, što se protive naredbam svojih biskupa, te hoće, da se biskup njim pokori a ne oni biskupskim naredbam, i tako naprvo, jer tko bi nabrojio sve griehe nerezinskih popardila. Ali sada dodali su još jednoga, postali su pogibeljni i za život, počeli su se nabacivati kamenjem. Na 25. pr. mj. u večer, na blagdan Majke Božje, razbili su stakla na prozoru „Hrvat. čitaonice“, ti dobro, da je bio zastor na prozoru, ako ne bi bio pogodjen jedan član, koji je sjedio kraj stola. Bila je pogibelj od ognja, jer je lahko razbiti svetiljku. Nu valjda ni jedno in drugo Nerezinac iz Kalabrije mislio nije, nego on kao učenik onih, koji se nazivlju *„figli d' Italia“*, i koji našeg premilostivoga vladara gledaju grdim okom a pred slikom *Umberta I.* drže napitnice, videć u „Hrvatskoj čitavnici“ sliku našega cesara od jada htjeo kamenom pogaditi samu sliku cesarevu. *E-via coltivi italiana!* Šijor Jure imade još obraza reći da u Nerezinah nije potrebna žandermerijska postaja! Ne znamo, što će na ovo poglaviti Zvek; on će valjda opetovati ono, što je rekao i za kamenovanje crnkih popardila na svojega svećenika *„questo è una invenzione!“* Da tvrda su nečij ušesa, kada se ga moli pravicu, dočim su vazda otvorena i na najmanji uzdah onih, koji se nazivlju *„I figli d' Italia“*.

Rapočani.

Razprava proti Martinolichu. Pone deljak započela je na okružnom sudu u Rovinju razprava proti glasovitom uredniku pokojnoga *„Il Giovine Pensiero“* (Malzičinka-Oslić) iz Pule Karlu Martinolichu radi pronevjerenja. Sudu predsjedo savjetnik Tartaglia, obtuženoga brani odvjetnik Furlani iz Dalmacije a oštećene stranke zastupa odvjetnik Dr. Baseggio iz Pule. O toj zanimivoj razpravi izvlestiti ćemo naše čitatelje obširnije.

Brežani protive se i žandarom. Iz občine kastavske doznajemo o odporu zavedenih Brezana proti oružnikom koliko sliedi:

Dne 12. pr. mj. štrpali su nekoji občinari Saršoneve dozvolom obć. glavarstva uz asistenciju žandarmerije u šumi *„Lužini“* občine Kastavske.

Prolazeć selom Breza htjeli su im nekoji Brezani odnjeti drvo, kako su ga odnjeli istim 8 dana prije.

Nisu toga učiniti mogli, jer su se pre strašili špice i bajunete al su ipak kušali.

Nadamo se, da će oblasti učiniti svoju dužnost, da će poznati renitenti nauče pameti, jer drugčije kamo će se zaći?

Neka se nečeka, da se narod kastavski digne kukom i motikom, kako godine 1875, krivnjom samih oblastih pa da ruši, da je Bogu plakati, kako je rašio na škodu mnogih a ničiju korist.

Iz Nerezina pišu nam 15. t. mj. 1898. I opet Nerezine — reći će koji od Vaših čitatelja, pošto mu bude oko zapelo na ovaj dopis. Ali ljudi božji, znati morate dobro i sami, da ne bi ni mi ovoliko pisali, kad bi kod nas ružice cvale; jer nismo izučili Bog znao kakove visoke škole, nego ono nješto malo u pučkoj školi, a dodajte još k tomu, da mi ovo pišemo rukom, kojoj je dlan puna žuljeva, te nam se pero neprestano zabada u hartiju, kao sjekira u drvo. Dakle, ako mi imademo toliko muke dok štogod napišemo, to vas molimo.— cienjeni čitatelji i milokrvne čitateljice, da i vi imadete malko ustrpljenja ovo čitajući, eda tako doznate i uvidite naše nevolje i bijedu našu, pa ako zaslužujemo žalite nas, a ako li ne, onda nam oprostite što vam dosadjujemo. Ovoga puta vam javljamo dvije ili da boljerečem tri nove viesti, koje će i vas jamačno zanimati.

Zvona, štono su nas nazad godinu dana i pol svojim glasom u svetu nedjeljicu opominjala, da izvršimo onu prvu zapovjed sv. Matere crkve, napokon se iznova oglasiše; napokon se prenuše iz svog dužeg sna! U nedjelju, na 8 t. mj. u 9 sati u jutro, sjetiše nas, da izvršimo onu zapovjed — a i dosad ju izvršavasmo, ali ne u našoj, nego u samostanskoj crkvi. Zvona nas nadalje sjetiše, da imademo mi trudom naših ruku podignut hram, a na koji već skoro skorice bijasmo i zaboravili. — Glas zvona ošinuo nas, ko grom s vedra neba; kako i ne ćete, kad se o tomu u našem mjestu nije ništa znalo. Na glas njihov orosiše nam oči, a dubok uzdah vinu nam se iz prsiju, kao da nam se s njih odvalio kamen, štono ih je tištio, jer uvidismo, da ipak Bog ne će da zbog jednoga trpi tisuću pravednika. Pohitismo vesela srca u naš sveti, zapušteni hram Božji, a kad pop stupi na otar, da prikaže Bogu Ocu nekrvnu žrtvu, Sina svoga, i opet nas oblise suze, a usta nam se i ne hotice otvaraju, te šaptahu: Hvala ti o premilostivi Bože, što dočekasmo i ovaj dan, da prije nego li zaklopimo svoje oči, vidimo gdje se iznovice u našem hramu prikazuje žrtva i pripovjeda, nam duboko zagrezlim griešnicima, rieč božja. Da, hvala ti, o višnji tvorče, što se niesu obistinile rieči onog kaporiona „peperdilov“: *„Già entro* (govorio je o crkvi) *ballano i sorci, e li vi sarà proprio una bellissima sala di ballo per questo carnevale e poi ce la questione, che la gioventù vi sara là riparata del brutto tempo“*. — Pop, koji je postao našim kapelanom, poznata nam je osoba već od prije, jer boravi medju nama već kakvih sedam mjeseca, a to je: *Otac fra Stipe Radonić*, rodom iz posestrine Dalmacije.

Pošto odpjeva *„gloriju“* i *„evanjelje“*, okrenu se O. fr. Stipe Radonić prema puku i reče nam, da je on naš novo-imenovi kapelan: „Ja sam se tome opirao — reče on — (a zašto se opirao, mislim da će čitatelj lahko i bez da mu mi to kažemo pogoditi) — ali napokon sam morao se pokoriti naredbama mojih starješina, njim obećah posluh. — Zatim nam u kratko raztumači način, kojim kani djelovati medju nama, kao naš pastir; opoćenu nas, riečima. „Ne pačajte se vi u moje posle, a ni ja neću u vaše“! Pri koncu nam govora pročita dekret, kojim za presvietli biskup imenuje našim kapelanom, a iz tog dekreta nam takodjer javi: „Misa će se obsluživati u latinskom jeziku po nedjeljah i u ostalim blagdanima — *kako se to dosada trpilo*, a svi ostali obredi: *krst, sprovod mrtvaca, ženitba* itd. *imadu se obavjati hrvatskim jezikom, služeći se pri tom hrvatskim-rimskim rutualom.* Hvala Bogu, da nije gore! A što će na to reći gospoda *popardili*, koji su mislili da kad potjeraju *Trinajstića*, će imati sve latinski, pa i krst, sprovode i ženitbu. Šic maće, nisu za te pečenjice!

Doznajemo takodjer, da je u sv. Jakov, na mjestu veleč. J. Trinajstića, došao pop *Ivica Žic*, koji je dosele bio kapelanom na Puntu. O, dakle, sada već nismo ovce bez pastira, pa se nadamo, da će naš Nerezinski novo-imenovani kapelan, a i onaj iz sv. Jakova, voditi svoje stado po pravom putu, putu obljubljenja vjere, za koju je ovdje zavladao, na žalost, njeki nehaj i nemar. Pred našim kapelanom stoji sada obilne ne uzorano polje; njemu je povjereno stado, u kome ima žalibože mnogo podivljalih ovaca, ili da se bolje izrazim, krivim načelima opojenih krščana, te se nadamo, da će on — kako to i sam reče u govoru — one zlom hranom dosad hranjene i pitane duše, dovesti do spoznanja istine i pravde.— Dà, nadamo se tome, jer i oni obojica nikoše iz puka, te mislimo, da će i za naš, krivom stazom zalutali narod raditi, sliedeći u tome stope svoga predšastnika.

U to ime kličemo im: na dobro i sretno nam došli! Živjeli!

Traže se zakoni za Istru. Pod tim naslovom čitamo u glasilu pražkoga nadbiskupa kardinala *Schönborna „Katolické Listy“* br. 130 od dne 12. t. mj. dopis iz Istre, u kojem se opisuju tužni odnošaji u Istri. „G. dopisnik zaključuje svoj dopis sliedećim upitom:

„Kamo to vodi? Medjašni kolci uzdrmani su silno ne samo u chebu nego i na furlanskoj ravnici a krtovi ruju bezkažnjeno, dapače na prisnucu vladine zaštite, sve to dublje. God. 1848. kadno su pucali državni obruči, pozivalo je trščansko namjestničtvo hrvatskim proglasom *„vjerne Ilire“* — tako su zvali Hrvate — da bi sakupili dobrovoljne čete za obranu granica. A danas! Danas po staroj noti: Zahl Krobat und halt Maul (plati i muči)“.

Opis groznih izgreda u Italiji radi glada i nevolje morali smo i danas izpustiti radi preobilnosti gradiva. Koliko nam bude moguće donieti ćemo ga u budućem broju.

Spomenica dalmatinskih zastupnika. Hrvatski zastupnici iz Dalmacije izručili su ministru predsjedniku grofu *Thunu* spomenicu, u kojoj su opisali nevoljno stanje Dalmacije. Dalmatinski zastupnici na carerinskom viecu odlučili su se na taj korak pošto su uvidili, da u parlamentu neće doći do razprave o biedi i nevolji, koja vlada u Dalmaciji radi loših ljetina i zbog nesretne vinske klauzule.

Kongres slavenskih novinara u Pragu. Polovicom junija t. g. sastati će se slavenski novinari Austro-Ugarske u zlatnom Pragu na kongresu, na kojem će razpravljati o svih važnih pitanjih, koja se tiču slavenskoga novinarstva u našoj monarhiji.

Stogodišnjica Palacky-a. U zlatnom Pragu sastaose posebni odbor, komu je svrha da proslavi, što svečanije stogodišnjica narodjenja najvećega českoga povjestničara i rodoljuba D.ra Palacky-a, kojega je narod punim pravom okrstio *„otac naroda“*. Svečanosti trajati će tri dana, t. j. 18, 19 i 20 junija.

Novi novci. Bečki službeni list javlja, da će se mjesto 212 milijuna forinti, što su sada u prometu, uvesti djelomice nove banknote, komad po 10 kruna, djelomice novi srebrni novci. Od novih banknota izdat će se iznos od 160 milijuna kruna. Novi srebrni novci glasit će na 5 krunah, pa će se kovati iz smjese od srebra i bakra. Veličinom bit će slični staromu komadom od 2 forinta. Na prednjoj strani bit će lik cesarov, na stražnjoj carski orzo, oznaka 5 Cor. i ovaj napis: Franciscus Josefus I. D. G. Imperator Austriae, Bohemiae, Galliciae, Illiriae etc. et Apostolicus Rex Hungariae; a uz to još: Viribus unitis. Kovat će se 64 milijuna kruna novih srebrnih novaca.

Spomenik Prešernu. Braća Slovenci postaviti će prigodom 100 godišnjice rodjen dana svoga pjesnika velikana Prešerna spomenik i to mjeseca decembra 1900. U tu svrhu sastao se u bieloj Ljubljani posebni odbor, komu je na čelu dični tamošnji gradski načelnik.

Glavna skupština. U subotu na večer u 8½ sati obdržavati će u prostorijah slavenske čitaonice u Trstu muška podružnica družbe sv. Cirila i Metoda godišnju skupštinu običnim dnevnim redom.

Neselite u Ameriku. Naš puk lahko vjeruje, a obično u ono, što nije za vjerovati, što je proti razumu. Tako eto pišu novine i čujemo, da se mnogo našeg naroda iz svih naših pokrajina seli u Ameriku. Dodje kakov god plaćeni tudjinac, agent, u selo, pa tu povlačeć se medju pukom obećavajuć mu zlatna brda, nagovara, da svoje imanje proda i da se seli u Braziliju, gdje da ga svako dobro čeka. Kad bi to bila istina, ni pol jada. Koliko se doznalo iz pouzdane strane, našim izseljenikom ide tamo vrlo slabo. Ne ubije ih samo dalek put preko mora, već i tamošnje podnebljje, bolesti i druge nesreće. Tko želi znati, kakovo je stanje tih lahkoumnih, nesretnih izseljenika, koji pustaju pitomo, da ulove divlje, taj će naći zgodno opisano u knjižici, koja je ovih dana izišla u Zagrebu, pod naslovom „Kako je izseljenicim u Braziliji?“ od P. Paskievića, a stoji 10 nvč.

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše za „Našu Slogu“ p. n. gg.: D. S. Rieka for. 3.—, F. braća Ricka for. 3.—, Dr. F, D, za Hamer Gradac for. 2.— I. M. Ljubljana for. 2.—, A. S. Rieka for. 30.—, S. Vj. Kastav for. 2.—, S. S. Žbandaj-Poreč for. 5.—, M. N. Punat for. —.50, M. G. Ilok (Slavonija) for. 2.—, K. J. Kozjak fr. 7.—, N. Č. Ogulin fr. 2.50, O. J. Pula for. 1.50, Š. F. Zaglava for. 2.—, O. F. S. Tkon for. 2.50, M. P. Pula for. 2.50, Pos. Kopar (ogl.) 1.50, Dr. F. S. Beč for. 1.25, M. A. Tinjan for. 2.88, V. P. Krk for. 5.—, V. P. Krk (ogl.) for. 2.—, S. M. Draga for. 5.—, A. K. Dobrinj za sebe i za I. K. Dobrinj for. 30.—, P. J. Vodnjan for. 2.—, M. L. Galati for. 2.—, P. O. P. Murter for. 4.—, B. T. Pula for. 2.40, S. B. T. Pazin for. 2.—, K. J. Slum for. 4.20, S. B. Umag for. 2.50, Z. I. N. Beli for. —.84, F. N. Pula for. 1.—, Č. M. Lanišće for. 2.—, B. J. Sv. Lovreč p. for. 2 Hrv. C. Buzet for. 5.—, A. E. Veprinac for. 5.—, M. H. Ičići (Poljane) for. 2.—, Č. I. Medulin for. 2.—, A. I. Beč for. 10.—. Hrv. Č. Ližnjan for. 2.—, M. M. rodj. P. Trst (ogl.) for. 4.—, S. J. Solnograd for. —.50, D. N. Benkovac for. 5.—, Š. I. Sokoli-Gorovo for. 2.—, S. I. Pula for. 2.—, D. J. S. M. Buzet for. 9.—, K. I. Podgorje for. 1.—, M. A. Grižnjan for. 2.—, B. P. H. Bistrica fr. 2.50, M. Š. Višnjan fr. 5.—, I. G. G. Višnjan for. 2.—, Dr. Fr. V. Krk. for. 8.—, G. F. Baderna fr. 15.— Š. A. Pregara for. 10.—, Tvrdka T. Trst (ogl.) for. 5.—.

Gosp. A. S. Heidelberg-Afrika. Premjenili smo naslov. Srdačan ozdrav. Živio nam sokole v daleko tudjini!

Štrcaljke

proti peronosperi

inžinira ŽIVICA te brentače, koje ostaju uvjek jednake i pripravne bilo u suhom bilo u vodi, jesu najtrajnije izmedju svih dragih; dobivaju se u radionici rečenoga u trgovačkoj ulici (Via Commerciale) br. 11 gdje se diele takodjer badava prospekti i cienici.

Prave bruske suknene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za muške odjelo stoji same

for. 3·10 iz dobre		
„ 4·10 iz dobre		
„ 4·50 iz dobre	prave	
„ 6·— iz bolje	svieže	
„ 7·75 iz fine	vune	
„ 9·— iz najfinije		
„ 10·50 iz još finije		

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10.. Tvari za gornje kapute, Boden, Paravleuse, Deskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviots itd. razašilje uz tvorničke ciene kao čvrsto, solidno, i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Amhof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerno uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozorenje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke ciene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

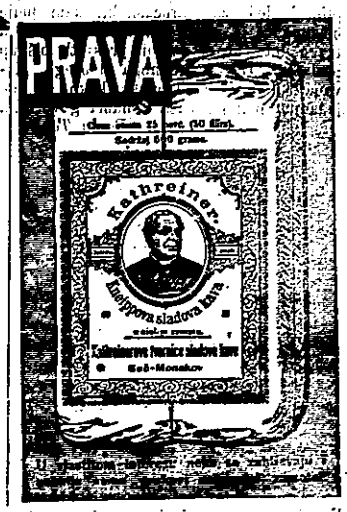

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Lepi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja. Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

dijalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria“

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

zistem „Patent Workmann Chicago“

Raztrirni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbo.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokotvorov v vsakem obsežju, brošur, plakatev cenikov, računov, memorandov, okrožalo, papirja zaliste in zavitkov z napisom zastavnih listkov jedilnih list, pavahil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Correnf-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov, Prima-note, odpravnih, menjičnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vsh pomožnih knjig, potem raztrirnega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledic iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

Pserhoferova

LJEKARNA K „ZLATNOJ DRŽAVNOJ JABUCI“

Beč, I., Singerstrasse broj 15.

J. Pserhofera pilule za čišćenje

izkušeno, lahko probavljajuće od mnogo liječnika občinstvu preporučeno kućno sredstvo.

Ove pilule su one isto, koje su već od mnogo stoljeća pod imenom „pilule za čišćenje krvi“ občinstvu poznate i koje se prave samo u ljekarni k „zlatnoj državnoj jabuci“ Beč I., Singerstrasse 15.

Od ovih pilula stoji: 1 kutija sa 15 pilula 21 nvč., 1 zamet sa 6 kutija 1 for. 5 nvč.

Ako se prije pošalje dotični iznos, steji franko: 1 zamet pilula 1 for. 25 nvč., 2 zamota 2 for. 80 nvč., 3 zamota 3 for. 35 nvč., 4 zamota 4 for. 40 nvč, 5 zamota 5 for. 20 nvč., 10 zamota 9 for. 20 nvč. (Manje od 1 zamota nemože se poslati.)

Umoljava se, da se izrično zahtjeva „J. Pserhofera pilule za čišćenje“

i da se na to pazi, da nesi pokrov svake kutije ime „Iv. Pserhofer“ i to crvenom tintom koštо i podnka glede porabe.

Balzam za zimu od I. Pserhofera 1 lonac 40 nvč., franko 65 nvč.

I. Pserhofera trpotčev sok za liječenje. Jedna flašica 50 nvč.

Iv. Pserhofera Kropf-balsam 1 flašica 40 novč. franko 65 nvč.

Stollovi Kola-Preparati izvrstno sredstvo za jačanje želudca i nerva. 1 l. kola-vina ili Elixira 3 for., pol litra 1 for. 60 nč., četvrt litra 85 nvč.

I. Pserhofera gorka tinktura za želudac (prije t. zv. životna esenca) po lagano razšapljajuće sredstvo sa očišćavajućim uplivom na želudac kad isti slabo probavlja. Cijena flašici 22 nvč., 12 flašica f. 2.

I. Pserhofera balzam za rane 1 flašica 50 nvč.

Tanochinin-Pomada od Pserhofera najbolj sredstvo da rastu vlasi. 1 kutija for. 2.

Obliz za liečenje rane od prof. Stendel-a, 1 lončić 50 novč., franko 75.

Sol za posvemašno čišćenje od A. W. Bulrich-a domače sredstvo proti slaboj probavi, 1 paket 1 for.

Osim ovdje navedenih preparata, nadje se svo u nutrijskim novinama oglašene tuzemne i inozemne farmaceutičke preparate djelomice u zalihi, djelomice se ih, ako ih nema u zalihi, najbrže i najjeftinije pripravi.

Pošiljke po pošti obavljaju se najbrže, ako se prije pošalje novac, veće naručbe takodjer poštanskim poduzećem.

Ako se prije pošalje novac, (najbolje poštnom naputnicom) stoji poštarina mnogo manje nego sa poštarskim poduzećem.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB **Ilica br. 12** **A. WINGER** ZAGREB **Ilica br. 12**

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi**:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rhemattizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganeu, probadanju svakovrstnim nazebam. - Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krživjavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u slučici želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 60 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski kek i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće radi žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiji i juči. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrišikavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, peraćini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zadjejini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežom, raznim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjelotu i finoću obraza i ruku. — Ciena večeni lončiću 1 for. — K tome spada još horakcov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i smašenje želudca ili utomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena flatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi zaštasnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prugodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 60 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Mikeli Selaka liči uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju. trzanje, histeriju. zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praška za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljeju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni uredaik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Bolene u Trstu

Broj 21. U Trstu 26. maja 1898. Godina XX

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cienku ili po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime, najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

Izlazi svakog četvrtka na deset arka.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 2 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2.50, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na male jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

Sjedite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

Tobožje talijanstvo Istre.

III.

Francezkom revolucijom sinuo je sumca tračak i pred vrata potlačenim narodima Europe: potlačeni, gaženi narodi počeli su dizati glavu i progledavati; stare su predsude počele padati, a narodi su se počeli otimati jarmu nepozvanih gospodara. Veliki Napoleon povezo je sobom silne čete vojnika na sve strane svieta, ali s njime su dolazile i nove ideje o slobodi i narodnoj neodvistnosti. Kad je on oborio mletačku „šinjoriju" približio se i našoj Istri, te je usred borba, što ih je vodio s Austrijom i zagospodovao u njoj. Što je današnjega Primorja, veći dio Slovenije i dobar dio Hrvatske, sve je to bilo složeno u jedno upravno tielo pod imenom *„kraljestvo ilirsko"*; a to ime prešlo je i pod Austriju, tako da se još i danas ove zemlje zovu „austrijsko-ilirsko Primorje" te se i na novcu našemu čita, da je naš kralj medju inim i *„kralj ilirski"*.

Neka reče tko što hoće, ali ime ilirsko jest slavno ime odkad se ljudi spominju na svietu; i stari Istrani bili su roda ilirskoga, kako smo već spomenuli u prvom članku; od sedmog pak vieka ovamo, to jest odkad su Hrvati, Slovenci i Srbi došli u zemlje, gdje i danas obitavaju, pod imenom ilirskim se razumieva uvjek što je slovinski, hrvatski: bila zemlja, bio jezik, bio narod itd.

Što je ilirsko, što se ikada takvim zvalo, to nije talijansko: dakle niti Istra, koja je pripadala uvjek medju ilirske zemlje nije bila drugo nego ilirska iliti slovinska; što je bilo talijanskoga u našoj zemlji, to nije bilo domaće, to bjaše tudje.

O tom, da je Istra bila uvjek smatrana ilirskom zemljom, dakle zemljom Hrvata i Slovenaca, netreba gubiti mnogo rieči: dosta navesti knjigu Farlattijevu: *Illyricum Sacrum*, gdje je govor o svim primorskim biskupijama, kano spadajućim u *Illyricum*; dosta spomenuti glasovitoga Istrana *Matiju Vlačić-Frankovića*, Labinjana, komu pjevaju slavu svi njemački protestanti: a on znajući, što je i odkuda je, nadjenu si prezime *„Illyricus"*, isto je učinila Puljanka *Filipa Lacea*[1]) pjesnikinja na glasu, koja se je uviek pisala *„Illyrica"*. Al čemu duljiti? Kad se je govorilo o Istri, bio je uvjek govor o zemlji, o narodu, o jeziku ilirskom, ako se već tada nije reklo slovinsko, hrvatsko, kao što se kaže danas.

Jednog Istrana moramo još spomenuti, koji nije zadnji medju slavnimi muževi ove pokrajine, a dokazuje i on, da Istra nije talijanska: to je glasoviti *Voltić*, Tinjanac, koji je sastavio obširan riečnik latinsko-njemačko-hrvatski i u predgovoru, gdje je obsežno pripovjeda o slavi ilirskoj (slovinskoj) preporučivao je već god. 1803. njekomu grofu furlanskomu, svome dobročinitelju ili Mecenatu, neka se uči on i drugi u ilirskom jeziku, jer se bez istoga nemože napried u Primorju, gdje da je sve ilirsko. Taj isti *Voltić* napisao je u svojem riečniku, da je ilirski „illyricus" isto što i hrvatski ili slovinski.

Gdje su bili Talijani? Ni kad smo došli pod Napoleona, ni kad smo se opet vratili pod Austriju, o njima nema drugog glasa osim plača za svetim Markom; nisu oni gonili Franceza iz Istre, već se u tom proslavila kuka i motika hrvatskih seljaka, naročito onih na Paziništini pod vodstvom Lazarića.

I došla je godina 1848. Narodi se prenuli iz sna, buna počela na više strana, nastalo je obće komešanje. Tada su Hrvati i drugi Slavjani očuvali prieštolje naših starodavnih kraljeva, a utukli silu madjarskoga bieša i talijanske revolucije. Još i danas se čuje po Istri davorija:

„Slavne braćo na noge,
Jelačić nas zove!"

Ta i ona nam kaže, kaošto i sve spomenice upravljene od tadašnje vlade na istarske svietovne i crkovne oblasti, kakov je bio puk istrijanski, kojega li roda i plemena.

Talijani istarski, naročito oni, koji danas vode glavnu rieč, bili su sami neprijatelji Austrije, a po tom i Istrije. Oni se nisu čutili doma u ovoj zemlji, za njih težište bilo u Piemontu. Tada je vlada nas zvala u pomoć i obećivala nam blago i bogatstvo, tada se je orilo po bregovih i dolinah istrijanskih:

„Livada se zeleni sa zelenom travom
Hrvat će se igrati s talijanskom glavom!"

Odtada počimlje prevrat u Istri. Što je do god. 1848. i, recimo, dalje do viške bitke 1866, kad je Austrija zapustila Italiju, bilo smatrano slavenskim, hrvatskim — pada kasnije, po uvedenju ustava, pod talijanaško skrbničtvo. Kako se to sbilo i pod kojimi okolnostmi, o tome ćemo progovoriti budući put.

Pogled po svietu.

U Trstu dne 25. maja 1898.

Za koji dan svršiti će u Budapešti delegacije svoj posao.

Dne 1. junija otvara se na novo carevinsko vieće. Jednomu ovdašnjemu listu brzojavljaju iz Beča, da će carevinsko vieće zasjedati samo 14 dana, što bi značilo, da je vlada izgubila svaku nadu u mirno i trezno razpravljanje državnih zastupnika. Njemački obstrukcioniste sučn već rukave, da nastave svoje divljačko rogoborenje, te se unapried groze, da neće dopustiti, da se išta važna razpravi, dok vlada neukine nesretne jezikovne naredbe.

U štajerskom Gracu došlo je proših dana do ozbiljnih nemira. Njemački djaci i socijaliste demonstrirali su proti bosanskim vojnikom, koji su tamo u posadi i koji su nedavno velikonjemačke izgrede prepriečili.

Austrijski ministar financija Dr. Kaizl izjavio je jednomu bečkomu novinaru, da će doskoro predložiti carevinskomu vieću zakonsku osnovu za ukinutje novinarskog biljega. Ministar je naglasio, da je taj biljeg jedna od glavnih zaprieka razvitku novinarstva u Austriji.

Crnogorski knez Nikola boravio je prošloga čedna sa kneževićem Danilom u Londonu, gdje bijaše koli od vladajuće obitelji toli od pučanstva vrlo laskavo odlikovan. To putovanje kneževo u priestolnicu Englezke dovadja se u savez sa predstojećimi zarukami kneževića Danila sa jednom englezkom princesom.

U Italiji oplakuju naglu smrt ministra mornarice Brina, koji je podignuo kraljevsku mornaricu na glas i koji je uživao na dvoru i u parlamentu veliki ugled. Redoviti i izvanredni sudovi imadu pune ruke posla sa izgrednici, kojih su pune tamnice u više gradova.

Englezki narod tuguje radi smrti jednog od svojih najvećih sinova. Preminuo je naime ovih dana poznati apostol slobode, mnogoljetni predsjednik ministarstva i vodja liberalne stranke u Englezkoj, *Vilim Ewart Gladstone*. Oni je bio na glasu osobito radi toga,

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

(Dalje.)

Po sridi toga veličanstvenoga *„Nazagrada"* dala je občina nasaditi jedan red *brestovih* stabala, a ma tomu je više od sto let; a pošto su radi starosti počeli propadati, izmislila je občina nadomestiti usahnute *bresti* sa *ailantuši* i ovimi također nasaditi zapadnu polovicu, puštajuć slobodnu gornju, a to se dogodilo trideset let nazad. Da je bilo onda na občini čovika, koji uz tolikih *šior ši*, znao bi reći *šior potestatu* i jedan *šior nò*, *to ne gre dobro*; *sač ne odaberete koju drugu vrst drveća plemenitiju, uresniju, nego ovo smrdljivo drvo*, možda bi bio obraćen ovi nbavni *Nazagrad* u pravi *perivoj* (giardin) a tako neimamo nego malo hlada i dišemo smrdeći zrak, koji udi zdravlju. Ma, ben, neka je kako je, ono što je učinjeno nemože biti neučinjeno; a ma može se prečiniti na drugi način. Jame su zrovane, znam zastalno, na široko i na dubpko; nebi bi bilo drugoga troška nego izvaditi onu grdobu, i nabaviti druge vrsti drveća, a ima ih dosta, i posaditi ih, da bude misto veselije, a da ne izgleda kao da je jedno grobište, *cemitorij*, *„Fora le fiche Sior Comun"*, i činite štogod i noga. Ala! onu vodu od *piškla* najprvo, znate ne zaboravite. Mili Bože, koliko bi blagoslova stekao onaj koji bi se pobrinuo za tu radnju, zaslužio bi, da mu se uzdigne spomenik, i da se onoj *Fontani* dade njegovo ime. Ča ne, moji dragi sugradjani?... Jest, jest! ali valjalo bi, da občina bude u rukam osobe, koja ne ljubi sama sebe, nego da traži dobrobit svoga puka.

Pošli nego smo opisali naš *Nazagrad*, da vidimo sada je li to ime talijansko ili hrvatsko. Ko ima i najmanje poznavanje svog jezika, reći će, da je korenito ime hrvatsko, i to od ono doba, kad je Cres bio okopljen zidovima, a znači miste, koje ostaje *izvan grada*, to jest *zad grada*. A ona ulica (kuntrada), koja je sada u gradu, a prije bila je zad grada (jer tri puta bi razširen grad) postala je ulica *Zagrad*. Jedno je dakle reći: *ja sam u Zagradu*, a drugo: *sam u Nazagradu*; jedno: *stojim u Zagradu*, a drugo: *stojim u Nazagradu*; jedno: *pošao sam po Zagradu*, a drugo: *pošao sam po Nazagradu* itd. Ako su pak Talijani prozvali Nazagrad *„Prato — Prà"*, to ništa ne smeta, jer *Prà — Prato* hoće reći *„Livada"*, *„Sjenokoša"*, koja može biti deset i dvadeset milja dalje od grada, a ne jedno misto uprav vani ali blizu grada. *Gavè capio?! Paron Anzolo mio?!* Napred naši pram kude, kadi stoji *Mocolo Spazzacamin*, u kojem mistu bijaše treća *Fortezza in Nazagrad*; pak ravno doli prama moru i što nas na mistu četvrte *Fortezze in Cons*. Nazad šesdeset godina na mistu porušene *Fortizze* neki *Alvis* *Carvin Strikuta*, školski poslužnik, sagradi oveću palaču. Imao jedinoga sina, koji umre u *Odesi* i sedmero ili osmero hćeri. Ove se sve poudale i razdiliše kuću: ali pošto se jedna za drugom naseli u Pulu, pak pomrle sve, kako mi se čini, kuća bi razprodana, i najveći komad kupio pok. rimski kanonik *Don Marko Buničić*, od koga su ju baštinili tri njegovi nećaci *Marko*, *Frane* i *Ante*, koji su živi i neka ih Bog živi do duge starosti. Tu dakle bila je *Fortezza in Cons*. — A evo nas na *Cozotskom Consu*! Mi Hrvati pisali bismo *fortica na koncu*, to jest na kraju od grada, jer konac, kako sam vam jur tumačio, hoće reći kraj (finienje) dospitak jedne stvari. S toga govorimo na pr. *da bude na koncu*, *a ne na konsu svita*, *stignut će ga osveta božja*. Zašto pak su taljanci prevrnuli naš *na koncu u konsu*, *konse* to sam ja kazao. — Iz ovoga dakle konca našega grada bacimo jedan pogled na okolo po našem *Portu* i naći ćemo *Dražicu*, *Martinski*, *Bernarski*, *Graber* i ostala pristaništa, u koja se dovezemo s našimi ladjicami (gajette) da obavimo naše poljske poslove: a ta mista su hrvatska, jer nijedan pametan čovik, ma bio on talijanac u mesu i krvi, neće reći: *„son stà in valletta"*, ma reći će: *„son stà in Dražica"* itd. Zapamtite dobro, da ono, što mi pišemo sa ć i talijani pišu sa zi a č i šć i šl i slidite, jer hoćete valjih hrvatskih škola, koje moraju biti imati božjem, ljudskom i naravskom pravu.

Na pr. kad hoćete vezati brod, pitate *kraj* od konopa tojest *cimu*: a da ju pišete po talijansku, pisat ćete: *zimu*. A sad ja vas pitam, kako ćete pisati ono doba lita, kad je studeno? pisat ćete takodjer zima! drugo je dakle *ci* a drugo je *zi*: jer u prvom slučaju imenujem kraj od konopa, a drugom *zimu* onu strogu i grdu *štajun*, kad drhćemo radi studeni. Znam ja, da kad se glasom imenuju stvari, lahko se shvaća njihovo značenje radi naglašnika (acenta), ali kad vidim napisano *cima*, iz ovoga ja ne mogu razumiti ništa: nasuprot kad mi pismo kaže — *cima*, i *zima*, znam odma na prvi pogled, da prva rič je konop, a druga *štajun*. A neima jezika, koji je tako lipo uredjen kao naš hrvatski, osobito s novom ortografijom: u njemu ništa se ne mjenja, ili prominjuje; ništa se ne odbaca ili ostavlja; čita se kako je napisano ili štampano. Dosta je znati, da su dvi vrsti — *esse*, na pr. *s*, *š*, jedno sladko, drugo teže, kao *dosta* i *zašto*. Da su tri vrsti vrsti *c* naime c, ć, č kao *rozec*, *kratkoća*, *mjenjač*. Da su dva *zetta* tojest *z* kao *zima*, i *ž* kao *žitva*. Po tom pravilu kad biste imali pisati: *kupio sam*, ne valja da pišete *cupio sam*, što nebi značilo ništa po našem jeziku. — Sve ove stvari predočujem vam namjerom, da vidite kako bez narodne škole narod izgublja svoj jezik

(Sliedi).

što se je vazda i svagdje zauzimao za slobodu tlačenih i preziranih naroda.

Američko-Španjolski rat završiti će se i dalje nego li se je očekivalo. Reć bi, da su Španjolci imali zadnjih dana neznatnih uspjeha. U glavnijih gradovih sjedinjenih država postaje pučanstvo nemirno i nestrpljivo, jer je očekivalo, da će njihovo brodovlje u jedan mah uništiti svu španjolsku ratnu moć.

Dopisi.

Iz Voloskega dne 15. maja. (Konac).

I pošto je presvjetli išao dne 6. maja na Trsat, i zaustavio se 7. kod svojih na Rieci, odputio se je po podne istoga dana u Rukavac. U Mihotićih, kuda je imao proći, bile su kuće okrašene sa zastavami, a kod Križa dočekala ga je množina puka i pozdravljala ga gromovitim živio pod slavolukom. Drugi slavoluk bio je na Vukovoj placi u Rukavcu, za koga se je najviše trsio tamošnji župan Fr. Šepić. Prvi dan dne 7. maja posvetio je presvjetli crkvu, koja je također do sad na to čekala. Sila svieta bila je tu, nesamo iz Rukavačke kapelanije, nego i iz ostale Kastavšćine i iz Voloskoga-Opatije. Taj prvi dan bio je tu i občinski glavar cielokupne Kastavšćine i mnogi drugi naši vriedni muževi. Drugi dan, dan sv. krizme, došao je pozdraviti svoga poglavara susjedni dekan iz Hrušice vel. g. *A. Rogač*. I na odlazku je puk oduševljeno pozdravljao presvjetloga, a pratili su ga na Volosko nesamo obični pratioci, i gospodin *Antun Rogač*, nego i gosp. glavar kastavski, občinski zastupnici i savjetnici, *Vjekoslav Kinkela*, *Mate Kundić*, *Frane Dukić*, *Mavričić*, te župan D.l. Rukavca *Frane Špić*, te su ga tako rekuć izručili načelniku Voloskomu *Dr. Andriji Štangeru*, i obć. savjetnikom i zastupnikom i cielom puku. Na Volosko došao je presvjetli doma, u svoje rodno mjesto. Pred crkvom pod stubami, pozdravio ga je najprije u ime občine poglaviti *Dr. Andrija Stanger* obkoljen savjetnici i zastupnici u prisustvu raznih dostojanstvenika puka i školske djece. Onda ga je pozdravila gospodjica *Stanger* podav mu cvietje. Kad se je presvjetli pozdravio sa gospodom činovnici, medju njimi i c. k. kot. kapetana, kotarskoga sudca, stupio je više, gdje mu je nazvao dobredošlicu prečastni gosp. *Vinko Zamlić*, uz razne svećenike. Tu ga je dočekao i zastupnik naroda *Vjekoslav Spinčić* došav taj dan iz Beča. Više gori pozdravila je presvjetloga jedna djevojčica liepimi riečmi i pružila mu kitu cviećа. Na sve pozdrave je presvjetli odgovarao shodno, uvjek vesela lica, raduć se osobito, što mu je Bog dao doći i u njegovo rodno mjesto obavljati biskupsku dužnost. Drugi dan je krizmao, držao odmah početkom propovjed, i misio za tim uz uznešeno pjevanje na orguljah.

Dne 11. je presvjetli krizmao još u Opatiji, te tako svršio svoj dugotrajni put. — put koji bijaše zanj put biskupske dužnosti, al ujedno i put pun slave. Svuda slaveloci, svuda pucanje, zvonjenje, duhovni i svjetovni poglavari, pobožan puk, mila djeca. Utisak, što ga je učinio na sve, je osobit. Ljudi su za presvjetloga upravo uznešeni. Starac jedan s ovih naših kršnih obala, rekao je: šest sam biskupa dočekao, al ovakovoga još ne.

Labinci kod Vižinade 17. maja 1898. Bijaše razglašeno, da je za podporu stradajućih našega selajca opredieljena svota novaca za javne radnje. Neustrpljivo čekalo ih mnogo, da svojimi žuljevi zasluže koricu kruha za biednu svoju obitelj. — Nu što je Bog dodielio? — Prošlog četna započela se javna radnja: u selu popravljali se putevi, čistile se staze, vozilo se kamenje, dizalo se porušene zidine i zidali se mostići. Čitatelji dične „*Naše Sloge*" misliti će si, da su radnici bili najveće sirote, koji trebaju kilo soli. A jok! Bili su svi občinski zastupnici ili članovi njihovih družina. Da se nikomu krivica ne čini, dajemo u javnost njihova slavna imena. *Antun Katarinčić* sin županov — *Ivan Tuntar* občinski zastupnik *sa svojim zetom* — *Josip Košto* občinski zastupnik i crkveni poslovodja — *Antun Košeto* občinski zastupnik — *Ivan Vojvoda* občinski stražar i poštemeštar. Tako se je savjestno pomoglo siromašnom puku sa novcem, što su ga naši dični zastupnici u Beču mukom velikom izprosili. Živila pravica*)!

Kako je bilo već javljeno, protjerao je naš župe-upravitelj *Franca* naš jezik posve iz crkve. Na Markov dan pošla je procesija na Božje polje i pjevale se za prvi put litanije latinski. Vraćajuć se molilo se avjek sv. krunicu; budući da puk nezna ni *oče-naše* ni zdravo Marije osim u hrvatskom jeziku, stupali smo čuteć kao vojnici, koji vrebaju na neprijatelja —; bilo je to žalostno i smješno!

Ovo bezdušno postupanje popa Franca bilo je prev. biskupu ustmeno javljeno, i molilo se ga pismeno sa 32 podpisa kuće poglavara, da se naš jezik poštuje kako su ga svi svećeni od starine poštovali. Naše prošnje ostale su glas vapijućeg u pustinji. Jučer počeli su molitveni dani pa opet pjevale se litanije latinski. Ovoj pobožnosti nije prisustvovala ni trećina vjernika kad navadno.*)

Jednog dana došao dečko na kršćanski nauk, i pošto je onog jutra pšenicu čistio, imao je ruke crne od soka travurine što je žulio. Pop Franca opaziv to, reče mu: *Imaš crne ruke kako vrag*, pogledaj gori na nebo crkve (gdje je naslikan); i pokazav mu svoje bijele ruke reče: Vidiš to su božje ruke (?).

Tumač izostavljamo. V. Do vidova.

Iz Ike (občina Lovran) pišu nam 24. t. mj. Veleučeni gospodine uredniče! Znamo, da niste od davna primili kakovu vjest odavle, pak Vam neće biti žao ako se i mi jednom oglasimo. Mi Ikari smo više manje svi pomorci, široko more moramo mlatiti, da zaslužimo naš svakidajni kruh, pak zato nimamo kad da Vam pišemo kako iz drugih mjesta. Ali ovaj put nemožemo mučati, jer smo dočekali, čemu se nismo prije koju godinu ni nadali. Pohodio nas je naime naš bivši plovan Lovranski, a sadašnji biskup presvjetli gospodin Andre Šterk. Živo se ga spominjamo, kada je ono kako naš plovan k nam u Iku prihajao, s nami se prijateljski pogovarao, za svakega lepu besedu imao. Spominjeno se ga kako dobroga namestnika Božjega pak smo htjeli da ga počastimo i da mu se i sada zahvalimo za sva ona dobra, koja je medju nami učinio.

Na kraj Ike, na granice naše plovanije, načinili smo slavoluk i nakitili smo ga zastavami. I naše kuće kroz celu Iku bile su zastavami narešene. Presvjetli biskup došao je okolo osme ure u jutro i mi smo ga pozdravili burnim klicanjem „Živio!". Cela Ika i okolica bila je izašla, da vidi obljubljenoga biskupa.

Kada je pod slavolukom stupio iz kočije, nagovorila ga dva svećenika iz sanatorija, a zatim mu je jedna domaća djevojčica nazvala dobrodošlicu i izručila cvieća. Presvjetli bio je očito zadovoljan tim dočekom, pa kada je ugledao svoje stare prijatelje, pristupio je k njim i s njimi se razgovarao kako i pred osamnajst leta. Kroz celu Iku kuda je prolazio, bilo je naroda, koji je željno gledao svoga nekadajnoga plovana. Milo je bilo čuti ljude kako su spominjali: mene je krstil, mene je nauk učil, mene pričestil itd.

Drugi dan došao je opet medju nas pohoditi svoje prijatelje, koje je iznenadio svojom ljubežljivošću i skromnim ponašanjem.

Evo, ovako smo, gospodine uredniče, dočekali našega presvj. biskupa. Mnogo nismo učinili, jer nas nije doma, ali ovo malo bilo je srdačno. Da smo pak to učinili, imamo se zahvaliti poglavito našemu gospodinu *Vicencu*, koji je svim ravnal i nastojal, da u redu bude. Lepa mu hvala od nas svih. Još jedan put vidili smo presvetloga i to onda, kada se je kroz naše mesto vračal u Volosko. Želeli smo mu od srca, neka ga Bog poživi, da uzmogne još koliko prije razveseliti nas svojim posjetom.

Vi pak gospodine uredniče budite zdravi i primite pozdrav od svih pravih Ikara.

Iz Voloskoga pišu nam 22. t. mj.: Utorak dne 17. t. mj. odputovao je odavle poznati talijansko-šarenjački rep „*Tancizeba*". Kad bijaše pred nekoliko godina došao na Volosko, mislio je, da će u nekoliko mjeseca Volosko potalijančiti i usrećiti talijanskom kulturom. Prvi njegov čin, poduzet u službi talijanske kulture na Voloskom, bio je što je posmradio jednu hrvatsku tablu (cimer). I na njemu se ovjerovila rečenica, da je gori — poturica od Turčina. On premda rodom Hrvat i premda izučen pomoću hrvatskih novaca iz Istre, ipak je mrzio sve, što se nazivalo hrvatskim i nastojao je, da hrvatstvu u ovim krajevima naškodi gdjegod je mogao. Njegov izdajalički rad nije doduše bio od nikakve važnosti ni na osobitu štetu našoj i njegovoj narodnosti, nu gadio se svakomu poštenu mislećemu čovjeku. I mi možemo sada sa Ciceron uzkliknuti: *abiit, erupit, evasit, excessit* — jerbo je *Tancizeba* otišao u *nepovrat*, a mi mu želimo svako dobro, koje može uživati odpadnik u navlastito želimo mu neka mu bude daleko kuća. Hrvatska se sviest ovdje usprkos svim *Tancizebam* i *Pukom* širi i širit će se sve to većma jer je hrvatska stvar pravedna i Bogu mila.

* * *

U subotu dne 22. t. mj. bila je ovdje pred ovim kažnenim sudom kažnena razprava proti *Ivanu Persichu* i *G. De Giulli* iz Voloskoga, *Josipu Marotti* i *Vinku Dobroviću Slocariću* radi precenja službenih osoba u izvršivanju njihove službe, što su prošlog sječnja branili *revidentom redar*, da injere njihovo vino i što su razbili pečate, postavljene od revidenta na njihove bačve. Spomenuti obtuženici brane se time, što navadjaju, da oni nisu bili u dužnosti, da priznavaju spomenutim revidentom svojstvo službenih osoba i da nisu bili u dužnosti, da se pokoravaju njihovoj kontroli, jer da su oni, tuženici članovi konsorcija, koji je preuzeo rendu, da se drugi konsorcij nije zakonito konstituirao, a dok to nebude, da taj konsorcij ili njegovi ravnatelji nemogu vršiti po svojim organima nad pojedimi članovi konsorcija nikakve kontrole.

To medjutim ne stoji. Većina konsortista izdala je g. *Kornelu Gorupu* ovlaštenje, da odnošaj konsorcija napram eraru uredi i da onda po svojoj uvidjavnosti uredi također odnošaj pojedinih konsortista napram cielomu konsorciju. Gospodin Gorup je uredio odnošaj konsorcija napram eraru, a sada utjeriva od pojedinih konsortista, što isti u ime rende plaćati imaju. U tu svrhu izdao je svojim činovnikom ovlaštenja, providjena podpisom financijalne oblasti, te su ti organi i legitimirali se kod pojedinih konsortista timi ovlaštenji (kreditiv). Izvan svake dvojbe je dakle, da se osobe providjene takovimi „kreditivi" imaju smatrati službenimi osobama, a tko iste preči u izvršivanju njihove službe, taj dolazi u sukob sa kažnenim zakonom.

Idemo da vidimo kako će ciela ta komedija, svršiti. Nehotice nam pada na um osuda, kojom je nedavno Dr. Krstić bio od c. k. zemaljskog suda riešen obtužbe radi zločina javne sile. On može reći, da nije badava okrenuo kabanicu! Nu neka se sjeti riečih neumrlog našeg pjesnika:

. . . . . nek se krivci uče
da, jer grom se ne oziva s mjesta,
na krivini tiem sjegurni niesu,
jer što kasnije, sve to jače tuče!"

Franina i Jurina

Fr. Va Ikoj da su neki ter neki banderu valje zneli a druge nisu ni obesili.

Jur. Zač tule va lovranski rogi.

Fr. Zbrišveli njin sven skupa!

* * *

Fr. Blaze staremu meštru va Lovrane, ki teče vavek okole po komišioneh kako i pokojni Čubetić.

Jur. A škola?

Fr. To j' njegov posal, ter ča neznaš, kako je ono jedan lovranski talijan dokazal, *da su šamo trubila i injoranti srećni.*

Jur. Ta pozna dobro svoji ljudi.

* * *

Fr. Biš Jure veroval, da misle neki šarenjaci po Istroj, da se Boga nesme molit hrvatski ale slovinski?

Jur. Ej, kade bi moglo bit još takoveh trubil?

Fr. Čuj me. Neki dan su zakopali va opr-taljskeh Berdan jednega mladića. Kada su prišli doma, pogostil je po navade otac pokojnega rodbinu, prijatelje i susede. Svi ti ljudi pomolili su se za pokojnega hrvatski, zač drugačije nezsaju.

Jur. Lipoj to, pak?

Fr. Sestra pokojnega ni bila tega zadovoljna, zač da bi sigurno pokojnemu žal bilo, kada bi znal, da slovinski mole.

Jur. Dugi vlasi-kratka pamet!

Fr. Ma tako' misli i njiji otac, zač je na te rekal ljudjem: dosta, dosta, ni treba više molit.

Jur. Bog daj norcem pamet!

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri priposlaše na upravu našeg lista p. n. gg. Margan Lovro Galati 50 nvč.; vč. g. Matija Šimat Praputnik for. 4. sabranih dne 27. travnja t. g.; g. Zvonimir Letis na Sušaku šalje for. 2 i 50 nvč., koje je sabrala dražestna gdjica Kamila Pašcuzzi na predlog vrle Hrvatice M. ud. Merztai u veselom družtvu u gostioni g. Antuna Spinčića u Mihotićih; vč. g. Tomislav Vučetić, kapelan u Kraljevici šalje for. 6·1 40 nvč., sabranih u Kraljevici na Križevo medju svećenicima i svjetovnjacima bakarskog kotara. Gosp. Petar Harlović kapetan u Trstu izručio for. 15 i 54 nvč. darovanih od gg.: Ivan Depolo iz Odese i napoleon (for. 9.54), g. Miho Kissovitz iz Trsta for. 1, g. Alfons Stuparić, Veliki Lošinj for. 1 i g. Petar Harlović for. 4. — Živili!

Uprava „Naše Sloge"

† **Nadvojvoda Leopold.** Cesarski vladalački dom zadesila je opet obiteljska nesreća. U svom kašteln Hörnsteinu u dolnjoj Austriji preminuo je naime nakon duge i težke bolesti nadvojvoda Leopold, bivši nadzornik cesarske mornarice. Sa cesarskim domom žale ovaj gubitak i svi narodi monarhije.

Imenovanje. Kot. kapetan g. *Fr. vitez Schwarz*, priedieljen namjestničtvu u Trstu, imenovan je c. k. namjestničkim savjetnikom.

Interpelacija zastupnika *Spinčića* i drugova, podnesenu u sjednici carevinskoga vieća od dne 6. t. mj., kojom se *nepobitno* dokazuje, da c. kr. uredi u Primorju, napose u Istri, većinom sa hrvatskimi odnosno slovenskimi strankami u talijanskom ili njemačkom jeziku dopisuju, dobili smo jučer, ali ju radi preobilnosti gradiva i zbog neobične obširnosti njezine nemogosmo niti prepolovljenu donieti u današnjem broju. Interpelacija ta je vrlo važna, te ćemo donesti u glavnih točkah u budućem broju bar prvi dio iste.

Posvećenje biskupa. Kako čitamo u hrvatskih novinah iz banovine bilo je u Djakovu na Spasovo (uzašašće) posvećenje novoimenovanoga biskupa presvj. g. Dra Angjelka Voršaka. Sveti čin obavio je prezv. g. biskup Strossmayer uz pripomoć presvj. g. Dra. Josipa Stadlera nadbiskupa iz Sarajeva i naslovnoga biskupa presvj. Gjure Streita iz Djakova. Posvećenje trajalo je od 9. sati prije podne do 1 sat po podne. Naroda se je sakupilo tom prigodom iz svih strana one biskupije veliko množtvo; istotako i svećenstva.

Posliie sv. čina bijaše u biskupskom dvoru gospodska gostba, kod koje bijaše izrečeno raznih zdravica.

Novomu presvj. g. biskupu naše iskrene čestitke!

Ustoličenja. U nedjelju bijaše ustoličen gorički knez nadbiskup prezv. g. Dr. J. Missia svečanim načinom u Gorici. Kod svečanosti prisustvovali su presvj. gg. nadbiskup dr. Glavina, biskup Šterk, namjestnik grof Goëss, zem. pogl. grof Coronini i mnogi drugi.

Istoga dana bijaše ustoličen i ljubljanski knez-biskup g. dr. Jegič svečanim načinom. Sarajevski nadbiskup presvj. g. dr. Stadler poslao je načelniku bielo Ljubljane velezaslužnomu gosp. Hribaru veoma laskavu čestitku, na koju je g. načelnik krasnom zahvalnicom odgovorio.

Novi načelnik u Vodnjanu. Talijansko zastupstvo u Vodnjanu izabralo je načelnikom občine Vodnjan Julija Fransin, dosadašnjega občinskoga prisjednika.

Predsjednik prizivnoga suda u Zadru. Na izpražnjeno mjesto predsjednika prizivnoga suda za Dalmaciju, nakon smrti bivšega predsjednika Junia, imenovan bijaše ovih dana g. *Dr. Adalbert Gertscher* (starinom Grčar) generalni advokat u Beču. Novi predsjednik prizivnoga suda u Zadru služio je ovdje u Trstu prije 4—5 godkao državni odvjetnik. Koji ga poznaju poblize, kažu, da znade slovenski, a po čuvstvu i nazorih da je odlučan Niemac.

Ako je tomu tako, tada nemožemo čestitati Dalmaciji na toj stečevini.

Utjerivanje školskih taksa na Puljštini. U jednom ovdašnjem talij. listu čitali smo nedavno, da su dobili ravnatelji pučkih

---

*) Je li to poznato c. kr. poglavarstvu u Poreču? Op. Ured.

*) Presvjetli! Zar je onaj glasoviti „Nihil innovetur" za to, da se u crkvah Poreško-Puljske biskupije ukloni i zadnji trag narodnomu jeziku, koji postoji tamo stotine i stotine godina? Op. Ured.

škola. Prilog u što kraćem roku podnesti i občinskom uredu imenik školske djece, koja moraju plaćati školsku taksu polag zemaljskog zakona od dne 7. augusta 1896. Z. L. I. br. 25.

Za imenstvo občinu Pulu, propisao je zemaljski odbor školsku taksu u iznosu od for. 9.255.

Municipij grada Pule, da je nakanio zamoliti zem. odbor, da mu se oprosti školska taksa za jedan tečaj, te bi tako gornja svota spala na polovicu. Nu ni tu polovicu da neće moći roditelji uplatiti, te da će tako morati veći dio školske takse platiti sam municipij.

Tako spomenuti list.

— Ovih dana javio nam prijatelj iz jedne porezne občine na Puljšćini, da se po naloga municipija u Puli u svih poreznih občinah utjeruje školska taksa. Nekoji agenti da bune puk time, da su tu nesretnu taksu puku naprtili hrvatski zastupnici na istarskom saboru i da se nađe još ludih osoba, koje tim bezsramnikom povjeruju.

Da se toj drzovitoj i paklenoj agitaciji već jednoć na put stane molimo naredne učitelje i svećenstvo, da puk poduče kako je došlo do te nesretne takse. Čestito naše svećenstvo imalo bi eventualno i za prodikaonice puku istinu kazati, neka se znade, da su jedino talijanski zastupnici na istarskom saboru pečanstvu Istre oprtili, to težko i nesnosno breme.

— **Pjevačko i čitalačko** družtvo u Marezigah — občina Pomjan — priređuje na duhovski ponedeljak dne 30. t. mj. u prostorijah g. I. Grimalda sudjelovanjem pjevačkoga zbora iz sv. Antona *veliku veselicu* sa obilnim i izabranim programom.

— **Iz Podgrada** pišu nam, da je dne 21. t. mj. imao sjednica novi cestovni odbor. Tom prigodom razpravljalo se o nezakonitom zahtjevu zemaljskoga odbora u Poreču, da mu se, naime dopošalje u talijanskom prevodu zapisnik o konštituiranju odbora. Od devetorice članova odbora glasovao je jedini poznati *Francesco Marotti* (član toga odbora imenovan po. zem. odboru) zato, da se zadovolji neopravdanom i nezakonitom zahtjevu zem. odbora.

— **Nove štipendije.** Koncem febrara tek. godine pročitana bijaše u gimnazijah Istre (talijanska u Kopru, njemačka u Poreču) okružnica ministarstva bogoštovja i prosvjete, da će dobiti državne štipendije oni djaci, koji se žele posvetiti filologijskim (jezikovnim) naukam na kojem sveučilištu i koji se obvežu, da će po dovršenih naucih služiti na gimnaziji u Pazinu, koja će se tamo ustrojiti sa hrvatskim naukovnim jezikom.

U jednom razredu uzkliknulo je talijansko djače, čuvši tu okružnicu ove značajne za Istru rieči: *Quanti beci spende il governo per i ščavi!*"

— **U poslu utjerivanja školskih taksa.** Iz Kastva pišu nam koliko sliedi:

Na odpis zemaljskoga odbora ili junte, Poreč 14. aprila 1898. br. 2568. kojim poziva občinsko glavarstvo, da pošalje 3159 forinti u ime školskih taksa za prvu polovicu tekuće školske godine:

Občinsko zastupstvo u Kastvu — poznavajuć mnienje pučanstva o školskoj taksi u cieloj občini i znajuć kako u ovoj slaboj godini nemože plaćati nit redovitih svojih pristojba, te kako se mora boriti, da siromašno preživi, odlučilo je u svojoj redovitoj sjednici održavanoj dnè 16. maja o. g. kod točke 5:

1. da se podastrie Njegovomu Veličanstvu milostna molba, za obustavu ujeranja školskih taksa, i u obće namirenja istih dotle, dok se neukinu ustavnim putem;

2. da se ovo pod 1. javi koli zemaljskomu odboru, toli c. k. Namjestničtvu, te se jih umoli, da odustanu od svih dalnjih koračaja u stvari školskih taksa;

3. da se moli c. kr. ministarstvo nutarnjih poslova, da osobito obzirom na sleću godinu povoljno izvjesti o molbi pod 1.

— Iz **Montrilja** — občina Motovun — pišu nam 20. t. mj. Hvala našim i narodnim dobročiniteljem, što je naša pomoćna škola oskrbljena potrebitimi školskimi predmeti. Najprije podarila nas naša plemenita družba sv. Cirila i Metoda po zagovoru našeg dičnog dr. Laginje, priposlav nam za 50 djece potrebite knjige i for. 10 za ostale potrebe. Dne 14. svibnja posjetio je našu školu školski nadzornik g. Križnić iz Pule, a da bijaše sa napredkom naše djece zadovoljan, neka Vam služi n dokaz to, što je podario siromašnoj djeci for. 5 za školske potrebe.

I tako pomažu nam plemenita družba i dobri ljudi kad neće školske oblasti, koje bi nam po zakonu pomoći morale. I družbi našoj i svim drugim našim dobročiniteljem izričemo i ovim putem najsrdačniju zahvalu. Bog im vratio stostruko!

— **Ljetni koncert** u ilirskoj Bistrici. — Pjevačko društvo „Jadranska Vila" na Sušaku priređuje u nedjelju dne 5. junija izlet u Trnovo-Bistricu, gdje će prirediti u 6 sati poslije podne ljetni koncert sa svojim pjevačkim i tamburaškim zborom. Čisti dohodak nemienjuje za podporu školskog družtva „Sv. Cirila i Metoda" za Kranjsku i Istru.

— **Razprava** proti glasovitomu Karlu Martinolich-u obustavljena je nakon dvodnevnog preslušanja obtuženika i svjedoka, i to s uzroka, što se ima pozvati na razpravu nekoje svjedoke.

— **Austrijski ministar** trgovine Dr. Bärnreiter boravio je u Trstu tri dana, te pregledao važnija poduzetja, kao Lloydov arsenal, novu luku, skladišta, razne tvornice itd.

— **Novoizabrano zastupstvo** obćine Milje pozvano bijaše u subotu po drugi put k sjednici, da se konštituira, t. j. da izabere načelnika i obć. viećnike. Od 12 domaćih zastupnika došao je samo bivši načelnik Ubaldini kao predsjednik izborne komisije, pak je Lon izjavio komesaru, da ga ima smatrati kao da nije prisutan.

— Službeni list „Il Mattino" od nedjelje kaže, da će za občinu Milje biti imenovan posebni komesar.

I tako stupilá je i obćina Milje u kolo onih talijanaških sestrica, koje se odlikuju poznatom talijanskom uzornom upravom.

Za Cresom, došao je na red Motovun, pak Rovinj, Oprtlje, eto sad Milje, a po najnovijih viestih dala je i u občini Grožnjanu većina občinskih savjetnika ostavku.

Živile talijanaške uzor-uprave!

— **Iz Rieke** pišu nam 20. t. m. U istinu neopravdano je moje ponašanje, da iz ovog negrja poniznoga i lojalnoga *bisera* nisam Vam bio kadar javiti važne događaje, koji se otvoreno pojavili u lanjskoj godini, a pravo se zaoštrili ovih dana.

Madjari se pokazali u pravom svjetlu kakvi jesu, a Riečani se pokazali kakve su jih u trideset godina sami Madjari napravili. Ovi su na svaki način podupirali talijanšćinu proti nama, i za sam madjarski jezik bili su nekoliko popustljivi u školah, jer njim se činilo, da je naravaka stvar, da Riečan bude dušom i tjelom Madjar ako i ne govori madjarski. Po njihovom bahatom shvaćanju prenesli su u svojoj fantaziji Rieku u Madjaraku, naše more i planine pretvorište u *puszti*, a za njih Rieka je bila madjarska od postanka svieta.

Da nisu u svom *chauvinismu* bili enoliko zaslipljeni, mogli su ovih zadnjih godina sami spoznati, da su za njih pale simpatije, i da je tako zvana madjarska *„madra patria"* prazna rieč za Riečane, kako je bila prazna glava onomu, koji ju je prvi u sviet turnuo. Oni su pak sliedili graditi moralne tvrdjave protiv nas, a sada, jedva sada spoznali su, da su se Taljanci *irredentovci* ušuljali u te moralne tvrdjave, i neće da se pokore novim madjarskim zakonom, niti hoće, da znadu za magjarštinu.

Dr. Mailender, oduševljen Talijanac (premda madjarski govori) za treći put bijaše izabran načelnikom u godini dana, on koji neće da pripozna madjarske zakone. Predprošlu sriedu je bio opet izabran, na što je guverner razpustio gradsko vieće; izašav, prodje kočijom med čitaonicom i magistratom, gdje ga činovnici Madjari pozdrave sa *eljen!* a njegovi mili i dragi Riečani ga pošteno izfućkali, dočim je većina gradskoga vieća klicala: viva Mailender!

Pomislite si samo to: Riečani su fućkali mladom guverneru! Naši su taj događaj gledali iz prozora čitaonice i pasivno se držali, pa ipak se našlo gadno čeljade, koje je telegrafiralo u *„Pester Journal"*, da su Hrvati — jedna stotina — pljuvali na guvernera. Vidi se, da bi nekoji i ovoga puta htjeli baciti na Hrvate krivnju madjarskog poraza na Rieci.

Takva su ta naša takozvana braća! Vi ste godine i godine uckali Riečane proti nam, smješeć se dok su nam fućkali, prozore razbijali i zastave derali, te po blatu vucarili. Sada je došao red na Vas i pravo je, da i Vi okusite milozvučno žviždanje Vaših ugareza.

Govori se, da vlada neće i da nesmije popustiti. Majlenderovci se vesele svojoj pobjedi i nemare za razpust vieća; dokaz tomu je bio šampanjac, koji se točio iste večeri u kući Mailenderovoj.

Ako bude vlada dosljedna moglo bi komuged presjesti ono veselje i onaj šampanjac! ali ako se bude vlada držala, kako se drži jedna druga vlada, koja popušta onomu, koji bolje viče, onda dakako šampanjac će biti opravdan, i moći će se pohoviti večere sa šampanjcem, koji u ravnoj i gladnoj Italiji raste. Do vidova!

Rokac.

— **Posujilnica u Veloskom** ove godine jako lepo napreduje, tako da se može računati na to, da će njezin ovogodišnji promet, kao i čisti dobitak ove godine biti mnogo veći nego lanjske godine. Godine 1897. bilo je ukupnog prometa 233.000 kruna, u prva četiri mjeseca ove godine bilo je istog već blizu 150.000. Broj zadrugara, kojih je svršetkom godine 1897. bilo 222, narastao je već na 331, te će tekom ove godine stalno narasti preko 500. Svakim članom, koji pristupi zadrugi, poveća se takodjer sjegurnost, koju daje posujilnica onima, koji kod nju ulažu novac na štednju. Ta sjegurnost je već sada, mnogo veća nego kod mnogih velikih štedionа, pošto zadrugari ne jamče samo onim, što su uplatili u ime zadružnih diela, nego sa još devet puta toliko. U ime zadružnih dielova uplaćeno je do sada preko 10.000 kruna, te je osim toga po pravilim od zadrugara zajamčen još dalnji iznos od 90.000 kruna. Posujilnica plaća od štedioničkih uložaka 4½% kamata. Novi „rentni porez", koji se imade od ove godine u napried plaćati od interesa ili kamata od uložaka na štedionicama i bankama, plaćat će posujilnica sama, tako, da dobivajuj uložnici čistih 4½% od svojih uložaka. — Kamati koje plaća posujilnica od štedioničkih uložaka jesu veći nego kamati, koje plaćaju druge štedionice. Posujilnica može takove kamate plaćati radi toga, jer nema za upravu nikakovih drugih troškova, nego ono, što treba za knjige, tiskanice, papir i druge takove stvari; svi članovi uprave pak rade bezplatno, što nije kod drugih štedionica, koje imadu razne činovnike i upravitelje, koje moraju skupo plaćati. —

— **Koješta iz Tinjanštine.** Više vremena već nije bilo govora u cienjenoj „Našoj Slogi" o Tinjanu, kao da ovdje nebi bilo žive duše, ili kao da bi ovdje išlo sve po loju. Srednji put zlatni put, kaže latinac, pa ću se i ja toga držati te reći, da u mnogim mjestima ide lošije u narodnom pogledu, nego li kod nas, ali niti koji nas nije sve bez prigovora. — U Tinjanu se pojavile njeke tablice od proste lepenke sa talijanskimi nadpisi: *„Distilleria di Acquavita"*. U Tinjanu stavljati talijanske naslove, jest ipak odveć smiešno, da nekažemo ludo. Ta tu neima niti cigloga Talijana osim par krnjela i odpadnika. Da je tomu tako nek vam posvjedoči sliedeći slučaj. — Na dan svetih trih Kralja imala je nesretna *Lega* ovdje svoju sjednicu. — Dan prije su sa križem u ruci tražili dostatan broj članova, jer im se zagrozilo, da će se društvo inače razpustiti. — Uz veliki napor našli su šest članova, i eto na dan svetih trih Kralja imali su tu sjednicu. „L'Istria" dakako je u svieti raztrubila, da se je na toj sjednici za *„Lega"* sakupilo *„un bel importo"*. — „L'Istria" govori o toj sjednici, kao o njekakvom svjetskom događaju, a bilo ih je samo šestorica i ti sakupili su *„un bel importo"*. Ja mislim da taj *importo* nije bio previše *„bello"*, jer ako su u obće štogod i dali, to su dali sami dva *Zvanića*, pa i od tih jedan stiše previše pest. Za barbu *Tončića* znadem, da mu iz džepa ne bježe. Ali slavna porečka krezuba piše samo za obsjeniti prostotu.

— Tršćanska „Sera" od 19 svibnja ima dopis iz Moščenica, u kom se njekoji putnik (putnik je taj nastanjen u Moščenicah već drugu godinu) tuži, da nema traga talijanskom napisu na poštanskoj tabli u Moščenicah, već samo njemačko-hrvatski. Talijanščina da je zapostavljena te se nada taj nazovi putnik, da će *solerte* (kad se za njih radi) *Direzione delle poste* zadovoljiti opravdanoj želji Moščeničkih-Talijana (Krstićevaca). Taj bezobrazluk ne promišlja u svojoj prevejanosti, da imade sijaset gradića i mjesta u Istri čisto hrvatskih ili u velikoj pretežnosti, koji na poštarskom pečatu imadu samo talijansko ime dotičnog mjesta.

Medju takva mjesta spadaju n. pr. Pićan, Tinjan, Gračišće, Moščenice, Pazin, Plomin itd.; tu, bezobrazniće, pitaj slavno ravnateljstvo pošta i brzojava, zašto tim u nebo vapijućim krivicam ne učini jednom konac.

Občinska glavarstva morala bi zahtjevati, da se dotični poštarski pečati pohrvate ili barem podvoježiće. Povrh toga čovjek dodje na poštu — pita ovo ili ono — *non capisco* — dobi za odgovor. Dotična poštarica služi tamo posvema med našim pukom a hrvatski nezna ili neće da govori. Sada nek svaki promisli kako se tamo može služiti naš siromašni puk, čijim novcem je napokon i sama poštarica plaćena.

To i slične stvari metni na srdce slavnom ravnateljstvu pošta i brzojava u Trstu, a ne ono, čemu mjesta neima.

Slavna *Giunta* je rekurirala na upravno sudište u Beč proti ustrojenju dvorazredne pučke škole u Tinjanu. Da bi u Tinjanu bila talijanska pučka škola, nebi rekurirala slavna Giunta makar bilo i samih 20 djaka, već bi dopustila ne samo dvorazrednu, nego i deseterorazrednu pučku školu, nu Tinjanska škola je hrvatska, koju polazi do 200 učenika i učenica, a to su joj gorke muke, koje joj spavati ne dadu. — Ako mi dopustite, g. uredniče, oglasiti ću se opet. (Izvolite. Op. Ured.)

— **Vinogradarski i voćarski Viestnik**, ilustrovani časopis za vinogradarstvo, voćarstvo i pivničarstvo, te za promet voćem i vinom.

Izlazi mjesečno 1 put na cielom arku. Cielogodišnja predplata iznaša fr. 3. Seljaci i djaci dobivaju ga za for. 2. Uredničto nalazi se: Jelisavina ulica broj 6. u Zagrebu.

Listnica uredničtva.

Gosp. dopisniku, koji je poslao pismo u Vodnjanu sa obrabljenom markom, javljamo, da ono pismo niesmo htjeli primiti, jer bijaše nefrankirano.

Veleč. O. F. D. u P. Hvala na priposlanom; upotrebiti ćemo. Srdačan odzdrav!

Strealjke

proti peronospori

inžinira **ŽIVICA** te brentače, koje ostaju uvjek jednake i pripravne bilo u suhom bilo u vodi, jesu najtrajnije izmedju svih drugih; dobivaju se u radionici rečenoga u trgovačkoj ulici (Via Commerciale) br. 11 gdje se diele takodjer badava prospekti i cienici.

Tiskarna Gutenberg

prijatka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria"

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

sistem „Patent-Workmann Chicago"

Razširjeni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokavtervov v vsakem obsegu, broher, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za listo in zavitkov z napisom naslovnih listkov jedilnih listov, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Correnf-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debiteren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov Prima-nota, odpravnih, menjalnih zase-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztrganega (črtanega papirja, Conto-Correnf, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skicedir iz slika za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrati se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

Javna zahvala.

Podpisano zahvaljuje se ovim putem srdačno poštovanoj braći Župan, orguljašem u Kamnigorici, na Gorenjskem, za posve solidno, savjestno, pošteno i izvrstno djelo novih orgulja. Orgulje moraju se svakomu dopasti, glas je silan, čist i milozvučan; radnja pako po najnovijih propisih intonacije i izgradbe.

Djelo i ciena Vas u istinu hvale i u obće preporučaju; radi toga se podpisano zahvaljuje te iste slavnomu občinstvu i poštovanim predstojnikom crkava vrude preporuča.

Predstojničtvo župne crkve Sv. Antona kod Kopra, dne 16. maja 1898.

Pipan Ivan
župnik

Turke Josip i Jakomin Josip
crkveni starešine.

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja. Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Prave bruske suknene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dosta za muške odjelo stoji samo

(for. 2·10 iz dobre
„ 4·10 iz dobre
„ 4·50 iz dobre
„ 6·— iz bolje
„ 7·75 iz fine
„ 9·— iz najbolje
„ 10·80 iz još bolje

prave cvrste vune

Jedan coupon za crno salonske odiele for. 10. Tvari za gornje kapute, Boden, Perrvienne, Doskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke ciene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna **Kiesel-Amhof u Brnu**

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerno uzorka.

Pazor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke ciene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

IVAN ZADNIK - TRST

Corso broj 8.

Slavnomu občinstvu u mjestu, okolici i u pokrajini javljam, da sam otvorio

svoju vlastitu prodavaonicu

MANUFAKTURNOGA BLAGO.

U novoj zalihi dobivati će se najnovije blago, kao n. pr. veliki izbor

ženskoga i muškoga rublja iz najboljih tvornica, ovratnici i ovratnice najnovije mode, košulje i črape za bicikliste i kršlolazce.

Imam bogati izbor

veziva, čipka, te svakovrstnoga blaga za šilice, krojače i kitničarke,

košto i zalihu najnovijih medercav, rukavisa i nogavica svake veličine.

Dalje lahko služim s raznovrstnim platnenim rubljem muslinom i najboljim bumbakom, kaošto i sa svim ostalim, spadajućim u manufakturnu trgovinu.

Prodavam takodjer kišobrane, pregača, ogrinjala u najbogatijem izboru, kosto takodjer

perkal i satin u najrazličnijih risarijah te u zajamčenih bojah, i sve potrebštine za ručne ženske radnje, za škole, takodjer više naobrazbe.

Vlastita radionica mužkih odjela najnovijeg kroja.

Radnja solidna i točna.

Zahvaljujuć se svojim čestitim kupcima za prijašnju podporu kod tvrdke **Aite & Zadnik**, preporučam se takodjer za buduće, da me slav. občinstvo mnogobrojno pohodi u mojoj vlastitoj prodavaonici, **Corso broj 8.**

Opirajuć se na geslo „Svoji k svojim“, nadam se mnogobrojnoj podpori od strane svojih surodjaka. — Za mnogobrojno pojazenje, za koje zahvaljem unapried biljezim se odani

Cjene jako nizke. Uzorci na zahtjev franko.

Ivan Zadnik.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB
Ilica br. 12

A. WINGER

ZAGREB
Ilica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, reumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenbati ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križih, kostobolji pogancu, probadanju svakovrstnim nazebam. — Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljivosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i oblažuje glavna bol, oblakšava tegnja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u kliočci želudčane grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijsuje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski kak i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagane čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čilji i jači. — Ciena jednom ometu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje teškoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtenzadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i krani kerenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaj, krastam, peračini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti surčanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili ćekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost; osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjelodu i finoću obraza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tome spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsigurnije sredstvo za čišćenje i smanjenje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na paniškoj izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šiše po sobi prouzdan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flaši 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Setaku liečí uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju, zadahu, rane grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč. — Šiljatke

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudčanom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sieđe kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljuju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognacs.

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Bolone u Trstu

Broj 22. U Trstu 2. junija 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom ceniku il po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom naputnicom (assegno postale), na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime najbližu pošt. valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju Predplata s poštarinom stoji za for., za seljake 2 for. na godinu Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
u Trstu

Glede školskih taksa.

Posliednji put javili smo odluku obćinskoga zastupstva u Kastvu glede školskih taksa. Naveli smo tri točke te odluke, naime: da se podastre molba na Njegovo Veličanstvo, da milostno dade obustaviti tjeranje i namirenje školskih taksa dok se ustavno ne ukinu; nadalje, da se to javi zemaljskomu odboru i c. kr. namjestničtvu i umoli jih, da odustanu do riešenja te molbe od svakoga dalnjega koraka u stvari školskih taksa; i da se umoli c. kr. ministarstvo nutarnjih posala, da povoljno izvieste o molbi na Njegovo Veličanstvo, osobito obzirom na biedu, koja u pokrajini vlada. Osim toga trojega odlučilo je isto obćinsko zastupstvo umoliti c. kr. ministarstvo bogoštovja i nastave, da blagoizvoli sastaviti i predložiti na ustavno razpravljanje zemaljskomu saboru Istre zakonsku osnovu, kojom bi se s jedne strane ukinulo zakon o školskih taksah, s druge strane pobrinulo drugim načinom za troškove škola, koje bi se imalo ustanoviti, u koliko se to dosadanjimi dohodci pokriti nemože.

Sve te četiri točke čine nam se jako zgodne. U njih je sadržano sve, što se u obstojećih okolnostih učiniti dade. Nebi imalo biti ni jedne obćine u Istri, koja nebi na nje pristala, i izvršila, što je u tih točkah sadržano. Tu nebi imalo biti ni narodnostne ni političke razlike medju njimi, u koliko se nesakrivaju za školskimi taksami stranačke, paklenske namjere stanovitih ljudi. Poštene talijanske, kao i hrvatske i slovenske obćinske uprave, imale bi učiniti, što se tamo predlaže.

Njegovo Veličanstvo bilo je potvrdilo zakonsku osnovu o školskih taksah, kako ju bijaše predložila talijanska saborska većina istarskoga sabora, i stalno podupirlo c. kr. namjestničtvo ili c. kr. zemaljsko školsko vieće u Trstu.

Sad se obćenito uvidja, da su školske takse neuzdržive. Ni talijanske kao ni hrvatske i slovenske obćine nemogu se dati na namirenje, a kamo li na tjeranje školskih taksa. Znadu, na što bi našli kad bi se na to dali. Kad bi se jih ozbiljno počelo tjerati, naišlo bi se ako je moguće na veći odpor u talijanskih gradićih, nego li u hrvatskih i slovenskih mjestih. Koliko je poznato nijedna obćina Istre nije do sad nit kušala, da školske takse namiri kako jih zakon zahtjeva. I sama najveća i stalno najbogatija obćina u Istri, naime Puljska, prosila je, kako se čita u novinah, da njoj se odpusti prinos za prvu polovicu tekuće školske godine. Kad ona tako, što će druge, siromašnije i mnogo siromašnije? Ona da je i kušala tjerati školske takse, i da je iztjerala cigelih 13, velimo trinaest forinti, i to od tisuća i tisuća onih, koji su dužni takse plaćati. Tim su najbolje odsudjeni oni, koji su potaknuli školske takse. Agenti Puljske obćine, čini se, da su već pokazali tajnih namjera, koje su stanoviti ljudi za školskimi taksami spajali, lažuć ljudem i draživć jih, kao da su hrvatski zastupnici činili uvesti školske takse. Nego laž ima kod pametnih ljudi kratke noge, jer se zna, da su hrvatski zastupnici, poznavajuć dobro stanje puka, bili od prvoga početka najodlučniji proti školskim taksam, i da su tako i sada. I sam poluslužbeni tal. tršćanski list naruga se je onim, koji su naprasito činili uvesti školske takse. Pa i židovski tršćanski list kao da je to poćeo činiti, makar u blažijem obliku.

Kod takova stanja stvari, kod neuzdržive školskih taksa, neima sad drugoga puta, nego da se umoli Njegovo Veličanstvo, premilostivoga cesara i kralja, da svojom vlasti obustavi za vrieme valjanost školskih taksa.

Zemaljski odbor i c. k. namjestničtvo imadu po zakonu pravo, da postupaju proti onim obćinam, koje nebi namirile školskih taksa. Jedan i drugo imali bi poznati nevolju puka; a svakako čekati, dok Njegovo Veličanstvo nereče svoju.

C. k. ministarstvo nutarnjih posala je ono, koje ima gledati navlastito i na to, da se puku pomogne, gdje nemože smagati svagdanjih potreba za življenje. Ono je već dozvolilo, i još će možda, svota za ublaženje nevolje u pokrajini. I dočim daje podpore, da se mogu ljudi bud kako preživiti, neće moći a da povoljno nezagovara molbe na Njegovo Veličanstvo. Kako i odkuda, da ljudi, koji se bore za komad kruha ili polente, plaćaju još školske takse? Kako da obćine namire školske takse za svoje siromahe kad su obćinari ili svi siromasi, ili kad nesmažu najsiromašnijim pomoći. C. k. vlada bila se je dala uvjeriti, da bar za ljetos nije moguće tjerati školskih taksa, uslišav tako molbu, koju su bile premnoge obćine prije Božića na nju poslale. Al tvrdokorna srca onih, koji vodo rieč u većini zemaljskoga sabora Istre, nisu pristala ni na predlog c. k. vlade. Članovi talijanske saborske većine sabora Istre neće da poznaju nevolje puka. Oni neimaju za puk Istre ni toliko srca, koliko predstavnici c. k. vladei Kucalo se je dakle kod jednoga čimbenika zakonodavnoga, kod sabora, al njegova većina ostala je gluha na taj kucaj pravednosti i čovjekoljubnosti. Sad je kucati kod drugoga zakonodavnoga čimbenika, kod Njegovoga Veličanstva, a Ovo će stalno kucaj uslišati, ako mu oni, koji ga imadu izvjestiti ob odnosnoj molbi, prikažu stanje kakvo u istini jest. Na to je poglavito pozvano c. kr. ministarstvo nutarnjih posala.

Tim bi bio postignut uspjeh za ovu gladnu godinu. Za ukinuti školske takse i za buduće, morao bi se ukinuti odnosni zakon. Kako je c. kr. vlada prošloga febrara predložila, da se odustane za ljetos od ožitvorenja zakona o školskih taksa, kako može ona u svakoj struci javnoga življenja sastaviti zakonske osnove i predložiti jih saboru na razpravljanje, tako može i to učiniti i glede ukinutja školskih taksa, imenito kad vidi, da su neuzdržive, da su se već drugud njekud preživile, da neodgovaraju nit duhu vremena nit obvezatnosti polazka pučkih škola.

Talijanska i talijanaška gospoda, koja su potaknula školske takse, rekla su, da to čine za to, da se dobije novaca za nove škole, koje valja ustanoviti. Mi znamo sami najbolje, da treba još mnogo škola ustanoviti. Al ne da se ustanovi pučkih škola, nego da se otežća ustanavljanje takovih škola, htjela su stanovita gospoda školske takse. Nemanjka njim novaca za talijanske škole i razrede, kojih potrebnih i nepotrebnih svaki čas ustrajaju. Oni su upravo raztrošni kad se radi o talijanskih školah. Samo našim, hrvatskim i slovenskim, se oni protive, troše vrieme i novce kako da osujete ustanovljenje takovih škola. Da nije razlog uvedenju školskih taksa pomanjkanje novaca za nove škole, kaže to rečeno, a kaže osobito i okolnost, da svake godine preostaje novaca u školskoj zakladi po deset, petnajst i više tisuća forinti. S timi novci, a ne sa školskimi taksami, moglo se je i može se ustanavljati i uzdržavati nove pučke škole i razrede. S vremenom, kad nebi dostajalo, i kad bi se možda stanje pučanstva poboljšalo, moglo bi se za jedan, dva po sto povećati namet za školske potrebe, pak bi se zadovoljilo neosjetljivo pravednosti i zakonom — bez školskih taksa.

Tko pošteno misli s pukom, bez razlike narodnosti, bez političkih svrha; tko računa sa stanjem puka; tko hoće iskreno, da se pučanstvo Istre, svako u svojem jeziku naobrazi — taj mora biti u ovom, što napisasmo s nami, taj mora uzraditi, da se tako sbude, kako je ovdje obrazloženo.

Poštени Talijani, dajte ruku Hrvatom i Slovencem, da se svi zajedno oslobodimo velikoga zla.

Tko je tvrdio istinu?

Narodni zastupnici gg. Dr. *Laginja* i prof. *Spinčić* sa 19 drugova upraviše u carevinskom vieću dne 30. marča na njegovu preuzvišenost g. ministra predsjednika kao upravitelja ministarstva nutarnjih posala sliedeći upit:

„Čini se, kao da hoće c. kr. političke oblasti Primorja sve moguće poduzeti, a da se čim prije obistini ono, što se kroz godine izazivno i nekaznjivo pjeva, da se smije naime u ovoj „domovini Rossetti-a govoriti jedino talijanski".

Ovomu nastojanju ide se nevjerojatnim načinom na ruku, kao što dokaznje priložena, od poštarine prosta dopisnica kotarskoga poglavarstva u Puli, kojim upravlja kotarski poglavar Rossetti.

Nije dosti na tom, što se piše u Istri na obćine, na župne ureda, na školska ravnateljstva skoro izključivo talijanski i tamo, gdje stanuju u dotičnom okražju sami Hrvati ili su oni u većini, pošlo se je u najnovije doba tako daleko, da se čak na hrvatska čitalačka družtva, kao što je u prilogu spomenuta „Hrvatska čitaonica" u Pomeru, šalje talijanske službene dopise.

Obzirom na takovo postupanje jesu podpisani prisiljeni upraviti njegovoj preuzvišenosti gosp. ministru predsjedniku kano upravitelju ministarstva nutarnjih posala ovaj upit:

„Je li njegova preuzvišenost voljna sustavnom potalijančivanju Istre od strane političkih oblasti bezodvlačno na put stati?"

* * *

Njegova preuzvišenost gospodin ministar predsjednik odgovorio je na taj upit dne 21. aprila t. g. ovako:

„Čast mi je na taj upit odvratiti, da se je uslied poduzetih izvida, upitnu dopisnicu onako odpravilo *samo radi pregledanja pisarne rečenoga kotarskoga glavarstva*, i da neima nikakva povoda, da se iz toga *jedinoga dogodjaja ruše dalnje posliedice o postupku oblasti u obće.*

Što se tiče opazke gosp. interpelanta, da se u Istri izdaje službene dopise na Hrvate pretežno u talijanskom jeziku, to držim, da njoj moram suprotstaviti činjenicu, *da se političke oblasti u Istri, kao i u obće na cielom zemljištu podpadajućem namjestničtvu u Trstu, drže načela, da se svaki podnesak rieši u onom jeziku, u kojem je sastavljen* i da se sve obćenite objave oblasti objavljaju u svih zemaljskih jezicih.

Neima dakle povoda, da se u tom smjeru kakvu posebnu odredbu izda".

* * *

Usljed takova odgovora, koji se je oslanjao na temelju dobivenih obaviesti, i kojim su prikazane tvrdnje Dra. Laginje i njegovih drugova kao neistinite, obratio se je zast. Spinčić javnim putem na narodne svećenike, obćinske urede, na družtva i pojedince u Primorju, da mu pošalju u što kraćem roku podatke za dokaz, da c. kr. oblasti Primorja sa strankami dopisuju talijanski ili njemački i da na hrvatske il slovenske podneske odgovaraju talijanski ili njemački. Gosp. zastupnik hotio je naime sabrati gradivo, da nepobitnimi podatci dokaže gosp. ministru predsjedniku, kako je bio od podredjenih oblasti Primorja posve neistinito i krivo obaviešćen. Taj dokaz istine uspio je g. zastupniku *Spinčiću* upravo sjajno.

Na temelju sakupljenih podataka podnesli su gg. zastupnici *Spinčić, Laginja* i drugovi u sjednici carevinskoga vieća dne 6. maja novu interpelaciju na ministra predsjednika kao upravitelja ministarstva nutarnjih posala, na uvodu koje navadjaju:

1. Svoju interpelaciju od dne 30. marča t. g.
2. Odgovor ministra predsjednika na istu u sjednici od 21. aprila t. g.

Nakon toga počima nova interpelacija, koja je vrlo obširna, te iz koje vadimo jedino glavnije točke. Evo ih:

„Često se je već dogodilo, da su sliedili na interpelacije o odnošajih u Primorju krivi i neisteniti odgovori. To bi se bilo i dokazalo, da se je dopustilo razpravu o odgovorih, kaošto su to više puta interpelanti predložili.

Prvo podpisani znade, kaošto i svi oni, kojim su odnošaji Primorja poznati, posve točno, u kojem li jeziku političke oblasti Istre i cieloga Primorja sa hrvatskimi ili slovenskimi strankami obće, te bi bio mogao odmah predložiti, da se otvori razpravu o gori navedenom odgovoru, i kad bi bio predlog prihvaćen, pokazati njegovoj preuzvišenosti, kako bijaše krivo i neistinito obaviešćen.

Nu da dobija točnije i mnogobrojnije podatke, obratio se otvorenim pismom na gg. župnike, načelnike i na druge državljane hrvatske i slovenske narodnosti Istre i u obće Primorja navedši doslovno u hrvatskom, odnosno slovenskom prevodu interpelaciju i odgovor na istu i zamoliv ih, da bi mu priobćili dan, mjesec, godinu i broj svih onih spisa c. kr. političkih oblasti posliednje godine — od 31. marča 1897. do 31. marča 1898. — koji su uzsljedili u talijanskom ili njemačkom jeziku na hrvatske ili slovenske podneske, te da mu se javi i druge podatke pogledom na jezike, kojimi se političke oblasti sa hrvatskimi i slovenskimi strankami služe.

Na to je primio množtvo dopisa, koje razdieli po kotarih, te iz kojih vadimo mi samo važnije podatke:

I. polit. kotar Pula.

Interpelanti navode službene podatke u dokaz, da je:

a) politička oblast dopisivala sa hrvatskimi čitaonicami, sa družtvom „Sokol" sa podružnicami družbe sv. Cirila i Metoda, sa župnimi i vikarjatskimi uredi, i to u Puli, Pomeru, Medulinu, Rovinjskom Selu, Filipanu, Ližnjanu, Sv. Mariji od Zdravlja talijanski ili njemački;

b) polit. oblast i c. k. kot. školsko vieće u Puli dopisivali su i sa ravnateljstvi hrvatskih pučkih škola talijanski ili njemački.

c) glavni porezni ured u Puli dopisivao je sa hrvatskimi strankami, družtvi i crkvenimi upravami itd. samo talijanski.

d) c. k. sudovi ovoga kotara riešavaju doduše hrvatske podneske hrvatski, nu sve ostalo piše se i sastavlja talijanski.

U polit. kotar Poreč.

Župni uredi ovoga kotara, koji se služe hrvatskim jezikom, nisu dobili još *nikada* na hrvatske podneske hrvatske riešitbe od c. kr. ureda, navlastito od političke oblasti, već samo talijanske, riedje njemačke. Niti privatne osobe ili stranke nisu nikada dobile u tom kotaru hrvatskog dopisa ili riešitbu. C. k. porezni uredi i c. k. kot. školsko vieće dopisuju jedino talijanski, a gdje to neide, tada njemački.

Sudovi postupaju kano i oni kotara Pule.

Autonomne oblasti i biskupski ordinarijat pišu jedino talijanski i hrvatskim strankam.

Polit. oblast šalje župnim uredom dopise njemačke a priloge talijanske. Ista je 23. septembra 1897. poslala „Družbi sv. Cirila i Metoda" njemački dopis, a 14. oktobra 1897. talijansku riešitbu.

III. Polit. kotar Kopar.

k. Glavarstvo občine Dolina primilo je na svoje slovenske podneske ove dopise:

a) od c. kr. kotarskoga poglavarstva u Kopru *6* njemačkih i *2* talijanska odpisa;

b) od c. k. namjestničtva putem c. kr. kot. poglavarstva *1* njemački odpis;

c) od glavnog poreznog ureda u Kopru *11* njemačkih odpisa i *1* talijanski prilog.

C. k. glavni porezni ured šalje slovenskim strankam njemačke i talijanske dopise, opomene, naniire itd.

Stranke ove občine primaju od polit. poglavarstva na slovenske molbe talijanske ili njemačke odgovore; to vriedi i za družtva.

2. Glavarstvo občine Buzet služi se izključivo hrvatskim jezikom. Ono je primilo na hrvatske podneske:

god. 1897. od polit. oblasti u Kopru *50* talijanskih i *4* njemačka odpisa;

god. 1898 talijanskih *13* odpisa.

Od 1. aprila 1897 primilo je glavarstvo občine Buzet *2* hrvatska, *14* slovenskih *32* njemačka i *234* talijanska dopisa.

U istom roku poslao je porezni ured u Buzetu občini *45* dopisa, i to sve u talijanskom jezihu.

C. k. ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu i c. k. oružnička postaja pišu izključivo njemački na tu občinu, dočim je istoj poslao kot. sud u roku od 1. aprila do 31. decembra 1897 ukupno *70* izključivo talijanskih dopisa.

Porezni ured u Buzetu razašilje jedino talijansko-njemačke tiskanice.

Župni uredi u Buzetu, Humu, Truškah, Pomjanu, Ospu, Gročani i Ročn primaju od polit. oblasti u Kopru njemačke ili talijanske dopise.

Talijanski župni uredi u tom kotaru dobivaju od c. k. oblastih talijanske riešitbe, slovenski pako na slovenske podneske njemačke odgovore.

(Konac sliedi.)

Pogled po svietu.

U Trstu dne 1. junija 1898.

Carevinsko vieće imalo je danas nakon skoro jednomesečnih praznika opet sjednicu. Iz brzojavnih viestih doznajemo, da je vlada predložila na razpravu medju ostalimi i sliedeće zakonske osnove: o uredjenju medjusobnih odnošaja izmedju Austrije i Ugarske glede pristojbe biljega, o ukinutju novinarskog biljega, o novoj potrošarini na slador, o pravu na naslov mjernika, o uredjenju Dunava u Austriji i o privremenom proračunu za drugo polugodište.

Na početku sjednice sjetio se predsjednik blagopokojnog nadvojvode Leopolda i bivšeg zastupnika Wiedersperga. Zast. Funke interpelira vladu radi neke okružnice zemaljskog ravnateljstva financije u Pragu o pravedenju jezikovne naredbe. Zast. Hohenburger i drugovi interpeliraju vladu radi imenovanja bivšeg ministra grofa Gleispacha predsjednikom prizivnog suda u Gracu. Zast. Hofmann sa drugovi stavio je prešni predlog, da se odmah ukine naredbu štajerskoga namjestničtva, kojom bijaše razpušteno gradsko zastupstvo u Gracu. Proti tomu predlogu govorio je češki zast. Engel. Predlogu nebijaše priznana prešnost. Zatim se prešlo na dnevni red t. j. na razpravu o jezikovnih predlozih.

Ministar financija predložio je cesaru i kralju zakon, kojim se uredjuju plaće državnih činovnika. Zakon o ukinutju novinarskoga biljega imao bi stupiti u život 1. jenara 1899.

Zastupstvo glavnoga grada Štajerske, naime Graca razpustilo je namjestničtvo, pošto je ono prekoračilo svoj djelokrug. Tim gradom upravlja sada posebni komesar.

U Italiji imadu opet jednom na dnevnom redu ministarsku krizu. Ministar za izvanjske poslove Venosta protivio se naime radikalnim mjeram, što ih kani poduzeti ministarstvo proti crkvi i pojedinim njezinim predstavnikom, pak je radi toga izstupio iz ministarstva. Radi toga podneslo je čitavo ministarstvo kralju ostavku. Novo ministarstvo sastavio je dosadašnji ministar predsjednik markiz Rudini.

Sa **američko-španjolskog** bojišta neima još uviek ništa osobita. Ako su istinite najnovije viesti došlo je jučer do pomorske bitke kod Santjaga. Rik topova trajao je od 2 sata poslije podne do pred samu noć. Jošte nije ništa poznato o uspjehu te pomorske bitke.

Dopisi.

Iz Boljuna pišu nam 27. maja 1898. Slavnomu c. k. ravnateljstvu pošta i brzojava u Trstu na znanje i ravnanje.

Propisani djelokrug ovog poštanskog ureda proteže se izključivo na ovu mjestnu občinu brojeću okolo 4000 čisto hrvatskih duša. — Na ovaj broj sveukupnoga pučanstva nedolazi nit petorica takovih, koji bi se priznavali pripadnici talijanske narodnosti, dočim se čak i gradjani Boljuna svi, osim jednog tudjinca s preko morske kraljevine, nazivlju *„Slavinci"!*

Uzprkos tomu:

a) Nad vrati ovdašnjeg poštanskog ureda visi natpis u talijanskom i njemačkom jeziku a hrvatskom niti traga;

b) sve službene tiskanice poštanskog ureda sastavljene su izključivo u talijanskom i njemačkom jeziku a hrvatskom jeziku ni traga;

c) poštanski pečat sastavljen je jedino u talijanskom jeziku a hrvatskom ni traga;

d) poštanske doznačnice i dopisnice izdaje ovdašnji poštanski ured svim strankam, bez iznimke, u talijanskom i njemačkom jeziku a hrvatskom ni traga; dočim se hrvatske dobije istom na odlučan zahtjev i to sreća, ako ih u uredu desetak imade;

e) ovdešnji pošte meštar izrazio se rad ove abnormalnosti, *„da tako žele njegovi poglavari"*;

f) naš obć. tajnik g. Josip. Vidošić poslao slugu na poštanski ured naručbom na 20 komada hrvatskih poštanskih doznačnica, a ovaj mu ih donio tek 12 dočim je izvjestio sliedeće: „Rekli su mi, da hrvatskih nimaju, a ako te talijanskih, da te njim jih poslat koliko god njim je drago!";

g) poštni odpravitelj bio je jur kažnjen policajno rad noćnih izgreda; rad nedozvoljene agitacije pri izborih za V. kuriju bio uredovno pozvan od c. kr. izbornog komesara u izborni lokal, te ondje pod prietnjom posljedica javno ukoren.

Kako će opravdati slavno c. k. ravnateljstvo pošta i brzojava to postupanje sebi podčinjenih organa?

Hoće li ono htjeti već jednom zadovoljiti opravdanim željam cielokupnoga pučanstva občine Boljunske, preobraziv poštanski ured u Boljunu na način, da isti bude štovao narodni značaj pučanstva, za kojeg je potrebe ustanovljen.

Pitamo napokon, zašto se ne makne naše občinsko glavarstvo, kojem se od strane poštanskog ureda najviše uvriedi i nepravda nanaša, jer se s njime najvećma i služi — ter ne traži za svoje občinare ono, što ga po pravu i zakonu ide?

Boljunčani.

Franina i Jurina

Fr. Ča bi red, da se topolovski mudrac gubi s našom dicom kada na ploči igraju?

Jur. Če neznaš, da je dobra petica za rakiju.

Fr. Ter ča ni više komunske kasi?

Jur. Ajbo! Sada sidi na visokem jedan drugi konsiljer.

Fr. Ča šaldo?

Jur. Verò ne baš pravo.

Različite viesti.

† **Ivan Sancin.** Iz susjedne Doline dolazi nam pretužna viest, da je tamo preminuo utorak nakon kratke ali teške bolesti vrlo cienjeni naš rodoljub i načelnik one občine g. *Ivan Sancin*. Mož k najlepšim godinam, pun ljubavi i mara za svako plemenito djelo, uzoran gospodar i načelnik snovao je i radio neprestano za svoju občinu i za sav naš narod. Kratko doba načelnik krasne naše Doline pogrieše je mnoge pogrieške svojih predšastnika uvedši rad i red svuda, gdje ga prije nebijaše. Prerani gubitak čestitoga Sancina osjetiti će ne samo njegova vriedna obitelj i naša rodoljubna Dolina, već sav naš narod tužne Istre, komu nestaje uzorna sina, načelnika-poštenjaka.

Dični Ivane, dobra duša nauživala Ti se božjega raja!

† **Tomislav Padavić.** Dne 30. maja preminuo je u Zagrebu providjen svetimi Otajstvi za umirajuće poznati hrvatski rodoljub i osobiti prijatelj istarskih Hrvata gosp. *Tomica Padavić*.

Kadno se je okolo god. 1869 snovalo ovdje u Trstu oživotvorenje našega lista, boravio je pokojni Padavić dulje vremena kao suspendirani činovnik (radi svojeg izrazitog rodoljublja) u Trstu, gdje se je upoznao i sprijateljio sa blagopokojnimi našimi prvaci, sa braćom *Bažijani, Ujčićem, Dobrilom* i sa dičnim našim *Karabaićem*, kojim je zborom i tvorom pomogao ustrojiti „Našu Slogu". Kasnije, i to izmedju god. 1880—90 dolazio bi često na praznike u Trst, gdje bi nam vesela lica pripovjedao o porodu našega lista, u ime kojega šaljemo mu ovim putem bolni al srdačni uzklik: Vječni Ti pokoj čestiti rodoljube!

Imenovanje. Dosadanji pravni vježbenik kod okružnoga suda u Gorici, Istranin gosp. *Fran Simčić*, imenovan je ces. kr. prislušnikom kod istoga suda. Čestitamo! — Kod okružnoga suda u Gorici jesu sada dva savjetnika Hrvata, jedan viećnički tajnik i dva prislušnika.

Deputacije na namjestničtvu. Utorak poslije podne stigle su amo iz polit. kotara Poreča, i to iz občina Poreč i Vrsar dvie deputacije, sastojeće svaka od 3 člana, da se poklone novomu namjestniku i da mu izruče spomenice.

Buduć da nebijaše poslije podne g. namjestnika u uredu, a odaslanici onih občina — sve sami posjednici il gospodari — nemogoše radi poljskih radnja izgubiti sav sliedeći dan, htjedoše na svaki način izručiti spomenice bilo komu već prvog dana. Predstaviše se utorak pol večer g. savjetniku vit. *Schwarzu*, koji bijaše u uredu i koji je naše muževe vrlo ljubeznjivo primio i saslušao obećav im, da će njihove želje i zahtjeve gosp. namjestniku priobćiti i vruće preporučiti. Odaslanici vratili se zadovoljni u sriedu jutro svojim kućam.

Duhovi. Uzvišeni blagdani Duhova, koje smo proslavili ovih dana po običaju svečano, nisu osobito prijali mnogobrojnim izletnikom po kopnu i po moru radi kišovita i nestalna vremena.

Tako treba da svi postupaju! Župni ured u Gročani dobio je dopis c. kr. kotarskoga glavarstva u Kopru od *8. maja* 1898. br. 6907 u *njemačkom jeziku*, i to kao riešenje njegovoga podneska u slovenskom jeziku. Kako se vidi po dati to *njemačko riešenje na slovenski podnesak* uzsliedilo je više od petnaest dana poslie odgovora ministarskoga predsjednika grofa Thuna, u kojem je uztvrdio, da c. kr. političke oblasti Istre i Primorja odgovaraju u onom jeziku, u kojem njim stranke ili uredi pišu. Velečastni župnik Gročanski g. Josip Benković vratio je dne 11. maja onaj njemački odpis c. kr. kotarskomu glavarstvu u Kopru opazkom, da ga neprima na znanje. Pri tom se je pozvao na odgovor ministra predsjednika podan u sjednici carevinskoga vieća od 21. aprila 1898 na interpelaciju zastupnika Dra. Laginje, prof. Spinčića i drugova od 30. marča 1898. Na temelju toga odgovora gospodina ministra-predsjednika zahtjevao je, da se njegov slovenski podnesak rieši slovenski. C. kr. kotarsko glavarstvo u Kopru je to i učinilo svojim odpisom 13. maja 1898. Riešilo je podnesak slovenski slovenskim jezikom. Dosegao je kako je pravo i po zakonu, svojim postupkom. Tako nek postupaju svi, pak će biti konac tudjenja u tom obziru.

„Slovanska čitalnica" u Trstu obdržavati će u subotu dne 4. t. mj. u 8 sati na večer redovitu godišnju skupštinu sliedećim dnevnim redom: 1. Govor predsjednika 2. Izvješće tajnika. 3. Izvješće blagajnika. 4. Izvješće pregledovaoca računa. 5. Predlozi i interpelacije. 6. Izbor predsjednika i odbora. 7. Izbor pregledavaoca računa.

Očekujemo od gg. članova, da će ovom prigodom pokazati više mara nego li obično.

Za talijanske propovjedi. Prijatelj iz sredine Istre piše nam, da je tamo u posljednjih mjestih nastala medju talijanaši živa agitacija za uvedenje talijanskih propovjedi.

Najprvi oglasili se pazinski krijeli i skupljaci odposlav ordinarijatu molbu, da im samo uvede talijanske propoviedi. Za Pazinci oglasili se krijeli u Zminju, pak odpadnici u Pićnu, Gračišću itd.

Poznati pićanski renegat trubi javno, da se je u 17. vieku tamo talijanski propoviedalo. Šteta što nam taj delija nije dokazao, kako su se u ono doba Bradičići n. pr. pisali *Barbini*.

Ovoj nenmjestnoj agitaciji dalo se je hrane i nepotrebnim uvedenjem majske pobožnosti u talijanskom jeziku u župnoj crkvi u Pazinu. Neznamo, tko je to uveo, ni po čijem nalogu, nu toliko znamo, da se tim otvaraju vrata novoj agitaciji onim, koji inače nemare ni za vjeru ni za crkvu. Tko ima oči neka vidi itd.

Zemaljskomu odboru u Poreču do znanja. Sadašnje občinsko zastupstvo u Višnjanu — dakle pod nosom slavnomu Poreču — zasjeda: jurve 6 godina, a pošto mi obični ljudi neznamo po kojem je to pravu i zakonu, dajemo to sl. zem. odboru u Poreču do znanja sa molbom, da nas podučiti blagoizvoli.

Blagoslovljenje crkvice u Jušićih. Na Duhovski blagdan vrvilo je ljudi s raznih strana Kastavšćine u Jušiće, jednu od tolikih županija kastavske občine. Občinari iz Jušićeve, stari i mladi, muški i ženske, skupljali su se koji su mogli. Oni su svojim trudom i svojim novcem, kao i podporom drugih mnogih, sagradili uz samu cestu crkvicu Majke Božja od Zdravlja. Presvjetli biskup, kad je odo pred nedavno prolazio po županiji i kad su ga občinari tamošnji onako liepo pozdravili, ovlastio je bio na mjestu velečastnoga g. župnika i dekana Mija Laginju, da blagoslovi crkvicu. Sporazumno s občinari ustanovio je za taj sveti čin na Duhovski blagdan. Mjesto i ljudi bi i su u svečanom ruhu. Sve bilo je nadahnuto njekim veličanstvenim čuvstvom. Crkvica će se blagosloviti, u Jušićih će se za prvi put, odkad sviet obstoji, žrtvovati prva nekrvava žrtva! Župnik-dekan g. Laginja u pratnji svećenika, zastupnika *Spinčića* i Zvonečkoga kapelana *Petraka*, obavio je najprije sveti čin blagoslova crkve i njekih crkvenih predmeta; pak izrekao s vrata crkvice kratko zgodno slovo, i onda pristupio k oltaru, zapjevao „Slava u višjih Bogu", i žrtvovao u crkvici prvu nekrvavu žrtvu. I prije sv. čina i za njega, i poslie njega, oglašalo je pucanje mužara na daleko i široko radost, koja je vladala u Jušićih. Kako su se srca ljudem radovala, neda se opisati. Jedva poslie „večernje", molenja krunice, pjevanja litanija i blagoslova s presv. križem, dali su ljudi njekoliko oduška svomu čuvstvu, svomu veselju. Gospodina dekana i pratnju, kao i gospodina občinskoga glavara i još njeku gospodu, počastili su najprije kod župana *Ljudevita Lipića*, pak kod občinskoga zastupnika i savjetnika *Ljudevita Šušnja*. Tu se je čulo, kako su ljudi željno očekivali čas, da se i kod njih uzmogne barem kadgod sv. misa služiti. Njeki da su čak i rieči sv. Simuna upotrebili i klicali, da će rado umrieti kad budu jednom čuli zapjevati sv. misu kod njih. Crkvica jih stoji mnogo truda i mnogo novca, al sve to dragovoljno su učinili i veseli su, što su dosegli za čim su težili. Težko je išlo, al slogom i ustrajnostju može se mnogo. Osobito su se radovali tomu danu oni četiri, koji su se najviše trudili, da se crkvica sazidje. Njim se je kod gostba takodjer na prvom mjestu nazdravljalo, a tako i svim občinarom Jušićeve. Ovi opet nazdravljali su gg. dekanu, glavaru, osobito g. zastupniku naroda, neznajuć naći rieči priznanja i zahvalnosti svim i svakomu posebice. Palo je liepih rieči sa strane ovih, kao i razuih drugih, medju njimi gg. Ivana *Bunca* za vjeru i narodnost, *Agustina Spinčića* za udruživanje i prosvjetljivanje odraslih, mladoga *Vlaha* za uzgoj mladjih a zapuštenih našega naroda u Istri. Vladalo je u obće veliko oduševljenje, a sve jedna duša i jedno srce. Pjevalo se je domoljubne pjesme. U crkvici sabrala se je liepa svotica za troškove gradnje crkvice, a u gostioni g. Ljudevita *Šušnja* svotica za našu *Družbu*, da se i tim proslavi dan blagoslovljenja hrama Božjega, posvećenoga *Blaženoj Djevi Mariji* od Zdravlja u Jušićih. Bilo cielo to djelo ob-

činara Jušićeve na čast Božju i korist duševnu i tjelesnu naroda!

Iz Karojbe (občina Motovun) piše nam 28. pr. mj. Kadno je cesarska vlada označila poznatu podporu za siromahe u Istri, bijahu pozvani i naši občinski savjetnici u Motovun, da se pogovore kako bi se potrošilo onu svotu, koja bijaše opredieljena za mjestnu občinu Motovun.

Na predlog našega vriednoga suobćinara i savjetnika g. Stjepana Kramera odlučeno bijaše za popravak ceste i putova za Karojbu i Novake 300 for., premda je porezna občina Karojba cestami i putevi bolje obskrbljena nego li nijedna druga porezna občina u mjestnoj občini Motovun. Od onih 300 for. mogao je svatko koju forintu zaslužiti, koji je samo htio. Kako u svakom poslu tako i u ovom nije se ugodilo svima. Imade tu ljudi, koji bi bili radi mnogo zaslužiti, dočim je i takovih, koji su želili, da se popravi putove u njihove privatne posjede. Nu kao što nije moguće svemu svietu nalomiti kruha, tako nije moguće svakomu u svakom poslu zadovoljiti, ali zlo čine oni, koji šire neistinu u narod, da ga smute, pak da odatle naši narodni protivnici koristi crpe.

Občinskim savjetnikom i zastupnikom jest sveta dužnost brinuti se za dobro svih občinara, nipošto za pojedince ili za pojedina sela na škodu drugih. Toliko onim, na koje ovo spada.

Neka se zakon vrši! Stavak treći §. 13. bilježničkog reda propisuje:

„Službeni pečat mora sadržavati austrijskog orla, ime i prezime bilježnika, njegovo zvanje kao *c. kr. notar* i ime pokrajine i njegova sjela. Zvanje kao bilježnik, ime pokrajine i njegova sjela, valja navesti u onom jeziku, koji je u okružju bilježnika običajni zemaljski jezik, te ako je u tom okružju više običajnih zemaljskih jezika, u svakom od tih jezika".

Od svih u Istri namještenih c. kr. bilježnika imadu samo dva, i to onaj u Podgradu i onaj u Voloskom, svoje službene pečate u obih zemaljskih jezicih, dočim se svi ostali nimalo nebrinu za spomenuti zakonski propis služeći se jedino talijanskimi pečati.

Nu pošto je u okružju svih c. kr. sudbenih oblastih Istre hrvatski odnosno slovenski jezik običajni i zemaljski, i pošto osim navedene dvojice bilježnika svi ostali bilježnici Istre taj jezik uzprkos jasnomu slovu zakona očito preziru ili mimoilaze, bilo bi vriedno i potrebito, da se i za ovo pitanje zauzmu dični naši zastupnici u Beču.

Po našem nemjerodavnom sudu moglo bi se možda staviti na g. ministra pravosudja ovaj upit:

1. Jeli poznato Vašoj preuzvišenosti, da se služe svi c. kr. bilježnici Istre — izuzam onog u Podgradu i u Voloskom — izključivo talijanskimi službenimi pečati?

2. Je li Vaša preuzvišenost sklona uzraditi na to, da se provede i u Istri propis § 13. bilježničkog reda obzirom na jezik službenih pečata?

Neka se zakon vrši ili neka se ga ukine!

Talijanaške agitacije proti biskupu Sterku. Radi zlosretne spomenice, koju je nešto preko 80 talijanskih svećenika ove biskupije izručilo, još te mjeseca marća t. g. presvjetlom biskupu Sterku, uzvitlala se u talijanskih gradićih Istre proti gosp. biskupu silna — umjetna prašina. Talijanski svećenici traže u svojoj spomenici povlastice za Talijane ove biskupije na škodu Slavena, na što g. biskup kao pravedan otac i dobar pastir nemože pristati.

Talijanski svećenici izazvali su ponaj prije agitaciju proti g. biskupu u gradu Trstu putem svojih novinah i pomoću židovsko-framasonskih listova, koji im prvišće bratski ruku pomoćnicu. Ta agitacija prenesla se u talijanaška gnjezda Istre, odakle se počeli groziti presvj. biskupu, da ga neće više u svoju sredinu, da mu neće dati djece bermati itd. itd. Prvi se oglasio Piran, pak Kopar, zatim Buje, Grožnjan itd.

Nedavno je imala biti berma u Bujah, nu načelnik je pismeno biskupa upozorio na razdraženost bujskih gradjana, koji da mu neće dati svoje djece bermati — i berma je odpala! Za ovimi gradići povesti će se i ostala talijanaška gnjezda naše biskupije.

Ovo su eto posliedice nesmotrene i strastvene agitacije talijanskoga svećenstva, koje se sakuplja okolo zastave poznatih *reformatora* — ljutih protivnika svega, što nosi na sebi znak slovenstva ili hrvatstva.

Tko sije vjetar — žanje buru — kaže naša poslovica. Pazite se mlada gospodo; da neodnese bura samo one, kojim jamo kopate. Znate li što se dogodilo onim svećenikom u susjednoj Italiji, koji su tajno ili javno podupirali otimače Rima? Poslije otpuzadine bacile ih na stran kano i staro željezo.

Radi izgreda u istarskom saboru. U ovdašnjih novinah čitamo, da je državno odvjetničtvo u Rovinju uslied prijave hrvatsko-slovenskih zastupnika na istarskom saboru povelo izvidaj proti onim posjetiocem saborskih galerija, koji su rečene zastupnike tečajem saborskih sjednica vriedjali.

Prijavu da je dobio c. kr. sudbeni pristav Stegu, koji da je na temelju malobrojnih svjedoka pozvao preda se preko 150 osoba, izmedju tih i nekoje *odlične* gospodje. Uspjeh izvrage bijaše priobćen na zahtjev ministarstva. Izvražni spisi bijahu vraćeni ovih dana sudcu, koji je stavio 14 osoba pod obtužbu radi pobudjivanja na čine zakonom zabranjene (§. 305 K. Z.) kažnive od 1—6 mjeseci. Obtuženi, izmedju kojih da imade i pryaka (nôtabilità) grada Pule, bijahu pozvani dne 27. pr. mj. pred sudca, gdje im se je pročitalo obtužnica.

Proti drugim da bijaše podnesena tužba radi prestupka zbog osobne sjegurnosti (§. 431 K. Z.) i napokon proti trećim da postupa politička oblast.

Talijanski načelnik dao ostavku. U ovdašnjih listovih čitamo, da je odlučni Talijan *Mate Covrich*, načelnik občine Brtonigla (Verteneglio) položio čast načelnika jer je došao u sukob sa zemaljskim odborom u Poreču. I tako je sada i ova talijanaška občina bez gláve, te je stupila u kolo onih talijanskih občina Istre, u kojih ide sve gladko kano i po loju.

Državno redarstvo u Puli. Već se dulje vremena razpravlja i u nekojih bečkih novinah, kako je neobhodno potrebito, da se mjestno redarstvo u Puli podržavi, jer da sadašnje nemože vršiti svojih dužnosti kako bi moralo. Mi smo opetovne pisali o tom pitanju zagovarajuć uviek misao, da se u gradu Puli, u glavnom gradu pokrajine, mora podržaviti mjestno redarstvo ili policija, jer inače neće biti nikada onog reda i mira, što ga traže i trebaju svi čestiti gradjani i državljani.

Uzorna uprava! Jedna izmedju *uzorno* upravljanih talijanaških občina Istre jest občina Grožnjan. U toj občini, kojom vladaju sami Talijani i njihove podrepnice, premda su Talijani jedino u samom gradiću, jesu na dnevnom redu viečni prepiri. Jedva se konštituira jedno zastupstvo, već se javlja proti njemu odpor u pučanstvu ili se poradja nesloga u samom zastupstvu. Taj nezdravi pojav prouzročile su razne občinske uprave, koje su dovele onu občinu do ruba propasti. Sami občinari nemogoše ili nehtjedoše urediti upravu pak im oblasti naprtiše komisare. Izmedju ostalih gospodovao je i tamo dulje vremena nesretne uspomene pokojni Cuder.

Prigodom zadnjih občinskih izbora u Grožnjanu zavladalo je bilo u talijanskom „Izraelu" Istre silno veselje, jer je bila stupila prvi put u izbornu borbu i tamošnja hrvatska stranka. Talijanaši pobjedište onako, kako pobjedjuju svuda u Istri, gdje imadu vlast u ruci i gdje im to oblasti dopuštaju. Nakon toli *sjajne* pobjede očekivalo se, da će se napokon grožnjanski Talijanaši na občini urediti, da će prestati stare, nezdrave i pogubne unutarnje zadjevice, prepiri i nesloga. Ale jok! Jedva su gospoda zasjeli stolice občinskih zastupnika, već se porodila medju njimi kavga, prepir i nesloga. Usljed toga položilo je 27 občinskih zastupnika čast te je ostao na upravi sam načelnik sa dvojicom zastupnika. Živile dakle talijanaške občinske uzor-uprave!

Još o školskoj taksi u občini i gradu Puli. Glasilo ovdašnjih šidova imade u svojem večernom izdanju od petka, dne 27. t. m. dopis iz Pule, u kojem stoji, da je utjerivanje nove školske takse u školah grada i onih na šelih dalo posve nepovoljan uspjeh. Dopisnik svaljuje krivnju radi toga neuspjeha na odviše nagao način uvedenja takse u naših občinah, ili na to, što je uvedenje školske takse u očitoj opreci sa prisiljenim ili obvezatnim polazkom škole. Bilo jedno il drugo, to stoji, da će morati ono 5000 for. školske takse za drugi tečaj tekuće godine, da plati blagajna občine.

Tako rečeni list, na što mi primjećujemo, da je lahko najvećemu i valjda najbogatijemu gradu Istre žrtvovati onu svotu u ime školske takse, ali odakle će to učiniti malene i siromašne seoske občine?!

Iz Opatije pišu nam 1. t. mj. Zadnjih dana prošloga mjeseca podpisan bijaše ugovor, sklopljen izmedju zastupnika južne željeznice i društva „Quarnero" u poslu najma svih zgrada južne željeznice. Društvo uzimlje rečene zgrade dne 1. lipnja od južne željeznice u najam za 25 godina te će plaćati u to ime godišnjih for. 160 hiljada.

Osim toga prirajaju si društvo „Quarnero" pravo, da odkupi sve spomenute zgrade od južne željeznice za cienu od 3—4 milijuna forinti, kako ste to Vi već u svoje vrieme javili; ako odkupi „Quarnero" rečene zgrade tada bi ujedno preuzelo od južne željeznice i ostalo njezino zemljište, procienjeno na 800 000 forinti.

VII. Redovitu glavnu skupštinu obdržavati će *„Učiteljsko društvo kotara Volosko"* dne 15. lipnja u prostorijah hrvatske čitaonice u Mihotićih uz sliedeći dnevni red:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine i odborskih sjednica.
3. Kako da učiteljsko društvo proslavi 50-godišnjicu vladanja Njeg. Veličanstva, našega premilostivoga cesara i kralja Franu Josipa I. — Predlaže predsjednik.
4. Konačni izpiti na pučkim školama. — Predlaže gosp. Vinko Rubeša.
5. Koje korake treba da poduzmemo, da nam se poboljša materijalno stanje. —
6. Izvješće blagajnika.
7. Pregledanje računa, event. biranje revizionalnog odbora.
8. Izvješće delegata o zadnjoj glavnoj skupštini „Zaveze" u Celju.
9. Izbor delegata za glavnu skupštinu „Zaveze", koja će se obdržavati dne 3. i 4. kolovoza u Ljubljani.
10. Razni predlozi, koje se ima bar 8 dana prije najaviti odboru.
11. Biranje novog upravnog odbora.

Početak na 10. sata izjutra. Prijatelji učiteljstva i škole bit će dobro došli.

Odbor „Učiteljskoga društva kotara Volosko"

Sv. Matej, 23. svibnja 1898.

Tajnik: *Fr. Rubeša.* Predsjednik: *Božo Dubrović.*

Umoljava se do tada poravnati možebitne račune sa družtvenim blagajnikom.

Plemenito djelo banke „Slavije". Vadimo iz lista „Pardubicke Noviny" sliedeću vjest: „Nedavno ovdje preminuli spisatelj i redaktor g. Vaclav Durych bijaše osiguran kod banke „Slavije" na iznos od 2000 for. za slučaj smrti, ali namirio je u svemu četvrtgodišnji obrok osigurnine i priposlao je samo iznos od 15 for. Time se dogodi, da je 90 dnevni rok za počak, kako ga pravila propisuju, iztekao, te je polica na temelju §. 4. pravila odj. I.—II. stornirana bila. Na zagovaranje urednika ovdješnjih časopisa i javnog bilježnika i spisatelja dra. Štolbe dozvolilo je upravno vieće u svojoj sjednici od 5. svibnja o. g. s obzirom na mnogobrojnu obitelj i na nepovoljne odnošaje udovice izplatu polovice osigurane glavnice u iznosu od 1000 for. Ovim humanitarnim činom steklo si je banka „Slavija" ne samo harnost ciele češke žurnalistike, nego i priznanje u svim rodoljubnim krugovima. Koje bi se strano, nečesko osiguratelino družtvo ponijelo ovako, kad je glasom pravila osiguratelni ugovor bio već srušen? Preporučamo iskreno našem občinstvu, da svoja osiguranja sklapa s ovom českom rodoljubnom osiguratelnom bankom".

Spomenknjiga u proslavu 50-godišnjega jubileja hrvatskoga državnoga jezika 1847-1896. Tiskom E. Stivina u Pragu. Velika osmina; str. 84. Ciena 50 nvč. Dobiva se kod našega uredničtva. Tko nam pošalje 55 nvč. dobije knjigu poštom. Čisti prihod namienjen je družbi sv. Cirila i Metoda za Istru.

Izašle su sliedeće najnovije partiture za tambure: 1. *Uspomene iz Beča*, valcer, ciena 70 nvč., 2. *Ples patuljaka*, polka, ciena 30 nvč., 3. *Terezin valcer*, ciena 60 nvč., 4. *Hrvatska četvorka*, ciena 1 for. i 20 nvč., 5. *Anikina polka* ciena 30 nvč.

Dobivaju se pod adresom: *Milutin pl. Farkaš*, Zagreb Gundulićeva ulica 6.

Prof. Nothnagel o piću djece. Čuveni profesor Nothnagel u Beču držao je ovih dana svojim slušateljem predavanje o alkoholizmu, te se najodlučnije izjavio proti tomu, da se djeci daje rakije, vina, piva, čaja i kafe. On najozbiljnije opominje roditelje i liečnike, da stanu na put ovoj zloporabi, koja ne samo da truje pojedine organe u djeci, kao što sa jetra, slezena, srdce, pluća, živci itd., već upravo i ubija djecu tjelesno i duševno. Takova djeca ne mogu ni da prebole stanovitih bolesti. Do 14. godine nebi smjelo nijedno diete ni okusiti vina, piva, čaja i kafe. Sva ova pića razdražuju živce, slabe ih i uništuju prije vremena. Nervoznost naše dobe potiče od ovog grieha, koji na sebe uzimaju roditelji i liečnici. Djeci ne treba svega toga, jer niti je prirodno, niti za njihov razvitak koristno. Čovjek u obće nebi trebao alkohola, jer vidimo najbolje, kako ga ni životinje netrebaju za svoju existenciju. Prof. Nothnagel zaklinje sve roditelje i liečnike neka se svima silama upro ovom zlu.

Hrvatski Gusfar. Novi razgovor ugodni naroda hrvatskoga. Složio Bogdan Krčmarić. Tisak i naklada knjižare L. Hartmana (Kugli i Deutsch) Zagreb. str. 250. Ciena 1 for. 50 novč.

To je zbirka liepih pjesama, njih na broju 20 uz isto toliko slika, a koju je pjesnik, koji se krije pod imenom Bogdana Krčmarića, podao Hrvatom namjenom, da im bude i ovaj novi „razgovor", što im je i bio i što im je i danas onaj sladjani razgovor fra Andrija. Pisac želi, da mu pjesme dižu narodni ponos, razpaljuju ljubav za slobodu i slavu hrvatske otačbine. U to ime da pomože i Bog i Hrvati! Ciena je knjizi 1 for. 50 novč.

Hrvatski pokret 1848. Preštampano iz „Obzora". Dionička tiskara u Zagrebu. Str. 70. Ciena 35 nč. Sa slikom Jelačića bana. Ovo sgodno djelce baš je u horu, kad evo izteče 50 godina onoj kobnoj godini, kad se je narod listom digao povjeravajuć se Niemcu — ali žalibože skupo je platio svoje povjerenje. „Ne viruj Nimcu, ko ni suncu zimsku", pjevao je Krsto Frankopan.

Koliko ima katolika na svietu? Prošle je godine, kako javlja list „Leo", po službenih izvorih objelodanjena crkveno-statistička skrižaljka, koja sadržava važnih podataka o katoličkom stanovničtvu na zemlji. Po tom izviešću ima na zemlji 330 milijuna katolika, kojimi upravlja 1163 nadpastira. Broj biskupskih stolica od zadnjih 5 godina narasao je na više od 30, osobito u Americi. Izmedju svih drugih po broju duša najveće su ove biskupije: Paris sa 3,141595. Breslava sa 2,500000, Köln sa 2,062612, Bahia (Brasilija) sa 2,053179, i Rio de Janeiro (Brasilija) sa 2,037905 duša. Europa ima što nadbiskupija što biskupija 625, Azija 107, Afrika 13, Amerika 215, Australija 22. — Izmedju 1478 milijuna sveukupnoga stanovničtva na svietu ima grčko-iztočnjaka 95 milijuna, protestanta 145 milijuna, muhamedanaca 180 milijuna, izraelićana 5 milijuna, Brahmana 150 milijuna, budhista 450 milijuna, pogana i brezvjeraca 130 milijuna.

Život sv. Vida opjevan pučkim stihom od N. Batistića. Ciena 40 nvč. poštom 45; uvezan u platno 60. Nabavlja se kod tiskare Vitaliani, te kod pisca u Zadru (str. 235 osm.).

Listuica uprave.

Gosp. dopisniku iz Breze. Nepodpisane dopise od nepoznatih osoba neuvrščujemo u list. Izvolite se dakle podpisati za naše ravnanje, tà Vaše ime ostane i tako tajno.

Tiskarna Gutenberg

dijalka ces. kralj. univerzitetne tiskarne „Styria"

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

sistem „Patent Workmann Chicago"

Razširjeni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rekvetsrov v vsakem obsežju, brošur, platen cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za listo in zavitkov z napisom katev cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za listo in zavitkov z napisom Salči-Conti, Fakture Debitores, Crediteres, Cassa-kajig, Strazza, Memoriale, Journalov Prima-nota, odpravnih, menjičnih časo-zapadnih in kajig za kopiranje, kakor tudi vseh potrebnih knjig, potem raztirjenega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov in kavčeka za kopiranje, skledic iz elnka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

Štrcaljke

proti peronospori

inžinira **ŽIVICA**, te brentače, koje ostaju uvjek jednake i pripravne bilo u suhom bilo u vodi, jesu najtrajnije između svih drugih; dobivaju se u radionici rečenoga u trgovačkoj ulici (Via Commerciale) br. 41, gdje se diele također badava prospekti i cienici.

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva, i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Narnčene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja. Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Prave brusske suknene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, do sada za muško odjelo stoji samo

- fr. 3·10 iz dobre
- „ 4·10 iz dobre
- „ 4·50 iz dobre
- „ 6·— iz bolje
- „ 7·75 iz fine
- „ 9·— iz najfinije
- „ 10·50 iz još finije

} prave ovčje vune

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kaputе, Boden, Peruvleune, Doskings. Tvari za državne i željezničke, činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke ciene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Amhof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerne uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke ciene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

IVAN ZADNIK - TRST

Corso broj 8.

Slavnomu občinstvu u mjestu, okolici i u pokrajini javljam, da sam otvorio

svoju vlastitu prodavaonicu

MANUFAKTURNOGA BLAGA.

U novoj zalihi dobivati će se najnovije blago, kao n. pr. veliki izbor

ženskoga i muškoga rublja iz najboljih tvornica, ovratnici i o vratnice najnovije mode, košulje i črape za biciklisteiiribolazce.

Imam bogati izbor.

veziva, čipka, te svakovrstnoga blaga za šilice, krojače i kitničarke, košto i zalihu najnovijih modercev, rukavisa i nogavica svake veličine.

Dalje lahko služim s raznovrstnim platnenim rubljem muslinom i najboljim bumbakom, kaošto i sa svim ostalim, spadajućim u manufakturnu trgovinu.

Prodavam takodjer kišobrane, pregača, ogrinjala u najbogatijem izboru, kosto takodjer

perkal i satin u najrazličnijih risarijah te u zajamčenih bojah, i sve potrebštine za ručne ženske radnje, za škole, takodjer više naobrazbe.

Vlastita radionica mužkih odjela najnovijeg kroja.

Radnja solidna i točna.

Zahvaljujuć se svojim čestitim kupcima za prijašnju podporu kod tvrdke **Aite & Zadnik**, preporučam se takodjer za buduće, da me slav. občinstvo mnogobrojno pohodi u mojoj vlastitoj prodavaonici, **Corso broj 8.**

Opirajuć se na geslo „Svoji k svojim", nadam se mnogobrojnoj podpori od strane svojih sorodjaka. — Za mnogobrojno pozlazenje, za koje zahvaljem unapried bilježim se odani

Cjene jako nizke. Uzorci na zahtjev franko. **Ivan Zadnik.**

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB **Ilica br. 12**

A. WINGER

ZAGREB **Ilica br. 12**

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganeu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liečі kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promukłost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena fiašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz).

Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i žlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava tegnja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavrijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena fiašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i otekline poslje težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna fiaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 fiaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 60 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 fiaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 60 nvč.

Tinktura za kurje oči — izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili fiekovom, odstranjuje prekomjerno rumenile lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tome spada još koraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žuikastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prenugodan miris. — Fiašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stjenice ili kimake. — Fiašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dru Nikoli Setaku liečі uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, histerija, zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sledekose pacrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje, praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljuju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprave iz kaučuka; bandaže, povoji za rane, pojasi, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah objašene medicinske specijalitete. Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Broj 23. U Trstu 9. junija 1898. Godina XXIX.

Nepečatani se dopisi ne tiskaju. Pripošlana se pisma, oglasi itd. zaračunjaju po običnom cieniku ili po pogodbi. Iste tako je za prilozi. Novci se šalju poštarskom nalogu (assegno postale) na ime: „Naša Sloga“. Sve ostalo neka se šalje na ime uredničtva. Pisma bez poštarine ne primaju se. Koncu-list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cieli arku. Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju. Nebilježeni listovi se neprimaju. Predplata, s poštarinom stoji for. za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine. Na malo jedan broj 5 nvč. Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
u Ljubljani.

Tobožje talijanstvo Istre.

IV.

Stvar će se mnogim činiti nevjerojatna, skoro nemoguća, ali ipak je tako, s ustavom počelo je u Istri talijanstvo ove pokrajine, to jest, ono uredjenje svih oblasti i cieloga javnoga života na način, da se u prvi mah, gledajuć na izvanjštinu, mora reći sbilja, da je u Istri sve talijansko.

Kad je god. 1866 Austrija izgubila Veneciju i Lombardiju, sva talijanština u ovoj carevini sakupila se je u našem Primorju. Sila činovnika preselilo se ovamo, duh one uprave prešao je u naše krajeve i u Dalmaciju. Vrhu toga uredile su se občine tako, da je šačica Talijana po svuda mogla vladati nad Slaveni. Ustrojile se škole samo s talijanskim naukovnim jezikom; uveo se izborni red, koji skoro izključuje veliku većinu pučanstva iz pokrajinskog zastupatva. Naš narod nije dakle mogao sudjelovati u javnom životu, on je ostao posve zanemaren, na njega se nije više gledalo, jer nije već trebalo njegovih junačkih prsiju, kad je prestalo neprijateljstvo s Italijom, Njemačkom i Madjarijom.

Tada je počela naša nevolja, tada smo počeli biti tudji u svojoj kući, a kojekakvi dotepuhi furlanski i tirolski banili su se u njoj, kao absolutni gospodari. Sudac te nije razumio, a odlučivao ti je o glavi i imetku. Učitelj ti je otudjivao djecu; činovnik na glavarstvu prezirao tebe i tvoj narod; porezovnik pitao nesmiljeno harač; načelnik te držao za živinu a ne za čovjeka. Tvomu jeziku nigdje nije bilo mjesta, prvi pozdrav glasio ti je „šćavo“. Težka tama razvila se tada nad pukom istrijanskim. Talijanski birokratizam pod pokroviteljstvom viših i najviših ukorenio se duboko u zemlji. I c. kr. i autonomne oblasti pustile su sasvim s vida slovinski puk u Istri.

Od onog doba Talijani istarski govore uvjek o posjedovnom stanju, koje da se nesmi mutiti; oni se pače pozivaju na iste c. k. oblasti, koje da štuju to posjedovno stanje u pitanju jezika. Oni na temelju uredovanja svijuh javnih činovnika pobijaju naš zahtjev za narodnu jednakopravnost u svih granah javnoga života.

Malo po malo počelo je svilati i na istarskom obzorju; tako ipak nije moglo napried. Pojavio se Dobrila i ziv riečju podigao narodni duh u svećenstvu i u puku, zagrmio je glas Vitezićev u cesarskom Beču, gdje su se ministri i drugi dostojanstvenici počeli čuditi, kad im je rekao, da u Istri živu Hrvati i da treba početi skrbeti za nje. Narodna ideja zahvatila je brzo iz Hrvatske Liburnije i kvarnerske otoke; puk su počeo buditi na svih stranah i pomnjivo čitati svoj narodni katekizam u ovom listu. Od pojedinih iskra, što se vrcnule amo tamo po Istri, nastali su ovedi plameni, dok se ciela pokrajina nije našla u velikom ognju narodne borbe. I počela se rušiti ograda talijanskog birokratizma. Hrvatski duh, hrvatski jezik zahvatio je najprije svećenstvo, zatim se je razširio i digao do občinskih zastupstva i glavarstva, poslie je unišao makar silom u druge javne ureda, napokon se utvrdio i u samom zemaljskom saboru, tom tobožnjem čuvaru izključivog talijanskog značaja Istre.

Žalibože još i danas su tvrdje talijanstva u Istri sami javni uredi; još i danas naši ljudi nedobivaju nijednog poziva od oblasti u svojem jeziku; još i danas svi napisi javnih oblasti su talijanski; još i danas spada u obćenita pitanja, što ih sudac daje nakle stoji, da li jedan narod živi ali ne. Svojim jezikom zaboravlja svoju narodnost, svoju povist (štoriu), u jednu rič postaje tudjim robom (schiavo d'altri). A da do toga dodju naši Talijani, odabrale sistem, da vam ne dadu škole s narodnim jezikom, nego samo italijanske, jer hoće, da tim načinom vas iznarode, vas unište. S toga svi složno pitajmo, da nam se dade ono, što nam gre. I dat će nam se prije ili posli; i hrvatsku gramatiku nčit će naši potomci, i znati će lepo čitati kako gre, to jest na *Koncu*, na *Plasice*, na *Lučice*, na *Račice*, a ne na *Consu*, na *Plusizze*, na *Lusizze*, na *Razise*. Ma pustimo tu blaženu gramatiku, jer ja sam već skoro gladan i meni u trbuhu gloče kao fažol u lopižu, i radi toga obrnimo se i hajdemo u grad, da vidimo i zapitamo te naše starodavne ulice, i oni tvrdi *sassi*, i da čujemo kako će oni zapivat.

Pustimo dakle na livo kuće kapetana *Ante Gramenuda* i *Dencinovih*, na desno kuće *Skornjica*, i plamenitoga viteza Don *Matka Sabljića*, umirovljenoga kapelana *Velikoga Dvora*,...ajme brate! a *šior Dottor* moj, ma skužajte, znate, ja nisam tomu kriv, „questo primo cantin sona mal!“... a šta ćete!? Pitam ga, da mi reče, kako se zove, a ta vrag više na vas glas, meni je ime *Velidvor*. Ma nè, mučin. imat češ koje drugo ime, na pr. *Grancorte*. Ut, nemojte me dražiti, jer ako se razljutim, ja ću se kamenjem bacati na vas: jeste li razumili? Ja neimam drugoga imena nego *Velidvor*. Ah! kamo *Grancorte*! ah! ah! smijte se, ljudi moji, kad se je to čulo va Cresu! Pitajte *Mata Auša*, komunskoga čauša, koji odgovor daje *svillomu potestatu* kad ga pita, da li je navistic to i to bubnjem (tamburom) i kuda je prošao: „Per dove siete passato ps. A *Mate Auš* držeći se po vojnički i stavljajuć prsti desne ruke na desnu sljepoćicu, s onom bradom, koju prilići onoj patriarhe Abrama, odgovori: „Dalla Comon son andà verso *Melešiža*, poi son passà verso S. Giacomo e per tutto *Zagrad*; da de qua son andà nel *dvor sveto Jelene*, poi abasso per i *Moisi* e *Dunković*, poi go scavezzà sinistra e go battù el tamburo a *S. Martin*, da de là de recavo go battù in *Velidvor*, poi... ps, ps, ps, ps *dosta! dosta! dosta!*“ — Vidite, da i na komunu ne poznaju tu vašu *Grancorte* (ah djaval vas grankortar) nego vsamo *Velidvor*, i to mi je ime *do uffizio*, zač Anà je stara baba, (a bit će mu 73 godine) pak zna i on čagod povedat, i zna lepo se ponašati, uljudan, krivudanja sluša i štuje svakoga, ki je na zapovidi; *potestadi* i *kunšiljeri* se prominjuju, a *Mate Auš* ostaje vavik komunski čauš.

Koracajmo naprid, jer me po sakraboljsku počelo grizti u trbuhu, a imamo puta dosta. Do dva koraka smo na dvoru sv. Martina. Ovdje je bila mala crkvica ovoga sveca, jer tu su bila najprva vrata grada, druga na nuglu kuće *Vitorinjevih* i kuće pok. šior Stefana *na tarace*, sada opet saxidane od presvitloga gosp. biskupa Lovre Petrisa. Rečenu crkvicu ja nisam vidio, jer je bila porušena od davna, ali sam veliki *kvadar* sa slikom Blažene Gospe, pred kojom bi gorila svetiljka viseća od krova pokrivena strehom, koji krov jednim krajem bio je naslonjen na kuću Mata Fučića, a drugim ravno na svod starih gradskih vrata. Bit će nekojih četrdeset let, da je sve doli pobacano i tako postane mala *pijaceta*, ku se zove *na svetom Martinu*. Od ovuda vidimo *Kutonjinu*. I ova istim glasom kao *Velidvor* strašno kriči, da je hrvatska: jer *kut* hoće reći kraj, strana, talijanski angolo, spigolo, banda, a *Kutonjina, veliki kut*. A zašto ne!? Na Visu (Lissa, ah! Lissa, Lissa, kako si lepo lissla Talijane) ima *Velikut* i *Malikut*, *Velabanda* i *Malabanda*, a u Cresu imamo samo *Velikut-Kutonjinu*.

(Sliedi).

PODLISTAK

Sličice iz Cresa.

(Dalje.)

Narod, koji ne ljubi i neciени svoj jezik, ubija sam sebe i daje sam sebi moralnu smrt. Ugledajmo se u srodne nam narodnosti, i čudom začudimo se kako se one bore za svoj obstanak. Već od starih vikova obstoji u kraljevinah Saske (Sassonia) i Pruske naš narod, koga zovu *Vendi* ili *Srbi*. Ima ih 200.000, a to će reći kao kapljа u velikom moru, jer okruženi su sviju strana od više milijuna Njemaca; al' ipak *Vendi* uzdržali su svoju narodnost, jezik, običaje i tradiciju sve do dana današnjega. Imadu u Saskoj svoje pučke škole, glavno narodno družtvo „Matica serbska“ i mnogo drugih Vendskih družtava i svoju vlastitu literaturu, koja se sve to više razvija i napreduje.

Ništa manje od Lužičkih Venda, bore se za svoju narodnost i svoj jezik Poljaci u Slezkoj i Poznanji. Stisnuti pod jaram Pruske kraljevine, koja hoće, da ponemči sve, što spada pod njene šake, ma i ne bilo njemačkoga plemena, bore se kao lavovi, da dobiju škole u narodnom jeziku, ali vlada im je ne daje, jer hoće pošto poto, da ih odnarodi. O svom jeziku da-

Iz carevinskoga vieća.

U sriedu dne 1. t. m. sastalo se je opet carevinsko vieće. U prvoj sjednici bili su na dnevnom redu razni prešni predlozi za jezikovno uredjenje. Sila je govornika kod toga upisana, i kad bi svi govorili, trajala bi razprava bar mjesec dana, i nebi se moglo baš ništa koristna odlučiti. I da bi se govorilo o jezikovnom pitanju! Al govori se o svem i svačem. Niemcem, koji nisu imali već što govoriti, dobro je došao razpust občinskoga zastupstva u Gracu i imenovanje grofa Gleispacha za predsjednika višega sudišta u Gradcu. Občinsko zastupstvo toga grada bilo je razpušteno, jer se je tako rekuć sporazumnim izjavilo sa onimi koji su, demonstrirali proti vojski, sastojećoj slučajno iz naših junačkih Bošnjaka i Hercegovaca. Vlada se je smatrala dužnom, da ga razpusti i da povjeri upravu grada i sigurnost njegovih stanovnika jednomu c. kr. kotarskom glavaru, odnosno c. kr. oružničkom. Grof Gleispach je Niemac od pete do glave, ali jer je bio ministar pravosudja u ministarstvu Badeni, zato krika i vika proti njemu. Razpust dakle zastupstva Gradačkoga i imenovanje Gleispachovo dalo je Niemcem tvari, da imadu šta govoriti kod jezikovnih predloga. Tu udaraju na Gleispacha, na vladu grofa Thuna, na vojsku, osobito na Bošnjake, na ministarstvo vojske; a nemanjka ni neugodnih izraza glede samoga uzvišenoga Vladara. Sjednice su opet barpije nego li bijehu prije mjesec dana. Po raznih znakovih teško da će dugo trajati.

Zastupnikom desnice je neugodno, što se ne može ništa raditi. Njim su mrzki izrazi, kojimi se muogi Niemci služe. C. kr. vladi počelo je takodjer dogorjevati. Još jedan način kani upotrebiti a da vidi, nebi li parlamenat mogao obavljati stvarne poslove.

Podnesla je parlamentu zakonsku osnovu za privremeni proračun za drugu polovicu tekuće godine, *a ujedno razne zakonske osnove, za koje se je parlamenat često sazivao, koje su na korist pučanstvo.* Sa strane cesarske kraljevske vlade je to kao njeka meka parlamentu, da ga ulovi za rad. Neće li parlamenat nit takovih osnova razpravljati, onda nije vriedno, da i dalje obstoji.

Medju takove osnove, koristne za pučanstvo, spadaju: ona o pristojbah kod prenosa nepokretnoga imanja; ona o ukinuću mita kod prevoza na kopnu i preko voda; ona o ukinutju biljegovine za novine i koledare. K tim koristnim osnovam mogla bi se ubrojiti i ona glede uredjenja konzularnih pristojba.

Zakonska osnova o *pristojbah kod prenosa nepokretnoga imanja* je jako koristna osobito za siromašnije seljake. Svaki, koj pozna i malo stanje seljaka, zna kako sinovi ili drugi baštinici težko smažu pristojbe, koje moraju plaćati kad jim umre otac ili drugi, od koga su dobili kuće, zemljišta itd. Najviše puta moradu se zadužiti, da uzmognu to platiti; ili ostanu dužni državi, pak njim ona za koju godinu zemljišta prodava. Pristojbe su tolike, da se kadgod čini, da sin nije baštinio od otca imanja, nego da ga je kupio od države. Svaki pravi zastupnik naroda imao bi se zauzeti, da ta zakonska osnova postane zakonom.

Jako koristna upravo i za seljake bila bi zakonska osnova o *ukinutju mita i smitnica*. Iz svih kraljevina i zemalja bilo je pritužba proti mitnicam. Ljudi nemogu tako rekuć iz sela u selo, ili iz svoga imanja u svoje obitalište prevesti svojih pridjelka, a da nemoraju plaćati prevozne mito. Za vozić drva, koje su težkom mukom pripravili, da ga prodadu i da si nabave najpotrebitiji živež, moraju platiti

jedan i više puta prevozno mito. Skrajne je vrieme, da to prestane. I c. kr. vlada, koja se je do sad tomu protivila, hoće sad da to prestane.

Biljezi za novine i koledare neobstoje već u nijednoj državi u Evropi nego u Turskoj i kod nas. Skrajne je vrieme, da se ukine i to zastarjelo zlo. Biljezi preče obstanak i širenje novina i koledara. I ti, može se tiskati i zlih stvari, kojimi se ljudi neoplemenjuju nego kvare i podvljavaju. Ali se ipak tiska mnogo više dobrih stvari, i valja tiskati, da se ljudi odvraćaju od zla, a nančaju na dobro, da se prosvjetljuju, da se oplemenjuju, da mogu bolje napredovati u svem, što njim je potrebito za život bilo dušovni bilo tjelesni. Čim se može tiskovina jeftinije prodati, tim ju više ljudi kupi. Biljeg na novinah i koledarih je kriv, da su draže, te da jih manje medju pučanstvo dodje. Kad se ukine biljeg, moć će se prosvjeta bolje širiti medju sve slojeve pučanstva.

Pravilnik za konzularne pristojbe obstoji od 30. junija 1846. Od tad nebijaše nikad ni malo promjenjen. A da treba promjene u svakom obziru, glede pristojbe za ladje kad dodju u luke, glede pristojba za poslovanje konzula, postranih pristojba i dnevnica konzularnih činovnika, to znadu najbolje naši pomorski ljudi. I naši zastupnici su se jur za promjene, dakako na bolje, zauzeli. Sad eto dolazi c. k. vlada, koja želi takve promjene, i hoće, da ih prihvati parlamenat.

Sa svimi timi zakonskimi osnovami država bi izgubila dosadanjih dohodaka. Za te zgube na jednoj strani traži vlada dobitak na drugoj strani. K tomu želi ona, da se provede zakon o poboljšanju plaće činovnikom. Za to predlaže zakonsku osnova, po kojoj bi se uveo novi namet na slador, usljed kojega bi ovaj dakako poskupio. Uz sladkiš, zuhkiš! Svakako lakše će se podnositi porez na slador nego li se podnaša pristojbe za prenos imanja, ili prevozna mita, ili biljezi na novinah i koledarih.

Vlada zahtjeva od parlamenta nješto, al ujedno želi provesti njeke prepotrebite stvari za najsire i najsiromašnije slojeve pučanstva.

Jedan zastupnik desnice i jedan socijalni demokrat već su se poveli za vladom, pak postavili predlog, da se njeke dane u čednu ili u večernjih sjednicah razpravi rečene zakonske osnove, a da se ne pretrga razprava o jezikovnih predlozih, pošto se po pravilniku nemože.

Dne 6. imalo se o tom odlučiti. Predstavnici svih klubova ujedno sa predstavnici c. kr. vlade dogovoriti će se o programu rada parlamenta. Niemci su u škripcu, iz kojega se misle tako izvući. da će biti za oné koristne osnove, al ne za to, da se razpravlja privremeni proračun za drugu polovicu godine. Al to će reći nehtjeti ni jednoga ni drugoga.

Očekuje se, da će u sutrašnjoj sjednici odgovoriti vlada na upite glede dogodjaja u Gracu. Tu bi moglo svega biti. Već petak se je govorilo, da je Thun došao u sjednicu ravno od Njegovoga Veličánstva, i da ima dekret u špagu, da zaključi zasjedanje za slučaj, da bude nespodobnih prizora, kako su jih Niemci obećivali. I oni su dočuhali za namjeru Thuna, pak su mudro mirovali. To su razmazana djeca, kao i primorski Talijančići. Kad bi se ozbiljno, prema pravu i zakonu, s njimi postupalo, bili bi redni i drugi brzo drugačiji. Popuštanjem sve su drzovitiji.

Niti sjednica od ponedjelka 6. t. mj. nije ništa novoga donesla. Svi klubovi, desnice i ljevice, pozvali su svoje odsutne članove — al nebijaše nikakva znamenita glasovanja. Držalo se stalnim, da će c. k. vlada odgovoriti na upite glede dogodjaja u Gracu. Nije odgovorila. Da će sutra. Vidit ćemo. Govorilo je par govornika kod jezikovnih predloga, mlelo se je već samlete poseje. Sjednica je svršena u tri sata, da se uzmognu predstavnici svih klubova pogovoriti o programu rada, kako je to predsjednik carevinskoga vieća želio.

U njekoliko minuta je taj pogovor svršio. Zast. Wolf u ime kluba „Seneren" jednaca pročitao je izjavu, u kojoj navješta zestoku obstrukciju za slučaj, da bi se što drugo razpravljalo nego jezikovni predlozi, osim ako bi se ukinulo jezikovne naredbe za Češku i Moravsku. To je posve razumljivo od Wolfa i njegovih drugova. Oni su očiti protivnici monarhije, njihov rád ide na to, da bude Austrija podrepnica Njemačke, kako je n. pr. Bavarska. Nego što da se kaže ob onih, koji uviek trube, da su samo njihove stranke za uzdržanje monarhije, o njemačkih liberalcih i naclonalcih? I U ime jednih i drugih izjavio je zastupnik prof. Kaiser, da pravilnik nedopušta nikakvih drugih razprava, nit u večernjih sjednicah, osim prešnih predloga, dakle nikakvih, ma i za puk najkorisnijih, vladinih osnova. Prešnih predloga može se uvjek naći, pa tako nikad ništa drugo razpravljati. U ime talijanskih zastupnika izjavio je jedan njihov, da su pripravni na razprava vladinih predloga u večernjih sjednicah. Drugi predstavnici svi su ćutili. Predstavnici klubova su se razišli. Približuje se konac parlamenta. Svaki dan bi mogao biti poslan kući. Što prije to bolje. Što on ia? „Nješto drugo!" Al što, to nitko nezna.

Niti danas 7/6 nije došlo do nikakva znamenita glasovanja, i još je carevinsko vieće živo.

Pročitali su se predlozi i interpelacije, i onda se je oglasio zastupnik *Šenerer*, da postavi predlog. On je medju tim posve tiho nješto čitao, predsjednik ga je opomenuo, a kad to nije koristilo, oduzeo mu riec. Na to je povikao *Wolf*: gdje je njemačka uzajamnost?" i Vidio je naime, da su *Šenererovci* osamljeni. *Šenerer* je također nješto zavikao, a onda čitao posve tiho dalje. I što je on čitao, dobili su dvojica drugih zastupnika riec i govorili. Predsjednik je pak dao riec ministru-predsjedniku, da odgovori na interpelaciju. Oh se diže, al veli, da neće odgovoriti u takovom nemiru. Predsjednik miri, i daje medju tim riec *Wolfu*, koji pak veli, da se neda uloviti, pošto je naime još *Šenerer* govorio. Uz veliki nemir opazilo se je i to, da je jedan njemački zastupnik dielio medju njemačke zastupnike Bismarkovo cvjetje, kojim su se onda kitili. Medju tim su neki njemački zastupnici razgovarali sa predsjednikom i uvjerili ga valjda, da nije dobro učinio, kad je *Šenereru* oduzeo riec. To je on onda opozvao, i *Šenerer* je, uvjek uz nemir i posve tiho, pročitao imena dvih tisuća i nekoliko stotina občina, koje da su se izrazile proti jezikovnim naredbam, i onda grozio se, da to mora doći u zapisnik, inače da će biti zla u budućoj sjednici. Onda se još govorilo o odredbi predsjednika, što je ukinuo bilježenje uzklika u stenografiski zapisnik i što se to prístrano provadja.

O točki dnevnoga reda, o jezikovnih prešnih predlozih, govori najprije Wolf, a za njim naš slovenski zastupnik *dr. Žitnik*. Najprije ovaj veli, da neće, da odgovara predgovorniku na njegovo napadanje na svećenike. Medju narodi kao i u parlamentu morao bi se napraviti mir, jer prieti propad države. Dok su Niemci, kakvi se kažu u najnovije doba, dotle nemože biti mira. Oni, pod raznimi krinkami, htjeli bi germanizovati ne njemačke narode, al neće toga doseći, kako nisu nit svi drugi do sad, koji su to knšali. Svi prijatelji monarhije, i razni Nemci su se izrazili za ravnopravnost i ravnoväljanost svih jezika, i ako toga nebude, nemože biti nit monarhije. Ona je postala i ona obstoji iz raznih narodnostnih i državnih skupina. Ona se mora prema tomu urediti. Mora prestati dualizam, koji je kriv svemu zlu posliednjih 30 godina. Po njem bi htjeli Magjari u jednoj polovici, Niemci u drugoj potisnuti druge narode. Njemački „liberalci", u istinu krivi liberalci, kao i njihovi saveznici njemački nacionalci, nisu tako iskreni kako Šenererovci, al teže za istim ciljem. Zakleti su neprijatelji Čeha na sjeveru, Hrvata i Slovenaca na jugu. Svakim se slažu, da jih zatire; i druge rado pomažu, samo da škode Hrvatom i Slovencem. Njim pripada većim dielom birokracija, a ta je istotako protivna našemu narodu. Kako ta postupa, može se opaziti u Koruškoj, Štajerskoj, Primorju, pa i u Dalmaciji. Niemci, viču, da su u pogibelji, da su ugašeni, a medjutim kako tlače oni i njihovi saveznici Talijani Slovence i Hrvate! Nego ni ovi se nedaju pod jaram. I radje će svi častno umrieti, nego da budu pod jarmom bilo kojim. — Dr. *Žitnik* govorio je jako liepo prieko dvie ure; drugovi mu odobravali, kao i mnogi drugi; a mnoge je privabio, da ga slušaju.

Za njim govorio je dr. *Kramar*, komu su jako odobravali slavenski zastupnici. — Još zadnji hip se je mislilo, da će mu predsjednik odgovoriti na interpelaciju o dogodjajih u Gracu. Nije odgovorio, a na veliko začudjenje svih predsjednik parlamenta oglasi sjednicu tekar za danas osam dana, u utorak dne 14. t. m.! Što će se medjutim dogoditi?! Bog zna!

Pogled po svietu.

U Trstu dne 8. junija 1899.

O djelovanju carevinskoga vieća govorimo na drugom mjestu. Ovdje nam je dodati, da je neočekivano određenje sjednice carevinskoga vieća za osam dana sve krugove u velike izne-nadilo. Taj korak vlada tumači se razno-liko. Jedni misle, da se carevinsko vieće neće više sastati, da će mirne biti razpušteno; drugi opet, da će vlada u ovo osam dana nastojati, da se dje za stranke opozicije ili bilo kakva kompromisa, dočim dočim treći, da će se vieće još na kojoj sjednici sastati i tada da će biti odročeno na dje vremena. Polčaj je svakako vrlo zamršen, te će vladi teške poći za rukom, da ga redovitim putem i običnimi sredstvi razbistri.

U susjednoj Kranjskoj obavili se dne 6. t. m. naknadni izbori za izvanjske občine Ljubljana-Vrhnika-Litija-Zatičina-Ribnica-Veliko Lašče. Izabran bijaše savjetnik zemaljskoga suda u Ljubljani g. Vencajz na mjesto odstupivšega zast. Dra. pustoršica.

U Srbiji obavljeni su tečajem minuloga čednu občeniti izbori za narodnu skupštinu. Sa uspjehom mora da je vlada zadovoljna, jer je prodrla skoro u svih kotarih sa svojimi kandidati. Do nedavna vladajuća stranka, radikalna proturala je samo jednoga svoga kandidata. Izbori ravnao je nesretni razkralj Milanj ljuti protivnik radikala, uz koje je reć bi, većina naroda. I tako je kod tih izbora pobjedila volje Milanova, nipošto ona srbskoga naroda.

U Talijanski ministar predsjednik markiz Rudini sastavio je sretno novo ministarstvo, u kojem imade više članove bivšega kabineta. Novo ministarstvo boji se ipak odmah stupiti pred parlament, jer su još odviše živi u pameti posliednji dogodjaji u raznih krajevih Italije, za koje čine opozicijonalci odgovornim bivše ministarstvo.

Sa **španjolsko**-amerikanskog bojišta imademo malo važnih viesti. Kako pišu amerikanske novine, pošlo je Amerikancem za rukom izkrcati nješto svojih četa nedaleko Santiago, de Cuba. Po istih viestih bio bi španjolski admiral Cervera sa svojim brodovljem zatvoren u zaljevu Santjago. Ako se ta viest obistini, tada je taj odio španjolske mornarice izgubljen za ovaj rat.

Dopisi.

Mali Lošinj, na Kirinju 1898.

O Duhovih imali smo ovuda presvjetloga gosp. biskupa Dr. Antuna *Mahnića*. Bio je ovo prvi njegov pastirski pohod na ovih stranah i istodobno prvi njegov trijumf. Puk je vidio opet svoga biskupa, a presv. *Mahnić* za prvi put; i opet zasjala je barem za čas stara vjera i ona starinska ljubav kršćanski. Puk je opet čuo riec svoga biskupa i razumio ju. Onakovih govora, kakav je presv. Mahnić rekao nam na same Duhove, samo se u izvanredniih prigodah dade čuti. Kad je na temelju sv. evanjelja, koje se onaj dan pjevalo, razlagao o jezicih i o narodnosti, onako jasno i onako odrešito, čuilo nam se, da slušamo jednoga sv. *Ivana Zlatoustoga*, a kad je pri koncu pozivao nas na starinski put kršćanskoga življenja, na ljubav do sv. crkve i njezinih službenika, onda nam se pričinjalo, da čujemo proroka. Živio biskup! Medjutim nije ni čudo, ako se je našlo pojedinih, koji su s vjerom izgubili i obraz, te su o presvjetlome biskupu govorili samo onako, kako oni mogu. „Homo animalis non percipit quae sunt spiritus", a to će reći po našu: živina ostaje živina, liepo ako ćeš ju hranit i samim šeničnim kruhom. Neka idu tako napried, pak će već puk razposnat njihove vučje zube, a mi se držmo riečí biskupovih: „Bježite sinci od svakoga, koji vam govori proti sv. crkvi, proti biskupom i proti redovnikom: *Ti nisi od Boga!*"

Sada pak neki govore o silnih obećanjih, koje da im je dao presv. biskup! Kadgod dojde ovamo koja odlična osoba, dva tri dana kasnije već oni razglasuju velika obećanja, koja su dobili. Sada da ćemo za Petrovu imat toga i toga za plovana; taj i taj pop će poć da s prit će on i on! Prava djeca Gnako mogu govorit samo oni, a ne jadan biskup. I plovan more prit i pop se može minjat, tali zato neće biskup pitat ni *Shrića*, *Posinila* ni *Teodozija mudroga*, ni *Blaića*, *pre mudroga*. Tu će se gledat na sposobnosti i na volju, a ne na izprazzost i sholju, a najmanje pak što želi masonska loža I. figli d' Italia!

Na pohvalu našemu gosp. *Germanu* reći će, da je velikom pomnjom slušao [illegible] biskupovu o narodnosti i jeziku, [illegible] je li ju razumio, jer je nekad [illegible] *Bepa Začolca* prosto [illegible] tumači. „Confesso che ho più [illegible] trangugiato quei quattordici [illegible], che quella unica predica. C'era [illegible] qualche cosa anche per me..."

Iza propovieđi pomolio se je i on na dar jezika, ali sav odgovor je bio neki unutarnji glas: *Studia*, glavo!

***

Dne 15. maja smo složili *„Podružnicu družbe sv. Cirila i Metoda,"* koja je bez buke odmah započela svoj posao. Od sada već ne smije bit našega veselja a da se ne spomenemo ova sveta družina.

***

Barufa in famea. Prije nego je biskup došao na ove strane, pošla je zapovied odavde na Susak, na Unije, u Osor i u Nerezine, da se biskupa nima dočekat. *Jure* osorski, *Sule* nerezinski i njihove podrepnice držali su se te zapovieđi, premda je kršćanski puk svagdje primio i dočekao svoga biskupa, kako se pristoji. Sada se srde, jer su oni, koji su dali zapovied, prvi bili, *koji su ili biskupu lizat pele.*

Tako vam je tako! Ne pozna još naš puk po svuda ove farizejce, koji njega rivaju u jamu, a oni se skrivaju. „Koji je proti crkvi i proti biskupom, nije od Boga". Ne zaboravimo ovih riečí.

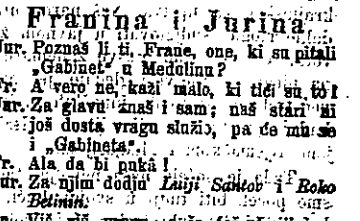

Franina i Jurina

Jur. Poznaš li ti, Frane, one, ki su pitali „Gabinet" u Medulinu?

Fr. A vero ne, kaži malo, ki tići su to?

Jur. Za glavi znaš i sam; naš stari ili još dosta vrágu služi, pa će mu se i „Gabineta".

Fr. Ala da bi puka!

Jur. Za njim dodju *Luiji Salteb* i *Roko Belinić*.

Fr. Viš, viš, vraga, će ča češ, *Luiji* ima sad vrimena, kad mu ni doma *Ulika*, a *Kata* ga i tako nemore sramotiti. Za *Roka* je lako *Betina* će, kaj govad, znati naći kakova crniva od kože.

Jur. Pa su *Gugo Kunčev* i *Lukez*.

Fr. Ala, kraće, da im nije para: kadi se ovi bili više u crikvi, ali u katahizmu?

Jur. I spečer će po sridi, pače govoru, da je on duša svega.

Fr. Bravo *Santić*, tako se sima puščá!

Jur. A znaš, da je i *Pire* o leto *Marta*, ča si ti čekala!

Fr. Sigurno će biti i *Ivo Burčjak*, i *Bo* i *Giovanin Rokov*.

Jur. E, prez njih nebi moglo biti; ter znaš, da kad se talijanski „Gabinet" načinja, valja da bude i *Garibaldi* bliže.

Fr. Ma češ da ni i *Bepo Kopić* u klanj?

Jur. Bogu sam ga bija debelo zabija.

Fr. Dakle lipo društvo; baš bi trebe, da se dadu litratati svi skupa, da ostane spomen od njih.

Različite viesti.

Naše čitatelje molimo ovim, pošto se bliža konac prve pol godine, da bi na vrieme izvolili obnoviti predplatu za drugi tečaj godine.

Ujedno opozorujemo sve naše ovogodišnje i stare dužnike, da već jednom urede svoje račune sa našom upravom. Neka nitko nemisli, da mu je dug oprošten, ako nije još primio opomenice, koja će mu prije ili kasnije stići pred vratai. Tada će imati štetu

† Peter Studenac. Čisa smo se davno bojali, dogodilo se! Strašio nam se opet jedan narodni stup. Na 24. maja u jutro preseli se, okrepljen Svetotajstvi za umiruće, u bolju budućnost svećenik-starješina poreško-puljske biskupije, prečastni naš starina *Peter Studenac*, župnik-dekan i počasni kanonik u Kanfanaru.

Rođen na 31. jenara 1811. godine na Rieci, gdje je svršio gimnazijalne nauke, slušao je bogoslovje u Gorici, te bi dne 20. septembra 1834. zaredjen za svećenika. Prve četiri godine pastirovao je u Montrilju, odakle se preseli u Kanfanar, u ljetno doba godine 1838. Kanfanara više ne ostavi. Vrlo je ovuje teška i veoljegovorna služba duhovne pastve malo ne punih 60 godina! Riedka božja milost! Akoprem u obće slabašna zdravlja, a često i teško na smrt bolestan, dobri Bog dade mu ipak doživiti toli častnu dob i viditi liepi niz godina svoga misničtva i duhovnoga službovanja. A što treba još napose naglasiti, vršio je svoju službu do zadnjega hipa, zauzet uvjek za slavu božju i spas povjerenog si stada. Čestiti starina živio je u tjesnom prijateljstvu sa blagopokojnim našim *Dobrilom*, komu je propovieđao u župnoj crkvi u Tinjanu prigodom njegove mlade mise. Istomu našemu velikanu spjevao je i uglasbio dični Studenac prigodom jednog kanoničkog poćasta u Kanfanaru jednu rodoljubnu pjesmicu.

U četvrtak 26. maja izrašili su se njegovi tjelesni ostanci materi zemlji. Sprovod vodio je župnik-kanonik puljski preč. *Basilisco* uz mnogobrojnu asistenciju svećenika iz domaće i susjedne tršćanske biskupije. Za dobrim župnikom žali svaplovanija, kojoj je bio toliki niz godina dobri, neumorni pastir i brižljiv duhovni otac. Žali i sva občina, koja mu je priredila sjajni sprovod, kakovoga je Kanfanar teško ikada vidio. Žali za njim i naše svećenstvo, kojemu je bio uviek mudar savjetnik i dobar, vjerni prijatelj i brat.

Počivalo Ti, ne zaboravni pokojniče, umoreno tjelo u miru, a duša Ti se naužila raja nebeskoga!

Odlikovanja. Njegovo Veličanstvo car i kralj Fran Josip I. podielio je predsjedniku zemaljskoga suda u Trstu gosp. *Mihovilu Urbančiću* viteški križ Leopoldovoga reda. Podpredsjednika istoga suda g. *Conte Dandini u* do *Sylvo*, predsjedniku okružnoga suda u Rovinju gosp. dr. A. Tpšarn, te predsjedniku okružnoga suda u Gorici g. *Defacis-u* naslov i značaj dvorskih savjetnika sa odpustom pristojba.

Odlikovanje. Sa Sušaka pišu nam 5. t. mj. Ovih dana bio je gosp. Petar *Sušanj*, vlastnik poznate ljekarne „k Svetomu Duhu" na Sušaku odlikovan počastnom diplomom i *zlatnom kolajnom* po izložbenoj pariškoj poroti radi svojih zdravstvenih specijaliteta, što ih je izložio na tamošnjoj medjunarednoj izložbi.

Gosp. Sušnju, poznatom i cienjenom lučbaru-ljekarniku, te osobitom prijatelju istarskih Hrvata naše srdačne čestitke!

Odbor političkoga družtva „Edinost" poziva gg. povjerjenike, da utjeraju čim prije od članova u svojem području članarinu, te da ju odašalju družtvenomu blagajniku g. Anti Bogdanoviću u Trstu (Via Gheza br. 8).

Podieljenje. Ministar nutarnjih posala podielio je namjestničkomu tajniku g. *Ivanu Šorli-u*, koji nosi jurve naslov i značaj c. k. kot. kapetana, jedno u Primorju izpražnjeno mjesto kot. kapetana, ostaviv ga na dosadašnjem službovanju kano upravitelja kot. poglavarstva u Pazinu.

Koparski talijanaši, neće biskupa. Ovdašnje židovske novine javljaju, da je naime primio koparski načelnik molbu sa više hiljada podpisa svojih sugradjana, u kojoj ga mole, da učini sve moguće, kako bi zaprečio dolazak presvj. g. biskupa Sterka u Kopar prigodom blagdana sv. Nazarija, pokrovitelja *slavnoga* Kopra. U toj molbi izriču koparčani kano uzrok, radi kojega neće biskupa, što ovaj tobož *slavira* Talijane. Oni da ne žele, da ih biskup muti onaj dan kad bude slavili svoj najveći blagdan. Eto slavni *Anico* i krasna tvoja družba, kako bogati plod donaša Vaša bezdušna agitacija proti biskupu i svemu, što ne nosi u našem Primorju biljeg talijanstva na sebi.

O prenosu istarskoga sabora itd. u Pulu. Čitamo u talijanskih novinah, da je predložila cesarska vlada zemaljskomu odboru u Poreču zakonsku osnovu za prenos zemaljskoga sabora, zem. odbora itd. iz Poreča u Pulu. Zem. kapetan gosp. Mate Campitelli, da je to priobćio predsjedniku kluba talijanske saborske većine g. Bubbi, a ovaj da je pozvao na dogovor svoje drugove u Trst. Sastalo se nešto oko 20 talijanskih zastupnika, koji da se podieliše u dvie stranke. Jedni bijahu za prenos drugi proti. Većini imali su prvi. Za prenos bijahu zastupnici iz Puljšćine, Rovinja, Labina itd. a proti prenosu Piranci, Porečani, Buici itd. Konačne odluke da nisu stvorili prepustiv to kojem budućem sastanku.

Liepe stvari! Ovih dana smo čitali po talijanskih novinah o njekome E. C. Rossetti, koji da je pobjegao iz Italije u Trst, te ovdje našao mjesto kao novinar kod lista „*Il Mattino*", onog starog jaslara, koji tobože brani ideju austrijsku u ovom gradu, a svejedno žestoko napada na jedini austrijski elemenat u Primorju, na Slovence i Hrvate i medju tim vuče bogatu podporu od vlade. Šta je taj Rossetti — bit će i on *delta patria* — morao pobjeći i iz Trsta pred policijom, koja ga je imala uapsiti radi mnogih nedjela i kazna, na koje je bio osudjen, a nije ih pretrpio. Iz Rieke, kamo je pobjegao, piše on sada ovdašnjemu „Mattinu", slaveći svoje novinarsko junaštvo i dičeći se time, što je radi raznih zločina, medju kojimi se nalazi i prevara, bio sudjen u više prilikah, na svega skupa okolo 50 mjeseci tamnice i velike globe.

To nisu naše stvari i nerado gubimo prostor u listu za nje, ali dužnost nam je opomenuti one tolike naše, koji vjeruju *Mattinu* i njegovim pokroviteljem, da neka znadu, kakvi ljudi bi htjeli, da nas uče patriotizam austrijski u ovih krajevih.

Zar će i pod gospodinom *Goëssom* vladati duh gospodina *Rinaldinia?*

Plemenito djelo. Iz Krasice u hrvatskom primorju pišu nam 8. t. mj. koliko sliedi: Čestiti naši rodoljubi i zemljaci gg. Ante Stiglić, V. Grgin, Ante Pavletić, Kazimir Banić i Ivan Stiglić Vinkov sabraše medju prijatelji u Puli for. 250, za koju svotu nabaviše i podariše crkvi u rodnoj Krasici krasno propelo i dva ferala. Isto tamo sabraše naše rodoljubne žene for. 36, za koju svotu nabaviše dvie krasne slike i to *„Uljeha nevoljnika"* i *„Sveta obitelj."*

Konačno nabaviša za istu crkvu domaći sinovi g. Ante Mikuličić i Ante Stiglić za for. 150 vrlo krasan kandel sa 4 svjetiljke. — Koli neumornim sabiračem toli plemenitim darovateljem zahvaljuje se u ime svih župljana najsrdačnije

Crkveni odbor.

Iz Pregare (občina Buzet) pišu nam 29. pr. mj. Mi smo pod občinu Buzet a pod župu Žrenj, ale udaljeni smo od jednoga i drugoga mjesta tako, da nemožemo od njih imati nikakve skoro koristi. Osim udaljenosti taru nas još više slabi putevi, vode i brdine.

Odluženi od ostalega svieta i ostavljeni sami sebi sagradili smo novi kapelanski stan sa školom u nadi, da će nam se dati svećenika, koji je ovdje potrebitiji nego li u njihovom imenu Istre. Za svećenika molimo već 45 godina i napokon je to pitanje uredjeno sa vjerskom zakladom, iz koje će dobivati for. 461 i 35 nč.

Naši pravci hodočaste neprestance k preč. ordinarijatu u Trst, gdje ih mire i tješe, ali svećenika nam nedaju, jer da ih nema. Nu mi kažemo, da ih je polovica koliko je, nam bi se moralo dati jednoga, jer je ovdje krvava potreba. To nam je obećao presv. g. biskup prošle godine na Petrovu, nu mi i danas uzdišemo za njim. Ostane li još nadalje ovako, bojimo se nesrećah, za koje činimo već sada odgovornimi one, koji su mogli pomoći a nisu htjeli.

Šarenjačka bezobraznost. Iz Moščenica pišu nam pod gornjim naslovom koliko sliedi:

Listajuć zadnji broj naše dične *„Sloge"* došao sam na članak pod naslovom „Koješta iz Tinjaništine", te mi zape oko na ono nekoliko rieči, što se tiče pošte u Moščenicah. Poznati dopisnik — nazovi putnik — javlja *„Seri"* da na našoj poštanskoj tabli nema traga talijanskom nadpisu, već da je tuj samo njemačko-hrvatski. To je istina! Ali neka taj *putnik* zaviri malo u poštanski ured, pak onda neka piše, što je tu našao, jer se više puta prikazuje jedna stvar drugčije izvana nego li iz nutra. Neka najprije pogleda pečat, pak će naći široko i debelo *Moschenizze*, jeli to njemački ili hrvatski? Nek onda zaviri u poštanski zapisnik i druge poštanske spise, pa nek nam reče, što je našao? Možda štogod hrvatskoga? Neka dalje zapita mladog gosp. Močibobu da li pozna samo njemački i hrvatski jezik? Ovaj će mu odgovoriti stalno: „tedesco poco, ma slavo non capisco". Ako je pravedan neka se i na ovo nazovi *putnik* potuži u *„Seri"*, a ne na nadpis na tabli!

Odkad smo ovdje dobili novog pošto upravitelja, Močibobu (sanguè puro!) nema ni traga našem jeziku u uredu, premda ni prije nije bio baš naredovni, već barem su našeg seljaka razumjeli, kad bi došao na poštu. Sad se dogodi, da dodje naš čovjek na poštu, te pozdravi s „Dobar večer", a odgovori mu se s „Bona sera" zapita li koga u hrvatskom jeziku odgovori mu se: „non capisco". Baš kao da smo u Kalabriji! — Toliko na odgovor nazovi-*putniku*, a Vam gosp. uredniče srdačan pozdrav od svih poštenih Moščenićana.

„Gospodarski list" za tršćsko okolico. Uradno glasilo kmetijske in vrtnarske družtve za Trst in okolico. Pod gornjim naslovom izašao je prvi broj *Gospodarskoga lista* za našu okolicu, koji će izlaziti svakoga 1. od mjeseca, a stoji 50 nč. na godinu; članovi gospodarske zadruge dobivaju ga badava.

Dobro nam došao!

Za talijanske propovjedi. Prijatelj iz sredneje Istre piše nam, da je tamo u nejedinih mjestih nastala medju talijanaši živa agitacija za uvedenje talijanskih propovjedi.

Najprvi oglasili se pazinski krnjeli i šarenjaci odposlav ordinarijatu molbu, da se tamo uvede talijanske propovjedi. Za Pazinci oglasili se krnjeli u Žminju, pak odpadnici u Pićnu, Gračišću itd.

Poznati pićanski renegat trubi javno, da se je u 17. vieku tamo talijanski propovjedalo. Šteta, što nam taj delija nije dokazao, kako su se u ono doba Bradičići n. pr. pisali *Bartini*.

Ovoj neumjestnoj agitaciji dalo se je hrane i nepotrebnim uvedenjem majske pobožnosti u talijanskom jeziku u župnoj crkvi u Pazinu. Neznamo tko je to uveo, ni po čijem nalogu, nu toliko znamo, da se tim otvaraju vrata novoj agitaciji onih, koji inače nemare ni za vjeru ni za crkvu. Tko ima oči neka vidi itd...

Hrvatska čitaonica na Trsatu, spomenspis u slavu desetgodišnjice i podignuća novoga joj čitaoničkog doma, priredio Cvjetko Gruber. Sušak, nakladom pisca 1898. Dobiva se kod pisca na Trsatu za 35 nvč.

Izkaz

prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru tekom mjeseca svibnja tek. god. 1898.

Gosp. Fran Anaković, župnik u Privlaki svoj mjesečni prinos za svibanj	fr.	1·—
Podružnica u Štrpedu kod Buzeta članarinu za god 1896 i 1897. u iznosu od	fr.	11.90
Gosp. Ante Volarić, Rieka, sabranih u kući vlč. g. Martina Juretića, župnika na Grobniku, dne 1. svibnja tek. god.	fr.	11.45
Podružnica u Sv. Martinu kod Buzeta članarine	fr.	18·30
darova	„	4·—
Gosp. Fran Rubeša učitelj u Zametu sabranih u složnom družtvu Srdoča i Zamečana u krčmi Jos. Srdoča na počast pohoda u mjestu presvietlog biskupa	fr.	5·52½
Mužka podružnica u Kastvu, dostavljenih njoj po g. Pavlu Široli, trgovcu i posjedniku u Pehljinu a po želji njegovog pok. oca Mata Širole-Udovičića, umrlšega dne 5. marča, kao utemeljitelju svetu	fr.	100·—
Gosp. Ivan Galović-Perišić iz Berseča kao milodar	fr.	—·50
Gosp. Josip Mahdić iz Pazina: a) darovanih od g. Dr. A. P. prigodom njegovog odlazka iz Pazina	fr.	2·—
b) sabranih prigodom polazka g. Josipa Stihovića u zatvor	„	3·81
Gosp. Dr. Fr. Iveković kanonik u Zagrebu milodari	fr.	100·—
Gosp. Jakov Kirac, blagajnik podružnice u Medulinu članarinu za god. 1897	fr.	6·75
Gosp. Janko Podvarška, Prag, predsjednik odbora za proslavu 50godišnjice hrvatskoga jezika kao državnog u dva navrata kao čisti prihod	fr.	192·44
Gosp. Josip Šebesta, učitelj liečnik u Kastvu svoje mjesečne prinose za travanj, svibanj i lipanj	fr.	3·—
Ms. Zamlić, Volčiko, svoje mjesečne prinose za jenar, febrar i marač	fr.	3·—
Gosp. Josip Stanger, pravnik u Gracu sakupljenih medju članovi akad. družtva „Hrvatska" u mjesecu svibnju	fr.	3·65
te uništih u družtvu „Hrvatska" putem dražbe „biele ruže"	fr.	—·75
Gosp. Slavoj Jenko, Podgrad, dostavlja hranilnu knjižicu posujilnice i hranilnice, slovečeu na iznos od 100 for. uloženih kao svotu člana-uteljitelja	fr.	100·—
Gosp. Julij Miran, učitelj u sv. Mateju svoj mjesečni prinos za svibanj	fr.	1·—
Gosp. Hrvoj Istranić svoj mjesečni prinos za svibanj	fr.	1·—

Listnica uredničtva.

Gg. Rapočani: Nemogosmo stisnuti u današnji broj jer je preobširno; drugi put; živili! Gosp. F. M. Opatija. Od 1/7 slati ćemo Vam list za običnu cienu; medjutim kupite tamo brojeve ovoga mjeseca. Zdravo!

Br. 409
K. Š. V.

Oglas natječaja.

Razpisuje se natječaj na slijedeća učiteljska mjesta u ovome kotaru.

1.) Na mjesto nadučitelja drugoga reda pri dvorazrednoj mješovitoj učionici u Klani.

2.) Mjesto ravnajućega učitelja III. reda na mješovitoj jednorazrednici u Veprincu.

3.) Mjesto podučitelja na trorazrednici u Rukavcu.

Nastavni jezik pri svim gore navedenim učionicama jest hrvatski.

Beriva i užitci skopčani s timi službami ustanovljeni su u pokrajinskom zakonu 14. decembra 1888. zem. zak. br. 1 ex 1889.

Natjecatelji podnieti će pravilno obložene molbe propisanim putem u roku od četirih tjedna na ovo vieće.

C. kr. kotarsko školsko vieće
Volosko 31. maja 1898.

Št. 410
O. Š. S.

Natečaj.

Na mešanej dvorazrednici se slovenskim učnim jezikom v Jelšanah popolniti je mesto učiteljice III. plačilnega reda.

Dohodki združeni s to službo razvidni so iz deželne postave za Istro z dne 14. decembra 1888 dež. zak. št. 1. ex 1889.

Prositeljice naj svoje pravilno opremljene prošnje predpisanim potem tekom štirih tednov sem predlože.

C. kr. okrajni šolski svet
Volosko 31. maja 1898.

Tiskarna Gutenberg

dijalka ces. kralj. univerzitetne tiskarne „Styria"

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

sistem „Patent Workmann Chicago"

Kartirnat zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe za zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: šaškov, rokotvorov v vsakem obsežju, brošur, plakatov, cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za listе in zavitkov z napisom naslovnih listkov jedilnih list, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture, Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov Prima-nota, odpravkih, mesečnih skaz-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztrirnega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje vkljub iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

Štrcaljke

proti peronospori

inžinira ŽIVIĆA te brentače, koje ostaju uvjek jednake i pripravne bilo u suhom bilo u vodi, jesu najtrajnije između svih drugih, dobivaju se u radionici rečeno u trgovačkoj ulici (Via Commerciale) br. 11 gdje se diele također badava prospekti i cienici.

Skladište pokućstva

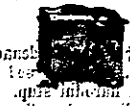

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva, tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željeznički postaru bez troškova naručitelja. Naruče preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

PRAVA

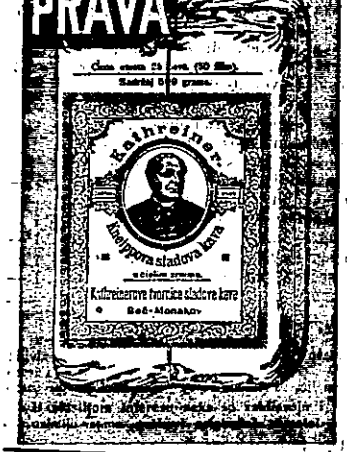

Prave brnske suknene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za muško odjelo stoji samo

for. 3·10 iz dobre		
„ 4·10 iz dobre		
„ 4·50 iz dobre		prave
„ 6·— iz bolje		ovčje
„ 7·75 iz fine		vune
„ 9·— iz najfinije		
„ 10·50 iz još finije		

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Boden, Peruviennne, Desklage. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviste itd. razašilje na tvorničke cieno kao čvrsto, solidno i vrlo dobru poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Ambof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerne uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozorujo se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Ambof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke cieno bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

IVAN ZADNIK - TRST

Corso broj 8.

Slavnomu občinstvu u mjestu, okolici i u pokrajini javljam, da sam otvorio

svoju vlastitu prodavaonicu

MANUFAKTURNOGA BLAGA.

U novoj zalihi dobivati će se najnovije blago, kao n. pr. veliki izbor

ženskoga i muškoga rublja iz najboljih tvornica, ovratnici i ovratnice najnovije mode, košulje i črape za biciklistej i kribolazce.

Imam bogati izbor

veziva, čipka, te svakovrstnoga blaga za šilice, krojače i kitničarke, košto i zalihu najnovijih moderaca, rukavisa i nogavica, svake, veličine.

Dalje lahko služim s raznovrstnim platnenim rubljem mušlinom i najboljim bumbakom, kaošto i sa svim ostalim, spadajućim u manufakturnu trgovinu.

Prodavam također kišobrane, pregača, ogrinjala u najbogatijem izboru, kosto također

perkal i satin u najrazličnijih risarijah te u zajamčenih bojah, i sve potrebštine za ručne ženske radnje, za škole, također više naobrazbe.

Vlastita radionica mužkih odjela najnovijeg kroja.

Radnja solidna i točna.

Zahvaljujuć se svojim čestitim kupcima za prijašnju podporu kod tvrdke **Aite & Zadnik**, preporučam se također za buduće, da me slav. občinstvo mnogobrojno pohodi u mojoj vlastitoj prodavaonici, **Corso broj 8.**

Opirajuć se na geslo „Svoji k svojim“, nadam se mnogobrojnoj podpori od strane svojih surodjaka. — Za mnogobrojno pojlazenje, za koje zahvaljem unapried, bilježim se odani

Cjene jako nizke. Uzorci na zahtjev franko.

Ivan Zadnik.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB Ilica br. 12

A. VINGER

ZAGREB Ilica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težke disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i žlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava tegnja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklasja se bol u žlički želudačne grčeve, šutica, grozmica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću **švedsku tinkturu** redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 60 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski keh i šmišalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje; za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhnje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čilji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i otekline poslje težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaja se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Pe 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i krasi kerpje vlasi, odstranjuje prhuti i, pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, pivti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerne rumenile lica i nosa, krapavost, osipotine na licu; prelivadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tomu spada još **boraksov sapun** po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najjegumije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na patrijotskoj izložbi zaćastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On čavršćuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se izvanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prenugočan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stjenice ili kinaka. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Szlake lieči uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, živterinu, zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sieđe kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praška za čišćenje zubi, tinstime za zube, od kojih zubi pobieljuju

Spužve za umivanje, keflće za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarine.

Odgovorni urednik i izdavatelj Ante Mandić

Tiskara Delone u Trstu

Broj 24. U Trstu 16. junija 1898. Godina XXI.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Nepoštujem se dopisi se ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom ceniku ili po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom uputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ima vremena najbliju poštu valja točno označiti.

Nemu list nedodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Izlazi svakog četvrtka za sutrom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for. za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Faraeto br. 14.

Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
u Trstu.

Tko je tvrdio istinu?

IV. Polit. kotar Pazin.

Občinsko glavarstvo u Tinjanu primilo je od kotarskoga poglavarstva u roku od 31. marča 1897 do 31. marča 1898 na hrvatske podneske dvie talijanske riešitbe. God. 1897 dobilo je talijanskih dopisa *42*; god. 1898 dopisa *13*. Okružnica talijanskih god. 1897 i 1898 u svemu *18*.

Občinsko glavarstvo u. Buljnu primilo je od iste oblasti na svoje hrvatske podneske i to god. 1897 i 1898 u svemu *10* talijanskih riešitba. Glavarstvo koje se služi jedino hrvatskim jezikom, dobilo je preko *100* talijanskih dopisa od kotarskog poglavarstva god. 1897 a god. 1898 okolo *20*. Okružnica razpošalje tečajem godine ovo poglavarstvo na svoje občine do *100* izključivo talijanskih.

Ovoj občinu pisalo je kot. poglavarstvo u Puli sad talijanski sad njemački.

Občinskomu glavarstvu u Zmihju pisalo je kot. glavarstvo u Pazinu talijanski a ono u Puli njemački.

Župni uredi u sv. Petru u šumi, u Lindaru, u Bermu i drugi dobivali su dopise od polit. oblasti u Pazinu i od c. k. namjestničtva u Trstu sad u talijanskom sad u njemačkom jeziku.

Porezni uredi u Pazinu i Labinu služe se jedino talijanskim ili njemačkim jezikom.

Na *c. kr. poštnom uredu* u Pazinu prima se na hrvatske pošilike talijansko-njemačke primnice, a tko želi njemačko-hrvatske tiskanice, mora to posebice zahtjevati.

Kotarski sudovi u Pazinu i Labinu pišu občinam, župnim uredom itd. samo talijanski.

Občinsko glavarstvo u Pazinu dobivalo je od polit. oblasti u Pazinu talijanske dopise, a od polit. oblasti u Puli njemačke.

V. polit. kotar Volosko.

Občinska poglavarstva u Kastvu i u Podgradu primaju od polit. oblasti nakon ljuta boja dopise u hrvatskom odnosno slovenskom jeziku. Občine Volosko i Materija dobivaju od iste oblasti njemačke dopise, a občine Veprinac, Lovran i Mošćenice talijanske dopise. Dok bijahu u Voloskom na upravi talijanaši, pisalo je kotarsko poglavarstvo občini talijanski, sad kad se upravlja sa občinom hrvatski, piše njoj njemački. Tako je pol. oblast pisala občini Lovran, dok bijahu tamo Hrvati na upravi, sad talijanski sad njemački.

Župnim uredom u Kastvu, u Munah, u Hrušici, Brezovici itd. riešavalo je kot. poglavarstvo hrvatske ili slovenske podneske u njemačkom jeziku. Isto tako je pol. oblast razašiljala okružnice, tiskanice itd. i hrvatskim i slovenskim občinam u njemačkom jeziku.

Porezni uredi u Volotskom pisao je raznim hrvatskim uradom talijanski.

C. k. kotarsko školsko vieće dopisuje ravnateljstvom hrvatskih i slovenskih škola njemački.

Župni uredi u Mošćenicah dobio je od polit. oblasti u Voloskom dopise, okružnica itd. u talijanskom jeziku.

Polit. oblast u Voloskom odgovorila je 23/5 1897 njemački na hrvatski podnesak družbe sv. Cirila i Metoda.

VI. Polit. kotar Lošinj.

Sve občine, svi župni i kuratni uredi, sva družtva ovoga kotara, koja se služe hrvatskim jezikom, dobivaju *jedino talijanske dopise* i *jedino talijanske riešitbe* od političke oblasti u Lošinju, od pol. expositure u Krku, od c. k. kot. školskog vieća u Lošinju, od poreznog ureda u Krku, od lučkih i financijalnih oblasti.

C. k. kotarski kapetan u Lošinju g. *Zuech*, koji upravlja već desetak godina onim kotarom, koji je napučen većinom Hrvati, *nije kadar ni poslije toliko godina najjednostavnije hrvatski stavak razumiti.*

VII. Polit. kotar Gorica.

I u ovom političkom kotaru dopisuju: polit. oblast, c. k. namjestničtvo, porezni ured u Gorici, ravnateljstvo redarstva u Trstu, financijalno nadzorstvo u Gorici, ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu, c. kr. kotar. sud u Gorici sa slovenskimi občinami, družtvi i pojedinci — njemački ili talijanski, dočim riešavaju slovenske podneske istotako njemački ili talijanski.

VII. Trst sa okolicom.

Ako se daje prvenstvo talijanskomu jeziku u čisto slavenskih krajevih Primorja, tad je lahko pojmiti položaj Slovenaca Trsta i okolice. Počamši od magistrata, pak od namjestničtva sve do najniže javne oblasti — svuda se zapostavlja il se u obće niti neuvažuje slovenski jezik.

Slovenci Trsta bore se već 15 godina za jednu slovensku pučku školu, ali do sada bez uspjeha. U zadnje doba nesmiju čuti ni propovjedi slovenskih misijonara u tršćanskih crkvah, jer se u *„domovini* Rossetti-a *nesmije govoriti nego talijanski“*.

Interpelacija svršava ovako:

Pošto nije ona talij. sastavljena službena dopisnica, koja bijaše *„Hrvatskoj čitaonici“* u Pomeru odposlana, i koja je interpelaciji od dne 30. marča 1898. priložena; samo *„pojedini slučaj, po kojem su interpelanti sudili uredovanje c. k. oblasti u obće“*; i pošto nemože biti istinito, da bi bila ona dopisnica odposlana pomoćnjom pisarne c. kr. kotarskoga poglavarstva u Puli, dočim znamo, da su takove dopisnice poslane i drugim hrvatskim čitaonicam, te da c. k. kot. poglavarstvo u Puli dopisuje takodjer sa hrvatskimi uredi redovito talijanski — kad što za promjenu takodjer njemački —; pošto tvrdnja Njeg. preuzvišenosti, *„da se u Istri, kao što i u čitavom djelokrugu namjestničtva u Trstu političke oblasti drže načela da valja svaki podnesak riešiti u onom jeziku, u kojem je sastavljen“* neodgovara istini;

pošto se c. k. političke oblasti, obćeći takodjer sa hrvatskimi i slovenskimi strankami, služe obično talijanskim jezikom, inače pako njemačkim, te pomažu hoteć ili nehoteć tomu, da postaje istinom, da se u Istri smije rabiti samo talijanski jezik, i to takodjer iz tog uzroka, što mnogi Hrvati Istre — obzirom na to, da razumiju talijanski, nipošto njemački — kad njim je birati medju njemštinom i talijanštinom; daju prednost ovoj posliednjoj, da se na taj način c. k. politički uredi prikazuju kao pravi zavodi za potalijančivanje;

pošto takodjer većina drugih oblasti upravo narivava hrvatskim strankam talijanski jezik;

pošto se takodjer ustanovljivanjem naukovnog jezika i popunjenjem učiteljskih mjesta od strane c. k. školskih oblasti u mnogih mjestih pospješuje potalijančenje Istre i u obće Primorja;

pošto idu autonomne zemaljske oblasti čitavim svojim postupanjem za tim, da potalijanče Istru i ostalo Primorje;

pošto je od nekoliko godina amo očita težnja talijanske gospodujuće stranke ta, *da zavlada takodjer u crkvi, te da bi takodjer pomoću crkve pospješila potalijančenje*;

smatraju podpisani svojom dužnosti, da stave sliedeći upit na njeg. preuzvišenost, gosp. ministra predsjednika i upravitelja ministarstva nutarnjih posala:

1. Kako može Vaša preuzvišenost opravdati *neistine*, navedene u svojem odgovoru od dne 21. aprila 1898 na interpelaciju zastupnika Dr. Laginje, Spinčića i drugova, i što kani Vaša preuzvišenost poduzeti, *da već jednom bude konac neistinitim, izvještajem c. kr. činovnika u Primorju, koji su položili svečanu prisegu Bogu svemogućemu, te su obećali na svoju čast i vjernost koli pokornost i vjernost Njegovomu Veličanstvu koli takodjer poštivanje državnih temeljnih zakona, te ovršivanje naredba predpostavljenih oblasti i izpunjenje zvanićnih dužnosti po svojem znanju i savjesti?*

2. Je li Vaša preuzvišenost voljna, da u smislu državnih temeljnih zakona:

a) naloži podredjenim oblastim, da riešavaju hrvatske i slovenske podneske hrvatski i slovenski, te sa strankami, koje su poznate kao hrvatske ili slovenske, i s onimi, koje rabe hrvatski ili slovenski jezik, obće u hrvatskom ili slovenskom jeziku?

b) učini potrebite korake, da takodjer sve druge c. k. oblasti sa poznatimi hrvatskimi ili slovenskimi strankami obće u hrvatskom ili slovenskom jeziku?

c) u obće učini konac sustavnom potalijančenju pokrajinah Primorja, — Istre, Trsta sa okolicom i Goričko-Gradiške?

Spinčić, Laginja, W. Pfeifer, Biankini, Zore, Einspieler, Dr. Krek, Perić, Dr. Gregorčić, Kušar, Wachtianyn, Robič, Žičkar, Žitnik, Vuković, Povše, Pogačnik, Winnicki, Dr. Ferjančić, Dr. Grobelski, Sehnal, Dr. Klaić, Dr. Bulat, Šupuk, Karl Adámek, Bečvář, Krumbholz, Dr. Sláma, Dr. Dyk, Dr. Kramář, Sokol, Kryf, Martinek, Dostál, Dr. Lang, Dr. Trumbić, Dr. Pražak, Heimrich, Škala, Udržal.

Talijanska prosvjeta?

Nedavno je talijanski zastupnik V. kurije iz Trsta, Hortis, razlagao u carevinskom vieću u Bečn stanovište Talijana prama jezikovnom pitanju u Austriji. Medju inim reče, da će Talijani Austrije sudjelovati kod konačnog uredjenja toga velevažnoga pitanja ako se vlada bude pri tomu držala načela, da za prosudjivanje značaja jedne pokrajine u pogledu narodnosti, nije mjerodavan broj pučanstva jedne ili druge narodnosti, nego kultura, povjest, napredak i porezna sila jedne narodnosti, ili drugima riečima, *da Talijani u Primorju, premda u manjini, moraju vladati nad Hrvatima i Slovencima*, koji su u dvostruko većem broju, jer da su Talijani kulturniji, napredniji i bogatiji od Hrvata-Slovenaca. Takovo načelo je nemoralno, nepravedno i neosnovano koli u ljudskih toli u državnih zakonih, koji potonji zajamčuju svim narodnostim i svim jezikom u državi jednakopravnost. Nu i kad bi gori navedeno načelo Talijana bilo ikako opravdano, zar je gola istina, da su Italijani u Primorju toliko kulturniji, napredniji i financijalno jači od nas Hrvata i Slovenaca?

Hoćemo, da pokažemo na neispravnost ove njihove tvrdnje. Prosvjeta, naobrazba i uljudba jedne narodnosti izrezuje se u

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

(Dalje.)

Iz dvora *S.* Martina krenimo na liv, preko dvora Vicenćićevih zaronimo u *Rov*. Ahe, ohe! Vi bandieraši i ostali drugovi, čujete li! Nevidite li, da je tišno kuda moramo prolaziti? Zašto dakle tako naglo nagrnuste? Po lagano, po lagano.. viš, vraga, vi će te se zadušiti! Nećemo, ne šiornò, vidimo, da je putić tesni kako crevo od *Starki* ili od janjca, pak valja da gremò jedan za drugim. Jer ako se na sred puta *inkuntramo* s kim, valja da se obrnemo obraz obrazom (jer drugáko ne bi bila krjanca) a magar se *bozbati* (poljubiti) ah! ah! da bi bila... pustimo to.. ne mahnitajmo, i pravo kažimo, da su naši stari proprio izrovali ovi putić, i za tò mu dali ime *Rov*. Jeden po jeden dunke, čekaj, ja ću prvi, a ti za mènu, pak svi po redu. Ooooh! takò. A naš *šior Francesco* hoće po sile, da je Cres grad talijanski, i da naši *sassi* govore tako! Griža ga ne zatrla. Neka gre s nami pak će sam svojimi oci (oči) vidit, i će se *acertat* ako je onako kako on, spasižujuć po place, predice. Ma je on malo klaver! Ali ni klaver ne, nego se je pokvarił va Italije. Da ni sel va Italiju najbrže da bi bil i on nosił jaketu kako i mi, i postoli s belimi nabijati po kopašku s bukvicami s debelimi glavami, ke škripju kad hodimo po kamenitom tlohu: i da bi bil kopal zemju s zavojci, i rucil (ručati) i obedval nagromace ili na meniku s bukun kruha i škalonje (ljutika)! a sada pita, kako da ga ne pozniva: „Che cossa è questa škalogna“!? A vrag mu ne pal glavu!!! Je, je: sve je pozabil pokle je sel va Italiju, pozabil je svoje siromašno stanje, pozabil je svoj zajik, pozabil je svoj narod, zàc govori on talijanski proverbij: čekajte kako-no-ah si: *ki šta kuj lupi, impara gurlar*. Da ni sel va Italiju, a pokle va Bec more bit da bi bil žustal kopac kako i mi, a ondà more bit Hrvat kako i mi. Rekel sem, *more bit*, zàc i mej nas kopaci ih ima ne mali broj, ki pušiju u talijanski rog protiva svojoj patriji. Puh!

Šior Dottor, evo nas na dvoru *Svete Jelene*! Dobro! Dakle stante: svi okolo mene, i slušajte: Ja hoćeć za vami od *Rovà* do ovamo, čuo sam neku pametnu rič, neki razgovor, koji me je jako razveselio; čuo sam jednoga od vas, da je prije svèga dobro ruztumačio, zašto se onaj tesni put zove *Rov*, i reče ove rič: „da su naši stari proprio izrovali ovi putić, i za tò mu dali ime *Rov*“. Pak zatim je lièpo zakrstio našega *šior Francesca* baš po sedam zakona, jer hoće taj čovo, da je Cres talijanski grad; a k tomu još nadodao neka razmišljanja, koja zasjecaju u život našega *šiora*. — Po tom vidim, da onaj, medju vami, koj je tako pametno prozborio, lipo napreduje u *filologiji*, i da razmišljanja učinjena očituju u njemu razum, koga obično ne nalazi se u težačkom stališu. Za to ja *Doktor Strganac*, doktoran u filologiji, pohvaljujem onog našega druga, i ako mu neznam za ime, te želim da bi mu se te njegove rič u zvizde ukovale, i da ostanu neizbrisljive u našoj pameti, da nam budu *kalauzom* (pratilac) kako se mi moramo vladati u narodnih stvari. — Stojeći ni sakupljeni u ovom dvoru *Svete Jelene*, slavne Dalmatinke iz Braća, sretne matere velikog Konstantina rimskoga cara, na dvoru okolo kojega su kuće *Dudovih, Toića, Fattuta, Negovetića i Bunićića-Baldigara, i Toš* (tisak za maštine), *ja Doktor Sterganac, doktoran u filologiji* predstavljam častnoj skupštini, i imenujem svoga težaka, koji je tako lipo govorio, mojim zamjenikom (assistentom) u filologiji. Što govorite? Što odgovarate? Odobravate li moju odluku? Dà, dà, ši, ši: svi do zadnjega aprovujemo i kričimo: živio *assistent*! živio! živio!!!

Sù le bandiere! i živila Hrvatka, pak napred naši, i èto nas u *Zagradu*, a ne u *Nazagradu* kako sam vam tumačio. Napred, napred po malo, i sve po *Zagradu*. Pazite, da naklonite bandire kad dojdete pod kuću, u koj je pribivao *Torkuto*, a vejsi ga kako se pisao pridjevkom; sad baš se ne spominjam, jer tu je svod (volta), ako ćemo krenuti put svetoga Jakova. Malo niže ove crkvice sustavite se pred vratim kuće pok. *Luigia Petriša Quattroccia* n sad *Lončarić-Mekinarica*. Obrnite se na liv: tu vam je jedan mali dvor.

(Sliedi).

saobraćaju s inimi narodnostmi, u mirnom i ljudnom susretaju, u ljepih običajih, u gostoljubivosti, u poštivanju tudjih svetinja i običaja itd. Od naših Talijana pako vidimo sve to sasmo protivno. Ako, gdje su zaštićeni, susretnu pripadnika druge koje narodnosti, tad će mu se sjegurno podrugivati: Slavenu sa „*brutto ščavo*", Niemcu sa „*gnocco, patata*" itd. i jao si ga njemu ako na podrugivanje odvraća. Odniet će stalno batina. Naši Talijani ne poštivaju ni naših običaja ni naših svetinja, od kojih je jamačno najveća naš jezik. Način, kojim su u Puli prigodom zadnjeg zasiedanja zemaljskog sabora vriedjali naše zastupnike, koji kao narodni poklisari moraju biti poštivani od svakoga, pa i od neprijatelja, zato jer su govorili jezikom svojih izbornika, dokazuje to najjasnije. U staro doba držalo se divljim onaj narod, koji je zlostavljao i vriedjao poklisare ili zastupnike jednog drugog naroda. A naši Talijani su u Puli kod zadnjeg zasjedanja tvorno zlostavljali naše zastupnike, na njih pljuvali, bacali pupice itd. Zar je to kultura?

Što nisu sve naši Talijani izrigali proti našim vodjam! Prikazaše ih jurve svietu kao buntovnike, razbojnike i lopove samo zato, jer nesebično, iztrajno i junački brane ovaj naš biedni narod od propasti. Lozinka naših neprijatelja je: „*osar tutto*" t. j. varaj, ocrnjuj, biedi, sliepi i kleveći samo da „ščava" utučeš. Na takvi način nisu Hrvato-Slovenci nikada i nigdje postupali sa svojim narodnim neprijateljem. Taj napredak Talijana u Primorju u ničem ne nadmašuje napredak Hrvata i Slovenaca. Talijani imaju doduše više škola nego Hrvati i Slovenci, jer po nepravdi razpolažu zemaljskimi sredstvi na uspjeh u naukama hrvatskih i slovenskih škola u Primorju daleko nadmašuje uspjeh u talijanskih školah. Dokaz tomu, da u Poreču, središtu talijanstva u Istri, imade mnogo odraslih i mnogo mladića i djevojka, koje neznaju ni čitat ni pisat premda su na godine i godine polazili tamošnju školu.

Što da se tek reče o moralu, čudoredu naših protivnika? Čudoredni pad jednog naroda sjegurni je znak njegovog duševnog i tjelesnog nazadovanja. Da je naš narod u Istri u vjersko-moralnom pogledu na višem stepenju negoli razkalašno pučanstvo talijanaških gnjezda Istre, netreba nam tekar dokazivati. Nećemo napominjati poznate sovrsti počinjene na našem biednom puku sa strane naših narodnih protivnika u Primorju. Hoćemo samo naglasiti, da su uveli u praksu materijalno upropašćenje našeg seljaka lihvarstvom i zlobnim uništenjem njegovog posjeda. Ne stoji ni to, da su Talijani u Primorju financijalno jači od nas Hrvata i Slovenaca. Oni imaju doduše nekoliko takozvanih posjednika i industrijalaca, ali neznatan broj istih nemože prevažiti golemu biedu, koja je nagomilana u talijanskih gnjezdih Primorja. U talijanskih gradićih Istre n. pr. niži slojevi pučanstva muče se kao životinja za talijanske „signore", dočim je naš narod pretežnje seljačkog stana, koji imade svoju kućicu i svoju grudu zemlje, koja ga božjom pomoću hrani i odjeva. On je dakle sam svojim gospodarom, koji svoje uživa, nikoga ne služi, te daje Bogu što je božje a caru što je carevo. Velika većina hrvatskoga i slovenskoga puka u Primorju jamačno mnogo više plaća carskog poreza nego Talijani sa svimi njihovimi takozvanimi veleposjednici, što bi bi se dalo dokazati statističnimi podatci o plaćanju poreza u pojedinih kotarih. Nu pa kad bi i stojalo, da Talijani plaćuju više poreza nego Hrvati i Slovenci, zar je to razlog ili uzrok, da se nevrši zakon ili da se ne provede ravnopravnost narodnosti u Primorju?

Slavenska većina u Primorju plaća najteži porez, porez u krvi vjerno i dragovoljno. Dočim se mnogi naših protivnika uklanjaju vojničkoj službi bježeći u blažnu zemlju preko mora, nedogadja se šta takova nikada s naše strane. Junačke desnice naših otaca obranile su opetovano priestol slavno vladajuće kuće, te mi njihovi potomci sjegurno ne zaslužujemo, da nam se krati temeljnim zakonom svim narodom države zajamčena ravnopravnost. Naši predji borili se brabro stoljeća i stoljeća proti nekrstu, da obrane vjeru i ognjište otaca svojih, a njihova ih borba dovela do pobjede jer obraniše ne samo vjeru i svoju domovinu od propasti pred nekrstom, nego spasiše također cieli zapad i njegovu prosvjetu, dakle i talijansku kulturu. Jer da se nisu turski valovi razbijali o junačke hrvatske prsi, tko jamči, da se u vječnom gradu nebi bio vijao turski rep? A evo sada mjesto, da nam potomkom brabrih Hrvata, budu božji potomci Latina zahvalni, oni nas nazivaju „ščavi i barbari" te hoće, da nam unište narodnost i da nam oduzmu jezik. Nu košte su se turski zubi kršili o hrvatske šake, tako će se odbijati od naših prsiju napadaji naših neprijatelja i suzemljaka na našu narodnost i naš jezik. Od naše uztrajnosti i žilavosti odvisi i naša pobjeda.

Iz carevinskoga vieća.

Iz Beča, 14. junija 1898.

Danas osam dana javili smo, da je buduća sjednica sazvana za danas, i popratili to sa riečmi: *Bog zna što će se u to vrieme dogoditi!*

Onda stalno nije nitko, osim Gospodina Boga, znao što će se tečajem jednoga čedna dogoditi. Svaki dan, dá svaku uru, naklapalo se je štogod drugoga, i svaki čas dogodilo se je štogod, što je dalo povoda naklapanjem. Njemački veleposjed imao je držati pogovor u Pragu, al je odustao. Petak, subotu, nedjelju i ponedjeljak imale su svoje sjednice kvotne deputacije jedna i druge polovice monarhije, ili njihovi odbori sedmorice bud svaki za se, bud zajedno. Držala su se ministarska vieća subotu i nedjelju. Novine su u svem tom nalazile tvarine za pisanje. Prvi hip poslije 7. t. m., mislilo se je, da u obće ovo ljeto neće biti sjednice. Kasnije se je sve više pisalo, da hoće biti i još jutarnje novine od ponedjelka, od jučer pisale su stalno, da će biti sjednica danas, jer je ministar-predsjednik *Thun* dao riec, da će odgovoriti na interpelacije glede Graca, i hoće, da drži zadanu riec.

A kad su to pisale i službene vladine novine, već je ministar predsjednik imao u džepu previšnji nalog, da se carevinsko vieće odroči. Taj previšnji nalog je od 12. junija, i bio je priobćen svim zastupnikom pismeno dne 13. junija, dakle dan prije urečene sjednice. Do 14. dakle junija dalo se je parlamentu mirovati, al već 12. odnosno 13. dalo mu se je *opium*, da zaspi. Njeki vele, da će spati do septembra; drugi, da će možda i za uvjek usnuti ovakov, kakav je. Neima čovjeka, koji bi mogao proreći, što će biti. Uvjerenje je obćenito, da ovako nemože dalje ići, to jest, da se nemože nit nesmije trpiti, da bude ovako još dulje.

Premda neima danas sjednice carevinskoga vieća, ipak su njegove prostorije pune zastupnika. Skoro svi klubovi drže svoje sjednice. Držala ga je i naša „*Kršćansko-slavenska sveza*". Držala je sjednicu, i još će ju sutra i parlamentarna komisija desnice. Danas se je sjedinila za izjavu, koju će oglasiti u javnosti. U njoj se crta kako je većina gledala, da učini mogućim parlamentarno djelovanje, kako se je pregarala, al kako sve to nije koristilo. Sbacuje sa sebe svu krivnju nereda, i izjavlja, da i na dalje stoji na svojem stanovištu adrese od god. 1897. — Sutra će razpravljati o obćem položaju.

Pogled po svietu.

U Trstu dne 15. junija 1898.

O zadnjem trzaju carevinskoga vieća izvješćujemo obširno na drugom mjestu. Ono, što se je davno predvidjalo, moralo se dogoditi. Cesarska vlada videći, da su ostala sva njezina nastojanja, da uvede parlamentarno djelovanje u pravu kolotečinu, bezuspješnimi, odlučila se je na odlučan korak, — odročila je carevinsko vieće na neizvjestno vrieme.

Odmah sliedećega dana izdale su sve stranke ili klubovi carevinskoga vieća — osim veleposjednike — proglas na svoje birače, u kojem označuju svoje stanovište napram novim dogodjajem. Niemci raznih struja govore u svojih proglasih ratoborno zahtjevajuć za Niemce nadvladu nad ostalimi narodi Austrije. I desnica ili većina carevinskoga vieća izdala je proglas, u kojem kaže na uvodu, da je požrtvovno učinila sve a da se povrati mir i red u carevinsko vieće. Zatim nabraja razne korake, koje je učinila za postignutje svoje nakane, nu sve to izjalovilo se usljed neobuzdanog ponašanja i postupanja njemačke opozicije. Desnica odklanja od sebe svaku odgovornost za nezdrave odnošaje u carevinskom vieću i za sve posliedice, koje odatle nastaju, a na koncu obećaje, da je pripravna i nadalje požrtvovno raditi na tom, da se uzpostave redoviti odnošaji u državnom saboru.

U nedjelju proslavili su moravski Česi u glavnom gradu Brnu uspomenu na 100 godišnjicu narodjenja najvećega Čeha ovoga stoljeća, glasovitoga povjestničara českoga naroda, Franca Palacky-a. Tom prigodom sastalo se u okolici Brna do 60.000 Čeha, proti kojim su surovi Niemci iz Brna na sve moguće načine demonstrirali.

U petak započimlje u zlatnom Pragu proslava 100-godišnjice toga čes. velikana. Tom prigodom sastati će se u priestolnici českoj cviet inteligencije svih slavenskih plemena. Biti će tuj i Hrvata iz raznih naših pokrajina.

Istodobno priredjuju u istom mjestu kongres slavenskih novinara. Češkomu odboru odazvali se mnogobrojni novinari iz svih slavenskih pokrajina i država.

U Francezkoj predstoji ministarska kriza, jer je ministarstvo kod razprave o vladinoj izvanjskoj politici, dobilo nepouzdanicu.

U Rimu sakupljaju se zastupnici, pozvani na novo zasjedanje parlamenta. Opozicija pripravlja se na odrešitu borbu proti ministarstvu, koje da je pronzročilo zadnje nemire u raznih krajevih kraljevine.

Na španjolske-amerikanskog bojišta dolaze viesti vrlo sporo, i ono što dodje na svietlo nosi na sebi biljeg nejasnosti. Sad pobjeduju Amerikanci sad opet Španjolci, a jedni ni drugi nemiču se sa svojih pozicija.

Dopisi.

Iz Voloskoga pišu nam 6. t. mj.

Na mali Vazam dne 17. aprila t. g. bilo je malo društvance iz Opatije u Iki kod *Zaheja*. U tom društvu bio je i jedan c. kr. činovnik iz Opatije, kojeg poznašanje ste Vi već opetovano u „*Našoj Slogi*" pokudili. U istoj krčmi kod Zaheja bilo je i nekoliko domaćih mladića sa nekojimi Slovenci. Ovi posliednji počeli pod večer skladno pjevati slovenske i hrvatske pjesme (ne izazivne, kako obično naši kalabrezi pjevaju). Te pjesme dirnule su tako živce gori spomenutoga c. k. činovnika, da je počeo pjevače psovati i grditi sa: „*brutti, ščavi*" i drugimi pogrdami, na koje su pjevači hljeli činom odgovoriti. Bijaše sreća za toga junaka „a vite kulture", što je uspjeo pobjeći, jer inače bi bogme bila očutila njegova magareća ledja „ščavunske" šake. Kako onomadne Talijani kod „Aba karime", tako je i ovaj junačina u bjegu odbacio svoje oružje, svoj štap. Sve lekcije, koje su se dosada dale tomu c. k. činovniku, nisu ništa hasnile. Nepreostaje drugo van, da se pritužimo ravno njegovoj predpostavljenoj oblasti ili da naši zastupnici interpeliraju u Beču.

* * *

Doznao sam, da dva c. kr. sluge iz Voloskoga strašno agitiraju za bankrotiranu ovdješnju talijanašku stranku prigodom predstojećih občinskih izbora. Čim budem sabrao više dokaza, priobćit ću Vam njihova imena i njihovo djelo.

* * *

Nedavno imali su mačji kod *Roze* u Voloskom sjednicu, pa kojoj su odlučili na novo izdavati mačju. Izprvice bijahu za to, da se mačju izdava izključivo sredstvi sakupljenimi kod domaćih mačaka. *Krstić* njim predočio ogromne troškove, s kojimi je skopčano izdavanje lista, te napokon pristali, da se obrate za pomoć u Trst, Rovinj i Poreč. *Bartolić* izjavio se u pismu upravljenom na *Golca* pripravnim, da će mačje protunarodno poduzeće novcem podupirati, nu novce da neće šiljati na Kratića nego na Golca, koji ima voditi i sve račune lista. Liepi kompliment, jelde? Dali su njim iz Poreča obećali kakvu podporu, neznamo, nu doznati ćemo i to pak ćemo Vam javiti, da puk uvidi zašto se tjeraju školske takse.

* * *

Nekoji ovdješnji kalabrezi agitiraju proti sadanjemu občinskomu zastupstvu svakojakimi lažmi, medju ostalim i time, da je občina krivnjom sadanjega obć. zastupstva prezadužena. Tko hoće, može se potrudit do občinskog ureda i pregledat račune sadanje uprave i prijašnje, te će se lahko osvjedočiti, da je pod prijašnjom upravom bilo mnogo više duga nego sada.

* * *

Medjunarodno društvo željezničkih salon-vozova uzelo je za 25 godina u zakup od južne željeznice sve istoj pripadajuće nekretnine u Opatiji za godišnjih fr. 160.000. Istodobno pridržalo si je to društvo pravo kupiti od južne željeznice sve zgrade i sva zemljišta, koja su sada vlastničtvo iste. Južna željeznica imade sve predati novomu društvu već 1. julija t. g. Svi dosadanji činovnici će se promieniti a s njimi ići će i dosadanji ravnatelj lječilištnih zavoda, poznati zaštitnik i prijatelj Talijana *Silberhuber*. Jamačno neće nitko u Opatiji ni u Voloskom za njim plakati, dapače niti njegovi istomišljenici. Tako bijaše ovdje obljubljen. Svi očekuju, da će Opatija pod novom upravom bolje i liepše uspievati, nego je do sada, a mi to od srdca želimo. Idemo da vidimo.

Pišu nam od tamo 14. t. mj.

Izborne listine za dojduće občinske izbore su jurve izložene. Narodnoj straci osjegurana je pobjeda u svim trim tjelima premda talijanske podrepnice strašno agitiraju po Voloskom i Opatiji e da bi bankrotiranoj talijanskoj stranci pomogli do pobjede. Nu jalov njim trud. Uz sva pomoć, koju dobivaju od njihovog zastupnika *Bartolića* i od Poreča u svrhu agitacije, neće njim nikada uspjeti, da promiene narodni značaj ove občine. Dokazano je, da naši „mačići" dobivaju od porečkih i rovinjskih Talijana novca u svrhu agitacije za talijansku stranku, pa ipak se nadjuju tvrditi, da nisu prodanci. Sva njihova agitacija i sve talijanske podpore malo će njim pomoći kod predstojećih občinskih izbora izim što će nekoji *trpigladi* napuniti svoje vječno prazne žepove. Narod je to ovdje uvidio kako talijanaška gospoda znaju liepo upravljati svojim vlastitim imetkom, kako to dokazuje kalabrezko-švabski *kazin* u Opatiji, gdje su prorajtali preko 60.000 for. Ako pak ta gospoda svojim imetkom tako slabo upravljaju, što bi učinili tek sa tudjim obć. imetkom? Ala bi naši novci lepo „vandrovali" u blaženu zemlju preko mora.

Kako uvjek tako će i kod predstojećih občinskih izbora svi naši složno postupati, da dokažu našim neprijateljem, da su gospodsko Volosko i bajna Opatija bili i da će ostati hrvatski, pa makar našim neprijateljem od jada puklo srdce.

Iz Zrenja — občina Oprtalj — pišu nam, da su tamo imali kroz čitav mjesec svibanj krasnu svibanjsku svečanost na čast B. D. Marije. Svako jutro bijaše svečana sv. misa, kod koje su mnogi odjekivale krasne Marijine pjesme.

Zadnja tri dana bijaše za pobožno pučanstvo sv. izpovjed, kojoj je pristupilo preko tisuću osoba.

Najsvečaniji bijaše zadnji dan mjeseca kad se pobožni puk u silnom broju zahvalio Srevišnjemu uzvišenom pjesmom, skladno i krasno odpievanom „Tebe Boga hvalimo". Svečanosti bijahu prisutni i gg. svećenici Ivić i Aničić iz Oprtlja. Ptašinsky iz Montrilja i Folta iz Gradina.

Obći je vladao medju pukom glas, da je riedko gdje na selu moguće prirediti ovako uzvišenu i krasnu svečanost.

Franina i Jurina

Jur. Na križni petak je reka g. Frančić svojim kosiricem, da nebi poša mez Hrvate za nijenu plaću.

Fr. Ma je benj poša kad je bilo za čapat par florinići.

Jur. E, brajne moj, kad kreši fameja kreši i potribica; a kad kreši potribica vajalo se maknut —, onda se ne bada ako su krune ili lire, ili rubli ili magari turske pjaštre, samo da kapitaju.

Fr. Ma da je anke kantal hrvatski.

Jur. A u sebi je za siguro govorija: *Lo že koža kerija kantar e aver miserija.*

Našim dužnikom!

Ponovno polažemo na srce našim nemarnim dužnikom, kojih imade mnoštvo, i ozbiljno ih pozivljemo ovime, da vrše svoju dužnost, te da nam tekom ovoga mj. namire, zaostalu predplatu. Do sada smo imali dosta, dapače preveć ustrpljenja; opominjasmo s lieba i dobra, pa nije ništa pomoglo. Odsad pako udariti ćemo u druge diple: tko nebude vršio svoje dužnosti, obustaviti ćemo mu l. julijem list, pa ćemo ga predati odvjetniku. Na žalost našu moramo ovdje iztaknuti, da imade medju ovimi nemarnici i imućnih, koji ne vrše svoje dužnosti. Neka nam nitko ne zamjeri što ovo iztičemo, jer samo onaj znade, što znači izdavati list i kakvi su time skopčani troškovi, koji se time bavi. — Nadamo se dakle, da neće naša opomena ostati glas vapijućeg.

U Trstu, polovicom junija 1898.

Uprava *„Naše Sloge"*.

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri darovaše i pripošlaše veleč. g. pop Mire Babić Korenica for. 12 kao svoj i prijatelja prinos; g. Franjo Steidle, Sisak for. 5.50 sakupljenih prigodom krštenja sinčića liekarnika g. Josipa Grahovca u Sisku; g. Zvonimir Letis, Sušak, for. 2·50 sakupljenih od gdjice Anke Stanger i gdje M. ud. Märzthal u Mihotićkoj čitaonici; g. A. Skabić, Korenica, 50 nvč. Veleuč. g. Dr. Ivan Zoch ravnatelj u Petrinji šalje forinti 2·60 sabranih u prof. zboru realne gimnazije. Živjeli darovatelji!

Uprava „Naše Sloge".

Vjenčanja. Iz Rieke nam pišu, da se je prošle subote u crkvi B. D. Marije na Trsatu vjenčao pomorski kapetan g. *Pavao Bakarčić* sa vriednom gospodjicom *Marijom Sterkovom*, kćerkom Frana Sterka, trgovca na Rieci a nećakinjom presvj. g. *A. M. Šterka*, biskupa u Trstu, koji je sladence vjenčao. Čestitamo!

U Beču (hrvat. Zagorje) vjenčala se dne 15. t. m. draženta gospodjica *Zdenka* barunica *Rukavina*, kćerka dičnoga hrvatskoga plemića Jurja bar. *Rukavine*, sa veleuč. g. Dr. *Milovojem Šrepel*, sveučilištnim profesorom u Zagrebu. Bilo sretno!

Glavna skupština „Tržaškega Sokola" obdržavati će se dne 28. t. mj. u prostorijah *„Slavjanske čitalnice"* (ulica S. Francesco br. 2) sa običnim dnevnim redom.

Izbori obćinskog zastupstva u Pazinu obavit će se dne 20., 21, 22. tek. mj. za III izborno tjelo, dne 23. za II izborno tjelo, a dne 25 za I tjelo. Poznajuć ondješnje svjestno pučanstvo, nadamo se, da će po starom svojem običaju dohrliti svi birači k izboru, makar se ovaj vršio u nesgodno doba i u siromašnjoj godini.

Sastanak slavenskih novinara u zlatom Pragu. Kako smo javili u svoje vrieme ustrojio se u Pragu posebni odbor českih novinara, koji je pozvao sve slavenske novinare na sastanak, koji se imao vršiti u drugoj polovici junija 1898. Taj sastanak vrši se ovoga čedna u Pragu kamo su pošli odavle i gg. uredniči *Cotič* i *Jakič* i gdje će se sastati većina slavenskih novinara.

Sada se vrši ujedno proslava stogodišnjice narodjenja neumrloga českoga povjestničara Fr. Palacky-a i sastanak slavenskih novinara, te su pošli iz Beča u zlatni Prag kao predstavnici slavensko-kršćanske sveze na carevinskom viću gg. zastupnici Biankini, Barwiuski, Krok, Spinčić, Trumbić i Wachnianyn. Na sastanku novinara zastupati će naš list g. zast. Spinčić.

Stogodišnjica narodjenja Palackoga. Naša braća Česi proslaviti će ovih dana svečanim načinom stogodišnjicu narodjenja svoga velikana, pokojnoga Františka Palacky-a, najvećega Čeha ovoga stoljeća, glasovitoga povjestničara i buditelja svoga naroda. Svečanosti započimlju sutra u petak u zlatnom Pragu. Tom prigodom sgrnuti će se u priestolnici českoj ne samo prvaci českoga naroda nego i zastupnici svih slavenskih plemena.

Toj proslavi bratskoga naroda pridružujemo se i mi kličuć nezmirlomu velikanu: vječna Ti slava!

Za bratovšćinu hrv. ljudi u Istri pripošlaše upravi „Naše Sloge" p. n. g. Ivan Pujman, Vodnjan 50 nč., gosp. Dr. Ivan Kalčić, Budapest for. 10 mjesto na odar nezaboravnoga Tomislava Padavića, gosp. Pavao Žiković gimnazijalac for. 1. Živili.

Uprava „Naše Sloge".

Koliko smo napredovali. Odluka dvorske kancelarije od 26. febrara 1818. br. 14 u zbirci političkih zakona glasi:

„Njegovo Veličanstvo (cesar Fran) blagoizvolio je odrediti, da se kod namještenja činovnika ima gledati na to, da isti budu u podpunom znanju jezika zemlje iti kraja, gdje bivaju namješteni".

Istotako ministarski odpis dvorske kancelarije od 7. febrara 1827. br. 16. čini odgovornimi zemaljske predstojnike, pače odgovornimi zemaljske predstojnike, pače zabranjuje i namještavanje činovnika, koji nepoznadu savršeno zemaljski jezik.

Videć, da nam nekoristi pozivanje na državne temeljne zakone, polag kojih bi naš narod imao biti služen u svojem jeziku sa strane činovnika, navadjamo eto stare zakone, koji nisu nikad izgubili krieposti i upućujemo slavnu gospodu predstojnike političkih, financijalnih, sudbenih, poštanskih i drugih oblasti u Primorju, neka obzirom na iste razvide u koliko njim podredjeni činovnici imaju zahtjevane sposobnosti gledé jezika.

Bog zna, hoće li se kada vratiti vremena blagopokojnog cesara Frana?!

Mužka podružnica sv. Cirila i Metoda u Kastvu. Prigodom oprostne večeri članova „Hrv. Čitaonice" u Kastvu dne 24. maja t. g. sa g. kapelanom Vaclavom Šileny, koji je premješćen župeupraviteljem u Hum, izlicitirana je na predlog g. M. u Jelušića obć. načelnika jedna spomenknjiga u proslavu 50godišnjeg jubileja hrv. drž. jezika u veselom družtvu na korist družbe, te je unišlo 15 for. 50 nvč. — Istom prigodom razpačao je g. M. Jelušić medju članove družtva 11 kom. iste knjige stigle mu iz Praga, po 1 krunu komad na korist družbe 5 f. 50 nč. — G. Vaclav Šileny darovao za 1 knjigu više 50 nvč. — Isti darovao prigodom svog odlazka iz Kastva družbi 10 for. G. M. Jelušić obć. načelnik izručio je sabranih dne 30. maja tg. na predlog g. Jakova Vlah kipara u Jušićih a u spomen blagoslovljenja nove crkvice Majke Božje od zdravlja u Jušićih 8 for. 10 nvč. i sabranih u škrabici njegove kuće na korist družbe 40 nč. Svota 39 for. 70 novč.

Da je baš istina? Pišu nam iz mjesta pod ovim naslovom. U lipnju god. 1897. mjestno je c. kr. ravnateljstvo pošta u Trstu predložilo ministarstvu trgovine, pokriće dvaju mjesta viših pregleduika, a to bez natječaja u nadi, da će lakše postići svoju svrhu, do koje srećom nije došlo, u koliko je ministarstvo odbilo predlog i naredilo redovito otvorenje odnosnog natječaja.

Ta se je odredba shvatila u tom smislu, da ministarstvo hoće, da broji po zakonu, hoće poimence, da zaprieči opetovanje tužaba, polignutih od javne štampe u mnogim navratcima, radi nekih imenovanja i promaknuća, koja su često zaudarala očitim strančarstvom; hoće napodarala očitim strančarstvom; hoće napodarala očitim strančarstvom; hoće napod

gled na najstarija književnost kršćanskih naroda: Niemaca, Slavena, Francuza, Talijana, Španjolaca svuda susrećamo tragove dielovanja crkve, dielovanja, koje bijaše često odlučujuće, uvjek znamenito".

Izgon hrvatskoga rituala iz crkve u poreč-puljskoj biskupiji, namještenja talijanskih popova med hrvatskim pukom, srmotę u Labincih, Zbandaju, Marčani, Šaicih, Kanfanaru, Selu Rovinjskom, Puli itd., uzgoj u koparskom konviktu, sve nas to opravdava, da smijemo reći veleč. g. Schindleru:

Onda bilo, sad se spominjalo.

Drugdje i kod nas. Tunedavno čitali smo u njemačkih listovih izjavu dolnjoaustrijskog zemaljskog glavara Ebenchoh-a, koji po prilici kaže: „Ja sam zemaljski glavar; nesmijem se dakle pačati u političke stranke, niti služiti budi kojoj od njih. Moja je dužnost vršiti nalog, što mi ga zakon daje, prama svima jednako, bez obzira na stranačke, vjerske ili narodnosne razlike".

Neznamo dali je istarski zemaljski glavar Campitelli pročitao tu izjavu, i da li je promislio, koli nizko se on nalazi prama g. Ebenchochu. G sp. Campitelli misli, da je njegova prva dužnost služiti stranačkim ciljevom talijanaške klike i zatirati gdjegod može prava hrvatskoga puka i njegovu korist, te u tom smislu dieluje i kao poglavica zemaljskog odbora i kao predsjednik sabora.

Uzalud brate: Bog visóko a cesar daleko!

„Z Istrie". Pod tim naslovom nalazimo u br. 158 od dne 11 t. mj. cienjenoga glasila pražkoga nadbiskupa kardinala Schönborna „*Katolické Listy*" zanimiv dopis iz naših strana u kojem g. dopisnik temeljito pretresa ova tri pitanja: „*boj za hrv. školu*", „*žalostno dielovanje talijanskoga svećenstva*" i „*gospodarstvo talijanskih občina*". Zahvalni smo koli g. dopisniku toli onom sl. uredničtvu, što upoznavaju svoje čitateljstvo sa tužnim stanjem istarskih Hrvata.

Marijina Djeca, pripoviest s Kavkaza od Josipa Spielmanna D. I. Preveo *Zbor duhovne mladeži hrvatske u Gorici*". Sa četiri slike. Tiskarna Dolenc u Trstu. Naskadom „Zbora duhovne mladeži hrvatske u Gorici."

Preporučujemo najtoplije ovo djelce naše dične duhovne mladeži, koju je i pri ovom poduzetju vodila jedino ljubav prema našem hrvatskom puku, želimo vrućе, da bi naše svećenstvo i učiteljstvo ovo zdravo, ugodno i plemenito štivo, u što većem broju razpačalo medju hrvatskom mladeži u našoj tužnoj Istri.

Listnica uredničtva.

Gosp. N. N. Sv. Ivan od Šterne. Vaše nofrankirano pismo vratili smo pošti.

Gosp. dopisnikom iz Pazina, Kastavske občine, Sovinjaka itd. itd.: Vaše dopise morali smo ostaviti za budući broj radi nestašice prostora.

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše za „Našu Slogu" p. n. gg.: S. M., Pazin for. 2.50, N. Č., Škedenj f. 2.—, M. J. (oglas) f. 3.—, K. J., Grimalda 2.50, P. S., Pehlin (ogl.) f. 4.—, S. Lj., Krk (ogl.) f. 2.—, Č. F., Barkovlje f. 2.—, Dr. M. L., Pula f. 20.—, K. S., Rieka (ogl.) f. 2.—, T. Lj., Trst f. 5.—, Posujilnica-Volósko (ogl.) f. 2.—, R. J., Šušnjevica f. 2.—, Z. V., Volosko f. 5.—, S. A., Pula f. 2.—, G. J., Susak f. 6.—, J. A., Zupanjac (Bosna) f. 2.—, S. F. Sisak f. 5.—, D. B. Sv. Matej f. 6.—, M. S., Zadar 2.—; N. Č. Malinska f. 5.—, F. & M., Kastav (ogl.) f. 2.—

Skladisce pokucstva

tvrdke Aleksandra Lebi Minzi

Trst, Via Riborgo 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladišće pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladišće zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja on se na parobrod ili na željezničku, postaju bez troškova naručitelja. Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Strcaljke

proti peronospori

inžinira ŽIVICA te brentače, koje ostaju uvjek jednake i pripravne bilo u suhom bilo u vodi, jesu najtrajnije izmedju svih drugih; dobivaju se u radionici rečenoga u trgovačkoj ulici (Via Commerciale) br. 11 gdje se djele takodjer badava prospekti i cienici.

Prave brusne suknene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za muško odjelo stoji samo

for. 3·10 iz dobre
„ 4·10 iz dobre
„ 4·50 iz dobre
„ 6·— iz bolje
„ 7·75 iz fine
„ 9·— iz najfinije
„ 10·50 iz još finije

prave svijetle vrste

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kaputе, Boden, Peruvienne, Doskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke cienе kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Amhof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerno uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozorje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke cienе bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

PRAVA

Tiskarna Gutenberg

dljalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria"

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

zistem „Patent Workmann Chicago"

Raztrirni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: čaničkov, rokotvorov v vsakem obsežju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za liste in zavitkov z napisom naslovnih listkov jedilnih list, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Crediteren, Cassa-knjig, Strazze, Memoriale, Journalov Prima-note, odpravnih, menjičnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomočnih knjig, potem raztrirnega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svitenega papirja za kopiranje, listov iz kavčuka za kopiranje, skledic iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se jo do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB Ilica br. 12 **A. VINGER** ZAGREB Ilica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rhenmatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganeu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liečі kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, slpljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krživjavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, snčuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s napatkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski kob i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za obćašivanje želudca i probave, kada blago neće rado ždrati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka; konji postaju čilji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje težkoga napora, za obćašivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolje, učvršćuje meso oko zubi, razfriškavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekemjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, oštpotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tome spada još **boraksov sapun** po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na prirodnoj izložbi zaćastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najčišći sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prugodan miris. — Flašica 80 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od odinisa proti grozniei ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Selaku liečі uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju, zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, ložoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sledе kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tinestine za zube, od kojih zubi pobieljiju.

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zaliha mineralnih voda.

Sve po nevinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj **Mate Mandić**

Tiskara Dolenc u Trstu

Broj 25. U Trstu 23. junija 1898. Godina XXI

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cienku il po pogovoru. Isto tako je sa priloži. Novci se šalju poštarskom napotnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime najbliži pošti valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na arku.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za 6 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

Svečanosti u Pragu.

U subotu započele su u priestolnici českih kraljeva, u glavnom gradu drevne kraljevine Češke, u zlatnom Pragu sjajne svečanosti na počast najvećemu Čehu ovoga stoljeća, slavnomu povjestničaru, uzornomu sinu svoga naroda, *Franji Palackomu*. Toga dana odužio se narod češki svomu velikanu tim, što je najavečanijim načinom postavio temeljni kamen za njegov spomenik.

Sav život i čitavo djelovanje toga muža providnosti za češki narod svezan je uzko sa najvažnijim razdobljem češkoga pokreta u ovom stoljeću.

Franjo Palacky rodio se u selu Hodslavice u Moravskoj dne 15. junija 1798. Otac mu bijaše pučki učitelj. Pučke škole svrši u rodnom mjestu, latinske u Trenčinu i u Požunu, gdje se poče zanimati sa proučavanjem češkoga jezika. God. 1819. svrši je sveučilištne nauke te primio službu odgojitelja u jednoj plemićkoj obitelji. U to vrieme upozna se u Beču sa tadašnjimi slavenskimi prvaci *Šafarikom*, *Preselom*, *Kopitarom*, *Dobrovskim*, Kolarom itd. koji su nanj blagotvorno uplivali. God. 1823. nastani se Palacky u Pragu, gdje je stupio u kolo českih umnika *Jungmana*, *Hanke* i drugih.

U zlatnom Pragu započelo je plodonosno djelovanje toga velikoga muža. Palacky sa svojimi drugovi bili su prvi buditelji i širitelji narodne sviesti. Tadašnje stanje češkoga naroda bijaše zdvojno. Narod usljed dugotrajnih ratova iznemogno bijaše posve, a došljaci Niemci pritisli ga tako, da je uz svoju slobodu i neodvisnost, izgubio i svoju narodnu sviest.

Živom rieči i pismom počeli su spomenuti prvaci češkoga naroda, a na čelu im Franjo Palacky, buditi iz sna svoj narod. Goleman bijaše to trud al tim veća njihova zasluga. Uzornom uztrajnošću, nesebičnim požrtvovanjem pošlo je tim muževom za rukom probuditi i osviestiti svoj narod u toliko, da se danas punim pravom stavlja uzbok najnaprednijim narodom Evrope i da nosi barjak prosvjete medju slavenskimi plemeni.

Češki narod oslobodio se ponajprije duševno od svojih tlačitelja, pak se dao na djelo za gospodarsku neodvisnost, koju si je sjajno izvojštio. Nemrli *Palacky* predočio je svomu narodu u ogromnom djelu *„Poviest češkoga naroda"* njegovu sjajnu i tužnu prošlost, njegove vrline i mane, podav mu ujedno putokaz k boljoj budućnosti. Narod češki pojmio je svoga povjestničara, svoga učitelja, svoga vodju, koga je punim pravom ukrastio *„Otcem naroda"*.

Zahvalni narod nije mogao inače nego, da svečano proslavi stogodišnjicu narodjenja svoga velikoga sina, čije kosti počivaju od god. 1876. pod rodnom grudom. U srcu češkoga naroda, u kraljevskom Pragu dizati će se kao znak ljubavi i harnosti veličanstven spomenik narodnomu velikanu, otcu naroda, *Franji Palackomu*. K položenju temelja tomu spomeniku pozvao je češki narod u svoje središte ostalu braću Slavene, da budu svjedoci narodne slave i očevidci sjaja i veličine češkoga naroda.

Tom prigodom zaodenuo se zlatni Prag u svečano ruho. Slavenska plemena poslala su ponajbolje svoje sinove braći Čehom u goste, da izkažu ljubav i poštovanje uspomeni *Palackoga* i da posvjedoče na novo medjusobni vez pobratinstva slavenskoga. Iz čitavog Slavenstva, sa ruskim odaslanstvom na čelu, sa briegova Adrije i Soče, Save i Drave, Dunava i Labe, Odre Visle i Neve, te sa Balkana sastali se pod velebnim Hračinom na srebropjenoj Vltavi sinovi majke Slavije, da se poklone duhu velikoga Slavena.

Prvog dana bijaše sastanak slavenskih gostiju i gostoprimaca u velikoj dvorani palače na Šofijinom otoku. Sastali se tu, upoznali i sprijateljili zastupnici i odaslanici ruski, poljski, hrvatski, slovenski, srbski, rusinski, slovački i bugarski sa prvaci češkoga naroda. Tuj se pozdravljalo i odzdravljalo u svih slavenskih jezicih a govore zamjenjivala je slavenska pjesma i glazba.

Sliedećeg dana bijaše u Pantheonu češkoga muzeja odkriće popreja Palackoga. Tom prigodom izrekoše kratke prosiove i pročitaše adrese razni slavenski učenjaci. Dne 19. obavilo se svečano polaganje temeljnoga kamena za spomenik *Palackoga*. Svečanostni govor izrekao je poznati prvak mladočeske stranke i zastupnik Dr. Herold.

Nakon toga otvoren je kongres slavenskih novinara. Sa kongresa odpravljena je poklonstvena brzojavka kralju, te pozdrav ministrom Knizlu i poljskomu ministru zemljaku.

Kod svih tih svečanostih sudjelovao je hrvatski narod u duhu ili putem svojih odaslanika. On se je radovao iskreno i srdačno sa braćom Česi i sa ostalimi Slaveni, koji onako veličanstveno proslaviše uspomenu stogodišnjice narodnjenja slavenskoga velikana *Franje Palackoga*, komu kličemo i sa ovoga mjesta oduševljeno: *slava!*

Pogled po svietu.

U Trstu dne 22. junija 1898.

Najvažniji dogodjaj ovoga čednа jest bez dvojbe proslava stogodišnjice narodjenja češkoga velikana, i povjestničara Palackoga, i sastanak slavenskih novinara u zlatnom Pragu. Tomu dogodjaju pripisuju domaće i izvanjske novine veliku političku važnost. Tečajem svečanosti došlo je do iskrenih izjava o slavenskoj uzajamnosti i bratimstvu. Neprijatelji Slavenstva, Niemci, Madjari i Taljani itd. kleveću i crne lievo i desno pojedina slavenskih plemena i pojedine slavenske prvake, koji su dionici pražkih svečanosti. U tom naziremo mi zalog bolje budućnosti, jer ti naši narodni protivnici rade tako jedino od straha pred sviestnim i složnim Slavenstvom.

Na crnogorsko-turskoj granici došlo je ovih dana izmedju kršćana i turaka do ozbiljnih okršaja. Jedno albansko pleme turskog vjerozakona navalilo je na kršćansko pleme, te palilo i robilo po turskom običaju. Crnogorska vlada pojačala je odmah stražu na svojoj granici i pozvala nove čete, koje će na pomoć kršćanom, ako turska vlada neobuzda svoje nemirne podanike.

Neprijatelji Rusije izmislili su novi atentat na život ruskog cara i carice. Da su to puke želje neprijatelja velike slavenske države, suvišno je i spominjati. Svi važniji ruski listovi iztiču slavenski značaj svečanostih u zlatnom Pragu, gdje se nalaze i predstavnici ruskoga naroda.

Tečajem ovoga ljeta posjetiti će ruski carski dvor vladari balkanskih državica.

Predsjednik francezke republike ugovara s raznimi vodjami stranaka parlamenta za sastav novoga ministarstva. Taj posao ide sporo, jer nema u parlamentu velike i složne stranke, na koju bi se mogla nova vlada osloniti.

U Italiji traje takodjer i nadalje ministarska kriza. Kralj pozivlje sad jednoga sad drugoga od vidjenijih parlamentaraca na dogovore, nu reć bi, da se nijednomu pravo neće prihvatiti baštinu odstupajućeg ministarstva.

Prošloga čedna obavili se izbori za njemački sabor u Berlinu. Od tolikih stranaka, što su zastupane u njemačkomu saboru, izašla je iz izborne borbe pobjedonosna stranka socijalista, premda je proti istoj vladajući sustav najoštrije naperen. Taj neočekivani napredak socijalista zadaje njemačkoj vladi trista jada.

Sa **španjolsko-amerikanskog** ratišta imademo zabilježiti više poraza španjolskih četa na otoku Kubi i okolo filipanskih otoka. Španjolska vlada je poslala drugi dio vojne mornarice na pomoć admiralu Cerveri, koji se nalazi zatvoren u zaljevu Santjaga.

Dopisi.

Iz Velog Sela pišu nam dne 19 t. mj.

Evo vam, cienjeni čitatelji, novi dokaz da su tudjinci uviek oni, koji traže smutiti i uznemirivati naše pitomo pučanstvo. Dne 22. prošloga mjeseca, neki maloselski mutikaše, dodjoše k nam prigodom kad bijaše u zabavnom putovanju iz Rieke parobrod „Liburnija" sa učenicim i učiteljima raznih škola, da pohode i naš gradić. Pošto izletnici obadjoše sve, praćeni od odličnih naših mješčana, odputovaše istim paroplovom put Rieke. Otisnuvši se „Liburnija" s kraja, vraćahu se preko obale spomenuti maloselski delije. (A da ti ih je brajne bilo vidjeti, pravi Nasradini) u pratnji jur na glasu *Lisandrina*, pa i nekog *Pillovcin*-a, koji je kako mi kazaše, rodom sa obala hladnog Dunava. Kud ćeš kume gore muke a većega smieha nego kad ti se složi *Čozo* i *Švabo* sa *Popardi-lina*, te sastavili „La triplice alleanza", da ratuju proti Hrvatom. Da su mirno i pristojno putem prolazili, ni pol jada, ali udariše u tako zlobne i nepatriotične pogrde i izraze proti našim mjestnim staresinam, pjevajući bez nikakvog obzira obične izazivne pjesme, a to je pjevanje bilo tako neskladno i divlje, da je uznemirilo i one, koji neimaju u žilah dosta krvi. Bilo bi već doba, da bi *il famoso Lisandrino* počeo misliti za svoju budućnost, mjesto da se gubi u političke demonstracije i izgrede, pa bi morao uviek imati pred očmi uvriedu nanešenu nazad mjeseca vjeri i pučanstvu Ilovika svojim nepristojnim ponašanjem. Što mislite gospodo čitatelji, da tu nije spomenuta *Lega Snazionale*, *Rossetti*, *l'Istria italiana* i *Dante*? A jadne moje golobrke kukavice. — Nieste zaista Dante-a nit dostojni spomenuti, a kamo li ga iznašati u vašim uličarskim izkazim. Vjeruj mi čitatelju, da mi se je na takove *fine* i *kulturne* ljude smutila u želudcu sva *Lišandrova bira*. Nu medjuto isto večerah slašću, pošto bijah radostan, da su i ovog puta dokazali činom, kakova je njihova „avita kultura", a neka znadu, da takovim ponašanjem neće pridobiti nijednog nit najgoreg Veloselca Nitko im nije zabranio pjevati, ali im je bilo naredjeno, da se ponašaju pristojno, mjesto fukarskog načina, u kojem smo čuli i neke rieči upravljene našem vriednom načelniku i mjestnim vlastima. Što vas je kada naš načelnik došao šta pitati? Srdite se što ste propali? Ali poslije smrti nije odkupa! A da vas malko pitamo: Što bi kazali o nama Maloselci, kad bi se naša mladjarija tako ponašala na njihovoj obali, po njihovih ulicah i pred njihovim poštovanim načelnikom? Ili mislite, da se u našem mjestu može sve početi, pa i izgubiti prva pravila pristojnosti? U Milanu vam je mjesta, i prosto vam tamo od naše strane činiti što hoćete, pa liepo i bacati se kamenjem na vlasti.

Pošto je tužba bila podnešena stalni smo, da će naš odlučni načelnik dogovorno sa c. kr. političkom vlašću znati ukrotiti spomenute nemirnjake, da se više neponove takove ni slične sablazni, osobito sada u dolazeće vrieme ljetnih zabava — učeničkih praznika, koji su nam svima poznati radi nemira. Nebude li to pomoglo ćemo biti prisiljeni učiniti dalnje korake. Radošću doznajemo, da je bio povraćen utok sa zemaljskog odbora, što su zastupnici manjine naše obćine podnieli proti odluci većine, kojom se je opredjelila po običaju stanarina drugom kapelanu. Ovako se ponašaju u talijanskoj (sic) Istri naša gospoda! Čuvajte ih se vriedni naši težaci, jer okolo vas oblicu, da vas ulove u čozotske mreže, a kad drugčije nemogu, deru se, da vas razljute, ali im ruglo na obrazu ostaje.

Iz Klane (obćina Kastav) pišu nam 15. t. mj.

Mnogim je znano kako se pred nekoliko godina učinio kod nas liepi komad ceste u šumu, dočim prije su morali ljudi, koji se bave gorom, mučiti se vozovi po velikih vodah i blatu, tako da je više puta bila velika popiebelj, da nadje u vodi smrt čovjek i njegova živina, a sada kad dodje na novu cestu, počine on i njegovo blago.

Ove godine početi će se graditi cesta dalje u goru, koja je od velike potrebe; za ovu cestu znade svaki od nas komu se imamo zahvaliti. Iz početka svatko je radostno očekivao čas kad će se početi graditi, a sada naputili su nekoji Klanjce, da se neće još ova cesta graditi nego prije će se početi gradit cesta od Klane na Rečinu. Ljudi su smućeni i viču proti onim, koji su im najveći dobrotvori, a to samo zato, što vjeruju više dvima trima propalicama, nego mnogim poštenim ljudem, koji jim razlažu pravo i pošteno,

da će se prije graditi cesta u goru, naime ona Klana-Paka a kašnje ona Klana-Rečina. Ali nacrti moraju biti gotovi prije i od ove posljednje, da se zna koliko će stojati, budući tu se broji na hiljade. Zato valja znati prije, trošak jedne i druge, te kad budu nacrti gotovi, početi će se graditi cesta Klana-Paka, a kad bude ova gotova, tekar onda ona Klana-Rečina. Oni, koji varaju i bune narod, neka drže jezik za zubmi, jer klevetanjem neće nikomu naškoditi, nego još više uzvisiti kojegagod. Pravica uvjek mora pobjediti, tako će stalno i ovoj put. Tada će se mnogi kajati što su vjerovali onim propalicam.

Kad bude gotova ona cesta, opet ćemo Vam se javiti i ocrtati kako bude izradjena. Stojati će okolo dvadeset hiljada forinti. Ona Klana-Rečina jest također od velike potrebe jer će se razširiti trgovina lesom, koja je ovih godina počela naglo propadati. Tada će mnogi blagoslivljati onoga, koji je to izbodio, jer se nije nikada prije niti mislilo na to, da bi se mogla graditi cesta Klana-Rečina. Ali Bog nezapusti nijednoga, koji vjeruje u njega, tako nije ni nas, jer nam je poslao muža, koji se za nas srbi kako dobar otac za svoju djecu.

* * *

C. k. vlada nas drži sve za prave njemačke glave. Nuda. Klanjcima nije ni vjek nekakve Niemce, koji neznadu hrvatski niti kruha pitati, a narod ih nerazumije. Pol sata od Klane leži velika ce sarska šuma „Dletvo". Sve svoje upravitelje, nadlugare i lugare šalje ovamo tvrdi Niemce, koji se velikom mukom u više godina nauče toliko, da mogu bar ikoliko obditi sa narodom. Ali čim doznaju, da se je koji naučio težkom mukom par riječi hrvatski, odmah ga premjeste, a na njegovo mjesto dodje drugi Niemac.

Čudno nam je, da se tako postupa, i da vlada nerazumi, da je njoj od toga velika škoda jer bi mnogi pošao u šumu al se boji, jer lugara nerazumije. Ovaj mu kaže ja-ću a seljak radi drugo, pa ga tuži i kažnjuje radi neprilike.

Iz Osora pišu nam 15. t. mj.

Na 22. svibnja došao u Osor presvj. biskup, dr. *Anton Mahnić*, i to około 9 sati u večer. Presvjetli se iskrca, pa što mislite, da ga tko tu od gospode iz „raja zemaljskoga" dočekao? Varate se, ljuto se varate ako tako mislite. Što, Bože moj, valjda niesu znali, da imade doći? Nek bude i to! Ogranulo sunce i osvanu krasan svibanjski dan. Zvona ječe, pa kako i da ne ječe, ta sv. potvrdu imadu primiti nevine dječice! Zvona umukše, a biskup ode, da čita sv. misu, a iza toga sliedila propovjed, pa podieljivanje sv. potvrde. Ele, čuda, brate golemoga, da ti žene pukne od ljutine, a obraze rumen da ti obije. A baš čudo, za koje, mislim, da vriedi snoditi ga nek se svuda znade! Pa kako i ne ćeš, ja mislim, da nigdje, ama nigdje se toga, vjere mi, ne dogodi, da su ikad pravovjerni svome pastiru takva šta prire'ili. Ali u Osoru, da! E, lassemo star; Ossero è Ossero! — bravo! Kad biskup da će obaviti drugi sv. Sakramenat, al tot nema nego 15 (petnaest) djece da broju, i to — pogodite. Niti cigloš iz drevnog grozničavog grada Osora. E, a znadete li Vi zašto su to učinili? Evo zašto. Presvjetli biskup mu javi par dana prije, da će na 23. prošlog mjeseca doći obaviti sv. potvrdu, a tek nas glavar za to doznao, ni pet ni šest, nego daj javi po žici biskupu, da u Osoru nije se nigda to obavljalo u delavni nego u svetačni dan i... da djeca mesu pripravna. A, ma gle ti malo, da djeca nisu pripravljena, a? A zar nije presvjetli biskup — čini mi se pravo više od mjeseca dana — javio okružn com, da će doći, pa što se niesu pripravili, tá Bogu hvala mogaše im roditelji i svilene haljine u to vrieme skrojiti i šaviti. Pá za to — *što će biti krizma u delavni dan, a ne, u svetac* — ostadoše svi kod kuće.... Bog i sreća htjede, da je došlo njih nekoliko (15) iz Punte križa, inače..... A ma, imena mi mogu u smeće je kratka pamet, ali bih rekao, da to ne ide tako, pa još jednom biskupu! Ele, ele, čuvene *sculture*, oprostite, htjedoh reći *colture*! A biste li Vi znali radi uzrok tome, ili baš onaj, ohai glavni *„principius"* zar ne, da tako kažu latini? E, pa dobro, dakle. Ali nemojte pustite to meni, koji sam rodjen i odgojen tamo, da ja to kažem. Znadete, da griba počne smrditi od glave — dobro i ta izreka valja znati. Glavari nek nam kažu put, a mi ćemo kao ovi ovamo. Sada Vam malko razbistrili, ili da rečem, sad sam tek pošao na što da se malko bolje oslonili s mojim riečima, a i Vami će biti bistrije. Znadete već nešto, koje težnje imadu gospoda *„popardili"* Osorski i Nerezinski. — *„Latinorum"*. — Ama baš mi iz jezika izvadi riec. Da *latinorum* t. j., oni hoće, da se u njihovim crkvama pjeva sve latinski, jer vele: *„Latinski, razumijemo* — ko magare u kantar — *ali hrvatski ne razumijemo ni zeret*, mislim, da je dosta bistro. A jadna raja čega li dočega li dodje, — a do čega li ćeš doći? Da hrvatski ne razumije, ali latinski da, da, pa da nije to za Bogu plakati! Ali da bi koji to i govorio, e ni po žalosti, ma žene, koje — evo moje glave — ako zunđu drugim jezikom pitati ni „kruha, nego onako po njihovu, što je svakako hrvatsko narječje — *će dolaš; kadè si bala* itd. Niti pada, da bar to govore muškarci, ta oni su sinovi e via: *le colture italiane*, ali žene, žene, koje bi imale postojati oko uzgoja svoje djece, koja su im do zlaboga pokvarena i zanemarena. Žene, žene — na nikakvim savjet ostaje u pamet plakle, ej! Pomislite, da će vas Bog jednom pitati, kako ste odgojili svoju djecu, a što ćete vi na to? Zar ovako ne: E, gospodine Bože, dok sam živjela tamo dolje na zemlji, morala *kokoš* boriti, da nam u crkvi bude sve *„latinorum"*, no hrvatski, pa sam, tako, zanemarila uzgoj svoje djece. Ženo, zar Bog ne stvori sve jezike, pa i nas mili, blagovučni hrvatski jezik, kojim ti govoriš — da se u njem molis Njemu? A imala bi se ponositi, što možeš čuti svetu misli i ostalo, obrede, pjevati u njemu, u jeziku tebi posve shvatljivom. Da, da, imala bi se ponositi kao pun svojim krasnim perjem, jer to je naše najdragocjenije blago, to je prabogatu baština, što nam ju namiješe naši sv. apostoli Ciril i Metod. O, da znadeš, što bi pregorjeli drugi narodi kad bi mogli slušati sv. misu u svoj jeziku, a ti ju imadeš, pa ne ćeš, nje ćeš; tebi je draža tudja i zakrpana košulja, nego li tvoja biserjem i svilom bistrano vezena! Odgoj, ženo, na odgoj svoje djece pazi i a ne, prti se u stvari tudje, u stvari, u koje se razumiješ kao mačak u abecedu!

Rekoh prije, da iz Osora ništa nije došao, da primi sv. potvrdu, ta tako ostadoše bez ništa. E, a razabirate li štogod iz toga? Meni se čini, da su to stare guske, starih guslara, zar ne? Iz toga možete posve lahko razabrati njihovu lozinku. *„Hoćemo, da se biskup pokori nam, a ne mi njemu"*! A valjda zato, jer imadete duge brade! Ha, ha! che ridere mi fai! Ali ovoga puta, prevari se Jure, prevari se, ujede ga zmija, te će Osorani po svoj prilici ostati bez svete potvrde[*]). Valjda je mislio, da mu je *presvjetli* biskup kao i onaj *„Trasparentissimo"*, koji mu je desna ruka, i koji mu sve povladjuje! E, a kad ne bi tako činio, zar bi se onda mogao toli uspješno širiti *irredentizam* u kotaru? — Bogme ne bi!

Iz Voloskoga pišu nam 20. t. mj. Dne 13 t. mj. imali su naši *kalabrezi* u Opatiji *„Restaurant Hollerman"* izborni sastanak, koji bijaše sazvao *Dr. Krstić* u 11 sati prije podne. U dogovoreni sat sakupili se kod *Hollermana*: *Mazzapadre, Ombrelin, Takajin*, jedan *Rukavelli*, c. kr. kotarski živinar *Cella, Torta* i *Durmeš*. To veliko družtvo čekalo je do 12-ti pol na *Krstića* pošto isti bijaše zapregen da prije dolje. U 12 i pol napokon dodje željno očekivani doktor, te dakako talijanski negovori prisutne: Gospodo, za buduće izbore nemamo se bojati! Ako i Hrvati pobjede, izbori će biti uništeni, jer oglas, kojim općinsko glavarstvo objavlja, da su izborne listine izložene, sastavljen je samo u hrvatskom i njemačkom jeziku, tiradu primiše prisutni Talijani oduševljenjem do znanja. Njihove oči su tako zastrte te nezanaju, da je predvni jezik općine hrvatski, te radi toga općinsko glavarstvo nije ni dužno, da svoje oglase objavlja u drugo jeziku. Krstić rekao je nadalje, da na tim oglasima fali *„naš talijanski jezik"*, te je time izričito potvrdio, da njegovi pristaše pripadaju Talijanom, i njihovoj strani, i da je njihovo „slavinstvo" samo prevara. Često bijahu još ustanovljeni, da će ići od kuće do kuće, da popišu izborike, odaleličila se od toga znamenitoga sastanka trojica, te Krstić ostalo četvorici izjavi, da će četiri dana prije izbora dati prilieniti plakate, kojimi će se „puku" javiti, da Dr. Mijak prima kandidaturu načelnika, a to da će zadati Hrvatom strah. Ha! ha! ha! Kad bi se Hrvati Voloskoga Opatije bojali, takve malenkosti, tadi bi zbilja, slabo stojali. U 2 i pol sata poslje podne, digoše se, Krstić, taj sastanak a prije nego se razstane, zamoli Takajin rieč, te izjavi sliedeće: „gospodo, to je sve prav o, ja ste vi tu odlučili, ma ja bez mojih žen, nemogem niš učinit, zato Vas molim, da idemo k njim pak da one potvrde da smo mi tu odlučili. *Tableau*! To je bio doduše mali tal jan Krstić kao dobar diplomat odmah pozvolio, te četvorica Talijana išli *in corpore* k *Takajinovim* ženam a ove sve lepo odvedrile, što je njihov muškarac sa drugimi jauci odlučio. Krstić se strašno srdio što na sastanku ne bijaše gospodina Diega. Za sastanka lovili ga ti Talijani po vrtu, da on njim sretno izmakne znajuć, da ga traže jerbo rado *fraje* plaća a on pametnji od njih, rekao: *„Tararara"*! Tako se svršio taj vrlo znamenit sastanak.

* * *

U petak dne 17. t. m. iztekao je rok za podnešenje reklama proti izbornim listinam. Već u jutro toga dne trčali, mačići kao ludi około. Neki prepisivali listine, drugi pisali reklame a Dr. Krstić u poreznom uredu, u prostorijam odredjenim za činovnike poreznog ureda, pregledavao porezne registre, a pri tomu pomagao mu jedan činovnik u svrhu izborne agitacije. Toga još niesmo vidjeli. Porezni registri nisu nikakve javne knjige, te u iste nemože imati u tko uvid. Nepojmimo kako mogu porezni činovnici tako javno kršiti predovnu tajnu, jer takovu se ima smatrati porezne registre. Taj se slučaj imao prijaviti nadležnoj višoj oblasti, pa čekamo što će ista u tom pogledu poduzeti. Uvaženi li, ida Dr. Krstić nije ni izbornik u ovoj občini, ni poreznik u kotaru, ni odvjetnik, tad cete morat zaključiti, da je taj porezni ured dozvolio Dr. Krstiću uvid u porezne registre samo i isključivo zato, jerbo on agitira proti hrvatskoj stranci. Pitamo sada: zar pristaše hrvatske stranke nepladaju caru što je carevo, da c. kr. oblasti i uredi proti pristašam to stranke tako stranački postupaju? Ili će viša financijalna oblast takav poštupak kazniti ili ćemo se mi obrati kamo imamo.

* * *

Proti izbornim listinam podnesti su naši Talijani nekoliko utoka, i to skoro isključivo radi toga, što su u listine pojedini njihovi izbornici unešeni pod hrvatskim imeni, te zahtjevaju, da se njihova imena pišu talijanski — ! Kako vidite, naši kalabrezi se čute kao u Italiji. Jalova njim sreća! Njihova je stranka propala, jer nije imala temelja, a propala je, da se nikad više ne podigne. Počivala u miru!

* * *

U subotu dne 18. m. našli su seljaci u Tošu nad Voloskom trupio čovjeka samoubojice. Isti bijaše došao od nekud jutrenjim vlakom, te si nad Voloskom htiećem iz samokresa skončao život. Samoubojica bijaše u najširjoj mužević dobi rodom iz Maloga Mluna u Buzetskoj občini, a zvaše se *Ante Vivoda*. Uzrok samoubojstva nije poznat.

* * *

Neki *Julius Buchholtz*, pisar kod kotarske bolestničke blagajne, koji se prem nekoliko godina ovamo doselio, sada agitira za Krstićevu stranku. Mislimo, da bi bilo bolje, kad bi pregledao na svoj posao u bolestničkoj blagajni, nego da okolo vrieme i ljude trati. Upozorujemo na toga čovjeka c. k. kotarsko glavarstvo.

Franina i Jurina

Fr. Muščenički mačak, ča ste počeli u va junje mesece kumedijat.

Jur. Da se nisi Franino morda prevario?

Fr. Po moju puta pisanju.

Jur. Da nisi ti zel tovara za mačka, začtovar sakn dobu leta munjesa.

Fr. Onda vejsega zločesta!

Našim dužnikom!

Ponovno polažemo na srce našim nemarnim dužnikom, kojih imade mnogo, i ozbiljno ih pozivljemo ovime, da vrše svoju dužnost, te da nam tekom ovoga mj. namire zaostalo predplatu. Do sada smo imali dosta, dapače previše ustrpljenja i opominjasmo s lepa i dobra, pa nije ništa pomoglo. Odsad pako ndariti ćemo u druge diple-tako nebude vršio svoje dužnosti, obustavili ćemo mu 1. julijem list, pa ćemo ga predati odvjetniku. Na žalost našu moramo ovdje iztaknuti, da imade medju ovimi nemarnici, i imućnih, koji ne vrše svoje dužnosti. Neka nam nitko ne zamjeri što ovo iztičemo, jer samo onaj znade, što znači izdavati list i kakvi su time skopčani troškovi, koji se time bavi. — Nadamo se dakle, da neće naša opomena ostati glas vapijućeg.

U Trstu, polovicom junija 1898.

Uprava „Naše Sloge".

Različne vesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri šalje veleč. gosp. K. Modrcin, župnik u Dolu u Hrvatskom Zagorju 3 fr. 10 nč. koji mu je njegova stopa, prigodom crkvene svetkovine dne 6. t. mj. Živio! Uprava „Naše Sloge".

Imenovanja. Ministar pravosudja imenovao je sudce u Bujah g. *Covaza*, i sud. tajnika g. Dra. *Perišića* savjetnici okružnoga suda u Rovinju; prvi postaje na svojem mjestu. Sudci su imenovani: gosp. Iv. Guzelj za Črnico, g. Al. Martinelli za Poreč, g. vit. Frölich za Bovec.

Sudbeni tajnici imenovani su: g. Al. Rism udo, g. Dr. Iv. pl. g. R. Lazarich, g. I. Sbisà i g. E. Strauss-gil, svi za Trst.

Presvjetli biskup u Kopru. Iza Tršćanske i Piranske gospode digla se noga i Koparska, gospoda. Občinsko zastupstvo bilo je stvorilo zaključak pun drzovitih izraza proti biskupu. Pošto se je približavao dan Sv. Nazarija, zaštitnika Koparskoga, na koji se dan obdržije velik obhod sa sv. ostanci toga zaštitnika pod vodstvom biskupovim, sastavila su gospoda spis na načelnika, u kojem se ga moli, da učini sve moguće, da biskup u Kopar ne dodje. Sabirali potpise, podpisivali, a sam dali su podpisivati i nerekav što. Sa znali su za to „Paulani", poljani gradski, sačinjavajući veliku, većim stanosnictva, i rekli gospodi, da će njih dvie do tri stotine ići u Trst po biskupa. Gospoda se prestrašili, počeli lepiniti i varavani około Paulana, ali se Paulani nedaju uloviti ni varati. Gospoda počela ovia strašiti Paulanom. Al Paulani se neboje straše ni gospodi. Gospodi pada srce u gaće, i oni ostanu od molbe proti dolazku biskupa, pače obećaju, da će se sami zauzeti, da biskup dodje, da će primiti biskupa pristojno i brinuti se tobože, da mu se ništa nedogodi. „Pi piu sijori! Takvi su! Treba njim samo malo pokazati zube, i već su dobri. Kasnije čak, govorili, da njim nebijaše nit na kraj pameti, da što proti biskupu poduzmu. Biskup je došao iz susjedne župe, obavio svoje svete dužnosti u Kopru vedra čela, i prošao u drugu susjednu župu. U istoj večem biskupu bili su svećenici rovari proti biskupu. Držali su se kao miš u stupici, videć kako njim rovarenja njihova nekoristi a kako nemogu služiti svomu poglavici. Nit ona tisuća Tršćana, vodjenih po Židovih, što su došli toga dana u Kopar, nisu nikega prestrašili. Nek samo pregledaš puk, bilo talijanski, bilo hrvatski i slovenski, nek upozna židovske pletke i u obe uši se, a medjeni kliku, onda njim je odzvonilo. Iz

Iz slovenske Gorice pišu nam 21. t. mj. Poznat ga našega radoljuba, urednika *„Soče"* i vlastnika tiskare u Gorici, i Pali g. Andr. Gabršeka, zadeše la je u nedjelju večer grdna obiteljska nesreća. Toga dana preminu naime nakon 18 mjesečne težko bolesti pravidjena sv. otajstvi zatvorenice njegova mlada supruga, gospa *Slovenka*. Vriednoj pokojnici podielio Svevišnji pokoj vječni, a težko ucviljenomu suprugu najiskrenije sućut! (Pridržavajuć se i ovim putem najsrdačnjom sućuti prijatelja i sudruga. Op. ured.)

Občinski izbori u Pazinu. Kako smo javili u zadnjem broju započeli su izbori za mjestnu občinu Pazin, dne 20 t. mj. i to za treći članom. Izabrani bijahu u tom članu jednoglasno sa 559 glasova sliedeći zastupnici (nadomjestni zamjenici):

1. Bertoša Antun pok. Nikole — Pazin. 2. Bukovec Franjo, župnik — Tinjan. 3. Jedrejčić Franjo pok. Frana Mihić — Tinjan. 4. Ivić Ivan pok. Ivana — Gračišće. 5. Kurelić dr. Šime. — Pazin. 6. Lukež Ivan Nep. pok. Ivana. — Pićan. 7. Marešić Frane p. Josipa. — Novaki. — 8. Mogorović Ivan p. Antuna. — Grdo-

[*]) Potvrda bi obavljena 31 svibnja i to u jutro rano u Osoru, jer su došli to moliti presvj. g. biskupa sami osorski popardili. Op. ured.

selo. 5. Saran Ivan od Mate, Berim. 10. Trinajstić dr. Dinko. — Pazin.

Zamjenici: 1. Benković Barišić Martin p. Josipa bašt. Runko. — Pican. 3. Blašković Mate p. Antuna. — Kršikla. 3. Gamboš Vinko p. Ivana. — Botonega. 4. Gržević Antun p. Antuna. — Cerovlje. 5. Runko Jure p. Ivana — Škopljak.

Brzojav iz Tazina: Drugo tjelo sa 328 glasova izabralo *jednoglasno* narodne predlošenike.

Občinski izbori u Višnjanu. Od tamo pišu nam prijatelji, da su započeli izbori za onu občinu dne 20. t. mj. Treće tjelo birano je 20, 21 i 22. t. mj., a drugo i prvo tjelo bira 23. prije i poslije podne. O konačnom uspjehu izbora u trećem tjelu nezna mo još ništa, nu ako samo dobro obaviješteni bijaše hrvatska narodna stranka prvog izbornog tjela u občini. Ako bi ipak naši rodoljubi zauzeli u uređenje izbornih listina i tako bude reda i zakona tečajem izbora, biti će i uspjeha za našu narodnu stranku, inače će slaviti pobjedu naši narodni protivnici, taka tamošnji Talijani.

Uništen izbor pučkog građana u Oprtlju. Ovdje doznajemo, da je c. kr. kapetanat u Poreču uništio izbor poznatih počasnih građana sl. Oprtlja i to s razloga, što da nebijaše dostatan broj zastupnika na dotičnoj sjednici.

Ova vest imala bi popuniti drugu našu vest, kojom nam se javlja, da bijaše sazvana za prošlu subotu občinska sjednica i na novo potvrđen izbor one petnaestorice.

Dakle: jedva uništen zaključak o imenovanju, eto već nove sjednice i novog imenovanja! Tu je bez dvojbe nešta igra po sredi!!

Našim prijateljem tamo preporučamo da si pribave odmah prepis zapisnika.

Novi počastni građani slavnoga Oprtlja. Od tamo piši nam, da je uprava občine sazvala za prošlu subotu *prastaro* občinsko zastupstvo na sjednicu, i da su na istoj ponovno potvrdili imenovanje počaste *petnaestorice* počastnih građana, s k ovim, da su dodali još dvojicu, i to među timi i odvjetnika *Sandrina* iz Buzeta. Živili brižljivi oci sl. Oprtlja!

Iz Voloskoga nam pišu: Baštinik i nasljednik puljskog *oslića* takozvani „*Polo polo* ...“ (odnosno Popolo Istriano) donio je u broju od 4. t. mj. dopis iz Voloskoga, u kojem napada na nekoga *Strucela* i *Viranta*, koji da agitiraju za hrvatsku školu u Voloskom. Gospodo latinaši, vas uzdržaje na vladi u Istri već stoljeća sama laž, nu varate se ako mislite, da će vas i nadalje laž držati na površini. „Passato il tempo che Berta filava“, rekli biste vi. Ni Strucel ni Viranl, koji su već godina i godina na Voloskom, nisu nikada ni jednom rieči ni kod nijedne prigode agitirali za hrvatsku stranku, što mogu potvrditi svi pošteni ljudi odavle. A time što su podpisali molbu za ustrojenje hrvatske paralelke u Voloskom, vršili su samo svoje pravo, zajamčeno njim po državnim temeljnim zakonima, za koje biste vi u pozantoj vašoj pravednosti htjeli, da vrede samo za vas. Talijanska stranka, ili njezina stvar mora da jako slabo stoji, kad se gospoda Latini toliko boje dvih podpisa za hrv. paralelku u Voloskom, te one, koji su te podpise dali, denuncira kod fjihove više oblasti. Htjeli bi pako vidjet oblast, koja bi spomenutoj dvojici stogod prigovorila radi toga, jer su podpisali molbu za ustrojenje hrvatske pučke škole. Badava sve denuncijacije, hrvatska će se paralelka u Voloskom morat ustrojiti, jer to zakon zahtjeva. *Zamarija.*

Lisline za izbore novog občinskog zastupstva u Voloskom su izložene već od 10. tek. mjeseca. — i Dr. Krstić opet je tu functione. Sazivlja sastanke, da koje dolazi 5—6 zavedenih i on im ondje obećaje kako će na posve čudnovat način sliedeći Hrvate sa občinske uprave. Dočim pak prosvjeduje što nije oglas, kojim je bilo javljeno, da su listine izložene, napisan u „našem“ talijanskom jeziku, šunta obrtnike rodom Slovence u Opatiji, da se dignu proti Hrvatom zajedno s njim, koji da je također Slovinac! — Dočim se Dr. Krstić ovdje koprca i obletjava krčme opatijske dižu brata proti bratu — Dr. Bartoli predsjednik političkog talijanskog društva za Istru plaćen na skupštini vrlu *neprestanih troškova, zahtjeva isplate, odštete i podpore*, jer da jim ne zadostaju ograničeni društveni prihodi! Za naše smutljivce je „cattivo augurio“.

Što je sa upravnim odborom u Oprtlju. Ima tomu već skoro mjesec dana, da je zemaljski odbor u Poreču imao suglasno sa cesarskom vladom poslati dekrete trojici občinara one občine, koji bi upravljali dokle bude izabrano novo zastupstvo. Taj odbor nije ješte ni danas imenovan, a gospoda u Oprtlju pletu i snuju, stavljaju zanke proti većini pučanstva one občine. Toga šurnja u onoj občini jest već i najmiroljubivim čovjeku odviše, te mi pitamo ovim odgovorne oblasti: zašto sa i tamo već jednom neviši zakon?

Pokorny

Novi upravni odbor „Učiteljskog družtva kotara Volosko“, konstituiran se je kako sliedi: g. Božo Dubrović, predsjednik; g. Fran Rubeša, podpredsjednik; gca. Marija Hajdinger, tajnica; g. Julij Miran blagajnik; g. Ante Iskra, sborovodja.

Školske takse u občini Voloskoj. Od tamo piša nam 19. t. mj. Kad Vam, gospodine, nitko drugi nejavlja o stari, izvolite od mene primiti ovo par redaka:

Za prujerom kastavskoga občinskoga zastupstva, povelo se je evo i naše, te je u svojoj posliednjoj sjednici zaključilo, u pogledu školske takse, obratiti se ravno na Nj. Veličanstvo sa molbom, da izvoli za ovu godinu obustaviti otjerivanje neuredne školskih taksa i palužiti, da se proučava način, kojim bi se dosegnulo ravnomjernu pokrivanje pučkog školstva. O tom bilo je obaviešćen i zem. odbor u Poreču. I ostalo naše občine nebi smjele spavati u tom obziru nego sve redom slieditu primjer kastavske i naše občine.

O budućem ravnatelju pošta u Trstu. O i nekoliko dana kola po Trstu viest kao da će ovdašnji ravnatelj pošta gosp. vitez *Pokorny* biti premješten u Gradac, a tu viest sada potvrđuje pismo iz Beča, što ga je poznati *Cora* upravio nekomu svomu znancu u Trst.

Cora, koji sve vidi i predvidja, koji sve zna i koji se hvasta kao da je izvoštio veliki uplive u ministerijalnih krugovih, tvrdi, da na mjesto gosp. *Pokorny-a* dolazi ministerijalni tajnik gosp. *Hlavaček*, jedni između viših ličnosti odnosnog ministarstva, koga poštarski savjetnik g. *Garimberti* nije proglasio bednikom, dok svi drugi po njegovom predubokom i premudrom umu, nisu tako sami bednici. Ima li srca, neka ovo opovrgne.

M djutim iz Gradca doznajemo, da je viši savjetnik pošte dr. *Finicelli* određen na mjesto upravitelja pošta za Trst, Kranjsku, Goricu i Istru.

Mi nismo tako sretni, da bi lično poznavali navedena dva kandidata, pa ćemo čekati, da jednoga ili drugoga vidimo kod posla, a da po djelima pravedno i pošteno sudimo o čovjeku. U ostalom spominjemo, da javno mnienje priznaje, da su ljudi pošteni i dušerni, a u svojoj struci pravi vještaci.

Ne znamo da li ročena gospoda poznaju oba zemaljska jezika, naime hrvatski i talijanski, koji su jezici neobhodno potrebiti u zemlji, gdje živa dva naroda i gdje je toli mnogobrojan koli zanemaren hrvatski ili slovenski živalj; poznavanje same talijanštine prostrlo bi tvrdu i nedobrnu posteljn, na kojoj ročena gospoda ne bi mogli sladko da spavaju.

Nu ako se u Beču misli krojiti pravo i za Slavene barem tamo, gdje su ogromna većina, eto ministarstva pri ruci podredjeni mu savjetnik *Urbancić*, koji daleko sloji svojim dubokim znanjem, svojim činovničkim taktom i svojim plemenitim dušernim vrlinama.

Do koga je, neka to dobro promisli.

Občina Volosko proti zemaljskom odboru u Poreču. Još godine 1896. bilo je občinsko zastupstvo u Voloskom odlučilo dati u zakup za dalnjih 12 godinah otjerivanje pristojbah klaonice u Volos-om. Zemaljski odbor, kojega je obć. glavarstvo pitalo za predhodno mnienje i odobrenje, jer je to želio sam zakupnik, nije na to pristojilo. Občinsko zastupstvo smatrajuć to stvar važnom za občinu, nekoliko mjeseca zatim, stvorilo je novi sličan zaključak, te i nepitajuć zemaljski odbor ni za mnienje ni za odobrenje, pošto je stvar spadala u redovitu upravu občinskim imetkom, sklopilo je novi zakupni ugovor i primilo odnosnu zakupnu cienu od f. 10.000 Pošto je stvar gotova bila, zemaljski odbor, doznav zato po svojem ondješnjem *konzulu*, zahtjevao je izvješće o stvari i prepise svih zapisnika sjednica, u kojih se o tom predmetu štogod zaključilo — te dobivši sve, svojom odlukom uništio zaključak od godine 1896. (kojega prije nije bio uništio nego samo neodobrio) i onaj od 1897. i naložio občinskom načelniku, da u kratkom roku od nekoliko dana uniši sklopljeni ugovor glede klaonice i to sve pod osobnom odgovornosti za svu štetu, što bi radi toga imala občina pretrpiti. Zemaljski odbor tvrdio je, da pošto nije on bio dao svojega odobrenja za prvi zaključak, nije se smielo stvarati drugi sličnj, niti sklapati zakupnog ugovora za toliko vremena, pošto, da taj rok, zasiže u periode uprave sliedećih zastupstva. Naš načelnik gosp. Dr. *Stanger* preuzeo je naprama zemaljskomu odboru svu odgovornost na sebe i

Budući, da po aktima stvari stoje tako, sasma nesliniti moraju biti dakle i svi zaključci bez razloga iz premisa izvedeni.

Od c. kr. ravnateljstva pošta i brzojava

u Trstu.

Pokorny

c. kr. dvorni savjetnik.

Slavnomu uredničtvu[1]) *„Naše Sloge“ u Trstu!* Odnosno na sadržaj članka „Da je baš istina?“ obielodanjenog 16. junija 1898. u 24. broju Vašega cenjenog lista zahtjeva c. kr. ravnateljstvo pošta i na temelju §. 19. tiskovnog. zakona od 17 decembra 1862. dr. z. br. 6, da primite u prvi dojdući broj lista sliedeći popravak:

Nije istina, da je c. kr. ravnateljstvo pošta u, svome izvješću od lipnja prošle godine na c. kr. ministarstvo trgovine predložilo pokriće *dvaju* mjesta viših poštanskih preglednika bez natječaja.

Taj postupak bi predložen samo izmoguć gledé *jednog* od tih mjesta t. j. mjesta ravnatelja telefonskog odsjeka u Trstu iz to s obzirom na osobito zahtjeve istoga i na izvanrednu sposobnost spretnog činovnika, koji već više godina tom službom upravlja, dočim se je za drugo mjesto izričito predložilo otvorenje natječaja, kojeg je visoko c. kr. ministarstvo trgovine proteguolo na obadva mjesta.

Absolutno nije istina da je c. k. ravnateljstvo pošta i brzojava prigodom ponovnog predloga za pokriće odnosnih mjesta zadržalo molbu kojeg natjecatelja, ili da koja molba pogrieškom nije dospjela na ministarstvo, nego su sve 21 molbe po propisu u istu doba predložene, dospjele na kompetentnu oblast, te je bila i jedna molba, podnešena tek više mjeseci iza kako je bio iztekno rok, i koju c. kr. ravnateljstvo pošta i brzojava dije bilo dužno priložiti, priložena izvješću i istom uvažena.

Za to je sasma neistinito, da je predlog bio vraćen u Trst, te da je c. k. ravnateljstvo pošta i brzojava dobilo nalog, da sve molbe predloži u Beč.

[1]) Priobćujemo bez ikave opazke ostavljajuć piscu naše viesti, da roče svoju. Op. ured.

prijavio, da će stvar priobćiti obć. zastupstva, da ono odluči što ima činiti.

Občinsko zastupstvo na predlog načelnika odlučilo je podnesti na upravno sudište u Beču pritužbu proti odluci zem. odbora. — To bi učinjeno i nakon što je zemaljski odbor na pritužbu odgovorio, urečena bi razprava za dne 16. tek. pred vrhovnim upravnim sudištem u Beču, na kojoj je občinu Volosko zastupao poznati vrli odvjetnik gosp. Dr. pl. *Kazić* iz Beča. Nakon razprave izrečena bi osuda, *kojom se bila ukinuta kano u zakonu neutemeljena odluka zemaljskoga odbora u Poreču i uzpostavljen u kriepost zaključak občinskoga zastupstva glede zakupa klaonice, te zemaljski odbor odsuđjen na povratu troškova.*

Razloge osude nemožemo još priobćiti, ali čim ih dobijemo, priobćiti ćemo je neka se vidi, kako zemaljski odbor za Istru znade poštovati i štititi obć. autonomiju.

Konsumno družtvo u Pobegih kod Kopra priređuje za 29. t. mj. veselicu na otvorenom. Preporučamo našim prijateljem, da pomognu tu koparsku predstražu.

Učiteljstvo slovenske škole družbe sv. Cirila i Metoda kod sv. Jakova u Trstu poziv lje sve prijatelje naše mladeži na *dječju veselicu*, koja će se vršiti tamo u školskom vrtu (Via Giuliani 28) u nedjelju dne 26. t. mj. — Kod veselice biti će deklamacija, pjevanja, predstava i govor. Početak u 8 sati pod večer.

Upis djaka na c. k. gimnaziju u Trstu za školsku godinu 1898-99 vršiti će se dne 2. julija te 17. septembra od 9-12 sati; istodobno biti će i primateljni izpiti.

Porezovnikom do znanja. Porezni ured u Lošinju javlja nam, da su izvadci iz platežnih naloga (popis poreznika) lične dohodarine u procienbenom kotaru lošinjskom izloženi na uvid kod c. k. kot. kapetanata u Lošinju u vriome od 18. t. m. do uključivo 1. julija 1898.

Željeznica Matulje-Opatija-Lovran. Poznato družtvo „*Quarnero*“, koje je nedavno sklopilo ugovor i uzelo u najam sve zgrade južne željeznice u Opatiji, dobilo je od ministarstva dozvolu, da može graditi komad željeznice, i to sa postaje Matulje (na pruzi sv. Petar - Rieka) preko Opatije do Lovrana. Praga ta je jurve izmjerena i pojedini vlastnici zemljišta, kuda će se graditi, bijahu pozvani od dotične komisije, da se nagode za odstup njihovog zemljišta.

Ako smo dobro obaviešćeni nudjaju se onim vlastnikom povoljne ciene, te je nade, da će se većina njih sa graditelji nagoditi i tako gradnju nove pruge pospješiti.

Novčići i polunovčići stare vriednosti izgubiti će dne 1. julija t. g. svoju vriednost, na što upozorujemo sve one, koji takva novca posjeduju. Cesarske blagajne primati će stare novčiće i polunovčiće do 31. decembra 1898.

Nesretni parobrod „Ika“ ugarsko-hrvatskoga parobrodarskoga družtva na Rieci, na kojem je prošle jeseni zaglavilo toliko osoba, prodan je ovih dana na dražbi. Parobrod taj kupio je Grk imenom Ciattra za for. 9050. Parobrodom ovim ploviti će na obalah Grčke pod imenom „Evangelini“.

Listnica uredničtva.

Gg. dopisnike iz Buzetščine, Kukuljanova, Oprtaljšćine, iz učit. krugova, Nerezina itd, molimo, da se ustrpe, jer nam nedostaje prostora u listu.

Gosp. Kozjavuna. Ono Vaše nalazi se jurve na svom mjestu; obratite se dakle tamo. Zdravo!

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Štrcaljke

preti peronospori

inžinira **ŽIVICA** te brentače, koje ostaju uvjek jednake i pripravne bilo u suhom bilo u vodi, jesu najtrajnije izmedju svih drugih; dobivaju se u radionici **rečenoga u trgovačkoj ulici** (Via Commerciale) br. 11 gdje se diele takodjer badava prospekti i cienici.

Prave brnske sukmene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za muško odjelo stoji samo

for. 3·10 iz dobre		
„ 4·10 iz dobre		prave
„ 4·50 iz dobre		brnje
„ 6·— iz bolje		vune
„ 7·75 iz fine		
„ 9·— iz najfinije		
„ 10·50 iz još finije		

Jedan coupon za crno zalesko odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Rodon, Perzvienne, Doskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke ciene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro pomato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Amhof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerno uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke ciene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

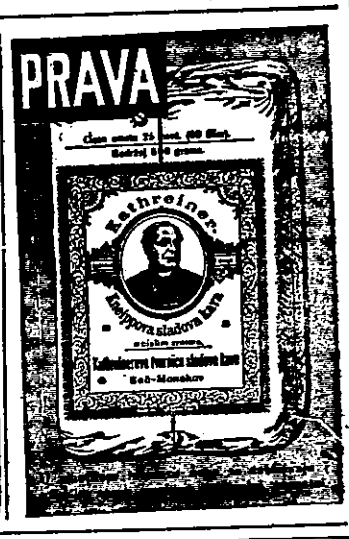

Tiskarna Gutenberg

dijalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria“

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

zistem „Patent Workmann Chicago“

Razširmi savod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokavtorev v vsakem obsežju, brošur, pismatev cenikov, računov, memorandov, akrožnic, papirja za listke in zavitkov z napisom naslovnih listkov jedilnih list, pavahli itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov Prima-nota, odpravnih, menjičnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vsih potrebnih knjig, potem raztrirnega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledic iz olnka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB **lica br. 12** — **A. WINGER** — ZAGREB **lica br. 12**

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju svakovrstnim nazebam. — Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krživosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u ilićici želudačne grčeve, žutica, grozmica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s napuhkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski kah i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje teškoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, pěručini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, brapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjelotu i finoću obraza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tome spada još **boraksov sapun** po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljivo i ugodnog mirisa. Nagradjeno na parizkoj izložbi zaslužnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prenugodan miris. — Flašica 20 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti grozmici ili zimnici. — Manja boč. 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Selaku liečí uspješno, bolesti živaca napokoj, glavobolju, trzanje, histeriju, zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj prebavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestince za zube, od kojih zubi pobieljeju

Špužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Tiskara Bolonu u Trstu

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Broj 26. U Trstu 30. junija 1898. Godina XX

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma ogłasuju po tiskarskoj cienki i po dogovoru. Listi taki ješ se ne primaju. Novci se šaljut poštarskom nalogom (vaglia postale) na administraciju „Naše Sloge". Inse. prvoputne najbliżu pošiu valja točke označiti.

Kazni list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se ivana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka za sliedeći broj.

Dopisi se nevraćaju ako se nezahtjevaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom, koji će for., za seljake 2 for. na godinu. Razno jeruo. for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

Slogom ratu malo stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
na Katizu

Tko pjeva zlo nemisli.

Čitajuć godišnja izvješća c. kr. zemaljskoga školskoga vieća za Istru, pala nam je u oko nemila opazka, da je u hrvatskih školah uspjeh u pjevanju veoma loš, pače nikakav. To nas u Istinu boli, jer inače sa uzgojnog gledišta hrvatske su škole, uz mjeke želežne iznimke, baš uzorne, pa si nemožemo utuviti u glavu, zašto da i u pjevanju nebude tako.

Pjevanje je bez dvojbe važan uzgojni predmet. Mlada srca bivaju njime oplemenjena, osjećanje liepote i dobrote biva razvijeno, ljubav do narodnoga jezika biva povećana.

Kako je liepo druguda, gdje se djeca već u školi nauče pjevati narodne i lahke umjetne pjesme, gdje učitelji posvjećuju osobitu pažnju toj krasnoj grani narodnoga života. Tako je kod naše braće Slovenaca. Mi im se moramo diviti kako je u njih pjesma razširena, kako su skoro svi valjani pjevači svojih narodnih i umjetnih napjeva, kako su si skoro u svakom i najmanjem mjestu ustanovili svoje pjevačko družtvo.

Hrvatski narod, koji ima svoje liepe narodne pjesme, svoga *Kačića* i *Babića*, imade i krasnih napjeva, što narodnih, što umjetnih, svih jednako milozvučnih i ugadjajućih ne samo uhu, nego i srcu. Zato valja ju puku gojiti ljubav za liepo pjevanje, a prva i glavna podloga u tu svrhu jest poduka školske djece.

Svuda po svietu se vidi kako školska djeca pjevaju svake nedjelje kod sv. mise, samo kod nas u Istri nema toga, ili je taj običaj ograničen na par boljih škola. A ipak crkvene pjesme bi se morale najprije udomiti kod djece. One su jaka poluga za očuvanje čiste vjere i susljedno narodnoga duha. Tko bo neljubi svoj mili jezik u crkvi, taj je izgubio i vjeru u Boga, taj je svoju dušu prodao vragu. Kad se djeca nauče za rana moliti Boga u svom jeziku, kad im, dok su nevina, usadiš u srce ljubav do bogoljubne pjesme, tad možeš biti siguran, da si ih postavio na put poštenja, da će od njih postati ljudi pobožni, gradjani čestiti, rodoljubi neprikorni.

Učitelj mora nastojati, da svoju plemenitu zadaću vrši i izvan zidina školskih, da sakuplja i odraslije na večernjih, da sakuplja i odraslije na večernjih u blagdane, pa da ih uči u pjevanju i u drugih korisnih stvarih. Na taj način bi po Istri brzo dobili krasnih pjevačkih sborova, koji bi sve više širili narodnu sviest i sakupljali narodne sile. Tá narod naš ljubi pjesmu: u radosti pjesma mu je slast, u žalosti pjesma ga tješi; nemožeš dobiti naših ljudi, osobito mladih na okupu, a da nečuješ njikove dvopjeve: „*Lipa Mare*" „*Oj javore*", „*Oj igralo*" „*Majka Maru*", „*Čemo mi poći na saman*", „*One dvi naranče*" itd. kako u kojem kraju.

Treba si dakle pomisliti, da nam je Bog dao talente, da ih rabimo na korist svoju i svoga iskrnjega, a ne da ih zakopamo u zemlju, gdje će ostati neplodni. Treba uzgajati narod u svemu; treba ga podučavati u koristnih stvarih a da mu nauka bude zasladjena, treba ga učiti i pjevati.

Učitelji i svećenici, kojim je povjeren hrvatski narod u Istri, imaju svetu zadaću, težku dužnost, ali neka se oružaju ljubavlju i strpljenjem i neka obradjuju to naše kršno polje marom dobrih gospodara.

„Pjevaj, druže, da te gora čuje,
Gora goru i tko s njom putuje!"

Pogled po svietu.

U Trstu dne 29. junija 1898.

Austrijski ministar predsjednik upotrebljuje parlamentarne praznike u tu svrhu, da nagodi češke zastupnike sa njemačkimi. Češke novine javljaju, da je ekšekutivni odbor češkoga kluba izabrao za češko-njemačke konferencije u Beču sedam članova iz svoje sredine, koji će sa njemačkimi zastupnici voditi pregovore o nagodbi. Povodom cesarskoga jubileja predstavilo se je Njeg. Veličanstvu cesaru i kralju Franu Josipu u Beču više hiljada lovaca iz svih krajeva monarhije. Lovce predveo je kralju nadvojvoda Fran Ferdinand, koji je vladaru — svomu uzvišenomu ujaku — čestitao te izručio skupocieni dar.

U Galiciji pobunio se narod u više kotara proti židovom, koji su prouzročili užasno osiromašenje naroda ubijajuć ga moralno i materijalno. U mnogo kotara proglašeno je obsadno stanje. Vojničtvo i oružničtvo upotrebljeno je u mnogih mjestih oružje, da uspostavi mir i red.

Pražke svečanosti nedaju mira ni sada njemačkim i madjarskim lažliberalcem, koji bi htjeli, da budu Slaveni monarhije vazda njihovi robovi. Tim neprijateljem Slavenstva lebde još uviek pred očima kao najveće strašilo ruski gostovi, koji su prisustvovali pražkim svečanostim.

Dogodjaji na crnogorsko-turskoj granici jesu od većeg zamašaja nego li se je to s početka mislilo. Crnogorski poslanik u Carigradu dobio je od svoje vlade nalog, da se odlučno zauzme za interese svoje domovine. Njega podupiru u tom smjeru ruski i srbski poslanici. Iztragom je dokazano, da je u Beranima spaljeno do 950 kršćanskih stanova, a odtjerano je blaga u vriednosti do tri milijuna groša. U bojevih da je palo već do sada okolo 300 kršćana.

Srbski kralj Aleksander odputovao je prošlih dana sa svojim otcem u Niš, gdje će se otvoriti narodna skupština. Dne 5. julija prisustvovati će kralj u Požarevcu odkritju spomenika pokojnomu knezu Milošu.

Francezi imadu novo ministarstvo, komu je na čelu ministar predsjednik Peytral. Novo ministarstvo predstaviti će se za koji dan parlamentu i tuj razviti svoj programm.

Italijanska kriza primakla se konačno kraju. Novo ministarstvo sastavio je general Peloux, koji uživa velik upliv u vojsci.

Uspjeh izbora za njemački sabor razdražio je silno vladine krugove. Najnezadovoljnija je vojnička stranka, proti kojoj su uviek najodlučnije postupali socijalisti, koji dolaze u sabor veoma pojačani, i koji će bez dvojbe ustati odlučno proti vojničkoj premoći u Njemačkoj.

Sa španjolsko amerikanskog bojišta dolaze za Španjolce nepovoljni glasovi. Amerikanci i novcem i vojničtvom silniji od Španjolaca postizavaju malene doduše ali česte uspjehe. Oni su već u raznih krajevih španjolskih naselbinah izkrcali svoje čete, koje će združene sa ustaši, složno udariti na španjolske čete.

Dopisi.

Iz Nerezina pišu nam 18 junija t. g.

Na 24. maja, okolo 8 sati i pol najavi nam udaranje zvonova, da presvj. biskup Mahnić dolazi u naše mjesto — u čuvene Nerezine, da obavi sv. potvrdu. Naši poglavari neokitiše ničim naše mjesto. Na „standarcu" ni zastave, a niti igdje drugdje išta, nego samo ispred crkve bijahu do tri slavolučića od zeleni učinjeni, sa njekoliko zastavica. Na trećem slavolučiću — što no bješe naslonjen na crkvenim vratima — bijaše na platnu napisana pazdravna i harna rieč. Za to hvala g. kapelanu i Ivanu Grbcu a za plaću pomagao im je i stari Kavedoni. Rekoh stari, jer ne želim, da se pomute pojmovi, te da se uzme jedno za drugo, pa bi izgledalo nekako čudno. Kavedoni — stari, to je drvodjelac, pa ga naš kapelan zamolio, da bi on došao te slavoluke areditи, pošto se on u takove stvari razumije. On, ne budi mu gluho čuti, prihvati. Ali sada da ste čuli njekoje „*popardile*"; dolazili oni svakog trenutka k njemu gdje je radio, te daj da ga se kori: „Per koša la še ga andà impeniar di far questo; še non andavi vu, šiguro nauche non i ge ne trovava nišun altro!" Slušaj te stari jedan put, čuj tako isto drugi put, dodje mu napokon, te im pošteno u brke reče: „E per koša non me ga ve dito prima, di quello che son anda a lavorar qua, che me dare una karta de diese voialtri, po non andavo". Čuvši to gospoda *popardili*, otidoše kao oparena koka. Bravo. Kavedoni, pošteno si im ju odsolio! Tako valja! E, pa vidite li malko sada kakvi su ti naši na glasu delije! Ne samo što oni niesu svom duhovnom pastiru ništa priredili, nego još hoće, da na svaki način zaprieče i kapelanu nek ni on ne može dati harnost svome glavaru, a skupa s njime ni crkva. A zašto to oni čine? I opet ona stara: pokori se ti biskupe nama, našim hirima, a ne da se mi tebi pokorimo. Šta ćete, nije nikakvo čudo, što tako govore, ta *framasunski* logor nije daleko, nego samo njekoliko sati hoda, pa posve lahko s jugom dojedre misli braće njihove amo.

Po prilici okolo 10 sati započe biskup da prikaže Bogu Ocu nekrvnu žrtvu.

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

(Dalje.)

U tom dvoru medj drugim kućama stoji i ona, koju je kupio naš *Francesco* svojim roditeljem i liepo popravio, da bude im što ubavnija. Na pročelju, kako vidite, dao je harni sin *dottor Francesco Coglievina* postaviti onu spomen-ploču sa nadpisom „*Figli amate i vostri Genitori*", da tim dade sinovima primjer kako moraju ljubiti roditelje. Da je *Dottor Coglievina* ljubio žarkom ljubavlju svoje roditelje i svršio prema njima sve sinovljeve dužnosti, tu neima nijedne dvojbe, i čitav Cres podpisao bi mu takovu svjedočbu, i dao Bog da bili mnogi i mnogi sinovi kô što je *Dottor Coglievina*, i to neka mu bude na čast i slavu. Ali *Dottor* je *Coglievina* zaboravio, da imade i drugu majku, koja je od njega čekala pomoći, a da je on nju ostavio progonjenu, golu i nevoljenu, da, pače, on sam joj kopa grob, da ju zakopa i nad njezinim grobom misto žalostive suze, posmjehom bani najzadnju grudu zemlje, da ju pokrije. Ova milostiva majka jest naša domovina, slavna domovina nad svima, slavna u vjeri prolivajuć krv svojih sinova, da spasi od zuluma nekrsta (od Turčina) krst častni i slobodu zlatnu. Slavna u junaštvu, slavna na znanstvenom i književnom polju, slavna u vladanju po moru i po kraju. Slavna u svakoj struci ljudske umjetnosti, da se nema stiditi pred njiednom drugom, a da tomu na potvrdu navodim primjera: eto vam ih: *Lucijan Martinov* iz Vranje sagradi sjajne dvorove (palazzi) napuljskoga kralja i kneza od Urbina: *Juraj Matijević* iz Šibenika uzdigne veličanstvenu *Ložu* i velekrasna vrata crkava Sv. Agustina i Sv. Frane u Jakinu (Anconi): Kipari, *Ivan Duknović* iz Trogira, *Nikola Slovinac*, *Jakov Statilić* Trogiranin in on, bivši kipar Matije Korvina, uresiše grobnicu papa Pavla II. u Rimu, crkve blaženoga Jerolima Gianelli-a u Jakinu, i Sv. Dominika u Bologni, i također dvor kneza Toskanskoga. *Sebastjan* iz Rovigna, imenom *Slovinac*, učitelj glasovitoga Domiana iz Bergama, drvodjelac i drvorezac, ureza najkresnije resbarije na stolovima i ormarima, crkve Sv. Marka i duždeve palace u Mlecih. *Luka Slovinac* glasoviti slikar ságova (tapeti, arazzi), i vezilac (rikamadur) u svili i vuni, svim pravom nazvan učiteljem i pirvencem svih vezilaca u Italiji. *Paval* iz Dubrovnika kovač i ljevač kolajnâ (medalje) takmac Viktora Pisane, s kim zajedno radio je u Firenzi i Urbinu. *Frane* iz Lovrana, koj također u lievničarstvu radio je u Italiji i Francij. *Stipan Slovinac* i sin mu Juraj, posudar i lončar u céramici i majolici u Perugii. *Martin Kolunić* i *Andrija Medulić* obadva iz Šibenika glasoviti mjedorezci u Rimu i Mlecih. *Grgo Dalmatinac*, *Bernard iz Poreča*, *Jerolim Pacchia* sin Ivana iz Zagreba, *Jakov Pisboliza*, *Andrija Slovinac* (Schiavon) itd. svi glasoviti slikari, koji bi dovršivali svoje izvrstne slike u Mlecih, u Padovi i u Sieni. Napokon *Juraj Klović*, koga su talijanci prekrstili i nazvali *Julio Clovio*, bio je hedostizan u miniaturi. Naslikao bi s bojami mnogovrstnimi konja sa jahačem čovikom na jedno zrno od leća. *Klović* bio je rodom blizu Crikvenice na hrvatskom Primorju. *Fratar Nikić* nemirli orgulje (organaro) učini 865 orgulja, a talijanci ga učiniše svojim, i dali mu ime *Nacchini*; kao što su potalijančili komponistu *Garnovića* u Giarnovichi, a piranskoga guslača (violinista) *Josipa Tartića* ili *Tartini-ja* u Tartini. Je-li si je pak sam mladi Tartić poitalijančio hrvatsko svoje ime, ili pa su to drugi učinili, to neznamo. — Neću da ostavim, a da vam ne spomenem *Viktora Karpacija*, Istranina, i našega Cresanina *Ivana Gapića* oba valjani slikari od ime male važnosti. A to su muževi iz starine. Gdje su toliki učenjaci, pesnici, spisatelji, vojskovodje i generali iz novijega vremena? — A sad pitam ja, nije li dosta slavna ova naša hrvatska domovina, nije li ona dostojna svake časti i svake ljubavi? Samo onaj, koji nije proučio povist (storiu) svoje otačbine, ili onaj, koji proučivši ju, neće, da znade *za nju*, može zanemariti toli slavnu i ljubeznu majku. Ah! da imadete vaše hrvatske škole, i da misto talijanske bi učili vas povist vaše hrvatske domovine, šiguran sam, da i vi biste odušević, nego ste u pravoj ljubavi prema svojoj majci, a oni, koji živu u tartilu i spavaju u neznanstvu, probudili bi se, i oživili bi svoju pospavanu sviest.

(Sliedi).

Iza toga bje propovjed, ali propovjed takva, da su nama Rapočanom srsi prolazili tjelom. A kako i nebi, ta rieči, što su izlazile iz ustiju presvjetlog biskupa bijahu sv. evandjelje. Ću, medju ostalim, reče: Evo mene napokon k vama! Želio sam doći u ovo mjesto, o čemu se toliko i toliko piše i govori, a meni je sve to poznato. (Mislimo, da je za spletke nerezinske presvjetli biskup i prije znao nego li je došao amo — kako se to razabire iz njegovih rieči — te da nije istina ono, što su naši „popatdili“ govorili, da mu je njekoji od mjestnih Hrvata to pri dolazku sve pripovjedao i „dobro napunio glavu“. Dapače jedan se od tih delija usudio prišapnuti jednom svećeniku u uho: „Dobro ste mu glavu napalnili svega i svačega će ni“. Ama da niesu smješni.) Zatim poče govoriti o utemeljitelju crkve i kako je On, pošto bijaše uzašao na nebo, ostavio iza sebe svojih dvanaest siromašnih apostola, ribara, te im predao podpunu vlast upravljati Njegovom crkvom kao vidjivim glavarom, rekavši im: „tko vas sluša, mene sluša; tko vas prezire, mene prezire, a tko prezire mene, prezire onoga, koji je mene poslao!“ Ove nam se rieči duboko uciepiše u dušu, jer uvidjesmo, da se one jako dobro odnose na naše prilike nerezinske, a to za to, jer kod nas se ni najmanje ne mari za naredbe namjestnika apostola, koji dobiše vlast od Sina božjega, ostavljati iza sebe svoje zamjenike. Potom dakle, možemo po onom gornjem zaključiti što sliedi: *Njekoji Nerezinci neslušaju nasljednike apostola a apostole je postavio Spasitelj, kao svoje vidljive zamjenike, da upravljaju Njegovom crkvom, po tom, dakle, ne slušaju niti glas Sina, a kad ne slušaju glas Sina, ne slušaju ni glas onoga, koji je njega poslao. Nadalje: Oni preziru apostole i onoga, koji je njima dao vlast upravljati crkvom; a kad preziru Onoga, koji je njima dao vlast upravljati crkvom, preziru i onoga, koji je Njega poslao.* — Nije li tako! Mi barem po našoj slaboj pameti tako sudimo. Još nam presvjetli biskup — ali onako mudro i liepo, kako on to umije — reče: „poštujte crkvene starješine i pokoravajte se njihovim naredbam, jer jedino tada će se u vaše mjesto povratiti mir, ljubav i blagostanje. A ja — reče dalje biskup — kad budem čuo, da je tako, doći ću navlaš amo, te ću vam onda blagosloviti ovaj vaš liepi novi hram božji, kojega ste vi vašim žuljevima sagradili“. — Ove sam ti rieči, brate moj, doslovce zapamtio. A kako i ne bi! Ta on, on presvjetli biskup, da će navlaš doći u naše mjesto, kad bude čuo, da smo se pokorili crkvenim starješinam i njihovim naredbam — svi. Ah, na te rieči obliše nam suze oči, jer upoznasmo u njemu, da je on dobar pastir, jer „što kaže inom“ i sam svojiem potvrdjuje činom!“ — Živio! — Ali nas se bolno dojmiše one rieči, kada reče, da ako ne budemo tako htjeli činiti, nego i nadalje ići krivim putem, kao što idemo sada — *da nam se lahko može dogoditi, te nam se crkva zatvori!* A s zatvorom što bi sliedilo..... Ah, Bože, čini, da oni, koji krivim putem krenuše i opet se povrate na stazu krieposti, na stazu spoznanja i obljubljenja vjere, te da mimo nas prohuji u nepovrat ono kobno nagovještanje! (Konac sliedi).

Iz Voloskoga pišu nam 28. t. mj.: Obćenita je u ovom kotaru tužba na porezno oblast radi njezinoga postupka pri odmjerenju poreza o ličnoj dohodarini. Taj postupak je bezobziran i nepravedan. Ljudem, koji su izpovjedili godišnjeg dohodka izpod 600 for. ne da budu prosti od poreza, nego jer u istinu nemaju toliko dohodka, odmjerio se porezni dohodak od 800—1000 for. bez ikakvoga podatka i bez da se je procienbeno povjerenstvo osvjedočilo, da dotični imadu doista i od česa imadu toliko dohodka. Odmjerivati pako porez tako na lahku ruku samo da ljudi plaćaju novi porez, to nije zakonito. Imade ovdje švelja ili šilica, koje dobiju na godinu tekar toliko, da se prehrane, pa njim se računalo, neznam dali sa strane komisije ili sa strane poreznoga nadzornika, da imadu preko 1000 for. na godinu godišnjeg čistog dohodka. — Imade opet ljudi, koji imaju doduše nešto čistog dohodka preko 600 for. na godinu, pa njim se odmjerio porez na čisti dohodak 4 i više puta veći, nego su ga izpovjedili po svojoj savjesti i na temelju računa i izprava.

Toga zakon nigdje ne propisuje. Ako procienbeno povjereństvo misli, da se nemože osloniti na izpovjedbu poreznika, tad je njegova dužnost, da razvidi, izpita i ustanovi na temelju svjedoka ili na inih obilni način čisti dohodak pojedinog poreznika a ne, da taj dohodak samovlastno ustanovi. Njekoji poreznici, kojim nije izpovjest o dohodku bila nikada dostavljena, i koji nisu nikada bili pozvani od porezne oblasti, da svoj dohodak izpovjede, dobili su odmjeren porez na dohodak od preko 600 for. Kad su se ti poreznici pri poreznoj oblasti radi toga postupka pritužili reklo nim se, da nemaju uzroka pritužiti se, jer da njim je porez bio odmjeren u najnižem stepenu. Dakle polag toga dozvoljeno je oblasti izmisliti dohodak samo da se na temelju izmišljenoga dohodka prisili ljude na plaćanje poreza. — Takva šta se valjda nigdje u Austriji ne dogadja izim u našem kotaru. Javno je mirenje ovdje, da se tako postupa samo da pojedini činovnici čim prije avanciraju. Jeli tomu tako? Vidite ćemo, mi sjegurno bi njim taj avancement presjeo, jer bi jih sliedilo prokletstvo svega ovega pučanstva. Samo u ovom će kotaru biti preko 500 priziva proti odmjerenju poreza o ličnoj dohodarini. Izim toga sprema se ovdje jedna sveukupna pritužba na ministarstvo, koju će podpisati svi poreznici u kotaru. Preporučamo takodjer našim zastupnikom u Beču, da svojedobno učine sve moguće, da se gori opisani postupak porezne oblasti u Voloskom u buduće onemogući.

* * *

Sve što se više približuju obćinski izbori, sve to češće imademo sreću (?) vidjeti na Voloskom Doktora *Fritalju*. Sad je za njega žetva. Ovdje „golaš“, ondje „tripe“, tamo opet kakva „klobasa“, to je sve njemu „mana“. Pomislite samo, kakva slast za njega inače ako mu koji podari kakovu biricu, a sada ima svega u izbilju samo da za bankrotiranu talijansku stranku agitira. Uvjek dodje nešto, što *Fritalji* pomogne. Prije bijaše „renda“, sada su izbori, što će pak zatim doći? Za vrieme mačje agitacije za potrošarinu letili su mačići kočijami okolo kao mala gospoda, nu sada kad bi trebalo te kočije platiti, svaki od njih stišće s plećima i kaže na svoj prazni džep. Pa ipak ima ovdje ćuka — doduše vrlo malo — koji *Fritalju* mažu i pitaju. —

Franina i Jurina

Fr. Si čul, da te od sada moć oprtaljska gospoda i tovari dutorat?

Jur. To su se valjada navadili od svoje braće va lačnoj Italije.

Različite viesti.

Zapliena. Državno odvjetničtvo zaplienilo je prvo izdanje današnjega broja sliedećim

Otvorenim nalogom.

Nalažem gospodinu c. k. kancelistu Andrea Aduatz-u, da postupa zakonskim propisom na zaplienjenje svijuh primjeraka lista „Naša Sloga“ današnjega dana br. 26., koje bi našao u uredničtvu, administraciji i odpravničtvu, kano i u tiskarni Dolenc, gdje će zaplieniti takodjer dotični tiskarski sastavak, te nadmetnuti uredovni pečat, iliti, sporazumkom tiskara, razložiti tiskarski slog.

Ovoj naredbi bio je povodom članak: „Prevara“ uvršten u rečenom listu, — priuzdržavajuć si izpitavanje drugih članaka.

C. kr. državno odvjetničtvo.

Trst, dne 30. 6. 1898.

Dr. Chersich.

Novi odvjetnik u Trstu. U ponedjeljak položio je ovdje na prizivnom sudu odvjetnički izpit dobrim uspjehom g. *Dr. Josip Abram* vrlo sposoban pravnik i odličan naš rodoljub. Najsrdačnije čestitke mladomu g. odvjetniku i narodu, koji dobiva u njemu odlična pobornika.

Novi nadzornik za ribarstvo. Bivši pučki učitelj g. Petar *Lorini* iz Sale u Dalmaciji imenovan bijaše ovih dana c. k. nadzornikom za ribarstvo u djelokrugu ovdašnje pomorske vlade. Tim imenovanjem skočio je u VII. plateżni razred, što je znak, da g. nadzornik ima osobite sposobnosti za svoju struku, što mu potvrdjuju i naši listovi iz Dalmacije. U dobar čas za naše ribare!

Javni sastanak. Za nedjelju dne 3. julija u 4 sata poslije podne uređen je u Dekanih javni sastanak i to u kući g. Ivana Grižona. Na sastanku govoriti će zem. zastupnik veleč. g. *Josip Kompare* o osjeguranju blaga (goveda)

Narodna pobjeda u Višnjanu. Tiho, bez vike i buke radili su dični naši prvaci u obćini Višnjan za netom minule obćinske izbore. Ni znalo se skoro nije, da se tamo bije izborna borba, iz koje je hrvatska stranka pobjedu odnesla. Tako se radi! Malo govoriti a neprestano raditi. Nedati protivniku priliku da čuje i vidi naše osnove i naše nakane. Živili naši sviestni Višnjanci A sada eto imena poštenih naših muževa, koji su izabrani u III. i II. tjelu. U III. tjelu:

Deković Mate iz Sv. Vitala, *Žiković* Gašpar iz Bačve, *Sinožić* Ante iz sv. Ivana, *Gašparini* Šime iz sv. Vitala, *Foraboski* Benjamin iz sv. Ivana, *Štefanić* Toma iz sv. Ivana, *De-Colle* Petar i *De-Colle* Niko. (Ova dvojica nisu naši; prvi je protivan a drugi ni simo ni tamo. Prvi je došao medju naše, jer su njekoji očekivali, da će s nami glasovati u I. tjelu, ali se ljuto prevarili.) Zamjenici u tom tjelu: *Matijašić* Ivan iz Višnjana, *Bernobić* Ante iz Višnjana, *Korlević* Stjepan iz sv. Ivana i *Legović* Ante iz Bačve U ovom tjelu imali su naši kandidati 95 glasova većine.

U II. tjelu izabrani su jednoglasno sliedeći naši poštenjaci:

Gašparini Ivan iz sv. Vitala, *Reić* Josip idem, *Radoš* Ante iz Višnjana, *Škrjanec* pop Frane iz Bačve, *Fabac* Stjepan iz sv. Ivana, *Ritoša* Ante iz sv. Vitala, *Bačić* Marko iz Višnjana, *Legović* Stjepan iz sv. Ivana. Zamjenici: *Ritoša* Ante iz sv. Vitala, *Benleva* Ante idem, *Korlević* Šime iz sv. Ivana, *Smolica* Ante idem.

U prvom tjelu pobjedili su protivnici jer se naši nisu valjano i na vrieme zauzeli za to tjelo, i jer nisu bile uredjene kako treba izborne listine.

Naših zastupnika imade dakle 14 a protivnih 10. Sada se pita: što će višnjanski talijanaši, koji su ovako sramotno propali? Evo naše glave ako neće sliediti primjer oprtaljskih talijanaša, bude li im politička oblast u Poreču nekaznjeno pustila slobodne ruke, kao što je onim u Oprtlju.

Izbori obćinskog zaztupstva u Pazinu obavljeni su, kako u III. i II. tako i u I. izbornom tjelu *jednoglasnim* biranjem predloženika hrvatske stranke. Uzev u obzir sadašnje godišnje doba puno radnje za seljaka uvaživ, da je ovo seljačko pučanstvo ove godine potrebno komadić svakdanjeg kruha, uzev u obzir, da se izbor proveo naglo i neočekivano, te da s izpustilo svaku agitaciju, uzev u obzir sve to, tada se mora priznati, da je pučanstvo pazinske obćine svojim brojnim sudjelovanjem kod izbora dokazalo, da poznaje važnost obćinskih izbora i da si je svjestno svoje rodoljubne dužnosti. I doista pristupilo je k izboru i jednoglasno glasovalo u III. tjelu 559, u II. 328, a u I. tjelu 132 izbornika, dakle ukupno 1019. Odlikovali se u tom pogledu najvećma kršni *Lindarci*, od koji je kakvih 80% pristupilo k izboru. Pučanstvo se kod izbora vladalo dostojanstveno i uzorno mirno, tako da se nije niti opažalo, da su izbori. Najboljе je to dokaz o tomu, s koje strane su kod prvanjih izbora bivali upriličeni nemiri. Nekojim pazuskim gostioničarom nije to bilo pravo, ali nim nemožemo pomoći — ta oni uzdrže gospodu, koja hoće, da dieli ovu obćinu. Talijani su rekli, da ne sudjeluju, jer da očekuju razdiobu obćine! I lisica je rekla, da je grožđje kiselo, kad nije mogla do njega. Nego nama nije to čudno, jer znamo, da bi s tim božjim talijanstvom gospodu bila već od davna išla u grm, da se nije sa stanovite strane podupiralo.

Istini za volju moramo iztaknuti, da je već i gradjanstvu pazinskom dosadila jur poznata klika, koja je negda ovud gospodarila, pa pošto toga već nemože, nastoji, da na svaki način upropasti Pazingrad i njegove stanovnike. Nastaje usljed toga preokret u gradjanstvu, ali manjka odlučnosti i odvažnosti.

Nekoji od naših prvaka, u želji, da pruže tim uvidjavnijim Pazincem mogućnost, da se zauzmu za težko napadnute probitke rodnog si grada, bili su pokušali s njima neko približenje, ali nisu uspjeli, jer se je težko iztrgnuti iz jarma, pod kojim su skučeni i koji njih tlači. Postigle se barem to, da vječni izvjestitelj u istarskom saboru o razdiobi pazinske obćine, neće smjeti iztjecati, da seljaci hoće na svaki način, da izključe gospodu iz obć. zastupstva.

Karaktarestično je, da u novom obćinskom zastupstvu jesu izabrana uz dosadanja narodna dva brata iz Kranjske gg. *Bučovca* i *Grašića*, takodjer brat iz Češke g. *Vanik*.

Čestitajuć vrlim pazinskim izbornikom na sjajnih i redovitih njihovih uspjesih, želimo, da se u njih ugledaju i ostala naša braća širom Istre.

G. vitez Pokorny, c. k. ravnatelj pošta i brzojava u Trstu odlazi. U zadnjem smo broju natuknuli, da se glasa, da će g. vitez *Pokorny* ostaviti Trst i preuzeti mjesto ravnatelja pošta i brzojava u štajerskom Gracu. Naša viest se obstinjuje, jer ju potvrdjuju i ovdašnji talijanski listovi, koji zastupaju težnje i nazore najradikalnijeg talijanskog življa, zloglasne irredente i koji liju gorke suze radi odlazka g. viteza Pokorny-a dižuć ga ujedno sve do devetoga neba. Žar nije i to znak nezdravih i obnormalnih odnošaja u našem Primorju? Bože mili što smo doživjeli, da nespašenci pjevaju hvalospjeve jednomu c. kr. austrijskomu činovniku!!

Talijanska kultura u Istri. Iz Materade (obćina Umag) pišu nam, da su tamošnji talijanaši u noći od subote na nedjelju batom razbili spomenik našeg velevriednog *Tonkele*, što ga je bio dao postaviti na grob svoje pok. supruge i što ga je talijanska obćinska uprava u Umagu bacila sa groblja na ulicu, jer je nosio hrvatski napis.

Eto novi dokaz talijanske kulture u Istri!

Radi nepristranosti. Gosp. Ramiro Cella, c. k. kotarski živinoliečnik u Voloskom piše nam obzirom na dopis iz Voloskoga uvršten u br. 25. našega lista, da on nije prisustvovao dne 13. t. mj. političkom sastanku u „*Hotelu Höllermann*“ u Opatiji, da je o tom sastanku doznao tekar iz novina i da se nije za svog sedamgodišnjeg službovanja na Voloskom ni jedanput mješao u političke stvari bilo aktivno bilo pasivno.

Zadovoljujuć ovim želji g. R. Celle radi nepristranosti, koje mora da se drži svaki pošten list, upozorujemo gg. dopisnike, da budu točni, pravedni i objektivni u svojih dopisih, jer je svakomu uredničtvu neugodno kad mora da izpravlja tuđje griehe.

Nova slika g. Pavačića. U riečkih novinah čitamo, da je naš zemljak i poznati mladi naš slikar g. Fran Pavačić, rodom iz Omišlja na otoku Krku, izradio novu sliku za kapelu u zgradi hrvatske gimnazije na Sušaku. Slika je srednje veličine a predstavlja neoskvrnjeno začetje Bl. D. Marije. Izraz lica naše Gospe jest vrlo mio i blag ruke sklopljene na molitvu a na podnožju njezinu imade više krasnih andjelića, kao i na poznatoj slici velikoga španjolskoga slikara Murilla.

Slika je vrlo liepo risana, boje svieže i naravske, a cielina vrlo dobro uspjela.

Čestitamo vriednomu našemu zemljaku na tom novom uspjehu!

Skrajna bezobraznost. Prošlih dana, dne 23. t. mj. donio je „*Mali*“ listić a veliko Židovče u Trstu viest pod naslovom „*fanatizam hrvatskih učitelja — školski viećnik napadan i iztjeran iz škole*“. U njoj veli, da je *dopro među obćinstvo* glas o činu, koji da je učinio veliki utisak i koji da dokazuje dokle je dospio fanatizam hrvatski. Onda pripovjeda, kako da je došao u Voloski školu *jedan* član c. kr. kotarskoga školskoga vieća dne 17. junija, i kako da ga je učitelj „*Zar*“, posve bezobziran prema svomu poglavaru, napao i bio tako bezstidan, da ga je bacio iz škole. Taj školski viećnik, veli dalje, liepo *bačen na vrata od svoga podredjenoga*, kušao je sreću u hrvatskoj školi u Opatiji. Učitelj *August Rajčić*, čim je opazio svoga poglavara, da je postao biesan i bacio ga van na čudan način. Da je počeo vikati, kao da je nečisti u njem *proti svomu poglavaru, od koga da je zahtjevao, da govori hrvatski*. Školski viećnik da je prosvjedovao na takav nalog svoga podredjenoga, a ovaj da je poslao djecu kući. Nade je, veli se konačno, da će koli c. kr. kotarsko školsko vieće, toli zemaljski odbor, koji da je uvriedjen u svojem oda-

iku, čim prije poduzeti odlučne korake
dvojici hrvatskih učitelja, koji da
toli lisp primjer poštovanja, zapta i
oja.

Mi ćemo k ovomu za danas nadove-
njekoliko riječi.

Da, dopro je glas medju občinstvo o
akvih nevjerojatnih dogodjajih u škc-
u Opatiji i Vološkom, al ti glasovi su
ve u protuslovju sa gori navedenimi
ovi tršćanskoga *Židovčića*, i oni doka-
ra kako je nizke stupnjeve spala
ava kod nas.

Židovče tršćansko imenuje oba od-
na učitelja, a naimenuje onoga škol-
ga viećnika, već vali, da je to bio
dan" školski viećnik. Valjda će imati
to i razloga. Mi ga neimamo. Onaj
lan" školski viećnik bio je *Guglielmo*
ossmann, učitelj škole u Lovrana.

To je onaj isti *Guglielmo Grossmann*,
otca Slovenca i majke Slovenke, ko-
a je prije njekoliko godina bile pred-
lo c. kr. kotarsko školsko vieće na
oškom na premještaj iz Lovrana, stalno
bez razloga; al koji na zagovor že-
ljskoga odbora u Poreču nebijaše pre-
šten. Nu nesamo da nebijaše premje-
n iz Lovrana, nego je on bio imeno-
n od zemaljskoga odbora za svoga za-
upnika u c. kr. kotarskom školskom
ću, te je tako postao članom onoga
oga vieća, koje ga bijaše predložilo na
emještaj, valjda da mu već nepade na
met, da ga opet predloži na premještaj, i
u obće nadzire njegovo djelovanje. Onaj
već nije imao ostati nit kao učitelj
kotaru, postao je član oblasti, koja imade
izirati druge sve učitelje kotara!! Taj
i *Guglielmo Grossmann avancirao* je lani
za nješto drugoga. Njega je zemaljski
bor imenovao svojim odaslanikom, da
egleda posao napravljanja školskih okru-
. A pošto je taj posao napravio c. kr.
tarski školski nadzornik, predpostavlje-
k *Guglielma Grossmanna*, to je tako ovaj
stao nadzornik svoga nadzornika! Ta-
va šta je zbilja samo u Istri, a najpače
Vološkom kotaru moguće.

Sad da je Guglielmo Grossmann dobio
log od zemaljskoga odbora, da pregle-
va škole kotara, i on reć bi, da to čini.
ko to čini, to će dokazati iztraga, koja
se morati provesti, i koja nek se
vede, kako bi morala, bezpristano. Po-
ebno je, da bude sablazni, al nek bude
ao onomu, koji sablazni prouzrokuje.

Nemožemo nego čestitati c. k. kotar-
om školskom nadzorniku, koji ima eto
emca, dá i nadzornika u jednom sebi
dredjenom učitelju! Čestitamo c. kr. ko-
rskomu školskomu vieću, koje je dobilo
likoga mogućnika u učitelju, kojega je
jelo premještiti.

Naši učitelji, članovi c. kr. kotarskih
olskih vieća, nek si uzmu za primjer
uglielma Grossmanna, pak nek i oni obi-
ze po školah i nek za Boga nezaborave
školе, kojoj je upravitelj i učitelj *Gu-
lielmo Grossmann*.

Oni kao i on imadu pravo na temelju
33. zemaljskoga zakona o nadziranju
ola od 27. julija 1875., dakako uz ome-
šenje sadržano u §. 16. istoga zakona,
bilaziti po školah kotara. Ako e on dobio
pust od svojih predpostavljenih školskih
lasti, da može obilaziti škole kotara,
gu i moradu i oni dobiti takav dopust.
godit će se tako lahko, da dodje jedan
ugoga nadzirati, a da ni jedan ni drugi
će bit u školi. Bit će to „smola", ali
šta za to — tako hoće tok stvari kod
s. Zanemariti će tako sebi povjerenu
ću, al što za to — ta drugi se bave
m drugim više nego li svojimi poglavi-
mi dužnostmi.

I, šalu na stran, valja ići, jer tko se
njcem prikazuje, vuci će ga izjesti.

A kad podjete, za stalno nećete za-
raviti na najprimitivnije zahtjeve pristoj-
sti, nećete zaboraviti dokazala za ono,
o jeste i za kakve ćete se prikazati, i
ćete prekoračiti medju svojih odnosnih
ava. I dakako govoriti ćete u koliko i
ad kam je dozvoljeno, onim jezikom, kojim
podučaje u školi, u koju dodjete.

Židovče tršćansko naziva *Guglielma
rossmanna* „poglavarem" a učitelje *Baj-
a* i „*Zara*" njegovimi podredjenici. Vi
alno znate, da niste ni Vi ni da nije
uglielmo Grossmann, kao članovi kotar-
oga školskoga vieća, poglavari učitelja
t učiteljica u kotaru, nit da su oni i one
dredjene Vam ni njemu; nego da ste
aki Vas, kao i Guglielmo Grossmann
mo dio, i to, osmi ili deveti dio oblasti
edpostavljene učiteljem i vam samim kao
Guglielmu Grosmannu.

Tršćansko Židovče veli, da je Gu-
lielmo Grosmann, sin slovenskih rodi-
lja, protestirao proti zahtjevu učitelja
ajčića, da govori hrvatski u hrvatskoj
školi. Mi neznamo ni za zahtjev ni za
protest, al samo to velimo, da ima posve
pravo učitelj hrvatske škole, da s njim
svatko tko u školi dodje, govori hrvatski,
kako ima pravo učitelj talijanske škole, da
se s njim talijanski govori, njemačke
njemački itd.

Za danas svršujemo. Po svoj prilici,
da ćemo se tim morati još baviti, a to tim
više, što se tršćansko *Židovče* nada, da će
c. kr. kotarsko školsko vieće i zemaljski
odbor poduzeti odlučne korake... a što se
to Židovče nada, što ono želi, za čim teži,
to se već više godina kod nas rado do-
gadja. Kako i neće, kad ono sve poštuje,
dakako što u njegov rog paše, uči, zapt,
da se njega sluša i uzgaja za sinagogu
ili još bolje za framazonstvo.

Šilo za ogulilo. Kad je jedan od mje-
snatih listova stao da odkriva omanje i oveće
tajne mjestnoga ravnateljstva pošta i brzo-
javâ, prohtjelo se gosp. vitezu *Pokorny*-u
gustih izpravaka, u vrtlog kojih se je baš
kao za okladu bacio. Mislio je taj gospo-
din, da će timi izpravci sebe pošteno o-
pravdati, a svietu dokazati, da je nevin
napadnut; a kad tamo, on i njegova stvar
izpade na golu žeravu!

Njegov zadnji izpravak, s kojim se
danas bavimo, moglo se je naprosto
odbiti s formalnog pogleda, u koliko je
sadržavao navoda, kojih izpravak ne trpi,
ali u tim navodima mi nalazimo dobrog
gradiva, da podkriepimo dosadanje tvr-
dnje, pak smo dužni, da gosp. vitezu iz-
kažemo našu blagodarnost.

Svojim prvim izpravkom gosp. vitez
je došao do cilja uprav protivna onomu,
do kojega je htio da dodje, a s drugim,
tiskanim u Vašem cienjenom listu dneva
23. tek. prisilio nas, da u krupnije strune
udarimo, jer se on upustio u razmatranja
sasvim neumjestna, u koliko nieu u od-
nošaju s glavnim predmetom; mjesto da
se brani, gosp. je vitez svoj posao samo
pokvario!

Da nas pobije, nije dosta stvar za-
niekati; niti je dosta po finoj taktici po-
vući se iza ograde uredovnih spisa, u nadi,
da ćemo mi natrag glavom bez obzira.

Mi, koji branimo istinu, nemožemo i
nećemo lje da uznaknemo, pak eto nas
prsima protiv ograde, da logičnim i oz
biljnim razlaganjem dokažemo, ne protiv-
niku, koji je svoje glav, nego višim krugovom, gdje se bistrije vidi i objektivno
sudi, da je istina na našoj strani.

Naša bi zadaća bila daleko jednostavnija i lakša kad bi mogli da zavirimo
u spise, kroz koje se na dugo razvlačio
posao dvaju mjesta u VII. razredu čina,
na koja je mjesta g. Pokorny htio da bez
natječaja postavi svoje posebne miljenike.
Iz tih bi spisa doznali je li se baš postupalo
pri ravnateljstvu pošta, kako se postupa
kod drugih ureda u sličnim prigodam, je
li se se naime pozvalo na sjednicu osobitu komisiju, koja da prouči sve prošnje
natjecatelja, da naznači po duši i savjesti
svačije sposobnosti, te da izreče nepristrani sud i konkretuje predlog. Nu, naše oko
nemože do tih uredovnih spisa, pak nam
se je zadovoljiti, da samo nagadjamo na
temelju izpravka.

Ali baš po tom dvoumnom izpravku
moglo bi se zaključiti, da se običajna
praksa nije slijedila, u koliko je tu, crno
na bielu, da je g. Pokorny htio odstraniti
kojekakvu živahnu razpravu i kojekakvi
protuprednog, koji bi se u komisiji jamačno
bio pojavio, pak je bez natječaja predložio ne dva, kaže on, nego jednoga činovnika. Na to, da je ministarstvo naredilo,
da se za oba mjesta otvori natječaj. Neka
se prispodobi s ovom izjavom ono, što
smo mi uztvrdili, pak će svaki zaključiti
po onoj talijanskoj: „se non è zuppa, è
pan bagnato".

Gosp. Pokorny kaže, da su sve molbenice, 21 na broju, bile dostavljene ministarstvu, dok ih je po našim obaviestima
moralo biti barem 23, pak ne znamo kamo
su dospjele one dvije zaboravljene, kojih
ugledna ličnost nije mogla da nadje na
ministarstvu, gdje se je izričito uztvrdilo,
da taj i taj nije niti tražio mjesto, za
koje ga rečena ličnost preporučala! *Hic
Rhodus, hic salta.*

Da budemo uljudni do same skrajnosti, mi nećemo, da izpitujemo, koliko su
puta predlozi i molbenice pošle u Beč i
odonud se povratile, premda bi vriedilo,
da se dozna jesu li sve, kako ona za po-
kriće mjesta pri telefoničkom uredu, bile
odposlane preko mjestnog presidiuma c.
kr. namjestničtva.

Bilo kako bilo, u pokriću tih blaženih
dvaju mjesta konstatujemo veliko zakašnjenje, što neblašćuje na mnoga i razno-
vrstna tumačenja, u koliko je bjelodano,
da je g. Pokorny u obrazloženom izvje-
štaju na ministarstvo morao da istoj vlasti
dokaže potrebu i prešnost svojih predloga,
kad ta prešnost nije niti mogla da trpi
redovitog natječaja. Iz svega ovoga vidi
se, barem to, da ministarstvo nije bilo stiglasno sa mnienjem gosp. Pokorny-a ko
liko glede prešnosti, toliko glede predloženih osoba; pak niti nije još valjda na
čistu, da stvar nemogne riešiti, kako želi,
po zakonu i pravici. Lako je dakle, da
stvar ostane neriešena dok dodje zamje-
nik g. Pokorny-u, ali bi to štetno bilo po
osobe, koje, ima već godina dana, čekaju
svoje promaknuće.

U prvome dielu svoga izpravka gosp.
Pokorny je htio, da nabroji tobožnje za-
sluge, koje si je u svojoj prilično dugoj
službi stekao glavar telefoničkog ureda.
Tim nabrajanjem mislio je opravdati svoj
predlog, da se taj gospodin promakne bez
natječaja, i valjda još jednom preporučiti
na stanovitom mjestu tog svoga miljenika.
Po tom rekbi, da je natuknuo ministarstvu, kako bi nuždno bilo jednoga od novo
imenovanih staviti na upravu telefoničkog
ureda, dočim je u interesu službe morao
gosp. Pokorny predložiti, da se dva nova
viša preplednika, koja se kani imenovati,
stave na čelo kojeg važnog odjela, ili na
upravu koje važne podružnice u gradu,
kako je to pametno isti gospodin učinio
prigodom promaknuća gosp. *Treche*-a, koji,
i ako usposobljen i imenovan za telefo-
ničku službu, stoji na upravi podružnice
Al giardino pubblico, s kojom vješto upravlja.

Ovo sve jasno dokazuje, da telefo-
nički ured nema toliko važnosti, te bi od
potrebe bilo stavit mu na čelo jednog vi-
šeg preglednika, i to baš onoga, koji je
od malo godina pri toj službi i koji se na
tom mjestu ne trudi preveć, poimence od-
kad mu je dignuta — što se neće i ne-
može zaniekati — sva tehnička strana,
dodieljena posebnom i naročitom tehnič-
kom uredu.

Iz puke udvornosti izjaviti ćemo, da
ima li taj telefonski ured neku važnost,
ta je barem sasvim relativna, svakako
mnogo manja, nego li bi bila ona kojeg
odjela poštanske službe ili uprave koje
podružnice. Tamo je vrst radnje i obsjeg
iste daleko zamašniji, nego li bi bio pri
telefonskom uredu, poimence sada, kad se
pri istom čitav posao svadja na prostu,
materijalnu manipulaciju.

Kad smo ovako svali na čitac glavnu
stranu izpravka, čini nam se, da je sa-
dašnji glavar telefonskog ureda morao da
u svojoj ložnji za postignuće mjesta vi-
šeg preglednika, izjavi, da je spravan
preuzeti upravu kojeg mu drago odjela ili
vanjske podružnice, gdje trebaju zdrave i
svježe sile, pak onda nitko ne bi bio po-
sumnjao, da je njemu samo do toga, da
sebi osjegura udobno mjesto.

Toga on nije učinio, jer se valjda ne
osjeća sposobnim, da na koju mu drago
upravu stupi, izim same uprave telefon-
skog ureda. A kad je tomu tako, sama
delikatnost i načelo kolegialnosti moralo
ga je oputiti na to, da se ne iztiče, kako
nebi kompromitirao druge natjecatelje,
koji mogu da jasno dokažu najbolju uprav
sjajnu sposobnost, stečenu u dugoj i va-
žnoj državnoj službi, bilo vojničkoj bilo
gra ljanskoj.

Ovakovi činovnici nebi morali da budu
s kojekakvih hira gosp. Pokorny-a zapo-
stavljeni. Nu, pošto je sad posao u ru-
kama ministarstva, stalni smo, da se i oni
mogu mirne duše pouzdati u njegovu ne-
pristranost i pravičnost. U Beču se sudi
po faktičnim zaslugama, a nipošto kako
drugdje, po osobnoj sklonosti ili antipatiji.

Brzojavi iz Trsta k pražkim svečano-
stim. Odavle bijahu odaslani dne 19. i 20.
t. mj. u zlatni Prag od družtava i poje-
dinaca sliedeći brzojavi: Političko družtvo
„Edinost", uredničtva „*Naše Sloge*" i
„*Edinosti*", ovdašnji Česi, nekoliko Hrvata i Slovenaca, slavjanska čitaonica,
radoljubi iz sv. Ivana, pjevačko družtvo
„Kolo" itd.

K proslavi Mickieviča. U nedjelju bi-
jaše u Krakovu svečano odkritje spome-
nika najvećemu poljskomu pjesniku Adamu
Mickieviću. Tom prigodom poslalo je pred-
sjedničtvo političkoga družtva „*Edinost*"
svečanostnomu odboru brzojavnu čestitku.

Amerikanska loza (trs) i pazinski „šiori". Od desetak godina ovamo nemilo je uni-
štio tisniušenac (filoksera) u području
mjestne občine Pazin, mnogo liepih vino
grada, a pajžalostnije izgledaju vinogradi
u občinah Butonigia, Zarečje, Grdoselo i
Novaki. Bolest se danomice širi, budući da
je seljak neuk i neće, da sam svojom gla-
vom misli i radi, nego traži savjeta kod
pazinskih „šiora", koji zadovoljnim srcem
motre propast, koja prieti siroti seljaku,
pošto se nadaju samo ovim putem njegovo
imanje skoro badava prisvojiti. Radi toga
šiori savjetuju neuka seljaka, da je ame-
rikanska loza bezuspješna kod nas u Istri,
da neće uspjevati itd. Kao dokaz daju
seljaku razumjeti, da su u Piranu sve a-
merikanske loze izkopali, budući da njim
nisu uspjevale, a to je podla laž, jer Pi-
rianci očekivaju ove godine obilatu trgadbu
od loza cepljenih na amerikanskih vabčih.
Istina je, da su zaostale amerikanske loze
kod Pirana sa plodom za tri godine i više.
ali to usljed povodnja, koje su tri godine
poredoma pitomu zemlju sa loze odnesle i
ostala je loza sa golimi žilami, bez hrane.
Nu marljivi Pirianci su već to zlo popra-
vili sa razkapanjem zemlje i sa umjetnim
gnojem, kojega njim je darovala državna
vlada i agrarno družtvo u Poreču i loza
ove godine izgleda tako, da ljepše se ne-
može. Pazinska gospoda neće, da sade a-
merikansku lozu, budući da bi to neuki
seljak vidio, te bi nešto i naučio. Gospoda
računaju ovako: Mi ćemo saditi amerikan-
sku lozu kada bude seljak naš sočal, a ne
sada dok je slobodan, jerbo kad loza rodi
nije moguće do seljačkog imanja. Radi
toga dragi moji seljaci ne vjerujte nikomu,
koji vas napućuje, da ne radite, budući da
bez djela se nemože živjeti. *Šiori* nek
sade kako jih je volja a vi djelajte mar-
ljivo; svagdje, gdje pogine naša loza, od-
mah posadite amerikansku pak će nam
Bog dat opet dobre ljetine, jer imademo
proti svakomu zlu ljeka.

Odlični talijanski rodoljubi upravitelji
občine Oprtalj. U ovdašnjih lažiliberalnih
talijanskih listovih čitamo imena petorice
občinara Oprtlja, koje je cesarska vlada
imenovala sporazumno sa zemaljskim od-
borom upraviteljі občine Oprtalj. Evo
imena tih upravitelja: *Josip Sichich, Fortunato Antonaz, Andrej Timeus, Ivan Orsich* i *Ivan Visintini*. Prva trojica da
su odlični istarski rodoljubi (eccellenti
patrioti istriani) a ostala dvojica umjereni
Slaveni (slavi moderati). Ovaj izbor da je
najsretniji što se ga je moglo postići.
čemu mi rado vjerujemo talijanskoj go-
spodi, ali je posve drugo pitanje, da li
taj izbor odgovara pravici i zakonu.

Pučanstvo občine Oprtalj sačinjavaju
tri četvrtine Hrvati a jednu četvrtinu Ta-
lijani ili talijanaši, pak se je ovim zadnjim
dalo tri odlučna i odlična Talijana za u-
pravitelje, dočim se je narinulo ogromnoj
većini pučanstva dvojicu tobož umjerenih
Slavena. Što to znači *umjeren* Slaven u
Istri, u očijuh vladajućih krugova, to
mi znamo vrlo dobro još iz doba ne-
sretne vladavine pok. namjestnika De-
pretisa, koji je okrstio za *umjerene* Sla-
vene najljuće naše narodne protivnike a la
Ellascheg i drugovi. U ostalom viditi
ćemo po djelu jeli su umjereni Sla-
veni u istinu takovi, kakove si vlada
predstavlja. Kod imenovanja rečene pe-
torice obazirala se dakle cesarska vlada
jedino na želju oprtaljskih talijanaša
i valjda na predlog talijanskoga politič-
koga družtva. Ona je odabrala ili pristala
na predlog zem. odbora, da se odabere
trojica odlučnih Talijana i dvojicu tobožjih
umjerenih Slavena, s kojimi će prva tro-
jica raditi kano i mačka sa mišom. Mi zna-
mo iz posve pouzdana izvora kako je pao
izbor na tu dvojicu *umjerenih* Slavena, dočim
se je posve mimoišlo odlične osobe naše
stranke. Onaj, koji je tražio *umjerene* Sla-
vene po občini Oprtalj, neka nemisli, da
se nezna za njegove djavolske spletke,
radi kojih bi se mogao još ljuto pokajati.

U ostalom idemo da vidimo kako će
opravljati taj novi odbor, kada i kako će
provesti nove izbore.

Našim rodoljubom u onoj občini pre-
poručamo, da budno paze na sve, što se
tamo dogadja, pak neka nam sve točno
dojave a mi ćemo udariti bez obzira po
onom, koji radi proti zakonu ili pušta, da
drugi proti zakonu rade. Mudrom i jedno
oko dosta.

P. S. Naknadno doznajemo, da se je
taj odbor konstituirao u petak dne 24. t.
mj. i da je izabran predsjednikom Sichich.

Hrvatsko-slovenske razprave kod pri-
zivnoga suda u Trstu. U zadnje doba ob-
državale se kod prizivnoga suda u Trstu
dvie razprave u našem jeziku, i to jedna
hrvatski druga slovenski. To bijahu prve
razprave kod prizivnoga suda u Trstu
vodjene u našem jeziku.

Kako čujemo obdržavati će se za koji
dan opet nekoje razprave u našem jeziku.

Zasluga za to ide u prvom redu naše
vriedne odvjetnike a u drugom gg. kod
prizivnoga suda, koja hoće, da se zakon
za sve jednako vrši i provadja.

Za družbo sv. Cirila i Metoda u Istri

darovaše i priposlaše podpisanoj upravi preč. gosp. Fran Barec kralj. gimn. katehet u Požegi for. 2 sakupljenih za izgovaranje njemačkih rieči i p. n. g. Slavo. Dragić Hlozof u Zagrebu šalje for. 34 i 60 nč. sakupljenih izmed svoje. gradjana prigodom izleta u Mletke. Živili darovatelji! Uprava „N. S.“

Javna zahvala.

Svim, koji su mi čestitali k imendanu zahvaljujem ovim najiskrenije.

Občanito: Oživotvorile se čim prije skupne nam želje i težnje, da se oslobodi naš hrvatski i slovenski narod iznesnosnoga stanja, u kojem se nalazi! — što se može i mora sbiti skupnim nam radom svakoga pojedinca i više njih, gdje su i u čem mogu.

Osobno: Bili zdravi i zadovoljni!

U Opatiji 22. junij 1898.

Vjekoslav Spinčić.
zastupnik naroda.

Zahvala.

Pošto nam je vrlo težko zahvaliti se napose svim onima, koji nam izkazaše svoju ljubav i naklonost prigodom izdanja knjižice: „*Marijina djeca*“, to se ovim sada javno najtoplije zahvaljujemo svim prijateljima, koji nas se sjetiše darom ili nam trudom pomogoše o razpačavanju knjiga.

Javljamo ujedno da imademo još tih knjižića u zalihi.

Gorica 25. junija 1898.

Zbor duh. mladeži hrvatske.

Listnica uredničtva.

Gosp. F. Ž. Liepa hvala, drugi put stalno kako želite. Živio!

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše za „Naš Sion“ g. g.: M. J., S. V., M. M., Č. F., A. Vj., L. A., L. P., S. A., svi iz Rieke po 2 for.; B. J., Kastav f. 2, S. F., Kastav f. 2, R. A., Tesčhen f. 2·50, Pos. Pula f. 3, L. Fr., Rieka f. 3, K. M., Rieka f. 6, B. J., Rieka, f. 2, N. Č., Sežana f. 5, R. A., Piran f. 1, L. H., Trst f. 5, L. A., Osor f. 5, M. V., Močenice f. 9, Ž. N., Čavle f. 1, B. J., Motovun f. 2·62, P. L. M., Močenice f. — 50, M. L., Zamet f. 1, S. M., Lovran f. 2.

Fotografični aparati in vsi pripadki, jedina zaloga in razprodaja po tovarniških cenah. Dobiva se v drogerij Artura Fazzini, Stadion 22, telefon 519.

Barve in vse potrebščine za slikarje. Dobivajo se v drogerij Artura Fazzini, Stadion 22, telefon 519.

Zdravilni predmeti proti gnjilobi, klistirke. Dobivajo se v drogerij Artura Fazzini, Stadion 22, telefon 519.

Marsala najbolj imenitna, dobiva se v drogerij Artura Fazzini, Stadion 22, telefon 519.

Tropinsko žganje pristno dobiva se se v drogerij Artura Fazzini, Stadion 22 telefon 519.

Mostarda sadje, Mostarda, gorčično seme (senf) bosanske slive, garantirane, kineški čaj I. vrste. Dobiva se v drogerij Artura Fazzini, Stadion 22, telefon 519.

Parfimerije, izbirka, gobe, činilà Leonhardi. Dobivajo se v drogerij Artura Fazzini, Stadion 22, telefon 519.

Rum pravi Jamajka, konjak in maraskin iz Zadra. Dobiva se v drogerij Artura Fazzini, Stadion 22, telefon 519.

Tiskarna Gutenberg
dijaška ces. kralj. univerzitetne tiskarne „Styria“
13 Sackstrasse — RADEC — Sackstrasse 13
TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE
zistem „Patent Workmann Chicago“
Raztirini zavod — Knjigovezstvo.
priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.
Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rukotvorov v vsakem obsežju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za listе in zavitkev z napisom naslovnih listkev jedinih list, pavahli itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov Prima-nate, odpravnih, menjičnih časo-zapadnih in knjig za kopiranje, kakor tudi vsah pomožnih knjig, potem raztirjenga (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledo iz cinka za kopiranje itd.
Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika
Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

Skladisce pokucstva
tvrdke Aleksandra Levi Minzi
Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1
Skladišče pokućstva i tapetarije svakojakih načrta iz vlastite radionice. Bogato skladišče zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na paróbrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.
Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Strcaljke
proti peronospori
inžinira ŽIVICA te brentače, koje ostaju uvjek jednake i pripravne bilo u suhom bilo u vodi; jesu najtrajnije izmedju svih drugih; dobivaju se u radionici rečenoga u trgovačkoj ulici (Via Commerciale) br. 11 gdje se diele takodjer badava prospekti i cienici.

Prave brnske suknene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za muško odjelo stoji samo	for. 3·10 iz dobre	prave
	„ 4·10 iz dobre	
	„ 4·50 iz dobre	
	„ 6·— iz bolje	
	„ 7·75 iz fine	
	„ 9·— iz najfinije	vune
	„ 10·50 iz još finije	

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gorje kapute, Boden, Peruvienne, Doskinga. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke cene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato
Skladište tvorničkog sukna **Kiesel-Ambof u Brnu**
Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerne uzorka.
Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Ambof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke cene bez odbitka, što ga dadu krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik
ZAGREB Ilica br. 12 — **A. VINGER** — ZAGREB Ilica br. 12
dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, reumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, šipljivost. Ciena 80 nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju sè zubi od kvarenja, zapriečujo i oblažuje zubobolju, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krživjavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživljen zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nč.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i oblažuje glavna bol, oblakšava tegnja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u želiči želudačne grčeve, žuiica, grozmica ili zimnica, zavijanje ili grižnju u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, poručini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probavo, kada blago neće rado žderati, pa se napuhnje. Krave dayaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežom, raznim pjegam ili fleckovom, odstranjuje grčkonjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, obipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tome spada još boraksov šapun po 40 nč.

Švajcerske pilulice, najčegunije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili ctomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na paniškoj izložbi zaslužnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i futkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prenugodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 60 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti grozmici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Selaku lieči uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju, zadušnu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljeju

Spužve za umivanje, kefice za zube.
Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.
Ruskoga čaja, finog Jamajka-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca
Zaliha mineralnih voda.
Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vriednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Dolenc u Trstu

Broj 27. U Trstu 7. julija 1898. Godina XXIX.

Naročnina se dopisi na tiskana. Pismo, oglasi, itd. tiskaju po običnom cienu ka ti po pogovoru. Isto taka je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom nalogom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Imenitnike „najitlizu“ pozitu valja da su točno označiti.

Ki ne list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Izuzam 14. julija, 18. augusta, 8. septembra i 8. novembra.

Dopisi se nevraćaju ako se natiskaju.

Nebilježovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za 25 for., za seljake 22 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Farneto br. 14.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

Medju narod!

Ove dvie rieči neka čitatelja ne ubodu, jer ih niesmo napisali da ko ga vriedjamo, dapače mislimo, da možemo reći, da nije noviji pokret u nikojem hrvatskom kraju osnovan na ovako razboritom i zdravom temelju kao kod nas u Istri, naime spravo na narodu. Kod nas sav rad za pravice naroda nije svojina samo nekolicine, nego pri tom sudjeluje sav narod, jer bi to bila doduše liepa fraza, ali na žalost neistinita, jer zavedenjaka ima ipak mnogo, a opet kad bi sav narod tražio svoje pravice, onda nebi bilo borbe. Da svaki korak naših narodnih vodja odjekne u zabitnih kućicah istarskoga težaka i pastira, valja zahvaliti onoj četi idejalnih i nesebičnih boraca, kojim je najveća slast s narodom živjeti, s narodom drugovati i prijateljevati. Iznašašća može iznieti i pojedinac, ali za narodni pokret hoće se pojedinaca, koji i svojim umom i voljom pokažu put narodu, ali dok oni sami koračaju, to još nije narodni pokret. Kod nas, kako rekosmo, mislimo da možemo govoriti bez preuzetnosti i žavaravanja o narodnom pokretu. Ali ovo, koliko nam je na utjehu, toliko nam nameće i ozbiljnih dužnosti, da ozbiljno proučimo svo duševne spsobnosti našega naroda. Narod sluša i ljubi samo onoga, koji govori, misli, osjeća i živi kako i on. Bog nas sačuvaj od ludosti da pogrdimo sv. Pismo služeć se njime u stranačke svrhe, ali kako nami ovaj čas nije do nikakvih stranačkih zagrizanja, mislimo da neće biti zamjere ako štiica upozorimo na prvih 6 redaka 10. glave sv. evang elja po Ivanu. Koje krasne rieči! Napomenut ću samo našega Frana Kuselca, koji je i primjerom i riečima dovikivao mladeži, da se duhom zaroni u dogodjaje i u ljude naše, da se nahrani najboljim skorupom, da joj ništa tudje nebude, što se naroda i domovine tiče. I dali se ljudi na sakupljanje narodnih pjesama, poslovica i običaja, ali se je pri tom više išlo za zanimivošću i efektom, nego da se do istine upozna sama duša naroda i da od svega toga nješto koristna izadje.

Kako gori rekosmo, kod nas u Istri je možda nješto bolje. Naš se puk ne plaši svojih izškolanih ljudi, koji su većinom pučani po rodu, prisiljeni živjeti skoro svi na selu medju svojim pukom, gdje se ne čuje govoriti o kojekakvih velikih svjetskih problemih ni o novih smjerovih književnosti, naša je inteligencija imala prigode, da popravi i opet prisvoji, što bijaše po školama izgubila. Nije ovo nikakav napadaj na škole, ali činjenica ostaje. činjenicom, da mi svi izadjemo iz gimnazije više Grci i Latini nego Hrvati.

Red je medjutim, da priznamo, da to još nije poznati narod, ako netko pozna svoje selo. Mi govorimo o milijunih braće, koja da su uz nas, ali ako nećemo, da danas sutra nadjemo pogrješku u svojih računih, red je da proučimo jesu li milijuni s nama, da li su s nama doista ti milijuni s nama, da li su s nama svojim osjećajem, svojom misli, svojimi težnjami, jednom rieči svojom dušom. Deklamacije tuj ne pomažu. „Bog nas sačuvao od praznih rieči, lažnoga odušev„ljenja i pogubnoga šovinizma! Pogled „naš i zanimanje naše za narod treba da „bude ozbiljno, osnovano na činjenicama „i potrebama naroda i narodnosti, a rav„nano pravednošću prama svima i sva„komu po zahtjevima zdravoga razbora i „ozbiljne nauke“.

A takvim se proučavanjem našega naroda po zahtjevih zdravoga razbora i ozbiljne nauke stala baviti naša akademija u Zagrebu. Od godine 1896. obielodanjuje ona *„Zbornik za narodni život. i običaje južnih Slavena“*. Neznamo koliko je kod nas u Istri poznat ovaj *„Zbornik“*, premda znademo, da se je našlo njekoliko radišnih i trezniih mladića, koji su poslaliza *„Zbornik“* gradje, koju je g. urednik Dr. A. Radić veoma povoljno ocienio. Nebi bilo častno, da se javi samo toliko predplatnika koliko je suradnika. Istina je, da se za nabavu ovoga *„Zbornika“* hoće od koga i koja mala žrtva, ali ovakvo poduzeće vriedi i većih žrtava. Ovo je ogledalo naše narodne individualnosti. Prvi svezak, uredjen od prof. I. Milčetića, stoji 2 for. 50 nč., drugi uredjen od Dra. A. Radića zapada isto toliko. Osobito je drugi svezak bogato opremljen. Ima 515 str. i 57 slika. Ovih dana ima izaći prvi dio III. svezka na 160 strana i 28 slika, a može se dobiti za sami 1 for. 10 nč. Drugi dio III. svezka izaći će koncem godine a zapasti će također 1 for. 10 nč.

Evo knjige, koju najdubljim uvjerenjem preporučamo našemu vriednomu svećenstvu, našemu čestitomu učiteljstvu a osobito našoj zlatnoj učećoj se mladeži, koja se upravo ovih dana vraća svojim rodnim mjestima u zagrljaj svojih roditelja i svoje braće, koji većkrat (recimo skoro uviek) snašaju neizrecive žrtve za školovanje, samo da njihov sin, njihov brat, bude danas sutra njima na diku a narodu od koristi. Dobro poznamo našu mladež i neograničeno je naše povjerenje u nju, a da bi se bojali, da će se ona odbiti od naroda svoga, ali to još nije dosta. Popni se mladeži naša na najviši vrhunac naše Učke pak zaokruži pogledom: sve jedan narod. A sviest? Ima li na ovom prostoru narod takovih želja, takvih potreba, takvih osjećaja, koje bi vezale najiztočniju sa najzapadnjom točkom i najsjevernju sa najjužnijom? Na prosto tvrditi, ima ili neima, ne znači ništa. Proučimo taj narod pak ćemo valjda naći zajedničke niti, koje ćemo morati onda pojačiti i čuvati, da ne popucaju.

Kazivao nam jednom prijatelj, koji se i muzikom bavio, da ako su dvie strune, nedaleko jedna od druge, jednako napete, pak se trzne jedna, da će i druga početi titrati i zvučiti. To da se dogadja samo kad su strune jednako napete. A ima li u duši našega naroda tih struna jednako napetih?

A k tomu koja je to grana znanosti i ljudskoga napredka, kojoj nebi bilo nuždno poznavati svoj narod?

Ovakvih bi se misli dalc nanizati cielа krunica, ali naša je namjera sasvim druga. Htjeli smo samo potaknuti zanimanje za ovo veliko djelo naše slavne Akademije. Napokon je ipak častno za nas, da je prvi svezak ovoga *„Zbornika“* uredio naš istarski Hrvat gosp. prof. Ivan Milčetić, a već u prvom svezku, osim prinosa gosp. urednika, ima dosta toga od našega zastupnika gosp. Vjekoslava Spinčića. Na čast je svakako našim mladim ljudem koji su se poveli za njima, pa ili već poslali svoje prinose, ili ih obećali.

Ali nije dosta pisati, da pak ta gradja sakupljena leži u kakvih skladištih. Valja to i čitati, s toga se usudjujemo najtoplije preporučiti svoj našoj inteligenciji ove krasne knjige.

Predplata se šalje: Jugo-slavenskoj Akademiji (ured. „Zbornika“) u Zagrebu.

Radimo, i radimo za se!

Sretna bila je misao pjevačkoga družtva *„Ljubljana“*, da priredi narodnu slavnost u Sežani dne 3. t. m., i to u korist *„Narodnoga doma“* u Trstu.

Dan 3. julija 1898. bio je krasan, velik, znamenit. Ostati će dugo u pameti. S njim se može ponositi kraška metropola, Sežana, družtvo „Ljubljana“ i sva družtva, koja su kod svečanosti sudjelovala, primorski, osobito tršćanski Slaveni. Sežana obukla se je u svečano ruho. Kuće bijahu okićene narodnimi, slovenskimi i vladarskimi zastavami. Što se je zabranilo, odnosno dalo razsuti slavoluk, to netreba da smućuje nikoga. Ako se je reklo, da bi bilo ponizujuće za stanovitoga gospodina, kad bi tisuća Slovenaca prolazilo pod istim slavolukom, pod kojim je prolazio onaj stanoviti gospodin, to bi se moglo slobodno odgovoriti, kaošto se već i je, da bi bilo ponizujuće za Slovence, kad bi prolazili oni onud, kud je je on prolazio. Svakako pak može svaki i najmirniji reći, da bi onaj slavoluk bio premalen za tisuća čestitih Slovenaca i Slovenaka, i za sve one zastave i nakite, kojimi su došli.

Družtvo „Ljubljana“ došlo je već u jutro. A tad već došlo je i drugih s raznih strana, osobito mnogo iz Sežanske okolice i kotara.

Svečanost počela je u 10. uri sa sv. misom.

O 12. uri bio je skupni objed u prostranom vrtu svratišta „Pri treh kronah“.

Svečan trenutak bio je oko 4. ure, kad se družtvo „Ljubljana“ i množina pučanstva podala na postaju, da dočekaju gostove iz Trsta i okolice i kad je vlak s timi gostovi prispeo.

Neznamo, da li je kad južna željeznica u Trstu imala onako mnogobrojno napunjen vlak, kako je bio onaj, što se u 2½ sata uputio u Sežanu. Razna družtva sa svojimi zastavami, od kojih Barkovljansko

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

(Dalje.)

Geslo našega carstva jest: *Viribus Unitis* (složnimi silami); kojimi rieči hoće naš milostivi kralj, da kaže, kako da svi razni narodi svojega cesarstva treba da budu sjedinjeni u cdanoj privrženosti prema vladajućoj kući, jer samo tim načinom može se doći k onoj jakosti, koli potrebitoj svemu carstvu. A zašto da takova složnost ne bude potrebita i pojedinomu gradu? Svi gradjani dakle, a navlastito mi kopači, koji sačinjavamo ogromnu većinu grada Cresa, svi dajmo se u jedno kolo, svi mi hvaćajmo za jedan štap i birajmo onu *zapreventanca*, one *kumšiljere*, onog napokon *potestata*, koji će zagovarati naša prava, koji će htjeti, da štuju naš jezik, da nam dadu naše hrvatske škole, da se zbilja zauzimaju za naš napredak, da se naša dica ne muče s jezikom, koga ne poznaju ni oni, ni njihovi roditelji, u jednu rič, da pokažu dilom, da nas ljube, inače neće biti medju nami nikada one prave ljubavi, onog iskrenog sporazumljenja, od česa jedino može se očekivati mir, blagostanje i svaka sreća. Ne mogu nikako razumiti, kakova je ta nesretna politika, da glavari jednoga grada ne zagovaraju koristi puka, koga zastupaju. Nećete da radite za puk, odstupite i dajte misto drugim, koji će bolje i poštenije od vas brinuti se za nje. Časti su breme, briga i danguba. Koji neće, da ih nosi, neka ih baci; a domovina pita od svojih sinova, da se za nju žrtvuju, kaošto bi bili dužni žrtvovati se, da spase svoju rodjenu majku od smrtne pogibelji.

Da, da; naš je častni *Dottor Coglievina* zaboravio, da imade i drugu majku; on o tom ne razmišlja; ne tare si on glavu, da je ta ljubezljiva majka čekala od njega, da joj pomože. Njemu nisu falile sposobnosti. Bog mu podelio zdravlja, uresio ga dobrim talentom, nije mu manjkalo prilnće puka, sve mu je bilo u prilog, da pruži svojoj majci pomoćnicu ruku. Ali falila mu je ljubav prama njoj, i hoće, da je ona talijanska a ne hrvatska.

U svojoj mladosti dječak Franić Coglievina htio se je posvetiti svećeničkom stališu; još onda kad je učio gimnazij, obuče crnu, dugu haljinu, koju nose po običaju svitovni klerici. Tim uresom steče si on veliku ljubav svojih sugradjana, a navlastito svećenstva Creskoga, koje uvidjaše u njemu budućeg pomoćnika na njivi duhovnoj, koju posadi naš Spasitelj. Došao bi praznikovati (na vakanci) u Cres, i tolike si prokrči put k srcu svećenstva, da ga neki od njih zamoli, da bi držao razgovor u velikoj crkvi na blagdan Ružarice, to jest gospe od Ružarija. On se rado odazvao toj molbi pripravio se. Kad svanu blaženi dan, uspe se taj mladi apostol, još ne primivši nijedan red, na propovidaonicu, na veliki pulpit. — Oni, koji nisu još provalili pedesetu godinu, od toga ne znadu ništa, a možda nisu ni čuli o tom. Ali ja, koji sam nešto stariji, mogu vam kazati, da bijaše u Cresu neobično oduševljenje, pošto se bilo razglasilo, da će mladi, dični popić *Coglievina* proslaviti govorom Majku Božju. Tko nebi išao u crkvu, da ga čuje, ma i ne razumio ga, jer je govorio talijanski! Ali ništa za to, pošto se toga u Cresu događa više puta, naime, da se u crkvi i van crkve propovida i naviščiva a da puk ništa toga ne razumije. — U oni dan dakle, ako i obično Cresani polaze u sveti hram, da počaste svoju Majku Marju, bilo je u crkvi toliko pučanstva, da ni zrno prosa ne bi bilo palo na zemlju. Jaki glas toga mladjahna popića, njegova okretnost u govoru, njegov mir i hladnoća, kano da je već stari propovidalac, i ostala svojstva u govorničtvu začarala su tako slušaoce, da su od milinja proplakali, i jur od tada naslućivali kakav će biti taj mladi muž kad doraste i svrši svoje nauke.

Iza toga naš Franić vratio se u Padovu. Kad on vidi, da neima više potribe, da ga popovi pomagaju, i da mu se drugi i koristniji put otvara, obrne on kabanicom, svuče djačku haljinu, i stupi u više škole. Postane on doktorom, profesorom, redaktorom, i šta vam ja znam, a napokon u Beču visokim činovnikom. Valja reći pravo, znao je on vršiti svoje dužnosti, i svojom lukavošću tako razastrti svoje mriže, da ulovi što više ribe. I za isto stiče si on dobru plaću, a pak na koncu (ne na *konsu*, znate li!) tastu mirovinu. Ni ja ni vi svi mu ju ne zavidjamo; neka ju uživa u miru božjemu i do sto godina. Ali možemo sa svim pravom pitati: što je učinio za svoju domovinu, za svoj narod? Ništa, pak ništa! Da pače u Italiji, a najzad u Beču odnarodio se; zaboravi svoj materinji jezik, naučio se prezirati svoj rod više nego ga prezire pošten Talijanac ili Niemac. Ali i to nije mu bilo dosta. Iza dobite mirovine taj veliki činovnik, doktor, profesor, redaktor i vejsiga... nakani, da usreći svoju domovinu, da se ponizi tako nizoko, da postane njezina glava, da si ispravi mjesto načelnika grada Cresa!! A zašto?... Oh ludosti! da pokaže, da je Cres grad talijanski a ne hrvatski!!

Vidili smo već mnogo toga, i dokazali smo, da stvari stoje protivno, i da oni *sassi*, kojimi hoće Coglievina, da potvrdi svoju *mudru sentenzu*, oni isti *sassi* zasvidočuju, da je Cres hrvatski. Ali dignimo se odovlen, dosta smo se zanstavili, i hajdemo naprid. Doli, döli kraj *Mekležije* pa uz bok velike crkve prodjimo pod občinski dobnik (rélo); krenimo na livu, i po sred *Rive!* požurimo se do *Aršana*. Tu je zgrada *Funtig*, koji nekoć bijaše spremište (magazin, fontego) za žito pokvareno i smrdljivi *bakalar*, što ga je ondašnja miletačka republika pošiljala po Istri i Dalmaciji, da nahrani svoje robove, svoje virne podanike. (Dalje sliedi.)

„*Adrija*“ imala je junačku zastavonošicu. Došli i pojedinci, bogatiji i siromašniji, ženske i muški, svih staleža. Iz Trsta samoga uputilo se jih je preko 800, velimo preko 800. U Nabrežini povećao se je broj izletnika sa preko 200, u Proseku sa preko 100; tako da je tršćanski zabavni vlak dopeljao u Sežanu kakvih 1200 izletnika.

U Sežani nadali su se velikom broju, al taj broj jih je izmenadijo. Na postaji obavili su se pozdravi. U ime tršćanskih Slavena odgovorio je kriepkim riečim predsjednik radničkoga družtva uredник Matko Mandić. Od postaje išla družtva redom, a drugi za njimi ili uz njih. Dugo je trajalo dok su svi mogli uniđi u bašću, rečenoga svratišta, gdje je sve lieno bilo prirsdjeno za koncerat.

Družtvo „Ljubljana“ pod ravnanjem vrstnoga profesora Frana Grbica izpjevalo je divno sve pjesne razporeda. Među pojedinimi točkami pjevala su družtva Trsta i okolice: „Kolo“ i „Slovansko pevsko družtvo“ iz Trsta, „Slava“ iz dolnje Sv. Marije Magdalene, „Danica“ iz Kontovelja, „Adrija“ iz Barkovelj, „Nabrežina“ iz Nabrežine, „Hajdrih“ iz Prosjeka. Pjevalo se je slovenski i hrvatski; naša pjevačka družtva, slovenske i hrvatska, po cieloj nam domovini, nečine već davno nikakve razlike izmeđju jednih i drugih.

Među pjevanimi komadi igrale su razne glazbe, a igrale su i poslije koncerta kod „narodne zabave“ pod milim nebom, za koje, se je pjevalo i plesalo, i za koje, kako već i prije, su si podavali desnice ruke i razgovarali Slovenci iz Trsta i okolice, Goričke, Kranjske te i razni Hrvati iz Istre kao prava braća.

Istina, bila je to sve zabava, al zabava čisto narodna, domoljubna združena sa dobrom nešamo odredjenom negom i obćenitom svrhom. —

Takove zabave oduševljuju nas, dižu nam ponos, potiču nas na daljnji i sve veći rad, daju nam srčanosti, da se sve to jače borimo proti raznovrstnim nam protivnikom, koji nam rade o životu. Predsjednik Matko Mandić je to iztaknuo u svojem odzdravu.

Upravo taj dan zasjedala je pusta „Lega nazionale“ u drugom mjestu Goričke-Gradišćanske pokrajine. Zasjedala je u Tržiću (Monfalcone). Zasjedala je na grobovih naših pradjedova, i viećala je kako da nam pripravi novih grobova. Nije njoj nit njezinim, da očuva, obrani svoje, nego da zauzme, ugrabi naše; da nas narod zatrie.

I crv, i mrav brani svoj život, a kako li nebi ljudi! I mi valja da si ga branimo.

Očekivati pomoći od drugud, od kud bi se smjelo i moralo, bilo bi poslie tolikih izkustva djećinski, da upravo ludo. Predstavnici one, za koje naš narod krv lieva, pomažu i danas zatirati nas, i gledaju ravnodušno kako nas drugi zatiru.

Sami valja da si pomožemo, da se međusobno sastajemo, porazgovorimo, odlučujemo kako i što, da se kriepimo medju sobom, i što je glavno, da radimo, i radimo za se, to jest za naš narod, svatko gdje može i što može.

Iz odlučnoga i uztrajnoga rada za svoj narod nemože nego dobar plod nastati. Naše težnje će se uzanj stalno oživotvoriti, a to tim lakše, što su opravdane i pravedne, i što će nam pri takvih pomoći Bog.

Još nešto o talijanskih memorijalaših.

U jednom od prošlih brojeva javili smo, kako su prosti, ali kršćanski kmetovi koparski pomrsili račune popovom *memorijalašem* talijanske narodnosti i njihovim prijateljem *židovoliberalcem*, prigodom dolazka presv. biskupa Sterka u Kopar. Tko pozna odnošaje tršćansko-koparske biskupije, ne mari se čuditi divljim demonstracijam, koje su bile učinjene prošluga aprila proti biskupu u Tratu. Naši liberalci Talijani uza sve žrtve, što ih Austrija, sa svojimi narodi doprinaša za boljak Trsta, gledaju svi preko mora i uzdiju za blaženim kraljestvom, a njim pomažu krivonosi židovi iz mržnje proti kršćanstvu našega naroda i, jer u mutnom oni najviše ulove. Sada su se ovim pridružili taljanski popovi, te jedni i drugi rade proti biskupu u Trstu. Da *memorijalaši*, bacaju krivnju svih demonstracija na socijaliste, to ništa ne dokazuje, ali činjenica je, da su tršćanski socijalisti i taljanski popovi pripremna talijanske čifutske izgrednje, pa makar su u onih nočnih demonstracijah bili porazbijani prozori talijanskoga katol. družtva i bio napadnut stan *darežljivoga* župnika *Slovenca Hrvatina* kod sv. Jakova. *Memorijaši* će reći, da su ovo samo prazne rieči, ali opet činjenice drugačije govore. Vidjelo se talijansko-židovske listove kako najsramotnije napadaju biskupa — ne *Flappa*, nego *Sterka* — kako proti njemu huckaju svjetinu, kako se sa slavom spominju imena nekojih talijanskih visoko položenih popova kao zastupnika i nositelja čiste talijanske ideje, da se čim više uspali mržnja proti biskupu; kako se do neba hvali sve one popove, koji su podpisali spomenuti *memorijal*, a je li tko od ove „*svete*“ gospode, počam od preč. *Petroni-a*, prepozita i kanonika *Bultignoni-a*, pa do zadnjeg piskara zelenog „*Amica*“, budi kojom rieči ili slovom protestirao, da oni sa dotičnimi listovi nemaju nikakova posla? A ipak je to bila njihova dužnost, jer ti listovi su pače spominjali, kako se glasovalo u biskupskom konzistoriju, koliko je glasova bilo *za* ili *proti* biskupovim predlogom. Ako je sve ovo bilo istinito, nastale pitanje, koji je od preč. gospode konzistorijalaca davao do znanja spomenutim listovom dotične razprave i zaključke; ako pa ove viesti nisu bile istinite, zašto nisu protestirali, ta oni su svećenici, a ni pošto „*apostate*“ i njihovo katoličanstvo nebi smjelo doći u doticaj sa čifutstvom jer drugo je sv. Just, a drugo sinagoga židovska u Trstu. Ali šta oni za to mare: biskup je *ščavo*, *Petronio* prepozit, *Bultignoni* kanonik. Prvomu već ne treba razmišljanja za svećenike, jer *ščavi* neće, da ga poslušaju, a Talijanom zapovieda *Mikeo* i *Jakec* ili njihov nadgospodar *Mojsija* sa benečanskim pajacom i bezvjernim *sabljarom*, a drugi već ne haje, da idu predikati po slavenskih selih — morda je jur zaboravio slovenski, — jer presvj. Glavina biva u Škedanju i nema već ništa za njega.

Za Trstom proti biskupu povelí se silni gradovi i kule smrdljive talijanske kulture po Istri; protest za protestom dolazi na biskupa, da ga neće na bermu svoje djece, a nisu šalile niti grožnje njihovih listova. Piran se utiče na biskupa u Poreču *Flappa* „*pio e amato pastore*“, koji je valjda poziv ili ponudu odbio, a kad tu nije uspio, odlučí povesti svoju otročad „*puro e nobile sangue Piranese*“ altroche *Salatino* u Osoru do svoje stare i pravno historičke majke: drevnih Mletaka, da ondješnji Patrijarh berma Piranska čeda, a nakon toliko buke i petljanja piranske gospode, svi pravomisleći i kršćanski Piranci su došli sa svojom djecom u Trst i Kopar na bermu.

Šta su učinili talijanski popovi, koji su podpisali zloglasni *memorijal*, da zaprieče svaku sramotnu agitaciju proti svomu biskupu?

Da su se slavenski svećenici onako ponesli, nikakovo čudo, jer oni su po sudu naših *svetih* ljudi odpadnici od vjere ili barem okuženi *apostazijom*. Ali ti *sveti* ljudi, koji se *svetost* sjaji i na samih podplatih finih i *zafinibijanih* poštolih, su ostali mirni, dapače bilo im ugodno, da biskup „*ščavo*“ ne može do njih. — Bog zna rad česa još. Njihovi listovi su pisali, da popovi pripravljaju djecu za bermu, ali nisu pisali, da poručavaju puk kako imade primiti biskupa i raztumačiti mu spletkarenje židovsko-framosonske gospode, ta još imade vjere u Boga med talijanskim pučanstvom Istre, kako su to dokazali Paulani i grada Kopra. Akobi se naše pučanstvo pokazalo ovako naprama presvj. *Flappu*, što sve nebi *memorijalaši* govorili proti našim popovom? Po sudu njihovih listova naš narod bi morao biti spaljen na lomači, kako to običava činiti fukara lieps Italije sa svojimi *zandari*; jer što smiju oni, ne smijemo mi — za nas valja samo „*fora ščavi!*“, kako to posvedoče za saborovanja u Puli.

Govori baš jedna talijanska poslovica: *da kadgod zmija i sarlutana ujede*. Nakon ove sramotne komedije, šta su osjetili u duši oni popovi *memorijalaši*, koji su pred malo vremena vodili hodočasnike iz Trsta k B. D. V. u Barbanu, kad im prigodom odlazka netko iz svjetine doviknuo „*vare preti italiani che va a Barbana, bisognaria andar al magistrato che no ghe dia più paga*“ (gle taljanskih popova, što idu u Barbanu, trebalo bi ići k gradskom poglavarstvu, da im već ne da plaće.) Tako je! tko proti vjetru pljuje, na obraz mu pada. Baš židovi i liberalci mare za izrode popovske, kojim su roditelji iz Kranjske, Krasa, Istre i Dalmacije, po njihovom mišljenju „*puro sangue*“ — *ščavo*, a opet mrze iz sve duše sve, što je naše, jer se slučajno rodiše „*all'ombra del melon*“ — izdajice svoga naroda to vaa je plaća!

Nema tomu dugo, da su se po cieloj Italiji porodile velike smutnje, gdje su vojnici rabili oružje, a gladna svjetina kamenje i druge stvari (Padre Hortis, altroché armi nazionali slave) proti svojoj braći. Uzrok smutnjam? *Mizerija* — koja tjera tamošnje ljude i u naše strane, da našemu težaku kruh preuzimlju i još kakvu poparu skuhaju kao lani.

Mnogo ih je bilo zavereno i odsuđeno na godine i godine težke tamnice. Među odsuđenimi bio i neki svećenik Don Albertario, koji je u Milanu štampao list „*L'Osservatore catt.*“; čovjek odvažan, koji se nije klanjao framasonom, a evi mu pomoću svojih sudova naprtiše tamnicu od tri i pol godine, tako da osramotiše i najstrožije sudce. Naš katolički „Amico“ otcepio sve škulje svoga *svetoga* gnjeva proti taljanskoj pravici. Čudnovato i jer ovdje bliva desno krilo onih židovo-liberalaca, koji su Italijom uzdišu, i proglasuje te odsude najvećim zadovoljstvom, izmišljavajuć proti Don *Albertariu* najgnjusnije potvore, jer je katolički svećenik. Nam bi bilo jako drago, kad bi gospoda okolo „*Amica*“ pobrali sila i kopita, pa otišli propovjedati pravicu po Italiji, a ne pobirati podpise za *memorijale*, kojimi se želi uzkratiti našemu pobožnomu pučanstvu, da posluša rieč božju i pjeva slavu božju u svojem materinskom jeziku. Monsignori *Petronio* i *Bultignoni*, koji ste „nad“ strankami, kojim je „samo“ spas duša pred očima, nagovorite ih, da idu spasit propalu pravicu lieps, ali gladne Italije, a nas neka puste na miru, da molimo Boga u mrženom jeziku „*ščavo*“ — valjda nas Bog razumije. — Ne budite „*Amico*“ bući i proti prisnomu drugu u mržnji na sve što je naše i na neboga *Salatu* iz Osora, koji je opet priporučio nekäk vu *salatu* za svoje prijatelje u Beču, ali ne proti našim svetim Apoštolom Ciriu i Metodu i našemu jeziku u crkvi; nego proti nekomu *Vergeriu*, koji je umro svakako prije 1848. godine. Ta *Salatina* „salata“ nije po volji *Amikovcem*, pa duj proti njemu, jer *Salata* govori, da jer *Vergerio* bio najvrliji čovjek, a *Amikovci*, da je bio lopov. To je u ostalom njihovo posao, ali braća nesložna med sobom, složna ku proti nami! To zovu kršćanskom ljubavju! Nu *Salata* bi mogao začepiti usta *Amikovcem* sa svojom učenom „*salatom*“, koju mu pohvalio i vitez *Rinaldini*. Imala je dosti octa a malo soli. Neka vriedi i napred učenica odoga „*svetoga*“ čovjeka i poborника proti Slavenščini i „*bili Slaveni najveći katolici, bili će uvjek proti njima.*

Glede limi-tosoli.

Kako je poznato dobivaju stanovnici Istre i kvarnerskih otoka sol uz sniženu cienu, i to po 6 kilograma i 72 grama na glavu. Dobivaju to usljed Previšnjega ovlaštenja. Dobiva u na temelju broja na pučanstva od godine 1890. po občinah iz skupa najviše množine od 19100 metričkih centa za to ustanovljenje.

Tečajem godina se je stanovničtvo pojedinih občinah gdje umanjilo gdje povećalo, više dakako povećalo nego li umanjilo, pak bijaše za koju god občinu prevec soli, za najviše njih premalo.

Među ove posljednje spada naročito občina Dobrinj i druge kao Urbnik na otoku Krku.

Občini Dobrinj obratila se je još lanjskoga julija na financijalno ministarstvo za povećanje soli uz sniženu cienu. Netoliv nikakva odgovora, obratila se je na zastupnika g. Vjekoslava Spinčića da preporuči molbu i pospješi riešenje. On je to učinio početkom decembra prošle godine. Mienjala su se ministarstva i s njim dva put ministri financija.

Zastupnik Spinčić ponovio je preporuku i pospješenje koncem marca t. g. kod sadanjega ministra financija njegove preuzvišenosti Dra. Josipa Kaizla.

Skoro iza toga dobio je naš zastupnik odgovor i to povoljan. Već usljed njegove prve preporuke i požurenja riešenje molbe občine Dobrinjske, veli se, naroč to u odgovoru, zamolilo se je *ovlaštenje od Njegova Veličanstva*, da se prisutnomu domaćemu pučanstvu Istre i kvarnerskih otoka daje nuždna sol uz sniženu cienu, kao i do sada 6 kilograma i 72 grama po glavi u godini, i to bez da bi bila omeđjena cielokupna množina, soli koja ima pripasti na spomenuti način rečenomu pučanstvu. To će reći, da se neima ustanoviti unapried, koliko ima u sve dobiti Istra i kvarnerski otoci soli uz sniženu cienu, nego da je ima dobiti toliko, da na svaku glavu u svakoj občini i u svakoj obitelji dodje 6 kilograma i 72 grama soli u godini. Na temelju toga neće moći dobiti obitelj manje soli nego li koji je po glavah ide.

Ovlaštenje Njegova Veličanstva u toj stvari je od 14. febrara 1898.

Usljed toga previšnjega ovlaštenja naredilo se je financijalnomu ravnateljstvu u Trstu danom 18. marca t. g. br. 8515, da sporazumno sa c. kr. namjestničtvom ustanovi način kako se ima sol odavati i da će občinskih glavarstva izhodi izkaze onih, koji imadu pravo u svakoj občini i obitelji na sniženu sol, i na temelju kojih se ima razdati.

Kad podredjene financijalne oblasti i občinska glavarstva ebave svoje odnosno djelo, bit će zadovoljeno molbi občine Dobrinjske i drugih, koje su njoj se pridružile, a po njih i svim ostalim gdje, je možda pomanjkivalo soli.

Tako bilo je rečeno mjeseca aprila, a sad je već možda i provedeno.

Mi se smatramo dužnimi dati to na znanje koli Dobrinjskomu, i drugim našim občinskim glavarstvom na Krku, koja su se zanesla i u svom potrebe svojega pučanstva, toli i ostalomu pučanstvu Istre i kvarnerskih otoka.

Djelovanje cestovnog odbora u Buzetu.

Da se cienjeni Vaši čitatelji bolje upoznadu sa plodom „avite coltura“ t. j. kako nas šarena gospoda tlače i na svaki način oškodjuju držeći se pri tom načela slavnog onog spostola, naime „*omar tutto*“ eto mi opeta k vam smjernom molbom, da mi blagoizvolite ustupiti malo mjesta u dičnom Vašem listu „N. S.“ neka svatko upozna gromovnika Iliju, slavnog predsjednika cestovnog odbora u Buzetu i njegove pristaše, a naše ljute dušmane. Na posao dakle!

Cestnomu odboru u Buzetu bio je do prošle godine (97) predsjednikom naš zaslužni domoljub Fran *Flego* iz Strpeda, koji je na toj stolici sjedio punih dvanaest godina. Kad je on zašeo u stolicu, primio je sve ceste u najvećem neredu, te ih dao sve lieno popraviti i držao ih u najboljem stanju, što je bilo miliim (!?) slavnoj *junti* i c. kr. kapitanatu dobro poznato! Koz to vrieme plaćalo se je samo 10% naimeta za ceste, a bilo ih je bogme lieno vidjeti, jer su sve jednoglasno *vikale*, tako valja, sad imamo hranu! Bog te živi predsjednice Frane!“ Osim toga na koncu godine 1895 imao je cestovni odbor u Buzetu u svojoj blagajni preostatak od 1822 for. i 21 n/c. („Altroché Ilio!“)

Nu reć bi da ovo nije bilo slavnoj *junti* po volji, pa stala smišljati, kako da se to odkine iz ruku hrvatskih. Smišljala, mislila, dok eto smislila, kako će se dati cestovni odbor u ruke šarene gospode. God. 1896 učinila je saborska većina, t. j. talijanski zastupnici u pokrajinskom saboru u Poreču novi zakon, po kojem bira zemaljski odbor u te odbore svoje članove. Tako občina Buzet bira 4 člana, občina Roč 2 (questi že naši op. Sil. Crevatol) a Sct-tocorona kao veleposjednik po zakonu ima pravo glasa i eta ti većine (ben fracsda! op. Ilije.) Junta imenovala kao članove dva tudjinca u Buzetu t. j. gosp. Dra. Sandrina i nekoga Silvija Crevato, jerbo drugih osoba u Buzetu, u kojih bi imala slavna junta povjerenje, neima. Prvi od onih dvija bijaše imenovan predsjednikom a drugi podpredsjednikom. Hvala lieps gospodo poštenjaci, za koje su članovi, koji predstavljaju većinu pučanstva, koje plaća 16.000 for. poreza blato, a oni, koji predstavljaju one, koji plaćaju tek 4.000 for. ti su suho zlato i čisti biser.

Predsjednik Dr. Sandrin pozvao je prvu sjednicu dne 15. maja '97. gdje se je imalo pretresivati obračun za 1896 i proračun za 1897. Na sjednici došli su svi članovi većine i dva naša, od kojih jedan upita predsjednika, da mu dade spise sa prilozi, na što Inu (predsjednik odgovori, da ih neima, jer ih ima junta poslao. Naš mu čovjek nato onako mirno po svoju kaže: veleučenosti vaša, kako će se učiniti proračun za '97, ako se nevidi koliko i zašto se imade trošiti. (Hej gosp. doktore, ovo nije nezreli tikvić nego onaj, koji ih znade pošteno prsiti!) Videći g. predsjednik, da ima putem ne može dalje, kaže, da se to pusti pa neka se samo glasuje za povišanje nameta od 10% na 30%.

N-s se član tomu protivio pošto se nije znalo koliko se imade trošiti, a i njim složili se svi članovi naše i protivničke stranke. Gospodin predsjednik neznajući kako se izvući iz škripca, u koj ga je naš član turio, predloži, da se odabere odbor od triju lica, koji bi imao pregledati sve ceste, postavljene pod upravu cestovnog odbora u Buzetu, te da se na licu mjesta učini proračun koliko bi se imalo potrošiti za god. 1897, i da o tome izvjesti čim prije bude moguće. Taj se odbor dao odmah na posao (sastavljen od 2 protivnika i 1 našeg) te je točno proračunao koliko treba tučenjaka, koliko radnika, vozova itd. i proračunao što je u one godine već do onda učinjeno bilo, tako, da je došlo redovitog skupnog troška 1672 for. i 80 nvč. a izvanrednog 270 for. i 75 nvč. Skupa dakle za godinu '97. trošak od 1943 55 for.

Dalje u prilogu.

sag godina, službe, i polag faktičnih zaslug, i je li istina, da se imenovanjem Hütner-a nije pazilo na godine, a još ma je na faktične zasluge, onda se ima zaključiti, da su pri-tom promaknuća prevladali sve drugi razlozi. Neki vragoljan ističe, da je to prava ablikacija jačega naprava starijemu, popuštanje starješine naprama podredjeniku; nu to su samo paki jezici!

Svakako to stoji, da je viteza ravnateljstvo pošlo za rukom osvjedočiti ministarstvo o *velikoj važnosti* telefoniškog ureda, ter ga posve uvjeriti o posebnih imenitih sposobnostih g. Hütnera, koji ima da bude neki velemu, svakako *jedini*, koji može, da mudro opravlja sa telefonskim uredom. Ostali su natjecatelji sami patuljci, koji će biti stariji u službi, vještí poznavatelji poštarske i brzojavne struke, ali u telefonskoj struci jok! tu hramlju, pak nisu gosp. Hütnera dorasli ni do koljena!

Zaludu ištjeh ali jezici, da su valjaniji, stariji i zaslužniji bili zapostavljeni; zaludu tvrde, da je Hütner slabić, da se u pošti slabo razumije a u brzojav po gotovo malo, kad vas svijet znade, da je to fin čovjek, koji se zna salonski ponašati a još liepše pokloniti, što nije danas mala sposobnost. Zaludu ti jezici, puni otrova, još govore, da se Hütner nije nikad u službi iztaknuo, kad eto vidimo, da je njegovo promaknuće pozdravljeno burnim udaranjem zvona, barem u onoj mrljavoj četici, koja po običaju i čudi svojoj *„fa buon viso a cattivo gioco"*. Zaludu, vječiti nezadovoljnici trube, da toj četici nije nego do ulagivanja, samo da sebi osiguraju blagi, odobravajući viteški posmjeh; zaludu ističu, da je ta četica tanka, tanka, a da će odmah odpuhnuti čim odpuhne četvorda; zaludu sve to pred golom činjenicom, da je ipak imenovanje Hütnera naišlo na nečije odobravanje, ma kakovo bilo.

Ja neću ovdje da pobijam vašeg pouzdanika, koji je u svom dopisu od dne 30. junija, tiskaosm u Vašem listu, kovao u zviezde sad zapostavljene natjecatelje; ja neću da poričem sve njihove opjevane zasluge; priznat ću pače rado, da te zasluge obstoje, da su to ljudi od oka, da su im praktična i teoretična poznavanja uprav uzorna, da imaju znanja i umienja; ali . . . ali da priznati i to, da njihove zasluge nisu onako podpune, onako . . . recimo, oble, kako su kod gosp. Hütnera, pak da ta gospoda ne posjeduju, kako Hütner, vještinu, da zabliešte svoga stariešinu, kojega nije, kako svatko zna, lahko zadovoljiti.

Kuda veliki ljudi govore, iz usta im curi čisti med, a kada pišu, ma bilo i skroz tajne, presidijalne izvještaje, iz pera im se na papir toči sama zgoljna istina; ergo... svi ti slavljeni natjecatelji složeni u snop i sažeti ako hoćete pod tjeme, ne imaju, ne moraju imati u sebi toliko zdravaska, koliko ga ima, koliko mora da ga ima sam g. Hütner.

Dakle gospodo okolo „Naše Sloge" lekcija vam dobro stoji; tako ćete još bar uvjeriti, da tko može, može, samo ako hoće, sve ako je to i kadgod pod nos pravici i istini. A naučit ćete i to, da pri nabrajanju kojekakvih zasluga, ne valja zanemarivati i one, koje se odnose na elastičnost odnosnih hrbtenjača.

A sad, frgajte se u svom tustilu, ja volim da pristuknjem još kako skladno udaraju pak odonosne trublje u stanovitoj četici od dva čovjeka i jednog kaprala. S Bogom!

Čudni odnošaji na Oprtaljščini. U posliednjih brojevih opisali smo u kratko nezdrave i abnormalne odnošaje u občini Oprtalj, kojom je vladalo jedno to isto zastupstvo do godina nepravilno i nezakonito. Zadnji broj zaključio nam je državno odvjetničtvo što smo doduše ostro ali pristojno odsudili one, koji te odnošaje stvoriše i one, koji te odnošaje tamo podržavaju. Mi bismo, htjeli poznati osobu, koja imade za biedni narod srca, a koje ljubi istinu, zakon i pravicu, pa koja bi mogla ono žalostno stanje u Oprtlju mirne duše gledati. Čovjeku zavrije krv u žilama kada promišlja što se sve tamo nekaznivo provadja od klike, koja neće da znade ni za zakon ni za pravo, već kojoj je načelo *učiniti sve — samo da se postigne svrha.* Mi smo u zadnjem broju proti djelovanju te klike prosvjedovali tražeći, da se štiti red i zakon — i bijasmo zaplienjeni.

Naši istomišljenici i prvaci puka čine što mogu, da narod pred tolikim nasiljem oklone duhom i da mu zakonitim putem izvojuju zadovoljštinu. Ti naši prvaci podnesli su na vrieme zemaljskomu odboru i c. kr. kot. kapetanatu u Poreč prosvjed proti imenovanju pučanskih gradjana, prihvaćenom protuzakonito od talijanaške većine onoga zastupstva. Ako imade jošte pravice i zakona ti prosvjedi moraju biti uvaženi.

Tamošnjim našim prijateljem javljamo, da je ti političko društvo „Edinost" učinilo potrebite koralke na zaštitu zakona.

Iz Tinjana pišu nam 26. pr. mj. Javite g. urednice putem dične „Naše Sloge", da je i naše občinsko glavarstvo sliedilo primjer naše mile sestrice, občine Kastav, te odposlalo molbu Njeg. Veličanstvu radi obustave utjerivanja nesretne školske takse. Zamolilo je istodobno ministarstvo nutarnjih posala, da ono povoljno izvesti itd. Eto kako što i občina Kastav. Hvala i čast našim velevriednim poglavarom, što su bivom prigodom zauzeše odlučno za ubogo naše pučanstvo.

Pučka škola bez vjeroučitelja. Iz Zreanja, obdina Oprtalj, piše nam prijatelj, da tamošnja talijanska pučka škola zlosretne „Lege" neima vjeroučitelja. To da je pozasto već davno preč. biskupskomu ordinarjatu, za to znade i c. kr. kot. školsko vieće; dapače i c. k. kotarski školski nadzornik, visoki crkveni dostajanstvenik znade za to — al se ipak za to nitko nemiče. A zašto ne? *Jer je škola talijanska.*

Slavnomu c. k. ravnateljstvu pošte i brzojava u Trstu. Uzprkos nalogu tog sl. c. kr. ravnateljstva od dne 29/11 1896 br. 47530 i 25/1 1897. br. 2868., da ovdašnji sabiratelj listova i prodavalac poštarskih vriednosti, kao i dopisnica, doznačnica, popratnica itd. Ivan Fabian drži i prodaje iste i sa njemačko-hrvatskim tekstom, on do danas još to učinio nije.

Dne 6. pr. mj. pritužio se podpisani po treći put zbog iste stvari, al do danas odgovora neima.

Pošto je to slavno c. k. ravnateljstvo već po drugi put naložilo Ivanu Fabian, da drži tiskanice i sa njemačko hrvatskim tekstom, pošto pak *Ivan Fabian* do danas još to učinio nije;

pošto se je podpisani pred mjesec dana po treći put zbog iste stvari pritužio, a odgovora primio nije, niti je Ivan Fabian naručio spomenutih tiskanica, došao je podpisani do zaključka, da to sl. c. k. ravnateljstvo ili nije Ivanu Fabian išlo naložilo ili da se Ivan Fabian neće pokoriti naredbam tog c. k. ravnateljstva. U prvom slučaju igra se c. k. ravnateljstvo sa podpisanim, a u drugom slučaju igra se Ivan Fabian sa c. k. ravnateljstvom pošte i brzojava. Liepa igra u prvom, a još liepša u drugom slučaju.

Do kada će trajati još ta igra? Hoće li to slavno c. k. ravnateljstvo već jednom zadovoljiti zakonu i pravednomu zahtjevu podpisanog? Zašto ne izvoli c. k. ravnateljstvo sabiranjem listova i prodaju poštarskih vriednosti drugomu, kad se I. Fabian neće pokoriti?

Pazin dne 4. julija 1898.

Fran Stefanutti v. r.
župnik.

Konac školske godine na velikoj gimnaziji na Sušaku. Dne 29. prošloga mjeseca bijaše na hrvatskoj gimnaziji na Sušaku kraj. Rieko svečani zaključak školske godine. Nastojanjem ponajviše g. prof. *Sukniča* i zborovoje g. *Broža* obavljena je ta svečanost glasbenom akademijom, deklamacijami, govori itd. U 8 jeziku deklamovali su i govorili pojedini djaci raznih razreda. Tamburaši i pjevači izkazali se kano običnom pod vještim ravnanjem g. Broža. Mnogobrojno občinstvo sa profesorskim zborom nagradilo je sve izvrsjače, obilatim odobravanjem.

Izpit zrelosti položila je trojica sa odlikom 17 djaka sa prvim redom, a 9 njih imadu izpit popraviti.

Čim dobijemo program, te gimnazije izcrpiti ćemo iz njega važnije vieste.

„Der Süden". U Beču počeo izlaziti od 1. julija t. g. list *„Der Süden" Organ für die politischen culturellen und wirtschaftlichen Interessen der Kroaten und Slovenen.* Svrha mu je upoznavati strani svieta sa odnošaji Slovenaca i Hrvata. *Nužan je upravo u središtu monarkije.* Našemu narodu štetno je poglavito to što se u njemu neprijateljskim novinah obavještuje o naš *krivo* i što do sada *u Beču nema novina*, koja bi krive izvještaje pobijala. Pobijanje u domaćih novinah koristi *malo*, jer su one prema razšrene i jer su *inorodcem nerazumljive.* Novoustrojeni list imati će zadaću, da kratko, al odlučno i dostojno pobija krive glasove, što ih o Hrvatih i Slovencih šire protivnici, a s druge strane obavještivati će domaće krugove o odnošajih tičućih se hrvatskoga i slovenskoga naroda.

List će načelno izbjegati domaće strančarstvo i prepirke i zastupati hrvatski i slovenski narod u *cielosti.*

Počeo je izlaziti kao polumjesečnik, a da se promjeni u tjednik, odviatit će od odziva, što ga bude našao u občinstvu. Upravozato — iz dna srca moga kličem po treći put: s Bogom rode moj! Hvala Vam na počitanju i na ljubavi, koju ste uviek prama meni gojili i gojite, ter vjerujte mi, da Vas nikada neću zaboraviti. Da, stara naša poslovica veli: „Svaka plica svomu jatu lieti, ter svakomu poštenjaku svoje gnjezdo je drago i milo ako i maleno i neprikladno. Drugčije mi je nemoguće nagraditi Vašu izkazanu mi ljubav; ovim dakle Vam kličem: hvala! Premda daleko od Vas tielom, ipak moja misao uviek je s Vama, i biti će dok budem koracati po suznoj zemlji ovoj. Želim da Vam Svevišnji čim prije dade dobra, čedna i vriedna pastira, ter, kada nije bilo moguće, da ja zatvorim oči moje medju Vama i medju mojom sirotskom i ljubljenom rodbinom; kada mi nije bilo dozvoljeno, da moje kosti i pepeo počiva kod milog mi pok. otca, majke i sestre, nek barem se dostoji dopustiti, da jednom se združimo u vjekovječnosti za sve vjekove svi ujedno. Bog dao, da budu uslišane moje i Vaše želje.

I tebi ljubljeni moj susjedni puče Beljaki, zahvaljujem iz dna srdca na izraženom mi počitanju i ljubavi, čuvam od Trojeg vriednog i dobrog sadašnjeg M. Č. pastira, da Ti je viest, da ja idem u Crez, nadošla kano grom iz vedra neba, ter mnoge i mnoge ogorčila i iznenadila; za to nezasluženo po meni čustvo, izrazujem Ti najtopliju hvalu, jamčeć, da Te nikada neću zaboraviti, nego uviek haran biti.

Na mojem razstanku od Tebe dne 6. mjeseca travnja 1895. rekao sam u oprostnom govoru, da Tvoja ljubav i dobrota, mili moj puče, će ostati zabilježena u mojih grudih do smrti, u to i danas opetujem. Da, štogod Vam trebalo, ako samo mogu, dojdite u svako doba k meni; za mene to će biti velika čast i radost. Zahvalite, ujedno samnom, srdačno Bogu, da se dostojao Vam dati uzorna i učena pastira, jer se nadam, ako nebudemo se zagrlili na ovom svietu, da ćemo se barem sastati i vidjeti u rajskoj domovini. Živili Predošćani! Živili Beljani! Živili!

Ovom sgodom takodjer izrazujem moju podpunu hvalu svim preč. i m. čč. svećenikom i uljudnim svjetovnjakom, koji su prigodom mojeg ustoličenja dostojali mene nedostojna počastiti i posjetiti bilo osobno, bilo vele oduševiljenima brzojavima, nazdravicama, bilo pismeno itd.

U znak zahvalnosti izvolite svi primiti moj najsrdačniji pozdrav, a ja iz dna srdca Vam kličem: hvala! živili!

U Cresu 1. julija 1898.

Pop Ivo Sinčić.

Poziv!

P. n. gg. članovi podružnice Sv. Cirila i Metoda za Istru u Sv. Ivanu kod Buzeta pozivlju se ovim na glavnu skupštinu, koja će se obdržavati dne 17. ovog mjeseca julija u 6 sati poal. podne u kući g. Petra Flego „Roko" u sv. Ivanu sa sliedećim dnevnim redom:

I Pozdrav predsjednikov.

II. Izvješće tajnika i blagajnika.

III Izbor novog odbora.

IV Slučajni predlozi.

V Zabava po domaćem običaju.

Podružnica sv. Cirila i Metoda za Istru

U sv. Ivanu, dne 5. julija 1898.

ODBOR.

Očitovanje.

Pošto se meni pripisuje dopise *„Naše Sloge"* iz Nerezina, to mi je istini na čast očitovati, da ja niesam ni kumovao, nekomu li pisao te dopise, bili oni tiskani u kojem mu drago broju „N. Sl." Mislim, da je nečastno nekomu pripisivati nješto pa bilo to iz neke znatiželjnosti. Ovim poručujem nekojoj gg., da meni ne preostaje ni mrvičak vremena za drugo poslove van zvaničnih.

Tá svakomu je poznato, da imade toliko i toliko boljih, izkusnijih i vještijih tomu poslu osoba nego sam ja, pa i neštanovale one u Nerezinah.

Nerezine 28/6 1898.

Franko Katarinić v. r.

Javna zahvala.

S Bogom mili moj dome, s Bogom meji dragi Predošćani. Poslie 22. godine mojeg službovanju medju Vama, nama se je dielit

Listnica uredništva.

Gosp. N. N. občina Labin: Nevjerujte, da onaj gospodin zbijaše šalu imenovan, radi toga, što nepomajc hrvatski jezik; tá to mu je u današnjih okolnostih kod nas preporuka; moralo je biti po-riedi nješto drugo. Živili!

Gosp. Karl Pillwein. Voloselo: Vaš izpravak priobćiti ćemo kad bude sastavljen u jeziku lista, kako to zakon zahtjeva.

P. n. g. Reklamantu iz Podgrada: Vašu zatvorenu reklamaciju odbili smo, jer ć valjalo platiti 10 nvč. globe. Reklamirajte odmah otvorenim pismom.

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše za „Našu Slogu" p. n. gg: L. J. G. Ližnjan for. 2, N. Č. Sv. Juraj — 50, D. Š. Tinjan 3, L. J. Boljun 2. J. F. Karseto 2, V. I. Jušići 5, Obć. ur. Žminj 2, Ž. Lj. Gologorica 5, I. G. Pula 1, N. Č. Dubrovnih 2.50, V. M. Makovica 5, R. M. Sušak 2, V. A. Kraljevica 1, P. M. Kraljevica 1, N. Č. Požega 2.10, B. F. Tinjan 4, J. M. Opatija 2, B. Završje 5, P. Trst 2.50, M. B. Ricka 2, Eskomptna banka Zagreb 2.50, M. F. Ricka 2, J. B. Ricka 3, V. T. Karlovac 3.50. N. Čit. Helovar 2.50. C. F. Ricka 1, A. J. Ravnagora 2, Knjiž. R, Vinkovci 2·25, N. Č. Čavle 1, D. J. Ricka 1, A. B. Kraljevica 1, N. Č. Gospić 1,25, N. Č. Sv. Ivan Zelina 2.50, N. P. Novi 1.

(Dalje sliedi.)

Phönix-Pomada

Na izložbi za njegovanje zdravlja i ljepotstvo u Stuttgartu 1890 nagrađena odlikom, jest po mnienju liečnika i prima ta sa hiljadami zahvalnica jedino postojeće u istinu pravo i neškodljivo sredstvo da gospodjem i gospodi izraste padnuvše i bujna kosa i da zaprieči odmah opadanje kose i tvorenje prhuti; ona pospješuje i kod posve mlade gospode rast jakih brkova. Jamči se za uspjeh kano i za neštetnost. Lončić 80 nvč., poštom ili pouzetjem 90 nvč. **H. Hoppe,** Beč I. Wipplingergasse 14.

Fotografični aparati in vsi pripadki, jedina zaloga in razprodaja po tovarniških cenah. Dobiva se v drogerij Artura Fazzini, Stadion 22, telefon 519.

Barve in vse potrebščine za slikarje. Dobivajo se v drogerij Artura Fazzini, Stadion 22, telefon 519.

Zdravilni predmeti proti gnjilobi, klistirke. Dobivajo se v drogerij Artura Fazzini, Stadion 22, telefon 519.

Tropinsko žganje pristno dobiva se le v drogerij Artura Fazzini, Stadion 22 telefon 519.

Mostarda sadje, Mostarda, gorčično seme (senf) bosanske slive, garantirane, kinoški čaj L vrste. Dobiva se v drogerij Artura Fazzini, Stadion 22, telefon 519.

Parfimerije, izbirka, gobe, krulla Leonhardi. Dobivajo se v drogerij Artura Fazzini, Stadion 22, telefon 519.

Rum pravi Jamajka, konjak in maraskin iz Zadra. Dobiva se v drogerij Artura Fazzini, Stadion 22, telefon 519.

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Lepi Rinzi

Trst, Via Riborgo 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja. Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Strcaljke

proti peronospori

inžinira ŽIVICA te brentače, koje ostaju uvjek jednake i pripravne bilo u suhom bilo u vodi, jesu najtrajnije između svih drugih; dobivaju se u radionici rečenoga u trgovačkoj ulici (Via Commerciale) br. 11 gdje se diele također badava prospekti i cienici.

Prave brnske suknene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za muško odielo, stoji samo	for. 3·10 iz dobre	prave svieže vune
	„ 4·10 iz dobre	
	„ 4·50 iz dobre	
	„ 6— iz bolje	
	„ 7·75 iz fine	
	„ 9— iz najfinije	
	„ 10·50 iz još finije	

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Bedew, Peruvienne, Doskings, Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke ciene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Ambof u Brnu

Uzbrdi badava i franco. Pošiljka vjerno uzorku.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se ovdje obćinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Ambof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke ciene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

PRAVA

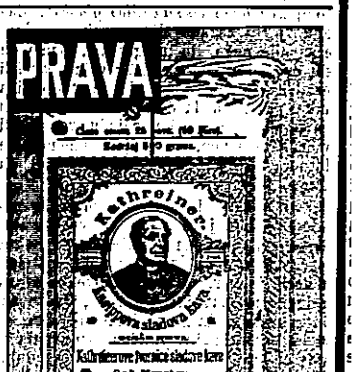

Tiskarna Gutenberg

dijalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria"

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

zistem „Patent Workmann Chicago"

Razširjeni zavod — Knjigovezništvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, raketvorov v vsakem obsežju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za listo in zavitkov, z napisom naslovnih listkov, jedilnih list, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov Prima-note, odpravnih, menjičnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem razširjenega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledic iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB Ilica, br. 12 — **A. WINGER** — ZAGREB Ilica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju svakovrstnim nazebam. Cieua 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liečí kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promukłost u grlu, sipljivost. Cieua 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti nemoći. — Cieua fiašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz), Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblaškava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u ličici želudčano grčeve, žutica, groznica ili simnica, zavijanje ili grižnje u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Cieua fiašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski kob i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave daváju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači.— Cieua jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i otečklini poslie teškoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna fiaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje subobolje, učvršćuje meso oko zubi, razkužkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 fiaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtensaded Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 60 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 fiaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perećini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Skatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči. — Cieua 50 nvč.

Dr. a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežom, rasipim pjegam ili dekoyom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjelinu i finoći obraza i ruku. — Cieua većoj lončići 1 for. — K tome spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i smaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glava i prsa, tromosti ili težini. — Cieua škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi zaćastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj, i žućkastoj. — Cieua kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje, to pomiadjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. — Fiašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili stenice. — Fiašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodbina proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibroniov sirup po dr. u Nikoli Šelaka liečí uspješno, bolesti žiraca nepokoj, glavobolju, trganje, kašnjenje, nadušku, rane, grčeve. — Cieua 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru lošoj probavi. — Cieua 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Cieua 1 for. 25 nvč.

Fina parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sieda kosa pocrne, fine sapune, praške za usta, sredstva za poljepšavanje, praške za čišćenje zubi, tinctiure za zube, od kojih zubi pobieljuju.

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojasi, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca.

Zaliha minoralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Tiskara Blasa u Trstu

Taj odbor predao je odmah svoje izvješće, koje se je u sjednici od dne 28-8 97 pretresivalo i uvidilo se, da ne treba nameta povišati; ali g. predsjednik onako neslavno poništen od onog našega, koji mu je točku po točku, tumačio i dokazao, da trošak je manji od primitka, stade se nemirno vrtjeti ne znajući što bi kako li bi, dok ne predloži, da se namet povisi barem od 10% na 20%. Ali mu ni to ne pođe za rukom, jerbo za godinu '97 ostade 10% kao i prije (altrochè 30%, signor dottor!)

Nu sada g. predsjednik Dr. Sandrin predloži, da se povisa namet za t. g. '98 te u to ime pozove sjednicu za dne 20|12 '97, da se odobri proračun za god. 1898 sa izdatkom od 3302 for. i 50 nvč. Svi članovi većine i manjine bijahu prisutni. Naši se članovi tomu protivili, jer u svim rubrikama bijaše previše proračunano. Talijanski članovi, koji su prije na sve gri vikali, da se namet ne povisa, jer da je g. Flego i onim nametom držao sve ceste u dobrom stanju, i koji su jadikovali, da su slabe ljetine i da bi ih ljudi grdili i psovali (to su slavna gg. Turković iz Roča, Fabris iz rockog Polja i Rutini iz Buzeta kao punomoćnik Sottocorone) popadali su jadni kao muhe u podzimak i potvrdili predlog Sandrinov. To je zagovarao osobito g. Turković, koji predloži i sam, da se namet povisa od 10% na 20%. U tom času prije nego se je išta zaključilo, otišla su dva naša člana s uzroka, što je gosp. Sandrin kazao, da neće nikada primiti predloge u hrvatskom jeziku, jer da on tog jezika ne razumije. (Razumije ga dobro, ali samo u vrieme izbora.) Ostala je još prisutna dvojica naših, od kojih jedan popravi trošak na svakoj rubrici tako, da je došlo mnogo manje i ujedno zamolio, da se metne njegov predlog na glasovanje i to prvo od onoga gosp. Turkovića. G. predsjednik htjede, da se oba predloga glasuje na jednom, na što naši otidju i tako ostade za glasovanje nezakoniti broj članova. Nu oni su isto glasovali za namet od 20%, ali im je taj zaključak na utok naših junta odbila i naložila, da se ima držati druga sjednica sa primjetbom, da ako ne bude zakoniti broj članova, neka se pozove jednog zamjenika, da se zako niti broj tim načinom ustanovi. I zbilja sjednica bijaše pozvana dne 17. marča t. g. Zamjenika jesu 2 i to Mate Šorko iz Klenovšćaka, koga pogotovo niti pozvali nisu i Franjo Jeletić, koji bijaše pozvan. Na sjednici bijahu prisutni svi članovi većine sa jednim zamjenikom i onaj naš. Videći taj naš, da i bez njega imade zakoniti broj, prisustvovao je isto i protumačio sniženu cienu u svakoj rubrici i ukupnu svotu, te zamolio, da se stavi njegov predlog na glasovanje (naime, da se namet ne povišuje na 20%) šta se i učinilo, ali je zanj glasovao samo on, dočim su ostale ptičice vjerne g. predsjedniku glasovale za njegov predlog, stavljen po Turkoviću, naime za namet od 20%.

Znademo dobro, da bi i naši glasovali, da se namet povisi, ako bi to od potrebe bilo i ako bi g. Sandrin što držao do njihovih predloga, ali on neće toga nego on radi sa novcima siromašnog kmeta što i kako nebi imao, što se vidi u prošloj godini 1897. t. j.:

1. Izpod *Buzeta* pa do medje *Grimalde* bilo je proračunano za materijal, vozove i dr. potrošak od f. 441·70 ali se na onom putu ne postavilo ni lopate materijala.

2. Od medje *Gradena* do pod *Trebesak* i *Butari* . . . . . f. 108·50 gdje se nije postavila niti šaka materijala tako, da se na tom putu a kolima skoro više prolaziti ne može.

3. Od kuće gosp. Flega na *Počekaju* do medje *Vodica* bilo je proračunano za posipati onaj put drugo potrebito . . . . . f. 435·50 ali se nije potrošilo niti popravilo ništa. Nepotrošenih ostalo je dakle za odlučenu svrhu skupa f. 985·70

Na mjesto da to učini g. Sandrin, što je on učinio? Naložio je onim iz sv. Martina, da odnesu tučenjak od živoga kamena, koji je bio na cesti na kupove postavljen, i koji bijaše lepo proračunan po f. for. 40 nč. po starom kupu, a postavio na ono mjesto i drugdje crvenu kamenitu zemlju, koju je dao izpod *Černice* dopeljati i platio po kupu 2 fr. i 50 novč. dakle 1 for. i 10 nvč. više nego li prvanji predsjednik g. Fran Flego. Na drugim mjestima, gdje je bilo proračunano prije kup po 1·30 dao je on istu zemlju voziti i platio kup po 2 for. i 50 novč., dakle 1·20 više, a toliko je to valjalo, da se je već poslje prvoga dažda mogao po cestama krompir saditi. Što bi imao popraviti put izpod Buzeta do Kovačića, dao je on popraviti kod Draguća kus zida kod jednog tombina i platio zato 435 for. bez da bi to postavio na dražbu. Radnju tu povjerio je njekim Timeusom iz Oprtlja. Nije li ti taj za domaćinu?!

Eh, ako bude gosp. Šandrin u nekoje krajeve tako svojevoljno trošio a druge zapustio, onda neće mu biti dosta ne samo 20, 30, 40, 50%, nego niti 100% nameta za ceste. Dragi moj *šijore*, ne mislite, da ćete doći daleko s takvimi osnovami i tim načinom, da ćete uništiti nas siromašne kmete, jerbo svaka sila samo do vremena, a pravicu iskati ćemo makar do carskoga Beča.

Evo kakovog prijatelja imademo u osobi gosp. Sandrina, eto kako nas taru i naše pod noge bacaju. Ako je još koji sliepac gdje, neka otvori oči!!

Pogled po svietu.

U Trstu dne 6. julija 1898.

K položaju u Austriji, javljaju listovi iz Praga, da je bila tamo u nedjelju skupština izbornoga odbora češkog ustavovjernog veleposjeda, kojoj je predsjedao grof Oswald Thun, a prisustvovao uz mnoge odlične članove i ministar trgovine Dr. Bärnreither. Skupština je trajala više sati. Razpravljalo se potanko o položaju u Austriji. Zaključeno je, da se imade prihvatiti eventualni poziv ministra-predsjednika grofa Frana Thuna na neobvezni dogovor o njegovih predlozih o jezikovnom pitanju, jer stranka želi unapreditи pokus izmirenja izmedju Njemaca i Čeha. Njemački liberalni veleposjed, da će uplivati i na njemačku liberalnu i njemačko nacijonalnu stranku, da se i one tomu pozivu odazovu.

Crnogorskomu knezu Nikoli izkazao je ruski car Nikola nanovo svoju ljubav i prijateljstvo tim, što mu je poslao za crnogorske čete raznog oružja u velikoj vriednosti. Izgredi na crnogorskoj-turskoj granici prestali su, što se imade pripisati odlučnomu prosvjedu crnogorske i ruske vlade u Carigradu proti buntovnim podanikom turskoga carstva.

Srbski kralj Aleksander otvorio je ovih dana u Nišu priestolnim govorom narodnu skupštinu. Medju ostalim, reče mladi kralj, da će njegova vlada razvijati prijateljstvo svih susjednih država. Njegovoj vladi da će biti glavna briga, da bude Srbija elemenat mira, reda i napredka. Zaista liepe rieči, koje će se težko obistiniti u mladoj kraljevini, gdje su svako malo na dnevnom redu promjene vlade i gdje vlada odviše strančarstvo i težnja za vlašću. Radikalna stranka, koja imade najviše privrženika u narodu, i koja je umjetnim načinom izključena iz skupštine, neće stalno raditi na to, da sadašnja vlada mirno proveđe kraljev program.

U talijanskom parlamentu dao je dne 4. t. mj. novi ministar predsjednik Peloux izjavu, da si je vlada postavila zadaćom uzdržati u zemlji bezuslovno mir i red, da će štititi družtvene uredbe i da će nastojati, da umiri duhove. Naprama vlastim da će podržavati mir i dobre odnošaje.

Sa Španjolsko-amerikanskog bojišta dolaze za španjolce vrlo tužni glasovi. Dne 3. t. mj. došlo je izmedju španjolskih i američkih četa do odlučne bitke. U zalievu Santiaga zatvoreni španjolski admiral Cervera pokušao je, da izadje sa svojim brodovljem na otvoreno more. Tuj ga dočekalo amerikansko brodovlje pod zapovjedničtvom admirala Sampsona. Španjolsko brodovlje bijaše posve razoreno. Niti jedan španjolski brod neuteče Amerikancem. Španjolske vojne ladje ili su potonule ili izgorjele ili odletjele u zrak. Amerikanci zarobili su mnoštvo španjolskih mornara i častnika, medju kojimi nalazi se i admiral Cervera. Mrtvih i ranjenih imade s jedne i s druge strane na hiljade.

Dopisi.

Iz Nerezina pišu nam 18 junija t. g. (Konac.)

Pošto bijaše obavljena sveta potvrda, krenu presvjetli biskup s povorkom do grobišta, što se nalazi uz samostansku crkvu, eda se tu pomoli za duše naših pokojnika. O amo te, amo te malko i ti, što si, pošto već bijaše povorka poodmakla, izpod koprive stojao u kolu njekolicine tvojih pristaša, te zamahivao rukama prama crkvi vičući što ti je grlo dalo: „E che la sera — e che la sera, (t. j. crkvu) cossa a mi me importa“. Dá; dà amo te malko, pa svrni po ovom tužnom počivalištu, de bolan, okom na okolo, te ćeš uvidjeti kako se tu niže i reda humak do humka, obrasao povisokom travom; obazri se i vidi, gdje se vrh tih grobova, a nad glavami onih — koji tu sniju vječni sanak, čekajući glas anđeoske trublje — dîže križ... Dà, križ, do kojeg kao da dolaze tihi i bolni uzdasi i kao da se tu ispred njega skučio onaj, što tu niže, metar dva počiva, šapćuć: U tebe Gospode uhvah... Nemoj mi biti strogim sucem... Da, amo te, gospodine Šule, pa zaviri u te grobove, te tu vidi, da tjelesa onih — što živješe nazad njeko vrieme i hodahu po ovoj suznoj dolini, ponosno dižući svoju glavu — sad raztaču ili već raztočiše crvi; sad tjelesa njihova nisu drugo, nego prah, a okolo njih četvrt trule daske. O, a to sve kao da ti šapće, onu kobnu staru, ali žalibože istinitu: „Prah si bio, prah ćeš biti opet“... Eh, tamo čovjek ništa, ama ništa ne ponese sobom: „Već skrštene biele ruke — I pravedna djela svoja“. Dakle!? —

Tek što presvjetli biskup bijaše domolio na grobovima naših pokojnika i otišao u svoj stan u samostan, eto ti mahom naprupi unutra njekoliko „*Latina*“, predvodjenih od *Marka Braka*, poštarskog činovnika, a da se pritiže njemu nad njegovim naredbama u našoj kapelanskoj crkvi, što ih je izdao s imenovanjem našeg novog kapelana O. fra Stipe Radunića, poznatog i cienjenim čitateljem. — „Mi hoćemo sve latinski da bude u našoj crkvi“ — rekoše oni — „a ne hrvatski!“ A presvjetli biskup njima: „Ja sam vam dao svi blagoslov, a ako vam nije po ćudi ona moja odluka, vi ste medju tim *gente legale*, te vam je slobodno obratiti se na nadležne vlasti; pa ako one budu inače odredile, ja ću se njima pokoriti, te opozvati moje naredbe; što se tiču vaše crkve“. — Čuvši to, pobraše se brže bolje odakle i dodjoše. Pošto bijahu već izašli, reče jedan izmedju njih: „Ne adesso ne mai gavremo bisogno della sua benedizion!“ Evviva coltura! Ma bravo! Pa da nam ne će Bog poslati svakojakih bolesti na naše usjeve! — Eno filoksera uništila nam vinograde, gusjenice se pojavljaju po našim gajevima, što su nam još jedina i zadnja utjeha, a na povrće dolaze svakovrstne gusjenice. Pa zar nije, zar se u tomu svemu ne pokazuje prst božji? I te kako da dá!

Po podne okolo četiri sata i pol javi nam brecanje zvonova, da presvjetli biskup polazi u sv. Jakov — pol sata daleko od Nerezina — da i tu obavi sv. potvrdu. Kad on na Studenac, tot njekoliko se djece uhvatilo u kolo, pa se igra i veselo zabavlja, ali čim uočiše biskupa, razvrnu kolo, skinu kape i kleknuše na desno koljeno, a presvjetli im se milo nasmješi i podieli im blagoslov. Al nu čuda! Kad dodje do izpred „*Unijona*“, eto ti tu iz pred vratiju njekolicine *unionaša*, a medju njima — pogodite tko? — *Negri*! Ma glavom, on. E pa šta mislite, da su oni, a skupa s njima i gospodin uzgajatelj *Negri*, barem kape poskidali, te pozdravili mimo polazećeg svog duhovnog pastira? Ni makac, ama šta kao da i nije nitko ni prošao, već daj da se i nadalje razgovara i puši. Valaj je tofina koltura! E šta ćeš, bolan, *gente civilizzata, caspetona!* — Ali ne čudimo se toliko onim drugim, koliko narodnom uzgajatelju Negri-ju! Što su ona nevina i bezazlena djeca u svojim glavicama na to pomislila! Dá ona djeca, za koje mislimo, da i gospodin Negri znade odnositi se na njih onu psihološku činjenicu, ako ju nije zaboravio, a mislimo da jest — koja strogo sude o svem onom, što čine oni, koji ih uzgajaju, i koji naprosto oponašaju, ali i strogo prosudjuju — jer su strogi suci — ono, što vide od onih, što im se postavljaju kao uzor, kao ideal. Stariji i uzgojitelji ti su kao zrcalo, u koje se djeca neprestano imadu da ogledavaju. „Tá djeca su kao mali majmuni — reko je njeki pedagog — te oponašaju čine i djela odraslih“. — Dakle što će si biti drugo niti mogla pomisliti ni zaključiti ona jadna djeca, kad uvidješe, da on, g. Negri, ukočeno stoji kraj mimo prolazećeg biskupa, a što drugo nego li ovo: Kad učitelj — taj nama postavljeni uzor — onako čini, valja da je to liepo, pristojno i uljudno. A pa nije kud kamo, valja da i mi drugi put tako učinimo. Ili su ta djeca tako sudila ili su pako odsudila taj čin gosp. uzgajatelja. Nu budi šta mu drago, ali svakako je to žalostan prizor. E, ali valjda je g. uzgajatelj budućeg mladog naraštaja — Negri, — imao na pameti ono toli vriedno i istinito pedagogičko načelo: „Više vriedi primjer, nego li stotina rieči“.

Dakako, jer zorno pokazati njeku stvar, njeki čin, ta će više i lakše t. j. bolje djelovati i preći u dušu na osjetila, nego li da se to bilo kakvim živim i biranim riečima predočuje, jer: zornost je zornost. O, Bože moj! Zaista vidi se, da je g. Negri upio u dušu i sva pedagoška načela (!), koja, rekbi, da mu već i u krv prodjoše, te ih i nehotice (sic) uporavlja. Da bogme, taj čovo mora da je veliki praktičar! Živjela praktičnost! A da to još bolje nam posvjedoči, ne htjede se ni kašnje, kad je presvjetli biskup sa svojom pratnjom vraćao se iz sv. Jakova — ići putem u samostan — poslužiti uljudnikom, nego je on s njekoliko „*signorina*“, siedio za stolom, uočivši biskupa prigno je glavu, kao da tobož gleda jesu li mu cipele još cigle ili su se već razdrle, a „signorine“ ga sliepo oponašahu. E, ne ćeš, da se u njeg ogledaju, ta, bolan ne bio, on je uzgajatelj naroda i budućе uzdanice narodne! Živio uzgajatelj, živio! Živjela praktičnost pedagoška našeg talijanskog uzgajatelja, živjela! A samo bi htjeli znati upotrebljuje li on i u učionici ta svoja načela: praktičnost i zornost! Rekbi da ne! Ma bravo, anzi bravissimo! E što ćeš, ta on se možda i pri tome nije držao, niti je imao ama ni na kraj pameti ta pedagoška načela svoga dragog i milog učitelja „kapetana Menego“, što mu ih on, puneć čašu iz „domijanice“, znade onako liepo demostenski razložiti. Pa pomisli kad bi on to učinio t. j. pozdravio bar biskupa, bacio bi pod noge načela svoga učitelja. He, he nije to šala, a niti su to mačje suze, već načela „Menegova“. — Tako je! — Bože daj samo zdravlje pa ćemo još štogod doživjeti i vidjeti.

O, sad istresoh torbu. Hvala Bogu, kako se sada lakše krećem. A sad da si mi zdravo i veselo, moj gosp. uredniče. Pet i pet deset! S Bogom. Do skora vidjenja! Oprosti, ako sam te malko odviše zadržao kraj sebe s mojim pripovjedanjem. Ali znaj, ovako mi je nekako lakše kad se mogu komu na prijateljsku izjadati, jer mi smo ti s srcem na dlanu.

Rapočani.

Iz Kukuljanova (Hrv. Primorje) koncem lipnja 1898. piše nam: I opet je naše selo doživjelo svečanost, koja se riedko slavi, osobito u manjim pa i siromašnijim selima. —

Dne 20. veljače t. g. blagoslovila se svečanim načinom nova župna crkva svetog Franje Serafinskoga, a dne 13. pr. mj. doživjela se i opet nova slava i svečanost — blagoslov velikog oltara i svetohraništa — remekdjelo dalm. Hrvata, gospodina Mata Jurinović-a, koji nam je u „*barocco*“ stilu ukrasio našu župnu crkvu, te mu se je i ovom sgodom pružila prilika zasvjedočiti braći Hrvatom, da imamo i mi miljenika, koje valja, da štujemo i cienimo prema njihovom radu i vještini, te da ne mislimo uvjek, da je samo ono dobro, što je tudje.

Promatrajuć naš novi oltar, nezna se čemu bi se čovjek više divio, da li onom bielom i djevičanskom kararskom mramoru, ili oku prijatnom crvenom mandolatnom mramoru, kojega isti gospodin *M. Jurinović* lomi u svojem kamenolomu u Baški.

Krasna izradba, liep materijal, divna ona simetrija u izradbi, sve te tako zadivljuje, da čovjek gotovo sa oduševljenjem mora reći: Ovako djelo može samo preporučiti umjetnika.

Oko 10. sati prije podne sakupi se dubkom puna crkva pobožnoga naroda, da bude svjedokom blagoslova novoga žrtvenika, svetohraništa i inog novo nabavljenog crkvenog ruha. Dozvolom presvjet. g. biskupa *A. dr. Maurića*, blagoslov je obavio vrlo čestiti i svima nam mio starina, velečastni gospodin *Ivan Urpani*, podarcidjakom i župnik Hreljinski.

Pošto je bio taj dan častjenja Presvetog oltarskog sakramenta, to je isti poslije blagoslova prenešen iz pobočnoga oltara na novo blagoslovljeni oltar po domaćem župe uprav. g. *Matiji Polić-u*.

i su. Svečanu službu božju služio je uz podvorbu od dvijuh svećenika veleč. gosp. *Stjepan Paškvan* župnik kraljevički.

Iztaknut nam je osobito krasne riječi, kojima nas je sa propovjedaonice velečastni pospodin *Matija Šimac*, župnik praputnjarski oslovio, odušević i do suza ganuti; ne samo nježna ženska srdca, već se je vidjelo zabljesnuti suza radostnica na mnogom muškarackom licu. Ove suze radostnice kao čisti izljev ljubavi naprama Bogu, pokazale su i zasvjedočile, da je ta ljubav, neizrecliva i da jest ugodna i slatka. Čista je naroduja duša sa svojim suzama baš kod ove svečanosti pokazala, da je ljubav koju goji naprama Bogu i njegovoj zastupnici, rimsko-katoličkoj crkvi, silna.

Da bude sve to svečanije, udostojala su nas odlikovati veleč. gg. župnici osim gore napomenutih, još *Konrad Moderčin* iz Dola, *Andrija Pobor* iz Tribalja, te veleč. gg. dub. pomoć. *Mirko Pucher* i *Ignac Rahelić*. Drago nam je bilo vidjeti i zastupnika reda sv. Franje veleč. Otca *Josipa Ivančić-a* iz Trsata.

Svojim visokim posjetom počastilo nas je i presv. gospodin barun *Vinko dr. Zmajić* kr. kotarski pristav na Sušaku. Istog dana došao je u našu sredinu i naš obće obljubljeni gospodin načelnik *P. Potrata*; dohrlilo je ovamo i mnogo naroda iz grada Rieke, Bakra i ostalih susjednih mjesta.

Svečanost se je svršila oko 6 sati po podne s blagoslom i zahvalnicom *„Tebe Boga hvalimo"*. I tako se je uz veseli rastanak gostiju svršila ova svečanost, pa se tom zgodom na predlog našega podarcidjakona sakupila prilična svotica za Vašu prevriednu *„Družbu sv. Cirila i Metoda"*.

Franina i Jurina

Fr. Pazinski krojeli, da su pisali krajelom za Višnjan, da neka se drže kurajo.

Jur. Pak?

Fr. Odgovorili su njim, da neka doma pometu.

Jur. Držaju su se varamente kurajo jedni i drugi.

* * *

Fr. Si čuja Jure, da će Labinčani dobiti jenoga nerista od najveće romanjolske race, i jednoga tovara simenjaka od najfinije padovanske kvalitadi?

Jur. To su već davna dobili.

Fr. Ala ma su ono sriđni ljudi. Sada će biti u Labinchi najveći prasci i najlipji tovari.

Jur. Ako neumrem, vaje drugo lito ću pojt na njihov samanj.

Različite viesti.

Našim predplatnikom i predbrojnikom. U izdavanju našega lista nastaje drugom polovicom ove godine mala promjena. U mjesto šta je do sada „Naša Sloga" bila tjednik i izlazila svakoga četvrtka, izlaziti će od sada unapried doista takodjer svakoga četvrtka, al će biti izuzeti dani 14. julija, 18. agusta, 8. septembra i 3. novembra tekuće godine. Osim prvoimenovanoga dana sve su to više manje blagdani. Dne 18. agusta slavi se rodjendan Njegovoga Veličanstva, dne 8. septembra je blagdan narodjenja Blažene Djeve Marije, dne 3. novembra se ovdje u Trstu poslie blagdana svih Svetih i sv. Justa slavi uspomena svih duša vjernih.

Naši predplatnici i predbrojnici neće nam te male promjene zamjeriti. Imali smo važnih razloga, radi kojih smo se na to odlučili. Za to malo nastojati ćemo inače odštetiti jih.

Pregledali smo stare knjige i priredili nove. Našli smo muoge dužnike za više ili manje godina, za veće ili manje svote.

Pošiljemo njim posebne pozivnice, da namire svoje dugove. Neka se ni jedan ne srdi kada dobije takvu pozivnicu, kako su se njeki drugi u sličnoj sgodi. Pravo imadomo zahtjevati što smo obnašli, da nam se duguje; a opet nismo nepogrješivi a da nebi mogli gdjegod pogrješno tjerati. Rado ćemo primiti dokazala, i vjerojatne izjave o uplati. Želimo, biti na čistu pak molimo, da nam se svatko oglasi, koji dobije pozivnicu za uplatu. Tko je dužan i premože platiti valja da plati. To zahtjeva poštenje svakoga pojedinca. Tko je dužan a nepremože platiti svega na jedan put, neka nam to piše i uvjerimo li se, da je tako kako piše, mi smo pripravni oprostiti djelomice dug ili da ga namiri na obroke.

Bolji nemožemo biti. Valja da budu takovi i predbrojnici zaostali sa uplatom i da se odazovu čim prije na naše odnosne pozivnice. Onim, koji se neodazovu, obustaviti će se list i, eventualno iztjerati dug sudbeno. Da može list sam sobom živjeti, ni pol muke. Ali on nemože živjeti ni o zraku ni o liepih rieči, koje o sebi često čuje. Troškovi zanj su veliki, i oni nas *sile* na korak, koji evo ovim činimo.

U Trstu, 7 Julija 1898.

Uprava „Naše Sloge".

Za družbu sv. Cirila z Metoda u Istri priposlao je g. Mijo Novaković iz Rieke for. 12 sakupljenih u užem prijateljskom krugu prigodom oprostne večere g. Pava Bakarčića.

Živili darovatelji!

Uprava „Naše Sloge".

Zadnja zaplijena našega lista. Zadnji broj našega lista zaplienilo je državno odvjetničto radi uvodnoga članka, što ga priobćismo pod naslovom *„Prevara"* i u kojem smo istinito i pravedno opisali nezakonito i nečastno postupanje talijanaške gospode u Oprtlju u obće, a naposo ono glasovito imenovanje počastnih gradjana slavnoga negrada Oprtlja. Za naše čitatolje priredili smo odmah drugo izdanje a proti zaplieni podnesti ćemo utok.

Glavnu skupštinu obdržavati će ženska podružnica „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru" u hrvatskoj čitsonici u Mihotićih u nedjelju dne 10. t. mj., te se ovim na istu pozivlju najuljudnije p. n. gg. članice.

ODBOR.

Strašna nesreća. U subotu u jutro zadesila je jedan dio zagorske Dalmacije strašna nesreća. Grozni potres razorio je posve nekoliko sela u okolici pitomoga Sinja. Do deset hiljada duša ostalo je bez kuće i kućišta očekujući od svoje braće brzu i obilatu pomoć. Sela Turjaci Košute, Čaporice, Vedrine, Grab i Vojnić izgledaju kao ruševine. Tuj su porušene ne samo seljačke kuće, nego i crkve, škole, župničke kuće itd. Osim te grozote nastradalo je i više ljudi. Med u ruševinami našlo se četvero mrtvih, trideset smrtonosno ranjenih i sedamdeset lahko ranjenih. Pomozimo biednu braću brzo i kao kršćani i kao Hrvati, jer trebaju brze i obilate pomoći!

Posebni odbor za proslavu 50 godišnjice vladanja Njeg. Velič. cesara i kralja Frana Josipa I., sastojeći od narodnih zastupnika, odvjetnika, trgovaca, posjednika, novinara itd. izdao je na Slovence Trsta i okolice proglas, kojim ih poziviše, da doprinose milodare, kojimi će se ustrojiti posebnu zakladu u podporu siromašnim djakom slovenske narodnosti iz Trsta i okolice. Tim načinom hoće taj odbor, da proslavi riedki taj dogodjaj u vladajućoj kući Habsburga, a tim se odazivlje ujedno i želji viteškoga Vladara, koji hoće, da se Njegovu 50godišnjicu vladanja proslavi skromno, plemenitimi i čovjekoljubivimi djeli

Umirovljenje financijalnoga ravnatelja g. dr *M. Schuster-a*. Ovih dana bijaše umirovljen na vlastitu molbu g. *M. Schuster*, ravnatelj financije u Trstu. To umirovljenje iznenadilo je činovničke krugove, jer je gosp. Schuster još vrlo mlad i krepak. Kano razlog tomu umirovljenju navadja se nestalno zdravlje — a biti će još štogod. Financijalni ravnatelj g. dr. *Schuster* bijaše vrlo obljubljena osoba medju činovničtvom svojim, kojemu je bio više prijatelj ili otac nego li predpostavljeni. Niemac po rodu i čuvstvu nastojao je, da se vrše strogo zakoni i u pogledu jezikovnom, a ako nije svakomu zadovoljio, biti će veća krivnja na nižem činovničtvu, medju koi imade i takovih, koji misle, da je njemački ili talijanski jezik jedno spasujući.

Iz občine Materijske pišu nam 2. tek. mj. U sus ednoj kapelaniji Tatre imali smo zadnje nedjelje prošloga mjeseca riedku crkvenu svečanost. Poznati tršćanski rodoljub i veletržac g. *Josip Mahne*, rodom iz Tatrah podario je crkvi rodnog mjesta krasne slike *„križnog puta"*, koje bijahu rečene nedjelje svečano blagoslovljene. Crkvenoj svečanosti prisustvovalo je više susjednih svećenika i svietnih rodoljuba, medju njimi i plemeniti darovatelj, kojemu se je pobožni puk sa svojimi prvaci najiskrenije zahvaljivao i, kojemu kličemo i putem Vašeg cienjenog lista: Dični rodoljube! Sveišnji neka to stotruko odšteti.

Piranci proti biskupu Sterku. Usljed bezobrazne agitacije talijanskoga svećenstva (tako zvanih reformatora) proti presvj. biskupu Sterku ustali su proti njemu izmedju prvih takodjer ribari čozotski nastanjeni ili rodjeni u *slavnom* Piranu. Oni su se prvi pridružili prosvjedu gradskoga zastuptva u Trstu proti slovenskim predikam, koje se je imalo držati prošloga maja kod sv. Jakova u Trstu. Oni su htjeli i inače demonstrirati proti svomu biskupu. Sporučili mu najprije, da ga neće za bermu u Piran, a kad njim se je u tom zadovoljilo, odvezli su posebnim parobrodom svoju djecu u Poreč, da ih tamo berma presvjetli biskup Flapp.

To se dogodilo, ako se nevaramo na Petrovo. Po talijanskih listovih bermno je Flapp nešto preko 100 djece iz Pirana. Ovdješnji židovski listić se tomu veseli te radostno iztiče, da je došlo u Poreč preko 100 piranske djece, da ih tamo berma *naš dobri biskup Flapp* (nostro buon vescovo). Dolazak Piranaca u Poreč da je Porečane dirnno i utješio. Ova lekcije, što ju je dobio biskup *Sterk* od Piranaca — da vriedi više nego li sve rieči. O tomu neka promišlja presvjetli i neka se odatle nauči štogod za buduće.

Tako rečeni židovski listić, koji je postao *glavnim glasilom „talijanskih katolika Primorja"*.

Nama je posve ravnodušno, da li će Piranci bermati svoju djecu doma, u Trstu, Poreču ili u Miljetcih, ali rado bismo svakako znali, da li su ta čozotska, djeca bermana od biskupa *Flappa* privolom biskupa *Sterka* i da li je tu privolu izposlovao sam biskup Flapp ili piranska gospoda.

Samo pitanje pako, da li je naime smio presvj. g. biskup *Flapp* podieliti sv. taj sakramenat djeci iz druge biskupije, znajuć, da je tuj po sriedi očita demonstracija proti svomu drugu i *valjda prijatelju*, tako je delikatno, da se mi dublje unj upuštati nensudjujemo.

Položila izpit sa odlikom. Vriedna djevojčica *Milena Mandić*, kćerka g. Dr. Frana Mandića, položila je ovih dana kano privatistkinja na ovdješnjoj državnoj gimnaziji izpit za I. gimnazijalni razred sa odlikom. Čestitamo mladoj učenici i njezinim roditeljem, i to tim više, što su i njihovi sinovi *Ante* i *Josip* svršili svoje nauke, prvi dobrim uspjehom VII, a drugi V. gimnazijalni razred sa odlikom na gornjogradskoj gimnaziji u Zagrebu.

Občinski liečnik za Umag. Glavarstvo občine Umag razpisuje natječaj za mjesto občinskoga liečnika. Od natjecatelja zahtjeva se uz strukovno znanje podpuno poznavanje talijanskoga jezika i — ništa drugo.

Gospoda na občini Umag valjda nepoznaju svojih občinara, — Netalijana ako ne kad treba, da ovi plaćaju poreze i kada ih pozivlju, da daju svoje sinove u vojnike.

Hrvatska sela u toj občini, kao što je Lovreč.ca, Materada, Petrovija, Babići itd. itd. sva ova i druga još sela, za koja se traži liečnika, koga će i sama plaćati, neka se nauče talijanski ako će sa budućim svojim liečnikom občiti. Pak da nisu istarski Talijani liberalni!!?

Pretjerana susretljivost. Zloretno talijansko družtvo *„Lega nazionale"*, kojemu je glavna i jedina svrha, da u naših južnih pokrajinah raznarodi putem talijanske škole hrvatsku i slovensku dječicu, imala je prošle nedjelje u furlanskom gradiću Tržiću na Goričkom godišnju glavnu skupštinu. Da se je tu glavno radilo o tom, kako će što više naše dječice otudjiti svomu narodu, netreba nam ni spominjati. Nu nješto drugo navelo nas, da napišemo ove redke.

Ovdašnji lažiliberalni, židovsko-radikalni listić spružio je samo želju u svojem broju od četvrtka, da bi valjalo za tu prigodu priboviti brzo avnom uredu u Tržiću brzojavni stroj umnovljega sustava a da uzmogne skupštinari odmah dobiti sve brzojave, koji budu toga dana na *Legaše* stigli — ji odmah bi toj *skromnoj* želji naših nespašenjaka zadovoljeno. Ovdušuje ravnateljstvo pošta i brzojava poslalo je naime posebnoga brzojavnoga činovnika g. Koschatzky-a sa strojem *„Hughes"* u nedjelju u Tržić, i tako su gospoda „Legaši" dobili na dobu sve brzojavne čestitke i pozdrave *s ov i s onkraj medje*. Mi neimamo ništa proti tome, da se Zelocti svakom pogledu pravednim željam pučanstva, ali ova susretljivost slavnoga ravnateljstva pošta i brzojava u Trstu čini nam se ipa pretjeranom. Pak da nemaju razloga na nespašenci dizati g. viteza Pokorny-a do d vetoga neba i lievati krokodilske suze ra njegova odlazka iz Trsta.

Labinci kod Vižinade 27. junija 189 Kada je zlokobna „Lega" otvorila svoju ta jansku školu u našem čisto hrvatskom s lajcu, mi-ili su naši kratkovidni šarenjaci ćoravi prodanci, da će od svih Labinčana p stati toliko mudrih Salamuna. Dogodilo pako što je „Lega" želila i što smo mi pre vidjali, to jest: mladi naraštaj je pydivlj a stari pobjesnio. Zavladala je mržnja, osvet kleveta i sve ostale strasti. Postao je k nas pravi pakao. Tud inci ne ima obstank niti je siguran bez da bi bio svakom rug izvrgnut — a u tamnoj noći je i u pogibel života.

Jučer držao se ovdje ples iz javnoj pla u kojem je nastao prepir, pa velika smutnj Za postaviti red i mir i za sebi život br niti (bili su napadnuti i ranjeni) morali s oružnici oružje upotrebiti, — dvojici su bodi licom stegno probili i u zatvor bacili dok sudbena komisija došla. — Bude li se ko nas takovim korakom u talijansko kultu napredovalo, b z da oblast ne učini brzo re doći će stalno do ozbiljnih izgreda i nemir

Pop *Franca*, koji si nije znao naći pre meta za svoje talijanske prepovjedi, što i je uveo, ima sada o čemu govoriti, — u badava mu sav trud, kao i učitelju, dok n rod podučavaju u tudjem jeziku, neće bi nauka, ni božjeg blagoslova a manje još izgoj Gospoda kod „Lege" se smiju, jer su p stigli svoju svrhu. Talijanska kultura urodi je obilatim plodom.

Opet novo upravno vieće. Iz Grožnja javljaju ovdješnjim talijanskim listovim, da cesarska vlada imenovala i za onu občinu p sebno upravno vieće pošto su skoro svi o činski zastupnici položili čast. Predsjednik toga vieća imenovan je neki Corva s uprav občine da mu je izmučio sam zemalj. kapet g. Campitelli. I tako padaju jedna za drugo talijanaške občine Istre sve te dubl e radi lo ili nikakve uprave. Ovako biva, uz svu po poru oblastih, a šta bi tekar bilo kad bi tak vim občinam nezasluženu podporu oblasti n kratile?

Iz Smoljani, občina Sanvinčenti, pi nam 4 t. mj. Brzo su balotacioni za na podestariju. Vrime bi bilo, da se naš p ostane na svoje noge i učini već jednom kr gospodstvu krujelskomu. Narod bi to i u nio, ali niki ljudi, koji, bi mu imali put k zivat, zaspali su. Bliža im je i veća njih korist osobna, nego dobro svega naroda. Ni vridni, da za narod izgube par šurnada, a B ih nadario svakim blagom i bogatstvom, im niš ne fali. I ti ljudi su dogovorili ko promeš s Talijanima, i tako ked nas ne bit borbe, ali ćemo zato bit i nadalje sužn krujelski. E braćo šta učiniste, da od Bo nadjete.

Hrvatsko-slovenskomu učiteljstvu Istr „Stanje i želje hrvatsko-slovenskog učiteljst Istre" jest oglašen predmet za sborovan „Zajcu", koje će biti u Ljubljani 3. i kolovoza. Izvjestitelj tog predmeta gosp. *Bo Dubrović*, nadučitelj u sv. Matelju, k predme oglasuje 19. resolucija, koje će biti otisn u dojdućem broju pedag. lista „Popotnik

Dobro bi bilo, da se prigodom sbo vanja nadje na okupu u bieloj Ljubljani, (k što se nadje prigodom svojih kotarskih u teljskih konferenca) učiteljstvo ciele Istre, zna se već unapred, da do toga ije ne ded zato se umoljava ovim putem gg. učitelje učiteljice, da prouče predložene reselucij svojim delegatom, svojim drugovom za k znadu, da će ići sborovanju ili makar samo izvjestitelju, najave pronadju li shodnim, se još koja resolucija k predmetu dosta Priposlane nam resolucije nismo mogli p občiti radi nestašice prostora.

I.o istinu gudi itd. Kako je već sl dilo imenovanje je inog višeg poštarsk pregledulka, o kojem se već bavio V cienjeni list, to ne znači, da se ob ist ne može još da piše.

Bio je preko svakog očekivanja im novan gosp. *Hütner*, pravi Niemac, a je vitez *Pokorny* sa svojim predlog kojim je eto prodro, hto za stalno, odšita lekciju „Našoj Slogi", koja se bila usudila, da svrati pažnju ministarst na zasluge druzih natjecatelja, koji su, Vašemu mnienju, i po onome svih, k ljube pravicu, imali daleko većih zaslu i uslova, da budu promaknuti naprama Hütneru. Eh, sila Boga ne moli, a u Pokorny-a ima dosta sile, kad je eto dar, da sličnimi predlozi prodre u viš krugovima.

Je li istina, što neki šapću, da netko na ministarstvu nvjeravao jedo natjecatelja, da će imenovanja slieditl

Broj 28. U Trstu 21. julija 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cienku il po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom nalozinicom (vaglia postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime, najbliži pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi opravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Izuzam 14. julija, 16. augusta, 8. septembra i 3. novembra.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Farneto br. 14.

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Sjetite se
Dvanaest sv. Ćirila i Metoda
na Istri

Dokle će se zlorabiti strpljivost našu?

Po cieloj monarhiji opaža se njeko osobito gibanje. Mi se tomu ni malo nečudimo, kad opažamo, kako se postupa sa državljani, obzirom na njihova prava, utemeljena u zakonih.

Mi ćemo se danas obazrieti samo na jednu okolnost.

Naši zastupnici g. prof. *Spinčić* i g. dr. *Laginja* upravili su bili 30. marča t. g. interpelaciju na ministra predsjednika kao upravitelja ministarstva nutarnjih posala radi toga, što c. kr. oblasti nasiljuju talijanski ili nje-mački jezik našim strankam, pojedincem i uredom.

Ministar-predsjednik odgovorio je 21. aprila, da političke oblasti u Istri i u cielom području namjestničtva u Tratu rieševaju spise u onom jeziku, u kojem su pisani, drugimi riečmi, da sa svakim rabe onaj jezik, koj on rabi. Tako je odgovorio ministar-predsjednik na temelju obavjesti, koje je dobio od podredjenih si oblasti u Istri i Primorju u obće.

Zastupnik *Spinčić*, uz pomoć rodoljuba širom ciele Istre i velikoga dielа Goričke, dokazao je u svojoj interpelaciji 6. maja t. g. sa stotina i stotina primjera iz svih kotora Istre i iz jednoga Goričke, da je tvrdnja ministra-predsjednika, bila osnovana na neistinitih obavjestih. On je kasnije, kako smo mogli doznati, dobio i drugih dokaza, da su one obavjesti, na koje se je ministar-predsjednik izrično pozivao, neistinite.

Doznao je i za nješto drugo. Doznao je naime za jedan način, kojim bi c. kr. oblasti htjele prisiliti hrvatske i slovenske stranke u Istri, da primaju od c. k. oblasti bilo talijanske bilo njemačke dopise.

U jednom slučaju obratio se je c. kr. sud na c. kr. namjestničtvo, a ovo na prečastni biskupski ordinarijat u Tratu, da poduči podredjenoga si svećenika, da slabo tumači članak 19. temeljnih državnih zakona, kad neće da prima *talijanskih* dopisa, i kad zahtjeva, da mu se piše jezikom puka, medju kojim on živi. Talijanski jezik da je „*Landessprache*“ (zemaljski jezik), a svećenik, kao voditelj matica, da je dužan primati spise bilo u kojem zemaljskom jeziku.

Odnosna nota c. kr. namjestničtva u tom prvom slučaju je od septembra prošle godine, i podpisana od poznatoga umirovljenoga namjestnika viteza *Rinaldini*-a.

Druga slična nota na prečastni tršćanski ordinarijat je od prošloga mjeseca junija i podpisana od c. kr. namjestnika grofa *Goëssa*.

U njoj namjestničtvo pripovjeda, da jedan župnik nije hotio primiti naloga c. kr. kotarskoga glavarstva u stvarih matica, pisanoga u *njemačkom* jeziku. Tvrdi se na dalje, da župni uredi, kao oni, koji vode matice i stanje pučanstva, rade na temelju vlasti dane njim od države, *i da kao takovi nisu privatni, nego javni uredi*; te da jezik, kojim se ima pisati izmedju političkih oblasti i župnih ureda nije još uredjen. Stalno je pak, vell se doslovno dalje, „*da župni uredi neimaju podnipošto prava propisivati oblasti, u kojem jeziku da budu sastavljeni dopisi, koje imadu oni dobiti.* S toga nisu ni ovlašteni, da vraćaju poslovne spise, koji su sastavljeni u *jednom zemaljskom jeziku*; nego imadu takve poslovne spise primiti i meritorno riešiti“. Završuje se u noti tim, da će c. kr. namjestničtvo biti prisiljeno postupati strogostjo proti onim, koji bi se protivili primati i rieševati spise, koji su pisani njemačkim jezikom. U konkretnom slučaju, da će se poslati posebnoga činovnika na troškove župnika, da dotični spis rieši!

Zgražali smo se, kad smo tu notu čitali, i zgražamo se danas kad o tom pišemo. U kojem vieku živimo, i g je živimo?! Da je to prije par sto godina, i da je to danas u ma kojoj despotičkoj državi sa odnosnimi pašami, gore nebi moglo biti.

A to se događja u srednje-evropejskoj monarhiji, na samom koncu devetnajstoga vieka, u pokrajini, u kojoj njemački jezik *nije* zemaljski jezik, za koje stanovnike obstoje također temeljni državni zakoni, koji stanovnici su ravnopravni sa svimi ostalimi u ovoj polovici monarhije. To se događja bezodvlačno poslije tvrdnje ministra-predsjednika, da se podneske u Istri i Primorju rieševa onim jezikom, kojim su pisani, odnosno, da se obći sa svakim u njegovom jeziku!

Prečastni ordinarijat se rabi, da prisili svećenike u hrvatskih i slovenskih župah primati bilo i njemačke dopise i naloge c. kr. oblasti. Prečastni ordinarijat nek svećenike hrvatske i slovenske poduči, uputi, da rade proti svom uzakonjenomu pravu! A neučine li toga svećenici, postupati će se proti njim strogostju — što je pretnja nesamo odnosnim svećenikom, nego i ordinarijatu.

Grati nam se o tom pisati.

Opažamo samo, da u onih obih notah namjestničtva na ordinarijat, poslanih od ovoga na odnosne svećenike, vidimo pero onoga istoga muža, kod namjestničtva, koji je prije nekoliko godina hotio pašovati u jednom kotaru Istre, iz kojega je pak napokon proti svojoj volji morao ići.

Pitamo c. kr. oblasti, je li kada pišu talijanskim svećenikom hrvatski ili slovenski, koji su jedan i drugi zemaljski jezici u Istri; je li i njim pišu njemačkim jezikom, koj nije zemaljski jezik? Od kuda dužnost hrvatskim i slovenskim župnikom, da znadu talijanski i njemački, kako se već skoče bilo kojemu predstavniku c. kr. oblasti? Pitamo ih, kad će jednom obćiti sa hrvatskimi i slovenskimi strankami hrvatski ili slovenski, te tako zadovoljiti jasnim ustanovam zakona? Kad će jednom raditi onako, kako svojim predpostavljenim u Beč pišu, da rade? Dokle će zlorabiti strpljivost našu? Tko će biti kriv, ako se i pokaže, da je prestala?

Prečastni ordinarijat bi pak molili, da se neda od nikoga zlorabiti proti nikomu, a najmanje proti podredjenim si svećenikom. Nek njim ne žuhti reč i tako prežuhak život. Nek ih nepotištuje već i tako, ne njihovom krivnjom, potištene.

Oprtalj.

Dočim talijanske novine neće ni da pisnu ob onom, što se je dogodilo u Oprtlju u ovo šest mjeseci, mi smo se već-kratosvrnuli na sablazni ondje počinjene od talijanske klike, kojoj je svako sredstvo sveto, da postigne cilj, za kojim teži. U predzadnjem broju smo bili napisali članak pod naslovom „*Prevara*“ i žigosali u njem postupak latinske *Sinjorije*, te pozvali u pomoć državnu vlast, da štiti zakon. Državno odvjetničtvo zapljenilo nam je radi toga list, ali to nas nimalo neodvraća od zadaće, da pokažemo mjerodavnim krugovom, kako se postupa s našim pukom u Istri, naročito u kotaru Poreškom. S našim pukom? Tu će nam sigurno prigovoriti kojigod, da u Oprtaljskoj občini nemože biti govora o slovinskom puku, jer je tamo ogromna većina pučanstva talijanske narodnosti. Barem tako stoji u statistici provedenoj god. 1890. Čudite se, braćo na Oprtaljčini; od približno 4000 ljudi, što vas imade u občini, tek nekoliko stotina je zapisano u Slavene, a preko tri tisuće su zapisani u Talijane. Pa ipak je svakomu poznato, da se po svoj Oprtaljčini govori naš jezik u kući i izvan kuće, a da se naturca talijanski samo u slavnom (!) gradu Oprtlju, koji broji ni manje ni više nego 492 stanovnika! U najgorem slučaju dakle moglo bi se reći, da u cieloj občini imade 492 Talijana ili bolje Krnjela i potalijančenih Hrvata, dočim je sve ostalo — to vidi se po imenu sela i obitelji — čisto hrvatsko iliti slovinsko.

Ali za više oblasti vriede brojke statistike. Viša oblast nepojmi, da je kod nas popis pučanstva, proveden od talijanskih občinskih glavarstva, samo fabrikacija umjetnih potomaka rimske krvi. Viša se oblast drži u svojem postupanju izkazanog broja jedne i druge narodnosti po toj statistici.

U tom je početak mnogomu našemu zlu, jer više oblasti, statistikom u ruci, zabacuju vedinu zahtjeva naših, koji idu za tim, da se poboljša stanje hrvatskoga puka.

Osobito u kotaru porečkom statistika je postala za nas uredovna laž. Po statistici nema ili ima posve malo ljudi naših pod Bujami, pod Umagom, pod Brtonigiom, pod Vižinadom, pod Porečom, pod Oprtljem itd. a da ideš po tih krajevih od sela do sela tja do pred vrata svakoga gradića talijanskoga, svuda nailaziš na hrvatski puk, koji hrvatski govori, hrvatski se Bogu moli, hrvatski u veselju pjeva i u tugi nariče.

Naravska je posljedica *lažne statistike*, da se puku šalju svećenici tudje narodnosti, da mu se nedadu narodne škole, da se ga na svoj crti odnarodjuje u javnom životu. Domaće ognjište, obitelj, ostala je još narodna. Sve drugo, crkva, škola, javni uredi polatinilo se je ili se polatinjuje.

Osam je godina prošlo odkad je bio zadnji popis pučanstva, a blizu je novi popis. Naša je dužnost, da u prvom redu opomenemo visoku vladu, neka same političke oblasti provedu popis: od njih barem će se moći očekivati, da će uspjeh odgovarati faktičnomu stanju. To eto mogle su se osvjedočiti o *fabrikaciji* umjetnih Talijana u mjestnoj občini Puli, dok je ono glavarstvo občine provadjalo popis. God. 1880. bilo je po občinskom popisu u selih občine puljske nekoliko stotina Talijana, više nego li Hrvata; deset godina kasnije, t. j. god. 1890. kad je politička oblast provela popis (a žalibože učinila je to samo za sela, a ne i za grad Pulu) bilo je nekoliko tisuća Hrvata više nego Talijana. Po naravnom teku stvari toga lje nebi bilo, da se nisu prvi put *fabricirali* Talijani sve u šestnaest.

A ti puče istarski, kad te dođju pitati, kojim jezikom govoriš, kaži čisto i bistro, kako te je majka naučila, pa se neboj nikoga; ako li doznaš, da su te drugačije zapisali, a ti se prituži na političku oblast.

Oprtaljci, nedajte se varati!

Dopisi.

Iz Voloskoga pišu nam 18. t. mj.

Dne 7. tek. mjes. prodalo se na javnoj dražbi cielo imanje *Josipa Marotti*-a iz Spinčići, jednoga od glavnih prijatelja dra. *Fritalje* i njegove stranke. — To imanje kupili su ovrhovoditelji Franjo Šepić Tometov i Ivan Grgurina iz Rukavca za nešto preko 11.000 for. t. j. za toliko, koliko su oni imali primiti od Marotti-a. Osim njih imade još za koju hiljadu uknjiženoga duga, što je sada odnosnim vjerovnikom posvema izgubljeno. Lanjske godine prodao se pod bubanj imetak Vika Dukića, sada Marottijev a doskora valjda kojeg trećeg Krstićevog prijatelja i pristaše, te tako vidite malo po malo propadaju odpadnici svoga naroda i jezika. I tu se nazrieva prst božji.

***

U nedjelju dne 10. t. m. napali su neki Mate Marot Štucija i Josip Marotti iz Spinčići na nekog Frana Marot. kovača iz Spinčići te ga bez ikakvog pravog razloga tako izprebijali, da su mu prebili jednu ramenu kost i ozledili ga težko na glavi kamenom. Sada se vodi iztraga proti njim radi težke tjelesne ozlede, te bijahu već 16. t. m. saslušani njekoji svjedoci. Čudno je što se u tu iztragu mješa dr. Krstić, te premda nije ni odvjetnik, ni branitelj, ni zastupnik nikoga, ipak imade pristup k sudcu iztražitelju. Tako se na pr. 16. t. mj. baš neposredno prije nego bijahu preslušani svjedoci u toj kaznenoj stvari bio kod iztražnoga sudca a za preslušanja neprestano putio okrivljenike i svjedoke. Gdje drugdje ne bi se takva šta moglo dogoditi, nu kod nas je sve moguće . . . . .

***

Ovdješnji *mačići* sa *Fritaljom* na čelu grozili se nedavno, da će za predstojeće občinske izbore u Voloskom izdati proglas na birače u ovoj občini i da će istim uništiti sve Hrvate! Taj je proglas, što li, ugledao svjetlo božje dne 9. t. m. a izdavateljem mu je nitko drugi neno *Nino od Rože*! Koji bi bio rekao pred par godina, da će *Nino* tako brzo postati tako važna osoba, *journalista, publicista, polemista, političar* itd.! Taj proglas, porod Fritaljeve bolne mašte, nije ništa drugo nego niz *najpiramidalnijih* gluposti, što ih je ikada sviet čitao, a da se uvjerite, da je zbilja tako, šiljem vam ga u prigibu. Pogriešena svrha mu bijaše pridobiti birače njemačke narodnosti u ovoj občini za bankrotiranu talijansku stranku. Nu uspjeh mu se izjalovio, jer Niemci, koji nisu ni *Torta* ni *Nino* ni *Ombrelin*, mu se samo smiju te se [illegible] kako može pisac istoga imati pristaša. Taj su proglas [illegible] post *mačići* tiskali i raznašali i razašiljali po kotaru bez dozvole kotarskoga glavarstva a ipak ovo nije poduzelo ništa proti tomu nezakonitomu postupku. Naši se *mačići* brane, da oni nisu ni da neće da budu Talijani, a ipak je taj proglas tiskan u vrlo lošoj njemštini, kako obično kuharice govore, u pokvarenom hr. dijalektu u talijanskom književnom jeziku. Zašto nisu tiskali tu njihovu glupost i u talijanskom dijalektu? Valjda zato, jer se nisu htjeli zamjeriti svojim prijateljem i gospodarom u Poreču. U tom proglasu sadržan je kako ćete vidjeti poziv na „*veliku skupštinu narodno-istarske stranke u Matuljah na 15 Augusta 1898*“. Mačići su valjda dobili na kapetanatu mig, da će se do 15 augusta t. g. zategnuti sa riešenjem utoka proti riešenju izbornih reklama. Nu vidjet ćemo, da li imade još koja oblast koja, tu odlučuje. Na tu skupštinu, ako u obće bude držana, sprema se mnogo naših ljudi iz Kastavšćine, Voloskoga i Opatije, da vide dali će se i u njihovoj prisutnosti moći i smjeti psovati i grditi naše obljubljene vodje i naše svetinje.

Iz Cresa pišu nam 11. tek. mj.

Šad, kad se je cienjeni Vaš dopisnik nerezinski izjadao, i svojim sarkastičnim perom ožigosao nedostojno ponašanje svojih *negro-braća*, i zasliepljene družine, prigodom kanoničnog pohoda presvjetlog diocezanskog biskupa, obće ljubljenog dra. *Mahnića*, evo mene, da svojim slabim perom nastavim, gdje je od prestao, te da Vam u kratko opišem dalnje, odmah ću reći, baš triumfalno putovanje presvj. našeg biskupa po ovom našem pitomom otoku.

Pučanstvo naše biskupije, kud god je presvjetli putovao, a posjetio je i najzabitnije dušobrižničke štacije otoka Raba, Paga, Lošinja i Cresa, nije moglo naći

mjesta i baš se natjecalo kako da srdačnije i dostojnije dočeka i primi svog milog otca i brižljivog pastira. Način pak, kojim je presvj. *Mahnič* bio dočekan u gradu Cresu, svakog je baš ugodno iznenadio. Puljski kamorašt htijuć oponašati svoje krivo-nosno tamburaše u Trstu, htjeli su i ovdje u ovih naših mirnih i pitomih stranah uznemiriti nerezinske *brake* proti biskupu dr. Mahniću, pak smo već čuli da mu je ta njihova sramotna *arlekinada* pala na nepoštenu njihov obraz. Isti bili su pokušali, da i ovdje u Cresu mute preporučujuć ovdješnjoj gospodi, da se solidarno opru tobožnjim *panslavističkim težnjam* presvj. biskupa, koji da je nesamo u Osoru i Nerezinah, nego takodjer u Lošinju propovjedovao samo hrvatski i u svojoj propovjedi branio hrvatski jezik u crkvi i sokolsko svećenstvo, da uztraje u borbi za tu narodnu svetinju..., ali *braki* lajali i lajali samo da ne puknu od jada videć gdje biskup nehaje što na njega pseto laje... Usprkos tomu njihovu lavežu, gradjanstvo Cresa, kako već rekoh, bez razlike zvanja i stanja, našlo se na okupu predvodjeno svojim svećenstvom, svojim, načelničtvom, svojim činovničtvom, da što dostojnije dočeka i primi svega umnoga i čestitoga pastira!

Čim je pučanstvo ugledalo milo i prijazno lice biskupovo, koji sav znojan, trudan i prašan poput apostolskih misijonara, proputova većinom pješke takodjer ovaj naš vrletni i slabimi putevi providjeni otok, udari u uzhitne i radostne uzklike, koje utiša pozdravni govor mjestnog župeupravitelja, a zatim načelnika, koji je u svom govoru osobito iztaknuo duboko uvriježenu kršćansku ćud ovog dobrog pučanstva, i kako isto uvjek, pak i sada, u velike časti svoje crkvene poglavare, a svog biskupa baš obožava kako to i današnji primjer dokazuje i svjedoči.

Predstaviv se presvjetlomu svećenstvo i činovničtvo, uputi se ta krasna i mnogobrojna povorka u grad sa gradjanskom glazbom na čelu. — Na plokati pred crkvom konventualaca dočeka presvjetlog školska mladež sa svojima učiteljima i učiteljicama, i tu izašav iz reda jedna u bjelo obučena djevojčica, naslovi biskupa krasnom prigodnom pjesmicom, i predade mu simbolički cvjet, neograničene i neokaljene časti i ljubavi „liljan". — To je bio prizor, koji je svakoga, a osobito biskupa, kao poznatog prijatelja mladeži, do suza ganuo. (Konac sliedi.)

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 20. julija 1898.

Austrijski ministri neuživaju parlamentarnih praznika kao njihovi sretniji drugovi ostalih država. Već je punih petnaest dana što vodi pregovore ministar predsjednik grof Thun sa vodjami pojedinih stranaka o izravnanju parlamentarnih sporova. On je dogovarao ponajprije sa vodjami njemačkog liberalnog veleposjeda, pak sa onimi njemačkih liberalaca i nacijonalaca, pak sa članovi mladočeskoga kluba i napokon sa prvaci njemačke-katoličke pučke stranke. Svrha tim pregovorom jest u prvom redu poravnanje spora izmedju Čeha i Njemaca u Českoj. Svi ti pregovori ostali su do sada bezuspješni radi tvrdokornosti Njemaca svih stranaka, koji zahtjevaju, da se ukinu najprije poznate jezikovne naredbe za Česku i Moravsku a zatim da će se tekar moći ugovarati s njima o drugih manje važnih pitanjih.

Usljed tih neuspjeha sa njemačkimi strankami postao je politički položaj još teži nego li bijaše za trajanja carevinskoga vieća. Nakon ovih pregovora nestalo je nade na mir i na zdravi razvoj stvari u ovoj poli monarhije. Glavniji česki listovi pišu, da idemo u susret vrlo burnim i možda po cielu državu osudnim časovom. Njemačka tvrdoglavnost baca državu u najveću pogibelj, iz koje će se običnimi sredstvi vrlo težko izkopati. Ako bi htjela vlada — pišu isti listovi — Niemcem na štetu Čeha i nadalje pogodovati, češki zastupnici da će pokrenuti proti vladi tako oštru i bezobzirnu opoziciju, kakove do sada u Austriji nije bilo.

Prvaci slovenskoga naroda, i to odvjetnici i bilježnici iz Koruške, Štajerske, Kranjske i Primorja obdržavali su u nedjelju u Ljubljani skupštinu, da prosvjeduju proti zaključku senata prizivnoga suda u Gracu, kojim se njemački jezik proglasuje izključivim razpravnim jezikom. Prihvaćena bijaše tuj resolucija, koja žali nezakoniti postupak prizivnoga suda u Gracu i kojom se obvezuju svi prisvutni, da će se bez iznimke i bez obzira služiti riečju i pismom kod svih državnih i autonomnih oblastih, koje su postavljene za slovensko i hrvatsko pučanstvo u svih poslovih jedino slovenskim ili hrvatskim jezikom.

U Galiciji traju još uviek izgredi proti židovom, koji sišu nemilosrdno krv tamošnjemu poljskomu i rusinskomu pučanstvu.

Iz Srbije dolaze nevjerojatni skoro glasovi. Razkralj Milan, da se je naime hotio skončati, te da je o tomu obaviestio razkraljicu Natalija. Ova da je to priobćila ruskomu caru Nikoli, koji je odmah upozuao bolest razkralja Milana, te ga izlječio time, što mu je obećao četiri milijuna franaka pod uvjetom, da zapusti Srbiju i da se u nju nikada više nepovrati. Vrstan mora da je liečnik taj car Nikola!

Sa španjolsko-amerikanskoga bojišta imademo punu šaku viesti, koje opisuju podpuni poraz Španjolaca u Santjago na Kubi i kapitulaciju toga važnoga mjesta. Amerikanci zarobili su do 20 hiljada španjolskih vojnika, koje će odpremiti u domovinu. Tim porazom zadan je Španjolcem takav udarac, da im ne preostaje drugo nego zamoliti Amerikance za mir. Usljed toga poraza pobojala se španjolska vlada za mir i red u kraljevini, te je ukinula ustavne zakone proglasiv u čitavom kraljevstvu izimno stanje.

Franina i Jurina

Fr. Ča se je ono *Kukuma* ovidni klatil po Kastavščine?

Jur. Deju, da je nekakovi lunari štampeval.

Fr. Jel' pak bil va Kastve?

Jur. Ni, za svoju nesreću. Već je bilo sve pripravno za doček: lopižići, kotlići lati, leji, rogi, pokrovi, gojili lemuncini, kompir i jaja.

Fr. To je bilo gracije božje.

Jur. Namor je, sve kako onakova peršona merita.

* * *

Fr. Va Sv. Mateje da su se već za Jujelminom pohićevali s kukumami.

Jur. Ča se je podufal sam tamo pod?

Fr. Ajbo! On, kako vela i mudra peršona, ni smel bit prez ajutanti.

Jur. Pak?

Fr. Pak da se ni zmaknul, bi bili njega i njegovi ajutanti po sakrabojsku blagoslovili, a za marću bi mu bili zakantali:

„Hodi semo Celestina
Zač te ljubi kukumina".

Različite viesti

Našim predplatnikom i predbrojnikom! U izdavanju našega lista nastaje drugom polovicom ove godine mala promjena. U mjesto šta je do sada „Naša Sloga" bila tjednik i izlazila svakoga četvrtka, izlaziti će od sada unapried doista takodjer svakoga četvrtka, al će biti izuzeti dani 14. julija, 18. augusta, 8. septembra i 8. novembra tekuće godine. Osim prvoimenovanoga dana sve su to više manje blagdani. Dne 18. augusta slavi se rodjendan Njegovoga Veličanstva, dne 8. septembra je blagdan narodjenja Blažene Djeve Marije, dne 3. novembra se ovdje u Trstu poslie blagdana svih Svetih i sv. Justa slavi uspomena svih duša vjernih.

Naši predplatnici i predbrojnici neće nam te male promjene zamjeriti. Imali smo važnih razloga, radi kojih smo se na to odlučili. Za to malo nastojati ćemo inače odštetiti jih.

Pregledali smo stare knjige i priredili nove. Našli smo mnoge dužnike za više ili manje godina, za veće ili manje svote.

Pošiljemo njim posebne pozivnice, da namire svoje dugove. Neka se ni jedan ne srdi kada dobije takvu pozivnicu, kako su se njeki drugi u sličnoj sgodi. Pravo imademo zahtjevati što smo obnašli, da nam se duguje; a opet nismo nepogrješivi a da nebi mogli gdjegod pogrješno tjerati. Rado ćemo primiti dokazala i vjerojatne izjave o uplati. Želimo biti na čistu pak molimo, da nam se svatko oglasi, koji dobije pozivnicu za uplatu. Tko je dužan i premože platiti valja da plati. To zahtjeva poštenje svakoga pojedinca. Tko je dužan a nepremože platiti svega na jedan put, neka nam to piše i uvjerimo li se, da je tako kako piše, mi smo pripravni oprostiti djelomice dug ili da ga namiri na obroke.

Bolji nemožemo biti. Valja da budu takovi i predbrojnici zaostali sa uplatom i da se odazovu čim prije na naše odnosne pozivnice. Onim, koji se neodazovu, obustaviti će se list i eventualno iztjerati dug sudbeno. Da može list sam sobom živjeti, ni pol muke. Ali on nemože živjeti ni o zraku ni o liepih rieči, koje o sebi često čuje. Troškovi zanj su veliki, i oni nas *silе* na korak, koji evo ovim činimo.

U Trstu, 7 Julija 1898.

Uprava „Naše Sloge".

Glavna skupština „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru biti će dne 25. t. mj. na što upozorujemo sve, koji imadu pravo toj skupštini prisustvovati. Vidi pobliže „Poziv".

Občinskim načelnikom izabran je bio prigodom konštituiranja novoga zastupstva za mjestnu občinu Pazin veleuč. g. Dr. *Šime Kurelić* kandidat odvjetničtva. Čestitamo srdačno na sretnom izboru koli onomu pučanstvu, toli mladomu g. *načelniku*.

Na čast doktora prava bio je ovih dana promaknut na sveučilištvu u Gracu velecienjeni naš rodoljub g. Edvard Slavik, koncipient odvjetnika dra. Gregorina. Čestitamo iskreno mladomu g. doktoru!

Umirovljenje. Dvorski savjetnik kod namjestničtva u Trstu g. Anton Krekich pl. Treuland pošao je u stanje mira, te je tom prigodom odlikovan od Njeg. Velič. višim redom.

Prvu sv. misu prikazati će Sveviš-njemu dne 31. julija mladomisnik g. *Šime Defar* ml., sin čestitoga načelnika občine Tinjan, u župnoj crkvi rodjenoga si mjesta. Čestitajuć srdačno g. mladomišniku i čitavoj njegovoj cienjenoj obitelji na tom presretnom događaju, kličemo mladomu pitjatelju: *U dobar čas, Bogu na čast, narodu na spas!*

Glavnu skupštinu obdržavati će „*Tršćanski Sokol*" u subotu dne 23. t. mj. u 9 sati na večer u prostorijah „Delal. podp. družtva običnim dnevnim redom.

Sastanak „kršćansko-socijalne zvezo" vršio se u nedjelju dne 13. t. mj. u Dolini u prisustvu ogromnoga množtva naroda. Na sastanku govorilo je više govornika o socijalnom pitanju, a medju njimi i nar. zastupnik g. Josip Kompare.

Občinski izbori u Savičenti. Prošlog četvrtka obavili se u ovoj občini na Poljšćini občinski izbori i to na temelju dogovora ili kompromisa izmedju hrvatske i talijanske stranke. Čekamo od tamo o tih izborih pobliže viesti.

Što je sa novim zastupstvom u Višnjanu? Dne 16. t. mj. primili smo iz sredje Istre od prijatelja brzojavnu viest, da je u Višnjanu izabran od novoga zastupstva načelnikom g. Ante Rados, a u zadatoj „*L' Istria*" čitamo, da se zastupstvo nije ni konštituiralo, jer da nisu došli k sjedanici zastupnici „tjela, dapače ni stari načelnik Fortuna.

Nakon ove viesti neznamo u istinu sa čim smo. Ako je ovako mi predvidjamo drugo izdanje Oprtlja. Idemo da vidimo što će politička oblast u Poreču.

Štipendije za kandidate učiteljstva na srednjih školah. Ministar bogoštovja i nastave javio je naredbom dne 14. januara 1898. br. 31011 dekanu mudroslovnoga fakulteta na bečkom sveučilištu sliedeće: Da se pospješi uzgoj dobroga naraštaja za učiteljsku službu na srednjih školah sa *hrvatskim naukovnim jezikom*, smatram umjestnim — u predpostavi, da će dobiti ustavnu dozvolu potrebnih sredstava — obznaniti, da mogu kandidati osim na podpore, zajamčene im ovdašnjom naredbom od dne 19. augusta 1894. br. 10958, računati i na godišnje štipendije za dalnju dobu od 5 godina, koja će sliediti od godine 1899 napried.

Te štipendije, koje će se odmjeriti po postojećih odnošajih poprečno u godišnjem iznosu od pet stotina (500) for. dobit će svake godine kakovih šest mladića iz Istre ili Dalmacije, koji žele dići mudroslovne nauke (sve predmete, što se predaju na gimnazijah) na bečkom sveučilištu u tu svrhu, da polože izpite za službu učitelja na srednjih školah u *hrvatskom naukovnom jeziku* ili koji se već nalaze u pripravnom stadiju za izpite za tako učiteljevanje.

Glede načina za podieljivanje tih godišnjih podpora vriede ustanove točkah 1, 2, 3, 5 i 6 ministerijalne naredbe od dne 6. junija 1874 br. 7575 (Marenzeller 1327).

Podieljivanje tih štipendija vršiti će se na temelju podkrepljenih predloga zemaljskih školskih oblasti po c. k. ministarstvu bogoštovja i nastave i to od jedne do druge školske godine.

Štipendije davati će se kandidatom učiteljstva za sveučilišno četverogodišće u 10 mjesečnih antecipatnih obrocih, po absolviranju pako četirih godina u dvih jednakih obrocih, i to dati će se prvi obrok nakon odobrenja domaćih pismenih radnja, a drugi nakon položenoga izpita za učiteljsku službu. (Molbe za te štipendije valja dakle odposlati putem zemaljskoga školskoga vieća na visoko c. k. ministarstvo bogoštovja i nastave u Beču.)

„L' Istria" i loše občinske uprave. Naša stara prijateljica, poreška „*žaba*" lije gorke suze u svojem zadnjem broju žaleć, što občinske uprave, koje su još u talijanskih rukah, idu od zla na gore. Ona veli, da neće navadjati imena, ali da je to zlo baš zarazilo svu „*talijansku*" Istru. Mi pojmimo plač glasila klike Rovinj, Grožnjan, Motovun — Milje i druge občine pokazale su kako stoje pod upravom „*šinjorije*", a sudeć po pisanju „*žabe*" i druguda se pripravlja „*kraha*" i „*skandala*".

Ali čudna su vam ta naša gospoda Latini! Vide zlo, vide, da pada u jamu, vide, da Istra trpi na sve strane s njihovog postupanja, ali pomoći tomu neće. Zemaljski odbor ili junta, koja bi imala nadzirati občinske uprave ima drugog posla. Treba podnašati utoke i pritužbe proti ustrajanju hrvatskih škola, treba se boriti zubmi i nokti proti imenovanju kojeg našeg učitelja, treba mješati i kvariti račune hrvatskim občinam, treba skrbiti za dobru Pazina i Pomjana, treba nastojati, da se mili Liburnija, medjutim talijanske občinske uprave rade, što hoće, nemaju nikakvog nadzora, za juntu su izpunile svoju dužnost, čim su utaknule glas Slivena kod izbora, i tako dodju nenadano do propasti. A još je nješto: talijanske uprave u Istri nisu nego nastavak mletačkoga pašovanja u toj pokrajini. *Šinjorija*, dva tri bogatina i odsuhla vladaju za svoju korist a na štetu puka i občine. U obće je talijanski puk izključen iz uprave po cieloj Istri; a da je „L' Istria" pametna, bi imala svjetovati gospodi drugu politiku, demokratičnu, pa bi uprave bile bolje, kao što se vidi u hrvatskih občinah, i gotov bi bio mir naroda, sloga medju pukom hrvatskim i talijanskim. Ta mi vidimo svuda, kako se umjetno podražuje taj nesretni spor, lahučkani fakini i gospodičići izazivlju sveljer naše ljude, dočim puk s pukom, kopač s kopačem lepo živi u miru i za sliti se muče, da jedan drugoga razumi.

Talijanski svećenici, kao već hoćete da nješto učinite, na ovo se polje dajte: otimljite pomoćni puka občinske uprave iz

ruku gospode, odgajite pak za dobro upravljanje, budite vrli puno, više nego braća gospode.

Demokracija i kršćanstvo među Talijani u Istri dovelo bi pokrajinu do podpunoga mira.

Obiteljska žalost. Ovdašnja rodoljubna obitelj gg. braće *Paskvića* zadesila je težka obiteljska žalost. Ustrla im je najmilovrlo čestita starica majka nakon kratke bolesti providjena sv. Otajstvi vječ. Ucviljenoj obitelji naše iskreno sučešće!

„Skrajna bezobraznost". Pod tim naslovom donieli smo u broju od 30. junija viest po židovskom listiću u Trstu, usljed koje je *Guglielmo Grossmann* bio u školah na Voloskom i u Opatiji, i kako da se je u njih ponio, i što da je u njih doživio. Čujemo, da su c. k. kotarski školski nadzornici, usljed izvještaja *Guglielma Grossmanna* i gospode učitelja iztrage vodili, i izpitivali takodjer školsku djecu — dakako, sve radi boljega uzgoja djece. Čujemo takodjer, da se je obdržavala sjednica c. k. kotarskoga školskoga vieća, u kojoj bijaše prisutan cielo vrieme i *Guglielmo Grossmann*, i onda, kada se je raspravljalo o njegovoj i obojiče učitelja stvari. Dakako, da mora činiti iznimku *Guglielmo Grossmann* od svih drugih, koji se moraju odaljiti ako se o njihovi raspravlja. On je morao biti prisutan, da nadzire rad svojih nadzornika i c. kr. kotarskoga školskoga vieća. Ta njemu da se nemože nit ne smije ništa dogoditi, kako iskustvo uči, učinio on što mu drago. Što su c. kr. školske oblasti prema njemu, štićeniku i plaćeniku zemaljskoga odbora?!

Medju tim dočuli smo, da je *Guglielmo Grossmann* obašao i drugih škola. Već prije Voloske i Opatijskih onu u *Zamlu*, gdje da se je predstavio kao *„delegato della Giunta provinciale"*, i pretrgavao radovitu poduku. Kasnije pak da je obašao školu u *Rukavcu* i *Sv. Mateju* u *Poljanah*. Još u *Rukavcu*, da je na svu silu htjeo govoriti talijanski, i kad se je izrazilo, da govori jezikom škole, da je od govorio: *„sono delegato della Giunta provinciale"*. Kad nebi bio sav postupak i sve držanje *Guglielma Grossmanna* izazovno, svakako je izazovno njegovo siljenje talijanskoga govorenja u hrvatskih školah. A što da se rcče o njegovom uzkliku: *„sono delegato della Giunta provinciale"*?! Kao takav, on neima prava dolaziti u škole, i dotični učitelj mogao bi i morao pokazati mu vrata. A kad bi imao pravo i kao takav, zar odaslanik zemaljskoga odbora pokrajine pretežno hrvatske neima govoriti s Hrvati hrvatski?! Zemaljski odbor već je od carevinskoga sudišta dobio rjeitbu, usljed kojih bi hrvatski morao hrvatske spise rješati. A kad tako, onda bi njegovi članovi i odaslanici imali govoriti i odgovarati hrvatski u hrvatskih školah i po svuda drugud, gdje ima Hrvata u pokrajini. To u ostalom zahtjeva i narav stvari. Reć bi pak, da se je *Guglielmo Grossmann* od Rukavca do Sv. Mateja i Poljana naučio njekoliko rieči hrvatskih. Drugoga najbrže ništa. Ostao je kakav je bio, i obavljao svoju službu *nadnadzornika*, i nečemo reći koga još drugo.

Na njegovom putu, dakako kočijom, pratili su ga dva njega vriedna sina, i popitivali za Talijane u Sv. Mateju i kod Mihotića, govoreć izključivo talijanski. Eto, tu su plodovi upravne politike u Istri! Unuci čisto slovenskih roditelja, sinovi *„Viljčića"*, koj kao dječak nije znao nego slovenski i kako se je onda *Guglielmo Grossmann* zvao, ne znadu nit slovenski nit hrvatski, i išću Talijane gdje jih nema!! Na to vodi uprava u Primorju. Za to ga nagradjuje i odlikuje zemaljski odbor za Istru, za to mu c. kr. školske oblasti, kako njihovi predstavnici sami govore, nemoga ništa.

C. kr. kotarsko školsko vieće obnašlo je potrebnim upozoriti posebnom okružnicom učitelje na § 31. i 16. zemaljskoga zakona od 27. julija 1875. i dati do znanja imena svih članova istoga c. kr. kotarskoga školskoga vieća. Dakle jih do sad nije dalo.

O-im *Guglielma Grossmanna* nije nijedan član obilazio po školah. Zašto nebi tkogod njegovu pregledao? Tko daje njemu dopuste, da se toliko može odalečivati od svoje škole?! E, c. kr. školske oblasti?!

Iz Kastva pišu nam dne 8. t. mj. — Ove godine proslavili smo mi ovdje nešto svečanije nego drugih godina narodni blagdan naših apostola sv. Cirila i Metoda.

U predvečerje, dne 4. t. mj. naznanjivalo je širom Kastavštine gruvanje mužara sa staroga grada narodni svoj praznik. U večer pako rasvjetilo se Kastav grad, kako i drugih slučnih zgodah. A i u okolici opazilo se njekoliko kresova.

Na sam blagdan, t. j. dne 5. o. mj. služio je službenu sv. misu vrlo. gospodin dekan uz asistenciu čast. gg. mjestnih kapelana. Sv. misi prisustvovalo je obć. činovničtvo sa velem. gosp. občinskim glavarom na čelu, mjestna mladež pučkih škola sa svojim učiteljstvom, te mnoštvo pobožnog puka iz mjesta i okolice.

Tako eto korakuli smo korak naprieda u ovom obziru, da bi dobro, da se budućih godina i mi kao drugi rodoljubni gradjci i sela više tuzmu, da dostojno proslave naše slavjanske svete spostole, te da malo po malo ovaj blagdan postane — *narodni blagdan*, u pravom tomu smislu rieči.

* * *

Pišu nam dalje: Ovdješnje pučke škole svršile su dne 15. t. mj. sa svečanom svetom misom, te dieljenjem nagrada i školskih izvještaja. Iz školskih izvještaja razviđa se, da su naše škole i ove godine, hvala Bogu, dobro napredovale. Pošto se nisu ove godine obdržavali konačni školski izpiti, posjetio je zadnjih dana područne njeke škole g. *Vjekoslav Spinčić* sa gosp. obć. glavarom, da se osvjedoče o napriedku istih.

U nedjelju, dne 24. t. m., priredjuje *„Primorski Hrvat"*, pjevačko družtvo iz Trsata, izlet u Kastav, pa tom prilikom dati će naša čitaonica ljetni koncert sa plesom uz sudjelovanje rečenog družtva. Čisti prihod koncerta namienjen je postradalim Sinjanom od potresa.

Obzirom na plemenitu svrhu koncerta nadamo se, da će nas u velikom broju posjetiti rodoljubi iz bližnjih mjesta, kojim već sada kličemo: do vidjenja!

A da! U slučaju nepogodna vremena obdržavat će se koncert sliedeću nedjelju, dne 31. t. mj.

„Der Süden" izašao je i drugi broj toga lista sa zanimivim sadržajem, te ga preporučamo opet svim onim, koji ga mogu držati i podupirati!

Izvješće kr. velike gimnazije u Sušaku za školsku godinu 1897.—1898. U Sušaku 1898. Dobrotom sl. ravnateljstva hrvatske gimnazije u Sušaku primili smo gornje izvješće, o kojem ćemo koju obširnije kazati u *budućem broju*.

Iz Omišlja pišu nam 10. t. mj.: Odavle Vam se nitko odavna nejavlja, pa ćete možda misliti onako po domaću: „Kaj muče, valjda im je tamo dobro"! Godina 1897. prošla je tako kukavno, da je i visoka vlada bila prisiljena nevoljnikom u ovim krajevima u pomoć priteći. A god. 1898? Crna nam si piše i Stoljetni koledar prorokuje za ovu godinu izvrstna vina, mnogo voća, obilno pšenice itd. Pak? — Voća? Mi nemamo ni voćnih stabala i zato gore nam budi! Pšenica je dobro do pred konac prikazivala; grozdja se premalo na krasu zaleglo a u polju još manje. Na ono malo, što ga ima, napao lug, javila se peronospora a ovih dana u oči žetve eto navali i bura, koja već evo četvrti dan nemilice hara, truni, lomi grozdje, pšenicu, kukuruz i ostalo tako, da se narod sunzim očima iz polja kući vraća, gledajuć kako mu težki trud na oči propada!

Dakle o vočarstvu ni govora, vina ni za liek, a pšenica burom satrvena bacila se prvo dobe u krilo majci zemlji, od koje narodu nikakve koristi.

Ljudi su ove godine prilično lozu skropili i peronospore još do sad ima malo, nu njoj još preostaje vremena da svoju učini. Kako će tužni seljak prokuburiti ljeto i čim dočekati zimu!!

Iz Trilja kod Sinja (Dalmacija) pišu nam 15. t. mj. Evo vam g. uredniče kratkih viesti o strašnoj nesreći, koja je zadesila rodoljubni nuš Sinj i okolicu usljed grozdoga potresa.

Dne 2. t. mj. u 5·15 sati jaki potres sa sjevero-zapada zadrma kućama, koje djelom sruši, a djelom ošteti tako, da nisu više za prebivanje. Krovovi popadaše, zidovi popucaše i razklimaše se. Sela u krasnom sinjskom predjelu: *Trilj, Garduš, Vojnić, Košute i Turjaci* gola su ruševina; *Čaporice, Vedrine, Jakuka, Grab i Otok* sa svim oštećena, a druga nemilo ošinuta. Taj čas strah i trepet zavlada medju svima zemaljskim stvorovima; svak je mislio, da nas više neima, jer nije prošlo 5 časa a dal nije zatreslo i zatutnjilo. Tolikih je vrela nestalo, a nekoja su se nova ukazala; zemlja, ceste, putevi na toliko mjesta razpucase. Pripovjedaju očevidci, da se je zemlja za toliko metara razvrtila i u isti trenutak se zatvorila. Ogromne stiene sa brda i planina valjale se u doline. Ima 5 mrtvih, a puno težko i lako ranjenih. Na *Vojniću* i *Gardušu* zemlja sa kućerbza sravnila se. Svaš vrela nadošla. Krasne školske zgrade, crkve i župske kuće uništene, a medje i ograde za toliko kiom oborene.

Kroz noć i drugi dan vazda je trese i tutnjilo, a narod pod vedrim nebom u najvećem strahu preporučivao Bogu dušu. Za 4 bile su ljudje trešnje, ali jake; na 5 četiri sasvim jake a dosta ih slabijih; od 6—7 nekoliko jakih i više slabih; na 8 više manjih, a tri jake; jedna u 11.4 sati prilična. Prvi, samo Bog je dao, da nije trajala više od 3—4 sekunde. Od 9—13 više slabih, a nekoliko jakih. Na 18 sav puk iz Čoporica, Vedrina, Trilja, Garduna, Vojnića, Košuta i Turjaka pohodio u obhodu sa svojim župnicim B. D. Gospu Sinjsku, da nas oslobodi tog nenadnog Bića. I ja od vida nisam čuo već jednu tutnjavinu, dočim drugi kažu, da su više, ali sasvim slabe. I Sinj je dosta pretrpio. Preko 10.000 duša je bez krova sa njekom djećicom i starcima pod vedrim nebom vapijuć za pomoć. Šteta ogromna preko 800.000 forinti, te ni bi nijedna duša kršćanska bez razlike, političke boje, bogata ili siromašna, imala uzkratiti svoje desnice za postradale. Vaši Talijanaši imali bi se ugledati u Zadarsku talijansku občinu, koja je odmah pomogla postradalim sa 600 kruna. Naša braća iz Hrvatske i Kranjske pritekoše nam odmah na pomoć. Bog im platio!

Viesti iz Kastavštine. Imali bi toga mnogo pisati iz naših krajeva. Bar da javimo štogod važnijega, što se je zadnjih 14 dana zgadjalo.

Dne 7. julija prodalo se je na dražbi glavno imanje *Josipa Marotti* u Spinčićevoj. Kupili su ga vjerovnici *Frane Šepić* i *Ivan Grgurina iz Rukavca*. Već duljе vremena, govorilo se je, da se namjerava tu prodaju. Bila je njekoliko put i razpisana, i u pjelo se je prenašati ju. Neima ni mjesec dana, da je govorio zastupnik *Josipa Marotti*, da se prodaja zgoditi neće, sad se je govorilo, da će pomoći tast njegov, sad da će Poreč, sad da se je našlo spise za dobiti njeku znatnu pravdu. Otezajuć, rasli su kamati, trošio se je novac — pak konačno sve uzalud. Doktor *Krstić*, tjesni prijatelj *Josipa Marotti*, prijavio je odmah poslije dražbe osobnu eksekuciju proti *Josipu Marotti* u ime njeke gospodje. Za njekoliko dana došla je u istinu, i odvela mu konje i voz usupor svim molbam, da toga neučini. Spominjemo to, jer je *Josip Marotti* igrao veliku ulogu kod raznih dogodjaja u občini Kastavskoj, i htjeo medju ostalimi biti zastupnik občine Kastavske, te za to, da njeki ljudi vide, da Bog neplaća svake subote, al da nikomu ni dužan neostaje, i da ima sve svoj kraj. A zato i sliedeće:

Dva dana iza toga, dne 9. julija, da su bili odsudjeni od c. k. kotarskoga suda na Voloskom na platež ili odnosni zatvor rečeni *Josip Marotti*, *Vicko Pilepić*, *Vinko Dobrović*, svi ti iz Kastavščine, i *Ivan Percich i Degiulli*, oba iz Voloskoga radi toga, što su trgali pečate sa bačava postavljene od onih, koji imadu potrošarinu. Drugo je dakako pitanje izplate potrošarine. Toga istog dana, da je bio odsudjen ist. *Josip Marotti*, te dva *Marota Stucije* radi štete, što su ju nanašali njihovi u njivah, i to na prilazu *Frana Marotta* kućica u Spinčićevoj.

Dne 10. julija, nedjelju u večer poslije 9 ure bio je težko ranjen rečeni *Fran Maroti*, i nadjen izvan sebe na tlih nješto niže prodane kuće *Josipa Marotti*. Dne 11. julija u večer je žandar iz Voloskoga izpitivao u družtvu župana po kućah o tom žalostnom dogodjaju. Dne 16. julija po podne bile su preslušane u toj stvari razne osobe od c. kr. sudbenoga pristava na Voloskom gospodina *Savu*, kao sudca iztražitelja. Neposredno prije iztrage da je bio kod njega *Dr. Krstić*.

Govori se, da je posliednjih dana bio odsudjen *Vinko Dobrović Slocarić* radi njekakov dinamita. Već prije koju godinu imao je taj čovjek iztraga radi dinamita, i vriedno bi znati, gdje i kako je svršila ona iztraga. Zadnje doba bio je preuzeo komad radnje vodovoda s Učke u Opatiju — Volosko i Lovran; na jednom je tamo prestao raditi, i reklo se je, da radi dinamita, kojega da se je kod njega prilikom odnosne radnje našlo. I taj čovjek ima od c. kr. političke oblasti na Voloskom ovlast, da prodaje puščani prah, i da ga stanovitu množinu drži uviek u svojoj kući!

Za označenje odnošaja, oblasti i ljudi, budi spomenuto, da pokrajinski zemljišni vieroispovjesni zavod, odnosno zemaljski odbor u Poreču daje ljudem po Kastavščini posude kroz *Dr. Krstića* i kroz *Vinka Dobrovića* Slocarića. Bilo na čast jednim i drugim!

Uz takove viesti, evo jedne drugačije. Dne 15. t. m. bio je zaključak školske godine po svih pučkih školah Kastavščine. Na želju ravnajućih učitelja nije se ljetos, kako zadnjih godina, obdržavalo izpita. Ali svuda bila je sv. misa sa *„Tebe Boga hvalimo"*, kojoj su prisustvovala školska djeca i razni drugi. Poslije sv. mise dielile su se nagrade i školska izvješća od strane občine. U Kastvu zastupao je občinu kod toga čina občinski glavar i predsjednik mjestnoga školskoga vieća; u sv. Mateju član toga vieća i občinski zastupnik *Vjekoslav Spinčić*, u Rukavcu občinski savjetnik i član toga vieća V. Kinkela; u Zametu: zastupnik *Frane Konjde Pilepić*, u Klani obć. savjetnik *Luka Matijević*, na Belgradu *Josip Afrić* obć. savjetnik i član djelatnoga školskoga vieća, na Brežcih obć. zastupnik *Ivan Slavić*, na Zvonečoj obć. zastupnik *Mate Rinkela*. Odlikovani učenici i učenice, i još njeki bolji, dobili su darova, najpače „Oče budi volja Tvoja". Svi koji su prošli razred, odnosno odjel, u kojem su se nalazili, dobili su *„Izvješće"* o školah. Liep je to svežčić sa kakovih 60 stranica. Na početku je slika Njegovoga Veličanstva našega cesara i kralja Franja Josipa I. sa životopisom, prilikom petdesetgodišnjica Njegova vladanja. U *„Izvještaju"* razporedane su škole, razredi i djeca. U njem je i raznih viesti. Sve će to stalno djeca rado čitati, i pripovjedati štogod svojim. Radujemo se s občinom što će i tim načinom brine za uzgoj mladoga naraštaja.

Listnica uredničtva.

Gosp. A. P. u R. Darovanu svotu za družbu sv. Cirila i Metoda sa imeni darovatelja priobćiti će blagajnik u našem listu.

Gg. dopisniko molimo, da se ustrpe, jer nam se je na jednom odilje nagomilalo dopisa, a sve nemože u jedan broj.

Listnica uprave.

Nekojim reklamantom: Pročitajte prvu našu viest u br. 27. od dne 7. t. mj.

Poziv!

Družba sv. Cirila i Metoda za Istru obdržavati će dne 25. srpnja 1898 u 2½ sata pp. u prostorijama „Zore" u Opatiji svoju redovitu glavnu skupštinu sa sliedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav i komunikacije predsjedničtva.
2. Čitanje zapisnika o prošloj glavnoj skupštini.
3. Izvješće tajnika;
4. „ blagajnika;
5. „ nadzornog vieća.
6. Možebitni predlozi.

Svi prijatelji družbe pozivlju se ovim najučtivije da ovoj skupštini po mogućnosti prisustvuju. Podpisano častni se pozvati naročito te sl. uredničtvo na svoju glavnu skupštinu.

Za ravnateljstvo:

Dr. POŠĆIĆ, tajnik.

Br. 773.

Oglas natječaja.

Podpisani javlja, da će se dne 20. t. m. od 11 do 12 prije podne obdržavati u ovdješnjemu uredu javna dražba za gradnju občinskoga bunara (šterne) u Šajnih uz procjenbu od 3000 for. polag ustanovljenih uvjeta u razvidnomu zapisniku.

Občinsko glavarstvo

Barban 11. srpnja 1898.

Načelnik:

MALABOTICH.

Phönix-Pomada

Na izložbi za njegovanje zdravlja i bolestnika u Stuttgartu 1896 nagrajena odlik o m jest po mnienju liečnika i prizn da sa hiljadami zahvalnica! Jedino postojeće u Austriau pravo i neškodljivo sredstvo da gospodjem i gospodi izraste podpuna i bujna kosa i da zapriječi odmah opadanje kose i tvorenje prhuta; ona pospješuje i kod pouve mlade gospode rast jakih brkova. Jamči se za njezin kakvoću. Lončić 80 nvč. poštom ili pouzećem 90 nvč. **K. Hoppe,** Beč I. Wipplingergasse 14.

KONCESIONIRANA MEDJUNARODNA AGENCIJA ZA PUTOVANJA

Trst, Piazza Negozianti br. 1. **Vjekoslava Mozetića** Trst, Piazza Negozianti br. 1.

SVI U PARIZ

za trajanja svjetske izložbe 1900. pomoćju prištednje od malo novčića na dan.

Malo ih imade, koji neće posjetiti svjetsku izložbu od godine 1900. u Parizu. Ova će izložba biti bez pretjerivanja **najveći dogodjaj** ovoga stoljeća, te će stalno privući u glavni grad Francuzke milijune i milijune posjetioca sa svih strana svieta, te će biti bez dvojbe težko naći stanove za sve. Jer ako je dandanašnji, u obično doba, bez izložbe, bez ikakve privlačive sile, već jedino radi toga, što je Pariz prvi grad cieloga svieta, težko naći stan, te mora putnik, koji zadje u Pariz amo tamo propitkivati od svratišta do svratišta radi prevelike navale tudjinaca, što će tekar biti za svjetske izložbe g. 1900. za onoga, koji se nebude prije pobrinuo za stan! Za takoga će biti skoro nemoguće dobiti ikoliko pristojan stan pa ako ga i nadje, stojati će ga ogromne svote novca.

S toga uzroka, što je bez dvojbe vrlo važno, osiguralo si je družtvo **„La Tirelire"** u Parizu već sada znatan broj svratišta i stanova, i to uzev na svoj račun po najboljih svratišta u francezkoj priestolnici ili davši sagraditi novih, u kojih će nastaniti one osobe, koje budu posjetile g. 1900. najveću i najliepšu izložbu, što ih je igda bilo. Pošto pako ta izložba g. 1900. mora da bude pristupna nesamo imućnim razredom pučanstva, nego i srednjimi nižim razredom, napose radnikom, i da uzmogne svatko posjetiti najveličajniji grad svieta, koji će onom prilikom slaviti vrhunac ljudskoga napriedka, pobrinulo se družtvo **„La Tirelire"** mudro za to, da se neznatnom mjesečnom prištenjom željenu svrhu postigne. Mjesečne prištednje **počimlju od 1. julija 1898. i traju do 15. aprila 1900.** Ove prištednje uplaćuje se i poslije 1. julija i to tako, da se zakašnjeno mjesečno donaknadjuje. Težko bijaše zaista zamisliti ljepšu misao! K tomu treba uvažiti, da predplatnici neće morati da putupi zajednički u Pariz, nego kako se bude komu htjelo i sa koje željezničke stanice bude se htjelo. **Svaki dionik će moći odputovati il sa trščanske postaje ili bilo sa koje druge postaje u Austro-Ugarskoj, bilo sa kojim vlalom i bilo u koju mu drago uru. Istu povlasticu uživati će i kod povratka. Putovanje dakle nije zajedničko nego individualno.**

Mjesečne obroke ulagati će se kod c. k. poštanskih štedionica uz posebni platežni list, što će ga svakomu izdati *koncessionirana medjunarodna agencija za putovanja Vjekoslava Mozetića* u Trstu, koja je jedina ovlaštena, da zastupa ovo družtvo u čitavoj Austro-Ugarskoj, i koja pruža svakomu badava dotične programe i svaku najtočniju obaviest.

U ljekarni S. TOMAJA nasljednik

ZAGREB Ilica br. 12 **A. WINGER** ZAGREB Ilica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rhenmatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganeu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liči kašalj, preblada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djelujo proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krživosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje čudnac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žlički želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli korisno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolju, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtensadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 60 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, peručini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti suncanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjelodu i čnoću obraza i ruku. — Ciena večem lončiću 1 for. — K tome spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi širo po sobi prenugodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Seiaku liči uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, bisterijn. zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje, praška za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pokriljuju.

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj **Mate Mandić** **Tiskara Dolene u Trstu**

Broj 29. U Trstu 28. julija 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlani se listu, ogleni ne tiskaju po običaju cenika ili po pogovoru. Isto tako se ne prilaze. Novci se šalju poštarskom napotnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Iste, ako se može, najbliže pošti valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, nek to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Izuzam 14. julija, 18. augusta, 8. septembra i 8. novembra.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za 1 for., za seljake 72 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, 1 i za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Farneto br. 14.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru.

Žalostna istina!

Zadnjih dana bio je u ovdješnjem „*Indipendente*“ u dopis iz Citanove u Istri, pisan od njekoga *A. D.*, šira, koja označuje mladog, bogatog Rovinjca, tamo preseljenog i negledajućeg svakomu u brk, kad je za reći istinu. Zavela se naime prepirka medju latinskom gospodom, da li imaju pristati na prenos sabora i zemaljskog odbora iz Poreča u Pulu ili ne. Klika nezna što bi. Jedni bi htjeli Pulu, govoreć, da će ju time učvistiti u talijanstvu; drugi neće, da zapuste Poreč, jer misle, da u Puli nebi smjeli izkazati svoga „patriotizma“ i „kulture“ kano u Poreču. Najviše se je razpalio u zadnje vrieme „*tabin*“ Marko, koji nemože pojmiti kako može biti bedastih Talijana ili renegata, koji žele, da zemaljski uredi dodju u Pulu, a nevide jadni, da bi talijanstvo tamo došlo u pogibelj, jer... ostavimo, Poreč je Poreč... „*casa nostra*“. Sada je skočio na noge i spomenuti *A. D.* te udri po onim, koji hoće Pulu.

Nas se tiče i netiče ta komedija naših susjeda, ali treba, da ne svrgnemo s nje oka, jer malo po malo postaje važna za razsudjivanje mnogočesa.

Reći ćemo namah: Talijani su počeli odkrivati jedan drugomu *oltaride*. „L'Istria“ se bori s „*Trubilom istrijanskim*“, što izlazi u Puli, „*Idea italiana*“ u Rovinju navaljuje na „*Piccola*“ u Trstu, a zadnji eto govori „ex cattedra“ nepokvareni „Indipendente“. I, bogme, njemu treba vjerovati, jer obično zasoli dobro, a nikad se neže...

Gospodin *A. D.* kaže dakle, da Talijani u Puli imaju zahvaliti svoj položaj *samo* ratnoj mornarici, da *bez kompromisa s otom oni nebi mogli očuvati i širiti talijanstvo*, da sabor i zemaljski odbor nesmiju doći pod takvo skrbničtvo, gdje bi mogli uzdržati svoj talijanski značaj pod zaštitom *uniforme* i *bajinete*.

Žalibože, to je gorko, grda istina! Talijanstvo Pule, pače recimo izravno, poitalijančivanje hrvatskoga puka u Puli osniva se na kompromisu šarenjačke klike sa mjerodavnimi faktori c. k. ratne mornarice pod blagoslovom političkih činovnika. Zato se u Puli neskrbi, da hrvatski puk bude podučen u svome jeziku nit u crkvi nit u školi; zato su Slaveni izključeni iz občinske uprave ili, ako koji nesrećom dodje unutra, mora plesati, kako g. Rizzi svira; zato javni uredi niti imaju napisa u našem jeziku, niti govore ili obćе s nama u istomu; zato i u arsenalu, što neide njemčtinom, čini se talijančtinom, ali jeziku ogromne većine puka, naročito radnika, neima niti traga.

Al ne samo to: naši i dalmatinski mladići kad dodju u ratnu mornaricu, baš kao da dolaze u školu talijanstva; predpostavljeni obće s njimi samo talijanski; kod raporta nesmiješ reći: „*javljam pokorno*“, nego ako već neide sa: „*Melde gehorsam*“, moraš gulti: *annuncio rispettosamente*. Za djecu službujuću u mornarici drže se samo njemačke škole; ljudi rodjeni u Italiji dobivaju najbolja mjesta uz zapostavljanje domaćih. Al što da brojimo? Sve, sve u Puli stoji pod upliv nesretnog kompromisa.

Tà gdje je talijanstvo Pule? Zar u Kroaciji, u Sljani, u Polikarpu, u Verudi, medju Čiribici i Pazinci, medju Boduli ili Dalmatinci?

Što je pulskih obitelji talijanskih, te se dadu nabrojiti na prste jedne ruke, a ni te obitelji nisu starinom istarske, već za ljudske pameti došle iz Italije, naročito iz Venecije, Karnije ili Furlanije. Drugi Talijani u Puli su najviše Rovinjci, malo Piranaca, nješto lošinjskih i creskih renegata, pak podanici kralja talijanskoga. Masa puka, jezgra naroda, ogromna većina radnika, malih posjednika, trgovaca, obrtnika — sve je to hrvatsko, ali žalibože na putu raznarodjivanja.

Ali koju korist ima od toga Austrija, da gleda mirnim okom, gdje se naš narod pretvara u talijanski? Zar su Talijani za nju bolji građjani, bolji vojnici, bolji podanici, nego li Hrvati? Zar nevidi, jadna, da su Poturice gori od Turaka i da renegati u Primorju postaju najžešći iredentisti?

Dopuštajuć dakle vlada, da nam Talijani pod jednom ili drugom firmom raznarodjuju puk, ona pomaže neizravno stvarati osobe sebi pogibeljne; a to nekažemo, da koga denunciramo, to je historička istina, koja se neda pobiti, da Talijani nesimpatizuju s Austrijom.

Mi smo vidili i iztaknli drugi put, da talijanski listovi plaču, još sada za miletačkom vladom. Čitali smo kako je njekada „Corriere“ u Gorici napisao (a c. k. drž. odvjetničtvo ga nije zapljenilo), da od svih naroda austrijskih, Talijani imaju svoje težište van granica ove monarhije; vidimo svaki dan što pišu i razlažu učeni Talijani u naših krajevih; u obće možemo reći, da Austrija nije odgojila zasse nijednog učenog Talijana u ovom Primorju.

Što je dakle krivo, da se još uvjek tjera stara, nezdrava politika? Bog visoko, car daleko!

Konačni izpiti na pučkim školama.

(Izvješće gosp. *Vinka Rubeše* na glavnoj skupštini „*Učiteljskog društva kotara Volosko*“ u Mihotićih, dne 15. junija tg.)

Slavna skupštino!

Hćedoh jurve u zadnjoj našoj skupštini, da razpredem svoje misli i nazore o konačnim izpitima na pučkim školama, nu čovjek snuje, Bog boguje, a ja morao sam onamo, gdje prahom i olovom pameti uče.

Nu Bog i sreća junačka hćede, te me evo danas za godinu dana starijeg, pa možda pametnijeg, da blagonaklonošću slavnog predsjedničtva pred čestitim vašim licem iztresem svoje misli o tim izpitima, a na vama je, gospodo poštovana, da ih vržete na sito i rešeto, pa što komu Bog da.

Da izvješćnjem ob ovom predmetu uzrok je taj, što je ugledno mjestno školsko vieće u Kastvu pred njekoliko godina uvelo ponovno konačne izpite na svojim područnim školama.

Bilo je u ono vrieme, kad je pedagogička mudrost većinom sastojala u ljeskovoj masti, a za promjenu i u drenovoj, biva kad je ljeskovača uz svoju posestrimu drenovaču u školi igrala glavno kolo, te su se obdržavali školski izpiti. Nu malo po malo zabacilo ih se u ropotarnicu, tek još pridržalo ih se u gradovima za — paradu, jer ni u gradovima ne poluči se one svrhe, kojoj su izpiti učeseni. Tako mi barem ne dugo reče jedna vrlocijenjena kolegica iz susjedne Rijeke, a ja kako kupim, tako prodajem, pa vuk sit i koza cijela.

U gradovima više su izpiti izložba djece, nego li javna tezulja njihovog znanja. Majčice svoju sladku dječicu, a sestrice dragu si braću pomnjivo nakite, naližu, namažu, opraše, nafrckaju, nacifraju i izpremjene u gotove šećerna lutkica, pred kojima mora da ima učiteljstvo većega rešpetka, nego li pred malim učenjakom. Inače eto ti gospodske zamjere, koje se dugo ne možeš riješiti, kao ni poštene prehlade.

Nego skoro da se nijesam zapleo kao pile u kučine.

Dakle na selima napustile su školske oblasti konačne izpite, a dopustit ćete mi, da ih nijesu napustile radi komoditeta učiteljstva, ja barem o tom dvojim, nego jer su uvidjele, da u današnjim prilikama izpiti su mlaćenje prazne slame ili pacanje boba u stijenu, a bogme takve nedužne zabave ne priušte nam ni same naše oblasti.

Nego evo me iza ove filipike k samoj stvari.

Da su konačni izpiti na pučkim školama od velikog zamašaja — nota bene — kad se ih obdržaje motreć na njihovu svrhu, o tom nema dvojbe.

Privrženici njihovi izvadjaju između ostalih sliedeće ponajglavnije konsekvence:

a) Njima pridigne se ugled škole i učiteljstva;

b) pobudjuje se djecu na marljivo učenje tekom škol. godine i

c) pobudjuje se učiteljstvo na marljivo djelovanje u školah.

Uz prvu točku pristajem i ja kao priljepak uz stijenu.

Da vidimo u koliko može da se pridigne ugled škole i učiteljstva. Recimo školska soba je puna slušalaca kao šipak koštica. Učitelj izpituje, djeca odgovaraju kao po loju, tek ovdje ondje po koji zaostane kao baba u maršu. Medju slušaocima ima svake vrsti ljudi, ako ne drugo, a to po onoj: „svaka glava svoju pamet ima“, kako je rekao Kranjac, kad mu se privrnuo voz pun kapuza, a glave razbježale se na sve strane. Ima ih tute, koji drže do škole koliko do lanjskoga snijega, nego „došla baba trti lan, da joj brže prodje dan“. Ima ih opet takovih, kojim je škola, što i vlaškoj mladoj čaša vina. Treći opet nijesu za školu ni pečeni, ni frigani već onako ujekako kao sardelice na „buzare“. Četvrti došli opet, da se do sita naslašaju mudrosti svoga djetića. Pati napokon došli, a tih je najmanje, baš iz pravog zanimanja do škole.

Kad sva ova slavna slušajuća publika čuje i vidi kao na tanjuru, da se u školi se čuva sva sprava crkovna: kao metle, pometala, konopi, lopate, grede, ljestve (scale) i što ja znam; u jednu riječ, sve ono, što je potrebito kad se popravlja ili bieli crkva. Takovo spremište ili recimo konoba, vlastita je crkvena, Ecclesiae, a kako vi pjevate *Mekležije*, iz ovoga *Mekležija*. Je li vam sada jasno, da ova riječ nije ni talijanska, ni hrvatska nego latinska? A nisam li imao pravo kad sam rekao, da je skovana u Cresu? Ma čujte: i da ovo moje filologično tumačenje ne bude vam po ćudi, a vi se prizovite na koga drugoga učenjaka i neka vam on bolje tumači, i bit će meni drago, te tako naučit ću i ja ono, što neznam.

A ki vrag bi boje znal. špjegat ove stvari, na ke mi njanka nemislimo! od jenoga šproposita, smo učinili jeden magazin! Ma! labko je šprepositi delat, ma nać jim pocetèk i špjegat kako vi, štor dotor Sterganac, špjegujete svaku, tu se oće glave i glavice fine, metemo dir. — S tim hočete, da dokažete kako sto zadavoljni; i hvala vam moji dragi Cresani na vašoj pohvali.

Osim što je ta vaša *apoštolika Mekležija* spremište metala, konopa, greda, ljestava itd. imala je ona i drugu zadaću, a ovo pada na povist, na štoriju. U ono doba kad se po crkovnom propisu moralo plaćati *desetinu*, i občinski stanovi sv. Blaža, sv. Vida i sv. Lovreča davali su *desetinu* od svih janjaca, što bi se okotili u tih stanovih. Ovi janjci ne bi se živi dopeljali u grad, nego na mazgam dogonili bi se zaklani i proporani, jer želudce bi sahranile bravarice, da iz njih prave tekućinu, koja služi za zasiriti sir.

U stanovite dneve dakle došli bi bravari sa zaklanimi janjci, i unesli bi ih u Mekležiju, a tu bi sliedilo razdiljenje medju svećenicima, koji bi služili u crkvi. Imali su pravo na desetinu janjaca svi mansionari, osam na broju, sakristan, učitelj pjevanja, ceremonista, svi dakle, pak i službenici crkve. Jesu li kanonici dobivali svoj dio (del) neznam pravo, ali jako dvojim (dubitam) jer oni imadu posebni dohodak. Još se dobro spominjem, da sam kao dječak bio prisutan takovoj diobi, dokle nije već onda skoro posve prestala. Spominjem se suviše da bijaše najzadnji učitelj pjevanja pop *don Ivan Mills*, a za njim bezi jedne nadarbine pop *don Franjo Đorđić* dobre i blage uspomene. Don Stjepan Lužina bijaše najzadnji ceremonista, kojega nadarbina (beneficij) bila je ntemeljena na onoj Ograjci, koja je okolo sad porušene crkvice svete Nedelje na istoku fratarskih Batajinah; dok napokon don *Nikula Santulin* svrši broj svećeničkih sakristana. — Eto vam svega što znadem o tom.

(Sliedi.)

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

(Dalje.)

A ma! Dotor Strganac, vi toga znate i previše, ali mi, koji nismo *studianti*, zac na mesto libreh, valja, da po vas celi dan *manižamo* onu sakraboljsku motiku, i za rad toga smo *injoranti*, ne znamo onu blaženu štoriju, ka lepo kaže, ce je ovo i ce je ono; od kadà je i od kadà ni: mi bismo želeli, da nam vi stomacite onu besedu *Mekležija*, ku ste već dva put imenovali: pak još, da nam *špijegate* ona tri druga imena *Riva*, *Funtig* i *Aršan*, da znamo ako su i ona hrvatska.

Ja ću vam zadovoljiti, samo da ne navalinjete s pitanji. — „Ono ime Mekležija nije ni talijansko ni hrvatsko, nego latinsko ili ti vam crkovno. Tko ga je skovao ili u koje vrieme, to bi bilo mučno razaznati, jer to se je malo po malo uvlačilo u običaj; to stoji za stalno, da je ime skovano u Cresu. A odkien izlazi takovo ime, to možemo po prilici dokazati pomoću filologije. — Vi Cresani na glasu, što jako valjani pjevači, i čuju se vaši zvučni glasovi po svida. Vi radi pohadjate u crkvu, i vrlo se nasladjivate, kad čujete, da bud koji svećenik, pop ili frater, lipo pjeva. S toga neka nutrnja tajinstvena sila nuka vas, da idjete ne samo da slušate tihu svetu misu, kao virni kršćani i pravi katolici, nego još polazite na večernju i na velike mise, koje se uprav veličanstveno pjevaju u Cresu. Dosta sam svita obašao, i ne vidjeh puka, koji bi bolje bio izučen u crkovnom pjevanju od onoga u Cresu. U vrime večernje i velike mise svi, mali i veli, muški i ženske, svi pjevaju s klerom Psalme, Gloria, Credo i ostalo, tako, da je divota slušati onako skladne glasove, i čini se, da su se povratila ona prvašnja vrimena, kadisu starodavni kršćani svi zajedno pjevali u svojih skupčinah. Naravski, da vi nerazumite latinski jezik, pa za to i ne izgovarate točno (preciso) kako bi se morale izgovarati latinske riči. Sad evo me na naš predmet, i da vam tumačim onu rič Mekležija. Vi pjevate s klerom: „Patre onipotente fatore celi e tere visibiliu o-minum e invisibiliu“ itd.; pak pjevate i: „simun adorato“ itd. ovo je sve pogrešno, faljeno, jer ne znate jezik. Dolazi napokon: „Et Una Santa Catolica et Apostolica *Mekležia*. Moralo bi se pivati ovako: „et *Apostolicam Ecclesiam*, a vaši stari kao i vi, odnizmsli su onu *m* od apostolica, i metnuli bi sprid ecclesia i učinili *Mekležia*. A što je to? Mekležia je ono spremište (magazin), ona prostrana konoba, koja leži izpod riznice ili sakrištije, u kojoj se čuva sva sprava crkovna: kao metle, pometala, konopi, lopate, grede, ljestve (scale) i što ja znam; u jednu rič, sve ono, što je potrebito kad se popravlja ili bieli crkva. Takovo spremište ili recimo konoba, vlastita je crkvena, Ecclesiae, a kako vi pjevate *Mekležije*, iz ovoga *Mekležija*. Je li vam sada jasno, da ova rič nije ni talijanska, ni hrvatska nego latinska? A nisam li imao pravo kad sam rekao, da je skovana u Cresu? Ma čujte: i da ovo moje filologično tumačenje ne bude vam po ćudi, a vi se prizovite na koga drugoga učenjaka i neka vam on bolje tumači, i bit će meni drago, te tako naučit ću i ja ono, što neznam.

A ki vrag bi boje znal. špjegat ove stvari, na ke mi njanka nemislimo! od jenoga šproposita, smo učinili jeden magazin! Ma! labko je šprepositi delat, ma nać jim pocetèk i špjegat kako vi, štor dotor Sterganac, špjegujete svaku, tu se oće glave i glavice fine, metemo dir. — S tim hočete, da dokažete kako sto zadavoljni; i hvala vam moji dragi Cresani na vašoj pohvali.

Osim što je ta vaša *apoštolika Mekležija* spremište metala, konopa, greda, ljestava itd. imala je ona i drugu zadaću, a ovo pada na povist, na štoriju. U ono doba kad se po crkovnom propisu moralo plaćati *desetinu*, i občinski stanovi sv.

lama uči mrvicu više, nago li a—b—c, kako je do sada bila osvjedočena probudit će se bilja u njoj zanimanje do škole.

Kad budu ljudi vidjeli, kako im djeca znadu pismeno izražavat svoje misli, kako liepo i razgovjetno čitaju a čitano pripovjedaju, kad budu vidjeli, da im djeca u školi ne računaju na grah ili fažol, već što na pamet, što pismeno; kad budu vidjeli i čuli djecu pripovjedat o raznim zemljama i narodima, o kojima oni nijesu ni u pripitom stanju snivali; kad budu im djeca čisto i bistro raztumačila, da je tuča, zmrznut daž, te da ju ne prave kojekakve vještice, što se zrakom naganjaju jašeć na metli; kad budu im djeca razložila, da treba babe metlom otjerat, kad dodju vračit koju bolest, pa liepo dozvat lječnika; kad budu ljudi štošta liepa i koristna čuli od svoje djece u školi, mnogomu će puknut medju očima, pa će kadkad malko prijaznijim pogledom počastit onu zgradu, koja im je izmuzla liepi grošić a u kojoj se soli djećja pamet. — Mnogi će od tada unapried rado šiljat svoje dijete u školu, da se što nauči, a ne kako je do sada, da se ga iznebije, pa nek jadi učitelja, koji je za to „mastno" plaćan.

Pa i učitelja će zadovoljiti ljudi, kad vide, koliko trpi s dneva na dan sa pustopašnom seoskom uzdanicom u ne baš ljubicama zadojenom vazdubu. Na izpitima mnogi će nevjerni Toma utaknuti prst u rupicu.

Tako će se eto pridignuti ugled škole i učiteljstva, što će kao melem na rani djelovati na uspjeh škole.

Mnogi dodju na izpit, da čuju koliko li je mudar njihov sladki jedinac, koji — fra parentesi rečeno — sjedi na počastnom mjestu u — zadnjoj klupi. Oni su čuli više puta, da njihov dobri sinčić, koga se kod kuće ne mogu da nadiće, u školi ništa ne zna. Nu oni toga ne vjeruju. To je razglasio sam učitelj iz zlobe, čega li, zato sada sa grozničavom napetošću očekuju, kad će i na njega red doći, da iztrese iz rukava svoju mudrost. Red dodje a srdačni mali zijeva kao riba na zraku. E, šta ćete? — U svojoj velikoj ljubavi do svoga pomladka nijesu opazili, da im je mali — prava bukva, već su tute kombinovali kojekakvu učiteljevu zlobu, pa gotovo zamrzili ga radi njegove nepravde. A sada eto učitelj izplivao čist kao kristal.

Kod nas vlada još te u puku pogrešno mnienje, da djevojčicama nije od potrebe polazit školu. Nu kad majke vide, kako im kćerkice znadu šiti, krpati, plesti, vesti i hačkati, razplinut će im se u skrbnim glavama ta pogrešna misao, ko lagašna maglica na jakome vjetru. Eto ti novih prijatelja škole i učiteljstva! A i ti nješto vrijede, pa makar bile i ženske glave. Ta pomislite samo kad se onako ljudski razmašu svojim jezicima, to ti znade uzavrjeti cjelo selo, kao pčelinjak. Bog nas očuvao ženskih prodika i litanija, pa bilo u vrieme mira il rata.

Privrženici školskim izpitima vele, da se njima pobudjuje mladež na usrajno i marljivo učenje tekom godine. Meni se čini ova tvrdnja ipak ponješto presmjela. Velim to iz vlastitoga izkustva. Nas je onda nješto sasma drugoga ćeralo na učenje, pa da smo imali makar svake kvatre po jedne izpite. Ta znate, da se djeca drže one: „Kruh naš svagdanji daj nam ga danas" — a za sutra se i ne pita. Ela, rijedko je dijete, koje kroz godinu pet puta pomisli na konačni izpit.

(Konac sliedi.)

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 27. julija 1898.

Austrijski ministar predsjednik g. grof Thun boravio je u nedelju u Išlu, kamo je pošao, da izviesti cesara i kralja o političkom položaju. Iz Išla donio je ministar-predsjednik stalne naputke, što mu je činiti nakon neuspjelih dogovora sa Niemcima raznih stranaka. Još pred koji dan mislilo se obćenito, da će ministar predsjednik još jednom povesti pregovore sa Niemci, te da će mjeseca agusta ili svakako tečajem ove godine još jednom sazvati carevinsko vieće. Ali sva ta nagadjanja razplinula se na jednom nakon povratka ministra predsjednika iz Išla.

Dne 25. tek. mj. donio je naime službeni list bečke vlade vlastoručno pismo Njeg. Veličanstva, kojim se zaključuje carevinsko vieće. Tim je jasno rečeno, da se ono ove godine više sastati neće, a kad će se opet sastati, to neznade valjda ni samo ministarstvo.

Položaj je dakle i nakon putovanja ministra predsjednika u Išl ostao zapleten i nejasan kano što bijaše i prije. Neke novine pišu, da će ministarstvo izdati na temelju članka 14. zakon o uredjenju jezičnoga pitanja u ovoj poli monarhije. Nu tim nebi bio položaj riešen ni razbistren, jer bi Niemci i proti tomu zakonu poveli obstrukciju, kao što su ju vodili proti jezikovnim naredbam. Mi neznamo doista kako će se vlada izvući iz ovoga škripca. Njoj bo neprestaje drugo nego li, da obustavi djelovanje carevinskoga vieća, t. j. da uvede absolutizam, ili da promjeni postojeći ustav. Nedaleka budućnost pokazati će nam našto se je odlučio grof Thun.

Bugarski knez Ferdinand posjetio je sa kneginjom Marijom Luizom rusku vladajuću obitelj. Kneza i kneginju odlikovao je car Nikola visokimi ruskimi redovi. Knez Ferdinand posjetiti će i nekoje njemačke kuće. Tomu putovanju vladara mlade kneževine Bugarske pripisuju političku važnost.

Rumunjski kralj Karol sa priestolonasliednikom odputovao je dne 25. t. mj. u Petrograd. U kraljevoj pratnji nalazi se i ministar predsjednik Sturdza te nekoji generali, i pukovnici.

Talijanski ministar-predsjednik general Pelloux kani posjetiti Beč i Berlin, da se posavjetuje sa grofom Goluchovskijem u Beču i sa knezom Hohenloheom u Berlinu o položaju i o trojnom savezu.

Sa španjolsko-amerikanskog bojišta javljaju, da su se poslije predaje Santjaga španjolski i amerikanski vojnici u tom gradu sprijateljili, te da je jednim i drugim drago, da je prestalo krvoproliće. Španjolske zarobljenike odvezti će u domovinu španjolski parobrodi. Nakon pada Santjaga dali su se Amerikanci na obsjedanje drugih otoka i gradova u španjolskih naselbinah. Španjolska vlada traži od sjedinjenih država mir, nu reć bi, da Amerikanci nežele, da se sklopi mir dok nezauzmu Portoriko.

Dopisi.

Iz Buzeta išu nam 19. t. mj.

„Glas u Rami će se, plač i jaukanje mnogo; Rahel plače za djecom i ne će, da se utješi, jer ih nema."

Od brjega do brjega, od sela do sela sve Buzešćine naše razlijega se bolno cvilienje matera za izgubljenimi sinovi svojimi. Angjel smrti razastro bje krila svoja, te pao u Štrped, pa prekinu nit života okrunjenomu dr. *Podreki*; odande poleti u Kotle, pa otme posvećena Bogu čovieka *Nikolu Gržinića*, a odavle opet na Mlun Visoki, pa odtrga zelen cviet, mladoga *Jakca*, a sad eto ga na 17. t. mj. još prije, neg je dan zabjelio, pao je u pitomi sv. Martin, te učinio kraj životu mladoga učitelja, *Antuna Vivoda*; još mu nebješe 20 godina života, a jedna godina službe u Draguću.

Još u Kopru u školi ušulja se u nj crv boli, koji mu je malo po malo pregrizavao mladi život. Pred 15. dana legao je u postelju i ne digao se više! — Na vrieme se providio sv. Sakramenti za umiruće, prepusti se sasvim volji božjoj i izdahnu gotovo bez ikakvih muka. Bio je krepostan mladić, ponizan, smjeran, a veoma zanešen za svoje zvanje, al je Bogu draga bila duša njegova, za to ju je sebi uzeo u nebeski grad.

Dragi Ante! U svetim nebeskim dvorovima prosi milosrdje božje, da utješi bol raztužene majke tvoje, otca i sestara tvojih i tvojih prijatelja. Lahka ti bila crna zemljica, a duši tvojoj pokoj vječni!

Sprovod je bio u pet sati i pol pop. u ponedeljak, sprovod, kakovih se malo vidi ovuda. Vodio ga je čatsni g. buzetski kapelan Skalsky uz asistenciju velečastnih častne gospode: Vrbke iz Račica, Havela iz Sovinjaka i Flega iz Štrpeda. Pred grobljem ini se pridruži prečastni gosp. nadžupnik Kalac. Sprovodu je došao i veleč. župnik Gržetić iz Draguća, dosmoći učitelji sa školskom djecom, jedan učitelj iz Pule i jedan iz Pazina i mnogo naroda iz svih sela Buzešćine. Vience doposlaše učitelji svome dragu, sv. Martinčani svome suseljanu i Dragućska škola, gdje je učiteljevao, a obćinsko Glavarstvo u Buzetu podielilo je for. 10 podružnici sv. Cirila i Metoda u sv. Martinu mjesto vienca. Pokoj mu vječni!

Iz Voloskoga piše nam 20. t. mj.

Doznajemo, da je dr. Krstić bio u nedelju dne 10. t. mj. na jednom socijalističkom sastanku u sv. Petru na Krasu, te da je obećao, da će od sada unapried širiti po Kastavštini socialističke ideje. Talijani su svoje džepe zatvorili, možda, da će ih socijalisti otvoriti. Od dešperatnih ljudi se može sve očekivati. U ostalom od njega smo naučni vidjeti kojekakve „salte mortale". (A šta će na to kapetan Fabiani? Op. ur.)

Parobrod „Stephanie", od ugarsko-hrvatskog družtva presjekao je u nedelju 17. t. mj. na putu jednu ladjicu, koja je izvan Voloskoga bila usidrena na lovu pišmolja. Na ladjici nalazio se g. Pausi i Ercole Perugini iz Voloskoga, te se samo njihovoj prisutnosti duha ima zahvaliti što nisu zaglavili.

Kad se parobrod približio k ladjici, počeli su spomenuta dvojica vikati, što ih grlo nosilo, ma bijaše prekasno. Na mostu parobroda nije bilo ni kapetana ni kormilara, te su ona dvojica tek dospjeli, da prije sudara skoče u more, jer bi ih inače parobrod bio smrvio. Ladjica bijaše presječena na dvoje. Spomenuta dvojica dopeljale su na Volosko druge ladjice. Čudili smo se što se pri njihovom dolazku nije opazilo ni lučkog činovnika ni stražara, premda je to bila njihova dužnost i premda je bilo na stotine i stotine inoga svieta. Bilo bi ipak u redu, da gospoda kapetani malo bolje paze na tudji život i imanje. Svako malo čuje se o kakvoj nesreći na ovim prugama.

* * *

Gospodja Ema Stanger, rodj. de Peršić, darovala je ženskoj podružnici družbe sv. Cirila i Metoda za Istru 14 kruna za počastiti uspomenu na pok. strica gosp. Pija Peršić pl. Köstenheim, umrlog nedavno u Lovranu. Rodoljubaoj darovateljici budi ovim izrečena najtoplija hvala.

Franina i Jurina

Fr. Si čul Jurino, da je nekemu ovo leto presela Ivanja.

Jur. Nebore nisan baš niš čul, čaj' to bilo?

Fr. Dohtor Fritalja daj' slavil puli Slocarića svoju krstnicu i pozval svoji pajdaši, mej temi i nekoliko Brežan.

Jur. Pak?

Fr. Jelo se i pilo na pun trbuh.

Jur. Blaze njim!

Fr. Ja ma j' bilo mastno platit.

Jur. Ča i onen, ki su bili na fraju pozvani?

Fr. Buškarona!

Jur. Tako bi znal saki pozvat.

Fr. Ma né sakega!

* * *

Fr. Ča ga ono ima s nami on mići Žuvarić?

Jur. Zavraga mu je, da smo polazanjali, da j' finance daroval 500 furinčić.

Fr. Pak ča bi se vranica za to ripil, ter mu gredu dobro posli s dinamitom.

Jur. Ši nebore, ši!

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri priposlao je „Bodulija for ever" mjesečne prinose za april, maj, junij u iznosu for. 3. — Zbor duhovne mladeži u Senju for. 20 kao čist prihod od koncerta, što ga je isti priredio dne 30 svibnja t. g. Živili darovatelji!

Uprava „Naše Sloge".

Odlikovanje. Njeg. Vel. odlikovalo je c. k. namjestnika u Primorju gosp. grofa Goëssa tim, što mu je podielilo naslov i značaj tajnoga savjetnika. Gosp. namjestnika ide dakle naslov preuzvišeni.

Vjenčali se. Velečt. g. Dr. Šebesta, obćinski lječnik u Kastvu, vjenčao se dne 23. t. m. na Trsatu sa dražestnom g.ćnom Blandikom Pajkurić iz Rieke. Čestitamo srdačno!

— Naš čestiti rodoljub Martin Karčić zidarski poduzetnik iz Čunskoga vjenčao se dne 20. t. m. u rodnom mjestu sa vriednom gdjicom Marijom Rađe, kćerkom tamošnjega učitelja. Bilo sretno!

Imenovanje. C. k. kot. povjerenik kod namjestničtva v Trstu g. Ivan pl. Krekich imenovan je tajnikom namjestničkim.

Glavna skupština družbe sv. Cirila i Metoda za Istru obdržavala se, kako bijaše određeno, dne 25. t. mj. u „*Zorin-domu*" u Opatiji. Članova družbe prisustvovalo je skupštini, više nego li ikada do sada. Prostrana dvorana u „*Zorin-domu*" bijaše puna članova i nešto gostova iz Hrvatske i od drugud.

Družbin predsjednik presvj. g. Dr. *Dinko Vitezić* otvori u određeni sat skupštinu, predstavi vladinoga zastupnika—baruna *Reinleina*, i razne gostove, izmedju kojih, bijaše dobito burno pozdravljen član češke „*Matice školske*" g. *Adolf Šuster*.

U poduljem govoru ocrta g. predsjednik djelovanje družbe tečajem minule družtvene godine iztaknuv sve važnije događaje i sve korake, koje je ravnateljstvo poduzelo na korist družbe. Na koncu bijaše g. predsjednik burno pozdravljen.

G. *Šuster*, zadobiv rieč, zahvali se oduševljenim govorom na prijateljskom spominjanju i susretanju predsjedničtva i članova. I njega pozdravi skupština vrlo živahno.

Skupština odobri zatim obširna izvješća gospode tajnika i blagajnika o djelovanju družtva i o novčanom stanju istoga.

Nadzorno vieće predloži a skupština prihvati jednoglasno zahvalu i absolutorij ravnateljstvu.

Istotako primi skupština do znanja izvješće g. *Dr. Laginje* o ostvačćini pokojnoga dobrotvora *Mihovila Babića* iz Sarajeva.

G. *Viktor Tomičić* pozdravi skupštinu u ime načelnika g. *Dr. Stangera*, koji bijaše zapriečen doći na skupštinu radi žalosti u obitelji.

Izabran bijaše u obranički sud gosp. župnik-dekan *Mijo Laginja* na mjesto blagopokojnog župnika dekana *Ant. Turka*.

Po izcrpljenom dnevnom redu pozove g. predsjednik skupštinare, da uzkliknu Njeg. Veličanstvu Franu Josipu I. trokratni živio! čemu se skupštinari živo odazvaše. Ovo je u kratko tečaj V. skupštine naše družbe, a obširno i potanko izvješće dobiti će članovi napose tiskano, što će ga izdati ravnateljstvo naše plemenite družbe.

Živili Višnjanci! U zadnjem broju našega lista začudili smo se na ono, što je pisala „*L' Istria*" o izboru načelnika u Višnjanu, te smo se već bojali, da će se i tamo odigrati oprtaljska igra. Medjutim danas možemo javiti stalno, da je obćinsko vieće višnjansko redovito konstituirano i da je izabran načelnikom vrli naš *Radoš*, a savjetnici sve sami kršni naši sokolovi. Sada je red na viših oblastih, naročito na političkom upravitelstve i na zemaljskom odboru, da budu pripomagali sborom i tvorom novoj upravi, te da budu odstranjivali klipove, što će joj bacati pod noge talijanaška klika. A vi, dični sokolovi, iz svih sela Višnjanštine, kojim je puk povjerio upravu obćinskoga imetka, držanje reda, skrb za zdravstvene prilike, pospješivanje moralne i materijalne dobrobiti, budite muži; neka vas vodi poštenje, sadinost i sloga; neka u vami bude žarka ljubav za narod i narodni jezik. Nebojte se pretnja šarenjakih, nepodajte se njihovim željam, nego popravite sami, što su vam oni skrivili.

U to ime, pomozi Bog! Bilo sretno!

P. S. Doznajemo naknadno, da je naš puk u Radoših na dan izbora načelnika plesao od veselja.

Zaključenje XIV. sesije carevinskoga vieća. Zastupnici na carevinskom vieću dobili su od predsjedničtva istoga ovaj dopis: „Br. 1069. Njegovo c. i kr. apostolsko Veličanstvo odredilo je premilostivo Previšnjim ručnim pismom 24. julija 1898. zaključenje XIV. sesije carevinskoga vieća — kako je to predsjedničtvu priobćila njegova preuzvišenost gospodin ministar-predsjednik pripisom 25. julija 1898. br. 1029. O tom častim se obavjestiti gospodu zastupnike na carevinskom vieću. Beč, 25. julija 1898. Dr. Viktor pl. Fuchs".

Od 18. junija do ove odluke bilo je zasjedanje carevinskoga vieća određeno, sada je zaključeno. Razlika izmedju odro-

čenja i zaključenja je u glavnom to, da zastupnici za vrieme zaključenja gube imunitetu, te da bi, kad bi se carevinsko vieće opet sastalo, počela dalnja, XV. sesija, za koju bi se imalo na novo birati i predsjedničtvo i svi odbori do sad obstojeći.

To bi bio svakako jedan poslidak boravka ministra-predsjednika kod Njeg. Veličanstva u Ischlu. Što će slieditи, to se nemože poreći.

Obiteljska nesreća. Iz ilirske Bistrice pišu nam, da je u Gracu preminuo dne 13. t. m. tamošnji čestiti trgovac i vlastelin g. *Josip Domladišek*, tast hrvatskih rodoljuba gg. dra. *A. Stangraj* odvjetnika i nar. zastupnika na Voloskom i dr. *A. Bakarčića*, odvjetnika u Rieci. Naša iskrena sućut pokojnikovoj svojti!

Iz Brseča pišu nam 20. t. mj. Po davnom običaju proslavili smo ovdje i ljetos svečanim načinom blagdan svetih naših apostola Cirila i Metoda. Naš dobri i pobožni puk učinio je zavjet, da će svake godine svečano proslaviti taj veliki blagdan za slavenska plemena, pa bi taj krasni primjer imala slieditи i sva naša braća širom mile naše Istre.

Iz Pićna. Dan 14. t. mj. kada bijaše veleč. g. dr. Šimun Kirelić jednoglasno izabran načelnikom velike obćine Pazin, obradova nas Pićance u osobitoj mjeri, jer je dičnog novog načelnika zibala pićanska kolievka, hranilo miljeko hrvatske majke Pićanke, a mi se Pićanci zato i ponosimo. Sad neće moć kazati ona trojica krnjela u Pazinu sa svojimi podrepnicami, da je novi pazinski načelnik „foresto“, što su u gluposti svojoj govorili o prijašnjih načelnicih naše stranke.

Kada ste, gospodo latinska, pred 30-40 godina htjeli dokazati svietu, da neima u Istri Slavena, onda ste mogli čuti kako je bilo srce Istre, Pazin grad, onda ste jamačno i čuli, kako je naš narod u samom, tada hrvatskom Pazinu, jadikovao:

„Svi karnjeli
Vraga pojeli,
Kada su prišli
Va naš pajiš“!

Mi dakle mislimo, da je više *fore to* jedan Costantini, neg li jedan Dakić ili Trinajstić, koji su ipak Istrani. Dà, *foresti* su bili vašim bogomrzkim težnjam, te mi rali su vama takovi biti, ako su htjeli skrbiti za obće dobro. A kako se pak vi, gospodo Latini, zauzimate za obće dobro, to ste ajmo dokazali takodjer u najnovije vrieme, kada ste pitali dioba obćine.

Dočim bi dioba pazinske obćine, koju no vi tako oporno zahtjevate, naniela ne samo podobćinam, nego i samom gradu ogromne štete, mislite li, da će to njenim raševinama hrvatske svieti sagraditi kule vašeg talijanstva, kad biste postignuli ovaj toli žudjeni cilj! Ako ni se ta dioba obistinila, onda vam velimo: „Do vidova kod Philippi“! — il prije il kasnije. Ali mi gojimo nadu, hoćemo da-pače vjerovati, da do diobe neće doći.

Zašto toliko škode za tako malu ili nikakvu korist? A kako to, da nam, *drugi „našu“* obćinu razdiele? Zar pitamo valjda mi Hrvati tu dielitbu *naše* obćine? Što da nećemo mi biti gospodari u *„svojoj“* kući? — Toga nećemo, niti nismijemo vjerovati.

Dočim iz srca čestitamo novom načelniku, kao Pićanci, želimo njemu, da bi dugo na čelu bio cjelokupnoj pazinskoj obćini.

Nekojim reklamantom javljamo i opet, da broj našega lista od dne 14. t. mj. nije izašao.

Koncert na korist Sinjana. Prošle nedjelje bijaše u Kastvu, i to na vrtu tamošnje čitaonice koncert na korist potresom unesrećenih Sinjana. Koncert izpao je u svakom pogledu vrlo krasno. Na koncertu pjevalo je pjevačko družtvo *„Primorski Hrvat“* sa Trsata upravo divno. Mnogobrojno občinstvo bijaše razdragano toli krasnim pjevanjem koli domoljubnimi govori narodnih prvaka. Slava „Primorskomu Hrvatu!“

Mjesta pilota. Otvoren je natječaj za 10 pilota i to 6 prvoga a 4 drugoga razreda, kojim će biti povjereno nadziranje nad ribarstvom uzduž obale istarske i dalmatinske. Tom službom spojena je plaća od for. 325 i godišnji doplatak od for. 81.21, dotično for. 300 plaće i 75 doplatka i odjelo za oba razreda.

Molbe valja upraviti c. k. pomorskoj vladi u Trstu.

Unesrećenim Sinjanom na pomoć. C. k. namjestničtvo u Trstu javlja u službenom listu, da je usljed naredbe ministarstva dozvoljeno sakupljanje milodara za unesrećene Sinjane i u našem Primorju.

Iz Nerezina pišu nam 21. t. mj: Dne 13. t. m. desio se među nama dalmatinac Antun Crnosija, koji je došao amo, da pozdravi i pohodi svog starog učitelja O. Bonu Sokolića. On je *četrnaest* godina boravio u Americi, gdje je stekao liepu svotu novaca. Dodje i u čitaonicu, gdje se par satova veselo zabavljalo i srdačno mu se nazdravilo. Crnosija je rodom iz Ugljana, kraj Zadra, i otolen otišao u Ameriku, a da *nije znao ni kruha pitati talijanski*. Ovo nek služi kao primjer našim „popardilom“, koji daju piti prestom i nekom puku, da se bez talijanskog jezika ne može ni u Lošinj. (Maramen!)

Gosp. Crnosija i sad ponosise, i otvoreno kaže, da je Hrvat, i ljubi grudu, gdje se rodio, i jezik, kojim ga je majka naučila. Zaista vidi se iz toga, da je on značajan čovjek, jer premda boraveći toliko vremena daleko od svoje majke domovine, pije ju zaiskao! Živio! Živio! Tako valja, a ne kao neki naši „popardili“, koji kad brodom prodju samo nekoliko tjedna mora, već promiene „banderu“, kačajuć pod noge svoj materinski jezik! (Ostalo drugi put. Op ured.)

Kapočan.

Službeni list i „rodoljubno“ djelovanje naših reformatora. Službeni list tršćanske vlade „L'Osservatore Triestino“ govoreć o milodarih, što ih sakupljaju talijanski svećenici tršćansko-koparske biskupije, kojimi milodari, kane zlosretnoj „Legi“ pomoći, da se što brže otudje hrvatsko-slovenska dječica svomu Bogu i narodu, kaže, da je to djelo u istinu *patriotično*, te preporuča družtvo u Trstu i u Istri svim onim *„koji cieno vjeru svojih otaca te trepeću pred pogibelju, koja prieti talijanskoj narodnosti!“*

Ovako pliše službeni jaslar o djelovanju družtva, kojemu je jedina svrha, da raznarodi ovdje na jugu dječicu cesaru i kralju najodanijeg pučanstva! Pak da ne vlada još uvjek žutom kučom zloglasni duh gorke uspomene maloga viteza?! !

Izborni spisi slobodni su od biljegovine. Župni uredi u Topolovcu i na Gradini — obćina Oprtalj — izdali su nekojim svojih župljana prigodom zadnjih obćinskih izbora dokaznice, ili certifikate o smrti njihovih otaca, koji bijahu — premda davno već mrtvi — uneseni u izborne liste kano birači. Te dokaznice poslala je c. kr. politička oblast u Poreču financijalnoj oblasti u Trst, da budu rečeni župnici globljeni, što su izdali one spise bez biljega. I zbilja ggn. župnici bijahu kaznjeni svaki globom od for. 13·5 nvč. Na utok proti toj odsudi dobili su župnici novu odsudu, kojom su riešeni svake kazne, i u kojoj je načelno izrečeno, da su spisi izdani u izborne svrhe slobodni od svake biljegovine ili pristojbe.

Znatan broj naših djaka na državnoj gimnaziji u Trstu. U zadnjem tečaju ove školske godine polazilo je ovdašnju državnu gimnaziju 409 djaka; po narodnosti dielo se ovako: 131 Niemaca, 138 Talijana i 134 Slavena i to 114 Slovenaca i 20 Hrvata. Ispit zrelosti polagalo je 16 Slavena i to 14 Slovenaca i 2 Hrvata dočim je bilo razredu svega skupa 35 djaka.

O poznatom odpadniku i izdajici Krstiću piše čestiti „Dalmatinski Hrvat“ u zadnjem broju koliko sliedi:

„Dr. Krstić, koji je suzan na očima lanjske godine na pravaškom sastanku dne 14 studenoga u Arbanasim hinio, da neće raditi u prilog talijanaša, eto opet u Istri u Voloskoj okreće kabanicom i radi proti rodjenoj braći Hrvatima. Amo vrli rodoljubi njegovi domorodci kanu mu i kleti će mu uspomenu, kad se otudjijo ponovnom svom obećanju i hrvatskom narodu, uz koji se oni junački bore. Pred sto ljudi dao je on lani obećanje, što danas gazi. Ali ljudi, ala značaja!“

„Naša straža“. Pod ovim naslovom ustrojilo se u bieloj Ljubljani novo družtvo, kojemu je svrha u prosvjetnom i gospodarskom pogledu podupirati Slovence i Hrvate tamo, gdje su najviše izloženi navalam naših narodnih protivnika. Na prvom sastanku bili su prisutni izmedju o stalih i slieđeći naši prvaci. dr. Laginja, dr. D. Trinajstić, prof. Spinčić Slavoj Jenko, dr. M. Trinajstić i dr. Janežić.

„Jedini broj“! Iz Voloskoga piše nam prijatelj: Vaš redoviti dopisnik odavle stalno će Vas izvjestiti i o njekakvom *„Jedinom broju“*. Izašao je takav pod naslovom „Volosko-Opatija“ hrvatski (pokvareno), talijanski i njemački. Kako je *„Jedini broj“*, tako je u njem jedini članak u tri jezika. Hrvatskomu je naslov *„Komunjski izbori u Voloskom-Opatiji“*. Iz naslova vidi se, zašto je taj jedini broj i članak, tiskan na Rieci. Glavni mu je sadržaj psovke, klevete, neistine. I Hrvati i Niemci smiju se tomu. Za onakovu robu nedaju ništa. Znaju što je *Jean Percich*, i znaju koj se za njim skriva, čovjek naime, koji je već svaki trag ugleda izgubio, da se žaca svojim imenom na dan. Nije vriedno o tom ni pisati. Nego jedno sam htjeo iztaknuti. Čuo sam, da je dr. Minach poslao njekoga Lovranca k dru. Krstiću, s ovaj da mu je dao 50 komada onoga *„Jedinoga broja“*, da ih skrivno izruči Benjaminu Battestinu, po preporuci Alojzija Fabiana c. kr. kapetana na Voloskom, mašnu c. k. pošte i vlastniku c. kr. trafike u Lovranu. Baš krasan savez, u kojem nas imenadjuje jedino ime advokata dra. Minaka!

Govore, da je c. kr. politička oblast na Voloskom naknadno zaplienila onaj *„Jedini broj“* i pobirala ga po Voloskom-Opatiji. Težko, da je to učinila u Lovranu kod Benjamina; a nit po Rukavašćini, kuda da je dielio onaj *„Jedini broj“* njeki Vice Crnić, postolar.

Talijanska radost — naša žalost. Čitamo u talijanskih novinah, da su se obć. izbori u Sanvincenti obavili u podpunom porazumljenju, a na zadovoljstvo talijanske stranke. Iz početka imali smo viesti od naših prijatelja, da stvari stoje dobro i da bi mogao puk predobiti Kalabreže grada. I žalostno je, da se onaj puk već jednom neprobudi: škole neima, vode nejma, putova neima, sasvim tim drži i nosi mirno jaram talijanski, nemareći, što svakim danom gubi svoga zemljišta, što sve više širi svoje gospodstvo rovinjski i vodnjanski oderuh, i što sutra ili prekosutra neće imati ni kuće ni kućišta, ni blaga ni zemljišta. Dakle složili se tobože „građani“ i vanjski, pa će sladki *Biba*, Talijan od jučer, opet zapovjedati skupa s *Volpijem*, *Varanom*, *Galantom* i drugimi, a *Smoljani*, *Škokovci* i *Bokordići* plesati će kako oni prvi budu svirali. A znate u kojem je razmjeru narodnost pučanstva na Sanvinčenštini? Dà i ne, deset po sto su zapisani u Talijane a sve drugo je naš narod; pa sasvim tim Talijani vode za nos naše kakogod hoće, i jošte imade naših, koji najvole složno... biti sužnji.

Dao Bog da nebude toliko zlo.

Carevinsko vieće zaključeno. Previšnjim od dne 25. t. mj. zaključeno je carevinsko vieće, koje bijaše do sada samo odročeno.

Narodna tiskara u Puli. Sa prvim augustom otvara se prva narodna tiskara u Istri. Koliko muke, dok se to postiglo i kolikih troškova, dok se to uredilo! Hvala Bogu danas je stvar dovršena, gotova. Dužnost je sada svih rodoljuba, da tu tiskaru podupru sa naručbama. Vlastnik iste g. A. Gabršček, koji imade i u Gorici svoju tiskaru, poznat je već kao jedna najboljih i najsolidnijih firma, pa se ufamo, da će si u Puli taj dobar glas uzčuvati. Preporučamo osobito hrv. obćinam, da svoje naručbe šalju amo u Pulu a ne u Goricu, kao do sele i to čim prije, da se ljudski započne raditi.

Sliedimo liepe primjere otačbenika požrtvovnosti! Preuzvišeni vladika J. J. Strossmayer postao je članom utemeljiteljem družtva „Hrvatski dom“ u Vrbniku darovav svotu od 200 kruna.— Velec. gosp. Mato Kundić trgovac u Opatiji darovao je istom družtvu 20 kruna. — Živili plemeniti blagodarnici!

Od sv Ivana izpod Buzeta pišu nam 20. t. mj., da je skupština tamošnje podružnice družbe sv. Cirila i Metoda, u rečena za dne 17. t. mj. odgodjena radi nepredvidjenih razloga na kasnije doba.

Istoj podružnici darovala je gdja Marija Flego iz Malogsela 1 for., na čemu njoj se odbor podružnice liepo zahvaljuje.

Radi nepristranosti izjavljamo po želji g. *Pilkwcina*, iz Velogsela, koji je bio osobno u našem uredničtvu, da on nije sudjelovao kod demonstracije, popisane u br. 26 „Naše Sloge“ i stigle nam iz Velogsela.

Učiteljsko družtvo „Narodna Prosvjeta“ obdržavalo je svoju drugu glavnu redovitu skupštinu u Buzetu dne 15. lipnja. U novi odbor bijahu izabrani: Jelušić Ernest, predsjednik, Bačić Josip, podpredsjednik, Sepić Vinko, tajnik, Jakac Jakov, blagajnik i Zidarić Vikentije, zborovodja.

Izvješće banke „Slavije“. Primili smo sa zahvalom obširno izvješće o djelovanju toga slavenskoga zavoda tečajem minule godine, te ćemo u budućem broju donieti izvadak iz toga izvješća.

Odbijen utok. Gospodska fukara u Puli, koja se je za poslie lnjeg saborskog zasjedanje onaka *zulukaferski* ponašala naproti našim-našim narodnim zastupnikom, uložila je utok proti obtuženici, koju je državno odvjetničtvo proti njoj radi rečenog popašanja podneslo. Prizivni sud odbio je taj utok i tako će ta slavna puljska *Sinjorija* odgovarati za svoja junačka djela pred okružnim sudom u Rovinju.

Djaci nautičke škole u Malom Selu po narodnosti. Čitamo u talijanskih novinah, da su položili izpite na nautičkoj školi u Malom Selu koncem ove školske godine slieđeći djaci: *Kozulić*, *Bajčić*, *Jerolimić*, *Jaarošić*, *Makek*, *Martinolić L.*, *Martinolić A.*, *Mirković*, *Skopinić*, *Tence*, *Tomšnić*, *Car*, *Carić i Demarchi*.

Kako je razvidno sve gola hrvatska imena, osim zadnjega, pa na žalost neima valjda medju svima niti *jednoga* Hrvata, već sve goli Talijani *„puro sangue“*, koje nam je stvorila nesretna austrijska politika u ovom stoljeću.

Gnjusna klevetа. Poznati izdajica piše ovdašnjemu Židovčetu iz Liburnije, da se tamošnji hrvatski učitelji pripravljaju za „politički sastanak“, što će se obdržavati za koji dan u Ljubljani.

Ovako gnjusnu klevetu može izreći samo izdajica il propalica moralni, kakovih imade na žalost jedna *„bdcia“* u našoj Liburniji. Taj *tobožnji* politički sastanak nije drugo nego godišnja skupština slovenskoga učiteljstva u Ljubljani.

Brzojavni ured. Ovih dana otvoren je brzojavni ured, spojen sa poštanskim uredom, u Sv. Nedelji kod Labina.

„Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ pozivlje svoje članove za dne 1. i 2. agusta u bielu Ljubljanu na X. skupštinu u proslavu 50 god. vladanja Njeg. Veličanstva i desetgodišnjice svoga obstanka. Dne 1. agusta daje „Zaveza“ sjajan koncert.

Godišnji izvještaj pučkih škola spadajućih pod okružje mjestnog školskog vieća u Kastvu koncem školske godine 1897-1898. Sa slikom Njeg. Vel. Frana Josipa I. U Gorici 1898. Izdalo mjestno školsko vieće u Kastvu. Dobrotom ovoga vieća primili smo gornji izvještaj, u kojem je govorio naš dopisnik iz Kastavštine u zadnjem broju.

Užasna nesreća na moru. O sudaru parnjače „Bourgogne“, jedne od najvećih i najljepših ladja družtva „Transatlantique“ sa jedrenjačom „Cromartyshire“ čitamo ove viesti: „Cromartyshire“, s kojom se je „Bourgogne“ sudarila, jeste englezka ladja od 1554 bačve, a bila je nakrcana kredom iz Dünkirchena za Filadelfiju. Družtvo „Transatlantique“ primilo je depešu, da su od momčadi na „Bourgogni“ spasena 104, a od putnika 61. Po bilježkama kapetana jedrenjače „Cromartyshire“ ladja je prevaljivala u jednom satu četiri milje i svakog časa radi magle trubila u rog, kad se je odjedaren u magli pomolila parnjača i zaletjela se u „Cromartyshiru“ te joj odkinula glavnu snast (takelage), na što je ladja bila izvrgnuta gri valova

Na to je parnjača „Bourgogne“ izčezla u magli. Ali u 5¼ sati iz jutra, kad se je magla digla, opazila je momčad jedrenjače „Cromartyshire“ na čamcima i splavima ljude, koi su se spasili na stanicima parnjače „Bourgogne“. „Cromartyshire“ stajala je cieli dan mirno, te je primila 200 spasenika. „Bourgogne“ je potonula za deset minuta. Kaže se, da je parnjača prevaljivala u jednom satu 18 morskih milja. Svi su se putnici prvog razreda potopili, dočim se medju spasenima nalaze poglavito ostali putnici i momčad. Gospodju Lacasse, koja se je jedina spasila izmedju ženskih putnika, spasio je njezin suprug na daski; njih je oboje provelo na vodi osam sati, dok ih „Cromartyshire“ nije primila.

Po kazivanju spasenih putnika držali su se častnici parnjače „Bourgogne“ sve do konca junački na svojim mjestima, te su zajedno sa ladjom potonuli. Kad je ladja propadala, dogadjali su se užasni prizori. Mužkarci su se silovito otimali za mjesta u čamcima, dočim su ženske i djeca natrag potiskivali. Iz viesti od spasenih putnika parnjače „Bourgogne“ proizlazi, da se ne samo nije ništa uradilo, e bi se ženske i djeca, u obće putnike spasilo; nego da je momčad ne vjerojatno barbarski postupala, udarajuć veslima po putnicima, dok je ona tražila, da se na čamcima spasi.

Izkaz

prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru tekom mjeseca lipnja tek. god 1898.

Gospod Fran Anaković, župnik u Privlaci svoj mjesečni prinos f. 1.—
Gosp. Božo Dubrović, nadučitelj u sv. Mateju sakupljenih na piru g. Gj. Saršona-Ivančića s' gjic. I. Mavarovom . . . . . f. 7.65
Gosp. Matija Kovačević, profesor u Petrinji, sakupljenih od članova činovničke zadruge prigodom zdravice domovini na njihovom sastanku . . . . . f. 6.40
Ravnateljstvo podružnice u Boljunu po svom tajniku gosp. Vidošići f. 46.69
Gosp. Julij Miran, učitelj u sv. Mateju i blagajnik učit. družtva kotara Voloskog na ime istog družtva mjesto vienca na odar blagopok. učit. Jelisave Vlah f. 5.—

Gosp. Josip Mandić iz Pazina darovanih od g. Ante Bertoše za odkliženu pristojbu blagoslova kuće od preč. gosp. prošta Josipa Orbanića . . . . . f. 2.50

Gdična Lina Jenko iz Podgrada sabranih pri crnoj kavi 5/6 . . f. 5.—

Gosp. dr. Milan Amruš, Zagreb f. 2.02

Gosp. dr. Rybář odvjetnik, Trst, prinose stigle na upravu „Naše Sloge“ od 1/4 do 13/6 ove godine f. 76.66

Gosp. Mihovil Barbić, kapelan u Poljanah svoje mjesečne prinose za ožujak, travanj i svibanj . . f. 3.— te poviše: od x+y predani mu . „ 1.—

Gosp. Josip Stanger, pravnik u Gracu sabranih na svečanoj sjednici družtva „Hrvatska“ dne 13/6 u proslavu imendana prvog svog počastnog člana pok. dra. Anta Starčevića . . . . . f. 6.22 te:

u veselom medjunar. družtvancu „ 1.—

Podružnica u Štrpedu sabranih u veselom družtvu . . . . . f. 4.34

Predsjedničtvo „Jadranske Vile“ na Sušaku uslied izleta i koncerta u Bistrici, dne 5/6 kao polovicu čistog prihoda uništih f. 60.—

Odbor hrv. čitaonice u Nerezinah sabranih na Antonju na predlog vlč. g. Frana Volarića u veselom družtvu u čitaonici . . . f. 4.—

Gosp. Josip Mandić iz Pazina sabranih pri gostoljubivom stolu vlč. g. Ivana Gabrijelića, župnika u Gračišću na dan sv. Vida te darovanih od vlč. g. Kinčela, župe-upravitelja u Grimaldi . . f. 1.—

Gosp. Hrvoj Istranić svoj mjesečni prinos . . . . . f. 1.—

Mgr. Zamlić, Volosko svoje mjesečne prinose za april, maj i juni . f. 3.—

Otvoreno pismo*)

Visoko ces. kr. zemaljsko školsko vieće u Trstu.

U broju od 23. junija o. g. tršćanski „Piccolo“ donio je iz Voloskoga članak, u kome stoji, da su učitelji *Rajčić* i *Car* protjerali *Guglielma Grossmanna*, kad je ovaj kao tobožnji član c. k. kot. škol. vieća htio, da pohodi i pregleda škole u Voloskom i Opatiji. Nadalje, isti je „Piccolo“ u broju od 25. julija o. g. iznio viest, iz koje proizlazi, da je i učitelj *G. Kukuma* izagnao napomenutoga člana kot školskoga vieća iz svoje škole. Pošto je pako to visoko ces. kr. zemaljsko školsko vieće na temelju članka uvrštenog u broju od 23. junija o. g. naložilo slavnomu ces. kr. kot. šk. vieću, da što prije povede protiv učitelja *Car-a Rajčića* disciplinarnu iztragu, mi — u ime pravde zahtjevamo, da visokoisto blagoizvoli poduzeti iste korake i protiv učitelja *G. Kukume*.

Pravdoljubi.

*) Listnica uredničtva: Gosp. I. K. 18. Drugi put; Mirilli

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše za „Našu Slogu“ p. n. gg.: N. Č. Osjek-gornji grad for. 1.2, N. Č. Delnice 1.25, N. Č. Bakar 1.25, N. Č. Rieka 2.50, J. L. Sušak-Trsat 3.—, N. Č. (Dvorana) Varaždin 1.50, Dr. P. M. Varaždin 3.—, N. Č. Daruvar 1.25, N. Č. Krapina 1.—, N. Č. Senj 1.25, S. A. Mali Lošinj 2.—, N. Č. Pula 2.50, N. Č. Tolmin 2.50, M. K. Zvonoća 1.—, K. J. Veprinac 2.—, Ll. R. Krk 5.—, S. S. Tinjan 2.—, N. B. Omišalj-Njivice 1.—, I. Č. Kanfanar 2.50, N. Č. Nerezine 2.50, G. S. Nerezine 3.—, V. J. Pula 2.—, F. S. Frančići 1.—, I. B. Sv. Nedelja-Labinj 5.—, E. P. Poreč 2.50, I. P. Pazin 2.50, A. I. Pula 1.—, K. M. Premantura 2.—, M. M. Premantura 2.—, L. B. Premantura 2.—, J. J. Žamet 1.17, Glav. občine Omišalj 3.—, F. M. Sv. P. u Šumi 1.—, N. Č. Novomesto 2.50, A. P. Poljane 7.—, P. M. Dubašnica 5.—, M. P. Krk 2.—, M. U. Sv. Petar u Šumi 4.—, S. A. Volosko 2.—, I. S. Pula 5.—, N. Č. Podgrad 2.50, I. O. Pazin 2.50, M. M. Dubašnica 5.—, J. M. Beršeč 3.75, J. P. Kastav-Zamet 1.—, N. Č. Zadar 2.50, P. Sarajevo 2.50, N. Č. Celje 2.50, I. L. P. Sv. Peter u Šumi 3.—, Dr. F. Sch. Beč 1.25, Č. I. Volosko 2.—, H. V. Krasica 12.50, J. F. Plčan 5.—, B. P. Mali Lošinj 5.—, I. T. Boljun 1.50, S. M. Mali Lošinj 2.—, Sch. L. Ljubljana —.85, V. I. Vrh 11.—, C. A. Roč 1.—, S. F. Cerovlje 3.50, Ž. I. Nerezine 2.50, D. A. Boljun 1.—, M. F. Opatija 1.—, P. P. Dolenjavas 3.50, S. J. Mrkopalj 2.—, I. A. Crkvenica 2.—, C. R. Crkvenica 2.—, M. G. Otočac 2.50, P. S. Bakar 1.—, Hrv. Č. Otočac 1.25, D. M. Bilek 1.—, N. A. Plčan 2.50, V. J. Kanfanar 2.—, N. Č. Kraljevica 1.25, D. P. Korčula 3.—, K. J. Plčan 2.50, S. I. Cepić 3.—, B. G. Pula 2.50, K. Vj. Rukavac 5.—, Dr. S. A. Rovinj 2.50, M. J. Karojba 3.—, I. S. Tinjan 2.—, S. F. Višnjan 2.50, Hrv. Č. Trpanj 3.—, J. A. Zadar 5.—, Hrv. čit. Brinj 1.50, Hrv. gr. čit. Osik 1.25, N. Č. Kostrena 2.50, P. F. Novi 1.—, M. M. Virovitica 1.25, Hrv. čit. Petrinja 1.25, N. Č. Jaska 2.50, Gosp. Ž. Lj. u G. Do konca t. g. hoće se još for. 7.50. — G. B. F. u T. namireno do konca t. g.

Phönix-Pomada

Na izložbi za njegovanje zdravlja i bolestnika u Stuttgartu 1890 nagradjena optičkom, jest po mnienju liečnika i priznata sa hiljadami zahvalnica. Jedino postojeće u istinu pravo, i neškodljivo sredstvo da gospodjam i gospodi izraste podpuna i bujna kosa i da zaprieči odmah opadanje kose i tvorenje prhuta; ona pospješuje i kod posve mlade gospode rast jakih brkova. Jamči se za uspjeh kano i za neštetnost. Lončić 80 nvč., poštom ili pouzetjem 90 nvč. **K. Hoppe,** Beč I. Wippl ngergasse 14.

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Lepi Rinzi

Trst, Via Riborgo 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovani cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željeznički postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe prenzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

Rijaka ces. kralj. sveučilištne tiskarne „Styria“

13 Sackstrasse — **GRADEC** — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

zistem „Patent Workman Chicago“

Raztrirni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokotvorov v vsakem obsežju, kratkih, plakatov cenikov, računov, menicarandov, okrožnic, papirja za listo in zavitkov z zapisom naslovnih listkov jedinih list, pavahi itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debiteren, Creditoren, Casse-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov Prima-note, odpravnih, menjičnih čase-zapadnih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztirnega (črtanega) papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledo iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obriti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

Prave brnske sukneno tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za muške odjelo stoji samo

for. 3·10 iz dobre
„ 4·10 iz dobre
„ 4·50 iz dobre
„ 6·— iz bolje
„ 7·75 iz fine
„ 9·— iz najfinije
„ 10·50 iz još finije

prave engleske vune

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Boden, Peruvienne, Doskinge. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd., razašilje uz tvorničko cieno kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna **Kiesel-Amhof u Brnu**

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerne uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozornje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se ponudjavaju trgovaca u sbavi. Tvrtka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke cieno bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

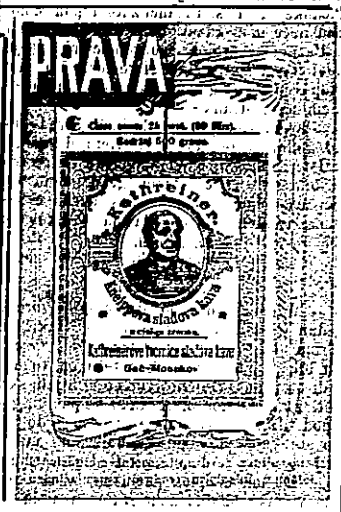

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB Ilica br. 12 — **A. VINGER** — ZAGREB Ilica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liečí kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljivosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava tegnja ili mučnina, tjora napuhlost i vjetro, odklanja se bol u žlicici želudnene grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnje u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski kah i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objašnjavanje želudca i probavne, kada blago neće rado žderati, pa se napuhnje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiiji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, natognutim žilam, ukočenosti i oteklini poslie težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolju, učvršćuje meso oko zubi, razfrišćavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osipoticam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr. a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili flekavom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjelotu i finoću obraza i ruku. — Ciena večem lončiću 1 for. — K tome spada još berakasov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, zavali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi zlatnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On čvrsto i sjajno pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi žiže po sobi preugudan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinika proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dra Nikoli Sakuu liečí uspješno, kolasti kašalj, nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju, zadubu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudčanom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Sèker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje, praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobielinju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Málaga-vina, francezkoga Cognaca

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Balzano u Trstu

Broj 30. U Trstu 4. agusta 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. čekaju po običnom cieniku il' po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom nalogom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu pošta valja točno označiti.

Komu list nedođe na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Izuzam 14. julija, 18. agusta, 8. septembra i 3. novembra.

Dopisi se nevraćaju, ako se ne tiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata, s poštarinom stoji za 1 for. za seljake 2 for. na godinu. Inozemno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Farneto, br. 14.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru!

Zar spojenje s Trstom?

Tu nedavno čitali smo u zagrebačkom „*Obzoru*" članak odnašajući se na prenos istarskoga sabora iz Poreča u Pulu. „*Obzor*" se slaže u nazoru s rovinjskom „*Idea Italiana*" i s tršćanskim „*Indipendente*", koji zastupaju misao, da bi najbolje bilo, kad bi se Istra spojila administrativno s Trstom, koji bi po tom bio glavni grad cielo skupne, sjedište svih središnjih upravnih oblasti, srce i glava zemlje...

Zagrebački naš drug se nalazi u dobroj vjeri i zato mu nećemo zamjeriti, što je ideal naših najzešćih protivnika istovjetan s njegovim idealom. Ali pošto se o nama radi, treba da i mi rečemo svoju.

Spojenje *same* Istre s Trstom bila bi naša smrt. Što iredenta, što vladina politika, učinile su od Trsta leglo najzagriženijeg talijanstva i time zabile debeo klin u naš narodni život. Hoćeš, nećeš, Trst je kriv, što je sve pomorstvo u Austriji, sva trgovina u Primorju, sve uređovanje i osjećanje središnjih oblasti, u talijanskom ruhu.

Što je nama Trst, to nam pokazuje svakidašnje iskustvo, more tudjinstva, gdje se utapljamo, strašna jama, što nam guta narodne duše. Tu eto: u Trstu je ravnateljstvo pošta i brzojava za Primorje i Kranjsku, a mpis mu kaže, da nemari za naš jezik. U Trstu je pomorska oblast i za Dalmaciju, ali hrvatstvu kod nje neima ni traga. U Trstu je ravnateljstvo državne željeznice istarske, ali imena kolodvora su pozvada samo talijanska, a napisi na gradjanskih kolodvorih nepokazuju našeg jezika. U Trstu je austrijski Lloyd, koga ne bi moglo biti, da neima Hrvata, ali za hrvatski jezik on neznade. U Trstu ni namjestničtvo, ni sudišta, ni financijalne oblasti, u državno odvjetničtvo, ni pošta, nit u obće koja druga centralna oblast, nemari za naš broj ili za naša prava. U Trstu ostaje ili postaje sve talijansko, jer tako stoji negdje pisano. A najbolji dokaz tendecije vidi se u tomu, što službeni list izlazi samo u talijanskom jeziku, što taj list goji prema nama jednake misli kao zagriženi strančari, što naš dični „*Osservatore*" čestita listu „*Il Popolo istriano*", nasljedniku smradnoga „*Giovine Pensiero*", što hvali nastojanje talijanskih družtva namjenjenih za odnarodjivanje Slavena.

To i drugo imamo od Trsta. A Istra sama, odnosno naš narod u Isri je preslab, da sruši tu kulu pravoga i krivotvorenoga, privatnoga i uredovnoga talijanstva: jerbo, dok se u Istri borimo s Talijani, možemo im prkositi; ako ne drugo, radi broja, ali kad bi se spojili s Trstom, izgubili bismo i taj uslov pobjede, a drugih, kao što su bogatstvo i inteligencija, itako neimamo, koliko, bi se htjelo.

Najmanje što bi se moralo dogoditi, a da nam nebuda gore, valjalo bi spojiti s Trstom ne samo Istru, nego i Gorico-Gradišku, dakle cielo Primorje. Tada tek bismo se našli prama Talijanom u malo većem broju i mogli bismo sa nadom na uspjeh prigrliti misao, gojenu od zagrebačkog druga.

Nu ni s tim nebi nam bila osjegurana pobjeda, jer naša borba nije samo borba puka s pukom, nego je i borba puka s potalijančenom birokracijom.

Hoćete li, da jurišemo na Trst sa uspjehom? Ako to ima biti naš cilj, tad se imaju *Slovenija* i *Dalmacija* drugčije ponašati. Sve što je slovensko i hrvatsko u Austriji, ima se tiskati ovamo.

Ali što vidimo? Kranjska ili se drži sama sebe ili se podlaže Niemcem, a nevidi jadna, da sve teži prama moru i da je Trst točka, na koju bi i ona morala baciti oko. Dalmacija gore ter gore. Mi ovdje od Dalmacije neimamo a baš nimalo koristi; pače dá, dala nam je *Krstiće*, *Markiće*, *Puovića*, *Matiće*, *i Nikolića*, te mnogo drugih renegata. Dalmacija nam se drži kao odsječena grana, kao mrtvo udo, a dočim žudi, da se spoji s Hrvatskom, nečini ništa, da preskoči Velebit, niti mari, kad to nemože, da obidje goru i provede preko Istre, što neide izravno. To nije zdrava politika. Utuviti si nješto uglavu, pa videći, da neuspijeva, nepokušati druga sredstva. A za Dalmaciju bilo bi od velike koristi, da upravi svoje djelovanje više na Trst i na Primorje. Biti svjet u svietu, a bez občenja s ostalim svietom, to nije život.

Ovamo Vas dakle, brać Dalmatinci, ovamo, da skupa kolo zaigramo. Ostavite nesretne domaće prepirke i zadjevice pa kad na svom putu nalazite kinezki zid, tad ga obidjite ako je moguće, a nemojte, ljudi, pod njim čekati dok padne sam, jer vrieme prolazi, a svjet se vrti...

Mi u Primorju neimamo dosta svećenika, nejmamo dosta učitelja, činovnika, odvjetnika, bilježnika, liečnika, itd. a neimamo ni škola, gdje bi ih odgojili, pa što bi, bilo najnaravnije? Da nam Slovenija i Dalmacija pomognu valjano u nevolji, da nam šalju svojih sokolova, koji bi trieblli tudjinske jastrebe iz naše zemlje.

A što da tek rečemo o jadnoj Banovini? Takvo središte naroda, kao što je ona, moralo bi pitati moralno i materijalno savkoliki narod, a kad tamo, mi od Banovine nevidimo skoro ništa drugo nego oko, što nas pomiluje.

U Trstu imade do trideset tisuća Talijana iz kraljevine Italije, a koliko imade Hrvata? Još bi se to dalo pojmiti, kad bi barem Rieka bila hrvatsko središte, ili kad bi se narodno bistvovanje učvršćivalo u zemlji od Drave do Krarnera; ali toga neima. Tudjinac, Magjar, Niemac, Talijan ušuljava nam se svakamo, dočim stari crv nesloge sve više raztače naš narodni organizam.

Hoćete li, da Trst bude naš? Ako to želite, ako to ima biti, tad udarite skupa s nama složno svi, koji se dičite hrvatskim ili slovenskim imenom.

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 3. agusta 1898.

O političkom položaju u Austriji pišu prilično oštro trieznji poljski listovi. Oni kore ministra predsjednika grofa Thuna što je neodlučan i popustljiv. Kad je nastupio vladu, očekivalo se od njega, da će provesti odlučne promjene. Mjesto toga koleba se amo i tamo. Popušta Niemcem dočim neće da zadovolji Slavenom, koji traže jedino ravnopravnost.

Državni ministar financija Kallay, za koga se pisalo, da bi mogao zamjeniti ministra za izvanjske poslove, grofa Goluchovskoga, bio je ovih dana u Pešti, gdje je viećao sa ugarskim ministrom predsjednikom o nagodbenom provizoriju.

Ministar Kallay boravio je takodjer kod cesara i kralja u Išlu. Sada se nalazi tuj i ministar financija dr. Kaizl. Tamo očekuju i ministra predsjednika grofa Thuna, koji da će izvjestiti Nj. Veličanstvo o položaju.

O odstupu ministra Goluchovskoga pronose se još uviek glasovi. Kao glavni razlog tomu odstupu imao bi biti nepovoljni položaj Austro-Ugarske na Balkanu. Ministru za izvanjske poslove prigovara se, što nije znao preprieciti razvitak stvari na Balkanu na štetu monarhije. Usljed toga da su ohladnili dobri odnošaji izmedju monarhije i Rusije a balkanske državice da se odlučuju sve to više od Austro-Ugarske približujuć se sve to većma Rusiji.

Hrvatska regnikolarna deputacija imala bi se sastati još tečajem ovoga mjeseca u Zagrebu.

Ljubljanski načelnik g. Ivan Hribar pozivlje u ime gradskoga vieća za polovicu agusta sve načelnike slovenskih i hrvatskih občina Štajerske, Koruške, Kranjske i Primorja u Ljubljanu na sastanak, gdje će se viećati o podnesku adrese Njeg. Veličanstvu prigodom Njegove 50godišnjice vladanja.

U Srbskoj narodnoj skupštini dne 25. pr. mj. prihvaćen je bio zakon o preustrojstvu narodne vojske. Kralj Aleksander zahvalio je pismeno ministru predsjedniku i narodnomu zastupstvu, što su prihvatili taj važni zakon.

Rumunjski kralj Karol bijaše sa priestolonaslednikom u Petrogradu svečano dočekan i osobito odlikovan. Iz Petrograda podao se kralj u Moskvu, gdje ga je dočekao carev stric veliki knez Sergij. Ovomu putovanju Karola pripisuju veliku važnost. Neima dvojbe, da se je Rumunjska tiesnije vezala uz Rusiju.

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

(Dalje.)

Vi me još upitaste, da vam rečem je li ime *Riva* talijansko ili hrvatsko?. Tà svak vidi na prvi mah, da je talijansko, ali treba, da se pomisli u koje vrime bijaše postavljeno ovo ime. Bez ijedne sumnje postavljeno bi u doba Mletačke vlade, kad se počelo urediivati morske obale sa stepenicama, kako se sada grade. U vrime vladanja naših slavnih hrvatskih kraljeva, ništa šestogodina prije nego su došli zapovidati Mlečići, morske obale bijahu kako ih je bio Bog stvorio; a da naši kraljevi nisu ni mislili na to uredjenje obala, uz rok bijaše, da su neprestance bili u ratu s neprijateljima vire i domovine, pak nije bilo ni potrebito, jer prometa i trgovine nije bilo kako je sada. A da su oni (naši stari) bili u kakvoj prigodi prisiljeni, da urede koje misto, da se lahko približe kraju, nè, nè, nebi oni metnuli mu ime Riva, što znači kraj nad vodami, nego bi bili imenovali ga *pristaja* ili *pristanište*, kako jur vidismo, da su jedan kraj grada nazvali Plasica, a drugi Konac i Varošina itd.

Isto moram da vam rečem o zgradi Funtig, što izlazi od talijanske riči Fondaco a po čozotski Fontego; mi bismo reli *spremište*, naime misto, kuća, u koju se spremaju i zahranjuju svake vrsti hrane ili jestiva. Rekli smo jur da je Mletačka vlada u tom Funtegu držala pokvarenu pšenicu, žito, bakalar i dvopeke, (biscot) kruh, to će reći, dvaput pečen, dakle nije šta čuditi se, da je ta ista vlada dala talijansko ime svojemu novorodjenomu djetetu. Ali ta vlada nije ni iz daleka mogla pomisliti, da bi iz one zgrade, koju je davala hranu našim prodjedovom, izašao moralni otrov u narod. Iza pada Mletačke skupnovlade (republike), taj Funtig dospje biti spremišten hrane tjelesne, a poče biti zavodom hrane duhovne, ali na žalost pokvarene više nego je bila pokvarena ona prvašnja. Austrijska vlada, koja nasliedi talijansku, ustroji pučke škole posvuda, i s toga upotriebi onu dvoranu Funtig za školu. Za Mletačke vlade školah nije bilo nigdje, i to za četiri stoljeća puštajuć u neznanstvu naš puk, s njim se služeć jedino, da daje vojnike za stražu svoje priestolnice i svojih trdnjava po Italiji, harajuć naše gore i šume i iz njih noseć u Veneciju drva (legnam) za gradnju svojih galija, i kolce za temelje (fundamenat) svojih palaća; i da ne biste mislili, da takovi kolci bijahu slični onim, kakove rabimo za loze u brajdam, ne, ne; to su vam bila čitava stabla od 7-8 metara dulјine, posičena tja do zemlje; a kaže nam povist, da su za samu crkvu „Madonna della salute" u Veneciji odnesli tamo, što iz Istre i Dalmacije, 30000, slovom trideset hiljada tih ogromnih kólaca. Sad računajte koliko ih je bilo potrebito za ostale palaće, crkve i fundamente pak ne čudite se, da su naše gore puste i gole. A sva ta šteta učinjena bi od talijanske vlade za onu kukavnu hranu pokvarene pšenice i smrdećega bakalara! Po svuda kamo krenete nogom, videti ćete grm crnike ili brastovine (dubac) a to vam kaže, da ta bijaše ogromno stablo toga drveća. Svuite okom na Orlečku *komunadu* (Arabia petrea) pa vi nevidite sad drugo nego golu pustoš i živo kamenje, i to za jednu uru hoda, koliko je do Vrane. Eh pa dobro, a znajte, da tomu je malo više od 120 godina, da taj veliki prostor bijaše vas šumom (buškom) pokriven jer je meni kazivala jedna starica od kojih sedamdeset godina, da ona ista, kad je bila djevojkom, bi sa drugaricam na Orlečku komunadu po bremence *haludja* (frasche). Ta velika šuma bijaše hametom od Mletačke vlade opustošena kako sad vidite. Pa kako i nebi!? Kad su prestavnici slavne republike po Istri i Dalmaciji pisali: „Due soli sarebbero i mezzi per tener soggetti questi popoli, l'ignoranza e la povertà" s toga ništa nauka, ništa obrta (industrije), ništa poljodjelstva, ništa svega onoga, što bi moglo pomoći jednomu pučanstvu, a da bi malko progledalo i razpoznalo jadno svoje stanje. Svi mladići redom u soldate; a da li bi koji imućniji otac obitelji bilo odkupiti od službe svojeza sina, potrebitoga za uzdržanje familje, preporučio bi se bud komu talijanskomu gospodinu, pa mu dade onu ogradu, onu kuću, on vinograd; i tako ova vlastela, došljaci, Bog zna od kud, okupili bi svoje stanove množinu kućá i vinograda. Ah Bože moj' tà oni nisu to bogatstvo donili sobom sad su se naselili po ovoj našo zemlji. A sada šta vidimo? Vidimo to, da gospoda po Cresu sploh propadaju a posjedi vračaju se onamo, od kud su izašli. Ovo su takve činjenice, koje se ne daju pobijati kojekakvim brbljanjem, davajući razumiti prostomu puku rog za svića, ali valjalo bi navesti protivne dokaze kojega historičara, koji bi pobio navedene naše tvrdnje, a to je nemoguće, jer je još živa u puku uspomena svega, što smo do sada spomenuli.

Austrija dakle, da se vratimo na predmet, zasnovala je škole po svuda, a tako i u Cresu. Okolo dvadesete godine ovoga stoljeća poslala je za učitelje tri vridne osobe sa Goričke okolice, *Duriava*, *Tribusona* i *Goluba*, a s Hrvatske ne manje vridnoga *Gergica*, za kojega kćerku, gospodju Maru, oženjen je naš Coglievina. Vidite tu smješnu ironiju! Coglievina, talijanaš oženjen za pravu rodjenu Hrvaticu!

(Sliedi.)

Talijanski vojni sudovi nisu ni sada jošte svršili razprave sa obtuženici radi posljednjih pobuna.

Njemački narod izgubio je ovih dana jednoga od najvećih svojih sinova. Žeiježni kancelar knez Bismarck preminuo je naime u svojem dvorcu u Friedrichsruhe ne daleko Hamburga. Knezu Bismarcku ima zahvaliti njemački narod u prvom redu svoje jedinstvo. Svi ostali narodi Europe imadu mu zahvaliti, što je stvorio iz Europe silnu vojničku kasarnu. Željezni kancelar nije uživao simpatija nigdje na svietu, osim medju Niemcima, nu ni oni ga nisu ljubili radi njegove osornosti i nadutosti.

Dopisi.

Iz Cresa pišu nam 11. pr. m. (Konac).

Presvjetli biskup zaostavio se ovdje u Cresu punih šest dana; na Tielovo predvodio sjajnu procesiju a sliedeće nedjelje krizmao preko 400 djece. Tom zgodom a pod pontifikalnom misom uzpeo se na propovjednicu i tu poznatom svojom rječitošću i učenošću izrekao najprije liepom hrvaštinom a zatim još liepšom talijaništinom prekrasnu propovjed, u kojoj je odvažno i odlučno odbrusio svakomu, što ga išlo — kao gorljivi i ljubeznivi otac pokarao, što je imao pokarati a pohvalio, što je imao pohvaliti — bodreć i zaklinjuć svih, da odvažno i neustrašivo nose svoj križ i čuvaju onu vjeru baštinjenu od svojih bogoljubnih praotaca. Vatrenom rječju ošibao i naše farizejce, liberalce, socijaliste, koji svojimi paklenimi naukami zavaravaju sviet, a osredotočuju svoje striele osobito na biskupe i svećenike, da ih omraze pred pukom, te da pretrgnu ili barem oslabe onaj vez ljubavi i počitanja, koji veže stado sa svojim pastirom, znajući, da, kad bi tu uspjeli njihova paklenska svrha bila bi polučena. Opomenu kako vuci započeše i ovuda u našoj blizini zavijati i vikati — stoga moramo se svi što tjesnije stisnuti oko svojih pastirâ.

Na svojem polazku put Dragozetić i Beloga gdje je presvjetli završio svoj pastirski posjet, bio je i opet izpraćen svećenstvom i pukom do mora. Premda je bio težatan dan i nezgodna ura njegovog odlazka, ipak sve se digło, da još jednom pozdravi i zaželi sretan put svom čestitom i milom pastiru.

Pučanstvo se razišlo kad mu rt sv. Mikule sakrio ladjicu i blago lice ljubljenog biskupa, blagoslivljajuć i moleć dobrog Boga, da mu ga na mnogo i mnogo godina poživi i uzdrži sebi na spas a Bogu i crkvi na čast, te da ga nepreda u ruke neprijatelja njegovih.

A ti dobri puče, osobito nerezinski, usadi si duboko u pamet i u srce bogodušne rieči božjeg pomazanika pak se čuvaj ko živog ognja paklenskog rovarenja tvojih farizeja, renegata, abručke kulture!

Z.

Šilo — otok Krk — koncem julija 1898. Usljed preporuke našeg vriednog zastupnika gosp. prof. *Vjekoslava Spinčića* slavna c. k. pomorska vlada u Trstu otvorila je u *Šilu* c. k. lučko — pomorsko — carinarski ured i to na dan 22. julija 1898. te je kao upravitelj istog došao ovamo g. Josip Baša rodom iz Lovrana.

Radi naše trgovine sa sitnim pjeskom (melom) morali smo trčati po potrebne vozne karte u daleko *Klivno*, te smo tim imali dosta štete i troška, zato se najtoplije zahvaljujemo koli visokoj vladi toli g. narodnom zastupniku prof. Spinčiću, koji se je zauzeo za tu stvar.

Ovih dana upravili smo molbu na visoko c. k. ministarstvo za trgovinu, da se i ovdje uredi seoska pošta iz Cirkvenice jer do sada dobivamo poštu iz *Dobrinja* nakon njekoliko dana, a za svaku pošiljku moramo platiti — nevjerojatno ali istinito — dvadeset novčića!!

Pošto je kod nas promet živahan umolili smo, da se proširi parobrodarstvena sveza hrvatskog primorja i do naše luke u Šilu, tim bi bio skopčan dobitak hrvatsko-ug. parobrodarskog družtva, budući kod nas mnogo žitelja putuje danomice na Rieku i u Liburniju.

* * *

Za nedjelju 24. julija 1898. priredjivali su u Cirkvenici veliki koncert, kod koga je imao sudjelovati i tamburaški zbor *„Hrvatska Vila“* pod ravnanjem kapelnika g. V. G. Broža; nu pošto je odbor na programu *hotimice* izpustio naš liepi hrvatski jezik, davši mjesta magjaršini, njemštini, talijanštini itd., tamburaški zbor *„Hrvatska Vila“* nije htjeo sudjelovati kod toga koncerta. čim je zaslužio svako priznanje od svih poštenih Hrvata.

Dà, gospodo Madjari, hrvatsko primorje je naša sveta zemlja, gdje vi nemate nikakva prava, akoprem ga parobrodarsko družtvo „Ungaro-Croata“ u svojem *„Itinerario“* zove litorale *„ungaro-croato“*!! *„Bodulski Biš“*.

Iz Pule pišu nam dne 1. agusta 1898. Govori se po gradu, da je jučer ili prekjučer glasoviti *Karleto Martinolich* kušao pobjegnuti iz rovinjskoga zatvora, nu da je bieg bio još na vrieme odkriven, te da su ga odmah uhvatili i u strožiji zatvor zaprli. Taj bieg, da je posliedica toga, što je odbijen utok njegova odvjetnika, da ga se stavi pred porotu, koja bi ga bila stalno riešila, a ovako riskira dobiti par godina, pak je promislio, da je bolje pokušat sreću i pobjegnut gdje tamo u Krf ili u blaženu Italiju, uživat u miru i na suncu, ono što je svojim žuljevima „pošteno“ stekao. Što je na tom istine, kazati će valjda tršćanski *„Piccolo“*

* * *

Dne 27. pr. mj. njeki od naših bili su na ovdješnjemu gradskomu groblju, da posjete svoje mile pokojne, i da se pomole za duše njihove i onih, koji ovdje u miru prebivaju. I na tom posjetu bili su svjedokom najgore brutalnosti, koju može pokazati hrvatski renegat, koj se sada izdava za čistokrvnoga fiorentina. Neka sirota udovica *naricala* je na grobu svoga muža, onako kako je običaj u našem hrvatskom primorju, da žene narîču, što se i na ovom groblju danomice čuje, kao živ prosvjed, proti onim mrzlim grobnim stjenama, koje pod pritiskom mjestnog magistrata, nesmiju nositi nadpise već u talijanskom, i donekle njemačkom jeziku. To naricanje uvriedilo je toskanska ušesa čuvara, koji je počeo ženu karati, te vriedjati prostim načinom nju i narod, kojemu jadnica pripada. — *Avita coltura!*

* * *

Čujemo, da neki bodulski veliki *Tulijan*, najveći agitator u Puli, ište kupca za svoju kuću u ovom gradu, jer su se u njegovo susjedstvo namjestila dva kulturna hrvatska zavoda, pak veli, da mu je zrak pokvaren. — Mi mu želimo, da se izseli brzo ne samo iz dotične ulice, već i iz grada, — jer će onda zrak bit u Puli još čišći. —

* * *

Doznajemo iz pouzdana izvora, da će se otvoriti doskora natječaj za 20 mjesta *Eléva* pomorsko vojnog komisarijata. Mogu se natjecati mladići do 24. godine, koji su svršili gimnaziju. Plaća je odmah 75 for. mjesečno i 150 for. za uniformu, a poslje sretno položenih izpita, nakon 2½ godine budu promaknuti u 10 činovnički razred, i imaju izgleda na liepu budućnost. Potanje obaviesti daje na zahtjev c. i k. ministarstvo rata, pomorska sekcija u Beču.

* * *

U Sanvinčenti danas biraju načelnika i občinsku upravu. Usljed kompromisa ima u vieću polovica viećnika naših i polovica talijanaša, a medju ovim posliednjim opet pol naših zavedenih seljaka. Načelnikom će bit Doblanovich. — Da je bilo malo mara za narodnu stvar, i da su okolnosti mrvičak bolje, bila bi nam i ta občina pala u ruke kao zrela jabuka. Nadamo se, da će se naši prvaci u tom kraju ove tri godine ozbiljno pripravit na odlučnu akciju.

* * *

Čitamo u jučerašnjem broju lista *„Die Vedette“* kako je bio došao u Milan na 6 febrara 1853 *Depretis* sa 20 tisuća lira, da podkupi ubojice, koji bi usmrtili lagunom naše oficire i vojnike. Taj isti *Depretis* postao je kasnije prvim ministrom talijanskoga kralja, i pratio ovoga u Beč g. 1882 na posjete našemu kralju. Ministarstvo je bilo upozoreno, da je taj *Depretis*, onaj isti, koji je htio umoriti naše oficire i vojnike, ali su ga ministri sve jedno pustili pred kralja, i priskrbili mu još red Stjepanove krune. — Odkad su u Beču pozaboravljali na dogodjaje u Italiji i počeli stavljati na čelo uprave u Primorju, imenjake milanskih ubojica, od tada su se postostručile patnje našega naroda. —

* * *

Narodna tiskara g. *Andr. Gabršćeka* počimlje danas radnjom. Želimo joj najbolje sreće i uspjeh na korist naroda i vrloga poduzetnika. Preporučujemo, da ga podupru širom Istre obilno podupru naručbinama, osobito sada u početku.

U oči

občinskih izbora na Veloskom godine 1898.

Digosimo mi Vološćaci,
Vološćice mile,
Na obranu Voloskoga
Složne naše sile.
Složno svi u boj,
Spasit narod svoj!

Puk nam bune izdajice,
Dotepeni gadi....
Našu kuću, našu sreću
Podkopat bi radi.
Složno svi u boj,
Spasit narod svoj!

Jezik naših pradjedova
Grde, ruže, psuju....
Mlieko mile majke naše
Svetogrdno truju.
Složno svi u boj,
Spasit narod svoj!

Ni u crkvi neće oni
Čuti jezik naš,
Od starine gdje se moli
Mili „otčenaš“.
Složno svi u boj,
Spasit narod svoj!

Ni u školi pa ni drugdje
Svetinje te naše...!
Nego sve ma „sve“ pod noge
Hijeli bi ti paše.
Složno svi u boj,
Spasit narod svoj!

Niti neće bolje dane
Za nas, djecu našu...
Neprestano starim batom
Proti boljku mašu!
Složno svi u boj,
Spasit narod svoj!

Oni da su nacijonalci,
Spasitelji roda!
Vladali su pukom dugo...
Ali ... rad ... bez ploda!
Složno svi u boj,
Spasit narod svoj!

Pa da ima vjere u njih,
Kad se krivo „krste“?!
Kada sreću ovdje traže,
Gdje „vrag“ ima prste?!
Složno svi u boj,
Spasit narod svoj!

Zato napried Vološćaci,
Vološćice mile,
Na obranu Voloskoga
Složne naše sile.
Složno svi u boj,
Spasit narod svoj!

M. B. Rašan.

Opaska: Ista pjesna vriedi i za naše dične Opatijce i Opatijke. Složno na rad!

Franina i Jurina

Fr. Ma vražjega koraja je moral imet Kukuma kada j' ono sam sebe va Ikoj školi van hitil.

Jur. Ja, ja, koraja, koraja, ča paraš, da se onakovi puli nas legu. Ono ti je čista i neskrućena latinska krv.

Fr. Fine bi morale bit olita ž nje.

Jur. Va Poreče bi prsti za njimi oblizali.

* * *

Fr. Neki mački s Kastavščini da su hodili pod Učku, tamo okolo Lupoglava miši lovit, pak da nisu dobro pasali.

Jur. Ča bi to reć?

Fr. Da su se namerili na *štahori*, pak da su doma prikljosali s krvavemi glavami.

Jur. Not, dobro njim stoji, beše njim držat zajčinu za šurbinum.

Različite viesti.

† **Valentin Matjan.** Iz Dekani dolazi nam tužna viest, da je preminuo dne 2. t. mj. tamošnji župnik veleč. g. Valentin Matjan nakon dugotrajne bolesti providjen sv. Otajstvi za umiruće. Vriedni pokojnik rodio se godine 1833 u sv. Vidu u Kranjskoj a svećenikom bijaše redjen 1857. Službovao je u raznih stranah tršćansko-koparske biskupije a dugi niz godina služio je kao župnik u Dekanih, gdje je marljivo poslovao u vinogradu Gospodnjem i na neobradjenom narodnom polju. Čestitomu svećeniku i rodoljubu pokoj vječni i duga uspomena medju nami!

† **Prof. Josip Kristan.** Četvrtak dne 28. pr. mj. preminuo je u Kopru nakon trodnevne bolesti g. Josip Kristan, profesor na tamošnjem učiteljištu. Jedva je prošlo desetak dana, da ga vidjesmo ovdje u Trstu vesela i zdrava a sada već ga uživa osam dana crna zemljica!

Gosp. prof. Kristan bijaše jedan izmedju najstarijih profesora učiteljišta u Kopru, te je pomogao odgojiti sav naš mladji učiteljski naraštaj. Smrt vriednoga profesora i odličnoga rodoljuba zadala je našim krugovom u Kopru i u onom kotaru težki udarac.

Počivao u miru, čestiti mužu!

Hrvatski umjetnik iz Istre. U zadarskom „Narodnom Listu“ čitamo, da je vrli naš slikar g. *Ivan Volarić* iz Vrbnika na otoku Krku, izložio u Zadru dva uspjela portreta, o kojih se je kritika najpovoljnije izrazila. Pred desetak dana bio je gosp. Volarić izložio takodjer nekoliko portreta i jednu veća uljenu sliku, koja predstavlja zapad sunca i izlaz mjeseca u mletačkoj luci.

Čestitamo mladomu suzemljaku!

Naš zemljak promaknut na čast doktora u Rimu. U hrvatskih novinah čitamo, da bijaše dne 22. julija na sveučilištu „Gregorianuin“ u Rimu promaknut na čast doktora naš zemljak veleč. O. Dujmović sa otoka Krka. Mladi doktor vraća se u domovinu, kojoj neka bude na ponos i korist!

Umirovljen podmiral. G. *Maksimiljan* barun *Pitner*, podadmiral vojne mornarice u Puli prenzet je u stanje mira. G. barun *Pitner* bijaše osobiti prijatelj istarskih Talijanaša, a njegova gospodja podupirala je svestrano sve u Puli, što bijaše Talijanom na korist. Ona bijaše odlučna zaštitnica zloglasnog **Karla Martinolicha**, koji sjedi u hladu rovinjske tamnice radi prevare i pronevjerenja silnoga novca — visokoj zaštitnici nimalo na ponos i utjehu.

Položili izpit kanceliste. Ovih dana položili su kod ovdašnjeg prizivnog suda izpit za kanceliste sliedeća gg.: *Ciak, Perčić, Tomašić, Vižintin* i *Šajina* dobrim uspjehom. Prva četvorica jesu iz Volosko-ga a posliednji iz Gračišća. Svi su izpitani i za hrvatsko uredovanje. G. *Perčić* položio je izpit sa odlikom. Izpitnomu povjerenstvu predsjedao je savjetnik prizivnoga suda presvj. g. M. Trnovec.

Kratkotrajna slava načelnika Coglievine u Cresu. Mnogi od naših čitatelja će se bez dvojbe jošte sjećati kako se je za zadnjih državnih izbora širio i šepirio načelnik grada Cresa g. *Coglievina* nudjajuć se lievo i desno za kandidata. Tada se je mislilo, da je on u svojoj občini svemoguć i da njegovoj časti i slavi nebude tamo nikada konca ni kraja. Pak? Sve je to prošlo, sve je minulo ostaviši jedino uspomenu na nekadašnju slavu. U talijanskih novinah čitamo naime, da je nedavno g. Coglievina proveo občinske izbore za občinu Cres. Nezahvalni Cresani srušili su njega i njegovu stranku. Šta će tada on? Uloži utok proti izborom, kojim bijaše otac i majka. Vlada uništi zbilja te izbore, razpusti zastupstvo i imenuje sa zem. odborom upravno vieće — ali koga nema u tom vieću — taj je g. Francesco Coglievina, bivši načelnik, kandidat za državni sabor itd. itd. Eto, tako je i g. Coglievina izkusio istinitost poznate naše poslovice, da je na svietu samo promjena stalna. I tako prolazi slava ovoga nezahvalnoga svieta!

Iz Voleskoga pišu nam i. t. mj.: U dojdućem tjednu t. j. dne 11., 12. i 13. tek. mj. imat ćemo ovdje izbor novoga občinskog zastupstva za Volosko-Opatiju. Premda naši „mačići“ nemaju i nemogu imati nikakve nade, da bi u ikojem izbornom tjelu pobjedili, ipak razviše silnu agitaciju, te zavađaju svoje malobrojne pristaše varavom nadom na sjegurnu pobjedu. Što se babi htilo, to se babi sniło, veli naša narodna poslovica. Do sada je takozvana kalabrezka stranka bila zastupana u občinskom zastupstvu sa 3 zastupnika, nu odsada neće imati nijednoga zastupnika. Naša hrvatska stranka nagodila se naime sa doseljenici, stalno nastanjenimi u Opatiji, te će ovi složno glasovati za naše predloženike. Kad su „mačići“ za taj dogovor naše stranke sa predstavnicima doseljenika u Opatiji, doznali, počeli oni — a na čelu njim *Patriarka, Puh* i *Fritalja* — loviti nekoje tudjince i nudjat njim naprije 12 pak 18 zastupničkih mjesta u občinskom zastupstvu, dapače i načelnika iz njihove sredine, samo ako budu glasovali sa kalabrezkom strankom. Nu pametni doseljenici odbili su svaku ponudu i svaki pogovor sa strankom, u kojoj vodi glavnu rieč dr. Krstić, te ju izsmjehivaju, jer da nudi drugim čime sama ne razpolaže. Ala bi *friško* stojala naša občina kad bi u obće bilo moguće, da dođje na vladu kalabrezka stranka.

Oni već sada diele službe u občini. Fritalja imao bi biti tajnikom, neki bivši stražar nadzornikom redara, *Mazzapodre* blagajnikom itd. Fritalja hoće naime na svaki način, da čim prije dodje do kruha jer se „starina“ mošnja počela sve to više sušiti — a jesti treba. Nu ako bude on čekao na občinsku službu, sigurno će prije no ju dobije, od gladi poginuti.

Vološćaci i Opatijci učiniti će i ovaj put, kaošto su kod prošlih izbora, svoju dužnost, te će svi kao jedan pristupiti k izboru, da tako vrše svoje pravo i svoju patrijotičku dužnost, koja njim nalaže, da sve učine a da se u našu občinu ne mješaju kojekakvi nitkovići ili izdajice, koji neimaju ništa svetijega, nego li im je njihov nezasitni trbuh.

Iz Kastva pišu nam 1. t. mj.: Kako ste jur javili, obdržavala je naša čitaonica ljetni koncerat dne 24. pr. mj. uz sudjelovanje pjevačkog društva „*Primorski Hrvat*“ sa Trsat grada. Koncert izpao je u obće dobro, koli u moralnom toli u materijalnom pogledu. Uz gg. pjevače došlo sa Trsata i Sušaka i drage gospode kočijama negdje okolo 6. ure. Iza što se odmorili, prošli su, da razgledaju grad i što je vriedno, da se vidi. Okolo 8. ure počeo koncerat u čitaoničkom vrtu, koji bijaše zastavami i baloncini upravo divno ikićen. Sborovi ravnao je poznati skladatelj g. Brož, pak smo već unapried bili sjegurni o uspjehu gg. pjevača. I nismo se prevarili. Izveli su pjesmu za pjesmom i one u programu kao i one izvan programa sa poznatom točnošću, na zadovoljstvo svih prisutnih. Nemožemo mimoići, a da ne spomenemo, koliko su tek ugodili gradjanom, kad su zapjevali onu „Kastavgradu“. Iskrenom oduševljenju nije bilo konca ni kraja.

Dobro je deklamovao, kao što i uviek, pravnik gosp. Fr. *Jelušić* Harambašićevu pjesmu „Hrvatskoj“, da je sve prisutnike gotovo oduševio.

Iza svršena programa podala se mladjarija u dvoranu na ples, dočim su stariji ostali u vrtu, da se na svoj način zabavljaju. Istom nègdje prema jutru stali se gostovi razilaziti zadovoljni s uživanja, što im ga pružio ovaj izlet. Dao Bog ne bio zadnji. Kako se čuje, bit će okolo 50 for. dobitka za postradale Sinjane.

Iz Opatije 3./8. Velec. gosp. uredniče! Ovih dana sam dobio jedno pismo od prijatelja iz Afrike. U njem je govora i za naše predstojeće občinske izbore, zato Vas liepo molim, da tiskate u Vaš cienjeni list ovo nekoliko rieči iz toga pisma, koje se odnose na izbore:

„Čujem, da su kod nas brzo občinski izbori. Ne vjerujem, da bi se našao još koji tako zalupan, da bi vjerovao lažim talijanskih propalica i narodnih izdajica, koji bi se htjeli tustiti na naš račun. Ovdje u Africi, gdje se računa, da smo još divlji — gone Talijanca, jer kamo on dodje, Bog nas čuvao, brate, kao kakva grdna bolest — gotova mizerija, a da bi tamo kod nas još tako bedasti bili, ja toga danas ne mogu vjerovati. Valjda već nevjeruju, da će odmah čim dobije naša istarska hrvatska stranka, doći regimenat Jelačićevih vojnika, koji čeka na Matuljih. Jedan put se pogleda gori, ako osao leti.

Pak čujem, kako mi od domi pišu, da je naša stranka u to kratko vreme što občinom opravlja, učinila mnogo liepa, dobra i koristna a najveć joj je bio na srdcu naš mili materinski jezik hrvatski, naša još jedina starina u tih krajevih. Zato bi dobro, da se to našemu puku raztumači, pak ne vjerujem, da će bit još koje tvrdokorno srdce, koje neće s nami raditi za svoju i našu korist. Braćo, budite složni, jer neprijatelji obilazi nas i naše kuće! Gonite tudjinca, koji će vas varati sa sladkimi besedami i koji dodje k nam, da nam otme koricu kruha a kasnije pljuva na naše svetinje. Složite se, da se ne izpuni ona stara poslovica: koji neće brata za brata, taj će tudjinca za gospodara. Toliko poručujem, putem tebe, momu milomu narodu, komu želim svaku sreću i blagoslov“.

Ovako misli naš čovjek u dalekom svietu. A kako će naši ljudi, viditi ćemo skoro.

Netreba okolišanja. Predzadnji broj lista „*Il Pensiero Slavo*“ podučava o naših odnošajih talijanske novine „*Caffaro*“, što izlaze u Genovi. Medju drugim je „*Caffaro*“ napisao i to, da činjenica, što „*Pensiero Slavo*“ izlazi u talijanskom jeziku, dokaz je, da je Istra talijanska. „*Pensiero*“ se brani proti tomu, ali to čineći izbjegava njekako, da kaže, što treba kazati talijanškom listu. Ovaj htjede uztvrditi, da kad bi se za Istru pisalo hrvatski ili slovenski, nitko nebi razumio. Jadan, on nezna, da već 30 godina „*Naša Sloga*“ zalazi u par tisuća primjeraka po palačah i kolibah istrijanskih; on nezna, da se „*Edinost*“ tiska i razašilje po Primorju svaki dan dva puta; on nezna, da je „*Oče budi volja tvoja*“ doživio već osmo izdanje a sve za pak istrijanski; nezna niti za liepi broj članova „*Matice*“ i „*Sv. Jeronima*“, nezna za uredovni jezik tolikih občina, niti za naukovni jezik većine škola. Za sve to neznaju talijanski listovi, jer misle, da time spasavaju talijanstvo Istre, kad taje istinu. Nas nebriga nimalo njihovo neznanje, ali čudimo se, da „*Pensiero Slavo*“ sliedi njihov primjer, kad sam veli, da hoće upoznati Talijane o naših odnošajih.

Sva mudrovanja nevaljaju, koliko valja gola, sveta istina.

Vrlo zanimiv slučaj. („*Piccolo*“ nasamaren.) Dična se „*Naša Sloga*“ već u nekoliko navrata bavila sa nekorektnim i protuzakonitim postupkom samozvanog „kunžiljera“ Grossmana iz Lovrana, a izniela je dapače u prevodu i tendenciozni dopis, što ga tršćanski „*Piccolo*“ donio u broju od 23. junija o. g., dopis naperen protiv učitelja *Cara i Rajčića*. Znajuć, da se napomenuti učitelji nalaze pod disciplinarnom istragom, je „kunžiljer“ uznastojao da pokuri tobožnju odsudu, a nije se propustilo, a da se ne učini sve moguće, a da ta odsuda bude što teža, što oštrija. U tu svrhu šiljalo se u „*Piccolo*“ članak za člankom, u nadi, da će se time uplivisati na visoko c. k. zemaljsko školsko vieće, koje — naravno — mora da vjeruje tako *uvaženom* listu, kao što je to „*Piccolo*“. A da li i koliko taj jadan „*Piccolo*“ zaslužuje naziv *uvažena* lista, neka čitatelji sude iz onoga, što će sada sliediti. Tršćanski je „*Piccolo*“ naime u broju od 25. julija o. g. neposredno pod dopisom od poznatog nitkovića iznio viest, koja u originalu glasi ovako:

L'esempio dei due maestri di Volosca e d' Abbazia fa scuola. Difatti il 14. corr. un membro dell' i. r. Consiglio scolastico distrettuale si recò nella qualità di delegato dell' Inolita Giunta provinciale, a visitare la scuola popolare di Ica. Presentatosi al maestro della detta scuola, G. Kukuma (calato giu dai dintorni di Sesana) fù da lui insultato e bellamente messo alla porta.

Che ne dice l' autorità scolastica? Perchè lascia impuniti i primi due maestri provocatori ed istigatori?

Il consigliere scolastico offeso presentò le sue rimostranze contro il Kukuma“. Iz broja istog „*Piccola*“ od 30. o. m. doznajemo pako, da je ciela ta viest — puka mistifikacija, jer u Iki niti da nema škole itd. I mi znademo, da u Iki nema škole, dapače govori se i to, da onaj glasoviti *G. Kukuma*, o kome se govori u „*Piccolovom*“ člančiću, nije nitko drugi, no čuveni *školski kunžiljer* Guglielmo Grossmann učitelj u Lovranu. U tome se i sastoji najveća „*kantonada*“ što ju ikada zadobio koji list, košto je to židovski „*Piccolo*“. Ima tomu već od prilike kakovih dvadeset i više godina, što je nekaki gornji vjetar donio u Lovran današnjega šk. *kunžiljera*, i netom ga nekoji od naših vragometnih Lovranaca uočiše onako odrpana, izpita, suha, gdje mu nos izblja, kô kakova kuka, odmah se uzvikaše: — Eto *Kukume*, eto *Kukume*. — A to ime ost lo mu i kasnije, osobito od onda, od kada se ušlo u trag nekakvoj zemljenoj posudi (*kukumi*) koja je bila u školi za stanovite poslove. Tim ga imenom još i sada zovu u Lovranu, dapače i sama njegova školska djeca poznaju ga pod tim imenom. Eto Vam jednoga primjera. Nije tomu davno, te je pošao u crkvu, da igra na orguljama. (Valja naime znati, da je Grossman *muzikuš* —.) Došao do vrata, što vode u kor, dosjeti se, da je ključ ostavio kod kuće. Pošalje nekoga dječka ženi, da mu odmah dostavi ključ. Dječko podje, i prišav do učiteljeve žene reče joj: — *Siora, me ga mandà Kukuma, che la me dija la ciave de organo.*

Kako vidite Kukuma pa Kukuma. A valja znati, da pošto k njemu — Grossmanu — dolaze u školu i nekoja djeca iz Ike, to je on zbilja u neku ruku ikarski učitelj; a od toga sliedi, da je on — *Kukuma* —, protjerao sebe — Kukumu. Toga nije htio, da navede „*Piccolo*“ u svome izpravku od 30 julija, a mi znamo i zašto. S druge strane težko da je Grossmanu uputio, da je on taj učitelj Kukuma. Toga ne bista učinili ni vi, ni ja, ni itko. — Zlata je vriedno i ono: *calato giu dai dintorni di Sesana*. „Piccolo“ se za taj navod ne može opravdati time, što je napomenuti člančić mistifikcija. Oń je morao znati, da-li smije u Istri razvijati agitaciju (kakvu razvija Grossmann u Lovranu) učitelj, koji je došao iz okolice Sežane — ili *ne smije*.... Ni kao list onako *uvažen* ko što je to on — „*Piccolo*“ — navadja u zaporkama i to još prezirno, postojbinu, iz koje je potekao Grossmann, to je znak, da *ne smije*. A kad ne smije, zašto da ga se dakle drži u Istri, zašto se ne stane na rep njegovim agitacijam, kad je *calcto dai dintorni di Sesana*“?

To bi bar bilo logički posljedak stvari. Nu mar je „*Piccolove*“ prijatelje za logiku. Kad bi iz sužanske okolice „*kalal*“ kakov učitelj, koji bi radio za hrvatsku stvar, e le onda udri po njemu toljagama i batinama, ali kad jedan učitelj radi za stvar talijansku, evala mu, pa ma da je „*calato*“ ne samo „*dai dintorni di Sesana*“, već makar i „*dalla casa del diavolo*“, kako bi rekao „Piccolo“.

„*Piccolo*“ piše, da je školski *kunžiljer* tužio sebe — Kukumu. No to je još najpametnije, što je mogao učiniti. Jer tko zna, bude li učinio pokoru, bude li se popravio, ni mi ne ćemo biti kruta srca. Na svoje troškove ćemo ga poslati u njegovu postojbinu, „*nei dintorni di Sesana*“ — pa će biti pravo i nama i „*Piccolu*“, koji onako posprdno govori o njegovom rodištu — bijeloj Sežani.

Još jedno, pa da zaključimo za danas, al samo za danas. „*Piccolo*“ kaže u svome izpravku, da je poduzeo shodne korake, da nadje auktora ove, kako ju on zove, *mistifikacije*. Samo napried, dovikujemo mu mi: neka traži, istražuje, pa neka nam kaže njegovo ime, da mu ime okujemo u zlato, da mu slavu rasturimo po cielome svietu, nek se znade tko je i kako je nasamario jedan tako uvaženi list, ko što je to tršćanski „*Piccolo*“. Nu bojim se, da će biti „*Piccolo*“ trud uzaludan, jer naši su ljudi — a takav će biti za cielo i auktor onog članka — vrlo čedni — „*Piccolo*“ dragi — vrlo čedni.

(Vidi o toj stvari u budućim lovranskim paćuharijama, koje nam je poslao naš barba Tončić. Op. ured.)

Dva mlada doktora ugarskih Hrvata u Subotici. U velezasluženom listu „Neven“, što no zagovara i brani prava ugarskih Hrvata eto već petnaestu godinu, čitamo, da bijahu promaknuti za doktore prava gg. dr. Josip H. Vojnić i dr. Stipan Matiević. Njima na čast priredilo je u Subotici društvo „Kolo mladeži“ svečanu večeru. Čestitamo mladim doktorom i tamošnjim Hrvatom, koji dobivaju u mladoj gospodi odlične zaštitnike i branitelje.

Izlet u Divaču i veselica tamo. „Slovansko pevsko društvo“ u Trstu priređuje za nedjelju dne 7. t. mj. izlet u Divaču, gdje će na vrtu gosp. Magajne dati veselicu zanimivim i bogatim programom. Izletnici iz Trsta mogu sa vozovi u 6 sati u jutro i u 1 sat poslie podne i to sa trga pred velikom kasarnom. Vozarina tamo i natrag for. 1·50 sa ulaznином na veselicu.

Veselica u Divači počima u 5 sati; sudjeluje pjevačko društvo i glazba. Oglasiti se valja za izlet do 5. t. mj. u tiskarni Dolenc, gdje se prodavaju vozne karte.

Izpravak g. Fabiani-a. U večernjem izdanju glasila tršćanskih krivounosa od dne 2. t. mj. izpravlja c. k. kotarski kapetan u Voloskom g. Al. Fabiani viest, objavljenu prošloga čedna u istom listu iz Voloskoga, da je naime učitelj Kukuma protjerao iz škole u Iki jednoga člana c. k. kot. školskog vieća, jer da neima škole u Iki niti učitelja Kukume u onom političkom kotaru.

Čudnovato nam se čini što gosp. Fabiani nije izpravio nijednu od onih drzovitih lažih, koje bijahu u istom listu nedavno nagomilane proti nekojim učiteljem onoga kotara.

Odmaglio preko granice? Našim gradom pronosi se glas, da je odmaglio preko granice u *blaženu* zemlju jedan od prvaka i kolovodja ovdašnje laziliberalne talijanaške stranke.

Čekamo, da doznamo iz talijanskih novinah, da li je taj glas istinit i ako da, koji je pravi uzrok tomu bjegu.

Koncert pjevačkoga društva „Kolo“ u Trstu, biti će u nedjelju dne 7. t. mj. u školskom vrtu kod sv. Jakova u Trstu. Program je vrlo obširan, sastojeći od više pjesama, glazbenih komada, šaloigre itd.

Izvješće kr. velike gimnazije u Sušaku za god. 1897—98. Iz toga izvješća vadimo sliedeće važnje podatke. Na zavodu bijaše sa ravnateljem 19 profesora. Djaka bijaše u svemu koncem školske godine 385. O od ovih bijaše ih 115 iz Istre. Po vjeri bilo je 363 rimo-katolika, 17 grčko iztočnjaka i 5 mojsijevaca. Prvi red s odlikom dobilo je 68 djaka, prvi red 196, ostali imadu popravak ili dobiše drugi red. Štipendista bijaše 28 djaka, izmedju tih uživalo je Dobrilinе štipendije 11 djaka a Kaligarićeve 2 djaka. Od 115 Istrana ima 28 odlikaša.

Evo imena tih naših odličnih mladića po razredih: I. razred: Cecinović Jakov, Jelušić Hedvig, Mogorović Senen; II. razred: Belulović Vjekoslav, Brajan Antun, Karabaić Spasoje, Kumbatović Filip, Pindulić Ivan, Sloković Franjo, Šavron Ivan, Dešković Ivan, Seršić Zvonimir; III. razred: Grbac Ivan; IV. razred: Jedretić Kuzma, Mrakovčić Antan, Tentor Mate; VI. razved: Brechler Ivan, Fabijanić Antun, Ivančić Ivan; VII. razred: Mandić Josip, Oršić Mate; VIII. razred Mrakovčić Vladimir i Sabalja Pavao.

Čestitamo ovim vriednim našim mladićem, kojim preporučamo — kano i svim njihovim drugovom, da se svim žarom mladih duša podadu nauci.

Pn. Naknadno doznajemo, da je i mala sirotica *Danica Vlah* iz Kastva, privatistkinja gimnazije u Senju, položila izpit za I. razred s odlikom. Živila!

Cirile-Metodijska slava u Beču. Hrvatsko akademičko društvo „*Zvonimir*“ u Beču bilo je već prije najavilo i u nekoliko hrvatskih novinah, da će proslaviti dan slavenskih prosvjetitelja, slavenskih apostola, svete braće Cirila i Metoda. Održalo je svoju rieč, priredilo je u utorak dne 5. srpnja zabavno literarnu večer u dvorani „Ressource“. Te je večeri napunio dvoranu, uz dobrahno zastupan krasni spol, liepi broj hrvatskih akademičara, a nije manjkalo ni dično hrvatsko radničko društvo „*Prosvjeta*“, koje je u velike doprimoglo uspjehu proslave. Medju inim prijateljima „Zvonimira“, te su pohrlili na njegov poziv na tu važnu slavu, osobito nam je iztaknuti mnogogodišnjega člana hrvatskog kazališta u Zagrebu, umjetnika Petra Brani-a, koji je sa svojom vriednom porodicom do konca pribivao slavi. Komers se oko 9 sati otvori hrvatskom himnom „Liepa naša domovina“, koju odigraše združeni zborovi „Prosvjete“ i „Zvonimira“, a prisutni ju svi stojeći slušali. Iza kračnice „Složno pod hrvatskom zastavom“, što je tamburaški zbor „Prosvjete“ odigrao, započe slušatelj filologije a tajnik „Zvonimira, vaš zemljak, g. Zgrablić svoje predavanje „O životu i radu slavenskih apostola sv. Cirila i Metoda“. Život i rad svete braće ocrtao je u kratkim ali jasnim potezima; govorio je o glagolskoj službi božjoj u hrvatskim krajevima; zgodno i punim pravom osudio je nehaj za glagoljačtvom kod Hrvata. Iza kratke stanke gudio je krasno na violin „Zvonimiraš“, pravnik g. Milan Matić divnu fantaziju „San“ a za tim na sveobće zahtievanje krasan intermezzo iz Mascagnijeve opere „Cavalleria rusticana“.

Zatim pročita predsjednik „Zvonimira“, svršeni filozof g. Krsto Krile svoju kratku ali jezgrovitu razpravu „Hrvatsko državno pravo i slavenska uzajemnost“, Prije svega iztaknuo je g. Krile pogubnost nekih novih pretjeranih političkih struja, koje na žalost sve to više otimlju mah u našoj miloj ali jadnoj domovini Hrvatskoj; prikaže krivo shvaćen pojam „slavenska uzajemnost“ kao jedan od glavnih razloga, da se mute pojmovi u hrvatskoj politici; dokaže, da se pravo shvaćena slavenska uzajemnost ne protivi ni najmanje hrvatskom državnom pravu, tome čvrstom oslonu hrvatstva i zalogu hrvatske budućnosti. Razumije se, da ni njemu nije slušateljstvo uzkratilo zasluženog odobravanja. Tamburaši odigraše nekoliko liepih i biranih hrvatskih komada, a predsjednik „Zvonimira“ zaključi službeni dio, te započe zabavni, kojega ravnanje preuze veseljak, stud. tech. M. Tuškan. Domovini je izrekao krasnu zdravicu hrv. pjesnik Savlet beg Bašagić, koju podraviše prisutni time, da su svi stojeći odpjevali hrv. himnu. Na predlog medicinara g. Dragut-na Ciottia sakupi se liepa svota u korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. U to bi nazdravljeno umjetnik Brani-u, koji bi dugotrajnim pljeskom upravo prisiljen, da nas počasti kojom deklamacijom. Što da reknemo o uzbitu, što ga je pobudio naš umjetnik, kad je zanosno deklamovao Petőfijeva „Ludu“ i Preradova „Djeda i unuka“. Nema rieči, kojom bi mogli dosta pohvaliti sjajni uspjeh ovih deklamacija.

Već je zora stala na iztoku ruditi kad se zadovoljni na uspjeloj zabavi razstadosmo.

„Der Süden“. Primili smo treći broj toga njemačkoga pisanoga lista za političke, kulturne i gospodarske interese Hrvata i Slovenaca. Sadržaj toga broja je obilat, zanimiv i raznovrstan. Prvi članak razpravlja o novijih dogodjajih i o prilikah u Trstu. Zatim imade članak o jezikovnom pitanju od uvaženoga slovenskoga zastupnika. Imade nadalje viesti iz Štajerske, Koruške, Kranjske, Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Istre i Goričke. Iz Istre donaša nastavak članka iz „Naše Sloge“ da Istra ne bijaše nikada talijanska. Preporučamo

opet taj list svim onim, koji žele, da se o naš, stali svijet, znanilo znati što se ima kulisa događa. Zar što je njima dopušteno, nama da ne bude! A. Mali Lošinj, koncem ljulija 1898. F. Žic

člana c. k. kotarskih vieća.

Izjava.

Dobivanu od prijatelja vieste, da imade nekojih novinah talijanskih običajno izvješ taj o tečaju i zaključcih poprimljenih u zadnjoj sjednici c. k. kotarskoga školskog vieća u Lošinju. U tom izvještaju, da stoji također, da sam ja glasovao, da u nerezanskoj školi ima biti za mauvjere nastavni jezik talijanski.

Vjerujuć, da je u istinu onako pisano kako me je prijatelj obavjestio, izjavljujem, da ja nisam bio prisutan u nijednoj sjednici, u kojoj bi se imalo odrediti kojim da se jezikom podučuje djeca u nauku vjere, jer bi svaki takav zaključak prekoračio djelokrug oblasti c. k. kotarskoga škol. vieća. Uz to kad bih se i ja našao u pogodi, da u tom pitanju dadem svoj glas, dao bih ga jedino prema načelu, da se svakoga ima u vjerskim istinama podučavati u materinskom jeziku, a taj je u Nerezinah jedino i isključivo hrvatski.

Meni je napokon iz iskustva poznato, da je u Nerezinah moguća obuka jedino na po lozi hrvatskoga jezika, ako ta obuka ima da služi do istine prosvieti i napredku, a ne kojekakvim nemoralnim strančarskim svrhama. Ne znam ima li u izvješću onih novama još koja netočnost, koju bi valjalo ispraviti, ali to će bez dvojbe učiniti (ako treba) sam g. predsjednik, visoko učeni i vele možni German Zuech.

Meni dozvolite još samo jednu primjetbu. Talijanske pokrajinske novine imadu više manje redovite izvještaje o radu i zemaljskoga i kotarskih školskih vieća, dočim u hrvatskih novinah neima o tome nikad ništa. A ipak bi i naše učitelje i

Listnica uredničtva.

Gosp. J. N. Ministarstvo daje posljednjih godina podporu za gospodarske škole u Goričici na Grmu, što bijaše svaki put u našim listu javljeno. U onom poslu obratite se na zadrugu Zdravo!

Nepoznatom reklamantu iz Opatije! Vašu zatvorenu reklamaciju vratili smo: pošt jer je bilo platiti 10 nvč. globe. reklamacije šalju se u otvorenom pismu.

Gospodu dopisnike molimo, da se ustrpe do budućeg broja.

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše za „Našu Slogu“ P. n. gg. N. C. Kostrena 2.50 fl. B. V. Črnica, Buzet 10, J. F. Rieka 2, D. J. Unter-Gänserndorf 1.50, S. F. Kastelir 2. C. J. Tar 3, K. J. Topolovac 2.50, F. J. Krnica 2, S. A. Poljane-Iški 2.50, D. F. Kastav 41.75, J. R. Beršec 10.40, M. K. Umag 2, B. J. Štinjan 5, T. F. Dekani 2.50, Hrv. Č. Lovran 25, L. M. Kastav 5, M. Š. Dubašnica 2.50, Hrv. Č. Pazin 3.32, C. A. Boljun 2, L. P. Dr. Sežana 5. Obć odbor Baška 10, V. J. Karlovac, 4., D. M. Zvoneća 2, E. J. Gračišće 1, T. J. Drago baščanska 2, B. V. Sčšak 3, F. V. Gradina 5, K. T. Olib 2, B. J. Buzet 6, Č. J. Babinopolje 10, M. L. Bakar 4, F. F. Dr. Trst 7.50, Slav. obć. Dobrinj 15, C. A. Tar 2.

Phönix-Pomada

Na izložbi za njegovanje, zdravlja i bolestnika u Stuttgartu 1890 nagradjena odlikom, jest po mnienju liečnika i priznata sa hiljadami zahvalnica. Jedino postojeće u istinu pravo i neškodljivo sredstvo da gospodjom i gospodi izraste podpuna i bujna kosa i da zaprieči odmah opadanje kose i tvorenje prhuta; ona pospješuje i kod posve mlado gospode rast jakih brkova. Jamči se za uspjeh kano i za neštetnost. Lončić 80 nvč., poštom ili pouzetjem 90 nvč. **H. Hoppe,** Beč I. Wipplingergasse 14.

Skladište pokućstva

tvrdke **Aleksandra Levi Minzi**

Trst, Via Riborgo 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapecerije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cjenik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja. Naručbe preuzimlje za Istri i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

bivša kr. kralj. sveučilišne tiskarne „Styria“

13 Sackstrasse **GRADEC** Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

zlatom „Patent Workmann Chicago“

Raztrirni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje visokovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokovnicev v vsakem obsežju, brošur, plakatov, cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za listje in zavitkov z napisom nadaljnih listkov jedilnih list, pavabli itd. itd. — Bogata zaloga glavnih, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Faktura, Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journales, Prima-note, odpravnih, menjičnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztrirsega (trisnega) papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledic iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5.

EMERI

jesu posude za kuću, konobu, vrt, polje, vinograd, radionicu, tvornicu, ladju itd. mjesto kabla, brentače, vrče, golide itd.

Uvjek su gotovi za porabu, čvrsti su trajni, ugledni, lahki te prikladniji za svaki posao nego li obične posude.

Dobivaju se na veliko i malo u radionici tvrdke

Schivitz & Comp.

u ulici Commerciale (trgovačka ulica) br. II u Trstu na malo također kod drugih trgovaca ovdje i u pokrajini.

Prospekt sa cienici razašilje se na zahtjev.

Prave brusko suknene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za muško odielo stoji samo

for. 3·10 iz dobre
„ 4·10 iz dobre
„ 4·50 iz dobre
„ 6·— iz bolje
„ 7·75 iz fine
„ 9·— iz najfinije
„ 10·50 iz još finije

prave cvjetne vune

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Boden, Peruvienne, Doskinge. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke cjene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Ambof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerne uzorku.

Pozor! P. n. občinstvo upozorenje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca u obći. Tvrdka **Kiesel-Ambof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke cjene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

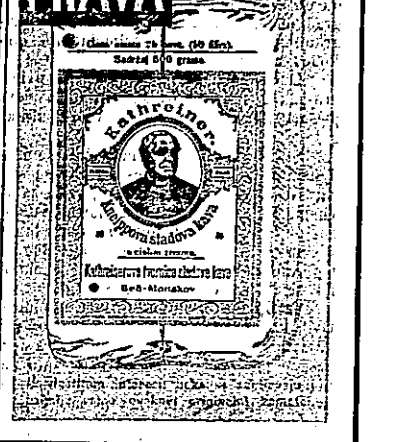

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB **Ilica br. 12** **A. VINGER** ZAGREB **Ilica br. 12**

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liči kašalj, prehlada ili katar u prsih, pločih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, dietinjoj krživosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili svedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i slatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se loš u čiličci želudačno grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli korisno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesno snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za obćišćavanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i otekllini poslje težkoga napora, za obćišćavanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, očvršćuje meso oko zubi, razfriškavaju usta, uklanja nengodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korienje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Skatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr. a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežam, raznim pjegam ili fiekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena večem lončiću 1 for. — K tome spada još **borakson sapun** po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili ztomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica, to posve neškodljivi i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i šutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a oplikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prenugodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kinake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodjera proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr. u Nikoll Setaku liečiuspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, histerija, zadahu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudčnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljaju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zatha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Dolenc u Trstu

Broj 31. U Trstu 11. agusta 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cieniku ili po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom zapoutnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i mjesto poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se ivana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Izuzam 14. julija, 18. agusta, 8. septembra i 3. novembra. Dopisi se nevraćaju ako se neiskaju. Nebiljegovani listovi se neprimaju Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Farneto br. 14.

Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

Talijanska bezobraznost.

A kako da inače krstimo ono, što je napisala baba „L' Istria" u svojem zadnjem broju na uvodnom mjestu? Gore bljezgarije nije moglo izaći iz pera *šior* Marka, za koga se mora reći, da je izgubio busulu odkad su mu Puljanci počeli drmati *stolicom*. Zaludu je: Marko vidi, da će *manjadura* otići iz Poreča, a u Puli ju čekaju drugi gladuhi, pa nemože mu mozak da izciedi pametnih stvari.

Dakle piše „L'Istria": „*Što se tužite, ci Slaveni, koji ste Benjamini vlade; ta, svakamo se namještavaju vaši ljudi; u svakom uredu treba znati vaš jezik; mi Talijani smo zapušteni i progonjeni!*"

U svojoj nadutosti kaže talijanski črkčar, da se čak i u natječajih za mjesto kojeg sudbenog podvornika zahtjeva poznavanje, osim talijanskog i njemačkog, još i hrvatskog ili slovenskog jezika, pa da usljed toga mi bi morali biti zadovoljni i šutjeti. Veće bezobraznosti nemože da bude u čovjeka, nego li je pokazuju naši Talijani kad o nama govore. Vidi se, da škola Rizzijeva, koji je rekao jednom u Beču, da u Istri nema razlike narodnosti, nego razlike stališa, tô da su Talijani gospoda a Hrvati njihovi sočali, postaje občenitom u šarenjačkom kolu. Oni vide, da nam je pogaženo i najsvetije pravo, znadu da nam se krati pravica po svuda, vide da se hoće iz svih ureda izključiti naš jezik, pa još eto nam se rugaju i spočitavaju nam, da *fanti* moraju znati hrvatski, hoteć time reći, da kad *fanti* znadu, po našu, to je dosta: za gospodu činovnike, da nije naš jezik.

Žalibože još i danas u najviše ureda i o. k. i občinskih i pokrajinskih, samo sluge znadu hrvatski, i od njih se to zahtjeva; ali ogromna četa činovnika, od najviših do najnižih, nesamo, da neznaju našeg jezika, nego ga i omalovažuju. Sudovi i državna odvjetničtva, namjestničtvo i kotarska poglavarstva, poštno ravnateljstvo i podredjeni uredi, financijalna prokura, financijalno ravnateljstvo, porezni uredi, zemaljski odbor, školska vieća, občinska glavarstva i kako se još sve zovu ta blažena javna mjesta, sve, sve izbjegava (da nekažemo gore) hrvatski jezik i traži svaku iziku, da se tobože njime neokuži.

Koliko je puta jedan ili drugi kapetanat pozvao našega čovjeka hrvatskom pozivnicom? Koliko puta je koji sud upravio uredovne spise na hrvatskog čovjeka hrvatski? Koliko puta izdavaju financijalne oblasti hrvatske platežne ili ine naloge za Hrvate? Koji porezni ured razašilje hrvatske opomene na hrvatske porezovnike?

I tako bismo mogli pitati u neizmjernost, a odgovor će uvjek zvoniti: oblasti u Istri, od najviše do najniže, obće isključivo talijanski sa dvjestotisuća našega naroda. Ni odgovori ministrovi, ni pisani zakoni, ni ljubav cesarska, sve nam to ništa nepomaže proti potaljančenoj birokraciji u Primorju. Ima doistanešto naših činovnika, ako i ne mnogo, po raznih uredjh, ali zapovjed, glave su još uvjek po starom kovu. Ima pače i nekoliko ljudi, koji igraju ulogu *pol miša pol tića*, ali od tih se naš narod nemože nadati ničemu. Čuli smo takovića reći: nesmim pisati ni govoriti hrvatski, jer bi si time pokvario lièpi ukus talijanski. Evo, takvih vam imade sila, a obično su i djeca slavenskih roditelja, što zlo odgojena, što odnarodjena u školah.

To su, naravski, ljudi za *babin* čef, a *fanti*, koji znadu hrvatski, ti joj neidu u dušu. Ta čemu treba u uredih osoba, koje da te razumiju? Ti se, jadniće, muči lomiti po talijanšku kamogod dodješ, pa mirna Bosna: pravica je odkrojena. Naši su ljudi pače tako nazad, da će dvanaest njih za volju jednoga Talijana, makar, se doklatio Bog zna odkuda, mlatiti po talijanšku. Ala jezika, brate, milote, da ih čuješ! Pa ako baš hoćeš čuti takvih Fiorentina, podji na sjednicu kojeg upravnog vieća hrvatskih podobćina, gdje su *podestarie* talijanske i... diviti ćeš se ludosti zavedenoga puka.

Ljudi božji, zar nevidite još, kako nam se rugaju sami naši neprijatelji? Zar nećete još, da budete svoji u svojoj kući? Zar nemožete živjeti bez talijanskoga tutorstva?

Dok bude ovako trajalo, kako do sada, dok budemo mirno podnosili kao ona strpljiva životinja sve, što nam tko naprti na leđja, dok nestanemo postupati kao ljudi, dok nebudemo zahtjevali, da svi činovnici s nama govore i pišu hrvatski — do tada ima skoro pravo „L'Istria", da nam se ruga predbacivajuć nam *fante*, koji znadu hrvatski; tad je to doista talijanska bezobraznost, ali bez dvojbe i naša mlitavost.

Konačni izpiti na pučkim školama.

(Konac).

Izpiti mogu jedino da uplivaju na marljivost djece tek pri koncu godine, kad im već došlo vatre k pratima, a onda često nema više pomoći.

Nek im učiteljstvo kroz godinu češće i spominje izpite, rijedkoga će time potaknuti na veću marljivost. Ta vuci magarca na most, on neće nego pod most, pa napokon im ta prodika i dosadi, pa ju jednostavno sasma ne prožvakanu bace kao bisage na leđja.

Moguće da se više poluči sa školskim izvještajma, koje se koncem godine djele tiskane medju djecu, kako je to hvalevrijedno uvela kastavska občina? Eh, ovo su ipak druge gusle, malo pretrpke oskoruše, gdje se razglusuje na sva četiri vjetra tko li od djece ima u glavi slamu, a tko li — sol, pa i malo častohlepno dijete nastojat će, da dodje u taj izvještaj, pak da se diči svojim tiskanim imenom. Nu djeca ko djeca, pa većinom i tim izvještajima dobace — rukavicu.

Napokon zagovaratelji škol. izpita vele, da ovi potiču učiteljstvo na savjestno vršenje svoje dužnosti kroz školsku godinu. Ob ovom ne ću da bijelim, jer znam, da bi lahko upao u škripac, kad bi samohtio da tvrdim te ima učitelja, koji ne vrše savjestno svoje dužnosti. Istina i Bog, čuje se češće, gdje se veli: radim prema plaći, nu to se obično primi za šalu.

Tko se drži ove točke, taj ili malo drži do učiteljskog poštenja, ili ako je sam uč telj, onda i on mora da hramlje vršeć svoje učiteljsko zvanje.

Ko što svaka stvar ima dva kraja, tako imaju i izpiti. Do sada smo pipali jedan kraj, a sada okrenimo batinu.

Često sa izpitama tjerajuć lisicu iztjera se vuka. Mjesto da se postiglo ono, za čim se težilo, postiglo se sasma protivno.

Tko nam može jamčit, da će na izpitu ići sve onako, kako si mislimo? Koliko puta li se dogodi, da dobar djak hramlje i na lijevu i na desnu, dočim kakva bukva, koju smo tek za šalu podrmali, odgovara, da mislš, sad na procurit će mu na nos pamet. A što onda ako je koji od ovoga u školi? Moraš ga šuknut naprijed, pa makar kroz ključanicu, a znaš da nije, štono riječ, niti za smokve solit — inače dobavit ćeš se — svraba. Što pak s onim prvim, koji te razočarao? Odlučio si mu nagradu, odlikaš je, a sada? Dadeš li mu ju, ostaviš li ga i nadalje medju odlikašima, raztrest će se pukom javna tajna, da ti je to kakvi „kunjadić" ili pak, da su mu odlikovanje izvojštile kojekakve boce, košare, lonci et compagnia bella. Sukneš li ga natrag, bolit će te duša i srce, jer znadeš, da nije on tek kaki glupan. — Savjestan i obziran učitelj u ovakim je prilikam gotovo kao sv. Lovrinac na gradelama.

Na izpitima može učiteljstvo naprtit si na vrat kojekakve zamjere, kako već spomenuh u početku. Ta i na selu ima onih, pred kojima mora, da ima učiteljstvo respekta.

Kod izpita može se i sa strane učiteljstva počinit kojekakve zloporabe, što prečesto upliva na dječiji moral veoma porazajuće. Sjećam se iz dobe svoga djakovanja, kad su nam ono drenovačom turali mudrost u glavu kao u stari mušket prah i olovo. Onda su nas pripravljali k

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

(Dalje.)

Ovi četiri gori imenovani učitelji znali su, prvi tri slovenski jezik, a Luka Gergić naš čisti jezik hrvatski. Ali koje fajde, kad sustav (sistem) školski ne bijaše od vlade tako udesen, da bi odgovarao duhu hrvatskoga pučanstva. Naukovni jezik bijaše talijanski, a s njim zajedno njemački (tudeschi). Ovim načinom bilo nam je još gore, jer i ako prije smo se morali boriti protu talijanštini, ipak nitko nas nije silovao, a bili smo slobodni, jer škola nije bilo, dočim pod Austrijom, obvezanjem, da pohadjamo škole, nametnuli su nam se silomice dva jezika, za koje mi nemarimo, a naš naravski jezik posve bijaše izključen. Pomislite kojega vražjega posla bijaše tu! Učitelji se trudili, da izbace žuč od jada videći, da učenici ne razumiju i neće da razumiju tudje jezike; učenici pak se mučili do krvi za izgovarati riči, kojim nisu bili obiknuti, i s toga nijedne koristi, osim puste pokvarenosti i zanemaranja svoga jezika. Ali zakon je zakon, i valjalo je svršiti škole, da se može dobiti konačnu svjedočbu, i biti slobodan pohadjati više škole, komu je bilo za tim, ostali, kako da nisu učili ni talijanski a još manje njemački. A da potvrdim jednim činom to moje dokazivanje, reći ću, da medju stotine i stotine djece, koja su učila njemački jezik, samo dva su se s njim okoristili na način, da su prilično govorili, a posli u prigodi usavršili se.

A ako vas je volja smijati se, mjesto plakati na toliku nepravednost, reći ću vam, da smo ne samo u školi morali lomiti jezik sa onim: „Ich bin, du bist, er ist" i sa onim „Vergangene Zeit" itd. nego smo i po ulicam Cresa grada, čisto hrvatskoga, morali pjevati „Strenge richter aller Sünder" na obhodu dne Sv. Marka, i „Rogacionah"; pak u crkvi „Gott erhalte" itd. na rodjendan našeg kralja, bez da razumimo ma jednu samo rič. Nije li to velika nepravica? A naš mili jezik zanemaren kao i da ga neima.

Dobro i koristno je učiti tudje jezike, jer koliko jezikâ sloviš, toliko ljudi loviš, ali takove nauke, da si pribavi tko hoće, i u onoj dobi, kad je naše, da će se s njom okoristiti, jer neće se dati na trudni posao prisiljeno, nego svojevoljno. Pučke škole za drobnu dicu, koja nepoznaju što će reći riječ „*učiti*" treba, da budu u narodnom i materinjem jeziku, inače jalovo će biti svako nastojanje. bezkoristan svaki trošak za uzdržanje takovih škola, koje su ustrojene naukovnim jezikom nepoznatim malenoj dici. Eto, kazao sam jur, da u njemačkom jeziku nije bilo za 50-60 godina nikakove koristi; a je li što bolje s talijanskim? Nipošto; a ja se o tom pozivljem na vas, Cresani. Vi svi ste polazili talijanske škole, grijali ste klupe (banke) za 5-6 let, pak jeste li izučili taj blaženi jezik? Tko će od vas napisati jednu samu stavku a da ne bude u njoj mnogo pogrieśaka? Pisati jedan liat, da se iz njega može razumiti čisto i bistro što hoćete, da kažete, to zovem ja poznavati prilično jedan jezik. Reći na pr. „šemo venjuji; gavémo lumbarcà" itd to znadu i Čozoti, i oni od naših, koji slučajno nisu nikad škole vidili, ni knjige u rukama imali. Iz ovoga proizlazi, da ako niste druge i bolje koristi izvadili od nauka u vašim školam, to je ovisilo jedino iz toga, jer su bile škole u tudjem a ne u vašem jeziku. U Francezkoj, u Njemačkoj, u Englezkoj i u istoj Italiji, kako je naravno, podučavaju se dica u svojem materinskom jeziku, a zašto da se tako i s nama ne postupa? Hoće li vlada, hoće li Talijani, da mi učimo talijanski jezik? Hoćemo drage volje, ali najprije moramo naučiti se u materinskom jeziku i samo tim načinom umirit ćemo se, i prijubit talijansku literaturu, i živiti u miru i medjusobnoj snošljivosti s našimi susjedi. Drugčije ne, nikad; jer škole samo talijanske, su za nas protunarodne, protunaravne, jesu napokon očita i uvredljiva nepravica. Pak hajte, čudite se, da nisu dica imala nikakove ljubavi za nauku; a kako i bi, kad najveći broj učenika nije razumio učitelja, ni što ono brblja u tudjim jezicima. Iz ovoga bi sliedilo, da dica ne bi bila pripravna, da kažu na izust ono, što je bilo naredjeno, a pedepsa bile su *sardele*, to jest šibe, po 5, 6 na svaku ruku. A pošto su mnogi bili tako nemilo pedepsani, nastao bi plač i jaukanje, a da ne bi bilo moguće podučavati, i tako šibanjem i plačem iztekle bi one dvie ure pravoga mučeničtva. — Ja znam, da dica su dica nepametna kod nas, kao i drugud, ali kad bi njim se govorilo u njihovom jeziku, stalno bi pozornije slušali, okoristili bi se u koječem, i ne bi se dogodile gori navedene neprilike. Pitajte dakle, ma svi skladno, hrvatske škole, škole sa hrvatskim naukovnim jezikom usporedo s talijanskim, a ne protivno; jer mi smo Hrvati, pak hoćemo, da učimo i talijanski jezik. Učitelj neka bude Hrvat, ili neka dobro poznaje hrvatski jezik, a onda će svaki biti u redu. Ma jeste li vi vidili veće ludosti od ove, da jedan Tirolac uči našu dicu hrvatski? A borme ne. Pa ipak to se dogadja u Cresu. Ala lude pameti! To je kvar, to je zlo, to je grdoba!

Učeni ljudi kažu, da pod Austrijom više se okoristila talijanština u poluvjeka, nego pod Mletačkom vladom u četiristo godina; i tako je. A što će biti u buduće vrime, kakovu će sudbinu doživiti naš narod, sam Bog znade; ali zlo i naopako ako se idje ovim sistemom, koji je vas u prilog Talijana. Ta vidite što se dogadja na istarskomu saboru u Puli; je li moguće ni pomisliti šta takova u prosvjetljenomu XIX vieku, u brk ustavnih zakona, tu ne vlada pravica nego mržnja, strast, divljačtvo; u Africi ne bi se tako ponašali divljaci kako se u Puli ponaša tobožnja kulturna svjetina. Vlada odobrava većini, koja je talijanska, a manjini galerije ne dopuštaju, da progovori u svojem jeziku, kojim govori puk, koji je poslao svoje zastupnike u sabor, da zagovaraju njegova prava. Što ćete gorega?

(Sliedi.)

izpitu na dva načina. Kod njekih smo gotovo po dva mjeseca lupali, kao Ture po čitabu, po onom, što su nas kašnje na izpitu izpitivali. Drugi pako bili su odvažniji, pa nam čisto i bistro, glasno i jasno rekli, što će koga izpitivati. E, šta će? Kad već moram na ples, obut ću barem lakovane cipele.

Molim vas, što da si djeca misle o takvim izpitima i o svom učitelju? Uvidjet će, jer ni njoj nijesu jošte vrane mozak izpile, da je to sve pusta varka, kojom se za nos vuče poštovana publika, pa možda i kaki odličnjak, a učitelj, koji za tek kakvu maljušnu prevaru ili laž, znade onako ljudski drmat ušesima, da čisto vidiš sve zvijezde sjevrne i južne polovice — sada taj učitelj evo postavio si na glavu sam sebi krunu najgore prevare u dječjim očima.

Ne velim, da se danas tako radi, ali tko mi može jamčit, da se zbilja tako ne radi?

Istina je, da izpitima njetko predsjeda, koji ima pravo zahćevat od učiteljstva, da izpituje ovo ili ono. Presjedaju obično članovi mjestnoga školskoga vieća. Čast i poštenje tim članovima. Oni mogu da budu najčestitiji, najbolji gospodari, al da se oni moraju razumit u moj ćednik, razrednicu, u skupine, odjele školske godine i sav onoj galimatijaš, toga ne može od njih nitko pametan zahćevat. Pa zar u takvim prilikama ne može učitelj da preveze žedne preko vode i predsjednika i slušateljstvo? — A djeca? — Eh, djeca ko djeca.

Time su odzvonila oba zvona, pa kako tko, a sada da vidimo specielno jesu li izpiti u *kastavskim školama* od kakve koristi, pošto po drugim obćinama se ne obdržavaju.

U Kastavčini u obće slabo je tlo za izpite, jer puk prema njima, kako prije rekoh, ni pečen ni frigan. Istina ima častnih iznimaka, nu i te su rijedke, tek na dvjema trima školama. Bilo je slučajeva, gdje osim predsjednika nije nitko prisustvovao izpitu, a radit izpite za samog predsjednika, smiješno je, jer on valjda može i drugčije zavirit u školu, ako mu ne smeta školska prašima i ono, što se u njoj nalazi. Pa kako se danas udešavaju izpiti, ne može ni kolega kolegu na istim da posjeti, pa ni oni, koji u istom mjestu savijaju loze u pedagoškom vinogradu.

Čemu su onda izpiti u ovakim prilikama? Kratak je odgovor: Trud i muka djeci i učiteljstvu, a toga mu ne treba prtit na ledja, kad već i tako stenje pod teškim bremenom svagdašnje službe i brige. Dakle dok se u narodu ne probudi veće zanimanje do škole, te dok narod ne kani prisustvovat izpitima, bolje je, da ih se ne drži; čemu?

Cijenim se s toga na temelju navedenoga predložiti slijedeće:

„Skupština učiteljskog družtva kotara Volosko odlučuje, da se na ona ugledna mjestna školska vijeća ovog kotara, u čijim okružjima običaje se obdržavati konačne školske izpite, podnese kratko obrazloženje o nepolučenju svrhe niti ikake moralne koristi istih izpita, sa molbom, da ih se u buduće napusti".

Opatijske paćuharije.

Ni *proverbiji* nisu svi istiniti. Ja poznam jednoga, ki govori, da kade laž ruči, tamo da ne večera. Da je to istina, pobožtra nebi već ni *Krstić* večeral, a lepi *mačiji duhtor* ima još i tu sreću, a nesamo da večera kade ruči, nego da i obedva kade večera, a ča je za njega još najbolje, da i spi kade ruči i obedva, a kade da jedan put spi... *acciù! acciù!* — Bog videl i namor — acciù — kade zlodeja sam se ovo *namoril* — acciu! — aha! sad se spamećujem. To mi je od one večeri, kada sam se s Marijom Longom pogovaral pod javorikami — onputa mi je ona dala iz njije tabakeri jednu dobru prežu... Vidiš malo, ki bi rekal, kako njiji tabak kasno operuje... Acciù! — bilo ti ga — no *šalute!*

Talijani su na čudu, ne znaju kega bi storili za podeštu: Puhovića ali Klajna. I Puhović bi rad bil podestà i Klajn bi rad bil podeštà, a podeštà ne more bit nego jedan sam. To je vidite, sakrabcjska smola. Za Ninota Rožinega nebi bilo težko, da bi bil Klajn za podeštù. On je *Herausgeber*, pa mu nemški teče kako po loju. Čaj' njemu reć: *strinc, stronc, strand*, baš kako i mene ove paćuharije napisat. Ma za drugeh, ki nemški neznaju, ča bi njim nemški podeštà? Dunke ostane Puhović. Ja, ma kažin? hm! *kažin*. Kako ćete da bude za podešta jedan čovek, ki se je onako zapiel s cnem kažinom, kako ćete, da jedan takov upravlja s celim jednim *komunom*, kada mu ni šlo dobro s jednom jedinom kućom. A Puhović bi za svem tem rad bil podeštà, bi pobožtra volel, nego da mu ki da, ne znam ča.

Aj, aj, aj
Puhović notaj,
On bi rado srcem rado
Podeštà postal — —

Poskusite ju zapivat po onoj: Oj, oj, oj, kapus i fažol — pak ćete videt, kako će poć to lepo. Nego ča ja znam, morda bi se i to moglo popravit. Da bi se storilo Durmeša za podeštu? Ča bite vi rekli, a? Mi se *sovravento* nimamo ča bat, a *sottovento* ćemo se kako tako sami obraniti. Zač, da vam pravo rečem, ja bim s Durmešom šal svakamo, ma *sovravento* ne — njbo — nauke za mislet. Ma kada ni za nas nikakove pogibelji *sovravento*, zač nebi on bil za podeštu? Pak ljudi temu dobrò. Onakov kapitan, ki je bil vredan brod nakrcat s duplim kargom, to je sakrabojska glava. Pod njim bi se *almeno* jadrilo. Nego ča ćete no, kada tamo va jednem kute neki tepac piva:

E, e, e
Durmeš njim je sve.
Al' kad bržan sprogovori
Ne zna reć ni — bè —

Ma stara *ronja* — kažin — čapal je i njega, pak se ljudi boje. Kažin jih je pameti navadil — i zato se čuvaju — čuvaju se svemogućeg i sveznajućeg stvoritelji kažina kako i nečistega, potari ga sveti križ. Ta kažin — ta kažin.

I, i, i
Fritalja i kažin
Vavek lačni, nikad siti
Fritalja i kažin.

Nego ova pisnica bi se mogla i drugačije pivat, jednako po onoj: kapus i *fažol*,

Čin, čin, čin
Bržan Umbrelin,
Ol dun čin de umbrelin
Ga trovà un bel bambin.

Nebore vi tega ne znate. Ću vam ben ja povedat, nebojte se. Dunke ovi dni je Umbrelin dobil jednu lepu improvizadu. Neka *frajla* mu je pernesla jednega dragega, mićega mačića, ki mu je valje počel milo njavkat. Ma Umbrelin je od oneh mačak, ki samo zna prest, ma ne njavkat, zato se je valje naserčurli, i rekal; „Ej, che nova là, ča je ta komedija?" A frajla mu je odbrusila. „Ni tu nikakove komedije, dragi moj, ale me oženi, ale mi daj 600 forinti." *Ferštroncen?*

Onputa je Umbrelin prišal va se i spametil se je, kako je ono bil *surgal* negdje gore va Balaton jezere (jezero vranići zelo Balaton i kada je nikada gore šal, rekla mu je mat hrvatski, zač talijanski ne ume.) Nego Umbrelin nije zgubil glavu. On je valje šal Fritalji, a Fritalja se va ti posli dobro razume. A sada ne znam, kako će to finit. Nego ako Talijani dobiju va podeštarije, sve će se to pomalo načinit — i bambin i kažin.

Dunke: Puhović ne, Klajn ne, Durmeš još manje, Umbrelin pàk najmanje, zač on je samo za leto, dunke ki? Ča morda Takujin? Ja znam, da bi Krstić najraje, da bude Takujin, ma ča ćete, kada on nebi niš storil česa nebi bila *kuntenta* Borduleza (a četiri je puta strašneja od njega). Dunke ni on... A ma znate ča vam je, ja ne ću glavu mutit s tem njihovem podeštum, toliko više zač znam, da njim ga neće bit od potrebi.

U, u, u
To je zadnji put (da se Talijani prče)
A vi bržini Kalabrezi
Hote svi va kut.

A da bite znali, kako delaju računi prez oštara. To obećuju romu i Tomu. Ti ćeš bit kunšiljer, ti ćeš bit župan, ti ćeš duhtor, ti ćeš bit sekretarij, ti ćeš Fritalja bit kaser (ava mane kega gušta!) ti ćeš bit kumisar, ché, ča ja govorim, valje tri kumisari, tri ne jedan.

Aj, aj, aj!
Ki bu kumisar,
Adam, Frane i Belići
Stari pulicaj.

A bržini ljudi, zač se oni muče. A ne znaju oni, da će ostat sve kako je bilo i još bolje, ako Bog dà. Ne znaju oni, da Talijanom je ovde odzvonilo za vavek, za vavek, za vaveki vekom. Amen! A mi svi, složni kako jedan, ne gledajuć ni Petra ni Pavla, ne slušajuć ni odprte ni skrivene neprijatelje naše i naše svete stvari, mi u sav glas zapivajmo:

Oj, oj, oj
Nek nas živi Bog,
Neka živi ča je naše
A Talijanom — og — — —

Ki je vredan ugonit, ča fali zadnjoj besedi ove pisme, dobit će svi glasi, ki budu dobili Taljani, kad budu izbori.

Kosorica.

Otvoreno pismo iz Arbanasah.*

Istarska braćo Hrvati!

Hrvatskim nevoljama najviše je doprinielo izdajstvo vlastitih sinova.

Svaki narod imade dopuza — izroda, ali rek bi nijedan, kao naš hrvatski...

Braćo Istrani! Vi divno vodite borbu proti nametnutoj Vam talijaništini i krvavo povraćate u krilo majke Hrvatske pedalj po pedalj zemljište preoteto nam silom i varkom. Na tome Vam svaka čast i pohvala!

Da poremeti Vaše nastojanje, Vaš napredak i Vašu sreću došao medju Vas čovjek porieklom Arbanas, odgojen na hrvatskoj grudi.

Toj otrovnoj zmiji, koja se je medju Vas ušuljala, a koju Vi pošteni Istrani gojite u svojim njedrima, lako da postanete pljenom, ne bude li u Vama bistra oka i kremen-poštenja.

Taj izrod, iza kako je pod noge bacio svoj obraz, potjeran sa svih strana kao pogibeljan stvor — pripravan na svako zlo za svoje nečiste svrhe — dopao je napokon i medju Vas, ne bi li šta u mutnu ulovio.

Braćo istrani! Oprezni stojte i odbijte od sebe tu otrovnu guju onako, kao što ga je odbila i odbjegla njegova unesrećena supruga, odbijte ga onako, kao što su ga odbili i odbjegli prijatelji, znanci i cielo svojta; kunite ga onako, kako ga je proklela sirota majka, od kada je izdao Boga, rod i dom!

Lični ciljevi ne potiču nas, da, kao njegovi domorodci, odnosno braća, rodjaci, prijatelji itd., skidamo obrazinu sa njegova nečista lica; mi smo dapače mislili, da ćemo se s njom pred svietom dićiti — ali jaoh! nada nam se iznevjeri, on je jedini, koji nas pred stranim svietom sramoti!

Ovim našim pismom tražimo jedino osujetiti njegovo izdajničko djelo, da nas nadalje ne bude u tudjini sramotio. Nama na srdcu više leži hrvatska stvar, nego li brat, rodjak, prijatelj, domorodac itd. Ne dade nam se i ne smijemo uzeti u obranu čovjeka nemoralna, koji, poslie nego je prolumpao svoj imetak, dao se je pod kiriju neprijatelja hrvatskoga naroda. Naš muk značio bi veleizdaju na štetu doma i roda!

Istina je, da mu danas ne vjeruju ni njegovi nekadašnji gospodari Talijani, ali ga ipak upotrebljuju časomice u svoje opake svrhe. Uvidio on, da mu talijanska krma nije dostatna, očijuka napokon i sa Švabom, a sutra bi i sa Kinezom i sa svakim, tko bolje plati. Tko bi smogao krme, da prehrani onoga stvora?!

On je, braćo Istrani! tamo stigao kao napastnik Vašemu rodoljubju i čistu poštenju, te ako ne budete oprezni i na vrieme odbijali prezirom od sebe tu svoju kukavicu, mogli biste nasjesti.

Taj prokletnik nema više ništa da izgubi, od kada je izgubio ljudski ponos, ali biste mogli po njemu mnogo izgubiti Vi! Taj nesretni stvor skita se po svietu poput ciganćeta, odkada ga je majka prokleše, neton je izdao hrvatski trobojni barjak, a to majčino prokletstvo lebdi nad njim poput Damokleova mača.

Braćo Istrani! Čujte još i ovu, pa sudite, koliko se tomu nesretniku — koji se nazivlje dr. Ivan Krstić — može vjerovati! Zimus došao je medju nas, u svoje rodno mjesto Arbanase. Netom prispio, rodbina i znanci saletili ga sa svih strana, te ga pozvali na odgovornost za prošasta njegova nedjela. On je pred nama na koljena pao; suznim očima i sklopljenih rukah, priznavajući svoje griehe, molio je za oprost i obećao, da će se ne samo ostaviti pogibeljne i sramotne staze, nego da će unapried raditi na korist hrvatstva i uznastojati, da popravi zlo do tada počinjeno. Naš Relja, podigav ga sa zemlje u prisutnosti više stotinah ljudih, uzkliknuo sa Kačićem:

„Tko bi moga Ivu prikorlo
„Pred junaci i pred vitezovi

„Mojom sabljom odsjeć ću mu glavu", i poljubio ga u nadi, da će i on kao Musa kašnje „bolji junak biti". Sbilja, svi tad pomislismo, da će od Saula postati Pavao; ali je Stari dobro kazao, da od slavosrba nikada čovjeka.

Tebi se sada obraćamo, izdajico! Kao da ti vidijamo oča u krvi ogrezuta kod Jovićeva jaza, kad je poginuo, da uzčuva svoje poštenje. Tada te je nama preporučio, prvo nego li je dušu izpustio i opominjao nas, da pazimo na te, e da postaneš poštenjakom. A ti .... Oh, da je tvojemu roditelju ustati, pak da te vidi kamo si zalutao! I ako si mu jedinac bio, on bi, prije nego li opet u grob podje, sa zemljom te sastavio! . . .

Što može o nama strani sviet suditi, bude li nas po tebi sudio! Smijemo li mi trpiti, da nas i nadalje tako sramotiš? Ti poznaješ našu ćud, našu krv i koliko držimo do života, kad se poštenja tiče! Ti znaš za naše krvne dvoboje, u kojih ti je i otac pao; znaš za krvave okršaje i medjusobno i sa stranci, a to sve, da uzčuvamo poštenje, značaj i starinski arbanaški ponos! . . .

A ti . . . ?

Primismo tvoj izdajnički poziv. Nadaj nam se. Doći ćemo te pohoditi na urečenom sastanku i tu ćemo se ogledati licem u lice . . .

Do vidjenja u Matuljah na 15. kolovoza u 4 sata poslie podne.

Arbanasi.

*) Iz „Hrvatskoga Prava" br. 826.

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 10. agusta 1896.

Carevinsko vieće imalo bi se sastati po sudu poljskih novina početkom mjeseca septembra. To će svakako odvisiti o tom, da li je vlada polučila kakav uspjeh kod izmirenja izmedju Čeha i Njemaca i da li njoj je pošlo za rukom utanačiti uvjete, pod kojimi bi sklopila nagodbu sa Ugarskom.

Nakon ministarskih konferencija od prošle subote položaj se je u ovoj poli monarhije zaoštrio. Pitanje glede sazova carevinskoga vieća i glede obnove nagodbe ostalo je neriešeno. Češki listovi pišu, da imade ministar-predsjednik grof Thun gotovu osnovu nagodbe. Tomu dodaju madjarski listovi, da njihova vlada neće ni § 14. ni privremeno uredjenje nagodbe. Po mnienju upućenih osoba mora doći jošte do veće krize u Austriji ili će nastati kriza u madjarskom ministarstvu. Položaj se mora razjasniti svakako tečajem ovoga mjeseca, jer se budućeg sastaje ugarski sabor, gdje će vlada biti prisiljena, da mu dade razjašnjenja glede položaja.

Na sastanku učitelja u Ljubljani prošloga čedna izrekao je bivši pdd-predsjednik carevinskoga vieća i slovenski zastupnik dr. Ferjančić govor, u komu je izrazio bojazan, da bi Hrvate i Slovence mogli ostaviti Česi na ciedilu kad bi im pošlo za rukom izvesti svoj narodni program na temelju češkoga državnoga prava. Glavno glasilo mladočeske stranke piše tim povodom, da kad bi vlada češkomu narodu ponudila česku državu pod uvjetom, da ostanu ostali austrijski Slaveni i nadalje pod njemačkom premoći, da bi takav uvjet zastupnici češkoga naroda odlučno odbili. Neka znadu naša braća Slaveni, piše nadalje isti list, da smo mi vazda uz njih proti svakoj nezakonitosti, i da ćemo biti zajedno svi sletodni ili ćemo zajedno svi pasti.

Bugarski knez Ferdinand, pošto se je vratio iz Rusije, posjetio je kneževski dvor na Cetinju. Njega su tamo dočekali velikim slavljem. Knez se je dovezao parobrodom preko Trsta u Bar, odakle je kolima nastavio put na Cetinje, gdje se je nastanio u dvoru priestolonasljednika kneževića Danila. Knezu na počast priredjene su sjajne gostbe i velike vojničke slavnosti. Ovo demonstrativno susretanje bugarskoga kneza na Cetinju napereno je bez dvojbe proti kraljevskom dvoru u Beogradu, a sve to događja se uz privolu i suglasje ruskog dvora.

Dalje u prilogu.

romašno, a ta nazgoda porinula ga u gotovu biedu i zato mu treba brze i izdašne pomoći.

U tu svrhu ustrojio se je u Rojanu dobrotvorni odbor, koji će upriličiti u nedjelju dne 14. t. m. sa sudioničtvovanjem tršćanskog pjevačkog društva „Kolo“ zabavu, koje čisti prihod je odpredieljen, da se istim priskoči u pomoć potresom postradalo braći Sinjanom.

Svaki i najmanji darak prima se dobrohotno i sa zahvalnošću u Rojanu kuće broj 6, a nastojati će se objaviti putem ovdješnjih novina. Odbor.

Za potresom postradale Sinjane poslalo je občinsko glavarstvo Voloske (za Volosko i Opatiju) usled odnosnog zaključka obć. zastupstva stvorenog u sjednici od 20. julija, svota od 200 kruna. —Liep primjer za ostale naše občine, mjesta i pojedince, kako volja braći u nesreći priskočiti na pomoć.

Iz Kaštelira pišu nam 8. agusta 1898. Nakon tromjesečne radnje dovršen je i blagoslovien bunar (šterna) sagradjen velikim požrtvovanjem „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“ uz školsku zgradu iste družbe. Taj bunar bio je neobhodno potrebit za obstanak ove škole. Radnja je vèoma solidna i vrlo liepa; izveli su ju naši vrli radnici Matijašić Ivan sa sinom iz Višnjana i Foraboški iz sv. Ivana od Šterne. Ovi naši zanatlije mogu biti ponositi, da su u toli kratko vrieme sagradili dvie najliepše šterne, što ih Kaštelir ima, koje bi svojom liepotom služile na ures svakom istarskom gradu. Našoj braći širom Istre preporučujemo, da se najvećim pouzdanjem obrate za takove radnje na naše vrieme i savjestne zanatlije Matijašiće i Foraboški-a. Svoj svojemu!

***

Ovdje vlada velika suša i oskudica na vodi. Svi bunari i skoro sve lokve su prazne. Ljudi moraju na Mirnu po vodu. Sada bi se morale očistiti sve lokve, ali našemu županu Mekišu je to deveta briga, makar svi kaštelirci to želili. Župni stan imade malenu šternu, koju sagradi na svoj trošak pok. župnik Pelhan i koja je sada občinsko imanje. Naš vrli poglavar pustio je ćak i ovu, da propade za ne potrošiti 50 forinti. Da bi bio barem u tu svrhu potrošio one novce, što ih je primio iz prošaje zida župnog stanja, ali ništa; neka župnik pije iz kaljuže ili neka prosjači vodu. — Za tako važnu stvar zauzimlje se isto toliko i slavna politička oblast. — Kaštelirci! ako želite biti dobro posluženi birajte uvjek šjor *Mekiša* za svojega poglavara i njegove podrepnice za občinske savjetnike.

***

Naš pok. župnik Fran Pelhan umro je bez oporuke, a budući da nije imao rodbine, pošto je njegovo imanje na tri diela razdieljeno. Jednu trećinu 956 for. dobiti će crkvena uprava, jednu trećinu 956 for. primiti će c. kr. erar i jednu trećinu 956 for. primiti će do malo dana vižinadska občina, da ih razdieli medju kaštelirske siromahe.

Mjesto, da se taj novac dieli medju siromahe, kojih u pravom smislu ima ovdje neznatan broj, i koje se tim nebi obogatilo, moglo bi se ga, dozvolom više oblasti, upotrebiti za gradnju občinske šterne te zamoliti c. k. vladu, da i ona pusti svoj dio u tu svrhu i zamoliti slav. juntu, da pomogne kojom stotinom. Ako bi uz to i puk pripomogao radnjom, sagradila bi se prilično velika šterna, od koje bi za uvjek uživali uz siromahe i svi ostali kaštelirci, koji neimaju šternu.

To je naša misao. Uz dobru volju naših poglavara i gospodara kuće moglo bi se u kratko vrieme uživati dobru vodu. Mi ćemo svakako paziti kako će se ta liepa svotica potrositi.

Odbijen utok. U zadnjoj sjednici zemaljskoga odbora u Poreču uzeo je *slavnoisti* do blagohotnoga znanja dopis zemaljskolskoga vieća kojim mu se javlja, da je visoko c. kr. ministarstvo svojom odlukom od dne 10. maja 1898 br. 10989 odbilo utok zem. odbora za Istru, uložen od sl. istoga proti proširenju pučke škole u *Sv. Petru u šumi*. Eto puče, kad usnalazi pravice kod tvojih gospodara u Istri, kod talijanske gospode, i kad se ovi utiču višoj oblasti, da Ti ona zabrani koju od Tvojih pravica — dobiju po pratih, a Ti ipak ustrajnošću u borbi dodješ do onoga, za čim težiš.

Banka „Slavija“ u Pragu poslala nam je svoje godišnje izvjesće za 1897. iz kojega vadimo, da se je prošle godine ponudilo na osjeguranje svojega života kod toga zavoda 4237 osoba sa osjeg. kapitalom od 11,896.927.40 kruna, od kojih bijaše prihvaćenih 3538 osoba za 8,994.247.40 kruna kapitala. Time je narasla čitava svota osigurane glavnice u odielih na život koncem god. 1897. na 62,312.672.40 kruna. Osjegurnina ili premija u tih odielih iznosila je prošle godine 171.046.68 kruna te time narasla na 2,193.172.00 kruna.

Izplatila je prošle godine banka „*Slavija*“ osjeguranoga kapitala, i to: nakon smrti osjeguranih 526.927.88 kruna; osjeguranim iz baštinskoga družtva 1,366.604 kruna; osjeguranim za života 183.040.22 kruna.

Dividenda od čistoga dobitka, koje se je prošle godine izplatilo 74.105.34 kruna, opredielile se osjeguranim iz godine 1869. do 1892 opet po 10%.

U požarnom odjelu osigurala je banka „*Slavija*“ prošle godine 579,589.398 kruna kapitala, za što je utjerala osjegurnine 2,234.731.56 kruna. Odšteta usljed požara izplatila je banka „*Slavija*“ god. 1897. ukupno 1,318.439.36 kruna. Mirovinska zaklada za činovnike iznaša 775.871.74 krune, a mirovinska zaklade za „*Slavijine*“ zastupnike 358.712.28 kruna. Pričuva i zaklade banke „*Slavije*“ god. 1897 iznašaju 16,356.518.68 kruna.

Kako proizlazi iz ovih podataka napreduje banka „*Slavija*“ od godine do godine brzim korakom, na čemu valja da se zahvali vrlo spretnomu osrednjemu ravnateljstvu i neumorno poslujućim pokrajinskim zastupnikom svojim i konačno uzornoj štedljivosti češkoj. Banku „*Slavija*“ vriedna je dakle svakoga pouzdanja, te ju i ovom prigodom našim čitateljem toplo preporučamo.

Blaga kiša. Nakon nesnosne vrućine pala je utorak poslije podne ovdje i u okolici blaga kiša, koja je natopila suhu zemlju i razhladila zrak.

Pošto znamo, da vlada u nekojih krajevih Istre suša, molimo naše prijatelje, da nam jave da li i koliko je palo kiše ovih dana!

Iz Kanfanara pišu nam 8. mj. Moramo se potužiti, g. uredniče, na ovdašnji poštanski ured, koj omalovažuje jezik ogromne većine ovoga pučanstva, hrvatski naime jezik. Nad tim uredom postoji već dugo tabla sa talijansko-njemačkim napisom a hrvatskomu ni traga, kao da smo u Rimu ili Berlinu.

Dulje vremena neimamo ni skrinjice za pisma vani te moramo često pisma nesti na željezničku postaju. Ali i proti toj skrinjici moramo se potužiti, jer se i na njoj nalazi jedino njemačko - talijanski napis. I tako rade koli privatnici, toli javni uredi složno na zator našega jezika. Potužili smo jurve kod ravnateljstva pošta u Trstu radi napisa na tabli, da gospoda u Trstu nemare za naše jade i novolje. Drugi put ćemo Vam se izjadati na odnošaje unutar pošte, t. j. na osobe, koje opravljaju posao u uredu.

To je napredak! U službenom listu primorske vlade, koji naravski izlazi samo u italijanskom jeziku, a odgovara na ime „*L' Osservatore Triestino*“, čitamo objavu c. kr. pokrajinskog financijalnog ravnateljstva za Dalmaciju u Zadru, glede družbe poduzeća prenosa soli iz Stona u razna skladišta po dalmatinskih gradovih. Taj oglas družbe je priobćen *samo* talijanski, kao da bi se time htjelo reći, da Hrvati nesmiju se natjecati za isto poduzeće, već da je to pridržano *za same Čoxote*. Dalmacija . . . pa talijanski! To je u istinu sramota, a da nerečemo štogod gorega. Dotični oglas nosi datum: Zadar 16. julija 1898. pod broj 15115 ex 1898.

Iz Mošćeničke Drage pišu nam 6. t. mj. Pred nekoliko mjeseci podignut bijaše na našem trgu stieg (štandarac) od novaca sakupljenih po našem ubavom mjestancu. Naši sumještani (domoljubi), koji se nalaze u Americi, ponajpače u Chicagu i New-Yorku, sakupiše također liepu svotu u tu svrhu, pa ju poslaše našem zastupniku. Budući bijaše dosta ona svota, što ju sakupiše u Dragi, kupili su od opoga novca krasnu veliku zastavu Manju jednu zastavu darovao je gosp. K. pom. kapetan. Sada čujte što se sve zgadja timi zastavami. — Naš zastupnik držeći, da je svemogući u Dragi, počeo se igrati sa zastavami. Bilo da je tkogod umro, pa makar i novorođeno dieteta, eto ti odmah zastave na pol stiega. Tako je više puta koji strančac došao u Dragu, začudio se, misleć, da je možda umro koji od carske kuće il „ban občinski načelnik. Ako se je tkogod vjenčao zastava eto izvješena. Bijaše takvih slučajeva, da je istoga dana bilo u Dragi koji mrtvac i vjenčanje, pa toga je dana zastava bila pred podne izvješena na pol stiega, a po podne dignuta na vrh. Ne mojte se smijati! Ovih dana vjenčao se je gosp. K. financijalni nadstražar sa gospicom B. iz Drage, pa budući se ona priznaje Hrvaticom, zato joj naš mili *Šandro* nije htio izvjesiti velike zastave (bandere) kako je to činio svim drugim, izpričavajuć se, da to ne daju Amerikanci (valjda *Cazzabobolo*, i compagnia). Šta mislite, što zapovieda sa zastavami občina, kojoj je sada na čelu Šandro, ili oni, koji ju darovaše, t. j. Dražani, što se nalaze u Americi? Ja mislim, da kad se jednu stvar nekomu daruje, ne zapovieda s njom onaj, koji je darovao, nego onaj, komu je bila darovana, a to je ciela Draga sa zastupnikom Šandrom na čelu. Dakle krivnja radi pristranosti pada jedino na našeg zastupnika. Poznato nam je, da se je u Dragi nalazio naš obljubljeni narodni zastupnik gosp. *Spinčić*, pa je došlo do pogovora da li će se izvjesit zastavu ili ne. Čini se, da se je Šandro bojao gosp. *Kafule*, koji da je poslie govorio, da bi bio posjekao stieg (štandarac) kad bi se bilo izvjesilo zastavu. Pa zar nije to igranje sa austrijskom zastavom? Ne znamo što će na to ces. kr. oblasti! —

***

Kao svake godine tako i ljetos držao se je velik sajam na 17. prošlog mjeseca u našem mjestancu. Sgrnulo se mnogo strančca iz susjednih mjesta. Poslie podne stigao je i parobrod sa izletnici iz Rieke. Sve je prošlo mirno, dok se nije parobrod odmaknuo. Čim se je parobrod stao micati, stadoše na njemu nekoji riečki gospodski fakini pjevati poznatu izazivnu pjesmu „Nella pátria . . . .“. Naši mladići pozdraviše te fakine zaglušnim živiždanjem. Toga radi prijavio je naš Kafula nekoliko naših rodoljuba, koji su stajali nad lukom, na ces. kr. oružničku postaju, jer su tobože demonstrirali proti strancem. A nesjeća li se taj čovo onog bezobraznog i fakinskog napadaja na veleuč. gosp. Spinčića? Pak što je on proti tomu poduzeo? Ili zar misli, da su oni fakini, koji su došli amo izazivati većinu puka, nešto boljega od narodnoga zastupnika, koji se je mirno vozio cestom? Pa što je on kakav tajni agent, da pazi na javnu sjegurnost? Kad bi to bio učinio *Šandro*, koji uvisk bdije i pazi da ne padnemo u napast, te vidi i zna za svaku i najmanju našu stvarcu, kao da neima drugog posla, ali on! Neka se sama i nadalje paća u tudje poslove ali neka znade, da ga se mi nebojimo sa svim njegovim prijateljstvom sa Voloskim notarom i još kojim god i sa svimi njegovimi hiljadami. — Još jedno, pak smo gotovi. Radi bi naime znali što je sa istragom našeg učitelja. Zar se je sve tako brzo svršilo? E, kad bi ono bio koji naš učitelj, kako bi se to bilo metnulo na gusto sito. Mošćeničani, pokažite, da niste kukavice, te se ne dajte zavesti od nikoga. Pokažite vrata onomu nazovi putniku. Recite mu nek se nosi odkud je došao, nek samo putuje i dalje, ali nek se ne ponaša onako bezsramno, kao što se je ponio na svom „putu“ kod nas. Za vremena dajte se napried, i nedozvolite, da vam nitko okolo nosa nekazujeno brnda.

Vojno brodovlje u našoj luci. U nedjelju po noći stigla su u našu luku tri odiela c. i kr. vojne mornarice, sastojeća od 16 ladja, sa tri podadmirala, 185 častnika i 2245 momaka. To vojno brodovlje ostavlja našu luku večeras te se vraća u Pulu, odnosno u Fazanu.

Glavna skupština ženske podružnice družbe sv. Cirila i Metoda u Mihotićih. Dne 10. t. m. obdržavala se IV. glavna skupština ženske podružnice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Skupštinu otvri gospodja pred., pozdravi prisutne članice bodreći ih na daljni uztrajni rad, te pozove tajnicu i blagajnicu da predadu račun o djelovanju podružnice, na to tajnica pročita zapisnik prošle skupštine i odborske sjednice, a blagajnica pročita račun prihoda i razhoda prošle godine. Prešlo se k izboru odbora. Predsjednica izjavi, da pošto smo ju već tri puta izabrale predsjednicom, moli da se ju više ne bira. Na te rieči sve prisutne u jedan glas povikoše: gospodja nas *Kundićeva* nesmije ostaviti, ona mora i na dalje biti predsjednicom, živjela predsjednica! I naša vriedna gospodja morala je i po četrti put primiti mjesto predsjednice, a ona će nas i unapried bodriti, da složno radimo na korist velevriedne družbe. Pošto tajnica i blagajnica izjaviše, da žele da ih druge zamjene, izabrane bijahu za tajnicu gdč. *Iovka Šepić* a za blagajnicu gosp. *Ivka Osojnak*.

Tom prilikom uplatiše članarinu za 98 god.: po 1 for. gospodja Anastazija Kundić, Franki Cila, Grgurina Tereza, Kinkela Josipa, Mavrović Marija rodj Kinkela, Marija Pospišil. Slavić Roža, Spinčić zaneta, Milka Širola. Šepić Marija, te sledeće godjice: Marija Albertini, Marija Jugo, Kinkela Milka, Košak Katinka, Emilija Osojnak, Ivka Osojnak, Vjekoslava Osojnak, Šepić Ivka Ivanova, Šepić Ivka Franjeva, Ivka Spinčić, Marija Kinkela, Savka Zahija. Po jednu krunu platiše godjice: Albertini Ernesta, Kate Franki, Grgurina Franjica.

Medju članicama nalazila se i godjica Hermina Vodička, te poklonila podružnici 1 for., na čemu joj najsrdačnija hvala!

Šestero braće — svećenici. U prošlu nedjelju zaredio je u stolnoj crkvi u Brnu biskup dr. Bauer za svećenika Ivana Koliseka. U tom je povodu brzojavnu čestitku iz Ischla odaslalo Nj. Veličanstvo majci mladoga svećenika tkalačkoj udovi, koja živi kod svog najstarijega sina na Petersbergu. U toj čestitci izrazuje car-kralj sretnoj majci svoje podpuno priznanje za njezinu požrtvovnost i liep uspjeh, s kojim je Bog blagoslovio njezin trud, te je doživjela, da vidi i šestoga svoga sina svećenikom. To previšnje odlikovanje obradovalo je cielu obitelj. Mi ćemo ovdje navesti imena te šestorice braće: Dr. bogoslovja Franjo Kolisek, konsistorialni prisjednik i stolni vikar u Brnu; Leopold Kolisek, župnik u Tišovici; Vjekoslav Kolisek, doktor filozofije, dušobrižnik i katiketa na za vodu za gluhonieme u Eibenschitzu; Karlo Kolisek, kapelan u Lundenburgu i Ivan Kolisek, koji je nedavno čitao svoju prvu misu.

Osvit. Primili smo prve brojeve novoga hrvatskoga lista, što izlazi dvakrat na ćedan u Mostaru pod uredničtvom poznatog našeg pisca g. I. A. Milićevića. List je vrlo liepo uredjivan, a sadržaj mu je obilat i raznovrstan. Stoji na godinu 8 for. Preporučamo to vriedno glasilo bosansko-hrcegovskih Hrvata.

Listnica uredničtva.

Gosp. N. N. u B. Izvolite nam javiti u kojem poslu narivava ona oblast Vašoj občini talijanske dopise. One prepise ćemo upotrebiti. Da ste nam zdravo!

Gosp. dopisnikom: *Rovinjsko selo, Kastav* itd. itd. ustrpite se do budućeg broja.

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše za „Našu Slogu“ p. n. gg. I. F. M. Lindar 4 for., P. J. Zvoneća 2 for. 50 nč., B. D. Komen 2 for. 50 nč., B. M. *Ilići* 2 for. 50 nč., A. N. Omišalj for. 4. H. B. Belovar 2, B. A. - S. M. S. „Don Juka....“ 1 for.

Kuća i veliki posjed

u najam ili na prodaju.

U selu Spinčići, občina Kastav daje se u najam ili na prodaju velika kuća (sa nuzgrednimi zgradami) ležeća na cesti, vrlo prikladna za krčmu i trgovinu. Sa kućom daje se u najam ili na prodaju i veliki posjed (vinogradi, polja, šume — bivše vlastničtvo Josipa Marotti-a) uz vrlo pogodnu cienu.

Tko želi o tomu pobliže viesti, neka se obrati ustmeno ili pismeno na upravitelja, kuće broj 63. u Spinčićih, pošta Kastav u Istri.

Narodna tiskarna

A. GABRŠČEK

u Puli (Pola)

— na Sišanskoj cesti br. 8 —

otvorena 1. agusta t. g., obskrbljena strojevima i slovama najnovijega sustava, preporučuje se sl. slavenskomu občinstvu u Istri. Preuzimlje tiskarske radnje svake vrsti uz umjerene ciene.

Ova tiskarna ustanovljena je velikimi novčanimi žrtvami i uz velike neprilike. Očekivamo od savjestnog našeg rodoljubnog svećenstva i učiteljstva, da će se uvjek služiti, kada mu bude trebalo, u toj tiskarni.

Tiskanice za škole treba naručivati u „Goriškoj tiskarni“ A. Gabršček u Gorici.

Njegova svetost papa Leon XIII. poručio je po svojem liečniku prof. dru. Lapponiju ljekarniku Piccoliju u Ljubljani najsrdačniju zahvalu za Nj. Svetosti odposlatu

tinkturu za želudac.

Spomenuti liečnik, kako i mnogo drugih odličnih profesora medicine iztražili su Piccolijevu tinkturu za želudac, te ju preporučuju kao izvrstno sredstvo za kriepčanje želudca, pomnožuje tek ter pospješuje probavu i čišćenje. Ciena: 1 bočica 10 kr., 12 bočica sa zavitkom 1 for. 86 nč.; pošiljka po pošti od 66 bočica 6 for. 26 nvč.

I

Najviše priznanje

ljekarniku Piccoliju u Ljubljani kao prirediocu kapljicah za zube, koje je sa zadovoljnim uspjehom Njez. c. i kr. visost prejasna gospodja prieslolonasliednica udova nadvojvodkinja

STEFANIJA

ivolila apetovan, uporabiti. — Ciena 1 bočici 20 nvč. 10 bočica 1 for. 50. nvč.

Ljekarna Piccoli

„pri Angjelu"

Ljubljana, Dunajska cesta

Pošiljke se šilju pravim poštanskom ponzeću.

Phönix-Pomada

Na izložbi za njegovanje zdravlja i boleatnika u Stuttgartu 1890 nagradjena odlikom, jest po mnienju liečnika i prikazta sa bilježbami zahvalnica. Jedino postojeće u istinu pravo i neškodljivo sredstvo da gospodjom i gospodi izraste podpuna i bujna kosa i da zaprieči odmah opadanje kose i tvorenje prhuta; ona pospješuje i kod posve mlade gospode rast jakih brkova. Jameči se za uspjeh kano i za neštetnost. Lončić 80 nvč., poštom ili pouzetjem 90 nvč. **H. Hoppe,** Beč I. Wipplingergasse 14.

Fotografični aparati in vsi pripadki, jedina zaloga in razprodaja po tovarniških cenah. Dobiva se v drogerijii Artura Fazzini, Stadion 22, telefon 519.

Barve in vse potrebščine za slikarje. Dobivajo se v drogerijii Artura Fazzini, Stadion 22, telefon 519.

Zdravilni predmeti proti gujilobi, klistirke. Dobivajo se v drogerijii Artura Fazzini, Stadion 22, telefon 519.

Tropinsko žganje pristno dobiva se se v drogerijii Artura Fazzini, Stadion 22 telefon 519.

Mostarda sádje, Mostarda, gorčično seme (senf) bosanske slive, garantirane, kinčki čaj I. vrste. Dobiva se v drogerijii Artura Fazzini, Stadion 22, telefon 519.

Parfimerije, izbirka, gobe, črnila Leonhardi. Dobivajo se v drogerijii Artura Fazzini, Stadion 22, telefon 519.

Rum pravi Jamajka, konjak in maraskin iz Zadra. Dobiva se v drogerijii Artura Fazzini, Stadion 22, telefon 519.

Zanimiva in potrebna knjiga!

„O jetiki, sušici ali deri",

spisal dr. **Anton Pogačnik,** tačas zdravnik v Gorici (via del Ponte nuovo št. 20), bivši skoji 25 let specijalist za pljučne bolezni na Dunaju.

Ta, zdravim in bolnim, jako koristna knjižica, je ravno izšla in se dobiva pri njenem lastniku, gosp. Janku Lebanu, nadučitelju na Trebelnem pri Mokronogu na Dolenjskem, po 25 nvč. iztisek (po pošti 28 nvč.)

Zanimiva in potrebna knjiga!

Zanimiva in potrebna knjiga!

Zanimiva in potrebna knjiga!

Skladisce pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladišće pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladišće zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja. Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

dijalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria"

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

sistem „Patent Workmann Chicago"

Rastrirni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokovtvorov v vsakem obsežju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za listo in zavitkov z napisom naslovnih listkov jedilnih list, pavahi itd. itd. — Bogata zaloga glavnih, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov Prima-nota, odpravnih, menjičnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztrirnega (črtanega papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčuka za kopiranje, skledic iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavniega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

EMERI

jesu posude za kuću, konobu, vrt, polje, vinograde, radionicu, tvornicu, ladju itd. mjesto kabla, brentače, vrča, golide itd.

Uvjek su gotovi za porabu, čvrsti su trajni, ugledni, lahki te prikladniji za svaki posao nego li obične posude. Dobivaju se na veliko i malo u radionici tvrdke

Schivitz & Comp.

u ulici Commerciale (trgovačka ulica) br. 11 u Trstu, na malo također kod drugih trgovaca ovdje i u pokrajini. Prospekt sa cienici razašilje se na zahtjev.

Prave brnske suknene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za muško odjelo stoji samo	for. 3·10 iz dobre „ 4·10 iz dobre „ 4·50 iz dobre „ 6·— iz bolje „ 7·75 iz fine „ 9·— iz najfinije „ 10·50 iz još finije	prave svije vune

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Boden, Peruvienne, Doskings, Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke ciene kao čvrsto, solidne i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna **Kiesel-Ambof u Brnu**

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerne uzorka.

Pozor! P. n. obćinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca u obavi. Tvrdka **Kiesel-Ambof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke ciene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

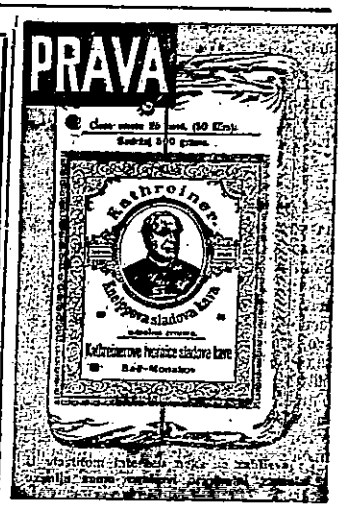

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB **ulica br. 12**

A. WINGER

ZAGREB **ulica br. 12**

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liečí kašalj, prehlada ili katar u prsih, plučih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krživjavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žilicí želudačno grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski kch i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za obječavanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čilji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostanoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje težkoga napora, za obječavanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, očvršćuje meso oko zubi, razfriškavaju usta, uklanja nesgodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi očvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah preti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili fleckovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjelocu i finocu obraza i ruku. — Ciena večem lončiću 1 for. — K tome spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na parizkoj izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojah bieloj, ružičastoj i žućkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najčinji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč.

Mirisna žesta za sobe kaditi nekolikapi šire po sobi prezgodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Selaku liečí uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju, zadubu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljuje.

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zalha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrečnosti, plačam sam poštarina.

Odgovorni urednik i izdavatelj Matè Mandić

Tiskara Bohaec u Trstu

Rusko engleški sukob u Kini. Englezke novine bacile su u sviet prve viesti, da je nastao sukob izmedju Rusije i Englezke radi Kine. Povod tomu sukobu bio je taj, što se Rusija protivi, da uloži Englezka svoj novac za izgradnju željeznica u Kini. Izgradnjom željeznica englezkim novcem uložili bi Englezi svoj kapital na visoke interese, a što je još važnije, privukli bi na sebe trgovinu u onih bogatih krajevih.

Talijansku vladu uznemirila je silno enciklika, što ju izdao sv. Otac prošlih dana na biskupe Italije o naredbi talijanske vlade, kojom se ukidaju katolička družtva u svoj kraljevini. Papa ističe potrebu takovih družtva, jer imadu vjeroku, moralnu i gospodarstvenu svrhu. Papa prosvjeduje proti vladi radi tih mjera naziviući ih samovoljom.

Španjolsko-amerikanska vojna primiče se svomu kraju. Usljed posredovanja sv. Stolice i drugih vlasti doći će izmedju ratujućih do mira. Američka vlada poslala je jurve u Madrid uvjete mira, koje će Španija milom il silom morati, da prihvati. Španjolska vlada odgovorila je jurve na te uvjete i to posredovanjem francezkoga poslanika u Washingtonu.

Dopisi.

Iz Nerezina pišu nam koncem julija 1898: I uviek sumnjah, da je tako, ali ne imadoh točnih dokaza; nu ovih dana puče mi ciela istina pred očima! Pa mislite li vi, da sam se razočarao, kad sam to čuo? O, ni najmanje! Mislih nije bar toljko, ta oko poglavitog „Trasparentisma“ bistro je kao oko sokolovo, te mislimo, da se on u tim stvarima neće tako lako prevariti. Pa sasvim tim rekbi, da njegovo oko sokolovo i fini mu njuh, nije mu baš bio ovoga puta pri ruci, kad no je rekao: „*Egli* (*Negri*) *è un bravo maestro*“ (!), a mi ovoga puta kažemo: *non plus ultra bravo, che Pestalozzi* (!!) *fin fin . . .*“ ali za smućivati narod i narušavati mir i red a ne za školu. Pa da je tomu tako, evo tomu autentičnih dokaza.

Tek što je naš kapelan preuze kapelaniju, javi službeno ravnateljstvima obiju učionica t. j. ravnateljstvu hrvatske i ravn. talijanske učionice, da bi mu službenim putem blagoizvolili javiti, koje sate i kad su opredjeljeni za poučavanje vjeronauka. Ravnateljstvo hrvatske učionice to mahom objavi i doskoro započne redovito poučavanje. Nu nije bilo tako u talijanskoj školi, ili da se bolje izrazim, s njenim ravnajućim učiteljem — Negri-jem. On dobivši spis, koji bijaše pisan *krvatski*, odvrati drugim spisom, dakako talijanski —: kapel. O. S. Raduniću izmedju drugog i ovo . . . . . „*lo scrivente non è nè in grado* (!) *nè in dovere* (!!) *di conoscere la lingua croata . . . . e per ciò non po prendere qualsia cognizione della nota uffiziosa . . . . 12 maggio 1898. — Negri*“. Čudne li su te riečі, pa i kako ih je mogao g. Negri niti napisati, kad stalno znademo, da je on primao od veleč. gosp. popa *S. Trinajstića* spise pisane jedino u hrvatskom jeziku, pa se krstimo lievom i desnom, kako je onda bio „*è in grado è in dovere di conoscera la lingua croata*“! Nu to valja da mu oprostimo, jer biti će valjda zaboravio ono, što je par mjeseca prije znao, te mu iz dna srca čestitamo na vjernosti (!) njegove pameti! — Evo vam gg. svećenici i učitelji primjera kako da i vi postupate u ovakvim prigodama. Metnimo, da je bio ono mjesto Negri-ja koji od hrvatskih činovnika, pa da je takva šta učinio, poglaviti bi iz Lošinja bio mahom otišao otvoriti crnu knjigu, ali to učinio nije za njega, nego mu kaže „*è un bravo maestro*!“

Napred, nek se širi iredentizam mjesto ga utamanjivati — živio! Da, „è un bravo maestro!“ jer pleše onako, kako mu poglaviti svira. U nas rekbi, da muogo vrieđi „*quod licet bovi, non licet ovi*!“ Preporučujemo poglavitomu „nepristranost“, a miljencu njegovom Negriju barem pročitati „*uljudnik*“. Naš kapelan posla autentični prepis tog spisa kot. škol. vieću. Ovo mu zbilja nakon nekoliko dana odvrati, da će naložiti ravnateljstvu talijanske učionice, nek javi satove opredjeljene za vjeronauk kapelanskom uredu. Naš kapelan čekaj, pa se i načeka. Dodija mu napokon, pa daj javi opet 3 lipnja kot. škol. vieću, da od ravnateljstva talijanske učionice nije još dobio nikakove viesti. Prodje mnogo vremena, od nikud ni biele ni crne. Nu napokon dodje na 19. tek. od Negria spis, u kom mu javlja opredieljene satove za vjeronauk.

Na 20. istog mjeseca otidje kapelan fra *Slijepan Radunić* u školu, da poučaje vjeronauk. Kad on na vrata školska a nu tu ti gosp. Negri i učiteljica. Došavši kapelan do njih, zaustavi ga Negri, pa će mu: „Ma cosa la vol far in croato catechismo? Ella deve l'istruzione religiosa in italiano, mi turba l'ordine delle cose!! Come si puo a Neresine istruire in croato?„ Vidi se da nije samo praktičar svietskog glasa, nego i velik teoretičar pedagoski — ali to nije pedagogika pedagoška, nego pedagogija kapetana Menega, čiji je Negri velik štovatelj!

Kapelan će njemu na to: Ja ne mogu, a niti smijem drugčije poučavati vjeronauk, nego hrvatski; pa to je i *želja biskupova*. Kad pak kapelan drugog dana dodje u učionicu, da poučava vjeronauk u drugom razredu, gdje podučava Negri, velju onaj Negri, koji znade davati djeci molitvenike, tako, da njekoja djeca u crkvi mjesto, da — nota bene, još ne bijahu ni od pričesti. — Otidje u razred, čim stupi unutra, diže se *Tögodišnji* uč-nik (lako je tako imeti veliki broj djece) *Elijo* sin Marka Braka, poštovodje, pa će pomamnim glasom kapelanu: „*Il maestro non vol che Ella la ne inpara la religion in croato, che in taljan*!“ Nu kapelan niti se ne osvrne na te riečі, nego započne poučavati vjeronauk hrvatski, a djeca, koja su bila upitana *sva, a ma sva odgovoriše*. Za vrieme poučavanja učenik Elijo bilježio je na kartiji sve ono, što je kapelan u učionici govorio, pa kašnje predao to učitelju.

(Konac sliedi.)

Iz Malogsela pišu nam 10. t. mj. Dne 24. srpnja t. g. u prostorijah ovdašnjega družtva „*Unione*“ bila je zabava s plesom. Poslie ponoći, za vrieme odmora, jedan mladić sjeo za glasovir, i stao udarati „*Garibaldijevu himnu*“. Kako ju je svršio, svi su počeli burno pleskati, klicati „*Evviva*“i zahtjevati, da ju opetuje. Dakako, mladić osokoljen, ne samo jedan nego do tri puta opetova istu himnu, svaki put praćen urnebesnimi povici „Evviva“ i pleskanjem. Njekoji, koji su znali riečі iste pjesme, su ju pratili pjevanjem, osobito naglasujući glasovitu izreku: „*Via fuori o stranier*!“ Koji su to „*stranieri*“ u ovom gradu, bilo bi pitati, ali to neka iziskuju drugi, na koje spada. Mi ovdje se ne čudimo tomu prizoru, doživjeti ćemo ih i krupnijih, jer nas sve upućuje na to, da se odavle zbilja iztisne kakav „*stranier*“, kako nam sama pjesma i prigodni povici daju jasno razumjeti. Ali kako je već drugi dan za to doznala politička oblast, za nas je upravo čudo, jer obično naš poglavar saznade jako kasno, ako u obće i saznade za takve i slične prizore. Eh da se pjeva hrvatski, onda bi bila druga stvar, onda se mora paziti i na minute kad se je pjevalo, i da li se je poremetilo noćni mir; ali ovaj put nije se srećom pjevalo hrvatski, pa on nije dužan znati sve, što se je pjevalo, ni kad ili gdje se je pjevalo. Ali ovaj put, kako se govorka po gradu i kako je stajalo u „*Piccolo*“ našla se osoba, koja, premda je članom tog družtva, čuvši to pjevanje, tumačila je pjesmu u onom smislu, u kom ju se drugdje shvaća, pa je javila c. kr. poglavaru, koji brže bolje pozove k sebi mladića, te ga kazni sa 30 for. globe. Mladić čini se, da je htio uložiti utok, osobito zato, da izjavi i dokaže, kako je došlo do tog zabranjenog igranja na glasoviru, kako je bio prisutan jedan odbornik B. C., koji je povladjivao, a možda kakvi su bili predgovori, i koji potcatelji, ali ga se je nagovorilo, da odustane od toga, uz jamstvo, da odmjerena mu kazna neće imati zanj posliedica. Dakako, ovakve je stvari najbolje zaštuti i zabašuriti obzirom na počastne članove družtva. I tako se je svršilo, pa mirna Bosna!

Nije ovo jedini pokus, da se javno iztiče svoje mišljenje, te da se neuki puk uputi u osnove, koje se stvara za buduće, i da se ga pripravi, da se prilagodi nastajućim okolnostima; cieli politički rad, osobito ovih zadnjih desetak godina, kao da je udešen na to, kako bi se utrlo put ne samo talijanskomu jeziku, nego i talijanskoj misli u ovih stranah. Ne samo da se podupira svako nastojanje u prilog talijanskomu radikalnomu duhu, nego sve, što nije taljanško, izvrgava se ruglu, prezire, mržnji, i nastoji se zapriečiti ili utamaniti silom. Da podkrlepim ove tvrdnje, iznjeti ću Vam u buduće njeke velevažne činjenice.

Do vidova dakle!

Iz Trilja pišu nam 31. pr. mj.

Evo Vam, gosp. uredniče još nešto o užasnom potresu, koji na žalost, strah i trepet ovog pučanstva, još traje.

Na 15. ov. mj. bilo 8 laganih potresa, na 16. tri slaba i jedan jači, 17. pet slabih, a u 6 35 sata popodne jedan veoma jak; 18. četiri slaba a 2 jaka, od kojih jedan u 11 sata pr. p. nanjeo novih šteta; 19. više laganih a tri jaka, od kojih u 4·40 sata po podne nanjeo opet novih šteta; 20. tri slaba a oko sat po pod. jedan sličan prvom. Prvi nanjeo malo štete ovoj župskoj crkvi; dočim ovaj ju tako ošteti, da nije više za porabu. Na 21. i 22. po dva slaba i dva jaka; 23. više laganih, a tri jaka; od kojih u 11¼ pr. pod. trajno 2 hipa i bio dosta jak. 24. tri lagana; 25. deset laganih, 26. dva jaka i dva slaba; 27. više podzemnih mumljavina. Narod je u velikoj stravi. Prinosi se kupe slabo. Od vaših talijanaša ni glasa ni glasnika.

Sad još koju o prvom: Onog kobnog časa zemlja pokri tmina tako, da se nije vidilo preko pol km. daljine. Jauk, lelek i vrisak čulo se sa svih strana što još više zadavaše strah. Svijet sa puta u Sinj i sa radnje hrlio kući, da vidi što je od njegovih dragih i njegova siromaštva. Svukud neopisiva kretnja. Jedni iztežu izpod ruševina svoje mile, drugi plju u svoje ruševine, kao da sami sebi ne vje ruju, što se zbilo, drugi se bore sa smrću u težkim ranama; njeki opet oplakuju i naričn oko svojih mrtvih i ranjenih. — Groza i strah da pero opisati ne može, nit može pojmiti tko nije vidio i čuo, što ne dao Bog nikome.

Nekog Babića s Voštana zadesi u Košutinu, na cesti za u Sinj, i jadnik odmah šennо pameću, a kasnije pobjesnio. Jedna žena u Čaporicam od 66 godina od straha i užasa poludjela. No čudo je Božje, da nije bilo više žrtava, jer na stotine djece, žena, starica i staraca bilo zatrpano pod ruševinam a da nije bilo nego 62 čeljadi teško ranjenih, od koje jedna žena umrie iza 24 sata, a druga poslije 7 dana; lako ranjenih 40, a mrtvih 4 i to: troje djece i jedna žena. — Bašić s Garduna mlatež po usijanom gvožđju, sruši se nanj kovačija i do očiju ga zatrpa, te je stao zakopan više od četvrt sata, a da mu se ništa ne dogodi, van što ga malko rani u desnu jabučicu. Ja sam spavao sa obitelju na II tavanu ko mrtav. Zadrma, zatrese, ruši se dolje, gore na sve strane. Jedan zid u pokrajnoj sobi odijelio se od krova. Skočiv se, obukosmo se i sa djetetom u naručju dodjoh do izlaznih vrata, koja se ne dala otvoriti, jer pragovi popucali i pritisli vrata. Vratih se na prvi pod, otvorih prozor vičuć, da donesu ljestve. U to opet zaljulja kućom tako da nastane klopotanje stijena o stijenu, kao da nijesu bile spojene sa klakom. Držeć diete u naručju, skočih dolje, pa se vratih da spasim suprugu. I zahvaljuć B. D. ništa nam se ne dogodi. Dragi štioci utecite se prečistoj majci Bozjoj, i ona će vas čuvati od svakog zla, kao što je nas mnoge i mnoge očuvala. Uprav se očito vidi njezina moć i milosrdje.

U mojoj kući svi zidovi se razkrižali, kao da je sto gromova u nje udarilo; štropovi (štuki) u svim sobam popadali, a našoj spavaonici, gdje je nad posteljom bila prilika Milostive Smjske Gospe, pokraj nje s jedne i druge strane kapelica sv. obitelji i sv. Ana, a po drugim još neke slike svetih, ništa se ne dogodi, nego je ostala kao što je bila. Ko nas je čuvao od takve strašne pogibli, mislim da vam je jasno, da je Bog i Gospa.

Iz Puljštine pišu nam: Čovjek bi mislio, da će gospoda latinska, koja vedre i oblače u ovoj obćini, skrbiti malo bolje barem za svoje vjerne, za one, koji slušaju u svakoj prilici njihove zapoviedi, kad ta ista gospoda nemare za nas Hrvate. Ali ako mi plačemo pod talijanskim jarmom ni naši susjedi tobože latinska raka se nesmiju. Eto Vam selo *Šišan*. U njem imade takozvanih obitelji Kalabreza, koji bi u vatru i u vodu za talijansku stranku, a u istinu njeke obitelji, kano *Frezza, Tromba, Popazzi, Detoffi, Veneruzzo*, jesu talijanskoga porieklа i sačuvale su taj značaj, premda je krv hrvatska iz Žminjštine, Labinštine i Krančije, te bližnjih sela napunila već i Šišan i samo malo pameti bi se htjelo, pa bi i Šišanci plesali u našem kolu. Žalibože naši se tamo potalijančuju, a kriva je tomu crkva i škola, vodjene obe od ljudi, koji mare za dobro hrvatskoga puka, koliko i za lanjski snieg. Nu vidimo malo, koja korist Šišancem od njihovoga talijanstva.

Već godine i godine obećuju puljska gospoda, da će im dobaviti vodu, da će razdieliti šumu, da će im urediti pute, a od svega toga neima bogme ništa. Osobito radi vode bi mogli Šišanci proklinjati danko i godine puljsku gospodu. Do maja rabe vodu iz lokve, gdje zalazi i blago, a od maja do Miholje moraju po vodu ili u Pulu, a to čine najviše, ili u Medulin. Doma je neimaju ni suze, te slabo idje njima i njihovom blagu. Al da: šta treba vode; doći će par puta koji gladki i sladki iz Pule, piti će se *patine*, vikati će se: „*Viva l' Istria italiana*“ i Šišanci nisu već žedni. Kad su izbori imaju svega . . . . u zraku, a kad nastane opet mir . . *ki gavù gavù*. —

I na drugi način su Talijani nasamarili Šišance. Mislilo se, da će sve bogatstvo u Šišan, kad otvore glasovitu „*Cassa rurale*“. I bilo je obećanja bez kraja i raztrubilo se je na sve četiri strane svieta, da je ustrojena prva seoska blagajna u Istri . . . za Talijane iz Šišana. Naš pop *Monti* već se je posprdno smijao, kako mu rad uspjeva, jer je s njim . . . . . blagoslov framasunske gospode puljske. Ali eto belaja! Kasa ne ide ni napried ni nazad; gospoda nedaju novca, *junta* se više ruga nego li obećaje, a gladni Šišanski Talijani samo pitaju i pitaju. U četiri mjeseca nisu dosegli ni četiri tisuće forinti prometa!

To Vam je plod Vaše službe gospodi talijanskoj, kojoj se klanjate desno i lievo, ljubite joj skute i koliena a neviditi, jadni Šišanci, da kod toga ide dobro samo dvama trima od njih, a većina Vas ostaje na suhom kako i do sada. Ej, pope *Monti*, izkustvo te je moglo naučiti, kud ćeš dovesti k spasu puk Šišanski. Neimaju Šišanci braće ni u Puli ni u Poreču, jer talijanska gospoda neće bratimstva sa seljakom, nego se oni moraju složiti s hrvatskim pukom na Puljštini, pa da skupa učine štogod na svoju korist. Tu se netreba varati: *tko s gospodom čerišnje zoblje, njemu drčki ostaju*.

I tako vidimo, da puk, koji baca pod noge svoj jezik i svoju narodnost, najgore prolazi, jer nitko neštuje izdajice, a u Šišanu je većina Talijana, koji niti neznadu govoriti talijanski. Baš je divno čuti ih gdjegod, osobito žene, još u *modrni*, pa po bumbarski..... bum!

Jednoč je bila u Šišanu i hrvatska paralelna škola za hrvatsku djecu iz samoga mjesta, pa iz Šikići i Jadreški; danas je i to otišlo, a Bog oprosti onomu, koji je tomu kriv. Mjesto da nam se dižu i osnivaju nove škole, gubimo i ono, što smo imali; pa da nismo sretni!

* * *

Od Šišana do Medulina ni dugo preko Vrčevana. Tu smo barem doma, među našim pukom, premda ima dosta trubila i u Medulinu. Svakako nećemo danas govoriti zlo o Medulinu, nego ono dobro, što se mora.

Još prije ..ego u Šišanu osnovala se je ovdje zadruga po sistemu *Raifeisen* za štednju i zajam. Počela je djelovati dne 20. maja tek. god. a sakupila je do sada u svoje kolo 107 zadrugara. Na štednju se prima novac po 4 i pol po sto, a zajmovi iliti posude daju se na 6 po sto. *Do* konca julija bilo je prometa for. 15.416.23, u istinu lieps svotica za medulinske okolnosti, tim više ako je se uzporedi sa raztrubljenom *kasom* u Šišanu. A mogla bi u Medulinu uspjevati krasno ova zadruga. Samo iz arsenala dolazi svake sedmice u mjesto najmanje 700 for. a iz drugih radnja Bog zna koliko, pa bi ljudi mogli ulagati na štednju što jim preostaje. Mnogi su se naučili mećati na poštu, ali bolje je ulože u zadrugu, jer će dobivati mnogo veći interes i učiniti će veće dobra svomu iskrnjemu, koji treba posude. Medulinci, radite i šparajte, pa da Bog da, te se otresite tudjih pijavica.

Franina i Jurina

Fr. Ča biš rekal, ki trgovec z Dragi zna va Trste najbolje lumber prodat?

Jur. Trebeda on, ki ima najviše sreći.

Fr. Aj ne, lego on, ki nepove odkuda je dokle se nepogodi.

Jur. Vratje šegavarije!

Fr. Ja, ja, ma se ni miga to doma navadil.

Različite viesti.

Budući broj „Naše Sloge“ t. j. onaj od dne 18. t. mj. néće izaći, na što upozorujemo one, koji su 27 broj reklamirali. Da odštetimo naše čitalje dodali smo današnjemu broju „Prilog“.

Imenovan je c. kr. dvorski savjetnik kod namjestničtva u Trstu neki stranac po rodu Niemac. Ime nije nam još poznato.

Doznajemo iz pouzdana izvora, da će c. kr. dvorski savjetnik pl. Krekich morati da prekine svoj dopust i preuzeti ravnanje namjestničtva od 19. t. mj. za odsutnosti naime c. kr. namjestnika g. grofa Goëssa.

Godišnjicu blagoslovljenja svoje zastave proslaviti će naše radničko družtvo u nedjelju dne 21. t. mj. i to u jutro svečanom sv. misom a poslije podne koncertom u školskom vrtu kod sv. Jakova.

Českí gosti u Trstu. U nedjelju poslije podne stiglo je amo 20 mladića Čeha, svršenih gimnazijalaca i visoškolaca češke gimnazije iz Richnova sa profesorom Salačem. Ti naši mili gosti posjetili su u družtvu našega urednika ono poslije podne koncert družtva „Kolo“ kod sv. Jakova, gdje bijahu najsrdačnije primljeni i pozdravljeni. Sliedećega dana obasli su znamenitosti Trsta i okolice u pratnji njihovog suzemljaka g. Dr. Steldla, a na večer vratili se u Ljubljanu, odatle na Bled i dalje kući.

Gosp. prof. Salač žrtvuje se već osmu godinu putujuć sa svojim djacima po raznih krajevih Austrougarske, brineći se za svoju omladinu poput brižljivoga otca. Zaista hvalevriedno nastojanje gosp. profesora i rodoljuba!

Trst i Istra. Pod ovim naslovom odgovara zagrebački „Obzor“ na naš članak u br. 30., što ga napisasmo u pogledu spojenja Istre sa Trstom.

Mi ćemo se svratiti na „Obzorov“ odgovor čim nam to prostor lista dopusti onako hladno i trezno, kako to ozbiljnost same stvari zahtjeva. Već sada nam je pako izjaviti, kako želimo, da se bilo s koje strane naše razglabanje u stranačke svrhe upotrebljava. Naš list nije stranački list, već *izključivo hrvatski list*. Za polemiku neimamo ni vremena ni prostora, a najmanje sa listovi, koji prate našu očajnu borbu sa sućuti i simpatijama.

Puste želje talijanaških propalicah u Voloskom. Ovdašnji „Židovčić“ donaša u broju od 7. t. mj. viest iz Voloskoga, da je nekakav „Narodni odbor“ uložio molbu na namjestničtvo nebi li ono već uređene občinske izbore u Voloskom odročilo do mjeseca septembra. Neznamo da li je tu molbu podupro tamošnji poglavar, zaštitnik izdajice D.ra *Fritalje*, koji se nalazi na čelu svim spletkam u onom kotaru. Dopisnik čifutskoga obrezanca jadikuje, što je „*neki*“ (certo) Dr. Glax objavio otvoreno pismo, kojim pozivlje tamošnje Niemce, da se okane talijanskih propalica te da glasuju svi složno sa hrvatskom strankom, koja je občinu Volosko-Opatija posavema preporodila.

Tim otvorenim pismom začepio je glasoviti liečnik Dr. Glax piske izdajicam, dotepuhom i propalicam.

Razprava radi zapljene. Jučer, u sriedu obdržavala se na ovdašnjem zemaljskom sudu razprava uslied prigovora urednika našega lista proti zapljeni broja 26, radi uvodnoga članka „Prevara“, kojim smo opisali postupanje talijanaške klike u občini Oprtlju.

Sudu je predsjedao savjetnik g. Crusitz, a prisjednici bijahu savjetnik g. Petronio i pristav zem. suda g. Pachor. Državno odvjetničtvo zastupao je zamjenik istoga g. Clarici. Naš urednik predstavio se sam. Razprava vodila se hrvatski — osim govora drž. odvjetnika — proti čemu je naš urednik prosvjedovao i prijavio žaobu. Zapljena bijaše potvrdjena u smislu § 300 k. z., a naš urednik prijavio je utok na višu oblast. Dopusti li nam prostor lista, vratiti ćemo se na ovu razpravu u budućem broju.

Glavna skupština „Tržaškega Sokola“ obdržavala se običnim dnevnim redom prošle subote u prostorjah radničkoga družtva, te u prisustvu dostatnog broja članova. Starostom bijaše opet izabran g. Dr. Gregorin, a u odbor većina bivših odbornika. Bilo sretno!

Osvada. U zadnjem broju porečke „babe“ čitamo izvješće o sjednici zem. odbora od dne 19. julija t. g. u kojoj bijaše zaključeno, da se pozove c. kr. namjestnika gosp. grofa Goëssa u Trstu kao predsjednika zem. školskoga vieća, da postupa što strožije proti učiteljem Caru i Bujčiću, što su tobož u osobi *Guglielma Grossmana* uvriedili zemaljski odbor, kao njegovog odaslanika.

Slavni zemaljski odbor nezahtjeva od g. namjestnika ništa drugo, nego da disciplinarno postupa proti rečenim učiteljem, da ih digne sa službe, da im oduzme plaću i da dadu zadovoljštinu zem. odboru (a zašto ne, da ih objesi? Op. slag.), a sve tu *graciju božju* zahtjeva sl. zem. odbor na pukoj osvadi Guglielma Grossmana!!

Iz Voloskoga pišu nam 8. agusta 1898. Dne 6. tek. mj. držalo je občinsko zastupstvo u Voloskom svoju sjednicu, na kojoj med ostalim bili su odobreni računi za god 1897. Pošto je bio izcrpljen dnevni red sjednice, gosp. načelnik *dr. Stanger* orisa u kratko rad prestajućega občinskoga zastupstva, spomenuv kako može isto ponosom pogledati na svoj rad za kratko doba od trih godina, što je bilo na upravi, jer se je pokazalo, da je ono shvatilo svoj položaj i svoju zadaću brineć se svojski za napredak občine. — Za uprave ovoga zastupstva uvela se obća električna razsvjeta, napravio se vodovod sa Učke, sagradilo u Opatiji novu cestu do *Zerta* (do luke) sagradio se obć. pokriti trg, koji bi mogao svakom gradu na čast biti, popravili se putevi i kanali, otvorili se novi putevi i ostalo, a u Voloskom, proširilo se groblje, sagradila mrtvačnica sagradio se župni dvor, regulirao se ulice, puteve, gradilo kanale, popravilo se „*škver*“ na portu u Škrbićih, gradi se nova cesta itd. U kratko bez obzira na ostale troškove, koji su sada mnogo veći nego prije, občina je potrošila u koristne svrhe i što se okom viditi može preko 90.000 forinti, a da se uz to nije občinskih nameta ni za pet po sto povisilo, pače u Voloskom, odkad je ova uprava, sniženi su bili občinski prirezi od 35 na 30 po sto.

Kod sklapanja ugovora glede vodovoda zastupstvo znalo je izgovoriti jednu javnu fontanu u Opatiji a jednu u Voloskom. Pomislite kolika je to blagodat i korist za siromašni puk!!

Obzirom na taj hvalevriedni rad odstupajućega zastupstva nije čudo, što se većina ovdešnjih Niemaca odvratila od dosadašnjih svojih prijatelja Talijanaša i pridružila se našoj stranci tako, da je unapried posve uzaludan svaki trud *Mačka* i *mačića* domaćih i tudjih.

Dne 11., 12., i 13. tek. mj. obaviti će se izbori za novo občinsko zastupstvo. Prem poznati *dr. Krstić* i par zaslieplje nih trći ovamo i onamo, prem *dr. Krstić* piše svakovrsne rekurse pune laži, koje podpisuju zavedeni siromasi, ovdje vlada mir, jer se pametniji samo smiju tomu koprcanju nezrele čeljadi.

Iz Veprinca, dne 7. kolovoza. Budućo nedjelje, dne 14. tek. kolovoza, držati će naša podružnica sv. Cirila i Metoda izvanrednu skupštinu u Poljanah k. br. 74, na 4. sata za podne. Osim običajnih točaka razpravljati će se i o tomu, kako ima naša podružnica proslaviti pedesetgodišnjicu vladanja Nj. Vel. cesara i kralja. Svrha ta je sigurno eminentno patriotička, s toga će se jamačno naši članovi u podpunom broju sakupiti. Gostovi bit će dobro došli. Do viđova!

Iz Veprinca, dne 8. kolovoza. U selu Zagradu, sgora vele ceste prama Učki, dogodila se nočas užasna nesreća. U kući siromaha Frana Stanić, rodom iz Zvoneće, buknula je okolo ponoći, kada je sve mirno počivalo, vatra i u hip se razširi po cieloj kući. Najprije su osjetili tog nepozvanog i krutog gosta dva dječaka, jedan 6 godišnji, drugi 12 godina star; oni su spavali u istoj prostoriji u prizemlju, a reć bi, da se je vatra baš u tom mjestu, neznamo s kojeg uzroka, porodila.

Nevoljna djeca skoče k vratima, ali nemogu ih otvoriti. Groznih li časaka za tu nejačad! Na njihov smrtni vapaj probude se ostali ukućani, a opaziv pogibelj, koja njim svima, osobito pak jadnoj djeci prieti, svi preplašeni hite iz kuće, da djećacima otvore. Stariji dječak, sav opečen skoči iz goreće sobe, ali bez mladjeg si brata, kojeg nije mogao izvući. Nastupi strašni prizor: tužni roditelji vide jedno dijete sve izranjeno, ali ipak živo; ali gdje je drugi, mladji sinčić? Čuj, strašnih li za nje glasova! „Tato, hodi po me, zgorit ću! Hodi, brzo!“ — „Oh, tato moj, gorim, pomozi!“ — Otac i majka bacaju se u tu živu peć, da izbave svoje dijete, ali uzalud; njihova ljubav, njihova požrtvenost nemože odoljeti smrtonosnim plamenom. Težko ogorjeli moraju natrag — bez djeteta! Još se čuje slabašnji glas — a oni jadnici će ga čuti sigurno do najzadnjeg uzdisaja kao triesak gromova — sad eto i krov progorio i ruši se med razžarene zidove i nosi — o grozote! — strašnu smrt nedužnoma dieteću!

Ali još se htjelo žrtve! Istom smrti zaglavila je 22 god šnja djevojka, teta nastradalog djeteta (sestra njegove majke); ta je sirota već više godina trpila na padavici (naši ljudi vele „bol sv. Valentina“), pak i sada valjda kod strašnog prizora napade ju bol, obori na tle i baci u bliesni narančaj vatre!

Danas (ponedeljak) zapodne je komisija iz Voloskog pretražila pogorelišta i iznašla ostanke ogorjelih tjela.

Tko da opiše žalost jadnih roditelja? Tko da im osuši suze, tko će ih utješiti? Tko pomoći? Kuća na žalost ni im bila osjegurana, kako ni mnoge druge kuće u naših krajevih. Spasili nisu ničesa, niti odjeće, niti pokućstva, a kukaju i kukat će jadnici za izgubljenimi drugimi životi!

Braćo Veprinčani i dični Poljanci! na Vas je u prvom redu, da pokažete Bogu i ljudima, kako znadete trpeću braću ne samo riečju sažaljivati, već i činom pomoći! Molimo za to najprije od Boga, koji na čovjeka nevolju dopušća, ali ga nezapušća, jadnicima utjehu i kriepost, da mogu onaj udarac pokorno i kršćanski podnesti; a mi im svi do jednoga odmah i požrtvovno priskočimo u pomoć, da im ublažimo strašno njihovo stanje! — Dobro sam Bog plaća! (Izvanjski milosrdnici neka izvole poslati milodare za ovu sirotinju župnom uredu na Veprincu, pošta Ičići.)

Hrvatska Čitaonica u Pazinu pripravlja za dne 14. t. mj. *velik koncert*, što će ga izvadjati „Prvi istarski tamburaški i pjevački zbor“ u Pazinu u društvenom vrtu. Koncertu biti će sliedeći razpored: 1. Bunjanin-Farkaš: „Lieпa naša domovino“ tamburaški zbor. 2. Pozdrav, predsjednik. 3 Šviglin: „Bugarski napjevi“, tamburaški zbor. 4. Novak Vilko. Pjesma „Jadranske ribe“ pjevački zbor. 5. Brož V. S. „Spavaj slatko:“ serenada za brat-sclo uz pratnju tamb. zbora 6. Preradović P. „Djed i unuk“, predava filozof Zgrablić Davorin. 7. Smetana Farkaš: „Narodni pohod“, koračnica iz opere „Prodana Nevjesta“ tamb. zbor. 8. Brajša M. „Predobri Bože“. pjevački zbor. 9. Zajc pl. Iv. - Izvadak iz opere „Zrinjski“ tamburaški zbor. 10. Vilhar V. S. „Slovenac i Hrvat“, pjevački zbor. 11. Brož. V. G. „Z Bogom mero“, varijacije za Brač I. uz pratnju tamb. zbora. 12. Bunjanin Zajc. „Lijepa naša domovino“ pjevački zbor. 13. Ples.

Svira orkestar „Tihoraj“. Početak u 8 sata na večer.

Muška podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Veprincu pozivlje svoje članove na glavnu izvanrednu skupštinu svoje podružnice, koja će se držati u Poljanah u kući br. 74 u nedjelju, dne 14. tek. mj, u 4 sata po podne sliedećim dnevnim redom:

1. Nagovor predsjednika;
2. Izvješće tajnika;
3. Kako da proslavimo 60godišnjicu vladanja Njeg. Veličanstva cesara i kralja;
4. Možebitni predlozi.

Pozivlju se gg. članovi, da dodju u što većem broju i da pozovu po mogućnosti po koga od svojih prijatelja.

Veprinac-Poljane dne 6. agusfa 1898.

Veliku pjevačku svečanost priredjuje *„Slovansko pevsko društvo* u Ptuji“ dne 13., 14. i 15 agusta povodom blagoslovljenje družtvene zastave i na proslavu pedesetgodišnjice vladanja Njeg. Veličanstva cesara i kralja Franu Josipa I.

Smoljani 6. agusta 1898. (*Izbor uprave. — Demisija novoizabranog načelnika. — Naša većina.*)

Kako sam pisao, nismo dobili ovaj put občinu radi dobrodušnosti nekih naših prvaka, koji su voljeli kompromis sa protivnicima, negó borbu. — O tom sada ne razpravljamo, nego napominjemo samo to, da je narodna sviest tako napredovala u ovoj občini, da su oholi krnjeli, a na čelu im *Biba*, sami moljakali mis. od naših ljudi. Kompromis sklopljen tako, da je na temelju došlo u vieće 12 naših odlučnih njaka, 6 talijana iz gradića i 6 njihovih podvrženika. Po kompro ralo se birat načelnikom *Bibu*, i prvoga savjetnika iz grada. Nu p danas u vieću poče še šarati, da 2 savjetnika gradjanina. Nato viećnici složni. i oni, koji su od narodnjaci, i neki, koji bijahu kad je tomu tako, da oni zaht savjetnika a ne 6, kako je bio običaj. I glasovaše tako. *Biba* i kao vodom poliveni! Ustane na sevietnik *Andrea Ottocian*, i polo Poslije njega novoizabrani načelni *navich*.-Biba isto tako. Nastane smetnja u vieću.

Počmu tada njihovi moliti ner“, da zaboga povuku ostavku, i deći, da nije druge, zvilja povukoš ku, prieteć, da će razdielit upra občina. I tako se konstituirala nova načelnik Dobranovich — Biba, pr savjetnik talijanaš, a ostalo naših junačka imena: *Ivan Peršić, Miloš šan, Ban, Puh.* Dakle naši u vie gradiću velika žalost, sve kao oj Rado bi sad zapitali poročka *babe* lažitorbe, jesu li zadovoljni sa obć upravom u Sanvićenti? — Nebism biti krivi proroci, ali predvidjamo d občinsku krizu. Talijanska oholos moć trpjet našu većinu. To će bi dobar čas poročkoj babi, da razm propadanju talijanaških občina po Naravno; da iste moraju propadat se hoće silom, da manjine zapovjed likim većinam. Mi nismo posve zad izpadom u Sanvićenti. Voljeli bi je bilo borbe, pa makar izgubili. U se narod jači i čelići. Ali svejedno tamo od srdca novo izabranim naši vjetnicima, i preporučujemo im, da ževno drže, nek ih narod ljubi a duš poštuje. Osobito čestitamo zaslužil sada dragoj braći *Mikuli Peršiću* i *Obrovcu*, što su se s ostalom braćo nački držali. Više se raduje pastir noj izgubljenoj ovci, nego cielomu Živili!

Izpod Učke (Vranja) pišu nam dana agusta.

Ovdje imali smo prošloga mj julija za prvi put, što se ljudi spor veoma krasnu svečanost, naime svet slanstvo. Dne 21. pr. m. došla je k dvojica propovjednika iz Spljeta u maciji i to otac Henrik *Bontempo* r iz Rovinja i Josip *Lombardini* iz Milje koji su nam dušu okrisnili.

Vrlo zahvalni smo našemu dob župniku g. Franu *Marčinku*, koj pozvao amo rečene oce, nemareći trud i trošak, samo da nam propovje i razlažu rieč božju.

Propovjednici bili su ovje deset obdržavajući dva puta na dan propo Usprkos svim radnjam, koje su ljudi i na polju u ovo vrieme, ipak su dol u velikom broju danomice nesamo iz već i iz obližnjih plovanija, da slušaju božju, te se je propovjed držala veći ne u crkvi, već pred crkvom na otvore U ovo vrieme izpovjedilo se je okolo 1 ljudi, a pripomagali su izpovjedati d mice njekoji gg. župnici, a osobita h ide veleč. g. Petru Pikuliću, župnik Dolenjovasi, koji se je mnogo žrtvo izpovjedajući svaki dan.

Dne 31. julija u nedjelju bio je sastak svetoga poslanstva. Toga dana kupilo se ovdje okolo 4000 ljudi, kam došao velevriedni g. župnik P. Pikulić procesijom svojih župljana, u kojoj pro siji predv dio je školsku mladež g. uči Josip Svetličić. Srdačna hvala gg. I sovcem, s kojimi se rastajemo, želeći sretan put i ovakve uspjehe.

Ovdje na Vranji obstoji njekolliko dina pomoćna pučka škola, u kojoj poč čaje neumorni g. župnik. U istinu valja re dosadanja školska soba nebijaše priklad za školu. Vriedni Vranjčani, brineći se kodjer za izobrazbu, kupili su velik lieпu, novu zgradu za preko 5000 forin za školu, stan učiteljev, te za svoju o činsku upravu. U toj kući nalazi se v pomoćna škola.

To do istine služi na čast dobri Vranjčanom, za kojimi nek se povuku druge občine. Dao Bog!

Dobrotvorna zabava. Srpnja mjesec tek. godine bilo je potresom uništen skoro 47 sela sa okolo 36.000 stanovnik občine Sinj u Dalmaciji, te je tom neare dom veći dio imanja toga biednoga puk propao. Srušene i oštećene su kuće, c kve, škole itd.

Ono bratsko ljudstvo je već i tako si

Broj 32. U Trstu 25. agusta 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cieniku ili po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom naputnicom (vaglia postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime, najbližu poštu valja točno označiti.

Kasno list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se štvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Izuzam 14. julija, 15. agusta, 8. septembra i 8. novembra.

Dopisi se nevraćaju ako se natiskaju.

Nebilježovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za 1 for., za seljake „2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Farneto br. 14.

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

Pijanstvo.

Jedna od najtežih rana na organizmu našega naroda u nekojih stranah Istre jest pijanstvo, i to ne samo glede prozdrljivosti u uživanju, nego i glede razsipavanja svoga imetka. Ima hvala Bogu krajeva, gdje je ta rana nješto ozdravila, ima kotara u Istri, gdje su se ljudi naučili živjeti skromno i štedljivo, a raditi neumorno i marljivo, ali što je političkih kotara Poreča i Pule, tu se može reći, da pijanstvo još i danas banuje, a s pijanstvom i velika nevolja u svakom pogledu.

Pijanstvo jest u prvom redu smrtni grieh; a kako i nebi bilo, kad pijan čovjek postaje jednak živini, bez uma i razuma, bez srca i osjećaja; pijan čovjek baca pod noge svoje dostojanstvo, nespominje se više, da je stvoren na sliku i priliku božju; pijan čovjek postaje ruglo svoga mjesta i gazi u blatu čast svoga roda.

Ali pijanstvo nije samo grieh, to će reći prekršaj božjega zakona, ono je pače najveća sramota za čovjeka, ono pada i pod kazneni zakon. Kad si pijan, nisi čovjek; kad ti se zamagli u glavi a nogi ti počnu klecati, ti postaješ gori nego živina; neznaš više štovati otca i mater, koko ti Bog zapovjeda; neznaš ljubiti bratu i sestre kako si dužan; nepoznaš više ljubavi za svoju ženu i djecu, neznaš više ni za vjeru ni za zakon; nemariš za crkvu i svete obrede; kletva ti je pozdrav a krčma kuća tvoja.

Koliko nemira, koliko svadja, koliko suza, pače koliko ubojstva nije prouzročilo to prokleto pijanstvo u više krajeva po Istri! U jednom selu je veliki svetac: iz bližnjih mjesta dolaze gosti. Do podne kako tako, al poslie podne sve ti se dade na piće ili bolje na lokanje i večer ne prodje, a da se nečuje žalostna novost: Ivan je nožem ubo Antuna, Martin je Jakova vrčem po glavi, i. t. d.

Nedjelja je sveti dan, određjen zato, da pošto si radio šest delavnika, odmoriš svoja trudna uda i zahvališ Bogu, da ti blagoslivlje rad i podielnje zdravlje. Tako bi moralo biti; ali po njekih mjestih u Istri nemože o tom biti ni govora. Nedjelja je, da potrošiš sve, što si kroz sedmicu dobio, da se opijaš i tučeš, da pustiš ženu i djecu gladne, gole i bose, a ti da noć i dan ili prosto ležeš, ili igraš na karte, ili šakaš na moru. To je nedjelja za pokvarenu mladež, a žalibože i starije, počamši tamo od Tara pa uza more sve do Raše!

Zato ide težko napried naša narodna stvar u onih krajevih; zato imademo rodoljuba dok je pun vrč i glava u magli; zato se puste naši ljudi zaslieпiti i podkupiti, kao da prodavaju tovara; zato tiuće Hrvata pod Vrsarom, Kanfanarom, Sanvicentom mora stati pod zapovied par stotina Krujela ili potalijančenih izdajica; zato se Puljština ne može podignuti na narodne noge; zato propadaju obćine i sela. A naroduo gospodarstvo? Zlo i naopako! Raditi malo, pijančiti neprestano, klatariti se od nemila do nedraga, pa je kmeština *fuć*, jer ju dug pojede, a kad naš čovjek zapade u dug, težko da se iznjega izkopa, ako se neda na umjereno življenje. —

Okolo Pule vam je najgore: tamo imaju ljudi priliku, da dobiju gotov novac bilo u arsenalu, bilo po kamenolomih, bilo po tvrdnjavah, bilo mliekom ili drugimi stvarmi, što ih u grad nose. All što sve koristi, kad se ne znadu vladati umjereno i pošteno? Još dok je u gradu, hoće mu se koji vrčić piva ili polić vina, kad je već na cesti, treba pohoditi i zadnju krčmu za lahku noć. Kad dodje u svoje selo, najprije će u krčmu, a doma neka čekaju; i tada je već gotov, neima besjede od muža, neima zdravog pogleda, nemože se držati na nogama, seoska djeca viču za njim: *viš ga pijanac!*

Ljudi tamo oko Pule dobivaju razmjerno mnogo; svake subote primi svaki po najmanje 5—6 forinti. Al nemojmo misliti, da će to sin izručiti otcu ili muž svojoj ženi — gospodarici. Najviše polovica će od toga ići u skupni račun, a polovicu si drži naš *vriedni* čovjek da sutradan može lokati do mile volje i bogatiti krčmara, dok sam neima kuće ni ognjišta, zemlje ni hrane, odiela ni obuće.

Treba da čovjek ide u nedjelje poslie podne od jednoga do drugoga sela na Puljštini, pa da vidi kako je narod otrovan, kako neima ponosa ni srama, kako baca u blato sve, što je najplemenitije, kako si sam ruši kuću i uništuje imetak, kako se ružno ponaša u svakom pogledu.

Prvaci u narodu, svećenici i učitelji, pametni kmeti i gospodari, nastojte, da se zalieči ta grozna rana, kakva je pijanstvo: *Pijanico, da bi te nebilo!*

Obćinski izbori u Voloskom.

Obćinski izbori za Volosko-Opatiju, koji su se vršili dne 11., 12. i 13. t. m., izpali su kako nije nitko s naše strane niti očekivao. U svim trim izbornim tjelima bijahu *jednoglasno* izabrani naši kandidati. Taljanaška se bo stranka nije na izboru niti prikazala. Premda su domaći taljanaši sa dr. Krstićem na čelu vodili prije izbora silnu agitaciju, premda su mnogo pisali i mnogo lagali, akoprem su bili raztrubili na sve četiri strane svieta, da njim je pobjeda osjegurana, ipak nisu imali ni ti toliko srdčanosti, da se kod izbora pokažu. Goleme li sramote za njihovu bankrotiranu stranku! Još pred tri godine jesu oni u ovoj obćini vedrili i oblačili, a sada evo propade njihova stranka do temelja i nadamo se, za vjeke. Kod ovih izbora najbolje prošao je Fritalja! Kojekakvi glupi ntoci, reklami i pritužbe pribavili mu liepu zaslužbu, te je tako opet proživio par mjeseca uz pomoć naših domaćih „duka“.

Čudili smo se svojedobno kako je Fritalja mogao zavesti Rukavčane i Zvonečane, nu ako pomislimo, da je on prigodom netom prošlih obćinskih izbora kojekakvimi doskočicami i na najgrubiji način zavadjao i za nos vukao jedan dio Vološćaka i Opatijaca, koji su tako rekuć proputovali veći dio svieta, tad se za ista nemamo što čuditi Rukavčanom ni Zvonečanom. Sad je n. pr. podnio na ime nekoga Karla Simotića utok proti izbornom činu, medju ostalim radi toga, jer da izbori nisu bili oglašeni i u talijanskom jeziku, koji da je takodjer zemaljski jezik, da su izbornici bili unešeni u izborne listine pod hrvatskimi krstnimi imeni itd. i da je radi toga izborni čin nezakonit. I takovu bedastoću podpisuje jedan pomorski kapetan!

Po dovršenom izboru dne 13. t. mj. zavladalo je u Voloskom neopisivo veselje. Na stotine naroda sakupljenog pred obćinskim uredom zapjevalo je po proglašenju uspjeha odkrite glave našu himnu „Liepa naša domovino“. Staro i mlado, sve je oduševljeno i suznimi očima pjevalo. A naši protivnici? Sakrišе se kao šišmiši u svojim lukjnama, te nebi bio nikoga vidio pod nijednu cienu. Valjda ih bilo sram, što su opet jednom zatajili majku svoju i jezik otaca svojih...! Na večer pako bila divna narodna manifestacija. Naša mladež pušćala je na mulu rakete i palila bengale, a sve što u Voloskom hrvatski čuti, sakupilo se na bližnjim prostorima. Odatle krenuše svi, mladež na čelu, paleći bengale, u velikoj povorci po Voloskom kličući i pjevajući. Takova veselja i oduševljenja nije Volosko do sada još nikada doživilo. Talijani grozili se prije izbora, da će naše po izboru, kad oni pobjede, sve spremiti u kasune i odpraviti ih u Hrvatsku, a kad tamo, oni se sami od straha u kasune posakrili. — Novo izabranomu zastupstvu postavljamo na srdce, da kako i odstupajuće zastupstvo odrešito i požrtvovno brani interese Voloskoga-Opatije, da bude ovaj naš liepi kraj sve to više napredovao. Složnimi silami i marljivim radom polučiti će se još po koji uspjeh, a nebudemo li složni i radini, tad bi zmija, koju smo netom satrli, mogla još podignuti svoju otrovnu glavu. Naviastito mora se od sada — košto je to bilo i dosada — paziti na to, da se užčuva i učvrsti hrvatski značaj ove grude zemlje, gdje smo se porodili i gdje nam počivaju kosti predja naših.

U to ime pomozi Bože!

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 24. agusta 1898.

Carevinsko vieće imalo bi se sastati prvom polovicom budućega mjeseca. Sazov toga vieća odvisiti će u početkom junija miseca. U malo je dana Austrija opet osvojila svu Furlaniju i ostala susjedna mista, dokle je došla vojska do Vicence, kako sam kazao. Na 10. junija nastanili se Austrijanci pred *„Porte s. Giovani“* i *„Savonarola“*, ali general D'Aspre saznav, da u Padovi vlada posvemašnji nemir i nered, i da gradjanski odbor pripravlja najodlučniji odpor, nagonjen od najpodlijega ljudskoga smetja, što se bilo skupilo u gradu, ne htjede dati zapovjed, da vojska krene napried, dok ne dobije pismo od najvidjenih osoba iz grada, iz kojega da se osvjedoči, da li bijahu razpušten odbor i iztjeram oni tudjinci, koji su pravili i uzdržavali nemir. Dokle su dogovori trajali, prolazili su strašni dnevi. Kralo se po noći i tja po dnevu; pljačkale se kuće imućnijih gradjana, razbijalo se vrata na dućanih, nosilo se uništarije u triumfu, a da nijedan nije smio pitati zašto, ili napokon moliti za milost. Vrhunac te anarkije bijaše u noći 12. 13. junija, i na isti dan Sv. Ante zaštitnika grada. Strašni bijaše to dan, i kad se ga sjećam poslije 50 godina, još me srsi hvataju. Nu bilo kako bilo, prošlo je. Sutra dan rano odputovali su naši mili gosti i gradjani odahnuli su malko slobodnije i kako se željno očekivalo na 15 oko podne vojska na čelu joj general D'Aspre, ulizla je u grad, i uspostavljen bi mir, i zavladalo zadovoljstvo, ako i ne s narodnoga gledišta, a ono stanovito radi osobne sjegurnosti.

Da ne zaboravim kazat ću vam što mi se dogodilo onih dana. Šetao sam se mirno okolo *„Prà del a Valle“*, te vidim u daljini od kakvih 30 koračaja spred menom petero hrvatskih vojnika. Bili su to krajišnici Ličani, ravni kako svića, gorostasni, ponositi, crni kao ugljen od sunca i pretrpljenih patnja. Ja da ih stignem, pospješih korakom, a kad im dodjoh iza ledja rečem: *dobrom sriećom prijatelji!* Ma da je grom udario, ne bi se bili tolikom brzinom obrnuli, čujuć slad i zvuk svoga jezika, i to u Italiji, i u onom vremenu! Pozdravili me po vojničku, metnuvši ruku na desnu sliepoćnicu. A ja ću njima: Ele, kažite mi braćo, kako vam je! kako Vam je prošlo! — Eh! gospodine, odvratiše mi svi složno, evo živi smo, mnogi od naših padoše, ali umrieti za kralja, slavno je. Posluh, virnost, dužnost, prisega, čast, eto naša pravila, pa neka se božja vrši. — Hvala Vam, nadovezah ja, tako su činili i naši djelovi kad su padali na bojnom polju za krst častni. Nu recite mi, zar mislite, da vojujete za svoj dom, za svoga kralja? — Dakako! odgovoriše, a nije li austrijski car naš zakoniti kralj, koga odabraše naši velmoži? Carstvo se razpada, po svuda se bune dižu, a kralj uzdajuć se jedino u našu jur odavna prokušanu virnost, šalje nas, da uspostavimo red, a mi idjemo, ma da i mremo gubeć najzadnju kap naše krvi. — Začudjen i ganut radi takovih čuvstva i uzhitnoga junačtva rekoh: Bog Vas poživio, a oni stisnu mi ruku i odoše.

(Sliedi.)

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

(Dalje.)

Ali ja se tomu ipak ne čudim. One strašne godine 1848. svi Talijani, svi talijanaši, svi talijančići, svi Niemci liberalci sa Madjarima bili su se urotili proti Austriji, jer je vladajuće framasonstvo bilo odlučilo, da izbriše sa zemljovida austrijsko carstvo i kuću Habsburga, jer bijaše iskreno katolička, te nije se dala u kolo pustolovah, koji pod krinkom (maskara) slobode, namjeravahu naviestiti rat crkvi božjoj i njezinomu vrhovnomu poglavaru, Ocu Papi. S toga pobuniše se najveći gradovi u Italiji; buna se digla u istom Beču, pobunila se Madjarska nakanom, da se odcipi od Austrije i da postigne svoju neodvisnost. U tom kritičnom položaju Austrija nebi bila mogla računati na svoj obstanak a, da se neosloni na virne Slavene svoga carstva. Radi toga pošalje početkom 1848. godine svoje regimente virnih i nepredobivih Hrvata u Italiju, i tu su se oni, najprije u Padovi na 6., 7., 8. febrara borili sa Talijani prolievajuć svoju krv i umirućі po ulicam i po srid trga *sveučilišta*, kako sam ja vidio svojim očim. Za tim se borili u Milanu u onoj strahovitoj petdnevnoj borbi od 16. 17. 18. 19. 20. marča iste godine. Hrvati su podnieli svakakovih udaraca, rana i smrti, jer vojska u jednom gradu, ma koliko velikom i prostranom, nemogavši razviti svoje djelovanje, kako bi to učinila na otvorenom polju, bila je izložena svakoj pogibelji. Ona morala se braniti od navale bieśne svjetine, provaliti prepreke (barricadè) da si otvori put a da ne pógine smrvena pod tučom kamenja, opekah, opukah, što su padale na nju poput najgušće kiše. Svaka pojedina kuća ili palača bijaše tvrdjavicom, u kojoj se gradjani utaborili, pa iz svakoga prozora pucali na vojnike puškama, kuburama i revolverima. Ženskadija bi ugrijala vodu, ulje, pa vojnike polievala vrielom vodom i vrućim uljem, da bi jadnici ciknuli od u užasne boli, a se nisu mogli ikako braniti. Sve ovo, što sam vam na kratko nacrtao, prétrpiše Hrvati, da pokažu hrabrost i ljubav, i uzdrže nepomičnu virnost prema svom kralju. I tako se za kratko vrieme ugušila revolucija u Italiji, dok se nije početkom junija miseca opet počelo ratovati čućće junija miseca opet počelo ratovati ćće junija miseca opet počelo ratovati ćće junija miseca opet počelo ratovati ć

prvom redu od uspjeha ministarskih konferencijah, koje su započele danas u Budapešti i kod kojih sudjeluju austrijski i ugarski ministri. Glavni predmet tih ministarskih konferencija jesu pregovori glede obnove nagode između obiju pola monarhije. Sav politički svieat naše monarhije očekuje neobičnom napetošću uspjeh tih konferencijah. Nakon dovršenih konferencijah obaviestiti će oba ministra predsjednika cesara i kralja o postignutom uspjehu.

Pronašaju se na novo glasovi, da će austrijska vlada ukinuti jezikovne naredbe za Češku i Moravsku prije nego li se sastane carevinsko vieće pa da bi u tom slučaju ministar predsjednik grof Thun dao ostavku. Češki listovi izvieščuju obširno o govoru mladočeskoga zastupnika dra. Slame, koji je izjavio dne 21. t. m. pred svojimi izbornici u Horžici, da će češki zastupnici povesti tako žestoku opoziciju u carevinskom vieću, kakve još nije vidio sviet, ako vlada ukine jezikovne naredbe u Češkoj i Moravskoj.

Bečki listovi pišu, da cesar i kralj živo želi, da se najprije izmire Česi i Niemci i tada, da se odstrane razlozi razkolu. Grof Thun da će ukinuti naredbe ako mu slavenski zastupnici obećaju, da u carevinskom vieću neće praviti obstrukcije; on da bi im za to dao velike koncesije. Obećanje ludomu radovanje.

Prigodom sastanka bugarskoga kneza sa crnogorskim na Cetinju došlo je izmedju obiju vladara do najsrdačnijih izjava pobratimstva i prijateljstva. Tomu sastanku pripisuju veliku političku važnost. Neima dvojbe, da se pod pokroviteljstvom Rusije stvara savez izmedju balkanskih državica, koje imadu zajedničke interese, i koje su dužne svoju slobodu ili neodvisnost ponajviše Rusiji.

Srbski kralj Aleksander zaključio je 16. t. mj. u Nišu narodnu skupštinu, pak se je podao na odmor u Karlovevare. Tamo će se sastati sa crnogorskim kneževićem Danilom, kojemu da je povjerena uloga, da predobije mladoga kralja za savez sa srodnimi državami na Balkanu.

U Rusiji čine velike priprave za odkriće spomenika caru Aleksandru II. otcu sadašnjega cara Nikole II. Spomenik će se odkriti dne 28. t. mj. uz veliku svečanost, kojoj će prisustvovati i carski dvor. Dne 16. tek. mj. preminuo je glasoviti ruski general Černjajev. God. 1876. borio se Černjajev sa četom dobrovoljacah za slobodu Srbije proti turskim četam.

Španjolsko-amerikanski pregovori o miru napreduju povoljno, te neima dvojbe, da će mir do mala biti utanačen. Amerikanci povlače već svoje čete sa manje važnih položaja na ratištu. Španjolska vlada odlikovala je visokimi redovi franceske diplomate, koji su Amerikance na primirje sklonuli.

Dopisi.

Iz Nerezina pišu nam koncem julija 1898. (Konac): Dne prvi srpnja t. g. dodje kapelan iznovice u drugi razred i počme moliti hrvatski. Nu čudne li promjene u malo dana! Djeca, koja su prvi put molila hrvatski, mole sada talijanski. Evo kako: „In nome del Pare e Fijolo e Špirito Santo kuži šija (e voga) — Pare nostro che sei in celo i. t. d.“ Na isti način izmole i „Zdravu Mariju“ toli finom toškanštinom, da u istom izvalše više kletava, nego li molitve. I tako time istresoše svu svoju vrećU znanosti, što im ju je Negri krvavim trudom mehanički upilio u glavu, i to bez dozvole nadležnih crkvenih vlasti. — Sad vjeroučitelj poče pitati ih hrvatski, a oni ne htjedoše odgovarati, jer da im to roditelji (!!) zabraniše. E, a kad je tako udarajmo talijanski. Zovnu djevojčicu Z u k l i ć Mariju od Iva, da mu ona rastumači svojim riečima . . .. „Non c' indure in tentazione“. Nu mala mjesto odgovora, pokri lice rukama, i zacrveniv̌ši reče, hrvatski: „Ne znam“. Daj pitaj drugu; protumači mi ti ovo: . . . . „Santa Maria madre di Dio“. — Ali što kao da govori zidu. — „Vidite sada, da talijanski ne razumijete — reče im vjeroučitelj, dakle je nemoguće ići napried. (— E come si pò in Nerezine istruire in croato“ — Negri — Čudan svat! —) Ako vam pako to zabraniše vaši roditelji (nije istina), to će lje oni pred Bogom odgovarati; s njime se ne šali! I ode iz učionice posve mirne duše, da je ispunio svoju dužnost. Gle čuda golemoga. On iz škole, a eto ti malko podalje vratiju Negrija, gdje sjedi (a zašto?) na sjedalici čitajući novine. Opazivši vjeroučitelja nasmieši se izpod crnog brka, pa će mu: „E cosa voldir che la ga cosi presto terminato la škola?“ — Vjeroučitelj njemu: „Kad su im roditelji (!!) zabranili, ja im ne mogu kliještima otvoriti usta“! Negri naprasito njemu: „La faccia sempre cosi, la andra bene“! — Dne 8. srpnja vrati se iznova u učionicu. Svi učenici na njegova postavljena hrvatska pitanja odgovaraju, izim triju učenika. Veseo kapelan, što im ovog puta roditelji ne zabraniše (sic); povrati se iznova u isti razred dne 11. tek. mj. Udje unutra, a tot svi učenici na broju, a dočim prijašnjih puta bijaše samo malen broj njih. Približi se k stolu Negri-javu, a ovaj mu glasno uze čitati spis c. k. kot. škol. vieća, kojim obustavlja poučavanje vjeronauka u talijanskim učionicama, dok se ne sporazumi sa prep. Ordinarijatom. Zamjeravamo Negri-ju, što je išao glasno pred djecom čitati spis, pa ako je i to, mogao je barem tiho pročitati. E, ali zornost — Bože moj.

Ovo je što se zbilo u ovo malo vremena; nu posegnimo malko dalje. Kad no je Liza Kamalić, djevojka, umrla, stao Negri kao kakvi krivi prorok upućivati roditelje i svojtu pokojnice: „*Cosa vi occorre che il prete la accompagna quando avete la musica*“! — A jesu li to rieči jednog uzgajatelja mladog naraštaja?! Nu glas mu ovaj put ne bi uslišan (pravo su imali) ali bijaše zato uslišan kod njegovog desnog prijatelja i vjernog učitelja Šula, kog se on drži, ko pijan plota. A jednom razgovarajući se s nekom osobom izmedju inog reče . . . . . „*io non posso mai essere amico dei preti, perchè i loro principi sono diversi dai miei* . . . . .“ Mi smo dosad držali, da je te rieči izustio u kojem drugom smjeru, nu sad smo stalni, da nije u drugom do li u vjerskom. A da je to tako, može se razabrati iz prije predpostavljenih dokaza. — A ne pozdravit biskupa?! (Uljudnik bar.)

Evo, sada smo na čistu kakvih li se vjerskih načela drži g. učitelj. Čini nam se, da njemu smrdi svećenik u školi kao vrag tamjan. Kad je ovako postupao očito — nehtjevši vjeroučitelja u školi pustiti predavati vjeronauk, nego mu bacati klipove pod noge, čini nam se, a i pravom možemo ustvrditi, da on onda ruje i meće svoj nos i u crkvene stvari, — to se pako još bolje vidi iz toga, što on organizuje i napućiva deputacije pa ih šalje kapelanu.

Eto značajnice vašeg prosvjetitelja, kojega vi smatrato kao neko više biće, a njegovi mješčani — gdje bijaše učiteljem — niesu mogli dočekati sata ni hipa kad će ga se riešiti, i čude vam se, kako ga vi toliko obožavate! E, a ako bi onda pirio vatru! — Izim drugog, evo vam se hoće još k tome i vjeru iščupati iz srca vaše nevine djece. A bez vjere, što je čovjek? — Zvier! Nemojte dakle, o roditelji, zatvarati oči, nego da ih otvorite, pa uvidite, tko vam želi dobra, tko li zla; tko li vas vodi u tminu, a tko k svietlosti! Pa i ako vam priete peticijama ili inim drugim sredstrima, nemojte za to klonuti duhom, jer ćete s vašim trudima moći uviek i svagdje na pošten način izbiti koricu kruha; Bog — govori David — pravednika nikad ne zapušta.

Rapočani.

Pobjedi u Poloskom.

Ja sam znao, da će opet
Biela vila vienac savit,
Pobjednička, da će čela
Krasnim viencem vam obavit . . .
Što će sila, varka što će,
Kad je srce puno žara — —
Sila pada — varka gine,
A to srce čuda stvara!

Tako i sad to Volosko
Pobjednički barjak diže,
A vesela pirna pjesma
Pod nebesa skladna stže,
Svuda sunce sleve sjaje
Trepi duša sva od sreće:
I Volosko *nikad više*
Nikad tudje biti neće!

Crne ptice zlokobnice
U duplja se kriju svoja,
A proklinja odmetnike
Otačbina, majka moja.
Što im zmija srce pije
I rodna ih pali gruda,
A na čelu svakom stoji
Najpodlije ime *Juda!*

Nek se kriju, nek ih nije — —
A ti milo mjesto moje,
Diži mi se osvješćeno
Kupi vrle sinke tvoje,
Da te štite hrabrom desnom.
Tudjih zmija otrovnica,
I nad tobom, da lepršа
Viekom naša trobojnica!

Pariz 17. agusta 1898.

Rikard Katalinić Jeretov.

Franina i Jurina

Fr. *Brižan Šandro*, da se neč vavek skončuje!

Jur. A ča vranića sakamo bez potrebi nos zabada.

Fr. Čovek od zakona, pak bi otel, da j' sve na ordine kada mu bude poć.

Jur. Tako se le paričuje?

Fr. Ma, bi reć.

* * *

Fr. Halubaljski biser da se nebore hvali, da mu j' duhtor fritalja dosta dobra storil.

Jur. Varamente i žena mu se hvali, da mu j' duhtor fritalja pomogal i brigaše napunit

Fr. No, pak da ni to skrbna peršona!?

Različite viesti.

Našim predplatnikom i predbrojnikom. Početkom ove polovice godine bili smo posebice pozvali sve one, koje smo obnašli kao dužnike za list, da namire svoje dugove, odnosno i da se predplate za ovu polovicu godine. Mnogi su nam se odazvali. Mi smo u listnici uprave zabilježili po početnih slovih njihovih imena i prezimena kao i boravišta, te po svoti, koju su uplatili. Nek svak, koj je što uplatio, poviri u listnicu uprave, pak vidi, da li je ubilježen kao uplatitelj. Ako nije ili ako nije stalan, da li je, nek se oglasi kod uprave lista. Ubilježiti će se ili razjasniti.

One pako, koji još nisu uplatili, pozivamo opet, da uplate. Upozorujemo jih na poziv priobćen na prvom mjestu „*Različitih viesti*“ u broju od 7. julija t. g. List se uzdržaje samo sa predplatnici, a koji ga primaju, ili su ga primali, dužni su platiti ga.

Previšnji rođendan. Po starom običaju proslavili su i ljetos svi narodi Austro-Ugarske svečanim načinom rodjendan Njeg. Veličanstva, našega prejasnoga casara i kralja Franu Josipa I. Svečanost biješe u mnogih mjestih monarhije i veličajnija nego li obično, i to obzirom na 50godišnjicu vladanja prejasnoga Vladara. I ovdje u Trstu proslavljen je rodjendan Nj. Veličanstva dne 17. i 18. t. mj. svečanim načinom. Dne 17. u večer mirozovom i bakljadom po glavnih ulicah mjesta a sliedećeg dana svečanom službom božjom, kojoj su prisustvovali poglavice svih oblasti.

Imenovanja. Financijalnim ravnateljem bijaše imenovan financijalni nadsavjetnik u Trstu g. Oto pl. Zimermann. Novoimenovani g. ravnatelj financije u Trstu nepozna ni hrvatski ni slovenski jezik, premda se većina pučanstva, koje spada pod ovo ravnateljstvo, služi tim jezikom. To imenovanje imademo zahvaliti ministru financija *Čehu*, njeg. ekscelenci Dr. Kaizlu. Neznamo što bi kazali njegovi zemljaci kad bi primjerice za ravnatelja financije bio imenovan u Pragu Niemac, koji nebi znao ni rieči češke. Ili zar je to plod one toliko razvikane slavenske uzajemnosti?!

Imenovan bijaše nadalje dvorskim savjetnikom kod ovdašnjega c. k. namjestničtva g. *Teodor Schwarz*, do sada savjetnik u Inomostu. Novi dvorski savjetnik, da je počeo učiti hrvatski ili slovenski, neznamo baš točno.

Pak da nismo mi sretni i blaženi! G. namjestnik uči slovenski, njegov zamjenik uči hrvatski ili slovenski — još bi morao da započne učiti slovenski ili hrvatski novi ravnatelj financije — pak nam neće drugo više ništa trebati.

Vjenčanje. Dne 20. t. m. vjenčao se u Lovranu pompraki kapetan i čestiti naš rodoljub *g. Ivan Turčić*, sa dražestnom gospodjicom *Fanicom Korić* kćerkom rodoljubne obitelji g. A. Korića iz Ike. Čestitamo srdačno mladencem i prevriednim njihovim roditeljem.

Novo ministarstvo? Glasilo ovdašnjih socijalnih demokrata ima danas brzojavnu vlest iz Beča, koja glasi, da odstupa ministarstvo grofa Thuna, da je naloženo baronu Gautschu, da sastavi novo ministarstvo, u koje da će stupiti izmedju ostalih bivši namjestnik u Primorju g. Rinaldini, bivši ravnatelj financijah u Trstu g. Schuster i odjelni predstojnik u ministarstvu pravosudja g. Dr. Schrott.

Idemo da vidimo što je na tomu istine.

Nesretna noć. Nedjelju dne 21. t. m. k večeru sakupili su se nad Kvarnerom i dokad oko siže tmasti oblaci. Bljskalo je, grmilo je, more se je bar na površini uzkomešalo. Svaki je željno očekivao blagekiše, koja bi natopila suhu zemlju, ohladila zrak, i oživila sviet. Oblaci se na veliku žalost, bež i malo kiše razpršiše. K tomu dogodi se nesreća. Nam jih je nekoliko poznato na prostoru u razmaku od samo nekoliko kilometara. Čestitu obitelj *Dubrović-Mikulovi* u Mihotićih, već i tako u posliednje doba jako ožalošćenu i unesrećenu, stigla je nova žalost. Nije tomu dugo, što je preminuo onaj u Kastavščini i dalje poznati poštenjak Miko Mikulov, i to malo iza smrti unuke mu, jedinice mladoga *Nika*. Prije kakvih petnaest dana preselio se je u vječnost brat mladoga Nika i drugih, *Andrić*. Još najgora bar za mladoga Nika dogodila se je rečene noći. Mlada i ljubeznjiva supruga mu *Jenka*, subotu do podne još zdrava, borila se je te noći sa smrtju i pak i umrla, providjena svetimi otajstvi. Vječni njoj pokoj, a njezinim milim, osobito mladomu Niku, kriepost i jakost, da podnese toli velik gubitak.

Skoro u isto doba bio je požar u *Škrbićih*. Izgorio je šatorić i u njem četiri kočije, tri jednoga a jedna drugoga vozara. U kočijah izgorio njim je tako rekuć sav imetak. Na cesti su. Vidilo jih se je plakati. Prilikom gašenja pao je u bunar predsjednik ljekališnoga odbora pukovnik *Wachter*. Na sreću su ga izvukli živa. Vriedna supruga čestitoga g. Ivana Fiamina hoteća k požaru, bila je bačena na tla po nekih, koji su k požaru trčali, i ponekle ranjena. Ufamo se, da će skoro ozdraviti. I drugih da bijaše u vrevi na tla bačeno.

Izbor predsjednika ugarsko-hrvatskoga parobrodarskoga družtva na Rieci gosp. *Žige Kopajtića* potvrdio je ugarski ministar trgovine. Bilo na korist družtva i na čast hrvatskoga naroda.

Djeca ugrizena po opicah. U stanovitoj kući u Matuljah, koja je po svojih *mačkih* na glas došla, neima samo množinu mačaka, nego i priličan broj opica. Opice su i po vani, okolo kuće. Redovito su vezane, al znadu i raztrgati vez. U posliednje doba ranile su na nogi jednoga dečka, a drugoga na ruci i ponekle na glavi. Ovaj drugi dječak je sin jedinac načelnika postaje u Matuljah g. *Brezine*. Dječka je liečio dr. *Tamaro*, c. kr. kotarski liečnik. Je li on kao c. kr. kot. liečnik javio stvar svomu načelniku, c. kr. kotarskomu kapetanu, neznamo. Po našoj misli bio bi morao. Ako on toga učinio nije, dajemo mi to ovim g. Al. *Fabiani*-u do zna-

nja a za njegovo gospodsko ravnanje. Za slučaj, da zavasa na Matulje, neka se čuva onih zlobnih opica — ako se možda nije do sada s njimi upoznao.

Prva hrvatska čitaonica na Poreščini. Čestiti naši rodoljubi u Sv. Lovreču Pazenatičkom složili se i odlučili ustrojiti hrvatsku čitaonicu u Sv. Lovreču. U tu svrhu podnesli su pravila vis. vladi na odobrenje, te će se otvorenje nove čitaonice u Sv. Lovreču obaviti u nedjelju dne. 18. septembra u 3 sata poslije podne u kući g. Ivana Heraka trgovca. Očekujemo od naših rodoljuba iz susjednih mjesta, da će onoga dana mnogobrojno pohrliti u Sv. Lovreč, da okriepe i osokole tamošnje naše rodoljube. Sve čitaonice Istre imale bi se onoga dana sjetiti svoje najmladje sestrice, kojoj je namijenа težka ali vrlo važna zadaća na zapuščenoj Poreščini.

Talijanaško gospodarstvo u občini Višnjan. Kad su nedavno naši rodoljubi preuzeli upravu občine Višnjan, s kojom su do sada upravljali tamošnji talijanaši i krnjeli, našli su posve prazne blagajne a duga na sve strane. U blagajnah našli su 25 novčića a občina zadužena za preko 20.000 for., dočim ima ta občina jedva 8.000 for. kapitala.

Sadašnja uprava neće moći napred ako ne udari nove namete ili ako neučini novi dug, jer sa praznom blagajnom neda se gospodariti.

Eto, takove su vam te uzorne talijanaške občinske uprave u Istri!

Mažji tabor u Matuljah. Primili smo obširno izvješće o tom glasovitom taboru; nu moradosmo je radi nestašice prostora ostaviti za budući broj.

Iz Oprtlja pišu nam, da se tamošnji talijanaši hvale, da će upravni sud u Beču ukinuti odluku namjestnictva, kojom bijahu zadnji občinski izbori u Oprtlju uništeni.

Mi znademo iz najpouzdanijeg izvora, da je to hvastanje oprtaljskih talijanaša bez ikakv g temelja. Prije nego li se izjavi upravni sud u Beču o zadnjih izborih u Oprtlju proći će možda još pol godine.

Našemu puku u onoj občini preporučamo neka zahtjeva od občinskih upravitelja, da priprave čim prije listine za nove izbore. U tom obziru imali bi se obratiti i na političku oblast u Poreču.

Iz Pule pišu nam 20 t. mj. Na 2. septembra držat će se u Rovinju razprava proti izgrednicima na galeriji prigodom zasjedanja zemaljskog sabora u Puli. — Tuženo ih je 16 na temelju § 305. te se može već predvidjet kako će razprava svršiti. — Najčudnovatije je, da prvi interesirani u stvari, a to su naši zastupnici nisu bili preslušani kod istrage, a kako čujemo niti sada pozvani za svjedoke!!!

* * *

Čitamo u novinama, a čitat će valjda i u Rovinju, da su već kažnjeni od sudova u Galiciji dvie skupine seljaka, koji su zadnjih nemira tamo napadali i pljačkali židovske kuće, tukli se s vojnicima itd. — Najveća kazna, koja im je bila udarena, jest 5 i 3 mjesece. U Istri nije se ni pljačkalo, ni ubijalo pak su najmanje kazne bile 7 — 8 mjeseca, a mnogi su naši ljudi kažnjeni preko godine dana. Vriedno je, da se ovo zabilježi.

K sastanku „mažjih" u Matuljah. U ponedeljak dne 15. t. mj. imao je biti po *Dr. Krstiću* sazvani socijalistički javni sastanak, na kojem bi bio odkrio svoju mudrost socijalistička kapaciteta, bivši študent i veliki Hrvat *Kristan* iz Trsta. Dr. Krstić i socijalizam, kako se to slaže, pitate? Odkada su u Poreču Krstiću zatvorili mošnju, pokucao on na vrata socijalistom rebi li, radeć propagandu za njih u ovom kotaru, izkucao kakovu krajcaru. — Na taj sastanak, koji se imao držati u vili Krstićeve „stare" u Matuljih, došlo je na stotine našega naroda iz Kastavšćine. Nu koliko su se naši ljudi začudili kad njim oružnici zabranište pristup u vrt vile, gdje bijahu sakupljeni pristaše Krstićevi. Kad je pak naš narod protestirao proti tomu veleći, da je sastanak javan, te da je radi toga pristup svakomu slobodan, te htio, da silom prodre u vrt, suzbiše ga oružnici nataknutimi bodežima, zabraniv ujedno, da se sastanak u vrtu drži. Začuđeno je što nije na tom sastanku, koji je imao započeti u 4 sata, i koji je bio zabranjen, bilo nikoga od političke oblasti. Tek u 7 sati na večer, kad je već bila nastala tučnjava izmedju pristaša jedne i druge stranke, vozio se na Matulje jedan c. k. politički komesar. Nu ako mi Hrvati imademo kakav sastanak, tad stalno ne fali zastupnik vlade.

Iz toga zaključujemo, da bi stanoviti krugovi htjeli sada poskusit, da naškode našoj narodnoj stvari time, da trpe u kotaru socijalističku propagandu i da njoj idu na ruku, ili, da se neće zamjeriti Dr. Krstiću, jer se je s njime kompromitirano pa puščaju, da čini što hoće. *Tertium non datur!* Nu vidit ćemo što će pobiediti: eksperimenti tih stanovitih krugova ili žilavost i značaj našega naroda.

Iz sjednice občinskoga zastupstva u Kastvu. Dne 19. t. mj. obdržavalo je občinsko zastupstvo u Kastvu redovitu sjednicu. Trajala je dugo kao obično; bilo je razpravljeno mnogo različitih predmeta. Kako se sve tu lieno, razborito, trezno, po zakonih razpravlja i odlučuje, moglo se je viditi i ovoga puta. Zastupstvo kaže jednaku brigu za pravu občinu Kastavsku i pridružene, i za sve občinare bez razlike. Dočim se u uredu vode stvari u najboljem redu, uz sav ogroman posao, razpravlja zastupstvo o crkvenih i školskih, šumskih i redarstvenih stvarih, o cestah i vodah, privoljuje zemljišta, osobito onim, koji će kuće graditi, pomaže siromahom i nemoćnim, čini u obće sve, što naj spada. O čem se je sve razpravljalo u rečenoj sjednici, priobćit će se kako poslie svake sjednice, u posebnih izvještajih. Mi ovdje danas iznašamo, da je občinsko zastupstvo i u ovoj sjednici doskočilo raznim občinarom u pomoć, medju njimi i jednomu od požara oštećenom; da je glasovalo 100 for. za popravak crkvice sv. Ane na Puževom bregu, kamo ljudi čine obhode za kiše, kako i ovih dana, i gdje čita svetu misu presvjetli biskup Andrija Marija Sterk kada dodje na početak u oviteljsku si kuću. Svojom pomoćnicom rukom seglo je ovaj put zastupstvo i preko svojih medja. Odlučilo je podporu od 15 for. njekom požarom oštećenomu u Veprinačkoj občini, a podporu od 100 for. postradalim s groznoga potresa u Sinju i okolici u bratskoj nam Dalmaciji. Za tame ponesrećene sabire se skoro po svih krajiestvih i zemljah monarhije, osobito pako medju jednokrvnom bradom, medju Hrvati. Zagreb i Karlovac i mnogi drugi gradovi i občine dale su svoje davke, da otaru suzu unesrećenim. U Istri, koliko nam je poznato, odlučilo je do sad občinsko zastupstvo Volosko-Opatijsko 100 for., a sad eto i Kastavsko. Nije čudo! Ljudi ljudem pomažu, a kamo li nebi braća bratji po krvi i jeziku. Odkud su istarski Hrvati za vrieme velike biede prije skoro dvadeset godina dobili veće pomoći, nego li od svoje braće Hrvata? A odkud dobiva i dan danas *„Družba sv. Cirila i Metoda većih darova nego li iz onih zemljah,* u kojih obitavaju Hrvati, imenito i iz posestrime Dalmacije? Kako se moramo medjusobno podupirati u obiteljih, u županijah, u občinah, u pokrajini, tako valja, da se podupiremo u dalnjem obsegu takodjer u svih pokrajinah, u kojih smo iste krvi, istoga jezika, istih težnja. Od drugud nam je očekivati malo ili ništa pomoći. Sami si moramo pomoći medju sobom.

Narodna tiskara A. Gabrščeka u Puli uredjena je sada već skoro posve. Ona prima svakovrstne tiskarske radnje, te je brzo i uz umjerene ciene ovršava. Troškovi za uredjenje te narodne tiskare poskočili su neočekivano visoko prekoračiv proračun za preko 2000 for. Troškovi su dakle veliki a posla dosada nema dosta. Radi toga pozivljemo ovim sve hrvatske i slovenske občine župne, i kapelanske urede, družtva i pojedince u Istri, da proračunaju na vrieme što će njim u bližoj budućnosti trebati, te da to odmah naruče u narodnoj tiskari. Na taj način doći će tiskara do posla i do zasluge, čim će moći bar dielomice velike izdatke pokriti. Družtva i pojedinci, koji naruče već sada djelo u narodnoj tiskari, učine dobro sebi i tomu čisto narodnomu poduzetju.

Još jedno u tom pogledu. Izkustvo uprave *„Goričke tiskare"*, koja pripada istomu vlastniku kano i pulјsk», kaže, da su mnogi naručitelji lieni u izplaćanju računa. Ako se je to moglo u Gorici trpiti, neće se moći nikako u Puli, gdje su veliki izdatci za stan, radnike, papir itd. itd.

U interesu naše narodne stvari molimo dakle naše prijatelje, da svoje račune sa novom tiskarom u Puli odmah poravnati izvole. Tim će pomoći u velike narodnomu poduzetju.

Tiskara u Puli imade čekovni račun poštanske štedionice br. 821.705 a telefon broj 38. od 1. septembra napried.

Podružnica Sv. Cirila i Metoda u Boljunskom polju priredjuje u nedjelju, dne 28. agusta t. g. u 5 sati poslije podne uz dobrohotno sudjelovanje „Prvog istarskog tamburaškog i pjevačkog zbora" iz Pazina u vrtu občinskoga glavara gosp. Jakova Buretića u Boljunskom polju a u proslavu jubileja pedesetgodišnjice slavnoga vladanja Njegova Veličanstva Frana Josipa I. veliki koncerat sa bogatim i biranim razporedom te pučkim plesom, umjetnom razsvjetom itd.

Najuljudnije se pozivlje V. p. n. gg. sa cienjenom obitelju na ovu zabavu, koja će ujedno po svojoj vrsti biti prva u krškovitim ovim krajevima.

Boljun, na carev rojtendan, 1898.

Ravnateljstvo podružnice kao odbor za proslavu.

NB. Najtoplije se preporuča našoj braći, svim istarskim rodoljubom, da nas se sjete u ovom zamašnom poduzeću malenim darom. —

Razprava proti glasovitom Karlu Martinolichu. Mjeseca maja vodila se pred okružnim sudom u Rovinju četiri dana razprava proti glasovitom uredniku smradnog lista *„Il Giorine Pensiero"* Karlu Martinolichu radi prevare ili pronevjerenja tudjega novca. Branitelj obtuženoga odvjetnik Forlani iz Dalmacije zahtjevao je kod te razprave, da se sud izjavi nenadležnim i da se postavi njegova branjenika pred redovitu porotu. Sud je prekinuo razpravu, da vieća o tom zahtjevu i da povede jošte nekoje izvide. Sada — nakon tri mjeseca — odlučio je okružni sud, da se ima vršiti razprava proti Martinolichu pred redovitimi sudci u Rovinju. Razprava će na novo započeti dne 6. septembra t. g. Nije težko pogoditi zašto je odvjetnik Forlani zahtjevao, da dodje njegov Carletto pred rovinjsku porotu.

Zabavna večer u Mihotićih. Nebo se smrklo, uskrstale munje, zatutnjili gromovi — bit će kiše. Tako govorili medju sobom brežanski mačići, dok su naši u nedjelju poslie podne pripudešavali razne pripreme za zabavu, koja se imala održati u večer napomenutoga dana. Bit će kiše! I dobri ti ljudi ne mogahu, da pritaje silnu radost, koja se je hvatala njeznih njihovih mačjih dušica, već tarnđi ruku o ruku ovako su besjedili: Veliki Bože, kako se je to liepo udesilo. Izdušit će se silna vjetrina, oblak će se prolomiti, otvorit će se mješine nebeske, voda će se potokom razlijati pa će udaviti one Hrvate, što će ih naći na putu u čitaonicu, dočim će se drugi uplašiti, pa će ostati kod kuće, a prostorije će čitaoničke biti i puste i prazne. Kako je sve to bilo liepo smišljeno! Nego mačići snuju a Hrvati kuju! Čudni li su ti Hrvati! Ni da bi se česa bojali, ni da bi pred čime predali: vjetar, kiša, munje i gromovi to je njima — šala. Sve te strahote i grozote nisu smetale ni Opatijcima, ni Vološćacima a ni kremenjacima drevnoga Kastva-grada, da se ne podadu te večeri u Mihotiće na veliku radost vrlog zabavnog odbora, a na tugu i neizkazanu žalost šarenih mačića, koji u svom biesu ne znadijahu, što da urade, pa poslaše do pred čitaonicu jedan svoj eksemplar, nebi li svojom prisutnosti pomutio tok zabave, nu utaman im napor: eksemplar je dobio, što nije tražio i pomodrenih ledja uvukao se k svojima, koji se zatvoriše svaki u svoj brlog, da se na ognjištu kraj pepela svijuklupku, i da ondje guši svoj bies i da prede staru svoju mačju pjesmu. Nu ostavimo ih, da mirno izvode svoju, a mi se vratimo u čitaonicu, da vidimo kako je tuj.

A liepo je tuj i veselo. Pred zgradom i u sobama prizemlja sva mjesta zapremljena, a pjesma se iz mladih grla ori sve u šestnaest. Za rana već! A ča će biti do zori? pitali su smješeći starčići. Bit će što bude; a svi su znali, da će biti i dobro i liepo. U uređeno vrieme započne koncerat; pozorištni se zastor digne, a na daskama se ukaže kita ljepotica, zaodjenutih u lahkoj bjelini, odsivajući mladošću, ljepotom i zdravljem, da ih je bila milota pogledati. Sborovodja g. Brajša mahnuo rukom i krasni zbor pojačan dubokim glasovima krških momaka, okupljenih u zadku pozornice, započne liepu Rašanovu skladbu „Složimo se". Pjesma se občinstvu svidjela, pa je burno odobravalo i krasnome zboru i valjanom zborovodji. Iza toga došla je na red šaloigra „Mutac". Koliko u toj igri toliko i u onoj, koja je za njom sledila, biva u „Zar me nitko ne pozna?..." upala je svima u oči prirodnost, lahkoća i neusiljenost kretnja, kojom su bez iznimke svi naši diletanti odigrali svoje uloge. Krasna svoja lica osvjetljaše vriedne gospodjice predstavljačice Spinčić, Franki, Kinkela i Šepić, a za njima ne zaostaše ni gospoda predstavljači Kinkela, Grgurina, Kundić, Šepić i Spinčić, nu po jednoglasnom sudu čitavog občinstva najsjajnije lovorike odnieše upravo gg. F. Brnčić i M. Osojnak. Mislimo, da nećemo pretjerati, uztvrdimo li, da bi mogla ta dvojica s uspjehom stupiti i pred šire občinstvo, nu svakako nadamo se, da će oni još dugo biti na čast našim diletantskim družtvima, te da će sa svojim prekrasnim, naravnim i točnim prikazivanjem priuštiti našem okolišnom občinstvu još mnogi užitak.

Obće poznata Harambašićeva pjesma „Mučenici" našla je u gdjici M. Kinkelovoj vrstnu deklamatorku, a što da kažemo tek o Gregorčić-Nedvědovoj pjesmi: „Nazaj v planinski raj?" To je bilo tek nešto. Pjevale su gospodjice, muškarci i djeca. Sborom je ravnao g. M. Brajša. A pjevalo se, da ti se duša od milinja ježile, a srce rastapalo od nečesa, što se ne da izkazati riečima. I slušajući to divno pjevanje, prva misao, što se razdraganoj duši nadavala, bila je: Odkud toliko umienje, tolika točnost i preciznost? Odgovor se sam o sebi namiće: duga, savjestna i sdušna vježba. I zbilja! Koliko se puta morala ponoviti ta pjesma, dok se onako usjekla u duše onih djevica, onih mladića, one djece! A te djevojke, ti momci, ta dječica iz raznih su sela i županija, pa se ipak u pravo doba znadu naći na okupu, da svi ukupno pod ravnanjem vrlih pregalaca gg. Brajše i učitelja Frankija upiju u srce divne, božanstvene i uzvišene zvukove velebne one pjesme. Kolike nauke za naša ostala apatična, mlitava i driemovna mjesta, kolike li škole za naš blazirani, indiferentizmom zadojeni mladji svieti!? Kolike li jednostavnosti u tom gorskom kraju, pa ipak koliko života, a u nas kolike vreve, buke i izprazna, samoumišljena bulaznenja — a kakav život?

A sbor pjeva i pjeva, sad silno, sad tiho, al uviek umiljeno, uviek skladno, uviek ljubko, dok te saleti i nova misao: „A zašto sve to?" Za sav odgovor mašta te na svojim krilima unosi u onaj biedni kraj Dalmacije naše, na drevni Sinj..... I kao da gledaš onaj strašan prizor, razorene kuće, uništena dobra, razmrskane glave, okrvavljena trupla, sakatu braću i četu jadnih bezkućnika... za njih se eto sve to čini, za njih se pjeva ta božanska pjesma, koja je jedina vrstna, da izmami iz oka suzu, a iz ruke darak za postradalu braću. Evala mladeži, koja je zasnovala tu liepu zamisao, evala onim, koji su ju i tvorom i zborom pri tom podpomagali.

Pa kako je ta mladež sve to mudro i praktično udesila. Neće ona ni vojničke glazbe ni *Cur capelle*, koje bi joj pozobale sav prihod; ne, ona se zadovoljava i s klavirom, što će joj ga uzajmiti dični naš rodoljub g. M. Kundić; i tako je odboru pošlo za rukom, što ulazninom a što tombolom, da namakne postradalim Sinjanom izdašnu svotica, koja će onim biednikom za cielo dobro doći.

A ples? O tom bi znali pričati mladji. To znam, da se, netom zazvučiše prvi akordi glasovira uhvatilo milo za drago, pa se uzujhalo, pa se zavrtilo, pa se uzvrpoljilo, da se gledajući taj vrtlog i meni samomu stao vrtiti mozak, te žurno, žurno sadjoh niza stube i podah se pred zgradu, gdje mi kum Frane namaknuo čašicu izvrstna vina, a ja sav zadovoljan i upojen s onoga, što sam sve vidio i čuo, zagledah se u čašu — *pardon*, u nebo, koje se bilo sasvim razgalilo i prosulo milijonima kresećih se zviezda. —*in.*

Javna zahvala.

Podpisani usrdno blagodari svim, koji su prisustvovali koncertu, što ga priredila naša čitaonica dne 24. julija t. g. u Kastvu na korist potresom postradalim Sinjanom.

Osobito pako zahvaljuje slavnom pjevačkom družtvu *„Primorski Hrvat"* sa Trsata, koji je skoro u svim točkam programa sudjelovao svojim miloglasnim pjevanjem, kaošto i gosp. deklamatoru na uspjeloj deklamaciji.

Nemanja hvala onoj gospodi, koja nemogav osobno prisustvovati, priposlaše ulaznicu: gg. Tomičić Viktor 2 for., Dr. Dinko Vitezić for. 2., Ante Ellner 1 for., Koruza Ivan for. 1, Širola Anton-Bruas, for. 1, Dr. Frane Mandić, Matko Mandić i Mate Kundić ukupno 4 for. 50 nvč., Rubeša Frane-Plovanić for. 1, Simčić Mate 1 for., po 1 Kr. poslali: Karlavaris Ferdo, Mina Guerratto, Medvedić Luka, Bačić Cila. — Srdačna hvala također gospodi, koja predplatiše ulaznicu i to: N. N. 4 for. 50 novč., Vjek. Spinčić 2 for. 50 nvč., Dr. Halavanja 2 for. 50 nč., Jelušić Mirko 1 for., Mandić Ivan 1 for., Ermin Jelušić, Marot Josip, Dr. Linić i N. N. po 1 kr.

Hvala u obće svim i svakomu, koji je bilokako dopomogao, da se je mogla poslat svotica nesretnim Sinjanom.

„Hrvatska čitaonica".

Kastav, 10. agusta 1898.

Mirko Jelušić
predsjednik.

Javna zahvala.

Predragoj rodbini, veleèastnomu dušobrižnome svećenstvu, veleštovanoj gospodi „Hrvatske čitaonice“, preuljudnim gospodjama i gospodjicama i svim drugim prijateljicia i znancima, koji izvolješe učestvovati u sprovodu moje premile, nezaboravne majke, ili drukčije izkazati svoju sućut, izrazujem duboko ganut svoju najtopliju zahvalnost, u ime takodjer mojega nemoćnoga oca, braće i sestara. Hvala svima na tolikom saučešću u našoj golemoj žalosti. —

U Malom Lošinju 15. kolovoza 1898.

Prof. Josip Martinolić.

Listnica uredničtva.

Gosp. N. N. Talijanske spise vratite tomu sudu i ujedno se pritužite ovamo prizivnomu sudu ili izravno ministarstvu pravosudja.

Gosp. M. F. u K. Izvolite pročitati prvu viest u broju 31. od dne 11. t. mj.

Gosp. Č. K. Sv. M. od Ž. U onom poslu izvolite se obratiti na g. Franu Frankovića profesora na učiteljišću u Kopru. Zdravo!

Gosp. V. B. u K.: Vidi prvu viest br. 31. od dne 11. t. mj. Živili!

Gg. dopisnike: iz sv. Lovreča, Moščenica, Marčane, Rovinskoga sela itd. itd. molimo, da se ustrpe do budućeg broja.

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše za „Našu Slogu“ p. n. gg.

B. A. Pula 1 for., V. J. Jerlići 15, Ž. Lj. Gologorica 2.50, B. I. Frlanija 2, M. I. Bakar 1, R. J. Moščenice 4, M. R. Rieka 2.60, T. ud. M. Opatija 5, B. J. Lanišće 2.90, D. E. Brgud 4, G. I. g. Dobrepolje 6, D. F. Kastav 14, K. I. Slum 3, A. I. Mcja 2.50, P. P. Zagreb 2.50, B. N. Omišalj 4, B. M. Opatija 1. B. P. Malinska 4, J. J. Fošknlin 6. M. V, Fužine for. 2, (Sliedi).

Narodna tiskarna

A. GABRŠCEK

u Puli (Pola)

— na Sišenskoj cesti br. 8 —

otvorena 1. agusta t. g., obskrbljena strojevima i slovima najnovijega sustava, preporučuje se slavenskomu občinstvu, u Istri. Preuzimlje tiskarske radnje svake vrsti uz umjerene cijene.

Ova tiskarna ustanovljena je velikimi novčanimi žrtvami i uz velike neprilike. Očekivamo od savjestnog našeg rodoljubnog svećenstva i učiteljstva, da će se uvjek služiti, kada mu bude trebalo, u toj tiskarni.

Tiskanice za škole treba naručivati u „Goriškoj tiskarni“ A. Gabršček u Gorici.

Phönix-pomada

Na izložbi za njegovanje zdravlja i bolestnika u Stuttgartu 1890 nagradjena odlikom, jest po mnienju liečnika i priznata sa hiljadami zahvalnica, jedino postojeće u istinu pravo i neškodljivo sredstvo da gospodjem i gospodi izrasto podpuna i bujna kosa i da zapriečiti odmah opadanje kose i tvorenje prhuta; ona pospješuje i kod posve mlade gospode rast jakih brkova. Jamči se za uspjeh kano i za neštetnost. Lončić 80 nvč., poštom ili pouzetjem 90 nvč. **H. Hoppe,** Beč I. Wipplingergasse 14.

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih načrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

dijalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria“

13 Sackstrasse — GRADEC — Sacksstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

sistem „Patent Workmann Chicago“

Razstrini zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: čanikov, ruketvorov v vsakem obsegu, bruker, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za liste in zavitkov z napisom naslovnih listkov jedilnih list, pavadil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Correnf-knjig, Saldi-Conti, Fakture, Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov Prima-note, odpravnih, menjičnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztriranega črtanega papirja, Conto-Correnf, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledo iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5

Prave brnske sukncne tvari

Jeden coupon 3·10 m. dug, dosmšan za uško odjelo stoji samo

for. 3·10 iz dobre
„ 4·10 iz dobre
„ 4·50 iz dobre
„ 6·— iz bolje
„ 7·75 iz fine
„ 9·— iz najfinije
„ 10·50 iz još finije

prave ovčje vune

Jeden coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Boden, Peruvienne, Doskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kamgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke cienc kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Amhof u Brnu

Uzorci badava i franco. Točnija vjerne uzorka.

Pozor! P. n. cienjenite upozorije se osobito na to, da stoje tvari mnoge vrste, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca u obliku Tvrtke **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke cienc bez robitka, što ga drže krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

EMERI

jesu posude za kuću, konobu, vrt, polje, vinograd, radionicu, tvornicu, ladja itd. mjesto kabla, brentače, vrče, golide itd.

Uvjek su gotovi za porabu, čvrsti su trajni, ugledni, lahki te prikladniji za svaki posao nego li obične posude. Dobivaju se na veliko i malo u radionici tvrdke

Schivitz & Comp.

u ulici Commerciale (trgovačka ulica) br. 11 u Trstu, na malo takodjer kod drugih trgovaca ovdje i u pokrajini.

Prospekt sa cienici razašilje se na zahtjev.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB ulica br. 12 **A. VINGER** ZAGREB ulica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganou, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liečі kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djelujo proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljivosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlaćenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava tegnja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u čiličici želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, čuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski kch i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube čuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sućanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotino na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjelocu i finoću obraza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tome spadá još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili utomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prezgodan miris. — Flašica 80 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikell Setaku liečі nepješno, bolesti živca nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju, zadukn, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. - Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da slede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zobi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljuju

Spužve za umivanje, keflce za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj **Mate Mandić**

Tiskara Dolenc u Trstu

Broj 33. U Trstu 1. septembra 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom ceniku ili po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom nalogom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime najbližu pošta valja točno označiti.

Kasan list nedolazi na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se ivana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka za cielom arku. Izuzam 14. julija, 18. augusta, 8. septembra i 3. novembra.

Dopisi se nevraćaju ako se neštampaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 2 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan careviue više poštarina.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Farneto br. 14.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

Zar spojenje s Trstom?

Kad smo u 30. broju našega lista napisali članak pod gornjim naslovom, nismo niti iz daleka držali, da će dotično pitanje, barem za sada, postati predmetom općenitog razglabanja u svih novinah, što se bave našimi poslovi. Medjutim dogodilo se je, da su razne novine doniele naš članak u cielosti, druge u izvadku, a opet druge su se samo njekojimi opazkami na nj osvrnule. Ali namah moramo iztaknuti i to, da su nas njeke novine zlorabile u svoje *nečiste* svrhe, htijuć vaditi kapital iz našega članka za svoje neumjestne napade, da je proti stanovitoj stranci, dočim ti napadaji dobro dolaze samo protivnikom hrvatstva, a jadna su slika zalutalog domoljublja, tako da je čovjek skoro prisiljen misliti na njeku tajnu svezu sa protislavljanskimi življi medju hrvatskim narodom.

Nu dosta o tome: mudrom i jedno oko dosta! Nije naša zadaća, da bilo s kim vodimo polemiku, niti da tratimo zlatno vrieme u toj nezahvalnoj struci novinarskog života. Naša je zadaća s jedne strane, da putimo i učimo naš narod u Istri kako mu se treba vladati, da stresa sa sebe tudjinski jaram, a s druge strane dužnost nam je upućivati našu braću u drugih zemljah o primorskih odnošajih, nebi li nam pružila pomoćnicu ruku u težkoj borbi, što ju vodimo za naš narodni obstanak. Ludo je i preko mjere nepatriotično, kad hrvatske novine pune svoje stupce neplodnimi polemikami, zlobnimi napadaji, sumnjičenjem i vriedjanjem, vrteć se uvjek oko osobnosti ili strančarstva; nije pametno ni to, da se neprestano vodi prepir o valjanosti budikoje ideje, o točnosti budikojeg programa, dočim se ostavlja na strani što je glavno, naime podučavanje puka, širenje sviesti i morala, unapredjivanje gospodarstva, podizanje poljodjelstva i obrta, te sve drugo, što bi preporodilo narod, u prvoj vrsti niže slojeve pučanstva duševno i materijalno. Za nas dakle polemika nije, osobito ne onakva, kakvu vode medju sobom novine u Banovini, gdje se većinom sve vrti okolo rieči, okolo osobnosti ili strančarstva, okolo oblika, a stvar sama biva puštena s vida.

Eto i sada zagrebački naš drug, kojega smo spomenuli u našem upitnom članku, čuti se uvriedjenim formom istoga članka, kao da u obće može toga biti u nas, da koga vriedjamo baveć se životnim pitanjem za naš narod u Istri. Što smo imali reći? Mi nismo krivi, ako *„Obzor"* zastupa istu misao, koju nastoje oživotvoriti naši neprijatelji, Talijani. Rado priznajemo, da zagrebački drug polazi pri teme s drugog gledišta nego li istarski vikači, i mi smo to iztaknuli spomenuvši, da se nalazi u dobroj vjeri.

Što se tiče same stvari „Obzor" nam spočitava, da smo i mi jednoč zastupali njegovu ideju, to jest, da smo bili prijatelji spojenja Istre s Trstom. Nu to nestoji. Mi smo u broju 41. od 11. oktobra 1894 samo preštampali iz tadašnje zagrebačke *„Hrvatske"* članak pod naslovom „Trst - Istra", u kojem se je zagovaralo spojenje Istre s Trstom i dodali naš sud ovako: *„Članak je pisan trezno i ozbiljno od osobe, koja je dosta dobro upućena u naše odnošaje, pa ga radi toga eto u cielosti donašamo pridržavajuć si pravo vratiti se još na to veleważno pitanje, neskinu li ga s dnevnog reda sami naši politički protivnici, kao što su to opetovano jur učinili"*. Time se lje nismo izjavili o samoj stvari nego samo o članku „Hrvatske"; a u smislu našeg obećanja osvrnuli smo se na pitanje samo tek sada, kad ga Talijani opet stavište na dnevni red. I neka nam vjeruje zagrebački drug, da smo kroz ove četiri godine dobro promozgali stvar i da na temelju gorkoga izkustva i svestranog opažanja naših narodnih, političkih i gospodarstvenih odnošaja nismo mogli doći do drugog zaključka, nego li do onoga, što ga priobćismo u našem članku.

Mi smo i naveli u tom članku razloge, zbog kojih smo proti spojenju same Istre s Trstom, a u tome nas nitko nemože pobiti, jer svaki izmedju nas znade, da iz Trsta bije led sve Slavene Primorja. Ali veli „Obzor": „to je ništa prama moralnome uspjehu, kad bi *Laginjev, Spinčićev* ili *Mandićev* glas zagrmio u dvorani trščanskoga sabora; to bi bio prvi korak na putu narodnoga ujedinjenja". Na oko je sve to liepo i vrlo laskavo za naše zastupnike, ali u praksi, u narodnom životu, to neima nikakve vriednosti. Za nas više vriedi danas, da otmemo Talijanom upravu kojeg sela, zastupstvo koje obćine, nego li da nanožimo broj renegata u Trstu. Nevalja napuštati pitomo a loviti divlje, dokle imadeš neprijatelja u kući, jer se obično obistinjuje ona stara: *„tko preveć hvata, malo ili ništa zahvati"*.

Poznato je, da onaj dio Istre, što se zove Liburnijom, ima svoje težište na Rieci, a istotako i kvarnerski otoci; od ostale pak Istre, samo što je političkoga kotara koparskoga, naginje u trgovini i gospodarstvu prama Trstu, dočim sva ostala Istra izpod Učke, ima svoje središte u Puli. Kaošto nas dakle narodnostni odnošaji odvraćaju od Trsta, na isti način se protive spojenju i trgovačko-ekonomne prilike ogromne većine Istrana.

To nam u ostalom kaže i poviest, gdje nalazimo, da je Trst bio uvjek odieljen od Istre, dok nije postao središte Napoleonove Ilirije. Ali tu smo opet na onom, što mi rekosmo u našem članku, to jest, da *sama* Istra nesmije biti spojena sa *samim* Trstom, već bi se imale spojiti u jedno upravno tielo baš sve one zemlje, koje su sačinjavale Napoleonovo kraljestvo ilirsko. Drugo bi bilo možda, kad bi se mi nadati mogli pomoći od zgora, ali izkustvo nas uči, da se tomu nesmijemo nadati, već da moramo trudom i mukom sami orati ledinu i rušiti ograde, ako ćemo, da nam se puk digne. A da to polučimo, treba nam ozbiljnoga i trieznoga rada: idealizam i kojekakvi obširni programi nekoriste nam za sada, dok nam je goli život u pogibelji, ništa.

A kad smo već na rani, treba ju svestrano odkriti. U nas Hrvata je bilo i jest danas preveć idealizma, dočim je naš realizam, to će reći rad, išao uvjek na korist drugim. Ima naših ljudi, koji će kod čaše vina, a bogme i u saborskom govoru, osvojiti na jednom svu zemlju od Triglava do Balkana, a dodje li prilika, da se radi, povući će se u kut ili postati onakvim radnikom, kakvoga nam je opisao vrli pripovjedač Novak u svojoj pripovjesti „Što je krivo?" U obće pak moramo reći, da osobito u Banovini treba malo više demokratizma u radu, nego li ga je do sada bilo. Puk je jezgra naroda i puk će uvjek ostati, a inteligencija i aristokracija, to je njekako prolazno. Zato treba polaziti u puk, obćiti s njime i upraviti svoj rad pramа njegovim potrebam.

Pa još nješto. Rodoljubni elementi u Banovini hoće, da privlače sve Hrvate prama sebi, smatrajuć se središtem naroda. I pravo je tako, ali nije pravo ako radi toga Banovina samo čeka, da joj se dodje u krilo, a sama nepoduzimlje skoro ništa u tom pravcu. Tamo misle mnogi, da je grieh vapijući osvetu pred licem božjim, ako tko samo i pomisli, da bi Banovina i svi Hrvati bolje stali kad bi na primjer bili svi skupa u Austriji ili Cislajtaniji: „extra Hungariam non est vita!" A ipak bio bi i to način, da budemo svi skupa. Nu nije se samo proti tomu, nego se i podržaje ono političko trzanje, koje je krivo, da ni Dalmacija neće, da nam pomaže.

Nevalja se dakle varati: prisilno, umjetno sjedinjenje jedne same pokrajine s Trstom nebi nam koristilo, već bi nam dapače škodilo mnogo. Svakako treba nam pripravljati dobrovoljno, prirodno sjedinjenje pojedinih česti narodnog ozemlja, a to se može samo ozbiljnim, trieznim i požrtvovnim radom.

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

(Dalje.)

Ovo ši, da su judi, ovo su šoldati, ovo su pravi junaci! ma ter bi mogel naš kraj[1]) žebrat[2]) nekoliko mijari[3]) samih ovakovih šoldati, pak spat mirno, zac še vidi, da šu šami Hrvati spasili i pridobili Mletsku i Lombardiju, ke broje toliko miljuni ljudi, ki šu se bili revolucionali našemu cešaru: ce ne gospodine dotore!? Ma ja bih šudil, da je naš kraj te Hrvate dobro naplatil za tolike... tolike... uh! vrag zel, mi mankuje prava beseda: ja bin hotel red *meriti*, ma neznam kako se reče hrvatski.

Zasluge, zasluge, moj dragi; ali ja odgovaram, da nije vaša krivica, ako ne znate, nego onih, koji vam ne davaju hrvatske škole. Nu na vaš upit, kako je platila Austrija te virne Hrvate, odgovoriti ću domala, a sada slušajte, što su još učinili Hrvati za Austriju.

Dok su oni u Italiji natapali zemlju svojom krvlju, umirali a istom i slavno pobjedjivali, drugi su Hrvati uspostavljali red u Beču, jer i tamo se bila digla buna ili revolucija marča miseca iste godine 1848. Tako je vrime prolazilo od febrara tja do konca rujna ili setembra a da se nije znalo jesmo li u miru ili u ratu, jer vatra posve neugašena tinjala je pod pepelom, čekajuć od časa do časa, da se ju sa koje strane odkrije i da strašno zaplamti. Niemci u Beču, ma vidite! još onda kao i sada, želili su proći pod Pru

čitaj: [1]) kralj — [2]) izabrati — [3]) hiljada.

sku; a Madjari, Ungarezi, nastojali, da se odcipe od Austrije i učine jednu državu neodvisnu od Austrije. S toga oni prvi, pošto ta želja nije išla njima za rukom s revolucijom marča miseca, početkom oktobra napravili su u Beču bunu strašniju od prve. U isto vrime pobunili se i Madjari, a bili bi uspjeli svojimi željami, jer sve vojničke sile, što je mogla Austrija razpoložiti, bile su u Italiji i okolo Beča. Bilo je u taj tren, piše jedan istorik, da ban hrvatski general *Josip grof Jelačić*, koga ime neće nikad umrieti, kao potaknut božjim nadahnućem, i nehajuć za oštre zakone, kojimi mu bilo zabranjeno prekoračiti hrvatske granice, prebrodi Dravu sa svojom virnom vojskom; i bio bi uništio ustanak u svom začetku i smrvio svu madjarsku dobro oboružanu vojsku, da nije doletio glas kako je u Beču bila zavladala prava anarkija ili bezvladje. Jelačić sa svojimi Hrvati zapusti Madjarsku, i nasilnim marširanjem prikaže se iz nenada izpod Beča. I kako Julio Cesar reče: „veni, vidi, vici" (dodjoh, vidih, pobjedih), Jelačić združiv svoje Hrvate s vojskom kneza Windischgrätza, u kratko pridobi grad Beč, i vrati ga pod posluh Njegova Veličanstva Ferdinanda I, koji da spasi svoju okrunjenu glavu, bio se zaklonio u Tirol. — Ulize dakle u grad slavodobitna vojska Hrvata sa Jelačićem na čelu, i kao što piše očividac, primljen bi Jelačić od svjetine neopisivim uzhićenjem i neprestanom burom živioklica. Ljudi ga pozdravljahu skidajuć šešire i s njimi mahajuć po zraku, da mu pokažu svoju ljubav; žene su činile lepršati rubce svakovrstnih boja, i nasipale su ga cvićem poput kiše. Svi, mužko i žensko, odraslo i malo, svi jednim glasom ga nazivahu svojim osloboditeljem u znak svoje najdublje harnosti, namjerom, da zaboravi, kako je on, vjerni podanik i uzor vitez, bio jednom okrivljen kao izdajica svojega kralja i cara. Takovoj osveti već su odavna obiknuti Hrvati.

Ali još imam nešto, da kažem prije nego dovršim ovu žalostnu uspomenu 50-godišnjice 48 godine. Vidili smo, kako je sva Ugarska ustala na noge, i s toga bilo je od velike potrebe, da Austrija spremi jaku vojsku, koja bi bila kadra, da se suprotstavi vojsci, koju bijahu ustrojili Kossuth i Georgey; prvi nadahnitelj ustanka, a drugi poglaviti vodja ciele ugarske vojske. Na 2. decembra 1848. naš premilostivi kralj Fran Josip I. zasjedne austrijsko prestolje, pošto se Ferdinand I. bio odrekao carstvu, i odma na početku svoga vladanja sudjeno mu bilo, da se bori proti nevirnim Madjarom, koji su htjeli odnieti mu krunu njegovih pradjedova. Ali to ne dadu virni Hrvati. Netom bi uspostavljen red u Beču, Jelačić sa svojimi Hrvati, i knez Windischgrätz sa ostalom vojskom, dne 9. dec. 1848 krenuše put Ugarske, i jur na 17 istoga mjeseca Jelačićev vojni zbor sukobi se s neprijateljima kod Wieselburga. Hoćete li, da vam kažem, što o neustrašivosti, o srdnosti ovog neumrlog junaka, kakav je bio ban Jelačić? — Svi zavapite: ćemo, ćemo: zač mi brižni Cresani neznamo ništa, kako da nismo na vom svetu.

Nu kad je tako, čujte i divite se tom junačini, Jelačiću banu. — Obe vojske, ugarska i hrvatska, gledale se kano dva lava, koji vrebaju na jedan te isti plien, ali nemogoše se približiti i sukobiti se, jer ih dieliše velike jaruge, močvare (široki kanal sa vodom i blatom) a mosti bili su sažgani i porušeni. Sa svim tim Jelačić ban odvaži se i dade zapovid, da se vojska uporedi, a konjaničtvo neka ide naprid. No, kad to vidi neprijatelj, otvori paklensku vatru tako, da je strašno ubijala ljude i konje. Naravski, da takovo iznenadno pucanje prestraši konje, i toga radi red bi nešto poremećen, ali ban Jelačić u tili čas baci se pred vojsku, izvadi iz korice sablju i gromkim glasom zavapi, da se urede; ali to ni bilo dosta; da svojim primjerom ulije u srce svoje vojske hrabrost i neustrašivost, stajaše, kao mramorni stup, nepomičan na onom mistu, na koje padahu najčešće ubojne neprijateljske kruglje. Na to knez Hompeš, pobočnik (*aiutant*) Jelačić-bana, videć skrajnu pogibelj svog milog generala, i bojeć se, da ga koje zlo nepogodi, stavi se predanj, da ga pokrije svojom osobom. Ali Jelačić-ban, ne bojeć se iste smrti, mahne rukom i reče mu: „odstupite, hvala vam, ali neću druge obrane ued menom i neprijateljem". I tako ostane za dvadeset časova, dok iza sebe ne vidi uzdizati se nebu pod oblake ogromne stupove prašine: a to bijaše dolazak u propanj (a gran galoppo) pričuvnog konjaničtva pod zapovjedju kneza Lichtensteina, koji se požuri, da priteče na onu stran, na kojoj čuše, da topovi grmljavo. Neprijatelj na to obustavi vatru i povuče svoje čete, a kroz onu noć zapusti Altenberg i pobjegne ravno do Rab-a, da se tu zakloni pod utvrdjenimi zidinami.

(Sliedi.)

Židovi i framasuni u crkvi.

Strepite, katolički svećenici, koji niste bacili pod noge svoj i svoga puka jezik, koji nistu zametnuli nauka Vašeg božanskog učitelja, koji se niste dali u službu Židovom i framasunom; strepite, osobito Vi hrvatski i slovenski sinovi, koji ste izabrali svetu crkvu svojom zaručnicom; strepite najviše, Vi biskupi u Trstu i Krku: strepite, jer su krivi proroci digli svoju glavu i hoće, da Vas unište. Kakono pisci i farizeji na Isukrsta, tako su proti Vama ustali liberalni Židovi i framasuni talijanski, nebi li Vas prestrašili i odvrnuli s pravoga kršćanskoga puta.

Po nastojanju zlokobne „Lega nazionale", po odgoju djaka u koparskom konviktu, po pisanju talijanskih novina, po svemu dalo se je slutiti, da se talijanska klika nepozvana hoće miješati i u crkvene i svećeničke stvari, nebi li i crkvu i njezine dostojanstvenike podvrgla svojim nečistim, nemoralnim, protukršćanskim svrham. Sada neima već dvojbe o tome: i žalibože kl ka si je već podložila jednu kuriju, dočim je radi mlitavosti njekih nadpastira skoro uspjela, da si podloži i drugu.

Obzirom na to nije nas nimalo začudilo, kad smo prošlih dana čitali po talijanskih novinah, da su od sada Židovi i framasuni u Trstu preuzeli odgoj talijanskih svećenika i da je talijansko, političko družtvo za Istru poslalo ministru predsjedniku grofu Thunu spomenicu proti ponašanju slavenskih svećenika i biskupa. Mi bi mogli doviknuti talijanskoj gospodi onu staru: *„ne sutor ultra crepidam"*, jer odkuda i odkada smiju ljudi neznabožci, upisani u framasunske lože; osobe, koje slove radi svojeg protukršćanskoga liberalizma, koje nepolaze crkvu niti primaju sv. sakramente; stvorovi, kojim su popovi samo *„crni gavrani"* i predstavnici najgoreg natražnjačtva, kako, pitamo, mogu ti ljudi imati obzira, da govore o crkvenih i svećeničkih poslovih katolika? Al da, nepiše se u toj spomenici proti biskupu *Flappu* i njegovom kapitulu, nepiše se proti onim talijanskim svećenikom, koji se kupe oko lista *„L' Amico"*, nepiše se proti stanovitim župnikom i kapelanom koji drže, da je crkva podružnica koje framasunske lože ili kakve raznaродujuće *„Lege"*: piše se samo proti slavenskom svećenstvu, kao onomu, koje sljedeć stope Isukrstove i evangjeosku nauku, razpršuje tmine neznanstva i razkida lance sužanjstva u istarskome puku. Zato ste krvi u oči talijanskih Židova i framasuna, Vi dični sokolovi hrvatski, slovenski i češki, koji ste posvetili svoj život Bogu, crkvi i domovini; zato Vas klika ocrnjuje i proganja; zato se ona miješa u crkvene i vjerske poslove.

Konkretnih slučajeva, naravski, framasuni nemogu, da iznesu kad napadaju bezobrazno, podlo i lopovski na dičino slavensko svećenstvo; jer niti neima slučajeva, koji bi jim mogli dati podloge za neosnovane pritužbe i crne klevete, niti je talijanska navada služiti se poštenim oružjem. Najveći griesi, koji po mnienju talijanske gospode pokazuju pogibelj postupka slavenskih biskupa i svećenika, jesu: podučavanje vjeronauka u Nerezinskoj školi hrvatskim jezikom i primitak svećenika Vrbke u tršćansku biskupiju!

Neznamo da li je i koji kanonik porečke biskupije sudjelovao pri sastavljanju one spomenice, ali reć bi, da nije, jer onakvih bednostoća nebi izumio svećenik, makar bio najvećeg Talijan. Zar je dakle grieh lomiti kruh nebeski u hrvatskom jeziku nedužnoj djec, koja nerazumiju drugog jezika osim hrvatskoga? Zar će svećenik doći u školu samo za to, da gleda zidine, a ne da vrši svoju svećeničku dužnost? Zar je svećenik kriv što djeca nerazumiju talijanski, a kako će i razumjeti kad ih majke nisu naučile drugo nego hrvatski! O slučaju Vrbke dalo bi se na dugo govoriti, ali mi toga nećemo, nego konštatujemo, da se framasunska klika njekako ponosom pozivlje na porečkoga biskupa, koji je toga svećenika iztjerao iz svoje biskupije ni krivog ni dužnog. Ako li je on našao na drugom mjestu polje, gdje će vršiti svoje sveto poslanstvo, to se može samo u dobro upisati dotičnomu biskupu, koji ga je primio pod svoje okrilje i time zasvjedočio poznatu istinu, da naša sveta crkva neišće pogubljenje čovjeka, nego njegov spas u svakom pogledu. Šainci su htjeli i unapred kao do tada moliti Boga u svomu hrvatskom jeziku, Vrbka im toga po duši nije mogao zabraniti, kako mu je biskup nalagao; pa zar je time griešio? Zar nedolaze k prestolju Boga Svemogućega i hrvatske molitve, kad je rečeno: „Svi jezici i svi puci, hvalite Gospodina!"

Mi znamo što bi bilo po ćudi talijanskoj kliki: slavenski svećenici morali bi biti kao grane odsječene u naručju, kao tudja bića, kao najamnici, a ne kao krv od narodne krvi, kao brat napram rodjenom bratu, kao učitelj napram ljubećem učeniku. Ideal talijanske klike jest svećenstvo, koje bi marilo za puk kao za lanjski snieg, koje bi se držalo mletačkog načela, *da u Istri žreba puk držati u neznanstvu i siromaštvu*, ako se hoće nad njim vladati i izsisavati ga. Crkva učeća, crkva kršćanske ljubavi, crkva prosvjetljujuća, to je protivno idealu naših Talijana!

I put, kojim su Talijani išli sa svojom spomenicom — pritužbom, pokazuje, kako oni štuju hierarhiju crkvenu i koliko mare za njezinu vlast. Oni su podnieli spomenicu nikomu drugomu nego ministru predsjedniku, misleći valjda, da su slavenski svećenici u Primorju toliki žandari ili policioti, koji su odgovorni za svoje crkvene poste ministru svjetovnjaku, kojemu ni sam ustav naše države nedaje nikakvo pravo nadzora nad svećenstvom kao takvim. Druge, posve druge su oblasti, koje imaju suditi o poštenju i ponašanju svećenika, a na te se mora obratiti svaki, koji ima išta proti njima. Zašto nisu Talijani podnieli pritužbu primorskom metropoliti, knezu nadbiskupu u Gorici; zašto ju nisu podnieli papinskomu nuncija u Beču, i zašto ju nisu podnieli samoj svetoj stolici u Rimu? Nisu to nadležne oblasti za naše Talijane; te oblasti poznaju vrlo dobro kakvi su dobri kršćani katolici oni, koji se diče u svakoj prilici svojim židovsko-framasunskim liberalizmom; oni, koji su zaniekali sv. otcu papi čestitku istarskoga sabora prigodom ovogodišnjeg jubileja; oni, koji su oteli biskupom nadziranje škola; oni, koji netrpe u svojih redovih kršćanskog morala i kršćanske ljubavi; oni, koji slave svakog dvadesetog rujna zauzeće Rima. Zato pošnieli nisu Talijani svoju pritužbu na crkvene oblasti, nego ministru, koji sa crkvom neima a ma baš nikakvog posla, znajuć već unapred, da bi im crkvene oblasti, kano i do sada, pokazale vrata, sljedeć primjer Isukrsta, koji je bičem gonio iz hrama trgovce-židove.

Spomenica dakle naših lažli-liberalaca proti slavenskom svećenstvu nije drugo nego izliev najpodlije strasti, plod najveće zasljepljenosti, posljedica nedostatka kršćanskog morala i kršćanske ljubavi. Ta spomenica, radi koje u ostalom nikoga neće zaboljeti glava, dočim su se Talijani istom pokazali smješni u najvišem stupnju, je jasan dokaz, kako talijansko svećenstvo neima nikakva upliva u javnom životu svojih srodnika, ili kako je i ono zaraženo istimi nazori i strastima najžešćih liberalaca. A to se dade njekako i tumačiti poslje svega, što se je dogodilo i što se dogadja u jednoj primorskoj biskupiji u djavolsku svrhu odnarodjivanja hrvatskoga puka. Ruku na prsa, Vi gospodo biskupi i svećenici talijanski, pa nam pokažite plod Vašeg kršćanskog poslanstva u talijanskoj stranci! Ne, toga ploda neima, ili pače ga ima u negativnom smislu. Vi puštate prosto polje najžešćim liberalcem, neka vode javni život, a Vas kao da i nejma. Sve bi išlo liepo u Istri, sve bi ranje zacielile, sve bi se prepirke izgladile, kad bi se medju Talijani liberalizam zamienio kršćanskim moralom i kršćanskom ljubavi.

Veličanstvena zamisao.

Kano iz vedra neba grom dolazi iz Petrograda neočekivana viest od silnoga zamašaja. *„Pravitelstveni viestnik"*, službeni list ruske vlade priobćuje naime notu ministra izvanjskih posala grofa Muravjeva od dne 24. t. mj. svim zastupnikom tudjih država, koji su akreditirani na ruskom dvoru, izdanu po nalogu cara Nikole II. U toj noti opisuje se najcrnjimi bojami nesnosno stanje svijuh naroda usljed *oružanoga mira*, nametnuta narodom nakon dogodjaja od god. 1871. amo. To težko stanje moralo bi dovesti do groznog krvoprolića izmedju pojedinih naroda a financijalno upropastilo bi čitav prosvjetljeni sviet.

Neviustvo svih naroda pozdravlja veliku zamisao mladoga cara kao najveći politički dogodjaj ovoga stoljeća, a kad bi se ona oživotvorila, postao bi car Nikola najvećim dobročinitiljem ljudskoga roda.

Milijuni mladih i čvrstih sila, koje sada po vojarnah čame il se troše u težke vojničke svrhe, povraćeno bi bilo svojoj prvobitnoj i po Bogu odlučenoj svrsi, da u potu lica služe poštено svagdanji kruh za sebe i za svoje. A one puste stotine milijuna novca, koje se danas troši u vojničke svrhe, upotrebilo bi se na podizanje prosvjete i na promicanje obrta, trgovine i narodnoga gospodarstva.

Ovako veličanstvena osnova mogla se je roditi jedino u veliko duši, koja sve opaža i gorko čuti patnje i žrtve biednoga čovječanstva, koje mu je naprtio nesretni naoružani mir poslije zadnjega rata između Francuske i Njemačke.

Kao pravi prijatelji napredka, slobode i sreće svijuh naroda pozdravljamo i mi najsrdačnije veliku osnovu mladoga vladara moćne Rusije živom željom, da bi mu pošlo za rukom provesti ju u život.

Spomenuta nota glasi:

Uzdržavanje obćega mira i što moguće veće ograničenje oružanja, koje tereti sve narode, uz današnje obće stanje svieta predstavlja se kao ideal, za kojim valja da teže svim svojim nastojanjem sve vlade. Njegovo Veličanstvo vaš prosvjetli car i gospodar, podpuno proniknut plemenitimi humanitarnimi čuvstvi, duboko je uvjeren, da ovaj uzvišeni cilj odgovara najvažnijim interesom i opravdanim željam svih vlasti. Carska vlada drži osobito povoljnim sadašnji čas, da se putem međunarodnih dogovora izpitaju sbodna sredstva, koja bi kadra bila, da svim narodom osiguraju blagodat realnog i trajnog mira i da se neprestano napredujućem oružanju učini kraj.

Tečajem zadnjih 20 godina vanredno se je učvrstila težnja civilizovanih naroda za obćim mirom, a uzdržanje mira označeno je svrhom međjunarodne politike. I to ime velike su države sklopile moćne saveze. Da se mir što uspješnije osigura, razvile su svoju oružanu snagu do nenadane obzirna i nastavljaju to svoje djelo bez obzira na ikakve žrtve. No unatoč svim žrtvam do sada nisu se mogli poništiti uspjesi željene pacifikacije. Uvjek rastući financijalni tereti u korjenu podkapaju javno blagostanje, intelektualnu snagu naroda. Rad i glavnica pretežnim su dielom odtudjeni svojem prirodnom opredjeljenju i troše se u neproduktivne svrhe. Stotine milijuna troše se za nabavu groznih razarajućih sredstava, koja, smatrana danas vrhuncem znanosti, sutra gube svoju vriednost uslied novih pronašazka.

Narodna kultura, gospodarstveni napredak i stvaranje blagostanja kao da su ohromili i u svome razvitku zapriečeni. Što su se pojedine vlasti više oružale, to je manje odgovaralo cilju, koji su vlade sebi postavile. Gospodarske krize imadu se u velikom dielu pripisati prekomjernomu naoružavanju i trajnoj pogibelji, koja postoji u nagomilavanju ratnoga materijala. Naoružani mir našega vremena jest na taj način užasan teret, što ga narodi sve to teže podnose. Stoga je očevidno, da mora, ako ovo stanje duže potraje, ono neizbježivo dovesti do užasnog sakoba, koji se nastoji ukloniti, i od čije se strahote unapried svako čovječje čuvstvo sgriža. Da se tomu neprestanomu naoružavanju učini kraj, da se iznađu sredstva za odstranjenje onih pogibelji, koje priete cielome svietu jest najviša dužnost, koja danas pripada svim državam.

Proniknuto timi čutstvi, blagoizvoljelo je Njeg. Veličanstvo meni naložiti, da predložim svim vladam, kojim su zastupnici kod carskoga dvora akreditirani, neka bi se sastale u konferenciju, koja bi imala uzeti u pretres ovu ozbiljnu zadaću. Ta bi konferencija bila s božjom pomoću sretan znak za nastajuće novo stoljeće, te bi sjedinila težnje svih država, koje iskreno o tom nastoje, da pomognu velikoj ideji obćega mira, do pobiede nad elementima razaranja i razdora. Ona bi u isto vrieme bas ovim solidarnim priznanjem načela pravičnosti i prava, na kojim počivaju sigurnost država i blagostanje naroda, učvrstila sporazumak naroda.

Mačji tabor u Matuljah.

Kako već bje javljeno u „Našoj Slogi", izdao je Ivan Percich (Nino Rožin) nekoliko dana pred izborima za obćinu Volosko-Opatija onaj jedini broj „Volosko-Opatija", i obećao nam veliku skupštinu „narodno-istarske stranke" u Matuljah za dne 15. t. mj. Mislila je naime njegova stranka, da će se izbori zategnuti valjda do konca agusta, nu ljuto se prevarila, jer izbori su provedeni i prošli već 11., 12. i 13. agusta, a hrvatska je stranka slavila takovu pobjedu, kakve Volosko nikad doživilo nije. Mačići se tih dana sakrili u svoje rupe i tamo snovali, što bi i kako bi. Hrvatsko slavje u Voloskom pekło ih je u dubini njihove crne duše a sramota tekar kakva! Od tolike buke, vike i obećivanja — pa ništa! Bojali se valjda osvete, pa odlučiše obećanu skupštinu ipak sazvati. I zbilja! Već u subotu poslie podnebilo je vidjeti u Matuljah nještо maloplakata, na kojih sazivlje Dr. Krstić svoje istomišljenike *„neka hrle najpače dilavci i radnici na veliki labor narodno-istarske stranke"*. Da bude konsekventan, dao ih je tiskati u pokvarenoj hrvatštini i talijanštini. U noći između subote i nedelje bila jaka bura, koja mu odnjela sve plakate, što su bili prilieplieni. Nu *Krstić* ih je imao u zalihi svu silu, pa bojeć se valjda nove bure, nije ih dao više liepiti, već ih je razdielio medju svoje brižne generale, koji su je čitali bjež-vojnicima *„mačje regimente"*.

Nekom napetošću očekivao se dan 15. agusta. Osvanu liepo ljetno jutro, a zidovi i kuće nakićeni bielimi plakati: „Sastanka neće biti"; zli jezici kažu, da su ih pribili vukodlaci po noći, jer da su znali do čega će doći, dok drugi misle, da su ih *„mačji"* pribijali, da pripreve svoje drugove na ono, što je imalo slieditи. — Bilo kako mu drago i tih je plakata nestalo naskoro, i njih je odnjela nekakova „tramuntana".

„Mačji" nisu mogli od nestrpljivosti, da kucne željno očekivana četvrta ura — početak sastanka. Već se ih oko 1 sat pp. vidilo, kako ponosno stupaju u živahnom razgovoru prkoseć Hrvatom, koje bi susreli i koji bi ih izsmjehivali ili bolje rekuć ih sažaljivali. Dodje napokon i četvrti sat. U Krstićevoj se kući i dvorištu sakupilo kakvih 150 mačića i mačica (onena tavanu i u gajbah ne brojimo amo), dočim je na cesti pred kućom stajalo valjda 500 ljudi, većinom Hrvata. Oružnici zaposjednuše sve ulaze u kuću i dvorište i zabranjivahu ulaz u istu. — Nastane vika i buka, dok se napokon ne prosu glas, da neće biti sastanka. Sakupljenom se narodu to čudno vidilo, što mu oružnici brane ulaz u kuću, u kojoj je bilo do 150 opaljenih mačića i pitali zašto se onima dozvolio ulaz? Narod stajao pred kućom, ne mičuć se sa svoga mjesta, jer se bojao mačje prevare. I zbilja! U dvorištu začu se rezki glas socijaliste *Kristana*, koga je Obermačak naročito zatopozvao, da truje narod socijalističkom propagandom, i da se ne blamira pred svojom zavedenom četom. Naših na tom „privatnom sastanku" nije bilo, nu doznajemo, da je *Kristan* govorio, Slocarić mahao rukama, a Obermačak i njegova „ženjora" e *compagnia bella*, da su bodrili i oduševljivali one, koji su, nerazumievajuć socijalistu, pili pivo i šetali amo tamo.

Čuvši narod, da se u dvorištu kuće ipak razpravlja, razljutio se, pa udri u povike: *„živio Spinčić! živila domovina!* dolje s mački! itd.

Negdje oko sedme završi Kristan svoj govor, a Krstić se predstavi narodu kao socijaldemokrata dušom i tjelom i obeća *„svomu narodu"*, da će naskoro početi izdavati list u tom smjeru. — Mačići na to zapustiše oparenі svoga gospodara, na što nasta grobni mir. Mnogi će se pitati zašto nisu oružnici dozvolili pred kućom sakupljenom narodu ulaz u istu, dočim ih je unutri bilo već preko 150 i zašto i čemu i po kojem zakonu je mogao Dr. Krstić — sazivač skupštine — držati sastanak i govorancije, kad je skupština zabranjena? To se je i narod pitao, ali za odgovor je dobio od oružnika: skupština je zabranjena.

Stvar se ima ovako: *Krstić* je prijavio c. kr. kapetanatu sastanak *„nel recinto della villa"* (u ogradi vile) a kapetanat mu je dozvolio *„nella villa"*. U jutro toga kobnoga dana otišao *Krstić* na kapetanat, da mu se razjasni, što to znači *„nella villa"*? Dali sam lokal ili takodjer ograda oko vile. Odgovorilo mu se je u prvom smislu, a on se zatim zahvalio (pismeno) na pravu održavanja sastanka, jer da u vili nebi mogao smjestiti sav narod. Uzprkos tome sazivali njegovi generali mačiće na sastanak i usuprot tomu, što nije imao pravo držati sastanka i govorancija, činio je, da govori socijalista Kristan preko 1 sata, a i sam je govorio! Tako eto postuje Krstić zakone! Pitamo mi sada, što je namjeravao time Krstić? Odgovor je dvojak: ili je time htio prkositi pred kućom sakupljenom narodu i oružnicima, koji su došli, da paze, da nebude sastanka, da se ne drže govori, i time prouzročiti eventualni metež i tučnjavu, ili se je bojao blamaže pred svojimi mačići. — S druge strane čujemo, da se je Krstić izrazio, da je to *„privatan sastanak"*. Pita se, jeli to privatan sastanak, kad onakav vodja pozove svoje sumišljenike na javni tabor, kad ih sabere do 150, a da im ne kaže, da se sastanka javnog neće držati, i kad im čini držati pod vedrim nebom preko 1 sat duge govore i sam govori?

Dalje u prilogu.

Iz Žbandaja — občina Poreč — pišu nam 26. t. mj.: Već je tomu davno što smo se potužili u Vašem cienjenom listu, da je ukinuto pjevanje u našoj župnoj crkvi. Talijanaški svećenici htjeli su, da pjevamo latinski, čega nebijaše ovdje nikada što mi starci pamtimo. Presvj. g. biskup dao je nalog, da se pjeva latinski, a mi se tomu nemožemo pokoriti, jer latinski zeznamo i jer bi to bilo proti staринskom običaju i proti našim crkvenim pravicam. I tako nečuje se u našoj crkvi milozvučnog pjeva već je tuj sve niemo i tiho kao da smo u grobu. Bože smiluj se nam zapuštenim siromahom!

Iz Poreča pišu nam koliko sliedi: Talijanaši ovoga gradića ugrija se za svaku malenkost, koja se tiče Talijana a ove ili s ove strane međe, pa kad je treba izkazati ljubav, počitanje i odanost do osobe prejasnoga našega vladara, tada ostanu naši talijančići hladni, mirni i nehajni — kao da se to njih i netiče. Tako bijaše i u predvečer rodjen dana i na samsodjendan našega prejasnoga kralja Franc Josipa. Na ulicah grada nesmo naše gospode a njihovi su prozori tamni i zastrti kano usred ružne zimske noći. Tko znade, da li su i to gospoda od talij. političkoga družtva prijavili ministru grofu Thunu.

Spretnoga kovača po jeziku Hrvata ili Slovenca uzeo bi u svoju kuću i dao mu u najam potrebno orudje, što ga treba kovač i vozar, naš čestiti rodoljub i obćinski savjetnik g. *Antun Stule* u Pregari, br. 33, pošta Buzet. Stan i orudje dobije kovač prvi mjesec badava, da kuša sreću, a za kasnije vrlo jeftino. Kovač imao bi tamo pune ruke posla, samo valja, da je spretan i okolo vozova i da znade podkivat blago.

Iz Grobnika pišu nam 29. t. mj. Koliko sliedi: Dne 4. septembra proslaviti će naše mjesto vrlo riedku svečanost i to šestdesetgodišnjicu našega obće štovanoga i obljubljenoga starca župnika velež. g. *Martina Juretića*. Svečanost započeti će već 3 septembra i to poslije podne zvonenjem zvonova u svih crkvah, palenjem mužara, razsvjetom i oakljadom. Sliedećega dana započeti će svečanost zvonenjem, palenjem mužara, obhodom do župnog stana i pratnjom jubilara u župnu crkvu, gdje će jubilarac pjevati svečanu sv. misu, podieliti u ime sv. otca pape Lava XIII. sv. blagoslov. U jedan sat je u župnom stanu sjajan objed a u četiri sata poslije podne svečani blagoslov.

Dičnomu starini, uzornomu svećeniku i rodoljubu naše najsrdačnije čestitke k toj riedkoj njegovoj svečanosti i slavi!

Banka „Slavija" izplatila je u području generalnoga zastupstva ljubljanskoga tečajem prvih šest mjeseca ove godine velike odštete za požarom nastale štete. Od toga pripada na Goricu-Gradišku for. 3980.; na Istru for. 1754., na Dalmaciju for. 1082. a na Trst for. 1953. Na životno osiguranje primljeno je kod spomenutoga generalnoga zastupstva u prvoj polovici godine novih 187 članova a za iste osigurani kapital iznosi for. 244.300.

Tečajem prve polovice godine preminulo je u području generalnoga zastupstva u Ljubljani pet osiguranih, koji se prijaviše za osiguranje jedva prije pet do šest godina. Četvorica njih bijaše osigurana po for. 1000 svaki, a jedan za for. 7000.

U novije doba započeli su njekoji osigurani, osobito državni činovnici lahkoumno odustajati od sklopljenih pogodba na osiguranje života, što je često od žalostnih posljedica. To nam pokazuje sljedeći dogodjaj.

Mladi župnik u Štajerskoj ukinuo je svoj ugovor o osiguranju na for. 2000 pod izlikom, da mu netreba osiguranja jer da je mlad, čvrst i zdrav. Nakon trih mjeseca umro je naglo i nenadano a njegovi rodjaci prikraćeni su za spomenuti kapital, koji bi njim dobro došao za troškove premještenja i za uredjenje jedva zasnovanog gospodarstva!

Poziv! Na predbroju, odnosno pretplatu na „Dušobrižnik" IV. tečaj za godinu 1899. — Cijena 8 kruna (4 for.). — Buduće godine uz propovijedi na nedjelje i blagdane, te nacrte istih, biti će priložene korizmene i svibanjske, a posebni prilog: tumačenje katehisma u obliku duh.govora i to: 1. knjiga u 70 kraćih razlaganja, dok II. knjiga opširnih. Obje će iznositi oko 35 tiskanih araka. — Pretplatnici „Dušobrižnika" dobiti će ovaj prilog gratis, dok drugi za cijenu godišnje skoro pretplate. — Dakle je vriedno biti pretplatnikom ovoga lista, jer: 1.) dobiva gradju propovijedi 2.) besplatno toli potreban prilog i 3) postaje (indirecte) prinosioc za obnovu najslavnijega (600 god.) u Hrvatskoj *svetišta* Bogorodičina; — pak stoga budi ovo toplo preporučeno dušobrižnom svećenstvu i vjeroučiteljima i dr.

— Da se za vrieme naklada udesi, pozivamo nove predbrojnike, da se čim prije dopisnicom oglase! —

Nadalje preporučamo: „Kršćanjak" sv. Franje Serafskoga, ilustrovani list za katol. puk. — Cijena samo jedna kruna za cijelu godinu.

Izlaze oba lista svaki 15 dan mjeseca. Uredničtvo i p. n. Sušak-Trst (Hrvatska).

Sveslovenski sastanak kršćansko socijalnih radnika, te svečanost blagoslovljenja zastave „Slovenske kršćansko-socijalne zveze" obdržavati će se dne 17. i 18. septembra u Ljubljani sliedećim razporedom: Dne 17. septembra u 8 sati na večer sjajna baklјada po gradu; serenada prosvj. knezu biskupu i kumici zastave gospodji Polakovoj. Poslije serenada zabavna večer na čast gostovom u vrtu Virantove gostione.

U nedjelju dne 18. septembra blagoslovljenje zastave, govor, sv. misa i obhod po mjestu. Svečana skupština u dvorani „Katoličkega doma". Zajednički objed. Poslije podne na vrtu Virantove gostione velika pučka svečanost na proslavu jubileja Njeg. Veličanstva.

Jumačtvo mladića. „Nar. Listu" javljaju iz Kaštel Sućurca dne 25. pr. mj.: Jučer, dok je dvoje djece okolo desete ure bilo pripravno, da uđje u more, a troje bilo već i zagazilo, jedno od njih opazi morskog psa, pa neznajući koja je to riba, poviče: „Brzo, uhvatit ćemo veliku ribu"! Luka Plepel, sinjski gimnazijalac, pogleda pa poviče: „Nazad, djeco, to je morski pas!" i u isto doba zgrabi veći kamen, pak ga skraja baci i pogodi psa u glavu i smete ga. Pograbi drugi kamen, pa opet u glavu; a kad je opazio, da mu je okrenuo rep, da pobjegne, skoči obučen pa ga objeručke uhvati za rep, i baci na kraj. Dug je bio 1 metar i 35 centimetara, a stajao je iza vellkog kamena zakriven na dubini od 35 centimetara, vrebajući razkolačenim očima na golu djecu. U crievima ništa mu nije bilo.

Dug cielog svieta. Koncem godine 1897. bile su zadužene države ovim redom: Najviše je zadužena Francezka, onda Englezka, Austro-Ugarska, Italija, Njemačke države, Velika Rusija. (skoro dva put manje je od Austro-Ugarske zadužena) Španjolska, bogata Sjevérna Amerika, (zadužena tri put manje od Austro-Ugarske). Portugalska, Egipat, Brazilja Holandija, Belgija, Japan, Argentinija, Turska, Kuba, Kina, Meksiko, Rumunjska, Urugvaj, Peruvija, Chile, Honduras, Švedska, Srbija, Grčka, Danska, Bugarska, Norveška, Kongo država, Venezuela, Švicarska, Kolumbija, San-Domingo, Quatemala, Transvaal, Kosta-Rica, Salvador, Paragvaj, Perzija, Luksenburg, Nicaragua, Liberia, Crnagora, slobodna država Orania. Nad cielom kruglјom zemaljskom imade ukupnog duga preko 73 milijarde forinti a. vr. Brojka ta je sama sobom gorostasna, no strašnijom postaje ujezina slika, ako se uvaži, kako je silno ponarašao dug zemalja cieloga svieta u posliednja dva stoljeća. Godine 1714. iznosio je ukupni taj dug cieloga svieta jedva 3600 milijuna forinti, pa je sve to dalje rastao bez prestanka tako, da je god. 1897. iznosio gori označenu ogromnu svotu. Ratna vremena djelovala su osobitom silom na povišenje duga. Svaki stanovnik svieta (a ima nas bez Kine 1 milijarda) čim se rodi, već mu nad glavom imade državni dug od 3 for. au. vr., koji dug u cielosti neima pokrića.

KNJIŽEVNOST.

Nedavno primili smo sa zahvalnošću krasno opremljenu knjigu professora *Šurmina* u Zagrebu pod naslovom: „Povjest književnosti hrvatske i srpske". Izvanjština knjige služi na čast nakladnikom, što se pako sadržaja tiče, mora se štošta prigovoriti. Vidi se naime, da je prof Šurmin sakupio u jednu knjigu, što je već prije možda u užih granicah bio napisao za njeku česku enciklopediju. Hvalevriedno je svakako, da se nakon toliko vremena našao opet čovjek, koji je počeo orati na tvrdoj ledini povjesti naše književnosti, pa i ako prva lieha nepokazuje baš oštrog crtala i lemeša, nadajmo se, da će mladi profesor doskočiti u buduće nedostatkom prve radnje i dati hrvatskoj publici temeljitu povjest domaće književnosti. Nije dakle posve umjestno, da se Šurminova „Povjest književnosti" samo hvali i uzdiže do devetog neba, ali je s druge strane i sramotno i nezahvalno, da se kojekakvi strastvenjaci nabacuju blatom na sve, što nezlazi iz njihovih premudrih moždjana. Prvi korak je vazda i svakomu težak, a samo objektivna kritika pospješuje i unapredjuje razvoj književnosti.

Kao Istrani mi ćemo prigovoriti prof. Šurminu, da je i on kao mnogi drugi pisci hrvatski, koji su se bavili badi kojom povješću, postupao s Istrom kao s njekom pepeljugom, a no sestrom u kolu hrvatskih zemalja. Maleni smo i slabi, ali ipak hrvatska povjest, pa i ona književnosti, može u nas naći po koje zdravo žrnce. Nećemo spominjati novijih naših pjesnika i pisaca, kao Baštijana, Volarića, Dobrile, Kalca, Jeretova, Barbalića i drugih, već ćemo izniети samo najstariji naš ovećі literarni spomenik, glasoviti „Razvod istrijanski" iz god. 1275 ili 1325, kojim se je toliko bavio pokojni Ljubić, ostavit ćemo na stranu sijaset glagoljskih spomenika i gradske statute u Libarnici i „Boljunsku Kroniku", a svrnuti ćemo pozor gosp. auktora na plodovitost u književnosti našega Stjepana Konzulа Buzećanina, o kojem je obširno pisao slavni Kukuljević.

Evo, to omalovaživanje naših stvari u hrvatskoj knjizi boli nas vele, pa svjetujemo svakomu, koji što piše o hrvatskih stvarih, da nezaboravi ni na ovu grudu zemlje hrvatske, koja se Istrom zove.

Reći ćemo još jednu. Profesor *Šurmin*, a tako su učinili i drugi Hrvati pred njim, piše u jednoj knjizi o književnosti *hrvatskoj i srpskoj*. Nama se čini, da su Srbi prilično obradili povjest svoje književnosti, dočim je u Hrvata zapuštena ta grana. Neb i dakle bolje bilo, da Hrvati obradjuju *dobro* povjest samo svoje književnosti puštajuć braći Srbom neka se oni bave svojom, pa bi radnje izpale podpunije i temeljitije, u obće bolje nego li izpadaju.

Bez zamjere ovo malo rieči, a inače preporučamo svakomu Hrvatu, koji želi imati pregled hrvatske i srpske književnosti, neka si naruči knjigu profesora Šurmina kod knjižare Lav. Hartmanna u Zagrebu. Knjiga stoji for. 3.

Izjava.*)

„Hrvatska Domovina" veli, da je pismo nas Arbanašana na nesretnoga renegata dra. Ivana Krstića mistifikacija.

Istinu na čast izjavljujem, da su se Arbanašani spremali na izlet za Matulje, i u zadnji čas odustali od njeg, akoprem su već i parobrod djelomično predplatili. Odustali su od izleta, jer su primili iz Voloskog od dra. Andre Stangera brzojav, kojim je javio, da su občinski izbori već obavljeni pobjedom hrvatske stranke, a po Krstiću urečeni sastanak, da je puka komedija, na koju se nije vriedno ni osvrnuti.

Naš izlet imao je jedinu svrhu, da osujeti paklene namjere dra. Krstića, a ne da bude služio zabavi. Poslie Stangerovog brzojava bila je naša prisutnost u Matuljah suvišna i mi smo naš dolazak odkazali, izričuć istodobno u brzojavci na dra. Stangera našu veliku radost, da je pobjedila hrvatska stvar.

Što se tiče našeg zabavnog izleta, to ćemo ga drugom prilikom u družtvu s Hrvati cielе okolice obaviti, da pohodimo našu hrvatsku braću u Matuljah. Ovo napisah radi istine.

Arbanasi, 23. kolovoza 1898.

L. P. Relja.

*) Iz „Hrv. Prava".

Kuća i veliki posjed

u najam ili na prodaju.

U selu Spinčići, občina Kastav daje se u najam ili na prodaju velika kuća (sa nuzgrednimi zgradami) ležeća na cesti, vrlo prikladna za krčmu i trgovinu. Sa kućom daje se u najam ili na prodaju i veliki posjed (vinogradi, polja, šume — bivše vlastničtvo Josipa Marotti-a) uz vrlo pogodnu cienu.

Tko želi o tomu pobliže viesti, neka se obrati ustmeno ili pismeno na upravitelja, kuće broj 63. u Spinčićih, pošta Kastav u Istri.

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše za „Našu Slogu" p. n. gg.: M. J. Brgud for. 2·50, M. I. Kastav 6·—, B. I. Rogoznica 2·50, K. L. Ličnjan 5·—, H. H. Cerovlje-Belaj 7·50, M. J. Motovunski Novaki 2·—, K. Šij. Pula 3·—, M. E. Spljet 5·—, A. A. Kraljica 5·—, J. V. Lošinj 2·—, M. A. Roč 5·—, B. A. Filipan 3·—, D. M. Bilek 1·—, M. B. Tivat „S. M. S. Krka" 4·—, E. I. Crkvice 2·—, B. A. Kaldir 5·—, J. N. Omišalj 5·—, D. G. Labin 2·—, G. A. Frančići 6·—, K. A. Medulin 7·—, K. A. Buzet 5·—, B. A. Veli Brgud 2·—, J. J. Opatija 10·—, A. I. Veli Brgud broj 82 2·—, M. V. Vodice (Istra) 4·—, G. A. Pula 10·—, K. A. Roč 4·—, K. Vj. Barban 4.—, C. kr. žandar. postajno zapovjedničtvo 3·40.

Listnica uredničtva.

Gosp. Josip Kinkela, Frančići-Rukavac. Tamošnja pošta vratila nam dvaput list, jer da ga nemože dostaviti bez vašeg kućnog broja. Izvolite javiti nam ga.

Gosp. G. M. N. — N. Popuštamo Vam na 10 for., ako se obvezujete unapried plaćati redovito te čim brže izplatiti dug.

Javna zahvala.

Svim onim, koji su prigodom kolesti i smrti milim i nezaboravnim pokojnikom

Jenki Dubrović

rodjenoj Pavlinić i

Andriji Dubrović

izkazali na bud koji način i ljubav i štovanje, a nam sočut izriče najtopliju zahvalu.

Mihotići, 25. kolovoza 1898.

Obitelj Dubrović-Hikulova

G. LIKAR

u Gorici, Sjemeniška ulica broj 10

trgovac sa pisarničkimi i školskimi predmeti te svakovrstne papirnate robe uz najniže konkurentne ciene, preporuča se svojim slavenskim zemljakom najuljudnije za mnogobrojne narudžbe.

Narodna tiskarna

A. GABRŠCEK

u Puli (Pola)

— na Sišanskoj cesti br. 8 —

otvorena 1. agusta t. g., obskrbljena strojevima i slovima najnovijega sustava, preporučuje se sl. slavenskomu občinstvu u Istri. Preuzimlje tiskarske radnje svake vrsti uz umjerene ciene.

Ova tiskarna ustanovljena je velikimi novčanimi žrtvami i uz velike neprilike. Očekivamo od savjestnog našeg rodoljubnog svećenstva i učiteljstva, da će se uvjek služati, kada mu bude trebalo, u toj tiskarni.

Tiskanice za škole treba naručivati u „Goriškoj tiskarni" A. Gabrščeka u Gorici.

Phönix-Pomade

Na izložbi za njegovanje zdravlja i bolestnika u Stuttgartu 1890 nagradjena odlikom, jest po mnienju liečnika i prizn.ta sa hiljadami zahvalnica. Jedinu postojeće u istinu pravo i neškodljivo sredstvo da gospodjen i gospodi izraste podpuna i bujna kosa i ua zaprieči odmah opadanje kose i tvorenje prhuti; ona pospješuje i kod posve mlade gospode rast jakih brkova. Jamči se za uspjeh kano i za neštetnost. Lončić 80 nvč., poštom ili pouzetjem 90 nvč. **K. Hoppe,** Beč I. Wipplingergasse 14.

Javna zahvala.

Svoj rodbini, mnogobrojnim prijateljem i znancem, koji su prigodom smrti našeg nezaboravnog supruga i otca

Andrije Laginja-Bele,

posjednika u Klani

umrla dne 25. augusta 1898, danas toli mnogobrojno izkazali milomu pokojniku posliednju čast, izprativ njegove mrtve ostanke do hladnoga groba, izričemo ovim u ime svoje i bližeg roda najtopliju zahvalu; osobito preč. monsg. *Vinku Zamliću*, župniku u Vološkom; mgč. gg. *Ivanu Koruzi*, župe upravitelju u Klani, *Vjenceslavu Klofandi*, kapelanu u Sv. Mateju, čč. oo. kapucinom na Rieci, na vodjenju tužnog sprovoda i obavljenju sv. čina; napose poglavitom g. *Mirku Jelušiću*, obć. glavaru i *Petru Juretiću* kanc. iz Kastva grada, gosp. *Viktoru Tomičiću*, posjedniku iz Voloskog, gg. učiteljem iz Kastva grada, Sv. Mateja i Klane, starešinam crkve sv. Jelene u Kastvu, mnogobrojnim prijateljem iz prostrane Kastavštine, Veprinca i Klane.

Harnu hvalu u obće svima i svakomu, koji je bilo ustmeno ili pismeno nastojao izraziti nama svoju sućut.

Klana, dne 27. kolovoza 1898.

Marija ud. **Laginja** rodj. Gauš; **Mijo Laginja**, dekan i **Mate Laginja**, posj. (sinovi)

ZAHVALA.

Svoj gospodi, rodbini prijateljem i znancem, navlastito velečastnomu svećenstvu, častnim otcem kapucinom, gospodi činovnikom i ostalim, koji su našemu preljubljenom i nezaboravnom otcu izkazali posliednju čast doprativ ga do hladnog groba, ili na drugi način nastojali ublažiti našu bol i žalost u velikoj nesreći, izrazuje svim najiskreniju hvalu.

Volosko, 30. augusta 1898.

Žalujuća obitelj **Stanger.**

EMERI

jesu posude za kuću, konobu, vrt, polje, vinograd, radionicu, tvornicu, ladju itd. mjesto kabla, brentače, vrča, golide itd.

Uvjek su gotovi za porabu, čvrsti su trajni, ugledni, lahki te prikladniji za svaki posao nego li obične posude. Dobivaju se na veliko i malo u radionici tvrdke

Schivitz & Comp.

u ulici Commerciale (trgovačka ulica) br. II u Trstu, na malo takodjer kod drugih trgovaca ovdje i u pokrajini.

Prospekt sa cienici razašilje se na zahtjev.

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja. Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

nijalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria"

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

zistem „Patent Workman Chicago"

Raztrimi zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokotvorov v vsakem obsegu, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za listo in zavitkov z zapisom znanovalih listkov jedinih flat, pavahli itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Correnti-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitores, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov Prima-sveta, odpravnih, menjalnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem razrisranega (črtanega papirja, Conto-Correnti, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledic iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN. — Trst, Via delle Acque 5

Prave brnske suknene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za jedno uže ko odjelo stoji samo

for. 3·10 iz dobre		
„ 4·10 iz dobre		prave
„ 4·50 iz dobre		svieže
„ 6·— iz bolje		vune
„ 7·75 iz fine		
„ 9·— iz najfinije		
„ 10·50 iz još finije		

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10 Tvari za gornje kapute, Boden, Peravienne, Doskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviots itd. razašilje ux tvorničke cene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Amhof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljke vjerne uzorku.

Pozor! P. n. občinstvo upozorje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca u sbavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke cene bez odbitka, što ga deju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB Ilić br. 12 — **A. VVINGER** — ZAGREB Ilić br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju svakovrstnim načinom. Ciena 80 nč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena fiašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žlički želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena fiašici s napuškom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslie teškoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna fiaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolju, učvršćuje meso oko zubi, razfriškavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 fiaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućabolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 fiaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti smeđanim pjegam, madežom, raznim pjegam ili fiekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena vočem lončića 1 for. — K tome spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi zaštitnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najfiničih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prenugodan miris. — Fiašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kruake. — Fiašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Sataku liečí nespokoj, glavobolju, trzanje, histeriju, zadrhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljaju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj **Mate Mandić**

Tiskara Dolenc u Trstu

Ni jedan, ni drugi, ni treći postupak nemože se opravdati, a i sam Kratić uvidja protupravnost svoga postupanja.

Nadamo se, da će c. kr. kotarska oblast, kojoj mora da bude cieli tok stvari poznat, jer su bili prisutni oružnici, koji su sve vidili i čuli, proti dr. Kratiću postupati po zakonu, a neučini li toga, neka se to pitanje spruži na drugom mjestu. Što takva se drugdje ne dogadja. Čini se, da se je Kratić pod erom. g. Fabijania nadigo na kojekakve protuzakonitosti, koje treba da već jednom prestanu. Svi smo jednaki, i pred božjimi i cesarskimi zakoni, pa zašto bi se onda rabila dvojaka mjera?

Čujemo naknadno, da Kratić misli sazvati veliku skupštinu u Ičićih kod glasovitog Andrejcicha-(Golca), gdje misli, da će biti sjeguraniji. Očekuje se, da mu c. k. oblast neće toga dozvoliti nakon onoga, što se je dogodilo u Matuljah.

Drugi put još koješta o tom.

Madjarska zastava.

Pula, dne 25. agusta 1898.

Madjarska vlada naložila je ovih dana svim pomorsko-zdravstvenim uredom na Reci i po hrvatskom primorju, da na kraljev imendan, te u buduće svakog blagdana moraju izvjesiti madjarske zastave. — Toj se je naredbi udovoljilo, i liepa hrvatska obala od Voloskoga do Velebita pozelenila je od madjarskih boja, a i samo družtvo „Ugarsko-hrvatsko“, ustrojeno domaćim novcem, gdje su na upravi skoro sve sami Hrvati, moralo se je pokoriti naredbi madjarske vlade i svi parobredi toga družtva izvjesili su na prvi jarbol zastavu madjarsku sa samim madjarskim grbom, bez hrvatskoga.

Ta naredba madjarske vlade tiče se trojice: Austrije, Hrvatske i privatnika.

U Austriji raste raztrojstvo u veliko, po prilici kao u Istri u malo. — Što ovdje talijanaška klika izvadja u malenomu proti Slavenom, to se je u cieloj Austriji kušalo provesti u veliko na korist Njemaca. Pa kad nesnatne manjine vide, da će im ogromne većine pobjeći izpod uzde, bune se, koprcaju se, stvaraju umjetne krize, i kušaju sve moguće, da još malo ostanu na vladi. — Tako u ovoj polovici monarhije javna stvar nazaduje, a Madjari, koji su znali uzdržati prevlast nad ugarskimi narodi bolje nego li Niemci ovdje, vuku svu korist od toga, te austrijski državnici moraju im uvjek popuštati, tješeći se da popuštaju tobož u malenkostima. Tako će u Beču suditi i o ovoj najnovijoj madjarskoj naredbi, ali u očima neukoga naroda, i neupućenih inostranaca, suditi će se to drugčije.

Ovi će stvar razložiti po prilici ovako: Kad se na uredima u Translajtaniji vije samo madjarska zastava, a u Cislajtaniji Austro-ugarska, onda je Ugarska neodvisna i slobodna država, a Austrija je njezina vasalka. Sudeć po zastavama, kao i po mnogočem drugom, rekbi, da je Austrija i spala na to.

U Hrvatskoj naprotiv novine će malo komentirati tu naredbu, pak će sve ostati na starom. Temeljni kolovodje izgubili su mnogi energiju, a drugi se povukli sa bojišta. Većina kolovodja sami zamućuju i sami bistre, te misle, da su oči ciele Europe u njih i u njihove prepirke uprte. U svojoj kratkovidnosti i strančarstvu puštaju, da im prolazi vrieme i dogodjaji, te se neznadu snaći ni kad im se o istom njihovom žepu radi. Eto Madjara, koji se ne žacaju srušit jedinstvo monarhije, svojim tvrdokornim i nepopustljivim stanovištem kod sklapanja financijalne nagodbe s Austrijom. A iz Hrvatske, koja ima jednaka prava prama Ugarskoj, kao što ova prama Austriji, ne čuje se ni glasa niti se vidi pokreta u svoju korist. — U ovo vrieme krize, kad bi mogli lakko što za svoj narod pridobiti, vodje hrvatski ni mukajet! Žalostna im majka!

Mnogo smo žalostnih dogodjaja doživjeli, ali da će ljudi na čelu „*Ugarsko-hrvatskog parobrodarskog družtva*“ dopustiti, da se na njihovim parobrodima vije madjarska zastava, bez hrvatske ili barem bez hrvatskoga grba, toga ipe nismo očekivali. Nu na žalost našu i to smo eto dočekali. Kud si hrvatski ponose; gdje je hrvatski patriotizam? Bogati, ugledni, poštovani, pak tako umiljato pokorit se pyoj nepravednoj i samovoljnoj naredbi!

Zar je to častno, zar je to rodoljubno, na prvi mig smotati hrvatsku zastavu, svoje obilježje, pak podstaviti njome kesu, u koju se sipaju ne samo ugarski, nego i hrvatski novci, u obliku subvencije! Grdo li poružiste slavnu djedovinu za zdjelu leće, aratos Vam bilo! A ti hrvatski narode zapamti nazovi rodoljube na upravi toga družtva, i da ti je to parobrodarsko poduzeće, koje se kiti i hrvatskim imenom, da bolje obsjeni prostotu — preporučeno!

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 31. agusta 1898.

Dugotrajni dogovori izmedju austrijskih i madjarskih ministara, radi nagodbe izmedju jedne i druge polovice monarhije, dospjeli su bar do nekakva uspjeha. Madjarska vlada tražila je, da se nagodba provede redovitim putem t. j. da ju prihvati carevinsko vieće i ugarski sabor. Za to mnienje reć bi, da bijaše i sama kruna. I tako će austrijska vlada predložiti carevinskomu vieću još jednom na razpravu nagodbene osnove. Carevinsko vieće imalo bi se sastati u tu svrhu u drugoj polovici septembra. Madjarski ministar predsjednik izjavio je svojim pristašam, da se neće razpravljati u ugarskom saboru o nagodbenih osnovah, dok se nebude znalo za njihovu sudbinu u carevinskom vieću. Carevinsko vieće izabrati će odmah kvotnu deputaciju, koja će nastaviti pregovore sa ugarskom deputacijom glede nagodbe. Stalno je dakle, da će se još jeduom pokušati ustavnim putem sklopiti nagodbu izmedju Austrije i Ugarske, a nepodje li za rukom ni taj zadnji pokušaj, onda će stupiti u krieposl pravo samostalnoga opredieljenja Ugarske, a austrijska vlada poslužila bi se valjda poznatim § 14. ustavnih zakona.

Kako izviešćuju radikalne njemačke novine, pripravljaju se Niemci na novu opoziciju u carevinskom vieću. Oni traže još uviek, da se dokinu ponajprije jezikovne naredbe za Češku i Moravsku i tada tekar, da će se upustiti u razpravu o nagodbenih osnovah. Nedogodi li se to, oni, da neće sudjelovati kod izbora za kvotnu deputaciju. Niemci hoće dakle pod svaku cienu, da se zadovolji njihovim stranačkim težnjam, a za ostalo nije ih briga.

Iz Srbije dolaze uznemirujući glasovi usljed nesretne politike, što ju tamo provadja razkralj Milan. Radikalna stranka, koja imade u narodu većinu, a koja nije tako rekuć u narodnoj skupštini niti zastupana, radi javno i potajno proti samoj dinastiji. Nebudu li vlastodržci mlade kraljevine krenuli opet na put zdrave slavenske politike, moglo bi se do temelja uzdrmati priestolje mladoga kralja Aleksandra.

U Bugarskoj provedeni su u svih občinah izbori zastupstva — kako vele u najvećem miru. Opozicija, da je hametom potučena, dočim je vladina stranka dobila u svoje ruke skoro sve občine.

Ruski narod odužio se ovih dana sjajnim načinom svomu velikomu caru Aleksandru II.-osloboditelju, podignuv mu u Moskvi veličanstveni spomenik.

Veličanstveni predlog cara Nikole II. za sveobće razoružanje pobudio je u čitavom svietu najveći utisak. Novinstvo čitavoga svieta razpravlja odvažni taj predlog mladoga cara. Najglavnije pitanje nastaje sada, kako će primiti taj predlog pojedine vlade, i da li će bar većina njih pristati na to, da se sastanu njihovi zastupnici na konferenciji u Petrogradu, gdje bi se razpravljalo o sveobćem razoružanju. Malom iznimkom pozdravili su svi narodi Europe velikim oduševljenjem predlog cara Nikole II., kojim se ide za tim, da se ih rieši silne môre, koja tlači nemilosrdno čitavu Europu. Ova velika zamisao mladoga cara najveće europejske države, nemože ostati bez blagoslovnih posliedica, pa ako se ista oživotvori, priznati će mu svi narodi najveću harnost, kao najvećemu dobročinitelju čovječanstva.

Mi kao grana velikoga slavenskoga naroda ponosni smo, što se je ova veličanstvena misao porodila u plemenitom srcu najvećega slavenskoga vladara, cara Nikole II.

Dopisi.

Pišu nam iz Nerezina dne 28. tek. mj. Eto ti i opet kakve jeremijade iz Nerezina — reći će po gdjekoji čitatelj. Ali što ćemo, no! Vjerujte nam, da mi to ne činimo iz puke objesti ili čak iz kakve nadutosti, da se po novinama čitaju naši dopisi! Ne, Bože sačuvaj, nego nas nato nagoni nužda. Nu hajdmo na stvar.

Bilo vam glavom u nedjelju svetu, na 31. srpnja. Puntari, koji ovdje grade novu luku — a izmedju njih i nekolicina mjestnih Hrvata, veseleći se u krčmi Sučić-a Božela, zabugariše njekoje hrvatske pjesme a to našoj gospodi popardilskoj na bijaše po ćudi. Izasavši naši, a s njima i Puntari iz krčme, pozdrave se, te se razidjoše. Puntari krenuše prema Studencu, pjevajući neke hrvatske pjesme a naši svojim kućam. Kad oni na Studenac — gdje im je stan (a u istoj kući na drugom katu nalazi se čitaonica) kao da je tko iglom ubo gosp *Uniogonaše* kad začuše hrvatsko pjevanje, pa da pokažu, da su oni „*sangue puro*“, zapjevaše onu bezsramnu „*Nella patria dei capreti...*“ i još druge, dakako, našemu prejasnomu „canzoni belle“. U to, eto ti straže, koja će Puntarom: Vi ne smijete već pjevati! Ma baš lijepo! Njima se zabranjuje pjevati nevine hrvatske napjeve, a to samo za to, jer su hrvatski, dočim se onim drugim pušta izazovne pjesme!

Nu našim popardilom kao da nije bilo dosti ono fino pjevanje, nego daj da se izazivlje mirne Puntare, dapače dvojica se od tih delija usudila zagroziti im se, riečima: „*Respete Nerezine, se no gaverè del baccalà*“! Ala čudnih li mi Nasradina kao da im Puntari ruže njihovo mjesto hrvatskim pjevanjem! No Puntari se na to niti ne osvrnuše, nego pjevahu i dalje.

Sjutradan oko šest sati i pol po podne sakupi se više popardila izpod prostorija „Hrvatske Čitaonice“, te ala, brate moj da ti se pjeva: „*abbasso i croati che non i commanda più*“!, i druge pogrdne pjesme pasliedila bi urnebesna vika: *Assassini, ladri, mussi, porchi, briganti* .... veni fora se gavè muso; fora la trobojnica. .... Ta vika trajala je cijeli sat i pol. Mi čitaonićari nijesmo se na to ni mnogo obazirali, jer — ako ne baš tako, a ono nješto blaže — su nam svako nedjeljne serenade, što nam ih priredjuju popardilska gospoda. ali se tim većma začudiše stranci, koji bijahu za svojim poslovima došli amo na sajam. Čuvši oni onu rieku i viku, deranje i drečenje, što li su drugo morali pomisliti nego li to: ne, da ih je nečastivi morao obsjednuti! Ma čemu se tako pijene i dreče? upitao me jedan stranac. Što su im Hrvati skrivili; ta eno, oni mirno kao jaganjci sjede u svojim prostorjama! E, moj gospodine — rekoh ja — krivi su što su živi! — A zar tako!? — Pa da! — A nijesu li oni, Čitaonićari, u svojoj kući; ne plaćaju i oni stanarinu; neimaju li i oni potvrdjena od vlade pravila, da njihovo družtvo može obstojati? Dakako da imadu! Onda bogme čovjek u Nerezinah nije sjeguran ni u svojoj kući! — Vidite, gospodine dragi, za sve to znade naš poglaviti, ali njemu su tužbe Hrvata: „menzogne“!

Nu tim još nije bilo dovršeno djelo, to je bio samo početak. Kad bilo u veče okolo deset sati i pol, začuje se na jednom strašna buka na Studencu: „*Ecco che i Puntari vien; andemo aspetarli*!“ A selom se čuli povici: „*all' armi i nostri*!!“ — Izbilja dolažahu Puntari, koji na Creskom otoku krcahu na ladje kamenje za novu luku, s dva svoja peliga, mirno vozeći niti ne sluteći što ih čeka. U kratko vrieme sgrnu se na Studencu množtvo popardila, odakle svi krenuše k obali čekati Puntare.

Došavši do obale, poče rulja namah izazivati gladne i utrudjene Puntare: „*In terra che vien quei che cantavano ieri sera; addesso že il momento; porchi, mussi, farabuti itd. itd.*“. Kad se Puntari na dohvat kamena približiše obali, doletje im od kraja njekoliko ovećih kamena, nu oni neodgovoriše na to ništa; nego usidriše brodove malko podalje no obično. Napokon eto ti *jednog* žandara, a s njime jedan finan. stražar, kojim podje za rukom izgnati rulju od obale. Ruljetina se na njihovu zapovjed odaleči od obale, ali se ne razidje, nego eto ti svih do izpod prostorija „Hrvatske Čitaonice“; i tu ala da se nastavi prijašnje rulenje i izazivanje svakovrstnim pogrdnim riečima: „Vegni fora porchi de croati, addesso že il momento; ste zitti, a?...“ Ma valaj su ti smiješni naši popardili; njih stotina, poći najprije izazivati šačicu trudnih, izmučenih Puntara, pa kad im nije uspjelo njihovo junačtvo, eto ti ih do Čitaonice, da tu četvorica članova izazivlju na polje! Nu valja znati i to, da je to bilo djelo prije promišljeno, jer istog dana (1 kolovoza) dodje po podne oko 5 sati na Studenac jedan od njihovih vodja i poče ko mahnit vikati: „E, stasera ghe sarà del baccalà!, Mislili su doista, da će se naši suprotstaviti, nu prevariše se, jer su naši sve mirno podnesli kao pravi ljudi, koji drže više do svog glasa i obraza, nego svi naši popardili.

Vidjeti ćemo hoće li ovoga puta naš poglaviti, kad mu stignu dvie tužbe: jedna od Puntara, a druga od Čitaonice, reći: „*questo è una menzogna*!“ Neka dobro pomisli do čega li se moglo doći, da su se Puntari na kraj izkrcali, ili da su članovi čitaonice izašli na polje.

* * *

Kad budemo doznali za uspjeh pritužba javiti ćemo vam, gospodine uredniče, kako se u stvari postupalo. Još Vam imademo za danas jednu javiti i to, da će se graditi nova kuća za hrvatsku školu. Zato se čuje, da će kupiti neku kuću na Lučici — o kojoj je bilo govora u „N. S.“ — Tu kuću baciti će dolje, a onda na istom mjestu graditi novu. Čudnih li svatova, kao da nema prostora boljeg i liepšeg, jer podalje od te kuće, kakvih 20—30 koračaja, nalazi se krčma. Valaj će biti to lijepo, kad bude uč telj s djecom pjevao u školi odgovarati će prijatelji Vinka Lozića iz krčme. — Bar će se tako natjecati u pjevanju!

Kapočani.

Iz Klane pišu nam 28. pr. mj. Javljamo Vam, g. uredniče, prežalostnu viest o nesreći, koja je prošlog đedna zadesila rodoljubnu obitelj *Laginja-Beletovu*. Dne 25. agusta umro je naglom smrću čestiti starac Andrija, otac preč. gosp. župnika-dekana kastavskaga *Mije Laginja*. Pol sata pred smrću bio je posve zdrav, jeo sa ukućani kako je bio uviek njegov običaj, kazao im što će po podne raditi. Po objedu otišao je u vrt, gdje im je sienik i skrovište gospodarskog orudja, kad na jednom probije mu krv iz goljena. Očitav mokrinu u postolu, privije gaće i poče krv zaostavljati, nu sve uzalud. Samo što se je u kuću povratio, odtekla mu krv i — zaspao vječni san. Bilo mu je 76. godina a bijaše tako obljubljen u Klani, da su niegovi občinari govorili suznim očima: „Takoviga neće Klana već rodit“. Nikada se nije, što nu rieč, niti mravu zamjerio, a činio dobro vazda svakomu, gdje je samo mogao.

Nikada nije tko čuo niti najmanje kletve iz njegovih usta. Kada bi opazio kako se „botrice“ pravdaju krsteći jedna drugu svakojakimi naslovi, mirno bi im rekao: „Kanta vas ubiv, kaj nemorete movčat, viste da vas dica poslušaju“.

Bio je vrlo skrban otac, radeći neprestano kao mrav, svagdje prvi, tako, da će ga ukućani težko preživiti, osobito njegova supruga, starica majka, s kojom je vjerno i uzorno dielio tuge i nevolje, radost i veselje kroz punih 50 godina.

Za njim gorko plače njegova desna ruka najmladji sin Mate i njegov ljubezni prvenac preč. gosp. Miho i starica supruga.

Za njim nariče i dvoje sirotčadi pokojnog mu sina Jakova, koji su s njim izgubili i otca i djeda.

Za njim žali čitavo naše selo.

Bio je čestit i iskren rodoljub: pravi, tvrdi Klanjac, stara korenika, koji je mnogo puta zastupao Klanu, osobito kao fiducijar.

Sprovod bijaše upravo sjajan, očit znak koliko je bio cienjen.

Vječni Ti pokoj preblagi starče Andre! Lahka Ti bila domaća gruda!

Rodoljubnoj i čestitoj obitelji najiskrenija sućut. (Pridružujemo se iskreno i mi. Op. Ured.)

Klanjac.

Franina i Jurina

Fr. Ča biš rekal, ča išće on debeljuh z Voloskoga po Hrvatskoj?

Jur. Tega još neznaš? A ki bi stumačil biseru školske takse i posli od rendi.

Fr. Ča mu nebi mogli njegovi oni koračići skratit?

Jur. Aj će pijutošto ki drugi zdaljit.

* * *

Fr. Va Moščenicah da hodi neka reška frajla starovita va školu.

Jur. Bi se trebala rada ča navadit kako i on *mali*...

Fr. Hod z imenom božjim, ono nisu študije za nas drugeh.

Jur. Ne, zač bi nas ženi s preslicum.

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri priposlali su upravi našega lista p. n. gg. Stjepan Paškvan, župnik u Kraljevici 18. for. sabranih prigodom mlade mise domaćeg sina Andrije Depedera. Anton Cerovac u Roču 4 for., Ljudevit Tudak, pravnik 4 for. 73 nvč. sabranih prigodom imendana g.dje A. Marač dne 26. julija u Jurdanih, Ljud. Burić 3 for. 50 nvč. sabranih kod njega dne 26. junija. Darovali su: L. Burić, Tomo Vučetić, kapelan, T. K., Mate Miloš, Florijan Turina, Pavao Gucović, Ambroz Brajač svi po 50 nvč. — Slavna Uprava „Hrvata" u Gospiću u ime Davorina popa Krmpotića 33 for. 23 nvč. sabranih na svatovih D.ra Šulentića.

Imenovanje. Dvorski kapelan g. Dr. Fran Sedej imenovan je kanonikom stolnoga kaptola u Gorici.

Novoimenovani g. kanonik jest vrlo učen svećenik, uzornoga ponašanja i djelovanja. Njegovo ime spominjalo se često kad no bijahu izpražnjene zadnji put biskupske stolice u Krku, u Gorici i u Ljubljani. Čestitamo preč. g. kanoniku!

Sjednica odbora političkoga družtva „Edinost" obdržavati će se u subotu u 7½ sati na večer u prostorijah Del. pod. družtva (Via molin piccolo br. 1). Pošto imade važnih predloga na dnevnom redu, očekujemo od gg. odbornika i njihovih zamjenika, da će u podpunom broju doći na određenu sjednicu.

Tužno stanje u Istri. Bečki „Reichswehr" piše: „Due soli sarebbero i mezzi per tener soggetti questi popoli: l'ignoranza e la povertà" (Dva su sredstva, da se ti narodi — naime Slaveni — uzdrže u podložnosti: neznanje i uboštvo). Tako su glasili izvještaji činovnika mletačke republike u vrieme, kad je velik dio Istre bio u njihovoj moći. Zato ne treba nikakovog obrta, nikakovog poljodjelstva, nikakve kulture za slavenski narod u Primorju. Od to doba već je minulo 100 god., ali — više od dvie trećine stanovničtva istarskoga je slavenske narodnosti, i ti neka za volju jedne trećine talijanske manjine ostanu u „ignoranzi" (neznanju). Gotovo je to unikum za modernu državu, da se ni do danas još nije sagradila u kraju porečkom, gdje prebivaju tri četvrtine slavenskog pučanstva, nijedna redovita slavenska škola. Slaveni u Istri nemaju nijedne srednje škole, a o obrtnoj ili poljodjelskoj školi ni govora. Prema načelu: „Tko nije Talijan, neka ostane u „ignoranzi"!" Kao drugo sredstvo za podjarmljivanje Slavena bijaše ta u mletačkih izvještajih spomenuta „povertà" (uboštvo). I taj barbarski savjet u velike ciene u tom kraju Kolonski sistem je ideal naših narodnih oblastnika. Mnogi „signori" prisvojili su si mnogo zemlje i naselili kolone U tom pogledu moglo bi se što šta spomenuti U najnovije doba činili su se pokušaji sa ustrojavenjem občina, kako bi se tim načinom seljaštvom prouzročilo koliko je moguće više troškova, te bi se tim brže doveli do „povertà", pa ih napravili kolonima, kako bi bolje odgovaralo ukusu italijanissima. Dakle upravo hoće, da Slavene primorske uzdrže (po receptu mletačke republike) u „ignoranza i povertà"!" — Ovo je žalostna ali živa istina!

Blagoslovljenje zastave. Pjevačko družtvo „*Hajdrih*" na susjednom Proseku proslaviti će u nedjelju dne 4. septembra t. g. svečanim načinom desetgodišnjicu svoga obstanka i blagoslovljenje nove družtvene zastave. Kod svečanosti sudjelovati će 10 pjevačkih zborova iz Trsta i okolice i pjevačko družtvo „Ljubljana" iz Ljubljane. Iz Trsta pohititi će k toj svečanosti skoro sva narodna družtva sa zastavami „*Delalskoga podpornoga družtva*" i „*Tržaškoga Sokola*". Evo glavnijih točka programa: 1.) U 9 sati u jutro doček izvanjskih družtava i deputacija. 2.) U 10½ sati svečana sv. misa, na koncu blagoslovljenje zastave kojoj će kumovati gdja Gorinp. 3.) U 1 sat svečani banket u gostioni Lokše. 4.) U 3½ sata doček ostalih pjevačkih zborova. 5.) U 5 sati koncert na dvor. g. Gorinpa

Budućeg četvrtka t. j. dne 8 septembra na blagdan narodnjenja B. D. Marije ili Mala Gospa neće izaći naš list, jer spada ta četvrtak medju one izuzete četvrtke u ovoj polovici godine. Da odštetimo radi toga naše čitatelje, dodali smo današnjemu broju prilog od pol arka.

Hrvatski jezik na sudu *Pozivnica*. Gospodin N. N. (ime napisano dakako tali janski) Posivljete se na ovaj sud pred podpisanoga suda na dan u 9 satih prije podne da berdete saslušani kao svied *ob po* prietnjom zakonskih posljedicah osna čenih u § 159 k. p. kada ne *lusie* došli Od C. K R Kotarskoga Suda Pazin, dne 16.8. 1898. Tomicich v. r (Netreba tumača).

Obiteljska nesreća. Rodoljubnu obitelj *Stangera* na Voloskom zadesila je dne 23. t. mj. težka nesreća. Toga dana u 9 sati na večer preminuo je naglom smrti starešina obitelji g. Andrija Stanger, posjednik i brodovlastnik, u dobi od 85. godina. Pokojni Andre Stanger Abatov bijaše poznat u čitavom onom kotaru kao muž dobra i pobožna srca. Za sobom ostavlja trojicu čestitih sinova, medju kojimi je i narodni zastupnik i odvjetnik tamo, g. Dr. Andre Stanger. Za pokojnim žale osim sinova, i tri nevjeste, više unučadi i dva brata.

Težko ucviljenoj družini naša iskrena sučut a duši čestitoga Andrića vječni pokoj!

Mužka podružnica sv. Cirila i Metoda u Kastvu. Jelušić Mirko obć. glavar darovao je preko 30.000 komada izrabljenili pošt. maraka družbi, za koje je g. Deškvić Rudolf pom. kapetan utržio na korist družbe dosad 5 for., a konačno od preostalih primio od g. Isanović Mata rodom dalmatinskog Hrvata trgovca u Rotterdamu 1 liru šterlinu u zlatu. U škrabicu kod gosp. Jelušić Mirka uniišlo na korist družbe 55 novč.

Hrvatskim i slovenskim akademičarom Istre i Trsta! Usljed odpisa c. kr. namjestničtva u Trstu dnevom 10.18. 1898 broj 16827 I. potvrdjena su pravila akad. ferijalnog družtva „*Napried*", te se ovime časti osnovateljni odbor pozvati Vas na prvu glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u Opatiji u prostorijah družtva „*Zora*" dne 18. rujna u 4 sata poslje podne sa dnevnim redom: I. Izvješće osnovateljnog odbora. II. Izbor novog odbora. III. Viećanje o djelatnosti družtva u budućoj godini. IV. Eventualia.

Za osnovateljni odbor:

Gjuro Červar v. r. Janko Nežić v. r.

Davorin Zgrabljić v. r.

Ženska podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Kastvu: Članarinu god. 1897 uplatiše, i to po 1 for.:

Diraka Vinka, Dubrović Marija, Gregorić Julijana, Karlavaris Ana, Luč ć Cila, I. Milneršić Josipa, 2. Milneršić Josipa, Mica Rubeša, Petra Rubeša, Sirola Josipa. Po 50 nč.: Brozović Josipa, Marija Stanić.

Za god. 1898. uplatiše po 1 for.

Bačić Tereza, Dešković Ljubica, Diraka Vinka, Dubrović Marija, Jardas Nina, Jelušić Marija, Karlavaris Ana, Karlavaris Marija, Kornmüller Jelisava, Mogorović Cilka, Petrak Marija, Rubeša Mica, Rubeša Petra, Rubeša Albina, Rubeša Amalija, Sirola Josipa, Šustar Ana. Po 50 novč.: Dukić Jelisava, Rubeša Luiza.

Proslava rodjendana Njeg. Veličanstva u Vodicah na istarskom Krasu. Od tamo pišu nam, da su po davnom običaju svečano proslavili 18. agusta t. j. rodjendan Njeg. Velič. sliedeće nedjelje 21 agusta. Mnogobrojni pobožni puk, nazočan oblasti i školska mladež prisustvovala je službi božjoji, kod koje se vrše puk pomolio za dragocieno zdravlje prejasnoga vladara, i na svršetku koje bi odpjevana skladno i jednoglasno uzvišena pjesma zahvalnica „*Tebe Boga hvalimo*".

Iz kotara porečkoga pisu nam 26. t mj. Već dugo i dugo nemina glasa u Vašem cienjenom listu s ovih strana kao da neimamo razloga da se pritužimo, da zamolimo za pomoć oblasti i dobroćudne naše prijatelje. Razloga imademo doista mnogo, da se tužimo i da jadikujemo, jer je sve naše dobro duševno i tjelesno u protivničkih, talijanaških rukah.

U našem kotaru zaposlavlja se žali bože svuda jezik hrvatski, jezik većinu pučanstva kao da nevriede i za nas državni temeljni zakoni ili kao da nismo i mi vjerni podanici našega kralja kano i svi ostali narodi monarh je.

Nu ni u materijalnom pogledu neidemo nam bolje.

Naš siromašni puk občine Vrsara čekao je primjerice kao ozebao sunce državnu podporu radi lanjske nerodice, ali taj puk nije dobio ništa. To isto dogodilo se našemu puku i u porečkoj občini. Puk taj bio bi si popravio kakav put, preredio kakvu lokvu ili sagradio komad nove ceste, te pri tom zaslužio koricu kruha, ali je na žalost ostao praznih ruku. Iz ovoga kotara bilo je naših odaslanika šest kod novoga namjestnika Trsta, da ga pozdrave da mu prikažu u spomenici njegove jade i nevolje, njegove želje i težnje, ali ni od tamo neima našemu puku ni odgovora ni pomoći. Uzalud smo molili ukinuće nesretne školske takse, uzalud smo pitali dio državne podpore za siromašno pučanstvo občine Vrsar i Poreč. U Trstu rekoše nam, da se radi podpore valja obratiti na kotarsko poglavarstvo u Poreču, a kad smo tamo pošli moliti, odgovoriše nam na hrvatsku ustanovu molbu srdito u talijanskom jeziku, da občinam Vrsar i Poreč netreba podpore, jer da smo mi imućni. Radi toga krivimo mi u prvom redu obć nske načelnike, koji neimaju ni srca ni ljubavi do izvanjskoga puka i koji se nisu na vrieme zauzeli, da se i tomu siromašnomu puku novčano priskoči u nevolji na pomoć. Nu napokon nekrivimo nikoga nego sami sebe jer tko nam je kriv, da si neizaberemo bolje poglavare. Ovo bi morali dobro promisliti oni nesretni prodanci iz Lima i Vukača, iz Kunčićih, iz Garbanih itd. koji su za zdjelu leće prodali Talijanom sebe i sva svoja prava.

Što se tiče napose občine Vrsara, to mi valja zabilježiti, da je naš puk one obćine od nedavno izgubio četiri ljuta svoja protivnika. Onoga „*uzornoga*" talijanskoga popa (prete modello — rekla bi porečka „baba") po imenu Franca premjestiše odavle u sv. Nedjelju, gdjtruje naš narod talijanštinom u crkvi.

Premješten je odavle i poznati oružnički stražmeštar Taichert, koji je ostavio u našem puku radi posliednjih državnih izbora najcrnju uspomenu. Dični naš Mate Snožić sjećati će se zaista toga oružnika do zadnje ure svoga života; a gdje je onaj naš vriedni Ive Vilenik i toliki drugi, koji po tamnicah još i sada čame. Nu nezdvajajte braćo, Bog neplaća svake subote. Doći će sunce i pred naša vrata. Treći — i to najčešći — a to je zloglasni Roco unesrećio se sam. Ta je bio u Sv. Lovreču podnačelnik i pošte meštar, ljuti naš narodni protivnik. Kopao je dugo jamu pod našim narodom, pak je napokon sam u nju pao. Za svoja nedjela sjedi sada u hladu i to za tri godine.

Četvrtoga — Ivana Janko — pozvao je Bog na sud i neka mu on sve griehe, učinjene proti našemu narodu, oprosti — kao što mu je i mi opraštamo.

Imamo g. uredniče još te dosta pritužba i želja, ali to ostavljamo za drugi put jer nam se i tako ovaj dopis odviše raztegnuo.

Mjesto poštanskoga odpravitelja. Službeni list donaša razpis natječaja na mjesto poštanskoga odpravitelja na novoustrojenom c. k. pošt. uredu u Lindaru — kotar Pazin — uz pogodbu i jamčevinu od for. 200. Godišnja plaća spojena s tim mjestom iznaša for. 150, uredovni paušal for. 40, a go lišnji paušal for. 200 za uzdržanje na dan jednokratne poštne sveze pješice izmedju Lindara i c. k. pošt. ureda u Pazinu.

Molbe za to mjesto treba podnesti u roku od trih čedna c. k. ravnateljstvu pošta u Trstu.

Ozbiljna rieč strankam u Hrvatskoj. Naša čestita drugarica „*Edinost*" imade u broju 163 od dne 31. min. m. zanimiv dopis iz Rieke, kojega zaključuje sliedećom ozbiljnom opomenom:

„Vi se pravdate medjusobno: tko je veći hrvatski rodoljub i tko je „č i š ć i"; vi zaglušno vičete kako kanite spojiti sve dielove domovine u jedan državni organizam, a nevidite i neopažate, gledajuć neprestance gori visoko u idejale, kako vam dušmanin pred nosom oduzimlje komad za komadom nespojene domovine, tako, da — ako ne budete počeli brzo spajati sa rečima takodjer radnju — do

mala nećete imati, ovdje ni šta više se ljubelo spojiti sa majkom-domo

Ovu ozbiljnu opomenu stavlja srce kolovodjam raznih stranaka vatskoj.

Iz Sela Rovinjskoga pišu nam m. Odkada se nalazi medju nami ski svećenik *don Giovanni Cecco*, mi od srca čuti u crkvi četiri rieči pr propoviedi u hrvatskom jeziku! želja prav ednu i opravdana nedo našega previtloga. Neznamo da uzimlje on na sebe odgovornost padanje čudorednosti, uzornoga djece, mladića i oženjenih. Svakak Bogom odgovarati će za to u prvo on, jer mu je naše žalostno stanj davno poznato. Od g. župne-upravite žahtjevamo Bog zna što, jer znan neima nauka kao ostali svećenici upozna jezik puka, ali da će savi vrš ti svoje dužnosti, to smo svakak kivali.

Kad smo se s početka nanj tuži latiniziranja odgovarao nam je, da adi po nalogu biskupa, a kad s biskupu radi toga pritužili, ovaj t tobože zabranio latiniziranje — a ip i nadalje latinizira. Na komu je krivnja? Mi znamo vrlo dobro, mladi i nevieśti svećenik nebi usudi od sebe mienjati u crkvi ono, što p štine i stotine godina. Mladi latini u našoj biskupiji imadu najbolja mj ono malo naših šalju u najgora.

U našem selu dogoditi će se sab stalno, ako nam biskup neda *svećenik* tada će odgovarati za to samo on Bogom i ljudmi. Presvjetli — reć nevjeruje svetcu dok nevidi čudes ostane li i nadalje ovdje ovako — slobodno očekuje i ta čudesa.

Iz Marčane. Tako imati ćemo i mi d Šior Jakomo i ta novi deligato, da su si vidali gveru, a ta gvera da mora fi duvelom. Razumijmo se duelo će biti na p zašto u drugo oni se ne razume. Po p su stili da te na misto sablje uzeti jedno držalo od metle, pak da te se na od kalića jeno malo viditi, za znati, bolji „muškardin". Ali to njim je razbija Blaž, koga su vrgli za „taštamuna" gov „che insomma coi manighi della scova braura"; pak su i zaradi toga vrgli na p

Za koga vraga pak će se to oni rompati? Debelo, da ni ni tribe, da vam vidan, ter znate to skoro i sami. Dakle e Šior Jakomo je bio deligato sve do neki Dokle je puha u pre Blažev rog i vodnjan šjorih, je bi.a „šjor Jakomo de qua, Jakomo cus), šjor deligato culá..." je insomma njihov „spetabile". Kad je pak nuja niki drugi vitar, to se valje sve brnilo. To je bilo ovako.

Kad je bija lani biškup u Marčani, p jo naš Maroti (Bog mu daj zdravlje) i drugi rapršentanti k biškupu i rekli su da oni u ime svega Marčanskoga puka ž da bude u crikvi, t. j. funcioni i druge st kako je bilo i do sad i da pre Blaž ni delati nikakove novitadi. Biškup njim je obe da će biti sve kako i do sad. Ma Blaž, je poša biškup s Bogom, je dela ča je štija, a Marčanci na to su pisali biškupu ka stvar pasiva. Da bude više stvar virova činili su, da se i šjer Jakomo, kako de gato, podpiše. To je dozna pre Blaž. Va je poša k deligatu i reka mu je: „Co anche lei la tien con sti Croati", con Arabi. A šjor Jakomo mu je reka ovak „Mi no tegno con nissun; la verità se la p dir in faccia a tutto il mondo". „Bravo Bravo!" je reka pre Biagio, pak se je obrnu i poša doma. Osan dan za tin došа je dekr Martinu Čaliću za biti deligato a šjor Jakom van, u penžion. Morete znati, šjor Jakomo je razjadija i po vražju i to je bija valj oganj na strehi. Sada ćemo viditi kako ć biti s duvelom.

Ala vero su si izabrali ta put gospod Vodnjanska pravega deligata. O valja da gre svaki dan u školu pr Blažu, da ga vadi talijanski, zašto ne zn ni beside. Po pravici gospodu malo to briga dosta je, da on reče: „anca mi ga vol ješe talijan" i da puše u njihov rog. Če ga ben pak pre Blaž naučiti školu. A ćete da neće kad zna onako lipo predikati i reći ljudem kad dojdu u crikvu: „Ande in Afrika, cosa vegni far qua, quando non save sitro che arabo". Vidite, ma nas lipo štima, kad nam govori Arabi. Lako za to, ma mi ne moremo sad već ni moliti po našu, zašto sagrišimo kad molimo hrvatski, ali kako on reče arab ski. Eh! ča ćete mi nismo kalabreži.

Pustmo sad ča deligate i bumbare pa kad se fini duvelo, ćemo govoriti još, a sad homo moliti ea duž lipo latinski. morda da će nan gn Bog prvo poslati. Ne po Boški... ja ne znam latinski, ću molit po našu, po hrvatski, a bumbari neka brbljа ča jih volja. Morda da me Bog usliši sve jeno!

Broj 34. U Trstu 15. septembra 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cieniku ili po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom napotnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Izuzam 14. julija, 18. agusta, 8. septembra i 3. novembra.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Farneto br. 14.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Carica i kraljica Jelisava.

Neizreciva bol pritišće nam ojadjeno srce ovaj čas kad nam je zabilježiti užasan dogodjaj, zbivši se u subotu poslije podne u Švicarskom gradu Ženevi. Njez. Veličanstvo carica i kraljica Jelisava pala je žrtvom razbojničke ruke talijanskoga anarhiste.

Novi, neočekivani i prežalostni udarac zadesio je sjedu glavu ljubljenoga Vladara, koji se je pripravljao, da u družtvu svoje vjerne drugarice a uz ljubav i odanost svih naroda prostrane monarhije proslavi za koji mjesec riedku svečanost, pedesetgodišnjicu svoga vladanja. A te ljubljene drugarice neima više na životu! Ona je izdahnula svoju plemenitu dušu usljed nasilne smrti, prouzročene bodežom bezdušnog zlotvora.

Čitav sviet odvraća užasom svoje oči od razbojničke družbe, koja si utvara, da će nožem i olovom spasiti tobož čovječanstvo. Te divlje zvieri u ljudskoj koži odabrale su ovaj put za svoju žrtvu nevinu ženu, trpeću majku, koja neima na sebi druge krivnje van tu, da je dostojno nosila na svojoj plemenitoj glavi cesarsku i kraljevsku krunu. Carice i kraljice Jelisave neima dakle više! Groznih li rieči!

Ova užasna nesreća biva tim groznijom kad se pomisli, da je stigla plemenitog starca Vladara u predvečerje njegova jubileja i da je zadesila i onako težko izkušanu vladarsku obitelj Habsburga. K tolikim nesrećam, koje su stigle vladajuću obitelj od šestdesetih godina amo, morala ju zadesiti i ova — najgroznija. Opravdan je zaista bolni uzdah viteškoga Vladara kad je dočno za ovaj potresni dogodjaj: „To je najgorčiji trenutak u mojem životu; meni nije na ovom svietu baš ništa prištedjeno!"

Predobri ali nesretni Vladaru, koli težko mora da je uciviljeno i ojadjeno Tvoje plemenito srce! A kako i da ne bude!

Lišen svoga jedinca, uzdanice svoje, blagopokojnoga kraljevića Rudolfa, imao je uza sebe ljubljenu suprugu, višenu ženu, mukotrpnu majku, koja ga je u vršenju Njegovih težkih dužnostih bodrila i tješila dok nije i sama, shrvana groznimi obiteljskimi nesrećami, počela malaksati i pobolievati.

Nakon smrti ljubljenoga jedinca odrekla se svakomu sjaju i tako rekuć svemu svietu tražeći od mjesta do mjesta lieka bolnoj duši i oslabljenom tjelu. Ona je tražila lieka svojoj boli u djelih dobročinstva i čovjekoljubja, koja je svojom kraljevskom rukom bogato dielila i izvadjala.

I te plemenite žene, te uzvišene kraljice neima više na životu! Nestalo je dobromu Vladaru pod stare dane vjerne drugarice i tješiteljice, nestalo je milijunom narodah Austro-Ugarske ljubljene majke, kojoj su sa strahopočitanjem kao okrunjenoj mučenici posvećivali svoju ljubav i duboko počitanje.

U ovom času težke kušnje, koja bije slavno vladajuću kuću Habsburga i sve njezine vjerne narode, prestale su dnevne razmirice i oprieke, te se svi narodi okupljaju kao jedna obitelj okolo svoga uzvišenoga Vladara dieleći s Njime duboku bol i iskrenu sućut. On je izgubio uzornu suprugu a mi svoju dobru majku kraljicu, za koju prosimo iz dubine gorko ucviljene duše Svevišnjega, da podieli Njezinoj plemenitoj duši viečni pokoj.

Ono, što je zagriešila bezbožna ruka podivljalog stvora, popravimo mi svi tim, da izkažemo unesrećenomu Vladaru neograničenu ljubav, iskreno saučešće i neizmjernu našu odanost.

Moleći se vruće za pokoj duše nezaboravne carice i kraljice naše

Jelisave,

prosimo Svievišnjega, da okriepi, blagoslovi i poživi Njegovo Veličanstvo našega milostivoga cara i kralja

Frana Josipa I!

† Carica i kraljica Jelisava.

U subotu pod večer pronio se ovdje u Trstu brzinom munje glas, da je u Švicarskom gradu *Ženevi* (Genf) preminula carica i kraljica *Jelisava* nasilnom smrti. Tomu prvomu glasu bilo je težko vjerovati, ali na žalost obistinila se brzo ta užasna viest. Nekoji večernji listovi priredili su odmah druga izdanja, koja je znatiželjno gradjanstvo na jagmu razgrabilo.

Eto prvih brzojavnih viestih iz Ženeve o strašnom zločinu:

U *Ženevi*, 10. sept. u 2 sata 4 časa poslije podne. Carica i kraljica Jelisava ostavila je u 12 sati 40 časaka Hotel „Beaurivage", te je pošla k pristaništu parobrodarske postaje. Na putu onamo navalio je na Njezino Veličanstvo neki čovjek, te ju žestoko udario. Carica je pala na zemlju, digla se opet i došla na parobrod gdje je malo za tim pala u nesviest. Kapetan nije htio dozvoliti, da parobrod krene na put, ali je kašnje na molbu caričine pratnje dao znak na odlazak. Ipak je medjutim za čas pristao uz obalu. Carica se nije više osviestila; te je na nosiljkama odnesena u hotel. Caričino odielo bilo je krvlju omaščeno.

U *Ženevi*, 10. sept., u 3 sata 50 časaka. Njezino Veličanstvo carica i kraljica Jelisava umrla je nekoliko časaka iza povratka u hotel. Konstantovano je, da je zadobila bodežem udarac blizu srca. Veli se, da je ubojica talijanski anarhista.

U *Ženevi*, 10, sept. Ubojica carice i kraljice Jelisave jeste talijanski anarhista imenom Lucheni.

U *Ženevi*, 10. sept. Ubojstvo je izvedeno blizu spomenika braunschwaiskoga vojvode Karla, medju svratištem „Beaurivage" i pristaništem na nabrežju Montblanc. Ubojica došao je sa protivne strane u pratnji starog čovjeka sa sivom bradom, oborio se na kraljicu i zadao joj žestok udarac. Njezino Veličanstvo diglo se je pomoću Njezine pratnje i nekolikih prolaznika, te je došlo na pristanište, gdje je ušlo u parobrod.

Medjutim je ubojica uhićen. Jedva što je visoka gospodja došla na ladju, pogoršalo se je njezino stanje i ona je izgubila sviest. Kapetan se je kratio, da krene ladju.

Iza kratke stanke opaziše s užasom, da se carica i kraljica više ne osviešćuje Gospodje od pratnje, koje su joj pomagalo, opaziše na njezinom odielu malu krvavu mrlju. Parobrod se vrati k obali i pristade. Carica i kraljica iznesoše brzo na improvizovanih nosiljkah u hotel „Beaurivage" gdje su se brzo našli liečnici Golax i Mayer, te jedan svećenik. Sve je pokušano, da se Nj. Veličanstvo spasi, ali su svi pokusi ostali bez uspjeha, te je okolo 3 sata carica i kraljica umrla.

U *Ženevi*, 10 sept. Sudbeno-liečnička iztraga ustanovile je, da se je ubojica poslužio trobridnom oštrom turpijom (limom). Pošto je carici zadao udarac, stao je bježati ulicom „Des Alpes" te se je htio izgubiti medju svjetinom na trgu. No dva kočijaša, Viktor Vuillemin i Louis Charmartin, koji su ondje sa svojim kočijama stajali i bili svjedoci atentata, uhitiše ga te predaše ladjaru Albertu Saiuxu i oružniku Kaiseru, koji ga od vedoše k redarstvu. Ubojica je išao š njimi bez opiranja.

Kod preslušanja rekao je: „Sigurno sam dobro pogodio i za stalno usmrtio!" U stražarnici je rekao, da je anarhist bez kruha i da nije protivnik siromaka već bogatih.

* * *

Jelisava Amalija Eugenija, druga kćerka vojvode Maksa i vojvotkinje Ludovike Bavarske, rodila se dne 24. decembra 1837. u dvorcu Possenhoffenu na Starnberžkom jezeru. S mladim carem i kraljem Franjem Josipom I. zaručila se dne 18. agusta, na njegov rodjendan g. 1853. Sva je monarhija bila uzhićena s lepote i dražesti „Bavarske ruže". Svatko je imao njenu sliku. O mladoj su zaručnici pisali: „Stas vojvotkinje je visok, vitak i dražestan, njeno biće graciozno; živo, ugasito plavo oko puno sanjalačkog sjaja; lieps joj crte sa neobično bujnom smeđjom kosom, pune su čara i izraza, a lice najružičastije boje; ukupni utisak: blaga ozbiljnost i ženska nježnost.

Čin vječanja ovršio se 24. aprila u Augustinskoj crkvi u Beču. Sjajne i velebne bijahu krunitbene svečanosti u Beču. Sva je monarhija plivala u radosti.

Isto je tako svečano proslavljen srebrni pir Njihovih Veličanstva dne 24. aprila 1879. Poklonstva dodjoše sa svih strana monarhije, da izkažu odanost i vjernost vladalačkom paru.

Prva kćerka kraljičina, Sofija, rodjena god. 1855. 5 aprila, umrla je god. 1857., druga kćerka Gizela, rodjena 12. julija god. 1856., udata od god. 1874. za princa Leopolda Bavarskoga, kraljević Rudolf rodio se je 21. agusta 1858., umro god. 1889., a najmlađa kćerka Marija Valeria rodila se 22. aprila 1868., udata od god. 1890. za nadvojvodu Franju Salvatora iz loze Toscana.

Prvu viest

caru i kralju o groznoj nesreći priobćili su dužnom opreznošću ministar za izvanjske poslove grof Goluchovski i carev glavni pobočnik grof Paar. Kralj bijaše silno potresen, uhvativ se rukom za čelo, pao je natrag na stolicu. Kad je kašnje došao k sebi uzdalnuo je kralj bolno: „Ovo je najgorčiji trenutak u mom životu". Sjedeći na stolici i držeći glavu rukama izrekao je ove rieči pune boli i tuge: „Meni neostaje baš ništa uštedjeno na ovom svietu". Ostavši na samu kralj je mnogo plakao izgovarajuć često bolnim glasom ime ljubljene kraljice.

Izjave saučešća.

Povodom nasilne smrti kraljice *Jelisave* izjavili su svi vladari prosvietljena svieta Nj. Vel. caru i kralju Franu Josipu I. najiskrenije saučešće. Iz austro-ugarske monarhije stiglo su na dvor izjave saučešća iz svih pokrajinah i svih povećih gradovah, občina, družtva i pojedinaca.

Osobito sućutna i puna otčinske ljubavi jest izjava sv. otca Lava XIII., na koju je brzojavno kralj isto tako toplo odgovorio proseći sv. otca, da se pomoli za pokojnicu i za sav carski dvor.

Prenos kraljice iz Ženeve

u Beč. U sriedu u jutro krenuo je iz Ženeve posebni vlak iz Ženeve put Beča mrtvim tjelom naše kraljice. U Ženevi priredile kraljici sjajan sprovod. Vlakom putovali su kraljičini dvorjanici i kraljevi odaslanici. Vlak je stigao u Beč okolo 10 sati na večer, Tjelo kraljičino preneseno je sa kolodvora u carski dvor, gdje će biti u dvorskoj kapeli u petak i subotu izloženo.

Pogreb kraljice

obaviti će se u subotu poslije podne u 4 sata najsvečanijim načinom. Tjelo pokojnice prenesti će se u kapucinsku crkvu, gdje će biti nakon opjela u podzemnu mrtvačnicu sahranjeno. U toj mrtvačnici nalazi se mnoštvo pokojnih članova vladajuće kuće. Kraljičin lies položiti će uz lies ljubljenoga jedinca blagopokojnoga kraljevića Rudolfa.

Sažalnica občine Kastav.

Od tamo javljaju nam 14. t. mj. da je glavarstvo občine Kastav, čim je doznalo za groznu nesreću, koja je zadesila našu slavno vladajuću obitelj, poslala brzojavnu sažalnicu ministru predsjedniku grofu Thunu.

U samom gradu Kastvu, čim je tamo stigla strašna viest, izviesila je občina, družtva i pojedinci zastave na pol stiega sa crnim velom u znak duboke žalosti.

Deputacija polit. družtva „Edinost" kod c. kr. namjestnika.

Utorak o podne predstavilo se predsjedničtvo političkoga družtva „Edinost" c. kr. namjestniku preuz. g. grofu Goëssu te ga zamolilo, da bi podastro na Previšnjem mjestu čuvstva najdubljeg saučešća Slavena Istre, Trsta i okolice prigodom neizmjerne nesreće, koja je stigla dinastiju i sve narode monarhije.

Preuz. g. namjestnik primiv ljubezno odaslanike „Edinosti" obećao im, da će odmah dojaviti na Previšnje mjesto iskreno saučešće Slavena Primorja, koje zastupa političko družtvo „Edinost".

Nagli odlazak nadvojvode Ludvika Viktora iz Opatije.

Kako svake godine, tako je i ove došao u našu krasnu Opatiju sada još jedini živući brat našega cesara i kralja nadvojvoda Ludvik Viktor. Kako drugih godina tako i ove stanovao je u „Villa Amalia" zajedno sa svojim pobočnikom; s ovim skupa se je išao kupati uz ostale gostove u kupalištu „Kvarneru", s njim se šetao, s njim plovio uz ostale na navadnih parobrodih. Probavljao je u obće kao drugi gostovi dane, uvjek vesela lica. Na Majku Božju večer dne 8. septembra je naglo odputovao. To je svim u oči palo, jer nebijaše prošla još ni polovica vremena koliko ga je drugih godina u našoj Opatiji probavljao. Nagadjalo se je svega. Njeki su govorili, da je umro domobranski ministar grof Welsersheimb, pak da je otišao na sprovod. Viest o toj smrti nije se potvrdila; pomješala se je sa smrtju grofa Falkenhayna, brata bivšega ministra poljodjelstva. U obće nije se znalo ništa stalna ob uzroku njegova naglog odlazka. Moguće, da ga je iskati u viesti što su ju doniele najprije madjarske novine, a po njih i druge. Tako donaša „Neue Freie Presse" po jednoj madjarskoj novini sliedeću osobitu viest, dobljenu iz Rieke:

„Kako je poznato došao je pred njeko vrieme nadvojvoda Ludvik Viktor u Opatiju. Kad se je šetao na morskoj obali, opazio je čovjeka, koji je imajuć pušku sa bodežem, sliedio njegove stope. Početkom se nadvojvoda malo obazirao na čovjeka. Nu kad je *tudjinac* nastojao, da se potiene u blizinu nadvojvode, odlučio je ovaj da ga uhvati. Kod sliedeće šetnje bilo je opet viditi sumnjivu osobu, i tudjinac došao je posve blizu nadvojvodi. Ovaj okrenuo se je naglo, te uhvatio nesramnoga čovjeka, koji je, videć, da je nadvojvoda jači od njega, nastojao, da pobjegne. Žestokim pogibom oslobodio se je čovjek iz rukuh nadvojvode i dao u bieg. Pošlo mu je za rukom pobjegnuti u Lovran. Nadvojvoda Ludvik Viktor pripovjedao je kasnije sam taj doživljaj svojemu okolišu. Nit nesluti se, koj bi bio onaj tudjinac".

Pročitav tu viest, popitali smo se o njoj. Rekao je muž, koji može znati, da se je čulo o tom, a da je predsjednik komisije kure rekao: onaj, koji je sliedio nadvojvodu i to na Veprinačkoj strani obale, nebijaše napadač, nego prosjak, koji je htjeo milostinju od nadvojvode. Njegova Visost nadvojvoda zna stalno najbolje, što je na stvari, i pak će se njemu prije vjerovati nego li ikomu drugomu.

Samo jednu opazku. Viest o napadaju na nadvojvodu govori o tudjincu napadaču. U Opatiju dolazi svakojakih tudjinaca. Moralo bi se strogo paziti na to tko sve dolazi i od kuda. Nezaamo tko ima poglavitu dužnost, da to čini. Znamo pak, da je c. kr. kotarsko glavarstvo dalo već prije više godina koncesiju trhonoši u u Opatiji talijanskomu državljaninu, koji je radi zločina prevare i prekršaja kriđe izagnan iz zemalja zastupanih u carevinskom vieću. U tom slučaju nije se o tudjincu obavjestilo kako se je moralo, ako se nije znalo za odsudu izgona dotičnika. A i sad, kad se to javno znade, već pol godine, sad, kad je občinsko zastupstvo Volosko-Opatijsko već aprila t. g. htjelo zaključiti izgon onoga već izagnanoga talijanskoga državljanina, a bijaše ostalo na poticaj c. kr. kotarskoga kapetana s toga, da se počeka odnosnu odsudu c. kr. kotarskoga suda, te ovaj nije još sudio jer dá nije bio dobio dotičnih spisa; i sad, kad je občinsko zastupstvo u svojoj posliednjoj sjednici stvorilo zaključak za izgon onoga izagnanoga talijanskoga državljana — i sad je još on koncesioniran trhonoša u Opatiji; i sad kad nebi trebalo nit suda čekati, šeće on po njoj!! Ako je takó u toli jasnom slučaju, što tek mora biti u drugih?! Mi bilježimo ovo i neprestužujemo se, jer neimamo već komu.

Ubojstva talijanskih anarhista.

Povodom naprasite smrti kraljice Jelisave dolaze na površje uspomene na razbojničke djela; koja su izveli ili izvesti nastojali doma i u tudjini talijanski zločinci, koji se krste nazivom anarhista. Medju ovimi jesu najglasovitiji Fieschi, Orsini, Casserio, Passamante, Angiolitti i Lucheni.

Caserio je ubio predsjednika francezke republike Carnot-a; Passamante i Angiolitti su dignuli bodež na svoga kralja Umberta, komu je srećom izbjegnuo, a sada je Lucheni probo kraljicu Jelisavu.

Talijanske i njim prijazne njemačke novine pišu, da ne pada krivnja na Italiju i na Talijane radi zločinstva, počinjenih od njezinih sinova, jer da oni neimaju roda ni domovine, nu tomu prigovara „Mattino" iz Milana bacajuć glavnu krivnju radi tih zločinaca na samu Italiju, koja da zanemaruje odgoj svojih sinova i koja da im nepruža dostatno kruha. Oni nesretnici, gladni i neuki, idu po svietu, gdje da se rade i brzo pridruže najvećim ništarijam ljudskoga družtva.

„Neue Freie Presse",

u svojem izvanrednom jutarnjem izdanju od ponedjeljka ima iz Ženeve obširan izvještaj o napadaju i groznom umorstvu naše cesarice i kraljice Jelisave, i završuje svoj izvještaj ovimi rieči, koje doslovce prevadjamo: „Talijan (*Luigi Lucheni*) probo je smrtno cesaricu. Cesarica bila je već jedan drugi put u pogibelji biti usmrćena po jednom Talijanu. Svatko se spominje na otvorenje izložbe u Trstu početkom osamdesete godine. Tada je talijanski irredentist medju svečanu povorku bacio bombu, pri čem bijaše više osoba ranjeno. Cesar, cesarica, prestolonasliednik i prestolonasliednica imali su dva tjedna iza toga posjetiti tršćansku izložbu. Pošto se bijaše bojati, da će biti i drugih napadaja, želili su cesari prestolonasliednik, da cesarica neide na put (u Trst naime). Kako mi je tada prestolonasliednik Rudolf pripovjedao, odbila je cesarica odlučno taj brižljiviji obzir na njezinu osobu, i rekla: „Ako se je bojati napadaja, tad idem upravo ja, tad je meni mjesto s Vami". I ona je pratila cesara i prestolonasliednika u Trst, gdje je, kako se je kasnije iz očitovanja Oberdankova saznalo, čekao je talijanski napadač sa dvimi bombami na zgodu, da ubije cesarski par. Taj napadač bio je odsudjen u Vidmu, dočim je Oberdank i njegov drug bio obješen u Trstu".

Demonstracije

u Trstu, Ljubljani, u Beču, Pešti, na Rieci, Naprežini itd. Čim je žica širom svieta razuesla tužnu viest o nasilnoj smrti kraljice *Jelisave*, koju je probo anarhista Talijan, nastale su u pojedinih gradovih Austro-Ugarske demonstracije proti suplemenikom toga zlotvora. Tako je došlo do demonstracija proti Talijanom u Trstu, u Beču, Pešti, na Rieci, Sušaku, Ljubljani, Naprežini itd. Svuda se je vikalo: *Vae sa Talijani! dolje razbojnici!* itd. Do nasilstrirala se većinom u pojedinih gradovih proti talijanskim radnikom, od kojih su mnogi morali pustiti radnju i vratiti se u Italiju.

Tudji vladari i princevi na pogrebu

Koliko je do sada poznato, prisustvovati će od tudjih vladara osobno pogrebu kraljice Jelisave sliedeći vladari: Njemački car Vilim, rumunjski kralj Karol, srbski kralj Aleksander i nekoji njemački vladari. Ruskoga cara zastupati će stric mu velliki knez Aleksij, kneza crnogorskoga Nikolu prestolonasliednik Danilo; kralja Umberta kraljević Viktor Emanuel itd. I ostale vladajuće kuće Europe poslati će princeve, generale i visokedostojanstvenike, da ih zastupaju kod žalostnog čina.

Naprasne smrti

u vladajućem domu Habsburga. Nagla smrt kraljice naše Jelisave izazvala je tužne uspomene o nasilnoj smrti, kojom umriješe nekoji članovi te obitelji. Mlađji brat cara i kralja *Franz Josipa I.* bivši meksikanski car *Maksimilijan* bio je ustrieljen od svojih podanika. Kćerka blagopokojnoga nadvojvode *Albrehta*, nadvojvotkinja *Matilda* umrla je usljed zadobivenih opeklina. Odjeća njoj se bila upalila.

Kraljević Rudolf preminuo je godine 1889 naglom smrti.

God. 1894. umro je naglo nadvojvoda Vilim padši s konja. God. 1895. umro je naglo nadvojvoda Ladislav u Madjarskoj raniv se puškom na lovu. Prošle godine izgorjela je živa u dobrotvornoj izložbi u Parizu sestra kraljice Jelisave vojvotkinja Alica.

Komu da se tužimo?

Mi se borimo neprestano od početka ustavnoga doba sve do danas za ravnopravnost Slavena u Primorju i njihovog jezika s talijanskim. U toj borbi zakon nam je podloga. Ali željenog uspjeha nismo dosegli i daleko smo, daleko još od cilja, za kojim težimo. Nu taj neuspjeh neće se nipošto moći upisati našemu nemaru ili našim pogreškama. Tomu je neuspjehu kriv zloretni sistem, koji broji u svoje najbolje predstavnike Depretisa i Rinaldinija; onaj sistem, koji nas drži pod štitničtvom Talijana, koji nam krati crkve i škole, ceste i bunare; onaj sistem, koji nam ubija svaki polet, koji nas tlači kao mora danja i noću.

Koncem lanjske godine njekoji Slaveni su se nadali, da će nastupom novoga namjestnika, grofa Goëssa, nastupiti i novo shvaćanje primorskih odnošaja, da će žarko sunce sinuti i pred naša vrata. Ali Goëss je došao i prisegao vjernost sistemu Rinaldinovom, a duh ovoga lebdi još danas nad upravom u ilirskom Primorju.

Zar se vidi kakva promjena, odkad je novi namjestnik zaposjeo žutu kuću u Trstu? Goëss je pošao u istarski sabor, da govori samo talijanski; on je išao u sošku dolinu na Goričkom, da drži ljude proti slovenskim zastupnikom; pod Goëssom se odigrala na štetu Slavena, ali i na uštrb ugleda vlasti, ona upravna sramota u Oprtlju, a podržaje se još ona u Pomjanu; pod Goëssom se nastavlja sotornički rad, da se raztrgaju uda obćine Pazinske.

Al nije samo to: pod Goëssom kotarski poglavari upravljaju kao poli Rinaldinom; g. Fabiani u Voloskom drži i dalje tajne pogovore sa svojim vjernim

Kratičem na štetu hrvatskih i slovenskih občina; g. Lasciac slidi stopa onog prevrijanca, koji je pod imenom Eisichegg pašavao prije u cielom kotaru, a sada pašuje kao tajnik občine poreške; g. Rossetti u Puli kakav bio, takav ostao, desna ruka načelnika Rizzija; g. Schaffhauser Neys piše i nadalje njemački i talijanski na slovenske občine i župne urede na Koparštini; Znash u Lošinju, Šorli u Pazinu, svi, svi su ostali vjerni starom sistemu, ubitačnom za nas Slavene.

Mi držimo, da bi bila dužnost političkih činovnika: nadzirati u dobru svrhu rad občina, skrbiti sredjen za dobrobit puka, nastojati oko toga, da sreliština vlada dozna za nevolje naroda, pa bilo on i slavenski. Ali što vidimo? Njekoji kotarski poglavari nepoznadu niti imena sela spadajućih u njihov kotar, a glavna im je briga ići na posjete i zabave visokoj gospodi.

Da mjera bude podpuna imamo i tu dobrodit, da od svih političkih činovnika u Primorju, osobito u Istri nitko ili malo tko poznaje pošteno jezik povjerenog mu puka.

Evo, na takve činovnike dolaze u prvom redu naše pritužbe u upravnih i političkih stvarih, a utičemo li se proti njima, tad se moramo obratiti na Rinaldinovog nasljednika. Ali nije samo političko-upravna grana, koja drži stari sistem, očito naperen proti ravnopravnosti Slavena. Nisu bolje niti druge grane javnoga žita, sud, financija, pošta itd., koje sve imadu korjen u ovom otudjenom Trstu.

Osobito na sudu lanjske i ove godine mi smo nazadovali u narodnom pogledu. Imenovano je za sudca i sudbene činovnike ljudi, koji niti uz najbolju volju nemoga da nam budu pravedni u jezikovnom pitanju. U cieloj Istri, osim Voloskoga, svi kotarski sudovi neimaju činovnika koji bi znao napisati pravilno ma i najkraću rješitbu u hrvatskom jeziku. Svi ti sudovi urečuju samo talijanski bez obzira na to, da li je dotična stranka Talijan ili ne, a većinom puta nije.

Državno odvjetničtvo pod upravom trojice: Charsich, Vidulich, Zenčovich, nezna ni da čuje o našem jezika.

Tužimo li se proti sudovom, moramo doći pred g. Kindingera ili g. Mrach-a, koji ni sami nepoznadu našeg jezika. Tužimo li se proti državnim odvjetnikom, moramo se obratiti na g. Taddei, koji je baš uveo sistem isključivosti talijanskog jezika na sudu, a sam nezna niti rieči našeg jezika.

I tako Vam je posvuda. Komu da se tužimo u poštanskih stvarih, ako ne Pokorny-u? Komu u financijalnih, ako ne dotičnomu ravnatelju? Komu u školskih, ako ne opet namjestničtvu? A vrlo žalostno je za kulturnu i pravnu državu, da sve naše tužbe moraju doći pred ljude, koji nerazumiju niti našeg jezika, niti naše tuge i nevolje.

I to se dogadja, kad se naši zastupnici jugoslavenski nalaze u većini vladinoj tamo u Beču! Bogme, ako je tako, oni su zapregnuti pod vozom većine, ali smatrani su za peto kolo.

Različite viesti.

Otvorenje carevinskoga vieća. Pošto smo morali radi preobilna gradiva o groznoj nesreći, koja je snašla slavno vladajući dom Habsburga — izpustiti medju ostalom i *„Pogled po svietu“*, to priobćujemo na ovomu mjestu, da je sazvano carevinsko vieće za dne 26. t. mj. Glavna svrha sazovu vieća jest ta, da se već jednom ustanovi privremena nagodba sa Ugarskom.

Bojimo se, da će i predstojeće zasjedanje biti kratko, ako se već jednom neopamete zastupnici raznih njemačkih klubova.

Zaista u ovom težkom i ozbiljnom času po dinastiju i monarhiju imali bi austrijski Niemci imati obzira bar napram duboko ucviljenom i težko unesrećenom Vladaru, koji bi našao bez dvojbe utjehe i melema svojoj dubokoj rani u slogi i ljubavi svih svojih naroda.

Vjenčali se. U subotu u jutro vjenčao se ovdje u crkvi sv. Antuna g. *Šime Ljubić*, činovnik državne željeznice sa gdicom *Ljudmilom Valenčićevom*, čestitom Slovenkom, kćerkom rodoljubne naše obitelji g. *Ivana Valenčića*, trgovca u Trstu.

Čestitamo srdačno mladencem i roditeljem.

Što je prouzročilo izgrede u Trstu? Grozna viest o nasilnoj smrti naše blagopokojne kraljice *Jelisave* pretresla je duboko svako plemenito čuteće srce. Čuvstva iskrene boli i srdašnoga sučešća dao je javno izraza sav naobraženi svieta. Ali i u ovom neizrecivo težkom trenutku za vla-dajuću kuću i za čitavu monarhiju bio je jedan dio talijanskoga občinstva grada Trsta u oprieci sa tim čuvstvi ostaloga svieta. Dok se je niže pučanstvo snebivalo od tuge i žalosti radi užasnog dogodjaja u Ženevi, naši nazovi liberalci sa svojimi družinami zabavljali se na javnih koncertih i kazalištih. To se dogodilo u nedjelju poslije podne i na večer, u doba, kad se je i u tudjih državah, i u dalekih gradovih svieta svaku zabavu i svako veselje odročilo ili prepriečilo.

Izazivno i prkosno sastali se mnogobrojni židovi i lažiliberalci, muške in ženske u javnom vrtu i kazalištu veseleći se bezdušno i bezobzirno, dočim je svakomu iole plemenito mislećemu—gradjanu—i—državljanu srce od tuge krvarilo.

Nije dakle čudo što, je drugi dio gradjanstva, osobito mladji svieat prosvjedovao odlučno i u javnom vrtu i pred kazalištem proti svjerovom bez duše i srca. Iz javnoga vrta raztjerahe glasbu i njezine slušatelje a od ravnateljstva kazališta izpošlovaše, da se odmah prekine predstava.

To je bio prvi početak izgredom, koji se opetovaše u ponedeljak i utorak na večer. Težko povriedjeno gradjanstvo u svom čuvstvu ljubavi i odanosti do unesrećenog carskog doma, demonstriralo je prve večeri proti bezdušnikom, a sliedećih dana izvrgle se demonstracije u izgrede, koje su opet izazvali sami lažiliberalci i njihovi časopisi. Ponedeljak i utorak poslužilo je mnogobrojno redarstvo, dapače i vojništvo. Ondje i ondje došlo je i do sukoba, na većih nesreća nije bilo.

Redarstvo je zatvorilo oko 200 osoba i to većinu mladića, koji plešu kako njim židovske novine igraju.

Sv. Matej. 12. rujna t. g. Prošlog tjedna sahranili smo ovdje uz veliko sučešće pukla Jardas Ivana, trgovca, zastupnika banke „Slavije“ i sudbenog procienitelja u dobi od 32 godine i Mihelić Frana, radnika u tvornici petroleja na Rieci u dobi od 47 godina.

Bila su sadašnjih okolnostih dva naša velevriedna poborника, širitelja i branitelja naših narodnih svetinja, zagovornika, médju pukom istine i pravice, a kleti neprijatelji laži i potvore, štono je širi poznati propalice i izdajice.

Kako vidite s njima izgubili smo mnogo, al još više, da sve, izgubile su njihove žene i tužna djeca: ove dobre i mile muževe, a djeca dobre oce i svoje odhranitelje. Prvi ostavljaju iza sebe troje, drugi petero malene, neobskrbljene djece. Žalec za njima kličemo obojici: lahka vam bila crna gruda zemlje, koja vas još dosta mlade krije, i od Boga plaća!

Na znanje! Obuka na *delavskoj školi u Kastvu* počima dne 16 tek. mjeseca. Tko ju želi polaziti, neka se prijavi i upiše najdalje do nedjelje dne 18. tek. mjeseca.

Kastav dne 11 septembra 1898.

Ravnateljstvo delavske škole
M. Šepić.

Iz Mihotićih — občina Kastav — pišu nam 12. t. mj. Rodoljubnu obitelj i svojtu našeg velecienjenog rodoljuba i trgovca g. M. Kundića zadesila je dne 5. t. mj. nova nesreća. Toga dana prominu naime nakon duge bolesti čestit mladić *Rafael Kučić*, netjak g. M. Kundića. Bilo mu tekar 26 godina. Odsluživ vojničku službu kod mornarice uze ga u svoju službu nadvojvoda Stjepan na svoj yacht *„Ossero“*. Kasnije uzeo ga na svoje imanje Šajbuš u Galiciji, gdje se u mlado tjelo čestitog Rafaela zavukno crv bolesti. Dugo se borio ali je kratoj bolesti ipak morao podleći pravidjen sv. Sakramenti.

Koliko je pokojnika cienio nadvojvoda Stjepan neka Vam bude dokazom to, što je dao ucviljenim roditeljem pisati vrlo laskavo pismo, u kojem hvali mladića kao uzornoga vojnika.

I doma bijaše naš Rafael veoma obljubljen, što se pokazalo pri godom njegova pogreba. Za njim plaču težko ucviljena majka, zaručnica i braća, te otac, ako je za njegovu smrt doznao nalazeći se na moru. Žale za njim prijatelji, znanci i rodjaci, napose ujac mu g. Kundić.

Vječni pokoj čestiti Rafaele!

K izletu u „Laurana“ piše nam prijatelj: Njeke talijanske novine su se silno razkokodakale o izletu, što su ga nedjelju dne 4. t. m. napravili njeki Riečani i njeki Labinci u „Laurana“ — tako one zovu naš stari Lovran. Radoviti dopisnik od tamo će stalno obavjestiti Vas o tom izletu. Ja želim iztaknuti samo dvie tri činjenice. One novine pišu o velikom broju Riečana; ujih je još prilično bilo. Tamošnji talijanaši, operušani od mađjarske vlade, došli su prodavati svoje talijanstvo u „Laurana“, a medju njimi da bijaše svakojakih osoba. Pišu i o velikom broju Labinaca, i o „simpatičnom“ vodji njihovom D.ru Ghersi, i o njihovoj muzici „numero uno“. Koji su vidili dolazak Labinaca, pripovjedaju, da bijaše više muzikanta nego li izletnika. Koj pozna D.ra Ghersu zna, da je sve drugo nego „simpatičan“, koj rje čuo Labinsku muziku, taj sažaljuje Talijane, ako nemaju bolje muzike, i ako je ona muzika „numero uno“, jer onda neznaju kako moraju tek cviliti i trubiti muzike „numero due, tre“ itd. Piša također, da je utješljivo, što je došlo i gostova iz Opatije i Voloskoga, a zna se, da bijahu iz obiju mjesta cigla četiri, medju njimi pristni Talijani Šikić i c. kr. notar Pnović. O domaćem, lovranskom pučanstvu nit nepišu, osim o načelniku Jeletiću i njekih drugih pojedinčih. Najboji dokaz, da je domaćih jako malo prisustvovalo, osim dakako službenih, od občine, prijaznika c. kr. kotarskoga kapetana Fabijanija. O nečem drugom pak one novine ne pripovjedaju, nit nespominju predsjednika lovranske „Lege“; o čem pak pripovjedaju drugi. Ti drugi govore o njekakvih nestalih žlicah i vilicah i ženevih, kao također o njekakvih povicih. To sve su čule i vidjele službene osobe, i stalno izvjestile c. kr. oblast, kojoj je Alojzij Fabiani na čelu. Što će on, gdje ište i o njegove miljenike, to ćemo viditi, ili valjda nećemo viditi ništa. Onakove povike ili slične, i odgovarajuće njim pjesmice, čulo se je i drugda al nikomu ništa. Kad hrvatski mladići pjevaju hrvatske pjesme, onda se jih kažnjiva, jer tobože bune noćni mir. Druge su gusle, kad se dreči talijanski, i kliču povici, koje se ne bi smjelo u našoj monarhiji. I u Lovrano se je onoga dana pjevalo domaće, hrvatske pjesme. I te da su bile gosp. Jeletića trn u peti, si jih ipak nije mogao zapreći. Nam je drago, da je ta izlet bio. Domaćih je malo prisustvovalo, al svi su mogli od daljega čuti i viditi, ili kasnije saznati, kamo vodi „istrijanstvo“ i „slavinstvo“, s kojim se je naše ljude varalo u vrieme posliednjih izbora u Lovrano. Iz Lovrana postala je „Laurana“; iz „istrijanstva“ i „slavinstva“ — talijanstvo. Domaćemu hrvatskomu jeziku nestalo je u občini traga.

Izlet u Medulin. Iz Opatije pišu nam 10. t. mj.: Pošto Vas nije nitko do sada obaviestio o izletu, što ga priredismo u nedjelju dne 28. pr. mj. u Medulin, kraj Pule, evo mene, da Vam natuknem koju o tome. Obično čekamo jedan na drugoga, jer svatko radje prigovara nego radi, a takovih nas ima vrlo mnogo. Nu pustimo to. Izleti se iz naših strana priredjuju već više godina. Dočim su plesovi i ine zabave spale na vrlo nizke grane, održali se još jedini izleti po moru, koje naš sviet prati sa zanimanjem. Svi do sada upriličeni izleti izpali su na sveobće zadovoljstvo, a ni ovaj posljednji ne zaostaje za njima. Dan je bio krasan, baš kao udešen za zabavu take ruke. Parobrod *„Liburnija“* sa trobojnim stiegom (mimogredce budi napemenuto, da parobrod nije imao naše trobojnice, već ju je valjalo ići tražiti po Voloskom, a to stoga, što sl. ravnateljstvo *„Ugarsko-Hrvatskog družtva“*, nije još pronašlo za shodno, da svoje brodove snabdjene tim našim narodnim emblemom) dakle parobrod *„Liburnija“* sa izposudjenom trobojnicom, sa izletničima ukrcanim u Voloskom i Opatiji, puzao je morem onako ponosno i dostojanstveno, košto i njekoji njegovi gospodari puzaju pred kojekakvimi Lajoši i Kolomani! A na parobrodu bilo već od rana jutra sve živo i veselo. Prolazili smo nedaleko iztočne istarske obale i nasladjivali se pogledom na naša ubava primorska mjesta, što se kupala u zlatu jutarnjega sunca, rekao bi, i ona se zaodjela u svečano ruho: tà nedjelja je sveta bila. Osobito nas je zadivio naš *Brseč*, koji nas je sa trobojnicom na zvoniku pozdravio. Zakrenusmo časak u plominski zatonić, a odavlen u cresku uvalu, na posljedku u raški zaljev. Svi predjeli, što ih oplovismo, učinili na nas najbolji dojam liepote. A zaljev raški izazvao je iz naših grudiju uzklik udivljenja. Odtud krenusmo prema Medulinu, kamo stigosmo u 3 sata poslie podne. Pošto nije mogao parobrod pristati, doplovilo nam u susret više ladjica, u jednoj kojih bio veleč. gosp. K., koji nas je sa trobojnicom u ruci oslovio i liepo pozdravio. Zatim krenusmo u samo mjesto, za nama i pred nama išla duga povorka vrlih domaćih rodoljuba. Iz Pule došlo više gospode, a medju ovimi gosp. Dr. *M. Laginja* i gosp. *L. Križ*. Pošto smo već prije bili pogbjedovali na parobrodu, ostalo nam je dosta vremena, da razgledamo mjesto i da se zabavimo. U rodoljubnoj gostioni gosp. K. zaredale nazdravice. Veliko oduševljenje pobudili su govori gospode *Spinčića, dr. Laginje* župnika *L. Kirca* i *M. Jelušića*. A nije izostala ni pjesma. Mladež, a na čelu joj vrli *M. B.*, skladno zapjevala njekoliko rodoljubnih pjesama. Na odlazku pozdravi nas na trgu još jednom veleč. gosp. K., našto se zahvali gosp. *Spinčić* i njemu i čestitomu občinstvu, koje nas je onako liepo i srdačno dočekalo. — Malo zatim parobrod upravi put Opatije. Noć je bila krasna, baš stvorena za šnatrenje. Negdje okolo polnoći dospjesmo sretno natrag, zadovoljni sa vrlo uspjelim izletom.

Martinolich-eva slava. Prošlog tjedna vodila se je ponovna razprava proti zloglasnomu *Carlettu*, bivšemu uredniku smradnoga *„Il Giovine Pensiero“* i ljubimcu njerodavne gospode u Puli, a sada nalazećem se već skoro godinu dana u iztražnom zatvoru radi zločina prevare i pronevjerenja, te radi prestupka zlobnog stečaja. Stvar nije svršila ni ovaj put, jer se je sudbeni dvor izjavio nenadležnim, pošto da obtužnica predvidja čine, o kojih bi imala suditi porota. Dakle još će odsjediti *Martinolich* njekoliko u hladu, rovinjske tamnice, pa će stupiti, valjda pobjedonosnimi nadami, pred pučke sudce u Rovinju, pred one sudce, koje je on svojim podlim pisanjem i djavolskim poticanjem uvjek huckao proti Hrvatom.

Žalibože mi smo iskustvom naučili, da porota u Rovinju znade suditi po političkoj boji stranaka, a s druge strane moramo reći, da je u prošlodnjem zasjedanju ista porota proglasila krivim liepoga delegata svet'ovrečkog, Rocco-a, koji je pronevjerio njekoliko tisuća poštnom eraru.

Ali bez obzira na to i neiztražujuć razloge, sbog kojih *Martinolich* hoće, da dodje pred porotnike, mi moramo priznati, da se državno odvjetničtvo boji rovinjske porote i nema u nju pouzdanja, kad je svedjer izbjegavalo doći s *Martinolichem* pred nju i nije odmah spočetka otvoreno i odlučno stupilo pred istu.

Po tom bi se dalo suditi, da će isto državno odvjetničtvo, kad su si sudci oprali ruke, zapitati sada delegaciju druge porote, eda *Martinolichu* nebudu imali suditi ljudi, koje je on pitau nemoralnom hranom mržnje i pogrdjivanja.

Na prvoj razpravi je branitelj bio predložio, da vještaci liečnici ustanove, da li je *Martinolich* pri zdravoj pameti, hoteć time dokazati, da je jadan *poludio* i da nemože biti odgovoran za svoja zločinstva.

Sudbino ljuta, kako si se osvetila šior *Carlettu*, koji je malo prije u svom listu proglasivao ludimi njekoje prvake hrvatske, a Talijani i popardili — sav onaj smradni elemenat istarskih sanskulota, koji se nasladjivao čitanjem *„Giovine Pensiera“* — već su se veselili nesreći i smrti po kojeg našeg dičnog sokola!

Pratit ćemo i nadalje *Martinolichevu* slavu, da ljudi mogu reći na koncu, tko je čovjek a tko lopov.

Izvješće o sjednici občinskoga zastupstva u Kastvu, obdržavanoj dne 16. maja 1898. Sa zahvalnošću primili smo gornje izvješće uzorne občinske uprave u drevnom našem Kastvu, te preporučamo isto tamošnjim našim občinarom.

Listnica uredničtva.

Gosp. F. J. u B. Liepa Vam hvala, pretekao Vas za jedan dan drugi; preporučamo se za buduće. Živili!

Gosp M. S. u Sv. L. Stiglo nam je Vaše preporučeno pismo za danas prekasno.

Gg. dopisnike molimo, da se ustrpe jer smo radi smrti blagopokojne kraljice Jelisave mnogo gradiva morali izpustiti.

Objava.

Upisivanje u ovu c. k. pripravnicu za učiteljišta slieditć će 29. i 30. o. mj. od 9—12 sata u jutro. Primaju se učenici krepkog zdravlja, koji su, dostatno nadareni, dobrim uspjehom dovršili pučku školu i 14. godina svoje dobe. Kad bi kojemu do 14. godine primanjkovalo manje od šest mjeseci, može dobiti oprost primanjkujućeg vremena.

Usljed odredbe visokog ministarstva za nauk i bogoštovje ne primaju se više učenice.

Svaki, koji želi biti primljen, mora donesti krstnicu, posljednju škol. svjedočbu i svjedočbu o cieplpenju kozica. Učenici, koji dovrše dobrim uspjehom škol. godinu, dobe državnu podporu.

Redoviti pouk počimlje 1. oktobrom i tko se kasnije prijavi, ne prima se.

Kastav 12. septembra 1898.

Ravnateljstvo c. k. pripravnice
Ivan Bunc.

✝

ZAHVALA.

Tužnim srcem javljamo svoj rodbini, prijateljem i znancem, da nam je nemila smrt pokosila dne 5. t. mj. našega milog sina odnosno brata

Rafaela Kučića

u 26 godini dobe svoje. Mrtvi ostanci sahraniše se dne 6. t. mj. te se ovim putem zahvaljujemo svoj rodbini, prijateljem i znancem, a napose veleč. g. župniku-dekanu Miji Laginja, koji ga spremedoše do hladnoga groba. Platio im dragi Bog!

Frančići-Mihotići 10. rujna 1898. Razcviljena obitelj.

G. LIKAR

u Gorici, Semeniška ulica broj 10

trgovac sa pisarničkimi i školskimi predmeti te svakovrstne papirnate robe uz najniže konkurenčne ciene, preporuča se svojim slavenskim zemljakom najuljudnije za mnogobrojne naručbe

Phönix-Pomade

Na izložbi za njegovanje zdravlja i bolestnika u Stuttgartu 1899 nagradjena odlikom, jest po mnienju liečnika i priznata sa hiljadami zahvalnica. Jedino postojeće u istinu pravo i neškodljivo sredstvo da gospodjem i gospodi izraste potpuna i bujna kosa i ua zaprieči odmah opadanje kose i tvorenje prhuta; ona pospješuje i kod posve mlade gospode rast jakih brkova. Jamči se za uspjeh kano i za neštetnost. Lončić 80 nvč., poštom ili pouzetjem 90 nvč. **K. Hoppe,** Beč I. Wipplingergasse14.

Kuća i veliki posjed

u najam ili na prodaju.

U selu Spinčići, občina Kastav daje se u najam ili na prodaju velika kuća (sa nuzgrednimi zgradami) ležeća na cesti, vrlo prikladna za krčmu i trgovinu. Sa kućom daje se u najam ili na prodaju i veliki posjed (vinogradi, polja, šume — bivše vlastničtvo Josipa Marotti-a) uz vrlo pogodnu cienu.

Tko želi o tomu pobliže viesti, neka se obrati ustmeno ili pismeno na upravitelja, kuće broj 63. u Spinčićih, pošta Kastav u Istri.

EMERI

jesu posude za kuću, konobu, vrt, polje, vinograd, radionicu, tvornicu, ladja itd. mjesto kabla, brentače, vrča, golide itd.

Uvjek su gotovi za porabu, čvrsti su trajni, ugledni, lahki te prikladniji za svaki posao nego li obične posude.

Dobivaju se na veliko i malo u radionici tvrdke

Schivitz & Comp.

u ulici Commerciale (trgovačka ulica) br. 11 u Trstu, na malo takodjer kod drugih trgovaca ovdje i u pokrajini.

Prospekt sa cienici razašilje se na zahtjev.

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg

filjalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria“

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

sistem „Patent Workmann Chicago“

Razširmi zavod — Knjigovezništvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokotvorov v vsakem obsežju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za listo in zavitkov z napisom naslovnih listkov jadilnih listov, pavahi itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Correnti-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov Prima-naste, odpravnih, menjjalnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem razrisnega (črtanega papirja, Conto-Correnti, zvitenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledic iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5.

Prave brnske suknene tvari

Jeden coupon 3·10 m. dug, dostatan za muško odjelo stoji samo

for. 3·10 iz dobre		prave
„ 4·10 iz dobre		svčje
„ 4·50 iz dobre		vune
„ 6·— iz bolje		
„ 7·75 iz fine		
„ 9·— iz najfinije		
„ 10·50 iz još finije		

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za garnje kapute, Beder, Peruvienne, Doskiage. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kamgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke ciene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna **Kiesel-Amhof u Brnu**

Uzorci badava i franco. Pešiljka vjerno uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke ciene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

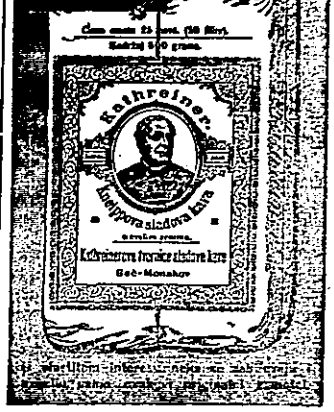

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB Ilica br. 12 — **A. VINGER** — ZAGREB Ilica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, bolí u kukovih i križicih, kostenom poganeu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djelujo proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krživjavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebenssessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, otklanja se bol u žlicici želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za obječivanje želudca i probave, kada blago neće rado ždrati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje težkoga napora, za obječivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, peručini i osipotinam. — Jedan lončić 60 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Skatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili fleckovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hraparost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena večem lončiću 1 for. — K tome spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi zaslužnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi širo po sobi prenegodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili simnici. — Manja bočiča 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Selaku liči uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, tranje, hiperiju, zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sfede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljeju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zalha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Dolenc u Trstu

Broj 35. U Trstu 22. septembra 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripošlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom ceniku ili po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom zapetnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Izuzam 14. julija, 18. agusta, 8. septembra i 3. novembra.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Far neto br. 14.

Slogom raste malo stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

Kultura ili bruttura?

Tko čita novine ili knjige talijanske, kad pišu o istarskih stvarih, mora da opazi kako naši susjedi druge narodnosti samo ističu i hvale svoju starodavnu prosvjetu, „*avita cultura*“, pred kojom, da se moramo pokoriti mi barbarski Slaveni, i u kojoj da se moramo utopiti, ako ćemo da živimo.

Nu, dali mogu primorski Talijani govoriti o kulturi? Ili zar nije najgadnija „*bruttura*“, najveća podivljalost ono, što čine Talijani u ime te svoje razvikane latinske naobraženosti?

Nećemo ovdje spominjati podla junačtva porečka i piranska proti slavenskim zastupnikom, kad ih je nesreća i sila nosila u ta dva talijanska gnjezda; nećemo se osvrnuti na prostačke izgrede počinjene u Poreču, Puli, Višnjanu i druguda, kad je ministar Badeni putovao Istrom; nećemo govoriti o napadajih na slavenske svećenike po svih gradovih i gradićih istrijanskih, niti ćemo dozvati u pamet viku i buku Talijana radi par dvojezičnih tabla, tá to je sve dobro poznato svakomu, koji prati već njekoliko vremena naše odnošaje, a pokazuje finoću, ugladjenost, kulturu samohvaljenih Talijana Dosta je spomenuti zadnje izgrede u istarskoj sabornici, dosta pročitati izvješća o njima u talijanskih novinah, dosta iztaknuti konac te igre, odigran u Rovinju na sudu, pa si već može čovjek, ako nije zaslieplien daltonizmom, stvoriti jasnu sliku o talijanskoj kulturi.

Mi smo donieli izvadak iz obtužnice, što ju je državno odvjetničtvo podnesio radi rečenih saborskih izgreda proti petnaestorici Talijana, pa zar nije ono cviet iz bašče talijanske kulture, zar nepristaju onakvi izrazi svakoj najgoroj fukari, zar se nebi istim mio-mirisnim cvietom mogli dičiti i Hotentoti i Zulukafri? Za Talijane oni izrazi, oni napadaji znače kulturu, prosvjetu; za nas je ono način govora abruckih bandita i ostanaka galijota.

Da bi se takvimi izrazi bili poslužili neuljudni fakini ili neotesani ribari i seljaci, moglo bi se ih donjekle izpričati, ali naši Talijani nepojme toga, pače što jedan više stoji, postaje proti nama prostiji i drzovitiji. Nisu tu bili samo ribari i fakini, tu je bio cviet talijanske inteligencije: liečnici, odvjetnici, učitelji, činovnici, trgovci; a ti svi kad se radi o Slavenih, postaju prostački fakini, da izkaz kulture bude jednolik, da se iztakne jednodušnost „talijanskoga naroda“.

Naroda? Zar je narod talijanski sudjelovao kod saborskih izgreda, ili možda narod puljski? Ne, tim se nemogu hvaliti Talijani. Narod sastojeći od malih posjednika, od poljodjelaca nije s njima, pa makar govorio talijanskim jezikom. Pravi narod talijanski, kakvi su n. pr. Bumbari u Vodnjanu, težaci u Rovinju, kopači u Poreču, paolani u Kopru itd. taj nebući niti pravi izgrede; taj narod bi se odmah nagodio s našim narodom, kako se to i obistinjuje svaki dan, gdje dolaze skupa naši ljudi s takvim narodom. Najmanje pak se može reći, da je *narod* u Puli sudjelovao kod barbarskih izgreda u sabornici, dočim se vidi i iz same gorispomenute obtužnice, da su to bili ljudi skoro izključivo tudji Puli; ljudi, koji su zapustili svoje gladne postojbine, da se u Puli nasite hrvatskog i cesarskog kruha. A odkuda tolika podivljalost u ljudima, koji bi morali davati dobar izgled svojim suzemljakom?

U prvom redu tomu je kriv odgoj talijanske mladeži, a zatim nehaj primorske vlade, da stane jednoć na put talijanskom barbarstvu i talijanskom iredentizmu. Za trećansku i koparsku gimnaziju danas vriedi načelo, da se moraju stvarati žestoki Talijani, bez obzira na to, da li će biti i naobraženi. Prvi uvjet jest u tih zavodih: talijanstvo, sve drugo je tek drugotne vriednosti. Pa kako nismo čuli niti čujemo popa talijanskoga, koji bi u propovjedi rekao Talijanom, da moraju Slavene smatrati ljudima i svojom kršćanskom braćom, tako neima niti talijanskog profesora, koji bi ulievao u dušu mladića ljubav do nas, a mladić videći što čine drugi naobraženi „*divljaci*“, nemože nego da ih oponaša.

A vlada? Mi bi mogli gorkih napisati u tom pogledu, ali kažemo očito, da se bojimo c. kr. državnoga odvjetnika; sasvim tim moramo reći, da su vlade u Primorju dopustile svojim nehajem, da su se stvari tako zaoštrile, odkad su se Talijani postavili na stanovište ekskluzivizma, a istodobno i na stanovište prezira, podlog napadanja i divljačkih izgreda.

Videant consules!

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

(Dalje.)

To se dogodilo na 17. decembra god. 1848, samih osam dana od kad so počeli ratovati. Vještaci u bojnim stvarima tvrde i dokazuju, da se je onaj rat mogao svršiti u istom mjesecu decembru, jer carska vojska sa Hrvatima brojila je do 120 hiljada momaka i 300 topova, a Madjari nisu mogli suprotstaviti tako mnogobrojnoj vojsci nego samih 50 hiljada i ne posve uvježbanih vojnika. Ali u Beču su mislili drugačije; oni tamo su gledali svakako, da poštede nevirne podanike, i kako da im je bilo žao, da Ugarske podlegne, i s toga dolazile bi od zgora neizvjestne zapovjedi, usljed kojih zapovjednici ne bi znali što da čine: dangubilo se hoteć amo tamo bez stanovitoga cilja; propuštalo se najbolje prilike, da carska vojska hametom potuče ugarsku, te da se ovjenča u malo dana najsjajnijom pobjedom. To se dokazuje činjenicom kod Altemburga i Haimburga: tu bi bila smrvena, uništena sva ungarska vojska, još na 16. decembra, da se pustilo izvesti osnovu Jelačićevu; ali Niemci onamo u Beču toga nisu dopustili, da ne dopane sva slava jednoga Hrvata. Pa zato taj nesretni rat, koji po propisu učinjenom u premaleću god. 1850 zavije u crno 25 hiljada udovica u Hrvatskoj, Slavoniji, Banatu i Erdelju, svrši se tek na 23 agusta god. 1849. porazom čitave ugarske vojske, pošto nje glavni vodja gjeneral Görgöy, obkoljen od svake strane kao željeznim obručom, usilovan bi položiti oružje i predati se Haynau i Jelačiću banu, koji sa svojim Otočanima najviše doprinese, da se ugarska kruna još uzdrži na glavi našega prejasnoga kralja.

Nije kud kamo: svi povjestničari, ma i najprotivniji hrvatskomu narodu, jednodušno kažu, da su Hrvati u Italiji i Ugarskoj god. 1848 i 1849 održali najsjajniji mejdan i svojom krvlju ugušili svaki prevratni pokret. jer vjerni Hrvati žarko ljube svoga kralja; a to su i djelom pokazali u više navrataka, obraniv carsko priestolje od nasrtaja domaćih i izvanjskih dušmana.

Ali na žalost što vidimo!? Prošle su godine 48ma i 49.ta, u za uzdarje što dobiše Hrvati? Progonstvo, sužanjstvo, zanikanje njihovih prava. Uz najsvršce obećanje prejasnoga kralja, da će Hrvati poluciti svoju državnu neodvisnost. oni su pridani na milost i nemilost madjarske samovolje, jer je to stari grieh, da je do sada Austrija uvjek podlegla volji Pešte. Je li se nikad dogodilo na ovom svitu, da bude pobjeditelj (dobitnik) izručen u ruke svog pridobivenoga neprijatelja? Jest, dogodilo se u Austriji nakon 50 godina. Godine 1849. Hrvatska oružjem predobila je Ugarsku i stavila ju pod posluh svoga zakonitoga kralja, a godine 1898 Hrvatska stenje pod pritiskom gospode Madjara.

Ovo vam je, moji dragi Cresani, komad žive storije, ali o storiji vi neznate ništare; jer novine (foji) i knjige talijanske ne čitate, ma i čitajuć ih, ne biste razumili ni zere, jer su štampane u tudjem jeziku; a ne čitate ni hrvatskih, jer ni vi ni vaša dica neimate školah u vašem jeziku, pak s toga neznate što se dogadja u našemu carstvu. Nu pak čujte što vam hoću da kažem.

Medju pokretačima ugarskoga ustanka godine 1848. glavnu ulogu igrao je i neki Julij Andrassy. Ovaj, kažu historičari, bio je osumnjičen, da je učinio urotu (attentat) kako da bi oteo krunu mladomu našemu cesaru Franu Josipu, i s toga obtužen bijaše radi veleizdaje (alto tradimento). Vlada tražila, da ga uhvati, ali na vrime (eh! znadu dobro revolucijonarci dignuti pete) pobjegne i zakloni se u Englezku. Osudjen na smrt, a nemogav vlada imati ga u ruke, njegova slika po krvniku (boja) bi izpaljena. Usprkos tomu njegovi sumišljenici, koji stojahu uz bok našega cesara, znadoše tako dobro stvari urediti, da ga car pomilova, te već godine 1877-78 vidismo, da je prvim ministrom Njegovog Veličanstva našeg kralja i kancelarom carstva. A bogme znali su oni od madjarske strane što rade, i uspjeli su kao da nema u carstvu od 30 milijuna stanovnika, vještijega boljega čovjeka za savjetnika svjetle krune od jednoga Andrassy-a, i kralj, predobri naš kralj, ga pomilova i imenova ga svojim prvom ministrom i kancelarom. I zašto sve to? Jer je Andrassy bio Magjar. A da je bio Hrvat, ne bi mu se bilo oprostilo, kako nisu oprostili našim mučenicima Zrinskomu i Frankopanu, kojim su Niemci odrubili glave u Novom mjestu blizu Beča jedino radi sumnje, da su sasnovali urotu i dogovarali se sa Turcima. Ali da su ih smaknuli, nije Niemcim bilo dosta, nego posli 200 godina kriju nam i ne dadu nam njihove kosti, da ih sabranimo pod hrvatskom zemljicom. Ta, bili su Hrvati!

Neposrednim, čini mi se, kancelarom prije Andrassy-a bijaše neki inostranac, tamo iz Norvedje, po imenu Beust, koji bijaše uprapastio dva kraljestva. Ovaj bi izabran namjerom, da razciepi u dvie poli našu monarhiju, a da Ugarska postane neodvisna od Beča; i pošlo mu to za rukom stvorivši ovaj nesretni dualizam: što je očita nepravica prema drugim narodnostima, koje sačinjavaju naše carstvo. Dostignuv Ugarska svoju autonomiju, dala se je ona sa svimi silami, da podjarmi Hrvatsku, onu Hrvatsku, koja je najveć doprinieta, da godine 1848-49 uzdrži na posvećenoj glavi našega cesara i kralja nataknutu onu krunu, koju je Njegovo Veličanstvo baštinilo od slavnih svojih pradjedova. A kad smo na tom, da se naš govor kreće okolo godinah 1848-49, kad je vojska morala krenuti u Italiju i Ugarsku, vriedno je, da znate što i kako je pisala naša vlada hrvatskomu narodu u Istri. Pismo (manifest) objelodanjeno na Istrane god. 1848, od vlade tiskano u vladinoj tiskari (štampariji) vele izručen u vladinoj tiskari (štampariji) vele dosiovce: da budu Istrani *Slaveni*, i da se opru Talijanima. Zemlja (Italija), koja vas vabi (mami), *nije* vašega jezika. Kad bi se vi dali Talijanima u ruke, oni bi vam za koju godinu u školam i uredima sve talijanski napravili. (A to učini Austrija i prije i posli. Op. ured.) Naš premili cesar vam je obećao, da se jezik svakoga naroda imade čuvati i štovati, za to u buduće nećete više dobivati talijanske odgovore i dopise, *već sve u svojem jeziku.*

(Sliedi).

Carica i kraljica Jelisava.

Kako smo već javili u zadnjem broju preneseno je mrtvo tielo sa kolodvora nočju u svečanom sprovodu u carski dvor i to u dvorsku crkvu. Tu bijaše na sjajnom odru lies izložen u petak i subotu do podne. Na hiljade i hiljade naroda posjetilo je tom prigodom dvorsku crkvu, da bar jednom vidi, ako i u liesu zatvorenu, ljubljenu Vladaricu.

* * *

Sprovod i pogreb.

Strogo po dvorskom propisu obavio se sprovod i pogreb Njez. Veličanstva carice i kraljice Jelisave.

U subotu poslije podne nešto prije 4. sata krenuše iz dvora strani vladari i članovi vladalačkoga doma, koji su se prije sakupili bili oko cara-kralja, put kapucinske crkve.

Služinsko osoblje nosilo je žalobne livreje. Svi dielovi konjske opreme bili su crni, kočije crninom prevučene, a većinom su pod nje bili vranci zapregnuti.

U kapucinsku crkvu vozili se: kraljevna-udova nadvojvotkinja Štefanija sa kćerkom nadvojvotkinjom Jelisavom Marijom, nadvojvode Franjo Ferdinand, Oton, Ferdinand Karlo, Ljudevit Viktor, Josip August, nadvojvoda Ferdinand, veliki vojvoda Toskanski Franjo Salvator, Leopold Salvator, Ljudevit Salvator, Petar Ferdinand, Fridrik, Karlo Stjepan, Josip Eugen, Rainer, Ernest, vojvoda dr. Karlo Teodor bavarski, princevi Leopold, Gjuro i Ljudevit, nadvojvotkinja Marija Valeria, bavarska princesa Gizela; nadvojvotkinje Marija Josefa, Marija Terezija, Marija Annunciata, Jelisava Alica, Izabela, Klotilda, Marija, Marija Immaculata, Marja Kristina, Marija Reineria, Blanka, bavarska vojvotkinja Marija Jelisava, supruga vojvode Karla Teodora

Njekoliko časova prije 4 sata. u trenutku, kad je zaječalo prvo žalobno zvono na dvorskoj župnoj crkvi, izašla je na dvorska vrata žalobna kočija, u koju su bila upregnuta dva vranca. Duboko potreseni vladar krenuo je prema kapucinskoj crkvi. Sina je uzbudjenost vladala občinstvom. Bojažljivo i suznih je očiju svatko nastojao, da ugleda vladara.

Sve je jecalo. Mužkarci stajahu odkrite glave. Njemački car i car-kralj Fran Josip vozili su se u poslednjoj kočiji. Mirno i sabrano gledao je težko izkušani vladar pred sebe: heroičkom se je odvažnošću borio, da svlada svoju duboku žalost.

Kad je vladar pošao u kapucinsku crkvu, krenula su izpred dvorske župne crkve i mrtvačka kola sa zemnim ostatcima kraljice Jelisave. Poslije svršenog blagoslova zaputio se sprovod prema carskoj grobnici.

Vani počeše zvonjeti sva zvona grada Beča, navieštajući početak žalobne svečanosti. Na čelu stupaho: svećenstvo, članovi magistrata i zemaljskoga odbora i visoki dvorski dostojanstvenici. Sad su sliedila mrtvačka kola, u koja je bilo 8 vranaca upregnuto.

Niema je bol obuzela množtvo, koje se odkrite glave sa strahopočitanjem klanja mrtvoj carici-kraljici. Pokleknuti nije mogućе. Ženske i mužkarci glasnu plaču.

Pred crkvom dočekaše lies: stožernik knez nadbiskup dr. Gruscha na čelu svekolikoga dvorskog i metropolitanskog svećenstva, više nadbiskupa i biskupa.

Vrhovni meštar ceremonija, grof Hun-

vyady, dao je znak, da su članovi vladalačkoga doma i strani knezovi na ulazu.

Grobna tišina zavladala. Cara-kralja kao što i članove vladalačkog doma dočekaše kod ulaznih carskih vratiju častni otci kapucini, te ih odvedoše u refektorij, prevučen crnilom, gdje su se već bili sabrali strani vladari i knezovi.

Car je unišao u kapucinsku crkvu s carem Vilimom o desnici, te se je pobožno naklonio i kleknuo pred oltarom, puštajući cara Vilima, da stupi napried. Za tim je vladar pošao k svom klečalu, a isto tako zauzeše se i ostali vladari i knezovi k svojim mjestima. Neposredno iza cara stupaha nadvojvodkinje u dubokoj crnini, ulazeći po dvie u crkvu tako tiho, da se je jedva čulo.

Uz cara Franju Josipa sjedili su: car Vilim, prince-regent bavarski Luitpold, saski kralj Albert, rumunjski kralj Karol, srbski kralj Aleksander, talijanski kraljević Viktor Emanuel i veliki knez Aleksej.

Cim je dvor zauzeo mjesta, zazvonilo je zvono sa zvonika te je lies odnešen i postavljen na odar. Nj Veličanstvo stajalo je za ciele ceremonije blagoslova. Kad je lies unešen u kapucinsku crkvu, car je upravio na nj svoj pogled te ga nije skinuo odanle za ciele ceremonije. Kad su nosili lies izpred cara Vilima, on se je duboko poklonio.

Kad je kardinal-nadbiskup Gruscha, sam duboko ganut, zapjevao mis-rere i prekinuo svečanu šutnju, svi su prisutni bili silno potreseni. Čulo se je jecanje i siedi, ozbiljni muževi orosile oči suzama. Iz sredine najbliže rodbine, gdje su sjedile prejasne pokojničine kćeri, nadvojvodkinje Gizela i Marija Valerija, čulo se je tiho jecanje.

Poslije blagoslova lies je dignut i odnešen u grobnicu. Sad se je čuo iz gospojinske grupe opet pridušeni jecaj. Car je podigao ruku nad oči i obrisao suzu.

Sad je nadošao najteži čas, najgorči od svih. — čas opraštaja.

Dvorski službenici podigoše lies s odra te ga uz pratnju kapucina z bakljama odnesoše u grobnicu. Pontifikat išao je sa svedenstvom spreda. Njeg. Veličanstvo odpratilo je družicu svega života u grobnicu. U grobnici obavljen je posljednji blagoslov. Iza dovršene molitve predao je vrhovni dvorski meštar princ Lichtenstein patru gvardijanu ključ od liesa, te mu ga preporučio na čuvanje.

Vladar je pošao preko stuba iz grobnice, no prije nego što je ušao u crkvu, ogledao se je još jednom bolno na mjestu, gdje je ostavio svoje najdraže, što je na svietu imao.

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 21. septembra 1898.

Obća žalost, koja je zavladala svimi narodi Austro-Ugarske radi zlotvornog čina biesomučnoga Talijana, potisnula je političke događaje u zakutak. Glavnija glasila pojedinih stranaka desnice carevinskoga vieća udaraju u blage žice pozivljuć njemačke obstrukcijoniste na bratimsko sporazumljenje sviju stranaka u carevinskom vieću. Bojimo se, da će taj glas slavenske štampe ostati glas vapijućega u pustinji, jer skrajni njemački življi hoće da gospoduju nad većinom nenjemačkih naroda bez obzira na to da li je to pravo i pošteno.

Njeg. Veličanstvo izdalo je povodom smrti ljubljene carice i kraljice Jelisave sliedeće vlastoručno pismo na sve narode monarhije:

Mojim narodom!

Najteža, najgroznija kušnja zadesila je Mene i Moju kuću.

Moje Gospodje, uresa Moga prieštolja, vierne drugarice, koja bijaše Meni u najtežih časovih Moga života utjehom i podporom, — u kojoj sam Ja više izgubio, nego li to izreći mogu — neima više.

Užasna sudbina otela Ju Meni i Mojim narodom.

Razbojnička ruka, orudje biesnog fanatizma, kojemu je svrha uništenje postojećeg reda, dignula se proti najplemenitijoj Gospodji pogodiv Ju u sliepoj i bezkrajnoj mržnji u ono srce, koje nije poznavalo mržnje i koje je udaralo samo za dobro.

Usried bezkrajne boli, koja je zadesila Mene i Moju kuću povodom nečuvenog čina, koji je sav prosvietljeni sviet užasom napunio, prodire najprije do Mene glas Mojih ljubljenih naroda, blažeći Moje srce. Dočim se ponizno klanjam božjoj odluci, koja Mi je toli težku i bezkrajnu bol dosudila, moram se zahvaliti providnosti za veliko dobro, što Mi je preostalo: za ljubav i viernost milijuna, koji Mene i Moje u času boli obkoljuju.

Na hiljade načina iz bliza i daleka, od visokih i nizkih pokazala se bol i žalost za blagopokojnom caricom i kraljicom.

U ganutljivom suglasju odzvanja tužba svijuh radi bezkrajnog gubitka kano vierni odziv onoga, što se u Mojoj duši zbiva.

Kao što držim ja uspomenu Moje vruće ljubljene supruge svetom do zadnjeg sata, tako Njoj ostaje u zahvalnosti i počitanju Mojih naroda neprolazan spomenik dignut za sva vremena.

Iz dubine Mog ucviljenog srca zahvaljujem se svima za taj novi dokaz požrtvovnoga saučešća.

I kad već moraju oglušiti svečani zvukovi, koji su imali ovu godinu pratiti, to Mi preostaje uspomena na bezbrojne dokaze privrženosti i tople sućuti kao najdragocienije uzdarje, koje Mi se je moglo pružiti.

Zajedništvo naše boli obavija novi, iskreni vez oko prestolja i domovine.

Iz nepokolebive ljubavi Mojih naroda necrpim samo okriepljeno čuvstvo dužnosti, da uztrajem u podieljenom Mi poslanstvu, nego takodjer i nadu do uspjeha.

Ja molim Svevišnjega, koji me je toli težko taknuo, da mi pruži još toliko sile, da izvršim ono, radi čega sam pozvan.

Ja molim, da On Moje narode blagoslovi i prosvietli, da uzmognu pronaći put ljubavi i sloge, na kojem bi uspjevali i sretni bili.

Schönbrunn, 16. rujna 1898.

Fran Josip. v. r.

Dopisi.

Iz Dubašnice pišu nam 15. t. mj.: Riedke čujete, g. uredniče, glasove iz naših krajeva; tá nije niti čudno. Protivnici nakon bezuspješne i uzaludne borbe proti narodnoj stvari, kao da se u svoje kavačnice povukoše, da i nadalje kuju i ruju proti svemu, da tako rečem, što je pošteno i pravo, u nadi, nebi li još kada svojom one-moglom desnicom poprimili kormilo i poveli nas k blaženoj zemlji biede i nevolje. Dok je još živjela, da bolje rečemo, životarila „*Pravа*“, vidjeste i s naših strana po koji dopis u njoj, nu po izčeznuću iste, reć bi, da je nestalo i naših „*pravih*“. Ali nije tako. Njekoji od istih šute — njekoji pametnjaci opet — postaše „krivi“. Jer dok govore s nama, govore proti njoj i proti istomu zaretniku joj; dok govore s drugima pako, kuju ga u zviezde i hvale kao poznata rodoljuba one vrsti: „*Ubi bene ibi patria*“. Živio ti buh-domovina, uzeše si dakle za geslo naši dvoličnjaci. Drugi opet zadnje još vapaje i uzdisaje! rijedke duše ali težke, šilju listom „*Mattino*“ i „*Piccolo*“ tražeć ne bi li ih još ova nesudjena braća bilo kako utješila.

Nu nije nam to na pameti bilo, da pišemo, već glavno nam bijaše, da Vam napišemo par redaka o našoj veselici, koju su obdržavali naši djaci uz pripomoć naših njekojih rodoljubnih gospodjica učiteljica i gospode učitelja u nedjelju dne 28. pr. mj.

Presdtavljalo se do duše već dvije godine, nu nikad se ništa osim zastora proskrbilo nije, i sve to radi toga, da se dade podpora hrv. čitaonici, o cvjetanju koje ne možemo se baš pohvaliti. Tá mora da bude tako. Godine loše, ljudi ne mogu da izplate niti ono malo članarine, a oni koji bi to mogli, nisu ni članovi čitaonice. Sada tek zadržala si mladež dobivenu svoticu, da za čitaonicu štogod nabavi. Znati bo valja, da mora naša mladež svaki put, kad se predstavlja, sve potrebito iznajmiti od domoljubnih osoba.

Veselica je izpala vrlo lieno kao što smo to i očekivali od vriedne mladeži. Svi si osvjetlaše lica. Istina, nit je bilo tamburanja, niti pjevanja, o čem kod nas do sada niti govora može biti, no ipak dvijem vješto izvedenim šaloigrama i deklamacijama posve udovoljilo se prisutnom občinstvu. Posjetila nas medju ostalima liepa četa dičnih svećenika i učitelja, pa i izdaleka, koji ne štediše truda, a da vide i čuju našu rodoljubnu mladež — zemljake. Koji se pako ne odazvaše pozivu osobno, sjetiše se priposlav po koji darak, tako naš dični starina Dr. Dinko Vitezić kao uvjek tako i sada nije mladeži zaboravio, a nijesu zaostali ni drugi, tako preč. gosp. pop Ivo Šintić, kanonik u Cresu, velečč. gosp. Dr. Dražić liječnik i M. Č. gosp. Andrija Juranić, duhovni pomoćnik u Cresu, kojim svima budi izrečena iskrena hvala.

Nakom predstave potrajala je zabava sve do kasne večeri; kući ponesao je svatko sladku uspomena na krasno uspjelu zabavu.

Iz Rieke pišu nam 16. t. mj. Nekoji naši narodnjaci, kojim je bilo dosadilo da je naša čitaonica osamljena i da smo u njoj opasani tobož kinezkom zidom, u družtvu sa vladinimi ljudi iz Sušaka mješali su i mutili su medju članovi toliko, da je na velikoj skupštini prodrla u odbor većina ljudi, koji su željeli ići pokloniti se guvernera. Deputacija je išla k njemu, a on pak na 2 veljače ove godine povratio je posjet: primili ga pristojno čitaonica a skoro su i nekoji sveti Tome vjerovali, što su nekoji članovi tvrdili, da će iza onog koraka, naše stvari na Rieci krenuti na bolje: da ćemo imati pučku školu, da ćemo dobiti nekoliko sjedala u zastupstvu itd. To je naš Jože govorio svakomu, koi ga je ga je htio slušati, mahao štapom i rukama po Adamićevom trgu kano mahnit od zadovoljstva.

Na prvi t. mj izašla je na Sušaku „*Hrvatska Sloga*“, tjednik sa jako umjerenim programom. Riečke novine o njoj nisu do sada niti pisnule, ali „*Gazzeta del Popolo*“ vladin list (koga Riečani nit ne čitaju) da pogladi malo Riečane, ona je prva pod naslovom „*La redenzione di Fiume*“ napunila uvodni članak sa ruglom i izsmjehavanjem na Hrvate i hrvatski jezik, tvrdeć, da ovdje svaki govori talijanski čak i madjarski, a nimalo hrvatski, upravo kako da bi pisala to kakva iredentska novina.

Videći Madjari, da Riečane peče, što nemogu imati zastupstvo, i što imaju nametnuta načelnika, za ublažiti bol nadritalijana, naši su jednoga gladnoga Rabljana, koji njim piše kako oni žele nebi li, vriedjajuć Hrvate, Riečani zadovoljili one iste Riečane, koji su na 4. aprila guvernera dobro izfućkali!

Za Hrvate je to posve druga stvar; za one, koji su išli u palaču klanjat se grofu a ne fućkati; za one koji su u čitaonici ustali, i s njim se rukovali, za njih je ruglo i smieh s madjarske strane. To je fakta, koja nemože zaniekati niti vetreni Jože, nit oni drugi, koji su već puta očitovali, da se oni žele ponašati po europejsku s Madjari; oni se doduše tako i ponieše ali Madjari im na azijatsku odvratiše. Vidi se, da su i Madjari štošta naučili od austrijskih vlada a nas neće opametiti niti najglasnije duške.

Franina i Jurina

Fr. Ča da su lovranski talijani paričali nekaku fraju?

Jur. Aj nisu lego Rečani.

Fr. Kako to?

Jur. A lepo. Kada se shode rečkim Talijanom malo kumedijat, al kada bi se radi naiokat *domaćega*, pišu va Lovran, neka „Lega“ parića fraju.

Fr. Ča je temu tako?

Jur. A tako tako; ter na fraju pridu skoro sami Rečani; oni pošalju svoje banderi, dajn svoji beći i sć čaj za potrebu.

Fr. Tako ti mane reci, onda je lahko Lovrancem frajat.

Različite viesti.

Dogovori bečke vlade sa prvaci pojedinih stranaka većine carevinskoga vieća. Ministar predsjednik sazivlje opet kolovodje pojedinih stranaka većine carevinskoga vieća na dogovor za predstojeće zasjedanje carevinskoga vieća, koje počinje 26. t. mj. U ponedeljak sastati će se na poziv grofa Thuna prvaci klubova poljskoga, češkoga, katol. konservativnoga i slav. kršćanske sveze.

Ministar predsjednik grof Thun nastoji bez dvojbe predobiti za svoj program (koji nije valjda ni njemu poznat) članove većine carevinskoga vieća, nu mi se nadamo, da mu neće poći za rukom i ovaj put upreći pod svoja kola sve dosadašnje klubove većine — bezuvjetno. Očekujemo napose od hrvatsko-slovenskih zastupnika, da se neće dati pod voz g. grofa Thuna, u kojem vozu bili su do sada smatrani kao peto kolo.

Naslov i značaj c. kr. kot. poglavara. Upravitelj c. k. poglavarstva i namjestnički tajnik u Poreču g. Alojs Lasciac dobio je naslov i značaj c. k. kotarskoga poglavara. Porečka „*L' Istria*“ mu čestita.

Mihotići (občina Kastav) 20. t. mj. Danas predali smo g. uredniče materi zemlji mladjahne kosti čestite djevojke i vriedne Hrvatice gčne *Ide Šepić*-Tometove, kćerke Ivana Šepića. Pokojnica preminula je dne 18. t. mj. nakon duge bolesti u 22. godini — providjena sv. Otajstvi za umiruće.

Od postanka naše ženske podružnice bijaše Ida njezinom članicom, a dok je mogla i blagajnicom.

Težak je to gubitak za tužne roditelje, koji su ove godine pokopali sina mladića a eto sada kćerku u najljepšoj dobi života. Ucviljenim roditeljem i svojti naše iskreno saučešće, a duši naše čestite Ide vieđni pokoj!

Gorički zemaljski sabor otvoren. Ponedeljak dne 19. t. mj. otvoren je izmedju zemaljskih sabora Austrije jedini sabor u Gorici. Kako je poznato nije ovaj sabor zasjedao u vrieme zasjedanja ostalih zemaljskih sabora Austrije t. j. početkom ove godine, jer zastupnici slovenskoga naroda na Goričkoj nisu htjeli kod razprava sudjelovati znajuć, da bi tim naškodili moralnim i materijalnim probitkom slovenskoga pučanstva pokrajine.

U sjednici od ponedeljka bio je prisutan i novi knez nadbiskup te svi slovenski zastupnici. Neznamo jošte pod kojimi su uvjeti slovenski zastupnici Goričke stupili na novo u zemaljski sabor.

Prva sjednica občinskoga zastupstva u Višnjanu. Dne 3. t. mj. sastalo se novoizabrano zastupstvo občine Višnjan na prvu sjednicu (iza konštituirânja), da raz pravi tekuće poslove. Prisutni bijahu svi občinski zastupnici. Načelnik predstavi nakon pročitana zapisnika zadnje sjednice novoga tajnika u sobi g. *Palavršića*. Zatim se prešlo na dnevni red.

Zastupnik De Cole pita načelnika neka dade pročitati zapisnik zadnje sjednice staroga zastupstva. Načelnik mu odgovori, da toga učiniti nemože, jer toga zapisnika nije medju spisi našao.

Zastupnik *Gašparini Ivan* Gržina progovori najprije hrvatski pak talijanski o predstojećem imenovanju župana za pojedine porezne obćine.

Na to ustaše zastupnik *Deklava* iz Markovca te prosvjeduje odlučno proti tomu što se u zastupstvu govori hrvatski, čega da nije do sada nikada bilo. Tomu novopečenomu Talijanu odobravali su silno njegovi drugovi i občinstvo na galeriji. Zatim je izašlo iz dvorane 10 zastupnika i občinstvo sa galerije. Ono što se nije podufao izreći nijedan pravi Talijan, rekao je nazovi Talijan *Deklera* iz Markovca. On si je stekao zaista vječnu slavu za talijanstvo Istre.

Sliedeća sjednica imala se obdržavati koji dan kasnije, te očekujemo — od tamošnjih prijatelja, da nas o tečaju iste obaviestiti izvole.

Glavnu skupštinu obdržavalo je prošle nedjelje talijansko političko družtvo za Istru u gradiću Cittanova. Ako nam prostor lista dopusti svratiti ćemo se jošte na ovu skupštinu tal. pol. družtva, osobito na dragocieno priznanje njegovog predsjednika o *tudjem elementu* (carska mornarica) u Puli, koji bi mogao promjeniti narodnosne odnošaje toga grada — kad bi to *hotio!*

„**Mattino**“, ne „*Il Mattino*“ *iz Trsta*, nego „*Mattino*“, koji izlazi u Rimu, u sredini Italije, piše ovo što donosimo u prevodu iz „Neue Freie Presse“ (1219 jutranje izdanje): „Bolje je biti rodjen Samojedac, nego li kao Talijan morati gledati nemoćan obezčašćivanje i razpadanje svoga jednom toli slavnoga naroda. U posliedn

njih četirih godinah bio je život četirih plemenitih, nedužnih ljudi talijanskimi bodeži uništen. Mi (Talijani) nesmijemo već reći, da anarhisti nemaju domovine. Nećemo se oteti tvrdomu udesu. Prolivena krv pada nam (Talijanom) na obraz. Mi moramo priznati, da su Caserio, Angiolillo, Luchéni proizvod naše jedva popravljive etičke propasti. S toga nije neopravdano, da sramota njihove pokvarenosti na naš obraz pada, i našim čelom daleko vidni znak usjeca. Mi neklevećemo našu domovinu; prava je istina, da naš puk u njegovoj težkoj borbi za obstanak svim se zlim nagnućem podaje, za koja je ljudska narav sposobna. Naši zemljaci putuju svake godine u tudjinu, gladuju, utučeni duševnom sliepoćom, nenavadni i nesposobni, da računaju na svoju snagu i da ju častno uporabe. Medju njimi dobiva anarhija lahko i stalno svoje ubojničko oruđje. Jučer su žalovale Francezka i Španjolska; danas je red na Austriji, našemu vjernomu savezniku, *a kriv je opet pripadnik našega roda*. Kad ćemo odgovornost za tu sramotu podpuno osjetiti? Kad ćemo se konačno uvjeriti, da ne smijemo težiti za drugom prednosti, nego za onom bodeža ako nenapnemo sve sile, da izbavimo naš puk iz stanja gruboga neznanja i čudoredne propasti?"

Ovo talijanskim listovom Istre i u obće Primorja na razmišljanje i uvaženje!

Iz Vižinade pišu nam 18. t. mj. Po davnom običaju bila je i letos dne 15. agusta t. j. na *Velu gospu* svečana sv. misa na *božjem polju* nedaleko od našega mjestanca.

Pod sv. misom pobirao je uviek crkveni poslužnik milostinju, što bi on uviek do ovoga ljeta pitao u jeziku puka, u hrvatskom jezku. Kod zadnje svecanosti nije taj poslužnik pitao milostinju nikako, a kad ga je netko upozorio zašto nepita milostinju po starom običaju rekao je, da ju hrvatski pitati neće.

Netko ga je valjda savjetovao neka hrvatski milostinju nepita jer bi se tim uvriedili nazvi Talijani, pak je on radje prepustio pitati milostinju nego li da zadovolji puku i davnom običaju. Eto kamo vodi strast naših talijanaša!

Talijanska razprava sa Hrvati pred okružnim sudom u Rovinju. Od tamo pišu nam kolike sliedi: Dne 15. t. mj. obdržavala se razprava u gradjanskom poslu u Rovinju. Obe stranke govore *samo* hrvatski. Zastupnik je ine dr. Ghira zahtjevao je, da se razprava vodi talijanski pozivom na §. 14 ital. postupka. Sud je odbio taj zahtjev, jer taj §. bje za Istru preinačen zakonom god. 1883. Tada je dr. Ghira zahtjevao tumača za hrvatski jezik. Sud je zahtjevu zadovoljio, jer član sudjelujuceg sudbenog dvora nije bio vješt hrvatskom jezku.

Tako se eto u Rovinju držala razprava posredovanjem tumača u poslu, gdje obje stranke i svi svjedoci neznadu drugog jezika, do li hrvatskog. Tumačem je pa bio g. Moscarda, koji nije bio u stanju a niti u dužnosti, da prevede hrv. izvadjanja odvjetnika zastupajuceg jednu stranku. Time se pretvorila u talijansku razprava na sudu kod kojeg je 7—8 sudaca usposobljenih i vještih hrvatskom jeziku. Govorilo se, da su ti sudci bili pozvani u Rovinj u svrhu, da se bude moglo bar ovdje držati razprave i u hrv. jeziku.

Taj slučej nas uči, koliko je u tomu istine. Stoji činjenica, da dočim su nam pozivom tih sudaca u Rovinj posve poitalijanili kotarske sudove u pokrajini, u Rovinju se nje ništa p boljše-lo, izim što se kad i kad podkrade koja hrvatska odlučica.

„Der Süden". Uprav je izašao br. j 6. ovoga je linoga glasila u njemačkom jeziku za interese hrvatsko-slovenske. Sadržaj lista vrlo je zanimiv i bogat. List „Der Süden", koji su poarenuli gg. zastupnici slovensko-hrvatski u carevinskom vieću, jedini je pravi i nadležni tumač interesa i težnja hrvatskoga i slovenskoga naroda. Uz to je časopis *„Der Süden"* dosljedan pristaša i borac za slavensku uzajemnost, koja nam jamči, da će se naši narodni ideali prije ili kašnje ipak oživotvoriti. Osim toga imade *„Der Süden"* zadaću, da na temelju istine i prava upoznaje tudjinu sa našim odnošajima i težnjama, ter da pobija neistinu i nepravdu, koju o nama svigdje šire neprijatelski nam listovi *židovsko-njemački i madjarski* itd. Na numa je, *da osiguramo obstanak ovoga neustrašivoga borca našega na publicističkom polju*, te da njemu pružimo i sredstva za ojačanje i potrebiti razvitak. U Hrvatskoj imade kod imućnih obitelji, u kavanama, gostionama itd. još silesiju svakojake „Presse" „Tag" i *Volksblatta"* i *„Zeitunga"* *bacimo ovaj čifutsko-njemački otrov na polje i predplaćujmo se na „Der Süden"*.

Dioba obćine Pomjan. U zadnjem zasjedanju istarskoga sabora od talijanske većine prihvaćena zakonska osnova o diobi obćine Pomjan zadobila je Previšnju potvrdu. Usljed te osnove dieli se sadašnja mjestna obćina Pomjan u dvie mjestne obćine, i to Pomjan i Marezige.

Pod obćinu Pomjan spadati će od sada ove porezne obćine: Pomjan, Šmarje, Gažon, Krkavce i Kostabona. Pod obćinu Marezige porezne obćine: Marezige, Trušku i Bošte.

Istarski talijanaši, dotično njihova saborska većina nada se, da će, kad nije mogla zavladati sa starom mjestnom obćinom Pomjan, dobiti u svoje ruke bar jednu od ovih dvih novih, nu mi se čvrsto nadamo, da su se gospoda Talijanaši ljuto prevarili u svojem računu.

Krstić proti Arbanasom. Prigodom Krstićevog sastanka u Matuljah dne 15. agusta o. g. izjavio je Krstić nekolicini, koji ga interpeliraše za mnogo stvari medju ostalim glupostima i sliedeće: „Prigodom mojeg zadnjeg boravka u Arbanasih izjavio sam Arbanasima samo to, da ću prestati sa izdavanjem lista, podnipošto pako nisam izjavio, da oporičem sav svoj dosadašnji rad i da neću više raditi na uštrb hrvatstva u Istri. Čudim Vam se inače, gospodo, kako se možete u obće pozivati na Arbanase kad su svi prigodom gori spomenutog sastanka u Arbanasih izjavili, *da je njima srejedno, dali je u Istri zastupnikom Bartoli ili Laginja*. Za tu tvrdnju pozivam se na svjedoke g. don Ivu Prodana, trednika, g. Antuna Vuklića, krčmara i na g. L. P. Ivelja, trgovca u Arbanasima".

Poznavajuć Krstićevu prošlost, njegov rad i beznačajnost nimalo se nismo začudili toj njegovoj tvrdnji, tim manje, što nam je malo pred tom tvrdnjom prisizao, da je Hrvat dušom i tielom a niti četvrt sata iza toga, da u njemu ne teče slavenska, već arbanaška krv.

Poznavajuć s druge strane Arbanase kao poštene i odaševljene Hrvate sciemo, da nije pravedno, da se o njima tura u sviet po jednokrvnom njihovom bratu takva laž i ljaga, pa ih ovime upozorujemo, da pozovu Krstića na red i odgovornost. *Nekolicina.*

Za istinitost navedenih Krstićevih rieči jamče: (Sliede podpisi, koji se nalaze u našem uredničtvu i na zahtjev možemo je svakomu poštenomu čovjeku pokazati Op. Ured.)

Plod Krstićevog rada. U predzadnjem broju „N. Sl." obećasmo, da ćemo se još povratiti na *madji* tabor u Matuljah i na njegove faktične i eventualne posljedice, pa eto nas, da izvršimo svoje obećanje.

Dok nije došao zloglasni *Krstić* u našu liepu Kastavštinu, vladao je mir medju pukom, medjusobna ljubav i štovanje viših, napose naših crkvenih i svjetskih poglavara. Svećenika se je držalo svećenikom, učitelja učiteljem, činovnika činovnikom i svakoga se je štovalo onako, kako je to njegov stališ i zanimanje zahtjevao. Napose svećenik je vriedio mnogo u očima naroda. On mu nije bio samo duševni otac, već često i svjetovni savjetnik i vodja. Njegovo mnienie i savjet vriedio je više nego onaj budikojeg svjetovnjaka. Njegova rieč u crkvi nije padala na kamen, već u srca, pa je nosila obilat plod.

Svjetske poglavare i oblasti poštovalo se je strahopočitanjem; imade, ili da se bolje izrazimo, bilo je pred par godina u našoj obćini staraca, koji su mnogo puta bili na Voloskom, ali gdje je sud, toga nisu znali. Medjusobne malene razmirice većinom se je rieševalo onako privatno bez sudca i advokata.

Što pak vidimo danas? U nekojih stranah obćine ona stara sloga, medjusobno štovanje i ljubav izčeznule su kao da ih nikad nije bilo; brat mrzi brata, otac sina i gleda kako bi mu veću štetu nanio; oblasti i njezine činovnike ignorira se, učitelje i svećenike gleda se prezirom, njim se pripisuje kojakakva umišljena nedjela, predbacuje im se nepoštenje i zlobu, psuje im se Boga i svetce itd. U nedjelju se neide više onako mnogobrojno k svetoj misi, ili ako se i ide, dodje se iz dugog časa, te mjesto da se ide u crkvu, stoji se pred crkvom u živahnom razgovoru o kojekakvim stvarima.

Tučnjave, proklinjanja i psovanja su na dnevnom redu, napose nedjeljom uz čašu vina. —

Pitamo li se, gdje je i koji je glavni uzrok toj nesreći? Da li su oblasti to zakrivile, ili učitelji i svećenici ili tko drugi? Nećemo ovdje pjevati hvalospjeve ni oblastima, ni učiteljstvu, ni svećenstvu, ali moramo o ovim potonjima napose reći, da savjestno više svoje velike dužnosti i u školi i crkvi i izvan jedne i druge. Što se tiče oblastih, iztaknuti ćemo samo to, da su one doprinesle tomu zlu i to neposredno time, što su pustile, da se to zlo uvadja, te što nisu iz prvog početka podnzele oštre mjere proti onima, koji su krivi tomu zlu. — Nastojati ćemo opravdati tu svoju tvrdnju.

Kamen smutnje i uzrok čielom tomu zlu treba pako da tražimo negdje drugje. Junačina Krstić imat će za mnoga svoja djela odgovarati pred Bogom, a nećemo pogriešiti ako uztvrdimo, da će i za gori iztaknuto zlo. On bo je začeo, došav u Kastavščinu, širiti medju neuki narod nezdrave pojmove, on je začeo svadjati brata sa bratom, otca sa sinom, on je naučio narod nepoštivati zakone, psovati i mrziti svećenstvo i svakoga, koji mu nije bio po volji. U svojem smradnom listu napadao je naše vriedne zastupnike, naše svećenstvo i učiteljstvo, obćinske poglavare i inače zaslužne i poštene ljude predbacujuć im kojekakva nedjela i varajuć narod, da rade s njegovim novcem, a samo za svoj žep i svoju korist, da će ga 'prodat', izdati itd. itd. Njegovo glasilo prolazilo je cenzuru, košto i druge novine, nu koliko se sjećamo, nije bilo nikad zaplienjeno.

Krstić je sazivao i sazivlje na tajne sastanke svoje generale, na kojima im dava uputе, kako da rade i govore. Ovi onda, došavši medju narod, pripovedaju što im je majstor Krstić ulivao u dušu. Sam Krstić pako ne boji se bilo javno bilo privatno napadati inače poštene ljude, što najbolje dokazuju one skoro danomične razprave na Voloskom i kazne, koje je morao pretrpiti za to. Videći pako, da svojom dosadašnjom politikom neuspjeva više, barem ne na zadovoljstvo onih, koji su mu korito punili, začeo je širiti za neuki puk zamamljive a inače vrlo pogubne socijalističke ideje. U to ime pozvao je na svoj zadnji sastanak poznatog socijalistu Kristana, koji je svojim govorom nastojao, da ugrije i učvrsti mržnju naroda proti svećenstvu, proti bogatašima i oblastima. Sam Krstić izjavio se toga dana u družtvu, da baš u Kastavščini bogataši izsisavaju i gule narod, a svećenici, da ih u tom podupiru, po da bi ove potonje trebalo objesiti, da ih ptice izjedu. — Posliedice toga sastanka vidjele su se već istoga i budućih dana: psovalo se i klelo svećenstvo, da se Bog smiluje! Znade Krstić predobro, da naš narod na Kastavščini nije politički zrio, znade on dobro, da će svojimi socijalističkimi nazori po koju ribica dobiti na zamalj.vu udicu, ali i oblasti bi morale znati, koje posliedice bi to moglo imati. One bi morale znati, da je baš Krstić kamen smutnje, pa bi morale baš njega najstrože kazniti. Razne prituzbe na sudove od strane privatnika, obćinah putem novina i oružnika, jasno dokazuju njegovu krivnju.

Za zadnji sastanak njegov u Matuljah nije obćina bogata jamčiti za mir i red, a ipak se je Krstiću dozvolio taj sastanak. Da bi to bila koja druga osoba, primjerice od hrvatske stranke, po gotovo bi se drugčije postupalo. Čujemo, da se jedna visoka politička osoba, na upit jednog velikog dostojanstvenika izjavila, da se Krstića ne može prognati iz Kastavščine, jer da je Cislajtanac. Pitamo mi tog visokog gospara, zar je to jedini uzrok i zar kazneni zakonik ne pozna prognstvo iz mjesta, pokrajine itd. za Cislajtance u Cislajtaniji? Svršavamo za sada sa opazkom: Neka pazi onaj, koji će za sva ta zla odgovarati barem — Bogu.

Izkaz

prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru tekom mjeseca srpnja tek. god. 1898.

Gosp. Fran Anaković, župnik u Privlaci svoj mjesečni prinos za srpanj . . . . . f. 1.—

Gosp. Mihovil Barbić, kapelan u Poljanah sakupljenih u veselom družtvu na Petrovo . . . . . f. 3.55

Uredničtvo „Hrvatskog Branika" u Mitrovici darovanih od velč. g. Paussa, kanonika i župnika u Rumi i od jednog Hrvata iz Rume namjesto vienca na odar blagopok. Terezije Relić, rodj. Peršin od svakog po 5 for. ukupno . . . . . f. 10.—

Uprava „Narodnog Lista" — Zadar poštanskim checkom sakupljenih u Dalmaciji i po njem već oglašenih . . . . . f. 53.30

Nakladna tiskara Antuna Scholza — Zagreb od uprave „Hrvatske Domovine" sabranih i oglašenih kroz god. 1897. . . . f. 241.77

Gdjica Emilja Osojnak, blagajnica ženske podružnice u Mihotićih dio članarine . . . . . f. 10.74

Gdična Lina Jenko — Podgrad sabranih pri crnoj kavi i jagodicah . . . . . f. 1.65

te predanih njoj od:

a) Rajka Logar iz Pregarja mjesto kriesa na predvečer praznika sv. Cir. i Met. . . f. 1.—

b) Tihomila Jenka iz Podgrada od fotografija sabranih . . f. —.65

Gdjica Ivanka Osojnak, blagajnica podružnice u Mihotićih članarine . . . . . f. 25.50

a kao dara . . . . . f. 1.—

U najmovnoj prigodi za ljetno stanovanje izmedju g. prof. Rešetara i gosp. Petra Priskića kućevlastnika u Opatiji obojica suglasno darnju družbi prieporni iznos . . . . . f. 10.—

(Konac sliedi.)

Otvoreno pismo.

Poglavitomu gospodinu *Alojziju Fabiani*, c. kr. kot. poglavaru kano predsjedniku c. kr. kot. školskoga vieća u Voloskom.

Već dulje vremena pronosi se glas u kotaru, kojim vi upravljate, da je jedan od Pučkih učitelja Vašega kotara počinio tako nemoralan čin, da ga na ovom mjestu niti spomenuti nećemo

Za taj čin čin čuo je c. k. kot. školski nadzornik g. *Uršić*, koji je vami neposredno podredjen.

U interesu javnoga morala i radi ugleda našeg čestitog učiteljstva, pitamo Vas, poglaviti gospodine, da li Vam je štogod poznato o tomu zločinu, i ako je, što ste do sada učinili, ili što kanite učiniti, da se naput stane javnoj sablazni i da se zadovolji težko povriedjenom čuvstvu jednog diela pučanstva Vašega kotara? *Uredničtvo „Naše Sloge"*.

Listnica uredničtva.

Gosp. X.+Y. M. Lošinj. Nemogosmo danas; očekujemo nastavak. Živio!

Gosp. N. N. Rieka. Vrlo nam je začudno što šaljete žaobe proti tomu družtvu našemu listu. Ta zašto nebi primili ovakve prituzbe — ako su opravdane-zagrebački listovi. Valjda se nemoje kazati istinu u brk nikomu: ako da, tad ih tjerajte. Sada imadete hrvatski list i na Sušaku; on će primati bez drojbe utemeljene i pravilno pritužbe bilo proti komu. U ostalom znajte, da smo mi radi sličnog članka o istom družtvu primili od ugledna člana ravnateljstva vrlo oštru sapunadu, i to većinom radi Vas, rieckih Hrvata, koji da neshvaćate položaja i da se gubite u trican i kučinah puštajuć tudjincu, da se u Vašem domu širi i šepiri po miloj volji, Dokle, manje besed a više dela. Da ste nam zdravi!

Listnica uprave.

Nepoznatom reklamantu — Pula —. Polikarpo. Vašu reklamaciju vratismo jer bijaše zatvorena i obterećena globom od 10 nvč Pismo, kojim se list reklamira, prosto je od poštarine ako nije zatvoreno i ako je iz vana na naslovu napisano: Reklamacija.

Nadalje uplatiše za „Našu Slogu" p. n. gg.: B. P. Selo Rovinjsko 2. for., M. I. Lindar 5, C. A. Roč 2, B. R. Sušak 6, C. R. Crkvenica 2. B. I. Sušnjevica 3. L. Dr. A. Varaždi. Toplice 15, D. J. Jelša 2, B. F. Pićan 3, J. M. Grobnik 6, V. i H. Sušak 3, F. J. Kol revac 7.50, J. M. Novoselo 2, H. F. Mali Lošinj 5, D. I. Tinjan 6. D. N. Benkovac 10, M. J. Galežan 2, M. M. Opatija 4, K. K. Sv. Foška 7, G. J. bogoslov 2, J. Dr. M. Krapina 2.10, A. J. Oprtalj 3, J. K. Brseč —.40, Podgrajska posojilnica in hranilnica za oglas 3.50, S. I. Diracje —.67, S. A. Podgrad 35. N. Žit. Krk 2.50, L. A. Pula 3, P. J. Vrbanci 3. P. N. Rieka 10.

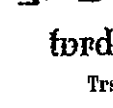

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Prave brnske suknene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za muško orijelo stoji samo

for. 3·10 iz dobre
„ 4·10 iz dobre
„ 4·50 iz dobre
„ 6·— iz bolje
„ 7·75 iz fine
„ 9·— iz najfinije
„ 10·50 iz još finije

prave ovčje vune

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Boden, Peruvienne, Doskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd, razašilje uz tvorničke cieno kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Amhof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerno uzorku.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno zaručí nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke cieno bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

G. LIKAR

u Gorici, Sjemeniška ulica broj 10

trgovac sa pisarničkimi i školskimi predmeti te svakovrstne papirnate robe uz najniže konkurenčne ciene, preporuča se svojim slavenskim zemljakom najuljudnije za mnogobrojne naručbe

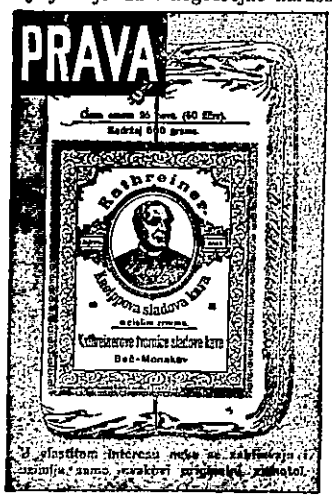

U slučaju interesa neka se zahtijeva izrijekom samo gornjeg prispjelog zavitka.

EMERI

jesu posude za kuću, konobu, vrt, polje, vinograd, radionicu, tvornicu, ladju itd. mjesto kabla, brentače, vrča, golide itd.

Uvjek su gotovi za porabu, čvrsti su trajni, ugledni, lahki te prikladniji za svaki posao nego li obične posude.

Dobivaju se na veliko i malo u radionici tvrdke

Schivitz & Comp.

u ulici Commerciale (trgovačka ulica) br. II u Trstu, na malo takodjer kod drugih trgovaca ovdje i u pokrajini.

Prospekt sa cienci razašilje se na zahtjev.

Phönix-Pomade

Na izložbi za njegova nje zdravlja i boleš nika u Stuttgartu 189 zagradjena odlikom jest po mnienju lie nika i prizn ta sa bi ljadami zahvalnica Jedino postojeće s stiau pravo i sečko dljivo sredstvo da gospodjem i gospodi izrast podpuna i bujna kosa i da zapriječi odmah opada panje kose i tvorenje prhuta; ona pospješuje i kod posve mlade gospode rast jakih brkova. Jamči se za uspjeh kano i za neštetnost. Lončić 80 nvč. poštom ili pouzetjem 90 nvč. **K. Hoppe,** Beč I. Wipplingergasse14.

Zahvalnice!!

Štovani gospodine!

Zahvaljujem Vam, što ste mi tako izvrstan lieh proti kašlju i prsoboli poslali. Potrošio sam jednu bocu trputčevoga soka, pa mi je kašalj i prsobol skoro prestalo. Pošljite mi odmah još 3 boce Vašega izvrstnoga trputčevoga soka a uz to i 2 omota čaja proti kašlju. Sa veleštovanjem

U Divači, 19. listopada 1897.

Vaš zahvalni
JAKOB SUPPAN.

Trputčev sok (Spitzwegerich-Saft), koji tako izvrstno djeluje proti kašlju, prsoboli, promuklosti, težkom disanju pa i za stare bolesti, dobiva se uviek svjež u ljekarni k Zrinjskomu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg broj 20.

Neka svatko pazi na zaštitni znak, jer samo onaj trputčev sok je iz moje ljekarne; koji ima na boci sliku *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga.

Ciena boci trputčevog soka sa točnim naputkom 75 novčića.

Uz trputčev sok dobro je i gorski čaj proti kašlju rabiti.

Ciena jednog omota gorskog čaja proti kašlju sa točnim naputkom 85 nč.

Jedno i drugo šalje se svaki dan uz poštarsko pouzeće. Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kištieu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Cienjeni gospodine ljekarniče!

Prije kratkoga vremena naručio sam od Vas jednu bocu pojačanih švedskih kapljica; ove su meni i mojim znancem tako dobro djelovale, da Vam se moram na tom dobrom lieku najtoplije zahvaliti. Izvolite mi za moje znance još tri boce po 80 nvč. poštarskim pouzećem poslati.

Modruš, dne 26. svibnja 1898.

Sa štovanjem
VID ZANIĆ.

Prave pojačane švedske kapljice djeluju izvrstno proti svim želudačnim bolim, popravljaju probavu, čiste krv, jačaju želudac. Od ovih se kapljica izgube sve bolesti želudca i crieva, a dobije se dobar apetit.

Treba paziti na zaštitni znak, jer samo one pojačane švedske kapljice su iz moje ljekarne, koje imadu na boci sliku *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga.

Ciena jedne boce pojačanih švedskih kapljica sa točnim naputkom 80 nvč.

Šalje se svaki dan uz poštarsko pouzeće.

Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kištieu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Naručbe, koje iznašaju 5 for. i više šalju se franko.

Vrlo poštovani gospodine!

Moja žena ležala je tri mjeseca od trganja i kostoboli. Čim je počela upotrebljavati Vaše „mazilo proti kostoboli" ostala je već za tri dana, pa danas hvala Bogu boda. Zahvaljujući se Vama na tom izvanrednom mazilu, ostajem

U Strmcu kod Stubice 12. travnja 1898.
sluga pokorni
BARTOL LISIČKI.

Mazilo proti kostoboli (Fluid) je veoma dober lieh proti trganju i kalanju u kostima, rheumatizmu, bolima u križicah, proti prehladam, kod propuha i. t. d. Mazilo jača izmučene žile, te kriepi starce, koji pate na slaboći nogu.

Svaka boca mora biti providjena sa zaštitnim znakom t. j. slikom *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga, jer samo ono je mazilo iz moje ljekarne, koje taj zaštitni znak na boci nosi.

Ciena jedne boce mazila proti kostoboli sa točnim naputkom 75 novčića.

Svaki dan se uz poštarsko pouzeće razašilje.

Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kištieu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

U ljekarni J. TOMAJA nasljednik

ZAGREB Ilica br. 12 — **A. VINGER** — ZAGREB Ilica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganeu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, hljeđoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj kriljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili svedska životna tinktura (Lebensessenz) Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u želiei želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporačam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za obćačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhnje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i otekliui poslje težkoga napora, za obnčivanjo i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dra Spitzera pomast za lice proti snećanim pjegam, madežom, raznim pjegam ili fleckovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, njeènost; bjelocu i finoću obraza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tome spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prenugodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodić.. proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Selaku lieči uspješno, bolesti živaca nepokoji, glavobolju, trzanje, histeriju, zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sjede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljiju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zalha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Dolenc u Trstu

Broj 36. U Trstu 29. septembra 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cieniku ili po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom naputnicom (asegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbliži poštu valja točno označiti.

Kamu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Izuzam 14. julija, 18. agusta, 8. septembra i 8. novembra.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nefiljegovani listovi se neprimaju Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Farneto br. 14.

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom raste male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

Hrvatski jezik na sudu.

U zadnjem broju donieli smo viest iz Rovinja o razpravi u gradjanskom poslu na tamošnjem sudu, te smo iztakli kako je sudbeni dvor vodio razpravu pomoću *tumača*. Danas se opet svraćamo na ovom mjestu na isti predmet i to sa strogo zakonitog gledišta, bez obzira na političko-narodnu stranu dotičnog zaključka suda rovinjskoga.

U Istri neima zakona, koji bi odlučivao, da je jedan ili drugi jezik uredovni jezik suda. Naši protivnici htjeli bi u tom pogledu učiniti zakonom starodavnu nepravdu izključivosti talijanskoga jezika, ali već obzirom na temeljne državne zakone nemože im to poći za rukom. Još manje su uspjeli naši protivnici sa zahtjevom, da razpravni jezik i jezik riešavanja na sudu bude izključivo talijanski. Do nedavna mogli su se zbilja pokriti kojekakvimi naredbami, pače i presudami vrhovnog sudišta, gdje je bilo tako mudrih glava, te su čak rekli, da se u Istri nesmije primati na sudu hrvatskih podnesaka (a u Kranjskoj, da se nesmije primati slovenskih), pri čemu ih nije nimalo smetao čl. XIX. temeljnog zakona, niti činjenica, da je pred 20-30 godina bilo u ovoj zemlji razmjerno mnogo više našeg naroda nego li sada. Ali danas nemože biti dvojbe o tome: ili da se pozivljemo na temeljni državni zakon, ili da se upiremo na ustanovu §. 14. starog parbenog postupka, koji je usljed „*Bulatovog zakona*“ iz god. 1883. ustanovio podpunu ravnopravnost našeg jezika s talijanskim na sudu, ili da se držimo novog parbenog postupka i dotičnog poslovnika za sudove — mi smo uvjek na stanovištu zakona kad zahtjevamo ravnopravnost našega jezika s jezikom talijanskim, kako u drugih upravnih granah tako i na sudu.

Predpostaviv to, pitamo, kojim će jezikom razpravljati i riešavati sud pravde? Moguće je, da se stranke, dotično odvjetnici sporazume, i danas jedan sutra drugi popusti. U tom slučaju sud se mora držati nagodbe stranaka, u koliko se odnašaju na jedan u zemlji običajni jezik. Gdje neima sporazumka, tu mora zakon valjati. Razpravljati i riešavati se mora u onom jeziku, u kojem je podnesena tužba. Zakon ima kategoričke ustanove u tom pogledu. O tumaču pak u slučaju, da odvjetnik jedne stranke nerazumije razpravnoga jezika, nemože biti ni govora obzirom na ustanovu §. 123. (ako se nevaramo) sudbenog poslovnika.

Ali čini se, da je sudbeni dvor u Rovinju zaključio provesti razpravu pomoću tumača i obzirom na drugu okolnost: *jer jedan član senata nije poznavao hrvatskoga jezika!* Ta valja zlata. Što se nemože dogoditi u Trstu ni u Gorici, to se događja u slavnih istarskih Trebinjah, na sudu, komu predstoji Slovenac (žalostna mu majka!) *Tužar* i gdje su namješteni skoro sami Hrvati i Slovenci — naravski, kako bi rekao jedan naš prijatelj, pravi *„tira-mola“* u narodnom i jezikovnom pogledu.

Nu, to je protuzakonito. Redovito nadležni sudac *mora* da pozna jezik stranaka, dok je to jezik običajni u zemlji. Pa kad baš naši visoki i najviši hoće, da imaju vojsku sudaca, koji poznaju samo talijanski jezik — a uvjek ni toga dobro — tad ih moraju namještavati u krajeve *izključivo* talijanske (ako ih ima), ili razdieliti poslove tako, da sudac nebude Turčin na prodici.

Rekli smo već jednom, da u cieloj Istri jedini sud u Voloskom postupa zakonito u pogledu jezika. Mislili smo, da će se to isto pokazati i u Rovinju, kamo [illegible] *koji poslaju ut-*vatski. Ali žalibože navedeni slučaj upućuje nas inače. K tomu znamo, da po svih drugih sudovih u Istri hrvatskomu jeziku neima skoro ni traga.

Tomu je, istina, u prvom redu krivo, što su na kotarskih sudovih sami Talijani, koji nepoznaju niti neće da poznaju hrvatski jezik; ali to nije jedini uzrok. Mi držimo, da bi drugačiji bili odnošaji na sudovih, kad bi naši ljudi imali malo ponosa i značaja, pa nebi pustili, da se s njimi razpravlja i piše talijanski. Što je u Voloskom, zašto nebi moglo biti u Pazinu? Ta sami Hrvati dolaze na sud, pa kako to, da se sve piše skoro izključivo talijanski? To isto budi rečeno za ostale sudove.

Do sada smo imali sramotu i ruglo u kaznenih stvarih, sad ga imamo i u gradjanskih!

Jadni narode, kad češ zahtjevati i dobiti što te ide?

IZ BEČA.

25. septembra 1898.

Zastupnici se opet sabiraju u Beču. Po gradu opažaju se tragovi velikoga žalobnoga čina, što se je koncem prošloga tjedna obavio. Po vani vidi se još crnih zastava i crno obučenih ljudi. Crkve imadu još crninu na sebi. Uredi imadu crne pečate, a tako i parlament.

*

Već od pogreba Njez. Veličanstva cesarice i kraljice ima ovdje zastupnika. Odmah ponedeljak bilo se je sastalo poglavica većine carevinskoga vieća sa ministrom-predsjednikom na dogovor. Isti sastali su se petak dne 24. sept. o 1. uri po podne, bez ministra-predsjednika. Razprava bila je kratka. Viest, što su ju čitali u listu „Vaterland“ iz Ljubljane, pala je među nje kao grom iz vedra neba. Viest tu potvrdio je i zastupnik gospodin Povše. To je ona viest, po kojoj je klub katoličko-narodne stranke u Kranjskoj izjavio, da su odnošaji takovi, da nalažu slovenskim i hrvatskim zastupnikom, da nepodupiru vlade, i da eventualno izstupe iz onih skupina, koje vladu podržavaju. Toga dana je politički sviet u Beču najviše o tom govorio. Do sad nije bio naučan na tako odlučne rieči sa strane Slovenaca i Hrvata. I prijatelj i neprijatelj popitivao je u Beču se nalazeće slovenske i hrvatske zastupnike, što je na stvari.

Jasnijom je stvar postala u sjednici parlamentarne komisije većine, koja je [illegible] radi odnošaja u [illegible] vatskih zemljah potrajala ciele tri ure.

U sjednici bijahu zastupani svi klubovi većine: poljski, češki, veleposjed češki, katoličke njemačke stranke, kao i mali klubići rumunjski i Falkenhaymov, te slavenska-narodna zveza. Ovu su zastupali ovoga mjeseca predsjednik Povše, dr. Ferjančić, Spinčić i Perić. Cieloj sjednici prisustvovao je i minister-predsjednik grof Thun.

Najprije je predsjednik parlamentarne komisije Javorski izrazio svoju žalost radi parlamentarno-političkoga stanja, i svoju duboku bol radi užasnoga čina počinjenoga u Ženevi. Stojao je to govoreć, ganut do dna duše, a stojali su i svi ostali. Odlučilo se žalobnu izjavu, koju će izručiti ministar predsjednik Njegovom Veličanstvu cesaru i kralju.

Iza toga se je razpravljalo i odlučilo program za prve dvie sjednice. Onda su izmjenili njekoliko rieči ministar-predsjednik kao predstavnik c. k. vlade, i Javorski kao predstavnik većine.

Sve to je malo trajalo. Najveći dio sjednice zaokupila je razprava ob odnošajih Slovenaca i Hrvata, odnosno o postupku organa c. kr. vlade prama njim.

Razpravu tu započeo je zast. Povše. On je živom rieči obrazložio, kako je došlo i moralo doći do zaključka katoličko-narodne stranke u Ljubljani, prihvaćenoga dan prije, dne 22. septembra. Iztaknuo je osobito odluku višega sudišta u Gracu da se kod istoga ima razpravljati samo njemački; imenovanje jednoga notara u južnoj Stajerskoj; sazov sabora Goričkoga bez i najmanjega znanja slovenskih zastupnika; posliednje događaje u Trstu i u okolici, gdje se svom strogostju postupa proti onim, koji su dali oduška proti drzovitomu ponašanju stanovitih krugova u zgodi, kad je tako rekuć ciela Evropa žalovala. Spomenuo je također inače žalostne odnošaje Hrvata i Slovenaca u Primorju, kao i one u Koroškoj i Štajerskoj, te zaključio, da se radi načinom, kao da bi se Hrvate i Slovence pogubiti htjelo.

Zast. dr. Ferjančić obazreo se je osobito na rečenu odluku višega sudišta u Gracu, i naglasio, da Slovenci neće mirovati dok se ne popravi ono, što je onom odlukom zakrivljeno. Nadalje izrazi misao, kao da se radi na to, da se sve služoujuće Slovence sabere u Ljubljanu i Kranjsku, a da jih nebude u medjašnih slovenskih zemljah.

Zastupnik Spinčić govorio je ob odnošajih u Istri i Trstu, valjda obširnije negoli se je ikad govorilo o njih u parlamentarnoj komisiji. Osvrnuo se je na [illegible] govore [illegible] Talijane, [illegible] državljane nego domaće; o pogodjivanju radnika i naseljenika tudje države proti domaćim; o postupku i sa takovimi tudjimi državljani, koji bijahu češće odsudjeni i drugimi njim sličnimi s jedne strane, a s druge o postupku s domaćimi ljudmi hrvatske ili slovenske narodnosti; o dogodjajih u saborih trščanskom i istarskom, i o pustupku odnosnih izrsujućih organa; o napisih na c. kr. zgradah i o dopisovanju c. kr. oblasti sa hrvatskimi i slovenskimi strankami. Obzirom na njeke interpelacije postavljene tečajem ove godine upozorio je osobito na to, da bijahu središnje oblasti posve krivo, neistinito obavještene, i da je upravo *neistinito* izvještivanje također uzrokom žalostnoga stanja, koje vlada u Primorju. Navео je i njeke primjere iz najnovijega doba, kako se nečuveno postupa sa onimi, koji nezahtjevaju drugo, nego svoje pravo i zakon; a dakako, da nije zaboravio nit zaključka onoga jednoga c. kr. kotarskoga školskoga vieća, koje hoće, da se razpravlja samo u jeziku jedne petine pučanstva onoga

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

(Dalje.)

Evo kako je onda pisala vlada i koliko nam je toga obećala; a kako nas je potla naplatila?..... Taje nam naša prava, školâ u našem jeziku neimamo, naš jezik goni se vanka ne samo iz uredâ, nego i iz crkve. Dà, kad je od nas potreba, više se, nariče se: *gdje ste Hrvati, priskočite na pomoć!*... a kad se odazovu, pomognu i krv proliju, a opasnost mine, onda, *a tko ste vi Hrvati?* Kao da nas nepoznaju više. Godine 1878.me odlučeno je u Berlinu, da Austrija zaposjedne Bosnu i Hercegovinu, a ona se brže bolje obrati, ne na Niemce, nego na Hrvate, da svojom krvi natope one naše stare zemlje, koje je za više od 400 godina tlačilo kopito turskih konja. A pak te plodne zemlje dale se na okup Madjarima. Ma Bože dragi, kad će već jednom prestati takve nepravice!? Čeka li se još koja prigoda, da Hrvati dokažu svoju virnost?

Na dugo, jel te, sam vas zabavio o našim neprilikama, ali uz to nekajem se, a vam neće biti žao, jer ste čuli koješta o čem niste nikad ni iz daleka znali ni sanjali. Budite pravi Hrvati, kao što ste dobri i virni državljani; ljubite vaš materinji jezik, ne dajte se u kolo s' talijanašima, jer su varalice. Ista vlada vam to kaže u gori rečenom „Manifestu“. Ufajte se u Boga i u rieč vašega kralja, a Bog i kralj znati će vam krojiti pravicu, i podieliti svakomu što ga idje.

Ovo moje govorenje, što sam vam pripovidao, porodilo se u meni stoječ pred novim Funtigom, u kojem se truje svaka klica mile naše starine, naše drage djećice talijanskim jezikom. I radi toga oblietali smo s našom mišlju po Italiji, po Austriji, Ugarskoj, Hrvatskoj i po pitomoj našoj Istri. Bili smo u Padovi, u Milanu, u Beču; videli smo krvave bitke, koje su Hrvati vojevali za svjetlu krunu; bilo je i govora o diplomaciji, koju su upotrebili tlačitelji našeg naroda, neprijatelji našeg carstva. Sada ne ostaje mi drugo, nego da vam tumačim rieč *Aršan*, na kojem smo se zaustavili, razpravljajuć o mnogim stvarima. Odmah iz početka kazati ću vam, da me je pravo tumačenje te rieči stojalo jako velike muke; a napokon ni sada neznam hoću li pogoditi. No, nek bude kako bude, znajte, da Aršan, po slabom mojem mnienju, izlazi od rieči aršenal, prije uzkraćeno a potle i pokvareno, evo ovako: mjesto govoriti aršenal, preskočili bi glasnik e i rekli bi Aršnal, što je posve lako i razumije se po sebi. Da se je s vremenom pak i pokvarilo, prenoseć *a* prije *n*, a izostavljajuć posliednji *l* činеć *Aršan*; pitam ja, bi li se moglo tomu tumačenju što prigovoriti, i to tim više, što su naši stari znali od *Butafogo* učiniti *Buhatovo*! kako smo jur videli govoreć od crkvice Buhatovice na Nazagradu. Osim toga obstoji još druga rieč talijanska, naime Darsena, koja znači po prilici isto kao arsenal. Iz ove rieči, ostavljajuć suglasnik *D*, a mienjajuć on *s* u *a*, kako je to navada Cresanom, dobili bismo Arsana, što je još lagljе i naravnije; a da ne rečemo, da su naši stari uzdržali i on suglasnik D, a samim promjenom *e*, govorili ne Arsan nego Darsan. Ustanovimo dakle i da rieč Aršan dolazi od rieči aršenal ili Darsena. Je li vam pogodno? — Ah je, je, i dragovoljno smo saznali od kuda da dolazi taj naš dvor. Ali oprostite, *šior dotor*, ako vam rečemo, da te riči su čisto talijanske, i radi toga će se on drugi dotor, *za me capi*, poveseliti, da smo se inkuntrali na drugo mesto talijansko, osim glasovitoga Rialta, i pak će nam reći po fiorentinsku: „eh! vedete, miei cari chersini, se io avea buone ragioni di dire che i sassi affermano la italiana nazionalità alla vostra città di Cherso! (kao tobože da on nije Cresanin i *skalonjom* se hranio kao i mi).

Na vašu utjehu, i da budete u stanju, da dadete odlučni odgovor na tako prigovaranje, smijem reći, da ne jedno ili dva imena talijanska, nego i stotinu njih, neće nikad tako silno uplivati, da promiene lice jednoga grada, kad ih imade hrvatskih u svakom kutu. To će jedino značiti, da u onom gradu stanovahu pojedine osobe, a hoćete li, i ciele obitelji, dapače i koja vlada. U Padovanskoj pokrajini, i tako u Bergamaskoj imade rieči hrvatskih ostavljenih od naših ljudi, koji su služili u vojničtvu za vrime Mletačke republike, pak ćete tim dokazati, da su one zemlje hrvatske? Bila bi ludorija i samo pomisliti! Drugi su posve uvjeti (condizioni), po kojimi se ustanovljuje narodnost jednoga pučanstva, naime obći pučki jezik, svoj domaći život, običaji, nošnja, položaj itd. o čemu će biti govora ali na kratko.

(Sliedi).

kotara. Prispodobljujuć tudje državljane sa domaćimi, opazio je takodjer, da tudji državljani imadu više prava u crkvi, u školah, u svih mogućih uredih, negoli domaći. Kod toga je spomenuo, kako je sa hrvatskom i slovenskom obukom u Istri i Trstu u pučkih i srednjih školah. Nije zaboravio nit na postupak sudbenih oblasti, nit na postupak kod raznih izbora i raznih drugih zgoda, kao nit na malu brigu za gospodarski napredak pučanstva. Rekao je izričino, da govori u ime zastupnika Istre i Trsta, kao i njihovih političkih prijatelja. Njih svih i najmirnijih i najtrezvenijih je mnenje, utemeljeno na činjenicah, da su Hrvati i Slovenci žrtva — žrtvovana zna se komu.

Sav zbor sakupljenih poslušao je pozorno svu trojicu zastupnika slovenskoga i hrvatskoga naroda. Često su se zgražali, i pak mnogi jedan za drugim riječ uzeli. Najprvi je to učinio ministar-predsjednik. On je njeke stvari razjasnio, u njekih obećao poboljšanje, o njekih da će se obavjestiti. Općenito pak je rekao, da je njegovo načelo pravednost, da hoće on i da zahtjeva od svojih podložnih, da budu pravedni prama svakomu. Zastupnik ekscelenca Bilinski, dr. Engel, Lupul, kao i Jaworski, priznavajuć nesnosnost stanja Slovenaca i Hrvata, izjavili su, da su pripravni poduprieti zajednički sve one korake, koje budu poduzeli hrvatski i slovenski zastupnici u prilog naroda, koj zastupaju. Naglasili su takodjer potrebu solidarnosti svih klubova većine.

Iz Beča 28. septembra 1898. Ponedjeljak bila je prva sjednica carevinskoga vieća. Prošla je mirno, bar ta. Zastupnici, kao i ministri bili su crno obučeni. Ministar-predsjednik reko je, da je carevinsko vieće po previšnjoj naredbi otvoreno, i pozvao najstarijega zastupnika, *Zurkana*, da privremeno zauzme predsjedničku stolicu. Ovaj to učini, spomenu grozan dogodjaj u Ženevi, te pozove zastupnike, da biraju predsjednika. Izabrali su ga u osobi *dr.a Fuchsa*. Ovaj dade izabrati prvoga pak drugoga podpredsjednika. Za prvoga izabran *dr. Ferjančić*, za drugoga zast. *Lupul*. Svaki se, nastupiv mjesto, zahvalio na pouzdanju, i obećao nepristranost u postupku. Na to je predsjednik izrekao žalobno slovo za caricom su ovlastili njega i oba podpredsjednika, da Njegovomu Veličanstvu izraze žalost, i da se to uvrsti u zapisnik. I tim bijaše sjednica zaključena.

Utorak bile su svečane zadušnice za cesaricu i kraljicu *Jelisavu* u votivnoj crkvi, kojoj su članovi gosposke i zastupničke kuće prisustvovali, i jedni i drugi položili dragocjene krune kao vience.

Već ponedjeljak, pak utorak i danas, sriedu, viećali su zastupnici slavenske kršćansko-narodne sveze o položaju i o svom držanju. Zaključili su strogu tajnost o razpravah. Pri svem tom prodrlo je štogod u javnost, al ne posve istinito. Sutra, poslie glasovanja, izdati će se službena objava.

Dotle valja, da se svak strpi, tko želi što znati.

Sutra je takodjer sjednica zastupničke kuće. Bog zna, hoće li već ta, druga, mirno proći.

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 28. septembra 1898.

Carevinsko vieće sastalo se, kako bijaše javljeno, dne 26. t. mj. na novo zasjedanje. Prvu sjednicu otvorio je po dobi najstariji zastupnik dr. Zurkan iz Bukovine pozdraviv u kratko zastupnike i predloživ, da se odmah bira predsjedničtvo. Izabrano bijaše staro predsjedničtvo, i to dr. Fuchs predsjednikom, dr. Ferjančić prvim a zast. Lupul drugim podpredsjednikom.

Iza toga progovorio je novoizabrani predsjednik o groznom zločinu, počinjenom na našoj blagopokojnoj kraljici u Ženevi. On orisa živimi bojami krieposti blagopokojne vladarice, duboku tugu unesrećenoga Vladara i svih naroda Austro-Ugarske, te predloži na koncu, da se izraz dubokog saučešća carevinskoga vieća ubilježi u zapisnik prve sjednice i da se izjavu žalosti i saučešća podastre Njeg. Vel. Ovaj govor slušali su zastupnici stojeć a oba predloga prihvatiše jednoglasno.

Pojedini klubovi carevinskoga vieća podastrli su putem ministra predsjednika Njeg. Vel. izraze najdubljeg saučešća prigodom uzašne nesreće, koja je zadesila vladajuću kuću i cielu monarhiju.

O položaju Hrvata i Slovenaca na carevinskom vieću izvješćujemo obširno na drugom mjestu. Ovdje nam je sa radošću iztaknuti, da se slovenski zastupnici, pristaše umjerene stranke odlučno opiru svakom dalnjem ugovaranju sa vladom dok ne dobiju jamstvo, da će se već jednom izpuniti opravdane težnje slovenskoga naroda. Njihovo glasilo „Slovenec“ piše odlučno proti vladi, koja nezna drugo nego pitati pustimi obećanji slovenske i hrvatske zastupnike. I mi očekujemo od naših zastupnika, da se neće više zadovoljiti liepimi obećanji gospode ministra i da će radje stupiti u opoziciju, nego li nadalje podupirati vladu, koja nas inače nepozna nego kad treba glasove naših zastupnika.

Predlog ruskog cara Nikole za sveobće razoružanje nalazi sve to više na občenito odobravanje. Sve velevlasti odgovorile su jurve na carev predlog t. j. da pristaju na to, da se sazove konferencu, na kojoj bi se utanačili uvjeti za sveobće razoružanje. Konferenca sastati će se po svoj prilici u Petrogradu još tečajem ove godine.

Španjolsko-američki spor približuje se svomu kraju. U Parizu imadu se naime sastati odaslanici jedne i druge vlasti, da utanače konačne uvjete mira.

U Francezkoj imadu na dnevnom redu opet zlosretno pitanje Dreyfussovo. Prijateljem ovoga odsudjenika pošlo je za rukom sklonuti ministarstvo, da ponovi razpravu proti Dreifussu, koji čami već četvrtu godinu u tamnici na „djavolskom otoku“ radi veleizdaje.

Lovranska paćuharija.

Ov put su jako miće. Banderi, luminacijoni, vrazi i pasje veri, ala je još ča kade — a komun neka plaća. Pak da bi zač, nego za oni tri, četiri jetikavi Labinjani! A ča te nam pak ti Labinjani à? Zač da moramo mi svojimi žulji zabavljat te furešti à? Ako jih je volja zabavljat se, neka se zabavljaju, ale svojemi beći — a ne z našum mukum. Oni su prijatelji od našeh *Poperdili*, to je istina, zač par para i va štale najde, ma ako su njim oni prijatelji, su jih lepo mogli dočekat svojum kasum a ne z našemi krajcari, je takova? Koliko dobro bi se moglo storit z onimi beći, keh se je on dan potrošilo na one nemotarije. Pak da bi za kega, ću još reć — ma za oni dva, tri zijavci . . . . . Misleli smo, da će ih prit pun vapor „*Liburnija*“, a kad ti temu nebeše — sve ih je skupa bilo deset; a ja, skoro bim bil pozabil onu njihu „*bandu*“ — Ka „*banda*!“ Neka me on taneki zame, ako naši „*sopci*“ ne sopu bolje od njih! To ti je neč rompotalo, švikalo, pišćelo kako pikavica. Nego ča će čovek *šperat* od oneh brižneh postolaričini....

Nego nije blago ni srebro ni zlato, već je blago, što je srcu drago. Ti Labinjani su u istinu grdi — onako nekako kako Kukuma — ma za svem tem su se neki od njih trdo namurali va Valčićeve — a i one va njih.

O puste će bit pir — ale kako bi Talijani rekli — *noce — ma noce de argiento* — zač su sve pul let, kako i naša lodonjica, ma niš zato, talijanki su — a to je dosta. Kavalica se jako jadi, da se ni nijedan Albonez va nju nameral, i ona bi već rada, da i ona stori već jedanput te blažene *noce d' oro*. Ah! te talijanske stare divojki, da bi znale, kako ću njim ja dobro, ma kako dobro! . . . .

Onputa su prišli Rečani. Telegrafali su po njih naši *Poperdili* ovako:

„*Presto, vegnite — Albonezi pochi (ne porchi) sarè voi invece de Albonezi — e quando vegnite, cizerete, che voi siete Albonezi*“.

I tako, kada nisu prišli Labinjani s Labinja — prišli su Albonezi z Reki. A jedni i drugi Albonezi veseli su, samo da je ča jist i pit i da je noži, piruni i žlic . . . Ja, ja — noži, piruni i žlic. Hote pitat gospodara od lokandi, kade su jili, pak ćete videt, koliko mu je tega pofalilo. A ova je lepa. Jedan od teh *šiori* spravil je va žep celu pošadu. Na ceste mu je cigar na tla pal, on se prigne — a kako se je prignul, spuznula so je iz žepa ukradena pošada. *Che belezze!* —

A da ste videli *Italo Mation*, kako njim je predikal! Te vam je znata, on *Italo*, ki je ono bil v Reke pred kloštrom od Koludrić *butigu* odprl — i kurdelice prodaval. Neke frajli, ke su bile prišle z Reki, su se tako začrljenile, kad su ga videle!. . . Neke — a takoveh je bilo više — nisu se ni začrljenile . . . .

Nego ja sam se začrljenil tu večer, kad sam ono paseval okol nekah *maruni*. Kukuma i Cal.... i svet neka gre lepo spat, zač ja glavu praznim —

Inšoma bilo je ča je bilo, i nikomu ništa, bi rekli Bokeži! A drago mi je, da se od takoveh škandali, kakovi su neki ter neki taljanski divertimenti — naši Lovranci dugo drže. I pravo je. Naše divojčice — naše su rožice. A kada se rožicu previše pipa — posahne i zgubi lepotu. Rečani — Talijani hode za to va Lovran — da nam tem našim lipim rožicam znamu ča je najlepše. Dokle nisu va Lovran počeli zahajati Talijani, bilo je puli nas više srići, više mira, više ljubavi — a bilo je manje pogrdi, manje zla i manje — *trinketi*. A bit će tega još i više. A kako i nebi! Je bilo prilika, da talijanska meštrica zimlje onu večer malu decu na zabavu, kade su ta deca videla više malo dobra . . . ? Jedanput su naša deca hodila spat već za Zdravum Marijum a danaska? — Škandal! — Da svršim. Vapilo se je „Viva Italija!“ — „Viva Umberto Lo!“ Žandarmerija je tužila poteštu. Ćemo videt . . . A sada Bog s Vami, grem malo pod *maruni*, da vidim ako je još tamo Kukama i Cel.....i svet. Mo su, jušto te mane čekat. —

Barba Tončić.

Dopisi.

Iz Voloskoga pišu nam 20. t. mj.

Grozna smrt naše premilostive carice i kraljice *Jelisave* potresla je i nas u Voloskom—Opatiji do dna srca, te nas neizmjerno raztužila. Onaj, koji je dignuo svoju bezbožnu ruku na našu preljubljenu cesaricu i kraljicu, ne može se smatrati ljudskim bićem, nego živinom u ljudskoj koži. — Zaistino je sto itanja skoro isključivo radja takove krvoločne živine, nu čudno nije ako se pomisli na zapuštenost nižih slojeva pučanstva u Italiji, koje vlada pušća lutati — kako bi ištarski Talijani našega kmeta — u tmini neznanja i bezbožstva. — Eto, do toga je Italija sa svojom kulturom, sa svojim bezvjerstvom prispjela, da se iz nje rekrutiraju toliki ubojice, koji bi noževi htjeli uništiti cielo ljudsko društvo. — Pa sa svim tim istarski Talijančići očijukaju preko mora, te njim pri tom naše podrepnice sekundiraju. — To je doista žalostno. — Čitali smo izgrede počinjene u različitim mjestima proti Talijanom kao suzemljakom one zveri od *Luccheni*-a, te premda ih ne odobravamo, ipak ih shvaćamo ako pomislimo na naše okolnosti. — Dodje ti u naše krajeve Talijan gladan i žedan, ovdje se jedva malo najede, pa ti onda počme zapovjedati u tvojem vlastitom domu, psovati i grditi sve, što je tebi najsvetije, izvrgavati narodnost i jezik ruglu, a sve to zato, jer oblasti naše uzimaju u zaštitu tudjinca pred domaćim čovjekom. Pojmljivo je dakle ako sada, kad je jedan Talijanac na onako grozni način lišio dragocienog života našu cesaricu i kraljicu uzavriela krv u našem narodu, te je dao izraza svomu ogorčenju nešto na pretjeran način. Da je za lelo nas takovo prokletstvo, pa da je to nedjelo počinio koji Slaven, šta ne bi bilo sve proti nam poduzeto? Talijani bi bili sigurno predlagali, da nas se izkorjeni. — Ide pravda božja sporo ali stigne! U znak žalosti nad golemom nesrećom, koja je stigla sve narode naše države svaka je kuća, svaki je stan u Voloskom - Opatiji izvjesio crnu zastavu. Na dan pokopa t. j. u subotu due 17. t. mj. popodne u 4 do 5 sata bila je u našoj župnoj crkvi tiha pobožnost, kojoj prisustvova sve, što se je u Voloskom maknut moglo a i mnogo stranaca iz Opatije tako, da je naša prostrana crkva bila dubkom puna. — U ponedjeljak pak dne 19. t. mj. služile su se u istoj crkvi svečane zadušnice za pokoj plemenite duše preljubljene cesarice. Kod istih bijahu zastupane sve ovdješnje oblasti a nadošlo je mnogo stranaca iz Opatije, te je i taj dan bila crkva dubkom puna. — Izvršili smo time svoju zadnju dužnost napram preminuloj cesarici i kraljici i izkazali njoj kao vjerni podanici zadnju počast.

***

Već je evo prošlo mjesec dana, što su občinski izbori za novo zastupstvo u Voloskom - Opatiji bili obavljeni. Premda nisu naši Talijančići pristupili k izboru, te se pri istom niti ne pokazaše, ipak su proti izbornom činu rekurirali, jer da izbori nisu bili objavljeni i u talijanskom jeziku . . . ! Taj utok, premda nije stvar ni najmanje zapletena, nego posve jasna, nije ipak još do danas išao na namjestničtvo u Trst. *I to je brzo uredovanje!* — Nam ni pô muke, nego naši Talijančići su bili raztrubili, da će izbori biti uništeni i da će se novi obaviti polovicom t. mj. kad tamo još nema riešenja njihovom utoku!!

***

U subotu na dan pokopa naše premilostive cesarice i kraljice vijala se na mačijoj kuli u Matuljah crvena zastava, znak revolucije. — *Krzastava* socijalista, znak revolucije. — *Krstić* (oprostite da ga spominjem) je od talijanskoga agitatora postao socijalističkim agitatorom. Ipak Krstić još uvjek kod stanovitih oblasti uživa bezkrajnu protekciju. Pitat ćete zašto to? O uzroku Vam već jednom natuknuh. Ili stanoviti krugovi diele njegove nazore o moralu, poštenju i značaju, ili su njim kompromitirani, te se boje postupati proti njemu odlučno od straha, da ih ne izda. *Tertium non datur.* Nu ako ti krugovi neće da vrše svoju dužnost, učinit će već narod sam pravicu. — Jurve su počeli nekadanji Krstićevi najvjerniji pristaše na njega mrko gledati. Tko vjetar sije, žanje buru!

Franina i Jurina

Jur. Odkuda Franino?

Fr. Ma baš iz Valture; bija sam tamo radi jednoga junca.

Jur. Tamo, kažu, da je finoga blaga.

Fr. E, brate, valja znati naći. Ali Valtarci su sada srićni ljudi, jer imaju popa od oka.

Jur. Viš, viš; a, to je oni iz Dalmacije, ki je bija plovan u Vrhpolju!

Fr. On ja, on, a neznan je li i u Dalmaciji ima sobom šinjorinu i je li i tamo kupija oko sebe Talijane?

Jur. Čuja sam ja, da je i on, kaj niki drugi dalmatinski popi, obisija za klin hrvatstvo.

Fr. Ali najlipše je poštimâ Valturce, kad je bija biškup. On ti je brate reka svojim koristim, da kor je za gospodu iz Pule, a ne za Valturce.

Jur. Ma si pametan: gospoda će njega i plovana učiniti, a za biškupa ni strah, da će potvrditi.

Fr. Blago Valturcim i Valturkam, a bagme i Muntićanim, ki su pod popa valturskoga.

Jur. Bravo; baš za Muntić ću te pitati ništo. Ča je istina, da je podeštarije puljska dala popu Bozoliću priko sto fiorni za načiniti put iz Valture u Muntić?

Fr. Kažu da je; ma vero put je kaj lani, tako i ovo lito.

Jur. Ki umi, ima dvi; a ki je blago, kičva la!

Različite viesti.

Novi ravnatelj c. k. pošta i brzojava u Trstu. Doznajemo, da je imenovan ravnateljem pošta i brzojava u Trstu — na mjesto odlazećeg g. Pokorny-a nadsavjetnik kod ravnateljstva pošte i brzojava u Gracu — gosp. Dr. Felicetti.

Za novoga ravnatelja kažu, da je vrlo sposoban činovnik, strog ali pravedan čovjek. Čekamo da vidimo.

Tršćanski namjestnik grof Goëss. Pod tim naslovom donaša „*Slovenski Narod*“ u broju od 27. t. mj. veoma oštar članak proti c. k. namjestniku g. grofu Goëssu u Trstu. Pisac onoga članka kaže, da g. grof sliedi politiku svojih predšastnika gg. *Depretisa i Rinaldini-a*, pak zahtjeva na konou, da se ga odavle makne.

Mi se neslažemo s ljubljanskim drugom, da su svemu našemu zlu krivi c. k.

namjestnici, koji su ovdje zadnjih dvadeset godina služili. Oni su u prvom redu c. k. činovnici, koji imadu nalogа nad sobom, koji im daje naloge ili upute. Držimo dakle, da je glavni izvor naše nesreće u Beču, koji središnje vlade.

Sretan put! Ravnatelj pošte i brzojava g. vitez Pokorny odlazi napokon iz Trsta u Gradac u istem svojstvu. Za zloglasnim *Corà*, koji je ovdje ostavio neugodnu uspomenu, odlazi eto i njegov zaštitnik, za kojim neće zasuziti stalno niti jedno oko. — Sretan mu put! Gosp. vitez Pokorny imao je okolo sebe pripuza i lisica, koje su uživale njegova zaštitu i milost. Ovi prilizavi stvorovi kupe sada milodare od svih činovnika pošte i brzojava, čim kane nabaviti nekakav dar svomu zaštitniku. Osim toga isti pripuze agitiraju i za to, da činovnici priređe odlazećemu ravnatelju sjajni banket. Evo, za što su sve sposobni podli stvorovi kad se radi tudjem kesom.

G. Pokorny će valjda prezirom odrinuti od sebe ove pripuze i njihove darove. —

Dvie sjednice zemaljskoga sabora u Gorici. Cesarska vlada sazvala je Gorički sabor po želji Talijana na kratko zasjedanje. Na prvoj sjednici bijahu prisutni svi zastupnici Slovenci i Talijani, te bijaše prihvaćena adresa Njeg. Veličanstvu jednoglasno. Na drugu sjednicu došli su sami Talijani i knez nadbiskup Missia, koji je svojom prisutnošću saborovanje omogućio. Na toj sjednici prihvaćena je zakonska osnova, kojom se osobna dohodarina oslobadja od zemaljskoga nameta, zatim bijahu izabrani članovi u odbor za odmjerenje dohodarine i konačno podnesli su Talijani tri interpelacije, u kojih su izrigali svoju zuć proti suzemljakom Slovencem.

Vjenčali se. Iz Rieke javljaju nam, da se je dne 25. t. mj. vjenčao član rodoljubne obitelji Pajkurić, g. Higin kapetan u rumunskoj pomorskoj službi sa gdjicom Marijom Coppet iz Rotterdama. Bilo sretno!

Dvie skupštine. Bratovščina hrvatskih ljudi u Istri" sa sjelom u Kastvu obdržavati će tamo svoju godišnju glavnu skupštinu dne 6. oktobra t. g. „Gospodarska Zadruga" u Krku obdržavati će svoju godišnju glavnu skupštinu dne 13. oktobra u Puntu. Vidi odnosne pozive.

Poslovio se. Bivši podnamjestnik, c. kr. dvorski savjetnik g. A. pl. Krekich poslovio se je od svojih sudrugova na namjestničtvu, koji su došli sa namjestnikom na čelu pozdraviti ga.

Nastupio službu. Dne 24. t. mj. položio je prisegu u ruke g. namjestnika novoimenovani dvorski savjetnik kod c. k. namjestničtva u Trstu g. *Teodor Schwarz*, te je istoga dana nastupio svoju novu službu.

Opozvao klevetu. Glasilo ovdašnjeg talijanskog svećenstva „*L'Amico*" oklevetao je u svojem broju 98. god. 1897. naš list i urednika.

Urednik našega lista podnio je c. k. zem. sudu u Trstu putem odvjetnika g. Dra. Rybaŕa obtužnicu proti uredniku rečenog listića M. Petronio (vrataru biskupske palače) i piscu-vlastniku lista g. popu *Mioni-u* radi uvriede poštenja.

Ovaj posliednji umolio je g. odvjetnika ustmeno a našega urednika pismeno, da odustavu od obtužbe, a on da će uvriedu, nanešenu našemu listu i uredniku opozvati. Naš urednik, komu nije do osvete, pristao je na molbu g. Mioni-a, a ovaj je u svojem listu „*L'Amico*" br. 140 od 25. t. mj. svoju klevetu opozvao.

Školske takse u Istri. Javljaju nam iz nekojih naših občinah Istre, da je *slavni zemaljski odbor* u Poreču razaslao na sve občine okružnicu, kojom javlja, da odustaje od utjerivanja školskih taksa za I. tečaj školske godine 1897—98. a za II. tečaj 1897—98 i za I. tečaj 1898—99 smanjuje taksu na dvie trećine t. j. 2 for. od glave.

Dosta je težko pojmiti kako može taj slavni zem. odbor u ovako lošoj godini niti pomišljati na to, da utjera one krajcare od siromašnoga seljaka za školsku taksu, kad neće imati groša ni za palentu ili za sol.

Razprava proti izgrednikom na galeriji istarskoga sabora u Puli — svršila je konačno sretno za obtužene. Odsudjena je petorica obtuženih na kratak zatvor dočim su svi ostali proglašeni nekrivimi.

Da istinu kažemo, milije bi nam bilo, da je slavni sud u Rovinju i onu petoricu od obtužbe riešio i nekrivimi proglasio, jer zašto da trpe manje krivi, dočim si pravi krivci ruke riblju od veselja, što im je dobro prošlo.

Mi ćemo se opet vratiti na ovu razpravu i odsudu.

„Il Pensiero Slavo" izlaziti će u buduće u francezkom jeziku.

Ljubljanska efektna lutrija. Javno ždriebanje srećaka lutrije, koju je Njeg. Veličanstvo gradu Kranjske — bieloj Ljubljani dozvolio, obaviti će se neopozivno dne 4. oktobra 1898. Ova zanimiva lutrija imade 2700 glavnih zgoditaka a svi zgoditci vriede 100.000 kruna. Srećke po 1 kruna dobivaju se u svih trafikah, lutrijskih kolekturah, mjenjačnicah itd.

K „Maćjemu taboru u Matuljah". Pod tim naslovom donieli ste u predposliednjem broju opis sastanka u Matuljah dne 15. augusta. Na svrsi opisa izrečene su dvie nade: jedna nada, da će c. kr. kotarska oblast postupati proti dru. Krstiću po zakonu; druga nada, da ista c. kr. kotarska oblast neće dozvoliti sastanka u Ičićih. Kad sam te obie nade čitao, bijaše mi žao onoga, koj je ono pisao; žao u toliko, što tako malo pozna postupak c. kr. oblasti, kojoj je Alojzij Fabiani na čelu, makar ga onda nebijaše na Voloskom. Sastanak javnimi plakati oglašen, u posliednji hip pred c. k. kotarskom oblastju od sazivatelja dra. Krstića na zapisniku *opozvan, obdržavao se je*, na njem su dvojica govorili, i govorili tako, da bi se svagdje drugdje proti njim bezodvlačno postupalo, i radi obdržavanja opozvanoga sastanka, odnosno zabrane, i radi govora držanih. Od onda je eto mjesec i pol dana, al zato sazivaču i govornikom ništa. C. kr. kotarska oblast da neima vlasti postupati, a c. kr. sud čeka izpovjed njekoga svjedoka. I dok stvar nije riešena, dr. Krstić oglasio je bio za nedjelju dne 11. t. m. dva sastanka, jedan u Tumpićih drugi u Ičićih, oba u Veprinačkoj občini, i c. kr. kotarsko glavarstvo jih nije zabranilo, što su mnogi mislili, da hoće bezobzira na dogodjaje dne 15. pr. augusta u Matuljah. Tako eto nit druga nada izrečena u onom dopisu nije se izpunila. Urečenih i dozvoljenih sastanaka se dolsta nije držalo, jer jih je sam sazivač odrekao i to da iz lojalnosti obzirom na grozan dogodjaj u Ženevi. Bilo što mu drago, sastanaka nebijaše prem bijahu dozvoljeni. Na Veprinac (u Tumpića) podalo se je žandara. Došlo je i pojedinih ljudi, al su se razišli. Jedna četa uputila se je iz Rukavaščine s armonikom njekamo, pak se vratila i navratila k Lovrini, pristaši Krstićevom u Dolnji Rukavac, i tu se radovala, uz glasove armonike, pjevajuć i plešuć još i o tretjoj uri u jutro. Kad se je moglo nekažnjeno javno svirati i plesati na postnu nedjelju, kad se je bar do sad bezkažnjeno dne 15. augusta u Matuljah moglo govoriti onako kako se je govorilo i kako je i c. kr. oblastim poznato, onda nije nikakvo čudo, da se svira i pleše i onda, kad bijahu obustavljena sva veselja skoro svuda u našoj monarhiji. I to su činili ljudi, koji su se javno hvalili prijazni i zaštitom c. kr. kotarskoga kapetana Alojzija Fabijanija!!

Berbà ili trgatba. Ovoga čedna započela je u svih stranah Istre berba. Radi velike šuše koja je vladala po cieloj našoj pokrajini, bit će vina mnogo manje nego li se je očekivalo. Gdje je moglo grožđje uzrijati, tamo će imati vrlo dobro vino. Očekujemo od prijatelja širom Istre, da će nas obaviestiti na vrieme o uspjehu letošnje berbe, a da uzmognemo upozoriti naše trgovce na pojedine vinorodne krajeve naše pokrajine.

Slavenski jezik u katoličkoj crkvi. Sveti zbor za obrede u Rimu izdao je posebno pismo na nadbiskupe, biskupe i ordinarije pokrajinah Goričke, Zadarske i Zagrebačko o porabi slavenskoga jezika u svetoj liturgiji.

To pismo u hrvatskom prevodu htjeli smo već danas priobćiti, ali nam to prostor lista nedopusti. Tiskati ćemo je svakako u budućem broji, a za danas kažemo samo to, da se tomu pismu talijanski listovi Primorja vesele iztičuć, da je njim zadan zadnji udarac slavenskomu jeziku u svetoj liturgiji u Primorju.

„Hrvatska Sloga". Pod tim naslovom izašao je dne 1. t. mj. na Sušaku i kraj Rieke već prije oglašeni novi list, koji će braniti i zastupati interese Hrvata u obće, a napose one hrvatskoga primorja. Novi list „Hrvatska Sloga" izlazi svake subote a stoji od 1. t. mj. do konca godine 1 for. U prvom broju razvija uredničtvo program lista, kojemu želimo što bolji uspjeh, kojeg preporučamo svim onim, koji ga podupriti mogu.

„Vile" je naslov crtici, što ju je ove godine priobćila sarajevska „*Nada*" a napisao ju naš dični pjesnik gosp. *Rikard Katalinić Jeretov*. Tu je crtica u prevodu iznio pariški mjesečnik: „*Serrez vos rangs!*" a protočio ju na francuzki jezik zaslužni tajnik pariške „*Bibliotheque nationale*" g. dr. *A. Caboton*, koji se puno zanima brv. liepom knjigom. Gosp. je *Caboton* došao ovih dana u Hrvatsku, da upozna naš narod i običaje, pa se nadamo, da će napovratku iznieti svoje dojmove o nama pred francuzkom publikom.

Gosp. *Cabaton* boravio je i u našem Voloskom navrativ se k našem čestitom „*Eminu*". Njega zanimaju silno i naši istarski odnošaji, o kojima je odnio sobom vierne ntške.

Izkaz

prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru tekom mjeseca srpnja tek. god. 1898.

Gospodin Dragutin Tomašić, bogoslov u Zagrebu, sakupljenih među drugovima na razstanku f.	4.50
Veleučt. gosp. dvorski savjetnik i prof. Jagić na ljetovanju u Opatiji . . . . . f.	10.—
Gosp. Dr. Otokar Rybář prispjele na upravu „Naše Sloge" do 22 istog mj. . . . . f.	81.85
Podružnica u Sv. Martinu kod Buzeta, primljenih od občine Buzetske mjesto vienca na odar blagopok. učitelja Antona Vivoda . . . . . f.	10.—
Gdja. Ema Stanger rodj. Peršić kroz žensku podružnicu u Voloskom na počast uspomene blagopok. svog strica Pija de Peršić iz Lovrana . . . . . f.	7.—
Gosp. Josip, Poščić, pravnik iz Voloskog . . . . . f.	1.—

(Sliedi.)

Poziv!

P. n. gg. članovi „Bratovščine hrvatskih ljudi u Istri" pozivlju se ovim na ***glavnu skupščinu***, koja će se držati u „Narodnom domu" u Kastvu četvrtak dne 6. oktobra 1898. u 3 sata po podne sa navadnim dnevnim redom.

Odbor „Bratovščine hrv. ljudi u Istri".

Kastav dne 25. septembra 1898.

Vjekoslav Spinčić,
podpredsjednik.

Javna zahvala.

Svim prijateljima, braći i znancima, koji su me se sjetili prigodom djamantne moje sv. mise — ovime se najsrdačnije zahvaljujem, i molim i moliti ću vruće g. Boga, da ih nadari obiljem svojih milosti.

Na Grobniku mjeseca rujna

MARTIN JURETIĆ,
župnik.

Oglas jeftimbe.

U Vrbniku ima se sazidati zgrada društva „Hrvatski Dom" polag dotičnih nacrta i troškovnika. S toga se ovim raspisuje jeftimba do roka 3. novembra tek. godine 10. sata prije podne. Svaki ponudilac ima predati svoju pismenu zatvorenu ponudu do rečenog dana u občinskom uredu u Vrbniku, gdje stoje svakomu na uvid nacrti i troškovnik u običnih uredovnih satih. Ciena se ustanovljuje na 5.160 (pet tisuća sto i šestdeset) for. a. v. za radnje označene u troškovniku u točkah I. do IV. uključivo, t. j. sazidanje i krov kuće. Poduzetnik, koji ima biti pouzdana osoba, ima položiti 10% jamčevine u gotovu ili u državnih obveznicah. Odbor društva „Hrvatski Dom" u Vrbniku izabire po svojoj volji poduzetnika, s kojim će se tada sklopiti gradjevni ugovor na temelju nacrta i pripadajućih mu priloga.

Društvo „Hrvatski Dom"
u Vrbniku, 22. septembra 1898.

Predsjednik:
Dr. DINKO VITEZIĆ.

Br. 89
1898

POZIV.

Častim se pozvati sve p. n. gg. članove na glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u Puntu dne 13. listopada u 10 sati u jutro sa sliedećim dnevnom redom:

I. Pozdrav presjednikov;
II. Slučajne opazke na zapisnik glavne skupštine;
III. Izvještaj tajnikov o djelovanju zadružnog odbora;
IV. Izvještaj blagajnikov o obračunu upravne godine 1897-98;
V. O pitanju dali se ima tražiti od vlade dopust obdržavanja jednog ili dvih sajma u Krku;
VI. Ini predlozi;
VII. Proračun za godinu 1899.
VIII. Ždriebanje gospodarskog orudja.

Za Kotarsku Gospodarsku zadrugu
U Krku dne 24. rujna 1898.

Predsjednik:
Dr. DINKO VITEZIĆ.

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše za „Našu Slogu" p. n. gg.: R. A. Ližnjan 6 for. M. dr. Stj. Zagreb 10 for. M. I. Bovik 5 f., V. G. Pula 30 f., B. E. Podgrad 2 for., P. P. Pula for. 4, D. F. Kastav 1 for., B. A. Vrbnik 25 for. i I. A. Premantura 2 for.

Listnica uredničtva.

Gosp. A. B. u V.; A. F. u P.; M. T. u S.; R. K u Z.; V. C. u V.; B. K. u L. itd. itd. Srdačna Vam hvala na čestitkah.

Gg. dopisnike molimo, da se ustrpe do budućega broja.

Dio I.

Hrvatski pokret u proljeću g. 1848.

Sa slikom
bana grofa
Josipa Jelačića-Bužimskoga

Preštampano iz „Obzora"
Ciena 35 novč., poštom 40 novč.
Strana 72

Dobiva se
u Knjižari Dioničke tiskare
u Zagrebu.

1848

Dio II.

Hrvatski pokret u ljetu god. 1848.

Sa slikom
Hrvatski sabor
4. srpnja godine 1848.

Preštampano iz „Obzora".
Ciena 75 novč., poštom 80 novč.
Strana 224.

Dobiva se
u Knjižari Dioničke tiskare
u Zagrebu.

EMERI

jesu posude za kuću, konobu, vrt, polje, vinograd, radionicu, tvornicu, ladju itd. mjesto kabla, brentače, vrča, golide itd.

Uvjek su gotovi za porabu, čvrsti su trajni, ugledni, lahki te prikladniji za svaki posao nego li obične posude.

Dobivaju se na veliko i malo u radionici tvrdke

Schivitz & Comp.

u ulici Commerciale (trgovačka ulica) br. 11 u Trstu, na malo takodjer kod drugih trgovaca ovdje i u pokrajini.

Prospekt sa cienici razašilje se na zahtjev.

Prave brnske suknene tvari

Jedan coupon 3·10 rn. dug, dostatan za muško odjelo stoji samo

for. 3·10 iz dobre		
„ 4·10 iz dobre		
„ 4·50 iz dobre		prave
„ 6·— iz bolje		svijetle
„ 7·75 iz fine		vune.
„ 9·— iz najfinije		
„ 10·50 iz još finije		

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Bodes, Peruvienne, Doskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, zajfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke ciene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro pomato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Ambhof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerne uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Ambhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke ciene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

G. LIKAR

u Gorici, Sjemeniška ulica broj 10 trgovac sa pisarničkimi i školskimi predmeti te svakovrstne papirnate robe uz najniže konkurenčne ciene, preporuča se svojim slavenskim zemljakom najuljudnije za mnogobrojne naružbe

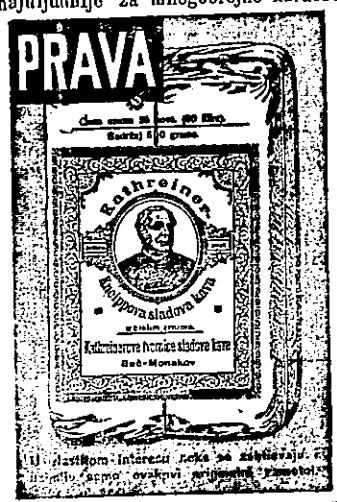

U izvitkom interesu neka se zahtijevaju [illegible] samo ovakovi originalni [illegible]

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Ribergo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naružbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Plavi - Pomade

Na izložbi za njegovanje zdravlja i bolesnika u Stuttgartu 1890 nagrađena odlikom, jest po mnienju liečnika i pitomaca sa hiljadami zahvalnica jedino postojeće sredstvo, koje pustoši perut i spriečava dljive sredstvo da gospodjem i gospodi izraste podpuna i bujna kosa i da zaprieči odmah opadanje kose i tvorenje prhuta; ona pospješuje i kod posve mlade gospode rast jakih brkova. Jamči se za uspjeh kano i za neštetnost. Lončić 80 nvč., poštom ili pouzetjem 90 nvč. **K. Hoppe,** Beč I. Wipplingergasse 14.

Zahvalnice!!

Štovani gospodine!

Zahvaljujem Vam, što ste mi tako izvrstan liek proti kašlju i prsoboli poslali. Potrošio sam jednu bocu trputčevoga soka, pa mi je kašalj i prsobol skoro prestala. Pošljite mi odmah još 3 boce Vašega izvrstnoga trputčevoga soka a uz to 1 2 omota čaja proti kašlju. Sa veleštovanjem

U Divači, 19. listopada 1897.

Vaš zahvalni
JAKOB SUPPAN.

Trputčev sok (Spitzwegerich-Saft), koji tako izvrstno djeluje proti kašlju, prsoboli, promuklosti, težkom disanju pa i za stare bolesti, dobiva se uviek svježa u ljekarni k Zrinjskomu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg broj 20.

Neka svatko pazi na zaštitni znak, jer samo onaj trputčev sok je iz moje ljekarne; koji ima na boci sliku *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga.

Ciena boci trputčevog soka sa točnim naputkom 75 novčića.

Uz trputčev sok dobro je i gorski čaj proti kašlju rabiti.

Ciena jednog omota gorskog čaja proti kašlju sa točnim naputkom 35 nč.

Jedno i drugo šalje se svaki dan uz poštarsko pouzeće. Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kišticu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Cienjeni gospodine ljekarniče!

Prije kratkoga vremena naručio sam od Vas jednu bocu pojačanih švedskih kapljica; ove su meni i mojim znancem tako dobro djelovale, da Vam se moramo na tom dobrom ličku najtoplije zahvaliti. Izvolite mi za moje znance još tri boce po 80 nvč. poštarskim pouzećem poslati.

Modruš, dne 26. svibnja 1898.

Sa štovanjem
VID ZANIĆ.

Prave pojačane švedske kapljice djelaju izvrstno proti svim želudačnim bolim, popravljaju probavu, čiste krv, jačaju želudac. Od ovih se kapljica izgube sve bolesti želuca i crieva, a dobije se dobar apetit.

Treba paziti na zaštitni znak, jer samo one pojačane švedske kapljice su iz moje ljekarne, koje imadu na boci sliku *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga.

Ciena jedne boce pojačanih švedskih kapljica sa točnim naputkom 80 nvč.

Šalje se svaki dan uz poštarsko pouzeće.

Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kišticu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Naručbe, koje iznašaju 5 for. i više šalju se franko.

Vrlo poštovani gospodine!

Moja žena ležala je tri mjeseca od trganja i kostoboli. Čim je počela upotriebljavati Vaše „mazilo proti kostoboli" ustala je već za tri dana, pa danas hvala Bogu-bada. Zahvaljujući se Vama na tom izvanredno mazilu, ostajem

U Strmcu kod Stubice 12. travnja 1898.

sluga pokorna
BARTOL LISIČKI.

Mazilo proti kostoboli (Fluid) je veoma dobar liek proti trganju i kalanju u kostima, rheumatizmu, bolima u križcah, proti prehladam, kod propuha i. t. d. Mazilo jača izmučene žile, te kriepi starce, koji pate na slaboći nogu.

Svaka boca mora biti providjena sa zaštitnim znakom t. j. slikom *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga, jer samo ono je mazilo iz moje ljekarne, koje taj zaštitni znak na boci nosi.

Ciena jedne boce mazila proti kostoboli sa točnim naputkom 75 novčića.

Svaki dan se uz poštarsko pouzeće razašilje.

Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kišticu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

U ljekarni L. TOMAJA nasljednik

ZAGREB ulica br. 12 — **A. VINGER** — ZAGREB ulica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liečі kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krživljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Orim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenlon, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nateguntim žilam, ukočenosti i otekline poslje težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolno. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastami, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti smeđanim pjegam, madežom, rđanim pjegam ili fičkovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjelotu i finoću obraza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tomo spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na parižkoj izložbi zaslužnom diplomom. Dobiva se u bojah: bielej, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prenugodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Bedalisa proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dru Nikoli Selaku liečі uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju, zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sledе kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljuju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kiruržke sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamajka-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zalha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Dolenc u Trstu

Broj 37. U Trstu 6. oktobra 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cieniku il' po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime, najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako so izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Izuzam 14. julija, 18. agusta, 8. septembra i 8. novembra. Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju. Nebiljegovani listovi se neprimaju Predplata s poštarinom stoji 8 for., za seljake 2 for. na godinu Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Farneto br. 14.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

Iz carevinskoga vieća.

U Beču 4. oktobra 1898.

Proti svakomu očekivanju su sjednice zastupničke kuće bar za sad u punom toku. Po dogodjajih u njoj u proljetju, i prije, već drugu godinu; po onom, što su Niemci činili i govorili, svatko je mislio, da će zasjedanje u tjedan dana biti svršeno, pače kaže se, da je dan za svršetak bio ustanovljen za sutra dne 5. t. m.

Nego Niemci okrenuli su kabanicom. Prošlih zasjedanja govorili su i radili, da će zaprečiti, i prečili su svako djelovanje, dok se nenkinu jezikovne naredbe za Češku i Moravsku. Sad nitko osim *Šenerera* i *Wolfa* niti ne spominje jezikovnih naredaba. Kao da jih nikad nebijaše, i kao da jih već neima. Kako imadu sveza sa odličnimi krugovi, oni su morali saznati, što se namjerava, što će slieditі, ako budu obstruirali. Slutili su valjda, da to ne bi za nje dobro bilo, pak su okrenuli. Neće, da njim se reče, da su oni srušili ustav, koj su njihovi jednomišljenici stvorili, i radi bi vladati.

Viećali su, al nisu dali glasa od sebe. Do četvrtka nije se znalo što će i kako će. Samo se je znalo, da svi Niemci, osim onih katoličke stranke, zajedno razpravljaju. I semitski liberalci i protusemitski kršćani, kao i oni njemačke pučke stranke i njemačkoga veleposjeda išli su ruku o ruku zajedno.

Četvrtak je *Žvegelj*, rodjen tvrd Slovenac a preobraćen u *Schwegela* tvrdoga Niemca, kao predsjednik kluba njemačkih veleposjednika, a sa znanjem ostalih stranaka njemačkih i Talijana, donio prešan predlog. Taj predlog je zahtjevao, prvo, da vlada objavi tajni sporazumak utanačen sa madjarskom vladom; drugo, da se nagodbeni predlozi odmah uzmu u razpravu, te da se u tu svrhu izabere odbor. Zahtjevao je, da taj njegov predlog imade prednost pred svimi drugimi predlozi i vladinimi i onimi zastupnika.

Vlada bila je isti dan podastrla predloge o nagodbi. Predsjednik je mislio, da mora te predloge dati najprije u razpravu. Tim je nastala prva protimba izmed Niemaca i predsjedničtva, odnosno i većine. Preko noći se je izgladila. Predsjednik je doista metnuo na dnevni red za sjednicu od petka vladine predloge, al je pak u sjednici dao prvomu riječ baronu *Schwegelu*, da obrazloži svoj predlog, tičući se i tako vladinih predloga.

Već dan prije, pak ovoga dana, palo je rezkih proti vladi. Predbacivalo njoj se, da je Austriju prodala Madjarskoj, da hoće sklopiti nagodu i vladati bez parlamenta, a na temelju §. 14. ustava; da hoće, da sruši obstojeći ustav. Niemci, tako su govorili, da hoće, da spase ustav, parlament, državu; da hoće razpravu o nagodbi, da ju poprave. Bio je to samo način, kako da se natrag povuku, a provirivalo je iz svega, da njim je glavna nakana, da sruše *Thuna*. Na prvoj galeriji, na odličnijem mjestu, bio je poznati barun *Chlumecky*, čekajuć valjda, da jabuka njemu u krilo pade, da postane on ministrom predsjednikom. Grof *Thun*, kao ministar-predsjednik, govorio je po dva puta. Rekao je, da se je morao pripraviti na to, kako će vladati bez parlamenta, kad parlament nije hotio raditi. Drago mu je viditi, da će parlamenat raditi. Nemože mu kazati, što je ugovorio s Madjarskom vladom za slučaj, ako parlamenat ništa ne učini. Na parlamentu je, da sad učini svoju dužnost. Prvi govor njegov bio je još miran. Drugi govor, kao odgovor *Schwegelu*, bio je rezak. A i morao je biti kod neiskrenosti, kojom je *Schwegel* u ime Niemaca govorio.

Glasovalo se je o prešnosti prvoga dielа predloga *Schweglova*. Niemci, ujedno sa Talijani, i njekimi Slaveni iz Galicije, imali su 10 glasova većine. Tim nije bila primljena prešnost, jer treba dvie trećine svih glasova — al bijaše velika slava za Niemce, da su oni s rečenimi u većini. Dakako, da nebijaše to milo nit većini, a još manje vladi. U ostalom ova je tomu najviše kriva. Mnogi su članovi većine ozlovoljeni na vladu, pak nemare sudjelovati u parlamentu.

Dva dana iza toga, subotu i nedjelju, nebijaše sjednice. Nagadjalo se je svega i svašta. Već prije bio je dao ostavku ministar trgovine *Bärnreiter*, inače član njemačkoga velikoga posjeda, vez izmed ovoga i ministarstva. Sad se je govorilo o ostavkah drugih ministara, pače i cieloga ministarstva. Bilo se je nestalno. Očekivalo se je što će *Thun* od Njegovoga Veličanstva donieti, koje uvjek odlučuje, kad dodje do zapletaja.

Ponedjeljak, jučer, došao je *Thun* u podpunoj paradi u sjednicu, onakav, kakav bijaše kod Njegovoga Veličanstva, od kojega je došao. Izgledao je veseo. Već to veselje je kazalo, da što je sve imao misliti od petka napried. Došao je, ostaje ukaznar-predsjednik. Hoće, da vlada sa desnicom, i prema njezinim načelom. Do sada je uvjek mislio; da će dobiti njeke Niemce na svoju stranu. Sad se jih je riešio, i približio se desnici i javno. Govori se, da će se ministarstvo preustrojiti tako, da bude parlamentarno, da budu ministri svi ili skoro svi uzeti iz većine; *Jaworski* izjavio je, da je desnica voljna podupirati vladu, dakako po svojih načelih.

Niemci su pokunjeni. Tako je danas. Njeka veća stalnost u odnošajih je svakako za sada nastala, al stalni dokako nisu. Svaki dan može što nova donieti.

I danas, utorak, govori se o raznih načinih, kako da se ministarstvo popuni. Za sad je stalno samo to, da se ima popuniti ministarstvo trgovine. Bivši ministar *Bilinski* imao bi svakako doći u ministarstvo, al bi radje ono željeznica nego li ono trgovine.

Današnja sjednica teče posve mirno. U občinstvu, koje je toliko sililo u sjednice, dok bijahu nemirne, govori se već, da je u parlamentu dosadno; i galerije su sve praznije.

Slavenski jezik u katoličkoj crkvi.

Svetog Sbora za obrede

na nadbiskupe, biskupe i ordinarije pokrajinâ goričke, zadarsko i zagrebačko

pismo

o porabi slavenskog jezika u svetoj liturgiji.

Čega se osobito treba držati ili čuvati, kad se rabi staroslavenski jezik u svetoj liturgiji, sveti je ovaj Sbor već odredio dne 13. f-brara 1892.; i sgodno je uputio one jugoslavenske biskupe, koji upravljaju crkvami, gdje je takov običaj zavladao. No kako su se o toj stvari apostolskoj Stolici nove dvojbe podniele, to je sveti Gospodin naš Leon po Božjoj providnosti papa XIII., u svojoj otčinskoj brizi za Slavene, naložio, neka se taj važni posao podvrgne izpitu posebnog sbora kardinalâ svete rimske crkve, da se prije spomenuti propisi izjasne i utvrde, svaka pomutnja uklони.

Kad se dakle stvar u svem zrelo prosudilo, a imalo se na pameti ustanove i odluke papâ, poimence Inocentija IV., koji je biskupom senjskim god. 1248., a krčkim god. 1252, dao *slobodu*, da se služe jezikom slavenskim *u onih "Krajevih, gdje se to običajem prije obdržavalo," samo da se ne dira u smisao poradi različe samoga pisma*; istotako Urbana VIII., po čijem nalogu bile su izdane god. 1631. liturgiiske knjige glagoljski *na uporabu crkvam, gdje se je došlo slavilo rečenim jezikom, osim ako ne bi volleli latinskim*; a tako i Benedikta XIV., koji je proglasio novo izdanje tih knjiga god. 1754. autentičnim za one, *koji su obreda slavensko-latinskoga*; i napokon Pia VI., koji je g. 1791. pregledao časoslov napokon tiskan pod njegovim nadzorom: isti uzoriti otci ustanovili su ova što sliede pravila, a Njegova ih je Svetost odobrila, pripoznala i naredila, da se u napredak od sviju bez povrede drže:

I. Poraba staroslavenskog jezika u svetoj liturgiji ima se smatrati i držati kao *starna* povlastica pripadajuć stanovitim crkvam, a nipošto kanoti *osobna* povlastica, što pripada nekojim svećenikom.

Biskupâ dakle bit će služba i dužnost, da svaki u svojoj pokrajini što prije sastavi popis ili katalog svih i pojedinih crkava, za koje sigurno zna, da sada uživaju tu dozvolu po pravu.

Nadalje, da se uklone dvojbe, dokaz za tvrdjenu povlastica neka uzme iz dokazalâ i svjedočanstva, što za sigurno postavljaju i valjano dokazuju, da je ona bila u krieposti i da u istinu živi barem trideset godina od sada: a ova duljina vremena u toj stvari smatra se za dostatnu po osobitoj milosti svete Stolice.

Ako koje onda nastanu prepirke i poteškoće u takovu dokazivanju, neka ih biskupi podnesu svetomu Sboru za obrede izloživ jasno i točno dotične okolnosti za razriešenje pojedinih slučajeva.

II. Kada se je jedanput spomenuti popis povlaštenih crkava sastavio i proglasio, onda neće biti nikomu nipošto slobodno, da uvadja po drugih crkvah bilo s kojega razloga ili s kojega mu drago izgovora staroslavenski jezik u svetu liturgiju: a bude li, da se što drugčije ili protivno pukuša, takovi podhvati neka se suzbiju strogom kaznom.

III. U crkvah, koje uživaju gore spomenutu povlasticu, misu govoriti i službu obavljati bit će dopušteno izključivo staroslavenskim jezikom, odstraniv bilo ma koju

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

(Dalje.)

Za sada dužnost me sili, da dokažem kako naši stari taj dvor *Aršan*, ako izlazi od talijanske riči *Arsenale* ili Darsena, nisu mogli drugačije imenovati, pa su ga nazvali čisto Arsenale i Darsena, tim ne bi se moglo dokazati, da je Cres talijanski grad, nasuprot ja tvrdim, da tim imenom, kao s onim Rialta, potvrdjuje se moje mnienje, da je uprav Cres hrvatski grad. Evo kako. Treba znati najprvo, da prije nego su bili uzdignuti zidovi okolo grada, i uredjene stepenice okolo mora, toga blaženoga Aršana nije bilo, jer more bi slobodno dolazilo do svetoga Marka, kako dolazi i dan današnji kad je morska plima; a budući da je misto u zatonu, držali su Venecijani svoje brodove i tu je popravljali, pa s toga to misto zaklonjeno nazvaše Arsenal ili Darsena. Tu dakle prelivalo se more, a povrh njega puzile lagane brodice. — Napokon se grad obzidao, stepenicama se more u svome koritu stisnulo, nastalnim nasipom nestalo Arsenala i Darsene, a postao Aršan, po kom se sad ljudi šetaju, a djevojčice pletuć hojeve-bičve ili kalcete, i pjevućkajuć igraju se na sunčanom zraku milog nam podnebja navlaš u zimsko doba. — To more dakle obstojalo je i prije godine 1445. kad su došli k nam gosti, zvan. il' nezvani, od one strane onamo.

Otok Cres sa Osorom imenuje se u povjesti još u vrime Rimljana, ma... eh eh! još više onamo u tminasto doba bajoslovja (mitologije) pod imenom „Insulae Absyrtides", ako nećete reći, da su ga Mlečani dovukli ovamo s kakovom splatom (zattera) sa svojih lagunа, i ovdje ga usidrili. Ako dakle Cres bijaše još prije 1445, a Cresani ne imadjahu ni Arsenala ni Darsene, i tek dobili Aršan poslje dolazka njihovih sinjorijah mletačkih, naravno je, da to ime ne more biti hrvatsko, ali dokazuje jasno, da taj grad pripadaše drugoj narodnosti, al' nipošto talijanskoj. A to sam htio dati na odgovor doktoru Hojevini, koji zasljepljen mržnjom, strašću proti svome narodu, a bez ikakovih obzira, proturio je u sviet na *pijaci* ono nepromišljenu, drzku i uvriedljivu poslovicu, da je Cres talijanski grad gledom na njegovi *sassi*. Bit će, i uvjeren sam, g. Hojevina rekao je mnogo pametnih u vrime svojih mlad h godina, ali u onom času, kad reče, da je Cres talijanski grad, valjda ga je oštroumnost prevarila, te sreća mu nije poslužila, jer i pametni ljudi kadgod zabasaju; a zavedeni strašću, imadu oči a ne vide, uši i ne čuju, pa s toga obistini se ona rečenica (proverbij) da i poluludjak može više predložiti, nego pametan razložiti.

Vidite, moji dragi Cresani, koliko sam toga razložio, i koliko sam bio usilovan, da napišem na same tri četiri rieči Hojevinjeve-! Da li sam postigao cilj, za kojim sam išao, da dokažem naime, da je Cres grad hrvatski pogledom na same njegove *sassi*, to jest na imena poljskih *kuntrada*, na imena ulicah po gradu itd., vi i svi oni nepristrani čitaoci ovih „Sličica", ma i sami naši protivnici lako ćete prosuditi. S toga ja bih bio gotov mojim poslom i zaključio bih moju ne jako težku razpravu; očistio bih i položio pero, čekajuć, da mi se sa koje strane odgovori i prigovori pobijajuć moje dokaze. Ali okolnost, da su imena tako čvrsto spojena sa *sassima*, da ih nije moguće razlučiti, a to ne jur od godine 1445, kad su došli k nama gosti s preko mora, nego od one godine onamo, onamo za sedam vjekova nazad, s toga mislim, da bih takove prigovore ili pobijanja morao čekati, ne rečem li, do sudnjega dana; a ja što rekoh, ne porekoh, i svršujem.....

Oj, oj, oj! dragi i mili naš dottor Strganac, ma vi ste nec pozabili. A ce se već nespominjate, da ste nam obećal, da ćete nam prikazat ne samo s našimi *sassi*, kako je onò rekel dottor Hojevina, ma još s nekakvom štorjom, pak još s geografiom, a finalmente s nekakovom drugom besedu, ku mi ne razumemo i ne spominjamo, da je naš Cres grad *ferrarski* a ne talijanski. Mi bimo vas molili, da nam i to pokažete, kako ste takò lepo z drugim ucinili. Neka vam ne bude mucno spiegat nam i to, zac to će nam služit kako jenò oružje, s kim budemo mogli odgovorit *in crože* našim protivnikom, da nismo talijani.

Pravo imate, sad se sjećam, da sam naglasio kako ću vam dokazati, da otok i grad Cres jesu po svomu položaju (posiziou) po geografiji, etnografiji i povjesti (storia) čisto mjesta hrvatska, ako su i za kratko ili dugo vrime pripadali sad starome Bizanciju (Carigrad) sad pokojnoj republici Mletačkoj. Ali da se prije svega sporazumjemo, što su te rieči *geografija, etnografija*, jer bez toga mlatili bismo po ariji, a trud bi nam bio uzalud. Geografija dakle jest ona znanost ili, po vašu ona mudrost, koja nam kaže položaj ili mjesto, u kojem se nalazi ova ili ona strana zemlje, i dosliedno ju opisuje. Etnografija pak jest obširnije opisovanje dotičnih zemalja pogledom na jezik, običaje, imena, nošnju, itd. još tomu nadodajte pogledom na politiku, gradjanstvo, na obrt (industria) itd.

(Sliedi).

primjesu drugoga jezika. Knjige, što se moraju upotrebljavati za misu i službu, neka su opremljene glagoljskimi pismeni i od apostolske Stolice pregledane i odobrene: druge bilo kojegod liturgijske knjige, ili drugim pismom tiskane, ili bez odobrenja svete Stolice, neka su svakako zabranjene i nedopuštene.

IV. Gdjegod puk običaje odgovarati svećeniku kad služi ili nekoje česti mise pjevati, i to će biti slobodno u povlaštenih crkvah samo jezikom staroslavenskim. A da to lagljе uzbude, moći će ordinarij vjernikom isključivo dopustiti, da rabe priručnu knjigu, opremljenu pismeni latinskimi mjesto glagoljskimi.

V. U rečenih crkvah, koje nedvojbeno uživaju dozvolu staroslavenskoga jezika, moći će se upotrebljavati obrednik tiskan slavenskim jezikom kod podjelivanja otajstvâ i blagoslovina, samo ako bude pregledan i odobren od apostolske Stolice.

VI. Pomnjivo neka uznastoje biskupi, da promiču u svojih sjemeništih nauku koli latinskoga jezika, toli staroslavenskoga, tako, te svaka pokrajina imadne koliko treba svećenika za službu u oba jezika.

(Konac sliedi.)

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 5. oktobra 1898.

Iz carevinskoga vieća dolaze već teda negda povoljniji glasovi. Razprava naime o nagodbenih osnovah teče dosta, gladko premda njemački zastupnici raznih klubova dosta oštro vladu kore, što da kani žrtvovati timi osnovami velike probitke svojih državljana Madjarom i što neće da ukine poznate jezikovne naredbe za Česku i Maravsku. Proti nagodbenim osnovam prijavilo se množtvo govornika njemačkih klubova, dočim se nitko nejavlja kao govornik za te osnove. Tako će valjda gospoda ministri morati, da zagovaraju i brane sami svoje osnove.

I u drugom pogledu dolaze iz Beča nešto povoljniji glasovi. Glasa se naime, da je ministarstvo odlučilo unapried stvoriti parlamentarnu većinu iz same desnice t. j. od Slavena i umjerenih Niemaca katolika.

Na mjesto odstupivšega ministra trgovine Bärnreitera da će doći jedan zastupnik iz desnice, a i ministri nastave te željeznica, da će se zahvaliti i na njihova mjesta članovi desnice zasjeti. Imenovan je ministrom trgovine baron Dipauli vodja njemačko - katoličkog kluba. I jedan član slavenske narodno-kršćanske sveze, da bi imao postati ministrom. Za koji dan znati ćemo što je na tih glasovih istinita.

U jučerašnjoj sjednici carevinskoga vieća interpelirali su zastupnici *Dr. Laginja i Spinčić* sa drugovi vladu radi najnovijih izgreda u Trstu. Već prije interpelirali su vladu radi tih izgreda talijanski zastupnici svaliv po običaju svu krivnju na siromašne Slavene.

Članovi kvotne deputacije, koja je izabrana u carevinskom vieću, obaviešteni su od vlade, da će se sastati još tečajem ovoga mjeseca u Pešti sa članovi ugarske kvotne deputacije na zajedničke razprave.

Na crnogorsko-turskoj medji i to kod Berana došlo je izmedju kršćana i Turaka opet do krvavih okršaja. Povod tomu da su dali Turci. Palo je u boju više osoba s jedne i druge strane, a isto tako imadu jedni i drugi više ranjenih.

Bugarska vlada kani provesti u čitavoj kneževini velikih promjena u upravi. Ona pozivlje natrag i one šastnike, koji bijahu izveli urotu proti pokojnomu knezu Batenbergu, i koji su većinom služili u ruskoj vojsci.

Danski narod žaluje za svojom kraljicom, koja je preminula ovih dana u velikoj starosti. Hvale ju kano ženu vrlo dobra i plemenita srca.

Njemački car Vilim pripravlja se na podulje putovanje. On kani naime posjetiti svetu zemlju sa svojom suprugom i sjajnom pratnjom. Navratiti će se i u Carigrad, gdje će mu sultan prirediti svečani doček.

U Švajcarskoj počele su oblasti nakon nečuvenog zločina, počinjenog na blagopokojnoj našoj kraljici, strogo postupati proti anarhistom. Pohvatano je više pogibeljnih osoba, a medju timi najviše Talijana.

Dopisi.

Iz Kastva pišu nam dne 20. pr. mj. Kao što po cieloj našoj monarkiji, tako se je i kod nas veoma neugodno i žalostno dojmio glas o strašnoj smrti Njez. Velič. naše ljubljene cesarice i kraljice Elizabete. Naš dobri puk nije mogao pojmit, da ima na svietu tako poživinčenih ljudi, koji su vriedni podići ruku na posvećenu osobu jedne carice.

U nedjelju, dne 11. sept., čim se rano u jutro prosuo glas o nesretnoj smrti naše carice i kraljice, nije bilo čovjeka, a da nije požalio svoje mile carice, koja je bila i u našem puku poznata kao dobra i milostiva majka svojih podanika. Ljudi su se sastajali u skupine, da razpravljaju o onom nemilom dogodjaju, a na licu razabirala im se žalost, kao riedko kada. Kroz dan i u večer nije se čulo pjevanja ni u krčmah, ni po cestah, kako u druge nedjelje i praznike, već je puk i tim pokazao žalost, koja je stigla visoku vladarsku kuću i sve podložne joj narode.

Občinsko glavarstvo, „Hrvatska čitaonica“ i još njekoji po privatnih kućah dali su odmah izvjesit na pol stjega svoje zastave sa crnom vrpcom, koje neprekidno vise do danas. Danas pako nema skoro kuće u Kastvu a da nije izvjesila žalobne ili druge znakove tuge.

Naše občinsko glavarstvo dalo je odmah posebnimi osmrtnicami javit puku kastavskomu žalostnu ovu zgodu, te pozvalo ga, da se u što većem broju sakupi dne 17. o. mj. u župnoj crkvi sv. Jelene na molitve zadušne za vrieme pogreba Visoke pokojnice u prestolnom gradu Beču. Pozvalo je takodjer puk za danas u utorak dne 20. o. mj. na svečane zadušnice, koje su se obdržavale u stolnoj crkvi u Kastvu. Narod se odazvao mnogobrojno tako, da je danas uz obć. zastupstvo i župane, školsku mladež iz Kastva i Zamela prostrana crkva sv. Jelene bila dubkom puna.

Pred sv. obredom sastalo se u podpunom broju občinsko zastupstvo na izvanrednu sjednicu, da dade oduška u ime svoje i ciele Kastavštine kod velike ove nesreće i žalosti.

Občinski glavar obrazložio je živimi riečmi veliki gubitak i još veću žalost, što je snašla našu Visokovladajuću kuću, osobito pako Njeg. Vel. našega premilostivoga cara i kralja Frana Josipa I., te ujedno naznanio, što je sve poduzeo ovom žalostnom prigodom, da je naime dao izvjesiti obć. zastavu na pol stjega, pozvao puk na zadušnice, te izrazio sućut občine njegovoj preuzvišenosti gospodinu ministru predsjedniku molbom, da ju dade do znanja Nj. Vel. našem cesaru i kralju.

Občinsko zastupstvo i prisutni puk slušao je stojeće duboko ganut razlaganje g. glavara, odobriv jednoglasno što je ovom zgodom u ime občine poduzeo. Ujedno izrazuje ob. zastupstvo duboku bol i iskrenu sućut u ime svoje, te ciele občine nad užasnim nedjelom počinjenim dne 10. sept. 1898. u Ženevi na carici i kraljici Jelisavi, te hoće, da se u zapisnik ove sjednice na vječna vremena uvrsti ovaj izražaj sućuti. Ujedno ustanovljuje se zakladu na uspomenu blagopokojne carice i kraljice Jelisave sa glavnicom od 2000 for., na račun koje će obć. zastupstvo kastavsko dielit svake godine štipendij od 100 for. jednom odličnom i siromašnom djaku srednjih ili visokih škola iz područja občine Kastav bez pridružnih. Potanje ustanove ú to ime ima priredit občinski glavar uz naknadno odobrenje občinskoga zastupstva.

Evo, tako je naša občina i sav puk dao žalostnog oduška prigodom ove neočekivane i duboke žalosti.

Iz Poljana pišu nam 25. pr. mjeseca. Čudni su vam neki Poljanci, ču reć Leprinčani, a tih je vedi del. Drže se i htjeli bi biti najmudriji, osobito pokle su hodili na Matulje na Krstićevu predika. Tamo su pozobali svu mudrost — i već se ih ne može trpet. Kriče na puna usta: ej mi smo pregledali, ča će nam popi i njihove predike. Krstić će nam od sada u oštarije predikat. I za istinu već ga ovo tretju nedelju čekaju u Poljanah na šterne; al njega ni videt. Ja znam, da će njim još i prit, al silu se jade, da ih je činil već triput čekat — za niš.

Najjače se pak jadi on, ki mora svet mirit i stumačevat nju zač ne pride, kad je obećal, da će prit. A znate ki j' to? Jožina. Jadi se jadi, al još za neč drugo. Zač? zač se j' doznalo, daj mađi. To j' pak neč novoga! — će mi ki reć. To je stara stvar i staro ime. Hvala Bogu mačak je živina, ká ima četiri nogu, ká brzo hodi i skače i pozna se ju od vavek kako „nevjeru“. Sada te liže, sad ti se lasti a do čas će te ogrest. A jel' pak u istinu Jožina mađi? Oprostite, ča vam reć ovaj-istu. Je l' i to ču dokazat. Mi znamo, da prefriganemu i šegavemu čoveku rado rečemo da j' fin tić; a Jožine moremo da j' mađi. Zač danas ti hvali raprežentanta al sucu Kukića, ki ga j' stavil va službu, va koj je; jutra se kaje, da ni šal za *santeza*, zač da ga praviše „montura“ kušta. Sad kaže, da j' pod „lontuš“ slavo-Illirico-Ištrijan, i više propala Hrvatska, a kad popije litricu, a misli, ča je popil kvartin, proklinje i Krstića i sveh, ki š njim drže, do petoga kolena. Napokon pride ura, pak se ga čuje, čovek bi rekal nà, pametno govori: Ja, znate, ja sam čovek od službi. Ja dolan službu kako moram, a kad ju fluim morem pit, igrat, klet, reć ča me j' volja, a mane niš nijedan i ura! pak se fini s tem, da lete v oštarije — boca po stole. Lepo ih plate pa mirna Bosna. Kada se približuju kakovi votacijoni predika: ljudi naši, neka bude mir, sloga i ljubav — ča će nam to „hrvasko“ — a kako se vidi i čuje sam širi i sjje nemir po Leprinaščini i važiže ljude. Veramente govori, da mora sve ovako delat, zač dą mu tako služba nanaša i da mora gledat na svój kruh. Va srcu da ni takov, aš da se ča jutra promeni na puteštarije, da bi neki ter neki slabo pasevali. To nisu naši posli to pustimo njemu. Preporučujemo mu samo, da ako bude i naprvo delal kako i do sada, neka pazi, da bi mogal i sam slabo pasevat, pak će bit opet to njegov posal. Bil čovek va ko j' mu drago službe, mora bit čovek od kusa, va dele i govorenju, mora bit iskren.

Za sada dosta, zač moram poć va Durmaciju po mlado. *Pištola.*

Različite viesti.

Previšnji imendan. Dne 4. t. mj. t. j. na dan sv. Frana slavio je naš uzvišeni Vladar svoj imendan.

Proslava ta bijaše za Njega bez dvojbe žalostnija nego li igda do sada, ali su za to i svi Njegovi narodi tom prigodom toplije pomolili se Svevišnjemu, da uzdrži još dugo i dugo zdrava i čila težko ucviljenoga našega vladara, Njeg. Velič. cesara i kralja *Frana Josipa I.*

Pedesetgodišnjicu misničtva slavio je u nedjelju župnik kod sv. Ivana kod Trsta veleč. g. I. Treven. Njegovi župljani priredili su mu tom prigodom u predvečer slave bakljadu sa glazbom, a pjevačko družtvo zapjevalo mu na čast nekoliko pjesama. U obće trsio se onaj pošteni naš puk, da izkaže što veću ljubav i odanost čestitomu svomu župniku. I pravo je tako kad se ga ni ovom riedkom prilikom nesjetiše ni crkvene ni svietske oblasti.

Novi odbor pjevačkoga družtva „Kolo“ u Trstu ovako se konstituirao: Predsjednik dr. Edvard Slavik; podpredsjednik Vatovec Ante; tajnik Kravos Fran; blagajnik Jazbec Dragutin; arhivar Kolb Josip; nadzornik pjev. vježba Caharija Josip.

Utoci povoljno riešeni Trgovačko pomorski sud suglasno sa namjestničtvom dao je opetovno nekojim štedionicam u Istri i na Goričkom nalog, da nesmiju primati štedioničkih uložaka nego od članova. Naše štedionice uložile su proti toj naredbi utoke na ministarstvo, a ovi bijahu usljed zagovora naših zastupnika povoljno riešeni. Sada će valjda rečene oblasti pustiti naše štedionice u tom pogledu na miru.

Talijani proti Talijanom. Iz Poreča pišu nam, da su tamo počinili dne 2. t. mj. u večer veliku demonstraciju talijanski gradjani kopači proti gospodi talijanskoj. Uz poklike: *Viva l'Austria!* i *„morte agli italiani“* prolazilo je veliko množtvo demonstranta ulicami grada, te je jedva oružničtvu za rukum pošlo, da demostrante raztjera. Čekamo da vidimo, što će na to *„baba“* pak ćemo se i mi još oglasiti.

Skupština stranka prava na Sušaku. Središnji klub stranke prava u Zagrebu zaključio je u svojoj sjednici dne 14. pr. mj., da se obdržaje ove godine glavna skupština stranke prava dne 12. tek. mj. na Sušaku kraj Rieke.

Toliko do znanja onim prijateljem iz Istre, koji nas za to upitaše i koji kane prisustvovati ovoj skupštini.

Službe učitelja. Otvorena je služba ravnat. učitelja druge vrsti na mješovitoj pučkoj učioni u Barbanu hrvatskim nastavnim, a talijanskim jezikom kano predmetom; služba učiteljice treće vrsti na dvorazrednici u Kaufanaru hrvatskim i talijanskim učevnim jezikom; služba podučiteljice na dvorazrednici u Medulinu hrvatskim nastavnim, a talijanskim jezikom kao predmetom. Na ovoj školi bi mogla podučiteljica dobiti — razumije se proti dotičnoj remuneraciji — i poučavanje u ženskih ručnih djelih na školah u Ližnjanu i Premanturi.

Molbe neka se podnesu c. kr. kot. škol. vieću u Puli u roku od 14 dana.

Iz Kaštela (Kaštelvenere) pišu nam 1. t. mj. Naš župnik g. *Zobzz* dio je odsudjen, da mora zapustiti ovu župu radi čina, koga nećemo odje spominjati, da se ne bi svjet smutio. Toliko ipak moramo kazati, da će puk ove župe ono malo vjere i straha božjega, što ga je imao, posve izgubiti. Neznamo, kako će naši pastiri za to odgovarati pred Bogom kad se već svieta neboje. Čudimo se preč. ordinarijatu, što dopušta, da se dogadjaju ovakva nedjela u biskupiji. Ili zar se možda boji talijanske gospode? Zar imadu obziri nekojih crkvenih dostojanstvenika prvenstvo pred crkvenimi zakoni i pred sv. vjerom? Oviliko za sada a nebude li ovo malo pomoglo, govoriti ćemo jasnije i povedati cieli sablazljivi dogodjaj. To doista neće biti milo ni drago preč. gospodi kod ordinarijata, ali nam je više stalo do istine, do pravice, do poštenja, morala i sv. vjere, nego li do obzirah bilo napram komu. Dakle, gospodo kad preč. ordinarijatu, učinite Vašu dužnost ili očekujte sablazan, pred kojom će morati netko pocrveniti. Znajte gospodine uredniče samo to, da je prošlo 10 godina, što nismo imali ovdje sv. berme i da imade i velike djece, koja se neznadu niti prekrižiti.

Škola u Medulinu. Velikim trudom i troškom pripravila je medulinska občina prostorije za školu obzirom na veliki broj djece dužne polaziti ju. Taj broj — okolo 200 djece obojega spola — opravdava nadu, da će se u Medulinu ustrojiti trorazrednica s trimi učiteljskimi silami. Ali čini se, da tko vědri i oblači u školskih stvarih u Puli, nevidi rado napredak hrvatskih škola. Sada je počela nova školska godina, kuća je spravna, sve je u redu, a oblast nije učinila ništa, da u Medulinu pozdravimo barem dvojicu, ako za sada i ne trojicu učitelja. Natječaja nismo vidili i neznamo u istinu što rade gospoda u kotarskom školskom vieću. Jadna občina troši i pripravlja dobrovoljno sve što treba, a slavne školske oblasti ni da se maknu. Ali zar su nam postavljeni nadzornici za to, da nemožemo napredovati? Mi u istinu neznamo, da li nebi bilo školstvo hrvatsko u Puljskom kotaru više napredovalo pod kojim drugim nadzornikom, nego li je u ovo zadnjih dvadeset godina.

(Iz Pule doznajemo, da je za tamo razpisano mjesto učiteljice. Vidi odnosnu viest Op. ured.)

Izvješće o djelovanju ravnateljstva „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“ od 1. siečnja do 31. prosinca 1897. Tiskara u Volosk 1898.

Iz Trviža (občina Pazin) pišu nam 3. t. mj. Po Vašoj želji javljamo Vam, gosp. uredniče, da smo mi Trvižani sa pridjelkom vina letos upravo sretni. Očim je u okolnih mjestih nešto tuča nešto suša skoro posve grozdje uništila, kod nas imali smo ljetos dobru trgatbu. Na količinu nemožemo se dakle potužiti a kakvoća je pak nad svako očekivanje. Boljega vina nesjećaju se ni najstariji ljudi. Vina su većinom biela.

Upozorujemo dakle hrvatske i slovenske trgovce i krčmare, da se potrude do Trviža i neće zaista truda žaliti. Upute i savjete pismeno ili ustmeno daje *bačava* tamošnji vrlo čestiti naš posjednik i rodoljub g. *Petar Široničć*, pošta Trviž. Svatko neka se čuva sensala u Pazinu.

Iz oprtaljskih Brda čujemo, da imade kod naših posjednika dobra vina.

Talijanski podanik nastanjen u Opatiji odsudjen u Trstu radi veleizdajničke izjave. Dne 3. t. mj. odsudio je ovdašnji sud *Petra Pedimini-a*, zidara, rodom iz Italije, a nastanjenog u Opatiji na 5 mjeseci težke tamnice, što se je prigodom smrti naše kraljice Jelisave o njoj i o cesaru-kralju veleizdajnički izrazio.

Tko zna neće li se, kad se vrati iz tamnice, još kakovim obrtom u Opatiji baviti?!

Putujući nadzornik. Gospodin *Vjekoslav Jušić*, putujući nazornik osjguravajućeg družtva za život *„The Gresham“* putuje u družtvenih poslovih po Istri. Gospodin Vj.

Jušić je Hrvat iz Dalmacije i mi ga preporučamo našim čitaocem što bolje.

Zatvoren Talijan u Opatiji. „Hrv. Prava" brzojavljuju iz Rieke, da je u Opatiji uhvaćen tko drugi, nego Talijan Mali protudinastičkih i po uspomeni blagopokojne kraljice Jelisave uvriedljivih izraza.

Dobra dalmatinska vina može svatko dobaviti ako se pouzdano obrati na g. Stjepana Dulčića, Brusje na otoku Hvaru (Dalmacija). Ovaj posjednik i trgovac stoji već do sada u trgovačkoj svezi sa trgovci i krčmari iz Istre, koji ga svi hvale kano poštena trgovca i odlična rodoljuba.

Otvorenje „Hrv. čitaonice" u Sv. Lovreču Pazenatičkom uzsliedilo je, kako je bilo jurve najavljeno, dne 18. tek. mj. Odgoditi tim svetčanim činom nije bilo moguće, jer baš toga dana je iztičao rok opredieljen u pravilih za konštituiranje. Obzirom ipak na žalost, koja je zadesila vladalačku kuću i austrijske narode, zaključio se odustati od svake zabave i od obećanog jurve sudjelovanja pazinskih tamburaša. Uzprkos svemu tomu na stotine i stotine naroda se sakupilo, da prisustvuje toj narodno prosvjetnoj svetčanosti, dokazujuć time, da poznaje važnost takve stečavine u narodnom životu, koja su čitaonice. Rodoljubna kuća Heriaka, gdje su prostorije čitaonice, bila je dubkom natlačena ljudstvom, a tako isto sav prostor pred kućom. Bilo je tu ljudstva ne samo iz najbliže okolice, nego ga dohrlilo iz susjednih občina Poreča, Višnjana, Tinjana, Kanfanara, te iz daljeg Pazina. U tri sata predsjednik osnovateljnog odbora Josip Širol otvori skupštinu, te pozdravi prisutne, iztaknu važnost ovog časa, gdje se prelazi konačno ustanovljenje prvog ovakvog družtva u porečkom kotaru. Zamoli zatim prisutnog načelnika pazinskog dr. Šima Kurelića, da kao predsjednik pazinske čitaonice ravna dalnjim tekom skupšine. Odazvav se pozivu, dr. Kurelić zanosnim govorom pozdravi rodoljubnu namisao Sv. Lovrečana, razloži važnost takvih družtva za unapredjivanje narodne prosvjete, koristi, koje pojedinci mogu odatle crpiti, te pozva prisutne, da u koliko još nisu, pristupe u ovo družtvo. Uze za tim rieč tinjanski načelnik Šime Defar, te u liepom govoru pridruži se veselju Sv. Lovrečana na osnutku čitaonice, želeć novom družtvu sretnog uspjeha u njegovoj djelatnost. Pročitav i raztumačiv pravila, prešlo se na upisivanje novih članova, te uz jurve upisane i one, koji se onda upisali, ustanovilo se, da družtvo broji jurve 60 članova. Liep je to dosto broj, uzme li se u obzir naše školske prilike ili bolje neprilike, poimence u porečkom kotaru, gdje nema niti jedne javne državne hrv. pučke škole. Izabralo se tada u prvi odbor čitaonice čestite rodoljube: Josipa Širol, Sinožić Mata, Piemonte Josipa, Babić Ivana i Janko Boža. Odbor se odmah konštituirao izabrav si predsjednikom Širola, podpredsjednikom Sinožića, a tajnikom blagajnikom Piemonta. Izabrani predsjednik zauze svoje mjesto, te zahvaliv se u svoje ime suodbornika na povjerenju, obeća, da će savjestno i brižljivo upravljati i ravnati družtvom. Pozdravili su za tim još osnutak družtva dr. D. Trinajstić iz Pazina, veleč. Marok iz Sv. Ivana od Šterne i Ivan Mišan iz Kanfanara, bodreć članove na slogu vršenje družtvenih dužnosti i uztrajnost u razpoloženju, kakvo su onog dana izkazali. Konačno podpredsjednik Mate Sinožić zahvaliv prisutnim članovom i gostovom na sudjelovanju, iztaknu grozni čin, koji krati dati oduška veselju onog dana, pozva skupštinare, da zažele pokoj duši naše premilostive umorene cesarice i kraljice Jelisave, dugi život našem vladaru, a dobru sreću hrvatskoj nam domovini. Ne treba niti napominjati, da su svi govori bili primljeni sa oduševljenim odobravanjem. Akoprem je bila izražena želja od više njih, koji radi natlačenosti prostorija nisu mogli u iste, da bi se u „Našoj Slogi" donesli izrečeni govori, mora se žalibože od toga odustati, jer prostor lista toga nedopušta. Zaključiv sjednicu, podali se gostovi, da razgledaju mjesto Sv. Lovreč, a iza toga se opet našli u prostorijah čitaonice na skupni doručak. Tu se opet nanizalo nekoliko rodoljubnih zdravica, poimence našim zastupnikom Spinčiću i dr. Laginji, te starini dr. Vitezića. Iztaknuli se osobito vrli pazinski občinski vieènik Antun Sironić i tinjanski obć. vieènik Šime Ivetić, koji posliedniji svojim liepim i zdravim humorom, te shodnim navraćanjem, narodne pjesme o ženitbi Subinjanin Janka na naše tužne prilike u Istri upućivao je prisutnike, kako nam se treba držati u slogi, poslušu i uztrajnosti u našem javnom životu. Liepo pozdravljeni odputovali su gostovi u 8 sati večer, a domaći se još malo medjusobno pozabavili.

Za to vrieme nije bio od nikoga poremeđen mir i javni poredak, akoprem se bilo pokušalo izazvati naše ljudstvo. Imade u Sv. Lovreču nekoliko žarenjačkih obćelji, koima ta svetčanost nije bila po ćudi, ali su se uvjerili, da njim je bolje mirovat. Iza kako su gospodi većina ljudstva otišli, pokušali su izazvati nemir sa dvimi podrepnicami, koje su nepozvane prodrle u prostorije čitaonice te ondje pokušale izazvati smutnju, a konačno i šakom udarile u svjetiljku, da ju ugase. Prisutno naše ljudstvo izručilo je delije oružnikom, da njih oni nauče, kako se ima poštovati tuđja kuća. Dovršujemo sa željom na dugotrajno i uspješno djelovanje novoustrojene čitaonice, te da i krajevi, gdje su bolje prilike, slieđe primjer vrlih i čestitih Sv. Lovrečana, koje da Bog poživi!

Iz hrvatskoga primorja pišu nam 26. pr. mj. U raznih stranah naśega primorja kušalo se u novije doba podignuti do većega glasa, i onako prikladna mjesta za kupelji. Među timi mjesti potrošilo se ponajviše novca u našoj Orikvenici. Ali kako se tu mađuhinski postupa sa domaćim hrvatskim jezikom, eto Vam nova dokaza. Ondje imade hotel nadvojvodkinje *Klotilde*. Gospodar hotela nosi vam čisto hrvatsko ime; taj hotel polaze i hrvatski gosti; on se nalazi u srcu Hrvatske, pa ipak u njemu nećete naći na žalost i aramotu našu *niti jedne* hrvatske novine, dočim imade madjarskih i njemačkih koliko ćete.

Ovo iznašamo na svietlo neka sviet vidi koliko ponosa i koliko ljubavi do svoga imade u nekih ljudih, koji se smatraju tudjinci u vlastitoj domovini.

Hrvatsko pripomoćno družtvo u Beču raspisuje natječaj za nekoliko novčanih pripomoći, koje će se davati hrvatskim djakom bečkih visokih škola u školskoj godini 1898-99.

Natjecatelji valja da podkrijepe svoje molbenice: 1.) krstnim listom ili domovnicom; 2.) svjedočbom siromaštva i 3.) maturalnom svjedočbom ili svjedočbami o dvih kolokvijih, dotično o jednom izpitu iz prošloga proljeća i da ih najkasnije do 15. listopada o. g. uprave družtvenomu blagajniku g. dru. Rudolfu Milovčiću, liječniku IX Lazarethgasse N. 1, mezzanin.

Tom zgodom podpisani odbor najtoplije preporuča to humanitarno družtvo velikodušnim dobrotvorom širom hrvatske otačbine, kako bi moglo udovoljivati svojoj plemenitoj zadaći pomažući u nevolji Hrvate u hladnoj tudjini, koja nema srdca za njih.

Beč, dne 28. rujna 1898.

predsjednik	tajnik
Marko Juraj Juhn,	*Ante Sablić*,
veleposjednik.	pravni vježbenik.

„Za našu Istru". Pod tim naslovom čitasmo posliednjih dana u rodoljubnih hrvatskih novinah tople članke u korist Hrvata i Slovenaca Istre. Priznajuć, da se od strane Hrvata u kraljevini, Dalmaciji itd. malo čini za nas istarske Hrvate preporučaju svojim čitateljem, da se zauzmu svojski za plemenitu družbu Sv. Cirila i Metoda u Istri, koja radi slabo podpore ne može valjano napredovati. Evo što predlažu rečeni listovi u tom pogledu:

„Mi ne smijemo dozvoliti, da družba bude nazadovala, već mi moramo sve učiniti, kako bi ona napredovala. I naši gradovi i obćine mogle bi tu dosta učiniti za to po Istru životno družtvo sv. Cirila i Metoda. Nego što nije bilo, neka bude u buduće. Neka s v a k i hrvatski grad, s v a k a moguća hrvatska obćina uvrsti malu svoticu svake godine u proračun za družbu, pa će time učiniti i patriotično i liepo djelo. Time štetovati neće ništa, a pomoći će mnogo. A ako već tako nebi išlo, držimo, da će se svagdje naći rodoljubivi zastupnik, koji će to zasrupstvu predložiti, a ne dvojimo ni malo, da nebi takav liepi i plemeniti predlog zastupstvo prihvatilo.

Na djelo dakle, a daj o Bože, da glas naš nebi ostao glas vapijućega u pustinji!"

Uredjenje činovničkih plaća. Službeni list bečke vlade „*Wiener Zeitung*" priobćuje u broju od dne 19. p. mj. da je Nj. Veličanstvo potvrdilo zakone o uredjenju činovničkih plaća i to:

1. zakon o uredjenju plaće aktivnih državnih činovnika;

2. zakon o povišenju plaće jednoga diela savjetnikah kod najvišega suda i kod kasacionog suda u Beču;

3. zakone o uredjenju plaće sveučilištnih profesora i nižih naukovnih zavoda, prvim izjednačenih, zatim plaće profesora državnih srednjih škola, učiteljišta i državnih obrtničkih škola;

4. zakon o plaći katoličkog svećenstva u dušobrižničtvu, i svećenstva grčko-iztočnog u službi u Dalmaciji.

Ovi zakoni bili su na vrieme proglašeni tako, da su činovnici itd. već 1. oktobra dobili povišenu plaću. Ovim povišenjem plaća ponarasti će državni proračun za 13 milijuna godišnjih.

Izjava. Gospodine uredniče! U broju 83. od 1. rujna t. g. vašega velecienjenoga lista izišao je članak pod naslovom „*Madjarska zastava*", u kojemu se odsudjuje uprava „ugarsko-hrvatskoga parobrodarskoga družtva radi izvješenja madjarske zastave na parobrodih istoga družtva. U spomenutomu članku nalaze se i ove stavke: „Kud si hrvatski ponose, gdje je hrvatski patriotizam? A ti hrvatski narode zapamti *nazovi rodoljube* na upravi toga družtva".

Ako i ne običajem hvastati se patriotizmom, moj hrvatski ponos ipak mi nalaže, da obzirom na navedene rieči izjavim sliedeće: Netom je bila izvješena madjarska zastava na parobrodih ugarsko-hrvatskoga družtva, ja sam se, kao član nadzornoga odbora, bezodvlačno zahvalio na časti.

Izvolite primiti pospodine uredniče izraz mojega osobitoga štovanja.

Senj, 20. rujna 1898. *Dragutin Didolić.*

Uredničtvu tjednika „Naša Sloga"
u Trstu.

Pozivom na dopis iz Voloskoga od 20. septembra t. g., tiskan u br. 36 Vašeg tjednika, zahtjevam temeljem § 19 tis. z., da uvrstite u dojdući broj istoga tjednika sliedeći

IZPRAVAK:

Nije istina, jer je puka izmišljotina, da sam ja na dan pokopa naše blagopokojne cesarice i kraljice Jelisave izvjesio crvenu zastavu socijalista, znak revolucije. Istina je naprotiv, da sam, kano dobar Austrijac, izvjesio na pol stiega sa crnom vrpcom austrijansku zastavu.

Matulji, 4/10 '98. *Dr. Ivan Krstić.*

Priobćujemo ovaj izpravak radi nepristranosti, premda bismo mogli to učiniti od manje, jer u odnosnom dopisu nestoji „*da je Krstić izvjesio crvenu zastavu*", nego „*da se je vijala na mačoj kuli u Matuljah crvena zastava*". U ostalom prepuštamo rieč i odgovornost g. dopisniku. Op. ured.

Iz Brseča pišu nam dne 4. oktobra 1898. Najdublje dirnuo je u srdce ovo pučanstvo užasni glas o umorstvu naše premile i dobre vladarice. S početka činila nam se ta kobna viest nevjerojatna, ali žalibože nadošavše novine potvrdiše ju. U znak žalosti izvjesile se jesu na pol stjega zastave na zvoniku, na župnoj crkvi, školskoj zgradi i mnogih privatnih kućah, a bilo je vidjeti crnih zastavah i crne sagove po prozorih na više kućah. Ote zastave vijale su se punih 10 danah, te najveštivale narodu veliku žalost. Isto tako zvonilo se je u znak žalosti u prvi dan, kad nam je nadošla kobna viest; na dan pogreba i na dan zadušnicah, koje su se obavile najsvečanijim načinom u župnoj crkvi, koja je bila dubkom puna pobožnog puka. Prisutni bili su svi naši občinski zastupnici i školska mladež. Na sriedini crkve bio je napravljen veličastven katafalk, da takvog još nije vidio bersečki puk u svojoj crkvi, narešen sa cviećem i vienci, a lies bio je pod nebnicom. Vidjelo se je dosti suzah i to ne samo, da su plakale ženske, nego i mužkarci, te svi akupno uzdizali pobožne svoje molitve Svevišnjemu, da se dostoji okruniti mučenicu, a našu predobru kraljicu Jelisavu, koja neka počiva u miru. Amen.

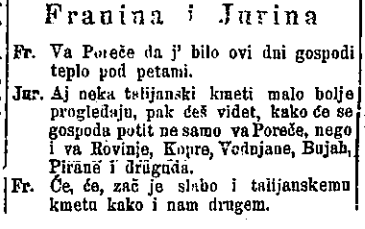

Franina i Jurina

Fr. Va Poreče da j' bilo ovi dni gospodi teplo pod petami.

Jur. Aj neka talijanski kmeti malo bolje progledaju, pak češ videt, kako će se gospoda potit ne samo va Poreče, nego i va Rovinje, Kopre, Vodnjane, Bujah, Piranè i drugudа.

Fr. Će, će, zač je slabo i talijanskemu kmetu kako i nam drugem.

I z k a z

priposlanih ravnateljstvu „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru tekom mjeseca srpnja tek. god. 1898.

Gosp. Frane Mohorović iz Opatije . . . . . f.	1.—
Gdja. Jelisava Lenard iz Innomosta (Innsbruck) sabranih prigodom izleta družtva „Velebit" na dan sv. Cir. i Met. . . . f.	12.50
Msgr. Vinko Zamlić, deseć se u Slatini (Rogatec) sabranih na banketa dne 27/7 hrvati i Hrvaticami iza poklona deputacije Nj. Preuzvišenosti biskupu J. J. Strossmayeru . f.	38.45
Gosp. Viktor Tomičić — Volosko sabranih u Crnikovici (u njegovoj kući) po njegovoj kćerci gdjici. Antici povodom njezine deklamacije „Domovine" od Arnolda . . . . . f.	10.—
Muška podružnica u Veprincu:	
a) članarina za god. 1897 u iznosu od . . . . . f.	19.90
b) darova od god. 1897. . . f.	9.50
c) darova od god. 1898. . . f.	13.60
Gosp. Josip Mandić — Pazin sabranih . . . . . f.	6.92
Gosp. Hrvoj Istranić svoj prinos za srpanj . . . . . f.	1.—
Gosp. Dr. Konrad Janežić, odvjetnik u Voloskom svoj prinos za srpanj . . . . . f.	1.—

Br. 20841/98
II.

Razpis natječaja
za gospodarske štipendije.

Visoko c. kr. ministarstvo poljedjelstva dozvolilo je odlukom 19. septembra t. g. br. 19721 za školsku godinu 1898/99 dvie štipendije godišnjih 120 for. za mladiće hrvatske iliti slovenske narodnosti iz Istre i jedan štipendij u istom iznosu za jednog mladića iz tršaške okolice, koji hoće, da polaze zemaljsku-vinarsku-voćarsku i poljedjelsku školu na Grmu kod Novog Mjesta (u Kranjskoj).

Molitelji za ove štipendije imaju podnesti svoje molbenice podpisanomu namjestničtvu do 16. oktobra 1898.

Molbenicam valja pridati:

1.) Krstni list (za upis u spomenutu školu treba je dovršenih 16 godina iznimice samih 15 godina u slučaju osobite čvrstog tjela — te ne prekoračene 24 godine);
2.) domovnicu;
3.) liječničku svjedočbu o dobrom zdravju i tjelesne sposobnosti za obavljanje običajnih gospodarskih djela;
4.) svjedočbu barem o dovršenoj pučkoj školi sa dobrim uspjehom;
5.) svjedočbu o cieplienju kozica;
6.) občinsku svjedočbu o dobrom ponašanju podpisanu i od župnika;
7.) svjedočbu o imetku i o gospodarskih odnošajih molitelja;
8.) zbog ustupa u spomenutu školu morat će se mladić podvrći prijamnom izpitu u dokazanje svoje pripravnosti za učenje.

Školska godina na Grmu počme 1. novembra 1898. — O pobližih obaviestih radi polazka škole na Grmu može se popitati kod političkih kotarskih oblastih.

Od c. kr. namjestničtva.

U Trstu, dne 30 septembra 1898.

Listnica uredničtva.

Gosp. X. & Y u V. Nemožemo onoga tiskati „*Ni za dobro ni za zlo*". Mi smo ob onom predmetu donieli jedan članak, i to je ob onom za nas dosta. Dopis, Vašem sličan, naći ćete u 5 broju „*Hrvatska Sloga*" pod naslovom: „Grieci družtva: „Ungaro Croata".

Gosp. d. p i s n i k e molimo i danas, da se ustrpe do budućeg broja.

Gosp. d o p i s n i k Oparija. Vračamo Vam svjedočbe; onu viest donieti ćemo u budućem broju jer su o mnogo toga morali izpustiti. Srdačan odzdrav!

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše za „Našu Slogu" p. n. gg.: M. prof. Lošinj 1 for.; M. J. Kaldir 2 for.; J. A. Govorica 2 for.; P. I. Opatija 2 for.; R. A. Rovinjsko selo 6 for.; N. I. Labinci 3 for.; S. J. Sisak for. 10; M. I. Dobrinj 5 for.; C. M. Bakar 2 for; S. S Bakar 15 for.; F. J. Rešik 10 for.; P. J. Krnica 2·10 for.; L. A. Pula 2 for.; S. J. Crnikal 15 for. (Sliedi.)

Izvrstna vina

razne vrsti nudja na prodaju uz jamstvo

Stjepan Dulčić

Brusje na Hvaru (Dalmacija)

VINSKU BURAD

(posud;e)

se raznolikim sadržinama;

prodaje

Gedeon Štandnar.

u Krapini (Hrvatska).

Javne zahvale.

Gospodinu Franu Kučinić-u

Generalnomu zastupniku engležkog osjeguravajućeg društva za život

„The Gresham"

TRST

Via del Teatro N. 1,

Tergesteo, scala IV. I. p.

Čast nam je izraziti Vam ovijem naše najbolje priznanje radi brze i točne izplate od 30.000 franaka u zlatu, slovom: trideset tisuća franaka u zlatu, koja nam je svota bila izplaćena odmah po Vam i to na temelju osiguratelјne police br. 369535, kojom je naš pokojni i nezaboravni suprug i otac *Vlaho de Giulli*, predsjednik trgovačke komore i posjednik u Dubrovniku, bio osigurao svoj život kod Vašeg društva „The Gresham".

Preporučamo najtoplije i najiskrenije svima i svakomu Vaše društvo „The Gresham", kao jedno od najboljih, najstarijih i najvrstnijih društava za osiguranje života, koje kao takovo broji i u Dubrovniku veliki broj osiguranika i uživa ovdje i svuda najljepše ime.

Dubrovnik, dne 12. kolovoza 1898.

Karlota udova de Giulli v. r.
u ime svoje i djece.

Ivan Kr. de Giulli v. r. sin. — **dr. Pero Čingrija v. r.** štitnik.

Phönix-Pomade

Na izložbi za njegovanje zdravlja i bolestnika u Stuttgartu 1890 nagradjena odlikom, jest po mnienju liečnika i priznata sa hiljadami zahvalnica jedino postojeće u istinu pravo i neškodljivo sredstvo da gospodjem i gospodi izraste podpuna i bujna kosa i ua zapriečí odmah opadanje kose i tvorenje prhuta; ona pospješuje i kod posve mlade gospode rast jakih brkova. Jamči se za uspjeh kano i za neštetnost. Lončić 80 nvč., poštom ili pouzetjem 90 nvč. **K. Hoppe,**

Beč I. Wipplingergasse 14.

Prave brnske sukncne tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dosatan za muško odjelo stoji samo

for. 3·10	iz dobre	prave
„ 4·10	iz dobre	uvijek
„ 4·50	iz dobre	vune
„ 6·—	iz bolje	
„ 7·75	iz fine	
„ 9·—	iz najfinije	
„ 10·50	iz još finije	

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10: Tvari za gornje kapute, Baden, Perzvelene, Daskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke cieno kao čvrsto, solidno i vrlo dobre poznate

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Amhof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerne uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke cieno bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

G. LIKAR

u Gorici, Sjemeniška ulica broj 10

trgovac sa pisaričkimi i školskimi predmeti te svakovrstne papirnate robe uz najniže konkurenčne ciene, preporuča se svojim slavenskim zemljakom najuljudnije za mnogobrojne naručbe

U vlastitom interesu neka se [illegible]

THE GRESHAM

Englesko osjeguravajuće društvo na život u Londonu

Aktiva društva do 31. decembra 1897	Kruna 159.997,579 —
Godišnja uplata premija i interesa do 31. dec. 1897 .	„ 28.823 375 —
Izplaćeno na osjeguranja i interese od postanka društ. (1848).	343·860 067 —
U godini 1897. izdano 7468 polica za glavnicu od . .	„ 67.331.351·91

Prospekti, cijenici i u obće sve druge informacije šalju se badava, ko god pismeno zapita od dolje imenovanog zastupstva, koje dopisuje u svijem jezicima.

Glavno zastupstvo v Trstu

Via del Teatro, N. 1, Tergesteo, Scala IV.

(Traže se svuda dobri agenti i zastupnici.)

EMERI

jesu posude za kuću, konobu, vrt, polje, vinograd, radionicu, tvornicu, ladju itd. mjesto kabla, brentače, vrče, golide itd.

Uvjek su gotovi za porabu, čvrsti su trajni, ugledni, lahki te prikladniji za svaki posao nego li obične posnde.

Dobivaju se na veliko i malo u radionici tvrdke

Schivitz & Comp.

u ulici Commerciale (trgovačka ulica) br. II u Trstu, na malo takodjer kod drugih trgovaca ovdje i u pokrajini.

Prospekt sa cienici razašilje se na zahtjev.

Skladišće pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladišće pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladišće zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja. Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB Ilica br. 12

A. WINGER

ZAGREB Ilica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganeu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liečí kašalj, prebiada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krživjavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava tegnja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žlicici želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za obječivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhnje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje težkoga napora, za objačivanjo i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 60 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, peručini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oći izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili fiekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjelcu i finoću obraza i ruku. — Ciena večem lončiću 1 for. — K tome spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice. najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na parizkoj izložbi značastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi širu po sobi preugodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od R. Zinisa proti groznici ili zimnici. — Jedanja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Selaku liečí uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju, zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i luje za farbanje kose, da siade kose poerne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljuju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zalha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Dolenc u Trstu

Broj 38. U Trstu 13. oktobra 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cienniku ili po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom zapetaricom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Izuzam 14. julija, 18. agusta, 8. septembra i 3. novembra.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Farneto br. 14.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

Interpelacija

zastupnika *Spinčića, Dr. Laginje* i drugova na njeg. preuzvišenost g. ministra predsjednika i upravitelja ministarstva nutarnjih posala.

Prvopodpisani zastupnici upravili su dne 30. marča 1898. na njeg. preuzvišenost g. ministra predsjednika i upravitelja ministarstva nutarnjih posala upit, da li je njeg. preuzvišenost voljna na put stati bezodvlačno potalijančenju pokrajine Istre, gdje to političke oblasti sustavno provadjaju. U dokaz tomu pokazana bijaše jedna službena dopisnica u talijanskom jeziku, upravljena jednomu hrvatskomu druztvu i navedeno bijaše obćenito opažanje, crpljeno iz prakse obćevnog jezika c. kr. političkih oblasti.

Njeg. preuzvišenost odgovorila je nakon učinjenih izvida dne 21. aprila 1898. da bijaše rečena dopisnica pometnjom pisarne dotičnog kotarskog poglavarstva odaslana i da je ona dopisnica jedina one vrsti, dometnuv „da se u Istri, kao i u obće u čitavom djelokrugu namjestničtva u Trstu drže političke oblasti čvrsto načela, da se rieši svaki podnesak u onom jeziku, u kojem bijaše sastavljen“.

Kao odgovor na to upravio je prvospomenuti zastupnik sa drugovi dne 6. maja 1898. na njeg. preuzvišenost g. ministra predsjednika i upravitelja ministarstva nutarnjih posala upit, kojim je dokazao neizmjernim množtvom primjera, da ona dopisnica nije jedna jedina one vrsti, nego da se ju imade smatrati pravilom kod onog c. kr. kotarskog poglavarstva, te da se neslužI samo ono nego i ostalih pet poglavarstva u Istri, te ono u Gorici, u pokrajini Gorica — Gradiška, i ovim jednako stojeća oblast za Trst i okolicu (magistrat), c. k. namjestničtvo, te većina drugih cesaro kraljevskih kano i drugih oblasti sa hrvatskimi i slovenskimi strankami skoro izključivo talijanskim ili njemačkim jezikom.

Tim bijaše jasno dokazano, da bijahu poduzeti izvidi, na koje se je njeg. preuzvišenost oslonila, krivi i neistiniti, da se u Primorju nedrže načela, da se svaki podnesak rieši u onom jeziku, u kojem bijaše sastavljen; da se obći sa poznatimi hrvatskimi i slovenskimi strankami i s onakvimi, koje se služe hrvatskim ili slovenskim jezikom od strane cesaro-kraljevskih ne samo političkih, već i drugih, kano što i sa strane drugih oblastih u talijanskom ili njemačkom jeziku, i da se tako sustavno primorci potalijančuju.

Na odnosni upit nemа do danas odgovora. Sustav taj traje i nadalje, njega se hoće dapače i prisilnimi sredstvi uzdržati.

Iz svih stranka javne uprave, iz svih krajeva zemlje može se dokaza navesti za to, da c. kr. oblasti neobće sa hrvatskimi ili slovenskimi strankami hrvatski ili slovenski, kao što nam to pokazuje i dopisa c. kr. kotarskoga poglavarstva u Pazinu od dne 31. agusta t. g. br. 6683 na župni ured u Lindaru; i da baš tako postupaju c. k. političke oblasti, dočim su primjerice nekoje c. kr. oblasti hrvatske podneske novokonstituiranog zastupstva obćine Višnjan riešile hrvatski, riešilo ih c. k. kotarsko poglavarstvo u Poreču talijanski.

Taj sustav razsvietliti ćemo jošte samo sa nekojimi naredbami c. k. namjestničtva, dotično sa odnosnim postupanjem istoga.

Jedna naredba c. k. namjestničtva u Trstu glasi ovako:

„Br. 18315/VIII 1897. Polag prijave c. k. kotarskoga suda u Motovunu od dne 25. agusta t. g. br. 5708. odbio je župni ured u Gradini jedan talijanski dopis istoga u poslu matičah sa opazkom, da će primati samo dopise, sastavljene u hrvatskom, slovenskom, latinskom dapače i u češkom jeziku, jer da navodno talijanski jezik nerazumije.

Pošto spada talijanski jezik u Istri medju zemaljske jezike, nije opravdano postupanje navedenog župnog ureda kano matičnog ureda.

Umoljava se službeno uljudno prečastni biskupski ordinarijat, komu je imala stići i neposredno prijava ces. kr. kotarskoga suda u Motovunu u tom poslu, da podući primjereno župni ured kano matični ured u Gradini, koji se nalazi očito u oprieci sa tumačenjem po istom navedenog §. 19 državnog temeljnog zakona od dne 21. decembra 1867. D. Z. L. br. 142, da ima primati talijanske dopise, pri čemu ostaje dakako prosto rečenomu župnomu uredu u vlastitom dopisivanju služiti se i jednim drugim zemaljskim jezikom.

Obzirom na poduzete korake neka izvoli prečastni biskupski ordinarijat o tomu amo izvjestiti.

Trst, 3. septembra 1897.

C. k. namjestnik Rinaldini v. r.

Preč. biskupskomu ordinarjatu u Trstu“.

Ovaj slučaj netreba tumača. Pošto spada talijanski jezik u Istri medju zemaljske jezike, mora se župni ured — u župi sa hrvatskim pukom — kao matični ured prisiliti, da prima talijanske dopise! Od ordinarijata dobije župni ured jedne hrvatske župe prepis njemačke naredbe, po kojoj mora da prima talijanske dopise! Talijanskim župnim uredom, koji su također matični uredi, nije stigao nikada od strane c. k. oblastih, koje bi morale jednako sa svimi postupati, dopis u hrvatskom jeziku, koji je također zemaljskim jezikom u Istri; s njimi ne dopisuju niti hrvatski niti njemački, nego samo talijanski, kao što bi se moralo sa hrvatskimi hrvatski dopisivati.

Od rieči do rieči navedena naredba potiče iz dobe namjestnikovanja sada već umirovljenog namjestnika.

Niže navedena naredba jest iz dobe namjestnikovanja sadašnjeg namjestnika:

„Br. 12212/IX 1897. Kao što je razvidno iz priloga nije hotio da primi župnik u Gročani jedan njemački sastavljeni poziv c. k. kotarskoga poglavarstva u Kopru u jednom matičnom poslu.

Župni uredi služe u svojstvu matičnih ureda na temelju vlasti podieljene njim od države, te nisu kao takovi privatni, već javni uredi.

Do sada nije jošte odredjeno o jeziku, u kojem imadu političke oblasti i župni uredi obćiti.

Župni uredi neimaju pako kao javni matični uredi nikakvo pravo propisivati oblasti, u kojem jeziku ima s njima dopisivati.

Oni nisu dakle niti ovlašteni službene spise, sastavljene u jednom zemaljskom jeziku, neriešene odbiti.

Oni imaju dapače takove spise primati i meritornoj riešitbi podvrći. Pošto bi mogle nastati iz njihove protimbe nemile pometnje u javnoj službi, našlo bi se namjestničtvo kod opetovanja takove protimbe prisiljenim postupati sa svom strogošću proti neposlušnim U predstojećem slučaju molim, da se župnika u Gročani izvoli uputiti, da zadovolji zahtjevu c. kr. kotarskoga poglavarstva u Kopru radi izvieštaja u poslu cieplјenja kozica najdulje do 23. t. mj. inače je obvezano kotarsko poglavarstvo polag istodobne upute, da dade na trošak i pogibelj župnikovu po svojem činovniku izvještaj izraditi.

O poduzetoj mjeri neka se izvoli amo izviestiti.

Trst, 14. junija 1898.

C. k. namjestnik Goëss v. r.

Prečastnomu biskupskomu ordinarijatu u Trstu“.

Ova naredba podpisana je dakle od sadašnjega namjestnika, potiče iz najnovije dobe — 14. junija 1898. — iz dobe poslie odgovora njeg. preuzvišenosti g. ministra predsjednika od dne 21. aprila 1898., tiče se jednog župnika u čisto slovenskoj župi, a bijaše prouzročena slučajem, gdje je na slovenski podnesak župnog ureda u Gročani sliedila njemačka riešitba c. kr. kotarskoga poglavarstva u Kopru.

U ovom slučaju ide se u mnogočem dalje nego li u prvo navedenoj naredbi. Župni uredi, kao matični uredi, jesu od države delegovana vlast, jesu javni uredi! Oni imadu kao takovi primati poslovne dopise političkih oblasti te iste riešavati, bili ovi poslovni dopisi u ovom slučaju njemački u drugih slučajih talijanski sastavljeni, bez obzira na to, što isti služe u slavenskih župah! Zahtjevaju li oni od strane c. kr. oblastih slovenske dopise, kao što imadu pravo polag zakona, tada znači to propisivati c. k. oblastim jezik, kojim da se služe! Njemački jezik, koji nebijaše već za vlade Pretis — Rinaldini-eve zemaljskim jezikom u Istri, postao je takovim za vlade Goëssove. Ako nastanu pometnje u javnoj službi, tada nije tomu kriv činovnik c. k. oblasti, koji postupa nezakonito, nepravedno i pristrano, nego župnik, koji se služi svojim zakonitim pravom; i radi toga on je neposlušan, prkosljiv, proti njemu postupa se strogo, te će se dati spise po posebnih činovnicih na njegov trošak i pogibelj izraditi.

(Konac sliedi).

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

(Dalje.)

Iz svega toga vi već sami vidite koliko je to široko polje, a da se samo malko dotaknemo pojedinih predmeta, mogla bi se napisati debela knjiga. S toga ja ću se ograničiti na neke opazke, koje će vam biti shvatljivije i korisnije nego da bih napisao bogzna koliko o tom.

Što se tiče položaja otoka Cresa, već i sliepci vide, da nije u Italiji, nego u Kvarneru, u staroj glasovitoj Liburniji, koja se prostirala na istok od rieke Raše (Arsa) tja do Krke Skradinske, što sad začinjava hrvatsko-dalmatinsko Primorje. Cres, Losinj, Krk, Rab, Pag otoci su u Liburniji, koji već godine 1591-92 pripadahu mletačkomu duždu. No kad se gori rečene godine radilo o provedbi nekih crkovnih zakona za samu Italiju „ed Isole adjacenti“ i mislilo se, da te odredbe mogle bi se produljiti i na kvarnerske otoke spadajuće italijanskomu gospodstvu, zapitano bi u Rimu: da li ti otoci moraju se smatrati pod imenom: „Isole adjacenti“ sveti Zbor odlučno odgovori: „che Cherso e le altre Isole del Quarnero non vengono sotto tal nome, abbenchè soggette al Dominio veneto.“ A u Rimu znadu mnogo o geografiji, jer imadu sve starinske karte geografične, pa s toga u stanju su, da razsude pripada li ovomu ili onomu narodu.

Narodni pučki jezik i on je odlučni faktor, po kom se može bez ikakva oklievanja suditi kome plemenu il' narodu pripada žiteljstvo jedne pokraj ne ili grada. Da prosti puk u Cresu rabi hrvatski jezik, kako ga je rabio već od 1300 let nazad, stvar je tako jasna, da tomu neće nijedan pametan čovjek prigovoriti; bio taj jezik dijalekt ili čisto hrvatski, to je sve jedno. Ako je Cres sa Dalmacijom bio pod gospodstvom Carigrada i Venecije, je da li se je tim otok obrnuo na desnu ili na liva ruku? Ako se u Cresu govori talijanski, jer smo u doticaju neprekidnom s talijanskim narodom; ako mnogi i mnogi znadu raznih jezika, jer su ih učili, to ne znači ni najmanje, da je puk izgubio svoj hrvatski dijalekt, a po tom, da se nije promienila ni geografija ni etnografija grada Cresa glede položaja i svog jezika. Puk u Cresu govori, i govoriti će hrvatski usprkos, da nima svojih škola; a stupite li samo van grada, ni po jugu ni po tramontani, već za talijanski jezik neznadu da li i postoji.

Nošnja, odiča, i ona od vajkada razlučivaše pojedine narode, i jednom te istomu narodu vrst nošnje dokazivala je pokrajinu ili kotar, u kome pribiva dotična osoba. Slaveni, Italijani, Francuzi, Španjolci, Englezi itd. imadjahu svoju odiću, i to polag vrsti stališa, kome su pripadali: puk imao svoju nošnju, svoju takodjer plemići, knezovi i isti kraljevi, i s njom bi se ponosili. A kad tamo upravo 100 let nazad, nemirni duh nadahne Francuze, da izjednače sve narode slobodom i jednakostju, ali sa duhom nemorala, razvratništva uveli su i jednaku vrst nošnje, koja i ako je jednostavna, pokazuje u ostalom pravu miseriu. Svi oni viši i manji, kojim je bilo do slobode i promjene, objeručke prigrliše tu nametnutu nakazu, ali puk ostade pri svojoj i uzdrža svoj stari običaj tako, da i današnji prosti puk idje po staru, a u tom se navlastito odlikuju Slaveni. U Cresu od 20 godina ovamo zavladala je „moda“ i medju kopačima tako, da njihove kćeri se rese kao da su kapitanice, da ne rečem, prave vlastelice. Ali to nije ništa drugo nego jedna neurednost, jedna prava pokvarenost, koja ne ulazi da promieni obliče stvari, nego da upropasti obiteljsku ekonomiju. Da se po pravici sudi o narodnosti jednoga grada, ne valja paziti na ženske glave, u kojih su duge često kose, a kratka pamet, nego osvrtati se na ozbiljne i pametne. Nije tomu vele kad su djevojke nosile „župe“, i „suknje“ od domaćega sukna, po primjeru svojih matera i baba: a muški odivali bi gaće do kolena i dolamu s vezenkami, kao pokojni Jurić Hojevina. A vidio sam i dobro poznavao jednu plemenitu staricu, mater poštenoga trgovca, i drugoga sina velečenoga liečnika, koja je nosila sukuju i župu i pokrivala glavu, ne s „kapelinom“ nego s „policem“, i uvjeravala me, da u vrime mladosti i gospodje i gospodjice od vlastelske ruke nisu se drugačije obučivale. A po selim kakva je nošnja? Talijanska? Ah, po djavlu, da idje jedan s Orleca ili s Brezaca u Italiju, vjere mi, da bi se okolo njega okupilo više svjetine, nego da bi došao s Afrike Menelik; i ne bi ga talijani primili za svoga, jer one nošnje nisu nikad vidili, i pitali bi ga: „dižè, dižè vu galantomo, ma cosa proprio no jeri a casa, co i v' ha ciolto la mesura de quele braghe“! Iz toga valja zaključiti, da nošnja prostoga puka, isto kao i jezik, označuje narod, komu pripada. Cres dakle ni sa ovoga pogleda nije talijanski grad.

A što da rečem od pridjevaka? Izuzev ono malo čozotskih, furlanskih i rovinjezkih, sva imena svršavaju na *ić* i toga radi čisto su hrvatska u gradu i po vanjšćini. Da pače i ono malo talijanskih i latinskih imena, pokvarena su iz jezika hrvatskoga, i častne obitelji, koje se tim imenom diče, došle su iz Hrvatske. Dakle, da zaglavimo: Cres je grad hrvatski ne samo radi njegovih *sassi*, kojimi bi htjeo doktor Coglievina dokazati, da je talijanski, nego i radi njegovog položaja, jezika i naroduе nošnje, što sve ukupno nema ništa obćenitoga sa položajem, jezikom, nošnjom talijanske kraljevine. Ako pak tomu još dodamo hrvatske naše običaje, starinske pjesme, toli ljubavne koli religijozne, sve to više će poskočiti značaj hrvatski, karakter našeg milog grada. — Altro che!

(Konac sliedi.)

Slavenski jezik u katoličkoj crkvi.

Svetog Sbora za obrede

na nadbiskupe, biskupe i ordinarije pokrajina goričke, zadarske i zagrebačke

pismo

o porabi slavenskog jezika u svetoj liturgiji.

(Konac).

VII. Biskupom bit će dužnost prije svetog redjenja označiti klerike, koji da se odrede za latinske ili koji za staroslavenske crkve, obaviestiv se prije o volji i dispoziciji redjenika, osim ako inače ne uztraži potreba crkve.

VIII. Ako koji svećenik, doznačen crkvi, gdje se rabi jezik latinski, morade na službu drugoj crkvi, koja uživa povlasticu staroslavenskog jezika, morat će ondje svečanu misu držati i časove pjevati jezikom staroslavenskim; no ipak bit će mu slobodno privatno misu govoriti i kanoničke časove obavljati jezikom latinskim.

Isto opet neka se rekne o svećeniku odredjenu crkvi staroslavenskoga jezika, ako mu možebit uzbude služiti latinskoj crkvi.

Bit će isto tako slobodno svećenikom označenim crkvi latinskoga govora u tudjoj crkvi, koja ima povlasticu jezika staroslavenskoga, govoriti privatnu misu latinskim jezikom.

Opet svećenici, doznačeni crkvam staroslavenskog jezika, moći će istim jezikom privatno misiti u crkvah, gdje se rabi jezik latinski.

IX. Bit će istotako slobodno svećenikom, doznačenim crkvi latinskoga govora, u tudjoj crkvi, koja ima povlasticu jezika staroslovenskoga, govoriti privatnu misu latinskim jezikom.

Opet svećenici, doznačeni crkvam staroslavenskog jezika, moći će istim jezikom privatno misiti u crkvah, gdje se rabi jezik latinski.

X. Gdje je zavladao običaj u svečanoj misi pjevati slavenski poslanicu i evangjelje, iza kako ih se odpjevalo latinskim one crkve jezikom, takov običaj moći će se držati, samo da se rabi jezik staroslavenski. U misah pako župnih bit će slobodno iza čitanja evangjelja pročitati ga jezikom pučkim za pastirsku poduku vjernika.

XI. Ako možebit u župah, koje imaju jezik staroslavenski, netko od vjernika ne da diete krstiti, osim da se krsti po latinskom obredniku; ili ako koji ne će da se vjenčaju, osim da se sveti obred obavi latinskim jezikom: župnik neka ih sgodno poduči i opomene; a ostanu li još u svom mišljenju, neka podieli krst ili ženitbeni blagoslov privatno latinskim jezikom.

Neka se opet tako čini i u župi latinskog jezika, ako koji svakako traži, da se rečeni obredi obave slavenskim jezikom.

XII. U propovjedanju rieči Božje ili u drugih bogoslužnih činih, koji nisu strogo liturgijski, dopušta se rabiti jezik slavenski pučki na dobro i korist vjernikâ, držeći se ipak obćenitih odluka ovoga svetog Sbora za obrede.

XIII. Biskupi onih krajeva, gdje je u porabi isti jezik domaći, neka gledaju da se priredi jednolik prievod molitava i pjesama, što ih puk njeguje u svojoj crkvi, za to, da koji priedju iz jedne u drugu pokrajinu ili župu, ne naidju na ikakvu razliku u molitvi i pjevanju.

XIV. Pobožne knjige, u kojih se nalazi pučki prievod liturgijskih molitava za privatnu jedino uporabu krščana, neka su od biskupa valjano pregledane i odobrene.

Dano u Rimu iz sekretarije sv. Sbora za obrede, dne 5. agusta, godine 1898.

C. kard. Mazzella S. O. S. prefekt.
D. Panici S. O. S. sekretar.

Dok se dva pravdaju, treći uživa.

Imamo, da se danas pozabavimo dviema insinuacijama, od kojih je jedna jako bedasta, a druga jako tendencijozna. Prije nego li odčitamo zasluženu čitulju presidijalnom tajniku mjestnog ravnateljstva pošta i brzojava, koji je u zlatnom Pragu vojevao u redovima Čeha, a ovdje je postao nenagodljiv Niemac, moramo čitaocem dozvati u pamet, da smo u jednom članku tiskanom u *„Našoj Slogi“* izjavili, da nećemo prosudjivati novog ravnatelja pošta dok ga ne vidimo na poslu, jer da nebi bilo s naše strane ozbiljno, kad bi stali, da ga hvalimo ili kudimo, prije nego li smo se s njim upoznali.

Što smo tom prigodom natuknuli glede poznavanja zemaljskih jezika, dalo je povoda tajniku — jako interesantne osobe — da izreče svoj sud u pogledu narodnosti g. *Felicetti-a*, koji kao da je odredjen naslieditи viteza Pokorny-a, i da na shodnom mjestu ušulja insinuaciju u smislu, da se je g. Felicetti pri službi u Gracu pokazao u mnogo prigoda prijateljem Slavena, pak zato, po logičnom izvodu — biedna logika! — da mora biti neprijateljem Talijana.

Očevidno je, da naša interesantna osoba s ovom neumjestnom insinuacijom cilja na to, da ozlovolji činovnike talijanske narodnosti naprama novom ravnatelju pošta, a to u nadi, da će ugoditi svome gospodaru, koji napokon ide s ovog mjesta praćen prezirom mnogih čestitih činovnika, koji usprkos dugim i poštenim službam bijahu prije vremena umirovljeni, izgubiv tim poboljšanje svojih prihoda, koji bi im bili u dobar čas došli s novom uredbom činovničkih plaća.

Govorili što htjeli neki udvorice, ovom će se prezira pridružiti takodjer i onaj mnogih dobrih i valjanih činovnika, koji su bili oštećeni u svojim životnim interesima i poniženi u svojem samoljubju, samo za to, da se protura udvorice bez nauka i zasluga, koji su samim svojim plazenjem znali ugadjati gospodaru, i tupoglavci, koje se je on usudio promaknuti.

Pak sve i da je istina, o čem mi jako dvojimo, da g. Felicetti-a nadahnjuju slavenska načela, to bi moglo da bude uz nas samom *„Piccolo“*, koji svejedno još pašnje u stanovitoj palači, ali nebi nipošto moglo, da uzruja činovnike talijanske narodnosti, kojima nije da se ničesa boje od slavenske stranke.

I doista činovnici Slaveni nebi nikada mogli, da takovu sramotu počine, da naime uplivaju na novog ravnatelja kako bi on progonio Talijane, u koliko su prvi mnogo puta izrazili želju, da se s Talijanima nagode u svome i njihovom interesu radi toga, da osujete osnove Niemaca, koji izmedju Slavena i Talijana neprestano potiču vatru razdora, samo da izmedju dvaju parbaca, oni sami budu mogli lizati i grizti mastnije zalogaje.

Uz zajedničke želje i jednake interese kaste, činovnici Slaveni i Talijani ne bi mogli, niti bi smjeli, pitati od novoga upravitelja nepravednih stvari; jednu će samo punim pravom složno i živo pitati a ta je: da se na pošti tršćanskoj — uprava koje eto, rekoh, pada u dobre ruke — bude napokon krojila pravica, da bude zakopan dosadanji protekcionizam i da pri nastajućim imenovanjim budu poštovana kao odlučujuća samo prava faktičnih, službenih zasluga i starešinstvo, koje je zasluge i prvenstvo toliko puta pod noge stavio g. Pokorny, taj neprijatelj Slavena, a dvojbeni prijatelj Talijana. Od tolikih starih dokaza tomu, iznosimo samo najnovije imenovanje Niemca Jüttnera

A da se osjegura pobjeda dobrih namjera i pravednih želja trebalo bi, da se Slaveni i Talijani bratski dogovore i sporazume, bez ikakvog uštrba odnosnih političkih načela; valja, da se svi solidarno drže o jedan štap, da proglase božje primirje, jer moraju biti već osvjedočeni, da ih je dosadanje neprijateljstvo upropastilo, dok je išlo u prilog samo Niemcima.

Kad bi činovnici, sinovi ove zemlje, zvali se Slaveni ili Talijani, složni bili, tad bi osujetili crne namjere trećeg a tudjeg elementa, koji, naslonjen o tvrdo podporište, prodire sve više svojim programom, da ponemći urede, da svojima osjegura bolja mjesta, oteta našim sinovom, kako bi nas uz neke častne iznimke sa svojih visokih stolica samo šibali, prezirali nas i rugali nam se, što nismo kadri, da točno pišemo njihov jezik, dok bi oni, koji žive u našoj zemlji, imali da znadu jezike zemlje, koja ih hrani.

Iza kako smo bjelodano dokazali bedastoću prve insinuacije, nećemo trebati dugih dokaza, da pobijemo i druge, koja jednostavno cilja na to, da se cesarska vlada odvrati od g Felicetti-a. Opaka je namjera prilično prikrita, ali jej se vidi goli kraj, pak se tako razumije, da ide za tim, kako bi nečija crna duša došla, za sad privremeno, a s vremanom do stalne uprave ovdašnjih pošta, usprkos tomu, što ju službovna tablica ne može da na tu službu uposobi, kako je dobro poznato vis. ministarstvu.

Tko traži, taj i nadje, kaže neka stara poslovica. Grebota samo, što naš kamaleont nemože, da još nadje načina, da sebi pribavi duplikate onih izprava, koje, po njegovoj tvrdnji podjoše izgubljene kod nekih dalmatinskih gursuza, i koje bi imale da svietu zajamče, da je delija svršio pravne nauke na sveučilištu u *Makalè*

Dečko dakle na visokom mjestu šapće, da gosp. Felicetti zna malo talijanski jezik, a ni zere slavenskoga! Da je to tako, kako je mogao biti g. Felicetti povjerenikom pri kotarskom poglavarstvu u Celju, kamo se davno šalju samo činovnici, koji su viešti i slovenskom jeziku?

Jeli sad jasno kamo cilja poznati delija? Budi na oprezu, pokrajinska vlada, govori on; Felicetti nezna zemaljske jezike, dakle izvjšti od ministarstva, da zategne njegovim imenovanjem; u to neka privremeno stupim ja na upravu pošta! Ala krasne li uprave! Od munje, grada i..... te uprave, makar privremene, oslobodi nas Gospodine!

Obzirom na brzo i povoljno riešenje ovog pitanja, nama se čini, da bi dobro bilo kad koji od naših zastupnika posjetio novog ministra, gosp. baruna Dipauli-a.

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 12. oktobra 1898.

Sjednice carevinskoga vieća odročene su do sutra ponajviše radi sjednicah kvotnih deputacija, koje se obdržavaju u Pešti. Obje deputacije sastaju se, sad svaka za sebe sad skupno. Izvjestitelj austrijske kvotne deputacije zastupnik dr. Beer predlaže, da bi Ugarska doprinašala za zajedničke troškove monarhije 38 po sto, dočim nastoji ugarska kvotna deputacija taj postotak što više sniziti. Radi dogovora kvotnih deputacijah nalaze se u Pešti i ministri grof Thun, dr. Kaizl i barun Dipauli.

Položaj u carevinskom vieću u toliko se je razjasnio, što su sve njemačke stranke lievice — izuzam Schönererove — zapustile obstrukciju, te nastoje prilagoditi se novo stvorenim odnošajem. Oni se boje naime, da bi grof Thun razpustio carevinsko vieće čim bi oni zapriečili redovitu razpravu, a da mu zato nedadu povoda, zatajuju sami sebe postavši iz biesnih vukova pitomi janjci.

Slavenska kršćansko narodna sveza priobćila je nakon, trodnevnog viećanja izjavu, u kojoj kaže medju ostalim, da dočim sveza čvrsto odlučuje, da uredi svoje odnošaje napram vladi i njezinim djelom, neima ona uzroka, da promieni svoj odnošaj napram ostalim strankam većine carevinskoga vieća, dok postoji uvjerenje, da se ostaje kod načela sadržanih u adresnom nacrtu većine.

Primorski namjestnik grof Goëss boravio je ovih dana u Beču, i to, kako kažu službene novine, da položi prisegu u ruke Nj. Vel. kao tajni savjetnik. Ako nije sobom donio iz Beča novih naloga, po kojih bi se imalo već jednom i sa Slaveni naših južnih pokrajinah na temelju državnih osnovnih zakona vladati — tada je slobodno mogao ostati i nadalje u Beču.

Danas sastaju se na drevnom Trsatu prvaci stranke prava u Hrvatskoj na godišnju glavnu skupštinu. Nadamo se, da će zaključci današnje skupštine stranke prava biti od velikoga zamašaja, te da će mnogo doprinieti k oživotvorenju ideala svakoga Hrvata.

Iz Cetinja javljaju, da je u Beranu opet zavladao mir. Knez Nikola odputovao je za Nikšić, odakle će krenuti na turšku granicu, gdje da će se saetati sa Saad Edin-pašom, izvanrednim turskim komisarom.

Srbski kralj Aleksander poslao je ovih dana iz Beča ministru predsjedniku Gjorgjeviću brzojavnu pouzdanicu, odakle mnogi zaključuju, da je položaj sadašnjega ministarstva Srbije veoma uzdrman, te da ga je kralj onom brzojavkom hotio učvrstiti. U novije doba pronose se glasovi, da će se kraljica Natalija vratiti u Srbiju, što bi značilo, da će nesretni Milan morati da zapusti kraljevinu.

Bugarski službeni list „Mir“ iz Sofije piše, da su odnošaji izmedju Bugarske i Srbije dobri usupor spletkam protuslavenske štampe i uzprkos vojnim vježbam, obdržavanim na granicah jedne i druge države.

Francezki parlament sastaje se dne 25. t. mj. Francezki hodočastnici, većinom radnici bijahu u Rimu prošloga čedna od sv. Otca vrlo prijazno primljeni. Sv. otac naglasio je osobito kako mu je mio francezki narod, što da je potvrdio i tim, da je zaštitu nad katolici u svetoj zemlji ponovno izručio franceskoj vladi ili njezinim zastupnikom. Ova izjava sv. Otca pobunila je prusku vladu, koja drži, da je to navlaš sada izrečeno, kadno polazi car Vilim u one krajeve.

Dopisi.

Iz Voloskoga pišu nam dne 3. t. mj. (Hajka na Krstića). Dne 30. sept. u večer nalazio se občinski redar Ivan Mekinc u vršenju službe u restauraciji „International“ u Voloskom. U istoj gostioni nalazio se također dr. Krstić sa nekojimi svojimi pristašami. Pošto bijaše Krstić uvredio občinskog redara, ovaj mu najavi u ime zakona, da je zatvoren, nu Krstić nije se htio pokoriti nego izjavio, *da pred kotarskog kapetana ide, nu u zatvor ne*, te pozvao svoje pristaše na pomoć proti redaru. Vidiv ovaj, da nemože silu nadvladati, išao je po asistenciju oružničtva. Medjutim se Krstić iz „International“ odalečio a za njegove odsutnosti povratio se občinski redar u spomenutu gostionu. Nakon nešto vremena povrati se i dr. Krstić, a stražar najavi mu po drugi put zatvor, nu Krstić pozove opet svoje ljude na pomoć, te odrinuv pomoću ovih stražara, koji ga je za ruku držao, uteče bježeć u restauraciju Rože Perčić. Medjutim bijaše došla asistencija oružnika, te občinski stražar ode sa oružnikom u restauraciju Rože, da napsi dr. Krstića. Došav ovamo, zapita gazdaricu, da li je u gostioni dr. Krstić, a ona odvrati, da ga već neima, da ga već dugo nije bilo i da je utekao. Nu občinski redar, koji toga nije vjerovao, odluči pretražiti kuću. Prispjev na I. kat prikaza mu se na vratima poznati *Nino od Rože*, te ga upita što želi. Na izjavu stražara, da hoće naći Krstića, reče Nino, da ga u kući neima. Stražar pak sa svim tim htjede pretražiti kuću i zaisto njegova sumnja nije bila bez temelja. Pokroči do sobe, uže žigicu, i vidi gdje Krstićeve *noge vire izpod postelje* gazdarice Rože Perčić. Tableau!! Ponovno najavi Krstiću nalazećemu se u onako zavidnoj i junačkoj situaciji zatvor, a on vidiv pred sobom oružnika, izpuza izpod postelje te ga onda stražar i oružnik uz grozomoran smjeh naroda, koji se bijaše medjutim sakupio, odpraviše u zatvor. Nije li to divna „tragikomedija“? Premda je Krstić počinio tom prigodom različitih kažujivih čina, ipak ga je sudac iztražitelj već drugoga dne u večer izpustio iz zatvora. Mi unapried znamo, kako će Krstića proći radi toga svoga novoga junačtva, jerbo poznamo jako dobro naše razmjere i okolnosti, al da je to počinio koji od naših? Kamena mu onda sreća! Trst nas uči! Značajno je, što se je dr. Krstić ciele te večeri pozivao na *c. k. kotarskog kapetana* g. Alojzija Fabijanija. (Paribus cum paribus. Op. slagara.) E, znade Krstić tko mu je prijatelj i socij a tko neprijatelj, pa se on u nevolji pozivlje na svoje prijatelje. Ipak očekujemo što će se iz te komedije razviti. Prošlo kako mu drago, ipak možemo ustvrditi, da je dr. Krstić svojim bjegom pod postelju kume Rože zadobio novi lovor vienac. Bio je Krstić jur dosada u većim škripcima, pa mu ipak njegovi prijatelji pomogli, a kamo neće sada. Nu neka sviet znade, što jedan može i smije, nemogu i nesmiju drugi.

* * *

Vrhu sve te „gracije božje“ podnešena je ovih dana proti istomu Krstiću kaznena prijava radi zločina javne sile, jer je silom zapriečio dne 20. sept. t. g. obavu jedne ovrhe I ta će izpasti kako i prva kad je silom bio zapriečio pljenitbu konja i kočije njegove stare. Ja, ki ima debelega kuma, ima i dobreh kolačić.

Pišu nam iz županije Srdoči občina Kastav:

Velevažan, preznamenit dogodjaj sbio se je dne 26. pr. mj. kod crkvice sv. Križa u našoj županiji, koji će duboko zasiecati na boljak i napredak našeg dobrog i bogoljubnog naroda, u moralnom, kulturnom i materijalnom pogledu.

Nakon 50godišnjeg željnog očekivanja i moljakanja kod predpostavnih nam oblastih, ipak doživismo te nam se je izpunila vruća želja, učestvovali smo riedkoj svečanosti, naime blagoslovljenju i postavljenju temeljnog kamena za novu našu kapelansku kuću, koja biti će providjena prostranom sobom, u kojoj će budući naš kapelan podučavati našu školsku mladež.

Akoprem kišovito vrieme, točno ob 5. uri popodne vršio se sveti čin posvećenja

temeljnog kamena naš gosp. župnik-dekan Mijo *Laginja* uz asistenciju g. kapelana Ivana *Mandića* u prisutnosti mnogobrojnog naroda.

Naročito da ukrase redku svečanost i da diele s narodom veselje dodjoše am.: obć. glavar g. Kašimir *Jelušić*, obć. savjetnik g. *Blečić* Vinko i zastupnik gosp. *Grbac* Ivan oba iz Srdoči, gg. obć. zast. Frane Dukić i Vinko Marjanović, ravnatalj obć. ureda iz Kastva.

Obavile su se propisane molitve, podieljen je sv. blagoslov, u četvero kutnu izdubinu u temeljnom kamenu postavljeno je od gosp. zupnika-dekana spomen-pismo savijeno u dugoljastu i zapečaćenu staklenku. Prisutni postaviše u kamen raznovrstnog novca drobiša i krupnijeg sada u tečaju i netom sa prometa nestaloga.

Pročitano je bilo spomen pismo, iz kojega razabrasmo, da se je temelj kapelanije postavio u jubilejskoj godini 50godišnjeg vladanja Njegovog. Veličanstva prejasnog nam cesara i kralja Franu Josipa I., pod biskupovanjem presvjetlog g. biskupa Andrije Mcrije Sterka a nastojanjem veleč. g. Vjekoslava Spinčića, zastupnika naroda na carevinskom vieću, pod župnikom-dekanom veleč. g. Mijom Laginja, obć. glavarom g. Kazimirom Jelušić, uza prisutne obć. savjetnike g. Vinka Blečić, obć. zast. Ivana Grbac, župana g. Ivana Srdoč svi tri iz Srdoči; poduzetnik gradnje bio je g. Blečić Andre iz Plase, a sastavitelj nacrta g. Šepić Mate, učitelj delavske škole u Kastvu uz sudjelovanje i troškove, koje su snašali občinari kapelanisti sv. Križa.

Crkveni obred dirnuo je svakoga i pojaviše se na mnogom oku suze radostnice. Vidiv to g. glavar nije uzmanjkao, da se poznatom riečitosti neodazove, kako reče, čućenju svog srca, te prozbori vrlo krasno prigodno slovo, koje ponovno izmami suze radostnice.

Po dovršenom crkvenom obredu sastala se u kući domoljubnog gospodara Brajan Frana liepa kita rodoljubnih muževa prvaka iz županije Srdočeve, da u podpunom skladu, u prijateljskom razgovoru, uz slastnu večeru, a za miloglasne pjesme sprovedu par sati zajedno.

Uz čaše dobre domaće kapljice i milozvučan piev redale se mnogovrstne nazdravice, izmedju kojih spominjemo onu gap. obć. glavara, koji ocrta pobliže trud i muke gospodara kapelanista sv. Križa dok su konačno danas postigli svoj cilj, da vide posvetu temeljnog kamena svoje kapelanske kuće. (Konac sliedi).

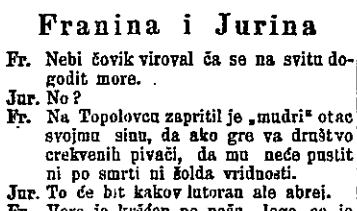

Franina i Jurina

Fr. Nebi čovik viroval ča se na svitu dogodit more.

Jur. No?

Fr. Na Topolovcu zapritil je „mudri" otac svojmu sinu, da ako gre va društvo crekvenih pivači, da mu neće pustit ni po smrti ni šolda vridnosti.

Jur. To će bit kakov lutoran ale abrej.

Fr. Vero je krščen po našu, lego se je prodâ talijanskoj gospodi.

Jur. A, tako ti meni reci.

Različite viesti.

Iz občine Kastavske. Od 18. pr. mjes do 1. oktobra o. g. izloženi su bili zaključni računi občine Kastav i pridruženih občina Klana, Lisac, Skalnica, Studena i Bergud od god. 1897. kroz 14 dana občinarom na uvid. —

U nedjelju 18. pr. mj. odala je občina Kastav gradnju kapelanskog stana sa šternom u Serdočevoj javnom dražbom u izradnju. Poduzetnikom je g. Andrija Blečić protozidar iz Plase, za 6180 for. — I time učiojem je jednom glavni korak, da se davnoj potrebi i želji tamošnjeg pučanstva zadovolji.

U subotu 24. pr. mj. bio je postavljen temeljni kamen. Sretno!

Samanj Križevice prošao je 18. pr. mj. ove godine tiho, jer se radi obće žalosti nije obdržavalo javnih plesova.

Iz Pule pišu nam 10. t. mj. Ovih dana došao je u našu sredinu mladi liečnik, vrlo čestiti hrvatski rodoljub gospodin Dr. *Gajo Schwalba* rodom iz Rieke. Velika je bila ovdje potreba domaćega liečnika, koji bi s nama onako iskreno i pošteno čutio, kao što to može jedino svoj sa svojim. — Našemu puku u gradu i u okolici preporučamo što toplije vrstnoga liečnika, koji je došao u našu sredinu, da nam lieči tjelesne i duševne rane. (Vidi oglas. Op. Ured.)

Javljamo Vam ujedno, da je kupio brat Slovenac g. *F. Pečenko*, dosadašnji poslovodja „*Hotel Central*", drugo svratište i to „*Hotel Europa*". te ga je posve preuredio. Našim rodoljubom iz vana preporučamo g. Pečenka i njegovo svratište držeći se i pri tom one naše zlatne: *Svoj k svomu.*

Glavna skupština „Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri". U posebnom prilogu donašamo obširno izvješće o zadnjoj skupštini naše „*Bratovšćine*" obdržavane dne 6. t. mj. u svojem sjelu — u drevnom Kastav — gradu.

Našim čitaocem preporučamo, da pomno pročitaju ovo izvješće, pak da se svakom prigodom sjete plemenite „Bratovšćine" koja djeluje toli blagotvorno već dugi niz godina na korist naše učeće se mladeži. Svi oni pako, koji su izučili i pomoćju „*Bratovšćine*", morali bi biti njezini najmarniji povjerenici i najveći podpornici. Još jednom dakle prijatelji i rodoljubi: Nezaboravite na našu plemenitu „*Bratovšćinu*".

Natječaj za mjesto poštemeštra u Baški. „Službeni list „*Osservatore Triestino*" priobćuje natječaj na mjesto poštemeštra kod c. kr. poštanskog i brzojavnog ureda u Baški na otoku Krku prema pogodbi i uz položenje jamčevine od 200 forinta.

Nagrada iznaša 200 for.; odšteta za uredovne troškove 60 for.; godišnja doznaka prema ugovoru za svakodnevnu poštansku svezu med Baškom i Krkom i godišnja doznaka od 100 for. za prenos pošte na parobrode parobrodarskog društva „Kraiacz & C.".

Molbenice se imadu predati u roku od tri tjedna kod c. kr. ravnateljstva pošte i brzojava u Trstu, računajući od 6. oktobra t. g.

Ovaj je natječaj priobćen samo u talijanskom jeziku. O poznavanju jezika ni spomena.

„Slavnomu ravnateljstvu pošte nije jošte poznato, da se par. društvo „Krajacz & C.° pretvorilo u „Ugarsko-hrvatsko društvo".

Upozorujemo naše ljude, da se natječu na to unosno mjesto naznačivši poznavanje jezika, da nam ne bude slavno ravnateljstvo pošte opet poslalo onakova „*narodna prijatelja*", kakav je bio žalostne uspomene bivši poštemeštar.

Labinci Kod Vižinade 30. rujna 1898. Iz ovog selajca nije se još čitalo u „N. S." radostne vjesti: pa i ova, što Vam ju danas javljamo, g. uredniče, je jako žalostna. — Od stariue vlada izmedju Labinčana i Kašteliraca neka mržnja, koja je bila skoro izčeznula. Od kada je zlosretna „Lega" postavila ovdje svoju školu očitom nakanom, da naš narod kvari, oživila je ona mržnja kao vatra, koja se skriva pod pepelom; a od kada je došao u Labince pop *Franca*, pitomac koparskoga konvikta (kazarne), posta velikim požarom. U Afriku šalju se vjerovjestnici (misionari) da pomoću naše svete vjere ukrote divlje narode — amo je pako došao pop Franca, da udivlja naš pitomi i mirni narod. Afrikancem navješćuje se sv. vaudjelje u njihovom jeziku, a kod nas protjerao se naš jezik iz crkve. U našem jeziku nećuje se već ni epistole ni vaudjelja, ni *Očenaša*, nit *Zdrave Marije*, ni *Litanije*, ni *Krunice*, a nit *Križnog puta*, da uzmognemo razmišljati onu pregorku muku, što ju naš Spasitelj pretrpi na spas svijuh naroda; — jednom riečju, sve je protjerao pop Franca iz naše crkve, ćak i krščanski nauk za djecu — a što je još gore, reć bi dozvolom presv. porečkoga biskupa, koji nije uslišao naše pritužbe. — Pop Franca se ovdje nije još zaustavio: Od pamtivieka na obhodu sv. Marka, rogacijonah, na križni petak i svaki put, kada se je za dažd molilo, prošao je obhod kroz Kaštelir, i u onoj crkvi sv. Kuzme i Damijana zaostavilo se i molilo. To je pop Franca sve zabranio, dapače razglasilo se, da bi nam Kaštelirci crkvu zatvorili. Ova glupa i zlobna izmišljotina pretvorila je medjusobnu snošljivost s našimi susjedi u najveću mržnju. Da neodobravaju Labinčani ovo nekršćansko postupanje popa Franca, pokazali su na 13 julija prigodom procesije, što ju držao za izprositi dažd; — od 500 duša, što ih broji naše selo, pošlo ih je procesijom na božje polje cielih *trideset i devet*; i to uz veliko moljakanje i nagovaranje popa Franca. — A što bi se dalo reći o propovjedanju popa Franca! Uveo je talijansku propovied jedan put na tjedan, nu u koliko smo se osvjedočili, pop Franca nezna propovjedati ni talijanski, a još manje hrvatski. Koliku duševnu korist može donesti svojemu stadu pop Franca nije težko pogoditi. Ovdje moramo iskreno kazati, da bi nam bio veću ljubav učinio presv. biskup, da nas pusti bez svećenika, nego što nam je toga *uzor-svećenika* popa Franca poslao. Pop Franca sijao je u sv. Lovreču vjetar, a žeo je buru —; ovdje pako sije buru a žeti će..... tučn. Tko će odgovarati za sva nemile posliedice? Znade li presvj. g. biskup Flapp što sve ovaj svećenik na štetu crkve, a na sramotu puka provâdja? Hoće li on uzeti za to odgovornost i pred samim Bogom?

Iz Oprtaljšćine pišu nam 1. t. mj. Ništa dobroga nemožemo javiti iz ove občine, jer je i ona *u Primorju*, a tim je dosta rečeno. — Četiri su već mjeseca prošla, da našom občinom upravlja odbor od pet osoba, koji, kako smo čuli, imao je nalog pripraviti stvari za nove izbore. Do danas pako nevidimo još ništa. Talijani, dakako, oni neće izbora, jer ovako su sjegurni zapovjedati u ovoj občini. Dapače, kad su dv.jica naših u sjednici zahtjevali, da se urede i priprave stvari za nove izbore, odgovorili su im, da imadu oni nalog od kapetanata ili junte, štoli, odmah izbaciti iz odbora onoga, koji bi htjeo govoriti za nove izbore. Viditi ćemo, što je na tomu istine. Znademo doduše, da je to maslo *nečije*, no znamo i to, da ni taj netko nije svemogući, i da bi se i on mogao opeći. U novom tom upravnom odboru jest trojica Talijana, koji su bili članovi starog zastupstva, koje zastupstvo je bilo pred četiri mjeseca iztjerano sa uprave, i koje zastupstvo je zadužilo našu občinu na sve kraje — a ipak trojica iz tog zastupstva su došli u novi upravni odbor, dakle stara uprava u drugom obliku. Znademo i zato, kako je to došlo i koji je tomu kumovao, znademo za putovanje u Motovun i za zaključke u Motovunu itd. itd. — o čemu bi se moglo na drugom mjestu jasnije govoriti. I će se, ako Bog da! Učinili smo i pritužbu na c. kr. kapetanat u Poreču radi izbora, no sa kakvim uspjehom, već unapried znademo. Ne očekujemo od toga posve ništa. Preporučujemo se zato vrude našoj gg. zastupnikom u Beču, da se oni za nas zauzmu na kompetentnom mjestu i da *bez obzira* ožigošu one, kojih se tiče. Glede imenovanja dvanaestorice počastnih gradjana i na dotične utoke do danas nismo dobili nikakvog odgovora. I to je znak vremena!

*** Glede školskih stvari neznamo drugo, nego obratit se do g. Bartolića — prijetelja našega puka — kako je ono jednom matuljski mačak pisao, da zabilježi u svoje bilježke, i da pročita u Beču, kad bude se tužio na vladu i pobravičivanje Talijana u Istri i držao govoranciju, kako *300* naše djećice dužne polaziti školu, stoji bez ikakvog puduka i škole, dočim ono 40-50 talijanaške djece ima dvije učiteljske sile, gdje se više od stotina naše vanjske djece odnarodjuje. Ako bi želio potanjih podataka, pripravni smo ga poslužiti. Valja znati, da je pred 30 godina bio učitelj u Oprtlju, koji je podučavao hrvatski vanjsku djecu. Vidi se dakle kako napredujemo.

*** Doskora dobiti ćemo u Oprtlju oružničku postaju, što bi bilo moralo biti već barem pred 10 godina. No Talijani slavnog grada (?!) Oprtlja znali su se tomu opirati i ne bez uspjeha, jer kao i drugdje tako i tu moraju oni imati svoja privilegija. Ni sada nije to pravo, jer da Oprtalj mora biti slobodan (!) da tu mora biti kao jedna republika (!) ili drugimi riečmi, Oprtaljskoj rulji mora se dopustiti, da slobodno napada nekažnjeno naše ljude na prolazu i da se nabaciva pogrdnimi izrazi na *ščave*.

Akademično ferijalno društvo „Napried". Živo zanimanje naše omladine za kulturni i materijalni boljak naroda potaklo je akademičare Istre i Trsta sa okolicom združiti se u posebno društvo, koje bi omogućilo izvršivati osnovu, da sudjeluju za procvat naroda u koliko to dopušta najvažnija zadaća djačtva. — Zato ustanovilo se na osnovateljnoj skupštini dne 18. pr. mj. u Opatiji „*Akad. ferijalno društvo „Napried*"". —

Nadamo se, da baš nevelik odziv nije znakom nedostatnog zanimanja. Prisutni bili su ponajviše akademici iz najbližje okolice; oni iz susjednih otoka zadovoljili se izraziti svoje suglasje i izpričati svoju odsutnost oduševljenom brzojavkom. Poticajućim pozdravom pozdravio je sabrane drugove bečki „Zvonimir". —

Po obširnom izvješću privremenog odbora, koji je dokazao potrebu takvog društva, se predočilo čitav niz takvih točaka iz narodnog života, gdje se nudja najljepša prilika uspješne pomoći. Zatim je pretresla skupština živahnom debatom više pitanja, koja se tiču djelovanja društva, uvidila potrebu, da se pravila promjene, napokon naložila odboru, da to izvede tekom školske godine.

Ustanovljenje društva zavleklo je slavno namještničtvo time, što nije potvrdilo prvo podnešena pravila, nazirući: Bog zna kakvu zaprieku u imenu „*Badovan*" kakvim se naime mislilo nazvati društvo. — Isto tako nije namjestništvo htjelo priznati članovi društva naše vriedne učitelje ni buduće naše drugove abiturienta.

I tako poteklo vrieme do konca ferija a da se nije moglo ništa učiniti. Tim nuždnije je sada, da i odbor i pojedini članovi marljivim pripravljanjem medju školskom godinom moralno i materijalno podupru svoje društvo, da ovo uzmogne čim prije početi da vrši svoju zadaću, koja obstoji u tom, da se temeljito upoznaju i prouče sve potrebe našega naroda. — Na djelo dakle dični naši akademičari!

U to ime „Bog pomozi!" —

„Nezavisnost". Pod ovim naslovom počeo je izlaziti u Spljetu novi list pod uredničtvom g. Dušana Mangiera. „*Nezavisnost*" izlazi svake druge subote; ciena mu je for. 5 na godinu, a glavna točka programa izravnanje spora izmedju Hrvata i Srba, što su do sada i drugi, ali samo sa hrvatske strane, uzalud kušali.

Književne viesti. Primili smo sa zahvalnošću:

1 *Secesija*, studija o modernoj umjetnosti od Ive Pilara. Zagreb. 1898. Pretiskano iz „Vienca". Ciena 30 novč.

2. *Macedonija ili glas roba.* Napisao Georgij I. Kapčev. Zagreb. 1898. Ciena 30 nvč.

Izkaz

prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru tekom mjeseca kolovoza tek. god. 1898.

Gosp. župnik Fran Anaković iz Privlake svoj mjesečni prinos za kolovoz	f.	1.—
Gosp. Ivan Prebilić iz Pasjaka za se	f.	1.—
a na ime gosp. Stjepana Dulčića iz Brusja na Hvaru na uspomenu njegovog boravka u Pasjaku	f.	1.50
Ženska podružnica u Kastvu članarinu za 97 i 98 u iznosu od	f.	28.50
Preč. gosp. Ant. Rogač, dekan u Hrušici kao cirilo-metodijski dar	f.	10.—
Gosp. Nik. Dogan, urednik „Hrv. Branika" u Mitrovici sakupljenih u hrv. domu župnika Meštrovića na dan sv. Lovre s namjerom, da i taj maleni dar bude na korist naše mile hrv. djece u Istri	f.	5.15
Gosp. Josip Stanger, stud. jur. iz Voloskoga sabranih:		
a) od Hrvata Voloskog i Opatije dne 13/8/98 u Opatiji da proslave hrvatsku pobjedu kod občinskih izbora	f.	6.90
b) od Bugara i Hrvata sjedečih pri drugom stolu u istoj gostioni u istu svrhu	f.	4.60
Blagorod. gdja Fany Stanger, supruga Dr. Andrije Stangera, advokata, načelnika u Voloskom na počast uspomene blagopok. svog oca Josipa Domladiša iz Bistrice pristuplja kao članica utemeljiteljica sa iznosom od	f.	100.—

Listnica uredničtva.

Gosp. J. P. u M. One knjige neimamo; obratite se na pisca u Ljubljani Zdravo!

Gosp. dopisnike iz Kaštelira, Kanfanara, Voloskolja, Lošinja itd. itd. molimo, da se ustrpe do budućeg broja.

Gosp. dopisniku iz Opatije: Rekoše nam, da počekamo još do budućeg broja. Živio!

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše za „N. Sl." p. n. gg.:
M. prof. Mali Lošinj 1 for., M. I. Kaldir 2, I. A. Gologorica 2, P. J Opatija 2, R. A. Rovinjsko selo 6, N. I. Labinci 3, Stj. J Sisak 10, M. I. Dobrinj 5, C. M. Bakar 2, S. S. Bakar 15, E. J. Roč 10, P. I. Lavadur 2.10, L. A Pula 2, S. J. Crnikal 15, F. J. Pomjan 2, M. M Grižnjan 2.

Dr. Gajo Schwalba

liječnik-kirurg

ordinira od 11—12 sati

Pula, Via Sergia (Corso) br. 6.

II. kat.

Prodaju se

tri posjeda u vinorodnom kraju srednje Istre, sastojeća svaki od kuće sa štalami, vrtova, vinograda, oranica, maslinika, sjenokoša, pašnjaka i šuma, obsežna po prilici: jedan 15 ha i 7 a ili 26 rali; drugi 7 ha i 70 a ili 13 rali; a treći 18 ha i 90 a ili 37 rali. Poblize kod odvjetnika D.ra M. Trinajstića u Buzetu (Istra).

G. LIKAR

u Gorici, Sjemeniška ulica broj 10
trgovac za pisarničkimi i školskimi predmeti te svakovrstne papirnate robe uz najniže konkurenčne ciene, preporuča se svojim slavenskim zemljakom najuljudnije za mnogobrojne naručbe

Prave brusko suknene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dosatan za muško odjelo stoji samo

- for. 3·10 iz dobre
- „ 4·10 iz dobre
- „ 4·50 iz dobre
- „ 6·— iz bolje
- „ 7·75 iz fino
- „ 9·— iz najfinije
- „ 10·50 iz još finije

} prave ovčje vune

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kaputе, Boden, Peruvienne, Doskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke ciene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Ambof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerne uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozorjuje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Ambof u Brnu** razašilje ove tvari uz prave tvoričke ciene bez odbitka, što ga daju krojačima, koji škodi silno privatnim strankam.

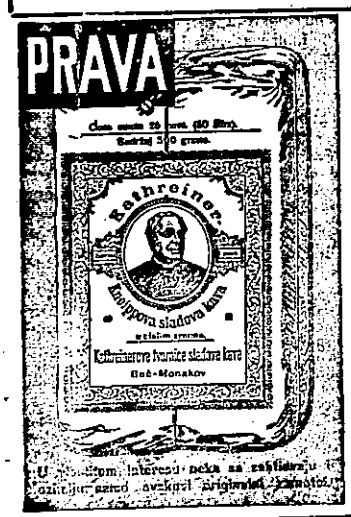

U ... interesu neka se zaštitimo ... uzmemo samo originalni ...

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Phönix-Pomade

Na izložbi za njegovanje zdravlja i bolestnika u Stuttgartu 1890 nagradjena odlikom, jest po mnienju liečnika i prizn. da sa hiljadami zahvalnica jedino postojeće u istinu pravo i neškodljivo sredstvo da gospodjem i gospodi izraste podpuna i bujna kosa i da zaprieči odmah opadanje kose i tvorenje prisita; ona pospješuje i kod posve mlade gospode rast jakih brkova. Jamči se za uspjeh kano i za neštetnost. Lončić 80 nvč., poštom ili pouzetjem 90 nvč. **K. Hoppe,**

Beč I. Wipplingergasse 14.

Zahvalnice!!

Štovani gospodine!

Zahvaljujem Vam, što ste mi tako izvrstan liek proti kašlju i prsoboli poslali. Potrošio sam jednu bocu trputčevoga soka, pa mi je kašalj i prsobol skoro prestala. Pošljite mi odmah još 3 boce Vašega izvrstnoga trputčevoga soka a uz to i 2 omota čaja proti kašlju. Sa veleštovanjem

U Divači, 19. listopada 1897.

Vaš zahvalni
JAKOB SUPPAN.

Trputčev sok (Spitzwegerich-Saft), koji tako izvrstno djeluje proti kašlju, prsoboli, promuklosti, težkom disanju pa i za stare bolesti, dobiva se uviek svježe u ljekarni k Zrinjskomu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg broj 20.

Neka svatko pazi na zaštitni znak, jer samo onaj trputčev sok je iz moje ljekarne; koji ima na boci sliku *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga.

Ciena boci trputčevog soka sa točnim naputkom 75 novčića.

Uz trputčev sok dobro je i gorski čaj proti kašlju rabiti.

Ciena jednog omota gorskog čaja proti kašlju sa točnim naputkom 35 nč.

Jedno i drugo šalje se svaki dan uz poštarsko pouzeće. Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kišticu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Cienjeni gospodine ljekarniče!

Prije kratkoga vremena naručio sam od Vas jednu bocu pojačanih švedskih kapljica; ove su meni s mojim znancem tako dobro djelovale, da Vam se moram na tom dobrom liku najtoplije zahvaliti. Izvolite mi za moje znance još tri boce po 80 nvč. poštarskim pouzećem poslati.

Modruš, dne 26. svibnja 1898.

Sa štovanjem
VID ZANIĆ.

Prave pojačane švedske kapljice djeluju izvrstno proti svim želudačnim bolim, popravljaju probavu, čiste krv, jačaju želudac. Od ovih se kapljica izgube sve bolesti želudca i crieva, a dobije se dobar apetit.

Treba paziti na zaštitni znak, jer samo one pojačane švedske kapljice su iz moje ljekarne, koje imadu na boci sliku *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga.

Ciena jedne boce pojačanih švedskih kapljica sa točnim naputkom 80 nvč.

Šalje se svaki dan uz poštarsko pouzeće.

Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kišticu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Naručbe, koje iznašaju 5 for. i više šalju se franko.

Vrlo poštovani gospodine!

Moja žena ležala je tri mjeseca od trganja i kostoboli. Čim je počela upotrebljavati Vaše „mazilo proti kostoboli" ustala je već za tri dana, pa canas hvala Bogu koda. Zahvaljujući se Vama na tom izvanrednom mazilu, ostajem

U Strmcu kod Stubice 12. travnja 1898.

sluga pokoran
BARTOL LISIČKI.

Mazilo proti kostoboli (Fluid) je veoma dobar liek proti trganju i kalanju u kostima, rheumatizmu, bolima u križcah, proti prehladam, kod propuha i. t. d. Mazilo jača izmučene žile, te kriepi starce, koji pate na slaboći nogu.

Svaka boca mora biti providjena sa zaštitnim znakom t. j. slikom *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga, jer samo ono je mazilo iz moje ljekarne, koje taj zaštitni znak na boci nosi.

Ciena jedne boce mazila proti kostoboli sa točnim naputkom 75 novčića.

Svaki dan se uz poštarsko pouzeće razašilje.

Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kišticu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB ulica br. 12 — **A. WINGER** — ZAGREB ulica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, prohadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liečі kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krživljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za tagano čišćenje, za obljačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, okočenosti i oteklini poslje težkoga napora, za obljačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaje se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolju, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolno. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani koženje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili fiekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotino na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tomu spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi širo po sobi prezgodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinis... proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Setzku liečі uspješno, bolesti živca nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju, zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljuju.

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zalha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Tiskara Dolenc u Trstu

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Broj 39. U Trstu 20. oktobra 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, opisi ne tiskaju po običnom cieniku, il po pogovoru. Isto tako je sa pitlasi. Novci pa šalju pokaznicom ali poštanskom (vaglenom postalo), na adresu uredničtva „Naše Sloge". Imena svoja neka nam pošiljatelji točno označe!

Kasno list nedolje na vrieme, neka se javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koje se ne plaća poštarina, kako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Izuzam 14. julija, 18. augusta, 8. septembra i 3. novembra.

Dopisi se nevraćaju, ako se ne tiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerne *for.* 2½, 1 i za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Farneto br. 14.

Prilog „Našoj Slogi" br. 38.

XXV. Glavna skupština

„Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri", obdržavana u Kastvu dne 6. oktobra 1898.

I. Pozdrav predsjednika.

Pošto je konštatirao dostatan broj prisutnih članova, otvori sjednicu podpredsjednik veleučeni gosp. Vjekoslav Spinčić sliedećim po prilici nagovorom:

Gospodo i braćo! Mene zapada vele težka dužnost već evo treći put zastupati preminuvšeg predsjednika Bratovšćine. Do sada već zastupah blagopokojne predsjednike Vjekoslava Vlaha i Ernesta Jelušića, a danas eto sa istog mjesta oplakujem ujedno s vami blagopokojnog nam predsjednika gosp. Antuna Turka. Već lani moradosmo držati glavnu skupštinu bez njega, ali imadosmo još bar nješto nade, da će se oporaviti i opet predsjedati škupštinam Bratovšćine. Danas neimademo više ni tračka nade; njega već neima medju živimi. Koji više, koji manje, svi ste ga poznali. Rodjen u Sv. Mateju občine Kastav, izškolan u Senju, Rieci i Gorici, službovao je nakon dovršenih naukah uvjek u Istri, što u Opatiji, što u Oprtlju, što u Kastvu, gdje je obnašao najvišu čast, što ju je kao svećenik u kotaru mogao imati. Vršeć zdušno svoje svećeničko zvanje, zauzimao se je povrh toga i za tjelesne potreboće povjerenog mu stada. Znajuć, da se siromašan narod pusti lahko od svakog 'varati, vrtiti i voditi, nastojao je, da se narod materijalno podigne, zato ga je svakom prilikom poučavao kako bi bolje gospodario više privriedio. Kao predsjednik Bratovšćine gledao je i sa svoje strane da se narodu odgoji čim više njegovih ljudi. Koji ga je čuo samo jednom govoriti kao predsjednika Bratovšćine onako zanosno i oduševljeno, taj je mogao uviditi kako je bio skrban i zauzet za to društvo. Tomu plemenitomu mužu Kastavcu-Hrvatu, župniku-dekanu te predsjedniku Bratovšćine, pozivam Vas, da ujedno s menom kliknete: Slava mu! i da se to uvrsti u znak dužne zahvalnosti u zapisnik današnje glavne skupšćine (Slava mu! odazovu se svi skupštinari jednoglasno i stoječ.)

Dozvolite mi gospodo, još samo par rieči da spomenem glede našeg društva. Bratovšćina nuždna je sada isto onako, kako je bila prije 25 godina kad se je ustrojila, možda još nuždnija. To dolazi od tud, što mi još uvjek trebamo svojih ljudih izobraženih u svih granah javnoga života, trebamo osobito činovnika, koji će znati narodov jezik, imati srdca za narod, koji će zanj čutiti i raditi. Pojedinci sami nesmažu troška, da izuče svoje sinove; onaj, koji bi bio dužan zato skrbiti, nemari; Bratovšćina je tu, da pomaže roditeljem izučiti sinove i narodu njegove pobornike, branitelje i zagovaratelje.

Gospodo! Budite uvjereni, da je svaki prinos Bratovšćini kamenčić k boljoj budućnosti hrvatskoga naroda u Istri.

Završujuć zahvaljujem Vam, što ste se odazvali pozivu odbora i u tolikom broju pristupili k skupštini, te pozivam g. tajnika, da pročita svoje izvješće.

II. Izviešće tajnika

o djelovanju odbora od 3. oktobra 1897, do 6. oktobra 1898.

Slavna skupštino! Prije nego li u kratko ocrtam rad Bratovšćine u istom minuloj godini, dužnost mi je žalostnim srdcem sjetiti se pokojnog Antuna Turka župnika-dekana kastavskog i kroz punih 13 godina predsjednika „Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri", koji je premda star godinama mladenačkim žarom prigrlio Bratovšćinu i osobitom revnošću i radinošću nastojao oko promicanja i unapriedjivanja tog društva. Dne 6. oktobra 1884. bio je za prvi put izabran predsjednikom Bratovšć ne , i bio je takovim neprekidno do svoje smrti t. j. do 18. oktobra 1897. dakle upravo 13 godina i 13 dana. Uz sve svoje zvanične poslove, radio je on marljivo za napredak našeg društva sve do pod sami

---

u hrvatske ili slovenske podneske ili slovenski, te da obće u obće natimi hrvatskimi ili slovenskimi mi; i takovimi, koje se služe hrvatsloven skim jezikom, u hrvatskom enskom jeziku?

duzeti, odgovarajuće korake, da druge c. k. oblasti sa poznatimi mi ili slovenskimi strankami u hr ili slovenskom jeziku?

i obće na put stati sustavno proćem potalijančivanju primorca — rsta sa okolicom, Goričko-Gradiške?

Jeli njegova preuzvišenost voljna što prije zadovoljštinu težko potomu pravnomu čuvstvu danas ovedenimi naredbami c. k. namjest Trstu i dogodjaji u Istri?

Beču, 4. oktobra 1898.

dr. Laginja, dr. Ferjančić, dr. ovše, Berks, Wilim Pfeiffer, Zičkar, ik, Zore, dr. Trumbić, dr. Klaić, gorec, Winnicki, Kušar, Pogačnik, dr. Slama, Hovorka, Vychodil, ek, Sokol, dr. Lang, Šrámek, dr. Biankini, dr. Kurz, Krumbholz, erić, Pospišil, Udržal, dr. Dvořak, rdlik, Bečvář, dr. Stojan, Formánek, dr. Grégr, Janda, dr. Šilený, uklje, dr. Pacák, Sehnal, Schwarz, tal, dr. Herold, dr. Brzorad".

---

gled po svietu.

U Trstu, dne 19. oktobra 1898.

evinsko vieće usredotočilo je jelovanje u raznih odborih. Najod tih je nagodbeni odbor, koji nomice sjednice i u kojem o posliednjih dana do važnih U tom odboru igra glavnu od strane vlade ministar finanr. Kaizl, koji je opetovno uzeo obrani vladi no stanovište i da azjašnjenja na upite pojedinih ika.

tako rade odbori dogovara la sa zastupnici pojedinih klusnice, koji se nisu do sada zuvjetno obvezati, da vladu u

---

mnogo dobra mogao je učiniti višaju: sve mu je bilo u prilog, riečitost, učenost, položaj, sućut dà, i ljubav svojih sugradjana, mo, on sve to baci u zaborav, dapotrebi u protivne svrhe. Kad reče potreno slovo, da je *Cres talijanski* je htjeo posijati sjeme nemira u , inače mirnomu puku, i daleko u u politici. Ali da je bio puk redniji, i da je znao za se, naime, o štošta o svojoj slavnoj prošlo znao kazati, što bi se bilo moglo ! Nije dobro izazivati i vriedjati, nego se puk pobuni, izazivati se stranu i taru si ruke od zado a jadni puk sam podnaša posljega huckanja.

lior Francesco učen je, sveučilišni : ja mu toga ne zavidjam, jer i *ktoran na Sterganca*, pa s toga ige" a mal da ne i vršnjaci, al' mudriji od mene: i čast mu! ni se, da nije izučio onu zlatnu: *ar oni, koji znade mučati.* Dok-*ievini* jako leti jezik, s toga svje-

---

vam lepo zdravje.

Vi velite, da ste *stuffi* i lačni i a šta da rečem ja? Nisam li ja bio s vami? Pa ako ste vi ogladnili, mislim, da i moj želudac nije okusio ni mrve, pak da i njemu neće biti bolje. U ostalom slažem se s vami, da prekinemo našu razpravu sa storijom, jer vidim i sam, da bi bio trud velik i nepotreban, pošto ste ju čitali

svoju plaću, radnici svaku subotu čekaju svoju, da priskrbe svoju dječicu žalogajem kruha, a tomu trošku bez novaca nemože se doskočiti.

Evo me na koncu (ne na *konsu*, za ljubav božju) moje istinite i ako nečuene razprave. Mnogo njih će zaškripati zubima na mene jer sam odkrio tajne njima nepovoljne. Mnogi će požaliti trud i vrime, što

---

ni pol jada; ali je Cresanin, domaći, nikao iz kopačke al' poštene obitelji, a kao takov, i kao načelnik dužan je bio stati rame uz rame s pukom, kao brat s bratom; a kad tamo... protivnik, izazivač! Evo što može nedosljednost i strast! Grad Cres čekao je čovjeka, da ga spasi, našao ga, al' na žalost, da mu sakrije pošteno čelo.

Jest, i milo mi je spominjati, Doktor

---

sassi, radi kojih se usudio reći, da je *Cres talijanski grad*, i da si dade izdjelati ploču naličnu pokrovcu, pak kad hoće, da govori, da si ju metne na svoja usta, i... da šuti: *neka melci. I s tim sen finil*, i dz ste mi zdravi!

Vaš

Doktor Sterganac.

G. LIKAR

u Gorici, Sjemeniška ulica broj 10

trgovac sa pisaćim i školskim predmeti te svakovrstne papirnate robe uz najniže konkurenčne cene, preporuča se svojim slavenskim zemljakom najuljudnije za mnogobrojne naručbe

Prave bruske suknene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za muško odjelo stoji samo

(for. 3·10 iz dobre
„ 4·10 iz dobre
„ 4·50 iz dobre
„ 6·— iz bolje
„ 7·75 iz fino
„ 9·— iz najfinije
„ 10·50 iz još finlje

prave ovčje

Jedan coupon za crno salonsko odlel
Tvari za gornje kaputе, Boden, Pe
Doskings. Tvari za državne i željezn
novalke, najfinije Kammgarne i Chev
razašilje uz tvorničke cene kao čvrst
i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna **Kiesel-Amhof u**

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerna

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje bito na to, da stoje tvari mnogo mi se ih izravno naruči nego li one, koje dovanjem trgovca nabavi. Tvrdka **Ki Amhof u Brnu** razašilje uz prave tvorničke cene bez odbitka, što krojačem, koji škodi silno privatnim s

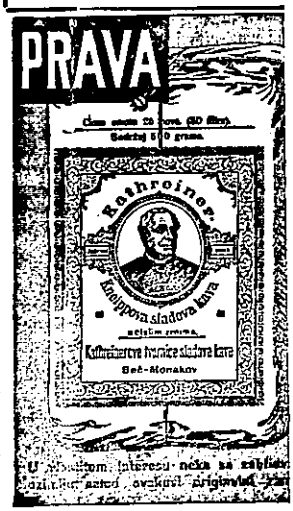

U ... interesu ... neka se ... ravi ... ovakovi prigovori ...

ZAGREB
...lica br. 12

dobivaju

Mazilo proti kostol
rheumatizmu, kalanju i trganju u čevom u žilah, boli u kukovih i probadanju svakovrstnim nazebar

Sladka voda za kaš
prsa, kojim se lieči kašalj, plućih, težko disanje, pi
Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezovit
doći, škrofuloznosti, podbuhlosti, skim bolestim, slabokrvnosti. ner

Pojačene švedske i
ska životna tinktur
Ovim se glasovitim sredstvom o pravlja i okrepljuje želudac i ubl tegiuja ili mučnina, tjera napuhlo u žličici želudačne grčeve, žutica vijanje ili grižnja u trbuhu. Tko švedsku tinkturu redovito pije, sač snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ci

Prah za blago ili
gospodaru preporučam za konjski krave i svinje, za lagano čišćenje probave, kada blago neće rado Krave davaju od njega više i bol čiliji i jači. — Ci na jednom om

Fine parfume, mirisave vodice, razne

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja. Naručbe preuzimije za Istru i Dalmaciju.

Phönix-Pomade

Na izložbi za njegovanje zdravlja i bolestnika u Stuttgartu 1890 nagradjena odlikom, jest po mnienju liečnika i prizn.ta sa hiljadami zahvalnica jedino postojeće u istinu pravo i neškodljivo sredstvo da gospodjem i gospodi izraste podpuna i bujna kosa i ua zapriečí odmah opadanje kose i tvorenje prhuta; ona pospješuje i kod posve mlade gospode rast jakih brkova. Jamči se za najbolj kano i za neštetnost. Lončić 80 nvč., poštom ili pouzetjem 90 nvč. **K. Hoppe,**
Beč I. Wipplingergasse14.

konac svoga života. Koliko mu je Bratovščina bila omiljela, vidi se iz toga, što se je na nju sjetio zadnje čase života, pustiv joj oporukom 2 dionice „Narodnoga doma" u Kastvu. Nesmijemo a da se ovom prigodom njega sa zahvalnošću nesjetimo. Zaisto govorim iz srdca svijuh vas, ako predložim, da se pokojniku uvrsti u zapisnik harna uspomena i klikne: Slava mu! (Slava mu!)

Iza smrti blagopokojnog predsjednika nije odbor uvidio potrebu sazvati glavnu skupštinu u svrhu izbora novog predsjednika, pošto je podpredsjednik kao zamjenik predsjednika, uz odbor, sve tekuće društvene poslove lahko sam obaviti mogao.

Niti ove upravne godine nije bio društveni prihod takov, da bi se mogli šnjime ponositi. Članarina i oprosti od čestitanja bivaju svake godine manji, dočim su darovi pojedinaca i društava u raznih veselih i žalostnih prigodah najveći prihod. Kamati od uloženih društvenih glavnica neutjerajn se redovito, a niti je to moguće od kad se je društveni novac posudio privatnikom. Od svih privatnih dužnika, nije se utjeralo nego oko 10 for. kamata. Odbor je svakom prigodom i u sjednicah i izvan njih većao i razmišljao kako bi tomu zlu doskočio, poduzeo je razne korake, ali sve uzalud. Poslao je opomene svim takovim dužnikom a niti jedan nije se pozivu odazvao. Napokon bio je odbor prisiljen svih redom izručiti odvjetniku. Toliko je odbor bio dužan izjaviti se s obzirom na to, da nebi tko polag stavske „zastali interesi" mislio, da se odbor nije brinno za utjerivanje kamata.

Od društava i pojedinaca, koji Bratovščini tekom ove upravne godine pritekoše u pomoć rukom darovnicom, vriedno je ovdje spomenuti ba em sliedeće:

Prigodom smrti oplakivanog, društvenog predsjednika Antuna Turka, župnika-dekana kastavskog, darovano je Bratovščini ukupno 78 for. i to: Občina Kastav mjesto vienca na odar 15 for. — Presvjetli gosp. D.r Dinko Vitezić mjesto vienca na odar 10 for. — Hrvatska Čitaonica u Kastvu mjesto vienca na odar 10 for. — Svečanici sakupljeni prig dom sprovoda 43 for.

Prigodom sprovoda pokojnog Mikule Dubrovića sakupljeno je u Čitaonici Mihotići 6 for. 60 novč.

Prigodom ustoličenja g. Mija Laginje župnikom-dekanom u Kastvu sakupiše prijatelji 15 for.

Prigodom sprovoda pok. Mata Širole Johaninoga iz Pehlina sakupljeno je 18 for.

Dne 24. marča 1898. izručio je g. Mijo Laginja župnik-dekan liepu svotu od 152 for. 50 novč. darovanu od Istranina, koji neće da bude imenovan i koji je izrazio želju, da se ta svota razdieli u podpore još ove godine.

Rudoljubna posujilnica, u Kopru darovala je Bratovščini kako i predjašnjih godina 25 for.

Dr. Kalčić iz Budapešte poslao je 10 for. mjesto vienca na odar pokojnomu Tomislavu Paraviću.

Kalister Franjo veleposjednik u Trstu poslao je društvu utemeljiteljni dar od 100 for.

Fetzer L. Antun u Zagrebu ostavio je oporukom Bratovščini dionicu hrv. komerc. banke u nominalnoj vriednosti od 120 for.

Osobitom radošću imam javiti, da je blagopokojni Antun Pucić svećenik u Žminju umrvši 24. julija 1898. ostavio oporukom Bratovščini 1000 for. nu polag doplska okružnog suda u Pazinu imat će se ventilacija tekar obaviti, zato ova svota nije mogla doći u ovogodišnje račune.

Svim ovim i ostalim ovdje nenavedenim darovateljem i podupirateljem Bratovščine budi ovdje izrečena najsrdačnija hvala. (Živili! i slava njim.)

Medju članove utemeljitelje pristupila su ove godine trojica članova i to:

1. Kalister Franjo veleposjednik u Trstu kako je već gori spomenuto sa svotom od 100 for.

2) Bošnjak Ivan kanonik u Zagreb sa svotom od 25 for.

3.) Žic Antun sudb. pristav uplatio prvi obrok od 10 for.

Cielokupni prihod Bratovščine ove godine sastoji iz:

1.)	Članarine	87 for. 60 novč.	
2.)	Oprosta čestitanja	30 for. 50	„
3.)	Prinosa članova utemeljitelja . .	135 for. —	„
4.)	Darova u gotovom	317 for. —	„
5.)	Darova u nominalnoj vriednosti .	120 for. —	„
6.)	Uplaćenih interesa	110 for. 90	„
Ukupno:	a.) u gotovom	681 for. — novč.	
	b.) u nominalnoj vriednosti	120 for.	

Tekom upravne godine imao je odbor četiri sjednice u kojih je raspravljao i većao o različitih društvenih poslovih.

Usljed razpisa natječaja na podpore Bratovščine prispjelo je odboru ukupno 56 molba od strane manje ili više siromašnih ucenika hrvatske narodnosti iz Istre. Molilo je podpora:

a.)	Svečilištnih djaka	6
b.)	Gimnazijalaca	41
c.)	Učiteljskih kandidata	9
	Ukupno	56

U svojoj sjednici od dne 14. aprila 1898. odlučio je odbor sliedeć podpore:

a.) Sveučilištnim djakom.

1.)	B. Fr. pravnik (Bregi—Grac)	50 for.
2.)	D. A. pravnik (Omišalj—Zagreb)	50 for.
3.)	M. A. medicinar (Dubašnica—Beč)	50 for
4.)	Z. M. stud. fil. (Pazin—Beč)	50 for.
5.)	C. M. veterinar (Karnica—Beč)	50 for.
	Ukupno	250 for.

b.) Gimnazijalcem

1.)	B. A. (Beli—Sušak)	30 for.
2.)	B. M. (Vrbnik—Sušak)	30 for.
3.)	T. M (Cres—Sušak)	30 for
4.)	G. J. (Srdoči—Sušak)	30 for.
5.)	D. J. (Mošćenice—Sušak)	30 for.
6.)	B. A. (Spinčići—Sušak)	30 for.
7.)	M. N. (Premantura—Pula)	30 for.
8.)	K. P. (Medulin—Pula)	30 for.
9.	V. D. (Kastav—Senj)	20 for.
10.)	U. A. (Dobrinj—Senj)	15 for.
11.)	O. J. (Punat—Sušak)	15 for.
12.)	F. G. (Omišalj—Sušak)	15 for.
13.)	J M. (Lisac—Sušak)	15 for.
14.)	B. P. (Volosko—Sušak)	15 for.
15.)	F. A. (Omišalj—Sušak)	10 for.

Spužve za umivanje, kefice za zube.
Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.
Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca
Zalha mineralnih voda.
Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Dolene u Trstu

Broj 39. U Trstu 20. oktobra 1898. Godina XXIX.

Nenaručeni se dopisi ne tiskaju. Pripošlane se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cieniku i po pogodbeni. Isto tako je sa pitanji. Novci se šalju poštanskim zadužnicam (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Imena, prezime na liku pošta valja točno označiti.

Koma list nestaje na vrieme, neka se javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Iznimno 14. julija, 18. agusta, 8. septembra i 8. novembra. Dopisi se nevraćaju ako se ne tiskaju. Nefrankovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for. za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, 1 i za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Farneto br. 14.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

16.) B. J. (Omišalj—Sušak) . . . . . 10 for.
17.) K. F. (Valun—Sušak) . . . . . 10 for.
18.) J. R. (Kastav—Sušak) . . . . . 10 for.
19.) M. A. (Punat—Sušak) . . . . . 10 for.
20.) K. A. (Dubašnica—Sušak) . . . . . 10 for.
21.) K. F. (Omišalj—Sušak) . . . . . 10 for.
22.) F. — (Boljun—Sušak) . . . . . 10 for.
23.) J. H. (Kastav—Sušak) . . . . . 10 for.
24.) C. J. (Jurišići—Sušak) . . . . . 10 for.
25.) M. S. (Gračišće—Sušak) . . . . . 10 for.
26.) J. A. (Omišalj—Sušak) . . . . . 10 for.
27.) M. N. (Baška—Sušak) . . . . . 10 for.
28.) S. J. (Pićan—Sušak) . . . . . 10 for.

Ukupno 475 for.

c.) Učiteljski kandidati.

1.) L. G. (Šumbreg—Kopar) . . . . . 30 for.
2.) M. J. (Marčelji—Kopar) . . . . . 30 for.
3.) G. J. (Račice—Kopar) . . . . . 15 for.
4.) K. A. (Barbana—Kopar) . . . . . 10 for.
5.) Z. M. (Lanišće—Kopar) . . . . . 10 for.
6.) M. A. (Saršoni—Kopar) . . . . . 10 for.

Ukupno 105 for.

Po tom je dobilo:

a.) 5 svenčilištnih djaka . . . . . 250 for.
b.) 28 gimnazijalaca . . . . . 475 for.
c.) 6 učiteljskih kandidata . . . . . 105 for.

Ukupno 830 for.

Od toga odpada:

1.) Na Liburniju . . . . . 250 for.
2.) Na kvarnerske otoke . . . . . 315 for.
3.) Na ostalu Istru . . . . . 265 for.

Ukupno 830 for.

Polag razpisa natječaja na podpore imao bi bio odbor razdieliti samo 550 for. t. j. 5 podpora po 50 for. i 10 podpora po 30 for. Tih 15 podpora dano je cielih kako je razvidno iz izkaza gori. Nu obzirom na to, da je rodoljubni već prije imenovani Istranin darovao 152 for. 50 novč. sa željom, da se ih odmah razdieli, imao je odbor za dieljenje veću svotu razpoloživu, te je uvidio potrebu, razdielio u manjih iznosih tih 152 for. 50 novč. i vrhu toga još od unišloga prihoda koliko se je najviše moglo. Odbor je bio mnienja, kako se je jur prošle godine izrazio, da u ovih žalostnih prilikah u kojih živimo, nesmijemo stvarati glavnica za budućnost, nego u podpore dieliti koliko se najviše može; jer je sad potrieba velika, te netreba veće čekati.

Od svog postanka do danas razdielila je Bratovšćina u podpore 12.347 for.

Cielokupna glavnica Bratovšćine iznaša danas 12424 for. 31 novč. i prema tomu se je ove godine povećala za 460 for. 29 novč.

Dao Bog množila se unapred sve više, pak da jednom dodjemo do sretnog stanja, kad Bratovšćina bude mogla izdašnijimi podporami priticati u pomoć svim siromašnim učenikom hrvatske narodnosti u Istri, što svi od srdca želimo.

Kastav dne 6. oktobra 1898.

M. Šepić.

Predsjednik dade na glasovanje izvješće tajnika, koje se prima sa nekojimi opazkami, i sa živio-klici tajniku.

III. Izviešće blagajnika.

Pregled gospodarenja

blagajnom društva „Bratovšćine hrv. ljudi u Istri" u Kastvu za dobu od 1. oktobra 1897 do 6. oktobra 1898.

Tek. Rb.	NASLOV	for.	nvč.
	***A.* Prihod**		
I.	Godišnji prinosi	87	60
II.	Darovi: *a)* u gotovu	317	—
	b) u vriednostnih papirih jedna akcija hrv. komercialne banke u Zagrobu nom. vriedn.	120	—
III.	Članarina trojice utemeljitelja	135	—
IV.	Oprost od čestitanja	50	50
V.	Interesa	110	90
VI.	Dignuto: Iz puljsko posujilnice	110	—
	Iz koparske posujilnice . . .	105	—
VII.	Preostatak blagajne od dne 4. okt. 1897	193	84
	Ukupna svota prihoda iznaša	1209	84
	***B.* Razhod**		
I.	Podpora podielilo se	830	—
II.	Uzajmilo se na jednu priv. zadužnicu .	80	—
III.	Poštarina i drugi pomanji troškovi iznašahu	27	01
	Ukupna svota razhoda je	937	01
	Od prihoda u novcu u iznosu od . . 1089 for. 84 nvč.		
	Odbiv svotu razhoda od 937 „ 01 „		
	Preostaje got. u blagajni 152 „ 83 „		
	više jedna akcija hrv. komercialne banke u Zagrebu nom. vriedn. 120 for.		

Stanje imovine

društva „Bratovšćine hrv. ljudi u Istri" u Kastvu dne 5. oktobra 1898.

I. U hranilnicah, posujilnicah i štedionicah ima uloženih . . . . 4268 for. 38 nč.
II. U privatnih zadužnicah . . . . 3920 „ — „
III. U državnih obveznicah, dionicah i akcijah posjeduje nom. vriedn. 2910 „ — „
IV. U zaostalih interesih, vriednosti društvenih stvari, gotovine u blagajni . . . . . 1325 „ 93 „

Ukupna imovina „Bratovšćine" 12424 for. 31 nč.

Uzporediv ovogodišnji ukupni imetak „Bratovšćine" u iznosu od . . 12424 for. 31 nč.
Sa prošlogodišnjim u iznosu od . . 11964 „ 02 „

Povećala se društvena imovina za 460 for. 29 nč.

U KASTVU, 5. oktobra 1898.

M. Grosman, blagajnik.

---

ju hrvatske ili slovenske podneske
i ili slovenski, te da obće u obće
natimi hrvatskimi ili slovenskimi
ani, i takovimi, koje se služe hrvat-
slovenskim jezikom, u hrvatskom
enskom jeziku?
duzeti odgovarajuće korake, da
druge c. k. oblasti sa poznatimi
mi ili slovenskimi strankami u hr-
ili slovenskom jeziku?
obće na put stati sustavno pro-
ćem potalijančivanju primorca —
rsta sa okolicom, Goričko-Gradiške?
Jeli njegova preuzvišenost voljna
što prije zadovoljštinu težko po-
omu pravnomu čuvstvu danas ov-
edenimi naredbami c. k. namjest-
Trstu i dogodjaji u Istri?
Beču, 4. oktobra 1898.
dr. Laginja, dr. Ferjančić, dr.
ovše, Berks, Wilim Pfeiffer, Zičkar,
ik, Zore, dr. Trumbić, dr. Klaić,
gorec, Winnicki, Kušar, Pogačnik,
dr. Slama, Hovorka, Vychodil,
ek, Sokol, dr. Lang, Šrámek, dr.
Biankini, dr. Kurz, Krumbholz,
erić, Pospišil, Udržal, dr. Dvořak,
rdlik, Bečvář, dr. Stojan, Formánek,
, dr. Grégr, Janda, dr. Šileny,
uklje, dr. Pacák, Sehnal, Schwarz,
stal, dr. Herold, dr. Brzorad".

---

gled po svietu.

U Trstu, dne 19. oktobra 1898.

evinsko vieče usredotočilo je
jelovanje u raznih odborih. Naj-
od tih je nagodbeni odbor, koji
nomice sjednice i u kojem
o posliednjih dana do važnih
U tom odboru igra glavnu
od strane vlade ministar finan-
r. Kaizl, koji je opetovno uzeo
obrani vladino stanovište i da
azjašnjenja na upite pojedinih
ika.
tako rade odbori dogovara
la sa zastupnici pojedinih klu-
esnice, koji se nisu do sada
ezuvjetno obvezati, da vladu u

---

z mnogo dobra mogao je učiniti
ivičaju: sve mu je bilo u prilog,
riečitost, učenost, položaj, sućut
) dà, i ljubav svojih sugradjana,
mo, on sve to baci u zaborav, da-
iotrebi u protivne svrhe. Kad reče
otreno slovo, da je *Cres talijanski*
je htjeo posijati sjeme nemira u
, inače mirnomu puku, i daleko
u u politici. Ali da je bio puk
reduiji, i da je znao za se, naime,
o štošta o svojoj slavnoj prošlo-
i znao kazati, što bi se bilo moglo
! Nije dobro izazivati i vriedjati,
nego se puk pobuni, izaziva se
stranu i taru si ruke od zado-
a jadni puk sam podnaša posljе-
ga huckanja.
ior Francesco učen je, svenčilišni
: ja mu toga ne zavidjam, jer i
ćoran na Sterganca, pa s toga
ige" a mal da ne i vršnjaci, al'
e mudriji od mene: i čast mu!
ni se, da nije izučio onu zlatnu:
lav oni, koji znade mučati. Dok-
ćevini jako leti jezik, s toga svje-
tovao bih ga, da si izabere jedan od onih
sassi, radi kojih se usudio reći, da je *Cres*
talijanski grad, i da si dade izdjelati ploču
naličnu pokrovcu, pak kad hoće, da govori,
da si ju metne na svoja usta, i... da šuti:
neka mleci. I s tim sen finil, i da ste mi
zdravi!

Vaš

Doktor Sterganac.

---

ukonosjecnu zanvanjem ou srca i želim vam lepo zdravje.

Vi velite, da ste *stuffi* i lačni i a šta da rečem ja? Nisam li ja bio s vami? Pa ako ste vi ogladnili, mislim, da i moj želudac nije okusio ni mrve, pak da i njemu neće biti bolje. U ostalom slažem se s vami, da prekinemo našu razpravu sa storijom, jer vidim i sam, da bi bio trud velik i nepotreban, pošto ste ju čitali

jednoga lista: tiskarnu ili štamparia hoće svoju plaću, radnici svaku subotu čekaju svoju, da priskrbe svoju dječicu žalogajem kruha, a tomu trošku bez novaca nemože se doskočiti.

Evo me na koncu (ne na *konzu*, za ljubav božju) moje istinite i ako neučene razprave. Mnogo njih će zaškripati zubima na mene jer sam odkrio tajne njima nepovoljne. Mnogi će požaliti trud i vrime, što

prirodi. I da je taj čovjek Niemac. Talijan, ni pol jada; ali je Cresanin, domaći, nikao iz kopačke al' poštene obitelji, a kao takov, i kao načelnik dužan je bio stati rame uz rame s pukom, kao brat s bratom; a kad tamo... protivnik, izaživač! Evo što može nedosljednost i strast! Grad Cres čekao je čovjeka, da ga spasi, našao ga, al' na žalost, da mu sakrije pošteno čelo.

Jest, i milo mi je spominjati, Doktor

G. LIKAR

u Gorici, Sjemeniška ulica broj 10
trgovac sa pisarničkim i školskim predmeti te svakovrstne papirnate robe uz najniže konkurenčne cieno, preporuča se svojim slavenskim zemljakom najuljudnije za mnogobrojne naručbe

Prave bruske suknene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za muško odjelo stoji samo

for. 3·10 iz dobre
„ 4·10 iz dobre
„ 4·50 iz dobre
„ 6·— iz bolje
„ 7·75 iz fine
„ 9·— iz najfinije
„ 10·50 iz još finij

prave ovčje

Jedan coupon za crno salonsko odiel
Tvari za gornje kapute, Boden, Pe
Dosklugs. Tvari za državne i željezn
novalke, najfinije Kammgarne i Chev
razašilje uz tvorničke cieno kao čvrsti
i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna **Kiesel-Ambof u**

Uzorci badava i franco. Pošiljke vjern

Pozor! P. n. občinstvo upozoruj
bito na to, da stoje tvari mnogo mi
se ih izravno naruči nego li one, koje
dovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Ki
Amhof u Brnu** razašilje
uz pravo tvorničke cieno bez odbitka, št
krivačem, koji škodi silno privatnim i

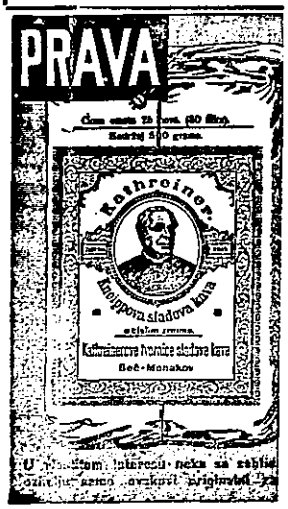

U ... interesu ... nega se zahtje
... izravno ... uvjeriti ... Kn

ZAGREB
...lica br. 12
dobiva

Mazilo proti kost
rheumatizmu, kalanju i trganju
čevom u žilah, boli u kukovih
probadanju svakovrstnim nazel

Sladka voda za k
prsa, kojim se liječi kašalj
plućih, težko disanje,
Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezov
doći, škrofuloznosti, podbuhlos
skim bolestim, slabokrvnosti.

Pojačene švedske
ska životna tinkt
Ovim se glasovitim sredstvom
pravlja i okrepljuje želudac i
teginja ili mučnina, tjera napr
u žličici želudačne grčeve, žu
vijanje ili grižnim u trbuhu. T
švedsku tinkturu redovito pije,
snagu i zapriečiti razne bolesti.

Prah za blago il
gospodarc preporučam za kon
krave i svinje, za lagano čišć
probave, kada blago neće r
Krave davaju od njega više i
čiliji i jači. — Ci·na jednom

Fine parfume, mirisave vodice, raz.

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja. Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Phönix-Pomade

Na izložbi za njegovanje zdravlja i bolestnika u Stuttgartu 1890 nagradjena odlikom, jest po mnienju liečnika i prizna sa hiljadami zahvalnica jedino postojeće u istinu pravo i neškodljivo sredstvo da gospodjem i gospodi izraste podpuna i bujna kosa i sa zaprieči odmah opadanje kose i tvorenje prhuta; ona pospješuje i kod posve mlade gospode rast jakih brkova. Jamči se za uspjeh kano i za neštetnost. Lončić 80 nvč., poštom ili pouzetjem 90 nvč. **K. Hoppe,**

Beč I. Wipplingergasse 14.

IV. Izvješće revizijonalnog odbora.

Računanje god. 1897—98 pregledano i u redu pronadjeno, jedino opaža se, da k imovini društva od 12.299 for. 31 nvč. imalo bi se pribrojiti 125 for. izdanih g. Dr. Stangern god. 1897 za odkup akcije „Nar. Doma" u Kastvu od g. Ljud. Dukića, i u evidenciji držati ostavinu pok. predsjednika, dekana Turak Antuna o akcijah „Nar. Doma" od 200 for., te ostavinu pok. Pucića od 1000 for. dok ista dosudjena bude.

Od privatnih dužnika interesi da se utjeraju ili odkaže kapital.

Predlažemo, da se upravi družtva podjeli absolutorij i g. blagajniku zahvalu.

U KASTVU, 5. oktobra 1898.

Cenzuralni odbor:

M. Jelušić, obć. glavar.

Ante Dukić, učit. **Božo Dubrović,** naučit.

To izvješće prima skupština do znanja, pozdravlja blagajnika sa živio-klici i daje absolutorij upravnom odboru.

V. Izbor upravnog odbora.

Na predlog g. N Butkovića izabra skupština jednoglasno predsjednika u osobi veleč. gosp. Mija Laginje župnika-dekana kastavskog, koji zauzev svoje mjesto kao predsjednik ljepo se zahvali na podj ljenoj mu časti i obećaje, da će svimi silami nastojati, da društvo čim bolje napreduje.

Zatim je birano šest sliedećih odbornika: gg. Vjekoslav Spinčić, Vinko Zamlić, Niko Butković, Miroslav Grosman, Ivan Bunc i Mate Šepić.

VI. Izbor revizionalnog odbora.

Za novu upravnu godinu biraju se revizorima gg. Kazimir Jelušić, Franjo Dukić i Božo Dubrović.

VII. Različiti predlozi.

Obzirom na veliku svotu zaostalih interesa kod privatnika, povela se odulja razprava glede načina, kako bi odbor imao postupati, da društvo do svoga dodje. Svi govornici i predlagatelji složili su se u tom, da proti nemarnim dužnikom valja svom strogošću postupati.

Na predlog g. K. Jelušića briše se neutjeriv dug pok. Vlaha u iznosu od 40 for., smatrajuć tu svotu kao da mu bijaše darovana u doba djakovanje.

Isti član predlaže, da se preporuči odboru te bi ovaj dao tiskati dopisnica, koje bi se razprodavale u korist društva. Prima se dodatkom, da odbor po mogućnosti zadovolji tomu predlogu.

Budući nije bilo daljnih predloga, zaključi predsjednik skupštinu, pozivajuć skupštinare da uzkliknu trokratni živio Njegovomu Veličanstvu našemu premilostivomu cesaru i kralju Franji Josipu I., čemu se skupštinari jednogasno odzivaju.

KASTAV, dne 10 oktobra 1898.

Mijo Laginja
predsednik.

M. Sepić.
tajnik.

Spužve za umivanje, kefice za zube.
Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.
Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca
Zalha mineralnih voda.
Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj **Mate Mandić**

Tiskara Dolene u Trstu

Broj 39. U Trstu 20. oktobra 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripošlana se pisma, opisi itd. tiskaju po običnom cienika II po pogovoru. Isto tako je sa pitesi. Novci se šalju poštanskom uputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ko to neće, najbolje poštu valja [illegible] označiti.

Komu list nedolje na vrieme, neka se javi opravničtva u otvorenom pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Izuzam 14. julija, 16. agusta, 8. septembra i 8. novembra. Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju. Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 6 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, 1 i za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo izlazi se u Via Farneto br. 14.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Sjetite se
Družbe sv. Ćirila i Metoda
za Istru.

Interpelacija

zastupnika *Spinčića, Dr. Laginje* i drugova na njeg. preuzvišenost g. ministra predsjednika i upravitelja ministarstva unutarnjih posala.

(Konac).

Marča 1898. izjavio je na zapisnik predsjednik c. k. kotarskog školskog vieća u Malom Lošinju — vieća jednog kotara, u kojem imade 30.000 Hrvata i 8000 Talijana — da je talijanski jezik raspravnim jezikom na sjednicah c. kr. kotarskog školskog vieća, te odmah zatim zabranio jednomu članu hrvatski govoriti.

Odnosni utok na c. k. zemaljsko šk. vieće za Istru u Trstu, komu presjeda c. k. namjestnik, bijaše koncem junija 1898. jednostavno odbijen; u jednoj sjednici c. k. kotarskog školskog vieća mjeseca julija zabranio je predsjednik istomu članu ponovno hrvatski govoriti.

C. k. kotarski poglavar u Malom Lošinju — spomenuti naime predsjednik c. kr. kotarskog školskog vieća — koji služi već preko deset godina u onom kotaru, a da nezna hrvatski, i koji se je izkazao u svih njemu podredjenih područjih javne uprave do skrajnosti pristranim, postaje sve to odvažnijim u svojem djelovanju. Kako je poznato uredjuje on sa hrvatskimi županimi i občinskimi uredi i u obće sa poznatimi hrvatskimi strankami talijanski. Njegovo najnovije postupanje osvietljuje se osim navedenim slučajem u pogledu razpravnog jezika c. k. kotarskog školskog vieća, takodjer sliedećim:

Talijanskim dopisom obratio se je on dne 28. aprila 1898. br. 4295 na župni ured u Baški radi izpunjenja izvještaja o cieplienju kozica.

Župni ured, kojeg župnik nije tečajem višegodišnjeg službovanja nikada nijednoj oblasti drugog dopisa do li hrvatskog poslao, i, koje sa župljani Hrvati, napisao je na naledjici onog dopisa dne 9. maja 1898. br. 71. da on neodgovara na talijanske dopise c. k. oblastih, povrav se pri tom medju ostalim i na odgovor njegove preuzvišenosti gospodina ministra predsjednika od dne 21. aprila 1898. o porabi jezika od strane c. k. oblastih Primorja.

Nakon nekog vremena, za koje se čini, da je c. kr. kotarski poglavar poduzeo u tom obziru nekoje druge korake bezuspješno, obratilo se je c. k. kotarsko poglavarstvo notom od dne 2. julija 1898. br. 6297 na župni ured u Baški, u kojoj se navadja neka naredba c. k. namjestničtva u Trstu, i u kojoj kaže, da je u sličnom slučaju — pošto nije zemaljski odbor u Trstu molbi c. k. namjestničtva u Trstu, da pribavi slavenske tiskanice za cieplienje kozica, zadovoljio — jedno drugo kotarsko poglavarstvo dotičnomu župniku poslalo talijanske tiskanice radi cieplienja, sa slavenskim prevodom rubrikah, te da se toga ima držati i c. k. kotarsko poglavarstvo u Malom Lošinju. Neodgovori li župnik u opredieljenom roku — kaže naredba c. k. namjestničtva — neka izpuni jedan činovnik tiskanice na župnikov trošak. Nota c. k. kotarskog poglavarstva zaključuje kao za porugu sa primjetbom, da ono neima tiskanica i da je dosta ako se predloži posebnu listu cieplienika. Nota sastavljena je kano i navedena naredba namjestničtva talijanski.

Župni ured povratio je 6. julija 1898. br. 82 notu c. k. kotarskog poglavarstva pozivom na svoj dopis od dne 9. maja 1898. br. 71 i sa izričitim zahtjevom, da mu se na hrvatske podneske hrvatski odgovara.

Pod službenim pečatom c. k. kotarskog poglavarstva u Lošinju br. 8247 i poštanskim pečatom Mali Lošinj od dne 23. agusta 1898. predano bijaše jedno pismo „*Al Molto Reverendo Don Antonio Andrijčić Bescanuova*" (na kojem mu bijaše dapače zaniekan i naslov župnika). Župnik metne pismo u novu kuvertu poprativ je dopisom od dne 25. agusta na c. kr. kotarsko poglavarstvo u Malom Lošinju, u kojem kaže, da je razvidno već iz samog naslova, da je dopis c. k. kotarskog poglavarstva talijanski sastavljen, te da on što takva neprima. On da povraća za ovaj put ono pismo pod kuvertom natrag, da se nedogodi sablazan na pošti, nu u buduće povratiti će sveko takovo sa običnim „natrag", a popustiti će jedino sili.

Iza toga dodje po nalogu c. k. kotarskog poglavarstva i po naputku ces. kralj. namjestničtva izloženi komesar iz Krka k župniku u Baški, gdje bijaše dne 3. septembra 1898. sastavljen zapisnik, po kojem je hotio komesar izručiti župniku zatvoreno pismo c. kr. kotarskoga poglavarstva br. 8247, nu ovaj nehtjede isto primiti, jer bijaše talijanski naslovljeno, izjaviv ne ipak pripravnim na temelju hrvatski nastavljenog zapisnika, da će izraditi izvješće cieplienika — što je i učinio.

Nu to sve nebijaše dosta. Pod službenim pečatom c. k. kotarskog poglavarstva u Lošinju br. 8953 i poštanskim pečatom Mali Lošinj od dne 2. septembra 1898, Nova Baška 8. septembra 1898. upravljeno bijaše „službeno" pismo „*Al Reverendo Ufficio Parrochiale in Bescanuova*". Župnik napiše na zadnjoj strani pisma „natrag", podpiše se i pritisne župni pečat, pošto se je njegovom opravdanom i u državnih osnovnih zakonih utemeljenom zahtjevu na taj način prkosilo.

Obzirom na još do sada neodgovorenu interpelaciju zastupnika Spinčića i drugova od dne 6. maja 1898. i obzirom na ovdje navedene, protuzakonite, protupravne i grozne, pravne države nedostojne dogodjaje u Istri, odnosno na naredbe c. k. namjestničtva u Trstu, smatraju se podpisani obvezanimi opetovati upit postavljen na njegovu preuzvišenost gosp. ministra predsjednika i upravitelja ministarstva unutarnjih posala dne 6. maja 1898, t. j.:

1. Kako može Vaša preuzvišenost opravdati *neistine*, navedene u svojem odgovoru od dne 21. aprila 1898. na interpelaciju zastupnika Dr. Laginje, Spinčića i drugova, i što kani Vaša preuzvišenost poduzeti, *da već jednom bude konac neistinitim izvještajem c. k. činovnika u Primorju, koji su položili svečanu prisegu Bogu svemogućemu, te su obećali na svoju čast i vjernost koli pokornost i vjernost Njegovomu Veličanstvu toli takodjer poštivanje državnih temeljnih zakona, te ovršivanje naredba predpostavljenih oblasti i izpunjenje svanićnih dužnosti po svojem znanju i savjesti?*

2. Jeli Vaša preuzvišenost sklona polag državnih temeljnih zakona:

a) podrenjenim oblastim naložiti, da ziešavaju hrvatske ili slovenske podneske hrvatski ili slovenski, te da obće u obće sa poznatimi hrvatskimi ili slovenskimi strankami, i takovimi, koje se služe hrvatskim ili slovenskim jezikom, u hrvatskom ili slovenskom jeziku?

b) poduzeti odgovarajuće korake, da obće i druge c. k. oblasti sa poznatimi hrvatskimi ili slovenskimi strankami u hrvatskom ili slovenskom jeziku?

c) i u obće na put stati sustavno provadjajućem potalijančivanju primorca — Istre, Trsta sa okolicom, Goričko-Gradiške?

3. Jeli njegova preuzvišenost voljna pružiti što prije zadovoljštinu težko povriedjenomu pravnomu čuvstvu danas ovdje navedenimi naredbami c. k. namjestničtva u Trstu i dogodjaji u Istri?

U Beču, 4. oktobra 1898.

Spinčić, dr. Laginja, dr. Ferjančić, dr. Skala, Povše, Berks, Wilim Pfeiffer, Žičkar, dr. Žitnik, Zore, dr. Trumbić, dr. Klaić, dr. Gregorec, Winnicki, Kušar, Pogačnik, Vencajz, dr. Slama, Hovorka, Vychodil, dr. Plaček, Sokol, dr. Lang, Šrámek, dr. Heller, Biankini, dr. Kurz, Krumbholz, Loula, Perić, Pospišil, Udržal, dr. Dvořak, Tekly, Brdlík, Bečvář, dr. Stojan, Formánek, Seichert, dr. Grégr, Janda, dr. Šilený, Kulp, Šuklje, dr. Pacák, Sehnal, Schwarz, Dostal, dr. Herold, dr. Brzorad".

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 19. oktobra 1898.

Carevinsko vieće usredotočilo je svoje djelovanje u raznih odborih. Najvažniji od tih je nagodbeni odbor, koji drži danomice sjednice i u kojem je došlo posliednjih dana do važnih izjava. U tom odboru igra glavnu ulogu od strane vlade ministar financijah Dr. Kaizl, koji je opetovno uzeo rieč, da obrani vladino stanovište i da dade razjašnjenja na upite pojedinih zastupnika.

Dok tako rade odbori dogovara se vlada sa zastupnici pojedinih klubova desnice, koji se nisu do sada htjeli bezuvjetno obvezati, da vladu u

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

(Konac.)

Još bi nam izostajalo, da rečemo štogod o stanju političkom, gradjanskom, obrtnom, znanstvenom itd., da bude potpuna slika naše zemlje po etnografičnome programu. Ali pošto sve to božje blago spada na povjest, na storiju, koja, hoćeš nećeš, odlučuje o stvari, otvorimo knjige, i prolistajmo one stranice (pagine) da vidimo, što nam kažu...

A ma, *šior* Dottor! mi smo već *stuffi*, a pak *de recavo* i lačni. Ma ne bi bilo ni koristno za nas, zac smo lejili ovih dan u „Našoj Slogi" onu lepu, bistru, i *sustanzosu* storiju našega hrvatskoga naroda, da nijeden človek, ki ima malo soli v glavi, ne bi mogel *oponiš* ništar. *Dunka*, zac biste se vi trudili prez potrebi; dosta ste se nagovoril, da vam mora bit gerlo suho kako *baškot*; a mi jimamo one *foje*, *lejit* ćemo je i malo po malo naučit na pamet. A vam *finalmente* na jime svih okolostojećih zahvaljujem od srca i želim vam lepo zdravje.

Vi velite, da ste *stuffi* i lačni! a šta da rečem ja? Nisam li ja bio s vami? Pa ako ste vi ogladnili, mislim, da i moj želudac nije okusio ni mrve, pak da i njemu neće biti bolje. U ostalom slažem se s vami, da prekinemo našu razpravu sa storijom, jer vidim i sam, da bi bio trud velik i nepotreban, pošto ste ju čitali u dičnoj „Našoj Slogi" i po mogućnosti učili na pamet. To me jako veseli, i želio bih, da i u napried čitate „Našu Slogu". Predbrojite se; nije mnogo za cielu godinu platiti 2 forinta; ali i da vam je to težko, a vi složite se u desetero vas, pak naručite pod jednim imenom dva, tri broja, što bi zapadalo na svakoga 40, ili 60 novč., pak čitajte, da ne bude nijednomu krivo, mienjajuć se medju sobom tako, da onaj, koji je čitao prvi jednog mjeseca, u drugom bude zadnji, i tako redom. Vi morate misliti i na to, da štampa se naslanja na saučešće predbrojnikah. Ako ovih neima, ona propada, a narodna stvar ostaje bez svojih glasila. Na djelo dakle, moji dragi prijatelji, posvetite svomu narodu ono 50—60 novčića na cielu godinu, pribrojite se na „Našu Slogu" čije uredničtvo poslalo vam je badava svoj list od kad su počele izlaziti „*Sličice iz Cresa*", i nastaviti će vam ga pošiljati dok budu dovršene. Učinilo je što je moglo, naravno, da toga nemože činiti na dugo vrime, jer bi samo sebi dalo smrtni udarac. Veliki su troškovi pri izdavanju jednoga lista; tiskarna ili štamparija hoće svoju plaću, radnici svaku subotu čekaju svoju, da priskrbe svoju dječicu zalogajem kruha, a tomu trošku bez novaca nemože se doskočiti.

Evo me na koncu (ne na *konsu*, za ljubav božju) moje istinite i ako neučene razprave. Mnogo njih će zaškripati zubima na mene jer sam odkrio tajne njima nepovoljne. Mnogi će pokaliti trud i vrime, što sam ga uložio pisanjem. Mnogi će kritizirati način pisanja, jer hoće, da svaka bude savršena (perfetta) ne pazeć, da sam pisao za puk, koj je dieta u povitku, što se tiče jezika. Mnogi bit će se možda nasmijao doskočicam; a bit će i onih, koji nisu odobravali u obće sve ono, što sam napisao. Eh! pa šta zato? Je li se rodio onaj, koji je znao zadovoljiti svima? Istinu valja braniti čim se vidi, da ju laž pritišće. Da je ta laž skočila iz ustijuh kakovog prostog čovjeka, moglo se je mimoići i neopaziti ju; ali pošto bi rečena javno, te prozroči obće neodobravanje, i od odlične osobe, i tim više u načelničkoj časti postavljene, dapače od osobe, koja po svomu zvanju je u stanju, da znade *evoluciju* narodâ, bio bi grieh ne ustati proti tako lažnoj iziavi, radi nesretnih posliedica, što bi mogle nastati. Huckati narod, izazivati ga, dirati u najmilije njegove svetinje, nije ni uljudno ni pametno, ma sa strane kojemudrago osobe, a kamo li od samoga načelnika jednoga hrvatskoga grada, po položaju, po jeziku, po nošnji, po imenu, i... do biesa! po samoj prirodi. I da je taj čovjek Niemac. Talijan, ni pol jada; ali je Cresanin, domaći, nikao iz kopačke al' poštene obitelji, a kao takov, i kao načelnik dužan je bio stati rame uz rame s pukom, kao brat s bratom; a kad tamo... protivnik, izazivač! Evo što može nedoćudnost i strast! Grad Cres čekao je čovjeka, da ga spasi, našao ga, al' na žalost, da mu sakrije poštено čelo.

Jest, i milo mi je spominjati, Doktor *Coglievina* mnogo dobra mogao je učiniti svome zavičaju: sve mu je bilo u prilog, zdravlje, riečitost, učenost, položaj, sućut (simpatia) dà, i ljubav svojih sugradjana, a kad tamo, on sve to baci u zaborav, dapače i upotrebi u protivne svrhe. Kad reče ono nesmotreno slovo, da je *Cres talijanski grad*, on je htjeo posijati sjeme nemira u creskomu, inače mirnomu puku, i daleko nevještomu u politici. Ali da je bio puk malo napredniji, i da je znao za se, naime, da je znao štošta o svojoj slavnoj prošlosti, tko bi znao kazati, što bi se bilo moglo dogoditi? ! Nije dobro izazivati i vriedjati, jer posli nego se puk pobuni, izazivači se stisnu na stranu i taru si ruke od zadovoljstva, a jadni puk sam podnaša posljedice tudjega huckanja.

Naš *šior Francesco* učen je, svečilišni je doktor: ja mu toga ne zavidjam, jer i ja sam *doktoran na Stergancu*, pa s toga smo „kolege" a mal da ne i vršnjaci, al' ipak on je mudriji od mene: i čast mu! Nu, čini mi se, da nije izučio onu zlatnu: *da je mudar oni, koji znade mučati.* Doktoru *Cogliccini* jako leti jezik, s toga svjetovao bih ga, da si izabere jedan od onih *sassi*, radi kojih se usudio reći, da je *Cres talijanski grad*, i da si dade izdjelati ploču naličnu pokrovcu, pak kad hoće, da govori, da si ju metne na svoja usta, i... da šuti! *neka meleti. I s tim sen finil*, i da ste mi zdravi!

Vaš

Doktor Sterganac.

pitanju nagodbe poduprieti. Nu ni vlada odnosno grof Thun nije dao — koliko se u javnosti znade — nikakvih stalnih obećanja desnici. Vlada je obećala s obzirom na većinu i manjinu carevinskoga vieća, da će uvjesti nekoje promjene u podloženoj osnovi o neizravnih porezih. Sada se već znade, da će sve stranke u glavnoj razpravi o nagodbi zahtjevati raznih promjenah u predloženih osnovah nagodbe. Razprava o tih osnovah zategnuti će se dalje nego li je to vlada želila, te će biti radi toga prisiljena, da produlji nagodbeni provizorij i preko 1. jenara 1899. Prošloga petka primio je ministar-predsjednik grof Thun deputaciju slovenske odvjetničke komore iz Ljubljane, koja mu je izručila spomenicu proti izključenju slovenskoga jezika kod razprava prizivnoga suda u Gracu. Ista deputacija zamolila je vladu za ustrojenje slovenskoga sveučilišta i prizivnoga sudišta u Ljubljani. Grof Thun nije za oživotvorenje tih opravdanih želja slovenskoga naroda već je obećao, da će slovenskim željam i nadalje obraćati najveću pažnju. Obećanja i ništa drugo nego puka obećanja.

Srbski kralj Aleksander putuje u pratnji svoga oca razkralja Milana kraljevinom. Po zadnjih viestih iz Srbije reć bi, da je već i mladomu kralju dodijala politika Milanova, koja će ga pogotovo unesrećiti ako na vrieme neudari drugim pravcem. Na to da su kralja upozorile i neke prijateljske vlasti prigodom njegovog zadnjeg boravka u tudjini.

Ruski ministar grof Muravjev boravio je ovih dana u Parizu u političkoj misiji. Medju ostalim pripisuju tomu putovanju i tu zadaću, da grof predobije francesku vladu za osnovu svoga cara o občenitom razoružanju. Iz Pariza odputovao je grof u glavni grad Belgije - Briselj, gdje da bi se imao obdržavati kongres zastupnikah vlasti radi občenitoga razoružanja.

U turskoj prestolnici, u bajnom Carigradu nalaze se kao Sultanovi gostovi njemački carski supruzi, kamo su stigli jučer i gdje bijahu svečano dočekani. Odatle će krenuti u svetu zemlju. Turska vlada poduzela je najstrožije mjere radi zaštite visokih putnika, jer se odkrilo osnovu anarhista, koji su htjeli bombami njemačkoga cara umoriti. Na čelu te anarhističke zavjere nalaze se dakako talijanski podanici.

Dopisi.

Iz Malog Sela (c. k. kot. škol. vieće, tablice itd.).

Mnogo puta pitamo se u ovom kotaru, u kojem li dielu svieta živimo, dali smo u pravnoj državi, ili u zemlji, gdje volja silnika vlada? Dosta puta moramo podvojiti o tom, da su zakoni za sve jednaki, te dali imade tu za nas zakona, koji bi nas štitili? Zaviadalo je ovdje takvo stanje, da se mali još hoće korak, te smo pali u podpuno bezvlađe! Da se vrše strogo zakoni, mi nebismo tako bili zapostavljeni, ali čemu propisi i zakoni, kad uporaba istih je svojevoljna? Možda mora da i tako bude, ako se želi provesti onaj sustav, koji je dospio do toga, da se javno pjeva: „Va fuori o straniер“ u družtvu, koga začastnim članom, petnaest godina nazad, se je proglasilo jednog člana slavno vladajuće dinastije. Zanimivo bi možda bilo nabrojiti doskočice i mudrolije, što izmišlja naš poglavar, da ne dodju u javnost razne činjenice, koje se događaju u ovom kotaru, kao zlerabljenja i nezakonitosti, koje se počinjaju, ali o tome drugi put. Cilj je jasan, zatrti svaki trag hrvatstvu u ovom kraju, te prikazati ga čisto talijanskim. O tom nas osvjedočava i zaključak glede uporabe jezika kod c. kr. kot. školskog vieća u Lošinju. U ovom c. kr. kot. školskom vieću su zastupane četiri petine Hrvata, a jedna petina Talijana, ali sastavljeno je to vieće tako, da jedva tri odbornika znadu hrvatski, a ostala šesterica ne znadu ili neće da znadu hrvatski. Dva člana rabe jezik hrvatski, a da to zaprieči većina tog vieća, zaključi i proglasi prošle godine, da odsele razprave jezik c. kr. kot. školskog vieća u Lošinju mora biti *iskljućivo* talijanski. Nije ni čudo, da je ona ovlaštena stvoriti takav zaključak, a još manje, jeli pravična, i ne stoji li u oprieci sa obstojećimi zakoni. Njoj je bilo dosti, da pod kakvom takvom izlikom zabrani hrvatskim članovom govoriti u jeziku ogromne većine pučanstva ovog kotara, a za sve ostalo deveta joj briga. Po mnienju te većine zakonito jest što zaključi većina, a nipošto ono, što zakon odredjuje. Pitati će tkogod možda, što će na to naš c. k. kot. poglavar, koji je istodobno predsjednik c. kr. kot. školskog vieća, kad se znade, da c. k. kot. poglavarom zakon izrično nalaže, da se ne samo imadu oni držati zakona, nego da imadu i nadzirati na to, da svatko, obćine i odbori u njihovom području vrše i postupaju po zakonu? Naš velemožni c. kr. kot. poglavar niti u snu nije valjda pomislio, da jedno c. kr. kot. školsko vieće nije vlastno stvoriti takav zaključak, jer ono nije zakonodavno, nego administrativno i izvršujuće tielo; da se takovomu zaključku protive postojeći zakoni i odredbe, da takov jedan zaključak, primljen po slavnoj većini istarskog sabora, komu nedvojbeno pripada pravo stvarati zakone, bi od strane vis. c. k. vlade uništen. Sve to je on mimoišao, te brže bolje prihvatio i on taj zaključak, odobrio i proglasio ga, te s mjesta stao ga provadjati, zabranivši odmah jednomu članu progovoriti hrvatski. Dakako, dotični član je prosvjedovao i uložio utok proti takvom postupanju i zaključku, ali do današnjega se dneva nezna, što je u stvari, jer velemožni nije još ništer priobćio, dali je došlo riešenje tog utoka, a u c. k. kot. školskom vieću sliedi se razpravljati jedino u talijanskom jeziku.*)

Čudne se stvari čuje pripovjedati o našemu c. kr. kot. školskom vieću sa strane većine istog, kad jedan kaže: „ghe la gavemo fatta ai croati; *el capitano nol' ghe ga lassà passar questa*“, i tako dalje. Mislite možda, da se zapisnik sjednica sastavi odmah. Nisu tako ludi, zapisnik nije stenografički protokol, pa zato popravljen bude pročitan u budućoj sjednici. Izpovjediti nam je, da su sjednice našeg c. kr. kot. školskog vieća dugotrajne, jer se tu vieća naprestano tri do četiri sata svaki put! Istina, one su rijedke, jer je od prošaste do posliednje izteklo dva i po mjeseca dana, a k tomu jedan član je molio, da bi se ju odgodilo za daljnjih osam dana, navodeć, da je zaprečen, kojemu zahtjevu nije absolutno bilo moguće udovoljiti, obzirom na to, da je toliko vremena bilo proteklo od zadnje sjednice, i da je to želio jedan član manjine, koja se po današnjim načelima imade pokoravati većini, a ne zahtjevati obratno!

Još pod upravom g. viteza Elueschegga na medjah svake obćine našeg otoka bijahu postavljene trojezične tablice, na kojih bijaše označeno c. k. kotorsko satništvo Lošinj, obćina (Mali Lošinj ili Veli Lošinj) i grad ili mjesto. Te tablice još su zabijene na zidima, gdje su bile postavljene; ali nevremena i kiše su izprale te napise tako, da kad unidješ po cesti u grad, vidiš samo crne tablice, a napisa nikakvog, te neznaš čemu su te crne tablice? Mislimo, da bi se morali obnoviti ti napisi, te da predšastnici današnjeg poglavara neće biti postavili te tablice s onimi napisi iz kakvog svog časovitog hira, nego da udovolje kakvoj obstojećoj naredbi. Strah nas je, da se to zapušća jedino zato, e da nebude na istih onog hrvatskog napisa, pošto obćina je prekrstila imena više ulica samo, da budu sievali talijanski naživi na istih. Nije za jednu obiast dično pružati tako očiti dokaz svoga nemara, te kad su jednom bili ti napisi, dužnost njoj je uzdržavati ih, i čim se pokvare, popraviti. Dosta je toga zanemarenog posljednjih godina, ali ovo pada svakomu u oči, te svatko vrće svoju.

Velemožni imadu dosta veliki paušal, pa ono, što su došele pristojbili ne držeć niti službene novine, mogli bi djelomice potrositi, da obnove iztrošene napise.

Za danas dosti, za buduće imamo na raboću još više toga.

*) Vidi posliednju interpelaciju naših zastupnika u carevinskom vieću. Op. ured.

Pišu nam iz županije Srdoči obćina Kastav (Konac):

Zatim dodje na groznu nesreću, koja je blago i dobro srce Njeg. Veuč. stigla preteškim gubitkom mile mu drugarice blagopokojne carice i kraljice *Jelisavć*, što sve čute duboko vjerni narodi, medju koje brojiti se ima punim pravom i naš hrvatski narod. Prisutni uzkliknuše trokratni živilo Njegovo Veličanstvo cesar i kralj.

U drugom govoru spomenuo se je gosp. profesora *Spinčić Vjekoslava*, koji je mnogo doprinjeo, da smo mogli mi kao narod opstati se u sv. Križu.

G. Spinčić, zaprieka važnim poslom na carevinskom vieću, koje nas kao mnogo zastupalo zastupa, ispričao je odsutnost javljajuć, da je u duhu s nama prisutan a osobno ufa se u Boga, da će biti skoro dana. Živio naš dični g. Spinčić, orilo se u postranoj sobi.

Bilo je i više drugih zdravica, al nam bijaše najmilija ona g. J. Srdoč Markovića, koji je predložio, da se sjetimo budućeg našeg naraštaja, nakomu sviet ostaje, mladeži naše, kojoj valja pripomoći, da se oslobodi iz pandja neprijateljskih, pa pozva prisutne, da pridonesu na uspomenu današnje slave narodnje, malen darak na korist „*Družbe sv. Cirila i Metoda*“; da se oslobodimo i riešimo tmine neznanstva, *natražnjaštva* i da napredujemo poput drugih naroda na temelju svojeg materinskog hrvatskog jezika. Gromki živio! zaori sa svih strana, a svaki posegao u žep te drage volje doprinjeo što je mogao.

Da je bilo u lijepom družtvancu dobre volje, svjedoči nam to, što je gosp. dekan proglasio, da se je u tili čas sabralo za najpotrebitije crkvene predmete u crkvi sv. Križa, ali na predlog gosp. kapelana Mandića svotica fol. 17, a za družbu sv. Cirila i Metoda for. 11.17 ukupno 28 for. 17 nč. — —

Službene dužnosti učestvujućih pozivale su pojedince, da prikrati vrieme veselja. Gospoda iz Kastva nakon srdačnog pozdrava i zahvale na lepo upriličenoj svečanosti (kod koje se dakako pucalo iz mužara) uputiše se uz poklike gostoljubnih domaćina u noći svojim kućam.

Svim prisutnim ostati će liepi ovaj dan u trajnoj uspomeni! Bog blagoslovi i unapredi svako poduzeće naših domorodnih kapelanista sv. Križa!

Iz Kaštelira. Kako je čitateljem dične „Naše Sloge“ poznato, ovdje imamo župana, po imenu Mekiša (a ne kako se on piše Mechis). Taj, rodom Hrvat, sada tvrdi Talijan, ljuti je naš protivnik u narodnom i drugom pogledu svagdje, gdje mu to za rukom ide. Glavno što ga jako peče, je naša hrvatska škola. On ju ni viditi ne može. Ali, neka si zapamti, da ju štite naši slavenski apostoli, sv. braća Ćiril i Metod, i da sve njegove i gospodske spletke ništa koristiti neće. Bog je s nami, a tko je proti nam, neće škodit nam. Čujte, što je taj čovjek učinio iz mržnje do naše škole. Na svojem zaseliu (koloniji) ima spolovara. Taj spolovar, imenom Krastić, ima jednu djevojčicu, koju šalje sada već 8., godinu u našu hrvatsku školu. Mekiš, njegov gospodar, grozio mu se, da će ga iztjerati iz službe, ako svoju kćer ne pošalje u Labince, u školu talijansku, zloretne „Lege“. Otac mi kćerka ne htješe ni čuti o tom. Otac mu je dapače odgovorio razgaliv si prsa: „*Evo, ubijte me Vašom puškom, ali ja moje malico u talijansku školu slati neću. Ja sam Slavinac, vjeran našemu cesaru i kralju, te neću, biti s Talijani, koji su našu dobru caricu ubili*“. Mnogo je morao i otac i kćerka, prepatiti od toga žestokoga čovjeka. Kćerka se je morala skrivati, da ju Mekiš ne vidi, jer se je onda strašno srdio, i psovao. Kad je vidio Mekiš, da ne može svoga spolovara obratiti u Talijana, iztjerao ga je sada iz službe, tako da, je taj siromah ostao bez krova i kruha. A zašto? Za pošteno srce svoje, za svoju narodnost, koju nije htio zatajiti. On je siromah u pravom smislu rieči, jer nema ništa. Radio bi, da mu kćerka polazi ovdješnju školu, ali kako će, kad nema u krova niti kruha. Naša vrijedna braća Marko i Ante Legović darovali su mu za uporabu jedan kus zemljišta, od kojega će se hraniti moći barem dielomice. Krova si još nije našao. Mogao bi i drugamo otići, ali radi kćerke želi tu ostati. Valja spomenuti, da se njegova kćerka Lucija veoma dobro uči, te otac od veselja nezna, što bi joj prije učinio. Ima samo nju. S toga se obraćamo na vas, hrvatska braćo, vi Slaveni, i svi, koji ovaj list čitate, sa molbom, da priskočite sa malim darom u pomoć tomu poštenjaku, koji je radje izgubio kruh nego poštenje. Tim, ćete mu barem njegovo tužno stanje malko razveseliti i iz velike biede pomoći. Već se među ovdješnjimi rodoljubi sabralo za njega 2 fr. Milodare neka se pošalje na veleč. gosp. Frana Sitavčića, župeupravitelja u Kaštelиru, pošta sv. Nedilja kod Vižinade. Imena darovatelja će se tiskati u „Našu Slogu“, ako nam vi, g. uredniče, dopustite. (Drage volje. Op. ured.)

Uredničtvo tiednika „Naša Sloga“ u Trstu.

Na dopis iz Voloskoga od 3. t. mj., objelodanjen u tiedniku „Naša Sloga“ od 13. oktobra o. g. (br. 88 nakljevno te molim § 19. tisk. zakona da u dotični broj istog tiednika na isto mjesto i sa istimi slovi uvrstite sliedeći stvari.

IZPRAVAK.

Nije istina, da se je dne 31. sept. u veče nalazio obć. redar Ivan Mekinc u vršenju službe u restauraciji „International“ u Voloskom. Istina je na protiv, da je pomenuti redar upitne večeri pijan sjedio za stolom uz čašu vina u rečenoj restauraciji, — činjenica, koja izključuje tobožnje uredovno službovanje sa strane Mekinca, činjenica koja bje jur izpostavljena sa vjerodostojnimi svjedočanstvi kod ovdanjeg c. k. kot. suda.

Nije istina, da sam ja uvriedio obć. redara i da mi je ovaj uslied te tobožnje moje uvriede najavio u ime zakona, a sam zatvoren. Istina je protiv jur dokazana kod suda, da mi je rečeni redar bez ikakvog pravovaljanog uzroka najavio, da sam uapšen.

Nije istina, da sam ja, nehtijuć se pokoriti redarovoj izjavi, rekao da pred kotarskog kapetana idem nu zatvor ne. Istina je na protiv, da sam ja rekao: „bez razloga ja se nedam napisiti“, a istodobno zamolio sam prisutne neka idu javiti gosp. kapetanu što pijani redar čini sa mirno sjedećim čovjekom.

Nije istina, da sam pozvao u pomoć proti redaru svoje (koje?) pristaše.

Nije istina da bi to isto učinio kada, po drugi put dojdoh u restauraciju. Istina je, na protiv, da bez ikakve pomoći ja sam se oslobodio čovjeka pijanog, kojega sigurnosti svoje radi nehtjedoh sliediti po gustoj tmini.

Nije istina da su meni noge virlje izpod postelje; istina je na protiv, da sam ja sasma u uzrajanom stanju, nakon toga, što me je redar u družtvu od dvadeset od njih po prilici napao i mene sabljom po vratu udario, čekao dalnje događaje kod velevriedne gospodje Rože Perčić.

Nije istina da sam ja tom prigodom počinio različitih kažnjivih čina. Naprotiv istina je da tom prigodom na moju štetu bijahu počinjeni razni zločini radi čega podnio sam prijavu.

Nije istina, da ja stojim u budikakvom savezu sa g. kapetanom Fabiani; što u ostalom, kad bi bilo istinito, služilo bi mi na čast.

Napokon nije istina, da sam ja silom zapriečio dne 20. septembra t. g. obavu jedne ovrhe.

Matulji dne 17. okt. 1898.

Dr. Ivan Krstić.

Priobćujemo ovaj izpravak puštajuć zadnju riječ g. dopisniku i obćini u Voloskom, koja valjda nedrži „pijanice“ u svojoj službi. Ujedno molimo gg. dopisnike, da se okane posve stvora, koji je izdao sve ono, što mu je jednoć svetim bilo. Op. Ured.

Iz Padove pišu nam 15. t. mj. O nemiloj i okrutnoj smrti, naše plemenite kraljice i austrijske cesarice Jelisave ne treba mnogo govoriti, dosta se pisalo i govorilo, a govoriti će se i pisati još dok se ovaj kobni čin ne zabilježi u historiju austrijskoga vladajućega doma. Bilo bi nemoguće kazati ogorčenje, koje se je probudilo u srcu svakoga čovjeka, u komu nije pokvarena ljudska narav. S toga sve novine osudile su zločinačko nedjelo, i svi narodi i vladari natjecali se, kako da prikažu svoje žalovanje i ublaže bol ranjenoga srca našega predobroga kralja Frana Josipa I. Namjerom, da prikažu Bogu, ne puste rieči, dali koju molitvu za pokoj mile umorene kraljice, i razblaže do skrajnosti ogorčeno srce svoga vladara mešnom svete vjere, koja, veli naš mili kralj, je vazda bila moje utočište, Oficijatori ove bazilike Sv. Antuna Padovanskoga, naime poštovani Oci Radovanović Alexander, Dobrović Franjo, Rosso Josip, Warhat Ivan Kapistran, Gollob Antun i Mil šević Josip Kupertin, svi iz raznih kraljestva i pokrajina austrijskog cesarstva, skupiše se u odbor, da prirede zadušnice na 10 oktobra tr. deseti dan po crkovnom propisu, od kad je mila pokojnica pala žrtvom razbojničke ruke. Promicatelji žalobnog čina obratiše se na najuglednije osobe Austro-Ugarske naselbine, stanujuće u Padovi, te ih posebnim pismom učtivo zamoliše, da bi još šestero od njih pristupilo u odbor, koji bi zastupali miraki stališ austrijske kolonije. Velikim ushićenjem oni se odazvaše, a to su gg. Zurhaleg i Rau, trgovci,

Dalje u prilogu.

Ja u duhu sam kod vas
Gdje se stvara rodu spas;
U svemu se s Vama slažem
A dvje krune taj prilažem;
Malen darak, hvala Bogu,
Kada više dat ne mogu;
Dobra ipak to namjera.
Pozdravlja vas . . . .

Živio! Množili se Bog daj, takovi seljaci!

Bolmarčanac.

Strašna poplava na Rieci i Sušaku. Dvadesetjim listovom brzojavljaju iz Rieke, da je tamo nastalajuće strašna poplava, usljed provale oblaka. Riečina da je izstupila iz korita, razorila mostove i poplavila dolnji dio grada. Velike štete imade u tvornicah papira, kože, tabaka, u mlinovih. Popriečno računaju da imade do 2 miljuna for. škode.

I na železnickih prugah Sv. Petar-Rieka, te Karlovac Rieka, da je voda poćinila velike štete.

Očekujemo od naših dopisnika pobližih viesti.

Iz Materade, občina Umag piše nam 18. t. mj. Jedan naš čovjek donio je glas iz Trsta, da je najviši sud u Beču (upravni sud op. ur.) ukinuo zabranu magistrata u Trstu, da se nemaju stavljati slovenske napise na spomenike. To nam je jako drago, jer će to vriediti i za našega poštenjaka Tonkelu, kojemu nije dopustio municipij Umaški staviti slovinski ili hrvatski napis na spomenik njegove pokojne supruge. Ako su dakle propali svojom zabranom talijanaši u Trstu, propasti će i zabrana naših talijanaša.

Upozorite putem naše dične „Sloge" naše krčmare i trgovce da imamo dobra vina u naših selih: Lovrečica, Materada, Babići, Sverki, Koreniki, Dolinci, Sv. Ivan, Petrovje itd. Gospoda trgovci neka se obrate na naše rodoljube Mateja Tonkela u Materadi, ili Mateja Vidulina u Lovrečica — pošta Umag.

Iz Rovinjskoga sela piše nam 15. t. mj. Javljeno nam bijaše u crkvi, da će doći u naše selo, dielit sv. potvrdu ili bermu presvj. biskup Flapp na 25. t. mj. Nadamo se, da će tom prigodom presvjetli saslušati naše molbe i pritužbe, osobito proti g. župeupravitelju, koji hoće, da zatare i zadnji trag našemu jeziku u crkvi. Nedao Bog, da nam nebi u ovoj nevolji prosvietli pomogao!

U našem selu imade prilično veoma dobra crnoga vina, na što opozorujemo naše krčmare i trgovce. Pobliže viesti o tomu podaju naši rodoljubi Ante Ugrin ili Ante Simun Sturmar.

Sa postaje Matulje (občina Kastav) pišu nam 18. t. mj. Ne javljam se nikada Vašem vrijednom listu, ali uzrok, koji me je sada doveo do toga, jest takav, da ne smije a da ga ne znaju osobe, koje su tome uzroku povodom.

Na željezničkoj postaji Matulje (Mattuglie-Abbazia) ima činovnik-blagajnik, koji ne zna ni riečice hrvatske ili slovenske. Kako može dotični gospodin da razumije putnika, koji ga pita kartu u jednom od tih dviju jezika? Tu treba ili da bude uvjek tkogod uz njega, da mu tumači upit, ili treba da se putnik izrazi u drugom jeziku, koga gospodin blagajnik znade. A budući da medju postajom Matulje i Rieka i drugim daju prometu naši ljudi vrlo mnogo posla, pa budući da on njihovog jezika nerazumije, to dolazi do kojekakvih neprilika i nesprazumka, kojim sam nekoliko puta ja bio očevidcem. Nu nije to dosta. Ženi jednoj, koja je pitala kartu hrvatskim jezikom za Rieku i za natrag, odvrati gospodin blagajnik: „Sprechen Sie eine Sprache die ich verstehe!" Ne znam da li smo mi postavljeni radi njega ili on radi nas.

Ovo neka bude na ravnanje gospodi, kojoj stoji u interesu napredak prometa i dobrobit ljudi, a u jedno opomena, da zarana doskoče budućim neprilikam!

N. G.

KNJIŽEVNOST.

Slobodna Zidarija u obće i u nas od god. 1717 do godine 1848. Napisao Dr. Mirko Marchetti. Zagreb, naklada pisčeva, tisak Autuna Scholza 1898. Cieua 50 nč.

* * *

Rasudna razprava o krščanstvu. A Nicolas: „Etudes philosophiques sur le Christianisme" Ivan Andrović. Sušak. Narodna tiskara G. Kraljeta 1898.

Ovo djelo čuvenog francuzkog pisca, koje je francuzki episkopat odobrio i pohvalio, priredio je mladi hrvatski pisac g. Ivan Andrović, a u svojoj nakladi izdalo uredničtvo „Dušobrižnika" na Trsatu.

Izkaz

prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru tekom mjeseca rujna tek. god. 1898.

Gosp. dr. D. Vitezić predanih mu i zakupljenih dne 18/8 za parobrodu putujućem [illegible] i Krk Sedmak gg.: vlč. pop Matija Šimat fr. 1, dr. Mat. Dražić fr. 1, B. Katkorić 1, 2 u svem f. 4.—

Gosp., povran kao sviedok na voloski sud u kaznenoj razmirici zgodivšoj se na parobrodu obalne plovitbe između Rieke i Lovrana, daruje svoju pripadbinu (kompetenciju) . . . . f. —.40

Gosp. dr. Otokar Rybář, odvjetnik u Trstu, za imenu uprave N. S. prispjelih njoj prinosa . . . . . f. 80.13

Podružnica u Vrhu kod Buzeta članarine i darova, primljenih prigodom zadnje njene skupštine . . . . . f. 30.65

Gosp. F. Anaković, Privlaka, svoj mjesečni prieos za rujan . . . . f. 1.—

Uprava „Narodnih Novina", Zagreb, primljenih i već putem istih novina objavljenih milodara . . . . f. 14.—

Gosp. Ivan Večerina iz Voloskoga zabranih na piru Vjek. Trinajstića i Kate Kinkela u Varljicih . . . . f. 3.10

Gosp. dr. Otokar Rybář, odvjetnik u Trstu, stiglih na uprava „N. Sloge" i tamo već oglašenih . . . . f. 33.13

Podružnica u Nerezinah po svojem blagajniku gosp. Ivanu Gruaću
a) članarine za tek. god. . . . f. 12.80
b) „ od pr. god. . . . „ 6.60
c) darova . . . . „ 11.77

Gosp. dr. Sobetta, Kastav, svoje prinose za juli, agust i septembar . . f. 3.—

Gosp. Hrvoj Istranić svoje mjes. prinose za agust i septembar . . . . f. 2.—

Gosp. dr. Vančić, advokat u Voloskom, svoje mjes. prinose za agust i sept. f. 2.—

Javna zahvala.

Podpisani odbor ne može na ino a da od srdca ne zahvali svoj onoj gospodi, koja su na bud koji način doprinieli uspjehu koncerta, što ga je priredila ova podružnica dne 28. agusta t. g. u Boljunskome polju u proslavu carskoga jubileja.

Osobita budi hvala velemožnom g. Mirku Jelušiću, obć. glavaru iz Kastvgrada, koji nam je kao predsjednik kastavske hrvatske čitaonice u svemu na ruku išao, te se nemalo žrtvovao a da prvi ovaj naš kulturni korak svestrano uspjeti može.

Nemanja budi hvala slavnom prvom istarskom tamburaškom i pjevačkom zboru iz Pazin-grada, koji je pod vrstnim ravnanjem svojeg zborovodje g. Ernesta Jelušića sve točke i tamburaškog i pjevačkog razporeda baš prekrasno izveo. Hvala g. deklamantom na uspjeloj deklamaciji; hvala gg. diletantom na krasnom predstavljanju šaloigre.

Srdačna hvala i onoj gospodi, koja nemogav osobno prisustvovati, priposlaše ulaznin.: presvj. g. dr. Dinko Vitezić f. 3, gg.: dr. Dinko Trinajstić for. 2, dr. Mate Trinajstić for. 2, Mirko Jelušić 2, Vinko Marjanović 1, Fran Skalamera 1, Jakov Sedmak 1, župnik Zvaček 1, Petar pop Pikulić for. 1, Vinko Rubeša nč. 50.

Darna hvala i onoj gospodi, koja su povrh ulazninе doprinieli i po koji darak.

Hvala u obće svim i svakomu a od Boga plaća!

Odbor podružnice sv. Cirila i Metoda
Boljun, dne 12. septembra 1898.

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevi odkaz 2½%	30-dnevi odkaz 2%
6- „ 2¾%	3-mesečni „ 2½%
30- „ 3%	6- „ 2½%

Za pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstr. velj., stopijo novo obrestne takse v kreposť z dnem 19. oktobra, 23. oktobra in odnosno 15. novembra t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo Reko, kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gubloncz, Gradec, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd, — brez troškov

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov proti odbitku 1%, provizije.

Izkaze vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predujmi

na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Kredit na dokumente v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih pod jako umestnih pogojih.

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. po pogodbi.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem cursu.

Trst, 15. oktobra 1898.

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše za „Našu Slogu" p. n. gg.: R. K. Buzet for. 4—, K. B. Loborika 5—, Z. A. Medulin 2.1, S. L. Kantrida 2.85, J. J. Premantura 2—, V. bar. Lj. Zagreb 30—, S. M. Samobor 2.50, Z. N. Sušak 2—, L. J. Davle-Praga — 50, P. A. Grižane 10—, P. G. Ljubljana 26—, V. B. Lipik 2—, P. E. Carlo 3—, S. N. Pueblo Colo Amerika 4 dolare f. 9.82, K. B. Novakračina 4—, J. V. Lošinj 2.—, D. I. Pula 2—, F. J. Pomjan 2—, M. M. Grižnjan 2—, D. M. Bilek 1—, S. A. Zamask 1.04, D. B. Sv. Matej 6—, G. F. Sanskimost 85, S. L. Rieka 5—, Z. L. Labin Sv. Martin 2—, S. M. Kastav 8—, R. N. Baška 2—, T. A. Pazin 2.50, P. L. Montrilj 3—, D. A. Krk 1—, M. J. Zadar 3—, W. Sch. Pula 2.20. (Sliedi.)

Sposobne agente

traži jedno osjeguravajuće društvo na život uz povoljne uvjete. Ponude neka se šalje na upravu ovoga lista.

Izvrstna vina

razne vrsti, nudja na prodaju uz jamstvo

Stjepan Dulčić
Brusje na Hvaru (Dalmacija)

VINSKU BURAD

(posudje)

sa raznolikim sadržinama

prodaje

Gedeon Standnar
u Krapini (Hrvatska).

Dio I.
Hrvatski pokret u proljeću g. 1848.
Sa slikom
bana grofa
Josipa Jelačića-Bužimskoga
Preštampano iz „Obzora"
Cieua 35 novč., poštom 40 novč.
Strana 72
Dobiva se
u Knjižari Dioničke tiskare
u Zagrebu.

1848

Dio II.
Hrvatski pokret u ljetu god. 1848.
Sa slikom
Hrvatski sabor
4. srpnja godine 1848.
Preštampano iz „Obzora".
Cieua 75 novč., poštom 80 novč.
Strana 224.
Dobiva se
u Knjižari Dioničke tiskare
u Zagrebu.

THE GRESHAM

Englesko osjeguravajuće društvo na život u Londonu

Aktiva društva do 31. decembra 1897	Kruna 159.997.579 —
Godišnja uplata premija i interesa do 31. dec. 1897 „	28.823.375 —
Izplaćeno na osjeguranja i interese od postanka društ. (1848).	343.860.067 —
U godini 1897. izdano 7468 polica za glavnicu od . .	67.331.351.91

Prospekti, cijenici i u obće sve druge informacije šalju se badava, ko god pismeno zapita od dolje imenovanog zastupstva, koje dopisuje u svijem jezicima.

Glavno zastupstvo v Trstu
Via del Teatro, N. 1, Tergesteo, Scala IV.
(Traže se svuda dobri agenti i zastupnici.)

Vjekoslav Mozetić

odprema putnike u sve krajeve svieta uz umjerene ciene.

Trst,

Piazza Negozianti br. 1.

G. LIKAR

u Gorici, Siemeniška ulica broj 10

trgovac sa pisarničkimi i školskimi predmeti te svakovrstne papirnate robe uz najniže konkurenčne cijene, preporuča se svojim slavenskim zemljakom najuljudnije za mnogobrojne naručbe

Prave brnske sukmene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za muške odjelo stoji samo

for. 3·10	iz dobre	prave svčje vune
„ 4·10	iz dobre	
„ 4·50	iz dobre	
„ 6·—	iz bolje	
„ 7·75	iz fine	
„ 9·—	iz najfinije	
„ 10·50	iz još finije	

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gerajske kapute, Boden, Peruvienne, Doskinje. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke cijene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro pomato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Amhof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerne uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo **manje, ako se ih izravno naručí** nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke cijene bez odbitka, što ga daju krojačam, koji škodi silno privatnim strankam.

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva, i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Phönix-Pomade

Na izložbi za njegovanje zdravlja i bolesti kože u Stuttgartu 1896 **odlikovana** jest po ranijeju liečnika i prizn. za sa hiljadami zahvalnica **jedino postojeće** i stilno pravo i neško- dljivo sredstvo za gospodjem i gospodi izraste podesna i bujna kosa, i uz sprieči odmah opadanje kose i tvorenje prhuta; ona pospješuje kod posve mlade gospode rast jakih brkova. Jamči se za uvjek kose i za neštetnost. Lon 60 nvč. poštom ili pouzećem 90 nvč. **K. Hopp**

Beč I. Wipplingergasse 14.

Zahvalnice!!

Štovani gospodine!

Zahvaljujem Vam, što ste mi tako izvrstan lijek proti kašlju i prsoboli poslali. Potrošio sam jednu bocu trputčevoga soka, pa mi je kašalj i prsobol skoro prestala. Pošljite mi odmah još 3 boce Vašega izvrstnoga trputčevoga soka a uz to i 2 omota čaja proti kašlju. Sa veleštovanjem

U Divači, 19. listopada 1897.

Vaš zahvalni
JAKOB SUPPAN.

Trputčev sok (Spitzwegerich-Saft), koji tako izvrstno djeluje proti kašlju, prsoboli, promuklosti, težkom disanju pa i za stare bolesti, dobiva se uviek svježu ljekarni k Zrinjskomu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg broj 20.

Neka svatko pazi na zaštitni znak, jer samo onaj trputčev sok je iz moje ljekarne; koji ima na boci sliku *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga.

Ciena boci trputčevog soka sa točnim naputkom 75 novčića.

Uz trputčev sok dobro je i gorski čaj proti kašlju rabiti.

Ciena jednog omota gorskog čaja proti kašlju sa točnim naputkom 35 nč.

Jedno i drugo šalje se svaki dan uz poštarsko pouzeće. Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kištieu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Cienjeni gospodine ljekarniče!

Prije kratkoga vremena naručio sam od Vas jednu bocu pojačanih švedskih kapljica; ove su mi vrlo i mojim znancem tako dobro djelovale, da Vam se moram na tom dobrom lieku najtoplije zahvaliti. Izvolite mi za moje znance još tri boce po 80 nvč. poštarskim pouzećem poslati.

Modruš, dne 26. svibnja 1898.

Sa štovanjem
VID ZANIĆ.

Prave pojačane švedske kapljice djeluju izvrstno proti svim želudačnim bolim, popravljaju probavu, čiste krv, jačaju želudac. Od ovih se kapljica izgube sve bolesti želudca i crieva, a dobije se dobar apetit.

Treba paziti na zaštitni znak, jer samo one pojačane švedske kapljice su iz moje ljekarne, koje imadu na boci sliku *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga.

Ciena jedne boce pojačanih švedskih kapljica sa točnim naputkom 80 nvč.

Šalje se svaki dan uz poštarsko pouzeće.

Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kištieu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Naručbe, koje iznašaju 5 for. i više šalju se franko.

Vrlo poštovani gospodine!

Moja žena ležala je tri mjeseca od trganja i kostoboli. Čim je počela upotrebljavati Vaše „mazilo proti kostoboli" ustala je već za tri dana, pa dana hvala Bogu boda. Zahvaljujući se Vama na tom izvanredno mazilu, ostajem

U Strmcu kod Stubice 12. travnja 1898.

sluga pekara
BARTOL LISIČKI.

Mazilo proti kostoboli (Fluid) je veoma dobar lieh proti trganju i kalanju u kostima, rheumatizmu, bolima u križicah, proti prehladam; kod propuha i. t. d. Mazilo jača izmučene žile, te kriepi starce, koji pate na slabosti nogu.

Svaka boca mora biti providjena sa zaštitnim znakom t. j. slikom *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga, jer samo ono je mazilo iz moje ljekarne, koje taj zaštitni znak na boci nosi.

Ciena jedne boce mazila proti kostoboli sa točnim naputkom 75 novčića.

Svaki dan se uz poštarsko pouzeće razašilje.

Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kištieu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB ulica br. 12 — **A. WINGER** — ZAGREB ulica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganeu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofulozmosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebenssessenz). Orim za glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenicu, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava tegnja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žilicei želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, kravo i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhnje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, zgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje teškoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 50 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, peručini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zadjejini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili fiekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjelocu i finoću obrâza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tome spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žuckastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prenugodan miris. — Flašica 80 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Kutija bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po d-r.u Nikoli Solaku liči najsjajnije, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, histerija, zadahu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sliče kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praška za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljeju

Spužve za umivanje, kefiće za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Dolenc u Trstu

je, kako čujemo, također ideja i našega previšenoga gospodina biskupa, koju će nastojati oživotvoriti čim skorije.

Naš „Hrvatski dom“ dosele napreduje. Već je oglašena jeftimba (bila je i u 36 broju „Naše Sloge“) za zidanje zgrade do pod krov. A dotle pomoći će Bog i dobri ljudi. Budući je ovaj podhvat od osobitog zamašaja za kulturni pokret našega naroda u Istri, to stavljamo na srce možnijim otačbenikom, da po mogućnosti podupru ovu plemenitu zamisao.

A sada, velečeni gospodine uredniče, primite moj srdačni pozdrav. K.

U Trstu i u Puli. U glasilu ovdašnjih židova „*Il Piccolo*“ čitali smo 11. t. mj. da bijahu odsadjene dvie osobe — čini se dva Slovenca, — od zemaljskoga suda na 4. i 6 čadana zatvora jer su vikali: *fora s Taljani*! po ulicah grada Trsta. Na galeriji sabornice u Puli vikali su Talijani prigodom svake sjednice hrvatsko-slovenskim zastupnikom: *fora i ščavi*! pak nije nikomu radi toga ni vlas sa glave pao.

Ovdje se je vikalo obćenito, ili ako ćemo talijanskim državljanom; u Puli stanovitim osobam, zastupnikom naroda; g. državni odvjetniče, mi se neusudjujemo činiti dalnjih prispodoba, jer... tà znate i sami zašto.

Izvješće o sjednici obćinskoga zastupstva u Kastvu obdržavanoj dne 19 agusta 1898. Primili smo gorinje izvješća sa zahvalom od sl. glavarstva obćine Kastav.

Kanfanar mjeseca oktobra. Neznam šta bi reć, da se o nami tako šuti, ko da smo u obećanoj zemlji, nu tomu nije tako. Jur kad je još živio pok. dekan *Studenac* kijeli su se mu naši ljudi potužiti, zašto dopušta, da kapelan *Corva* ne pjeva na misi epistole i evangjelje hrvatski, nu videć, da je bolestan, opustili su ovu misao. Da je *Corva* iz koparske škole, poznato je a zato mu se ne vidi ni pravo, da bi u delavne dane mollo poslie mise „*Zdravo Kraljice*“ hrvatski, nego latinski, kao da su tobož samo latini u crkvi. Malo imamo svoj jezika u crkvi, a još to se nam po malo oduzimlje. Takva novotarija se dogodila sada na blagdan sv. *Marije od ružara*. Svaki starac se spominje, da se je u procesiji mollo sv. ružar, pjevalo hrvatske verzikule i *Ave Maria*, a ovaj put smo se polatinili; pjevalo se sve latinski za ugoditi komu? Narodu ne, već onim, kojih u procesiji niti bilo nije. O starče Petre, kako si nam Ti divno pjevao sa svojimi prijašnjimi kapelani liepe crkvene pjesme! Obrnuo bi se u grobu, da čuješ, kako se sada latinski grakće. Slava tebi a nasljednikom tvojim nauk, da će naš narod ostati, kad njih ovdje nebude. Presv. biskupa molimo, da nam održi pod zapovjed bar ono malo, što nam je ostalo, ako neće, da bude imao stado bez vjere.

Ministar bogoštovja i nastave u Hrvatskoj. Njeg. Velič. cesar i kralj imenovao je sveučilištnog profesora u Zagrebu g. Armina Pavića ministrom ili predstojnikom za bogoštovje i nastavu u kraljevini Hrvatskoj.

„Nesloga“. Pod ovim naslovom čitamo u broju 2. vrlo krasno uredjivanog lista „*Hrvatski Glas*“, izlazećeg u Mitrovici, veoma krasan uvodni članak o nesretnoj neslogi, koja je stvorila današnje težko stanje u banovini. Sa Mitrovačkim drugom slažemo se i mi potpuno, i radi toga želimo, iskreno i mi, da bi se u banovini složili i sjedinili svi pošteni rodoljubi na zajedničku obranu uže si domovine.

Molba učitelja Dalmacije na kralja. U hrvatskih novinah Dalmacije čitamo molbu upravljenu na Njeg. Veličanstvo cesara i kralja Franu Josipa I., podpisanu od pučkog i gradjanskog učiteljstva čitave Dalmacije. U molbi navadjaju učitelji: povećanje plaće činovnikom; kukavno materijalno stanje učiteljstva; molbu sabora Dalmacije na ministarstvo za povišanje dotacije sa 40 na 100 tisuća for. iz državnih srodstava za pučku naobrazbu u Dalmaciji. Molba zaključuje, da Njeg Veličanstvo naloži, da bude oživotvorena želja dalmatinskoga sabora i da povišak od 60.000 for. bude naimien za poboljšanje plaća dalmatinskom učiteljstvu. Ovdašnja „Edinost“ imala je iz učiteljskih krugova dopis iz Istre, u kojem se predlaže, da učiteljstvo Istre — slavensko i talijansko — podnese molbu Njeg. Veličanstvu radi poboljšanja plaće, jer da se sabor Istre, ni većina *ni manjina*, uobrine za poboljšanje materijalnoga stanja učiteljstva.

Iz Marčane pišu nam. — Grčina je reka, šjor Bijo ima sakrabolaku politiku za davati nauke ljudem onako po svoju; ala ma nego da je šegav „što moštrić“ od popa. — Ale, lipi moj barba Mihu, ča još niste toga znâ. Jer znate, da on je iz Vodnjana i da umi goniti vodu na svoj malin onako, kako znadu i vodnjanski šjori. Ča nisto toliko puti čuja reći od njih, „ma che talijani, che crovati šemo noi; noi šemo istrijani“. Ja sam siguran da Vi već znate zašto oni tako reku i kako njihovi malini melju, zašto ste i reka — da za svu politiku vodnjanske gospode i pre Blaža nebite dali po šolda i da Vami gre na jeno uho unutra a na drugo van, to ča oni brbljaju. — Blagoslovi Vas Bog, jer to je lipo i časti vridno; tako da bi svi drugi tako mislili i delali. Ali niki brižni siromahi, koji su još nazad s kartami, viruju sve ča njim oni dadu popiti, kako da bi bilo sv. vanjelje. Ljudi moji, kad vi vernjete sve ča vam oni sipiju u glavu, tada delaju gospoda s vami pusta i onda vam moru u istinu reći, da ste „ščavi“, jer da ne znate ča je bilo ni ča je crno. Ja ču vam sve lipo povidati drugi put u dičnoj „Našoj Slogi“, kako je to i kako se imate ponašati s gospodom, s njihovimi „šanšali“ i prodanci, kad vam ča šekaju. Danas nimam vrimena, zašto moram pojt u Pulu po jeno malo praha za bumbare, jer ako ne, te nam pogristi i za coke od loz. Za sad vi moji dragi ljudi slušajte barba Mihu, zašto je čovik, ki se razumi dosta dobro u te stvari, a talijanom recite neka se largaju „per momento“.

.....oh! pak ča je s duvolom? Će biti ča, ali ne bude niš?... Čuja sam, da je ta novi deligato obolija, pak da je pre Blaž reka, da za sad nemore kumpariti na krasu od kalića. A znate zašto je obolija? Kad je dozna, da su ga vrgli u „N. Slogu“, se je razjadlja do zadnje krvi, ali ne toliko za to, koliko da ne zna brižan ki ga je pritisa. Zato lako; jer ja ću mu povidati ki je: To je „Balota iz Raše“. I to vidite ga je zajalo u postelju. Ćemo viditi kad ozdravi, će li mu dojt još volja napovidati gveru. — A šjor Jakomo? Šjor Jakomo drži trdo. Martin pak „ha pahura“. Eh! ča će te, talijanski prodanci su svi kako i njihovi gospodari. Prija više i buče a kad dojde do gustega „ruhik“, bi reka „tudeško“. To je vidite poslidica onoga „anka mi ga vol ješer talijan“.

Baloći.

Našim izseljenikom. Mi smo bili uvjek odlučne protivni, da se naš narod seli u tudje krajeve, i da zapušća domovinu neznajuć što ga u tudjini čeka. Nu slabe ljetine, loše zaslužbe i množtvo radnih sila, mnoge sile, da traže sreću u tudjem svietu, osobito u Africi, drugi u Americi, napose u New-Jorku, Kaliforniji, treći u Novoj Zelandiji itd. itd. Najviše izseljenika daje naša Dalmacija, pak kvarneski otoci i naša Liburnija. Mnogi izseljenik zaduži se za putne troškove a imade i takovih, koji razprodaju sve svoje u nadi, da će im se u tudjini sve to bogato naplatiti. Jedni pogode, drugi pogriešе; jedan nadje sreću, drugi se vrati još nesretniji nego li je iz domovine pošao. To odvisi svakako od spretnosti izseljenika i od — sreće.

Većina izseljenika pade žalibože već kod odlazka u šake pijanica ili krvopija, koji, znajuć, da se nitko nedaje na put goloruk, nastoje bogato okoristiti se neukošću ili nemarnošću našega puka. To se dogadja osobito ovdje u Trstu, gdje razni agenti i mešetari — *dakako Talijani* — izmužu našemu šovjeku velike svote novca. Još prije dvie godine plaćali su naši izseljenici nevierojetne svote talijanskim agentom kao putne troškove, a ipak ti troškovi nebijahu veći nego li su sada. U tom obziru je danas nešto bolje, ali dogadja se još uvjek, da se naši ljudi daju od bezdušnika nasamariti.

Neima tomu davno, što smo opazili do 80 dalmatinskih Hrvata, većinom iz okolice Makarske, koji su se pustili od Talijana prevariti. Pogovarajuć se s njima doznali smo, da su primjerice odavle za Novu Zelanđiju platili 17 for. više nego li se plaća obično kod slavenskih agencija. Izračunajte sada za 80 osoba po 17 for. pak ćete dobiti ogromnu svotu od for. 1360, koju je u žep spravio naš narodni protivnik. Ovo su mogli jadnici prištediti, da su se obratili našemu čovjeku, slavenskoj agenciji.

Ovaj slučaj morao bi otvoriti oči našim izseljenikom, koji se bacaju lahkoumno u naručaj našim narodnim protivnikom. Na ovo upozorujemo sve one, koji se kane seliti u tudjinu, a hrvatski listovi iz Dalmacije imali bi podučiti tamošnji narod, da pazi u Trstu komu se daje u ruke. Mi smo pripravni svakomu posinžiti badava dobrim savjetom.

Glavna skupština stranke prava. Stanovnici naš Trsat okitio se sav u hrvatske zastave prošle srijede slaveć zamjernu slavu, kako se toga dana sjatiše sve samo po izbor hrvatski sokolovi na njegove visočine, da kako se je jednoč Hrvat branio sa trsatske tvrdje odbijajuć junački od sebe neprijateljske navrtaje, tako danas dični hrvatski borioci saborišu u skupštini svcjoj sve i jedino samo u obranu svetinja hrvatskih prava. Stari Trsat nezna kako bi se holje odužio sboru hrvatskih sokolova, nego da jih privija srdačno na grudi svoje, pozdravlja sokolove na najsvečaniji način radujuć se patriotskomu radu dičnih sinova Hrvatske, moleć se Bogu i zaštitnici mu Bl. Djevici, neka blagoslovi i uprudi otačbenički rad vrlih Hrvata, koji neka samo uztraju u težkoj dannšnjoj borbi dobro uvjereni, da istinu i pravo čeka pobjeda, i da će i Hrvatska doći do svoga prava i slobode, samo neka budu Hrvati na svojem mjestu.

Točno usljed izdanog dnevnoga reda skupštine bje misa u 9 sati glagoljska sa sazivom sv. Duha, poslje koje dočekaše vanj pred čitaonicom trsatske krasotice pr. g. predsjednika, pozdraviše ga patriotskim čuvstvom i počastiše ga s kitom cvieća. Učestnika skupštine silan je broj. Sjednicu otvori predsjednik pozdravbenim govorom sjećajuć na žalostnu smrt kraljice Jelisave, kojoj skupština na počastnu spomen stojećke klikna trokratno: Slava! Za poč. predsjednike za Istru biran je Spinčić, za Slovene kan. Kalan. Za perovodje: dr. Magdgić i dr. Papratović. Predsjednik predstavlja dr. Bresztyenskoga kao gosta, koga skupština odušević jeno pozdravi. Dalje naglasuje posjet Slovenaca, kojimi skupština frenetično aplaudira, kako evo dodjoše pružiti Hrvatom ruke, da se ojačamo za sve zgode. Napominje, da su bili njeki naumili, da se adresa podastrje na kralja, nu od toga se odustaje. Osvrće se na žalostno odnošaje i zlosretni spor. Odobrava rad kluba i pravaških zastupnika, rad Dalmatinca oko „Crv. Hrvatske“, rad pravaša u Istri, rad Slovenaca itd. — Skupština povladjuje predsjedniku, dr. Ružić izvješćuje o radu stranke, dr. Banjavčić o radu saborskih zastupnika pravaša. Jemeršić izrazuje priznanje jednomu i drugomu, skupština odobrava. Gruber preporučuje zastupnikom baviti se intenzivnije s financ. gospodarstvenom stranom hrvatske politike. Kan. Kalan uzimlje rieč uz veliki aplaus i govori Hrvatom iz srca o zajedničtvu Slovenaca i Hrvata. Dr. Krek nadopunjuje mu rieči. Dr. Starčevič junački pozivlje na složni rad. Dr. Bresztyensky naglasuje važnost ove skupštine obzirom na žalostnu situaciju. D. Starčević razjašnjuje položaj. Krmpotić predlaže, da svake godine polaze pravaški zastupnici svoje izbornike, a Šmat dodaje, da to bude i u onih kotarih, gdje su magjaroni birani. Seitz preporučuje širiti novine pravaške u narod, a Jemeršić stavlja konkretni predlog, da se bira u to ime odbor. Dr. Papratović je za biranje odbora, koj će voditi svu brigu oko organa stranke „Hrv. Dom“. Fleišer obrazložuje predmet, dr. Banjavčić riše poziciju lista, Šafran nadopunjuje rieči, Papratović stavlja predlog za subskribeciju podpore lista. Govori dr. Mažuranić, Sabljak, Fleišer, i pošto više ne bijaše predloga, predsjednik zaključi sjednicu. Skupština tekla je posve dostojanstveno i dostojno. Sljedio je impozantan banket u restauraciji čitaonice. Redaju se sve samo zanosne zdravice i čitaju velebrojni pozdravi i brzojavi. Banket se svršava u 4. sata Pošto je kišovito vrieme i primiče se noć, odustaje se od izleta u Opatiju. Ponosni Trsat opraša se sa dičnimi sokolovi želeć blagoslov i uspjeh patriotskom jim radu.

„*Hr. S.*“

Javna dražba za gradnju nove škole u sv. Antonu kod Kopra — občina Dekani — obdržavati će se 22. oktobra u Dekanih. Za uvjete doznaje se tamo. Kaucije treba for. 700.

„Slavija“. Iz izkaza o djelovanju banke „Slavije“ odjela za život podavamo ovdje njekoje spomena vriedne podatke. Od 1. siečnja do 31. srpnja 1898. predano je banki 2384 pounda na glavnicu od for. 3.125·875, i to za slučaj smrti i doživljenje. U isto vrieme izplaćeno je baštinikom umrlih svota od for. 170.822.83. Izplaćene glavnice i šteto od početka banke, pa do konca godine 1897. iznašaju for. 28,422.896·90. Pričuve i zaklade do konca g. 1897. iznašaju for. 9,071.004.44. U pupularnim vriednostima uložene je for. 8,591.146·26. Velike pričuvne zaklade opravdaju pouzdanje občinstvo, koje se također najbolje vidi u tome, što banka imade do konca godine 1897. osigurane glavnice for. 326,385.904·62. Svim osiguranikom odjela za život, koji su baren 5 godina osigurani, izplaćuje banka 10% dividendu. U god. 1897. izplaćena je 10% dividenda for. 37.052.67; u cielom pako za sve prošle godine izplaćeno je članovima for. 264 369.93 dividende, iz čega se jasno vidi velika probitačnost uzajamnog osiguranja. Navedeni ovdje resultati dokazuju, da slavjansko občinstvo počima u gospodarstvenom pogledu provadjati praktično ono geslo „svoj k svomu“ i daje predn st družtvu, koje se već sada svojim prednostima može o bok staviti prvim tudjim družtvima.

Pišu nam iz Baške: Čitasmo u zadnjem broju „*N. Sl.*“, da je razpisan natječaj za mjesto poštemeštra a Baški. Nadamo se od sl. ravnateljstva pošte i brzojava, da će nam poslati čovjeka naše krvi, sposobna, pravedna i obzirna, te da će jednom prestati one vječne tužbe na neuljudnost i bezobzirnost, koje su se svakim danom opetovale proti bivšemu poštemeštru i proti njegovom sinu, koji sada upravlja našim pošt. i brz. uredom, i koji nije ni u čem bolji od otca, pače ga svojom neprijaznošću u uredu i izvan njega daleko nadkriljuje. Znademo, da će sadanji upravitelj, kao udomaćeni čovjek, lahko moći staviti lakše uvjete za preuzeće poštanskog i brzojavnog ureda i s njim spojenih obveza, ali ipak očekujemo od tebe, slavna direkcijo, da će ti biti prva skrb, da — ako možda i uz malo teže uvjete — udovoljiš potrebam i volji ovoga puka, prema komu si se do sada uviek mačehom pokazivala.

Iz Boljuna pišu nam: Naši susjedi Sušnjevčani, poznati kalabrežki junaci od zadnjih izbora za peto kuriju, kadno bijahu baš razbojničke navalili na župni stan u Sušnjevici, močno ga oštetili a radili takodjer o životu velevriednog rodoljuba i župnika veleč. g. Josipa Flegara, postaju sve to suroviji premda je radi toga više njih 6—7 mjeseci odsjedilo u hladu rovinjskih zatvora, to ipak — hvala njihovom prijatelju krčmaru Francesco Scrobe-u, koji je pred našim obć. tajnikom gosp. Josipom Vidošićem uztvrdio, *da u Sušnjevici mira nije niti će ga biti u budućе, jer nije on, već drugi imenovan županom i c. kr. poštarom u Sušnjevici, pa da će on lasno naći i deset krivih svjedoka za litru vina.*

Oko ponoći dneva 28. agusta mjeseca pijančevala je „širomašna“ šušnjevska ralja u krčmi oblastim dobro poznatoga al „neozlodivoga“ Francesca Scrobe-a, kad stadoše tuda prolaziti kočije sa gospodom i gospodjicama, što su prisustvovali proslavi carskoga Jubileja u boljunskom polju. — Pijana ralja izašla iz krčme na cestu, ter ondje stala ruliti i kričati za njima svakojake pogrde, kao n. pr. „hrvatski prasci gredu zi samnja i. t. d.“

Skoro zatim približili se pješke i Sušujevski rodoljubi, noseći u sebi čarne utiske divne svečanosti, kad al eto — nedaleko od krčme Scribetove cesta barikadirana dugačkom gredom na način, da se malne svi ovi poštenjaci nisu svalili u prašinu.

Prekoračiv ipak zaprieku, pošli su Sušujevčani mirno svaki svojoj kući, dočim ih svakovrstna krika i vika i pogrde Scrobetovih prijatelja pratile čak do pred sama kućna vrata.

Sutradan nadošla dva oružnika a glasoviti Scrobe „oste alla grande Rumenia“ nastojao, da zabašuri dogodjaj, al mu preselo, jer se našao poštenjak u osobi starca Tome Škrobeta, koj je kao svjedok očevidac odao oružnikom cieli tečaj stvari a sada hoćemo, da vidimo, što i kako će na to pozvane oblasti. —

* * *

Ako slavni odbor podružnice sv. Cirila i Metoda u Boljun. polju bude zahvalio svim onim, koji su na kakav mu drago način pripomogli te uspjeh Jubilejske zabave bude i podpun, tad neka na prvom mjestu blagodari velikom „Slovanu“ iz Boljuna, veleč. gosp. župniku *Franu Matičiću*, koji neumorno napada na našu zaslužnu družbu sv. Cirila i Metoda za Istru, dočim je u svojoj kršćanskoj revnosti tako daleko zašao, da je dne 28. agusta t. g. čak pri samoj sv. misi a kod propovjedi počastio Jubilejsku zabavu na način, da je njegovo stado, — ko što to obično biva — baš obratno učinilo, no ga on u upućivao t. j sve, i mlado i staro i mužko i žensko — izuzam gradjanskih kalabreza — na „Carsko veselje“ odušević jeno dohrlilo! — Tako valja! — Živili svjestni Boljunčani! Dobro držite na pameti neprijatelje vašeg blagostanja i napredka!

* * *

Istarski seljak jedan, ne mogav osobno prisustvovati zabavi, priposlao je ulazninu sa sliedećom pjesmicom;

Šimonić, vlastnik svratišta „Croce d' oro“, Dr. Gopčević, odvjetnik, Magošić računovodja, i Kelemen, inženir, i tako bijaše konstituiran odbor od dvanaest lica. Odbor je najprvo javio svima Austrijancima u Padovi svoju namisao, i pozvao ih, da bi došli u crkvu Sv. Antuna dne 10 tekuća u 10¼ sati, gdje će se odpjevati zadušnice za mila pok. kraljicu i cesaricu polag naznačenoga programa; te dao proglas u mjestnim novinam. Gospoda odbornici proniknuti toplim i rodoljubivim osjećanjima iskrene vjernosti i podanosti prema svome najboljemu vladaru, Njeg. Veličan. Franu Jos. I., uvidiše, da ova turobna svečanost bila bi, što no rieč, bez glave, kad njoj nebi prisustvovala koja službena osoba. Stoga pohitiše, da pišu molbenicu na velemožnoga gosp. baruna Krauss-a, generalnoga austrijskoga konzula u Mletcim, prošnjom, da bi se udostojao doći na uređene zadušnice. On ne počasi časa, i dade povoljni odgovor. — Na kolodvoru priječka g. konzula izabrano odaslanstvo pomicateljnoga odbora, te u sjajnoj kočiji dopratiše ga u crkvu Sv. Antuna, i u prostranom presbiteriumu uze odlično mjesto na strani Evandjelja, imajuć na desno sav odbor u posebnoj klupi. Na strani Epistole bili su na crnim pokrivenim klupama usporedjeni ostali redovnici konventualci, časni Oci kapucini i revni Isusovci, koji svojevoljno dodjoše, da izkažu svoju sućut prema uzvišenoj pokojnici i da se mole Bogu za Njezinu dušu, pošto medju jednimi i drugimi bijaše koji austrijski podanik. Skroman ali liepo pristao mrtvački odar sa 100 duplira dizao se na 5 metara visine, imajuć na prvom podu pročelja caraku krunu položenu na grimizno-baršunastom jastuku. Desno krune malo niže postavljen bi austrijski grb, lievo Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, oba pak bili su ovijeni viencem lovorike, prekrižene amo tamo crnim prevjesom sa rubima od zlata i zlatnim kruglicama.

Na 10¼ točno započela se u koru pjevati mrtvačka „Nočnica“ i „Pohvale“, iza kojih sliedila je svečana „*Missa de Requiem*“ na tri glasa, Klaudia Kasciolini-a, koju izvrstno i ganutljivo ovršio sbor pjevača pratnjom orguljah. Takodjer i „*Libera me Domine*“ poslije „Mise“ za najzadnje odrješenje. Preko sve službe božje u presbiteriju i u crkvi vladala je tišina, pobožnost, ganuće. U srednjem brodu crkve bila je mnogobrojno zastupana austrijska naselbina, nu nije falilo ni pobožnih Padovanskih gradjana, a vidilo se i inostranih osoba, ali u svima pokazala se je iskrena žalost prema Visokoj pokojnici.

Zatim gosp. konzul Krauss bi odpraćen u sakristiju, tu i na dredjenom mjesto sjajnim sagom prostrtom primi gos. odje u crnini, da pokaže i u vanjštini nutrašnju žalost radi okrutne smrti naše obljubljene kraljice. Počivala u miru!

Franina i Jurina

Fr. Na Oprtaljćini da imaju prodanci jednega konžiljera, ki zna dobro šviškat za popi i za drugemi poštenimi ljudi.

Jur. Takov bi bil dobar i za mule past.

Fr. Vero se čuje, da jim zna i baštu krpat.

Jur. Onda mora bit mudra glava.

* * *

Fr. Ča da j' Beljamina tokala mala disgracija?

Jur. Ni jušto ta vela sila ne, moral je platit multićinu — pak Bog!

Fr. A da bi i kletu!

Jur. Neka Bog dà sakemu, ki to išće.

* * *

Jur. Si čuja, da je reka niki matavunski kanonik, da dok je on tamo, da neće biti plovana u Novakih?

Fr. Ča on toliko zapovida?

Jur. Bi reć da u porečkoj biskupiji svaki, ki nosi črljeni kolar, misli, da je jur biskup.

Fr. Tužne ti biskupije gdi ti je polovica potalijančenili razfratara!

Različite viesti.

Odlikovanja. Kotarska gospodarska zadruga za sudbeni kotar Podgrad (predsjednik vleč. g. Ante Rogač župnik-dekan u Hrušici) odlikovana bijaše na bečkoj izložbi srebrnom kolajnom za izloženo voće. Izložila je naime 83 vrsti jabuka.

Velezaslužni načelnik bielo Ljubljane g. *Ivan Hribar* odlikovan bijaše od akademičkih družtava „*Slovenija*“ u Beču i „*Triglav*“ u Gracu tim, što ga imenovaše počastnim članom.

Imenovanje. Naš zemljak g. *Ivan Rabar*, rodom iz obćine Kastavar, službujući kao profesor u Hrvatskoj, imenovan je ravnateljem gimnazije u Osieku. Čestitamo!

Prešan predlog narodnih zastupnika Dr. Laginje, prof. Spinčića i drugova. U sjednici carevinskoga vieća od dne 18. t. mj. stavili su naši dični zastupnici Dr. Laginja i profesor Spinčić sa drugovi prešan predlog, da država priskoči na pomoć našemu pučanstvu Istre radi nevolje, koju trpi usljed slabe ljetine.

Interpelacije naših zastupnika glede porabe jezika u Istri i u obće Primorju. Utorak su zastupnici Spinčić, Dr. Laginja i drugovi upravili tri upita na g. ministra predsjednika i upravitelja min. nutarnjih posala, odnosno i na ministra bogoštovja i nastave obzirom na porabu jezika c. kr. oblasti sa Hrvati i Slovenci. Te interpelacije naslanjaju se na upite od 6. maja i 4. oktobra t. g., te imadu za podlogu: jedna „Avviso d'asta“ c. kr. namjestničtva u Trstu, objavu samo u talijanskom jeziku, na velikih plakatih, takodjer za čisto slovenske i hrvatske obćine; druga dalnji postupak c. kr. kotarskoga glavarstva u Lošinju sa hrvatskimi strankami, imenito sa župnim uredom u Baški i obćinom u Vrbniku; treća odluku c. kr. kotarskoga školskoga vieća u Lošinju, da je talijanski jezik jedini razpravni jezik u tom vieću, i odgovor c. kr. zemaljskoga školskoga vieća na odnosni utok ili pritužbu.

Nadalje su isti zastupnici postavili prešan predlog za pripomoć nastradalim i biednim širom Istre. Svi hrvatski i slovenski zastupnici ujedno sa braćom Rusini brinu se za to, da u raznih drugih stvareh postignu što je više moguće za hrvatski i slovenski narod. Kako i s kojim uspjehom, to će pokazati skora budućnost.

Nadbiskup Missia kardinal? Posliednjih dana pronosi se glas, da će biti imenovan kardinalom nadbiskup u Gorici, preuzvišeni gosp. Dr. Jakov Missia.

Sjednica odbora političkoga družtva „*Edinost*“ biti će u subotu dne 22. t. mj. u 7 sati i pol na večer u prostorijah „Del. podp. družtva“, te se ovim gg. odbornici i zanjemici na istu pozivlju.

Interpelacija radi izgreda u Poreču. Zastupnik Gambini postavio je u carevinskom vieću interpelaciju na visoku vladu radi izgredu, koje su u Poreču počinili *Talijani proti Talijanom*. Gospoda interpelanti šute mudro o tom. Oni kažu, da su seljaci demonstrirali proti gospodi Talijanom. Neznamo doista što će ta gospoda tada ako njim vlada odgovori, da su ti seljaci krv od njihove krvi, meso od njihova mesa, bolji i čišći Talijani nego li mnogi poreški gospodin. Poreški seljaci ili kopači — kako ih tamo zovu — siti su kano i naši seljaci gospodstva poreške gospode, pa radi toga su počeli proti njima demonstrirati. Dok su demonstrirali proti našim zastupnikom, bijaše to milo i drago rečenoj gospodi, a kad su obratili batinu proti njima, udri u naricanje i plač. Dà, gospodo slavna, zar niste znali za onu, da tko sije vjetar, žanje buru? Još će toga biti još!

Iz Vižinade pišu nam dne 16. oktobra 1898. Na 11. pr. mjeseca kako po cielој našoj monarhiji, tako i kod nas razširila se brzinom munje žalostna viest o strašnoj smrti naše dobre i milostive carice i kraljice Jelisave. U znak duboke žalosti izvjesila su crnu zastavu bližnja sela, koja pod ovu obćinu spadaju, samo naš poglavar nije toga učinio do sriede dne 13. pr. mj.; i valjda nebi bio ni onog dana, da ju nisu prvo izvjesili c. kr. oružnici. Naši svemogući veladaši pokažu u svakoj prigodi svoju lojalnost, i svaku prigodu upotrebe za ružiti naš narod i naš jezik. Prošle godine na večer 17. agusta poslao je načelnik oružnikom *šest* svećica, da razsvietle *pet* prozora svojeg stana. Jedan oružnik vratio je sveće veleć, da si razsvjetli sobu svoje madame; — a oružnici kupili su za zvaki prozor *šest* sveća i sjajno razsvietlili one večeri svoj stan. Ove godine pako na 25. septembra priljepili su proglas, kojim se Njeg. Vel. naš premilostivi car i kralj zahvalio svim narodom svoje monarhije za sućut grozne nesreće, što je stigla Njegovu obitelj. Proglasi bili su tiskani u četiri jezika: njemački, talijanski, slovenski i hrvatski. Gori na sredini proglasa bio je austr. orao. Naši veladaši priljepili su proglase tako, da se je moglo čitati samo njemački i talijanski — a vidilo se je samo polovicu orla. Naše rodoljube je u srcu zaboljelo, da naš jezik iz javnosti tjera kad ga isti vladar priznaje i poznaje. Za to pošlo ih nekoliko na obćinu zahtjevajuć, da se proglasi tako na zidove priljepe, da se zahvala Njeg. Velič. i u našem jeziku čitati može. To su obćinski stražar i mažikarta učinili, ali kroz noć izčeznuli su svi proglasi.

Ovo stavljamo u javnost, da više oblasti bolje paze i da se osvjedoče ako hoće, kakva jednakopravnost vlada u ovoj obćini, i neka se pak probudi kod dojdućih izbora ugledajuć se u bližnju obćinu Višnjan.

Pišu nam iz Fontane (obćina Vrsar): Škola u Fontani obstojala je već više godina dok je nisu zatvorili. Iza toga molili su obćinari opetovno, da bi njim se opet ustanovilo pučku školu u narodnom jeziku.

Nu zemaljsko školsko vieće našlo je shodno odrediti, da imaju biti u Fontani hrvatsko-talijanske paralelke. Nu ironije, redovito namještalo se ovdje učitelje, koji su bili usposobljeni jedino u talijanskom jeziku, i naravno prama tomu upisao je dosad svaki učitelj svu djecu jedino u talijansku paralelku.

Ove godine namješten je učitelj, koji je usposobljen takodjer u hrvatskom jeziku, te je prema propisu i vrieć strogo po zakonu svoju učiteljsku dužnost, na zahtjev roditelja početkom ove godine upisao djecu takodjer u hrvatsku paralelku. I gle čuda! Od 53 djaka, upisalo se je 48, kažem četrdeset i osam u hrvatsku paralelku a pet (5) u talijansku.

Grofe Borisi, koji ste se radi tog izpadka toliko ljutili, kažite nam gdje su Vam ti Talijani, koje je godine 1890 nabrojilo Vaš prijatelj Fabio u Fontanah; ta u statistici stoji, da je kod nas 486 Talijana, a od Slavena niti jednoga. Kako se dakle ovogodišnje školsko upisivanje slaže sa brojenjem pučanstva iz godine 1890? Vidlti ćemo, kako će postupati god. 1900, ako budé još tada on vodio ovu nesretnu obćinu; a Vi grofe Petre nemojte se ljutiti, tà nas narod kaže, da ima svaka pas ca dva kraja.

Poreški C gan.

Iz Opatije pišu nam 12. t. mj.: Evo nas, g. uredniče, do Vas velikim zahtjevom, ali Vi nas odbiti nećete, jer se radi o narodnoj časti i koristi, pa makar ovo, što sliedi, nebude svakomu milo ni drago.

Početkom agusta t. g. podnio je *Adolj Munić* molbu na pr. biskupa *Šterka* u Trstu, da bi ga primili u malo sjemenište a da uzmogne polaziti njemačku gimnaziju.

Munić je rodjen u Opatiji u tršćansko-koparskoj biskupiji; siromah je veliki, *bez otca*, uzornoga ponašanja a V. razred njemačke pučke škole u Gracu svršio je *s odlikom*. Osim toga obvezala se majka prositelja pismeno, da će mu pripraviti potrebito odjelo, knjige i ostale školske potrebe, a prositelj sam obećaje, da će se posvetiti svećeničkom stališu. Molba Munićeva bijaše mu vraćena okolo 5 ili 6 septembra sliedećom opazkom na naledjici: „*Vraća se molitelju* s opazkom, da se za predstojeću školsku godinu nije moglo uvažiti njegove molbe radi pomanjkanja mjesta.“

Ovo je suha činjenica, a sada dozvolite nam nekoliko opazka. Koliko je nama poznato, ustanovio je blagopokojni biskup *Dobrila* svoju zakladu u prvom redu za odgoj hrvatske i slovenske mladeži srednjih i visokih škola ove biskupije. Ako je tomu tako, tada bi se imalo ustanovu njegovu štovati i provadjati i to tim više od onih, koji su za to postavljeni. Mi znamo, da imade uvjek dosti molitelja za biskupsko sjemenište, ali imalo bi se u obzir uzeti najsiromašnije i najvrednije. Naš Munić je siromah i vrlo vriedan. Znademo i to, da se navadno neuzimlje djake u prvu godinu gimnazije, ali od toga običaja ili propisa odustalo se je do sada na korist *talijanske gospodske* djece pak, se je moglo učiniti iznimku i za siromaha Hrvata. I ove godine — ako smo obaviešteni dobro — primilo se u to sjemenište talijanske djece na preporuku neke zagrižene talijanske osobe iz ovih strana. Sada se Munić klati kod kuće.

I jedan drugi slučaj ražalostio je naše pučanstvo u ovih stranah. Poznati naš rodoljub i trgovac g. Kundić molio je ustmeno, osobno, i po prijateljih, da mu se uzme dieté u sjemenište obvezav se plaćati sve što se bude od njega tražilo, samo da mu bude dieté pod valjanom pazkom. Obećalo se to njemu i drugim od najkompetentnije strane, nu sva obećanja i sve debele preporuke nepomogoše ništa. Mi vrlo dvojimo o tom, da se na tim sjemeništem upravlja u duhu velikoga pokojnika, nezaboravnog nam Dobrile.

Otvoreno pismo. Prvak tršćanskih Slovenaca g. Ivan vitez Nabergoj upravio je na ministra-predsjednika g. grofa Thuna putem „*Edinosti*“ otvoreno pismo, u kojem ga upozoruje na najnovije dogodjaje u Trstu i okolici, te na žalostno stanje Hrvata i Slovenaca ovdje na jugu.

Upravni sud u poslu nadgrobnih napisa. Dne 14. t. mj. bila je na upravnom sudu u Beču razprava o utoku magistrata tršćanskoga proti odluci ministarstva, kojom bijaše uništena zabrana rečenoga magistrata proti slovenskom napisu na spomeniku pokojnoga Dragutina Martelanca u Barkovljah. Upravni sud odbio je utok magistrata, jer da bijaše njegova zabrana nezakonita.

O predstojećem imenovanju ravnatelja carinarskoga ureda u Trstu kolaju razni glasovi. Talijanska klika napriječe se, da bi zasjeo na to važno mjesto jedan istarski Talijan, dočim toga nežele ni činovnici financijalna straža, ni radnici, koji rade u javnih skladištih, koje nadzire ravnatelj carinare. Mi nepitamo, da bude imenovan ni Petar ni Pavao, već zahtjevamo, da dodje na to vrlo težko i važno mjesto muž sposobani, pravedan i nepristran osobito u narodnom pogledu.

Dieljenje sv. potvrde u Zrenju. Od tamo nam pišu, da je dielio prošloga đedna, presvj. g. biskup Šterk sv. potvrdu i da su bili za tu prigodu tamošnji žarenjaci pripravili veliku demonstraciju. Radi toga da bijaše tamo više oružnika i c. k. kapelan iz Poreča. Obećano nam je obširno izvješće od tamo.

„Zavod sv. Nikolaja“. Nastojanjem rodoljubnih naših ovd. dama ustrojio se je ovdje pod gornjim naslovom zavod, koji mje stavio vrlo plemenitu zadaću, da priskrbi našoj ženskoj mladeži, koja dolazi u Trst tražiti kruha, poštenu zaslužbu u dobrih obiteljih. Tim načinom odvraća se ženska mladež od velike pogibelji, koja njoj prieti u ovakvom gradu, i pruža njoj se prilika, da si poštenim načinom pribavi svakidašnji kruh. Tko znade što je velegradska pokvarenost i kako pade lahko nejzkusna ženska mlada glava u ruke ljudskih duš nika i varalica, pozdravit će radostno ovo plemenito podnzetje naših gospodja, te će ga riečju i djelom preporučiti i podupriti. Na čelu zavoda nalazi se gdje Karla Ponikvar, a sjelo mu je ulica Stadion broj 19. Najveća zasluga radi oživotvorenja ovoga zavoda ide nenmornu gdji Mariju Škrinjar, sada blagajnicu toga družtva.

Iz Vrbnika pišu nam 16. t. mj.: Veleučeni gospodine uredniče! Preradostna, uzvišena i sveta čuvstva izpunjuju ovim časom sretnicu mi dušu. Misli moje prestižu pero, te ne mogu, nikako nemogu da Vam ma niti iz daleka opišem sve ono, što je danas ocutilo moje srce, kadno začuh u svetom hramu drevnog Vrbnika moga, kako pjeva Božju slavu, kako prikazuje nekrvnu žrtvu u milozvučnom staroslavenskom jeziku našem, svećenik Najvišega, premili naš Pastir. Zaista tuge radosnice tekle su nam u obilnosti, sreće, koje očitovaše rajska čuvstva, što je doista sviet uz sve svoje naslade dati ne može. A kako i ne bi? Kada danas presvjetli naš gospodin biskup dr. Antun Mahnić za prvi put propisva u blagoslovljenom jeziku velikih svetih apostola naših Cirila i Metoda! Riedka i uzvišena je počast ovo; štono ju ljubezni nam duhovni Otac izkaza starodavnomu našemu gradu. Pradobri naš pastiru! Hvala Ti srdačna! Svagdje i svuda pratiće Te naše molitve, naše mile uspomene. Svemogući nek Te poživi i uz Tebe i oko svetog i biednog vatikanskog uzuka, koji je starom crkvenom jeziku našem otvorio nove putéve k sretnoj budućnosti i spasu slovjenskih naroda. Živio veliki papa Lav XIII.!

* * *

Dne 27. prošlog mjeseca držao je ovdje u našoj čitaonici jedno predavanje o kršćanskom socijalizmu veleuč. gospodin Josip dr. Pavlica, profesor u goričkom centralnom sjemeništu. Mi smo mu veoma zahvalni, što je znao onako lieno obrazložiti nazore, koje ima sveta crkva o veoma važnom današnjem socijalnom pitanju. Osobito nam se svidjao njegov predlog, da si naime pomognemo sami, koliko možemo protiv onim bezdušnikom, koji izrabe siromaha čovjeka u svoje nepoštene svrhe, obogaćujuć se njegovimi krvavimi žuljevi, a to ustrajanjem sepskih posujilnica. To

Broj 40. U Trstu 27. oktobra 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripošlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cenniku ili po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom napotnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime najbližu poštu valja točno označiti.

Kamu list nedođe na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Izuzam 14. julija, 18. augusta, 8. septembra i 3. novembra.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan careviue više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Farneto br. 14.

Slogom raste male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

Kako imadu dopisivati c. kr. oblasti sa hrvatskimi i slovenskimi strankami u Primorju?

Već je evo prošlo 30 godina, što su izdani temeljni državni zakoni, pribvaćeni od zastupničke i gospodske sabornice, i potvrđjeni *„posvećeni“* od Njegovoga Vel. cesara i kralja. Velimo pod navodi *„posvećeni“*, jer se to obično označuje sa latinskom rieči „sanktionirani“, pak je tom rieči dano još veće znamenovanje čiou, kojega obavlja Njegovo Veličanstvo. Ono „posvećuje“ osnove, koje mu one dvje sabornice predlažu. Njegovim podpisom postaju osnove *„posvećenimi“*, postaju zakoni, u koje nesmie dirati nitko bezkažnjeno, kao nit u ijednu posvećenu stvar.

U temeljnih državnih zakonih je takodjer ustanova, da je ravnopravnost svih pokrajinskih jezika u školah, uredih i javnom životu pripoznata; da imadu dakle jednako pravo svi jezici svake pokrajine u školi, uredu i javnom životu, da imade to pravo kod nas u Istri i u cielom Primorju takodjer hrvatski i slovenski jezik.

Kako se je tu „posvećenu“ ustanovu, taj zakon, vršilo kod nas naprama Hrvatom i Slovencem kroz preko trideset godina do danas, to svi znamo.

Neima valjda čovjeka, koj je imao posla sa c. kr. uredi i oblastmi u Primorju, koj se nebi mogao u tom obziru potužiti.

Neima skoro broja bilo koje naše novine, koja nebi doniela pritužbe, da se ona zakonska „posvećena“ ustanova nevrši.

Neima naše, bilo hrvatske bilo slovenske občine, koja se nebi u tom mogla potužiti.

Nebijaše zasjedanja istarskoga sabora, nit carevinskoga vieća, u kojem se nebi naši zastupnici proti dopisivanju c. kr. oblasti sa svim pravom tužili.

Često se je tako rekuć smiehu izvrgavalo zahtjeve s naše strane, da se c. kr. oblasti kao i druge imadu držati članka 19. temeljnih državnih zakona, članka, koji sadržaje onu „posvećenu“ ustanovu glede prava jezika svakoga naroda. Kao da se smie smijati onomu, na što se ima pravo po Bogu, po prirodi, i po svetosti zakona!

Razni naši čestiti župnici, načelnici i pojedinci nisu se ipak dali odvratiti od zahtjeva, da se zakon vrši, pa makar imali kod toga i neprilika svakojakih. Bili su odsudjivani i na globe za to, što su zahtjevali svoje pravo, al ni tim nisu se dali prestrašiti.

Niti naši zastupnici, bilo u pokrajinskom saboru, bilo u carevinskom vieću, nisu mirovali. Kadgod njim se je pružila prilika, oni su digli svoj glas na obranu „posvećenoga“ prava, u zaštitu i obranu zakona ravnopravnosti hrvatskoga i slovenskoga jezika u Istri i Primorju.

Osobit slučaj je hotio, da se je o tom ove godine, proljetja i jeseni, u carevinskom vieću više možda iznielo na vidik nego li ikad prije.

Jedna dopisnica jednoga c. kr. kotarskoga glavara u Istri na jedno hrvatsko družtvo, dopisnica u talijanskom jeziku, izazvala je interpelaciju, ova odgovor od gospodina ministra predsjednika, a ovaj odgovor opet onu interpelaciju zastupnika g. Spinčića i drugova, u kojoj je dokazao sa tisućami primjera, da je ministar predsjednik bio krivo obavješćen, odnosno, da se sa hrvatskimi strankami nedopisuje hrvatski, kao nit sa slovenskimi slovenski!

U koliko smo obavješćeni iz najboljega izvora, već iza te posliednje interpelacije, zašli su strogi nalozi, da imadu c. kr. oblasti dopisivati sa hrvatskimi strankami hrvatski, sa slovenskimi slovenski.

Ipak i poslie toga dogodilo se je slučajeva, i mnoge, u svih kotarih Istre, pa i njekih Goričke, u kojih se nije držalo tih naloga. To najbolje kaže u našem listu već priobćena interpelacija naših zastupnika od 4. t. m. To isto kažu i interpelacije, koje danas donašamo.

Njeke c. kr. oblasti nesamo da nisu htjele dopisivati hrvatskim strankam hrvatski, nego su poslale posebne činovnike, da rieše talijanske spise, koje hrvatske stranke nisu htjele primiti; grozile se, da će jih još poslati; i to uvjek na troškove dotične stranke, koja nezahtjeva drugo, nego pravo „posvećeno“ zakonom.

U krugovih zastupnika, i najmirnijih svih stranaka, pobudile su te interpelacije veliku uznjanost. Postupak odnosnih c. kr. oblasti smatraju nečuvenim, groznim, nevjerojatnim. Nepojme, kako se šta takova može dogodjati na koncu 19. stoljetja, uz ravnopravnost svih naroda, u pokrajini, koje stanovnici su većinom Hrvati. I samoj c. kr. središnjoj vladi su slučajevi navedeni u interpelacijah jako neugodni. I njoj je nepojmivo, kako mogu što takova počinjati c. kr. oblasti.

Možemo javiti sa svom stalnostju, da središnja c. kr. vlada stoji na stanovištu, da se ima hrvatskim strankam, občinskim i župnim i drugim uredom, kao i družtvom i pojediucem, dopisivati hrvatski; a tako i slovenskim slovenski. Ona hoće, da se prema tomu stanovištu radi.

Dajemo to na znanje i ravnanje. Do naših je župnika, občina, družtava, pojedinaca, da se posve oživotvori svetost zakona o ravnopravnosti našega naroda i jezika, i to sa strane svih c. kr. oblasti i njihovih organa.

Svaki Hrvat u Istri ima pravo, da mu sve c. k. oblasti dopisuju hrvatski; svaki Slovenac u Istri i Primorju, da mu dopisuju slovenski.

Ako bi se ipak koja c. kr. oblast branila dopisivati hrvatski, odnosno slovenski, onda nek se naš čovjek ili stranka bezodvlačno prituži na višu c. kr. oblast, predstojeću onoj, koja se brani; n. pr. proti c. kr. kotarskoj oblasti na c. kr. namjestničtvo u Trstu; proti ovomu na c. kr. ministarstvo nutarnjih posala u Beču.

Bez straha i bez obzira nek svaki zahtjeva svoje „posvećeno“ pravo.

Bez straha i bez obzira nek se prituži na neposredno višu oblast, ako mu se tomu zahtjevu nezadovolji.

Dobro će biti, ako se takve slučajeve javi bezodvlačno takodjer našim zastupnikom, pa bilo zasjedanje ili ne. Uzajamnim radom učinit će se kraj zulumu i oživotvoriti svoje sveto pravo na cieloj crti. Što Bog usporio!

Crkva i naš jezik.

Kad smo nazad njekoliko vremena pisali članak pod naslovom: *„Židovi i framasuni u crkvi“* nismo sa nadali, da će nam tako brzo dozreti plod njihovog upliva. Bez oklievanja moramo danas reći, da akcija započeta i sada njekako posvećena besjedom *„Zbora za obrede“* u Vatikanu proti našemu jeziku u crkvi, nalazi odobrenje *samo* kod Židova, framasuna i lažiliberalaca talijanskih u ovih nesretnih pokrajinah, gdje obitavaju Hrvati i Slovenci.

Što je vodilo sveti *„Zbor obreda“*, da tako postupa, da tjera naš jezik iz crkve, onaj jezik, kojim govori puk nazvan *predvidje kršćanstva*; onaj jezik, u kojem su nam prijašnji pape i biskupi davali tiskati svakojake knjige za crkvenu porabu (Rituale, Epistole, Evangjelja, Oficije velike Nedilje i za mrtve itd.), onaj jezik, s kojim nas je sveta Stolica sebi očuvala, te nismo poslušali glasa *Trubera i Dalmatina, Konzula i Jurčića, Vergerija i Frankovića*, koji su naše djedove narodnim jezikom snubili za protestanstvo, to nemože dokučiti naš razum, a još manje pretrpiti naše srce. Jerbo, ako promislimo, da su kroz stoljeća i stoljeća vriedile knjige u našem jeziku, ako se sjetimo, da su baš biskupi i pape nastojali za bolja izdanja neobhodno potrebitih *„Rituala“* i *„Slaveta“*, ako znamo, da smo skoro svi Hrvati, koji sada živimo, krštèni u *hrvatskom* jeziku, ako spomenemo veselje i radost našega puka kad je prisustvovao krasnim blagoslovom, oficijem i drugim obredom, što su se obavljali u hrvatskom jeziku — tad mi neznamo u istinu, kako da opravdamo taj najžešći udarac na hrvatsku starodavnu svetinju, ako ne da ga krstimo plodom lažnih i nepoštenih informacija i protuhrvatskih spletaka.

Zašto neima vriediti unapried ono, što je vriedilo na korist vjere i puka do sada? Zašto se ima jednim mahom uništiti starodavna svetinja hrvatskoga naroda u crkvi? Zar krst častni, što smo ga primili mi Hrvati u hrvatskom jeziku, više nevalja? Zar su svi pape i svi biskupi, koji nisu gonili iz crkve hrvatski jezik, bili na krivom putu, u bludnji, nemarni?

Liepih vremena, kad je puk mogao pratiti molitvu svećenika i s njim pjevati slavu božju, neće više biti! Crkva će ili odzvanjati tudjinskimi, zlo izgovorenimi besjedami, ili će umuknuti za pučko srce. Već se sada vidi plod toga postupka u mnogih krajevih Istre. Talijanski biskup, talijanski popi dali su *pašuš* hrvatskomu jeziku iz crkve, ali time su svuda ozlovoljili naš narod, koji postaje apatičan, koji više neće čutiti ljubavi za obrede, što ih je do sada razumio, a od sada nemože. To je žalostna istina, ali je istina, kojom će se moći podičiti pred talijanskom klikom koji biskup i njegovi pajdaši, dočim će morati odgovarati pred Bogom za taj postupak, protivan Evangjelju i duhu kršćanstva.

Žalostno je pak, da su u Rimu poslušali želje naših Židova i framasuna; a vjerni hrvatski puk, koji je svojom krvlju sto i sto puta obranio granice kršćanstva od navala divljih azijatskih čopora, hrvatski puk, koji se je samo borio *„za krst častni kiem se krsti“*, taj hrvatski puk, prezren, mora gledati, kako je ostao njegov glas — glas vapijućega u pustinji, kako neima za njeg pravde niti u Rimu.

A tek što se tiče glagoljske liturgije, što bi morali reći u tom pogledu? Nije se u Rimu nitko spomenuo, da u prijašnja vremena izdadu ovakvu poslanicu za ravnanje svećenika, u ona vremena, kad se glagoljalo tja u Kopru i Cittanovi, kad je porečki biskup *Mazzoleni* pisao u Rim, da ima pod sobom 24 župe čisto glagoljske, kad su iz Pule hodili glagoliski popi misiti u Kastav, kako pripovieda *Valvazor*, kad je puljski biskup *Joras* pisao poslanice za svoje glagoljske pope, kad..... al što da brojimo? kad je širom ciele Istre vladao staroslavenski i hrvatski jezik u crkvi na korist svete vjere, na radost puka, a na diku Boga velikoga!

Ne, tada sa nije izdala poslanica, koja bi izključila *innovacije* latinskoga jezika, ali sada, kad su nam talijanski biskupi i popi sve polatinili, sada, kad je hrvatski puk postao mrženim pastorkom u svojoj kući, sada dolazi eto i poslanica..... da se nesmie *innovirati* proti latinskom jeziku i Kakvo je danas doba, kakvi su njeki ljudi u Istri, koje nam Bog šalje valjda za podepsu, kako se već ne pazi na onu evangjeosku: *„Nolite margeritas proicere ante porcos!“* mi žalimo, da je došla poslanica one vrsti, kakva je došla, to jest štetna za vjeru i za puk.

Za talijanske svećenike sad osvjedočeni, da će svom bezobraznošću prognati naš jezik iz crkve držeć se slova poslanice; našim pako svećenikom, koji ljube hrvatski narod, medju kojim žive i uče, preporučamo, da uz razum poslušaju i srce, koje u stvarih vjere mora da ima prvu rieč. Neka posluh njihov bude *obœdientia rationalis*, da se nebude opet moglo reći s našim *Kazalijem*, da su hrvatski ljudi *„jadna tesla u tudjinskoj ruci“*.

Nepop.

Prešan predlog

zastupnika dr. *Laginje, Spinčića* i drugova.

Obrazloženje.

Pretežna većina poljodjelaca Istre nepridjela na svojem tlu i zemljištu niti iz daleka toliko žita i drugog neobhodno potrebitog živeža, koliko im treba za dotične družine kroz čitavu godinu.

Živež moraju dakle kupiti, što je moguće samo od zaslužbe na djelu, od prodaje vina i rogatog blaga, ili zaduživanjem.

Na plaću za radnju može računati samo maleni dio poljodjelskog pučanstva, jer bi inače tlo i zemljište ostalo neobradjeno.

Trsje uništio je tršni ušenac u više krajeva, i to osobito u izvanjskih občinah kotara Kopar i na kvarnerskih otocih. U drugih krajevih bio je veoma umanjen vinski proizvod radi peronospore, osobito pako radi izvanredno velike suše. U pojedinih krajevih zemlje uništila je tuča tik pred trgatbom grozdje, napose u jednom dielu mjestne občine Pazin.

Nu i tamo, gdje bijaše trgatba srednje ruke, pošlo je vino za nabavu živeža (žita, kuruze, fažola) uzetog na vjeresiju, pošto bijaše, kako je poznato, i godina 1897. loša.

O dohodcih od živinogojstva, od kojih bi se moglo prodajom blaga živeža nabaviti, nemože biti ni govora u zemlji, gdje ostaje zakon o dobavi vode mrtvo slovo, gdje se je kod veće suše, kao što i prošloga ljeta u zapadnoj Istri, moralo voditi blago napajati milje daleko, i tako žedju svakog drugog, dapače svakog treće dana utišati; gdje napokon vrlo znatne površine zemljišta, kao što je dolina Reke u koparskom kotaru, dolina Mirne u motovunskom kotaru, dolina Raše u labinskom i vodnjanskom kotaru, gdje leže jezerne i nizke livade pod vodom i pieskom, dočim bi bile po sudu strukovnjaka vrlo shodnimi za izdatno živinogojstvo.

I tako nepreostaje drugo nego li zaduživanje u zemlji, koja bijaše na glasu tečajem dvih povjestničkih doba kršćanstva kao skladište žita Italije.

Nu uredjenje vjeresije za maloga posjednika nalazi se tekar u povoju, te se ulaže glavnice iz drugih zemalja vrlo malo, a baš u poljodjelstvo Istre skoro ništa. Posliedica tomu jest, da se mora ladanjsko pučanstvo pod vrlo nepovoljnimi uvjeti zaduživati, u koliko jošte u obće nadje vjeresije, postajuć tim političkim i narodnim robom svojte, koja ili nezna ili neće zemlju pridiguuti.

Treba li Istra dobrohotnog postupanja i za iole povoljnih ljetina, to je upravo neizbježiva dužnost vlade jedne napredne države, da priteče obilato na pomoć tamošnjemu pučanstvu u osobito slabih godina, kao što bijaše prošasta i ova.

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

„Poziva se c. k. vladu, da se dade bezodvlačne točno obaviestiti o veličini nevolje seljačkoga pučanstva, prouzročene raznimi elementarnimi dogodjaji u Istri, i o predstojećoj pogibelji pravog glada u različitih krajevih pokrajine, te polag uspjeha tih izvida dotičnomu pučanstvu priteći na pomoć podporom iz državnih blagajna, i ako je potrebito putem izvanredne vjeresije.“

Predstojeći predlog imade se uzeti

bezodvlačno u razpravu svimi u §. 42 pravilnika predvidjenimi kraticami.

U Beču, 18. oktobra 1898.

Dr. Laginja, Spinčić, Žičkar, Perić, dr. Ferjančić, Vencajz, Zore, dr. Krek, Biankini, dr. Gregorčić, Hajek, dr. Stránský, Wachnianyn, Pogačnik, Kušar, dr. Žitnik, Berkr, Kulp, Schwarz, Formánek, Horica, Barvinsky.

Predsjednik javlja na to, da će biti ovaj prešni predlog uručen na temelju §. 31. pravilnika proračunskomu odboru.

Interpelacija

zastupnika *Spinčića*, dr. *Laginje* i drugova na njegovu preuz. gosp. ministra predsjednika kao upravitelja ministarstva nutarnjih posala i na njegovu preuzv. gosp. ministra za bogoštovje i nastavu.

U interpelaciji prvoimenovanih i drugova od 4. oktobra t. g. na njeg. preuzv. g. ministra predsjednika i upravitelja ministarstva nutarnjih posala, bijaše navedeno medju ostalimi takodjer i slučaj, da je predsjednik c. kr. kot. školskoga vieća u Malom Lošinju proglasio u mjesecu marču t. g. talijanski jezik kao razpravni za sjednice onog kot. školskoga vieća i odmah zatim zabranio jednomu članu istoga vieća govoriti hrvatski; da je nadalje bio odnoseći se utok na c. kr. zemaljsko škol. vieće za Istru u Trstu koncem junija t. g. a limine odbijen, i da je u jednoj sjednici kot. školskoga vieća u mjesecu juliju istomu članu zabranio predsjednik govoriti hrvatski.

Po novih obaviestih zaključilo je ces. kr. kotarsko školsko vieće u Malom Lošinju u jednoj sjednici od dne 17. marča t. g. većinom glasova, da se imade, kao do sada, talijanski jezik rabiti u sjednicah. Ovaj zaključak proglasio je predsjednik pravomoćnim i na temelju istoga zabranio je ponovno jednomu članu govoriti hrvatski.

Odnoseći se utok dotičnoga člana odbilo je a limine c. k. zemaljsko školsko vieće za Istru u Trstu dne 25. junija t. g. s opazkom, da rekurent neima kao član c. k. kot. školskoga vieća prava podnašati utoke proti zaključkom istoga vieća.

Čudnovate i vrlo značajne pojave!

Jedno c. k. školsko vieće za kotar, koji broji preko 30.000 Hrvata i 8000 Talijana, jedno c. kr. školsko vieće, u kojem jedan c. kr. profesor i jedan c. k. kot. nadzornik sjede, bez čijih glasova nebi odnosni se zaključak moglo stvoriti, zaključuje većinom glasova, da se imade u istom kod sjednicah rabiti, kao i do sada (kao da bi dosadašnji postupak podao jednoj nezakonitosti kriepost zakona i kao da bi vieće moglo svojim članovom oduzeti njihova prava) talijanski jezik kao razpravni.

Predsjednik c. k. kot. školskoga vieća, jedan c. k. kotarski kapetan, ne zaustavlja provedbu takovog zaključka, koji se protivi zakonom i koji je stvoren većinom glasova, koštо mu to pravo pripada po §. 28 zemaljskoga školskog zakona za Istru od dne 27. julija 1875, već ga proglasuje pravomoćnim i postupa odmah i kasnije po istom.

Član, koji se je tim postupkom čutio povriedjenim u svojem nepobitnom pravu, morao bi po načelima c. kr. zemaljskog školskoga vieća šutiti i nebi se smio radi nanešene mu krivice u kojem mu drago obliku i gdjegod pritužiti. Na taj način mogle bi nastati najkrupnije povriede zakona, a da se ih nebi moglo izliečiti. Istina je doduše, da dobiva c. kr. zemalj. školsko vieće zapisnike sjednica i da bi isto moglo uništiti protuzakonite zaključke, koje tamo nadje; ali posvema je moguće, da bi mogao ostati zaključak dapače i hotimice neopažen, ako nebi nitko na njega opozorio ili se proti njemu izrazio, što se može takodjer tim više predpostaviti, što je bio već pred pol godine zaključak stvoren i u to vrieme utok proti njemu oubit, zaključak pako, u koliko je poznato, nije bio u to dugo vrieme dignut.

Pošto je naznačenim zaključkom c. k. kot. školskoga vieća u Malom Lošinju, da se ima naime u sjednicah istog rabiti kao razpravni talijanski jezik, povriedjeno po članku 19. alinea 2. zakona od 31. decembra 1847. br. 142 državnim temeljnim zakonom zajamčeno pravo;

pošto nije predsjednik ovoga kotarskoga školskoga vieća ovaj zaključak kao nezakonit zaustavio, premda je nato bio obvezan na temelju §. 28. zemaljskoga zakona od dne 27. julije 1875, već istoga upotrebio proti jednom članu;

pošto je c. kr. zemaljsko školsko vieće dotični utok onoga člana a limine odbilo, i pošto se to protivi medju ostalim i pravu sadržanom u 13. članku državnog temeljnog zakona o obćenitih pravih državljana, koje im se nemože oduzeti jednim zaključkom vieća;

pošto c. kr. zemaljsko školsko vieće već pol godine priznaje ovaj nezakoniti zaključak pravovaljanim, uslobadjaju se podpisani podnesti na njegovu preuzv. g. ministra predsjednika kao upravitelja ministarstva nutarnjih posala, komu je nesamo predsjednik c. k. kotarskog školskog vieća, već i predsjednik c. kr. zemaljskog školskog vieća podredjen, i na njegovu preuzv. g. ministra za bogoštovje i nastavu, komu su podredjene c. kr. školske oblasti i njihovi organi, sliedeći upit:

Jesu li Vaše preuzvišenosti voljne narediti shodna:

1. da se uništi nesamo zaključak c. k. kotarskog školskoga vieća u Malom Lošinju, po kojem je talijanski jezik proglašen razpravnim jezikom istog, nego i odluka c. kr. zemaljskog školskog vieća za Istru u Trstu, kojom se je dotični utok *a limine* odbilo i da se time članovom c. kr. kotarskog školskoga vieća u Malom Lošinju pusti na volju, da se posluže po volji hrvatskim jezikom?

2. da već jednom poštuju c. kr. političke i školske oblasti prava Hrvata, koja su im zajamčena državnimi temeljnimi zakoni?"

Beč, 18. oktobra 1898.

Spinčić, dr. *Laginja*, dr. Dyk, Vencajz, dr. Stojan, dr. Žitnik, dr. Trumbić, Vilim Pfeifer, Barvinski, Wachnianyn, Povše, Pogačnik, Biankini, Perić, dr. Krek, dr. Engel, Březnovský, Brdlík, Kryf, Loula."

Interpelacija

zastupnika *Spinčića*, *Dr. Laginje* i drugova na njeg. preuzvišenost g. ministra predsjednika i upravitelja ministarstva nutarnjih posala.

U interpelaciji prvoimenovanih i drugova od dne 4. oktobra t. g. opisano bijaše medju ostalim i postupanje c. kr. kotarskog poglavarstva u Malom Lošinju sa župnim uredom, odnosno sa župnikom iz Baške u pogledu uporabe jezika.

Kao dodatak k onomu, što je tamo rečeno, časte se podpisani njeg. preuzv. g. ministru predsjedniku i upravitelju ministarstva za nutarnje poslove dati sliedeće do znanja:

Dopisom spomenutog c. kr. kotarskog poglavarstva od dne 22. septembra 1898. br. 9154 zahtjevalo se je od spomenutog župnika platež od for. 11.56 novčića za putne troškove izloženog komesara u Krku gosp. Gvida Polleya zato, što je dne 3. septembra 1898 došao u Bašku radi riešenja jednog talijanskog dopisa.

Dopisom istog c. kr. kotarskog poglavarstva od dne 1. oktobra 1898. br. 196/Pr. bijaše istomu župniku opetovano poslano službeno, talijanskim naslovom, napisano pismo c. kr. kotarskog poglavarstva br. 8959 (ili 8953) i zahtjevalo se od njega, da otvori i rieši ovo službeno pismo, jer da će se u protivnom slučaju opet koga poslati u Bašku na župnikove troškove i da će se troškove političkom eksekucijom utjerati. Dodaje se tomu, da će c. kr. kotarsko poglavarstvo u buduće nastojati, da udovolji u narodnom pogledu želji, koju je izrazio župni ured vraćanjem talijanskih dopisa i to u koliko mu bude moguće po silah, koje mu stoje u uredu na razpolaganje.

Sličan dopis bijaše odaslat od c. kr. kotarskog poglavarstva u Malom Lošinju i na načelnika u Vrbniku. Ovaj glasi doslovno:

„Br. 196/Pr.

Cienjenom gospodinu načelniku
u Vrbnik.

Dočim vraćamo privite spise u poslovima prenešenoga djelokruga pozivljem to ugledno poglavarstvo da je prima i da obavi naloge u istih sadržane i da izvjesti o ovršenom u roku od 8 dana.

Za slučaj da nebi se ovomu nalogu zadovoljilo, podpisani bio bi prisiljen dati ovršiti rečene naloge po posebnom odaslaniku, koga bi se poslalo tamo na troškove tamošnjega ureda.

U buduće pisuće će tražiti, da zadovolji želji u narodnom obziru koju je taj ugledni ured neposredno (sic!) izrazio vraćanjem spisa, u koliko to bude moguće po silah, kojima razpolaže ovaj ured.

Lošinj, dne 1. listopada 1898.

C. kr. kotarski poglavar
Zuech m. p."

Ovaj dopis c. kr. kotarskoga poglavarstva na načelnika u Vrbniku sastavljen je, kako se vidi, hrvatski. Istim se ponovno šalju u talijanskom jeziku sastavljeni dopisi c. k. kotarskog poglavarstva obćinskom glavarstvu u Vrbnik, koje ih je bilo povratilo baš zato, jer su talijanski sastavljeni, i zahtjeva se od obćinskog glavarstva, da ih primi, da izvrši naloge u istih sadržane i da izvjesti o ovršenom u roku od 8 dana. Sve to pod prietnjom, da ako se nebi nalogu zadovoljilo, da će se poslati na troškove obćinskog glavarstva posebnog odaslanika u Vrbnik, koji će ih ovršiti, a dodaje se k tomu, da će u buduće kotarsko poglavarstvo nastojati, da zadovolji u narodnom obziru želji, koju je obćinsko glavarstvo izrazile vraćanjem spisa, pisanih talijanskim jezikom, u koliko bude to moguće po silah, kojima razpolaže c. kr. kotarsko poglavarstvo.

Bilo bi već skrajno vrieme, da se stane na put takvom postupku c. k. oblasti.

C. k. kot. poglavar utiče se presidijalnom dopisu. On se izravno grozi načelniku, da će na troškove obćinskog glavarstva odaslati posebnog odaslanika, i posredno time, da označuje talijanski sastavljene dopise kao takve, koji spadaju u prenešeni djelokrug, kao da bi se obćinskim glavarstvom za nagradu što preuzimaju terete prenešenog djelokruga, oduzelo njihova najsvetija prava.

Takve dopise ne može se drugačije imenovati nego izazivanja, koja prkose zakonu, pravu i pristojnosti. Možebiti će ih tko tumačiti, kao da se je istimi htjelo ugled c. kr. kot. poglavarstva štititi. Ali onaj, koji je svojim nepravednim postupanjem svoj ugled izgubio, nemože se na istog pozivati, a ugled sam dade se uzdržati samo pravednim i zakonitim postupanjem.

Uz izazivanje sadržavaju oni dopisi i pretvaranje, koje se sastoji u tome, što su sastavljeni u talijanskom jeziku, kao da nije bilo do sada poznato c. kr. kotarskomu poglavarstvu, da hrvatske stranke žele i zahtjevaju hrvatske dopise; oni su i poruga, što obećaju, da će se nastojati hrvatski pisati u koliko bude moguće po silah, kojima razpolaže kotarsko poglavarstvo. Sile bile bi tu, ali ako volja manjka, može svaki čas nastati mogućnost, da hrvatske stranke dobe talijanske dopise.

Pošto što takva u pravnoj državi niti časa trajati nebi smjelo, uslobadjaju se podpisani podnesti na njeg. preuzvišenost gosp. ministra predsjednika i upravitelja ministarstva nutarnjih posala sliedeći upit:

„Jeli njeg. preuzvišenost sklona:

1. bezodvlačno odgovoriti na interpelacije u pogledu uporabe jezika u Istri i cielom Primorju od 4. oktobra, odnosno od 6. maja 1898?
2. bezodvlačno na put stati gori opisanom postupanju c k. kotarskog poglavarstva u Malom Lošinju?

Beč, 18. oktobra 1898.

Spinčić, dr. *Laginja*, Vencajz, Barwinski, dr. Stojan, Vilim Pfeifer, dr. Žitnik, Wachnianyn, Povše, Pogačnik, Biankini, Perić, dr. Trumbić, dr. Krek, Loula, Kryf, dr. Dyk, dr. Engel, Březnovský, Brdlík"

Interpelacija

zastupnika *Spinčića*, dr. *Laginje* i drugova na njeg. preuzv. g. ministra predsjednika i upravitelja ministarstva nutarnjih posala.

Zadnjih dana razposlala su c. k. kotarska poglavarstva na obćinska glavarstva u Istri i u obće Primorja, i to i na ona, u kojih stanuju izključivo Hrvati i Slovenci, sliedeće oglase, koje se je imalo dati pučanstvu do znanja:

„Nr. 16045/V. de 1898

Avviso d'asta.

Per deliberare l'impresa della somministrazione triennale del pietrisco occorrente per la manutenzione del ruotabile delle strade erariali del Litorale negli anni amministrativi 1899. 1900, 1901 *(itd.)*

Dall'i. r. Luogotenenza del Litorale.

Trieste, settembre 1898."

Pošto je njeg. preuzvišenost g. ministar predsjednik u odgovoru na interpelaciju od dne 21. aprila t. g. medju ostalim izjavio, da sve oblasti u Istri izdavaju obćenite oglase u svih zemaljskih jezicih; i pošto je gori navedeni obćeniti oglas „Avviso d'asta" izdan od oblasti samo u talijanskom jeziku takodjer i za čisto slovenske, odnosno hrvatske obćine, uslobadjaju se podpisani podnesti na njeg. preuzvišenost g. ministra predsjednika i upravitelja ministarstva nutarnjih posala sliedeći upit:

1. „Kako može njeg. preuzvišenost gori spomenuti oglas c. k. namjestničtva u Trstu, koji je bio sastavljen samo u talijanskom jeziku i koji je izdan bio za obćine Istre i cieloga Primorja, dovesti u sklad sa odnosnom izjavom, danom u sjednici carevinskog vieća dne 21. aprila 1898?

2. Jeli voljna njeg. preuzvišenost svom odlučnosti, koja odgovara pravednosti jedne vlade, stati na put neredu, koji u Istri i u Primorju u pogledu porabe jezika podržaju c. kr. oblasti, i koji je bio opisan u odnosnih interpelacijah od dne 6. maja i 4. oktobra t. g., na koje se ni danas nije odgovorilo?

Beč, 18. oktobra 1898.

Spinčić, dr. Laginja, Barwinski, Vencajz, Vilim Pfeifer, dr. Stojan; dr. Žitnik, Wachnianyn, Kryf, Loula, Povše, Pogačnik, Biankini, Perić, dr. Trumbić, dr. Dyk, dr. Krek, dr. Engel, Březnovský, Brdlík."

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 26. oktobra 1898.

U carevinskom vieću razpravlja se o privremenom državnom proračunu. Jučer govorili su glavni govornici. Niemac Hofmann govorio je proti proračunu, jer da Niemci nemogu glasovati vladi ni privremenog proračuna dok neukine poznate jezikovne naredbe. Za proračun govorio je kao glavni govornik češki zastupnik Dr. Herold, koji je oštro napao Niemce i socijaliste. On reče medju ostalim, da je češki narod nezadovoljan, i da neće klonuti duhom u borbi dok si neizvojšti sve ono, što jurve uživaju Niemci.

Zatim je vieće prihvatilo predloge proračunskoga odbora, da država priteče u pomoć pučanstvu radi povodnjah, suše, tuče itd. Ujedno bijaše prihvaćena molba zastupnika Vukovića i drugova, da vlada pruži pomoć potresom oštećenim Sinjanom. U istoj sjednici stavili su zastupnici *Spinčić* i *Laginja* prešan predlog, da vlada pomogne povodnjom oštećenim občinarom mjestne obćine Boljun u Istri.

U nagodbenom odboru izjavio je dne 24. t. mj. grof *Zedwitz*, da je sadašnja nagodba bolja nego li njezin glas. Radi toga će on i njegova stranka glasovati za to, da se osnova primi za podlogu podrobne razprave. Zast. Wachnianyn izjavi takodjer, da će on i njegova stranka glasovati za osnovu.

U subotu imali su odaslanici *„slavenske krščansko-narodne sveze"* viećanje sa ministrom predsjednikom o zahtjevih, koje bijaše već desetak dana prije sveza izručila pismeno grofu Thunu. Kod tog viećanja sudjelovali su u ime Hrvata zastupnici *Bulat* i *Spinčić*, u ime Slovenaca *Berks*, *Ferjančić*, *Povše* i *Šuklje*, u ime Malorusa *Barwinski* i *Wachnianyn*. Prisustvovali su viećanju i poljski zastupnici *Bilinski* i *Jaworski*. Viećanje je trajalo četiri sata. Slovenskim listovom javljaju iz Beča, da je vladin odgovor glasio dielomice ugodno, dielomice neugodno. U mnogih pitanjih da je vlada zadovoljila zahtjevom sveze, a za druge, da je odgovorila, da se još nemože izjaviti o njima. Malcrusi da su posve zadovoljni, manje Hrvati i Slovenci.

U madjarskom saboru poprimila je opozicija oružje njemačkih lievičara u carevinskom vieću. ona tjera naime obstrukcija.

Hrvatski ban pozvao je vidjenije članova vladine stranke i više zemaljske činovnike, da razpravljaju predbiežno o zemaljskom proračunu za 1899.

O položaju u Srbiji javljaju francezkim novinam, da bi reć, da se je kralj Aleksander posvadio sa svojim otcem. U Parizu da se je kralj obvezao izplatiti sve dugove svoga otca, koji iznose do osam milijuna franaka, da tako može Milan ostaviti Srbiju i živjeti u inozemstvu bez straha, da će mu vjerovnici zanovetati.

Bugarska narodna skupština ili *„Sobranje"* sastati će se dne 26. t. mj. Odsnosni kneževski dekret jur je priobćen.

Ruski ministar vanjskih posala grof Muravjev zapustio je Beč. Iza audiencije, koju mu je podielio cesar i

Dalje u prilogu.

timi biakterijami došao je u doticaj sluga bečke medicinske škole Bariš, okužio se i nakon 3—4 dana umro. Liečnik dr. Müller, kojiga je liečio i koji je bio lani u Bombaju u najvećoj pogibelji okuženja, okužio se i umro od kuge. Sada su bolestne od iste — reć bi — tri ženske, dvie bolničke poslužnice i jedna milosrdna sestra. Ove bolne su posvema osamljene. Liečnici i u obće zdravstveni strukovnjaci tvrde, da neima pogibelji za šire obćinstvo.

Slavnomu uredničtvu „Naše Sloge“) Obzirom na dopis iz Boljuna u „N. Sl.“ od 20. ov. mj. br. 39. zahtjevam na temelju §. 19. tisk. zakona sliedeći izpravak:

Nije istina, da ja neumorno napadam na družbu sv. Cirila i Metoda za Istru; a istina je, da sam i ja darovao štogod za ovu družbu, možda još više nego g. dopisnik iz Boljuna.

Nija istina, da sam ja govorio 28. Augusta kod propovjedi o Jubilejskoj zabavi, nego ja sam po propovjedi samo rekao, da neka ne idu na plesne zabave, budući da je slaba letina, suša i da mnogi moraju hranu kupovati na poček, a plesne zabave su drage i pogibeljne.

Nije istina, da je moje stado baš obratno učinilo, no ga sam ja upičivao, t. j. da je sve, mlado i staro, mužko i žensko dohrlilo na priredjenu zabavu; a istina je, da je iz Boljunske župne obćine samo kakvih 129 osoba došlo na zabavu, dakle po prilici 10% i da je mnogo od ovih otišlo prije nego se je počelo plesati; dakle bilo jih je jako malo, koji su od mojega stada (polag dopisnika) obratno učinili.

Toliko za sada, i ako hoće ta moj „prijatelj“ još mene napadati, neka u buduće podpiše njegovo pošteno ime, da čeju Boljunčani poznati, tko je taj njihov veliki prijatelj, koji daje u javnost u njihovo ime ozloglašenje njihovoga duhovnoga Pastira.

Boljun 24. Oktobra 1898.

Fran Matičić.
župk.

*) Priobćujemo gornji izpravak bez kakve promjene puštajuć g. dopisniku zadnju riečˇ. Op. Ured.,

Neprijatelj čovječanstva Slabe posljedice, koje dolaze od uživanja obične kave, ustanovili su već davno liečnici: Kava takova djeluje osobito neugodno na živce i srdčano mišico. Ona prouzročuje i razstrojstvo živaca te istu kap, to njoj se punim pravom reći može, da je neprijatelјem čovječanstva. Radi toga odvratilo se je na hiljade i hiljade družina od te kave te uživaju sada na veliku korist zdravlja glasovitu Katreiner-Kneipovu sladnu kavu, koja kao primjesa k običnoj kavi, ovoj oduzimlje slaba svojstva. Ona se uživa i sama najboljim uspiehom. Kod nabave te kave valja paziti na izvorne zavitke, koji nose ime Kathreiner i sliku župnika Kneipa.

Listnica uredničtva.

Gosp. dopisniku iz Boljuna. Kako vidite priposlano nam je g. M. izpravak, što mu ga je valjda sastavio učitelj A. D., koji je i naslov na pismu napisao. Reć bi da se ova dvojica u „visokoj“ politici slažu! Zdravo!

Gosp. Rokac — Ricka. Stiglo nam tokar jutros. Živio!

Gosp. „Orljak Vice“. Izvolite poslati; ako nije preobširno, upotrebiti ćemo. Živio!

Gosp. x + y u P. Zahvalniji biti ćemo Vam ako pišete što jednostavnije kako bi to lagje naš puk razumio. Kojekakvo filozofiranje priobćeno u govedarštini, nije za prosti puk. Jednostavno dakle i prosto bez suvišnog maštanja. Da ste nam zdravi!

Listnica uprave.

Nadalje uplatili su za „N. Sl.“ p. n. gg.: S. Vj. Sv. Lovreč Pazen. 5.— B. E. Podgrad 2.50 M. V. Sv. Vital 5.— L. J. Krkavce 2.50. G. Dr. A. Mali Lošinj 2, O. J. Mali Lošinj 2.50 R. M. Mulinska 2, L. P. Sv. Lovreč Labin 1.— K. F. Čunski 2.— V. J. Boljun 5.— R. I. Kringa 5.— Z. P. Gračišće 1.—, G. M. Trst 5.—, Grudj, strelјana Zagreb 12.50, Š. A. Vinica 10.—, C. F. Trst 5.—, (Sliedi.)

Dr. Gajo Schwalba

liječnik-kirurg
ordinira od 11—12 sati
Pula, Via Sergia (Corso) br. 6.
II. kat.

Prodaju se

tri posjeda u vinorodnom kraju srednje Istre, sastojeća svaki od kuće sa štalami, vrtova, vinograda, oranica, maslinika, sjenokoša, pašnjaka i šuma, obsežna po prilici: jedan 15 ha i 7 a ili 26 rali; drugi 7 ha i 70 a ili 13 rali; a treći 18 ha i 90 a ili 37 rali. Pobliže kod odvjetnika D.ra M. Trinajstića u Buzetu (Istra).

Sposobne agente

traži jedno osjeguravajuće družtvo na život uz povoljne uvjete. Ponude neka se šalje na upravu ovoga lista.

Izvrstna vina

razne vrsti nudja na prodaju uz jamstvo
Stjepan Dulčić
Brusje na Hvaru (Dalmacija)

VINSKU BURAD

(posudje)
sa raznolikim sadržinama;
prodaje
Gedeon Štandnar
u Krapini (Hrvatska).

FILIJALKA
C. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.
Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnovi odkaz	2½%	30-dnovi odkaz	2%
6- „	2¾%	3-mesečni „	2½%
30- „	3%	6- „	2¾%

Za pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstr. velj., stopijo novo obrestne takse v kreposť z dnem 19. oktobra, 28. oktobra in odnosno 15. novembra t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.
V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice
za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo Reko, kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd, — brez troškov

Kupnja in prodaja
vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov proti odbitku 1%, provizije.
Iskano vseh vrst pod najumešnejšimi pogoji.

Predujmi
na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Kredit na dokumente v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih
Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.
Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.
Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem cursu.
Trst, 15. oktobra 1895.

OBĆE KREDITNO DRUŽTVO

u Ljubljani, Dvorni trg br. 3.

prima te izplaćuje štedioničke uložke svaki dan; kamati 4½% polumjesečno ili 4% od dana kad se uloži do dana kad se digne.

U tekućem računu (Giro-konto) računaju se kamati od dana uložka do dana kad se novac digne po 3½%.

Rentni porez plaća samo družtvo.

Posude i kredit u svakom obliku; kamati su po 5½% i po 5% bez dalnjih troškova ili prispjevaka.

Pošto-štedioničke položnice i tumačenja daje se bezplatno u pisarni ili poštom.

Članove prima se iz naših pokrajina, valja samo sa izjavom pristupa javiti koliko se želi imati glavnih dielova po f. 100.

Službene ure od 9—12 prije podne te od 3—5 poslije podne.

Dio I.
Hrvatski pokret u proljeću g. 1848.
Sa slikom
bana grofa
Josipa Jelačića-Bužimskoga
Preštampano iz „Obzora“
Cieua 35 novč., poštom 40 nvč.
Strana 72

Dobiva se
u Knjižari Dioničke tiskare
u Zagrebu.

1848

Dio II.
Hrvatski pokret u ljetu god. 1848.
Sa slikom
Hrvatski sabor
4. srpnja godine 1848.
Preštampano iz „Obzora“.
Cieua 75 novč., poštom 80 nvč.
Strana 224.

Dobiva se
u Knjižari Dioničke tiskare
u Zagrebu.

THE GRESHAM

Englesko osjeguravajuće društvo na život u Londonu

Aktiva društva do 31. decembra 1897	Kruna	159 997.579 —
Godišnja uplata premija i interesa do 31. dec. 1897	„	28.823.375 —
Izplaćeno na osjeguranja i interese od postanka društ. (1848).		343.860.067 —
U godini 1897. izdano 7468 polica za glavnicu od .	„	67.331.351.91

Prospekti, cijenici i u obće sve druge informacije šalju se badava, ko god pismeno zapita od dolje imenovanog zastupstva, koje dopisuje u svijem jezicima.

Glavno zastupstvo v Trstu
Via del Teatro, N. 1, Tergesteo, Scala IV.

(Traže se svuda dobri agenti i zastupnici.)

Sve vrsti 1—12

tambura

dobivaju se kod tvrdke
J. STJEPUŠIN
SISAK.
Cienike šaljem na zahtjev svakomu franko.

Vjekoslav Mozetić

odprema putnike u sve krajeve svieta uz umjerene ciene.

Trst,
Piazza Negozianti br. 1.

G. LIKAR

u Gorici, Sjemeniška ulica broj 10

trgovac sa pisarničkimi i školskimi predmeti te svakovrstne papirnate robe uz najniže konkurenčne ciene, preporuča se svojim slavenskim zemljakom najuljudnije za mnogobrojne naručbe

Prave brnske suknene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za ruško odielo stoji samo

for. 3·10 iz dobre		
„ 4·10 iz dobre		
„ 4·50 iz dobre		prave
„ 6·— iz bolje		ovčje
„ 7·75 iz fino		vune
„ 9·— iz najfinije		
„ 10·50 iz još finije		

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kaputе, Boden, Peruvisunne, Doskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviots itd. razašilje ux tvorničke ciene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Amhof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerne uzorku.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje so posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke ciene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

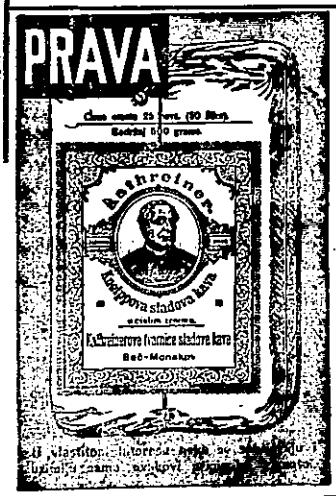

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Lepi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja. Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Phönix-Pomade

Na izložbi za njegovanje zdravlja i bolesti nika u Stuttgartu 1896. nagrađena odlikom jest po mnienju liečnika i prizn ata sa hiljadami zahvalnica. Jedino postojeće u istinu pravo i neško-

dljivo sredstvo da gospodjem i gospodi izraste podpuna i bujna kosa i ua zapriječi odmah opadanje kose i tvorenje prhuta; ona posprješuje i kod posve mlade gospode rast jakih brkova. Jamči se za uspjeh kano i za neštetnost. Lončić 50 nvč. poštom ili pouzetjem 90 nvč. **K. Hoppe,**

Beč I. Wipplingergasse 14.

Zahvalnice!!

Štovani gospodine!

Zahvaljujem Vam, što ste mi tako izvrstan liek proti kašlju i prsoboli poslali. Potrošio sam jednu bocu trputčevoga soka, pa mi je kašalj i prsobol skoro prestala. Pošljite mi odmah još 8 boco Vašega izvrstnoga trputčevoga soka a uz to i 2 omota čaja proti kašlju. Sa veleštovanjem

U Dirači, 10. listopada 1897.

Vaš zahvalni
JAKOB SUPPAN.

Trputčev sok (Spitzwegerich-Saft), koji tako izvrstno djeluje proti kašlju, prsoboli, promuklosti, težkom disanju pa i za stare bolesti, dobiva se uviek svježi u ljekarni k Zrinjskomu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg broj 20.

Neka svatko pazi na zaštitni znak, jer samo onaj trpučev sok je iz moje ljekarne; koji ima na boci sliku *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga.

Ciena boci trputčevog soka sa točnim naputkom 75 novčića.

Uz trputčev sok dobro je i gorski čaj proti kašlju rabiti.

Ciena jednog omota gorskog čaja proti kašlju sa točnim naputkom 35 nč.

Jedno i drugo šalje se svaki dan uz poštarsko pouzeće. Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kišticu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Cienjeni gospodine ljekarniče!

Tvrdje kratkoga vremena naručio sam od Vas jednu bocu pojačanih švedskih kapljica; ove su meni i mojim znancem tako dobro djelovale, da Vam se moram na tom dobrom liečku najtoplije zahvaliti. Izvolite mi za moje znance još tri boce po 80 nvč. poštarskim pouzećem poslati.

Modruš, dne 26. svibnja 1898.

Sa štovanjem
VID ZANIĆ.

Prave pojačane švedske kapljice djeluju izvrstno proti svim želudačnim bolim, popravljaju probavu, čiste krv, jačaju želudac. Od ovih se kapljica izgube sve bolesti želudca i crieva, a dobije se dobar apetit.

Treba paziti na zaštitni znak, jer samo one pojačane švedske kapljice su iz moje ljekarne, koje imadu na boci sliku *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga.

Ciena jedne boce pojačanih švedskih kapljica sa točnim naputkom 80 nvč.

Šalje se svaki dan uz poštarsko pouzeće.

Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kišticu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Naručbe, koje iznašaju 5 for. i više šalju se franko.

Vrlo poštovani gospodine!

Moja žena težala je tri mjeseca od trganja i kostoboli. Čim je počela upotrichijavati Vaše „mazilo proti kostoboli" ustala je već za tri dana, pa danas hvala Bogu nuda. Zahvaljujući se Vama na tom izvanrednom mazilu, ostajem

U Strmcu kod Stubice 12. travnja 1898.

sluga pokoran
BARTOL LISIČKI.

Mazilo proti kostoboli (Fluid) je veoma dobar liek proti trganju i kalanju u kostima, rheumatizmu, bolima u križ cah, proti prehladam, kod propuha i. t. d. Mazilo jača izmučene žile, te kriepi starce, koji pate na slaboći nogu.

Svaka boca mora biti providjena sa zaštitnim znakom t. j. slikom *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga, jer samo ono je mazilo iz moje ljekarne, koje taj zaštitni znak na boci nosi.

Ciena jedne boce mazila proti kostoboli sa točnim naputkom 75 novčića.

Svaki dan se uz poštarsko pouzeće razašilje.

Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kišticu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB
ulica br. 12

A. VINGER

ZAGREB
ulica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganeu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liečі kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krživanosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuju krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici želudačno grčevo, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti rasne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lugano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razkrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolno. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i posprješuje rast kose — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tome spada još horaksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, cvali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica, te posve nečkodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi značajnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi širo po sobi preugodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Manje bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoll Selaku liečі uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju, zadahu, rano grčevo. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sledе kuse pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobielјuju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zalha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj **Mate Mandić**

Tiskara Dolenc u Trstu

kralj, viečao je ponovno sa austrijskim ministrom za izvanjske poslove grofom Goluchovskim. Neima dvojbe, da su obojica viečali o uzajamnih odnošajih izmedju Austro-Ugarske i Rusije, te o predlogu cara Nikole za občenito razoružanje.

U Rimu sastati će se odaslanici velevlastih, da viečaju o sredstvih, koje će poduzeti proti anarhistom.

Francezko ministarstvo dalo je ostavku, jer je jučer u parlamentu dobilo nepouzdanicu, da neštiti dostatno vojsku proti navalam jednog diela štampe.

Španjolsko-američki pregovori o miru zapinju, jer zahtjevaju španjolski odaslanici, da Amerikanci preuzmu dio španjolskog duga na Kubi i na Filipinah.

Franina i Jurina

Jur. A ča su bile one puljske flajde u Valturi oni dan kad je bila krizma?

Fr. A ča ne znaš; ono je bia puljski podeštat i niki drugi dohtur.

Jur. Pak ča su tamo iskali?

Fr. A niš nisu iskali, nego su se došli malo prošetat; podeštat da se je i krizma.

Jur. A ki mu je bija za šantula?

Fr. A don Anjelo.

***

Jur. Ča su ono Čaličevi u Marčani niki dan zapirali barkune, kako oniput kad su govorili, da su kozice, a je bilo sve drugo?

Fr. A, po Franića, medig je dohoža ten novem delegatu.

Jur. Pak ča je reka?

Fr. Je reka, „che 'l ga malatia malšana“, i mu je urdina purgante i calmante zajno.

Jur. Manko, da bi mu bija urdina i ča za mazati.

***

Fr. Ča da se konta Piero silno jadi?

Jur. Vero da ja.

Fr. Ča nezna, da su pasala ona vrimena kad smo se pred talijauskimi konti tresli kako i pred onimi iz pakla.

Jur. Ako nezna će se benj navadit.

Različite viesti.

Danas osam dana neće izaći „Naša Sloga“, jer taj dan spada medju one četvrtke, koje smo u ovoj polovici godine izključili.

Glavna skupština političkoga družtva „Edinost“ obdržavati će se dne 13. budućega mjeseca u mjestu i sa programom, što ćemo u budućem broju priobćiti.

Odlikovanje na jubilejnoj izložbi u Beču dobiše gosp. Viktor Tomičić veleposjednik i predsjednik kot. gospod. zadruge Volosko, *srebrnu* medalju za vinski ocat, a gosp. Anton Sterk pom. kapetan i posjednik u Varljenih *bakrenu* medalju za vino. Čestitamo! Živili!

U Beču dne 25. oktobra. Javljamo posve u kratko dvie stvari.

Poslie oduljih razprava je slavenska kršćansko-narodna sveza izdala sinoć kasno sliedeću objavu za novine:

Sveza nalaže svojim članovom u nagodbenom odboru, da glasuju za prelaz u podrobnu razpravu nagodbenih osnova, i da udioničtvuju kod izbora u odnosne pododbore;

Sveza ostaje u desnici zastupničke kuće i očekuje od nje, da će ju poduprieti u dosegnutju i dosizanju nejprećih zahtjeva.

Zastupnik Spinčić, saznav sa dviju strana o strašnoj poplavi, što je dne 19. tek. mj. zadesila zemljište Boljunske občine i občinara, postavio je na ime svoje i dra. Laginje kao i više ostalih drugova prešan predlog, kojim se c. k. vlada poziva, da priskoči izdašno na pomoć, jedno za to da se poprave uništene ili oškodjene ceste i mostovi na Boljunštini, drugo za to, da mogu Boljunski občinari bar ponekle uzpostaviti svoje njive i vinograde.

Prešnost predloga bila je prihvaćena. Predlog je izručen proračunskomu odboru, a ovaj će u što kraće doba u zastupničkoj kući izvjestiti. Neima dvojbe, da će bit predlog prihvaćen. Medju tim će stalno poduzeti shodno i sama c. k. vlada, na koju su se obratili za pomoć i občina i kotarski cestni odbor.

† **Nikola Venier.** Prošloga četvrtka preminuo je ovdje u javnoj bolnici gosp. Nikola Venier, posjednik i zastupnik grada Pirana na istarskom saboru.

Zemaljski kapetan g. M. Campitelli javio je smrt njegovu brzojavno svim zemaljskim zastupnikom upozoriv ih, da je pogreb u subotu poslie podne u 4 sata.

K pogrebu došlo je iz Istre desetak zem. zastupnika saborske većine, te gradjana Pirana i drugih prvaka talijanske stranke. I ovdašnja talijanska laziliberalna stranka bijaše kod pogreba dobro zastupana. Od strane saborske manjine bio je na pogrebu naš urednik, koga je drug dr. D. Trinajstić brzojavno zamolio, da i njega kod pogreba zastupa. Na groblju sv. Ane ražčevrljali se talijanski prvaci Istre o *vrlinah* i *kriepostih* pokojnika. A što da kažemo mi o njemu? Ništa! Dobra nemožemo, a zlo poslie groba nesmijemo. Dosta budi rečeno s tim, da je pokojni Venier onaj dan, kad bijahu izvješene zloesretne dvojezične table u Piranu na gorke suze plakao naričuć, da je to najnesretniji dan njegovog života. Bio je do skrajnosti strastven i nepomirljiv. Bog mu se smilovao duši!

Zemaljski odbor Istre — prijatelj naših posujilnica. Iz Podgrada javljaju nam, da je tamošnjoj občini zem. odbor u Poreču zabranio ulagati občinski novac u domaća posujilnici. Sl. zem. odbor hotio bi valjda, da naše občine kupuju vriednostne papire u Poreču, da nedodje koji novi Rigo i da im je neodnese.

Školske takse u občini Lovran. Od tamo pišu nam, da je zaključilo občinsko zastupstvo utjerati od občinara školske takse kao namet (adicional). Tako će morati plaćati školske takse i občinari iz lovranske Drage, iz Visoče i Konjskoga, koji su oslobodjeni od polazka škole i koji su za zadnjih izbora sa lovranskom gospodom u isti rog puhali. Dobro im stoji, sada ih gospoda netrebaju više i *paga pantalon*!

Velika dramatička predstava biti će dne 1. novembra u redutnoj dvorani kazališta „*Politeama Rosselli*“. Osim predstave igrati će i tamburaški zbor. Očekujemo, da će naše občinstvo mnogobrojno pohrliti one večeri na ugodnu zabavu u redutnu dvoranu.

Izvanredna glavna skupština učiteljskoga družtva za koparski kotar obdržavati će se dne 2. novembra t. g. o podne u Tratu, ulica sv. Frana br. 2. I. kat. Na skupštinu pozvana su sva učiteljska družtva Primorja, dotično svi učitelji Primorja bez razlike narodnosti. Dnevni red skupštine biti će sliedeći:

1. Nagovor predsjednika. 2. Razprava o spomenici, koju se imade izručiti zemaljskim i državnim zastupnikom Primorja. 3. Izbor deputacije, koja će k Njeg. Veličanstvu 5. Razprava o troš ovih za spomenicu i deputaciju.

Želimo iskreno, da se ovomu pozivu odazove što veći broj učiteljstva Primorja i da uspjeh viečanja bude što sjajniji!

Poročka „baba“ i biskup Sterk. U zadnjem broju poročke „babe“ razbrbljao se neki talijanski tobož nepop proti presvj. g. biskupu Sterku na daleko i široko radi toga, što je presvj. g. biskup prigodom kanoničkog posjeta u oprtaljskom dekanatu pokazao tobož svoju izvanrednu ljubav do svega, što je *slavensko*, a osobitu mržnju do svega, što je talijansko.

Najviše da je morao pretrpiti onaj siromašni *talijanski* (?!) dekan Ivić iz Oprtlja, koga da je biskup tako izmučio, da je jedva jedvice živ ostao.

Mi neznamo što se dogadjalo ni u Oprtlju, ni u Zdrenjah, ni u Šterni prigodom biskupovog posjeta, ali toliko znamo pod izvieatno, da kad bismo mi proti biskupu *Flappu* deseti dio onoga rekli, što je rečeni listić proti biskupu *Sterku* izrigao, da dotični broj našega lista nebi ugledao božjega svietla.

Velika kradja u c. kr. arsenalu u Puli. Prije par dana ušlo se u trag velikoj kradji u državnom arsenalu u Puli, a tat je, kao po običaju, neki *furlan* ili *bumbar*, sami neznamo koje vrsti Talijan, imenom Lucheti.

Taj je poštenjaković već više godina vodio tu vrst zanata, da je iz arsenala kriomčario robu kući, tako, da je tu v še hiljada forinti štete. arsenalu. Čuli smo pripovjedati od pouzdane strane, da su našli u kući Luchetia 4 do 5 vreća samih odrezaka od ukradjenih koža i podplata.

Žalostno je ali istinito, da od tolikih kradja, kojim se u arsenalu u trag udje, najviše ih počine Talijani, a ipak je ta svojta osobito protežirana. Znade se pouzdano, da naši ljudi nemogu napred doći pa bili Bog zna kako sposobni, ako ne znadu njemački, dočim su čozoti Ranzato, Menetto, Sonz i drugi do najvećeg došli stupnja, a neznadu ni rieči njemački, uz to i gospoduju oni kao kakvi zapovjednici nad radnici. Blago onomu, koji je Talijan! — To za danas!

Iz Vrbnika pišu nam 22. t. mj. Izvolite gosp. uredniče uvrstiti u Vaš cienjeni list ovo par redaka, da doznade i šire občinstvo za naše ugodne časove, što smo ih proveli imajuć u svojoj sredini presvjet. i prečastnog našeg obljubljenog biskupa *dr. Antuna Mahnića*, koji je došao k nama u kanonički pohod.

Već osam dana prije, nego je imao doći k nama presvjetli biskup, opažala se po čitavom Vrbniku neka živahn st, osobito kad se doznalo, da će presvjetli držati u starodrevnom Vrbniku prvi glagolski pontifikal, da tim zasvjedoči i sam ljubav prema našoj staroj povlastici, koja nam bi toliko puta priznata od rimskih papa, a nedavno opet od slavno vladajućeg Lava XIII. —

U jutro 10. o. mj. oko osam sata počela su zvona navještati, da je već blizu presvjetli. Prem je lievala kiša ipak potečе staro i mlado pred gradska vrata, da primi što liepše svog visokog gosta i pastira. Ulice, kojimi je imao proći presvjetli, bile su iskićene narodnim trobojnicama, a pred gradskim vratima, na crkvi i župnom stanu bio je podignut slavoluk u čast visokom gostu. U devet sata počeo glagolski pontifikal. Oh, kako je bilo milo slušati iz ustiju velikog svećenika onu veličanstvenu pjesmu „Slava v' višnjih Bogu“! Vrbnik valjda nije doživio sretnijeg dana ko što je bio ovaj. Imao je doista i svojih vlastitih sinova na krčkoj biskupskoj stolici, ali nijedan mu nije od ovih izkazao toliku počast kao biskup Antun. Kad se odpjevalo evandjelje, dignuo se presvjetli biskup na propovjedaonicu i tu izrekao kratku ali krasnu prodiku u čistoj hrvatštini U puku se onaj čas zapažalo veliko zadovoljstvo, jer mu je, štono rieč, od srca k srcu govorio. Čujte ove zlate biskupove rieči: „Ti si starodavni Vrbniče, dao svetoj crkvi toliko svećenika, a i biskupa, da ti je nadjenuto ime — *Levino mjesto* — pa se možeš punim pravom tim i ponositi, ali čuvaj i nadalje onu svetu vjeru, što si ju od otaca baštinio i nosi ju u svom srcu! Moli se u svom povlašćenom jeziku za rimskog papu Lava XIII., koji ti je opet potvrdio onu tvoju staru povlasticu“. Iza svečanog pontifikala dielio je presvjetli sv. potvrdu, a sutradan dovršio i razgledao crkve, te pohodio groblje.

U nedjelju bio je svečani objed kod g. župnika, što ga ovaj priredio u čast svom visokom gostu, gdje ga i prvi pozdravi ističuć njegovu učenost i dobr tu kao profesora, neustrašivost kao pisca apologete i visoke ideale kao biskupa: „Sve za Boga, vjeru, papu, cara i narod svoj!“ Nazdravio je presvjetlomu i g. načelnik doista kratkim ali vrlo uspjelim nagovorom.

Došao napokon i dan odlazka t. j ponedjeljak u dva sata poslie podne upu tio se presvjetli u pratnji Vrbničke inteligencije, koja ga pratila jedan četvrt sata izvan Vrbnika put Baške. Pred gradom ga dočekala naša školska mladež sa svojim učiteljima, koja ga pozdravila sa burnimi „živio-klici“. Tu je progovorio njekoliko liepih rieči učiteljstvu, a onda se uputio dalje praćen neprestanimi živio klici i pucanjem mužara. Više puta se okrenuo presvjetli prema gradu, odakle su još uvjek dolazili pozdravi i odzdravljao mašuć šeširom.

Završujemo ovo par redaka i mi iskrenim poklikom: „Živio nam naš presvjetli biskupe i vodi nas pod zastavom Spasa, a mi ćemo se za Te Bogu moliti, da ti podieli dugi život Bugu na čast, našim dušam na spas, a milom nam narodu na diku i slavu!

Iz Sovinjaka (občina Buzet) pišu nam 20. t. mj. Kao drugud širom Istre, gdje stanuje naš puk, obdržavali smo i ovdje svečane zadušnice za našu blagopokojnu kraljicu Jelisavu.

Milota je bilo gledati naš puk iz sela Jermanije, Polja, Pračane, Majeri, Krtovbrega, Brda itd. itd. kako su mnogobrojno hrlili u crkvu, da se pomole za pokoj plemenite duše nesrétne kraljice.

Ona sela, u kojih stanuju šarenjaci ili prodanci, nebijahu tako rekuć ni zastupana u crkvi, dočim je ista bila puna našega dobroga puka. Tako iz sela Sirotići bila je samo jedna osoba, iz Cunici nijedna, a iz mjesta Sovinjaka samo 5. Dapače i predsjednik upravnog vieća sjajio je svojom odsutnošću. Školska djeca prisustvovala su sv. misi. Crkveni pjevači iz Sovinjaka nisu došli k sv. misi. I tako pjevao je u jednoj klupi naš zastupnik sa jednim drugom a u drugoj crkveni poslužnik sa svojim bratom. Naši pjevači iz vana bi rado pjevali u crkvi, ali im toga nedozvole Sovinjski nazovi Talijani. Mi smo se u tom pogledu i potužili na Ordinarijat, ali naš glas ostao je glas vapijućega u pustinji.

Za željeznicu Trst-Poreč Kanfanar. U sjednici carevinskoga vieća od dne 25. t. mj. predložila je vlada zakonsku osnovu, kojom se ju opunovlašćuje, da može graditi nekoje željeznice druge vrsti. Medju ove željeznice spada i ona, o kojoj se već dugo piše i govori t. j željeznica iz Trsta (postaja sv. Andrej) preko Kopra, Izole, Bujah, Mutovuna, Višnjana na Poreč i eventualno na Kanfanar, gdje bi se spojila sa državnom željeznicom. Vlada jamči za ovu željeznicu u ime države čistog prihoda for. 233.800 godišnjih. Na ovo jamstvo preuzimlje država pod uvjetom, da pokrajina, te interesirane občine Istre sudjeluju kod gradnje željeznice sa svotom od for. 700.000. Ovu ogromnu svotu imala bi dakle na sebe uzeti pokrajina Istra (blagajna njezina) i one občine, kroz koje bi željeznica prošla. Gradnja željeznice imala bi biti svršena u četiri godine.

Iz Kaštela (Kastelvenere) pišu nam 24. t. mj. U br. 27. od dne 6. t. mj, doniela je mila *„Naša Sloga“* opravdanu pritužbu proti nesretnomu župniku g. *Zobzu*, i molbu na presvj. gosp. biskupa *Sterka*, da nam dade svećenika, koji bi popravio ono, što je *Zobaz* pokvario.

U istom poslu bila je dne 10. t. mj. deputacija od 5 muževa iz našega mjesta u Momjanu kod presvj. gosp. biskupa, gdje je dielio sv. bermu. Potužili smo mu se kao pravomu otcu, a on nam obećao pomoći za 10—15 dana. Obećao nam je drugoga svećenika čim prije amo poslati, ali mi ga na našu žalost i nevolju nevidimo, premda je od tada prošlo i 20 dana.

Presvj. biskup osvjedočio se sam na našoj djeci, koju smo vodili u Momjan k sv. bermi, da neznaju skoro ništa, da su zapuščena i zanemarena, jer bez nauka u crkvi i u školi. Pomozite nam dakle presvjetli, jer naša djeca rastu kano i crni glog uz cestu.

Mi imamo ovdje talijansku školu zloesretne *„Lege“*. Učitelj je Talijan, koji nepozna našega jezika, nerazumije dakle naše djece. Kakav može biti napredak u školi, lahko svaki sam razsudi. Taj talijanski učitelj držao je dne 9. t. mj. sa domaćimi mladići javni ples, dočim bi morao narod od plesa odgovarati. Nu on je Talijan, pak mu za to neće ništa školske oblasti —

Nedavno konstituiralo se ovdje upravno vieće za našu poreznu občinu. Predsjednikom bijaše izabran posjednik Benčić a podpredsjednikom trgovac Spizamiglio. Ovaj kolovodja talijanske stranke bio bi rad postati predsjednikom upravnog vieća, ali nije mu se to posrećilo. On se je ljutio, što su naši bili pritužili se biskupu u Momjanu.

Spomenutu školu *„Lege“* trebalo je prekriti, jer je krov bio nevaljan. Taj posao predao se posredovanjem rečenog Spizamiglia poduzetniku bez dražbe, i tako će obć na imati troška preko 100 for. dočim bi drugi poduzetnici bili to djelo ovršili i za 40—50 for. To nije pravedno ni koristno za občinu, ali što čete kad kod nas više zapovjeda je lna osoba nego li sav ostali puk.

Glasoviti izpravak Dr. Kratića. Iz Voloskoga pišu nam 24. t. mj.:

Ni najmanje se nismo začudili, što je Dr. *Krstić* izpravio dopis iz Voloskoga, tiskan u broju 36. Vašeg cienjenog lista i time *htio* pobiti istinu, jerbo znamo, da mu je istina gorka. Da je sve, što u pomenutom dopisu bijaše rečeno gola istina dokaz su izjave, koje Vam ovdje prilažemo*) kao što i priložen prepis izvješća sudbenog podvornika *Ivana Struccla*, koje izvolite u dojdućem broju „N. Sl.“ tisk-ti u obranu istine. Samo pogriješi u pisanju ima se

*) G. dopisnik priposlao nam je kao dokaz istino dvi *„Izjave“* redovito podpisane svjedocima i prepis izvješća sudbenoga sluge Struccla, koji je hotio izvesti ovrhu na *Krstića*, koju je ovaj silom zapriečio. Tih dokaza netiskamo, jer nam nedostaje prostora; pošten čovjek će nam vjerovati, a nepošten nedrži ništa ni do dokaza! Op. Ured.

pripisati, što je u gornjem dopisu bilo rečeno, da je Dr. *Krstić* zapriečio dne 20 sept. t. g. silom obavu jedne ovrhe, dočim iz priloženog prepisa izvješća proizlazi, da se to dogodilo 29. sept. 1898. Dan je nuzgredna stvar, činjenica ostaje. Za isti vodi se jur kaznena predistraga. Dali je upitne večeri Dr. *Krstić* počinio više kažnjivih čina, ili je takovih bilo počinjeno na njegovu štetu, uzpostaviti će — ako u obće imade još pravde i zakona — sud, nu tvrditi već sada, da je nešto izpostavljeno ili dokazano, dok se još vodi iz traga, to je vrhunac bezobraznosti.

Vašu opazku, g. uredniče, da se kanimo stvora, koji je izdao sve ono, što mu je jednoč svetim bilo, pojmimo, nu ako se štogod piše, ne čini se radi toga stvora, radi kojega nebi ni pera umočili, nego činimo to, da — ako je u obće moguće — otvorimo našoj zavedenoj braći oči.

Podružnica sv. Cirila i Metoda za Istru u Kašteliru — imati će u nedjelju dne 30. t. m. u 4 sata poslije podne svoju osnovateljnu skupštinu sa sliedećim dnevnim redom: 1. Otvorni govor. 2. Izbor odbora. 3. Slučajni predlozi.

Sve okolnje rodoljube pozivljemo na ovu skupštinu, da bi se u ovo važno društvo upisali.

Velike demonstracije u Rovinju. Saznao sam iz posve pouzdana izvora, da su u četvrtak večer bile velike demonstracije u Rovinju. Neznam Vam reći točno kako i na koji sat su bile te demonstracije, jer mi kratka viest o tome ništa ne kaže, već da su bile te demonstracije upriličene po svih gostionah i da se je klicalo u hrvatskom jeziku: *živio Laginja!*

Uzrok tim demonstracijam, da su školske takse i pitanje radi njihovog groblja.

Svakako je značajno, da pučanstvo čisto talijanske narodnosti, ondje i u onih prilikah, gdje i kada traži pravednost, viče i kliče *živio dru. Laginji*, a ne svojim zastupnikom. Dakle bi reć, da je ipak dr. Laginja pošteniji i pravedniji nego svi njihovi zastupnici. Ja barem tako mislim, a ako oni drugačije misle, onda ćemo skoro čuti od velemnoga Bartolića interpelaciju u carevinskom vieću na cesarsku vladu: zašto su seljaci ili kopači demonstrirali proti gospodi?

Važna sjednica carevinskoga vieća. Dne 18. t. mj. stavili su naši zastupnici, članovi slavenske narodno-krščanske sveze vrlo važnih interpelacijah i predloga.

Na prvom mjestu donašamo prešan predlog radi državne pomoći siromašnom pučanstvu Istre zbog slabe ljetine. Donašamo i tri interpelacije gg. zastupnika dr. Laginje, Spinčića i drugova radi zanemarenja hrvatskoga i slovenskega jezika od strane političkih kao školskih oblastih i od strane samoga namjestničtva u Trstu.

Nu i drugi članovi iste sveze zauzeli se za svojo birače što predlozi što interpelacijami. Tako je zastupnik dr. Ferjančić sa drugovi stavio prešan predlog radi uredjenja i povišenja plaće nadzornog osoblja u državnih rudokopih u Idriji u Kranjskoj.

Dalmatinski zastupnik prof. Perić interpelirao je sa drugovi cesarsku vladu, da li je istoj stigla molba c. kr. državnih činovnika iz Sinja, koji su radi strašnoga potresa velike škode pretrpili, a uz to se za biedni narod žrtvovali, i ako je molba za pripomoć stigla, hoćeli ju visoka vlada što brže i povoljno riešiti?

Zastupnik Biankini sa drugovi interpelirao je ministra predsjednika, da li će vlada uzeti u zaštitu izseljenike iz Dalmacije u Novoj Zelandiji i da li će pomilovati izseljenike — vojnike rodom iz Dalmacije.

Ova interpelacija je važna i za naše izseljenike u dalekom svietu, koji nenalaze dovoljne zaštite radi nemarnosti ili pomanjkanja austrijskih konzula, ili koji su kao mladići prije vojničke stavnje odputovali u svieta, te nemogu natrag, bojeći se vojničkih oblasti. Za ovakve austrijske podanike, nalazeće se u dalekom svietu, pitaju interpelanti ministra predsjednika hoće li izposlovati od Njeg. Veličanstva prigodom 50godišnjeg jubileja pomilovanje, da se takovi izseljenici mogu vratiti u domovinu, a da nebudu radi vojničtva imali zlih posliedica.

Iz ovoga kratkoga izvadka razviditi će svatko, da bijaše sjednica carevinskoga vieća od dne 18. t. mj. i zanimiva i važna.

Iz Voloskoga pišu nam; (Djaci i hrvatski jezik.) Akoprem je netom *„Hrvatska Domovina“* u članku *„Tužbe iz Istre“*, medju ostalim takodjer kazala svoju nekojim našim djacima (čast vriednim izpimkam), koji, po njoj barem, ne vrše svojih najprimitivnijih dužnosti, progovori i Ti dična *„Naša Sloga“* štogod ob istim, ne bi li možda čuvši savjet Tvoj, opomenu Tvoju, krenuli pravom stazom, putem onim, kojim koracat moramo, želimo li, da dodjemo do svojih prava, do svoje slobode, jer se čini, žalibože, da opomena *„Hrvatske Domovine“* — kao i mnoge prijašnje ostaše bez uspjeha.

Naša su gospoda djaci istina svršili pučku školu sa talijanskim naukovnim jezikom, koja škola žalibože još i danas obstoji, al zato su pošli na hrvatsku gimnaziju na Rieku, odnosno sada na Sušak, učili tamo, svršili istu, a nekoji su od njih pošli i na visoke škole, pak čemu, pitam?

Za to, žalibože, da sada pomažu talijanštiri, koja i njima takodjer (čast opet velim, vriednim iznimkam) ima da zahvali, ako se jošte širi, ako se jošte bani u krajevima, gdje su netom za prošlih občinskih izbora *„jednoglasno“* bili izabrani kandidati hrvatske stranke. — Naši će djaci — govorim iz izkustva — stupili u njihovo društvo koji Taljan — njihov najljući protivnik — njemu za volju ostavit se milog si hrvatskog jezika, da začnu jezikom onim, kojim nas ruže, kojim nas psuju. Na krivom ste putu, gospodo mlada, kad tako radite. Prenite se već jednom, krenite pravom stazom, ostavite se već jednom pogubne talijanštine, želite li, da iz krajeva ovih nestane jezika, kojim govore naši najljući dušmani, da za jedno s jezikom nestane i onih, koji onako po receptu *„avite coltare“* psovahu i ružahu ljetos za prošlog zasjedanja zemaljskog sabora u Puli naše velezaslužne Spinčića, Laginju i njihove drugove.

Glog.

Slovenski tečaj kod ravnateljstva financa u Trstu. Dvorski savjetnik i ravnatelj finance u Trstu g. vit. *Zimmermann* odlučio je, da se drži šestmjesečni slovenski tečaj za sve one činovnike ravnateljstva finance u Trstu, koji se žele naučiti toliko slovenski, da uzmognu sa slovenskimi strankami obćiti.

Koncerat. „Hrvatsko pjevačko družtvo — Jadranska Vila“ — na Sušaku priopćilo nam je poziv na koncerat, što ga priredjuje svojim članovom u subotu dne 29. t. mj. na Sušaku. Na programu nalazi se zanimivih točaka za pjev, tamburanje, glasovir itd. Medju ostalimi točkami nalazimo i novi zbor našega zemaljaka g. M. Brajše: „Nedajmo se!“ Početak koncerta u 8 sati i pol. Pristup imadu samo članovi i pozvani gostovi.

Varljeni — občina Kastav — pišu nam 18. t. mj. U našem mjestancu imali smo nedavno riedke svatove. Oženio se naime naš starac poštenjak Vjekoslav Trinajstić, po domaću Širolić u dobi od 74 godina sa udovom Katarinom Kinkela iz Zvoneće. Na piru bijaše vrlo veselo u pjevanju onako po domaću ili po starinsku nebijaše ni konca ni kraja. Kod toga veselja nismo zaboravili ni na žalostne. Sabrali smo naime for. 3·10 za našu plemenitu družbu sv. Cirila i Metoda.

Smijali smo se od srca kako je vikao neki Frane Kinkela iz Zvoneće, da on neda ni krajcare za hrvatske škole. A znate li zašto? On je mačji i putovao je kao takav u svoje vrieme u Poreč sa Fritaljom. Zar nije pomilovanja vriedan čovjek iz Zvoneće, koji neće da znade za hrvatske škole. Bog mu prosti!

Strašna povodanj u občini Boljun. Od tamo pišu nam 26. t. mj. Dne 19. t. mj. usljed neprestane kiše narasla je voda Boljunščice tako, da se prelila preko korita potoka, te počinila diljem čitave mjestne obćine neprocienjivih štetâ. — U poreznih občinah Brest, Vranja, Sušnjevica itd. — u obće u svim onim selima, koja leže il u klancima okolišnjih gora il na položitih ravnicah Boljunščine, zemlja oranicah i vinogradah odnešena bi od zatorne sile vode nevidom, a na mjesto zemlje, unešeno je na tisuće centi kamenja i pješčanog materijala, te su i vinogradi i oranice uništene na način, da se u nekim selima težko kada, a u drugim više neće moći obdjelavati. —

Od Boruta do Sušnjevice, te od Učke do Gradinja čuje se jedincata zdvojna tužba i naricanje rad groznih posljedica nečuvene nesreće.

Dobri naši poglavari odmah se obratili na c. k. kotarsko poglavarstvo u Pazin, državne zastupnike Spinčića i Laginju i — prešnom molbom — na visoku cesarsku vladu, e da nam se sjedinjenimi silami i u najkraćem vremenu pomogne, inače nam ne preostaje drugo, nò uzeti štap u ruke i pût pod noge — potucati se od praga do praga, da si štogod i za sebe i za družinu izprosimo, il da od bieđe i nevolje nesmiljeno poginemo.

Prošlih godina bilo jao, a ove godine baš gdje se mislilo, da će biti barem nešto bolje, eto ti naopako i najgore, što sirotu seljaka zadesiti može. — Zaista mora da smo vele sagriešili Bogu, kad nas sveta njegova desnica toli ljuto pokarala! — Al ipak i Bog je milosrdan, ter neće smrti griešnika, već hoće, da se pokaje i poboljša; pak zato, i vi tužna nam braćo u žalosti, ne zdvajajte već se pouzdajte u neizmjernu dobrotu Boga Svemogućega, koji ne zapušta ni crvića u prahu ni ptičice u zraku a ni ribice u moru. Bog će nam pomoći. Njega molimo, Njemu se utecimo za milost!

Bježimo pako od talijanskih podrepnica i lažaca, koji su mnoge od nas upropastili duševno i tjelesno.

Završujemo ovu žalostnu tužaljku toplo se preporučujuć našim zaslužnim zastupnikom na carevinskom vieću, da što bolje podupru našu molbu kod cesarske vlade. Bog će im i za to platiti a zahvalan narod neće im ni toga zaboraviti. (Zastupnici dr. Laginja i prof. Spinčić stavili su jurve u sjednici od dne 25. t. mj. prešan predlog, da država priteče na pomoć povodnjom unesrećenim občinarom Boljuna. Op. Ured.)

Izjava Slovenaca na skupštini stranke prava na Trsatu. Spomenuli smo u zadnjem broju, da bijahu na skupštini stranke prava i prvaci narodno katoličke stranke iz susjedne Kranjske i to napose gg. kanonik Kalan i zast. dr. *Krek*. Ovi bijahu burno pozdravljeni. U ime svoje stranke govorili su na skupštini obojica, te radi položaja, što ga ova gospoda zauzimlju i radi važnosti njihovih izjava, donašamo eto u kratko oba govora. *Kanonik Kalan* rekao je:

„Oprostite gospodo što smetamo vašu razpravu sa nekoliko riečih. Presvietli gosp. predsjednik bio je tako prijazan te mi je dozvolio govoriti, da se zahvalim na Vašem pozdravu i na pozivu, kojemu se rado odazvasmo. Žalili moraju Hrvati i Slovenci, što već pred 30 godinah nisu zajednički radili, jer bi odnošaji bili drugačiji, nego su u istinu. Zajednički naš neprijatelj načinio je medju nami; ipak što je neprijateljska ruka stvorila proti nam, to mora naša bratska ljubav stvoriti za nas. Umjetne medje moraju se porušiti i postići jedinstvo, koje budućnost ne će moći porušiti. Narod slovenski prati za to djelovanje zastupnikah Hrvatah, naročito katolička narodna stranka, koja imade u Zagrebu i stalnoga dopisnika i zato budite uvjereni, da smo s čašću i poštovanjem izgovarali imena vaših žrtavah. Imena su njihova zapisana u dobroj uspomeni u srdcu Slovenaca.

Katolička narodna stranka goji posebne simpatije za stranku prava, ako je ujedno i naklona vašoj koaliciji. Zato ima dva razloga: Prvo, stranka prava služi dvim velikim idejam, koje mogu uzvisiti svaki narod. Te su dvie ideje: kršćanstvo i politička ideja državnoga prava. Zahtievajte svoja prava, koja takodjer i mi zahtievamo na temelju našeg historiškog i prirodnog prava za se.

Gospodo moja, ako ne budete složno radili, ako ne budete radili na temelju kršćanstva i prava, pozobati će nas Niemci, a vas.... Drugi razlog, za što smo uz stranku prava je taj, što ona ide u narod, da ga organizuje i gospodarski preporodi. Tako postupajući mi ćemo stvoriti naravni vez i taj vez biti će jači od svih umjetnih medja. Sborovi neka šire ideju sjedinjenja Hrvatah i Slovanacah; novine hrvatske i slovenske neka ju goje, da do skora postane narodu zajedničkim, i mjerodavnim vodstvom za sreću naroda sjedinjenoga na temelju hrvatskoga državnoga prava.

Poslie zastupnika Kalana ustao je i zastupnik dr. *Krek*, koji je kazao: Nismo došli da govorimo fraze. Mi dobro znademo, što nas čeka, kad ćemo iztiecati hrvatsko državno pravo. Mi smo se pridružili vama, jer je absolutno nemoguće što očekivati iz Beča. Mi smo se uvjerili, da mi nemožemo napred bez ideje državnog prava. Veći narodi živu od ideje svoga državnoga prava, tako Česi i Poljaci. Mi moramo za njima ići kao pseto za velikim gospodinom. Dužnost je naša, da jih podupremo, ali mi ne vidimo spasa niti u autonomiji pokrajine, već u hrvatskom državnom pravu. Taj će put biti težak. Jedni misle na upravno sjedinjenje, drugi na promjenu dualističkoga sustava, nu mi znademo, da se najbolje radi, kad se složimo s braćom. Znam kako će to tumačiti naši protivnici, ali ja bistro gledam u budućnost. Mi nastupamo težak put i ne bojimo se uvjeravati, da ne ćemo biti nedosljedni. Na radničkih sastancih moji su to odobrili i ja mislim, da vi nama ne pružate fraze, kako ni mi vam. Padnimo si oko vrata kao braća i radimo složno, jer nas ista misao spaja i dok to bude, ne ćemo biti nikaka nedosljedni“.

„Slovenec“, koji zastupa nazore slovenskih govornikah na skupštini na Trsatu, popraćuje njihove izjave u broju od 17/10. u uvodnom članku pod naslovom „Misao vodilica“ te u glavnom veli o sjedinjenju s Hrvati ovo:

„U sadanjih prilikah neima za nas nikakve budućnosti. Radi se i žrtvuje ogromno za narod, književnost se razvija, posvuda je krepak i uztrajan pokret, ali ipak ne možemo nikamo napried. Naš narod gine na granicah. Drava će skoro na lievoj strani u Koruškoj i Štajerskoj pozdravljati samo slovenske grobove. U Primorju je tako narastao tudji živalj, da su Slovenci — nekadašnji gospodari Primorja — samo još dio pučanstva. U Kranjskoj stojimo pod njemačkim kapitalom. Trgovina i veliki obrt su malo ne u njemačkih rukah. Svuda idemo na gore, nigdje na bolje. Jedinstvena veza medju Slovenci nije čvrsta jer u pojedinih krunovinah Slovenci u politici više su za sebe.

Skupnih idealah imaju sve manje, te se sve više diele medju sobom. To je naša rak-rana. I ta rana može ozdraviti samo tako, da se latimo velike političke ideje, koju nam nameću prilike sadašnjosti, ideje — političke sveze s Hrvati. Maleni smo i od dana do dana postajemo manji. Tom ćemo se idejom okriepiti, kako su se Ilirstvom uzgojili muževi, koji su po tom nas uzgojili.

Moramo znati gdje smo doma. Sada ne znamo i od tuda naša smutnja i naši neuspjesi. Današnji čas nosi u svom krilu mnogo oluja; ako nas ove nadju nepripravne, zlo po nas. God. 1848 i g. 1867. minule su bez nas i naravno proti nama. Tako dalje ne može ići. Spremajmo se velike promjene. Učinimo svaki svoju dužnost. U izjavi slovenskih katoličkih zastupnika na Trsatu svietli ideja vodilica našega političkoga života — spasonosna ideja, koja može okupiti sve dobromisleće i ujedno neustrašive Slovence“.

Slovenci, koji se skupljaju u narodnoj katoličkoj stranci i njihovo glasilo „Slovenec“ izjavljuju se za hrvatsko državno pravo, pošto su to već prije učinili i neki prvaci i zastupnici slovensko-liberalne stranke.

Domaća banka. Kreditna i eskomptna banka — akcijska družba v Ljubljani. Pod ovim naslovom kane oživotvoriti u Ljubljani poznati slovenski rodoljubi, posjednici, tvorničari, odvjetnici, zastupnici itd. veoma potrebitu banku za naše pokrajine u ovoj poli monarhije, t. j. za Kranjsku, južnu Štajersku, slovenski dio Koruške, za Goričku, Trst te Istru.

Ovo obćenito kreditno družtvo započelo je svoje djelovanje dne 1. oktobra 1898. Glavna će mu biti zadaća, da uredi u naših pokrajinah kreditne i trgovačke odnošaje.

Naše rodoljube, trgovce, obrtnike, odvjetnike, svećenstvo i bolje posjednike pozivljemo ovim, da pomognu svojim pristupom ovom toli važnom i potrebitom poduzetju. (Vidi odnosno oglas.)

„Glagolica pri službi božji“. Naš čestiti drug *„Primorski List“* iz Gorice donio je u svojem 30. broju od dne 20. t. mj. pod gornjim naslovom vrlo poučan i važan članak, na koj ćemo se i mi svratiti čim nam prostor lista dopusti.

Strašna povodanj na Rieci i na Sušaku. Prošloga ednega nakon neprestane kiše, koja je desetak dana kano iz kabla padala, provalila je voda iz korita Riečine tolikom silom, da je sav donji grad Rieke i Sušak poplavila. Voda je najgroznije harečila na Fiumari i na Školjiću. Škoda iznaša 2—3 milijuna. Ogromne štete su pretrpile: tvornica duhana, tvornica papira, tvornice koža itd. itd.

Na Fiumari počinila je bujica pravih grozota. Tuj je obarala voda sve, što ujoj bijaše na putu goneć pred sobom granje stabala, dužice, panjeve, bačve, stolce klupe. Derući voda obarala je i dućanska vrata, te provaljivala u dućane, podrome itd. itd. Trgovci, krčmari itd. na Fiumari pretrpili su silnih šteta.

Dar banke „Slavija“. Djačko podporno družtvo „Radogoj“ dobilo je kao dar od banke „Slavija“ for. 150, a odbor za podignutje spomenika slavnomu slovenskomu pjesniku Prešernu for. 50.

Pučka knjiga Matice Dalmatinske. V. *Domaće gospodarstvo.* Napisao Marko Vrsalović. Zadar, brzotiskom „Narodnoga Lista“. 1898.

Indijska kuga u Beču. Nakon dvie stotine godina pojavila se iznenada indijska kuga u Beču. Prošle godine bilo je naime više liečnika iz Beča u gradu Bombayu proučavati kugu na licu mjesta, g lje je tada harala. Ti liečnici donieli su sobom za proučavanje kužnih bakterija (zametaka, nevidljivih gljivica), koje prouzročuju bolest. S

Broj 41. U Trstu 10. novembra 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju.
Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cienika ili po pogovoru. Isto tako je sa vriedn.
Novci se šalju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime, najbližu pošto valja točno označiti.

Kasni list nedošlje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se ivana naplis: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Izuzam 14. julija, 18. agusta, 8. septembra i 3. novembra.
Depisi se nevraćaju ako se netiskaju.
Nebiljegovani listovi se neprimaju
Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu
Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Farneto br. 14.

Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

Poplava u Boljunu.

Prešan predlog

zastupnika *Spinčića, dra Laginje* i drugova.

U mjestnoj občini Boljun, politički kotar Pazin u Istri harala je dne 19. t. mj. grozna poplava.

Kroz cielu, i inače ubogu i često od tuče unesrećenu mjestnu občinu, od Šnjevice do Boruta, te od Učke do Gradinje nečuje se drugo nego plač i naricanje težko unesrećenih stanovnika.

Zemlju sa sjemenjem, trsje i stabla odnieta je voda sa polja i vinograda, te su ovi pokriveni debelim slojem kamenja i pieska a tim i postali posve neplodni. Nekoje kuće i štale, u koje je voda visoko nahrupila, jesu vrlo oštećene.

Ceste i puteve valja smatrati neprolaznimi. Voda je odniela jedan dio ceste Vranja-Lupoglav, željezni most na cesti Belaj-Sušnjevica, i dielomice kameni most na cesti izpod Sušnjevice, odnosno je močić na Raši, razorila cestu pod Pićnom, te odniela kamenje za posipanje sa nove ceste.

C. kr. kot. poglavar pregledao je razvrano zemljište u društvu sa predsjednikom kotarskog cestovnog odbora i načelnika, da uzmogu potrebite mjere za pomoć poduzeti, osobito pako, da se popravé najprvo i polag mogućnosti najpotrebitije ceste i putevi.

Cestovni odbor naručio je jurve radnike, nu on razpolaže sa toli neznatnimi sredstvi, da nemože niti običnih troškova podmiriti.

Da se uzmogne sve spomenute i uništene ili oštećene ceste i puteve popraviti, dotično poboljšati, mostove na primjer podignuti i raširiti, trebati će vedih svota novca. Istotako trebati će vedih podpora za bar dielomični popravak polja i vinograda. Vrlo potrebito biti će, da se i jednoga državnoga mjernika tamo odašalje, pošto će jedini u službi autonomne oblasti nalazeći se mjernik, za koga se je već pitalo, jedva tamo doći.

Kotarski cestovni odbor obratio se je već za primjerenu pomoć radi popravka cesta i mostova na c. k. namjestničtvo u Trstu. Občina obraća se za občenitu pripomoć izravno putem visoke kuće, koja neka izvoli iz navedenih razloga zaključiti:

„Poziva se c. k. vladu, da pruži bezodvlačno dostatnu pomoć:

1. radi popravka i poboljšanja cesta, puteva i mostova razorenih ili jako oštećenih u mjestnoj občini Boljun dne 19. oktobra 1898;

2. radi dielomičnog bar popravka prigodom iste nepogode tamo uništenih ili jako oštećenih polja i vinograda".

U formalnom pogledu predlaže se, da se ovaj predlog prešno razpravi polag §. 42 pravilnika.

U Beču, dne 25. oktobra 1898.

Spinčić, dr. Laginja, Zore, Borčić, Šupuk, Vilim Pfeifer, Biankini, dr. Trumbić, Perić, dr. Klaić, dr. Žitnik, Vencajz, dr. Krek, Barwinsky, Ochrymowicz, Wachniany, Berks, Pogačnik, Žičkar, dr. Gregorčić, Robić, dr. Stojan, Šuklje, Kušar, dr. Ferjančić, Vukotić.

Prešnost predloga bijaše prihvaćena.

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 9. novembra 1898.

U carevinskom vieću došlo je do razdora između pojedinih do nedavno složnih njemačkih klubova. Njemačka lievica je razciepkana. Povod tomu dali su oni njemački klubovi, koji su odustali od obstrukcije bojeći se, da bi vlada razpustila carevinsko vieće i poslužila se §. 14 državnih temeljnih zakona. Taj uzmak opreznijih Njemaca ogorčio je njemačke radikalce u i izvan carevinskoga vieća. Radikalni Niemci u carevinskom vieću, takozvani Šenererovci tjeraju i nadalje obstrukciju ali sami nemogu ništa postići. Oni vriedjaju lievo i desno, ministre i protivne im zastupnike. Izazivlju nemire i sablazni bez obzira na sramotu svoju i na ugled parlamenta.

Razdor među njemačkimi lievičari olahkotio je ponješto vladi položaj, jer se ona time okoristiti nastoji.

U zadnjoj sjednici carevinskoga vieća dne 8. t. mj. došlo je opet do burnih prizora, koje izazvaše Šenererovci. Bio je na dnevnom redu predlog Niemanov da se [illegible] tužbu sadašnje ministarstvo radi povriede tobož ustava. Šenerer sa drugovi govorili su oštro proti vladi i većini u velikonjemačkom duhu. Od strane većine odgovorio im odlučno vodja Poljaka vitez Jaworski, a od strane njemačkog veleposjeda grof g. Stürkh. Obojica prosvjedovaše proti izdajničkim govorom Šenerera i drugova. Od strane vlade govorili su ministar predsjednik i ministar finanoija. Predlog za obtužbu bijaše velikom većinom zabačen.

Usljed dogovora Mladočeha sa vladom pristala je ova, da se u Moravskoj ustroji češka tehnika. Odnosni trošak, 100.000 for., doći će u proračun već za god. 1899.

O obećanjih ministra predsjednika grofa Thuna prvakom slavenske narodno-krščanske sveze neprodire ništa na javnost. Radi toga su koli hrvatske novine iz Dalmacije, toli slovenske iz Kranjske i ostalih slovenskih pokrajinah u velike uznemirene. Tako zahtjeva primjerice goričke „Soča" od narodnih zastupnika, da već jednom izjave očito narodu što su postigli i čemu se imade narod od sadašnje vlade nadati.

Crnogorski knez Nikola imao bi do mala posjetiti u Carigradu Sultana. Izmedju Crnegore i Italije sklopljen je nedavno ugovor o poštansko-brzojavnoj službi.

U bugarskom saboru naglasio je knez Ferdinand u svojem govoru veliko priznanje ruskomu narodu u obće a caru i carici napose, što su toli sjajno primili i pogostili njega i kneginju prigodom njihovog posjeta u ruskoj priestolnici. Knez je izrazio i svoje veliko zadovoljstvo radi sjajnoga dočeka i bratskoga susretanja, što ga je našao za svog boravka na Cetinju.

Iz Srbije dolazi viest, da nastoji razkralj Milan svimi silami kako bi se izmirio sa ruskim carem Nikolom, te da želi pod svaku cienu doći u doticaj sa ruskim poslanikom na biogradskom dvoru, nu ovaj da ga uvjek izbjegava.

Njemački carski supruzi nalaze se na povratku iz sv. zemlje, gdje bijahu svečano dočekivani. Ovom prigodom da je Sultan prodao komad zemlje caru Vilimu u Palestini.

U švicarskom gradu Ženevi započeti će sutra razprava proti talijanskomu anarhisti Lucheni-u, koji je dne 10. septembra umorio caricu i kraljicu Jelisavu.

Tursku vladu prisile su napokon velevlasti, da priznade grčkog princa Đuru guvernerom otoka Krete. Mladoga princa odvesti će na otok jedna ruska vojna ladija.

Dopisi.

Iz Veloskoga pišu nam dne 5. t. mj. Početkom prošloga kolovoza bijaše od naših Talijana podnešen utok proti občinskim izborom, koji bijahu obavljeni dne 11. 12. i 13. kolovoza tek. g. Više od mjesec dana ležao je utok kod ovdješnjeg c. k. kotarskog glavarstva a da ga isto [illegible] talijanska stranka nije niti sudjelovala kod izbora, pa je ipak proti istomu podnesla utok, te u istom navela sve, što bijaše jur putem reklama konačno riešeno. Tu dakle nema govora, da bi se bilo moglo taj utok popratiti Bog zna kako obširnim izvješćem. Nepojmljivo je dakle rad šta je c. kr. kotarski glavar g. Alojzij *Fabiani* držao u svom uredu spomenuti utok preko mjesec dana. Već je preko mjesec dana taj utok na namjestničtvu, a ipak još nema riešenja. Bez dvojbe bi isto bilo već davno došlo kad bi se dalo na budi koji način uništiti občinske izbore. Pošto pak to nije moguće hoće se zategnuti konštituiranje novo izabranog zastupstva samo, da se isto nemože još dati na ozbiljan rad za boljak i napredak ove občine. To vam je zakon, to vam je podupiranje, koje hrvatske občine u Istri uživaju sa strane političkih oblasti. — Zar nemamo pravo pitati se: gdje živimo? Ako pomislite, da je utok proti občinskim izborom učinio poznati prijatelj g. Alojzija Fabiani, dr. *Krstić*, tad ćete možda shvatiti postupak g. kapetana. Mi bi preporučili občinskomu glavarstvu, da se radi ovog uzornog uredovanja naših političkih oblasti prituži kod ministarstva, da se tamo uvidi, kako biva češće krivo obavješteno.

Naši su Talijani bili iztrubili na sve četiri strane svieta, da će netom obavljeni občinski izbori biti uništeni, pa da će u septembru biti novi izbori. Sad smo jurve u novembru, pa o novim izborima ni glasa. Šta će na to *„signor Torta?"*

***

Još u septembru prošle godine upravilo je više ovdješnjih roditelja molbu na c. kr. zemaljsko školsko vieće za ustrojenje hrvatske škole odnosno paralelke u Voloskom. — Do danas se o toj molbi ništa ne čuje. — Da se radi o kakovoj talijanskoj školi, već bi ista jamačno bila ne samo dozvoljena, nego i otvorena. A mi Hrvati? Valjda nismo mi u državi samo za plaćat i za nju krv prolivat a da nam se uz to krate prava zajamčena temeljnim državnim zakonom?

***

Ožalošćenje i požrtvovnost našega naroda za prezaslužnu družbu svetoga Cirila i Metoda je veoma ohladnila. Već nekoliko mjeseca prieppjeva na družbu, kako vidjesmo iz izkaza, tiskanih mjesečno u „Našoj Slogi", vrlo malo prinosa, tako da neće družba, ako tako napredujemo, moći poduzeti a ma baš ništa. Tko bi se bio nadao, da će ono odušević[illegible], kojim bijaše pozdravljeno osnovanje družbe u našem narodu tako brzo popustiti? Onomadne bili ste pozvali u Vašem cienjenom listu, da se izmed hrvatskog naroda nadje ciglih 100 rodoljuba, koji bi doprinašali za družbu dok im sile dopuštaju 1 for. mjesečno. *Našlo ih se 5, od kojih samo četvorica još plaćaju svoj prinos.* Zar nije to sramota? I Bude li naš narod u Istri radi toga nemara, radi te škrtosti štetovao, bude li se usljed toga jedan dio nezšeg naroda u Istri odnarodio, tad ćemo moći uskliknuti: *„Perdilio tua ex te Israel!"* Ponovno pozivljemo i zaklinjemo naše rodoljube širom prostrane nam domoviue, da priskoče u pomoć družbi sv. Cirila i Metoda, da ju postojano prama svojim silama podupiraju e da ne postanu sukrivcima propasti našeg naroda u Istri. Dixi.

Mali Lošinj. (Učiteljske konferencije). Ovih dana imali su učitelji lošinskoga kotara svoja viećanja, i to učitelji hrvatskih škola u Puntu na Krku, a učitelji talijanskih škola u Malom Lošinju. O samom viećanju neću se baviti, nego ću samo naglasiti, da su učitelji talijanskih škola zbilja pravi mučenici, ako njihove školske knjige imadu i trećinu onih mana, što ih [illegible] nahrvila [illegible] [illegible] [illegible]

ni pismeno ni brzojavno? — Nitko! — *Ni Zuecha?* — Ni on! — Bit će predsjedatelj na njegovo ime? — Nije. — Ajme meni! Što ću sada? Pođi pak se nečemu na svijetu veseli, kad te ovakva razočaranja čekaju i. Nećudim se ja napokon svemu tomu, jer sam dvanajst godina u toj školi, i znam se veseliti svome sonetu, koji će sada biti u moju stoleću još drugih dvanajst godina.

Hrvatski se učitelji nesmiju i neće čuditi ovome, jer ovo je naprosto nastavak onoga, što je prije bilo. Zaludu je, narav je narav i ona hoće svoje, makar ju vilami gojavio. Ah težko je ljubiti, kad srce nevoli!

Ja, kao ja, napokon i hvalim gosp. *Zuecha*, jer je napokon radio po svome srcu i po svome uvjerenju, kao također i s drugoga razloga, što ovako rade i u Trstu. Hrvati šalju brzojavku sažalnicu na namjestništvo prigodom smrti Nj. Veličanstva cesarice. Pak što mislite, da ju se gdje objelodanilo, ili da im se javilo: primili smo ju! I ta bi bila lepa! A znate kako nauče mali Moje klanjati? Gledaju starije.

Ja ga dakle hvalim — ma samo u prozi, *sonetto niente per sta volta*. Šakne rake, ma priznaj kume, *che ti me la ga fata grassa*. Inače prijatelji kao prije.

Iz Rieke pišu nam 1. t. mj. Kišilo je mnogo dana, a budući Rečina mnogo godina nije uzavriela kako je jednom običavala, radi toga mi poljedinci malo smo mislili na ono, šta bi se moglo dogoditi iza onolikog dažda, ali oblasti na to stavljene nisu niti mislile ni marile dok nije došlo jach i pomagaj.

Svedu na 19. nebo je bilo tamno, kiša padala skoro svu noć, a jutro [illegible] mesto popustila, kako [illegible] ja je htjela počinuti. Vjetar puhao sa raznih strana, pak opet na 10 sati u jutro udari kiša sa najvećom žestinom, koju si može čovjek pomisliti i taj razliev iz oblaka trajao je ciele tri pre t. j. do ure po podne. Onda ja stara Rečina iznenadila svih i svakoga, jer oni najkorenitiji pesimiste nisu niti iz daleka predvidjali takvu nesreću. Poplavila je tvornicu papira, „*Zoir*“, sve mline i ostale tvornice, razorila i ponesla sve mostove od [illegible] najdalnje Školjića kuće do kavane *Fiumere*; u njih jedan i pol, do dva metra vode, toliko da vlastnik jedne drogerie, da neostane ugušen u svom dućanu, probili su pod prvoga kata, te ga iz dućana gore povukli.

Poplava nije se ograničila kod kavane nego je prodrla kroz *korso*, pred grad i na veli trg, u koji je tekla voda kako rieka od svetog Vida, Maršeće i Gomile. Nije bila na korsu visina vode kako na Fiumari, ali kvara je i ondje učinila dosta.

Na lukah kod Školjića zaglavila je siromašna jedna žena, spasili su vatrogasci mnogo žena i djece iz onih kućica kod perilnice, a na stotine bi bilo siromašnih utopljenika, da se je ta nesreća dogodila u noći.

Tvornica papira poplavljena, kako računaju, ima štete za 100 hiljada forinta. Tvornica *Simunića* i *Bakarčića* ima silne štete. Tvornica duhana na Brajdi radi začepljenog potoka štetuje za jedan milijun forinti. Tko je, ozgor sa Trsata gledao doli, mogao je videti strašan i užasan prizor. Medj Kalvarskom gorom i Trsatskom nije bilo vidjeti nigdje suha tla, nego sve voda za sve širinu, samo stabla i kuće, mlini, tvornice, sve skoro zadušene do prvog kata. Plavali su po vodi konji vozovi, svinje, zamotani papiri, bačve, grede, daske, sve je udaralo u most pak izpod njega i ozgor njega vrvilo put mora. Za čudo, da je most onoj sili mogao odoljeti.

Samostan koludrica je bilo poplavljen, one broje 30 tisuća kvara.

Jedan konj, sretniji neg drugi, je živ doplivao u more i bio je spašen na jedan parobrod, koji je plovio u Kraljevicu.

Ovakve nesreće nitko živ ne pamti, jer velika poplava godine 1852. u prisutnosti kralja nije bila ovolika, jer se nije voda toliko digunula, a nije imala onda što da kvari neg same mline i brodove u Fiumari.

Sad se pita, tko je tomu zlu kriv? Odgovara se, da vlada, jer ova je vazda bila gluha na predloge, da se korito Rečine očisti. Korito je skoro puno kamenja došim se ona, da je u ljetu čitavo korito skoro suho, i da se ja mogo izdubsti korito razmjerno sa malim troškom, a sada se štete računa na više milijuna.

Oblak se je prelomio i bacao za ciele tri ure ogromno množtvo vode na našu Rieku; nesreći se posve nije moglo izljegnuti, ali sa malo prodvidnosti kod stanovitih ljudi moglo se je dosta tega preprečiti, a nebi se sada na stotine brojile sirote, kojim je sve voda odnesla il uništile. Do vidova!

Rekao.

Opatijske paćuharije.

Igrači: dva Hrvata proti dvim Talijanom.

Igra: — „Tresette“.

Mesto: Talijanska kafetarija na Volaskem.

Umbrelin deli karti. *Nino* se jadi na njega: — „Vrag ti ruke zel, tebe i ki te j' navadil delit karti. Strel božja — sve *skartelo* — pak hodi s njim igrat“. *Umbrelin* ga teši: — „Muči, nemo — imam benj ja sakrabosku *napulitanu* od *špadi* i tri *aši* pak ću ja od *bastoni*“. A Hrvat, ki je zajedno di prvi od *brata*, *takuša*: *Tri krica, tri dvoji*, i *napulitana* od *bastoni*. *Umbrelin* se je zazelenel od jada — ma ni rekal ni besedi. Počela je igra. Hrvat je najprvo štiril *venticinkse* od *kop*, pak onputa onu od *danari*. Hiti *asa* od *bastoni*, pogleda levo i desno, samo kumpanj mu odgovara. *Umbrelina febra* trese, kada mora hitat oni dugi, dugi *ali* ma zalodo, i on se još nada, a vi znate, da ki vive *sperando*.... Hrvat njim najzadi zavapije: Dobru držitel *Umbrelin* drži duju od špadi. *Fermo* ću ga, govori, još mora bit nutre ka ta špida. Hrvat hiti kartu — zadnji *bastoni*. — *Kapot*, brate *kapot*, — sada niđe, ča ti je pomogla tvoja *napulitana*, — *pandulo*, *pandulo* — a pe karti, ča ćeš, ja ću *Ninu*. *Umbrelin* se je brižan još više jadi — vraga neće! Imet onako lepu *napulitanu* i *špadi*, pak ne storit ni *punta*. Ki se ne bi jadil? Samo on, ki igreva na *tresette* ne bi jadil? Samo on, ki igreva na *tresette* ne zna, da će to reć imet *napulitanu* i ne ju storit..... Ta mi je *partida* na pamet moć storit..... Ta mi je *partida* na pamet došla, kada su ono neki dan bili izbori. „*Piccolo*“ je bil pisal, kako znate, da je samo na Voloskem najmanje 500 Talijani — a v Opatije morda i više. *Dunke*, to je vražja *napulitana* — 500 Talijani. Pa na — izbori finili — a Taljani su sva svom svojom *napulitanum* i *kalabrežanum* dobili jum *napulitanum* i *kalabrežanum* dobili *kapot* — ma kakov *kapot* !!. *Varamente kapot* — ma kakov *kapot* !!. *Varamente*, nek njim ne će ništa slatka prisirna ure, nek njim ne će ništa slatka prisirna ure, pak njim ne će ništa slatka prisirna ure, da i svršim s igrum, reć ću vam, da od onputa Talijani ne igrevaju već na *tresette*, nego na *menigelu*, i to sada pul *Mužgia* na Voloskem a sada pul oneh na *Slatine*, kako se treba. I mane pijaća igrat se na *menigelu*.

Nego pasja noga, petnajst setembra je već od kada pasalo, a pasalo je i petnajst otobra, a teh talijanskeh izbor ni ni ni. — Zač vi se dobro spamećujete, kako su ono govorili, da oni će posebice — separatamente — si birat svojga podešta. I to bi bilo posve pravo. Istina, Talijani je manje nego Hrvati, ma niš zato, neka stave kakovega malega čoveka za podešta, pa će bit sve dobro. Ná im Tončića Takujina kamo te manjega. Istina, da brižan Tončić ne zna ni štat ni pisat, ma ter tega talijanskemu podešte ni ni od potrebi. Njemu je dosti, da svojem patriotom — „*della patria di Luchen*“ — dava *buletini* od soli — ja *buletini* od soli, zač Talijani ničesa toliko ne potrebuju, koliko soli.

A sada homo malo do staršega Matića. Noć je lepa, tiha, mesec širok kako „Bove“ obraz, zvezde svetle kako naša „*lucetrina*“ — a ma sve se svetli, sve se lašći kako i Carlatinove patinane brki. Inšoma — noć nikad lepša.

Matić sedi pred vrati. I žena mu j' prišla vanka, sva vesela, da je storila *lecion*, ku njoj je dal za jutra Carlatin. Samo njoj još fali ona *šproposizion*: „*Il becco a gas-ga la punta*“..... To ona ne razume. — *Ti ša morda ti Matić koša ga že becco?*“ zapitsia je muža kada j' prišla vanka. Brižan starčić sve mlajska i mlajska, ma ne zna, da će to reć *becco*. — Ima više *sorti* tega blaga, rekal njoj je — pak znaš ča, neka ti on povede, ter je zato plaćen...

A *šiora* je na to sela kraj njega i zagledala se va nebo. Mlada kako je — to se zna, da njoj se duša razširila, gledajuć tu tako lepu noć, i ni mogla od manje storit, a da ne reče mužu:

— Che bela poježija — Matić!

— Dove? se mi no ta vedo, odgovoril je brižan starčić, pak pikle se je obazrel okolo i videl jednu ženu, ka je s brentum na hrbte hodila z Dražice, rekal je: „*Koša, kbela dona koja brenta?*“ Ne bog čuvečić, zel je vrag za svieću. Ter mu ni prvi put — i vero. —

Još ovu od *kalino*. Vi se spamećujete, kada su ono bili oni ingleški brodi v Reke? Benj. Pridu vam dva soldata v Opatiju — dva soldata, brate, kako dve gori. Ja sam justo, da grem na *Mandrija va spizjarija*, a kad ti tema nebeše, oni ti me fermaju i počnu mi ingleški *hunderklat*. Ja sam razumel, da ite pitaju, ča je ta vela kuća. Rekal sam im da je *kažun*. *Orajt — perjuć* — rekli su oni na to. Zeli su vanka iz šapa jekuju, vedeli su nutra i još su jednput rekli: *Orajt!* i šli su gore po ž[illegible] i kada su prišli na skoć počeli su ić po *portune*. A vik, rekal sam ja, oni bi nešto zeli kupit, kažin. Ja velje prišteo, a sam i rekal sam im: — Nal, nal — Veloska, Veloska — Strucel. — I izišal sam se kako sam mogal, da im dam razumet, da je ključ na Voloskem. — Strucel *dare* — Strucel.

Oni su pak pomislili, da se ja s njimi rugam, pak su me počeli tud sabljami tako jako, da me još i sada smudi: — *Goddem, goddem — salabobid* na rame, počeli su na me vrišćat, i tukli me i tukli me, kako da nisam sirota od mesa, nego od dreva. Oliputa sam komać i ja razumel. Ča ćete, nisam ja miga *malicios*! Jedan put — neću reć — ma sada! — Inšoma, ja sam im rekal nekakov razumet, da je taj kazin *galorà della talianità* od Voloskega i Opatije, i da je stolen za štet „*Piccola*“ i „*Sartorelu*“, a ja da za sada ne smeju Talijani nitra, zač ga još nisu platili.

— Ma onputa zač su napisali zgora *Kazino?* — *goddam?* — Ja sam im stumačil, da morda nisu oni misleli na *malicioju*, a pak morda, ča ja znam — inšoma kako sam mogal čut, da Gobo imaju nekakovu Ideju.

Soldati su šli na to da. Inšto se mari njim za *ideju*! Kega će njim vraga *ideja*! Pak justo soldatom? *Figurece!*

Kosérica.

Franina i Jurina.

Fr. Biš veroval, da na cieloj Vejskoj iźule samo va Veje Talijani zapavedaju?

Jur. Je tako je, ma ja le znam za jenu poteštarju zvanu Veji, va koj znaju dobrahno i talijanski.

Fr. Ter to je lipo!

Jur. Ma i pišu talijanski misto hrvatski.

Fr. Van s imenom; sram ih bilo!

Jur. Varamente sram ih more bit, a ime ću ti povedat drugi put, ako se nespokore.

Različite viesti

† **Nadvojvotkinja Marija Antonija Toskanska.** Dne 8. t. mj. preminula je u Gmundenu u dobi od 84 godina nadvojvotkinja Marija Antonija Toskanska, majka nadvojvode I v a n a, nesretnoga pomorskoga kapetana *Ivana Orthe*. Blagopokojna gospođa dolazila je mnogo godina u naše Volosko, gdje ostavila najkrasniju uspomenu o svojoj pobožnosti i plemenitosti srca. Vječni njoj pokoj!

Blagdani svih Svetih i uspomene na mrtve prošli su po davnom običaju mirno i tiho, kao što to ovako svete uspomene same po sebi zahtjevaju i kao što to ista doba godine propisuje.

Slaveći uspomenu na mrtve hrlilo je širom čitavog kršćanskog svieta na milijune i milijune pobožnika, da se na grobovih svojih milih pomole za vječni pokoj njihovih duša. Onaj sveti vez, što nas spaja s milimi pokojnici, i preko groba oživa svake godine na novo na dan svih duša, kojim zaželimo tada toplije no ikad u godini: počivale u miru!

Odlikovanje. Njeg. Veličanstvo cesar i kralj podielio je dvorskomu savjetniku i financijalnomu ravnatelju u Zadru g. *Ljudevitu Hočevaru* viteški križ Leopoldovoga reda s odpustom taksa; financijalnomu tajniku *Josipu Abbéleu* u poreznomu nadzorniku dr. *J. Marotniu* zlati križ za zasluge s krunom: financijalnomu nadsavjetniku *R. Leyu* naslov dvorskoga savjetnika s odpustom taksa a financ. savjetniku *Jakovu pl. Kuhačevića* naslov značaj financ. nadsavjetnika. Svi ovi posliednji jesu kod ravnateljstva u Trstu.

Imenovanje. Ministar bogoštovja i nastave imenovao je profesora realne škole u Kotoru g. Stjepana Cubretovića profesorom na trgovačko-nautičkoj akademiji u Trstu.

Imenovanje. Ministar trgovine imenovao je c. k. pošt. kontrolora u Trstu g. Antona Kratky-a c. k. pošt. nadkontrolorom u Puli.

Iz Omakuje. Iz Voloskoga pišu nam, da je bilo nedavno proniknut na sve dobro austrijanskoga oficijala dozadanji c. k. domobranski stražmajstar kod c. k. političke oblasti na Voloskom, g. August Pokorny.

Ovaj gospodin služi već 17 godina u Voloskom, te je čitavo to vrieme strogo po zakonu i na obće zadovoljstvo pučanstva i svojih predpostavljenih obavljao svoju službu. Bilo tako i unapried dokgod bude medju nami!

Glavna skupština političkoga društva „Edinost“ održavati će se u nedjelju dne 18. t. mj. u 3 sati po podne u dvorani *Mally* (Via Torrente br. 16. I. kat) sliedećim programom:

1. Nagovor predsjednika.
2. Izvješće tajnika.
3. Izvješće blagajnika.
4. Izvješće revizora računa.
5. Predlozi i interpelacije.
6. Promjena pravila.
7. Izbor novoga odbora.

Upozorujemo svu gg. članove, da mnogobrojno na ovu važnu skupštinu dođi izvole. Skupštini će prisustvovati zemaljski i državni naši zastupnici.

Vjenčanje. Dne 26. listopada t. g. vjenčala se u Marčani *Katica Calić* Grgova sa *Antunom Uhčić* iz Valture.

Poznati naš rodoljub g. *Viktor Margt* sakupio je medju rodoljubnom svaćom za našu „*Družbu sv. Cirila i Metoda*“ svotu od for. 12.74.

Dne 27. istoga mjeseca vjenčao se ondje *Antun Siljan* s *Ivanom Radoloviće-vom*, kćerkom našeg čestitog rodoljuba Antuna Radolovića u Marčani. Po nagovoru g. *Viktora Margta* sakupili je medju čestitom svaćom gdjica Mamanta Načinović svotu od for. 6.93 za „*Družbu sv. Cirila i Metoda*“.

Čestitamo srdačno mladencem i njihovim roditeljem! Živili! Sjetili se i drugi puta „Družbe“ u takvih prigodah.

Sjednica političkoga društva „Edinost“ biti će u subotu na večer u 7½ sati u društvenih prostorijah.

Novi odbor. Hrvatsko akad. društvo „*Hrvatska*“ u Gradcu na drugoj glavnoj sjednici, držanoj 22. ov. mj., izabralo je za zimski semestar sliedeći upravni odbor: Predsjednik: med. Herzog Rudolf; podpredsjednik: med. Santica Ante; tajnik: med. Sattler Stanko; bilježnik: Hešera Bogdan; blagajnik: jur. Čulić Josip; knjižničar: med. Očinović Milan; gospodar: med. Spišić Božidar. Revizori: med. Gršićević Baldo, med. Strcaj Đuro i tečn. Machiedo Zorko. Odborski zamjenici: jur. Nikolić Arigo, tečn. Petričić Ante. Časni sud: med. Uzorinac pl. Živko, med. Begić Milan i med. Dabokvić Mato.

Za hrvatsko sveučilišta u Zagrebu. Odbor hrv. akad. podpornog društva javlja nam, da su u njegovoj redovitoj skupštini, koja se održavala dne 3. ov. mj., izabrana sliedeća gospoda: Slavo Dragić predsjednikom, Franjo Seifert blagajnikom, a odbornicima: Mirko Baglama, Gustav Bazala, Mahmud beg Hrasnica, Miroslav Kekić, Kraic Ivan, Ferdo Kuchyuka, Slavo Marković, Bogdan Penjić Frau Srčan, Juraj Sajatović. U odbornicke namjestnike izabrani su: Fran Domazetović, Jakov Grgurić, Franjo Sulah, Vilim Tausani. U reviziju: Stjepan Majer, Fran Mihletić, a u sbranički sud: Josip Babić, Adam Cimerman, Ernest Čimić, Mihajlo Ebrić, Matija Hukavec, Ivan Janković, Ivan Petranović.

U prvoj sjednici dne 4. o. mj. konstituirao se je isti odbor polag društvenih pravila, te je izabrao iz svoje sredine: Mahmuda bega Hrasnicu predsjednikom, Frana Srčana I. tajnikom, Mirka Baglama II. tajnikom i Slavu Markotića blagajničkim zamjenikom.

Kako su članovi hrv. akad. podpornog društva velikom većinom potrebiti društvene pripomoći, to se odbor obraća sa najusrdnijom molbom na sve hrvatske i slovenske rodoljube, da mu novčanim prinosom pripomognu u vršenju njegove častne ali teške zadaće. Polag društvenih pravila postaje društvenim zakladateljem svaki, koji pokloni 100 for. društvu, a koji pokloni 50 for. postaje društvenim utemeljiteljem. Članovi prinosnici uplaćuju na godinu 2 for.

Plemenito djelo. Poznati slovenski rodoljub g. *Fran Kalister* veleposjednik i davni podupiratelj svega, što je dobro i

plemenito, i što promiče naš narodni napredak, pošalje je „*Družbi sv. Ćirila i Metoda*“, što no je znanju tršćanski Slovenci u proslavu kraljevoga jubileja, *1000 kruna*.

Živala ti desnica dični dobrotvora svoga zavoda!

Sastak učitelja. Prošle srijede sastao se lijep broj slušalnika pojedinih učiteljskih društava Primorja u slovenskoj čitaonici u Trstu. Najviše učitelja bijaše iz bližnjih krajeva Istre kano iz Koparšine, iz Podgrada, Hrašća itd. Bijaše ovamo slušalnika iz Gorice, Trsta, Kopra, Sežane, Komna, Idrije i Tolmina. Na kasnerskih otoka oglasiše se kojekakvi učitelji pismeno. Nekoja društva iz Goričke poslaše svoje odaslanike. Na sastanku bijahu samo Hrvati i Slovenci.

Talijanski učitelji Istre neodazvaše se pozivu.

— Većalo se je o poboljšanju materijalnoga stanja nešega učiteljstva. Razprava tekla je trezno i gladko. Izabran bijaše odbor, koji će izraditi spomenicu zemaljskim zastupnikom i drugi, koji će izraditi adresu Nj. Veličanstvu prigodom 50 godišnjeg jubileja i dvjesta glasova, koji će sa Goričkim dragovi poniesti adresu u Beč. Bilo sretno!

Za družbu sv. Ćirila i Metoda u Istri

darovali su

p. n. gg.

Gosp. Depeder Andrija sabranih 7 for. za gostoljubivim stolom gosp. Ivana Urpanića, župnika u Hreljinu. — Gosp. Sgombić Mihovil, župnik u Dragi kraj Sušaka 9 forinta 25 nč. sabranih prigodom sastanka kod župnika Polesi-a u Kastvu. — Gosp. Grahovac Josip iz Siska sabranih u veselom društvu 5 for. — Gosp. Franjo Steidle iz Siska, sabranih 9 for. 40 novč. prigodom svatova gdjice Hermine Spiegl sa g. Vehlijanićem, c. i k. stražmestrom pastuharne. — Rodulja for ever za julij, agust i septembar 3 for.

Plemenito djelo. Dne 21. septembra t. g. preminuo je u Sv. Vidu u Koruškoj umirovljeni župnik velec. g. Iv. Ev. Opalo, rodom iz Mersina u slovenskoj Beneciji. Blagopokojni svećenik župnikovao je na Pacu, u Grimaldi i u Novakih, pak se je u svojoj oporuci sjetio i naše tužne Istre ostaviv oporučno „*Bratovščini hrvatskih ljudi u Istri*“ *for. 200 a „Družbi sv. Ćirila i Metoda“ za Istru 200 for.*

Svevišnji nagradio čestitoga svećenika stostruko na drugom svietu. Vječni mu pokoj!

Iz Ike pišu nam 8. t. mj. Dne 15. pr. mj. preminuo je ovdje providjen sv. Otajstvi za umirućе vrlo čestit. naš rodoljub i posjednik g. *Ivan Marušić* u dobi od 65 godina. Čestitoga starca cienio je i štovao radi njegova poštenja i čista značaja svaki, koji ga je poznavao. Svevišnji neka podieli pokoj vječni dobroj mu duši!

Molba za hrvatsku pučku školu u Žbandaju (občina Poreč). Dne 30. agusta upravili su stanovnici Žbandaja i susjednih sela molbu na c. k. zemaljsko školsko vieće za ustrojenje hrvatske pučke škole u Žbandaju. Na tu molbu neimaju molitelji do danas nikakva odgovora niti su učinjeni — koliko je molitelјem poznato — ikakvi koraci, da se opravdanoj i u zakonu utemeljenoj molbi zadovolji.

Molitelji imadu preko 100 djece sposobne za školu, pak se dolaze čudimo, što se gospoda kod c. k. zem. školskoga vieća nemiču, da zakonu zadovolje. Predsjednik c. kr. zem. skol. vieća jest c. kr. namjestnik g. grof Goëss.

Sinovi bugarskoga kneza u Opatiji. Ovoga čedna stigli su tamo sinovi bugarskoga kneza u pratnji svoje babe princeze Klementine Koburške, dvorskoga liečnika i kneževe služinčadi. Za kneževića najmiljen je prvi kat hotela „*Quarnero*“. Budućega mjeseca doći će u Opatiju svojim sinovom u posjete knez Ferdinand.

Prvi slovenski parobrod za prekomorske vožnje porinut bijaše prošloga čedna iz Lloydovoga arsenala u more. Medju vlastnici toga parobroda nalazi se i poznati slovenski veleposjednik i rodoljub g. Kornelij Gorup. Kod porinuća parobroda kumovala mu gospodja Gorupova okrstiv ga po prvaku slovenskih gora „*Triglav*“.

Iz Kaštelira pišu nam 25. t. mj. Za poštenjaka Krastića darovahe: iz sv. Vitala: Jure Velić, Marko Velić, Kate Velić, žena Jureta, Ivan Velić, Mate Velić, p. Anta, Jure Velić od Jureta, Petar Ritoša-Cuk, Ive Paković iz Rakotola, Stipe Marušić iz Novaki svaki po 10 novčića.

Grgo Ritoša p. Grge, Grgo Ivančić p. Ivana, svaki 20 novč. Braća Petar, Ivan i Ante Ritoša-Pahor skupa 50 novč. Stipe Velić 15 novč., Kate Velić, žena Mateta, Stipe Damijan, Ante Velić-Antunov, Marija Velić žena Jureta, Marija Velić od Mateta svaki po 5 novč. svi iz Sv. Vitala kod Višnjana.

M. č. g. N. N. 50 novč.

Iz Kaštelira su darovali:

M. č. g. Ante Legović, Iv. Mandića i župe upravitelj. svaki po 1 for.; jedna gospodarica 60 novč. i Ante Ružić (Marasko), Ante Korlević iz Labinchi, Ante Bitoša iz Poreča — svaki po 50 novč. — Luka Bernobić, Ante Kociančić (Čičulot) i Miho Valentić — svaki po 20 novč. — Ante Kociančić (Čičulot) darovao je siromahu osim novca još i staro turkinje. Ante Deklić mu je podielio od svake vrsti žita mjericu.

U ime obdarovanoga siromaha kličemo svima: Bog vam platio!

Ustanovna skupština družtva „*Naša Straža*“ održavati će se u Ljubljani dne 15. novembra t. g. u 8 sati na veče u „*Katoličkom domu*“. Ustanovna skupština bira *glavni odbor* i to po § 7. pravila 50 odbornika t. j. 10 iz Kranjske, 10 iz Štajerske, 10 iz Koruške, 10 iz Primorja i 10 iz ostalih pokrajina.

Novi odbor Hrvatskoga akad. družtva „Zvonimir“ bijaše izabran od sliedećih članova na glavnoj godišnjoj sjednici držanoj dne 21. listopada 1898.:

Predsjednik: cand. med. Dragutin Ciotti; podpredsjednik: stud. med. Milan Behtali; I. tajnik: stud. iur. Milan Matić; II. tajnik: stud. ing. Slavoljub Mondecar; blagajnik: stud. ing. Drugutin Šaj; knjižničar: stud. med. Dinko Tecilazić; novinar: stud. iur. Ivo Tartaglia.

Pomoćna pučka škola u Montriju. Od tamo piše nam prijatelj, da se je već upučetku upisalo u pomoćnu školu sa hrv. naukovnim jezikom 26 učenika i 20 djevojčica. Škola imade potrebna učila kao knjige, slike, zemljovide itd.

Iz Vižinade pišu nam, da je dne 3. pr. mj. došlo tamo do nemira, koj su izazvali domaći talijanaši. Mjestni oružnici htjeli su posredovati i red uzpostaviti ali bijahu kamenjem napadnuti. Oružnici ulovivše trojicu izgrednika sliedećega dana više izručiše sudu. Jedan pristav iz Motovuna izaživao je u Vižinadi dva dana, te da je sakupio mnogo gradiva proti izgrednikom. Očekujemo od tamošnjih prijatelja pobližih viestih o tom junačtvu sinova dielovske kulture.

Pod talijanske kulture. U hrvatskih listovih Dalmacije čitamo, da je prošlih dana sedmoškolac V e z i l talijanske gimnazije u Zadru, nezadovoljan, što mu je profesor *Margetić* dao lošu red, na istoga javno u školi navalio. Taj talijanski junak ondario je profesora sakom, te ga nekoliko rukama i čvrsto držao dok njesu priskočili na viku djaka profesoru na pomoć dva njegova druga. Znatiželjni smo, da li će porečka „baba“ donieti ovoj slučaj kao dokaz osobite talijanske kulture u Dalmaciji.

Pitanje o glagolici u Dalmaciji. U zadnjem broju „*Hrvatske krune*“ čitamo, da se je ustrojio svećenički odbor, koji će pozvati župnike Dalmacije na dogovor kako imadu postupati ako se eventualno nepovoljno rieši pitanje o glagolici u Dalmaciji.

(A naše rodoljubno svećenstvo? Op. Ured.)

Zapisnik izvanredne sjednice občinskoga zastupstva u Kastvu, održane u občinskoj viećnici dne 30. septembra 1890.

Sa zahvalnošću primili smo od sl. uprave občine Kastav gornji zapisnik, tiskan u obliku izvještaja, što je priobćenje ono glavarstvo.

Vjeronauk u „Leginoj“ školi u Zrenju. Od tamo piše nam 5. t. mj. Nepomaže g. uredniče, tužiti se putem štampe, ni pismeno na ordinarijat, ni ustmeno presvj. g. biskupu — jer zlosretna „Legina“ škola ostaje i nadalje bez poduke u vjeronauku od strane svećenika. Ej, mili Bože, da je ovo hrvatska škola, odkada bi bila već zatvorena! Prič. kanonike, *Pesante*, što Vi na to kao c. k. kot. školski nadzornik?!

Iz Malog Lošinja pišu nam koncem oktobra. Neznam bi li, ne bi li pisao. Ako napišem, reći će se, da samo oponašam tuđje tužbe, a ako nepišem, moglo bi još doći vrieme, da nam se reče, da se nismo potužili, pak da smo valjda bili zadovoljni. Pustit ću dakle na stranu svu diplomaciju, pak ću reći što misle mnogi i mnogi drugi. Pred nekoliko mjeseci, mislim je ovdje agent „*Ugarsko hrvatskoga parobrodarskoga družtva*“. Mrtve Boga pomiluj! Valjalo je imenovati novoga agenta. Nezgodno je se ponudilo ljudi, all po nam koliko se je ponudilo ljudi, all po tom poslu dolazili samo i ravnatelji družtva, koji su govorili doduše veoma diplomatički, ali uz svu njihovu diplomaciju zadali su svoju riječ, da će biti imenovan kojigod umjereni Hrvat. Ljudi se vežu za zlečj a volovi za rogove, reku naši ljudi, a prema ovoj poslovici mi ćemo se ravnati kad budemo drugi put govorili o diplomati. — Bio je imenovan jedan mladi dlić od obitelji *Jerolimić* (ili po njihovu Gerolimich), koji će bit čestita duša, ali nije nikakav Hrvat, ni radikalni, ni umjereno, nije pometač, a-mi nećemo, da surađuje u obavljanju onih poslova. Bit će diplomacija, kad se ono dimo koliko je okretan u obavljanju onih poslova. Bit će diplomacija, kad se ono društvo izkiti magjarskimi zastavami — ali zar je i ovo diplomacija, da se jedna agencija preda mladome čovjeku, bogate obitelji, koji ima nacina, da drugamo uloži svoje ilde, a zapostavlja se starije iskušane, pomorce, valjda samo zato, jer se još sjećali, da su rodjeni, Hrvati? Ovako bi, zaista, postupalo i koje valjansko društvo, da bi imenovalo svojim agentom koga od talijanskoga izroda? Pak da naimadnu sto pravica, da se rugaju naši narodni uskoci, govoreć: „Mi smo pogubili i družtvo, a živ ostao pak nam se još podlo izruguje!“ Ne, mi nemamo svoje agentel Kad tuđinci medju nama svoje agentel Kad rekoh, onda mislite bit će čestita duša, ko rekoh, onaj mladić, bit će čestita duša, ali u agenciji nejma reć ni plovitbenoga ni u agenciji nejma reć ni plovitbenoga ni u hrvatskome jeziku.

Mi smo već dodnes drugda naučili poznavati ovo magjarsko-talijansko družtvo, ali ovaj put smo mislili, da riječ nekoliko tuđe tužbalјki ljudi i tobož tihih patriota nešto vriedi. Pogledajte se u zrcalo, pak se zacrvenite. A kad bi bilo istinito, što se govoraka, da tu je učinjena konfidencijalna izmjena: Ti ćeš tamo ophavljati s našimi parobrodi, a ja ću amo s vašimi — onda mi nemalazimo izraza, ovaj čin gdjekakvu trgovinu. Zar već kod nas oživotvorene takvu trgovinu. Zar već kod onoga družtva nećima mikoga, koji nebi mrzio ovih mezimadnosti? Idemo da vidimo!

Diplomatski bezjak.

Slavnim občinskim glavarstvom veleč. župnim uredom, gg. učiteljem, trgovcem i ostalim rodoljubom u Istri. — Na blagodušnim uvaženje! Iz Pule primismo: Na hotno putu po jednome dielu Istre, kao pomoć. putu po jednome dielu Istre, kao punomoćni zastupnik „Narodne tiskare“ A. Gabršček u Puli, opazio sam na žalost narodne stvari, da se mnogi i mnogi rodoljubi nedrže narodnoga gesla „*Svoji k svomu*“ te da ještc uviek naručuju svoje potrebоće u obće kod tuđjih, našemu narodnome prosperitetu protivnih židovskih tvrdkah, koje nesamo da nisu u cienama niže, nego dapače mnogo draže, a posao izvršuju izpod kritike, osobito što se tiče jezikovnoga pogleda. Nekoji takovi rodoljubi, upozoreni, da sve što naručuju izvan pokrajine, mogu dobiti u istoj bolje i jeftinije, izgovaraše se, da nisu znali, da bi odnosno, da u obće nisu znali, da što takova izradjujemo. Na prospjeh dakle narodne misli u Istri, molim sve gori imenovane oblasti i pojedince, neka bi svoga ravnanja radi uvažili, da je ista tiskara sposobna izvršiti *svakovrstni tiskarski i litografički posao mnogo bolje i uz umjerenije cienu nego li i koji talijanski zavod izvan Istre*. Tiskarna izradjuje u *svakoj množini u najkraće doba osobito trgovačke i službene tiskovine*, kojih se vedinoma naručuju, pak ne znali, da što tako- *kovratne pozive, posjetnice, račune, pismeni papir, jestvenike, preporučnice, brošure, knjige, izvješća školska, razne skrižaljke itd. te obće svaku željenu radnju. Primaju se i knjigovežke naručbe, koje se izvršuje točno i solidno*, kao takodjer naručbe na svakovrstni pisaći papir za ured.

Jer je „*Narodna tiskara A. Gabršček*“ u Puli tekar početnica, a u narodnom pogledu pripravna i na žrtve, nadati se je, da će se unapried kod nje posluživati *bar oni krugovi u Istri, koje su dosada posluživali tuđjinci*, osobito židovske tvrdke; jer tako neće ništa izgubiti one tiskare, koje se ubrajaju medju narodne i kod kojih se gdjekoji posluživu.

Naglašujem konačno, da sve ono, što se usmieli izvršiti tuđjinac, sposobni smo i mi, možemo izvršiti takodjer i mi ovdje u Puli.

Preporučajuć se dakle u svakoj potrebi, bilježi se sa štovanjem

JOSIP KRMPOTIĆ,
poslovodja „Narodne tiskarne“ A. Gabršček u Puli.

Novi zakon za uredjenje svećeničkih plaća izašao je dne 1. oktobra t. godine. Gg. svećenici, koji su u službi i koji imadu pravo, da mogu dopuniti kongrua valja da svoje fasije ulože putem prepostavljene oblasti najdalje do 30. novembra t. g. na biskupski ordinarijat.

Izkaz

prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ za Istru tekom mjeseca listopada tek. god. 1898.

Gosp. M. Trinajstić Jankotov sabranih među Halubljani, Rubeši i Spinčići na uspomenu na mrtvi tabor u Matuljih . . . f. 4·26
Muška podružnica u Kastvu pošt. checkom f. 57·87
G. Fran Anaković, župnik u Privlaci svoj mjesečni prinos za listopad . . . f. 1·—
G. Jakov Mikan, učitelj u Sv. Martinu svoj mjesečni prinos za julij, agust, septembar i listopad . . . f. 4·—
Gosp. Perčić Aniceto Leon, naboden se u Pretoriji u Transvaalu rodom iz Volorskoga . . . f. 10·—
Pripravilje na dar jedan lim šterlinga
G. Bogdan Penjić, urednik „hrv. pčele“ u Osjeku sabranih u njegovo vjenčanje na odar njegovoj sudrugovi i prijatelji . . . f. 15·—
Administracija „Hrv. Prava“ Zagreb, prodanih njoj od senjskih abiturijenta . . . f. 19·90
Podružnica u Bakri po svom blagajniku, g. Franu Matijeliću sakupljenih prigodom znamenite skupštine mjestno čitaonice dne 10/9 . . . f. 4·36
Gosp. dr. Oleksa Rybář, odvjetnik u Trstu na ime uprave „N. Sloge“ pripjele njoj iznose i tamo već oglašene . . . f. 61·05
Dr. Andrija Stanger u Volosken predaje pricijenih
1.) od g. prof. Ivana Milčetića — Varaždin . . . f. 2·—
a) Varaždinska činovnička zaduga . . . f. 2·—
b) Prof. Ivan Milčetić za godinu 1898 . . . f. 6·—
2.) od g. Jerka Dominis, osmorazrednog gimnazijalca iz Baba, sabranih tamo prigodom zadušnica Voloske kalabrežke stranke mjesto vienca . . . f. 8·—
Gosp. Josip Pekečić, Opatija, sakupljenih dne 9/10 u Kastvu kod licitacije Marochinove lanterne . . . f. 2·—
Gosp. Hrvoj Istranić mj. prinos za listopad f. 1·—
Gosp. dr. Konrad Janežić, Volosko svoj mjesc. prinos za listopad . . . f. 1·—
Gosp. Ant. Sterk, kapetan i posjednik, Rieka, sabranih u obitelji g. A. Cherraccia f. 3·50

Listnica uredničtva.

Gosp. Y + Y + X: Izvolite poslati, da proštamo. Prijateljski pozdrav!

Sl. Čitaonica — Rovinjsko selo: Nastojat ćemo dobiti iz druge ruke. Živili!

Gg. dopisnikom: Iz Boljuna, sa otoka Krka, iz Šibenika, iz Rovinjskog sela, Nerezina, Sinja, Lovrana, Škrljeva itd. itd. ustrpite se do budućeg broja.

Gosp. A. D. u Boljunu uzimljemo do znanja, *da nište Vi, ustavio g. župniku Matičiću „spravak“, već da ste na pismu samo naslov napisao, i to, iz ustuge!*

Gosp. Fr. M. Boljun: Ako „*sva*“ Vaša ja i moj istomišljenik „*na glasovitom taboru pri Buretiću*“, pošteno opernašli, onak je, da ste to zaslužili. U našu polemiku neulazi „*hrvatski zastop občine Boljun*“, koji Vam je, reć bi, odvise na nosu *jer je hrvatski*. Milo nam je, da se Vi i g. učitelj „*slažeta*“, jer par itd. Vaših grožnja se nebojimo! Da ste nam zdravo!

Listnica uprave.

Nadalje opłatili su za „Našu Slogu“ g.g.: B. J. Boljun for. 4.—, J. F. Lovran 5.—, Abgedetenthaus Beč 1.—, Čit. Unije 5.—, S. A. Novaki 10.—, S. J. Altura 2.—, S. M. Klana 5.—, Z. N. Starabaška 5.—, V. A. Ližnjan 2.—, T. J. Pula 2.—, Š. M. Gračišće 4.—, S. P. Rieka 4.—, Čit. Senj 1.25, Čit. Petrinja 1.25, Ug.-hrv. par. društvo Rieka 20.—, „Dvorana“ Varaždin 1.50, S. M. Pazin 2.50, Čit. Osiek gornji grad 1.25, E. A. Veprinac 1.25, R. M. Porcé 6.—, Samostan Franjovaca, Zadar 2.—, R. dr. A. Zagreb 45.—, P. J. Moščenice —50, S. H. F. B-Ečl 2.—, S. F. Rieka 2.50, G. V. Rovinjsko selo 5.—, J. M. Novoselo (Bosna) 2.—, Z. V. Sr. Petar u šumi 14. for. (Sliedi.)

Svoj rodbini prijateljem i znancem dajemo do znanja, da nam je nemila smrt ugrabila dne 3. t. mj. premilog supruga itd. itd. g.

Maksa Marušića

pomorskoga kapetana itd. te preporučamo svima, da se sjete njegove plemenite duše u svojih molitvah. Vječni mu pokoj!

Ika, 7. novembra 1898.

Ucviljena obitelj.

Kod moje tvrdke

Schivitz & Comp. u Trstu

imade

strojeve svake vrsti i potreboća k istim. Sisaljka i štrcaljka svake vrsti. Cievih iz kovina, kaučuka i platna. Mjedenih i broncenih vitila, pipa itd. Oruđja za obrt i gospodarstvo. Sve iz prvih domaćih te inozemskih tvornica. Novo posudje „Emeri“ i štrcaljke proti peronospori iz svoje radionice i tudjih.

Jamčim za dobrotu svih izradnja.

Ciene nizke.

Veliko skladište u ulici Zonta br. 5.

M. Živić, inžinir.

Izradjujem takodjer nacrte novih tvornica, mlina, vodovoda, cesta itd. Moja tvrdka preuzimlje i izvedbu tih radnja.

G. LIKAR

u Gorici, Sjemeniška ulica broj 10 trgovac, sa pisarničkimi, i školskimi predmeti te svakovrstne papirnate robe uz najniže konkurenčne ciene, preporuča se svojim slavenskim zemljakom najuljudnije za mnogobrojne naručbe.

Prave brnske suknene tvari

Jedan cospon 3·10 m. dug, dosmatra za muško odjelo stoji samo

for. 3·10	is dobre	prave svoje vune
„ 4·10	is dobre	
„ 4·50	is dobre	
„ 6·—	is bolje	
„ 7·75	is fine	
„ 9·—	is najfinije	
„ 10·50	is još finije	

Jedan cospon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Redex, Peruvienne, Oeskinge. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke ciene kao čvrsto, solidne i vrlo dobro pomato

Skladište tvorničkog sukna **Kiesel-Amhof u Brnu**

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerno uzorku.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno narudi nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke ciene bez odbitka, što ga daju krojačam, koji škodi silno privatnim strankam.

Skladište pokućstva

tvrdke **Aleksandra Levi Minzi**

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Phönix-Pomade

Na izložbi za njegovanje zdravlja i ljepote u Stuttgartu 1896 nagradjena srebrnim kolajnom jest po mnienju liečnika i prvaka na higijenskom zahvalnica jedino postojeće i stinu pravo i čestito

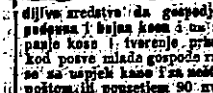

dilivo sredstvo da gospodjam i gospodi izrastu gusta i bujna kosa i tvorenje prhuta; ona prosjećuje kod posve mlada gospoda rast jakih brkova. Jamči se za uspjeh kao i za neštetnost. Lončić 90 nvč. poštom ili pouzetjem 90 nvč. **R. Hoppe,** Beč I. Wipplingerstrasse 14.

Zahvalnice!!

Štovani gospodine!

Zahvaljujem Vam, što ste mi tako izvrstan liek proti kašlju i prsoboli poslali. Potrošio sam jedan boca trputčevoga soka, pa mi je kašalj i prsobol skoro prestala. Pošljite mi odmah još 3 boce Vašega izvrstnoga trputčevoga soka, a za to i 2 omota čaja proti kašlju. Sa veleštovanjem

U Divači, 19. listopada 1897.

Vaš zahvalni

JAKOB SUPPAN.

Trputčev sok (Spitzwegerich-Safé), koji tako izvrstno djeluje proti kašlju, prsoboli, promuklosti, težkom disanju pa i za stare bolesti, dobiva se uviek svježa u ljekarni k. Zrinjskomu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg broj 20.

Neka svatko pazi na zaštitni znak, jer samo onaj trputčev sok je iz moje ljekarne; koji ima na boci sliku *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga.

Ciena boci trputčevog soka sa točnim naputkom 75 novčića.

Uz trputčev sok dobro je i gorski čaj proti kašlju rabiti.

Ciena jednog omota gorskog čaja proti kašlju sa točnim naputkom 35 nč.

Jedno i drugo šalje se svaki dan uz poštarsko pouzeće. Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kišticu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Cienjeni gospodine ljekarniče!

Prije kratkoga vremena naručio sam od Vas jednu bocu pojačanih švedskih kapljica; ove su meni s mojim znancem tako dobro djelovale, da Vam se moram na tom dobrom liečn najtoplije zahvaliti. Izvolite mi za moje znance još tri boce po 80 nvč. poštarskim pouzećem poslati.

Modruš, dne 26. srpnja 1898.

Sa štovanjem

VID ZANIĆ.

Prave pojačane švedske kapljice djeluju izvrstno proti svim želudačnim bolim, popravljaju probavu, čiste krv, jačaju želudac. Od ovih se kapljica izgube sve bolesti želudca i crieva, a dobije se dobar apetit.

Treba paziti na zaštitni znak, jer samo one pojačane švedske kapljice su iz moje ljekarne, koje imadu na boci sliku *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga.

Ciena jedne boce pojačanih švedskih kapljica sa točnim naputkom 80 nvč.

Šalje se svaki dan uz poštarsko pouzeće.

Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kišticu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20,

Naručbe, koje iznašaju 5 for. i više šalju se franko.

Vrlo poštovani gospodine!

Moja žena ležala je tri mjeseca od trganja i kostobolji. Čim je počela upotrebljavati Vaše „mazilo proti kostobolji“ ustala je već za tri dana, pa sada hvala Bogu bedo. Zahvaljujući se Vama na tom izvanredno mazilu, ostajem

U Strmcu kod Stubica 12. travnja 1898.

sluga pokoran

BARTOL LISIČKI.

Mazilo proti kostobolji (Fleid) je veoma dobar liek proti trganju i kalanju u kostima, rheumatizmu, bolima u križ-cah, proti prehladam, kod propuha i. t. d. Mazilo jača izmučene žile, te kriepi starce, koji pate na slaboći nogu.

Svaka boca mora biti providjena sa zaštitnim znakom t. j. slikom *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga, jer samo ono je mazilo iz moje ljekarne, koje taj zaštitni znak na boci nosi.

Ciena jedne boce mazila proti kostoboli sa točnim naputkom 75 novčića.

Svaki dan se uz poštarsko pouzeće razašilje.

Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kišticu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB ulica br. 12 — **A. WINGER** — ZAGREB ulica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liečі kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofulozmosti, podbubloći, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici želudačne grčeve, žutica, gromica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. — Ciena flašici s naputkom 60 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objašnjavanje želudca i probave, kada blago neće rado ždrati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, zgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i otekline poslje teškoga napora, za objačivanjo i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razkužkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Skatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežom, raznim pjegam ili fiekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; praizvodja gladkost, nježnost i finoću obraza i ruke. — Ciena večem lončiću 1 for. — K tome spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi zaštasnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i tutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje to pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prugodan miriz. — Flašica 80 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Šalaku liečі uspješno, bolesti živca nepokoj, glavobolju, trzanje, histerju, zadahu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sliede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tinsture za zube, od kojih zubi poljepšaju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Rume, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Dolenc u Trstu

Broj 42. U Trstu 17. novembra 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cieniku ili po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciu „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu postu valja točno označiti.

Komu list nedođe na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Iznam 14. julija, 18. augusta, 8. septembra i 3. novembra. Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju. Nebiljegovani listovi se neprimaju Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Farneto br. 14.

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

IZ BEČA.

dne 15. novembra 1898.

Slabo Vas izvještujem, jer dobra nejmam šta, a zla imate i doli previše. Već nekoliko vremena drži *zastupnička kuća* samo po dvie sjednice na tjedan. U njih je razprava dosta dosadna i bez ikakve praktičke svrhe. Osim prešnih predloga u pitanjih biede i nevolje u raznih predjelih, koji bi mogli bud kakvu korist donieti odnosnim pučanstvom, razpravljaju se sami predlozi na obtužbu, što bivšega ministarstva *Badeni*, što sadanjega *Thuna*. Tako se je predlagalo i razpravljalo, da se obtuži *Badenija* radi postupka kod izbora u Galiciji, radi redara, što jih je bio dao dovesti lanjskoga novembra u zastupničku kuću. Tužiti one, kojih već neima, je bezsmisao. Nješto smisla može imati predlog, da se tuži sadanje ministarstvo. Tako se je predlagalo, da se ga tuži radi razbacivanja državnoga novca za list *„Reichswehr"*, te radi porabe §. 14., paragrafa, kojega može svaka vlada upotrebiti u nuždi, kad naime nije moguće, da se putem parlamenta pobrine za kakvu državnu potrebu. Predlagali su obtužbu baš oni, koji su zakrivili, da parlamenat nije mogao razpravljati. Većina je odsudila ne vladu, nego one krivce. Još ima predloga na obtužbu, stojećih na dnevnom redu. O razpravljanih i ob onih, koji se imadu razpraviti, nemože se drugo reći, nego: *„trla baba lan, da njoj prodje dan"*.

Inače valja iztaknuti, da su te razprave dosta triezne i mirne. Samo utorak, danas osam dana, bilo je velike buke. *Šenerer*, *Wolf* i drugovi nesamo da su govorili veleizdajnički, kao da bi se danas imala monarhija razpasti, i njezini razni dielovi pripojiti njemačkomu carstvu, nego su i vriedjali pojedine narode. Tako je *Wolf* uvriedio čitav poljski narod. Na to je nastala silna buka sa strane zastupnika svih slavenskih naroda i svih stranaka. Najteški pri tom pokazao se je socijalni demokrat, rodom Poljak, *Dašinski*. Stojao je kod *Wolfa* i dovikivao mu svega i priečio zajedno s drugimi zastupnici govoriti *Wolfu*. I bilo mu je zaprečieno. *Dašinski* ga je onda u žestokom govoru radi uvriede poljskoga naroda oštro al pravedno operušao. Dovikuo mu je, da živi od novca, što ga izprosjačuje kod bogataša, koje pomažu bogatiti i poljski radnici. *Wolf* bio je do noguh potučen. Spasio ga je sliedeći dan zastupnik *Gnjevoš*, član poljskoga kluba, po prilici onako, kako ga je dignuo iz prašine svojedobno *Badeni*, kad ga je bio na dvoboj pozvao. *Gnjevoš* ga je izazvao na dvoboj tim, što ga je nazvao uličnjakom. *Wolf* mu je poslao svjedoke. Došlo je do dvoboja, *Wolf* je na glavi i ruci ranio *Gnjevoša*. Izašao je slavodobitan, te tako pokrio sramotu, koju je dan prije doživio, osobito kod njegovih, Njemaca.

Što se to i tako u kući dogadja, razpravlja se u odboru i pododborih nagoda. Glavna dva pododbora već su svršili svoj posao, a sutra će valda treći, tako, da bi nagoda mogla doći u razpravu nagodbenoga odbora već četvrtak.

Narodi se nagodi baš nemogu radovati. Tečajem razprave u pododborih i skoro u nagodbenom odboru može se veseliti samo vlada. Ona bijaše doista *„pripravna na sve"*, sklopiti nagodu i bez parlamenta. Draže pak bi njoj imalo biti, da se parlamenat za nju izreče bar obzirom na stanje stvari u Madjarskoj. Ljeti se je svako toliko grozio madjarski ministar predsjednik *Banffi Thunu* s toga, što austrijski parlamenat nije mogao raditi. Sad se može groziti *Thun Banffi-u*, jer sada nemože raditi ni madjarski parlamenat. U Budapešti pojavila se je obstrukcija protiv ministra predsjedniku *Banffy-u*. Hoće, da ga sruši. Razvoj odnošaja tamo uplivati će i na odnošaje i Bečn, tako, da se nemože predvidjeti, što se sve može dogoditi u najbližoj budućnosti.

* * *

Jučer po podne bio je sprovod *nadvojvodkinje Marije Antonije, velike vojvodkinje Toskanske*. Svoju blagu, pravo kršćansku dušu izdahnula je još 7. t. m. u gradu *Orthu* na Gmundskom jezeru, gdje je bolna boravila nekoliko mjeseci. Njezino truplo bilo je od tamo prekjučer svečano doveženo u Beč, i to u kraljevski dvor. Jučer, ponedjelak, od 8—12. prije podne bilo je izloženo za občinstvo u dvorskoj župnoj crkvi. Cielo jutro služile su se za nju sv. mise. O 4. uri po podne bio je sprovod iz dvora, odnosno iz dvorske župne crkve, u crkvu čč. otaca kapucina. Sprovod bio je sjajan, naroda mnogo, ulice su morale biti zatvorene po redarih i vojnicih, da se uzmogne uzdržati red. Malena kapucinska crkva bila je u crnini, po kojoj se je vidjelo na mnogih mjestih grb blage pokojnice.

U crkvi smjestili se prije četvrte ure: Njeg. Veličanstvo car i kralj, knezovi kraljevske bavarske i carske kuće, veliki vojvoda i velika vojvodkinja Toskanska, austrijski nadvojvode i nadvojvodkinje; nadalje pražki kardinal *Schönborn* i papinski nuncij u Beču *Talliani*, najviši dvorski činovnici, ministar predsjednik s ostalimi austrijskimi ministri i ministar izvanjskih posala *Goluchowski*, predsjednik gospodske kuće i predsjednik zastupničke kuće dr. *Fuchs* sa drugim podpredsjednikom *Lupulom*. Iza njih bilo je odaslanstvo grada Beča obstojeće iz načelnika dra. *Luegera* i prvoga podnačelnika *Strohbacha*, te odaslanik občine Volosko, zastupnik *Vjekoslav Spinčić*, pak najviši zastupnici vojničtva. Kardinal-nadbiskup bečki *Gruscha* obavio je blagoslov uz veliku asistenciju. On sa malo njih sproveo je blagopokojnu u kraljevsku grobnicu, nalazeću se podzemno u savezu sa crkvom. Najviši dvorski činovnik izručio je ključe grobnice č. o. gvardijanu naručiv mu, da je savjestno čuva. Tim položeno je u vječni mir i truplo one blage, pobožne visoke žene, koja je toliko zima dolazila probavljati na Volosko, u Črnikovicu, i koju stalno svaki, i star i mlad, na Voloskom i okolici pozna, ako ne od drugud, a ono iz crkve, u koju je toli rado zalazila. Pokoj njoj duši i blaga uspomena!

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 16. novembra 1898.

O djelovanju carevinskoga vieća izviešćuje naš bečki dopisnik na prvom mjestu dosta obširno. U današnjoj sjednici došlo je opet do burnih prizora.

U nedjelju obdržavalo se je ministarsko vieće pod predsjedanjem grofa Thuna.

Po viestih bečkih novina imao bi odstupiti sa gradačkoga namjestničtva markiz Bacquehem čim bude potvrdjen novoizabrani načelnik u Gracu. Novim namjestnikom u Gracu imao bi postati zemaljski predsjednik Kranjske, baron Hein. Koliko je na tih viestih istine, pokazati će bliža budućnost.

U Galiciji dignuto je većinom obsadno stanje. Ono traje još u osam okružja, u kojih nisu još svršene iztrage radi zadnjih nemira.

Mladočeski zastupnik dr. Pacak objelodanio je ovih dana pismou, kojem razpravlja o odnošajih čeških zastupnika napram vladi i o austro-ugarskoj nagodbi. On je mnienja, da je sporazumak čeških zastupnika sa vladom koristan češkomu narodu i da se već sada opaza neke uspjehe; vlada da mora sporazumak posvema izvršiti. Glede nagodbe kaze, da je za Čehe bolje, da se ista ugovori uz njihovo sudjelovanje, nego li bez njih i proti njima, jer do nagodbe, koja je državna potreba, mora doći prije ili kasnije.

Povodom sastanka stranke prava na Trsatu napisalo je glasilo hrvatskih i slovenskih zastupnika *„Der Süden"* u Beču u posliednjem broju vrlo krasan članak pod naslovom *„Težnje Hrvata"*. U tom članku dokazuje pisac

PODLISTAK.

Tko pjeva, zlo ne misli.

Pod gornjim naslovom nastojala je zaslužna *„Naša Sloga"* u svojem 26. broju podtaknuti učitelje i svećenike hrvatskoga puka Istre na što veći mar oko pjevanja. Nastojala je zaista krasnim riečima uzkrisiti u njima ljubav do pjevanja. Hvalevriedno je to nastojanje „N. Sloge" i opravdano, jer je poznato, da u Istri ne obstoji nit jedno javno pjevačko družtvo, bar koliko je meni poznato. Sama već ova okolnost dokazuje, da se hrvatsko milozvučno pjevanje u Istri zanemaruje, da se ne ugladjiva, te da manjka požrtvovna rada od ljubitelja pjevanja i glasbe. Rekoh, da se imenovanim člankom htjelo u nas uzkrisiti ljubav, i ako je poznato, da mi Hrvati smo pjevački i guslački narod. I naši svećenici i učitelji rado pjevaju, a još radje slušaju miloglasno pjevanje. Svaki s toga misaoni rodoljub pitat će s razlogom, koji su uzroci, da nam hrvatsko pjevanje u Istri ne napreduje, zašto se ne širi, i zašto je ono i danas na nizkom stepenu svoga razvoja. Kušati ću, da o tomu koju rečem, a dodat ću i par riečih ponuke. Vi ste se, gospodine uredniče, onako obćenito dotakli predmeta, a ja ću Vašom dobrotom i dozvolom urinuti svoj prst u dubljinu, ogradjujuć se unapried proti eventualnom prigovoru, kako da mi lebde tobož osobe a ne stvar pred očima. Možda mi neće biti svaka neumjestna.

Pjevanje je izljev duše posebnim glasovima, kano što je govor izljev, dotično očitovanje naših misli. Govor je ogledalo duše; a spoje li se rieči govora sa glasovima pjevanja — eto ti najuzvišenijeg i najvjernijeg izraza svega, što se zbiva u duši i prsih čovjeka — eto ti na dlanu tvoje duše. Govor je velika umjetnost, veća od pera i kista, a pjevanje je kraljica umjetnosti. Med pjevanjem i govorom je ista razlika, koja je med operom i dramom. Dramu razumijeme, a operu razumijemo i čutimo, silnije i jače, nego inače. Pjevanje riečima podaje boju najživlju, dotično bolje upodpunjuje govorom izražene misli naše; ono podaje riečima pravo mjesto, vjerno predočujuć unutarnji život čovjeka. — Prema rečenomu utemeljena je ona naša, da se po govoru pozna čovjeka, a ja bih k tomu dodao, da se ga po pjevanju može još lakše i vjernije poznati. Što netko pjeva i kako pjeva, služit će nam sredstvom, da ga upoznamo. Od njeđno odgojena i skladna čeljadeta neće izaći ružna i nepristojna rieč, a kamo li pako gruba i zla pjesma ili pjevanje. Vriedi li ovo za pojedinca, vriedit će zaista i za národ u obće, jer je on brojna svota jedinica. „Kakva besida, takav čovik" narodna je običajna rieč, a ja ću dodati valjda s razlogom, da kakva je besjeda, naime govor i pjevanje nekog čovjeka ili naroda, takav je u istinu i on. Iznimaka to mu ima dakako. Jer ovaj ili onaj može postati izrodom tim, što se je otudilo ili iznevjerio tradicijama i samoj naravi svoga roda i plemena; pojedinci mogu se izvrći kano šljive u „škorce", mogu neki pretrpjeti na duhu svomu igru naravi, sličnu onoj, da se n. pr. tele ižleže sa dvie glave itd.; al da bude jedan jezični narod sav takav, ili po većini, ne može se uzeti za zbilju i mogućnost. Što takva mogu izvesti samo pojedinci, ali narod ne uzet u svojoj cjelokupnosti, ako je zbilja taj narod — narodom, te ima za sobom prošlost, a pred sobom budućnost. Ima li nekoji narod relativno mnogo rečenih hinavaca, naime takovih, koji svojim govorom i pjevanjem odavaju sve drugo, nego li je narod komu pripadaju, broji li taj narod preveć svojih nesretnih sinova, kojih duševni život nije istovjetam (identičan) duhu i biću njegovu, što ga čini narodom, i po čemu se ga pozna i luči od drugih naroda, naime takovih, kojima već ne vlada duh narodnoga govora i pjevanja, takav narod počima padati i gubiti se. Od naroda stvorena za sretnu budućnost postaje ciganska čeljad, hrpa ljudi, što brzim korakom hrle nizbrdicom u propast duševnu i političku. — Služi li se netko govorom, da prikrije i zataji svoju misao, i pjevanjem, da uguši čustva srca, drugim riečima: komu nije govor i pjevanje vjerno očitovanje misli, izljev duše, toga pogotovo se neima smatrati pravim čovjekom, a još manje poštenjakom. Protegnemo li ovo na narod, t. j. ako je već u svojih umotvorih, u pjesničtvu, slikarstvu, kiparstvu, postao nenaravan prema duhu svoje narodnosti, taj narod nemožemo nazvati lažljivim ili licumjernim, jer ova lažljivost prešla mu u krv, pogubio je mnogo od svoje plemenske prvobitne ćudi i naravi, poprimio se inorodne i time stao se raznarodjivati.

Pjetao kukuriče a slavulj divno biliše; onaj neće i nemože po svojoj naravi bilisati, a ovaj kukurikati s istih razloga. Dodje li kad duba, da slavulj bude kukurikao, vjerujte mi, slavulj će izgubiti svoje liepo ime, ime svoje pasmine — izumrieti će. Ovdje mi se namiču dva pitanja. Prvo: pod kojimi uslovi morao bi izumrieti naš hrvatski rod? Drugo: tko je Hrvat? Progovorit ću eto u kratko ob ovih dvih pitanjih, a već sada odgovaram na prvo poznatim odgovorom, naime gubitkom narodnoga hrvatskog jezika, što bi se sbilo postupično dugotrajnim procesom. Odgovarajuć na drugo, reći ću, da pravi Hrvat ne pozna jedino jezik hrvatski, slovnička pravila govora, no u tom jeziku misli i čustvuje i sav svoj nutarnji i izvanjski život uđešava prema hrvatskomu jeziku i narodu, prema prošlosti, sadašnjosti i budućnosti svoga roda i plemena: on je Hrvat dušom i tjelom. Pravi Hrvat sve to usisava majčinim mliekom u krilju. Da to budemo i da nam rod naš nepogine, red nam je paziti jedan po jedan na čistoću i ljepotu jezika i pjevanja; još i za to, što prema ovim vlastitostim svieta će nas cieniti ili omalovažati, ljubiti il nerziti. Red je, da znamo i da smo tvrdo osvjedočeni — nećemo li da padnemo u robstvo duševno i političko, da je nama hrvatski jezik i hrvatsko pjevanje nužda naravi, potreba krvi, koja u naših žilah teče; da se plemenu hrvatskomu pristoji posebni govor i posebno pjevanje, različito dakle od onoga, što ga ima Talijan, Niemac itd.

(Dalje sliedi.)

na temelju poviesti kako imadu Hrvati sveto pravo, da njedine raztrgana uda kraljevine Hrvatske u jednu cielinu oslanjajuć se na svoje državno pravo.

Crnogorski knez Nikola osnovao je novu tjelesnu stražu od 4000 momaka, koja sačinjava neku vrst počastne čete. Momčad za tu stražu uzeta je većinom iz podstojećih četa. Za tu stražu bijahu jurve imenovani častnici i podčastnici.

Srbski razkralj Milan nalazi se neprestano u novčanih neprilikah. Radi toga nastoji u Njemačkoj sklopiti novi zajam za Srbiju. Taj posao neuspjeva razkralju, jer poznaju u Njemačkoj dobro loše financijalno stanje mlade kraljevine. Njemački novčari žale već sada, što su svoje glavnice uložili u Srbiji, te bi rado bilo na koji način svoj novac natrag povukli.

Talijanski parlamenat započeo je prekjučer na novo svoje djelovanje. Danas bijaše svečano otvorenje, te je kralj pročitao priestolni govor. Na dnevni red parlamenta doći će odmah zakonska osnova, kojom se će povratiti nekim posjednikom njihov zaplienjeni posjed, što nisu mogli platiti niti 10 lira zemljarinu.

Njemački carski supruzi nalaze se na napovratku u svoju domovinu. Uz put reć bi, da će se svratiti u jednu španjolsku luku, gdje bi se sastali sa španjolskom kraljicom. Tomu sastanku prigovaraju već unapried američki listovi. Njemačka vlada tjera iz pruske Šlezije austrijske podanike po narodnosti Čehe i Poljake. Vratislavski predsjednik redarstva razaslao je na podredjene oblasti okružnicu, da se imade iz svih okružja za 14 dana odpraviti Čehe i Poljake radi pogibeljne tobož slavenske agitacije.

Mi neznamo doista što bi rekla njemačka vlada kad bi se njezine podanike stalo tjerati iz Austrije, gdje su njihove velikonjemačke agitacije na dnevnom redu.

U Grčkoj imadu novo ministarstvo, koje kani razpisati izbore za grčki sabor. Novoimenovani namjestnik otoka Krete princ Juro prošao je ovih dana preko Trsta kući, gdje čeka zapovied velevlasti, da se uputi na svoje novo mjesto.

Dopisi.

Iz Lovrana pišu nam 10. t. mj. Škole na materinskom jeziku su potrebite, ako čovjek hoće uzrdžati svoj jezik i biti sam svoj gospodar. Tko se srami svoga jezika, tjera iz svoga srca ono, što mu je sama narav dala; takav će izgubiti ljubav i poštovanje prema svojoj majci i otcu, koji so mu život dali; zamrzit će i na druge ljude, danas sutra bit će pripravan na sve. Ljudi, koji su tako nesrećni, da neimaju škola na svomu materinskomu jeziku, bit će uviek tudji sluge; raditi će onako, kako im drugi budu govorili, dotično kod nas u Istri, gdje je toliko škola talijanskih, bit će sluge talijanske gospode. Gdje su škole narodne, hrvatske, tu si ljudi znaju sami pomoći, sviestniji su, njihova občina, poslovi itd. napreduju.

Ovakve razgovore su više puta vodili rodoljubi, koji se sakupljaju u dičnoj našoj čitaonici „*Danici*“i pomišljaju na našu plemenitu „*Družbu sv. Cirila i Metoda*“, kojoj je svrha dizati školo našemu zapuščenomu kmetu. Odlučili smo dakle i mi našoj plemenitoj „Družbi“ pomoći onako, kako najbolje možemo, a to je ako i kod nas ustrojimo njezinu podružnicu. Dne 9. pr. mj. skupili smo se u „*Villa Iris*“, u kući našeg čestitog rodoljuba g. Josipa Stangera. Liepo ti je bilo viditi mnogobrojno družtvo, naše vriedne gospodje i gospodične, gradjane i vanjske, kako se prijazno medjusobno susreću, kako to mogu samo ljudi jedne misli, jednoga čućenja; svi smo bo znali, da nas je ovamo dovela jedna svrha: ljubav k svomu materinskomu jeziku. No osobita nam je dužnost zahvaliti se vriednim gospodjam i gospodičnam, koje su u onako velikom broju skupščinu počastile. One neće da zaostanu za svojimi sestrami po drugih naših mjestih, koje toliko rade za napredak družtva.

Skupštinu otvorio je obće štovani predsjednik „Danice“ g. *Ivan Turčić* liepim govorom. Pozdravi prisutne i reče, da je to jedan od najlipših dana, koje smo dočekali u narodnom životu u Lovranu jer hoćemo, da ovršimo ovako odličan i rodoljuban čin i tako pokažemo, da nismo rodoljubi samo na rieči, nego i na djelu.

Spomenu zatim žalostnu smrt neprežaljene naše cesarice i kraljice Jelisave, koja je duboko ožalostila narode monarhije, što je i krivo, da smo se sastali ovako posve na tiho, a ne veselije, kako smo bili odlučili.

Zatim se je prešlo na izbor odbora. Izabrani su skoro jednoglasno: *Iginio pl. Peršić* kao predsjednik, g. *Franjo Bašan* kao podpredsjednik, gdja *Franica Turčić* kao tajnica i g. *Franjo Turčić* kao blagajnik.

Skupštinu počastio je svojim posjetom g. dr. Konrad Janežić sa rodoljubnim govorom iz Opatije i Voloskoga. U svomu govoru, koga su svi sa najvećom pozornošću slušali, protumačio je g. podpredsjednik od kolike važnosti su podružnice za družbu samu kao i za mjesto, gdje se ustrajaju.

Promiču plemenitu svrhu, da se može osnivati škole i buditi narodnu sviest; one su ognjišće, oko kojega se sabiraju svi, koji svoj jezik ljube i žele bolju budućnost svomu narodu. Krepke ove rieči je skupščina popratila burnim „živio“!

Kod upisivanja članova prijavilo se ih je onaj čas sedamdeset.

Još dugo smo se zabavljali u prijateljskom razgovoru i već u 8 sati u večer se razišli ugodno se spominjuć minuloga sastanka.

Evo ovako proslavili smo u Lovranu otvorenje podružnice „Družbe sv. Cirila i Metoda“, tiho dá, radi obćenite žalosti, ali naš sastanak bio je srdačan, bio je bratski.

Živo smo poželili, da ova prigoda učvrsti u nas narodno osvedočenje i ljubav k milomu materinskomu jeziku, jer samo na ovaj način bit ćemo ljudi značajni, gospodari u svojoj kući, ali i zajedno ćemo vršiti plemenito i čovekoljubivo djelo t. j. pomoći zapuščenoj svojoj braći.

—

Iz Velog Sela (Veli Lošinj) pišu nam 2. t. mj. Evo me g. uredniče, da odgovorim dopisniku „*del Popolo istriano*“, koji me od mnogo dana neuztrpljivo čeka, jer je čini mi se nasliedio baštinu pokojnog „*Somiera*“, te počeo resiti svoje odlične stupce dopisi iz ovog mjesta, napadajuć kako bolje može i znade na sve, što poštena ima kod nas. Njegovim se gadnim oružjem klevetanja neću poslužiti, već ću nastojati, da ga pobijem istim njegovim riečima, a to, da dokažem svietu drugo nego što bi htjeli, da jest Lošinj. U broju od 29. kolovoza govori, da je ovog mjeseca bio držan „*Il congresso annuale del circolo di lettura*“ i to po drugi put, pošto se prvi put nije mogao držati radi malog broja družinara! Drugi je dakle put bio držan „*con numeroso intervento*“. A znate li, gospodo čitatelji, koliko je bilo družinara: 12 muških brojeći i djećurliju i 7 „goličina“. Liepi „concorso“ što ne? Govori dalje, da družinari rastu danomice. Oh! lakrdjašu, smješni dopisniče! Morao si kazati, da družinari padaju danomice, a mogu sa stalnošću tvrditi, pošto sam to crpio iz sjegurnog izvora, i čekam, da mi se protivno dokaže, da su onih dana mnogi prijavili izstup iz družtva, za sami razlog, da svrha družtva i glasovitih *popardila*, koji družtvom upravljaju, jest sasvim drugačija od one, da dadu našem puku liepa štiva. Najveća je laž, što hoće, da tvrde, da je naš načelnik obećao, da će se upisati u „Legu“. Jeste li se mogli bolje izmisliti, a gore pravednoga objediti? Mi dobro poznajemo našeg načelnika, znamo, da se nepača u politiku, već da vrši revno svoje dužnosti, pa s toga vam sjegurno nije drago, da vam koji zapovjeda, osobito kad je naš čovjek.

Njekima će biti poniženje, da on vrši dobro dužnosti i da su više oblasti zadovoljne s njegovim radom, te da poslovi občinski idu veoma dobro. Nemožete dakle vidjeti občinu upravljanu u hrvatskom duhu, jadite se u srcu, pa si u srčbi pomažete lažima. Nu što ćete, dragi moji „popardili“, propali ste i propali! Lošinjski su vas „Zgorinci“ upoznali. Znadu, koji im je brat, a koji očuh. Oni su sada složni, jer su već uvjereni, da su se rodili od hrvatske majke u hrvatskoj zemlji. Sjećaju se, da ih je hrvatskim jezikom majka naučila Boga moliti, da su se tim jezikom razgovarali sa drugom djecom kad su bili malašni, te se igrali, da su, taj hrvatski (karvaski) jezik čuli u kući, u crkvi, u školi i na putu. Hrvatskim su jezikom poslije 48. zapovjedali domaćoj gardi i vodili živu stranku, koja se borila proti latinizmu (Vidi: Glagoljica — Ljabića). Pa još znadu, da su i po svietu hodeći čuli koliko su čašćeni i dobro vidjeni *Slavi* u obće. Vi ste dakle „popardili“ oni, koji hoćete, da nas potalijančite ustrojenjem vašeg „Circola“ i vaše „Lege“. Zatajili ste ime i jezik. Zaboravili ste, što ste u mladosti bili; okrenuli ste leđa prvašnjoj domovini, pa izpričavajući se, da ste samo po kulturi Talijani, težite tamo preko mora. S vami mi „Zgorinci“ nećemo i nećemo, vi budite Talijani, a mi, hvala Bogu, bili smo, jesmo i biti ćemo Hrvati, kako nas je i majka rodila, a zaman vaše spletke i „Lege“. U Podmorčić, u onaj kažot sa „Circolom“ i „Grupom“!!!

Opet se glasoviti dopisnik iz V. Lošinja u dopisu od 31 kolovoza u „*Popolo Istriano*“ nabacuje lažima na naše ljude. Opominjemo vas, „popardili“, da što sijete ustrojenjem „Lege“, to ćete i požeti, pa evo prvih plodova, za naš Lošinj veoma probitačnih. Da iskreno rečemo, učinili ste nam uslugu tim, što ste prvi počeli mješati kašu. Ovako nam se neće prigovoriti, da smo mi prvi bili. Htjeli ste nas, sad se čuvajte posljedica. Krivnja ide onoga, koji je bio kamen smutnje. O njemu govori i sv. pismo. U spomenutom dopisu veli porugljivo još pisac, da *con generale impazienza* čekaju potvrdu skupa „Lege“. *A ja mu punim ustima odgovaram, i u sva zvona kazujem*, da bez „impazienza“; naša je podružnica „*Sv. Cirila i Metoda*“ od visokog namjestničtva br. 19652 *potvrdjena i da zakonito obstoji*. Evo vam što ste, gospodo, tražili. Htjeli ste sami, a sada i ako vam nije drago, držite. Vi, sa *circa un centinaio* (od kojih 3 diela ženskih) a mi sa *circa trecento*, prostite ako je malo, sa sve muškarcima, bez obećanja, strahovanja i prevara. Dobromu našem „Zgorincu“ dosta pol rieči, a zašto — jer je u njemu probudjena svie-t za mater zemlju — za milu domovinu. Evala vam! Živjeli, potomci će vas blagoslivljati.

Sa stalnošću odgovaram dopisniku, da „*entro le mura*“ neradi se ništa proti vama, jer najprije ono, što spominje „*clausura*“ vidi se, da je dopisnik takav slabić, da se niti nerazumije, što će reći ta rieč. Nego je istina, da se ondje „*indefessamente*“ moli, da vam Bog prosvietli pamet eda nesijete laž, nemoral, nemir, nepravdu i nemar za vjeru izmedju našeg puka. Zar mislite, da Hrvati drže *noturne combricole*, kao i vi u konobi, da prostite, postolara duge brade? Molim te na poslidnje, *Kišiotski* dopisničare, pusti u miru osobe; nemoj spominjati imena, jer ako neznaš, što će reći *coi guanti*, pa me još jednom potegneš za vlasi, *ilustrovati* ću tebe i sve tvoje sumišljenike, kako ide. Ostaviti ću i ja rukavice, pa će doći na sunce svet, pa i život svih tvojih drugova. Podatke imam ovdje na stolu gotove. Samo počni, pa evo mene. Gledaj se, da nebude kome to stalo glave? Do vidova!

—

Iz Dobrinja pišu nam svršetkom oktobra 1898. Akoprem smo u jeseni, Dobrinj je pred kratko pokazivao posve proljetno lice. Počam od občinske kuće na početku trga, pak do crkve, a od ove do župnog stana svagdje zelenilo i umjetni čempresi porasli preko noći s jedne i druge strane puta, slaveći sa napisima: „*Dobro došao biskup! Živio biskup! Dobrinj svome pastiru! Pastiru dobri moli za nas! Blagoslovi puk svoj!* zatvorit. sve važnije točke, zastave i zastavice leperšaju, da je milota. Čitatelj sjeguro već iz gorujega zaključuje kome je namjenjeno bilo cielo to slavlje — naime prvomu pohodu presvietloga biskupa *Mahnića* u stari Dobrinj - grad.

Odputiv se dne 22. ovoga mjeseca iz Krka, najprije se uz put zaustavlja u selu Krasu, gdje ga dočekuje načelnik, župnik, cielo sielo i tamošnja djeca sa zastavicama i tu pregledava crkvu. Poslie kratkog pregl-danja ide dalje, a izvan Dobrinja dočekuje ga svećenstvo, občinski starešina, školska djeca sa zastavicama i malne cieli puk iz mjesta Dobrinja i bliže okolice. Mužari pucaju, živioklici se, ore i presvietli s posmjehom na licu izlazi iz kočije, te se veselo pozdravlja sa svima, pak se ciela povorka uz neprestano kličanje upućuje u mjesto. Najprije ga se odprati u župni stan, a odavle poslie kratkoga odmora u crkvu i natrag i time za taj večer svršava.

Sutradan u nedjelju i samo je nebo pokazivalo, da se radnje tom duhovnom slavlju, jer osvanuo uprav krasan dan. Sva okolica prostrane obćine Dobrinja zgrnula se u grad. U 9 sati pošlo svećenstvo sa križem po biskupa i odprativ ga u crkvu, doskora se ova dubkom napunila. Stara inače crkva pokazuje danas nekako mladje lice, jer ju g. župnepraviteli liepo naresio. Sad započe pontifikal t. j. svečana velika misa, koju je sam presvietli govorio, što se u našoj crkvi već preko pol vieka dogodilo nije. Akoprem se kod nas već od starine izključivo glagola, to nam je ipak srce nekako neobično takio, sazre radostsnice i nehotice dolazile na oči, čujuć glagolanje iz ustiju našeg Nadpastira, valida prvog biskupa berem u ovom vieku, koji se jezikom sv. Cirila i Metoda od nedavna služi. Kad je pak presvietli poslie sv. evanjelja stupio na propovjedaonicu, tad valjda nije bilo duše, koja nije uzkliknula: blažena utroba, koja te nosila, jer je govorio iz duše u dušu. Nek bude presvietli uvjeren, da njegovi sveti nauci nisu pali na nepodobno tlo i dao Svevišnji, da donesu čim obilatiji plod. Iza sv. mise bilo je dieljenje sv. krizme, ta-o, da je cieli obred svršio okolo ½ sata poslije podne.

Kod župnikova stola pozdravio je presvietloga sam g. župnik, izraziv svoju veliku radost i harnost na liepom primjeru, koga je presvietli podao u glagolašju, toj starinskoj povlastici ove biskupije. Mjestni učitelj opunovlašten od g. načelnika pozdravio je presvietloga najprije od strane Dobrinj - grada, a zatim od strane škole. Za cielog objeda bio je presvietli vrlo prijazan, tako, da je učestnicima i neznajuće prošlo vrieme do 3 sata. Sad se pošlo u crkvu, odakle se sa velikom procesijom kreulo na groblje, gdje je presvietli obavio propisane molitve za mrtve. Poslije toga otišao je presvietli pješke u jedan sat odaljeno selo Sužan, da pregleda i tomošnju kapelu. U Dobrinj vratio se već u večer, gdje ga dočekaše sa bakljadom, te uz gruvanje mužara i živioklice sprovedoše u župni stan.

Sutradan u ponedjeljak dne 24. pošao je u 7 sati pješke u sat odaljeno selo Polje, da posveti trudom samih seljana novosagrađenu liepu crkvu i da tamo dieli sv. krizmu. I Poljani osvjetlaše si lice. Slavoluci, zelenilo, zastave, pucanje mužara uz sav mnogobrojni narod i djecu dočekaše ga i tamo. Posveta crkve i oltara uz veliku misu i dieljenje sv. krizme, trajala je od 8 i pol sata u jutro do 2 sata po podne, pak i tamo presvietli držao propovied. Poljani priredište mu poslie toga sjajan objed. U predvečerje sprovedoše ga velikim slavljem do izvan sela, a u Dobrinju dočekaše ga izvan mjesta kao i prvi večer sa bakljadom, pucanjem mužara i živioklici.

Dne 25. u 6 i pol sati u jutro zapuštio je Dobrinj praćen od svećenstva, starešina i cielog puka, te otišao u susjednu *Dubašnicu*, da i tamo dieli sv. krizmu. Uz put prošao je kroz sela *Basopasno* i *Gabonjin*, gdje ga također sjajno dočekaše, pak i tamo pregledao kapele.

Dok mu ovime kličemo: pratio ga Bog, istodobno se nadamo, da ovo neće biti posledniji put, što nas je pohodio, a svaki put nas našao što bolje i u što većoj milosti božjoj!

Živio biskup Antun Mahnić!

Franina i Jurina

Fr. Do sada je bil lovranski marun na glasu a odsada te bit i kostanjevi kolci.

Jur. Čemu je to svoje?

Fr. Talijanski konžiljer va Lovrane Juran Šmarić da plaća kostanjevi kolci po 7 furini.

Jur. Ča nebi platil onakov muš, kega štimaju lovranska gospoda kako i jenega plovana.

Fr. A vanjski?

Jur. Ča su izbrali, to imaju.

Različite viesti.

Novi odbor političkoga družtva „*Edinost*“. Na glavnoj skupštini polit. družtva „Edinost“, obdržavanoj prošle nedjelje bijahu izabrani jednoglasno u novi odbor

sliedeći članovi: predsjednikom *M. Mandić*; odborici gg. Dr. G. Gregorin, Dr. O. Rybař, Dr. J. Abram, Dr. E. Slavik, M. Cotić, A. Bagdanović, J. Balaš, Fr. Rakuša i J. Turk. Zamjenici gg. I. Suman, A. Miklavec, I. M. Vačevec, A. Černe, D. Pertot, J. Goriup, M. Pečar, J. Perhavc, M. Hervatin. Revizori gg. G. Stepančić i J. Prelog.

Imenovanja. Privremeni glavni učitelj na učiteljištu u Kopru g. Albert Šubic imenovan bijaše stalno kao glavni učitelj na istom zavodu.

U proslavu carskoga jubileja. Odbor „Delalskega podpornega društva" u Trstu zaključio je u zadnjoj sjednici jednoglasno, da se u proslavu 50. god. vladanja Nj. Velič. cesara i kralja Frana Josipa I. podieli iz družtvene blagajne 400 kruna za „Djačko podporno družtvo" u Trstu i da se dne 2. decembra t. god. razdieli medju siromašne članove ili njihovu sirotčad 100 kruna.

Glavna skupština političkoga družtva *„Edinost"*. Bili smo pripravili obširno izvješće o glavnoj skupštini našega političkoga družtva za današnji broj, ali moradasmo isto odložiti za budući broj, jer nam je stigao tučer u podne podulji dopis iz Beča, koj nebi mogao čekati osam dana. Obširnije izvješće o skupštini, obdržavanoj prošle nedjelje, donieti ćemo u budućem broju. Za danas kažemo u kratko, da bijaše skupština vrlo dobro posjećena, da se je veoma trieznо ali živahno razpravljalo, da je trajala od 9 sati u jutro skoro do 2 sata po podne i da bijaše veoma važnih resolucija obrazloženo i prihvaćeno.

Članova bijaše takodjer iz Istre, po najviše iz Trsta i okolice. Državni naši zastupnici, zapriečeni poslovi u Beču, nisu skupštini prisustvovali već su skupštinare brzojavno pozdravili.

Naknadni izbor za istarski sabor. Smrtju Nikole Veniera, bivšega zastupnika za grad Piran na istarskom saboru, ostalo je izpražnjeno njegovo mjesto. Namjestničtvo u Trstu razpisuje naknadni izbor za to mjesto za dne 19. decembra tek. god.

Prva odborska sjednica političkoga družtva „Edinost" biti će u subotu na večer u 7½ sati u družtvenih prostorijah. Glavna točka dnevnoga reda biti će konštituiranje novoga odbora.

Talijani tršćanski proti svomu biskupu. Čitamo u glasilu tršćanskih Židova, da su se Talijani najprije pismeno potužili sv. Stolici proti biskupu Sterku, a kad nije ni to pomoglo, pošao je u Rim sam načelnik *Dompieri*. Kardinal *Rampolla* da je načelniku kazao, da je sv. Stolica jurve providila za obdržavanje latinskog obreda u crkvah, a radi pomanjkanja talijanskoga svećenstva, da će se sporazumno sa austrijskom vladom podignuti u Trstu bogoslovno sjemenište za Talijane južnih pokrajina. U Trstu da je odviše slovenskih propovieđi, to da će sv. Otac osobno upliva ti na pravj. g. Sterka, *da više neprkosi talijanskomu čuvstvu tršćanskih gradjana*. Ako je ovo istinito tad ide radi toga najveća zasluga ono talijansko svećenstvo, koje se je supostavilo svomu biskupu prestupiv u tabor lažiliberalaca Primorja.

Hrvatska pučka škola u Puli. Nakon velikih poteškoća i nepredvidjenih zapriekа od strane školskih oblastih otvorena bijaše u ponedjeljak u Puli hrvatska pučka škola *„Družbe sv. Cirila i Metoda"* za Istru u predgradju *Šiana*. Po viestih iz talijanskih novina doznajemo, da je škola vrlo dobro posjećena. Učiteljicom imenovana bijaše za tu školu g.đna Marija Majer, bivša višegodišnja učiteljica u školi u Karpanu kod Labina.

Iz Pule očekujemo pobližih viestih o otvorenju i polazku ove toli potrebite i važne hrvatske škole.

Pastirski list. Austrijski nadbiskupi i biskupi zaključili su, da se izdade u svako j biskupiji Austrije posebni pastirski list prigodom 50 godišnjice vladanja Njeg. Veličanstva cesara i kralja Frana Josipa I. Taj list pročitati će se dne 27. t. mj. u svih crkvah ove pole monarhije. Pastirski list osvrće se na težko stanje, što postoji u Austriji, kojega će nestati jedino pomoću kršćanske pravde, koja da valja od strani kamen smutnje medju narodi monarhije.

Piranci proti ž-lježnici Trst-Poreč. U zadnjoj sjednici zastupstva grada Prana izreklo se ono proti gradnji željeznice Trst-Poreč — jer da bi bila najbliža postaja predaleko od Pirana. Zastupstvo je izjavilo, da opozivlje svoj zaključak, kojim se je bilo obvezalo doprinuti odnosnu svotu za gradnju te željeznice. Tako je pravo, tà zašto nebi sagradili postaju pred vratima gosp. *poštara!*

„Evviva Italia!" u ustima austrijskog vojnika! Goriška *„Soča"* pripoviedа kako je jedan pedčastnik austrijskog domobranstva u nekoj gostioni u Gorici glasno zavikuo *„Evviva Italia!" „P... o Dio!" „P... o Madonna,"* što mu nije gostioničar dozvolio, da u gostioni pleše.

Ovaj krasni (!) dogodjaj prijavljen je vojničkoj oblasti, koja je valjda učinila svoju dužnost — ako ju poznaje.

Daleko smo zaista dospjeli u ovom nesretnom Primorju, da se i c. i k. podčastnik drzne u gostioni glasno vikati *„Evviva Italia!"* A što da kažemo o drugom bogumrzkom poviku? Nije li to dokaz skrajnog divljaštva i bezkrajne strasti? Što takva dogodja se u Gorici, u rodnom mjestu g. grofa Frana *Coronini-a*, koji je u bečkom parlamentu opetovno uztvrdio, da u Gorici i u obće Primorju nema irredente!

Iz Štajerskoga Graca pišu nam 13. t. mj. Dozvolite i meni malo prostora u Vašem cienjenom listu, naravno opet za tužbe.

I ovdje u ponjemčenom Gracu hoće c. kr. namjestničtvo u Trstu, da pokaže svietu, kao i da nas Hrvata nema. Isto je naime razpisalo 2 štipendije u iznosu od godišnjih 157·50 for. za pravnike i medicinare iz Istre odlukom dd. 18. srpnja 1898. br. 14238-VII.

Naravno natječaj razpisan je jedino u njemačkom i talijanskom jeziku, jer mi Hrvati i Slovenci ne postojimo za slavnu gospodu u žutoj kući. Želili bi si valjda, da nas nema i nastoji se prikriti naš obstanak. Al' ipak smo tu; ta i ovdje u Gracu imade nas 16 hrvatskih djaka iz Istre, i tim nepravednimi je postupak tog slavnog namjestničtva.

U obće poznato je, da je naše djačtvo većinom siromašno, dakle da je isto u prvom redu pozvano, da uživa one štipendije i to tim više, što zemaljski odbor u Poreču ne pušta stradati svoje miljenike, jer daje obilate podpore djacima talijanske narodnosti; novac dakle, koga si mora hrvatski seljak iz ustiju odkinuti.

Tom prilikom preporučamo i našim obćinam širom Istre, da podupiru barem svoje siromašne djake, jer jedino tada postignuti ćemo predpostavljeni si cilj, ako budemo u svih strukah imali ljudi, koji ćute za potlačeni naš narod, za njega skrbe i nastoje, da ga dovedu na put blagostanja.

Akad. tehn. družtvo „Triglav" u Gracu izabralo je za zimski tečaj 1898/99. slieđeći odbor: Predsjednik: iur. Rasto Pustoslemšek; podpredsjednik: iur. Ivan Zemljič; tajnik: iur. Dragutin Podgornik; blagajnik: iur. Adolf Meh; knjižničar: phil. Janko Kostial; odb. namjestnik: med. Gvidon Pregl; gospodar: med. Branko Žižek; revizori; med. Alfonz Serjun i iur. Miloš Vehovar.

Iz Pazinskoga polja. Pošto se širi viest, da tobože na našem polju i u kap. sv. Ivana i Pavla nema vina, nam je dužnost slav. obć. i p. n. g. g. trgovcima javiti, da ga imademo hvala Bogu još preko 700 hl. (hkt. po 14—17 for.) Stoji li gg. trgovcima do toga, nabaviti si zdravu, pristnu kapljicu, te sasvim poštenu, neka se jave ili kod g. trgovca Ant. Bertoše ili u hrvatskoj čitaonici u Pazinu. Tko pak pojeduo finu, slatčicu traži, dobiti će i te ali ne kod nas na polju, nego kod nekoje gospode uz primjernu cienu (hkt. 12 for.) — — slador i voda.

Iz Kastva pišu nam. Mnogo se govori i piše o poplavi od 19. oktobra o. g. kako je ona učinila na Rieci do dva milijuna forinti škode. Nu osim na Rieci učinila je dosta škode i po Kastavšćini. Tako n. pr. u Rječini samo četvorici od njih učinila je voda na mlinovih do četiri tisuća for. štete, ne računajuć, da je razorala puteve, porušila zidove, odplula plodne zemlje itd. U Liscu pako učinila je poplava mnogo štete poplaviv im kupuz, krompir i ostale plodine, koje se još nalazile na polju. Najviše pako škodovalo je selo Klana i uprav je čudo, da nije nijedan životom platio, što bi se bilo svakako dogodilo, da se je oblak prolomio po noći, nego što je po danevu. Ciela Klana bila je jedno jezero, te je voda u njekih kućah do metar visoko stojala. Razorila je sva silu zidova, ispremiešala plodnu zemlju, potopila krompir i kupuz, grozovito razorila ceste, porušila veliki most iznad Klane. Po sudbenih vještacih računa se sva škoda na preko trinajst tisuća forinti.

Uzev u obzir slabo ljeto, ova poplava težak je udarac za tužni onaj puk, pa ne bude li odkud pomoći, težko će se zimovati. Uvidiv ovo, obratila se naša obćina odmah posebnom molbom na c. k. ministarstvo za što obilniju i brzu pomoć. Nade je, da će c. k. vlada čim prije priskočiti u pomoć onom čestitom puku.

Porotno zasjedanje u Rovinju. Ovih dana bijahu izzdrebani porotnici za buduće zasjedanje u Rovinju, koje počimlje 28. t. m. Porotnici su skoro sve sami Talijani ili poltalijančenici.

U ovom porotnom zasjedanju dolazi na red i glasoviti vodja talijanske stranke Carlo Martinolich, urednik pokojnog „Oslića", koga tuže radi pronevjerenja tudjega novca.

U mažjoj legi na Voloskom. Od nekoga putnika, koga je slučaj nanio prošlog čedna u *„Restaurant Rosa"* na Voloskom, primismo koliko sliedi: Gospodine uredniče! Dozvolite, da Vam javim, što sam čno u *„mažjoj"* legi, kamo sam slučajno dospio na mome putu širom Istre. Bijaše u petak o podne, kada prispjeh na Volosko; želeć okriepe, podjoh u *„Restaurant Rosa"* u vrtu, da se malo odmorim. Došavši unutra, našao sam pun stol *„kupuzoviћ"* glava u družtvu sa četvoricom, koja igrahu *„tre sette"* ili sličnu igru. Ne mareć za njihov razgovor, koji se je odnašao na njihove domaće stvari, bijah upozoren na posluh sa riečima: „Scriveremo alla tipografia Gabršček o piutosto a Stanger (naime tiskara na Voloskom) se ne voleră stampar la „Prava Naša Sloga". Upitan od svoga druga, na koga ima prispjeti odgovor, čuh rieči: *„a mi, dottor Krstić"*! Sada mi pučo pred očima i pomislih, budi oprezan, jer si u *„mačjem"* brlogu i I tako učinih. Dalnji razgovor „mačjih" se je kretao o kartanju; tamo, amo je pao po koji *„ciò imbroglion"* (te rieči upotribljivao je onaj, koji se krstio Josip Marotti). Medjutim dodjoše u sobu još neki, koji dobiše nekakove pozive k sudcu valjda u stvari iztrage radi dogodjaja, koji se je odigrao „pod posteljom". To sam si tumačio iz dalnjega razgovora „mačjih" jer se pripravljahu, kako će izpovjedati pred iztražnim sudcem proti onome stražaru, koji je imao sukob sa „doktorom fritaljom". Posliednji je izjavio, da prije, nego li će biti pozvani preslušani, akoprem ne imade pozivnice, da će govoriti sa nekim Savom (To je iztražni sudac, prijatelj Krstićev, Op. slagara, koji odnošaje poznade.) Po govoru sudeć, dr. K. imade osobito čvrste prijatelje, jer je kazao dapače: *„a mi non pol far, nessun un c.....o"*. Liep je to komplimenat za one, koji vladaju na Voloskom! Medju te „mačiće" dospjeo takodjer neki mladi čovjek, koga je „fritalja" upitao, „come va colle istanze"?; po čemu sam sudio, da isti mora biti iz nekoga ureda; o tome sam se osvjedočio odmah, jer je isti pripovjedao, da je jedna tako druga onako. Poslije, što su još razpravljali o osobnih zapljenah, naime, što se smije zaplieniti i što ne (bila je u plesu i „fritaljina" duharnica i cvikar) u toku razgovora predjoše i na politiku, te fritalja dodje na svietlo i sa zagrebačkom novinom *„Hrvatsko Pravo"* naime onim brojem, gdje je bio napadnut zastupnik *Spinčić*. Taj broj su „gospoda mačići" slastno primili, te se veselili onome, što piše rečena novina (Našla se družba!) Nakon što je dobio „šćućavicu" onaj, koji se je pustio zvati Marotti, a doktor fritalja mu je preporučio, neka *„zatvori usta ta neka pošire slinе"*, da će mu šćućavića proći, *što* se je u istinu dogodilo po upotriebi tog recepta — zapustio sam to gnjezdo, te se odputio zadovoljan, da sam upoznao glasovitog čovjeka, prijatelja tolikih mogućnika u Liburniji.

Putnik.

Imanje na prodaju. Čitamo u Goričkoj „Sveti", da je blizu Kopra na prodaju imanje sastojeće od kuće za stan i gospodarske zgrade, te 130370 □ površine zemljišta za cienu od for 8.000. Pobliže viesti o tomu daje uprava „Soče" u Gorici.

Povjest Hrvata od najstarijih vremena do svršetka XIX. vieka. Napisao prof. Vjekoslav Klaić. Svezak prvi. (Prvo doba: Vladanje knezova i kraljeva hrvatske krvi) (641. — 1102). Drugo doba: Vladanje kraljeva Arpadovića (1102. — 1301).

Poznati hrvatski povjestničar g. prof. Klaić zadužio je u velike hrvatski narod, što je zasnovao u velikom obsjegu povjest svoga naroda Nětom smo primili i. svezak, koji govori o prvoj dobi povjesti Hrvata t. j. od 641. — 1301. god. i koji obsiže u velikom formatu osmine 818 stranica sa 121 ilustracijom. Ovo krasno djelo, koje služi na čast i Hartmanovoj kiljižari, izaći će u svemu u 4 svezka. Bez ove povjesti Hrvata nebi smio biti nijedan sviestniji Hrvat.

Blagoslovljenje crkve. Dneva 30. studena 1898. blagosloviti će se svečano novosagrađena crkva na Krasici.

Na svečanost crkveno starešinstvo pozivlje sve znance i prijatelje, a naročito svoje domorodce iz Pule.

Potres u Sinju i okolici. Još se nisu umirile smrtonosne zemne dubine, jer se često čuje u utrobi zemlje: sad strahovita grmljavina, rekao bi, da će sve propasti u nedokučive dubine; sad pukne kao najveći top, sad opet tresne kućama, da ti srce u grudima smrzava, a vlasi ti se ježure, te misliš: neima nas više. Groza i neopisivi strah potresa ti srcem, kao potres sa materom zemljom. — Neima čedna, a da nas ne pohodi taj užasni gost kad u manjoj, kad u većoj mjeri. Kroz prošli mjesec najžešći bi: dne 11 u 6·45 sati po podne, koji narod potjera iz kuća i koji malko ošteti po koju popravljenu zgradu; dne 15 u 7 sati u večer; na 16 zorom; na 18 i 21 u večer. O Bože milosti, smiluj nam se!

Narod je u velikoj biedi. Prinosi slabo stižu, a i visoka vlada je premalo udielila (for. 150.000) premalo prema ogromnoj šteti i potrebi.

Škola u Trilju i u Turjacim stoji kako ju ostavio onaj grozni dan 2 srpnja; u Vojnića se radi, ali prije Božića neće moći ponka započeti. U Turjacim i u Vojniću sv. misa govori se pod vedrim nebom. Župnik u Vojniću stoji u maloj daščari, koja nije veća od običnog kreveta i to ne ju ured, spavaonica, kuhinja i štovarište.

„Obrazky z Rakouského Přímoří" (Crtice iz austrijskoga Primorja) Pod gornjim naslovom čitamo u cienjenom češkom listu *„Hlas"* br. 204, izlazećem u Brnu, obširan dopis iz našeg Primorja, u kojem se vierno opisuje tužno stanje Hrvata i Slovenaca, osobito u crkvenom i školskom pogledu

Prilog. Današnjemu broju dodali smo kao prilog „Izvješće o XIII. glavnoj skupštini krčke gospodarske zadruge."

Blagoslovljenje i otvorenje ljećilištnog doma za c. kr. državne činovnike u Opatiji, obaviti će se — kako nam javlja sl. družtvo „Zlatnoga križa" — dakako njemački — dne 22 novembra u pr.sutnosti Nadvojvodkinje i prestolonasljednice udove *Stefanije*.

Javna zahvala.

Ne samo, da su nam naša braća Škrljevčani kao radnici c. i kr. arsenala u Puli sa znatnom novčanom podporom u pomoć pritekli prigodom gradnje nove crkve „Presv. Srca Isusova", nego se još sveudilj za naše toli omiljelo mezimče — crkvu — sa gorućom ljubavlju brinu, što su ovog ljeta ponovno sa svojim plemenitim činom pokazali. — Nastojanjem vrlih naših rodoljuba, a na čelu njim Pavla Pavešića i Ivana Vićevića — poslaše nam iznenadno „Propelo" u naravnoj veličini, koje je vrlo umjetnički izradjeno po današnjih radnicih. Tomu remek djelu čude i dive se svi radi liepe i solidne majstorske radnje, a to može rečenima radnicima služiti na čast, a njihovima predpostavljenima na ponos.

S toga se dolje podpisati u ime cjelog ovog pobožnog Škrljevskog puka našoj braći na trudu i nastojanju, a umjetnikom na liepom djelu, najusrdnije zahvaljujemo.

Škrljevo (Hrv. Primorje) 5. stud. 1898.

Privremeni crkveni odbor.

Listnica uredničtva.

I danas molimo nekoju gg dopisnike, da se izvole ustrpiti do budućega broja.

Listnica uprave.

Nadalje uplatili su za „Našu Slogu" p. n. gg.: S. J. Lopoglava 2·—, R. F. Zanet 5·—, E. M. Umag 1·50, V. I. Račice 10·—, C. M. Bakar 2·—, Ž. A. Medulin 2·—, Č. Gj. Grac 3·—, F. D. Trst 10·— P. A. Trst 1·— R. A. M. Tinjan 2·—, M. A. Šterna 10·— for. (Sliedi.)

Klesarska radionica.

P. n. velečastnom svećenstvu i ostalom občinstvu častim se do znanja staviti, da sam voljan uz najpovoljnije uviete poduzeti svakovrstnu gradnju oltara, svetohranilišta, krstionika, balaustrada i škropilnica, kao takodjer grobnicah i grobnih spomenika iz krasnog crveno-bjelog mandolatnog mramora iz mojega vlastitoga kamenoloma. Izradjujem u mojoj radionici svaku sličnu radnju iz talijanskog kararskog, veronezskog te i svakog drugog mramora. Za točnu izradbu i najbolji materijal stekao sam do danas dobar glas i povjerenje P. N. gospode naručitelja. Za dobrohotne naručbe se najtoplije preporučujem.

Baška (otok Krk) 8/XI. 1898.

Mate Jurinović
klesarski majstor.

G. LIKAR

u Gorici, Sjemeniška ulica broj 10 trgovac sa pisarničkimi i školskimi predmeti te svakovrstne papirnate robe uz najniže konkurenčne ciene, preporuča se svojim slavenskim zemljakom najuljudnije za mnogobrojne naručbe

Prave brnske sukrene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostaten za muško odjelo stoji samo

for. 3·10 iz dobre
„ 4·10 iz dobre
„ 4·50 iz dobre
„ 6— iz bolje
„ 7·75 iz fino
„ 9— iz najfinije
„ 10·50 iz još finije

prave ovčje vune

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Boden, Peruvienne, Doskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašiljo iz tvorničke ciene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna **Kiesel-Amhof u Brnu**

Uzorci badava i franco. Pošiljke vjerne uzorku.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvoričke ciene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

KROMPIR ZA SJEME

na prodaju.

Uprava vladinog vrta „Krimp" u Krku nudja 16 najboljih vrsti krompira za sjeme na prodaju uz cienu od 12—15 nvč. po klgr. Naručbe prima gornja uprava do konca t. mj.

Phönix-Pomade

Na izložbi za njegovanje zdravlja i bolestnika u Stuttgartu 1890 nagradjena odlikom, jest po mnienju liečnika i prizn. za se hvaljamo zahvalnica. Jedino postojeće u istinu pravo, i neškodljivo sredstvo da gospodjem i gospodi izraste podpuna i bujna kosa i da zaprieči odmah opadanje kose i tvorenje prhuta, ona pospješuje i kod posve mlade gospode rast jakih brkova. Jamči se za uspjeh kano i za neštetnost. Lončić 80 nvč., poštom ili pouzetjem 90 nvč. **H. Hoppe,** Beč I. Wipplingergasse 14.

THE GRESHAM

Englesko osjeguravajuće društvo na život u Londonu

Aktiva društva do 31. decembra 1897 . . . . . Kruna 159.997.579 —
Godišnja uplata premija i interesa do 31. dec. 1897 „ 28.823.375 —
Izplaćeno na osjeguranja i interese od postanka društ. (1848). „ 343.860.067 —
U godini 1897. izdano 7468 polica za glavnicu od . „ 67.331.351.91

Prospekti, cijenici i u obće sve druge informacije šalju se badava, ko god pismeno zapita od dolje imenovanog zastupstva, koje dopisuje u svijem jezicima.

Glavno zastupstvo v Trstu

Via del Teatro, N. 1, Tergesteo, Scala IV.

(Traže se svuda dobri agenti i zastupnici.)

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

rst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja. Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Kod moje tvrdke

Schivitz & Comp. u Trstu

imade strojeva svake vrsti i potrebnoća k istim, Sisaljka i štrcaljka svake vrsti. Cievih iz kovina, kaučuka i platna. Mjedenih i brončenih ventila, pipa itd. Orudja za obrt i gospodarstvo. Sve iz prvih domaćih te inozemskih tvornica. Novo posudje „Emeri" i štrcaljke proti peronospori iz svoje radionice i tudjih, Jamčim za dobrotu svih izradnja.

Ciene nizke.

Veliko skladište u ulici Zontá br. 5.

M. Živic, inžinir.

Izradjujem takodjer nacrte novih tvornica, mlina, vodovoda, cesta itd. Moja tvrdka preuzimlje i izvedbu tih radnja.

FILIJALKA

C. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevi odkaz	2¼%	30-dnevi odkaz	2%
8- „	2½%	3-mesečni „	2½%
30- „	3%	6- „	2½%

Za pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovih avstr. velj., stopijo novo obrestne takse v krepost z dnem 19. oktobra, 23. oktobra in odnosno 15. novembra t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo Reko kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljano, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez troška.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov proti odbitku 1‰ provizije.
Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predujmi

na jamčevne listine po goji po dogovoru. Kredi na dokumente v Londonu, Parizu, Berlin ali v drugih mestih — provizija po jak umestnih pogojih
Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zla ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — pogodbi.
N. šn blagajna izplačuje nakaznice naročene bvnk italijanske v italijanskih frankih, ali po po dnevnem cursu.

Trst, 15. oktobra 1898.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB ulica br. 12 — **A. WINGER** — ZAGREB ulica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, reumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganca, probadanju svakovrstnim nazebam. Cieua 80 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volovo proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslje težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatulici 70 nč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liečí kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, očvršćuje meso oko zubi, razkužkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na prirodnoj izložbi značajnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofulomosti, podbuhlosti, djetinjoj krživjavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolna. — Po 50 nvč.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje to pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebenssessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuju krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žlučici želudačne grčeve, žutica, grozuica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujaću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Tekućina proti izpadanju vlasi očvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose — 1 flaša 50 nč.

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi širo po sobi prenugodan miris. — Flašica 80 nvč.

Mast proti lišaju, krastam, peručini i ozipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimske. — Flašica 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenja ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nvč.

Antifebrile od Sodinica proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Salaku liečí uspješno, bolesti živca nepokoj, glavobolju. tranje, hysteriju, zadahu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, oslipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena večim lončićen 1. for. — K tome spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudčnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1. for. 85 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne; fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje, praške za čišćenje zubi, čestine za zube, od kojih zubi pobieljuju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zalha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćani sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Dolenc u Trstu

Broj 43. U Trstu 24. novembra 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cieniku ili po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom napotnicom (assegno postale) na „Administracija Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu pošta valja točno označiti.

Kasni list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Izuzam 14. julija, 15. agusta, 8. septembra i 8. novembra.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju Predplata s poštarinom stoji 2 for., za seljake 2 for. na godinu Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Far neto br. 14.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

IZ BEČA.

dne 22. novembra 1898.

I opet prošlo je osam dana, što sam pisao. I ti prošli su po prilici onako, kako oni prvanji. Sriedu i četvrtak držale su se sjednice zastupničke kuće, i to neobično pune. Članove desnice i ljevice, nepriuzne u Beču, pozvali su klubski vodje, da svakako u sjednice dodju. Pa zašto? Da glasuju za to, da li će se *Badenija* postaviti pod obtužbu radi toga, što je bio lani dao dovesti redare u parlamenat, ili ne. Ljevičari bili su pozvani, da glasuju za to, desničari, da glasuju proti tomu. Da je predlog bio primljen, bio bi se izabrao odbor, pak taj razpravljao, pak kuća, te napokon nebi bilo ništa iz toga, jer se nebi bile dobile dvie tretjine, a i da primu, nebi se Badeniju ipak bilo ništa dogodilo. Bilo bi se dakle gubilo vrieme i nadalje bezuspješno. Za sreću predlog nebijaše primljen. Uspjeh imeničnoga glasovanja čekao se je nestrpljivo; sve je bilježilo glasove, i sa strane desnice, i sa strane ljevice i sa strane vlade. Odlučili su katolički Niemci, koji su ljeti bili za predlog, a sada proti njemu. Desnica imala je 19 glasova većine. Glasovalo se je kasno u večer, pošto je posliednji hip govorio proti Mladočeh dr. Pacák, i pošto su pak par ura trajali *„stvarni izpravci"*. Što se sve govori pod tim naslovom stvarnih izpravaka! Wolfu je n. pr. bio predbacio Dašinski, da živi od milosti, da se za njega pobire novce, da jih moraju davati zanj i siromašni radnici. Wolf govorio da to *„stvarno"* izpravi. Dašinski mu je opet *„stvarno"* odgovorio, digauv u ljevoj ruci škrabicu sa Wolfovom slikom, u kakove se daje novac, da može Wolf obavljati svoje zastupničke poslove. Eto, tako se uzdržavaju ti Velikoniemci. S druge strane se govori, da i socijalni demokrati, ili njihovi vodje dobivaju od nekud novaca. Kod glasovanja su se naši Talijančići ponieli kao obično. Njekojih nebijaše u Beču, njeki su se odaljili od glasovanja, njeki su glasovali proti. Svakomu malo, ili kako „Edinost" običaje reći, jednu svéću Bogu, drugu vragu.

Toga dana prije razprave predloga na obtužbu Badenija dozvolilo se je, da se prešno razprave predloži zastupnika *Vukovića*, *Borčića*, *Spinčića* i drugova, *Bianchinija* i drugova, *Baseri* a i drugova, glede podpore za trgovačku mornaricu. Predlozi su postavljeni razmih dana al imadu istu svrhu; prva dva podpisana su od jtih, naime od naših zastupnika.

U ime proračunskoga odbora izvjestio je o tom zastupnik vit. *Vuković*, te jako vruće zagovarao stvar. Bilo bi kod toga i drugih govorilo, al jedno, što je stvar posve iznenada donešena u razpravu, drugo, što je proračunski odbor i tako prijazno stvar uzeo, nisu govorili. Već godine 1893. mjeseca decembra bio je izdan zakon, i to prvi, kojim se je dalo polakšica trgovačkoj mornarici. Učinilo se je to za to, da trgovačka monarica posve ne propade. Njeke polakšice bi prestale svršetkom ove godine, jer bijahu dane samo za pet godina. Za to je stvar prešna, da se naime i te polakšice produlje. Sadržane su u članku VI. i IX. rečenoga zakona 27. decembra 1893. Predlaže se, da se valjanost tih dvaju članaka produlji najmanje na dalnjih pet godina U članku VI. se veli, da se daje prinos amortizacija od 1 forinte godišnje po čistoj toni prostornosti onim brodovom duge plovitbe, koji su porinuti u more prije 15 godina. Članak IX. ustanavlja, da se sve trgovačke brodove oslobodi od dobitnoga i dohodnoga poreza. Predlaže se dakle, da se to oboje produlji na pet godina. Nadalje se predlaže kao novo; 1) da se dade podpora za podignutje malih ladja, 2) da se dade premije za gradnje jadrenjača i parobroda na domaćih diljah (škverih), 3) da se čim prije predloži na razpravu zakon za osiguravanje bolnih i unesrećenih mornara. Sve to imala bi učiniti država i u svojem probitku i iz narodno-gospodarstvenih obzira naprama pučanstvu živućem na iztočnoj obali ja dranskoga mora, na našoj. Ta obala bila je znamenita u kulturnom i trgovačkom obziru u staro i srednje doba, i moralo bi se sve učiniti, da to bude i sada ili bar za nekoliko godina. U tom obziru bi se vlade naše monarhije morale ugledati u Francezku i Italiju, što one čine za trgovačku mornaricu Za njihovimi naša jako zaostaje, a da jih bar ponekle dostigne, imala bi vlada izpuniti, što se predlaže.

Kuća je primila predloge jednoglasno. Sad je na vladi, da ona učini svoju u ovoj polovici.

Istoga dana je predsjednik dr. *Fuchs* pozvao predsjednike svih klubova na dogovor, kako da zastupnička kuća proslavi jubilej Njegovoga Veličanstva. Pošto je *Šenerer* zajedno sa Irom i Kittelom odputovao upravo taj dan u Friedrichruhe, da tamo polože vienac na grob Bismarka i da tamo zgodan govor drži, zastupao ga je kod rečenega dogovora o proslavi jubileja zastupnik Wolf. Čim je ovaj čno o čem se radi, ostavio je poruglјivim smjehom dvoranu. Ostali predsjednici klubova su odlučili, da se dne 25. t. m. drži svečana sjednica zastupničke kuće, u kojoj će predsjednik izreći udanostni govor; i pak odmah sjednicu zaključili. Odlučili su nadalje, da će dne 2. decembra biti svečana sv. misa, k kojoj će zastupnici kao i članovi gospodske kuće biti pozvani.

Medju tim je danas na dnevnom redu predlog zastupnika *Dušinskoga*, *Kozakievića* i drugova, da se metne pod obtužbu sadanje ministarstvo radi naredbe, kojom bijaše naredila dne 28. junija obsadno stanje u njekih kotarih Galicije. Tu će biti opet svega i svašta. Predlagatelji, Poljaci demokrati, neimaju dlaku na jeziku, članovi poljskoga kluba braniti će vladu, a ni ona neće ćutiti. (Govorili su već Dašinski i ministar-predsjednik). Dalnje dvie točke dnevnoga reda su s t m u savezu. Vlada naime predlaže, da zastupnička kuća naknadno privoli koli na rečeno obsadno stanje, toli na obustavu porote u njekih kotarih Galicije. Konačno je na dnevnom redu predlog *Šenererovaca*, da se m-tne pod obtužbu ministar pravosudja, i to s toga, što je izdao njeku naredbu na sudove, u kojoj se sudbenim činovnikom nalaže, da se nesmjedu preveć mješati u političke poslove, nit dat uplivati od svojih političkih nazora. Taj dnevni red neće biti tako brzo izcrpljen. Trajati će sjednice dugo — ako jih u obće bude.

Ovostrani nagodbeni odbor radi, doista lagano, al radi i to svaki dan, kad nije kućne sjednice. On bi mogao razpraviti trgovački i carinarski ugovor sa drugim polovicom. al da li će kuća nit to m ći učiniti prije B žića, o tom se jako dvoji. U ostalom, da to i učini, šta će kad drugi ugovaratelj ništa neradi. Madjerski sabor kao da hoće proslaviti godišnjicu ovostranoga parlamenta. Jučer i nocas do pol noći bilo je u onom saboru po prilici toliko buke, lupanja i uvriedа, i svega s tim skopčanoga, kako prije godinu dana u ovdješnjem parlamentu. I opet zaključujem: Bog zna što se sve može dogoditi u cieloj monarhiji! Svaki dan može iznenaditi, ne da bude što, nego što da bude.

Učiteljska skupština na Puntu.

Dozvolite, vel. g. uredniče, da Vas obaviestim o kotarskoj učiteljskoj skupštini, koja je bila na Puntu 24., 25. i 26. pr. mjeseca.

Nakon dugog niza od devet podpunih godina pozvale nas već jednom školske vlasti, da prisustvujemo učiteljskoj konferenciji. Pobliža razjašnjenja o tom točnom vršenju zakonskih propisa — po naročitoj želji moje malenkosti — imaju za sada izostati.

Pozvalo nas u pitomi i ubavi Punat i to ne sve učetelje loš-njskoga kotara, već samo one, koji službuju na pučkih školah sa hrvatskim naukovnim jezikom; dočim imadjahu talijanski učitelji sa svojim nadzornikom zasebnu skupštinu u Malom Selu.

Onoga čedna bojali smo se, da će nam nepogodna kiša pokvariti račune, nu već subotu 22. pr. mj. osvanu prekrasni jesenski dan veselo navještajuć nam sretniju budućnost.

Nedjelju na večer sakupila se većina nas učitelja i učiteljica sa svojim velevriednim nadzornikom v. g. Pavlom Skopinićem u gostoljubivoj kući g. Raguzina. Taj smo bili sretni za prvi put upoznati nekoje naše čestite sudrugove, koji službuju izvan otoka Krka.

Svanu 24. listopada, prvi dan skupštine. Oko 8 i pol sati jutrom sakupismo se pred školskom zgradom, odakle krenusmo u župnu crkvu, da prije našeg tegotnog i sveteg rada smjerno molimo za izdašnu pomoć Onoga, koji je izvor svake mudrosti, svakoga dobra. Prije sv. mise, koju je dobrohotno služio veleč. g. pop Antun Raguzin, ispjevasmo pobožno „Pridi Duše!" Nakon dovršene službe božje podjosmo svi u školsku zgradu, gdjeno je v. g. nadzornik svečano otvorio skupštinu. U svom poduljem liepom govoru iztakne, kako smo se nadali sa osobitom radošću i veseljem prisustvovati ovoj skupštini

PODLISTAK.

Tko pjeva, zlo ne misli.

(Dalje).

Da Hrvatu i — recimo — Talijancu nije jedan te isti jezik, a prema tomu i pjevanje, nije to krivnja nit zasluga Hrvata ni Talijana. Jezik bo njima i nama je od Boga, koji ravna svemirom i prirodom, u kojoj živimo i umiramo; njihov bo jezik i naš čeda su Boga, koji kraljuje našom ćudi, s nami nad našim nebom, pod kojim se rodismo, pod kojim se obavlja sve, što ide u prilog i obranu tjela i duše naše, al i sve, što uništava tjelo, pojedinca i narode. Jezik naroda volja je Svemogućega, koji vodi sve nas, posebnim putevima do stalne al neznane zemaljske budućnosti. Što vriedi za jezik i govor, to vriedi još u većoj mjeri za pjevanje umjetno, čisto i narodno. Nemožeš i nesmiješ jedno od drugog odieliti, a da ti, za sami pokušaj ne budeš kažnjen od naravi, koje se ne smijemo kloniti. Dapače, ako bi i htio netko drugačije očitovati govorom svoje unutarnje osjećaje, a drugačije pjevanjem, bi li to mogao? Nebi; ako bi to kušao, tada govor ili pjevanje bilo bi neistinito, neiskreno, a u tu svrhu svakako Bog nam nije udielio dar govora i pjevanja. Lažno očitovanje duševnoga života govorom i pjevanjem valja smatrati protunaravnim. Sliedila bi stalna kazna naravi, ako bi se opetovno, redovito to dogadjalo. Dotičnik naime bio bi tako pedepsan, da nebi umio nit mogao — pa i silio se — vjerno i istinito predočbe duše svoje očitovati, a u drugu ruku, kazna bi poprimila drugi oblik, te ovaj bi to mogao jedino drugim načinom govora i pjevanja. Ovako bi će ovime stupilo bi u tok raznarodjenja. A da bi postojalo ovakovo nastojanje jednog naroda. njemu bi se dogodilo što i pojedincu: otudjio bi se prvobitnomu rodjenu duhu i načinu mišljenja i govorenja, — raznorodio bi se. Dalje, bio bi nesposoban za uspješan duševni rad, jer mu manjka disciplinirani duh, te jedinstvenost medj dušom i tielom. Takov narod naprtio bi na se ime licumjerca, i ne bi mogao napredovati sbog navedenih razloga. Neobhodno je s toga potrebito za napredak postupični i stalni budikojeg naroda, da znade vierno i iskreno očitovati drugomu što u sebi u istinu ćuti i misli. Ne samo da znade, nego još većma, da ćuti unutarnju želju i volju to činiti. To očitovanje može usliediti jedino sredstvom materinskoga, narodnoga jezika i pjevanja, što je naime izraslo na stablu toga jezika, pak s toga jedino ovaj govor i narodno pjevanje može biti i jest sbilja zrcalo duše narodne. Nek se nitko ovomu ne čudi, jer se misao i čustvo prema materinskomu jeziku i pjevanju odnose kano kapljice dažda prema mjehurićima oblaka. Iz oblaka oborit će se kapljе kiše, koje se pretvaraju bilo u pahuljice sniega, bilo u zrnca tuče, koje se pako oboje tale u vodu, a voda ishlapivanem postaje oblaci i magle; tako i naša misao, što se porodila u glavi našoj i čustvo, što sjevnulo u hrvatskom srcu, jedino se može istinski očitovati glasovi hrvatskoga jezika i pjevanja. To je jasno kô sunce na nebu; ter odakle pojava, da Talijan drugim riečima i posebnom formom svoje misli izrazuje i čustva odava, a Niemac opet trećim riečima, nego li činimo mi Hrvati? Bit će i s toga — izuzam drugih razloga — da drugačije oni misle i čustvuju od nas. Talijanska glava i njemačka prema tomu je izmislila za očitovanje svojih posebnih misli posebne rieči, što podpuno odgovaraju njima; njihovo srce odabralo je posebno pjevanje, koje odgovara istinito njihovim posebnim čustvima. Tako je i s Hrvati. Jer da mi na jedan te isti način razmišljamo i čustvujemo s drugim narodima, na svietu ne bi se bio pojavio naš jezik. S toga ne, jer tada toga jezika ne bi se trebalo, bio bi suvišan; a narav ne trpi nepotrebnosti, suvišnosti, mnogostručnosti, ona timvec gleda sve ujediniti, suvišnosti ukinuti, pojave poistovjetiti, gdje nadje za shodno a da se ne pomrsi mirni tok razvitka prema posliednjoj svrsi svih zemaljskih bića. Sve ovo se opaža u naravi, gdje vidimo, da propadaju i jezici i s njima izraslo pjevanje, jer suvišni. I za to, jer dotični narodi nisu znali sredstvom svoga jezika sačuvati pravi, prvobitni, od Boga im podani svoj narodni karakter i osebujnost, porabom i sačuvanjem kojeg morali bi bili sebi izvojštiti valjanu budućnost; koji karakter jedino je kadar dovesti narod da izvrši zadaću od Boga odlučenu. Moramo bo znati, da je svakom narodu dana po koja zadaća, da ju izvrši na pozorištu svieta u prilog naravi. Koji pako narod nezna il neće da udesi svoj rad prema konačnoj svojoj svsi, sačuvanjem čistih čustava i misli, dosljedno sačuvanjem svoga nepokvarenoga jezika i pjevanja, taj neće moći da polući svrhe i postat će peto kolo u naravi božjoj, pasti će na teret svemirskih sila — on postane suvišnim. Narav s toga polaganо, postupično hoće se ga otresti i poistovjetiti onim narodom, od kojeg je uzeo način mišljenja i čustvovanja, dotično govor i pjevanje, da ovomu bar brojem pomogne polučiti svrhu odredjenu. Ovomu se procesu veli raznarodjenje. Počima polaganim gubitkom značajnih crta duše naroda, gubitkom njegovih izvornih misli, čustava, za čime dolazi gubitak njihovih izvanjskih znakova, govora naime i pjevanja.

(Dalje sliedi.)

radi znamenitog događaja, jubilarne svečanosti Njeg. Vel. našega premiloga vladara. Ali kako je užasna nesreća 10. rujna jednim mahom uništila sve naše liepe nade, sve naše krasne snove. Krvnička je nemila ruka skončala dragocjeni život naše ljubljene majke i carice, te time gorko raztužila predobrostivo srce našega najmilijega otca i gospodara i u crno zavila sve njegove vjerne sinove i podanike. Na koncu ganutljivoga govora pozva skupštinu, da u znak prave žalosti usklikne blagopokojnoj vladarici tri put „Slava!“ a Njeg. Vel. premilostivomu caru i kralju tri put „Živio!“, čemu se skupština iskreno odazvala.

Nakon toga u ime posebnog odbora za jubilarnu svečanost govorio je gosp. I. Mahulja, ponajprije sažalnicu nad grobom nevine žrtve, naše prejasne carice Jelisave moleć v. g. nadzornika, da on u ime ciele skupštine blagoizvoli izražaj bolne sućuti podastrieti previšnjemu prestolju, što je gosp. predsjednik obećao. Iza ovoga govora čitao je gori spomenuti odbornik adresu, koju će odbor za jubilarnu svečanost u ime svega učiteljstva lošinjskoga kotara, što službuje na hrvatskih pučkih školah, upraviti Njeg. Veličanstvu prigodom 50 godišnjice vladanja Mu. Zatim je govorio kako da učitelji sa školskom djecom i pukom sproveđu veleznameniti događaj 2. prosinca tek. g. Sve je ove predloge skupština poprimila jednoglasno.

Nakon toga obaviesti g. predsjednik o boljem stanju školstva od posljednje kotarske učiteljske konferencije. Pripomenu, kako se mnogi od naših sudrugova, s kojimi smo bili kod posljednjeg sastanka — prije devet godina — preselili u drugi svieta. Skupština izrazi svoj žalobni: „Pokoj i slava im!“

Zatim obavili se izbori raznih odbora i izbor dvajuh delegata za budući zemaljsku učiteljsku konferenciju. (Konac sliedi).

Budimo svoji!

U Šibeniku 20./11./98.

U svim mjestima, gdje su popustljivi Hrvati, podižu narodni dušmani polagahno opet svoje glave. Nekoć autonomaši govoreći, da su „Slavi Dalmati“, daklen dalmatinski Slaveni, pretvoriše se u čiste Talijane. Ali ljuta ih kob prati, jer im ipak ruže necvatu, pa izmislili kako da naš hrvatski narod i dalje zavaravaju, te uzeše u svoje neciste svrhe naš krasni hrvatski jezik. Tako pokrenuše list „*Pravi Dalmatinac*“, u kojemu našim krasnim jezikom grde najzaslužnije Hrvate, te psuju i rugaju se svemu, što je i što nosi hrvatsko obilježje. Koliko podlosti i zlobe kad takovu svetinju zlorabe! Ali te zlotvorničke namjere u zavaravanju mogu uspieti samo kod ljudi, koji neznadu misliti svojom glavom, jer onaj, koji samo malo poznaje ono nesretno doba, kad je uslied kezakonja i sile njih šačica u našoj zemlji vladala, koliko su zla narodu donieli, taj mora da je uvjeren, da su oni uviek isti, jer „vuk mjenja dlaku, ali ćudi nikada“. Pa ako im podje za rukom kakovu šuplju tikvu na svoju stranu predobiti, oni joj se sami smiju što im vjeruje, a i sasma je pravo, jer oni ljudi, koji se puste tako lahko nasamariti, niesu vriedni, nego da ih se prezire i žali. Svaka ptica svomu jatu leti, tako i svaki pošteni naš težak mora da kao i drugi svjestni gradjani u našoj zemlji upozna, da je Hrvat, jer je zemlja naša hrvatska; u njoj su banovali hrvatski banovi, a kraljevali hrvatski kraljevi. Najslavnije zgode u povjesti hrvatskoj odigrale su se na ovom pitomom dalmatinskom zemljištu. Hrvat iz banovine s ponosom spominje dalmatinsku Hrvatsku, a svaki pravi i pošteni sin ove grude mora da u svom srdcu nosi ljubav prama Hrvatskoj, onoj zajedničkoj otačbini Hrvatskoj, koja je nekoć kao jedinstveno kraljestvo bila velika i slavna. I svak pravi rodoljub, bio on iz kojega mu drago kraja naše domovine, traži, da se to jedinstvo uzpostavi i da opet bude Hrvat svoj na svomu; da mu razni nepriatelji u njegovoj kući nezapredaju i neuvlače tudje jezike, kao što je talijanski i njemački u našim uredima. Ta toli željena zora jedinstva i slobode davno već bi bila pukla na hrvatskom obzorju, da nema onih otvorenih i pritajenih dušmana, koji stvaraju nove narodnosti kao što je srbska i talijanska u našoj zemlji. Oni truju naš puk, smućuju ga i razdor među njime siju.

Hrvatski naš narod pretrpio je mnoštvo nepravda, on je već mnoge borbe savladao, jer vječna pravda štiti njegove pravice, pa zato i glasi naše geslo „Bog i Hrvati“. Kako smo do sada pobiedonosno iz borbe izlazili, tako ćemo i od sele ako u nama bude prave otačbeničke svjesti, uztrajnosti, hrvatskoga ponosa i ljubavi prama našoj zemlji. Krasna je domovina naša u svim svojim predielima; prošlost nam je slavna, a da i budućnost bude takova, zavisi od nas. Tudje poštuj a svojim se diči, divno pjeva slavni naš pjesnik Fraradović. Ljubimo našu zemlju, poštujmo ljude, koji za njezinu narodnu dobrobit rade. I narodni protivnici kod nas kažu, da im leži dobrobit zemlje na srdcu, ali to je varka i ono ogavno sredstvo samo da predobiju na svoju stranu lahkovjerne ljude. Jedini program, koji u istinu može našoj dalmatinskoj Hrvatskoj i hrvatskomu narodu pomoći, to je program stranke prava. On traži sjedinjenje svih hrvatskih zemalja; on hoće, da se narod naš digne na stepen pravog blagostanja i prave kulture, jednom riečju, da bude svoj na svome i sretan u otačbini svojoj. To dakako neide u račun narodnim dušmanima, pa siju razdor u puku neka ga smetu a do potrebe sakriju se iza ledja vlasti i sile. Nu bistroumni naš težak mora da oprezan bude, da nepadne u mreže onih, koji imaju puna usta liepih rieči, a u istinu su lažni proroci. S toga stavimo podpuno naše povjerenje u ljude kao što su narodni zastupnici gg. Biankini, dr. Trumbić i drugi muževi, koji se bore pod zastavom hrvatske stranke. Čemu da se nadaš moj mili narode od ljudi, koji pripadaju stranci, u kojoj je Ghiljanovich i drugi njemu slični? Svaki oni, koji se za njime povadja, radi očito proti svomu vlastitomu domu, a takov stvor nije vriedan, nego da se prezire i žali. U protivničkoj stranci samo su sinovi nezahvalnih tudjinaca, koji dodjoše u našu zemlju trbuhom za kruhom; zemlja ih naša gostoljubivo primi; medju nama nadjoše materijalni obstanak, pa mjesto, da se zahvalno poklone svetinjam naroda našega, oni nezahvalnici drzovito dižu glave. Ima među njima i takovih, koji nikoše među tobom narode, odgojiše se u opanćim i pod crven kapom poput djeda današnjega Ghiljanovicha, ali se ovi odrodiše, a u mjesto da su ti zahvalni, preziru tebe i sve, što ti je najsvetije. Čuvaj se daklen rode moj krivih proroka, a ponosi se našom narodnošću hrvatskom i pouzdavaj se u ljude, koji pod zastavom hrvatske stranke prava brane tvoja prava. U toj njihovoj borbi tvoj je spas!

Krešimirovac.

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 23. novembra 1898.

U sjednici carevinskoga vieća od dne 22. t. mj. položili su zastupnici dr. Laginja i Keil svoj mandat kao članovi nagodbenoga odbora. U istoj sjednici odgovorio je ministar pravosudja na interpelaciju zastupnika Gregorčića radi izključenja slovenskoga jezika kod jedne razprave u Gorici, da je dotičnu razpravu predsjednik samo otvorio u talijanskom jeziku, nu u buduće, da će se sa slovenskimi strankami razprave i otvarati u slovenskom jeziku.

Zadnjih dana govori se mnogo o odstupu ministra rata Krieghammera, koji se nalazi ovaj par u Dalmaciji, gdje pregledava razne vojničke utvrdbe. Po najnovijih viestih uztrajati će ministar rata najdulje do konca ove godine.

U madjarskom saboru našli su poznati njemački vikači iz carevinskoga vieća Šenerer sa drugovi, vjernih nasliednika među članovi skrajne lievice. Madjarska sabornica postala je zadnjih dana pozornicom najvećih škandala. Prvi povod izgredom dao je spomenik generala Hentzi, koji bi se imao po kraljevom nalogu premjestiti iz Budima u bašću vojničke škole. Taj general borio se god. 1848. proti madjarskim ustašam, te ga radi toga madjarski radikalci niti mrtva u spomeniku trpiti nemogu. Do sukoba je došlo u saboru izmedju ministra domobranstva i zastupnikah skrajne lievice. Sjednica od 21. t. mj. je počela o podne a svršila je o pol noći, nu medjutim bijaše više puta pretrgnuta radi užasne buke i velikog nemira. Izgredi opetovaše se i na ulicah, gdje je došlo i do krvavih okršaja izmedju redarstva i gradjanstva.

U istoj sjednici i to na početku predložio je ministar financija Lukacs osnovu zakona, kojom se ponovno produljuje nagodba izmedju Ugarske i Hrvatske još za jednu godinu.

Hrvatski sabor sastaja se dne 5 decembra t. g. U dvih kotarih obaviti će se naknadni izbori dne 3. decembra. Opozicija imati će težku borbu u obih kotarih, jer je i tamo sloboda izbora samo na papiru.

Francezka i Italija sklopile su napokon trgovačko-carinarski ugovor. Nakon žestoke trgovačke borbe, koju je Francezka vodila proti Italiji odustala je vlada republike od te borbe i pristala na predloge poniżene i ukročene Italije.

Talijanski prieštolni govor nije zadovoljio većinu zastupnika talijanskoga parlamenta. Općenito se očekivalo, da će kralj u svom govoru kazati jasno, kako želi pomilovati većinu onih kažnjenika, koji se nalaze u tamnici radi posliednjih izgreda u više krajeva Italije, a kad tamo spominje kralj samo mimogred, da imade pravo podieliti milost onim nesretnikom, ali nekaže, da li i u koliko će se poslužiti tim svojim pravom.

Njemački carski supruzi stigli su na svojoj jahti danas u jutro iz Mesine u Pulu. Na brodu pozdravio je visoke putnike nadvojvoda Karlo Stjepan, a predstavili se i nekoji visoki pomorski častnici, te namjestnik grof Goëss. Iz Pule odputovali su posebnim vlakom okolo jednog sata po podne ravno za Berlin. U Puli da bijaše množtvo njemačkih, talijanskih i austrijskih tajnih redarstvenih agenta, koji su budno bdili, da se visokim putnikom šta neugodna nedogodi. I željeznička pruga da bijaše dobro pregledana i pažena.

Dopisi.

Iz Voloskoga pišu nam 21. t. mj. (Prigodom smrti nadvojvodkinje Toskanske. Konštituiranje novoga zastupstva.)

Kako bijaše jurve javljeno u dičnoj „Našoj Slogi“ od 10. t. m. preminula je dne 8. nov. t. g. u Gmundenu nadvojvodkinja Toskanska Marija Antonija. Visoka pokojnica dolazila je kroz 14 godina ne prekidno svake zime na Volosko, te je cielu zimu proboravila ovdje. Dobročinstva, koja je Visoka pokojnica učinila Voloskomu i njegovim stanovnikom, jesu velika i mnogobrojna. Njezinom pomoću sagradila se na Voloskom krasna cesta duž morske obale, ona je pripomogla velikom svotom popravku prostora pred našom župnom crkvom, te dopriniela znatnu svotu za zemljište gdje se sagradio župni stan. Ni ne spominjemo mnoge i dragocjene darove po njoj učinjene našoj crkvi i podpora podieljene našim siromakom. U istinu dok bude jednoga Vološčaka njezina će se uspomena ovdje slaviti dubokom harnošću. U utorak 15. t. m. na dan njezinoga sprovoda bile su popodne u našoj župnoj crkvi tihe molitve a srieda 16. t. m. svečane zadušnice za pokoj plemenite njezine duše. Občinsko glavarstvo u Voloskom, čim je saznalo za nemilu smrt, brzojavno je izrazilo svoju bol i sućut sinu pokojnice nadvojvodi Ferdinandu, te poslalo na odar krasni vienac s nadpisom: „Vjekom harno Volosko svojoj velikoj dobrotvorki.“ Na jedno i drugo zahvalio se ganutljivim brzojavom njegova Vis. nadvojvoda Ferdinand Toskanski. Znam da ću udovoljiti svim pravim Vološčakom, ako na koncu ovih spomen-redaka usliknem: Vječna slava i pokoj plemenitoj duši Visoke pokojnice!

* * *

Čini se, da je dopis iz Voloskoga sadržan u broju od 10. t. m. „Naše Sloge“ glede riešenja utoka proti ovdješnjim obć. izborom djelovao. — Dan kašnje prispjelo je ovamo iz Trsta riešenje kalabrezkog utoka, kojim bijaše isti kao posve neutemeljen odbijen. — Na 17. t. m. bijaše sazvana u svrhu izbora načelnika i odbora sjednica novoizabranog zastupstva. Ovo sastoji sada od 24 zastupnika i 12 zamjenika. Na spomenutoj sjednici bijaše jednoglasno izabran načelnikom g. dr. Andrija Stanger i 6 savjetnika, najme gg. Benedikt Fiamin, Viktor Tomičić, Ivan Varljen, dr. Julius Glax, dr. K. Janežić i Anton Kuković. Od strane političke oblasti prisustvovao je sjednici c. kr. kotarski kapetan Fabiani, koji je iza izbora načelnika pozvao novoizabrano zastupstvo, da ozbiljno prione uz rad i da se ovaj naš liepi kraj sve, to liepše razvija. On da će nastojanje zastupstva oko napredka ove občine svimi silami podupirati. Vidjet ćemo! I pred četiri godine bijahu učinjena ista obećanja, nu mjesto podpore vidjesmo sa strane oblasti svakojake zaprieke i to jedino radi toga, jer je občina u našim rukama. Ili zar su se stanoviti krugovi ipak već jednom opametili? Dvojimo!

Novoizabranomu zastupstvu pak želimo uspjeh u složnom i uztrajnom radu oko napredka občine u materijalnom i narodnom pogledu e da budemo odolili svim nasrtajma tudjinaca na ovu našu dragu grudu zemlje. Na dan izbora načelnika svi se naši kalabrezi posakrili: koji u konobu, koji u sobu, te nebi bo vidio nikoga a ma da mu platiš. *Fritalja, Takujin, Ombrelin, Mazzapadre, Torta* i *compagnia bella* mogu sada slobodno birati svoga načelnika. Ja znam, da će se svi složiti na Fritalju, jerbo bi on sve njih žednе preko vode odveo...

* * *

Kako je blaga jesen počele su ovdje na nekojim mjestima voćke na novo cvasti. Tako vidjeh ovaj čas u jednom vrtu mladu krušku u cvietu. Dao Bog, da bude i zima, koja nam je na vratih, blaga e da ne trpi odviše naš biedan narod.

Franina i Jurina

Jur. Svi me pitaju, i ja sam *proprijo kurijož* znati, kada će talijansku školu zidati na Čakonjikinom krasu.

Fr. Vero kada bude finila šest lit Šjorkilova i Franićeva mularija.

Jur. Ča će biti dunke ona škola samo za njih?

Fr. Bome drugi je nimaju potribu, jer imaju sva sela na okolo svoju školu.

Različite viesti.

Imendan blagopokojne carice i kraljice *Jelisave* dne 19. t. mj. proslavljen je ljetos skromno ali dostojno. Školska mladež, koja je imala taj dan praznik, prisustvovala je svada službi božjoj u svojih crkvah ili zavodskih kapelicah. U Beču prisustvao je dvor bogoslužbi, dočim se je u svih pokrajinah služilo sv. mise za pokoj blage duše uzvišene mučenice.

Vjenčali se. Dne 21. t. mj. vjenčao se na Voloskom g. *Gjuro Corazza*, sudbeni činovnik, sa dražestnom gospodjicom *Zorom Stanger*, netjakinjom načelnika i odvjetnika u Voloskom g. dr. A. Stangera. Sretnim novovjenčanim i njihovim družinam naše srdačne čestitke

Odbor „Naše straže“ za Primorje. Na glavnoj čupštini toga važnoga družtva, obdržavanoj prošloga utorka u Ljubljani, bijahu izabrana sliedeća gospoda u odbor za naše Primorje. Dr. G. Gregorin u Trstu, Iv. vit Nabergoj u Proseku, A. Gabrščck u Gorici, Dr. A Franko u Gorici, Dr. H. Tuma u Gorici, Dr. K. Janezić u Voloskom, Dr. D. Trinajstić u Pazinu, St. Gjivić u Puli, M. Sanković u Danah (Vodice).

Izvješće o glavnoj skupštini „Edinosti“ morali smo i danas izpustiti radi preobilnosti gradiva. Budućemu broju dodati ćemo prilog, te tada i čitavo izvješće donisti.

Radi hrvatske pučke škole u Žbandaju bila je ovih dana deputacija na namjestničtvu i to u odsutnosti g. namjestnika kod g. dvorskoga savjetnika *Schwarza*. U deputaciji bijahu tamošnji naši rodoljubi i posjednici *Sime Hadun* i *Ivan Radulović* a predvodio ih zem. zastupnik Mandić. Na odlučan zahtjev naših rodoljuba, da se već jednoč i tamo zakonu zadovolji, odgovorio je g. dvorski savjetnik, da će se

obrinuti, da bude njihova molba čim prije rješena. Molbu za hrvatsku pučku školu odnesoše 31. agusta 1898. a do danas nemaju nikakva odgovora. Po službenom zkazu tamošnjeg župnog ureda imade 87 djece sposobne za školu.

Da su ono tal. djeca, bila bi jur tamo četverorazredna talijanska pučka škola, li pošto su ono Hrvati, neka čame u mini neznanja. Za njih je dosta, da pla-aju poreze i daju vojnike, a Talijani neka ivaju!

Izpitno povjerenstvo za pučke i gra-anske škole na učiteljištu u Kopru. Ovih ma imenovalo je ministarstvo za bogo-ovlje i nastavu izpitno povjerenstvo za učke i gradjanske škole na c. kr. uči-ljskoj školi u Kopru.

Ravnateljem toga izpitnoga povjeren-va imenovan je ravnatelj c. k. učiteljske ole gosp. Ivan Markelj, podravnateljem of. c. k. učit. škole g. Hieronim Curto. lanovi izp. povjerenstva imenovani su ofesori c. k. učit. škole gg.: Bellussich sip, Finšger Fran, Frankoviđ Fran; haffenhauer Odilo i Šubić Albert; uči-j c. kr. vježbaonice gg.: Dominko nrik, Orbanich Anton, Sokoll Ivan i min Torkvat; te profesori c. kr. gim-zije u Kopru gg.: Gerosa Oreste, Sbuelz rlo i Steffani Stefan.

Za gg. učiteljice počeli su pismeni iti dne 22. a za gg. učitelje počimaju ra 25. novembra t. g.

Iz Tara pišu nam 18. novembra 1898. lo je brojeva dične „Naše Sloge" bez isa o plodovih talijanske kulture u Istri. Nekoji dogodjaji čine se uprav nevjero-lni kao ova dva, što vam g. uredniče ratko opisujemo: Na 8. t. m. vratio se Vabrige naš veleč. župnik g. Corazza, e je čitao sv. misu. Hodećeg u župnu vu po službenom poslu, napao ga je i istom crkvom, kao biesna zvier, bivši te-meštar Titta. Rodetta i ope-o ga udario po desnoj ruci i težko ga dio, a to iz jedinog uzroka, što ga je voje doba naš veledušni g. župnik iz kih neprilika izbavio.

Dne pako 10. t. mj. okolo pol noći ilili su zlikovci na župni stan naka-valjda, da će prodrieti u kuću i po-ti g. župnika, nu čuvši glas ukućana, su se zločinci u bieg. Što nije koji nih junaka ostao na licu mjesta, može aliti jedino prevelikoj ustrpljivosti g. ika. Nu i ustrpljivost ima svoje gra-

Takva šta dogadja se po bjelom danu avnoj cesti, i po tamnoj noći na glav-lici proti mirnim seoskim ljudima na kon-9. stoljeća u Istri, u porečkom kotaru, estancu pod nosom občinskih stražara kr. oružnika!! — Dobrom voljom dalo bez velikoga truda pohvatati i u hlad ti one ptičice, da razmišljaju o svo-rošlosti. Tako bi živilo pučanstvo u , a oni bili bi preskrbljeni svakidanjim om, kojega si svojim trudom neće il adu zasluziti.

Naš velezaslužni župan morao bi biti an na sve ono, što se ovdje već to-godina dogadja, kao i na uzornu či-

župnog stana (občinska zgrada). Na sv. Martina (dan sajma) bilo je kod nnogo tudjinaca, koji su mogli čitati o nisu znali čitati) pohvalni dekret ratima župnog stana. — Od glave riba!

Možda će mu i porečka „baba" po-pohvalni dekret kao dokaz osobite *culture*!"

Razprava proti glasovitom Carlu Mar-chu. U glasilu ovdašnjih židova či-da će se obdržavati porotna raz-u Rovinju proti glasovitom vodji ske stranke u Puli i bivšemu ured-zloglasnoga *„Oslića"* Carlu Martino-radi prevare ili pronevjerenja dne cembra t. g. Obtuženoga braniti će orlani odvjetnik iz Splita. Oštećenu uda će zastupati odvjetnik *Dr. M. La-— „vodja hrvatske manjine na saboru i"*. Ovaj dometak židovskoga listića kraljevsku krunu za talijanske po-e u Rovinju.

Iprost od posta i nemrsa na dan ca-jabiteja. Čitamo u novinah, da je v. Otac povlastico svim biskupom o-Ugarske, da podjele svim vjer-podpun oprost od posta i nemrsa n 50-godišnjice vladanja Njeg. Veliđ. i kralja Frana Josipa I., koji dan u petak dne 2. decembra t. g.

Talijanski učitelji Istre netrebaju boljih U talijanskih novinah Istre čitamo, obdržavali talijanski učitelji polit. Poreč dne 11. i 12. t. mj. kotar-conferencijn, na kojoj da ne bijaše omena o poboljšanju učiteljskih plaća. a šutnja talijanskih učitelja Istre bi značiti, da im je dobro, da ne-a boljih plaća, ili da tako rade u sporazumku sa gospodujućem strankom Istre, koja neće, da bi poboljšanje došlo u prilog i mrženomu učiteljstva hrvatsko-slovenskih pučkih škola.

Upit, upravljen predsjedništvu c. kr. zemaljskoga školskoga vieća za Istru. Iz Nerezina primismo dne 21. t. mj. sliedeći upit: Pošto već teče druga školska go-dina, a hrvatska škola u Nerezinah nije još'e obskrbljena dovoljnim prostorijama, te djeca iste imadu za to samo poludnevnu ponuku, što je svakako na štrb učenika, koji ju polaze, a to se sve jedino čini iz prkosa njekolicine ovdješnjih potalijančenih Hrvata i njekojih dotepenih svata, koji time ote̊žu od dana na dan, ovim pitamo sl. predsjedništvo c. kr. zem. školskoga vieća za Istru u Trstu: hoće li se već jednom to pitanje o našoj školi kraju privesti; hoće li se dati našoj školi do-voljne i po školskim propisima odgovarajuće prostorije, da bi tako i naša djeca već jednom prestala biti progonjena, i kao na milost pitana samo poludnevnom ponukom! (Sva djeca, hrvatske škole imadu samo poludnevnu ponuku). Zar naša djeca niesu djeca onih roditelja, za koje se kaže, da ih ravnopravni zakoni štite, i koji plaćaju kao i drugi nametnute školske takse??! Ako je tome tako, onda nek se i u Nerezinah vrši *ta ravnopravnost.*

Nerezinčani.

Našemu učiteljstvu javljamo, da su za-ključili 17. t. mj. njihovi odaslanici u Gorici, da će odmah podnesti molbu na kabinetsku pisarnu Njeg. Veliđ. u Beču za audijenciu. Spomenica o materijalnom stanju učitelja i učiteljica predati će se Njeg. Veličanstvu; njezin prepis pako predsjed-niku ministarstva, ministru bogoštovja i prosvjete, Slavensko-kršćansko-narodnoj svezi, predsjedniku desnice itd.

Svako naše učiteljsko družtvo dobiti će po jedan prepis te spomenice. Zemalj-skim zastupnikom Istre i Goričke predati će se svojedobno posebnu spomenicu.

Iz Kaštelira pišu nam dne 20. novem-bra 1898. Svršetkom pr. mj. osnovala se je ovdje podružnica sv. Cirila i Metoda, a prošle nedjelje se je pako ustanovila. G. učitelj za to opunovlašćen od slav. ravna-teljstva *„Družbe sv. Cirila i Metoda"* za Istru pozvao je sve članove i nečlanove, koji se u prilično broju odazvaše i saku-piše u školskoj dvorani na osnovateljnu skupštinu. Ljepim govorom dokazao je g. učitelj potrebu takovoga družtva. Naglasio je, da bi bio Kaštelir još i danas bez škole kad mu se ne bi družba „sv. Cirila i Me-toda za Istru" usmilila i sagradila ovu krasnu palaču, u kojoj se već tri godine nalazi škola u našem materinskom jeziku. Dokazao je napokon g. učitelj veliku po-trebu uzgoja mladog naraštaja, da uzmogne jednoč postati neodvisnim gospodarom u svojoj kući. Na svršetku pročitao je g. učitelj pravila ustanovljene podružnice. — Preslo se je na izbor odbora, te bijahu izabrane jednoglasno osobe, od kojih mo-žemo stalnošću očekivati ljep napre-dak naše podružnice. Odbor se je član-ovom zahvalio na povjerenoj časti i molio, da svi složno uzrade za željeni napredak. Počelo je upisivanje članova, te se je upi-salo 75 osoba. Medju ovimi su nekoji iz Vižinade, Višnjana i Labinciih. Dao Bog, da bi naša podružnica cvala i mnogo ploda doniela, da uzmognemo i mi zapuštenoj pomoći braći, kako su nam pomogli drugi.

Izložba govedjeg blaga. Dne 26. t. mj. biti će kotarska izložba govedjeg blaga za sudbene kotare Kopar i Piran.

Vlastnici najlipših goveda dobiti će sliedeće darove:

1. Za najliepše bike i bičiće od 9 mje-seca do 3 godina jedan dar od for. 40; dva dara od for. 30 i dva po 25 for.

2. Za najliepše krave od 2 do 5 go-dine jedan dar od for. 20 i jedan od for. 10.

3. Za najliepše junice u dobi najmanje 18 mjeseca dva dara po 10 for.

4 Za najliepši par volova za vožnju dva dara po 60 for. i dva dara po 40 for.

Za te darove dopriniela je država for. 200 a pokrajina for. 200.

Družtvo „Hrvatska mensa academica u Zagrebu". Ispunila se je krasna i vruća želja hrvatskih rodoljuba. Naše hrvatsko sveučilište Frana Josipa I. u Zagrebu dobilo je svoju mensu academicu. Već prije dvije godine, kad su maturanti iz godine 1863. slavili trideset i četiri godišnjicu dovršetka svojih gimnazijskih nauka, pre-dložio je oduševljenim riečima prof. Dr. Franjo pl. Marković, da se osnuje „hrvat-ska mensa academica", družtvo kakovo odavna postoji u drugim gradovima uz sveučilište. Odmah se je radostno prihva-tila ova namisao, te se svi kolege usta-noviše kao odbor i izabraše pododbor, koji je imao izraditi pravila. Predsjednikom cjelokupnoga odbora bi imenovan preu-zvišeni g. Dr. Stjepan Spevec, a predsjed-nikom pododbora Vladimir Mažuranić, te pododbornici dr. Bresztyenszky Šandor, Ozernkovich pl. Nikola, dr. Krapac Ivan, dr. Kašnjavi Isidor, dr. Marković pl. Franjo, i dr. Steiner Makso. Pravila, koja je taj pododbor izradio, osnivaju se na iskustvu inih sveučilišta u monarhiji, te na pozna-vanju osobitih prilika i potreba sveučilišne mladeži u Zagrebu.

Svrha je družtva, da slušatelje svih fakulteta i farmacente na kr. sveučilištu Frana Josipa I. u Zagrebu, koji dokažu svoju potrebnost, podpomaže prema dru-žtvenom prihodu tim, da im pribavlja raz-mjerno jeftiniju ili bezplatnu hranu, ter da kada i kako to bude moguće, posreduje takodjer za pogodniju pribavu stana, stru-čnih knjiga i privriede instrukcijami.

Družtvo se jurve konštituiralo izabrav predsjednikom sveučilištnoga rektora prof. Dra. Šilovića.

Svrha je družtva vrlo plemenita i za to je vriedno svestrane podpore.

Dobro vino na prodaju. Iz Sovinjaka pišu nam, da imadu naši seljaci u Sovi-njaku, Seniu, Brdu itd. dobra crna i bielá vina u većoj mjeri. Pobliže viesti podaje g. Ivan Zigante posjednik tamo.

„Der Süden". Posliednji brojevi (8, 9. 10 i 11) lista *„Der Süden"* organa slavenskih zastupnika iznenadili su nas jako ugodno U 8. se javlja, da će taj list izlaziti u buduće *tri put u mjesecu.* Uredničtvo od-lučilo se je na to nesamo s toga, što se je neočekivano nakupilo materijala, nego i s toga, što se je pokazalo nuždnim, da se naglo se mjenjajući politički položaj češće javno razpravlja. Da pak uzmogne list *„Der Süden"* svojoj proširenoj zadaći čim podpunije odgovarati, nuždno je, da svi Slovenci i Hrvati, i njihovi prijatelji, taj list što izdatnije podupiru i to glavno predplatom i objavami (inserati). Valja li gdje načelo, da se može doći do do-bjede jedino sa izdatnim sudjelovanjem svih pripadnika stranke, valja to stalno ovdje u punoj mjeri. S toga treba, da pri-stupe k nam nesamo svi Slovenci i Hrvati, nego i sva njihova slavenska braća. Prijave predplatnika i inserenta prima administra-cija lista „Der Süden" (Jug) u Beču I. Plankengasse 4. Cielogodišnja predplata iznosi 8 for., polugodišnja 1 for. 65 nvč.

Iz Zumeska (občina Motovun) javlja nam prijatelj, da imade tamo i u sused-nom sv. Bartolu do 300 hektol. crnoga i bieloga vina po cienah od 16—17 for. Vino je vrlo dobro, zdravo i nepokvareno, na što upozorujemo naše trgovce i krč-mare. Pobliže viesti daje tamošnji naš ro-doljub *Petar Labinjan* občinski župan i posjednik.

Kratak nauk istarskim vinogradarom kako im valja saditi i cieпiti američku lozu. Sa slikami, izdao Antun Zidarić župnik iz Sandrije (Salvore) koji se bavi već više godina sa velevažnim pitanjem za Istru, sa gojenjem naime i cieplienjem američkog trsa te je napisao i svojom nakladom izdao ovo poučnu i jeftinu knjižicu, u kojoj će naći naši vinogradari svu potrebitu nauku kako im valja saditi i cieпiti američko trsje (lozu). Preporučamo toplo gg. sveće-nikom i učiteljem, da udomaće što u ve-ćem broju ovu toli važnu i potrebitu knji-žicu u našem puku. Ciena 5 nvč.

Slavnim občinskim glavarstvom veleč. župnim uredom, gg. učiteljem, trgovcem i drugim rodoljubom u Istri. — Na blago-hotno uvaženje! Iz Pule primismo: Na mome putu po jednome dielu Istre, kao punomoćni zastupnik „Narodne tiskare" A. Gabršček u Puli, opazio sam na žalost narodne stvari, da se mnogi i mnogi ro-doljubi nedrže narodnoga gesla *„Svoji k svome!"* te da jošte uvjek naručuju svoje potrebuće u obće kod tudjih, našemu na-rodnome prospjehu protivnih židovskih tvrdkah, koje nesamo da nisu u cienama niže, nego dapače mnogo draže, a posao izvršuju izpod kritike, osobito što se tiče s jezikovnoga pogleda. Nekoji takovi rodo-ljubi, upozoreni, da sve što naručuju izvan pokrajine, mogu dobiti u istoj bolje i jef-tinije, izgovaraše še, da nisu znali, da bi to n. pr. mogla izvršiti „Narodna tiskara", odnosno, da u obće nisu znali, da što takova izradjujemo. Na prospjeh dakle na-rodne misli u Istri, molim sve gori ime-novane oblasti i pojedince, neka bi svoga ravnanja radi uvažili, da je ista tiskara sposobna izvršiti *svakovrstni tiskarski i li-tografički posao mnogo bolje i uz umjere-niju cienu nego li i koji talijanski zavod izvan Istre.* Tiskarna izradjuje u *svakoj množini u najkraće doba osobito trgovačke i službene omote,* kojih se većinoma naru-čuje kod židovskih tvrdakah; dalje sva-kovrstne *pozive, posjetnice, račune pismeni papir jestvenike, preporučnice, brošure, knjige, izvješća školska, razne skrižaljke itd. u obće svaku željenu radnju. Primaju se i knjigovežke naručbe, koje se izvršuje točno i solidno,* kao takodjer naručbe na svako-vrstni pisaći papir za urede.

Jer je *„Narodna tiskara A. Gabršček"* u Puli tekar početnica, a u narodnom po-gledu pripravna i na žrtve, nadati se je, da će se unapried kod nje posluživati *bar svi oni krugovi u Istri, koje su dosad po-služivali tudjinci,* osobito židovske tvrdke, jer tako neće ništa izgubiti one tiskare, koje se ubrajaju medju narodne i kod kojih se gdjekoji poslužuju.

Naglašujem konačno, da sve ono, što se usmieli izvršiti tudjinac, sposobni smo i možemo izvršiti takodjer i mi ovdje u Puli.

Preporučajuć se dakle u svakoj po-trebi, bilježi se sa štovanjem

JOSIP KRMPOTIĆ,
poslovodja „Narodne tiskarne" A. Gabršček u Puli.

KNJIŽEVNOST.

Poziv na predbrojku i predplatu. Sko-rih dana izaći će ispod tiska *„Božićnica"* ili Isusovo narodjenje sa slikama, kao naj-krasniji dar *božićnji, što* je priredio za hrvatsku mladež *Vjekoslav Klemen,* rav. učitelj u Grubišnompolju, Hrvatska.

„Božićnica" dobro dodje školskog djeci i ostaloj mladeži, a nebi imala manjkati u nijednoj rimo katoličkej kući. — Ista je odobrena po prečastnom duhovnom stolu u Zagrebu. Osobito se preporuča za dar o Božiću škol. mladeži. — Umoljavaju se p. n. gg. svećenici i učitelji, da ju što više preporuče roditeljem radi nabave.

Ciena tvrdo i lijepo vezanoj sa krasnom slikom na koricama jest poštarinom 50 novč. ili 1 kruna.

Dobiva se samo kod nakladnika i iz-davaoca u Grubišnompolju, kamo se imaju dopisnice o narudžbama kao i novac slati. Razašiljati će se 15. prosinca.

Umoljavaju se najučtivije p. n. sva slavna uredničtva pojedinih časopisa, da izvole ovaj poziv pretiskati u svoje časopise.

Listnica uredničtva.

G. Vaseli Kastavac. Izvolite nam poslati imena onih osoba pak da se ogledamo. Živili!

Gosp. „Bogoslov" Gorica. Niesmo niti opazili, da je „Soča" mimoišla hrvatske resolucije prihvaćene na glavnoj skupštini «Edinosti» dok nas Vaše pisamce na to nepozori. Za razlog tomu neznamo. Tamo možete lagije doznati, jer ste bliže izvoru. Živili!

Gosp. N. N. Prekasno za danas, drugi put; primismo na račun for. 5. Nezaboravite nas u buduće. Zdravo!

Listnica uprave.

Gosp. J. Francetić Boljansko polje: sa tamošnje pošte povraćen nam je Vaš list sa opazkom (dakako njemačkom) da ga neprimate.

Hrv. obrtnička zadruga Senj i p. n. Stanger gos. Fel-Volosko. Pošta nam vratila list sa oznakom „retour" dotično sa opazkom „nesprejme se". Molimo ubaviesti, dali Vašim znanjem i na izričiti zahtjev.

Nadalje uplatili su za „Našu Slogu" p. n. gg.: V. J. Cerovlje for. 5, Sch. Dr. Beč 1.25, B. E. Podgrad 2.50, F. M. Rieka 9.50, D. M. Opatija 5, P. I. Lovran 6. M. I. Lošinj 2. (Sliedi).

Br. 926

Oglas natječaja.

Na jednorazrednoj pučki školi u Go-renjoj vasi s učevnim jezikom hrvatskim, i talijanskim jezikom kao predmetom, po-puniti je stalno ili provizorno mjesto uči-telja-voditelja III. plaćevnog reda.

Plaća za ovo mjesto ustavljena je po zemaljskom zakonu od dne 14. decembra 1888 broj 1.

Pravilno opremljene molbenice uložiti je kod podpisanog ureda u teku 4 tjedna po trećem razpisu u službenom listu.

C. k. kotarsko školsko vieće.
Kopar, 14. oktobra 1898.

Klesarska radionica.

P. n. velečastnom svećenstvu i o-stalom občinstvu častim se do znanja staviti, da sam voljan uz najpovoljnije uviete poduzeti svakovrstnu gradnju oltara, svetohranilišta, krstionika, ba-laustrada i škropilnica, kao takodjer grobnicah i grobnih spomenika iz kras-nog crveno-bjelog mandolatnog mra-mora iz mojega vlastitoga kamenoloma. Izradjujem u mojoj radionici svaku sličnu radnju iz talijanskog kararskog, veronezskog te i svakog drugog mra-mora. Za točnu izradbu i najbolji ma-terijal stekao sam do danas dobar glas i povjerenje P. N. gospode naru-čitelja. Za dobrohotne naručbe se naj-toplije preporučujem.

Baška (otok Krk) 8/XI. 1898.

Mate Jurinović
klesarski majstor.

G. LIKAR

u Gorici, Sjemeniška ulica broj 10 trgovac sa pisaričkimi i školskimi predmeti te svakovrstne papirnate robe uz najniže konkurentne cijene, preporuča se svojim slavenskim zemljakom najuljudnije za mnogobrojne narudžbe

Prave brnske suknene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dovoljan za muško odjelo stoji samo

for. 3·10	iz dobre	prave svoje vune
„ 4·10	iz dobre	
„ 4·50	iz dobre	
„ 6·—	iz bolje	
„ 7·75	iz fine	
„ 9·—	iz najfinije	
„ 10·50	iz još finije	

Jedan coupon za crno salonske odjele for. 10. Tvari za gornje kapute, Boden, Peruvienne, Cheviot, Tvari za državna i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviote itd. razašilje uz tvorničke cijene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Ambof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljka vjerne uzorka.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Ambof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke cijene bez odbitka, što ga daju trgovcem, koji škodi silno privatnim strankam.

Krompir za sjeme

na prodaju.

Uprava vladinog vrta „Kimp" u Kiku nudja 16 najboljih vrsti krompira za sjeme na prodaju uz cienu od 12—15 nvč. po klgr. Naručbe prima gornja uprava do konca t. mj.

Phönix-Pomade

Na izložbi za njegovanje zdravlja i bolesnika u Stuttgartu 1890 nagradjena odlikom, jest po sudjenju liečnika i priznata sa hiljadami zahvalnica jedino postojeće u istinu pravo i neškodljivo sredstvo da gospodjica i gospodi, izraste bujna kosa i ne zaprieči odmah opadanje kose i tvorenje prhuta; ona pospješuje i kod posve mlade gospode rast jakih brkova. Jamči se za najbolji kano i za neštetnost. Lončić 80 nvč. poštom ili pouzetjem 50 nvč. **K. Hoppe,** Beč I. Wipplingergasse 14.

THE GRESHAM

Englesko osjeguravajuće društvo na život u Londonu

Aktiva društva do 31. decembra 1897	Kruna 159.997.579—
Godišnja uplata premija i interesa do 31. dec. 1897	„ 28.823.375—
Izplaćeno na osjeguranja i interese od postanka društ. (1848).	343.860.067—
U godini 1897. izdano 7468 polica za glavnicu od .	„ 67.331.351·91

Prospekti, cijenici i u obće sve druge informacije šalju se badava, ko god pismeno zapita od dolje imenovanog zastupstva, koje dopisuje u svijem jezicima.

Glavno zastupstvo v Trstu

Via del Teatro, N. 1, Tergesteo, Scala IV.

(Traže se svuda dobri agenti i zastupnici.)

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Lepi Minzi

rst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Kod moje tvrdke

Schivitz & Comp. u Trstu

imade

strojeva svake vrsti i potreboca k istim. Sisaljka i štrcaljka svake vrsti. Cievih iz kovina, kaučuka i platna. Mjedenih i broncenih ventila, pipa itd. Orudja za obrt i gospodarstvo. Sve iz prvih domaćih te inozemskih tvornica. Novo posudje „Emeri" i štrcaljke proti peronospori iz svoje radionice i tudjih,

Jamčim za dobrotu svih izradja.

Ciene nizke.

Veliko skladište u ulici Zonta br. 5.

M. Živic, inžinir.

Izradjujem također nacrte novih tvornica, mlina, vodovoda, cesta itd. Moja tvrdka preuzimlje i izvedbu tih radnja.

FILIJALKA

C. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrsta. papirjih za		V napoleonih za	
4-dnevi odkaz	2½%	30-dnevi odkaz	2%
8- „	2½%	3-mesečni „	2½%
30- „	3%	6- „	2½%

Za pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankocih avstr velj., stopijo novo obrestna takse iv krepost zadnem 19. oktobra, 23. oktobra in odnosno 15. novembra t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

V vrsta. papirjih 2% na vsako sveto.
V napoleonik brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo Reko, kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd, — brez troškov

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov proti odbitku 1‰ provizije.

Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predujmi

na izmenjevne listine pogoji po dogovoru. Kredita na dotičnem v London, Paris, Berlin ali v drugih mestih — provizija po jakih umestnih pogojih

Kreditna pisma na katerokoli mesto

Vložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Na blagajna izplačuje nakaznice naredne banke italijanske i istrijanskih frankih, ali pa po dnevnem cursu.

Trst, 15. oktobra 1898.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB ulica br. 12

A. WINGER

ZAGREB ulica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganou, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liči kašalj, prehlada ili katar u prah, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sljuzavost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofulornosti, podbuhlosti, djetinjoj krživosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava tegnja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žlici želudačne grčeve, žutica, gromica ili ximnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 60 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski kih i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za obljačivanje želudca i probave, kada blago neće rado ždrati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i oteklini poslie težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaja se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfriškavaju usta, uklanja neugodan vonj. — I flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i fikširivanje kruka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — I flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zadjejini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti smeđanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili fleckovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloća i finoću obraza i ruku. — Ciena večem lončiću 1 for. — K tome spada još koraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili utomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi zaštitnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prenugodan miris. — Flašica 80 nvč.

Otrov ili čemer za strinice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili ximnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dra Nikoli Setaku liči najpečne, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, hiterinu zadunu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, ložoj prohavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 50 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da siede kose poerne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje, praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljaju

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojasi, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zalha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Dolene u Trstu

Broj 44. U Trstu 1. decembra 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cieniku il po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Izuzam 14. julija, 18 agusta, 8. septembra i 3. novembra. Dopisi se nevraćaju a. se netiskaju. Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Far nuto br. 14.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Živio Fran Josip I.!

Sutra, dne 2. decembra navršiti će se 50 godina odkad je Njeg. Veličanstvo cesar i kralj Fran Josip I. zasjeo na priestolje svojih slavnih predšastnika, preuzev vladanje u težkom i ozbiljnom času za dinastiju i za njezine narode.

Nakon burnih i tmurnih dana, koje su doživjeli njegovi neposredni predšastnici, razvedrilo se i razjasnilo onoga dana, kad no je prejasni naš Vladar, obkoljen vjernimi svojimi narodi, preuzeo kormilo države u svoje mlade ali čvrste ruke.

Prigodom nastupa mladoga Vladara na drevno priestolje Habsburga zavladalo je širom prostrane države iskreno veselje, oduševljeno klicanje. Svi narodi Austrije pozdravili su uzvišenoga Vladara najsrdačnijom radošću kano pravoga otca svoga, kano zalog ljubavi, mira i reda u državi.

I doista izkazao se mladi Vladar do mala kao brižljivi otac svojih naroda i kao zaštitnik reda i zakona. On svlada na skoro nutarnje i vanjske neprijatelje države, uvede red i mir, sprijatelji narod s narodom, pokazav svuda i svima jednaku ljubav, jednaku brigu i jednaku milost. Za kratko postane Fran Josip I. nesamo uzornim vladarom, nego i pravim ljubimcem svih svojih naroda.

Radost austrijskih naroda postigne svoj vrhunac kad je prejasni Vladar dopeljao u carske dvorove družicu svoga života, mladu, krasnu i plemenitu bavarsku princesu Jelisavu.

Kad je pako Svevišnji blagoslovio taj vez ljubavi i tim, što im jedno od srca poroda, mužko čedo, koje je imalo jednoć biti okrunjeno sjajnom krunom Habsburga, držalo se obćenito, da neima pod suncem sretnijih roditelja i uzvišenijih carskih supruga, nego li bijaše Fran Josip I. i Jelisava.

Ali na žalost ta sreća u carskoj obitelji i medju narodi monarhije bijaše tečajem dugih 50 godina vladanja Frana Josipa I. češće narušena. Ni okrunjenim glavam bo kano ni nevoljnim biednikom nisu uštedjene tuge i žalosti, težke brige i svakojake nesreće.

U muževnoj dobi izgubi vitežki Vladar ljubljenoga sina jedinca, uzdanicu vladajuće kuće i ljubimca njezinih naroda, blagopokojnoga Nadvojvodu i priestolonasliednika Rudolfa. Užasnijeg udarca težko si je pomisliti za otčinsko srdce plemenita Vladara. Ali ni tm nebijaše jošte puna čaša jada i čemera, jošte groznji udarac čekao je siedu glavu prejasnoga cara i kralja.

Baš u danih kad se spremaše svi narodi Austro-Agarske, da proslave što sveđanije pedesetgodišnjicu vladanja svoga uzvišenoga cara i kralja, posegnu bezbožna i razbojnička ruka biesomučnika za dragocienim životom carice i kraljice Jelisave, te uzor supruge, majke i Vladarice. To okrutno, živinsko nedjelo ranilo je usried srca siedoga Vladara. Ali njegova duboka bol nadje živa i iskrena odziva medju svimi narodi monarhije, koji se upravo natjecahu, da izkažu težko unesrećenomu caru i kralju iskreno sućutje, neograničenu ljubav i odanost.

U ovako groznih časovih bilo bi duhom klonulo svako slabašno bitje, nu Fran Josip I. pokoravajuć se providnosti božjoj i vjeran svomu uzvišenomu zvanju, svlada težku bol, te posveti i nadalje sve svoje umne sile na korist svojih naroda i za sjaj i veličinu monarhije.

U tih okolnostih slavi sutra Fran Josip I. pedesetgodišnjicu svoga vladanja a s Njim ju slave iskreno i srdačno

svi narodi monarhije. — Po izričitoj želji plemenitoga Vladara odpadoše bučne svečanosti i sjajno ovacije, te će se taj riedki dogodjaj u povjesti Austro-Ugarske proslaviti skromno al srdačno, raznimi dobročinstvi, plemenitimi i čovjekoljubivimi djeli.

Ovom svečanom prigodom proslaviti će naš hrvatski narod ovaj velevažni dogadjaj po svojih skromnih silah, polag želje svoga Vladara. Hrvatski narod, koji je bio vazda iskrenim dionikom radostnih i žalostnih dogodjaja Habsburske vladajuće kuće, pokazati će i ovom zgodom činom i riečju svoje duševno bogatstvo nepokolebive odanosti, sinovlje privrženosti i ljubavi do svoga uzvišenoga kralja.

Sutra, na dan 50-godišnjice vladanja Frana Josipa I. pohrlimo u hramove božje, te prinesimo vruće molitve zahvalnice Svevišnjemu, što nam je podielio takova Vladara i što Mu je dao dočekati toli riedki viek blagonosnog vladanja.

Sutra nek se ori gorom i dolom: *Živilo Njeg. apostolsko Veličanstvo cesar i kralj Fran Josip I.!*

GLAVNA SKUPŠTINA

političkoga družtva „Edinost".

Zadnjih godina pokazuje naše občinstvo osobito zanimanje za glavne skupštine i za javne sastanke, što ih sazivlje naše političko družtvo *„Edinost"*. Posliednjih dvih godina obdržavalo je to družtvo više sastanaka i skupština u području svog djelokruga nego li sva ostala politička družtva našega Primorja. Nu što nas osobito veseli jest činjenica, da bijahu svi ti sastanci mnogobrojno posjedivani, da se je na svakom ozbiljno i trezno razpravljalo i da je pri tom naše občinstvo pokazivalo osobito zanimanje i za djelovanje državnoga sabora i za rad pojedinih naših zemaljskih sabora, u obće, za sav naš javni život.

Takovo zanimanje pokazalo se je i na zadnjoj skupštini družtva *„Edinost"*, obdržavanoj dne 13. t. mj. Prostrana dvorana Mally bijaše skoro posve puna občinstva svih stališa iz Trsta sa okolicom, iz Istre, Goričke itd.

U uručeni sat otvori predsjednik *Mandić* skupštinu, pozdravi nadošle zahvaliv im se u ime odbora na tolikom odzivu. Predstavi vladinog zastupnika redarstvenog nadkomesara g. *Bachera*, pozdravi narodne podstavnike *gg. Nabergoja, I. Goriupa, M. Vatovca, Vj. Goriupa, Dra. D. Trinajstića, Dr. H. Tumu, Dr. Kurelića, A. Gabršček*a itd.

Iza toga sjeti se grozne smrti kraljice Jelisave u Ženevi, koja je izazvala opravdano zgražanje čitavog prosvietljenog svieta i koja je prouzročila, da se neće proslaviti onako svečano petdesetgodišnjica vladanja cesara i kralja Frana Josipa I. dne 2. decembra t. g. Na poziv predsjednika ustaše skupštinari te kliknuše: „Slava blagopokojnoj carici i kraljici Jelisavi!"

Zatim izpriča predsjednik gg. državne zastupnike, koje drži njihova dužnost u Beču, al' koji su stalno u duhu s nami i koji će bez dvojbe uvažiti sve ono, što se bude danas važna zaključilo.

Izpriča zatim odbor, što je ovako kasno sazvao današnju skupštinu, i to radi nestalna političkog položaja i u očekivanju, da bi uzmogli i naši državni zastupnici skupštini prisustvovati. Položaj se žalibože nije razbistrio a zastupnici nemogoše uz najbolju volju zapustiti Beča.

Prešav zatim na promjenu namjestnika za Primorje, reče, da smo se toj promjeni svi veselili, ali da smo i svi ostali u nadah prevareni, jer da je nastala samo promjena osobe, *dočim je ostao sistem isti, ako nije sadašnji i gori od prošnjega.*

Spomenu zatim pregovore u Beču, obećanja centralne vlade, obećanja našim zastupnikom namjestnika grofa *Goëssa* — obećanja lievo i desno, ali ništa više do li obećanja.

Konačno navede predsjednik letimice glavno zanimanje odstupajućega odbora tečajem prošle družtvene godine, te pozove g. tajnika *Cotića*, da pročita svoje izvješće o djelovanju odbora za prošlu godinu. Obširno i zanimivo izvješće o djelovanju odbora i družtva uzeli su skupštinari uz živahno odobravanje na znanje.

Na predlog g. I. vit. *Nabergoja* izekla je skupština odboru jednoglasno zahvalu na njegovom požrtvovnom i nesebičnom djelovanju.

Družtveni blagajnik g. A. *Bogdanović* pročita zatim svoje izvješće, iz kojega proizlazi, da družtvo i materijalno lieno napreduje i da stoji novčano bolje nego li obično. I ovo izvješće potvrdi skupština živahnim odobravanjem.

Član g. Iv. Nabergoj izrazi svoje zadovoljstvo, što i u tom pogledu napredujemo ali izreče ujedno svoju žalost, što neima danas više našega naroda iz tršćanske okolice.

Predsjednik potvrdi tu činjenicu dodav, da je još žalostnije, što jedan zastupnik naše okolice demonstrativno izbjegava naše skupštine.

Zatim se je prešlo na sliedeću točku dnevnoga reda i to na promjenu §. 6 družtvenih pravila. Nakon podulje razprave prihvaćen bijaše predlog odborov, da se od sada dieli članove u tri razreda, t. j. oni, koji plaćaju godimice 1) for. 6, 2) for. 3 i 3) for. 1. Članarinu može se platiti i na dva obroka.

Kod sliedeće točke: „predlozi i interpelacije" obrazložio je član Stanko Godina svoj predlog, *da se nalaže novomu odboru neka sazove čim prije javni sastanak (tabor) u području svojeg djelokruga.* Predlog bijaše prihvaćen nakon živahne razprave jednoglasno.

Tajnik Cotić obrazloži zatim podulјim i temeljitim govorom potrebu 1) kotarskoga poglavarstva za tršćansku okolicu; 2) promjenu izbornoga reda za tršćansku okolicu za državni sabor, te stavi u tomu smislu I resoluciju (Sve resolucije donašamo na konou ovoga izvješća), kojoj je dodao dr. Gregorin dopunjak glede djelokruga redarstva u tršć. okolici.

Nakon podulje razprave, kod koje sudjelovaše gg. dr. Gregorin, Iv. Goriup, Iv. Nabergoj, Blček, St. Godina i predsjednik, bijaše jednoglasno prihvaćena.

Gosp. dr. *Rybař* obrazloži vrlo obširnim, krasnim i temeljitim govorom II. resoluciju, o pravu i porabi naime hrvatskoga i slovenskoga jezika u Primorju i glede promjene sistema tuj. Resoluciju prihvate skupštinari jednoglasno.

Gosp. Dr. *M. Pretner* govori vrlo obširno o žalostnih gospodarskih odnošajih Primorja usljed nemara vlade, radi nerodica i usljed trgovačko-pomorskog ugovora naše monarhije sa Italijom. Govornik stavi na konou pet resolucija, koje bijahu uz burno odobravanje prihvaćene.

G. dr. *G. Gregorin* progovori obširno o davnoj želji i staroj molbi tršćanskih Slovenaca za ustrojenje slovenske pučke škole u Trstu. Na koncu stavi resoluciju, koja bijaše takodjer uz živahno odobravanje jednoglasno prihvaćena.

Predsjednik *Mandić* obrazloži u kratko najprije resoluciju o uredjenju pučkih škola za Hrvate i Slovence Istre, te onu o ustrojenju hrvatske gimnazije u Pazinu. Obje prihvati skupština. K prvoj resoluciji dodao je g. dr. Pretner dopunjak radi učiteljskih plaća u Istri.

G. dr. *D. Trinajstić* stavi resoluciju, koja pozivlje državne zastupnike, da urede svoje postupanje napram vladi kako to zahtjeva čast i korist njihova i naroda.

Skupština prihvati s odobravanjem i ovu resoluciju.

Konačno stavi g. dr. *D. Trinajstić* predlog, *da se pozore narodno svećenstvo neka ono uznastoji, da bude osjegurana vjera i narodni jezik u Istri.* I taj predlog prihvati skupština jednoglasno.

Kod zadnje točke dnevnoga reda, izbor odbora, predloži g. I. vit. Nabergoj, da se bira novi odbor ustmeno, te pročita skupštini listu kandidata. Predloženi tako odbor bijaše jednoglasno izabran.

Iza toga pročita predsjednik brzojav državnih zastupnika gg. dr. *Laginje* i *Spinčića*, kojim pozdravljaju skupštinare. Ovi odzdrave burnim klicanjem: živili zastupnici.

Konačno zahvali se predsjednik koli na ozbiljnom i trieznom razpravljanju skupštinara, toli na izboru, kojim je odlikovana većina odstupajućega odbora; preporuči svim članovom, da podupiru svakom prigodom djelovanje odbora, da promiču svestrano družtvenu svrhu, te zaključi skupštinu u 1¾ sata po podne.

Evo resolucijah po redu kako bijahu stavljene:

I.

Obzirom na jednoglasno i oduševljeno prihvaćene zaključke na svih u tu svrhu sazvanih sastancih u svih 6 okoličanskih izbornih kotara za ustrojenje kotarskoga poglavarstva za svih 6 izbornih kotara tršćanske okolice, pozivlje se visoka c. k. vlada, da čim prije u interesu okolice i države ustroji posebno kotarsko poglavarstvo sa pripojenim mu c. k. poreznim uredom; te da istodobno proteguе djelokrug državnoga redarstva u Trstu takodjer na okružje kotarskoga poglavarstva za tršćansku okolicu, čije ustrojenje se zahtjeva, kakav je razmjer jurve postojao svojedobno za Beč i bližu okolicu, kaošto postoji još sada za Prag te za obćine, dotično kotarska poglavarstva u okolici toga grada.

Konačno se pozivlje gg. zastupnike, da rade u tom smislu, da se izborni red za državni sabor promjeni tako, da bude imala tršćanska okolica svoju posebnu izbornu skupinu.

II.

Pozivlje se visoka vlada;

1. da uredi sudbenu upravu u smislu postojećih zakona na taj način, da uzmogne u Primorju svaki Slovenac i Hrvat dobivati svoje pravo u svojem materinskom jeziku;

2. neka se već jednom promjeni stari, pogrešni i još uviek trajući vladin sistem u Primorju, po kojem je većina pučanstva u gospodarskom, kulturnom i političkom pogledu izručena na milost i nemilost talijanskoj manjini.

III.

Državni zakoni od dne 3. oktobra 1891. br. 160 drž. zak. i od dne 28. marča 1892 br. 61 drž. zak. neka se promjene tako, da bude sama država, bez obzira na pojedine zemaljske sabore, davala posjednikom u onih krajevih, u kojih je trsni ušenac (filoksera) uništio vinograde, bez kamatne zajmove (posude) u tu svrhu, da nasade posjednici na novo vinograde američkim trsom, ili neka eventualno c. kr. visoka vlada u Primorju upliva na to, da budu takodjer zemaljski sabori za Trst, Istru i Goričku dozvoljavali bezkamatne zajmove iz zemaljskih dohodaka u spomenutu svrhu.

IV.

Pošto su usljed trgovačke i carinske nagodbe izmedju Austro-Ugarske i Italije, osobito usljed klauzule u toj pogodbi, kojom se je olakšalo uvoz talijanskog vina u Austriju, vinogradari Primorja radi nizke pomorske vozarine izručeni konkurenci sa Italijom, te ljuto oštećeni u svojem gospodarstvu, napose u vinogradarstvu, neka visoka c. kr. vlada u Primorju izdašnije podupire poljodjelce u gospodarskom pogledu, nego li u drugih pokrajinah i to bar izdašnije nego li je to učinila do sada.

V.

Pozivlje se visoka c. kr. vlada, da izvoli odrediti potrebito, da u Primorju nebudu državni organi priečili osnutje i rad raznih tečevnih i gospodarskih zadruga, napose Raiffeisenovih posujilnica, mljekarskih zadruga u tršćanskoj okolici itd. već neka državni organi po mogućnosti podupiru osnutje i djelovanje takovih zadroga u Primorju.

VI.

Visoka c. kr. vlada neka štiti austrijske radnike pred pogibeljnom konkurencom tudjih, osobito talijanskih podanika, te neka pazi na to, da se u Primorju u službe, koje nose značaj javnosti, na javnih zavodih, dalje na poduzetjih, koja su podupirana od države, ili koja rade za državu ili su sa državom u savezu, namještćuje austrijske podanike kao činovnike i radnike.

VII.

Visoka c. kr. vlada neka izvoli izdašno podupirati austrijske ribare, da uzmogu konkurirati sa italijanskimi ribari, te neka radi oko toga, da nakon izminutia sadašnje trgovačke i carinarske nagodbe sa Italijom, nebude više austrijsko more otvoreno ribarom iz Italije.

VIII.

Javna glavna skupština „Edinosti" od dne 13. novembra 1893. pozivlje si vladu, da već jednom rieši pitanje o ustrojenju slovenske pučke škole u gradu Trstu, radi koje se molba povlači već od 22. septembra 1884. te da u prvom redu rieši bar utok podnesen dne 7. sgusta 1894. proti niečnoj odluci c. kr. primorskoga namjestničtva od dne 1. julija 1894 broj 10031/VII. te da nakon riešene molbe slovenskih roditelja naredbenim putem odredi potrebito, da Slovenci u gradu Trstu bilo na koji način dodju do slovenske pučke škole, što imadu pravo zahtjevati na temelju austrijskih zakona, prirodnoga prava i u ime kulture.

IX.

Pozivlje se visoku c. k. vladu, da uredi pučko školstvo u Istri tako:

1. da budu imali svi dužni priliku polaziti školu;

2. da izposluje čim prije ukinutje toli pogubnoga zakona o školskih taksah u Istri;

3. da povisi pokrajini Istri dotaciju za osnutje i uzdržavanje pučkih škola;

4. neka uznastoji, da se poboljša materijalno stanje učiteljstva.

X.

Pozivlje hrvatsko-slovenske zastupnike na državnom saboru, da podupru sve potrebite korake a da se ustroji gimnazija u Pazinu sa hrvatskim nastavnim jezikom već tečajem školske godine 1889-1890.

XI.

Obzirom na to, da tršćanski Slaveni nemaju u državnom saboru svoga zastupnika javlja se slovenskim i hrvatskim zastupnikom u Beču, da je položaj Slavena ista tako zdvojan kano i onaj ostalih Slavena Primorja, te im se preporuča neka uznastoje, da se promjeni ovo žalostno stanje te se konačno pozivlje zastupnike Istre da urede svoje postupanje proti vladi tako, kako zahtjeva njihova čast i korist naroda.

Jezik na sudu.

Primili smo od prijatelja iz Istre objelodanjujemo sliedeće:

Već bje više puta govora o stvari u listu, ali stara stvar je uviek nova i ostat će nova, dok nas neopameti značaj i narodna sviest.

Prošle godine bijaše reorganiziran sudbeno osoblje po cieloj monarhiji; to se razumije nama na štetu, jer opustošiše sve sudove i nametnuše osobe, koje te riečnikom Parčićevim u ruci mogoše govoriti s nama. Radi toga ministarstvo je smatralo shodnim, da pri okružnom sudu u Rovinju bude sila naših sudaca i da se odtud, gdje je viši sud, pravica izriče onako, kako Bog i narod zapovieda.

Ssvim tim, da smo mi izgubili u pokrajini sve sudce, da smo se morali, jer bili prisiljeni, odreći svoga svetoga prava — vlada u Rovinju stara garda: „Tiramola.... Moškarda.... i drugovi."

U Rovinju ni pri kotarskom ni pri okružnom sudu još nebje u zapisnik napisana hrvatska rieč —, kod okružnog suda koji broji preko 150000 Hrvata, akopreme bje u tom novom Trebinju internirano savjetnika Hrvata, 2 Slovenca, 1 tajnik Hrvat i 2 pristava Hrvata i dva prislušnika.

Talijani su ipak nešto bolje prošli, da Hrvati nebudu imali svojeg sena ni u civilnih parnicah, ni u kazneni stvarih — prikrpali su stalno jednog člana senatu tako, da senat nemože i nemore hrvatski riešavati spise.

Taj član je preko noći hrvatski naučio i postao, da mi oprostite na rieči „stekliš". Akopreme u civilnoj struci nemože ni da bekne.

U Gorici je drugčije; slabijim osobljem urediše stvar, da može teći svojim naravskim tekom, da svaki dobije slovensku presudu i stvar, koja je morala polagano ići, oživotvorila se preko noći, da nitko ni sanjao nije. Isto budi rečeno u Trstu, gdje je jezikovno pitanje, barem gradjanskih stvarih, možemo reći, pravedno riešeno. U Rovinju vlada još uviek tuma Moškarda kao vrhovna glava.

U načelno pitanje nećemo da se upuštamo, to je riešeno od starih i prastarih zakonskih ustanova, ali da te ustanove nisu tako obdržavane, kako propisane, možemo zahvaliti samo višim faktorom. Ti viši činovnici nesamo da su sebičniji nego nekoji i neznadu svoju dužnost vršiti.

Razpored radnje u Rovinju je užasan u narodnom pogledu, u stvari i jeziku ništa učinjeno. Pokvarilo se je pokrajini neumjestnimi imenovanji, navlaš, da Hrvat ni micat nemože.

Dobra namisao ministarstva pravo izjalovila se; jer je u prvom stepenu, prvoj molbi izgubila najbolje sile, koje drugoj molbi leže bez posla, te pogubna centralizacija trebinjska je samo na uštrb naroda.

Ali da se još dalje kvari rad u ured vena preuredu predstojećimi imenovanji traži se, da se pokvari i ono dobra, što je snovalo ministarstvo, te se imenuju savjetnicima i u obće činovnicima na sudu samo ljude, koji nepoznaju jezike, jer nas u Primorju ne vriedi jezikoslovno znanje, il barem nije još do mora prispjelo.

Da se u istinu neradi, nego o pravednom postupku, moralo bi se pre toga ići na dnevni red, (mi smo to privikli), ali radeći se o postepenoj, pučenoj i privikloj taktici, dajemo to znanja našim zastupnikom, ne da bi morali postaviti tražbinu — postulat principielne u stvari, nego da jave, kod nas je sve pri starom ostalo, a posve, da se u Rovinju pljuje na hrvatske porotnike, da svi Hrvati činovnici ili drzovu se „Čičlo" i da se nesmie raditi hrvatski, jer je grad talijanski (doč

Dalje u prilogu.

1895. 1896. 1897., nadalje sve globe, i pojedinim siromahom, koji su za to molili razne reparte; 2.) da se ustanovlju štipendijalna zaklada od 4000 for. za dvie štipendije po 100 for. koje će se dieliti učenikom srednjih i viših škola iz Kastavštine, onako, kako će se dieliti štipendija ustanovljena na uspomenu blagopokojne cesarice i kraljice Jelisave; 3.) da se ustanavlja ubožka zaklada od for. 20000, iz koje će se dieliti podpora ubogim. Te obje zaklade obstojati će iz stanovitih obveznica, što jih imadu razni občinari prema občini. Jedna i druga zaklada bit će koristna i za siromašne a dobre djake, za siromašne občinare, pa za samu občinu bez obteretiti občinara i u obće. U ime pridruženih občina Klana, Lisac, Studena, Škalnica odlučilo se je, da se i tamo odpuste globe i njeke druge pristojbe, te da se sve moguće podnzme, da se čim prije sagradi toli potrebita cesta Klana-Paka, pak ona od Studena na Rečinu i na Sršoče. U ime pridružene občine Bergud odlučilo se je također nješto malo odpustu, a k tomu i glavno, da se najdalje u tri godine sagradi kapelanska kuća na Bergudu.

Na predlog odbora odlučilo se je takodjer 100 for. za spomenik Njegovomu Veličanstvu u Ljubljani.

Občinsko zastupstvo je tečajem godine odlučilo i drugih stvarih na uspomenu kraljeva jubileja.

To sve će bit pobliže zabilježeno u izvještaju sjednice; ovoliko, koliko je ovdje iztaknuto, vriedno je, da i šire naše hrvatsko občinstvo za to zaznade.

Na svrsi spominjem, da je g. glavar već danas bio na Voloskom, zajedno sa savjetnici Antonom Lučićem, Matom Kundićem, Lukom Medvedićem i Josipom Afričem, da umoli c. kr. kotarskoga glavara, da prosliedi izjavu odanosti i čestitku pred prestolje Njegovoga Veličanstva. Priobćili su mu u izvadku i ostale zaključke, a on je obećao, da će čestitku još onoga dana proslieditи.

Omedjašenje prometa na c. kr. pošti u Trstu. Sl. ravnateljstvo c. kr. pošte i brzojava u Trstu javlja nam (ovaj put slovenski!), da će se dne 2. t. mj. radi carskog jubileja ponešto omedjašiti promet na c. k. pošti i njezinih podružnicah u gradu Trsta i to primanje vozno poštnih pošiljaka traje samo do 4 sata po podne na glavnom uredu; zadnji raznos pisama odpade; kod glavnoga ureda traje primanje i odašiljanje novca do 1 sata po podne. Isto se ponešto skraćuju službene ure kod svih podružnica u Trstu.

Izvješće o sjednici zastupstva u Kastvu oburžavanoj dne 6. oktobra 1898.

Sa zahvalnošću primili smo od slav. uprave občine Kastav gornje izvješće.

Talijanska kultura u Taru. U zadnjem broju porečke babe čitamo, da je neki „gospodin" u Taru udario šakom tamošnjega g. župnika jer... neće da puše u talijanski rog. Pred župnim stanom, da su priredili neke večeri tamošnje „nepoznate" osobe djavolskih izgreda. Za sva ta junačka djela čisto *talijanske* kulture u Istri neima porečka „baba" niti jedne rieči prosvjeda ili odsude. Da se je šta takova slučajno talijanaškomu svećeniku od strane Hrvata dogodilo, već bi bili izgrednici davno pod ključem.

Kućna zabava. Članovi „Hrvatskoga akademičkog družtva u podporu ubogih svenčilištnih gradjana u Zagrebu priredjuju u korist družtvene blagajne u sriedu dne 7. t. mj. u prostorijah *Hrvatskoga doma* „*Kućnu zabavu*" s plesom.

Ruska vojna ladja. Iz Pule pišu nam, da je tamo doplovila dne 27. pr. mj. ruska vojna ladja „Aleksander I."

Slavnim občinskim glavarstvom veleč. upnim uredom, gg. učiteljem, trgovcem i ugim rodoljubom u Istri. — Na blagootno uvaženje! Iz Pule primismo: Na home puto po jednome dielu Istre, kao unomoćni zastupnik „Narodne tiskare" A. Gabrščeka u Puli, opazio sam na žalost narodne stvari, da se mnogi i mnogi rodoljubi nedrže narodnoga gesla „*Svoji k svome!*" te da još uvjek naručuju svoje potreboće u obće kod tudjih, našemu narodnome prospjehu protivnih židovskih tvrdkah, koje nesamo da nisu u cienama niže, nego dapače mnogo draže, a posao izvršuju izpod kritike, osobito što se tiče s jezikovnoga pogleda. Nekoji takovi rodoljubi, upozoreni, da sve što naručuju izvan pokrajine, mogu dobiti u istoj bolje i jeftinije, izgovaraše še, da nisu znali, da bi to n. pr. mogla izvršiti „Narodna tiskara", odnosno, da u obće nisu znali, da što takova izradjujemo. Na prospjeh dakle narodne misli u Istri, molim sve gore imenovane oblasti i pojedince, neka bi svoga ravnanja radi uvažili, da je ista tiskara sposobna izvršiti *svakovrstni tiskarski i litografički posao mnogo bolje i uz umjerenju cienu nego li i koji talijanski zavod izvan Istre.* Tiskarna izradjuje u *svakoj množini u najkraće doba osobito trgovačke i službene omote,* kojih se većinoma naručuje kod židovskih tvrdakah; dalje svakovrstne *pozive, posjelnice, račune pismeni papir jestvenike, preporučnice, brošure, knjige, izviešća školska, razne skrižaljke itd. u obće svaku željenu radnju. Primaju se i knjigovežke naručbe, koje se izvršuje točno i solidno,* kao takodjer naručbe na svakovrstni pisaći papir za urede.

Jer je „*Narodna tiskara A. Gabršček*" u Puli tekar početnica, a u narodnom pogledu pripravna i na žrtve, nadati se je, da će se unapried kod nje posluživati *bar svi oni krugovi u Istri, koje su dosad posluživali tudjinci,* osobito židovske tvrdke, jer tako neće ništa izgubiti one tiskare, koje se ubrajaju medju narodne i kod kojih se gdjekoji poslužuju.

Naglašujem konačno, da sve ono, što se usmieli izvršiti tudjinac, sposobni smo i možemo izvršiti također i mi ovdje u Puli.

Preporučajuć se dakle u svakoj potrebi, bilježi se sa štovanjem

JOSIP KRMPOTIĆ,
poslovodja „Narodne tiskarne" A. Gabršček u Puli.

Listnica uredničtva.

Gosp. V. H. Molba stigla nam na vrieme u ruke; predasmo ju us preporuku u prave ruke. Liepa Vam hvala na trudu. Živili!

Listnica uprave.

Nadalje uplatili su za „Našu Slogu" p. n. gg.: S. J. Sisak for. 6.—, B. P. Malinska 2.—, S. A. „minj 5.—, I. L. Sušak 1.—, N. A. Čepić 10.—, M. A. Karojba 2.—, Čitaonica Kraljevica 1.25, M. A. Rovinjsko selo 2.—, M. M. Volosko 88.—, T. M. Rieka 1.25, P. M. Pula 2.50, D. M. Bilok 1.—, Čitaonica Daruvar 1.25, D. A. po Dr. L. Trst 8.—, D. D. Senj 25.—, Č. Š. Novaki 3.—, T. L. Novaki 3.—, Nar. dom Bakar 1.25, B. F. Lupoglava 4.—, R. A. Sinj 2.—, V. F. Krk 5.—, D. S. Gračišće 1.—, V. M. Kuna 2.—, J. V. Lošinj 2.—, Čitaonica Ogulin 2.50. (Sliedi).

Javna zahvala.

Svoj onoj velecienjenoj gospodi, koja su nam se prigodom vienčanja bilo pismeno bilo drugačije iskreno naradovali, a naročito vrlim Vološčakom, koji su nam pri odlazku izkazali osobitu počast, zahvaljujemo se ovim putem najsrdačnije.

Rovinj, 29. novembra 1898.

Gjuro i Zora Corazza.

Klesarska radionica.

P. n. velečastnom svećenstvu i ostalom občinstvu častim se do znanja staviti, da sam voljan uz najpovoljnije uviete poduzeti svakovrstnu gradnju oltara, svetohranilišta, krstionika, balaustrada i škropilnica, kao takodjer grobnicah i grobnih spomenika iz krasnog crveno-bjelog mandolatnog mramora iz mojega vlastitoga kamenoloma. Izradjujem u mojoj radionici svaku sličnu radnju iz talijanskog kararskog, veronezskog te i svakog drugog mramora. Za točnu izradbu i najbolji materijal stekao sam do danas dobar glas i povjerenje P. N. gospode naručitelja. Za dobrohotne naručbe se najtoplije preporučujem.

Baška (otok Krk) 8/XI. 1898.

Mate Jurinović
klesarski majstor.

Kod moje tvrdke

Schivitz & Comp. u Trstu

imade
strojeva svake vrsti i potreboća k istim. Sisaljka i štrcaljka svake vrsti. Cievi iz kovina, kaučuka i platna. Mjedenih i broncenih ventila, pipa itd. Orudja za obrt i gospodarstvo. Sve iz prvih domaćih te inozemskih tvornica. Novo posudje „Emeri" i štrcaljke proti peronospori iz svoje radionice i tudjih, Jamčim za dobrotu svih izradnja.

Ciene nizke.

Veliko skladište u ulici Zonta br. 5

M. Živic, inžinir.

Izradjujem takodjer nacrte novih tvornica, mlina, vodovoda, cesta itd. Moja tvrdka preuzimlje i izvedbu tih radnja.

Zahvala.

Svoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su do hladnoga groba sproveli, ili na drugi način nastojali ublažiti neizrecivu našu bol i žalost prigodom smrti nezaboravne nam kćerke, dotično sestre

ZORICE

izrazuje svim najiskrenuju hvalu.

Sušak-Opatija 30. novembra 1898.

Žalujuća obitelj *TOMAŠIĆ.*

Sve vrsti 1—12

tambura

dobivaju se kod tvrdke

J. STJEPUŠIN
SISAK.

Cieniko šaljem na zahtjev svakomu franko.

THE GRESHAM

Englesko osjeguravajuće društvo na život u Londonu

Aktiva društva do 31. decembra 1897	Kruna	159.997.579 —
Godišnja uplata premija i interesa do 31. dec. 1897	„	28.823 375 —
Izplaćeno na osjeguranja i interese od postanka društ. (1848),		343 860.067 —
U godini 1897. izdano 7468 polica za glavnicu od . .		67 331.351.91

Prospekti, cijenici i u obće sve druge informacije šalju se badava, ko god pismeno zaprta od dolje imenovanog zastupstva, koje dopisuje u svijem jezicima.

Glavno zastupstvo v Trstu
Via del Teatro, N. 1, Tergesteo, Scala IV.

(Traže se svuda dobri agenti i zastupnici.)

FILIJALKA

C. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevi odkaz	2½%	30-dnevi odkaz	2%
8- „	2½%	3-mesečni „	2¼%
30- „	3%	6- „ „	2½%

Za pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstr. velj, stopijo novo obrestne takse v krepost z dnem 19. oktobra, 23. oktobra in odnosno 15. novembra t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako sv to.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Troparo Reko, kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljano, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd, — brez troškov

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov proti odbitku 1% provizije.

Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predujmi

na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Kredit na dokumente v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

N ša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali po po dnevnem cursu.

Trst, 15. oktobra 1898.

Njegova svetost

Papa Lav XIII.

sporučio je po svojem liečniku prof. Dr. Lapponi-u gosp. lekaru G. PICCOLI-u u Ljubljani srdačnu zahvalu za priposlane Mu sfakleničice

tinkture za želudac

te mu je diplomom od dne 27. novembra 1897 podielio naslov „dvorski dobavljač Njegove svetosti" za pravom nositi u svojoj firmi uz naslov također grb Njegove svetosti.

Rečeni liečnik kašto i mnogi drugi glasoviti profesori i doktori pripisuju bolestnim Piccoli-ovu želudačnu tinkturu, koja jači želudac, povećava tek, pospješava probavu i tjelesni otvor.

Naručbe prima uz pouzetje te opravlja točno

G. Piccoli

ljekar pri Angelu u Ljubljani na Dunajski cesti.

Tinkturu za želudac razašiljo vlastnik po 12 staklenčica za for. 1.26 ar. vr., po 24 staklenčice za for. 2.40, po 36 staklenčica za for. 3.50, po 70 staklenčica za for. 6.50 (poštanski paket koji ne teži preko 5 kilogr.) po 110 za for. 10.30.

Poštarinu mora platiti sam naručitelj.

G. LIKAR

u Gorici, Sjemeniška ulica broj 10

trgovac sa pisaričkimi i školskimi predmeti te svakovrstne papirnate robe uz najniže konkurencne cieno, preporuča se svojim slavenskim zemljakom najuljudnije za mnogobrojne naručbe.

Prave brnske sukuene tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za muško odjelo stoji samo

for. 3·10	iz dobre	prave
„ 4·10	iz dobre	ovčje
„ 4·50	iz dobre	vune
„ 6·—	iz bolje	
„ 7·75	iz fine	
„ 9·—	iz najfinije	
„ 10·50	iz još finije	

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kaputе, Boden, Peruvienne, Doskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviste itd. razašilje uz tvorničke cieno kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna Kiesel-Amhof u Brnu

Uzorci badava i franco. Pošiljks vjerne uzorku.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje so posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke cieno bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

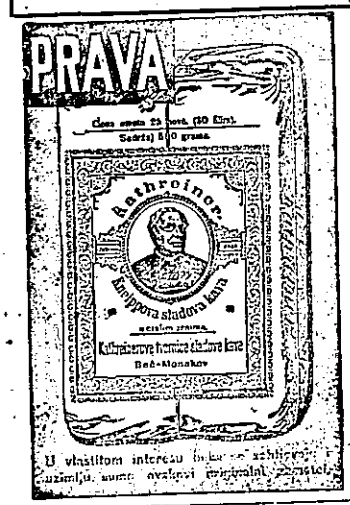

U vlastitom interesu [illegible] uzimlju, samo ovakovi originalni [illegible]

Skladište pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

rst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladište pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja. Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Phönix-Pomade

Na izložbi za njegovanje zdravlja i bolestnika u Stuttgartu 1890 **zaslužena odlikom**, jest po mnienju liečnika i priznata sa hiljadami zahvalnica. Jedino postojeće u istinu pravo i neškodljivo sredstvo da gospodjem i gospodi izraste potpuna i bujna kosa i da zaprieči odmah opadanje kose i tvorenje prhuta; ona pospješuje i kod posve mlade gospode rast jakih brkova. Jamči se za uspjeh kano i za neštetnost. Lončić 80 nvč., poštom ili pouzetjem 90 nvč. **H. Hoppe,**

Beč I. Wipplingergasse 14.

Zahvalnice!!

Štovani gospodine!

Zahvaljujem Vam, što ste mi tako izvrstan lek proti kašlju i prsobolu poslali. Potrošio sam jednu bocu trputčevoga soka, pa mi je kašalj i prsobol skoro prestala. Pošljite mi odmah još 3 boce Vašega izvrstnoga trputčevoga soka a uz to i 2 omota čaja proti kašlju. Sa veleštovanjem

U Dirači, 10. listopada 1897.

Vaš zahvalni
JAKOB SUPPAN.

Trputčev sok (Spitzwegerich-Saft), koji tako izvrstno djeluje proti kašlju, prsoboli, promuklosti, težkom disanju pa i za stare bolesti, dobiva se uviek svjež u ljekarni k Zrinjskomu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg broj 20.

Neka svatko pazi na zaštitni znak, jer samo onaj trpučev sok je iz moje ljekarne; koji ima na boci sliku *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga.

Ciena boci trpatčevog soka sa točnim naputkom 75 novčića.

Uz trputčev sok dobro je i gorski čaj proti kašlju rabiti.

Ciena jednog omota gorskog čaja proti kašlju sa točnim naputkom 35 nč.

Jedno i drugo šalje se svaki dan uz poštarsko pouzeće. Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kištieu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k' Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Cienjeni gospodine ljekarniče!

Prije kratkoga vremena naručio sam od Vas jednu bocu pojačanih švedskih kapljica; ove su meni i mojim znancem tako dobro djelovale, da Vam se moram na tom dobrom lieku najtoplije zahvaliti. Izvolite mi za moje znance još tri boce po 80 nvč. poštarskim pouzećem poslati.

Modruš, due 26. svibnja 1898.

Sa štovanjem
VID ZANIĆ.

Prave pojačane švedske kapljice djeluju izvrstno proti svim želudačnim bolim, popravljaju probavu, čiste krv, jačaju želudac. Od ovih se kapljica izgube sve bolesti želudca i crieva, a dobije se dobar apetit.

Treba paziti na zaštitni znak, jer samo one pojačane švedske kapljice su iz moje ljekarne, koje imadu na boci sliku *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga.

Ciena jedne boce pojačanih švedskih kapljica sa točnim naputkom 80 nvč.

Šalje se svaki dan uz poštarsko pouzeće.

Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kištieu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Naručbe, koje iznašaju 5 for. i više šalju se franko.

Vrlo poštovani gospodine!

Moja žena ležala je tri mjeseca od trganja i kostoboli. Čim je počela upotrebljavati Vaše „mazilo proti kostobolji" ustala je već za tri dana, pa danas hvale Bogu hoda. Zahvaljujući se Vama na tom izvarednom mazilu, ostajem

U Strmcu kod Stubice 12. travnja 1898.

sluga pokoran
BARTOL LISIČKI.

Mazilo proti kostoboli (Fluid) je veoma dobar lek proti trganju i kalanju u kostima, rheumatizmu, bolima u križicah, proti prehladam, kod propuha i. t. d. Mazilo jača izmučene žile, te kriepi starce, koji pate na slaboći nogu.

Svaka boca mora biti providjena sa zaštitnim znakom t. j. slikom *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga, jer samo ono je mazilo iz moje ljekarne, koje taj zaštitni znak na boci nosi.

Ciena jedne boce mazila proti kostoboli sa točnim naputkom 75. novčića.

Svaki dan se uz poštarsko pouzeće razašilje.

Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kištieu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik A. VINGER

ZAGREB ulica br. 12 — ZAGREB ulica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, okočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganca, probadanju svakovrstnim nazebam. — Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se lieči kašalj, přehlada ili katar u prsih, plaćih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj kržljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac, ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za obješčivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Maziło za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, okočenosti i otoklini poslje težkoga napora, za obješčivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Skatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo: — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili fleckovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, njeżnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tomo spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice, najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi širo po sebi preugodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikoli Selaku liečí uspješno, bolesti živaca nepokoj, glavobolju, trzanje, *hysteriju*, zadahu, razne grčeva. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pokieljuje

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zalha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Tiskara Dolenc u Tratu

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

je cielo okružje hrvatsko). — i da Hrvatu tu neima mjesta no u zatvoru.

Medjutim čujemo, da se nastoji nadaljiti iz suda i ono malo naših ljudi, koji su se posvetili toj struci; njekim se stavlja klipove pod noge, druge se nasjerava umiroviti, treće se premještava .... a to sve u čast slavu talijanstva, koje je u svemu kod nas „*prima et ultima ratio*“.

x.

Nevjerojatne stvari.

Iz Malog Lošinja doznajemo ovo, što slijedi iz najpouzdanijeg izvora:

Kakvo stanje vlada u našem kotaru, mogao se je svatko osvjedočiti iz interpelacija naših zastupnika, i raznih dopisa iz ovih strana. Čudimo se pako, da vam se ne javljaju iz susjednih Unija, koje osobito našim neopaženim stoje na nosu. Tamo su sada papose obratili svoje strelice, te kad se nitko od tamo ne javlja, uslobodjujem se, da vas u koliko mi je poznato, odavle obaviestim o tamošnjih stvarih.

Kako naš dragi i nepristrani kotarski poglavar ljubi tamošnjega dušobrižnika, može se već odatle vidjeti, što je izjavio, da je on već mnogoga uništio, pa da će i njega nastojati: „*guarderemo, pigliarlo*“. Kotarsko poglavarstvo u Unijama ne brani samo zagriženo talijanstvo, već dapače i sablazan. U selu živjela je njeka djevojčura na sablazan svega pučanstva u očitom preljubničtvu sa oženjenim mužem, koji je zakonitu ženu protjerao. Dušobrižnik je prijavio stvar kotarskomu poglavarstvu, nu ovo je njegovu prijavu proglasilo neistinitom, te dapače izdalo dotičnoj preljubnici putni list za Ameriku bez krstnoga lista, da može potražiti tamo svoga preljubnika na veću sablazan pučanstva, izjaviv, da ovo nemože u takvih stvarih zapriečiti punoljetne osobe. Kako smo čuli, dušobrižnik je stvar prijavio ministarstvu nutarnjih posala.

Pred dvie godine su talijanski ribari na izazivanja unijskih prodanaca izašli zastavom kraljevine Italije na obalu i tim *osvojili po njihovoj misli Unije za Italiju*, a da se naše kotarsko poglavarstvo nije za to ni maknulo, dočim zabranjuje hrvatskim družtvom izvjesiti hrvatske trobojnice. Sve, što se piše, piše se u talijanskom jeziku, te se je za badava dokazalo dokazi u ruci ministarstvu nezakoniti postupak našega kotarskoga poglavarstva, jer ono je u tomu nepopravljivo, dapače i zahvala Njegova Veličanstva svojim narodom zbog sućuti, koju su izkazali prigodom grozne smrti naše milostive kraljice prouzročene od bodeža talijanskog razbojnika, pročitala se je talijanski, te se je i čulo mrmljanje medju narodom, da njim je barem to kotarsko poglavarstvo moglo javiti u hrvatskom jeziku, a ne u jeziku onoga, koji je na živinski način smaknuo dobru kraljicu.

Ako se prituže kotarskomu poglavarstvu zbog kakva javna nasilja ili nereda, tada niti odgovora nedobiju, samo da je nasilje počinio tko od prodanaca. Po selu se javno govori, da tko je od partita talijanskoga, da neka se nikoga ne boji, jer da te ga u Lošinju već obraniti. S toga su i neredi na dnevnom redu. Još čudnije je, da unijski prodanci znaju uredovne stvari kotarskoga poglavarstva prije, nego li se proglase.

Na sudu se ništa bolje neprolazi; i tamo je sve talijanski, te je puka ironija hrvatski nadpis nad vratima sudbenih soba. Kotarsko poglavarstvo neima barem ni toga. Zapisnici i ostala hrvatskih stranaka vode se redovito talijanski. Stranke iz Unija moraju već prvi dan doći u Lošinj za biti na dobu drugi dan na sudu, pa ipak moraju više puta i preko sat čekati, dok gg. sudci dodju na sud i dok popuše svoju cigaru. Imalo se je prilike na sudu vidjeti, gdje naši prodanci psuju i grde unijskoga dušobrižnika, te već kad bi se ovaj htjeo radi toga iz suda odalečiti, tad bi tek gospodin sudac podsmjehavajuć se izpod brka i izpustiv dim svoje cigare udostojio se narediti, da se prestane sa psovanjem upitav ljubezno dotičnoga psovača, da li se je gospodin udostojao jako razpaliti. Kad je jedan unijski „di partito istriano“ nasilno uzdrmao ogradu nadarbinskoga vrta i radi toga bio opomenut po crkovinarih, jednostavno njim odgovori: „Ja imam urdin od mojih gospodari, imam pismo, a pak mi je rekal sudac: sa svimi vi govimi rufijani, sa svimi njihovimi popi, i sa svim papun i sa svimi njihovimi rozi nutar ne će.“ Ovim se je očito i javno nepristranost dotičnoga sudca u sumnju postavila. Stvar se je prijavila sudu, ali do sada se ne vidi, da se je kakve korake poduzelo, akoprem su već prošla četiri mjeseca. Narod se zbog toga sablažnjuje, te gubi vjeru u sudačku nepristranost u Lošinju.

Što da kažemo o občini? Unijani plaćaju preko 150 po sto občinskoga nameta, pa ipak od toga ne uživaju nikakve koristi, već jedino što njim *ancijan* vuče godišnju plaću od 80 for. valjda radi toga, da bolje psuje narodne svetinje. Načelnika se je jednom u sve vrieme vidjelo na Unijama, nu od toga njegova pohoda ne vidi se nikakve koristi, već jedino, što je njegova pratnja sastojeća se od c. i kr. husara, njekoliko mladića i djevojaka, dva tri dana uznemirivala poput najgorih prostaka noćni mir drečeć se pjesmom: *Nella patria di Rossetti*“ i o njekakvom „*Calzo laju*“. Gospodin husar u mundiri i sabljom u ruci zajahao bi kakvo kljuse, a ostala pratnja koli muška toli ženska uprtila bi se na jadne magarce, i hajd se tada vježbati po tudjih njivah. Divne li čete, a još divnijih li magaraca! Za jedne takve vježbe na nadarbinskoj njivi došao je tamo nadarbenik i upozorio g. husara, da izabere drugo vježbalište za vježbanje magaraca. Nu gospodin se tako uzgoropadio i počeo vikati, da on može svagdje svoju četu vježbati, dok se nije napokom na energični prosvjed nadarbenika svojom magarećom kavalerijom odalečio.

Po selu bi izvučenom sabljom kao da bi bio pijan vikao i mahao, tako da su seoska djeca, kao pred strašilom bježala. Svoje vojničko odjelo zamjenjivao bi gradjanskim, te bi drugi obukao njegove vojničke gaće ili bluzu, a opet bi i on štogod na sebi vojničkoga zadržao, te se je mislilo, da je pust, akoprem i tada nije dopušteno vojničko odjelo izrugavati ruglu. Onako se je unijski puk iz pohoda načelnikova barem tim okoristio, što je vidio i mogao se naučiti od načelnikove pratnje finoći „*avite colture*“. Kako se pako unijski puk zavarava, na nemoral potiče i crkvene stvari ruglu izvrgava, o tom nećemo niti govoriti. (Molimo unijske Hrvate da bi nam prilikom javili, što se tamo dogadja. Pravopis, ako nisu dostatno vješti pismu, demo njim drage volje izpraviti, jer nisu oni tomu krivi, već oni, koji njim ne daju škola u materinskom jeziku. Ured.)

Učiteljska skupština na Puntu.

(Konac)

Poslije podne istoga dana započele su rasprave o raznih pitanj.h, koja su bila opredieljena. Budući ova spadaju strogo u strukovni list i da ne zlorabim ustrpljivosti cienjenih čitatelja veleugledne „N. Sloge“, izpuštam ih posve. Samo ću pripomenuti, da nam je veoma drago bilo, što smo mogli prisustvovati praktičnom predavanju g. učitelja A. Fučića, koje je držao pred cielom skupštinom. Predávao je djeci dosta težku partiju, naime o kretanju naše zemlje. Nauk je njegov zazbilja bilo vrlo zanimiv i ja sa svojimi cienjenimi drugovi rado prianjam uz onu pohvalnu opazku našega g. nadzornika, koji je rekao, da bi on posve zadovojan bio, kad bi svaki učitelj onako lieno vršio svoju zadaću.

Trećega dana, 26. pr. mjeseca okolo 2 sata poslije podne završila se skupština sa govorom g. predsjednika, te pjevanjem „Carevke“. Istodobno podpisali su svi učitelji i učiteljice molbu na Njeg. Veličanstvo za poboljšanje ekonomičnog učiteljskog stanja u Istri.

U časovima okrjepe i odmora sastajali smo se kod spomenutog g. Raguzina. Tu uz veseli, živahni i nevini razgovor, te blagozvučno pjevanje letile zanosne nazdravice. Krasna je zazbilja i umna bila ona, koju je izrekao Njeg. Veličanstvu g. učitelj M. Radić. Uz tu bile su liepe i one našemu v. g. nadzorniku, našim učiteljskim prvakom, te gospodjam i gospodjicam, koje diele s nami istu sreću mučnog i požrtvovnog učiteljskog zvanja. Naše mladenačko i maleno doista ali kriepko „*Krčko učiteljsko društvo*“ i opet se bolje opasalo snagom: dobilo je pet novih članova, a medju njimi v. g. nadzornika P. S. kao utemeljitelja. Živili i našli mnogo čestitih sljednika!

Svršio objed oko 4 sata poslije podne a tada poskakasmo u ladjice, da nas prevezu na onaj bajno-čarobni otočić Košljun, o kojem tako liepo pjeva naš pjesnik!

„Košljun divni, čedo mora,

Ti si mi zemaljski raj!“

Tu zbilja sprovedosmo nekoliko ugodnih časova sa ondješnjimi vriednimi i častnimi oci Franjevci, pregledajuć onaj krasni hram Gospodnji, te prošetavši se onim reko bih tajinstvenim, idiličkim gajem.

Ovdje nam kucnu čas rastanka. O, koja čuvstva, vesela i radostna, nujna i tužna izpunjavala tada našu dušu! Opet se razstajemo! Mislimo na ono kratko sretno doba, što ga toli liepo sprovedosmo. Mislimo, da se dielimo i sam dobri Bog znade, kad ćemo se opet sastati. Možda i nikad više na ovom svietu! O bježite, bježite nevidice te crne misli! A mi, prijatelji dragi, stisnimo si zadnjim časom vjerne desnice nepokolebivom nadom u sretniju budućnost našu, što nam neka Svevišnji uskori.

I doista! Težak je bio razstanak naš, a kako da i ne bude? Kad je sve naše duše svezala nerazriešivimi sponami blaga ljubav! Kad je usried srdaca naših zavladala divna kćerka njezina sveta sloga! Dao dobri Bog, te i u buduće ove dvie krieposti, ljubav i sloga, ove dvie čuvarice sreće i napriedka našega pratile nas po trnovitom utreniku tegotnog zvanja našeg, te nas privele k onoj svetoj svrši, koju nam je Vječni opredielio!

A sada na koncu, da prosborim i vama jednu, dragi Puntari! Vi ste doista razširenimi rukami dolazili u susret našim željam. Ve ste sve moguće učinili, da nam zasladite onaj kratkotrajni naš boravak u vašem krasnom mjestancu. Hvala vam srdačna! Nego opet moram napomenuti, da je dično puntarsko svećenstvo i učiteljstvo u svemu prednjačilo, a poimence naš omiljeli prijatelj, naš toli požrtvovni i vriedni učitelj Antun Fučić. Hvala i opet svim, a osobita tebi čestiti naš druže.

I ovim odlažem pero, hvaleć Vam veleuč. g. uredniče, na ljubavi i blagonaklosti.

Skupštinar.

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 30. novembra 1898.

U sjednici carevinskoga vieća od dne 28. t. mj. izrekao je ministar trgovine baron Dipauli kod razprave o trgovačkom ugovoru sa Japanom važan govor obzirom na naše trgovačko-carinarske sveze sa ostalimi vlastmi u obće, a sa Japanom napose. On reče medju ostalim, da valja podati novi život austrijskoj trgovini u inozemstvu i da treba austrijske tvrdke ustrojiti izvan države. Glavni govornik za, zastupnik Vuković zagovarao je toplo taj ugovor.

Naš bečki dopisnik javio je nedavno putem našega lista kako su Poljaci i nekoji Česi u carevinskom vieću interpelirali cesarsku vladu radi izgona austrijskih podanika Poljaka iz Njemačke. Na tu interpelaciju odgovorio je ministar predsjednik grof Thun u zadnjoj sjednici, pripoznav, da se u istinu odagnalo austrijskih podanika iz Njemačke, ali da se nada, da se to u većem množtvu u buduće više dogoditi neće, jer bi se inače i kod nas prihvatile strožije mjere proti njemačkim podanikom, nalazećim se u Austriji. Odgovor ministra predsjednika bijaše toli oštar i odlučan, da mnogi drže, da nemoraju vladati najbolji odnošaji izmedju vlade austrijske i njemačke i da je njihovo prijateljstvo silno ohladilo. —

Ministar financija dr. Kaizl naložio je, da se djelo u svih obrtnijskih poduzetjih ovisnih od toga ministarstva obustavi dne 2. decembra radi carskoga jubileja. Poglavari tih poduzetja sakupiti će svoje radnike, te ih nagovoriti prigodnim govorom.

Budućega čedna predložiti će ministar financija carevinskomu vieću proračun za godinu 1899. Tom prigodom objaviti će kako je bilo koncem god. 1897. u državnom obračunu viška za 30 milijuna for.

Glavno glasilo mladočeske stranke piše, da će poslije 2. decembra nestati svih obzira vlade naprama obstrukcionistom. Carevinsko vieće, da neima u ovom stanju dalje ostati na okupu.

Hrvatski sabor sazvan je kraljevskim pismom za dne 6. decembra t. g. U glavnom gradu Zagrebu obaviti će se dne 5. t. mj. jedan naknadni izbor i to u III. izbornom kotaru. Nesložna opozicija stavlja dva kandidata a vladina stranka svoga i tako je uspjeh izbora vrlo dvojben.

Crnogorski knez Nikola sprema se u posjete bugarskomu knezu Ferdinandu u Sofiji. Knez Nikola kanio je u Sofiju preko Carigrada, da se tuj kod sultana zaustavi, koji ga već više godina uzalud čeka, nu reć bi da, će knez u bugarsku priestolnicu kraćim putem.

Iz Petrograda pišu, da će ministar vanjshih posala knez Murav jev prvih dana ovoga mjeseca razposlati svim vlastim na odobrenje program o konferenciji za razoružanje. Pozive na konferencu razaslati će se tekar onda, kada bude program odobren. Mjesto i vrieme sastanka nije jošte opredieljeno.

U Rimu započele su dne 26. pr. mj. konferencije proti anarhizmu. Viećanja i zaključci ostaju tajni, te će se pismeno priobćiti pojedinim vladam.

Njemački carski supruzi vratili se sretno u domovinu. U Berlinu bijahu izvješene prigodom povratka carskih supruga na mnogih kućah zastave u narodnih bojah. Car je držao u Postdamu ministrom predavanje o svom putovanju.

Guverner otoka Krete, grčki princ Juro primio je u subotu od zastupnika četiriju velovlasti svečanim načinom dekret o svom imenovanju za vrhovnoga povjerenika otoka Krete.

Španjolsko-američki ugovor mira podpisan je dne 29. pr. mj. u Parizu. Za odstup otoka Filipinskih nudjala je Amerika Španjolskoj ogromnu svotu novca, nu nezna se da li je Španija tu odkupninu prihvatila.

Dopisi.

Opatija dne 30. pr. mj. Imade, čini mi se nekaki paragraf -- dašto na hartiji, — koji izrično kaže, da je talijanskim ribarom zabranjeno bacati mreže unutar dvie morske milje, nu naši *Čozoti*, navlastito oni lovranski, rek bi, da ne haju mnogo za taj propis, jer su ga već do sad većkrat prestupili, a da im zato, hvala neježnosti i naklonosti nekojih činovnika naše primorske vlade — nije s glave spao ni jedan vlas. I ovih se dana negdje u noć skupilo pred Opatijom do šest „*bragoca*“, pa da će tudjer baciti svoje *trate*. Opazili ih dva financijalna stražara, pa se namali smjestili u barku i lativši se vesala, zaveslaše put „*bore*“, do koje se nalazio prvi par „bragoca“. Ostali „bragoci“, netom zamjetiše, da se k njima bližaju straže, pokupiše na vrat na nos svoje mreže, pa odpliviše dalje — a sreća im je dobro posluživala, jer im vjetar (*tramontana*) bio povoljan a duvao je prilično kriepko. I ona dva „bragoca“ pokušaše uteći, nu zla kob htjede, te im se mreža zakučila za kotvu, za koju je pričvršćena „*bova*“ — te oni ni makac dalje. Medjutim stigoše ih financijalni stražari, pa će jedan od njih:

— E, che nova là — paron?

— Bel tempo, šior, odgovori drugi porugljivo.

— Molim vas — vaše karte, upita stražar. I htjede na brod. Kad to vidje gospodar broda, neki *Ambrozini*, zavikne svojim ribarom, da izvjese zastavu, razumijete li? zastavu talijansku.

— Vaše karte, u ime zakona, vaše karte amo! vikje još jednom stražar. Na to naskoče na nj ribari i Bog zna, što bi se sve bilo s njime dogodilo, da se nije na vrieme udaljio. A *Čozoti* uzeše na to vikati za njima: *Assassini! briganti! birbanti! ladri!* — i tko se sjeća, sve što su one tudje protuhe izrigali proti vriednih stražara, koji su napokom vršili svoju dužnost — ništa drugo.

Stražari prijavili stvar „*deputatu*“ na Voloskom g. *Alessandri-u*, ovaj se malko smrknuo. Bože moj, radi se o *Čozolima*, — nu što će? Napokon zakon — e — nema druge, kazniti valja krivce. I on ih odsudio na globu od 50 for. Da sam ja Čozot, ja bih svake noći pošo loviti „*blizu kraja*“ tá znam, da ako me i ulove, platit ću samo 50 for. a pošto je obično uz kraj ribolov obilat — to će mi kad izplatim globu, ostati još dosta liepih groša. Financijalni stražari zahtjevali su, da plate globu i oni „bragoci“, što su bili utekli.

Nu taj se gosp. *Alessandri* usprotivi, veleći, da oni su pobjegli na vrieme, te da niesu nikakve štete učinili. A ja bih htio malko da vidim, bi li tako sudio gosp. Alessandri, kad bi mu se koji Hrvat uvukao noću u kuću, pa utekao, a da nebi ništa sobom odnio. Ta koliko je žandara, svi bi imali radi toga vragometna posla, nu ovdje — gdje se radi o Cozotima — stvar se imaše malko drugčije.

Stražari su pak prijavili cielu stvar sudu. U Trstu će se doskora obdržati o tome razprava. Za danas se ne upuštam u nikakve komente, kad usljedi odsuda, povratit ću se na tu stvar, na koju već sada upozorujem naše zastupnike na carevinskom vieću. Napomenutome mogu još dodati toliko, ne bude li se uništavanju i tamanjenju naše ribe doskočilo što prije, tada će se tomu gledati da doskoče sami naši ribari. A posljedice neka nose oni, koji ih nisu znali ni htjeli predvidjeti ni prepriečiti. *Paragraf.*

Franina i Jurina

Fr. Voloski talijančići da su se le složili kega te za svojga potešitu.

Jur. No?

Fr. Ninota, a tovarija da će njin proskrbet Golac nekega z Vedeža.

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirilla i Metoda u Istri darovali su p. n. gg.

Andrija Pobor, župnik u Triblju for. 2.—. „Whist-partija" iz Belovara for. 1.48. Košak Hinko, kapelan na Rieci, sakupljenih kod g. Nike Polića, župnika u Jelenju for. 6.—. Mate Grakalić iz Medulina for. 2.50 sabranih na piru svoje kćeri Jelice sa Božom Ušićem. Viktor Marotti iz Vodnjanja for. 19.67, kako jurve oglašeno. Ivo Sintić, Cres for. 1.—

Za „Bratovščinu hrv. ljudi u Istri" darovao g. Ivo Sintić iz Cresa for. 1.—.

Bakljada u Trstu. Večeras u osam sati priređuju patriotička družtva grada Trsta sjajnu bakljadu u proslavu pedesetgodišnjice Njeg. Veličanstva cara i kralja Frana Josipa I.

Dne 2. decembra. Njeg. Vel. car-kralj provesti će 2. dec. u Wallsee-u. Vladar se je ovog tjedna vratio u Beč, odkale je već prvih dana tjedna krenuo u Walsee, gdje namjerava proboraviti deset dana. U Wallse-u će se oko cara-kralja 2. decembra sakupiti: nadvojvoda Franjo Salvator, bavarski princ Leopold, kraljevnaudova Štefanja i njezina kćerka nadvojvotkinja Jelisava, nadvojvotkinja i princesa Gizela.

Konštituiranje odbora političkog družtva „Edinost". Na prvoj sjednici konštituirao se odbor našega pol. družtva kako sliedi: I. podpredsednik g. dr. G. Gregorin; II. podpredsjednik g. dr. O. Rybař, tajnik g. dr. E. Slavik; blagajnik g. A. Bogdanović, na koga neka se šalje članarinu.

Osamdesetgodišnjica dr. Riegera. Siedi mnogoljetni vodja českoga naroda, dr. Franjo Ladislav Rieger, navršiti će 10. prosinca 80. godinu života. Tim povodom upravio je posebni odbor, u kojem se nalaze i sadašnji načelnik grada Praga, dr. Podlipny, bivši načelnik dr. Šole, u svih českih novinah poziv na sudjelovanju kod svečanosti

U proslavu 50 godišnjice vladanja Njeg. Veličanstva cara i kralja *Frana Josipa I.* izdao je občinski načelnik u Kastvu g. *M. Jelušić* proglas na „*Poštovani puk Kastavski*", u kojem mu tumači važnost toga riedkoga dogodjaja, te ga pozivlje i upućuje kako da što dostojnije proslavi taj veliki dan.

Sazov zemaljskih sabora. U bečkih novinah čitamo, da bi se imalo odročiti carevinsko vieće već dne 18. decembra a pod konac istoga mjeseca da bi se sastali zemaljski sabori, a kojih da će biti pročitano carsko pismo, kojim se zahvaljuje na adrese i čestitke, primljene prigodom 50 godišnjice vladanja.

Zemaljski sabori zasjedali bi okolo pet tjedanja; carevinsko vieće sastalo bi se opet početkom febrara 1899. Ovaj put imalo bi se pokazati, da li je sadašnje državno zastupstvo sposobno za parlamentarni rad ili ne, i za slučaj da nije, nebi se više sazivalo.

Ravnatelj c. kr. pošta i brzojava u Trstu odlazi. Službeni list bečke vlade donaša imenovanje g. viteza *Pokorny-a* c. kr. ravnatelja pošta i brzojava u Trstu, ravnateljem pošta i brzojava u Štajerskom Gracu.

Mi se nismo veselili sa dolazkom g. viteza Pokorny-a u Trst niti plačemo na njegovom odlazku odavle. Kad bismo htjeli biti iole sebični morali bismo se dapače veseliti njegovu odlazku, jer se je on kao c. k. ravnatelj pokazivao u pogledu jezika vazda pristranim na korist Talijana a na štetu Slovena.

Talijanski listovi Primorja u obće žale za g. Pokorny-em, a židovsko-liberalni upravo nariču za njim. Nama je drago konstatirati izjavu glavnoga glasila ovdašnjih židova i talijanskih radikalaca, da je naime vitez *Pokorny* slavenska žrtva, kao što bijaše vitez *Rinaldini* i da se na isti način ruje s iste strane proti grofu Goëssu, c. kr. namjestniku u Trstu.

Veliki koncert priredjuje u subotu na večer dne 3. t. mj. u redutnoj dvorani kazališta *„Politeama Rossetti"* *„Slovansko pevsko društvo"* u Trstu sa vrlo bogatim i biranim programom. Na koncertu sudjelovati će vojnički orkestar ovdašnje pukovnije. Program sastoji se skoro iz posve navih točaka, izmedju kojih su vrlo krasni nekoji mješoviti i muški zborovi, kao što je primjerice Förstorov „Ljubica", Vilharov „Na vrelu Bosne", Volarićev „Grajska hči", „Plavaj ladja moja" ženski zbor, „Vodnikov venec" od Förstera itd.

Početak koncerta točno u 8 sati. Ulaznina za osobu 1 kruna.

Očekujemo, da će se naše občinstvo mnogobrojno odazvati pozivu sl. odbora, da mu bar dielomice odšteti velike troškove i još veći trud.

Iz Beča 29. novembra 1898. Prošloga tjedna obdržavane su tri sjednice zastupničke kuće i jedna gospodske.

U zastupničkoj kući razpravljao se je utorak i četvrtak predlog o zatužbi sadanjega ministarstva za to, što je proglasilo iznimno stanje u raznih kotarih Galicije. Predlagatelj Poljak socijalni demokrat Dašinski govorio je jako žestoko proti mnogim političkim oblastim i njihovim predstavnikom u Galiciji. Tvrdio je, da se je iznimno stanje proglasilo samo za to, da se može postupati proti socijalnim demokratom, koji pak da kod izgreda nebijahu nit dužni nit krivi. Odmah iza njega govorio je ministar predsjednik. On se nije ni malo osvrnuo na objede nabačene političkim činovnikom, nego ih odbio, a rekao, da se je moralo postupati proti socijalnim demokratom, ako su svi onakovi kakov je Dašinski. Uzeo je ponekle u obranu Mladočehe, uztvrdiv, da su on i oni bili do'sta protivnici, dok je još on bio namjestnik u Češkoj, ali da su sad u dobrih odnošajih i da stalno drži, da će tako i unapried biti i da on to želi. Proti ministarstvu odnosno proti ministru predsjedniku govorili su Stapinski, Poljak pučke stranke, Okuniewski, Rusin, koj ima samo jednoga političkoga druga u zastupničkoj kući, onda kod stvarnih izpravaka Stojalowski i drugi. Branili su naredbe vladine ujeki Poljaci vladajuće stranke, kao imenito Milewski, Rusin umjerene stranke Karatnicki i drugi. Palo je žestokih s jedne i druge strane. Došlo i tu do prepiraka izmedju Niemaca i Čeha u Češkoj. Profesor sveučilišta Pfersche, Niemac, onaj, koj je za lanjskih nemira u parlamenta nožićem grozio, predbacio je Mladočehom, da su oni njeke nemire u Pragu bili platili. Česi su ga pozvali, da to dokaže, a kad nije kadar, rekli su mu u brk, da je klevetnik, i da je sramota da ima takovih uzgojitelja mladeži. Kod glasovanja o predlogu na zatužbu glasovale su skoro dvie tretjine zastupnika p r o t i a jedna tretjina samo za zatužbu.

Od glasovanja su se uztegli razni njemački veleposjednici i svi talijanski zastupnici. Neimaju srca glasovati ni za ni proti vladi pak se odalijuju. Sjednica od četvrtka trajala je jedakvih deset ura. Svršila je oko 9. u večer. Šenerijanci postavili su par puta predlogi da se sjednica prije svrši. Govorili su, da je i sutra dan + dan kad se je imalo samo vjernost i čestitku izreći Njegovomu Veličanstvu za Njegovu petdesetgodišnjicu; da šta treba radi cara i kralja gubiti jednu cielu sjednicu, jedan cieli dan. Rugali su se svim ostalim zastupnikom za to, što hoće, da izkažu ljubav i vjernost cesaru i kralju, i napovjedali već unapried, da oni za to u sjednicu neće doći. I zbilja nisu došli petak u sjednicu, u kojoj bijaše jedina točka dnevnoga reda: izražaj vjernosti i čestitka Njegovomu Veličanstvu. Nisu došli nit razni njemački nacijonalci. Nieki zastupnici su izpričali svoje odsutje. Neznam dali bijaše medju timi, dr. Bartoli, kojega nisam vidio, onoga Bartoli, komu su toliko pomogli, da je mogao doći u carevinsko vieće razni c. kr. organi.

Ta sjednica od petka dne 25. novembra bila je inače zbilja svečana. Na klupah zastupničkih i u obće, nebijaše vidjeti nikakvih papira kao drugda. Sve čisto. Zastupnici svi u svečanom crnom odielu, crkveni dostojanstvenici u svojih crkvenih odorah. Mnogi nariešeni sa znamenji odlikovanja. Tako imenito i gospoda ministri. Predsjednik kuće dr. Fuchs otvorio je sjednicu i izrekao zgodan govor o Njegovom Veličanstvu, o Njegovom djelovanju i čuvstvovanju. Zastupnici slušali su stojeć govor, i pak na predsjednikov poziv uzkliknuli u raznih jezicih: Živio! naš cesar i kralj Franjo Josip I. Predsjednik si je dao dati ovlaštenje, da čestitku zajedno sa obimi podpredsjednici osobno izruči, I tim je sjednica svršena. Danas se opet obdržaje sjednica.

Muška podružnica sv. Cirila i Metoda u Rukavcu, obržavati će u nedelju, dne 4/12, na 3 sata popodne svoju godišnju skupštinu, sa običnim dnevnim redom, u prostorljah brv. čitaonica u Mihotićih, na koju najuljudnije pozivlje Odbor.

Iz Kastela (Castelvenere) pišu nam 28 pr. mi. Naši talijančići sa hivšim župnikom Zobzem na čelu, htjeli su neki dan iz kože skočiti kad ih je netko odavle u Vašem cienjenom listu onako dobro oprao — bez sapuna. Škripali su zubmi, stiskali pesti, grozili se lievo i desno, i već su Vašega dopisnika i Vas. g. uredničke, vidili na vješalah, ali se napokon jadnici umiriše videći, da se nitko njihove prazne puške neboji.

Baš isti talijančići ustrojili su ovdje pomoću piranske i bujske gospode podružnicu zlosretne *„Lege"*, kojoj je svrha, da nas posve potalijanči. Nu nadamo se, da njim to neće poći za rukom kad nas nisu već do sada našemu narodu otudjili.

Dobili smo, g. uredničke, napokon i svećenika u osobi g. *Kazimira Mandića*. Dugo smo bili bez prave duševne pašnje, premda smo imali župnika — po imenu. Bogu hvala, da je morao zapustiti mjesto, na koiem je toli nečastno sjedio. Dobro nam došao mladi pastiru!

Razdor u občinskom zastupstvu u Vodnjanu. Čitamo u talijanskih novinah, da je došlo do nesloge i razdora i medju zastupstvom talijanskoga gradića Vodnjana. Manjina občinskoga zastupstva neće da se občinski novac troši u nepotrebne stvari i da se više štedi, pošto su občinari i onako porezi i nameti dostatno obterećeni.

Uslied toga razdora nebijaše odobren ni proračun za god. 1899. i tako su uzkraćena glavarstvu sredstva za dalnju upravu.

Radi toga se predvidja, da će vlada sporazumno sa zemaljskim odborom razpustiti sadašnje zastupstvo te imenovati posebni upravni odbor.

I tako se pridružnje i občina Vodnjan onim talijanskim občinam Istre, koje su *uzorno* upravljane.

Iz Kopra pišu nam 29. pr. mj. Ovih dana oživotvorilo se u Gorici talijansko družtvo mladih, radikalnih ljudi, pod naslovom *„Lega della gioventù friulana"* (Savez furlanske omladine). Ovakovo družtvo postoji od nedavna u Trstu, a bijaše jednom jurve razoružano radi velikog talijanskog radikalizma.

Prigodom konštituiranja *furlanske omladine* u Gorici stiglo je predsjedničtvu mnoštvo brzojavnih pozdrava iz *svih talijanskih pokrajina*, dapače čak iz Italije.

Pošto se nalaze medju radikalnimi češtitari i talijanski djaci našega (koparskoga) učiteljišća, znatiželjni smo, da li su ta mlada gospoda dala izraza svomu radikalnomu čuvstvu sa znanjem g. ravnatelja, i da li on odobrava njihov korak — ako zanj znade (!) te konačno, da li će im izdati *pohvalne dekrete*, kakve bi u jednakom slučaju slavenskim djakom stalno izdao.

Amnestia ili pomilovanje. U službenih novinah čitamo carsku naredbu, po kojoj se dne 2. decembra t. g. oprašća kazan odnosno produženje vojne službe svim pripadnikom vojske u krunovinah i zemljah, zastupanih u carevinskom vieću, koji se nalaze u zatvoru, što su umakli vojnoj stavaji, ili kojim je samo radi toga produžena služebna dužnost, ako nisu i radi kog drugog čina kažnjeni ili po kaznenom sudu progonjeni.

Na dalje se oprašta kazan svim onim pripadnikom domobranstva u krunovinah i zemljah, zastupanih u carevinskom vieću, koji se nalaze u zatvoru radi toga, što se nisu odazvali pozivu za oružnu vježbu ili što su desertirali, ako nisu i radi kog drugog čina kažnjeni ili se u kaznenoj iztrazi ne nalaze.

Stogodišnjica. Dne 13. t. mj. biti će upravo sto godina od onoga glasovitoga dana u povjesti Austrije, kadno su slavodobitne ruske čete prešle granicu Galicije idać austrijskim četam na pomoć.

Dne 12. decembra 1798. prešlo je 60.000 ruskih momaka pod zapovjedničtvom pobiedonosnog generala *Suvarova* granice Galicije, da pomognu Astriji i Njemačkoj proti nadutom predstavniku prve francuzke republike.

Na bojnih poljanah Italije, u Švicarskoj, na Renu i u Nizozemskoj proljevao je Slaven svoju dragocienu krv na zaštitu srednje Europe, a kao nagrada dobio je to, što se u povjesti onih, kojim je pomogao, omalovažuje ili zabašuruje njegova junačka djela.

Dok su njedinjene vojske svu gornju Italiju čak do Genove osvojile, pomrsi tu slogu i pobratimstvo oružja neopreznost i nadutost austrijskog generala *Fröhlicha* prigodom zauzetja *Jakina*. Taj se perodi razdor, tuj se raztrga savez na radost i sreću ohologa *Bonaparte*. Od tada poče sjati Napoleonova zviezda, te glasovita ali po nas nesretna bitka kod *Marenga* bijaše prva posliedica spomenute nesloge i razdora. Da nebijaše onog nesretnog razdora bilo bi se bez dvojbe Napoleonu za uvjek pomrsilo sve one veličanstvene osnove, koje je kasnije toli slavodobitno oživotvorio na sramotu i nesreću mnogih naroda. Danas se ne bi bilo pogotovo spominjalo požara Moskve, groznih bitaka kod Lipskog, Waterloo-a i mnogo drugih.

Ove uspomene na savez austrijsko-ruskih četa proti zajedničkom neprijatelju neće biti suvišne ovaj čas kad no dolazi poziv najsilnijega vladara Europe, mladoga cara velike Rusije — poziv na sve vladare prosvjetljenoga sviета, da se provede občenito razoružanje i da se tako preprieči grozno prolievanje ljudske krvi.

Ovaj poziv plemenitoga vladara najveće slavenske države morali bi pozdraviti iskrenim oduševljenjem svi oni, kojim je povjerena sudbina narodah Europe. Baš obzirom na slavodobitne uspjehe Amerike proti europejskim državam treba da budu ove složne a da uzmognu oholim Amerikancem (koji reć bi, da se odrekoše Monrol-ove nauke) dovikuti, da neimaju šta tražiti u starom svietu.

I ovom prigodom morali bi se sjetiti kormilari Austrije, da u povjesti nenalazimo nigdje Rusiju medju njizinimi protivnici ili dušmani.

Iz Kastva 28. novembra 1898. Danas obdržavalo je naše občinsko zastupstvo sjednicu sa jedinom točkom dnevnoga reda: kako da občina proslavi petdesetgodišnjicu vladanja Njegovoga Veličanstva. Za tu sjednicu odnosno zgodu pripravljao je gospodin glavar zajedno sa občinskim i financijalnim odborom i njekimi zastupnici dulje vremena razne stvari.

Na temelju tih priprava je občinsko zastupstvo jednoglasno izrazilo nepokolebivu vjernost Njegovomu Veličanstvu, premilostivom našem cesaru i kralju i Njegovom prejasnom domu, te mu izrazilo najsmjernije čestitke za Njegovu petdesetgodišnjicu vladanja i trikrat stojeć i oduševljeno uzkliknulo: Živio naš cesar i kralj Fran Josip I.

Stvorilo se za tim razne odluke glede proslave. Te bi sastojale u sliedećem:

U predvečer 2. decembra oglasiti će se puku svečani dan zvonjenjem zvonova, pucanjem iz mužara i razsvjetom. Na dan 2. decembra okrasiti će se kuće zastavami; zastupstvo prisustvovati će svečanoj sv. misi, uređenoj već od veleč. gospodina župnika dekana. K toj misi pozvalo je već sve pučanstvo, i poziva koli škole toli sve osobe ureda nalazećih se u pudručju občine.

Za trajno proslaviti dan 2. decembra sa dobrimi djeli, odlučilo je občinsko zastupstvo jednoglasno i bez ikakve razprave: 1.) da se odpusti zastale kamate i sudbene troškove do konca godine 1894 svim, koji urede kamate i dugove za godine

Broj 45. U Trstu 8. decembra 1898. Godina XXIX.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Izlazi svakog četvrtka za dolom. arkl. Izuzim 14. julija, 15. agusta, 8. septembra i 2. novembra.

Dopisi se nevraćaju ako se ne štampaju.

Neblagovoljni listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za for. za celjake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2.50, 1.25 za pol godine. Izvan carevinovine poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Farneto br. 14.

Napominjemo se opet na tabelu. Prepisavanje tiska, nalaz. bi tiskaju po obćem cjeniku, po pogovoru. Što tiče je na priloži. Kanti se kaže poštarinom. Na pitanje: zamena poštenje. Uredničtvo „Naše Sloge". Ime i prezime, naslov, poštanski ured, točno označiti.

Kome list nedolazi na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se neplaća poštarine, ako se tvrdi, naplati. Reklamacije

Sjetite se Družbe sv. Cirila i Metoda

Državni proračun za god. 1899.

U sjednici carevinskoga vieca od utorka predložio je ministar financija dr. Kaizl državni proračun za budući godinu. Radi poznatih nezdravih odnošaja u carevinskom vecu dolazi taj proračun tekar sada na razpravu, dočim bi bio imao biti već davno rešen.

Mi ćemo se osvrnuti na glavnije točke toga proračuna i konačno koju reč o obrazloženju, kojim je ministar proračun kuć preporučio.

Sve državne potrebe iznašaju u okruglih brojevih nešto preko 760 miljuna i 286 hiljada for. Dohodci proračunski za pokriće tih potreba iznašaju 760 miljuna i 754 hiljade for. Preostalo bi dakle od kruglih 468 hiljada for. Ovaj preostatak je viši za 119 hiljada for. od onoga za godinu 1898. dočim su potrebe za buduću godinu proračunane za preko 37 miljuna više nego li za god. 1898.

Za zajedničke troškove za god. 1899. metnuta je u proračun svota od 126.162.876, dakle za 4.698.347 više nego li za tekuću godinu.

Za nas austrijske Slavene najvažniji je ovaj put proračun ministarstva bogoštovja i nastave, pošto zahtjeva ministar veće svote za ustrojenje višin i srednjih škola za Poljake, Čehe, Hrvate i Slovence. Tako je njegov proračun za god. 1899. viši za for. 476.616 od onoga od tekuće godine. Na način te svote će se ustrojiti u našem Primorju jedno novo mjesto zemaljskoga školskoga nadzornika, podići će se nekoje nove profesorske stolice na poljskih sveučilištih, ustanoviti će se štipendije za slovenske sveučilištne djake; za proširenje sveučilišta u Lavovu uvrštena je svota od for. 100.000, a za ustrojenje politehnike češke u Brnu drugih 100.000 for.

Kod naslova: „*srednje škole*" imade većih svota za preustrojenje gimnazija u Češkoj, Moravskoj, Galiciji i Bukovini, pak za *ustrojenje gimnazije u Pazinu sa hrvatskim naukovnim jezikom.*

Ministar trgovine traži za for. 196.511 više od tekuće godine, od kojih for. 116.370 za pripomoć trgovačkoj mornarici. Isti ministar kani poboljšati plaće poštanskim upraviteljem na selu, te ženskim, koje su u službi pošte i brzojava.

Dočim su svi ministri predložili za svoj djelokrug viši proračun od tekuće godine, traži ministar poljodjelstva za for. 406.714 manje za god. 1899.

Ovo sniženje proračuna ministarstva poljodjelstva u državi, koje pripadnici Vaše se ogromnom većinom sa poljodjelstvom, težko se dade opravdati. U nekojih pokrajinah ove pole monarhije bsiazi se poljodjelstvo još uvek u povoju, te očekuje upravo od ministarstva poljodjelstva izdašne pomoći ako se hoće, da se ono pridigne i procvate. Među te pokrajine ubrojamo i naše Istru i posestrimu Dalmaciju. Zastupnici ovih imati će kod razprave o ovom poglavlju, da živo preporuče g. ministru, da se već jednom nešto učini i za ove pokrajine na gospodarstvenom polju.

Ministar financija kani pokriti višak potreba u državnom proračunu za godinu 1899. na ovaj način. Od izravnih poreza imalo bi se više utjerati za for. 4 173.800; od poreza na kuće for. 887.800; od obćinitog poreza na dohodarinu for. 520000; od poreza na osobnu dohodarinu forinti 4.895.800; od poreza na plaće for. 90.4000; od izravnoga poreza for. 12.900.510. Sve ove pojedine svote iznašaju višak od for. 37.535.070, što je proračunan u izdatcih za god. 1899.

U proračunih za gradnje (investicije) nalazi se i svota za gradnju željznice Gruž-Kotor u Dalmaciji.

U svojem obrazloženju kazao je ministar financija, da je taj proračun sastavljen na temelju stalnih podataka. Manjak, što će nastati u državnom proračunu za god. 1900. uslied uredjenja državnih plaća, moći će se izravnati jedino tim, ako se povise neizravni porezi. Pore će slador morati će se svakako povišiti ako se želi ukinuti nekoje druge teške poreze, među koje spada i novinarski biljeg.

Ministar želi također predjti teške pogibeljne prištolbe na pasčinjene posjede.

Obzirom na novi porez od osobne dohodarine rekao je ministar, da je sada prilično točno proračunano, da iznaša dohodarina za čitavo pučanstvo Austrije oko 3 miljarde for. Tim da se je pokazalo kako se je gospodarstveno stanje državljana poboljšalo. Pučke ili poljodjelske banke da se neprestano razvijaju dočim se s druge strane mnoge obrtničke i trgovačke zadruge, danomice rezna dionička poduzetja. Vlada da kani maknuti sve one zapreke, koje se je do sada na put stavljalo raznim podhvatom, te da će svestrano podupirati poduzetja osnovana na udruživanju glavnice.

Poboljšanje materijalnoga stanja austrijskih naroda reče ministar — valja naziratí i u tom, što su ogromne svote novca uložene u raznih štedionicah. Ti ulošci iznašali su god. 1897. ogromnu svotu od 1717 miljuna for.

Ovo obrazloženje ministra financija popratila je većina carevinskoga vieca živahnim odobravanjem, što je znak, da imade podpuno pouzdanje u njega i da se mogu narodi ove pole monarhije u istinu nadati boljemu duševnomu i materijalnomu stanju.

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 7. decembra 1898.

Carevinsko vieće imalo bi zasjedati po najnovijih viestih samo još do 18. t. mj. pak bi nastavilo svoje djelovanje mjeseca jenara, fébrara i marca buduće godine. Zemaljski sabori imali bi se sastati za par dana pod konac ove godine a kasnije bi mjeseca aprila buduće godine nastavili i dovršili svoj rad.

Službeni list bečke vlade javlja umirovljenje namjestnika Štajerske markiza Bacquehema, te imenovanje grofa Clary-Aldringena namjestnikom Štajerske, i imenovanje grofa Thun-Hohensteina zemaljskim predsjednikom u Šleziji (Opava)

Povodom petdesetgodišnjice vladanja Nj. Veličanstva cara i kralja Franu Josipa I. donio je službeni list bečke vlade tri previšnja ručna pisma, kojimi Njeg. Velič. izriče svoju najtoplju zahvalu obim kućam carevinskoga vieca na izjavah podaničkoga poklonstva. Prvo je pismo upravljeno ministru predsjedniku grofu Thunu a ostala dva predsjednikom gospodske i zastupničke kuće knezu Windischgraetzu i dr. Fuchsu.

Povodom jubileja najzaslužnijega živućega Čeha, nekadanjeg vodje češkoga naroda, starine dr. Fr. Palackoga, uručilo mu je gradsko zastupstvo u Pragu veliku zlatnu kolajnu.

U bielom Zagrebu obavio se dne 5. t. mj. jedan naknadni izbor za zemaljski sabor i to u III. izbornom kotaru. Usljed toga izbora razveselio je slavno svakoga Hrvata, jer je izabran kandidat združene opozicije kanonik Rubetić.

Hrvatski sabor sastao se dne 6. t. mj. Prva sjednica bijaše posvećena nakon obavljenih formalnostih uspomeni blagopokojne kraljice Jelisave. Hrvatski ministar Josipović dao je ostavku radi toga, što se neslaže sa madjarskom vladom, koja se, reč bi, pripravlja, da podnjme neustavne mjere prati razkalašenoj opoziciji u madjarskom saboru.

Crnogorski knez Nikola podielio je povodom pedesetgodišnjice vladanja našega kralja svim članovom austrijskog diplomatskog zastupstva na Cetinju, zlatni križ za zasluge.

U Nišu srbske narodne skupštine, koja zasjeda u Nišu, čestitao je predsjednik Nestorović preko tamošnjeg austrijskog podkonzula caru i kralju Franu Josipu I. povodom njegovog vladalačkog jubileja.

Između Rusije i Srbije raste danomice, sve to vzca napetost. Mladočeski listovi, koji su o srbskih stvarih često dobro obaviešćeni, pišu, da ruski poslanik na biogradskom dvoru paumice izbjegava svaki dodir sa srbskimi vladajućimi krugovi.

Iz Sofije javljaju, da je bugarski ministar predsjednik priobćio narodnomu klubu, da je knez primio ostavku ministra trgovine Veličkova.

U talijanskom parlamentu priobćio je predsjednik kraljev odgovor na adresu, te kazao, da je kralj izrazio želju, da bi parlamenat sve zakonske osnove povoljno primio; ujedno je naglasio prijateljske odnošaje sa svim velevlastima. Zatim je parlamenat primio predlog, da se dade otoku Kreti predujam od jednoga milijuna lira.

Dopisi.

Nerezine 30. novembra 1898.

„Takva čuda reč božja pravi".

I. M.

Na 16. prošloga mjeseca prispješe napokon k nama, kako nam je već bio pred nekoliko vremena to saopćio naš kapelan, dva propovjedaoca, i to: o. Gattini i Bontempo — koji isti dan kad dodjoše, započeše propovjedati reč božju i propovjedaše ju na izmjenu punih sedam dana. No njihovih propovjedi neopisujemo jer bismo odviše otegnuli, a i prostor lista nas u tome priječi. Ali da slika bude barem donekle — i ako djelomice — po sebi tvorila neku cielinu, ovamuti čemo se samo letimice na nje (a i rabnš nam je težak). Nisu se častni redovnici tu uzpinjali visoko nebu po oblake, ne, nego jednostavno, što no reč od srca k srcu, — ali to začinjeno takvom govorničkom vještinom, da ti osvajalo i vahilo tvoju pamet, da ih slieđi i skupa s propovjedaocem u svojoj maští visiš grozne posljedice grieha, i bogatu plaću dobrih djela i svetog života. Drugi put opet, kao da tu na gledaš sve one žalostne događaje, kojima padoše žrtvom toliko i toliko božjeh stvorova, koji radje odrekli se časovitog ovo zemskog života, negi li zanijekali vjeru otaca svojih: onu vjeru, za koju je naš hrvatski narod tri sto godina krv svoju prolievao pod spasonosnimi stiegovi: *Za krst časni* i slobodu zlatnu! — A braneći nju — vjeru — prozvaše ga „*predzidjem kršćanstva*" (Ne zahvalna Europa.) Nu ne samo to, da budemo dosljedni i postojani u svojim vjerskim načelima, nego nas oni napučivahu i svjetovahu, da se okanimo *onih krivih proroka*, koji nas hoće, da svojim krivim načelima omraze s našom svetom vjerom, a zapletu u svoje paklenske mreže, jer da pam ti — a u našem mjestu ih žalibože na pretek imade — ne rade samo na ustrb tjela nego — a to je glavno — i duše. Nadalje nas napučivahu, kako da odgajamo našu djecu — koja su i onako kod nas rdjavo odgojena. — Jednom riečju — a da ne otežemo — svjetovaše nas na sve one dužnosti, što ih mora da vrši svaki pravi kršćanin, — govorili su tako, kao da borave među nama, ne samo par dana, nego koji niz godina, te da po dobro poznavaju naše žalostne okolnosti. — Sasvim tim, što je propovjed bila u jutro i na večer, dakle dva puta na dan, to inak moramo s radošću priznati, da je crkva svaki put bila dupkom puna. Pa ti bogodani muževi svojom riečju, svojim neumornim radom i požrtvovnošću toliko postignuše, da su se svi — nu što rekosmo svi —, pa da su svi su primili sv. sakramente izim jednoga. A tko je taj? Pogodite! Taj glasoviti muž zabranio je cieloj obitelji ići slušati reč božju, nu na nagovaranja o. Gattini napokon joj pusti nek ide primiti sv. sakramente. Taj delija usudjivao se govoriti: *To andario ascollar quelle prediche quando sarò imbreagò*". I odvraćao pučanstvo nek neide iste slušati, jer da je tu politika po sriedi. On se ispričavao: *Nek povrate crkvi ono što su joj bdnieli* (— *a što?* —) *pa eto me pripravna, da se pokorim vašim zahtjevima*". Jednom pak im reče: *Ja bih išao primiti sv. sakramente, ali jučer je onaj stariji vaš drug u crkvi govorio: Nemojte vjerovati onome bogatašu — taj vas hoće da materijalno i moralno upropasti —; a taj bogataš sam ja.* (Gdje koga svrbi, tu se i češe).

Također iz Osora hrlio je amo pobožni puk, premda ga je tamošnji bezvjerac od toga odvraćao.

Bogoduhi vjerovjestnici osnovaše u našem mjestu pobožnost Pres. Srca Isusova, u koju — bratovštinu — se upisalo mnogo cielo mjesto. Te u subotu na 22 listopada učiniše obhod kroz mjesto sa slikom Pr. Srca Isusova. Mnogobrojan bijaše tu svjet, to muškog, to ženskog spola, a prisustvovahu i učenici sa učiteljima.

Svakome je na prsima visjela slićica Srca Isusova, a odozgonje bijahu ove hrvatske riečí: *Stani! srce Isusovo sa samnom!* i a ispod: *Dodji kraljestvo tvoje!* Kamo sreće, da bi taj mir i ljubav i nadalje ustrajala, ali se kaže, zlodno je djavola i sapunom prati, kad on uviek ostaje crnim. —

Osobito nas veseli, što smo se baš na svoje vlastite oči osvjedočili, da naša škola mjesto da propada „*i da će domalo sasma izčeznuti u zaboravu*" — kako to govore naši popardili — naprotiv to većma raste pod svojim mladim i rudinim vodjom, tako, da smo mi onog dana djece napunili *veće četrdeset-pet*. To je doista lieplí korak, ako se uzme u obzir, da smo ih lanjske godine imali *četrdeset-sedam* (a koliko je od tih ostavilo školu?) Eppur si muove! Samo napred, budućnost je svačija pa i — naša. Eto to su ti razlozi, zašto smo veseli tog dana bili.

Rapočani.

Iz Višnjana piše nam 29. pr. mj: Kakovo se sjeme posije, onakovo bilje i naraste, a plevel se nemože da pretvori u rižu, jer se i pelinu i oblinu razlikuju te vrsti. Ptica se pozna po perju a čovjek po govoru. Vidiš li koji lijepi spomenik, odmah češ pomisliti, da ga je isklesao koji umjetnik; pročitaš li koju lijepu knjigu mati češ, da ju je vriedni pisac napisao; opaziš li dobro obrađeno polje, pomislit češ na vriednog težaka; čuješ li koje laž, onoga, koji ju je izustio, nazvati češ lažcem, a onoga, koji klevece, klevetnikom; a kakav je u čovjeku odgoj, onako se i ponaša. Jedan, koji nema posla, ljenčari a lienost nemože da ništa zavriedi pa neimajuć mira sa sobom, nedaje ga ni drugima. Dobra nemože da uradi ni sebi, pa traži zlo i drugom, a takav je, nesretnik dostojan sažaljenja. Svemu tomu naći češ tumača ako pročitaš ono, što piše „Foraboschetto“ u puljskom listiću „Il popolo Istriano“. Tu riga svoju žuč, tu vidiš što je, koliko važi, kakav mu je odgoj i čega se ne žaca, da mirisnim cvietcem iz svoje čiste dušice obaspe one, koji ne misle s njegovom glavicom, pa naznanjuć drugčije kako da ovjekoveči svoje ime, stao da kleveće po novinama pa da si dade veći ton, počeo najprije, da se ruga s vjerskim čuvstvom, čemu se nije čuditi kada je za nj Onaj, koji je sve stvorio „un insetto“ (crv). To je pravi delija, te se ruga i sa nesrećom bližnjega. Tako on s nekom naslađom zove načelnika Višnjanskoga, jer je nesrećom iz djetinstva izgubio vid na jednom oku „monocolo“; ali taj je „frater Foraboschetto“ sin dell'*avita coltura*, a takovih imade dosta, a o njegovoj mudrosti, odgoju i uljudnosti čuti češ ih, čitatelju, još. U Višnjanu našlo se je finih ljudi, koji su jedne noći otrovali občinsku vodu pa je bio kadar još rugat se, da vonja kao *tamjan*. Talijanci dok su bili u občini, napravili su dug od 30.000 for. a od ovih se je moralo namiriti 5000. Drugo nebi potrebovalo iznieti a da se dokaže kako su Talijani znali gospodariti. Zidari, kojim su morali platiti za gradnju kuća još preko 700 for., podigli su pravdu a na ročištu se nisu imali niti obraza prikazati, pa su i bili zidari stavili na dražbu župničku kuću a zemaljski ih je odbor rekbi još i podučavao. Hrvati su već kako čujemo, platili u malo mjeseci taj dug osim možda i sto neizplaćenih starih namira, a doskora će, ako niesu već, isplatiti i porečki kreditni fond, koji je zapravdao občinu jedino iz strančarske mržnje a nagovoren od ljudi, koji su se drugačije imali u tom poslu podnieti. I ljudi, koji su dali vidljiva dokaza, da neznadu gospodariti i doveli občinu na rub propasti, pa bi njekoji od njih, kako se govori, htjeli da je još većma upropaste i to ne radi patriotizma stalno, nego možda zato, da se u nju uvuku, pa da kakogod zabašure dugove naprama istoj, s kojimi bi se dugovi od nekoliko stotina forinti mogli razni dugovi občinski namiriti. „Foraboschetto“ o tomu ne govori ništa. Tri mjeseca prije nego se je promienula uprava, bio je rasporen neki mrtvac na občinskom grobištu, i taj *scrittore* (pisac) javlja kroz novine, da ploča nije bila oprana, te tu sram tu svojih, hoće da svali na druge. Jedne je večeri bio izbacen hitac za načelnikom kad se je mirno vraćao svojoj kući, te im je najveća slava i patriotizam kad njeka družba stane insultirati i zviždati te po krčmah ozloglašivati mirne i čestite obitelji. Nego je značajno što se je neki našao, te im u talijanskom listu „L'Istria“ malko hladne vode polio na usijane možđjane, a to im je najbolja svjedočba kad i njihovim vlastitim omrznu njihova fina djela. A da ih to peče, izjavljaju sami u kašnjem dopisu. Peče ih što vlada šalje svoje predstavnike na občinske sjednice, peče ih, što narod hoće, da se u crkvi moli njegovim materinim jezikom, peče ih u jedna riječ sve, što je hrvatsko. Peče ih što je ured sada u podpunom redu, što se štedi, što se upravlja sa štednjom i što se ne dopušta, da se prave izgredi ni vani ni po krčmah. Peče ih što tajnik vrši svoju dužnost a najviše ih peče, što na sve njihove klevete, insulte i prietnje, neće da se nitl obazira po onoj, da gdje smrdi, valja stati daleko i ako se dirne u nečist, da se čovjek onečisti. Svrbi ih, da imade ljudi, koji ne diele njihove nazore i koji znadu pokuditi njihova fina djela, koja su plod samo *finog odgoja*. Peče ih, što je vlada poslala njekoliko hrvatskih knjiga za učeću djecu i boli ih, što vlada podupira občinu i što je tu skoro doznačila istoj pripomoć od 1200 forinta. Zao im je, što su sada drugi gospodari, koji su pokazali, da znadu gospodariti a težko im je progutati propis ljekarije, koji kaže, da gospodar gospodari i zapovjeda, pa i nebilo „Foraboschetta“ po ćudi. U ostalom, grehota je, što onakovo znanje ne ajdi na kakvoj ministarskoj klupi, već i proti gvojoj voli valja, da se u malenom selcu gubi kad su mu svuda vrata zatvorena, pa nemože, da si pribavi zaslužbe, ta je kivan, da oni, koji pošteno svojim radom zaslužuju kruh, mogu kupovati svojim novcem *oche bovine*. Tješi nas, da gdje magarac tuli, tu slava Bogu nedje. Eh, mio Foraboschetto, la cioghi l'oje de vicera!

Istina.

Iz Pule piše nam 2. t. m.: Željno, dugo očekivani dan je osvanuo. Granula je zora bolje budućnosti za hrvatski narod u Puli. — Dragocjeni zalog narodnog napredka, hrvatska pučka škola svečano je otvorena danas na 8 sata po podne. Svakojaki klipovi i zapreke, nagomilane dušmanskom zlobom i zavisti, odstranjene su bile, i hrvatski sinovi, u školi sagrađenoj — ne od države ili pokrajine, koja bi i za Hrvate škole morale zidati, — već posebnim narodnim davkom, potokom znoja hrvatskog naroda, pritočenim kap po kap u blagajne „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“, oda svijuh strana hrvatske domovine, — primaći će duševnu hranu u materinskom jeziku. Njome nahranjeni i označeni znati će bolje odoljevati vihrovima života i bit će na ponos i korist svojim i narodu!

Točno na 3. sata u školskih prostorijah sakupilo se množtvo naroda. Učenici i učenice zasjeli na svoja mjesta i sve je neustrpljivo očekivalo začetak svečanosti. — Vriedni starina župnik velč. Ante Gržinić, obučen u misničko odielo, stupi na katedru i pozdraviv shodnim govorom prisutne, obavi u hrvatskom jeziku blagoslov nove zgrade. — Zastupnik Dr. Laginja izreče poždravni govor, protkan krasnim i uzvišenim mislima — i korištan po nared naukom, te iztaknu, da danas istodobno slavimo i 50 godišnjicu vladanja Nj. Veličanstva. — Poslje toga dvije učenice stupiše na podnožje i krasnosloviše ovu prigodnu pjesmicu:

PJESMICA
u slavu 2. decembra 1898.
izrečena u hrvat. školi
„Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“
u Puli (Sjana).

O da imam labudova krila
I da imam oči sokolove,
Ja bi danas letom poletila
Gradu Walsee na tvrde zidove
I sa njih bi pozdravila žarko
Tebe, K r a l j u, naše sunce jarko!
Sklopila bi biele ruke svoje,
Oči digla do neba visine,
Molila bi za Prestolje Tvoje,
Da ga sreća nikada ne mine
I da svakoj odoli nam sili
Naš Cesare i naš Kralju milii!
Al je dalek Walsee bieli grade....
Zato ovdje dužnost izpunimo,
Evo škole, evo naše nade!
Tu uz dobar nauk pripnimo:
Ljubit Boga i Hrvate žarko
I Cesara, naše sunce jarko!

Ova pjesmica izrečena njeznimi glasići naše dječice izvinu iz mnogog oka ganutljivu suzicu. — Školska djeca zapjevaše nato pučku himnu, za čudo skladno i milozvučno, i dokazaše tim veliki napredak poljčen u ovo malo dana, odkad školu polaze, brigom vriedne učiteljice gospodične Majer.

Djećijem veselju nije bilo kraja kad su svaki poslje toga dobili po njekoliko sladčica. Nije falilo ni ganutljivih i srdačnih prisora na koncu te slave. Deputacija Šijanaca toplim besjedama zahvalila je dr. M. Laginji na trudu okolo začetka te škole, i živim riečima prisiežala viernost narodnim načelima. Neki radnik uzeo je bio svoga malog sinčića u naručje, i klekno šnjim pred razpelo, da ga vrućom molitvom i plamenim srcem zavjetuje Bogu i narodu. Sve je puno počitanja, mučke stojalo okolo toga priprostoga čovjeka i divilo se veličini njegove prioste u plemenite duše. — U jednu riječ: Ta krasna proslava ostat će neizbrisivom u uspomeni svih onih, koji su joj imali sriću prisustvovati.

* * *

Kako je poznato ovdje se je nastanio doktor medicine g. Gajo Švalba, izvrstan liečnik i uzorit rodoljub. Talijani užasno ruju proti njemu, i udarili su na njega bojkot. — Ovdješnji list „*Il popolo istriano*“ nije htio tiskati njegove oglase, premda su se već pogodili bili — jer da je liečnik naš hrvatski agitator. — Preporučujemo ga najtoplije svim sumišljenikom u gradu i vani, jer kad ga radi narodnosti proganjaju Talijani, koji bi u ostalom veseli bili, da ga imaju među svojimi, onda ga moramo podpomagat mi, i u svakoj bolesti samo kod njega pomoći tražiti. — Dakle svoji k svomu!

U Lovranu dne 2. dec. 1898. — Na dva svoga mesena bila je pedeset let, da je naš presvetli cesar kralj Ujak Josip I. počeo vladat Austrije. Velik je to bil dan, ako se pomisli na sva ova silna dobra, ka je naš ljubljeni cesar steel va ovo pedeset let svoga vladanja; velik je to dan, kaš se ta uprave vidi prot človeka. Bogaj ki je dopustil, da tako vrokan, dobar i pravedan vladar tolike let vlada nad tolikim i tolikim pokom. Velik je to bil dan, — a dužnost je bila zakega pravega Austrijanca, da ga proslavi koliko lepše, koliko bolje. A naš Lovran? Kako je naš Lovran proslavil taj slavni jubilej? Nikako, ale pak jako slabo. Zač ona mala jažinica pul Zaheja i one dve tri pinki krnha, ča su se razdelile med puk, sve je to isto koliko nič. Pogledajte malo Volosko i Opatiju. Kolike se je tega samo storilo, samo da se svet za vaveki vekom spominje tega lepega dneval Dve stipendije svaka po 200 krun na leto, ča Vam se to para malo? Koliko će siromašnoj materi i oci zdahnut, kad im bude prišla ta lepa pripomoć za škulat svoju dečicu. Ja, ma na Vološk je za podeštu g. dotor Stanger, ki se malo više skrbi za svoj siromašni puk, nego naši frišk pečeni Talijani.

A znate ča su storili Kastavci? Najprvo su i oni ustanovili dve stipendije ale pripomoći za ubogi škulani, a kada ni njim ni to bilo dosti, onputa su šli malo pogledat va svoji libri i našli su, da ima na kastavšćine puno siromašnega puka, ki ima komunu dat za interese niš manje nego šestnajst tisuć fijorni i još neč više. Pa ča su onputa storili Kastavci? Rekli su: ajde, prekrižimo tim siromašnim ljudem taj dug — pak neka se spamećaju cesarova jubileja. A mislite, da je to sve, ča su Kastavci storili? Ma ja, — poslušajte napred. Kako svagde ima i na Kastavšćine ubogoga puka. Raprezentanti su odlučili: pomožimo te uboge ljude. I stavili su na stran dvajset tisuć fiorini, a svako će leto interesi od teh neć delit med kastavske siromahe. To su ljudi, vidite, a ne kako on naš nekadajni postolar, ki ne gleda nego kako bi cimiter da šal od onde, kade je sada, samo, da mu bude lepše pred vrtom. A puk neka plaća. — Nego vi ćete reć: iahko je Kastavšćine, ona ima za podeštu g. Jelušića, čoveka od srca i ki se razume va svoj posal. E, ma to bim vam bil rekal i ja, da me nište pretekli. Živa je to istina, a istina je i to, da bi i vami bolje bilo, da ste zibral za podeštu čoveka, ki bi se koliko toliko za vas skrbel. Ma ovako ča ste oteli, to imate, i sami ste krivi, ako vam je zlo. Od glavi riba smrdi, kažu naši stari. Doklegod vam su sadašnji poglavari, težko da će vam bit bolje. To su Talijani, dragi moji Talijani su vam to pečeni i frigani. Za Čežota, za kakovega Napolitana oni bi šli v jamu, ma za vas nisu miga nemi, ter vi ste Talijanom „porchi ščavi“, „vilani“, to ste vi veloj gospodi, ki za vas mare, kako i za lanjski sneg. A reč bi, da ne mare puno neki Talijani naši ni za našega cesara. Dosta vam ih je bilo videt petak, kako su se kiselo držali. Nego od Talijani mi ne moremo pretendit ča više. Luccheni je bil Talijan, pak je ubil našu dobru kraljicu. E, dragi moji, bačva da ono vino kô ima. Tako i Talijani, kako da se pokažu drugačije nego su? A vi, dragi moji Lovranci, do kada ćete još držat na sebe sramotu, do kada ćete još trpet ljude, kim je najprvo do sebe i talijanstva, a onputa komać do vas, ki ste ih za svoju volu nesrećo počastili. Opametite se već jedanput, pak se otresite teh šarebnjaki, teh zaklethh neprijateljl vaše krvi, vašega jezika, vašega imena i svega vašega. Dole s njimi, a vas neka Bog poži i neka vam rasvetli um i pamet, da budete mogli sami upravljat i gospodarit svojimi žulji! Opametite se!

Barba Tonća.

Iz Kastva pišu nam 3. decembra 1898. Već poslieđnji put sam Vam javio odluke občinskoga zastupstva glede proslave petdesetgodišnjice vladanja Njegova Veličanstva. Izrazilo je u ime svoje i cieloga pučanstva nepokolebivu vjernost i čestitku Njegovu Veličanstvu, oprostilo pristojba občinarom i ustanovilo jednu čovjekoljubnu prosvjetnu zakladu. K tomu odlučilo je svetkovanje raznimi izvanjskimi znakovi. Ovo kanim danas opisati, i to posve kratko, jer ćete sličnih dopisa i od drugud stalno dobiti. U predvečerje i na dan 2. decembra zvonilo se je i pucalo iz mužara. U predvečerje bila je občenita razsvjeta sa strane občine i občinara, i najsiromašnijih. Na daleko i široko vidilo se je Kastav — kako nam pripovjedaju — kao da je sav u ogniu. I pojedini po kastavšćini su razsvjetlili, a medju timi odlikovao se je osobito čestiti občinski savjetnik Mate Kundić. I na dan 2. decembra u večer bile su razsvetljene sve kuće u Kastvu. Cieli dan bile su ktće okrašene sa zastavami, i to što vladarskimi što narodnimi hrvatskimi. Prije svečana svete mise dielilo se je bivšim vojnikom ono malo spomenmedalja, što su jih izmogle c. kr. oblasti poslati do onoga dana. I u toj prilici, kao i obće slabo su se pokazale, pak su morali otići bez medalja mnogi, koji su jih tražili i imadu pravo na nje. Svečanu sv. misu služio je veleč. g. župnik-dekan uz asistenciju obojice gg. kapelana, dočim je na orguljah svirao g. Grosman, a pjevale misu vriedne pjevačice. Liepo je sve to čuti bilo kao uvjek u narodnom jeziku. Crkva bila je puna. Bio je tu občinski načelnik Kazimir Jelušić, občinski savjetnici, zastupnici i činovnici, učitelji i učiteljice svih škola u Kastvu sa školskom djecom, mnogo puka i četiri finančijalna stražara iz Kastvšćine. Oko 1 ure počeo je objed ili kako bi se obično reklo banket, upriličen po navlašnom za to odboru, obstojećem od gospode Frana Dukića (predsjednik), Petra Juretića i Vinka Rubeše. Kod banketa bilo je kakvih 50 osoba iz svih slojeva pučanstva, i iz svih strana kastavšćine. Njegovom Veličanstvu izrekli su sa zdravice prije svega gospodin občinski načelnik a predsjednik odbora za banket. Na njihove zdravice odazvali su se učesnici oduševljenim klicanjem i pjevanjem carevke-kraljevke. Iza tih zdravica sliedila je prva hrvatskoj domovini, puku kastavskomu, njegovomu zastupstvu i velezaslužnomu gospodinu glavara, a njoj je sliedila pjesma „Liepa naša domovina“. Izrekli su pak zgodnih zdravica g. župnik-dekan M. Laginja u ime svećenstva, g. ravnatelj mužke pučke škole Niko Butković u ime učiteljstva. Na dravijski su takođjer gg. Ivan Bunc, Rudolf Jurinac, Josip Bačić, Vjekoslav Ferlan, Augustin Spinčić. Osobito oduševljenje izazvao je svojim govorom ovaj posliednji, koj je iztaknuo, da imamo i djelom u svakoj prilici izkazivati svoju ljubav do naroda, te izjavio, da on prema tomu daje svoju dnevnicu onoga dana za družbu Cirila i Metoda. Pošto se je već prije izcilo zauzimanje Njegovoga Veličanstva za školu, i na poticaj gosp. glavara i Vjekoslava Ferlana sabralo liepu svotica za rečenu družbu, ustao je g. dr. Šebesta, da on daje, uslied rieči Augustina Spinčića, još 2 for., g. Mate Kundić 5 for. za družbu, a 10 for. za Bratovščinu, drugi njeki takođjer po 2 for. po 1 for., po krunu, po njekoliko desetica, kako je već tko mogao. U obće se je za družbu sabralo preko 50 for. Uz-najveće oduševljenje, uz krasne i pučne govore, uz zgodne pjesme, i prijateljski razgovor, proteguno se je do u noć taj banket, priređen u prostorijah „Narodnoga doma“. On služi na čast kastavskoj občini i njezinim občinarom.

Frania i Jurina

Jur. Uh, uh, varg! žel sve, sve, uh!...

Fr. Če tra, če, ta valjada te ni terbuh stisnul na sinočne sardeli, zač su bile tuste i friske?

Jur. Ke sardeli, ke terbuh... Je neč drugo, če me muči malo več leho srdeli i terbuh.

Fr. A če, če, nukol povej mi malo.

Jur. Beu čuj, ma cito ti Došal ti guber—natur nokidan va našu šknu, pa pital, ča ki govori doma talijanski, neka se dvigne na noge, a ki hrvaski neka sedi. Diglo se samo deset njih, a drugi ostali sideć. Šal ti potle u drugu klašu i rekal: ki govori hrvaski, neka se dvigne, a ki talijanski, neka sedi. Dvigli ti se svi, samo jeha ne. Pa, pa da ne češ pucat od jida, uteli smo figurat, a kad tamo fiškot

Fr. Dukve to nisu sardele, krive, a? A zač ih niste mustrali prije?

Jur. Smo, smo, če tra misliš, da sme toliko zabetanaz, ali ki se nadijal, da će on to pod pitat. Uh, uh! će ć mi redi oni u Parenca, da kako sam se konportal?

Fr. Će ćeš, najbolje poć opet vino pit va sakrestija i na pol noći zdrava Marija zvon... A znaš će ti je, moj Jure: Que che natura non dà, arte non fa", pa još: „zaklela se zemlja raju, da se sve nje tajne znaju". Tako i vi s vašim talijanskin škulan.

Različite viesti.

Na znanje našim predplatnikom i predbrojnikom. U 27. broju našega lista od 7. julija tek. god. javili smo „Našim predplatnikom i predbrojnikom", da je drugom polovicom godine nastala mala promjena u izdavanju lista i da želimo biti na čistu s računi. U ovu svrhu javili smo, da njim pošiljemo posebne pozivnice, da namire svoje dugove — kako smo i učinili. Rekli smo tamo, da se nitko nesrdi, kad dobije takvu pozivnicu. „Pravo imademo zahtjevati što smo obnašli, da nam se duguje, a opet nismo nepogrešivi a da nebi mogli gdjegod pogrešno tjerati." Rado ćemo primiti dokazala i vjerojatne izjave o uplati. Želimo biti na čistu pak molimo, da nam se svatko oglasi, koji dobije pozivnicu za uplatu. Tko je dužan i premože platiti, valja da plati. To zahtjeva poštenje svakoga pojedinca. Tko je dužan a nepremože platiti svega na jedan put, neka nam to piše i uvjerimo li se, da je tako kako piše, mi smo pripravni oprostiti djelomice dug ili da ga namiri na obroke".

Molili smo jih dakle, da se na pozivnicu odazovu.

Već s onom malom promjenom u izdavanju, pak tim, što su se mnogi na pozive odazvali, poboljšalo se je znatno financijalno stanje lista.

Razni su zastale dugove uplatili posve. Drugi su platili djelomice i molili, da se počeka ostalo. Njeki su molili za odpust bar dielomični, s različitih uzroka, najpače radi siromaštva. Zadovoljilo se je po mogućnosti svim. Kod mnogih se je račune posve na čistac svelo ili se svadja.

Još su ipak mnogi, koji se na pozivnice nikako nisu odazvali. Njim ide današnji javni i obćeniti poziv.

Još su dobra tri tjedna do svrhe godine. Zadnjih dana hoćemo da uredimo i očistimo naše knjige; da u novu godinu čisti s računi stupimo.

Odazovite se, platite; ili pišite, obrazložite, predložite; a mi, ćemo nastojati, da udovoljimo koliko je igle moguće u svem i svačem.

Još evo posliednji put velimo Vam: Koji nit neplate nit se ikako odazovu na još julija razaslane njim posebne pozivnice, njim ćemo u budućoj godini obustaviti list, odnosno iztjerati zastale prinose sudbeno.

U Trstu, dne 7. decembra 1898.

Uprava „Naše Sloge".

Nadvojvodinja kraljevna udova Stefanija stigla je jučer u jutro sa svojom kćerkom nadvojvodinjom Jelisavom na dulji boravak u susjedni „Miramar". Na kolodvoru dočekaše visoke putnice poglavari oblasti.

Proslava pedesetgodišnjice vladanja Njegova Veličanstva. Povodom pedesetgodišnjice vladanja cesara i kralja Franje Josipa I. obdržavane su širom naše Istre službe božje i druge skromne ali dostojne svečanosti. Svuda brlio je nas narod u hram božji, da se zahvali Svevišnjemu, što je podielio cesaru i kralju tako dugi život, te se pomolio, da mu produlji dragocieni život do skrajne granice ljudskoga vieka.

Iz nekojih strana Istre donašamo već danas viesti o toj proslavi, a iz drugih ćemo ih još bez dvojbe dobiti.

Ovdje u Trstu proslavljen je taj rietki događaj također dostojno. U predvečer svečanoga dana prošla je vojnička glazba glavnimi ulicami grada, a nešto kasnije svečana bakljada sa veteranskom glazbom na čelu. U obhodu bijahu tršćanska patriotična društva, medju njimi i oba raša radnička društva. Grad bijaše dosta lepo razsvietljen. Bilo je i nešto zastava. U luci bijahu brodovi svečano okićeni. Sa Lloydovih parobroda pučtali su praskavice i umjetne ognje.

Na dan svečanosti bijaše pontifikalna sv. misa u stolnoj crkvi sv. Justa. Misu je odslužio uz veliku asistenciju biskup presvj. g. A. M. Sterk. Prisustvovali su njoj svi poglavari crkvenih, svietovnih i vojničkih oblasti, svi konzuli u paradi, zastupnici raznih društava i veliko množtvo puka. Nakon [illegible] misi je [illegible]nik preuzv. g. grof Gošen u namjestničkej palači čestitke predstojnika oblastih, svečenstva, društava i pojedinaca.

Na večer istoga dana bijaše grad opet razsvietljen, ali u mnogo manjoj mjeri nego li prve večeri.

Odlikovanja u carskej mornarici. Povodom vladarskog jubileja podieljen je red željezne krune I. reda s ratnom dekoracijom 3. razreda podadmiralu Hermanu bar. Spaunu, zapovjedniku pomorstva i šefu pomorskog odsjeka u ratnom ministarstvu. Medju ostalimi odlikovanimi članovi pomorstva nalaze se sliedeći naši zemljaci: kapetan liuljskog broda na dopustu Dragutin pl. Adamović i pomorski glavni povjerenik Stanko Budisavljević. Priedoraki, koji su dobili red željezne krune 3. razreda. Srebrni križ za zasluge s krunom dobili su štopski nadprofos Valentin Krisković, nadkormilar Andrija Milošić, kormilar Gaspar Nikolić i nadgrijač Josip Galović. Srebrni križ za zasluge dobili su pomorski službenci Anton Barković, Nikola Krnčić, Josip Baričević, Josip Supančić i Ivan Vičević.

Iz Beča. U sjednici od danas osam dana, koju sam već posliednji put spomenuo, bio je znamenit odgovor ministra-predsjednika na interpelaciju Jaworskoga i drugova Engela i drugova radi izgona austrijskih državljana, osobito slavenske narodnosti iz Pruske. Znamenit bio je taj odgovor, jer kaže odlučnost vlade, kakvu malo kada, osim proti svojim Slavenom, kaže. Vlada je odgovorila, i to sporazumno sa ministrom izvanjskih poslova, da žali onaj izgon, da će sve moguće poduzeti, da se već neobnovi, u skrajnem slučaju postupati će sa njemačkimi državljani u ovoj poli monarhije kako postupa Pruska odnosno Njemačka sa našimi. Taj odgovor nije zadovoljio ni Košuta u Budapešti, ni ovdješnjih Njemaca, pače niti Talijana. Danas poslie osam dana postavio je Dr. Gross predlog, da se otvori razprava ob onom odgovoru. Glasovalo se po imenih. Niemci svih stranaka — osim katoličkih — i Talijani glasovali su za predlog. Svi Slaveni većine i njeki Niemci katolici proti predlogu. Gross, kao i Iro, rekli su i razloge za to. Njemačka vlada može raditi što hoće sa tudjimi, austrijskimi državljani, ako to ide u prilog njezinim narodnostnim svrham. Austrija nesmie prema Niemcem iz Njemačke u svojoj državi tako raditi. Nek se Niemci ovdje šire koliko njim drago, nek pomaža agitaciju proti državi, a Njemačka nek tjera austrijske državljane iz svojih zemalja. To su njemački zastupnici izravnije ili neizravnije rekli. Talijani nisu imali srčanosti to isto reći za Talijane kod nas, al su si stalno isto mislili kad su s Niemci glasovali. Niemci ovdje kao i Košutovci u Pešti su izticali također, da je takav postupak vlade škodan trojnomu savezu, a taj da bi se morao uzdržati. Tako su stalno i Talijani mislili. Njim svim stoji dobro trojni savez, da mogu svoju politiku dalje tjerati. Kakva je, svak ju pozna. Šenerijanci bučili su kod svega toga, a Iro rekao, da neće valjda Rusija mariti sklopiti saveza sa državom, u kojoj su tako raztrovani odnošaji, kako u Austriji.

Izmedju sjednice od danas osam dana i danas bila je i ovdje svečanost 2. decembra, kao i drugud. Zastupnici, koji bijahu ovdje, prisustvovali su službi božjoj. Zastupnici desnice imali su u večer skupni banket, kojemu je prisustvovao i ministar Dipauli, i kod kojega se je izreklo liepih govorica na Njegovo Veličanstvo i na medjusobnu ljubav i slogu. Budućа sjednica zastupničke kuće bit će petak.

„Mikulaševa večer". Odbor našega „Sokola" priredjuje uz sudjelovanje „Slovanskega pevskega društva" u nedjelju na večer „Mikulaševu večer" u redutnoj dvorani kazališta „Politeama Rossetti". Nadamo se, da će te večeri mnogobrojno pohrliti prijatelji našega „Sokola" na tu ugodnu i veselu zabavu.

Novi ravnatelj na zemaljskom pokušališću u Poreču. Iz porečkoga lista doznajemo, da je bivši ravnatelj g. *Hugues* ostavio svoje mjesto na zemaljskom zavodu u Poreču i da je zem. odbor imenovao jur drugu osobu na mjesto, i to g. prof. dr. *I. K. Cucovicha*, koji da služi već više godina u Italiji, koji da pozna više jezika i koji da je već mnogo radio na gospodarskom polju. Želimo znati dali pozna hrvatski jezik.

Novi zemaljski blagajnik. Čitamo u zadnjem broju porečke „L'Istria" viest da je zem. odbor imenovao zem. blagajnikom g. Vittorio Amoroso pošto je bivši blagajnik g. Radoicovich pošao u mirovinu. Rada bi znati da li pozna g. blagajnik i hrvatski jezik, jezik većine onih, kojih ga plaćaju svojimi žuljevi.

Ukinulje zakona o školskih taksah. U talijanskih listovih Primorja čitamo, da je zemaljski odbor u Poreču učinio potrebite korake, da cesarska vlada povisi svoj prinos za školstvo u Istri pak da uzmogne ukinuti zakon o školskih taksah.

Na ovo pitanje vratiti ćemo se još.

„Veliki koncert" priredjuje ovdašnje mlado pjevačko društvo „Kolo" dne 18. decembra u kazalištu „Politeama Rossetti". Program koncerta je vrlo raznolik i bogat. Nastupiti će medju ostalim za prvi put tamburaški zbor toga društva.

Našemu občinstvu preporučamo, da podupre mnogobrojnim posjetom ovo mlado ali žilavo i poduzetno društvo.

Početak koncerta u 7 sati na večer. Ulaznina u parter i na L galeriju 40 nč. Na II. galeriju 20 nvč. Osim toga imade loža raznih ciena.

Pjesne vježbe u „Slovanskoj čitaonici" počele su jučer dne 7. t. mj. te će se obdržavati svake sriede u vlastitih prostorijah. Početak svaki put u 8½ sati. Članovi mogu upeljati i goste, ako im pribave od plesnoga odbora ulaznicu.

Veliki koncert „Slovanskega pevskega društva" izpao je prošle subote u svakom pogledu vrlo krasno. Tim je dielomično nagradjen trud sl. odbora i gg. pjevača, osobito pako neutrudljivoga pjevovodje g. Srečka Bartela, komu čestitamo u prvom redu najsrdačnije na toli sjajnom uspjehu.

Sastav porotne listine za okružni sud u Rovinju. Jedan ovdješnji lažiliberalni list donio je ovih dana viest iz Rovinja, da se imade sastaviti pred okružnim sudom u Rovinju glavna listina porotnika za god. 1899.

U dotičnom odboru, da će zasjedati osim službenih osoba i tri gradjana iz Rovinja, od kojih da se očekuje, da neće dozvoliti, da dodju u listinu osobe, koje nezastupaju porez i prosvjetu (čitaj: Hrvati).

U istom listu čitali smo par dana kasnije, da bijaše ta lista sastavljena i da se Talijani nemaju šta tužiti, jer da se je kod sastava poštovalo *porez, inteligencu, prosvjetu i talijansko narodnostno pravo*, s drugimi riečmi, da su iz glavne liste izključeni Hrvati, i da će i u buduće Hrvatom suditi pred rovinjskom porotom sami Talijani. Ovo dajemo do znanja putem naših zastupnika gospodinu ministru pravosudja.

Glavnu skupštinu. Odbor podružnice sv. Cirila i Metoda u Ciritežu pozivlje članove na godišnju skupštinu, koja će se obdržavati u nedelju dne 11. pros. o. g. na 4 sata poslie podne u prostorijah g. Ivana Čeha na željezničkoj postaji u Roču sa sliedećim dnevnim redom: 1) Pozdrav predsjednika. 2.) Izvješće tajnika. 3.) Izvješće blagajnika. 4.) Izbor novog odbora. 5.) Možebitni predlozi. Odbor.

Odbor za podignuće crkve na Sušaku. Na poziv poznatoga hrvatskoga rodoljuba i veletrgca na Rieci g. Gjure Ružića sastali se na Sušaku vidjeniji tamošnji rodoljubi i sastavili odbor, komu je zadaća, da pribavi sve potrobito za gradnju toli nuždne katoličke crkve na Sušaku. Tamošnji rodoljub g. M. Kalić podario je potrebito zemljište. Na čelu odbora nalazi se g. Gj. Ružić. Bilo sretno!

Mjesto občinskoga liečnika u Plominu razpisano je do 15. decembra. Plaća iznaša for. 800 i for. 200 za voz. Molitelj mora poznati talijanski jezik — i eventuelno koje jugoslavensko narečje!

Plominci! Vaši poglavari nepitaju od budućeg Vašeg liečnika niti toliko, da Vas bude mogao razumiti!

Razpis natječaja. Na zemaljskom zavodu u Poreču razpisan je natječaj za istarske mladiće, koji se žele podučiti u gospodarstvu. Moraju imati bar 16 godina, moraju znati čitati i pisati; valja da su seljački sinovi. Molbe treba poslati do 15. decembra t. g.

Kaštelir. 22. novembra 1898. Za počastjenja Krastića darovaše još i sliedeći iz Kaštelira Depolo 80 nvč. Ružić Jakov 50 nvč. A. Kramar pok. Mateta 25 nvč. Iz Markovca Jakov Černeka 5 nvč. Iz sv. Vitala veleč. gg.: Iupe-upravitelj Marek 1 for., Grunt 50 nvč., Cotelj 50 nvč., N. N. 1 for. Iz Opatije: g. Priskić 3 for. Iz Tinjana: Iv. Defar 50 nvč. Ant Moferdin pok. Marka (Kringa) 50 nvč., Šime Pauletić (Kringa) 10 nvč. Iz Kopra: B. J. K. 3 for. 10 nvč. Iz Graca: Naši punenáde mladići na sveučilištu: N. N. 50 nvč. A. Franki 50 nvč., Ant. Grgurina 1 for. Rud. Mandić 1 for., Em. Peršić 1 for., Prav. Pertot 50 nvč., Jos. Stanger 1 for., Strcaj Gjuro 1 for. Stan. Trnovec 1 for., Gjuro Črvar 1 for. Veleč. Ot. Fr. Dubrović Padova 10 fran. Uime obdarovanega kličemo svima: Bog vam naplatio!

Odlikovanja pojedinih osoba u Istri morali smo izpustiti za budući broj radi nestašice prostora.

Nove banknote. „Narodni Listy" javljaju o novim banknotama, da će one biti svjetlo-ružičaste. Na njima rade najodličniji umjetnici. One se iz vana reprezentiraju vrlo krasno, a i ostalim je zahtjevima podpuno udovoljeno. Vriednost biti će naznačena u pojedinom zemaljskom jeziku na donjem djelu, i to najprije češki, zatim poljski, talijanski, slovenski, hrvatski, rumunjski i napokon cirilicom rusinski i srbski. O konkretnim ustanovama sporazumjele su se već prije tri godine ugarska vlada i austro-ugarska banka.

Poziv na predplatu. Naš obljubljeni i mukotrpni hrvatski otačbenik i pisac g. Ivan Jemeršić, župnik u Grubišnom polju, priposlao nam je vrlo krasno sastavljen poziv na predplatu (koga radi premalog prostora ne možemo u cielosti ssobćiti) njegovog najnovijeg djela, prievoda prekrasne knjige profesora dr. V. V. Tomka pod naslovom: *„Povjest kraljevine češke"*. Tuj nam pruža priliku, da upoznamo podpuno poviest bratskog nam naroda češkoga i ujedno, da pomognemo vrlom otačbeniku, da sakupi bar toliko, kako bi mogao izplatit dug u koj ga survaše — te tako dati pod tisak divno svoje (zaplienjeno) djelo pod naslovom „Hrvatski narod".

Ovo djelo od 30 štampanih araka u velikoj osmini stoji 2 for., dočim će „Hrvatski narod" sa 37 štampanih araka stojati 1 for. 35 ncv., a možda i jeftinije, a osjegurano je od zapliene. Podupirajte braćo, koji i *kako* možete (makar si od usta otrgnuli) plemeniti i požrtvovni rad g. Jemeršića. — Prijave na oba djela šalju se na gosp. Iv. Nep. Jemeršića na Grubišnom polju.

Književna obznana. Ponutkovali me prijatelji, da povežem u jedan snop opise lanjskog mog putovanja do Beča, Budim-Pešte i Zagreba, te ovogodišnje preko sve ravne zemlje Italije. Pa neka baš bude, kad prijatelji žele! Da knjiga izidje opsežnijom, uz putovanja pridodati ću i druge svoje glavnije sastavke u prozi, što su izišli u raznim hrvatskim novinama.

Ko želi naručiti moju knjigu neka piše „Narodnoj Tiskari" u Spljetu, kojoj sam povjerio tiskanje i raspačanje. Ciena je knjigi 55 novčića, a izići će ona na svjetlost, ako Bog dade zdravlje, po mladom ljetu godine 1899. *Juraj Kapić.*

Listnica uredničtva.

Gosp. Ivčević — Ovdje. Na Vašu otjeku javljamo Vam, da smo primili ono zasjedno Vaše pisamce, ali znajte, da Vam niesmo ovaj put nasjeli. Izaberite si Vi drugi put radje talijanske listove za onako glupe i zlobne šale, jer mi niesmo ludo ribice, a da bismo pošli na udicu tako nespretnog ribara.

Gosp. y+y+x. Ono valja da pošaljete preporučeno. Živili!

Gosp. Z. Z. u Z. Pisma sa dopisom neprimismo; nepouzdajte se u tamošnji pošt. ured. Što pišete nama, valja da preporučite. Zdravo!

Poslovni broj: N. I 845/98

Dražbeni izrok!

Od strane c. kr. kotarskog suda u Voloskom te usljed predloga za dobrovoljnu prodaju učinjenog sa strane Marije ž-ne Mihe Kotucs rodj. Labaj u Matuljih kbr. 76 daje se na obće znanje, da će se na 7 i 14. jenara 1899. od 9. sati pred podne do 12. sati o podne obdržavati kod doli označenog suda — u sobi br. 2. — dražba, kuće br. 76, parcela Edfz. 199, tvoreća II. gr. tielo te prostora okolo iste kuće, zemljišna. parcela 1827/3, I og gr. tiela uložka br. 230 za Matulje, kao što to sve proizlazi iz gruntovnog izvadka u spisima, a uknjižene na ime Marije žene Mihota Kotucs.

Najmanja ponuda — iznosi for. 8000

Svaki će nudioc morat položiti 10% jamčevine na svotu od for. 8000.

Dražbeni uvjeti te izvadak zemljišnika mogu se razgledati kod dolje naznačenog suda kroz uredskih sate u sobi br. 2.

C. kr. kotarski sud Volosko.

odio I. dne 29. novembra 1898.

Javna zahvala.

U teškoj žalosti prigodom smrti mile i nezaboravne zaručnice odnosno kćerke i sestre

CILKE ŠIROLA

bilo nam je što usmeno što pismeno izkazano toliko iskrene sućuti, da nedospjevamo u ovoj velikoj tuzi svakom se napose zahvaliti za to se putem javnosti svim skupa iz dna srca zahvaljujemo. Naročito nam se je zahvaliti prijateljem, koji su odar mile pokojnice ukrasili cviećem vienćima. Nadalje naša iskrena hvala veleč. svećenstvu, ob kapucinom, častnim milosrdnim sestram, rodbini, prijateljem i znancem, koji su u velikom broju sjartne ostanke nezaboravne nam pokojnice do hladnog groba sproveli i zadušnicah prisustvovali.

Od srca jim hvala od Boga plaća!

Pehljin 3. dec. 1898. Raztužena obitelj **Širola.**

Mihotići, 3. dec. 1898. **D. Spinčić,** zaručnik.

Javna zahvala.

Podpisana zahvaljuje se najskrenije velečenom gosp. *J. Martinisu*, liečniku u Trstu, koji je izvanrednom vještinom i požrtvovnosti sve mogućno učinio, da mi posve povrati vid, što ga bijaše nakon duge bolesti očiju skoro posve izgubila.

U Podgradu 4. decembra 1898. **Marija Maurić.**

Kod moje tvrdke

Schivitz & Comp. u Trstu

imade strojeva svake vrsti potrebnih k istim. Sisaljka i štrcaljka svake vrsti. Cievih iz kovina, kaučuka i platna. Mjedenih i broncenih ventila, pipa itd. Orudja za obrt i gospodarstvo. Sve iz prvih domaćih te inozemskih tvornica. Novo posuđe Emeri i štrcaljke proti peronospori iz svoje radionice i mnogih. **Jamčim za dobrotu svih izradaja. Ciene hižne.**

Veliko skladište u ulici Zonta br. 5.

M. Živic, inžinir.

Izradjujem također nacrte novih tvornica, mlina, vodovoda, cesta itd. Moja tvrdka preuzimlje i izvedbu tih radnja.

FILJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V srebru papirjih za *N* napoleonih za 1-dnevni odkaz 2% 30-dnevni odkaz 2½%
" " 3-mesečni " 2½%
" " 6- " " 2½%
" " 12- " " 3%

Za pisma katera se morajo trjčlati v sedanji bankovcih avstr. velj. stopijat nova, v obrestne takse v krepost s dnem 19. oktobra, 23. oktobra in odnosno 15. novembra t. l. po dotičnih obstavah.

Okrožni oddel.

V srebru papirjih 2% za vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Bilo, Lvov, Trepavo, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Biljitz, Gablonz, Gradec, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Sisak in Solnograd, brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostnih, dirž. kakor tudi unovčenje kuponov proti odbitku 1% provizije.

Lakaso vsch vrst pod najmanjšimi pogoji.

Predujmi

na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Krediti na dokumente v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih.

Kreditna pisma za katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. po pogodbi.

Za blagajna izplačanje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem curzu.

Trst, 15. oktobra 1898.

Listnica uprave.

Mr. Androvo Slavić — Pretoria B. O. Box 859 South Afrika. Za god. 1898 ide, nama 8 for. 60 nvč. eventualno za god. 1898 i 1899, ukupno 7 for. 20 nvč. Živio Andro!

Gosp. Bäbuder M. od Antuna — Umag. Pošta vratila 2 brojà označena sa „Rifiutato". Molimo nbavieat, jeli po Vašoj volji i Vašim znanjem.

Nadalje uplatili su za „Našu Slogu" p. n. gg.: P. N. Berseč for. 8.—, S. J. Krkan 9.50, L. G. Drugué 2.—, Citaonica Delnice 1.10, Citaonica Osiek donji grad 1.25, Čit. Kraplna 1.25, Čitaonica Gospić 1.25, Citaonica Brinj 1.50. (Slidi).

Kesarska radionica.

P. n. velečastnom svećenstvu i ostalom občinstvu častim se do znanja staviti, da sam voljan uz najpovoljnije uvjete poduzeti svakovrstnu gradnju oltara, svetohranilišta, krstionika, balaustrada i škropilnica, kao također grobnicah i grobnih spomenika iz krasnog crveno - bjelog mandolatnog mramora iz mojega vlastitoga kamenoloma. Izradjujem u mojoj radionici svaku sličnu radnju iz talijanskog kararskog, veronezkog te i svakog drugog mramora. Za točnu izradbu i najbolji materijal stekao sam do danas dobar glas i povjerenje P. N. gospode naručitelja. Za dobrohotne naručbe se najtoplije preporučujem.

Baška (otok Krk) 8/XI. 1898.

Mate Jurinović
kiesarski majstor.

Blag. gospodine

Gabr. Piccoli,

ljekar

pri angelu

dvorski dobavljač Nj. svet. pape Lava XIII.

u Ljubljani, Dunajska cesta.

Breze u dol. Štajerskoj 14. nov. 1898.

Vaše blagorodje!

Pošto smo se već više puta uvjerčočili, da je ta Vaša tinktura za želudac, koju je već rabila moja obitelj sa najboljim uspjehom, u istinu najbolje sredstvo proti želudčanim i mnogim drugim bolestnim, iskreno Vam se zahvaljujem. Zahvalan sam također gnomu gospodinu, koji me je na tu tinkturu upozorio.

Ovo potvrdjujem time, da Vam izrčem najsrdačnije zahvalu ujem, čitave moje obitelji, te Vas uljudno molim, da mi pošaljete opet jednu škatulju tinkture za želudac sa 12 staklenčića, te jednu tinkt. Gliceriti Crema.

Sa počitanjem

Tomaž Debek.

Pošaljite mi poštanskim pouzetjem na ozdo napisani naslov 24 staklenčića izvrstne „želudačne esence", koja se rabi sa najboljim uspjehom.

Josip Černko, župnik.
Vuhred — Štajersko.

Pošaljite mi poštanskim pouzetjem 12 staklenka Vaše želudačne tinkture. Naš gosp. župnik Brlec preporuča svakomu bolniku toplo, te skoro svaki, koji ju rabi, izjavlja se pohvalno.

Sa poštovanjem

Ivana Vidas
pri Sv. Martin-u, p. Sv. Nedelja, kod Labina u Istri.

Naručbe šalje se krčtom pošte; poštarčki plaćaju p. n. naručitelji. H.

THE GRESHAM

Englesko osjeguravajuće društvo na život u Londonu.

Aktiva društva do 31. decembra 1897.	Kruna 159.997.579 —
Godišnja uplata premija i interesa do 31. dec. 1897	28.823.375 —
Izplaćeno na osjeguranja i interese od postanka društ. (1848).	343.860.067 —
U godini 1897. izdano 7468 polica za glavnicu od	67.331.351.91

Prospekti, cijenici i u obće sve druge informacije šalju se badava, ko god pismeno zapita od dolje imenovanog zastupstva, koje dopisuje u svijem jezicima.

Glavno zastupstvo v Trstu

Via del Teatro, N. 1, Tergestee, Scala IV.

(Traže se vrlo dobri agenti i zastupnici.)

U lekarni E. TOMAJA naslednik

ZAGREB
ulica br. 12

A. VINGER

ZAGREB
ulica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće proknjani, i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rhenmatizmu, kalanju i trganju u kostih, okočenosti ili grčevu u tlah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju švakovrstnimi bazbah. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liči kašalj, prehlada ili katar u prsih, pluća, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofulomosti, podbuhlosti, djetinjoj krživljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava tegnja ili mučnina, tjera napuhnost i vjetre, odklanja se bol u tlieci želudačne grčeve, žutica, grozmica ili zimnica, zazivanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu ili koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. - Ciena flašici s napuhkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski kch, kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave; kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, koji postaju zmji i jeći. — Ciena jednom otroku 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, okočenosti i oteklini poslie težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80 nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfriškavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose — 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zadjevini. — Škatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo — Ciena 50 nvč.

Dr. a Spitzera pomast za lice proti suncanim plegam, madežem, raznim plegam ili dekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost, bjelinu i čistoću obraza i ruku. — Ciena vrčcu s lončiću 1 for. — K tome spada još korakosov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice. najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje proti zapeklini, navali krvi u glavi i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatulji 70 nč.

Puder Eglantine. Najbolje sredstvo ka poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi zaćastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i tutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice, sastavljen je od najfinih tvari a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sebi preugodan miris. — Flašica 80 nvč.

Otrov ili čemer za stenice ili kimake. — Flašica 60 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti grozmici ili zimnici. — Male Bočice 90 nvč.

Polibromov sirup po dr. a Mikeli Solaka liči uvjek pokoj, glavobolju, trzanje, steriju, zadnju, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudčanom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da stečle kose pucrne; fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje, vrstke za čišćenje zubi, flastire za zube, od koji zubi pobolje

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. Tko naruči za pet forinta vrednosti, plaćam sam poštarina.

Tiskara Dolenc u Trstu.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mahnić

Broj 46. U Trstu 15. decembra 1898. Godina XXIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripošlane se ... tiskaju po običnom ... pogovoru. Isto tako je ... Novci se šalju poštarinom ... pretplatnici (zaseoni ... administraciju, Via Stef... najbližu poštu ...

Reklamacije ... nedolje ... neka to javi odpravničtvu u ... nan pismu, za koje ne ... poštarine, ako se ... Reklamacije.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na ... arku. Izuzam 14. julija, 15. ... ta, 8. septembra i 3. novembra.

Dopisi se nevraćaju ako se ... netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji: ... for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Far ... noto br. 14.

Slogom raste malo stvari, a nesloga ... Nar. pos.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
u Ljubljani.

ODGOVOR

gospodina ministra predsjednika grofa Taaffe na upit zastupnika *Spinčića, Dra Laginje* i drugova u pogledu porabe jezika.

Zastupnici Spinčić, Dr. Laginja i drugovi upravili su u sjednici zastupničke kuće 18. oktobra t. g. na me interpelaciju, u kojoj se pritužuju, da se je u zadnje doba izdala občenita objava namjestničtva u Trstu na sve, takodjer izključivo od Slovenaca odnosno Hrvata obitavane občine u Istri, u talijanskom jeziku.

Častim se na to odgovoriti sliedeće:

Gradjevni odjel namjestničtva u Trstu sastavio je dražbene objave za davanje šute za državne ceste u godinah 1899. do 1901., i držao se je pri tom, što se tiče jezika, objava i tiskovina, običaja prvanjih godina.

Po tom običaju objavio je razpis dražbe u službenom listu „*Osservatore triestino*" (koga nitko nečita! Op. Ur.) od 3. oktobra t. g., i to u njemačkom, talijanskom, slovenskom i hrvatskom jeziku; naprotiv tomu bile su objavo odredjene za prilepljenje (Avviso d'asta), kojim bijaše priložen občenit pregled i uzorak ponude u istinu — usljed pomute (al se često pomute! Op. Ur.) — samo u talijanskom jeziku.

Ja sam već odlukom 29. septembra t. g. br. 6682 M. N., povodom već prije sa strane gospode interpelanta na me upravljenih odnosnih upita uputio namjestnika, da odredi shodno, da se u buduće u istinu predusretne svakoj temeljitoj pritužbi obzirom na porabu hrvatskoga odnosno slovenskoga jezika u službenom občenju, i da se naročito *svakako* drži čvrsto načela, po kojem imadu oblasti občiti sa notorno hrvatskimi strankami i občinami u hrvatskom ili slovenskom jeziku.

Od malo sam naredio svojom odlukom od 5. novembra t. g. br. 8372 M. N., da se imadu najtočnije izvršivati moje uputo izdane na upravne oblasti u jezikovnom pogledu.

Pošto je namjestnik od onda izdao u tom smislu potrebite upute, i pošto je očekivati, da se s toga slučaji kakav je onaj, navedeni od gospode interpelanta, neće već dogoditi, neimam povoda, da usljed navedenoga slučaja dadem kakvu dalnju posebnu odredbu. (Dobro! sa strane desnice.)

Gimnazija u Pazinu.

U zadnjem smo broju naglasili na ovom mjestu govoreć o državnom proračunu za god. 1899., da je za nas Slavene najvažniji proračun ministarstva bogoštovja i nastave, jer zahtjeva ministar veće svote za ustrojenje višjih i srednjih škola za Slavene, a medju timi i za novu gimnaziju u Pazinu sa hrvatskim naukovnim jezikom.

Talijanske novine Primorja u obće a napose one Istre i Trsta grakнule su u jedan glas na prvu viest o toj nakani ministra bogoštovja. Njima se pridružile zidovske i liberalne novine Graca, Bečа i Praga. Na to se je oglasio zemaljski odbor u Poreču i napokon odbor talijanskoga političkoga družtva za Istru.

Zemaljski odbor za Istru odposlao je ministru predsjedniku u tom poslu sliedeću brzojavku:

„Pod najbolnijim utiskom radi neočekivane viesti o ustrojenju hrvatske gimnazije u Pazinu, gradu čisto talijanskom, prosvietljeno pučanstvo pokrajine prihvaća tu viest najživlim prezirom a podpisani prosvjeduje najodlučnije zahtevajuć obustavu te mjere, koja izazivlje ozbiljnu i zakonitu agitaciju."

Predsjedničtvo talijanskoga političkoga družtva za Istru odposlalo je povodom gornje viesti na ministra predsjednika spomenicu, u kojoj osniva svoj prosvjed proti ustrojenju hrvatske gimnazije u Pazinu na sliedećih glavnijih točkah: Ono kaže, da pučanstvo Istre nečuti potrebu ustrojenja hrvatske gimnazije u Pazinu; da je na srednjih školah u Istri neznatan broj slavenskih djaka; uzprkos tomu, što se daje djakom iz Kranjske svakojake podpore i štipendije. Taj neznatan broj slavenskih djaka neopravdava nikako ustrojenje hrvatske gimnazije, koja da nebi bila klasična škola, već škola politike, tudjih agitacija, te novo ognjište narodnostne mržnje u Istri. Nova talijanska koncesija slavenskim agitatorom jest nova nepravda na štetu Talijana. Njom hoće cesarska vlada, da pomogne Slavene u njihovom nastojanju oko uništenja talijanstva Istre, koja nosi na sebi bijeg, koji pokazuje kroz hiljade godina na njezinu povjest i narodnostni značaj.

Ove neprestane, nepravedne i neopravdane povriede talijanskih prava nemože se inače smatrati van kao izazivanja svih onih, koji se ponosom nazivlju Talijani. U ovom slučaju to izazivanje jest tim veće, pošto se kani oživotvoriti hrvatsku gimnaziju u čisto talijanskom gradu. Kad bi vladi na srcu ležao mirni razvoj svih sila pokrajine, tad bi ona bila shvatila i izbjegla uvriedu tim, da podigne zasnovanu gimnaziju u slavenskom kraju, primjerice u Kastvu. Ona bi bila nadalje shvatila kako svakom novom koncesijom Slavenom pomnožava zahtjeve tudjih agitatora i kako podžiže narodnostnu mržnju, radi koje nije moguće, da složno živu razna plemena pokrajine. Da cesarska vlada predpostavlja narodnostnim borbam, koje raztvaraju monarhiju, mir, ona bi razumjela, da u Istri nije moguće doći inače do mira nego ako se izruči nadvladu talijanskomu jeziku, koj je domaći, savršeniji od drugih, kojim govore i kojim se u obće služe svi — i isti Slaveni.

Nezadovoljstvo Talijana, — kažu nadalje u svojoj spomenici — ponarasti će ovom novom koncesijom, te izazvati će takav odpor, da mu je težko predvidjeti posljedice. Talijana je malo, oni su slabi i sami, nu cesarska vlada morala bi znati, da su oni u nedalekoj prošlosti znali tako odlučno braniti svoja prava, da su tim prisilili istu vladu, da odustane od svojih obiestnih nakana. Nova uvriedа izazvati će obćenitи prezir a proti uvriedi posvjedovati će svi oni, koji nemogu podnašati, da se tlači bez razloga talijanstvo Istre.

U prvom redu pozvano je, da prosvjeduje talijansko političko družtvo, čigova je dužnost braniti narodna prava Talijana Istre. Radi toga obraća se predsjedničtvo istoga na Vašu preuzvišenost zahtjevajuć silno, da vlada odustane od svoje nakane, te da briše odnosnu svotu u državnom proračunu, iz obzira na pravo, na mir i red.

Eto, tako glase u glavnom oba prosvjeda talijanske gospode Istre proti osnutju hrvatske gimnazije u Pazinu.

Koji iz jednoga toli iz drugoga prosvjeda proizlazi jasno, da se naši narodni protivnici u Istri pripravljaju na odlučan boj proti zakonu i pravici, proti našim prosvjetnim težnjam i proti poštenomu nastojanju cesarske vlade, da već jednom zadovolji bar dielomice davnoj želji većine pučanstva Istre. (Konac sliedi.)

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 14. decembra 1898.

Carevinsko vieće imalo bi sutra ili u petak završiti svoje djelovanje prije božićnih blagdana. Ono će se sastati negdje okolo polovice jenara budućе godine. Nagodbeni odbor carevinskoga vieća držati će i nadalje svoje sjednice dok nerieši predložene mu osnove o trgovačkom i carinskom ugovoru sa Ugarskom.

U poljskom klubu započela je u nedjelju razprava o političkom položaju u Austriji. Klubski predsjednik Javorski naglasio je u svom nagovoru, da je nuždno pretresti obćeniti položaj u monarhiji pošto je stanje u obih polah vrlo zamršeno.

Ovih dana boravio je češki namjestnik grof Coudenhove u Beču, te se je doznalo, da će biti sazvan češki sabor za dne 28. t. m. na kratko saborovanje t. j. da razpravi zemaljski proračun. Viest, da će biti sazvani pod konac ove godine svi zemaljski sabori, do sada se neobistinjuje.

Madjarski ministar predsjednik Banffy bio je ovih dana kod kralja na audienci. Službene madjarske novine tvrde, da je kralj ministra vrlo milostivo primio i da je ministrov položaj prama gore učvršćen. U madjarskom saboru odreklo se predsjedničtvo

PODLISTAK.

Tko pjeva, zlo ne misli.

(Dalje).

Raznarodjen tako narod gubi svoj jezik i pjevanje, al gubi i bude razbrečenjen od zadaće njemu od iskona podieljene. Postane uništicom u radionici naravi, al za to dat će Bogu težak račun. Postane parasitom na tudjem tjelu, kano gljiva na hrastu. Sve do sada rečeno svedimo u jedno: Hrvatski narod mora se čvrsto držati svoga jezika hrvatskoga i pjevanja narodnoga, da postane koristan čimbenik u razvoju ljudskog družtva, koji razvoj pozvan je i Hrvat da pospješuje. Da to budemo, moramo napredovati u prosvjeti; prosvjetni pako napredak ne može da bude bez jedinstva svih sila, svih faktora, što sačinjavaju naš narod, do čega opet ne može se doći bez duševne i političke jedinstvenosti i slobode. — Sloboda duha potrebna nam je u radu za napredak i prosvjetu ništa manje koliko uzduha za život tjelesni. Sloboda duha privadja stalno k slobodi i neodvisnosti izvanjskoj tjelesnoj i družtvenoj. Uzaludan ti je napor okoslobode izvanjske, političke, bez slobode unutarnje.

Narod neki može biti duševno napredan i sviestan a ječi u političkih okovih, nò on je kano takav silan i moćan, radin i razborit i k tomu duhom jedinstven, pa zastalno mora mu sinuti i politička neodvisnost. — Sloboda duha očituje se biranim, liepim govorom, jezikom i skladnim pjevanjem. Čovjek slobodna duha je ugladjen i napredan, pa svoju plemenitost odaje plemenitim jezikom, uzvišenom pjesmom i savršenim pjevanjem. Hrvati! Svoj napredni duh odjevajte odabranim hrvatskim jezikom i pjevanjem.

Kad smo ovako letimice opravdali potrebu čisto hrvatskog jezika i pjevanja za nas Hrvate, predjimo na drugu točku, kako naime da unapredimo hrvatsko pjevanje medju našim narodom.

II.

Već iz dosad rečenoga sliedi, da za liepo i skladno pjevanje hoće se duševnoga bogatstva, naime naobrazbe i slobodnoga duha. Bez ovoga dvoga težko se nadati trajnu i uspješnu napredku u pjevanju. Nu pošto se za takvo pjevanje hoće poletna duha, koji jedino je povlastica slobodna duha u slobodnom tjelu u dobrih socijalnih odnošajih, moramo sav svoj trud ulagati i u to, da naš rod oslobodimo iz sužanjstva, ubožtine. Nek se reče, što se hoće, ja sam osvjedočen, da biedan i siromašan narod ne mari za pjevanje, pa u obće ni za koji viši duševni napredak. To je naravno: valja da tjelo branimo od boli i smrti, a duša je besmrtna. Čovjek od postanka svieta veći dio skrbi uložio je na obranu i obskrbu svoga tjela, a najmanje na vlastitu svoju naobrazbu. To će dotle trajati, dok ne bude ljudski rod postavljen u takove okolnosti, da mu nebude potrebno izcrpsti sve svoje moći, duševne i tjelesne, na svoje uzdržavanje. Narod je vikao i će vikati u danih nesreće i oskudice: Hljeba, hljeba gospodaru! Briga, i skrb o hljeb tare naš istarski puk većma nego žitelje drugih sretnijih zemalja. Istarski Hrvat nosi jošterju srcu i duši svojoj mnoge jade i goleme nesrede svega hrvatskoga naroda. Ako i ne zna on u glavi svojoj za nesretno socijalno stanje svega naroda svog, al to znade i nosi u krvi svojoj, gdje mu usadjeno stoje napisana sva trpljenja, sve patnje, sva progonstva, sva pregaranja, sve obmame i varanja, što je gledao i sve obmame i varanja, što je gledao i doživio hrvatski mučenički rod od prvog dana pojavljenja u novoj domovini. O tomu se lahko osvjedočiš slušajuć hrvatskog seljaka iz Dalmacije, Slavonije, Istre i drugih naših zemalja. Slušaj, slušaj samo „bugarenje" istarskoga Hrvata... Grobni su to i turobni glasovi, paraju ti dušu, omrtvuju srce. Poslušni der Hrvata ostalih zemalja: pjevanje zavlačito, tugaljivo, mrtveno. Ne češ li u tome pjevanju upoznati zajedničko bolno stanje srdaca svih Hrvata? Nećeš li u pjevanju prostenarodnom razabrati žice, koje jednako bolno zveče? Ne češ li bolne uzkliknuti slušajuć pjevanje našeg kmeta: Narode moj, mnogo si vidio, mnogo pretrpio, kako li si mi živ ostao!

Nije s toga čuditi se primitivnom pjevanju kao što je „bugarenje" našeg čovjeka; jer žalostno sreće suze roni i radja pjevanje plaču se približuće. Nu „bugarenje" stalo izumirati medj narodom prostim, te stao „pivati". A to „pivanje" obstoji već dugo vrieme u slevernoj i iztočnoj Istri. Današnji naraštaj tamo ne pamti već „bugarenja" i ne zna „bugariti", akopren sam osvjedočen, da se i u onih stranah bugarilo. Al u srednjoj i južnoj Istri jedva u najnovije doba se zapustilo to pjevanje il nepjevanje. Ja se tomu radujem. Radujem se sbog toga, što „pivanje" (kanat) je približniji liepom i umjetničkom pjevanju od bugarenja. Svakako i ono je daleko od toga. Znati bo moramo, da Istra veoma oskudjeva na napjevima, koji daleko zaostaju motivima i brojem iza onih, što je naš narod pozna u „Trojednici". Žalim pako osim spomenuta i s toga, što „pisme" i „kanti" jesu većkrat bez misli i sa malo čustva.

Dalje sliedi.)

svoje časti usljed nemira i radi postupanja vladine stranke. Vlada je sabor odgodila, jer nije mogla napred radi obstrukcije, koju je opozicija žestoko vodila.

Za hrvatski sabor obavio se dne 10. t. mj. u Pisarovini jedan naknadni izbor. Izabran bijaše vladin kandidat pošto bijaše opoziciji rečeno, da njezin kandidat prof. Pasarić, koji se nalazi u zatvoru radi štamparskih prekršaja, ne može biti biran. Združena opozicija stavila je usljed toga u saboru prešni predlog, da sabor odmah razpravi taj najnoviji nezakoniti čin izbornih organa. Saborska većina zabacila je prešnost zakliučiv, da se povjeri izborne spise odnosnomu odboru, koji će imati o tom izboru sabor izvjestiti za osam dana.

Ruski veliki knez Nikola kani do mala posjetiti Carigrad. Taj posjet zadaje turskim oblastim neinalo brige, jer zahtjeva ruski poslanik u Carigradu, da se imadu velikomu knezu izkazati sve one počasti, koje izkazaše nedavno njemačkomu caru u Carigradu.

U njemačkom saboru izjavio je ministar Bülow, da se iztočno pitanje nalazi na putu mirnoga razvitka. Glede izgona austrijskih podanika iz Njemačke kazao je ministar, da se njemački medjunarodni odnošaji nemogu uzdrmati usljed izgona austrijanaca, pošto je to čin njemačkoga suvereniteta, u koji da vlada neda nikomu dirati. Obzirom na viest, da je trojni savez uzdrman, reče, da trojni savez teži za uzdržanjem reda, što je na korist svim narodom Europe a moć Njemačke da počiva na oštrici mača.

Dopisi.

Iz Nerezina početkom decembra 1898. (Dolazak namjestnika, posjet u školah.) Dne 18. novembra na večer prosuo se glas po mjestu, da će sjutra doći u naše mjesto u službenom pohodu g. namjestnik Goëss. Taj nas je glas očinuo kao grom iz vedra neba; namjestnik dolazi, a kome se to javilo, kome li išta ogiasilo? Zaista to smješno izgleda; nu ne niti najmanje za onoga, koji iole poznaje naše žalostne okolnosti, u kojima se mi nalazimo. Nije baš izpravno ono, što prije rekosmo, da za dolazak nije nitko znao; znali su za to „popardilski" kaporioni i naši glavari, pa se na vrat na nos spremali, da im stvar što ljepše i sjajnije izpade, ali reć bi, da njihove pripreme slabo su uspjele, jer ostadoše s njima nasamareni. Oni su to sve potajno radili i spremali, a o dolazku namjestnikovu nikome ni „a"! E, znate li zašto to mučanje? Za to, jer se bojali, da nebi Hrvati dosjetili se jadu pa pošli pred njega, i tu mu izkazali tužno stanje, u kojem se nalazimo. Nu medjutim se obistinilo: tko pod drugim jamu kopa, sam se u nju zakopa! — A sad na samu stvar.

Sjutradan prije osam sati u jutro iskrca se na obali g. namjestnik Goëss; nu pošto bijaše javljeno, da će doći oko osam, a možda ćak i kasnije, to se zato još nije nitko starao; ali učiv naš ancijan Šule, da se ladja, kojom je imao doći namjestnik iz Osora, približuje, potrča brzo do obale i baš u sgodan čas dodje, a kratko iza toga dodje i naš kapelan O. f. S. Radunić. Namjestnik se iskrca. Naš kapelan mu nazove dobro došlicu u hrvatskom jeziku, a namjestnik mu odgovori *talijanski*, jer kaže, da hrvatski ne umije. Tu se zaustavio kratko vrieme, pregledavajući lukobran, koji će se doskoro dogotoviti. Namjestnika pratio je njegov tajnik grof Pozzi a s njime bio došao i ravnatelj financa g. Zimmermann. Pošto se bijaše zabavio namjestnik kratko vrieme u pregledanju luke, krenu od tuda k crkvi, praćen od Šula, Salate i našeg kapelana, te njekoličak mješćana. Putem ga osorski diplomata — onako nepristrano kako to on znade — o našim odnošajima obavještivao. U razgovoru upita ga na mjestnik koliko djece polazi hrvatsku školu. Salata *mu* odgovori na to: 50 . . . (bum!) +...16. Kad ga namjestnik upita, da li pohadja koje dieše hrvatsko talijansku školu, ostade kao zabezeknut. Ne čudimo se ni najmanje, što se naš diplomata našao u neprilici na taj upit, jer ako je htjeo na onaj upit po duši i savjesti da obavjesti o tome, to je morao priznati, da sva djeca, što ju pomadjaju u istinu i niesu ništa drugo nego li Hrvati; a u kućama i ne govore nego izključivo hrvatski ixim dvojice trojice, ali ti nisu naši mješćani, već se dotepli amo, što no reć: tribuhom za kruhom! Ali uzalud, s lažima naši „patres patriae" žele uspjeti u svojim protunarodnim ciljevima! Za to je i naš diplomata na ono pitanje premučao, jer kad bi bio istinu rekao, tad čemu kumstvo i pobratimstvo s g. Zuechom i Šulom?

Pošto se kratko vrieme zaustavio namjestnik u crkvi, otidje, da pohodi i razvidi naše škole: hrvatsku i talijansku. Sad je odlučni čas nastupio; sad demo doskora vidjeti, tko je vjera, tko li je nevjera! Stupio najprije u hrvatsku školu, dočim su djeca talijanske škole prvog razreda kao miševi stajali na stubama, a to zato, jer nema mjesta, te ista soba služi objma. Najprije naloži učitelju, da čitaju, a pošto su njekoličina čitala; poče ih sam namjestnik pitati *talijanski*: „come ti ciami tu?" Nu premda je više od njih zadao to pitanje, to mu *ni cigli ne odgovori*, a izmedju tih nalazio se *jedan*, koji je dvije godine polazio talijansku školu. Još se nešto s učiteljem razgovarao, ali ti, moj brajne, ne znam kazati što, jer su oni „popardilski" miševi žamorili, pa ne mogoh razabrati. Zatim ostavi školu hrvatsku i otidje da razvidi talijansku školu. Tu isto naloži učitelju, da djeca čitaju, a Negri — svojim promicavim duhom — zovnu dva *šestnajst godišnja učenika njegove* pučke učionice: Iliju — koji na javnoj dražbi kupuje bez novaca divane i I. Rukonića. Prije toga bijaše pozvao neku inostranu djevojčicu, koja se nalazi kod njega; no namjestnik namah opazi, da to nije mješćanka, te njoj reče neka sjedne! Da se sam g. namjestnik osvjedoči da li su i zbilja ta djeca, djeca talijanskih roditelja i da ne govore inače nego talijanski, — kako mu to diplomata unapred ponosno rekao — reče, da se dignu na noge svi oni, koj *kod kuće* govore talijanski, a koji hrvatski, neka ostanu sjedeć. Pa nu čuda, kome se nečudih, a kako ne, ta mislio sam: aha, sad im je nadošao čas, da se pokažu, da su zbilja „il sangue puro", ali se u tome prevarih, jer mjesto svih, digoše se samo *desetorica*, a svi drugi ostadeše sjedeći, posvjedočujući time, da im je jezik materinski hrvatski. Živjela djećija nevinost! (Konac sliedi).

Iz Buzeta pišu nam 6. t. mj.: I ova je občina proslavila pedesetgodišnjicu vladanja Njegova Veličanstva onako, kako njoj je njezino siromaštvo dopuštalo.

Občinsko glavarstvo, da ovjekoveči uspomenu toga dana, ustanovilo je u sjednici 29. oktobra t. g. štipendij od for. 100 za djake srednjih i viših škola pod istimi uvjeti, pod kojimi je pred deset godina prigodom slavja četerdesetgodišnjice vladanja Njegova Veličanstva ustanovilo jednak štipendij od for. 100. Osim toga je obdarilo hrvatsku školu u Buzetu krasnom zastavom od biela damaska sa zlatnimi resami i sa slikom Majke Božje na jednoj, a slikom sv. Vjekoslava na drugoj strani. Suviše je istu školu upisalo medju utemeljiteljne članove pedagogijskog družtva u Zagrebu.

Na poziv občinskog glavarstva jesu občinari. mjesto potroška za razsvjetu, dali obilatih prinosa za siromahe, tako da se je na dan 2. t. mj. liepa svota medju iste podielila.

Ako puk, usljed toga, nije dao odušku svojemu veselju i svojoj vjernosti vanjskim slavjem i sjajem, a ono je u nevidjenoj do sada množini potekao u župne crkve, da zahvali Bogu na toj riedkoj sreći i da se vrućе pomoli za Njeg. Vel. Svetkovao je ovaj dan kao blagdan prve vrsti. Tim je najbolje odgovorio Njegovoj želji!

U gradu Buzetu sakupilo se iza službe božje preko tri stotine školske djece sa svojimi voditelji u hrvatsku školu. Tuj je mn. č. g. župnik dekan uz asistenciju dvojice kapelana i u prisutnosti občinskog odbora blagoslovio zastavu od občine podarenu, te onda protumačio značaj iste. Iza njega je ravnatelj g. Bačić liepo i bistro opisao život cara i kralja. Na njegove se rieči mnoge orosiše oči. Zatim je g. načelnik podielio djeci spomen-medalje.

U večer se prijatelji sakupiše jedni ovdje, drugi ondje, da zaključe tihu proslavu. Naši su tom prilikom i u Buzetu i u Šterpedu, i u Sv. Martinu i u Sv. Ivanu skupili prinosa za „Družbu sv. Cirila i Metoda.

U gradu Buzeta se u čitaonici tamburalo, u gabinetta gudilo u gusle, a u jednoj krčmi muziciralo i nije bilo ni najmanjega nemira. Pred 10-12 godina to ne bi bilo moguće! Nadamo se, da to neće biti zadnji slučaj. Mi mo napadamo, niti ne otimljemo drugim što je njihovo. Želimo mir i biti ćemo prijatelji onim, koji nas u miru puste živiti.

Franina i Turina

Fr. Talijanske novini pišu, da su svi Pazinci — od prvega do zadnjega — proti latinskom školan.

Jur. Su, Kamuši, Mraki i Koštantini, ki imaju pune konobi vina, puni kasuni žita i turkinje i puni žepi beči.

Fr. A drugi?

Jur. Dragi ti, pravi Pazinci komaš čekaju, da bi prišli školani i profesori, zač bi laglje živeli, kako i jedan put, kad su tamo već bile latinske škole.

Različite viesti.

Poziv na predplatu. Koncem ovoga mjeseca ističe većini naših čitatelja predplata za tekuću godinu. Ove naše vierne čitatelje pozivljemo ovim, da izvole na vrieme obnoviti predplatu za god. 1899. One pako, koji nam duguju za ovu godinu ili još više, pozivljemo ponovno, da učine bar sada koncem godine svoju dužnost, da uzmognemo svoje knjige urediti i svojim dužnostim zadovoljiti.

Pozivljemo konačno i one, koji nam duguju za ovu ili iz prošlih godina za oglase, da naše račune čim prije podmire. Sve skupa napokom pozivljemo, da kod svake novčane pošiljke naznačiti izvole za što i za koga novac šalju, da nenastanu suviše pometnje.

„*Naša Sloga*" stoji na godinu za imućnije for. 5 a za siromašnije for. 2.; na pol godine polovica gornjih ciena. Novac neka se šalje poštanskom doznačnicom — što je najcienije na podpisanu upravu.

U Trstu, 15. decembra 1898.

Uprava „*Naše Sloge*".

† Antun Šćulac uje više medju živima! Statno iznenaditi će vas te početne rieči, ali žalostna je to istina, jer v. g. Antun Šćulac, župnik u Novakih izdahnuo je svoju blagu dušu na 6. ovog mjeseca. Nu ne samo vas iznenaditi će ova viest nego i svu našu Istru, koja gubi valjanog i čestitog svećenika i borioca za jadu istarski narod. Cutio se Hrvatom i to pokazivao i to ne samo rieču nego i djelom. Njegovo je srce više puta bolovalo i žalovalo kad bi opazio kako se nepravedno i nepošteno postupa sa našim narodom u Istri. Da se je naš čestiti Ante brinuo za duševno i tjelesno dobro hrvatskoga puka Istre, svjedoče nam i ove rieči, koje naDjelomo njegovom rukom napisane: „Nebogi kmet, nema nikoga, koji bi za njega „skrbio; je kažem pa da ima, i što je više „ljudi, koji bi rada nam pomodi samo ako „im pomožemo doći do onog mjesta, gdje „se može pomodi; ovi su naši zastupnici, „koji nas ne pitaju ni zlata ni srebra, „samo traže od nas glas, povjerenje. Izdajica je onaj, koji brani neprijatelja, apusti „na ciedilu brata svoga. Izdajica je i onaj, „koji mirnim okom gleda brata svoga, „kada nanj neprijatelj navaljuje."

Ali nije on znao samo tako pisati, nego i raditi, a plaća mu za to bila s protivne strane, da su ga naši neprijatelji Talijani smućeni zamrzili. Nu ou zato nije mario, jer je sjeguran bio, da pošteno i pravedno radi, te da je pravom stazom udario.

Ante Šćulac rodio se 10. siečnja god. 1860 u Žminju, od seljačkih roditelja, te svršio bogoslovne nauke u Gorici; za svećenika redjen bi 27. ožujka 1885. Kao svećenik služio je u raznih mjestih Istre, ka u Portolah, Moćenicah, Gračišću, Krbunah, dok nije godine 1890 dobio župu Novaki, gdje je napokon završio svoje dane u najljepšoj dobi svog života, kad bi bio mogao najviše koristiti svom potištenom i tlačenom narodu.

O jadna Istro, gdje eto opeta gubiš izvrstna sina, za kojim plaču mnogobrojni rodjaci, sav puk njegove župe i svi Hrvati Istre. Počivao u miru čestiti Antune!

† Cilka Širola. Dne 1. t. mj. zadesila je rodoljubnu i poštenu obitelj g. Antuna Širole, posjednika na Pehljinu kod Rieke neutješiva obiteljska nesreća: u najljepšoj mladjahnoj dobi pokosila mu nemila smrt njegovu najmladju kćerku Cilku.

Još skoro pred pol godine, t. j. malo prije nego što se je imala vjenčati sa zaručnikom g. D. Spinčić iz Mihotićih, izgledala je ko ruža, puna djevojačkog zanosa, milote i dobrote, kad na jednom zače poboljevati, dok napokon ne nsue u Gospodinu providjena svetotajstvi za umirajuće dne 1. t. m.

Pogreb, koji se je obavio dne 3. t. mj. bio je veličanstven. Dohrlilo je k istomu množtvo naroda iz bližnjih i dalnjih krajeva, sila prijatelja i znanaca obitelji Širole, koji sprovedoše uz glazbu milu pokojnicu do hladna groba. Pokopaše ju na riečkom groblju u obiteljsku raku.

Za njom gorko žali ne samo bližnja i dalnja rodbina, košto i zaručnik, već svatko, koji je poznavao onu milu i dobru dušu, koju je providnost božja pozvala k sebi tako rano.

Rodbini i zaručniku našu najdublju sućut a ti Cilko moli se pred prestoljem Svevišnjega za svoje neutješne roditelje, braću i zaručnika i za sav hrvatski narod iz kojeg si nikla i kojemu si bila dobra kćerka.

Lahka ti bila zemljica!

Promakmut na čast doktora. Iz Graca pišu nam, da je bio ovih dana na tamošnjem sveučilištu promakmut na čast doktora svenkupnog liečničtva čestiti Hrvat g. Dr. Davor Lukanović iz Sušaka. Čestitamo!

Talijanski kandidat za istarski sabor. Talijanske novine Istre javljaju, da je talijansko političko družtvo proglasilo kandidatom na zastupničko mjesto izpražnjeno smrću g. N. Venier a Piranu g. Dr *Almeriga Ventrellu*, odvjetnika tamo. Taj da će znati riečju i činom braniti talijanska zakonita narodnostna prava. Što bi se htjelo više od njega?

Proslava kraljevog jubileja u Vodicah. Danah i Jelovici na buzetskom krasu. Od tamo piše nam prijatelj, da bijaše dne 2. t. mj. župna crkva u Vodicah puna pobožna puka, koji je pohitio u hram božji, da se pomoli za svoga cara i kralja. Po sv. misi pjevalo se „*Tebe Boga hvalimo*" i napokon *carevku*.

Na večer istoga dne sastali se prvaci puka u krčmi poznatoga rodoljuba i trgovca g. *M. Sankovića* u Danah, da u veselom družtvu proslave kraljev jubilej. Prvi nazdravi Njeg. Velič. župnik veleč. g. *Dožan* a za njim protumači prisutnim g *Sanković* kako potječu naši vladari iz Švicarske, iz one zemlje, gdje je Taljan nedavno umorio našu kraljicu. Pjevalo se stoječ po dva puta carevku. Nakon deklamacije „*O izdajici*" g. *Dacovina Sankovića*, zapjevaše svi složno krasnu našu „*Liepa naša domovino*". Tom prigodom sabra veselo družtvo for. 5.50 za družbu sv. Cirila i Metoda.

Naknadno doznajemo, da su Danci dne 1. decembra palili kres na gori „*Palina*" a Vodičani na gori „*Glavičurka*". Istodobno streljali su iz mužara i pušaka.

Previšnja odlikovanja. Prigodom petdesetgodišnjice vladanja Njeg. c. i kr. apostolskoga Veličanstva cara i kralja *Franca Josipa I.* bijaše odlikovano množtvo crkvenih, vojničkih i svietovnih dostojanstvenika, viših i nižih činovnika, zastupnika, veleobrtnika, trgovaca, načelnika, posjednika itd. čitave monarhije. I u našem Primorju odlikovan je razmjerno liep broj osoba. Nas zanima to odlikovanje u koliko se tiče naše Istre, ali u obće glede Primorja može se reći, da sva ta odlikovanja odgovaraju posve sadašnjem vladajućem sistemu.

U Trstu dobio je najviše odlikovanje bivši c. k. namjestnik g. *Rinaldini* postavši barunom. Iza njega dobili su najviša odlikovanja 4 Žida, zatim nekoliko činovnika, trgovaca itd. niže redove.

Od Slovenaca pokrajine Trsta sa okolicom nebijaše nitko odlikovan. Od strane Hrvato-Slovenaca bijahu odlikovani u Istri: g. Dr. *Andre Stanger*, načelnik u Voloskom, g. *Antun Nežić*, župnik u Če-

plća, koji dobiše viteški križ Franc Josipova reda; nadalje g. *Blaž Glavina* župnik u kaznioni u Kopru, g. *Vinko Zamlić* župnik u Voloskom, g. *Gašpar Kastelic* načelnik u Materiji dobiše zlatni križ za krunom za zasluge, g. *Ivan Bunc*, učitelj na pripravnici u Kastvu dobio je zlatni križ za zasluge, g. *Josip Ora* stražar u kaznioni u Kopru dobio je srebrni križ za zasluge. *Od Talijana* dobili su: g. Dr. *Mati Campitelli* zemaljski kapetan u Poreču konturski križ; presvj. g. *Ivan Dr. Flapp* biskup u Poreču red željezne krune II. razreda. Gg. *Lj. Dr. Rizzi*, načelnik u Puli, g. *Rossetti Scander*, c. k. kot. poglavar u Puli, g. *Io. Vidulich* načelnik u Lošinju, g. *Petar Pitton*, župnik u Vodnjanu — svi ovi viteški križ reda Fran Josipova; Nadalje g. *Carlo Frank* u Puli, *Fr. Mujezan* župnik u Izoli, g. *Josip Rocco* u Puli, g. *Ant. Purga* u Krku; g. *R. Stuparich* u Velom Lošinju zlatni križ sa krunom za zasluge. G. *Io. Millock* iz Lazareta, g. *Elvira Pedrini* u Puli, g. *Nikola Prodomo* u Puli, g. *Ig. Tvolis* u Fazani i g. *S. Vascotti* u Kopru zlatni križ za zasluge. Srebrni križ sa krunom za zasluge dobili su gg. *Cioli* i *Gorian* u Kopru, a srebrni križ za zasluge g. *Albertini* u Rovinju.

I tako je u svemu u Istri odlikovanih *74*—25 osoba. Od tih odpadaju *185 000* Hrvata i Slovenaca, njih *6*, a na *118.000* Talijana *18* ili *19* odlikovanih osoba.

Nove spletke oprtaljskih talijanaša. Iz Oprtlja piše nam prijatelj, da su tamošnji talijanaški kolovođe izmislili novu spletku pošto neimaju nade, da bi mogli kod budućih občinskih izbora hrvatsku stranku poiseditи. Oni su sada odlučili, da će dieliti občinu t. j. da će od Oprtlja odieliti Topolovac i Gradin. Za tu paklensku osnovu već su predobili svoje prodanice u Topolovcu i u Gradinu.

Mi opozorujemo naše tamošnje prijatelje, da budno bdiju i da podučavaju puk, da nebi se dao zavesti i da nebi pošao Talijanom na led. Ako bi se koji od naših mitom, radi kakve osvete ili koristiljublja dao zavesti od Talijana, valja ga na vrieme podučiti i na pravi put svesti, a nebude li hotio raditi na korist svoga naroda, valja s njim jednom za uviek obračunati.

Porotna razprava proti glasovitomu Carlu Martinolich-u, bivšemu uredniku zloglasnoga puljskoga Oslića, započela je u Rovinju 13. t. mj. Obtuženoga brani odvjetnik Forlani iz Spljeta; ostećenu stranku zastupa odvjetnik Laginja. Sudu predsjeda savjetnik Tartaglia a državno odvjetničtvo zastupa Dr. Zencovich.

Kako nam prijatelji iz Pule i Rovinja javljaju govore *Carlettovi* prijatelji javno, da su stalni, da će ga porota riešiti, uzprkos tomu, što je ogromnu svotu novca po obtužnici pronevjerio.

Hajka na gimnaziju u Pazinu. Talijani Primorja pripravljaju pravu hajku na zasnovanu gimnaziju u Pazinu. U tom njim prednjače dakako Talijani Istre. Javno u novinah pozivlju svoje gradove il občine na odpor proti odredbam viade. Oni se pri tom hvale, da su vladu potukli prigodom dvojezičnih tabela, pak da će ju i sada ako budu složni. I hoće ako nebude vlada znala ili htjela braniti zakon i svoju vlast.

Mikulaševa večer, koju je priredio prošle nedjelje naš „Sokol“ svojim članovom i prijateljem, izpala je u svakom pogledu krasno. Občinstva bijaše, mnogo ugodne zabave i srdačna smieha na pretek. Zahvalni smo slav. odboru našega „Sokola“ za tu ugodnu zabavu.

Veliki koncert „Kola“. Upozorujemo još jednom naše občinstvo na veliki koncert, što ga priredjuje ovdašnje mlado pjevačko društvo „*Kolo*“ u nedjelju na večer u kazalištu „Politeama Rossetti“. Nastupiti će za prvi put tamburaški zbor, sastojeći od 60 osoba.

Iz Boča 13. decembra 1898. U sjednici zastupničke kuće od danas osam dana predložio je gospodin financijalni ministar *Dr. Kaizl proračun za godinu 1899.* Vi ste o njem već u posliednjem broju govorili. Pripominjam samo, da su zastupnici dobili većinu proračuna tiskanu u svezcih, al da još nisu dobili nit svezka za nutarnje poslove, nit za nastavu, nit za željeznice. A tu baš sadržani su znameniti predmeti. Dakako, da neima nit govora o tom, da bi proračun bio razpravljen; dapače sad se je već svaku nadu i na to izgubilo, da bi privremeni proračun za pol godine bio razpravljen i prihvaćen. Vladi nede ostati drugo, nego da taj privremeni proračun kao i trgovačku carinarsku pogodbu na temelju §. 14. državnih osnovi. U tu svrhu bit će carevinsko vieće *odročeno* do u novu godinu već moda četvrtak ili petak. Odmah iza Božića obdržavati će njeki zemaljski sabori po njekoliko sjednica.

U sjednici od četvrtka odgovorio je gospodin ministar-predsjednik na interpelacija zastupnika *Spinčića*, *Laginje* i drugova *glede porabe jezika* sa strane c. kr. oblasti sa hrvatskimi i slovenskimi obćinami i ostalimi strankami. (Taj odgovor donašamo posebice na drugom mjesto. O njem ćemo gdje posebice i govoriti. Za danas dajemo ga na prosto na znanje i ravnanje svim Hrvatom i Slovencem Istre i Primorja bez razlike. Op. Ured.)

U istoj sjednici je *Dr. Gregorčič* i drugovi postavlio na gospodina ministra-predsjednika odnalju interpelaciju podpisanu sa množinom podpisa radi nečuvena postupka c. kr. policajnih i političkih oblasti dne 2. decembra napram Slovencem u Gorici. Tamo se je slavila petdesetgodišnjica Njeg. Vel. u novom *školskom domu*. Uz careske zastave bilo je i narodnih, slovenskih. Usried svečanosti i usried občinstva i školske djece došli su organi redarstva c. k. oblasti, skinuli slovenske zastave i tako raztepli svečanost. Tako postupaju primorske c. k. oblasti pod grofom Goëssom sa Slovenci samo da zadovolje Talijanom.

Već u istoj sjednici počela je razprava zakonske osnove o uredjenju plaća državnih sluga. Ta razprava se je danas nastavila. Počela je jedva dvie ure pošto je sjednica trajala. Prije razprave naime čitala su se razne interpelacije i razni predlozi pojedinih zastupnika. Zatim su ministar nutarnjih posala, ministar željeznica i ministar financija čitali odgovore na razne interpelacije. A onda postavili su njeki zastupnici oporbe predloge, da se otvori razprava o odgovorih ministara na razne interpelacije. Kod toga su predlagali, i predlozi bili su poduprti, da se glasuje imenice. To je dakako komadić obstrukcije, koju bi njeki Niemci radi, al koja još do sada njekako neide. Rado bi al njim se neće. Neodlučnost vlada na svih stranah zastupničkih kao i na strani vlade. A ta neodlučnost vlada i radi ovostranih odnošaja, i radi onih u drugoj polovici monarhije. Klimavo je sve. Uvidja se potrebu velikih promjena u cieloj monarhiji i pojedinih djelovih, a opet nebi se rado preveć dirati u obstojeće državopravne odnošaje. Većih i potrebitih pak promjena nemože se uz današnje državopravne odnošaje, uz dualizam, provesti.

Danas je i večernja sjednica, u kojoj će se razpravljati zakonska osnova o mjestnih željeznicah, i baš za to, da se ta osnova već prije Božića razpraviti može.

Odročena glavna skupština. Iz Roča pišu nam 13. t. mj.: Buduć da se zaradi nepredvidjenih zapriekа nije mogla obdržavati glavna skupština podružnice sv. Cirila i Metoda u Ciriteh dne 11. o. mj., bit će na istom mjestu u nedelju dne 18. t. mj. na 5 sati poslje podne glavna skupština sa istim dnevnim redom, na koju odbor sve članove podružnice uljudno pozivlje.

Iz puljske okolice mjeseca decembra 1898. Glasalo se o glasovitom *Carlu Martinolichu*, da ga njegovi oštećenici žele imati pred Ljubljanskom, a ne pred Rovinjskom porotom. Mi se ne veselimo njegovoj nesreći. Čita se u nekoj maloj školskoj knjižici, da je neki prosjak molio velikaša za milostinju, pak da ga je ovaj grdimi riečmi i kamenom od svojih vratah odtjerao. Siromah da je kamen digno te ga uvjek u svojem žepu nosio. Nu dogodi se, da je taj velikaš počinio veliko nedjelo, radi kojega bi tada odsudjen gradom jahati na *oslića*, i to licem okrenut napram *oslićevu* repu. Pri takvu jahanju smio je svatko nanj kamenjem se nabacivati. Videći ga prosjak, nehtjede onoga kamena nanj baciti. Tako isto i mi se nećelimo osvetiti Martinolichu, jer je on bio žrtva lukavih svojih pobratimah.

Čekamo, hoće li ovi sakupiti kakvu svotica, da se barem unesrećenim po njemu sirotam nešto nadoknadi i povrati. Više su dakako oni krivi nego li on, što nas je sramotio u svojem listu, te i dobro nam škodio. Svojim očima smo vidjeli, kako je predprošle godine onaj brbljavi puljski odvjetnik na konju dojahao u naše selo, da odvrati nekoga uništavca izpraviti jur tiskane laži. Svojim ušima smo čuli, nalazeći se u njegovoj Martinolićevoj tiskarni, radi izpravka, gdje mu se je rekle, da nas neka nesasluša, našto je on do tada za nas nečuvenu izrekao: *Io non mi degno di parlare con tale gente*“.

Iz Voloskoga piše nam 12. t. mj.: Kako skoro svuda širom ove prostrane carevine, tako se i u ovoj obćini dostojno proslavila velika svečanost petdesetgodišnjice slavnog vladanja našeg ljubljenog cesara i kralja Frana Josipa I. Na sjednici obćinskog zastupstva obdržavanoj dne 2. dec. zaključilo se, da se ovjekovječi uspomena na taj svečani dan, da se ustroje dvije štipendije po 100 for.; jedna za porezna obćinu Opatija a druga za poreznu obćinu Volosko, te će obadvije nositi ime *„jubilejske štipendije“* a podieliti će se vriednim djakom srednjih i viših školah iz obćine Volosko-Opatija. Na istoj sjednici se takodjer zaključilo, da se imadu obćinski zastupnici na svečani dan, 2. decembra, sastati na izvanrednu svečanu sjednicu zastupstva.

U predvečer svečanog dneva zaplivalo je gospodsko Volosko i bajna Opatija u moru svjetla. Svaka kuća u Volosko-Opatiji razsvjetlila je svaki i najmanji prozorčić. Na sam svečani dan svanulo je Volosko i Opatija u svečanom ruhu. Sve kuće bijahu okrašene mnogobrojnimi zastavami. Već u 7 sati u jutro prošla je lječilištna glazba svirajuć kroz Volosko i Opatiju. U 9½ sati u jutro sakupilo se obćinsko zastupstvo u ukrasenoj obćinskoj dvorani na svečanu obćinsku sjednicu. Gospodin načelnik dr. *Stanger* spomenu u zanosnom govoru vrline, koje rese našega vladara i znamenitost toga svečanoga dneva. Zastupstvo je onda jednoglasno zaključilo odposlati brzojavnu čestitku Nj. Veličanstva uz izraz nepokolebive vjernosti napram svjetloj kruni. U 10 sati bijaše svečana služba božja u našoj župnoj crkvi, kojoj prisustvovahu: Njegova Visost nadvojvoda August Josip sa uzvišenom suprugom i sve oblasti kao i veliki broj pučanstva.

Na ljepi dan pogostila je obćinsko zastupstvo sve siromahe ove obćine.

Tako se ovaj dan proslavio skromno ali dostojno i prama želji ljubljenog vladara.

Iz Tinjana pišu nam 6. t. m. I ovdje smo, g. uredniče, po naših skromnih silah proslavili riedku svečanost petdesetgodišnjice vladanja našega vitežkoga cara i kralja Frana Josipa I.

Osim crkvene svečanosti imali smo ovdje i javnu proslavu. Naš velezaslužni načelnik g. Defar držao je javno na trgu u prisutnosti svečenstva, učiteljstva, škol. djece, oružničtva i mnoštva puka vrlo krasan govor, u kojem nam je obširno i temeljito razložio život i djelovanje prejasnoga vladara tečajem zadnjih 50 godina. Govor taj, krasno izrečen, učinio je na sve prisutne dubok utisak, te će se ga bez dvojbe svatko sjećati još dugo i dugo.

Osobito je ganutljivo djelovao zaključak toga govora, kad je g. načelnik pozivao sve prisutne, predstojnike crkve, škole, vojnike, oružnike, djecu i puk, da si duboko usade u srdca spomen na ovaj veliki dan, te da svi složno dignu ruke, i mole pomoć i blagoslov sa neba na cara i kralja i sav Njegov sjajni dom.

Da vam prostor lista dopušta zamolili bismo Vas, da cieli taj govor donesete, al ovako odustajemo od te želje jer znademo, da ste uviek u neprilici za prostor.

Nakon te javne svečanosti sliedilo je razdieljenje spomen medalja, naime onim, koji imadu na to pravo.

Mjesto obćinskoga blagajnika za popuniti je kod jedne većih obćina u Istri. Plaća je godišnjih 720 forinti sa izgledom na povećanje i stalno namještenje za slučaj dokazane sposobnosti.

Zahtjeva se podpuno znanje u rukovodjanju svih blagajničkih posala, neporočno ponašanje uz polag kaucije od forinti 500. — u gotovom ali vriednostnih papirih.

Prednost onim, koji su službovali ili službuju kao obćinski blagajnici. Pobliže obavjesti mogu se dobiti kod uredničtva našega lista.

Glavnu godišnju skupštinu obdržavati će čitalačko družtvo *„Zora“* u Opatiji u svojim prostorijama dne 18. decembra 1898. u 5 sati poslije podne sa sliedećim dnevnim rědom: I. Pozdrav presjednika. II. Čitanje zapisnika posljednje glavne skupštine. III. Izvješće blagajnika. IV. Kako da se proslavi desetgodišnjica obstanka čitaonice. V. Možebitni predlozi. VI. Izbor odbora za godinu 1899.

Opatija, dne 7. decembra 1898.

Odbor.

Velika gimnazija na Sušaku. Na hrvatskoj velikoj gimnaziji na Sušaku bilo je prošle godine u svemu 385 učenika dočim se ih je upisalo početkom ove školske godine u svemo 423. U I. i II. razredu otvorene su paralelke.

Ovogodišnja zima. Dr. Falb proriče, da će ovogodišnja zima biti ovakva: prosinac: prva polovica suha, temperatura izpod normalne; u drugoj polovici raste temperatura, snieg. Siečanj: Obilat snieg iz početka s dubokom, kasnije rastućom temperaturom. Veljača: prva polovica vrlo hladna, za tim rapidno temperatura raste; oko 10. pojavljuje se sjeverno svjetlo. Ožujak: s početka vrlo hladno, prema koncu toplo, snieg.

Filoksera pojavila se u poreznoj obćini Sovinjaku mjestu obćine Buzet. Politička je oblast zabranila izvoz trsova i drugoga iz te obćine. Usljed toga se puk redovnice prijavlja za nabavu amerikanskih loza, a i potreba je, ako hoće, da spasi najveće vrelo debitka.

Izkaz

prinosa za ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru tekom mjeseca novembra tek. god. 1898.

Pri veselom stolu gosp. Ant. Sterka u Varljenih dne 8 istog mj. sabralo se	f.	10.90
Br. J. K. u Kopru pripošlje svoje mjesečne prinose po 1 krunu za mjesece maj—decembar tek. god.	f.	4.—
Gosp. Franc Anaković župnik u Privlaci prinos za mj. studeni	f.	1.—
Gdična Lina Jenko – Podgrad: a) tarokisti i tarokistinje nov. 97. b.) Tihomil Jenko od fotografija — novč. 84 u sve	f.	1.81
Gosp. Julij Miran, učitelj u Sv. Mateju svoj mj. prinos za studeni	f.	1.—
Gos. Svetozar G. Ličul, učitelj u Draguću sabranih redovitimi prinosi kroz četiri godine medju Hrvati, djacima na učiteljištu u Kopru	f.	53.—
Uprava „Narodnih novina“ u Zagrebu doprinešenih od obć. glavarstva u Bešetari — for. 20 — a od profesorskoga zbora g. grad. gimnazije u Zagrebu for. 15.50 u sve	f.	35.50
Dr. Ojakar Rybar odvj. u Trstu na ime Uprave „Naše Sloge“	f.	28.75
Gosp. pop Frane Volarić, dušobrižnik u Čunskom na Lošinju primljene za blagoslov kuće druž. „Armonia“ u Čunskom	f.	2.—
Sakupilo se na skupnoj večeri novoizabranog obćinskog zastupstva u Voloskom i Opatiji na dan izbora načelnika i obćinskih savjetnika dne 17. istog mjeseca	f.	24.80
Gosp. Ante Volarić — Rieka — sabranih u kući gosp. Ivića Bakarčića u Dragi medju nekolicinom poštenih Autonoma i Hrvata iz Rieke	f.	16.—
Gosp. Dr R. Lenac, odvj. na Rieci sakupljenih na Martinskoj večeri u prijateljskom družtvancu na predlog gosp. Emanuela Bakarčića	f.	5.—
Gosp. Dragutin Jorković, trgovac u Voloskom sabranih u krčmi kod Labinjana pri proslavi vjenčanja gdč. Zorke Stanger i gosp. Gjure Corazza	f.	2.55
Gosp. Dr. Konrad Janežić odvj. u Voloskom svoj mj. prinos za studeni	f.	1.—
Gosp. Hrvoj Istranić svoj mj. prinos za studeni	f.	1.—
Gosp. Josip Mandić — Pazin podarenih: a.) dva Rovinježa f. 2. — b.) Radi pušenja smotke na groblju u Borutu f. 1. – u sve	f.	3.—
Gdja Luce Lovrić blagajnica ženske podružnice u Baški članarinu za god. 1898 u iznosu od	f.	5.70
Gosp. Zorko Klun, kapelan u Hrašći sabranih u družtvu Istrana i dvojset Kranjaca	f.	5.—
Gosp. M. Mandić Trst mjesečne prinose	f.	5.—

Br. 490

Razpis

službe ravnajućega učitelja IIga reda na jednorazrednoj mješovitoj pučkoj učioni u Gračišću sa hrvatskim i talijanskim nastavnim jezikom i plaćom ustanovljenom pokrajinskim zakonom od 14. decembra 1888. broj I iz godine 1889.

Natjecatelji, od kojih se takodjer zahtjeva usposobljenje za naknadno poučavanje u vjeronauku podnesti imadu ovamo propisanim putem svoje molbe do konca jenara 1899.

C, kr. kotarsko školsko vieće

Pazin, dne 11. decembra 1898.

Predsjednik

ŠORLI m. p.

Poslovni broj: N. I 845/98

1

Dražbeni izrok!

Od strane c. kr. kotarskog suda u Voloskom te usljed predloga za dobrovoljnu prodaju učinjenog sa strane Marije žene Mihe Kotucs rodj. Labaj u Matuljih kbr. 76 daje se na obće znanje, **da će na 7 i 14 jenara 1899. od 9 sati** pred podne do 12 sati o podne održavati kod d li označenog suda — u sobi br. 2 — dražba, kuće br. 76, parcela Edfz. 199. tvoreća II.gr tielo te prostora okolo iste kuće zemljišna parcela 1327/3, Log gr. tiela uložka br. 390 za Matulje, kao što to sve proizlazi iz gruntovnog izvadka u spisima, a ukujižene na ime Marije žene Mihota Kotucs.

Najmanja ponuda — iznosi for. 8000 — Svaki će nudioc morat položiti 10% jamčevine na svotu od for. 8000.—

Dražbeni uvjeti te izvadak zemljišnika mogu se razgledati kod dolje naznačenog suda kroz uredske sate u sobi br. 2.

C. kr. kotarski sud Volosko.

odio I. dne 29. novembra 1898.

Listnica uprave.

Nadalje uplatili su za „Naš Sloga" p. u. gg.: U. I. Borut 8.—, for. R. F. Zamet 8.—, Bralno društvo sv. Ivan 12.—, P. I. Rakotolo 2.85, „Kime", Krk (oglas) 1.60, B. S. Trst 1.—, A. T. Poreč 1.—, Citaonica Jelša 5.—, S. F. Cerovlje 7.50, G. o. Poreč 8.—, K. Stj. Pula 8.—, B. E. Podgrad 2.50, S. I. Krk 5.—, D. J. Zadar 2.—, S. P. D. Bistrica 2.50, D. M. Bilek 1.—, F. S. Gedosolo 5.—, D. B. sv. Matej 6.—, D. J. Vrbnik 5.—, P. J. Portorože (Kotor) 4.50, S. A. Karojba 1.—, I. M. Rieka 1.—, Glavarstvo općine Buzet (oglas) 5.—, P. M. Zminj 5.—, G. M. Kastav 12.—, S. I. Crez 5.—, Kot. školsko vieće Kopar 41.—, Citaonica Mali Lošinj 5.—, V. F. Kopriva 5.—, P. N. Bezneč 3.—, K. A. Lipa 2.—, R. V. Kastav 5.— (Slieduje).

Javna zahvala.

Raztužen i razveljen radi prerane smrti mog preljubljenog brata

ANTUNA ŠCULCA,

župnika u Novakih,

zahvaljujem se svim, kojigoder su nastojali umanjiti moju žalost, napose pako zahvaljujem se preč. gospodinu dekanu Ivanu Bersendi-ću svemu svećenstvu, kotarskomu poglavaru g. Ivanu Šorli-ju, narodnomu zast. g. dr. Dinku Trinajstiću, pazinskomu načelniku g. dr. Simi Kurelić-u i ostaloj gospodi, koja su sprovela ostanke milog mi pokojnika do hladnog groba.

Novaki, 9. prosinca 1898.

Martin Šćulac,
brat.

PRODAJE

dalmatinskog vina

na malo i veliko

(vlastitog proizvoda iz izvanica kod Šmiha)

Filipa Ivaniševića

U Trstu, Via Carintia 22.

Kod moje tvrdke

Schivitz & Comp. u Trstu

imade strojeva svake vrsti i potrebuca k istim. Sisaljka i štrcaljka svake vrsti. Cievih iz kovina, kaučuka i platna. Mjedenih i brončenih ventila, pipa itd. Oruđja za obrt i gospodarstvo. Sve iz prvih domaćih te inozemskih tvornica. Novo posuđje „Emeri" i štrcaljke proti peronospori iz svoje radionice i tudjih.

Jamčim za dobrotu svih izradnja.

Ciene nizke.

Veliko skladište u ulici Zonta br. 5

M. Živić, inžinir.

Izradjujem takodjer nacrte novih tvornica, mlina, vodovoda, cesta itd. Moja tvrdka preuzimlje i izvedbu tih radnja.

Njegova svetost

Papa Lav XIII.

naručio je po svojem liečniku prof. Dr. Lapponi-u gospodinu liečniku G. PICCOLI-u, u Ljubljani srdačnu zahvalu za priposlane mu staklenice

tinkture za želudac

te mu je diplomom od dne 27. novembra 1897. podielio naslov „dvorski dobavljač Njegove svetosti" sa pravom nositi u svojoj firmi uz naslov takodjer grb Njegove svetosti.

Rečeni liečnik kaošto i mnogi drugi glasoviti profesori i doktori pripisuju bolestnim Piccoli-evu želudčanu tinkturu, koja jača želudac, povećava tek, pospješava probavu i tjelesni otvor.

Narudžbe prima uz pouzetje te opravlja točno

G. Piccoli

ljekar gr. Auersperga u Ljubljani za Dunajski cesti.

Tinkturu za želudac razašilje vlastnik po 12 staklenčica za for. 1.26 av. vr., po 24 staklenčica za for. 2.40, po 36 staklenčica za for. 3.50, po 70 staklenčica za for. 6.50 (poštanski paket koji ne teži preko 5 kilogr.) po 110 za for. 10.30.

Poštarinu mora platiti sam naručitelj.

OBĆE KREDITNO DRUŽTVO

u Ljubljani, Dvorni trg br. 3.

prima te izplaćuje štedioničke uložke svaki dan; kamati 4½% polumjesečno ili 4% od dana kad se uloži do dana kad se digne.

U tekućem računu (Giro-konto) računaju se kamati od dana uložka do dana kad se novac digne po 3½%.

Rentni porez plaća samo družtvo.

Posude i kredit u svakom obliku; kamati su po 5½% i po 5% bez dalnjih troškova ili prisjevaka.

Pošta-štedioničke položnice i tumačenja daje se bezplatno u pisarni ili poštom.

Članove prima se iz naših pokrajina, valja samo sa izjavom pristupa javiti koliko se želi imati glavnih dielova po f. 100.

Službene ure od 9—12 prije podne te od 3—5 poslije podne.

THE GRESHAM

Englesko osjeguravajuće društvo na život u Londonu

Aktiva društva do 31. decembra 1897.	Kruna 159.997.579—
Godišnja uplata premija i interesa do 31. dec. 1897	„ 28.823.375—
Izplaćeno na osjeguranja i interese od postanka društ. (1848).	343.860.067—
U godini 1897. izdano 7468 polica za glavnicu od	„ 67.331.351.91

Prospekti, ciljenici i u obće sve druge informacije šalju se badava, ko god pismeno zapita od dolje imenovanog zastupstva, koje dopisuje u svijem jezicima.

Glavno zastupstvo v Trstu

Via del Teatro, N. 1, Tergesteo, Scala IV.

(Traže se svuda dobri agenti i zastupnici.)

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB, ilica br. 12

A. VINGER

ZAGREB, ilica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova, nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vrieđni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kašanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganeu, probadanju svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se liči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krživosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebenssessenz). Ovim se glasovitim sredstvom čišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u želiei želudačno grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti rane bolesti. - Ciena flašici s naputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado ždrati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, natognutim žilam, ukočenosti i otekline poslie težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrižkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 nč.

Mast proti liŝaju, krastam, perućini i osipotinam. — Jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Skatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. — Ciena 50 nvč.

Dr.a Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam, madežem, raznim pjegam ili čekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjelodu i finoću obraza i ruku. — Ciena večem lončiću 1 for. — K tome spada još boraksov sapun po 40 nvč.

Svajcerske pilulice, najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapekline, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve nečkodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariškoj izložbi zaslužnom diplomom. Dobiva se u bojah: bieloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč

Mirisna žesta za sobe kaditi nekoliko kapi šire po sobi prevugodan miris. — Flašica 30 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Stanja bočica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr.u Nikell Sutoku liečí uspješno, bolesti živaca nopokoj, glavobolju, trnanje, hysteriju, zaduhu, razne grčeve. — Ciena 1 forint 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudačnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 85 nvč.

Fine parfume, mirisave vodice; razne pomade i boje za farbanje kose, da sliede kose poerne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestice za zube, ni kojih zubi pubieljuje.

Spužve za pranjanje, kefce za zube.

Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.

Tiskara Dolene u Trstu

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Broj 47. U Trstu 22. decembra 1898. Godina XXIX.

Nepečatni se dopisi ne primaju. Reklamacije na pisma, novce itd. valjaju samo po oblicnom pismu i po pogovoru. Što tko želi da se priobći uredništvu — (nesposobne pisatelje) ne primamo) — neka piše čitko, razumno, zaokruženo, kratko, a ne dugovezno.

Komu list nedolazi na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u zapečaćenom pismu, za koje se ne plaća poštarina, tako se brzina najbolje osigurava.

„Reklamacije“ i t. d.

NAŠA SLOGA

Poučni gospodarski i politički list

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Izašao 14. julija, 18. augusta, 8. septembra i 3. novembra.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se nepošiljaju. Predplata s poštarinom stoji 3 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2·50 i 1 za pol godine. Izvan carevina više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Farneto br. 14.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru.

Gimnazija u Pazinu.

Od početka ustavnoga života u Austriji, ili bolje rekuć odkad je počeo naš narod u Istri redovito biljati svoje zastupnike u zakonodavna tjela t. j. u carevinsko vieće i u zemaljski sabor, nepretano pitaju njegovi zakoniti zastupnici cesarsku vladu, da ustroji za Hrvate i Slovence Istre bar jednu gimnaziju sa hrvatskim naukovnim jezikom. Glede mjesta bijahu oni od prvoga početka u tom složni, da se ta gimnazija ustroji u Pazinu, u srcu Istre, u gradu, koji je do nedavna imao gimnaziju, gdje postoji za to shodna zgrada, u mjestu, koje je spojeno najboljimi komunikacijami, u kojem se i danas većinom govori hrvatski, premda se je posliednjih trideset godina svemoguće od zemaljskih i cesarskih oblastih poduzelo, da se njegovo gradjanstvo posve potalijani. Pazin je najveći grad u sredini Istre; u njemu je sjelo političke oblasti; tuj se nalazi kotarski sud, porezni ured, glavarstvo prostrane občine, hrvatske i talijanske pučke škole, sjelo crkvene oblasti onoga dekanata itd. itd. Pazin bijaše kroz stoljeća glavnim gradom grofovije, središten većega diela pokrajine, a i danas je stecištem ne samo velike istoimene občine, nego dapače i čitavoga političkoga kotara.

Do godine 1890. zahtjevali su Hrvati i Slovenci Istre putem svojih zastupnika u Beču i u Poreču, pak kroz svoje občine, na skupštinah i sastancih, da se tadašnja njemačka gimnazija u Pazinu pohrvati, što bi odgovaralo više zakonu i pravici, potrebam pučanstva i davnoj želji istarskih Slavena, nego li da ostane i nadalje njemačkom u zemlji, u kojoj neima Niemaca urodjenika. Istina je doduše, da tu njemačku gimnaziju nije polazio velik broj naših djaka, ali tomu valja tražiti razloge u tom, što bijahu de tada vrlo riedke hrvatske škole u čitavom kotaru, dočim ih imade danas u svih občinah onoga kotara, dapače u nekojih po 2—3, a u samoj sjestnoj občini Pazin barem 6 javnih pučkih škola sa hrvatskim naukovnim jezikom. Ono malo naših djaka na tadašnjoj gimnaziji mučilo se sa tudjim, nepoznatim im jezikom, a u posliednje doba nastojalo se je svimi sredstvi, da se broj naših djaka što brže i što više umanji — jer se je htjelo gimnaziju u Pazinu ukinuti a da se uzmogne u Puli drugu — dakako njemačku — otvoriti. To se je je *sretno* izvelo školske god. 1889—1890. U Pazinu ukinuše *staru* njemačku gimnaziju, na kojoj bijaše bar za Hrvate i Slovence hrvatski jezik obvezanim predmetom, te otvoriše iste godine u Puli *novu* njemačku gimnaziju, izključiv posve hrv. jezik i za iste hrvatske djake.

Ukinutjem njemačke gimnazije u Pazinu nije se podpisto dokazalo, da neima prava na obstanak hrvatska gimnazija u Istri, i to u njezinom središtu, naime u gradu Pazinu.

Hrvatska gimnazija u Pazinu, koja bi se imala otvoriti već početkom budućе školske godine, služila bi ne samo Hrvatom one občine ili onoga kotara, već Hrvatom i Slovencem čitave Istre (kojih imade i po službenoj statistici skoro dva puta toliko, koliko Talijana) koji su vjerni podanici svietle krune, koji pladaju danak u krvi i novcu, i koji imadu kao takovi uživati sva državljanska prava, medju koja spada i ono, da uzabrazuju svoju djecu u školah u svojem materinskom jeziku.

Zahtjev dakle, Hrvata i Slovenaca Istre, da se ustroji hrvatska gimnazija uprave u Pazinu, temelji se na zakonu i pravu sa svih strana priznatu i na krvavoj potrebi, koju naš narod u Istri osjeća za takovim zavodom.

Bjesna borba, koju su naši narodni neprijatelji u Primorju započeli proti ustrojenju hrv. gimnazije u Pazinu, osniva se jedino na mržnji i strasti, na narodnom fanatizmu Talijana i na slaboći središnje vlade, koju je uviek pokazivala kad je imala da štiti odlično zakon, pravicu — i svoju vlast proti talijanskim vikačem u ovih naših južnih pokrajinah.

Razlozi, koje navadjaju istarski Talijani u svojih prosvjedih i spomenicah proti ustrojenju hrvatske gimnazije u gradu Pazinu, jesu koli smješni toli bezobrazni. Tko ikle pametan može im vjerovati, da većina pučanstva Istre nečuti potrebu ustrojenja hrvatske gimnazije?

Ili zar je to pametan razlog proti ustrojenju takove gimnazije, što je danas neznatan broj slavenskih djaka na tudjih gimnazijah u pokrajini, naime na talijanskoj u Kopru i na njemačkoj u Puli? Nezhaju li ti vikači, da moraju naši mladići tražiti duševnu hranu izvan svoje pokrajine upravo radi toga, jer ju doma u svojem jeziku uživati nemogu? Zar neznaju, da imade naših djaka na gimnazijah u Trstu, na Sušaku, u Senju i u Zagrebu preko dvie stotine baš radi toga, jer nemogu da uživaju u pokrajini ono, čega imadu njihovi suzemljaci Talijani obilno, a Niemci čak i preobilno? Ili zar da bi bila hrvatska gimnazija kakva koncesija Slavenom, kad imade ogromna manjina pučanstva Istre — Talijani — svoju gimnaziju, a Niemci neurodjenici svoju?

Nezadara li zahtjev istarskih Talijana na cesarsku vladu, da izruči naime *nadvladu talijanskomu jeziku nad većinom pučanstva pokrajine*, po najdrzovitoj sebičnosti i po najbrutalnijem nasilju? Tako zaista negovore muževi slobodoumni, pravedni i pošteni.

Grožnju talijanske „*Signorie*“ Istre, da će dignuti nebo i pakao proti namišljenom ustrojenju hrvatske gimnazije u Pazinu, počelo se izvadjati. U tom pogledu prednjači istarskim vikačem tršćanska čiftanjija, koja potiče i podžiže strasti u svojem novinstvu danomice — bezkažnjeno. Za njom se povadjaju talijanski ilustići Istre i Goričke. Talijanska zastupstva gradića Istre šalju prosvjede na cesarsku vladu u Beč. Sazivlju se javni sastanci, na kojih se nemilice udara na vladu i na Slavene u obće, napose na Slavene Istre. Za riečim doći će djela pošto drže, da im je u Primorju sve slobodno. S ponosom se pozivlju na svoj odpor proti vladi i na svoju poljedu u pitanju dvojezičnih tabla. Onda pjim je uspjelo, pak zašto nebi i sada? Hoće li im u istinu i sada cesarska vlada popustiti bojeći se praznih pušaka njihovih? Mi toga nevjerujemo, jer je tuj po sredi državna vlast, jer bi tim počinila vlada najveću nepravdu onim, koji nju toli žrtvovno i nesebično do sada podupiru, i napokon, jer bi tim ministarstvo grofa Thuna bez dvojbe izdalo samo sebi osmrtnicu.

Resolucija zast. Spinčića

glede željezničke pruge izmedju Herpelja i Jurdana ili Šapjana, postavljena i prihvaćena dne 14. decembra 1898.

Obzirom na to, da se sa gradnjom lokalne pruge Trst-Poreč, jako željene od velikoga diela pučanstva Istre, zadovoljnje potrebam sjevernoga i srednjega diela zapadne Istre;

obzirom na to, da obstojeća državna željeznica u Istri sloji glavno vojnim interesom i zahtjevu spojenja priestolnice sa vojnom lukom Pule;

obzirom na to, da sjeverna Istra od medja Trsta do iztočnoga diela Istre, odnosno do Rieke neima izravne sveze, koja bi njoj bila jako nuždna za njezin gospodarski razvoj;

obzirom na to, da bi se dotičnom željeznicom zadovoljilo nesamo pravim potrebam onoga pučanstva, koje do sad neima brzih prometnih sredstava za razvoj svoje djelatnosti, nego također probitkom ciele pokrajine i države;

obzirom konačno na to, da je istarski sabor od godine 1883. napried opetovano i jednoglasno zaključio, da se umoli c. k. vladu, da oživotvori željezničku svezu, kojom bi se vezao Podgradski sudbeni kotar sa Voloskim u istom političkom kotaru, poziva se c. kr. vlada:

da se sa svom žurnostju pobrine za proučavanje i operate u tehničko-ekonomičkom trgovačkom i financijalnom obziru, u svrhu, da se sa normalno-tračnom željeznicom spoji mjesto i postaju državne željeznice *Herpelje* sa mjestom i postajom južne željeznice *Šapjane* ili *Jurdani*, i tako postavi u izravnu svezu sjeverni dio Istre od medja Trsta-Goričke i Kranjske sa iztočnim dielom istarskoga poluotoka, odnosno sa Rieком.

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 21. decembra 1898.

Carevinsko vieće odročeno je jučer do iza božićnih blagdana. U zadnjoj sjednici prihvaćena je zakonska osnova za poboljšanje plaća državnim službenikom. Na koncu sjednice interpelirali su članovi talijanskoga kluba ces. vladu radi nakanjenog ustrojenja hrvatske gimnazije u Pazinu. Oni ne traže ni više ni manje nego, da se briše iz državnoga proračuna odnosnu svotu za ustrojenje rečene gimnazije i da se vlada bolje pobrine za talijanske sredje škole u Istri. Gospoda zahtjevaju dakle, da se većini pučanstva Istre nedade ništa, a manjini, koja imade i previše, da se dade jošte. Mi se čvrsto nadamo, da će se ovaj put nepravedni i nezakoniti zahtjevi talijanskih zastupnika izjaloviti.

Službeni list bečke vlade objelodanio je dne 19. t. mj. carski patent, kojim se sazivlju zemaljski sabori: galički, češki, gornjo- i dolnjo austrijski, štajerski, koruški, kranjski, moravski, slezki, gorički i tršćanski. U tom kolu neima kako se vidi sabora Istre ni Dalmacije. Zasjedanje gornjih sabora trajati će kratke t. j. dok razprave zemaljski proračun i tada će se odročiti.

Najveću važnost podaje se zasjedanju češkoga sabora. Za posljednjeg zasjedanja toga sabora prihvatila je češka većina adresu na kralja, usljed čega su izstupili Niemci. Sada bi imao stignuti na sabor kraljev odgovor, no glasa se, da do toga neće doći, jer vlada želi, da neogorča jošte više Niemaca, koji nebi stupili u sabor kad bi doznali, da je stigao kraljev odgovor na adresu.

U političkih krugovih pobudila je osobitu pozornost činjenica, da je cesar i kralj Fran Josip dne 18. t. m. na imendan ruskoga cara Nikole u ruskoj uniformi i sa ruskimi redovi na prsiju osobno došao čestitati u rusko poslaničtvo u Beču, što se do sada jošte dogodilo nije. Odatle mnogi zaključuju, da se Austro-Ugarska približava Rusiji, pošto su njezini odnošaji napram Njemačkoj ohladnieli.

U hrvatskom saboru ostavila je opozicija u subotu saborsku dvoranu i to kod razprave o privremenom produljenju nagodbe. Predsjednik bar. Rukavina izjavio je u ime združene opozicije, da ona nemože sadašnjoj vladi glasovati ni privremenog produljenja, jer da bi to značilo priznati i podupirati sadašnje nesnosno stanje u Hrvatskoj. Verifikacijonalni odbor hrvatskoga sabora sastao se prekjučer na prvu sjednicu, da razpita prosvjed proti naknadnom izboru u Pisarovini. Zaključeno je pozvati njekoje zastupnike, koji su onom izboru prisustvovali.

Ruski veliki knez Nikolaj Nikolajević stigao je u subotu u Carigrad. Turski ministar-predsjednik dočekao je velikoga kneza sa sjajnom pratnjom na parobrodarskom pristaništu, odatle povede visokog gosta u carsku palaču, gdje mu izkazaše vojničke počasti. Tu je velikoga kneza dočekao sultan sa svojim dvorom i sa ministrima. Ovim posjetom uztvrdili se još više i onako dobri odnošaji izmedju Rusije i Turske.

Dopisi.

Iz Pazinske občine. (Huka i huka talijanske proti ustrojenju hrvatske gimnazije u Pazinu.) Nije to čudo nečuveno kod nas, što čitamo u talijanskih novinah svakovrstne laži i klevete proti nam. Svaki, koji ikoliko poznade naše odnošaje, lahko će shvatiti, da se protivna nam stranka mora hvatati tako podlog oružja, kad se digne proti nam, pošto neima poštenijega, jer mi netražimo drugo, doli svoja prava. Tako biva i sada. Više i buši proti ustrojenju hrvatske gimnazije u Pazinu, htijuć na svaki način dokazati cielomu svietu, koliko je to nepravedno i nepotrebito. U kolo talijanskih navoara stupiše i druge osobe, da brane suhom laži i izmišljotinom pred čitavim svietom neko svoje umišljeno pravo.

Koli novine, toli zastupnici stranke oslanjaju se na sliedeće glavne točke:

I. Da je Paz n-grad, kako oni vele, „*prettamente italiano*“, te da bi zato ustrojenje rečene gimnazije nanieloo veliku uvriedu samom gradu.

II. Da gimnazija neće imati dostatnoga broja djaka.

III. Da bi bila hrvatska gimnazija u Pazinu svim istarskim Talijanom velika uvriedа, radi koje se niti nemože predvidjati sve gorke posliedice.

Ajdmo, da vidimo, koliko je u tom istine!

Prva je točka posve neistinita. Može li se bo nazvati onaj grad čisto talijanskim, u kojem sami ondješnji Talijani zovu njekoja mjesta u gradu staro-drevnim hrvatskim imenom, kao *što* je na pr. *mala pristava, vela pristava, vrtiške* itd. ?? Jeli onaj grad „*prettamente italiano*“, u kojem ima dvie tredine gradjana hrvatske krvi i hrvatskoga imena?? Ako se vi, gospodo, svojim staroga ijanstvom dičita, to vas o sramoćuju imena pazinskih gradjanskih obit-lji kao što su: Mrak, Grzetić, Andrijanić, Ujčić, Perčić, Gabrijelčić, Kukanić, Glavić, Ivančić, Bakarčić, Godina, Ladavac, Načinović, Dobrila, Grbac, Arić, Uršić, Poldrugovac, Antonić, Matejčić, Stranić, Smiljović, Ferenčić, Amuložić, Peteh, Vranjac, Matić, Stupar, Brežan, Drndić, Mogorović, Grubiša, Puhar, Jedrejčić, Ivić

Sošan, Lovrić, Margetić, Lupetina, Dragovina, Kaligarić, Dorčić, Orbanić, Stepčić, Znidarić i sijaset drugih (tako da se talijanska imena lahko utope u moru hrvatskih) — ako se takovim talijanstvom dičite, onda ste gotovo propali! Gdje je taj ...vaš „*orgoglio nazionale*", gospodo moja? Gdje je taj vaš čisto talijanski grad? Vi varate sviet, istinu nećete, da kažete, jerbo vam je gorka! Pazin je hrvatski grad od davne starine, a razlikuje se od drugih hrvatskih gradova jedino time što nije narodna sviest toliko probudjena, koliko drugdje. Osam ili deset doklačenih obitelji ne sačinjavaju narodnost jednog grada, kakono bi se to vama prontjelo! Što se pak tobožnje uvriede tiče, to znademo i možemo uztvrditi, da bi se veliki dio gradjana upravo radovao ustrojenju spomenute gimnazije.

Druga točka, na koju se oslanjaju naši neprijatelji, je nepoštena. Da, nepošteno jest, kad nabrajaju slavenske djake dvaju istarskih gimnazija, veleć da ih imade na puljskoj gimnaziji 48, a na koparskoj 9, a da bi niti mimogred spomenuli riečku i tršćansku i senjsku gimnaziju, koje njim ne govore u prilog. Preko stotine istarskih Hrvata uči na riečkoj gimnaziji, a tršćanska njemačka gimnazija nije bila u prošloj školskoj godini pohadjana ni od Talijana ni Niemaca u tolikom broju, u kolikom od Slavena, i to od tršćanskih Slovenaca a onda od istarskih Hrvata! Ako k tome uzmemo u obzir djake pazinske sa okolicom, onda dodjemo do nepobitnog zaključka, da bi hrvatska gimnazija u Pazinu bila jako dobro pohadjana! Zaista je smiešno sa protivne strane navadjati djake samo istarskih gimnazija. Kad istarski Hrvati neimaju kod kuće potrebite škole u svojem jeziku, naravski, da mora njih većina izvan nje tražiti duševnu hranu. Kako Talijani, tako i Hrvati polaze radje one škole, gdje se uče u materinskom jeziku. S toga nije čudo, što se nalazi većina našeg djačtva izvan Istre.

Ali Talijani znadu iz izkustva, da su laži u kratke noge, oni znadu sami, da im prve dvie točke niesu niti vjerojatne, a kamoli istinite. Zato straše.

Mi vjerujemo, da njim hrvatska gimnazija Pazinu nebi bila po volji, te da bi razdražila njihove tankoćudne živce, jer se to uviek dogadja, kad se nama najmanju pravicu podieli. Gorke posliedice, koje oni nemogu niti predvidjati, ne predvidjamo ni mi. Sva gorkost nije drugo nego strašilo, kojim bi htjeli prestrašiti ljude u Beču.

Videć na koncu, da je težko prepriečiti ustrojenje hrvatske gimnazije za Istru, to davno već očekivano naše pravo, kažu, nek se otvori takova škola u Kastvu, da im bude barem malo dalja ta neprijateljica njihovog iredentizma. Gospodo, vi hoćete strašiti jer se bojite, ali strašljivca se nitko ne boji, a kamoli jedna država, koja ima praha i olova.

Vjerujte nam, latinska gospodo, da mi nećemo odustati vam za volju od svojih svetih prava, a medju ta spada i ono, da nam se pruži prilika a da uzmognemo svoju djecu odgojiti i za nešto više nego li je motika i ralo. Vi znate, da je na našoj strani zakon i pravica i odatle se u Vas zatepao strah. *„Mi vstajamo a vas je strah!"* pjeva naš pjesnik.

Iz Liburnije. (Naši protivnici i hrvatska gimnazija u Pazinu). Svakomu poštenom čovjeku gnjusi se bezobrazna hajka, koju su naši nespašeni, kršteni i nekršteni Talijani u Istri i u Trstu započeli proti ustrojenju hrvatske gimnazije u Pazinu. Sve moguće laži, sve zle duhove sseziviju u pomoć proti odluci vlade, da se nakon koliko i toliko godina nepravde, nakon toliko i toliko obećanja, nam Hrvatom u Istri daje ono, što bi nam se jurve pred 25 godina bilo moralo dati. Na čelu te hajke stoji čifutski „Piccolo" u Trstu, koji se hvasta, da je vlada već jednom pred talijanskimi vikači uzmakla, pa da će stalno i sada. Pozivlje sve obćine, sva družtva sve autonomne oblasti ne samo u Istri, nego i u cielom Primorju, da se listom proti vladi digne radi naumljenog ustrojenja spomenute gimnazije. Tomu pozivu bezsramnoga židovčeta, koji samo na „gšeft" gleda, odazivlju se redom svi Talijani u Primorju. Priredjuju se sastanci, sastavljaju se i odašilju spomenice, laže se i maže na sve četiri strane svieta sve u šestnaest. A zar da mi Hrvati i Slovenci u Istri, Primorju i Dalmaciji ostanemo pasivni motrioci te divlje hajke? Zar ne poznamo slabost vlade, koja je u poslu tabela argumentom sa ulice dala već važnosti, nego zakonitim i opravdanim zahtjevam jednoga naroda?

Možda nijedan zahtjev, naš nebijaše tako opravdan i utemeljen kako baš ovaj naš zahtjev, da se g. Pazinu ustroji hrvatska gimnazija. Pazin je hrvatska obćina, s hrvatskom obćinskom upravom sa više nego $^3/_4$ hrvatskog stanovničtva; Pazin je u sredini Istre, te je jedini grad, u kojem bi mogla spomenuta gimnazija obstajati. Tu dakle nema govora o talijanskom gradu Pazinu, ili o tome, da bi se upitna gimnazija ustrojila gdjegod drugdje nego baš u Pazinu. Bezsramno je laž, što ju talijanski iredentiste u Trstu turaju u sviet, da nema dovoljno djece, koja bi takvu gimnaziju polazila. Samo na sušačkoj gimnaziji imade preko 120 djaka iz Istre, k tomu dolaze djaci na njemačkim gimnazijama u Puli i Trstu, talijanskoj u Kopru, napokon oni, koji polaze senjsku gimnaziju.

Na iredentističke laži i klevete moramo reagirati! Sve naše obćine neka stvore zaključak, da se imade od vlade zahtjevati i neka se odmah zahtjeva, da se upitna gimnazija ustroji baš u Pazinu i nigdje drugdje. Osobito obćine Kastav i Vrbnik, na koje nespašenci upozoruju vladu, morale bi izjaviti se i priobćiti vladi, de gimnazija ustrojena tamo nebi mogla nikako uspjevati, te nebi ni najmanje odgovarala potrebam naroda.

Političko družtvo *„Edinost"* bi takodjer moralo poslati obrazloženu spomenicu na ministra predsjednika. U našoj borbi morali bi nam priskočiti u pomoć i braća iz Dalmacije, kao i svi ostali Slaveni na carevinskom viecu, te učiniti sve moguće, da naša sveta stvar ne podlegne.

„Slavenska kršćansko-narodna sveza" neka učini sve moguće, da vlada pri svojoj odluci ustraje, a braća Česi i Poljaci neka ovo pitanje učine svojom stvari, te od povoljnog njegovog riešenja neka odvisi i njihov odnošaj naprama vladi grofa Thuna ili njegovog nasliednika. Žalostno i sramotno bi bilo za sve austrijske Slavene kad bi u pitanju pazinske gimnazije vlada popustila talijanskim vikačem. Bude li vlada postupala odlučno i prama svome dostojanstvu, tad će talijanski vikači brzo povući svoje rogove. Popusti li pako i najmanje, tad moraju svi Slaveni, ako ima u njima još iskra slavenskog poštenja, okrenuti vladi ledja. Mi Hrvati nismo ničije roblje nego narod jednakopravan ostalim narodom ove monarhije.

Pred 25 godina radilo se o tom, da bečka vlada odluči, da se u Pazinu ustroji hrvatska gimnazija. Već onda bijaše uvidila, da je takav zavod neobhodno potrebit za kulturni razvoj hrvatskog naroda u Istri. Nu Talijani digoše tada proti toj gimnaziji kuku i motiku, te osujetiše namisao vlade. Sada pak nakon dugih *25 godina* uvjerila se opet jednom vlada o potrebi takve gimnazije, pa zar da opet radi rogoborenja talijanskih iredentista uzmakne? Neka! ali onda smo valjda obračunali s njom, a svakako i ostali Slaveni ove države. Kad se naši neprijatelji drže načela *osar tutto* pa uspjevaju prama gori, tad ćemo i mi mjesto krotkosti i ustrpljivosti odabrati kakvo drugo sredstvo.

Flectere si nequeo superos Acheronta movebo. Naši na posao!

Iz Nerezina početkom decembra 1898. (Dolazak namjestnika, posjet u školah.) [Konac.] Dok se to dogadjalo u II.gom razredu talijanske škole, ustupiše učenici hrvatske škole mjesta učenicima talijanske škole I. razreda. Tekar što se ovi unutra smjestiše, eto ti namjestnika i u taj razred, gdje g. M. Dibarbora poučava; pa i tu poče da izpituje... Izmedju ostalog upita njekoje: „Come ti chiami tu?" Ali djeca mišljahu, da g. namjestnik kineski govori! Učiteljica se uzvrpolji al to nije još sve. G. namjestnik zapovjedi: *„da se sva djeca, koja kod kuće govore hrvatski, dignu na noge, a koja govore talijanski, da ostanu sjedeć.* Digoše se svi izim, kćeri Kavedona, drvodjelca, koja osta jedina sjedeći, premda i ona svojom majkom govori hrvatski.... Evo Vam, poglaviti gosp. Zuech-u i tebi diplomate, koji ste htjeli, da g. namjestniku pokažete, da je ovo čisto talijansko mjesto, te da u njemu ne ima mjesta hrvatskoj školi! U koje vas protuslovje bacše ona djeca, koja posvjedočiše, da i ne umiju drugog jezika do li hrvatskoga. Kud točnijeg, jasnijeg i vjerojatnijeg dokaza, koji svakoga očevidno uvjerava o onoj istini, što no ju mi od valjkada gudimo: *Nerezinè su hrvatske, ali dotepeni svatovi muče i zavadjaju prosti puk.* A to nam evo sada potvrdjuju i sva vaša djeca; djeca roditelja, koji se ludo smatrajd Talijanima. Mi i opet kličemo: „Živjela dječija nevinost"! Zar će se i tu reći, da su Hrvati umješali svoje prste; zar ćete još držati zatvorene i zrakama svjetlosti, a?. Dakle, koja škola ima pravo, da ovdje po božjim, prirodnim i državnim zakonima obstoji? Da li hrvatska ili talijanska?! Mi vam medjutim na to odgovoriti nećemo, nego to prepuštamo vama samim, da si upitate svoju savjest... No reći ćemo vam još i to: svi narodi uzgajaju ponajprije svoju djecu u svom materinskom jeziku, a tek kasnije — i to postepeno — u dragom im jeziku vježbaju, jer inače će postati tupa; a te se već ohlistinjuje i na vašoj djeci! Prvo nek uzme do znanja i ravnanja zemaljsko školsko vieće, pa ako nama nevjeruje, to nek se blagoizvoli obratiti na g. namjestnika, koji se sam na svoje oči uvjerio, da zbilja ovdje obstoji samo jedan narod, jednog jezika, a to — hrvatski.

Mi se ovog puta dalje ne upuštamo prem da nam još toliko toga na stolu naplsano leži; nu dodje li do čega, to smo uviek spremni na obranu, — nego se uzdamo i oslanjamo na nepristranost i pravdoljubije g. namjestnika Goëss-a, da će on, pošto je upoznao naše žalostne okolnosti, nastojati, da iste odstrani, te da uspostavi *mir, red i pravicu* u ovoj našoj babiloniji, koju naši „popardili" u to pretvaraju.

Javiti vam imademo samo to, da je g. namjestnik iza kako je vidio učionice, primao u audiencu. U audiencu podjoše i trojica: *Gavde Sokolić, D. Zorović Katin* i *Filip Sokolić*. Kod g. namjestnika bijahu preko četvrt sata! Obećanje dugovanje! Oko deset sati pošao je g. namjestnik put Osora, svrativ se prije u monastir čas. o. Franjevaca, da ga razvidi, a oko po sata po podne krenuo je na konjima put Cresa. Želeći mu sretan put, a Vam, g. uredniče, pružamo šaku ruke! Pet i pet dest. Doskora vidova! *Rapočani.*

Iz Sovinjaka, obćina Buzet, pišu nam 10. t. mj.: „Gdje se bratska srca slože i olovo plivat može!" usklikuh onog liepog jutra, kada iza narodne pobjede pri izboru obćinskog upravnog vieća u Sovinjaku po brzah kući bacajući okolo na „bakalarovce" preziran pogled. Bijaše tako vjerujte, mili uredniče! Mojem veselju ni kraja ni konca. Ali to potraja kratko vrieme, jerbo dopisu, kojega Vam poslah, bijaše nadodano p. p. ovako: „Čekajmo, da vidimo rad novog upravnog vieća (Op. ur.)" To me silno uzdrma i pogunte glave stadoh razmišljati i pitati se: „Jesmo li zbilja pobjedili??" — I čuh nekakov nutarnji glas, koji mi prišapnu: „ne!"

Poznato biti će vam, da smo imali kod tih izbora jednoga člana više al medj timi „finog tića", kojeg si sami izabrasmo, pa još k tomu bijaše izabran predsjednikom na našu veliku štetu a nimalu korist.

U sjednicama glasuje s njima, redje pako s nama. Rek bi, da mu je glavni cilj vlastiti interes. Pita li štogod ono ugl. obć. upravno vieće Talijanac, (Bog mi oprosti, što rekoh) eto ti g. predsjednika gdje mu obječerške u pomoć leti, ali zamoli štogod Hrvat — a jok! Gospodin ga tješi lupajući ga dugom bielom bradom u nos. Koliko je puta naš gospodin učitelj pitao i opominjao, da se učini ovo, da se popravi ono, ali svaki put mora da im pokaže zube, ali onako sve do kutnjaka, jer inače „faremo, faremo". Kada je sin našeg rodoljuba g. Antuna Žigante htjeo postaviti na grob svoje nezaboravne supruge spomenik, te u to ime zapitao dozvolu ovo obć. vieće, te kada je to došlo do ušlju gori spomenutog, zapita on: „kakav je nadpis?" Odgovor se je glasio: „hrvatski" a on kao da ga zmija ujela usklikne: „Che se lo tien a casa!" I zbilja on ga morao jošte dulje vrieme držati u podrumu, dok se napokon gospodi ne prehtje i eto spomenika na svom mjestu. Ako prem gospoda kopači bacaju nanj preziran pogled ipak on ponosno stoji nad grobom one, koja je znala ljubiti svoju domovinu. Ali tko bi nabrojio sve nepodobštine i neuredbosti ovog upravnog vieća?: Postavljam na srce našem narodu, koji se je hvala Bogu već liepo probudio nek u buduće pazi koga bira a neka ujedno zapamti ono liepo: „Što bačva ima to može dati".

Pustimo to pa pojdimo malko do našeg *faroša*. Pokle je ovdje župnikom g. Carlo Sgnidarich (čitaj Žnjidarić) u našoj je crkvi sve novo, sve neobično i moderno. Tu čuješ „vi adoro", tu „santo-santo" tu litanije latinske, tu se drži krunica u talijanskom jeziku (!!) i to sve za par nespajenjaka, dočim naš narod bulji kao tele u nova vrata a usta mu prikovana ko za okladu. Oko mi se rosi, kada pomislim na prošla vremena, kada je crkva ozvanjala, kako je svatko molio i razumio ono, što moli, kako je uviek bila puna crkva. A sada? Zlo i naopako! Dati je samo čuti, kako se drieče naši prodančići na *orkestru*, a kriv ako nebiš začepio uši i uzkliknuo: ta jeli smo u crkvi? Imademo čuta izvježbanih pjevača ali g. Carlo se dopušća, da bi oni pjevali, jerbo su Hrvati a tim bi se obezčastio kram božji! Pa da se vlada u našoj crkvi politika? I te kako, ali to sve po želji i naloga *Gore Marije*. Potužili smo se već više puta na crkvene oblasti, ali sve uzalud: *Gora* Marija rekbi, da si je uzela za zadaću vedriti i blaziti, ali na njezinu veliku žalost tri su trna, što ju ljuto bodu, a to su naš gosp. učitelj, kapelan i Žigante. Neću da ovim zlorabim ničiju ustrpljivost, ali preporučam gospodi, da se ostavi vatre, jer bi se mogla opeći i papuču svoju izgoriti.

Strašno je i Bogu plakati kada vidiš kako naš župnik imena iskvarnje. Pogledajte samo: Chert=Krt, Zugnaz=Cunjac, Cherbacich=Krbečić, Rusgnach=Rušnjak, Sirotich=Sirotić itd. Pa kažu, da se mora podpisati kako se u župnim knjigama nalazi. Evala gospodo! Ako je u knjizi iskvareno, moram i ja, da se tako podpisujem! Ah, kada će se tomu već jednom na put stati?

Još samo ovo u, kratko, pa mirna Bosna. Prošlih dana postavio je naš gosp. učitelj tablicu sa hrvatskim nadpisom na križ-pok. Ivan-Nep. Jelen-a, bivšeg župnika u Sovinjaku. Bi i doba, ta proteklo je 14 godina, što nije na tom križu niti slovca. Grob je sada tako liepo uredjen, da bi mogao biti na diku svakog groblja. Pa što mislite, g. uredniče, da su gospoda zadovoljna. A jok! Onaj isti, koji pred 14 godina ne htje dopustiti, da se metne hrvatski nadpis, namrštio čelo pa plaši sa utocima. A ja, veću mio, tempi pašadi! Pa tko je ta? Nitko drugi nego šjor Sirotich, onaj, kojeg je pokojnik na konja metnuo, za koga bi morao dan i noć moliti.

Ako ne zna tko, koji je nametnuo školske takse u Istri, nek se potrudi do g. Luigi-a Sirotich, sina našeg pošte-meštra i njegovog bratića, pobožnog i bogabojećeg Ivana, obojicu iz Sovinjaka. Pa tko jih je nametnuo? — buzetska potestarija!!

Eto, kako bi oni vodili za nos, da je koga, a ne znadu oni tužni, da i naš zadnji seljak na, da zna to učiniti *talijanski* deputati u pokrajinskom saboru.

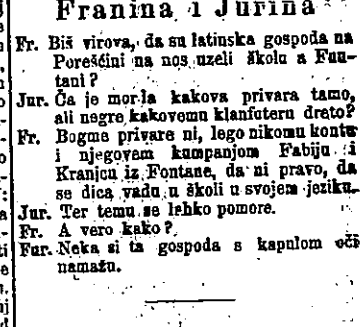

Franina i Jurina

Fr. Biš virova, da su latinska gospoda na Poreščini na nos uzeli školu a Funtani?

Jur. Ča je morla kakova privara tamo, ali negre kakovemu klanfuteru dreto?

Fr. Bogme privare ni, lego nikomu konte i njegovem kumpanjom Fabiju i Kranjcu iz Fontane, da ni pravo, da se dica vadu u školi u svojem jeziku.

Jur. Ter temu se lahko pomore.

Fr. A vero kako?

Fur. Neka si ta gospoda s kapnlom očí namažu.

Različite viesti.

Poziv na predplatu Koncem ovoga mjeseca ističe većini naših čitatelja predplata za tekuću godinu. Ove naše vjerne čitatelje pozivljemo ovim, da izvole na vrieme obnoviti predplatu za god. 1899. One pako, koji nam duguju za ovu godinu ili još više pozivljemo ponovno, da učine bar sada koncem godine svoju dužnost, da uzmognemo svoje knjige urediti i svojim dugovnostim zadovoljiti.

Pozivljemo konačno i one, koji nam duguju za ovu ili iz prošlih godina za oglase, da naše račune čim prije podmire. Sve skupa napokon pozivljemo, da kod svake novčane pošiljke naznačiti izvole za što i za koga novac šalju, da nenastanu suvišne pometnje.

„*Naša Sloga*“ stoji na godinu za imućnije 1or. 5 a za siromašnije 1or. 2.; na pol godine polovica gornjih ciena. Novac neka se šalje poštanskom doznačnicom — što je najcienije — na podpisanu upravu.

U Trstu, 22. decembra 1898.

Uprava „*Naše Sloge*“.

Sretan Božić! Radi nestašice prostora morali smo odustati od običnog božićnjeg članka, te se ograničujemo na ovo skromno mjesto. Po našem davnom običaju čestitamo našim čitateljem k svetim božićnim blagdanom uz živu želju, da bi iste u zdravlju i veselju sproveli. U svom veselju neka pako nezaborave na one, koji se s nami bilo s kojeg razloga veseliti nemogu, t. obito na siromahe i na naše dobrotvorne ustanove, ponajpače na naša plemenita družtva „*Bratovštinu*“ i „Družbu sv. Cirila i Metoda“.

Baš pred same božićne blagdane razmahao se strašan boj proti našem duševnom napredku. Naši narodni protivnici nedopuštaju, da uživamo u miru *božićnu jabuku*, koju su naši zastupnici nakon težke borbe svomu narodu izvojevali t. j. ustrojenje hrvatske gimnazije u Pazinu. Oni će i ovih svetih blagdana i nadalje razpirivati strasti i podžigati smržnju proti nam jedino radi toga, jer nam se kani dati nješto, što oni već davno uživaju, i što nebi njima ništa škodilo. Nu mi ćemo bar u ove svete dane izbjegavati svaki prepir i nemir želeći, da u miru i blagoslovu božjem sproveđemo uspomenu na narodjenje Sina božjega.

Budimo dakle svi dobre volje i položimo sve naše nade u Onoga, koji je došao na svieť radi našeg spasenja. Radimo i ufajmo se u Njega pak će i pred naša vrata sinuti sunce. U to ime kličemo našim čitateljem i svemu našemu narodu: *Sretan Ti Božić!*

Prosvjedi proti ustrojenju hrvatske gimnazije u Pazinu. Na pobudu maloga glasila ovdašnjih židova oglasio se medju prvimi prosvjedom proti ustrojenju hrvatske gimnazije u Pazinu zemaljski odbor za Istru. Za njim povelo se talijansko političko družtvo za Istru, a za ovim redomice gradska ili občinska zastupstva u Piranu, Rovinju, Puli, Kopru, Cittanovi, Bujah itd. K ovim pridružilo se vieće grada Trsta pak zastupstvo grada Gorice. Za ovim doći će na red po svoj prilici ostala zastupstva talijanskih gradića Istre. Iz Pazina oglasili se Mrachi, Camussi i Costantini brzojavkom na skupštinu, koju je sazvala lažiliberalna stranka u Trstu prošle nedjelje, al koja se ponesrećila. I nešto gradjana talijanskih iz Buzeta oglasilo se istoj skupštini.

Talijanski listovi pozivlju složno svoje pristaše u Istri i po Goričkoj, da prosvjeduju proti rečenoj gimnaziji, nu mi se čvrsto nadamo, da će sva ta buka talijanske gospode ostati bez željenog uspjeha.

Biskup Mahnič u Rimu. Iz pouzdana izvora doznajemo, da je nedavno boravio u Rimu krčki biskup presvj. g. dr. *Antun Mahnić*, te da je bio u audijenci kod sv. Otca, koji ga je vrlo ljubezljivo primio, saslušao i odpustio.

Oprost od čestitanja. Kao što svake godine pred božićnimi blagdani, tako preporučamo i ove našim čitateljem, da se sjete naše siromašne učeće se mladeži, dotično onih družtva, koja podpiru našu siromašnu mladež pučkih, srednjih i viših školah. Malenim darom u plemenitu svrhu mogu se odkupiti od zastarjelog običaja čestitanja k blagdanom i k novoj godini! Neka dakle svatko, koji bi imao čestitati prijatelju ili znancu u ovoj prigodi, podieli darak našoj *Bratovštini* ili našoj *Družbi*, čim će učiniti dobro djelo pred Bogom i koristiti će narodu.

Prosvjed skupština talijanskih lažiliberalaca u Trstu. Za prošlu nedjelju bila je sazvala takozvana progressova stranka u Trstu svoje pristaše na skupštinu u kazalište „*Politeama Rossetti*“, gdje se je imalo svečano prosvjedovati proti ustrojenju hrvatske gimnazije u Pazinu. Na toj skupštini nije došlo do razprave, jer je jedan dio občinstva podignuo takovu viku i buku, da je morao vladin komesar skupštinu razpustiti. Nakon toga pošli su razljerani skupštinari po gradu demonstrirajuć proti vladi, državi i Slavenom sve dotle, dok ih nije redarstvo ponovno razljeralo.

Iz Pazina primili smo jučer na večer dva vrlo važna i zanimiva dopisa, koje žalibože nemožemo, već danas priobćiti jer nam stigoše prekasno za ovaj broj. U prvom dopisu opisana je proslava kraljevog jubileja, napose zanimiv banket c. k. činovnika, na kojem su talijanski činovnici u prisutnosti c. kr. kotarskoga poglavara g. *Ivana Šorli-a* i proti prosvjodu slavenskih činovnika javno sdvirali prinose za zlosretnu „*Lega nazionale*“. Drugi dopis zanimiv je u toliko što nam vrlo ugledan gradjanin iz Pazina vjerno opisuje sve spletke šačice talijanskih doseljenika proti hrvatskoj gimnaziji, za koju se 95% gradjana živo zauzimlje. Oba ta dopisa priobćiti ćemo u budućem broju.

Veliki koncert pjevačkoga družtva „Kolo“, obdržavan prošle nedjelje u najvećem tršćanskom kazalištu, bijaše dolsta *veliki* i radi izvedbe programa i radi ogromnoga množtva posjetioca, koji su burno odobravali svakoj točki oblinoga programa.

Čestitamo al. odboru „Kola“ na toli sjajnom uspjehu.

Iz Opatije pišu nam 20. t. mj. Iz pouzdana vrela doznajemo, da će nas posjetiti i buduće godine naši mili gosti iz Rumunjske, naime kralj Karol i kraljica Jelisava. Rumunjski kraljevski suprugi kane doći amo negdje polovicom jenara 1899. te će ostati ovdje sve do početka aprila. — Javili smo Vam u svoje vrieme, da se nalaze ovdje bugarski knežević sa svojim dvorjaništvom. Ako smo dobro obaviešćeni doći će početkom nove godine amo knez Ferdinand sa kneginjom Marijom u posjete svojoj djeci. Ovdje imade množtvo gostova, koji uživaju sve krasote krasne naše Opatije.

Iz Beča 20. decembra. Već u nekoliko sjednica razpravlja se vladina zakonska osnova o uredjenju plaća državnim slugam. Još nije gotova. I danas se o njoj razpravljalo, i kaže se, da će sjednica kasno u noći svršiti, bude li se htjelo svršiti razpravu i prihvatiti osnovu.

Drugih sjednica prije Božića ni u obće u ovoj godini neće ovdje biti. I stalni proračun za godinu 1899. i privremeni proračun za pol godine su predloženi od vlade. Ovaj poslie inji je i na dnevnom redu, kao i privremena nagoda, al se nit ne misli ozbiljno, da bi mogli biti razpravljeni i prihvaćeni. Carevinsko vieće će se današnjim danom odročiti. U vrieme, što bude odročeno, će vlada izdati naredbe na temelju §. 14. i za privremeni proračun i za privremeno produljenje nagode. Govori se stalno, da će bit carevinsko vieće sazvano za 11. jenara 1899., al Bog zna što se do onda može još dogoditi.

Na želju velike većine zastupnika iz svih stranaka imalo je carevinsko vieće večernje sjednice dne 14. i 15. decembra, i to za to, da se *razpravi vladina osnova o osjeguranju gradnje nekih željeznica.*

Ta osnova predvidja u sve 25 željeznica, u daljini od 821 kilometar, sa nominalnim potroškom od 51.400.600 forinti.

Medju kraljevinami i zemljami, u kojih će se graditi željeznice, jesu i Dalmacija i Istra. U Dalmaciji graditi će se dvie željeznice, i to Spljet-Aržano u Bosnu, i druga iz Gruža i Boke kotorske u Hercegovinu. Na obje će se potrošiti 12.126.000 forinti.

U Istri graditi će se željeznica iz Trsta kroz Dolinsku i Dekansku, obćinu, ka Kopru i Izoli, prema Piranu, na Kaštel, Buje, Grožnjan, Oprtlje, Motovun, Višnadu, Višnjan, Novuvas, Poreč. Stojati će ta željeznica 6 200.000 forinti.

Kod toga je zastup. *Spinčić* postavio resoluciju, koja bijaše prihvaćena i vladi izručena, da ju uzme u obzir, za to, da se napravi pruga izmedju Herpelja i Jurdana il Šapjana, dakle preko Materijske i Podgradske u Kastavsku ili Jelšansku obćinu. Donašamo ju doslovno na drugom mjestu. O dalmatinskih željeznicah govorili su skoro svi zastupnici iz Dalmacije, medju njimi i *Baljak*, ne možda, da zagovara željeznice, nego da izreče govorić o spravi u Bosni, da iztakne srbstvo te zemlje, koje da Kallay toli zatira, i pohvali malenu al junačku kraljevinu srbsku. Za njegova velikosrbsku politiku, reć bi, da mu željeznice, koje će spajati Bosnu i Hercegovinu sa Dalmacijom, odnosno sa morem, neidu u dušu. Govorio je izazovno za Hrvate, pak mu je *Perić* u ime ovih odgovorio kako je zaslužio.

Oko 2½ poslie pol noći bila je vladina osnova o željeznicah, preradjena po željezničnom odboru zastupničke kuće, prihvaćena. Wolf je par puta nastojao buniti razpravu, al je što dalje bila razprava mirnija i svršila posve mirno.

U to vrieme bile su postavljenje razne interpelacije sa strane naše sveze. Take ona zast. *Žičkara* za to, da se imenuje kod sudova za Slovence ljude posve vješte slovenskomu jeziku; te zastupnika *Coronini* za uklonuće gradskih mitnica na cestah vodećih u Goricu.

Inače je predsjedničtvo sveze razpravljalo ponovno sa ministrom-predsjednikom radi raznih pitanja tičućih se Hrvata i Slovenaca.

Nesamo kod Talijana doli, nego i kod njihovih židovsko - liberalnih prijatelja ovdje, našla je vieść o ustrojenju hrvatske gimnazije u Pazinu na priličan odpor. Oparen su ostali na vieści došle iz Trsta o razpršenoj skupštini. U njeke novine bili su predhodno iz Trsta brzojavili, kako su govorili kod skupštine *Hortis*, *D'Angeli* i *Venezian*, a kad tamo, nitko, nitko nije govorio, a nije ni mogao.

Koliko je poznato, vlada neće popustiti, nit uzeti obzira na njihovo umjetno pripravljeno nepravedno, i barbarsko protivljenje.

Hrvatska gimnazija u Pazinu bila bi ipak liepa Božićna jabuka i za Pazin i za sve Hrvate i s njimi sdružene Slovence Istre.

Glavnu godišnju skupštinu obdržavati će „Narodna čitaonica“ u Buški dne 27. tek. mj. u 7 sati na večer sa običnim dnevnim redom. Gg. članovi pozivlju se, da se u podpunom broju dostave na tu skupštinu. — Odbor.

Za hrvatsku gimnaziju u Pazinu. Jučer primili smo iz Voloskoga sliedeći brzojav:

Obćinsko zastupstvo u Voloskom zaključilo je danas resoluciju, kojom pozdravlja ustanovljenje hrvatske gimnazije u Pazinu, te prosvjeduje proti korakom, kojimi se od nekojih strana kuša osujetiti ustanovljenje iste.

Treća zaušnica gospodi na obćini u Umagu. Pitanje o hrvatskom napisu na nadgrobnom spomeniku pokojne Marije Tonkelá, vriedne supruge našega čestitoga Mateja Tonkela bijaše napokon i kod visokoga c. kr. ministarstva za nutarnje poslove riešeno. Rečeno ministarstvo odbilo je utok obćine Umag i priznalo g. M. Tonkell pravo, da stavi na svoj spomenik hrvatski napis.

Prvu zaušnicu dobili su talijanaši u Umagu od kotarske oblasti u Poreču, drugu od c. k. namjestničtva u Trstu a treću od vis. c. kr. ministarstva u Beču. Hoćeli se već jednom opametiti ti naši talijanaši? (Neće. Op. slagara.) Bude li nam išle moguće donieti ćemo doslovno u prevodu odluku ministarstva a za sada čestitamo našemu velevriednomu *Tonkeli*, da je uztrajnošću došao do svoga prava.

Iz porečke biskupije mjeseca decembra 1898. Pred nekoliko godina pročitali smo obću povjest srednjega vieka, što ju je izdalo odlično družtvo „Hrvatska matica“. Nepovoljno nas je dirnulo čitanje, gdje se navode uzroci, zašto su pape dopustili staroslovensku liturgiju. Uzroci da su bili politički. Države upliću se u stvari vjerske, da bude mir med državljani. Neznamo, je li istina i za koju velevažnu stvar je u Rimu naš poklisar izručio stožerniku *Rampolli* red sv. Stjepana, kako smo to čitali u nekoj novini. Ali često se dogadja baš protivno onomu, što države dobrom namjerom žele zapriečiti. Hvalevriedno je, što presv. biskup *Flapp*, kako se čita, pripovieda u najnovje doba našemu puku po našu, ili hrvatski. Ali kako on radi u svojih kanoničkih pohodih nezadovoljuje našemu puku, kada on proti starodavnoj navadi našega puka pjeva pred izloženim presv. Tjelom „*Tantum ergo*“ mjesto „*Dakle ovomu*“, jer tako mjenja liturgični jezik našega konservativnoga puka, smućuje ga, jer on neznade latinski pjevati, a sokoli i hrabri koparske svećenike svojim primjerom na latiniziranje i jednostavnih molitvah: „*Otče naš*“ i „*Zdravo Marija*“.

Presv. biskup raditi će za Beč i Rim uslužno, ako nenapinje električnu struju proti porabi našega jezika u sv. službi, već ako žeže i pali mahne svećenstva. Jer ima li vjere božje u svećenika, koj stavi u kočiju presv. Tjelo, bez zvonca i bez sveće, za bolestnika, a on u kočiji se razgovara sa služkinjom? ! Mala iskra: — mali fratar Martin — zapalio je skoro svu njemačku zemlju — a k tomu ne malo krivo bilo je zlo ponašanje malih i velikih svećenikah — kako to veli Dr. *Meyer* u svojoj povjesti, propisanoj za više gimnazije. —

Odročena razprava. U zadnjem broju smo javili, da je započela dne 13. t. mj. porotna razprava u Rovinju proti glasovitom uredniku pokojnog „*Oslića*“ *Carlu Martinolichu*. Usljed predloga zastupnika oštećene stranke, g. D r a *Laginje* zahtjevao je vrhovni sud u Beču, da mu se svi iztražni spisi pošalju u Beč. Radi toga odročio je predsjednik razpravu te će „*ujor. Carletto*“ još koji mjesec promišljati u hladu o tomu, kako je liepo i ugodno gospodski živjeti o tudjih žuljevih.

Na obranu glagolice. U zadarskoj „*Hrvatskoj krmi*“ čitamo, da su se sastali prošlega mjeseca vanjski župnici te su prihvatili na tom sastanku sliedeće resolucije:

Obzirom na to, da je naredba preuzvišenog zadarskog ordinarijata br. 2860 nadnevka 10—11. 1898. ukinula po župah „*statum quo ante*“, što nije po pravilu „*ubi innovetur*“;

Obzirom na to, da ista naredba spominje odluku svete kongregacije od 5 kolovoza 1898, kojoj sadržaj još nije uredovno najavljen;

Obzirom na to, da imenik, što se ima sastaviti polag te naredbe sv. kongregacije od 5 kolovoza 1898, i ako su jur tri mjeseca minula, još nije sastavljen;

Obzirom na to, da još nitko iz sela, bio svećenik bio seljak nije bio pozvan, da pruži podatke za takav imenik: Ovaj odbor poprimio je sliedeće resolucije:

1. Da na temelju odluke sv. kongregacije, nadnevka 5 kolovoza 1898, svaki pojedini župnik podastre „*status quo ante*“ svoje o župe u pogledu glagolanja u župi, podpisan od mjestnih staraca, i da ga dostavi na ordinarijat; a gdje župnik odbije od sebe tu izradbu, nek se dotične obćine poprimu tog posla.

2. Kad ne bi presvietli ordinarijat u roku od nekoliko dana iza dostave izjavio se „*vel pro vel contra*“, tada neka se skupno pošalje izvješće na svetu Stolicu, javljajuć joj čisto stanje stvari.

Odbor.

„Cvijeće i trnje“. Pod tim naslovom izdao je svoje pjesničke prvence mladi naš pjesnik, — koji se krije pod pseudonimom *Dr. Trnoplesar-Budisvoj* — u vrlo ukusnoj knjižici od 111 stranica. Pjesme te izdao je pisac svojom nakladom u tiskarni Dolenčevoj a prodava se komad po 60 nvč.

Prepuštajuć kritiku samih pjesama našim literarnim listovom, preporučamo te prvence našim čitateljem i radi toga, što je g. pisac namienio čisti dobitak plemenitoj svrsi, u podporu naime slovenskim i hrvatskim djakom srednjih škola u Trstu.

„Il Mattino“ prestao izlaziti. Poznati ovdašnji „jaslar“ „*Il Mattino*“ preminuo je ovih dana od sušice. Imao je bogate i moguće gospodare, ali od poroda slab i kržljav, nije mogao uz sve moguće ljekarije i uz svu njegu modrokrvnih dioničara i dobročinitelja, da se uzdrži dulje na životu. Njemu je posvećivao svoje umne sile (neki tvrdi, da je bio posredi i njegov žep) i jedan činovnik ovdašnjeg namjestničtva, koji je dapače za posliednjih državnih izbora doveo ovdje takozvanu konservativnu stranku putem svog „*Mattina*“ do sjajnog poraza, ali ni njemu nije pošlo za rukom, da produlji dragocieni život svojemu miljenčetu. I tako prolazi slava ovoga svieta. — a da pri tom zapusti često komu ter komu i prazne žepove.

Za Krastića poslali su nadalje sliedeći: *Iz Višnjana*: Ante Radoš načelnik f. 1. velč. župnik f. — Bubič Marko obć. savjetnik f. 1. Radoš Petar pok. Stjepana 20 nov. Radoš Anton pok. Alaža 10 nov. Deklić Pavas pok. Martina 10 nov., Reic obć. savjetnik f. 1. — *Iz Markovca*: Bernobić Anton pok. Blaža f. 1., Delemarna Martin Martinov 30 nov., Bernobić Šimun pok. Marka f. 1., Bernobić Ivann pok. Antona f. 1., Bernobić Ivan Markov 50 nov., Bernobić Ivan pok. Petra f. 1., Gašparini Ivan obć. savjetnik iz *sv. Vitala* f. 2., Legović Stjepan obć. zastupnik iz *Sv. Ivana* 50 nov. — *Iz Račic*: velč. Vrbka f. 1., Dočkal Marija f. 1. — Živili plemeniti darovatelji!

Listnica uredničtva.

Gosp. dopisnike iz: Višnjana, Pazina, Sovinjaka, Klane itd. itd. molimo da se ustrpe do budućeg broja.

Poslovni broj: N. I 845/98
1

Dražbeni izrok!

Od strane c. kr. kotarskog suda u Voloskom te usljed predloga za dobrovoljnu prodaju činjenog sa strane Marije ženе Mihe Kotucs rodj. Labaj u Matuljih kbr. 76 daje se na obće znanje, **da će na 7. i 14 jenara. 1899. od 9 sati** pred podne do 12 sati o podne obdržavati kod dotle označenog suda — u sobi br. 2 — drażba, kuće br. 76, parcela Edfz. 199, tvoreća II.gr tielo te prostora okolo iste kuće zemljišna parcela 1327/3, I og gr. tiela uložka br. 290 za Matulje. kao što to sve proizlazi iz gruntovnog izvadka u spisima, a ukajižene na ime Marije žene Mihota Kotucs.

Najmanja ponuda — iznosi for. 8000 — Svaki će nudjoc morat položiti 10% jamčevine na svotu od for. 8000.

Dražbeni uvjeti te izvadak zemljišnika mogu se razgledati kod dolje naznačenog suda kroz uredske sate u sobi br. 2.

C. kr. kotarski sud Volosko.

odio I. dne 29. novembra 1898.

Javna zahvala.

Niže podpisani zahvaljuje se ovim javno veleuč. g. dru. *Franu Mandiću*, liečniku ovdje što mi je od gotove smrti kćerku *Franicu* riedkom požrtvovnošću i osobitom vještinom spasio.

Bog mu platio!

Trst 28. decembra 1898.

Vjekoslav Vlah.

Oglas natječaja.

Ovime se raspisuje natječaj za **mjesto učitelja pjevanja i violina**, a eventualno za **dva učiteljska mjesta**, naime za mjesto učitelja pjevanja napose i ono violina opet napose, u spljetskoj glazbenoj družtvenoj školi.

Godišnja plaća učitelja pjevanja i violina utanačena je sa kr. 2.200, dok ona učitelja violina utanačena je sa kr. 1.100, a ona učitelja pjevanja sa kr. 1.200 godišnje izplate na zaplatne mjesečne obroke.

Natjecatelji dužni su poznavati hrvatski jezik, ili barem koji drugi slavenski s obvezom, da nauče hrvatski. Tko bi želio ta mjesta, neka podnese molbenicu obskrbljenu svjedočbama i dokazima o vještini do 20. Siečnja 1899.

Potanje obaviesti mogu se zatražiti kod potpisane uprave.

Spljet, 20. Prosinca 1898.

Uprava Muzikalnog družtva „Zvonimir".

Dr. Grgić. Predsjednik. **E. Vidović,** Tajnik.

Kod moje tvrdke

Schivitz & Comp. u Trstu

imade

strojeva svake vrsti i potreboća k istim. Sisaljka i štrcaljka svake vrsti. Cievih iz kovina, kaučuka i platna. Mjedenih i broncenih ventila, pipa itd. Orudja za obrt i gospodarstvo. Sve iz prvih domaćih te inozemskih tvornica. Novo posudje „Emeri" i štrcaljke proti peronospori iz svoje radionice i tudjih, **Jamčim za dobrotu svih izradnja.**

Ciene nizke.

Veliko skladište u ulici Zonta br. 5.

M. Živic, inžinir.

Izradjujem takodjer nacrte novih tvornica, mlina, vodovoda, cesta itd. Moja tvrdka preuzimlje i izvedbu tih radnja.

Njegova svetost

Papa Lav XIII.

sporučio je po svojem liečniku prof. Dr. Lapponi-u gosp. ljekaru G. PICCOLI-u u Ljubljani srdačnu zahvalu za priposlane Mu sfakleničice

tinkture za želudac

te mu je diplomom od dne 27. novembra 1897 podielio naslov „dvorski dobavljač Njegova svetosti" sa pravom nositi u svojoj firmi uz naslov također grb Njegova svetosti.

Bečani liečnik kaniše i mnogi drugi glasoviti profesori i doktori pripisuju bolestnim Piccoli-ovu želudačnu tinkturu, koja jača želudac, povećava tek, pospješava probavu i tjelesni otvor.

Naručbe prima uz povezetje te opravlja točno

G. Piccoli

ljekar pri Angelu u Ljubljani na Domajski cesti.

Tinkturu za želudac razašilje vlastnik po 12 staklenčica za for. *1.26* av. vr., po 24 staklenčica za for. *2.40*, po 36 staklenčica za for. *3.50*, po 70 staklenčica za for. *6.50* (poštanski paket koji ne teži preko 5 kilogr.) po 110 za for. *10.50*.

Poštarinu mora platiti sam naručitelj.

FILIJALKA

C. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih za		V napoleonih za	
4-dnevi odkaz	2½%	30-dnevi odkaz	3%
8- „	2¾%	3-mesečni „	2½%
30- „	3%	6- „	3½%

Za pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstr. velj., stopiju novo obrestne takse v krepost s dnem 19. oktobra, 28. oktobra in odnosno 15. novembra t. l. po dotičnih objavah:

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo Reko, kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd, — brez troškov

Kupnja in prodnja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov proti odbitku ½% provizije.

Inkase vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predujmi

na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Kredit na dokumente v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

N a blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem curzu.

Trst, 15. oktobra 1898.

PRODAJA

dalmatinskog vina

na malo i veliko

(vlastitog proizvoda iz **Jesenica** kod **Omiša**)

Filipa Ivaniševića

U Trstu, Via Carintia 22.

G. LIKAR

u Gorici, Semeniška ulica broj 10

trgovac sa pisaričkimi i školskimi predmeti te svakovrstne papirnate robe uz najniže konkurenčne ciene, preporuča se svojim slavenskim zemljakom najuljudnije za mnogobrojne naručbe.

THE GRESHAM

Englesko osjeguravajuće društvo na život u Londonu

Aktiva družtva do 31. decembra 1897	Kruna 159.997.579 —
Godišnja uplata premija i interesa do 31. dec. 1897 „	28.823.375 —
Izplaćeno na osjeguranja i interese od postanka družt. (1848),	343.860.067 —
U godini 1897. izdano 7468 polica za glavnicu od . „	67.331.351.91

Prospekti, cijenici i u obće sve druge informacije šalju se badava, ko god pismeno zapita od dolje imenovanog zastupstva, koje dopisuje u svijem jezicima.

Glavno zastupstvo v Trstu

Via del Teatro, N. 1, Tergestee, Scala IV.

(Traže se svuda dobri agenti i zastupnici.)

OBĆE KREDITNO DRUŽTVO

u Ljubljani, Dvorni trg br. 3.

prima te izplaćuje štedioničke uložke svaki dan; kamati 4½% polumjesečno ili 4% od dana kad se uloži do dana kad se digne.

U tekućem računu (Giro-konto) računaju sa kamati od dana uložka do dana kad se novec digne po 3½%.

Rentni porez plaća samo družtvo.

Posude i kredit u svakom obliku; kamati su po 5½% i po 5% bez dalnjih troškova ili priepjevaka.

Pošte-štedioničke položnice i tumačenja daje se bezplatno u pisarni ili pošiljatve.

Članove prima se iz naših pokrajina, valja samo sa izjavom pristupa javiti koliko se želi imati glavnih dielova po f. 100

Službene ure od 9—12 prije podne te od 3—5 poslije podne.

Kesarska radionica.

P. n. velečastnom svećenstvu i ostalom občinstvu častim se do znanja staviti, da sam voljan uz najpovoljnije uviete poduzeti svakovrstnu gradnju oltara, svetohraništa, krstionika, balaustrada i škropilnica, kao takodjer grobnicah i grobnih spomenika iz krasnog crveno-bjelog mandolatnog mramora iz mojega vlastitoga kamenoloma. Izradjujem u mojoj radionici svaku sličnu radnju iz talijanskog kararskog, veronezskog te i svakog drugog mramora. Za točnu izradbu i najbolji materijal stekao sam do danas dobar glas i povjerenje P. N. gospode naručitelja. Za dobrohotne naručbe se najtoplije preporučujem.

Baška (otok Krk) 8/XI. 1898.

Mate Jurinović
kiesarski majstor.

Phörix-Pomade

Na izložbi za njegovanje zdravlja i bolestnika u Stuttgartu 1890 nagradjena odlikom, jest po sviedočbama liečnika i priznata sa hiljadami zahvalnica. Jedino postojeće u istinu pravo i neškodljivo sredstvo da gospodjom i gospodi izraste podpuna i bujna kosa i da zaprieči odmah opadanje kose i tvorenje prisika; ona porpješuje i kod posve mlade gospode rast jakih trkova. Jamči se za uspjeh kano i za neštetnost. Lončić 80 nvč., poštom ili pouzetjem 90 nvč. **K. Hoppe,**

Beč I. Wipplingergasse 14.

Zahvalnice!!

Štovani gospodine!

Zahvaljujem Vam, što ste mi tako izvrstan lik proti kašlju i prsoboli poslali. Potrošio sam jednu bocu trputčevega soka, pa mi je kašalj i prsobol skoro prestala. Pošljite mi odmah još 3 boce Vašega izvrstnoga trputčevoga soka a uz to i 2 omota čaja proti kašlju. Sa veleštovanjem

U Diracti, 10. listopada 1897.

Vaš zahvalni
JAKOB SUPPAN.

Trputčev sok (Spitzwegerich-Saft), koji tako izvrstno djeluje proti kašlju, prsoboli, promuklosti, težkom disanju pa i za stare bolesti, dobiva se uviek svježu ljekarni k Zrinjskomu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg broj 20.

Neka svatko pazi na zaštitni znak, jer samo onaj trpučev sok je iz moje ljekarne; koji ima na boci sliku *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga.

Ciena boci trputčevog soka sa točnim naputkom 75 novčića.

Uz trputčev sok dobro je i gorski čaj proti kašlju rabiti.

Ciena jednog omota gorskog čaja proti kašlju sa točnim naputkom 85 nč.

Jedno i drugo šalje se svaki dan uz poštarsko pouzeće. Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kištieu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Cienjeni gospodine ljekarniče!

Prije kratkoga vremena naručio sam od Vas jednu bocu pojačanih švedskih kapljica; ove su meni i mojim znancem tako dobro djelovale, da Vam se moram na tom dobrom lieku najtoplije zahvaliti. Izvolite mi za moje znance još tri boce po 60 nvč. poštarskim pouzećem poslati.

Modruš, dne 26. svibnja 1898.

Sa štovanjem
VID ZANIĆ.

Prave pojačane švedske kapljice djeluju izvrstno proti svim želudačnim bolim, popravljaju probavu, čiste krv, jačaju želudac. Od ovih se kapljica izgube sve bolesti želudca i crieva, a dolaze se dobar apetit.

Treba paziti na zaštitni znak, jer samo one pojačane švedske kapljice su iz moje lekarne, koje imadu na boci sliku *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga.

Ciena jedne boce pojačanih švedskih kapljica sa točnim naputkom 80 nvč.

Šalje se svaki dan uz poštarsko pouzeće.

Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kištieu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Narudžbe, koje iznašaju 5 for. i više šalju se franko.

Vrlo poštovani gospodine!

Moja žena ležala je tri mjeseca od trganja i kostobolj. Čim je počela upotrebljavati Vaše „mazilo proti kostoboli" ustala je već za tri dana, pa eto hvala Bogu bolja. Zahvaljujući se Vama na tom izvanrednom mazilu, ostajem

U Strmcu kod Stubice 12. travnja 1898.

sluga pokorna
BARTOL LISIČKI.

Mazilo proti kostoboli (Fluid) je veoma dobar lik proti trganju i kalanju u kostima, rheumatizmu, bolima u križicah, proti prehladam, kod propuha i. t. d. Mazilo jača izmučene žile, te kriepi starce, koji pate na slaboći nogu.

Svaka boca mora biti providjena sa zaštitnim znakom t. j. slikom *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga, jer samo ono je mazilo iz moje ljekarne, koje taj zaštitni znak na boci nosi.

Ciena jedne boce mazila proti kostoboli sa točnim naputkom 75 novčića.

Svaki dan se uz poštarsko pouzeće razašilje.

Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kištieu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandiš

Tiskara Dolene u Trstu

Broj 48. U Trstu 29. decembra 1898. Godina XXIX.

Gospodjani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po obitnom cienku il po pogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju „poštanskom uputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime, najbliži poštanski ured valja točno označiti.

Kamo list nedodje na vrieme, neka to javi odgovarajućem otvorenom pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Izlazak 14. julija, 18. augusta, 8. septembra i 3. novembra.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za 1 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 k. za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo nalazi se u Via Farneto br. 14.

Glagom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pos.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
u Ljubljani

Poraba jezika.

U eto prolazećoj godini postavili su naši zast. više upitana ministra-predsjednika i upravitelja ministarstva nutarnjih posala glede porabe jezika sa strane cesarskih kraljevskih oblasti u Istri i Primorju sa hrvatskimi i slovenskimi strankami.

U prvoj, postavljenoj još koncem marča, priložili su službenu dopisnicu c. kr. kotarskoga glavarstva u Pazinu na jedno hrvatsko družtvo u području toga glavarstva, dopisnicu, pisanu talijanskim jezikom, kao primjer kako se općenito postupa.

Ministar predsjednik njim je odgovorio, da se je ona talijanska dopisnica na hrvatsko družtvo poslala pometnjom u pisarni onoga glavarstva, i da c. kr. oblasti onim jezikom odgovaraju, kojim njim se piše.

Ta bila je predebela za naše zastupnike, koji znadu kako c. kr. oblasti odgovaraju i pišu hrvatskim i slovenskim strankam. Nisu krivili s takova odgovora ministra-predsjednika, koj je odgovorio onako, kako su ga obavjestile njemu podredjene oblasti iz Istre i Primorja u obće, nego dakako one, koji su ga obavjestili.

Da mu pokažu kako bijaše krivo obavješten, oni su mu kratko iza njegova odgovora dokazali sa stotinami i stotinami primjera, da c. kr. oblasti, naročito političke, neodgovaraju na hrvatske i slovenske dopise hrvatski ili slovenski, i da takovim tako nepišu.

Gospodin ministar-predsjednik nije odgovorio javno na odnosnu interpelaciju. Nije ni mogao. Bezbroj primjera začepio mu je usta. Nije hotio izvrgavati podredjenih si oblasti. Držao se je onoga nearetnoga načela, koje prouzročuje toliko zla, kao da oblasti nemogu pogriešiti, i da njim se, makar bile krive, mora čuvati ugled.

Privatno da su je izgovarao tim, da je težko istraživati onoliko slučajeva, koliko su jih naši zastupnici naveli, priznav pjedno, da jih drži istinitimi. On da je naime rekao, da se mora ruka liečiti čim se pojavi i najmanja rana, a da se nesmie čekati dok bude ciela ruka sve jedna rana. U tom bio bi ponjekle i našim zastupnikom predbacio, kao da nisu za pojedine slučajeve stavljali upita, kao da se nisu svako doba prituživali. To pak ni malo ne stoji, jer je jedva prošlo keje zasjedanje, a da se oni bud kojim načinom nebi bili pritužili radi zapostavljanja hrvatskoga i slovenskoga jezika sa strane c. k. oblasti.

Jedno nije gospodin ministar-predsjednik nit javno nit privatno, koliko je poznato, rekao. To si je samo misliti moramo: misliti naime i zgražati se, kad je prispodabljao onaj svoj navedeni javni odgovor sa ono stotinami i stotinami primjera, koji su onaj odgovor pobijali.

Kasnije su naši zastupnici iznieli novih interpelacija, u kojih su istaknuli kako najviši predstavnici c. kr. oblasti u Primorju načelno proglašuju, jedan talijanski drugi njemački jezik, kao zemaljski u Istri, te izjavljuju, da stanovite hrvatske i slovenske stranke moraju primati koli talijanske toli njemačke spise. Nadalje su iznieli primjera, kako se hoće i prisiluimi sredstvi i načini narivavati talijanski ili njemački jezik, te kako se službenoj osobi za kotar sa skoro četirimi petinami Hrvata čak zabranilo služiti se hrvatskim jezikom.

Nad timi slučajevi se je gospodin ministar-predsjednik valjda toli zgražao, da pa i opet obrani ugled svojih podčinjenih, nije o njih javno govorio nit neće valjda.

Da reče svoju, izabrao je takov slučaj, gdje se najmanje dira u ugled oblasti u Primorju. Izabrao je slučaj javne objave drašbe proizticući iz jednoga odjela c. k. namjestničtva, naime gradjevnoga.

Nećemo, da mu to za zlo uzmiljemo, premda nismo s njim istoga mnienja, da se ugled oblasti štiti zabadirivanjem njihovih djela i nedjela; pače, smo mnienja i uvjerenja, da bi se taj ugled najbolje štitio, kad bi se otvoreno priznalo, što je zlo, i otvoreno poduzele mjere i proti zlu jur počinjenomu, i u svrhu, da se već nepočini.

Nećemo, da mu u zlo uzmemo ni to, što je rekao, da se ona objava drašbe razglasila talijanski samo usljed pometnje, pa nit to, da je spomenuo, da je „Osservatore Triestino" donio istu objavu u četiri jezika, premda je istina, što smo već opazili, da toga lista skoro nitko nečita.

Ističemo samo, da je rekao svoju. A rekao ju je u svojem odgovoru, što smo ga donesli doslovce u 46. broju našega lista od 15. decembra t. g.

Onaj odgovor nije uzeti kao mjerilo bojnega, prolaznoga, nit takova, što bi se protezalo samo na jedan slučaj.

U onom odgovoru izrečeno je načelo, kojega hoće ministar-predsjednik, da se c. kr. oblasti u Istri i Primorju u obće drže, i to ne možda samo političke, nego i ave druge cesarsko-kraljevske; a to načelo izrečeno je u riečih: *da ces. kr. oblasti imadu obćiti sa notorno hrvatskimi i slovenskimi strankami i občinami u hrvatskom ili slovenskom jeziku.*

Dva put prije svojega odgovora dao je naloge podredjenim si oblastim — a to isto učinili su i drugi ministri sebi podredjenim oblastim — da imadu postupati po rečenom načelu.

Svojim javnim odgovorom dao je to na znanje hrvatskim i slovenskim strankam i občinam. Naveo je dan, mjesec, godinu i broj obih svojih naloga, da se svaka stranka i občina, s kojom c. kr. oblasti nebi postupale po rečenom načelu, znade na što pozvati, zahtjevajuć svoje pravo.

Odluke ministra-predsjednika od 29. septembra 1898. br. 6682 i 5. novembra 1898. br. 8372. na namjestnika u Trstu, nesamo da sadržavaju zapovjed oblastim, nego su posilje rečenoga odgovora ministra-predsjednika *dokumenti*, na koje se imadu pozivati hrvatske i slovenske stranke tražeć svoje pravo, da njim se hrvatski ili slovenski piše.

One su *regulativ* koli za oblasti toli za hrvatske i slovenske stranke.

Svi Hrvati i Slovenci nek ih dobro pamte, nek prema njim postupaju, i nesame govore i pišu sa oblastmi u svojem jeziku, nego i neka zahtjevaju, da predstavnici oblasti s njimi govore i njim pišu hrvatski ili slovenski. Ako toga nebi htjela koja oblast ili njezin predstavnik, onada neka se pozovu na one dvie odluke. Ado nebi ni to koristilo, neka se prituže na više oblasti. Ujedno nek to točno dojave našemu uredničtvu, ili našim zastupnikom na carevinskom vieću. Već smo jednom rekli, da valja učiniti kraj zalumu, koj se tjera kod nas glede porabe jezika.

To pak možemo, ako, ponosni na svoje hrvatsko porieklo i na svoj hrvatski jezik, i sviestni svojega državljanskoga prava, rabimo hrvatski jezik sa oblastmi, i od njih zahtjevamo, da ga one s nami rabe, te da se pritužimo ako neće da toga čine.

Koji naš, bilo kojega mu drago staleža, bilo u kojem kotaru Istre, bilo u kojih okolnostih tako nečini, toga nesamo da nedržimo sviestnim Hrvatom ili Slovencem, nego držimo, da izdaje svetu hrvatsku i slovensku stvar.

Hrvatska gimnazija u Pazinu.

(Božićna jabuka naša!)

Kad bi rodjen čovjek bio mislio što bi liepšega darovao jednomu narodu za božićne blagdane, jedva bi se mogao domisliti liepšega dara nego nam ga je evo g. ministar-predsjednik grof *Thun* dao iz Beča.

Školskom godinom 1899-1900. ima se otvoriti u Pazinu gradu, u srdcu Istre nam mile, hrvatski zavod, koji za nas Hrvate znači više nego danas ikoji od nas

PODLISTAK.

Tko pjeva, zlo ne misli.

(Dalje).

Narod naime za svoje pjevanje ne zna ni jesama, ne zna rieči i već bi se dall nabrojiti oni, kojim je po koja pjesma u cielosti poznata. On si zato znade pomoći: zapjeva početak koje pjesme, dapače i ne pjesme, nego koje prozaički izražene želje ili izljeva ljubavi i prijateljstva, a svršava dugim opetovnim refrenom (zapjevom). Drugačije bijaše nešto kad je bugario puk. Tu se spominjalo često i prečesto ime Boga i Djevice Marije, spominjalo se jako čustveno prijateljstvo, pobratimstvo, posestrimstvo; bugarile se liepe i cjelovite napitnice kod pirovanja, svadbovanja i kad je prijatelj došao k svomu u goste. Bugarile se nadalje junačke pjesme o naših slavnih junacih, o zgodah i nezgodah davnih. A pisme? Za sve to neznadu, il u veoma manjoj mjeri. Naš čovjek skoro je posvema zaboravio na svoju junačku prošlost, na djedovska junačka djela i slavne junake. Recimo, ime Kraljevića Marka već je našoj istarskoj mladeži pogotovo neznano, al žalostno je, da i ostalih junačkih pjesama ne zna istarski Hrvat. Poznam ciele občine i sela, gdje ne nadješ čeljadeta, što bi znalo cjelovito pjesme. Zaslugom i marom „Naše Sloge" objelodanile se u posebnoj knjizi narodne pjesme istarskih Hrvata. Ima liepih i njeznih i dovršenih; mislite li da ih narod pjeva? Ja sam svaki dan medju prostim pukom, vidim ga gdje jede i pije, gdje plače, pjeva, veseli se i pleše, al na žalost moram reći, skoro sve je pošlo u zaborav i zaboravlja se. Gdje se još najviše starine sačuvalo, naime narodnoga blaga, to se za cielo vidja u najjužnijoj i u sjevero-iztočnoj Istri, naime u Čićariji.

Čuo sam već'kat jadikovati naše starce nad današnjom mladeži, veleći: ništa ne zna. Spominju „nazdravice" „napojnice", što se govorile i pjevale i stotinu drugih običaja, što su izumrli već il ginu. Napominjem naumice sve ovo, a da možemo dobro shvatiti, zašto i s kojih razloga je kod nas pjevanje na najnižem stepenu savršenstva. Takove mora da bude, kad već prosti naš kmet ne zna, što da reče pjesmom i pjevanjem; sve bo njegove misli i govori zaokupljuju jedino skrb i borba kako da se prehrani, kako da prokuburi godinu. Hoćete li da se napjevi i pjesme radjaju bez dubokih misli i silnih čustava? Ne može to da bude. Stariji su oblaci od dažda, il ako hoćete, oni ga radjaju; tako isto znanje radja pravilnim jezikom, a jedno i drugo zajedno liepim pjevanjem. Što dakle sliedi odatle? Dojazimo na lik: podajmo narodu znanja, prosvjetljujmo ga. Znanja takova — kako već prije napomenuh — koje je kadro uzdignuti ga iz potištenosti, pa da ne mora sve svoje moći uložiti u skrb oko hljeba; moramo mu podati i takova znanja, koje će mu donieti novih misli, novih želja, ili ako hoćete, takova znanja, što može oživiti u njemu i uzkrisiti jurve zaspane, zaboravljene misli i osjećaje. Pošto je pako pjesmi i pjevanju podloga uzvišen predmet, to moramo narod u ovom podučavati, na ovo upućivati i uzvišene predmete njegovati. U ovo ne spada nauka o sijanju žita i gojenju loze, akoprem zasjeca u životno pitanje, koje se dakle odnosi na potrebu duha izvrsno. Uzvišeni predmeti su oni, koji se isključivo odnose na potrebe duha; uzvišena nauka je ona, koja nas naobražuje, prosvietljuje, oduševljuje i nam daje poletnih misli, dubokih i čistih želja za napredkom i boljkom, za postignućem svrhe, što ju je nama Hrvatima Bog namienio. Praktični i uzvišeni nauci potrebni su svakom narodu pojedinako; oni imadu za predmet tjelo, a ovi duh; oni nas uče stjecati imanje za uzdržavanje tjela, a ovi podaju hranu duši da ne klone. Duša valja da crpa sebi hranu u narodu samom, kojeg je ona ud. Prošlost narodna, vriednost njegova u prošlosti, znanje i poznanje muževa, koji su trpnićkom, junačkom krepošću i samozatajom radili oko podignuća narodnog života, junačka i krepostna djela njihova; poznanje čisto narodnog života — podat će nama najzdravije, najbolje, najprobavnije hrane za duševni život.

Da, povjest naroda jedina je nauka, koja će moći oživiti obumrle duše; da pripoviedanje prošlih, nesljedovanja vriednih dogodjaja o domaćin zgodah i nezgodah, kadro je podati duši novih misli, svježih želja i uzkrsnuti nas na novi život rada i napredka. Lahko nama Hrvatima u toj stvari, *„sva je bo naša povjestnica samo veliki zbor pjesama"*. Nama nije potrebno na prste brojiti kralje i bane i vojvode hrvatske; nama nije potrebno citirati junačke borce za slobodu zlatnu i krst častni, junake i patnike; nije, već te u pirnom ruhu iskićeno pjevaju naše narodne pjesme. Nama nije za sreću nuždno učiti narod učenjački, da ne shvaća i ne može pamtiti: on je sam sebi pisao povjest, pisao ju živom rieči pjesme i pjevanja. Nije važnije zgoda, a da ju nije opjevao, nije kreposti, koja se ne bi zrcalila u njegovih pjesmah. Blago nama, kad pjevajući možemo ujedno proučavati svoju prošlost! Utješljivo je i to, da Hrvat mnogo toga naizust znade, i da izvanredno lahkoćom nauči svoje protivode. Tirat se moramo okoristiti s dvojaka obzira: radi same stvari i radi pjevanja.

Tako dolazimo na samo pjevanje i na obuku u pjevanju.

(Dalje sliedi.)

pomisliti može! Za taj dar, za tu božićnu jabuku, za tu uspomenu iztičućega vieka, kojom ćemo ponosno nastupiti 20. viek kršćanstva, imamo se zahvaliti našim neumornim zastupnikom na carevinskom vieću i u zemaljskom saboru, koji su neprestano dokazivali i tvrdili, da je ustrojenje hrvatske gimnazije u Pazinu neobhodno potrebito; imamo se zahvaliti Nj. Veličanstvu našemu cesaru i kralju, koji nam je eto u ovoj svečanoj i velezamenitoj godini pružio dar, kojega neće Njemu hrvatski narod nikada zaboraviti, i za kojega će mu uvjek vjerni Hrvati, dok budu obstojali kano narod, uvjek i zahvalni biti. Svojim Hrvatom, tim vjernim i zaslužnim stupovom svojeg prestolja, nije mogao cesar i kralj *Franc Josip* u svojoj pedesetoj godini sretnog vladanja lieplje i boljeg dara dati, nego je dao, jer nam je tim oživio još zdravu granu na hrvatskom stablu, — Hrvate stanujuće u Istri sirotici!

Hvala Tebi ljubljeni vladaru za taj dar, kojim si Ti ovjekovječio u hrvatskom narodu uspomenu na svoj jubilej. Hrvatska gimnazija u Pazinu gradu ostati će trajnim spomenikom u srdcih Hrvata na godinu carskog jubileja te će razvitak hrvatskoga naroda u Istri taj remek-spomenik svojeg cara i kralja uvjek smatrati znakom bolje budućnosti svoje i znakom, da Bog dobri još nije zaboravio na naš siromašni narod.

Hrvatska gimnazija u Pazinu ima za nas istarske Hrvate daleko veću znamenitost nego se komu možda u prvi mah čini. Kad nebi naši zastupnici bili ništa drugo izvojevali svojemu narodu nego hrvatsku gimnaziju u Pazinu, bili bi oni zaslužili već tim samim dobitkom vječnu harnost svojih birača. Hrvatska gimnazija u Pazinu znači takvu pobjedu u našoj borbi, da zastupnici naši mogu lahko zaboraviti na sve muke i jade, trpljenja i sramoćenja, koja su u vršenju svojih dužnostih potrpili, i oni mogu tu činjenicu smatrati plaćom za sve, što su pretrpili u težkoj borbi za svoj narod i za njegova prava. Gimnazija u Pazinu diže Hrvate za visinu svojih talijanskih suzemljaka, otvara našemu narodu nova vrata, koja su mu do sada zatvorena bila; osjegurava njihov narodni obstanak u Istri, da, možemo reći osjegurava Istru Hrvatom!

Da je to istina dokazuje nam grozna buka i krika, koju dižu na hrvatsku gimnaziju u Pazinu naši narodni protivnici. Oni se ne boje za svoj takozvani posjed, nego se boje, da će im hrvatska gimnazija u Pazinu postaviti neprebrodiv i nepredobiv most u raznarodjivanju našega naroda, jer će siromah istarski Hrvat imati gdje da uzgoji svoju djecu, svoju nadu, svoje narodne junake, o prsa kojih će se razbijati valovi talijanski!

Mi se nadamo i moramo se nadati, pošto smo već toliko pretrpili, da ovoga puta neće vika i krika talijanska pobjediti nad svetom našom stvari, jer i svako zlo ima svoj konac, a znamo i to, da Bog nedopušća zlobi, da nadvlada krieposti i dobroti. — Hrvatska gimnazija će se otvoriti sa zaključkom 19. vieka i mi ćemo stupiti u 20. viek sa oklopom na prsih, koji će odoliti svim napadajem protivnika naroda našega.

Dok protivnici naši po ulicah svojih gradova i gradića viču i urliču svoje za nas pogrdne pjesme, možemo mi takodjer jednom već njima zapjevati: *„Lassè pur che i canti e urli“*, hrvatska gimnazija će se otvoriti i naš narod biti će spašen pod zviezdom jubileja Njeg. Vel. cesara i kralja Frana Josipa I., kojega nama neka Bog poživi!

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 28. decembra 1896.

Radi božićnih blagdana zatvorena su sva zakonodavna tjela, te moramo amo tamo pabirčiti političke viesti.

Većina zemaljskih sabora ove pole monarhije sastala se danas na kratko zasjedanje.

Iz Praga dolazi viest, da će se kraljevo pismo, kojim se otvara češki sabor, razlikovati od ostalih pisama, kojimi se otvaraju drugi sabori i kojimi se vladar zahvaljuje za izkaze ljubavi i odanosti prigodom petdesetgodišnjice njegova vladanja. U tom pismu imao bi biti i odstavak o zahtjevih češkoga naroda, osobito o razširenju zemaljske samouprave. O češkom državnom pravu da neće biti spomena u tom pismu.

Češki listovi pišu, da je ministar pravosudja dr. Ruber nedavno izdao naredbu o porabi zemaljskih jezika kod sudova u Slezkoj, a ministar predsjednik grof Thun sličnu naredbu za političke oblasti. Ovimi naredbami da je zadovoljeno Čehom i Poljakom u Slezkoj u pogledu ravnopravnosti njihova jezika sa njemačkim jezikom. Usljed te naredbe imadu se svi podnesci rieševati u onom jeziku, u kojem su podneseni.

Član njemačkoga kluba na češkom saboru dr. Wernnsky imenovan je dne 23. t. mj. zamjenikom vrhovnog zemaljskog maršala u kraljevini Češkoj. Odatle se zaključuje, da će njemački zastupnici stupiti opet u češki sabor, iz kojega su bili izašli prigodom posliednje razprave adrese na kralja.

Na mjesto odstupivšega poklisara Austro-Ugarske na ruskom dvoru u Petrogradu princa Lichtensteina, imenovan je ovih dana, sadašnji austro-ugarski poklisar u Bukareštu barun Aehrenthal, koji će nastupiti svoje mjesto koncem jenara 1899.

U bugarskom saboru došlo je prošloga čedna do burnih prizora. Opozicija napala je naime žestoko vladu radi ugovora sa iztočnimi željeznicami, koji ugovor da će dovesti zemlju do ruba propasti. Predsjednik sabora zabacio je svojevoljno sve predloge opozicije, usljed česa nastala je u saboru silna gungula. Uz buku i viku: dolje s takovim predsjednikom zapustila je opozicija sabornicu. Državni proračun Bugarske iznaša u primitku i izdatku nešto više od 84 milijuna leva. Ministar financija naglasio je povoljno gospodarsko stanje zemlje uzprkos lošoj žetvi ove godine.

Ruske novine javljaju iz Petrograda, da očekuju tamo riešenje o sazovu konferencije radi općenitog razoružanja čim se povrati u priestolnicu car Nikola. Program konferencije već je pripravan, te se imade predati caru na potvrdu. Za dan i mjesto sazova te konferencije nije jošte ništa ustanovljeno, ali toliko je stalno, da će na konferenciji sudjelovati sve vlade, kojo su poziv od cara Nikole primile.

U subotu odkriven je u Varšavi svečanim načinom spomenik poljskomu pjesniku Mickiewiću. Ta je svečanost dokazala, da su se odnošaji izmedju Poljaka i ruske vlade znatno poboljšali.

Iz talijanskih novinah doznajemo za odgovor sv. Otca pape Lava XIII. na čestitke, koje su mu dne 23. t. m. mnogi kardinali i biskupi prigodom božićnih blagdana podnieli. Obzirom na položaj crkve u Italiji rekao je papa, da za novu godinu nisu znaci za crkvu povoljni. Novimi mjerami, da se ugrožava sloboda crkve i svećenstva, koje da počinja u očima vlastodržaca time zločinstvo, što je vjerno crkvi i sv. stolici.

Njemački car izmienio je sa našim monarhom vlastoručno pismo radi poznatog izgona iz Njemačke austro-ugarskih podanika i o odgovoru, što ga je o tom pitanju dao u carevinskom vieću grof Thun na interpelaciju poljskih i českih zastupnika. Ovih dana kolala je viest, da bi mogao radi toga odgovora odstupiti austro-ugarski ministar za vanjske poslove.

Dopisi.

Iz Pazina pišu nam 10. t. mj.[1]) Proslava petdesetgodišnjice vladanja Njeg. Veličanstva našega premilostivog cesara i kralja izpala je dne 2 ovog mjeseca u gradu Pazinu i okolnih mjestih liepše nego li se je očekivalo.

U predvečerje toga dana o sunčanom zapadu najvećma svečanost mnogobrojni hitci iz mužara postavljenih na brežuljku nad gradom, a među ove je nekoliko puta mnogo jače zagrmio sa lindarskoga briega stari top, koji se riedko kad oglasi. U sumrak stade se razlegavati brdom i dolinom milozvuk zvonova, i netom ovi umuknoše, pokaza se — kano usied nekakvog tajinstvenog znaka, najedanput cieli grad kano u moru plamena sjajno razsvietljen. Istodobno pokaza se svjetljavina i po bližnjih i dalnjih brdinah okolo grada, medju kojimi se je kano obično najsjajnije iztickala ona na briegu pred Lindarom, gdje je u liepom razporedu cieli vrhunac okrenut prama Pazinu bio okrunjen gibljivimi bakljami.

Sutradan na 2. ov. mj. osvanu cieli grad izkićen krasnimi zastavami. Već rano započme svečano zvonjenje i gruvanje mužara. Dan je bio krasan kano u maju. Kan da je i priroda htjela poštovati znamenitost ovog dana. Pučanstvo je vrvilo ulicami u svečanoj odori. U deset sati navještiše zvonovi i mužari početak svečane službe božje.

Misa započme i hiljade vjernih podanika uzdignu svoje misli i srdca Svevišnjemu zahvaljujući mu na milosti, što nam je evo pol vieka zdrava uzdržao na prieštolu našega dobroga cesara i kralja Frana Josipa I. i moleći ga, da nam ga još dugi niz godina sačuva zdrava i da mu podieli jakost, da može strpljivo podnesti težke udarce, što ih je pretrpio gubitkom svoga dragoga sina i mile supruge, odnosno naše preblage cesarice i priestolonasljednika.

Nakon svršene službe božje podje obć. glavar u družtvu savjetnika pokloniti se gospodinu c. kr. kotarskomu poglavaru i izraziti mu čustva odanosti i nepokolebive podaničke vjernosti stanovnika mjestne občine Pazin prama Njegovomu Veličanstvu, svomu premilostivomu cesaru i kralju. To isto učini takodjer u ime hrvatske čitaonice i podružnice sv. Cirila i Metoda.

Dielom prije a dielom poslije službe božje dielilo se izsluženim vojnikom i javnim službenikom medalje sa slikom Njeg Veličanstva na uspomenu 50 godišnjice Njegova blagoga vladanja.

I občinsko zastupstvo mjestne občine Pazin odlučilo je ovom svečanom prigodom u svojoj zadnjoj sjednici, da se u znak iskrene odanosti i nepokolebive podaničke vjernosti prama Njegovomu Veličanstvu i na vječnu uspomenu petdesetgodišnjice Njegova blagoga vladanja, utemelji dobrotvorna zaklada imenom „zaklada Franc Josipa I. za podupiranje djaka“ sa glavnicom od 2500 for., koja će se u 10godina upodpuniti uloženjem svote od 250 forinti svake godine u občinski proračun, i sa dobitci od koje će se podupirati djake iz mjestne občine Pazinske, koji budu polazili gimnaziju u Pazinu (eventualno otvorenjem djačke kuhinje), ili ako i dokle ova nebi bila ustrojena, druge srednje škole sa hrvatskim nastavnim jezikom ili više škole. Ovim dobrotvornim podhvatom misliło je občinsko zastupstvo, da će najbolje ugoditi dobromu občinskomu srdcu Njegovog Veličanstva, i najboljim načinom proslaviti uspomenu 50 godišnjice Njegovoga blagoga vladanja, al kad tamo slavni zemaljski odbor, komu reć, bi da nije po volji takav po samom Njegovom Veličanstvu preporučeni dobrotvorni podhvat, nije ovaj zaključak odobrio, već ga ovih dana jednostavno ukinu a da nije nitko proti zaključku utok uložio.

To su Vam g. uredniče fakta, koja najdrastičnije dokazuju kakvoga su mnenja te naše *više oblasti* i koliko je njima stalo do toga, da njeguju i uzdrže u pučanstvu čuvstva, koja bi morala u prvoj vrsti da nih samih riese.

U suglasju s ovim stoji i ponašanje njekih naših ovdješnjih c. k. činovnika prigodom jubilarne svečanosti.

Onog je svečanog dana pozvao kotarski glavar sve činovnike na skupni banket, koj se je držao u ovdješnjem starom kaštelu. Odazvali su se svi ali kad tamo, kako već kola javna tajna, njeki od njih nisu mogli, da ne zaborave ni kod ove zgode na blaženu *„Legu nazionale“*. I faktično u očigled predstavnika političke oblasti, unatoč prisutnosti činovnika druge narodnosti i uzprkos tomu, što je svrha banketa namienjena bila jedino proslavi Jubilara, koj sve svoje narode jednako ljubi i koj hoće, da se njihova prava jednakom mjerom štite i štuju, sabrala je nekolicina c. k. prisutnih činovnika priličnu svotu za *„Legu“* dotično za *„Vecchia“* kako su ju oni zvali, kojoj je jedina svrha prisilno odnarodjenje našeg naroda. Istina, da su njekoji činovnici naše narodnosti ogorčeni nad takvim bezobraznim postupkom svojih kolega ostavili odmah sa kotarskim glavarom ono *„Legino“* družtvo, al time nemože, da bude stvar uredjena, jer narod hrvatski, koj ovdje isključivo živi, uvriedjen time u svojem rasvetljenju, narodnom čuvstvu imade podpuno pravo, da od svojih činovnika, bili oni i c. k., pošto ih on svojimi žuljevi uzdržava, zahtjeva primjerno i korektno ponašanje, barem takvo, kojim se nevriedja njegova prava.

Takav u onom svečanom momenta nezmjestan a s druge strane sgrešivan postupak od stranec. k. činovnika na narod, medju kojim živu, nemože da bude ozigosan od samog javnog mnienja, već podpada pod strogu iztragu i kazan, koje bi se imale voditi i ustanoviti disciplinarnim putem na zahtjev dotičnog kotarskog glavara.

Da bi se činovnici hrvatske narodnosti, postavljeni u kakvom talijanskom gnjezdu, odvatili bili u takvom svečanom momentu sabirati za družtvo sv. Cirila i Metoda, ne bi se poznalo sada ni traga za njima.

Iz Dobrinja pišu nam. I u Dobrinju proslavilo se prema okolnostima mjesta vrlo svečano preteklu jubilej vladanja Njegova Veličanstva našega premilostivoga cara i kralja Frana Josipa I. U predvečer svečanosti navještivali su zvonovi i mužari to veliko slavje. Kad je zatamnilo svi se prozori razsvjetiše, a občinski trg sjao kao dan. Zvonik je bio sav u ognju navještivajuć bližoj i dalnjoj okolici našu žarku ljubav do uzvišene osobe našega obljubljenoga vladara i ciele prejasne dinastije. Školska djeca pod učiteljevim vodstvom, uz prisustvovanje svega pučanstva, zapjevaše na trgu dvakrat carevku, a živioklici orili se na sve strane.

Na sam dan jubileja, dne 2. t. mj. već u zori probudili stanovničtvo zvonovi i mužari. Mjesto se okitilo zastavama, a ljudi obučeni na blagdanjsku sakupljali se na veliku misu, koju je g. župe-upravitelj velč. Trinajstić urekao za 9 sati. Občinsko zastupstvo sa načelnikom na čelu, čitaonićari, školska djeca sa učiteljskim osobjem, financijalna straža iz Klimna, lučki upravitelj iz Šila, došli in corpore u crkvu. Svečanu svetu misu služilo se u troje, a pod istom je za prvi put pjevao zbor pjevača. Na koncu mise pjevalo se „Tebe Boga hvalimo“. Poslije ove školska djeca se povratiše u školu, nakić-nu sa carevom slikom i slikom Habsburgovaca, sve u zelenini, gdje im ravn. učitelj u prisutnosti načelnika, članova mjestnog školskog vieća, občinskih zastupnika i velikog broja občinara dosta obširno ocrta rad i život Njegova Veličanstva, svršiv sa živioklici i sa pjevanjem carevke. Poslije toga darovalo se svakom djetetu prilično veliku sliku Franc Josipa I. kao uspomenu na ovaj veliki dogodjaj, preporučiv, da ju se metne u okvir i izvjesi na počastno mjesto u kući. U večer bila je opet obća razsvjeta, još ljepša nego li prvi večer; na trgu se opet pjevalo carevku i druge pjesme, te klicalo živio Njegovu Veličanstvu. Isti večer priredila je čitaonica večeru, gdje se u glavnom nazdravljalo caru i kralju, a prigodom iste sakupila se i svotica od 17 kruna za družbu sv. Cirila i Metoda.

Sliedeći tjedan, počam od nedjelje dne 4. t. mj. pak do subote dne 10. održavao je Dobrinj drugo slavje i to duhovno; pohodili ga naime častni oci Isusovci: otac Bontempo i otac Gattin, da drže sveto poslanje. Pošto je župa velika i raztrešena, to je po želji presv. biskupa o. Gattin išao propovjedati u selo Polje, dočim je o. Bontempo ostao u Dobrinju. Na njihove spasonosne propovjedi, koje su vrlli u jutro rano i u večer kasnije, vrvio narod kao na med iz kliza i daleka, uza sve to, da je bilo vrieme velikog posla, naime pobiranja uljika, koje su ove godine, hvala Bogu, obilno obrodile. Njihove pak spasonosne rieči su zbilja pale na plodno tlo, jer od malne 4000 duš., što broji ova župa, valjda nitko neostao bez sv. izpovjedi i pričesti. Osobito bila je ganutljiva i potresna predposliedanja njihova propovjed u petak u večer, kad su govorili o ljubavi kršć. i o pomirenju; valjda nije osobe, koja nije svesrdno oprostila svojim uvrediteljima, što se kasnije i prigodom zvonjenja pomirnog zvona i činom pokazalo. Ističuć osobitu ljubav prama božanskomu Srcu Isusom, ustrojila se bratovšćina apostolstva molitve, u koju se malne sav puk upisao. Prije popoldanje propovjedi o. Bontempo nigda neutrudljiv, jer osim propovjedanja, po cieli dan izpovjedavao, vježbao bi djecu pred slikom presvetog Srca Isusova u pjevanju zlatne krunice, te pjesme u slavu Srca Isusova. Cieli ovaj tjedan može se reći, da je bio posvećen izključivo molitvi i pokori.

---

[1]) Zakasnilo radi preobilnosti gradiva. Op. uredni štva).

Franina i Jurina

Fr. Ljudi se smiju, da naš konte jako mrče s zadnjicom kada hodi.

Jur. Njegovi prijatelji kažu, da je ripit, pak za te gre sverljavo.

Fr. Če se vero sada najist, zač da ne kupit dvi krave za miliko.

Jur. Čuja sam i ja, da če nagravit kokošar za te krave.

Fr. Buzarona, na tako če otet mastijer Kranjcem.

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri darovali su nadalje gg.: Ivan Kante u Sinnu 7 for., Mihovil Grčević 5 f., sabranih dne 6. nov. 98. kod g. Mihovila Sgombića, župnika u Dragi (Hrvatska). Mikulčić Franjo f. 4.30, sabranih na pobudu g. A. Polesla na dan svečanog blagoslova crkve u Krasici. Ivan Skrgat iz Draguća f. 2.15. Mihovil Sgombić f. r. 4.45, sabranih u Kostreni u kući g. Polesa. Sabranih u Danah kod g. Mata Saukovića prigodom carskog jubileja for. 5.50.

Sretan svršetak i još sretniji početak! Mnogim od naših čitatelja stići će ovaj broj našega lista još tečajem ove godine dočim će ga drugi primiti tekar budućе godine. Dosadi će, ovim sa jadnimi i dragimi u ovoj godini lkčeme prvim sretan svršetak godine 1898. i još sretniji početak god. 1899. s drugim sretnim godinama god. 1899.

Ovim brojem svršava naš list XXIX. godinu svoga obstanka. Da nam prostor dopušća, mi bismo se osvrnuli već danas na izumiruću godinu 1898. pa da vidimo koliko nam je donieła dobra a koliko zla. Bilo je jednoga i drugoga u duševnom i tjelesnom pogledu.

Mi smo i tečajem ove godine nastojali po svojih slabašnih silah, da budemo našemu narodu na put u svakom koje važnom pitanju. Učili smo i poduča vali nauke, upućivali i savjetovali naučnije, a svimi bijasmo uviek pripravni pomoći — u koliko je to od nas odvisilo. Tako ćemo raditi i u nastajućoj godini. Svatko neka se se bilo u kojem narodnom poslu pouzdano na nas obrati. Gdje budemo mogli, pomoći ćemo sami, a gdje to nebude moguće, savjetovati ćemo komu se valja uteći, da se postigne željeni uspjeh.

Naše dosadašnje suradnike, podmiratelje i predplatnike molimo, da nam ostanu i nadalje vjerni i prijatni. Sva one pako, kojim leži na sreu napredak hrvatskoga naroda u Istri molimo, da nas poduprú i perom i predplatom. Drugi listovi imadu ili temeljnu, glavnicu ili podupiratelje, ali nismamo ništa od svega toga. Napredak našega lista i naše sveta skvari u Istri odvisan je dakle jedino od naših prijatelja, predplatnika i podupiratelja svega, što spomiće na kulturni i gospodarstvene napredak. Čim bude naš list imao više predplatnika, tim lakše vršiti će svoju težku zadaću i tim uspješnije braniti će i zagovarati naša sveta prava boreći se protiv svakoga našega neprijatelja.

Tko je dakle za naš list, za naš sveti stjag u Istri, taj neka svestrano podupre ovo jedino glasilo istarskih Hrvata.

U čvrstoj nadi, da će na sljedeću godinu biti sretnije svemu hrvatskomu narodu, dielimo se ovim za ovu godinu od cienjenih naših čitatelja kličući im najsrdačnije: *„Srčan svršetak i još sretniji početak!“*

Božični blagdani proslavljeni su svečano svuda, gdje se slavi uspomena na narodjenje Spasitelja svieta. Svuda odsluženе su svečane sv. mise, kojim je prisustvovalo množtvo naroda svih jezika i svih plemena. Prekrasno zimsko vrieme uzveličavalo je te svečane dane, kojim se veselilo mlado i staro, ubogo i bogate.

Imenovanje. Vječni g. Josip Tomić veleposlužni dosadanji župnik u Pomjanu imenovan bijaše župnikom u Dekanih. Čestitamo mrkačko našim vrijednim Dekancem a Pomjancem želimo, da novoj im crkvi vrledna mu naslednika.

Silvestrovo veče, priredjuje sjajeći „Sokola“ na zadnji dan godine u dutnoj dvorani kazališta „Politeama Rossetti“. Koji će večeri sudjelovati će vački i tamburaški zbor društva. Ko

Izgredi u trščanskom saboru. Čuje jaše prva sjednica trščanskoga Ujedi silna buka i ridi bacanja ok sa galerije na slavenske zastupnike, jahu ovi prisiljeni ostaviti saborsku sastupao savjetnik „titez J Sjednica bijaše zaključena prije dnev

Dobar početak!

Iz Gorice brzojavljuju nam 28. t. m. U prvoj sjednici sinjega sabora pozi je zemaljski kapetan grof Coroninio osnovu, kojom se ustanovljuje zem odnosi stavi u razpravu in osnovu. Tu proti novi navali na vlade pre bijaše za glasom dosadašnjega dnevnika. Osnova bijaše za to primljena sa 28 od sedam zastupnika, koji imadu u roku od 10. danah da savr izjasniti.

Iz Opatije piše nam 28. t. mj. Vel ljepoti mjesta i mjesta — božjeg hrama, — trebala bi još samo Motična pje sama, e da se dostigne veličajnost. A po trebi toj dosadašnje u podpunoj mjeri vri članovi dičnog našeg pjevačkog društva „Lovora“. I odista, dana nje naš pjevanj pri velikoj misi skroz i skroz pu za dovoljilo; ono sa je Bogu zanelo, od število, ushitilo. Divili smo se vještini naših vriednih pjevačica i pjevača, vještini, koji ih. priučava te mogu lako stalno, si garno, upravo majestetski vladati r vještini pjevanja, usljed čega ide upravo njemu ljepom uspjeh. Mi iz dna srca čestitamo na lijepom uspjehu, a čestitamo i g. Gervasiu, vrstnomu članu društva te mu izričite glazbe, koji je onako vješto ravnao orkestrom i pjevačima

Javna zahvala.

Niže podpisani zahvaljuje se ovim javno velečast. g. dr. *Ivanu Mandiću*, liječniku ovoga što mi je od gotovoe smrti, koriku *Tyanicu* riedkom pozrtvovnošću i osobitom vještinom spasio.

Bog mu platio!

Trst 28. decembra 1898.

Vjekoslav Vlah.

Oglas natječaja.

Gvirn se natječe natpo... mjesto učitelja-pjevanja i ... stalno za ... učiteljsku ... za ... ...